A MAGYAR IPAR ALMANACHJA

B
057/307

1929

B 057
12081 / 307

FSZEK Központi Könyvtár
0 010004 889051

SZE

A MAGYAR IPAR ALMANACHJA

1985

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

Dr. BANGHA FERENC
KERESK. ÉS IPARKAMARAI TITKÁR

Dr. BERTALAN ISTVÁN
KERESK. ÉS IPARKAMARAI S.-TITKÁR

Dr. DOBSA LÁSZLÓ
AZ IPARTESTÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGE IGAZGATÓJA

Dr. FUCHS ALBERT,
KERESK. ÉS IPARKAMARAI S.-TITKÁR

GAUL KÁROLY
NY. H. ÁLLAMTITKÁR

Dr. NAMÉNYI ERNŐ
AZ ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET H. IGAZGATÓJA

Dr. OLÁH BÉLA
NY. KERESK. ÉS IPARKAMARAI FŐTITKÁR

SZÁNTÓ MENYHÉRT
NY. ÁLLAMTITKÁR

SZÉL JENŐ
A BUDAPESTI KISIPARI HITELINTÉZET R.-T. VEZÉRIGAZGATÓJA

AZ »IPAROSTÁRSADALOM« CÍMŰ RÉSZ ADATAI
AZ IPARTESTÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE TÁMOGATÁSÁVAL
GYÜJTETTEK EGYBE

A MAGYAR IPAR ALMANACHJA

NEM KÖLCSÖNÖZHETŐ

AZ ELŐSZÓT IRTA

BÁRÓ SZTERÉNYI JÓZSEF

v. b. t. t., ny. m. kir. kereskedelemügyi miniszter

FŐSZERKESZTŐ

Dr. DÁLNOKI-KOVÁCH JENŐ

az Országos Iparegyesület igazgatója

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. LADÁNYI MIKSA

A »MAGYAR IPAR ALMANACHJA« KIADÓHIVATALA

BUDAPEST, 1929

1976

OSZK
KÖNYVELOSZTÓ
FŐLÖSPÉLDÁNY

B 057
42081 /307

WODIANER F. ÉS FIAI
GRAFIKAI INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT R.-T.
KÖNYV- ÉS HIRLAPNYOMDÁJA
BUDAPEST, DALMADY-UTCA 3-5-7.

ELŐSZÓ

Nagy gazdasági problémák várnak megoldásra. Nagyrészük összefügg világgazdasági kérdésekkel, melyek egyetlen országban sem oldhatók meg önállóan, a többi országoktól függetlenül. Nincs az a gazdag, hatalmas ország, mely a mai viszonyok között elszigetelhetné magát gazdasági vonatkozásokban. Még a szigetország, Anglia sem, annak gazdasági viszonyait is erősen befolyásolják a kontinens gazdasági viszonyai. A mai világkereskedelmi forgalomban mások a kölcsönhatások, mint régebben voltak. Alig másfél évtizede még csak a nagy földrengés kitörésének, de mintha egy egészen más világ alakult volna ki, olyanok a különbségek a háború előtti és a mai gazdasági viszonyok között. Mintha még a gazdasági élet törvényei is megváltoztak volna. Pedig nem változtak, csak a gazdasági élet zökkent ki kerékvágásából és berzenkedik a gazdasági élet törvényei ellen. Ideig-óráig tartó harcnak fog ez végeredményében csak bizonyulni, a gazdasági élet törvényei végre mégis győzedelmeskedni fognak, mint a természet törvényei minden természetellenességgel szemben: de a gazdasági életben addig még nagy pusztulás fog végbemenni. Amiben az a legnagyobb baj, hogy ezt megakadályozni, nincs hatalom.

Az általános, nagy gazdasági problémák mellett azonban vannak helyi vonatkozásúak is, melyeknek amazokkal való összefüggése mégis csak lazább és így azoktól többé-kevésbbé függetlenül is kezelhetők. Egészen azok behatása alól ezek sem vonhatják ki magukat, de összefüggésük azokkal még sem olyan, mint a más kérdéseké. Ilyen probléma a kis-, vagy kézműipar. Utóbbi megnevezés szűkebb keretű, de helyesebb. Az különben az idők folyamán végbement termelési megkülönböztetés. Rendesen egyugyanannak tekintik a kettőt. Amint régebben az is volt. Ma azonban már nem az. A kisipar inkább tőkeforgalom az iparban, a kézműipar viszont inkább termelési. Mindkettő a régi »mesterség«-ből alakult ki. A német is megkülönbözteti a kettőt. A »Gewerbe« a kisipar — bár alkalmazzák ezt a megjelölést a német gazdasági nomenklaturákban általánosabb megjelölés gyanánt is — míg a kézműipart »Handwerk«-nek mondja.

Az egész mai ipari termelés a kézmű-, illetve a kisiparon épült fel. Az volt alapja ennek. Nálunk Magyarországon is százados multtal bír. Gyáriparunk fejlődése szintén rajta keresztül indult meg. Sajnos, túlnyomó részében nem tudott lépést tartani a technikai fejlődéssel. Amily mértékben az fokozódott,

nemcsak termelési, hanem közlekedési vonatkozásaiban is, ugyanoly mértékben hanyatlott ez. Súlyos felelősség terheli ezért az akkori kormányhatalmat, mely tévesen értelmezett, külföldről importált liberális jelszavak hatása alatt állva, egyszerűen nem törődött vele. És ugyanakkor, mikor a protekcionisztikus irányt a fejleszteni kívánt gyáripar érdekében meghonosította, megtagadta azt a technika haladása által létében fenyegetett kisipartól. Amazt oltalmába vette, ezt sorsára engedte. Míg a gyáriparnál a természetes individuális kezelést alkalmazta, különböző állami kedvezményeket nyújtva, a kisiparral szemben még az állam általános eszközeit sem vette igénybe, még a képzéssel, az oktatásával sem törődött, azon túl, amit a hiányzott népoktatást pótolni hivatott kötelező tanoncoktatás tekintetében tett. A kisipar technikai tökéletesítése nem képezett kormányzati feladatot. A kisiparos nemzeti és szociális jelentősége alárendelt volt. Ha akkor a kisipar megmentése állami feladattá tétetett volna, más irányt vehetett volna ipari fejlődésünk és másképen alakult volna ki a kis- és kézműipar helyzete. Akkor téves gazdasági felfogásnak, később a pártpolitikának lett a kisipar áldozata. Utóbbinak akkor, midőn a kis- és kézműipar nemzeti, szociális és termelési jelentőségét felismert és annak fejlesztését kormányzati elvvé tett politikai rendszert más váltotta fel, mely természetesen nem akarta az előző irányzatot még a gazdasági vonatkozásaiban sem követni, illetve folytatni. Igy tört derékba a kilencvenes években nagy szeretettel és hozzátenném: nagy eredményekkel is megindult kisipari akció. A kis- és kézműipar ismét magára hagyatott és mennél örvendetesebb fejlődést mutatott a gyáripar, annál szomorúbb hanyatlási tünetei jelentkeztek a kis- és kézműiparnak.

A kisipar sok ágában menthetetlenül ki volt téve a pusztulásnak. Egyszerűen számbelileg túl volt dimenzionálva. És technikai elmaradottságában nem volt többé versenyképes, még legszűkebb helyi körében sem. Ámde épen az lett volna a helyes iparpolitika feladata, szelekciót csinálni és a fejlődésképes részét legalább a haladás útjára terelni, ami annyival könnyebb lett volna, mert az évtizedek folyamán új generációk nőttek fel, melyek a technika fejlődése iránt egyrészt és a művészi ízlés iránt másrészt fogékonyabbak lettek, mint régi elődeik. Amazokat a tömegtermelés felé kellett volna terelni, ezeket az iparművészet irányába. Itt válik el tulajdonképen a szorosabb értelemben vett kézműipar a régi kisipartól. Annak egyéni invenciója, ízlése és kézügyessége az alapja, ennek a technikai eszközök igénybevétele az eszköze.

Következett a nagy földindulás, melynek áldozatai sorában ott áll az egész magyar kis- és kézműipar. Nemcsak megtizedelve került ki abból, hanem anyagilag teljesen megrokkanva. És kétszeresen kellett megéreznie az annak nyomában bekövetkezett gazdasági válságot, melyben — sajnos — ismét csaknem teljesen magára hagyatva maradt, saját meggyengült erejére utalva. Egyedül a hitelnyujtás terén történtek érdekében — ha végeredményében szerénynek is nevezhető — némely figyelemreméltó lépések. Maga az egész

kis- és kézműipari probléma azonban ma is érintetlenül áll. Nem könnyű a megoldása, az tagadhatatlan. Nehézzé teszi a kis- és kézműiparosok nagy száma. És ezzel szemben az ország vásárlóképességének nagymérvű csökkenése, amelyhez még járul a külföldi nagyipar gyilkoló versenye, amit az egész hazai ipari termelés egyaránt megérez. A kisipar persze erősebben. Mert meggyengült szervezetének nincs meg már az ellenálló képessége. Évtizedek állandó betegsége lerontotta azt.

A szorosabb értelemben vett kisipar, melynek a nagyipar tömegtermelésével kell felvenni a versenyt, nehezen lesz már fentartható. Bármily nehezemre essék is ennek kimondása, mert minden megszűnő kisipari műhellyel egy-egy nemzeti polgári pillér dől ki, meg kell ezt állapítanom. Nem úgy azonban a kézműipar, mellyel csak komolyan kellene foglalkozni, egyéni jellegében megerősíteni. Ennek problémáját egyáltalán nem tartom megoldhatatlannak. Máról holnapra természetesen nem fog menni ez sem, aminthogy gazdasági problémák egyáltalán időt igényelnek megoldásukban. Mennél később fogunk azonban ahhoz, annál nehezebbé fog válni ez is. Ezért kívánatos volna, mennél gyorsabban foglalkozni vele. Ha gazdasági politikánk csak megközelítőleg olyan intenzív volna, mint amire szociális politikánk törekszik, akkor jóval előbbre volnánk már a helyileg megoldható gazdasági problémákkal és ezek között a kis-, illetve kézműiparral is. Nehogy azonban úgy járjunk azzal, hogy meginog alatta az alap — a gazdasági élet.

Budapest, 1929 április 17.

Báró Szterényi József

I. RÉSZ

A kézművesipari szervezetek fejlődésének története, különös tekintettel a hazai viszonyokra

Irta: **Dr. Dobsa László,** az Iposz. igazgatója

Nagyvárad tudós püspöke, az 1886-ban elhalt Ipolyi Arnold, mondja egyik művelődéstörténeti értekezésében,[1]) hogy »az ipar consolidálása, az iparegyesületek és testületek, a céhek, a gildek, a compagniák s egyéb ily kereskedelmi és iparostársulatok alakulása legalább is oly korszakias tényt képez a népek történetében, mint akár a népvándorlások s a keresztes hadjáratok, akár a politikai forradalmak, vagy hitújítási mozgalmak«. A tudós püspöknek félszázaddal ezelőtt újszerű megállapítása ma már átment a köztudatba; ma már senki sem vonja kétségbe, hogy az emberiség kultúrális fejlődése az ipar fejlődésének mesgyéjén nőtt naggyá.

A magyar kézművesség története egybeforrott az ezeréves Nagymagyarország történetével; a magyar művelődés fáklyahordozói, a magyar rátermettség világbajnokai évszázadokon át a magyar kézművesmesterek voltak; s ha a Magyar Ipar Almanachja az ebben a csonka országban is élni akaró és alkotni kész magyar iparnak akar obeliszket emelni — ezen a tanúságtételen bizonyára joggal kér helyet a magyar kézművestestületek fejlődéséről szóló elmefuttatás.

*

A magyar kézművesség fejlődéstörténete szorosan kapcsolatos azokkal az okokkal, amelyek a kézművesipar történeti kialakulását általában előidézték s azokkal a jelenségekkel, amelyek a kézművesipar fejlődésmenetét kísérték; ezért foglaljuk össze előljáróba azokat a következtetéseket és ismereteket, amelyek a kézművesipar és a kézművesség létrejövetelét s a fejlődés korábbi fokozatait állítják elénk.

Ha a kézművesipar eredetét kutatjuk, akkor az emberiség őskorába kell visszamennünk. Feltehetjük, hogy az a primitiv ember, aki a földkerekségnek megélhetésre legkedvezőbb helyén, képletes értelemben a valóságos »paradicsomban« először lépett az élet színpadjára — minden eszközkészítési szükség nélkül is megélhetett; de már az a kortársa, vagy utódja, aki kedvezőtlenebb éghajlati és megélhetési körülmények közé jutott s amelyiknek már a vadállatokkal is meg kellett küzdenie létéért, alig nélkülözhette azokat az alkalmatosságokat, amelyek a káros behatásoktól oltalmat, a veszedelmekkel szemben védelmet nyujtottak.

A tudomány bebizonyította, hogy az ember az őskorban együttélt a leghatalmasabb ragadozókkal, küzdelmet folytatott a medvéknél sokkal nagyobb barlangi medvével s a mai elefántnál óriásibb mamuttal, — bebizonyosodott az is, hogy az ősember a paradicsomi életet a jégkorszak borzalmaival is fel-

[1]) A magyar iparélet történeti fejlődése. Budapest, 1877. Athenaeum.

cserélni volt kénytelen ; a mai kultúrált emberiség tanusítja, hogy az ember a legkedvezőtlenebb viszonyok sanyarúságait és veszedelmeit is legyőzte s úrrá lett a földön : kézenfekvő tehát, hogy az ember mihamar »eszközkészítő« teremtménnyé lenni kényszerült és lett is.

Az önvédelmi harc, a létért való küzdelem, a mindennapi elengedhetetlen szükségletek kielégítése irányította az emberiség legrégibb őskorában az ember alkotókészségét s a fegyverek, vadászó és halászó alkalmatosságok, a legegyszerűbb öltönydarabok voltak bizonyára azok a készítmények, amelyek ennek a kivitelében is legprimitivebb iparnak első termékeit képezték. Igen lassú fejlődés módosítja, teszi célszerűbbé, majd kényelmesebbé és ruházza fel később csínnal is ezeket az eszközöket és berendezéseket és sok-sok ezer esztendőnek kellett elmúlnia, míg a fákon, a sziklaereszekben, odúk és barlangokban hevenyészett tartózkodási helyeket a földből, fából vagy kőből összetákolt »lakások«, majd a cölöpépítmények s végre az állandóbb jellegű »épületek« váltották fel, — amíg az egyszerűbb fabunkó, kőbalta és kőkés és a nyers állatbőrök helyébe az alkalmatosabb és kidolgozottabb kő- és csonteszközök, a márványolt bőrök, — a kivájt tök és állati tömlő helyébe az agyagedény léptek.

A legelső barlanglakásban, a cölöpépítmények helyiségeiben is ültek, ettek és aludtak az emberek (asztal, szék, ágy), holmijukat valamiben tartották (láda), a kimondott »épületek«-en, ha azok fából voltak is, kellett ablak- és ajtónyílásoknak és padlózatnak lennie ; mindezeket azonban maga a gazda és életpárja készítették : nem külön ezzel foglalkozó mesteremberek.

Az ember legelső asztala egy sziklatömb vagy gyeppad, később egy kőkockára vagy fatönkre helyezett, jól-rosszul levésett vagy csiszolt kőlap volt ; ülőkéje egy másik kődarab vagy fatönk ; fekvőhelye pedig a barlanglakás aljára dobott fűcsomó, a cölöpépítmény padlójára hevenyészett állatbőr ; az épület ablaka sokáig tárva vagy kőlappal betámasztva állott ; az ajtónyílás pedig állatbőrrel volt beakasztva ; a primitív ember eszközeinek, érdekeinek vagy élelmiszereinek megőrzésére pedig természetes odúk, vájt üregek, kivájt faderekak vagy állatbőrökből készült tömlők szolgáltak s csak az ú. n. magasabb civilizáció korában, a városok keletkezésének, a kimondott házak építésének korszakában fejlődhetett a berendezés is olyanná, melynél az egyes berendezési tárgyak elkészítése már bizonyos készültséget és gyakorlatot igényelt, amikor ezeknek az alkalmatosságoknak előállításával már külön egyének foglalkoztak, amikor a házilag űzött mesterség : a háziipar mellett feltűnik a tulajdonképeni iparszerű foglalkozás, az életcél gyanánt gyakorolt s mások részére bizonyos cikkeket előállító kézművesipar.

A nomádéletet élő, sátrakat verő népeknél is megtaláljuk az ipari foglalkozást űző egyéneket ; ezeknek a foglalkozása azonban vagy nem szorítkozik a készítmények bizonyos meghatározott körére, vagy pedig ősi, házi foglalkozás jellegű. Az emberiség őskorában, sőt a ma élő ú. n. vadnépeknél is megtaláljuk a ruházat egy nemét, a gabona zúzására és megdarálására szolgáló szerkezetet, a fegyverkészítőket, a halászeszközöket előállítókat, az agyagból készített edényeket stb. ; ezeket a közszükségleti cikkeket azonban házilag állították elő ; ezeknél a népeknél a csak fazekakat előállító fazekas, a csak fegyvereket előállító kovács, a csak őrlést végző molnár még ösmeretlen fogalom. A tudósok az ember első megjelenésének idejét a földön százezer évnél jóval többre véleményezik ; ebből az előttünk igen nagy időből sokezer esztendőnek kellett elmúlnia, míg az első kőbalta, csontból készült tű, kovaszilánkból csiszolt kés, vesszőfonatra kent agyagból égetett bögre, állati inakkal vart ruhaféle elkészítésének szükségére és miként jére az emberek rájöttek s csak

ennek az általunk be sem tekinthető évsokaságnak felénknyúló végén, az ú. n. történelmi korban, fejlődött az ember észbeli tehetsége annyira, hogy a mindennapi életben nélkülözhetetlen tárgyak és eszközök tökéletesítésére, alkalmasabbá, sőt tetszetősebbé tételére is törekedjék.

Bízvást megkockáztathatjuk azt az állítást is, hogy az ipari fejlődés lépést tartott egyes népek gazdagságával, elpuhultságával, fényűzésével, történelmi szerepük nagyságával ; de éppúgy valószínű, hogy az ipar fejlődését a kényszerűség, az éghajlati viszonyok változása és zordsága, sőt az egyes népeknek a megélhetésért és a hatalomért folytatott küzdelme is előnyösen befolyásolta.

Egész jól elképzelhetjük, hogy a cölöpépítmények lakója maga vágta ki azt a fát, melyből házát, annak padlóját és bútorzatát építette, faragta és hogy asszonya maga készítette ki az állatbőröket, hurkolta a hálókat, maga törte a kenyérmagokat, főzte és sütötte a vadat és halat, melyet a férfi önkészítette kőbaltájával, kőkésével és csonthorgával megszerzett s egészen jól elképzelhetjük azt is, hogy a germán törzsfő az általa ejtett idegen fajú, leigázott s magasabb műveltségű rabszolgákkal készíttette azokat a nélkülözhetetlen és kényelmi tárgyakat, melyekre szerttenni kívánt. Nem is kell élénk képzelődés ahhoz, hogy magunk előtt lássuk azt a szolgát, aki a faderekak faragásában olyan tökélyre tesz szert, hogy azokból a házak oldalain, tetején, padozatán kívül asztalokat, űlőket, hombárokat, teknőket tud ácsolni és vájni s azt a másikat, aki az állatbőrökből sarut, felső ruházatot és föveget tud készíteni s azt a harmadik társát, aki az ötvözött fémből, kovácsolt vasból kést, lándzsát, kardot, mellvértet, láncot, csattot, tűt kovácsol.

Ezeknek a rabszolgáknak az ügyessége és gyakorlata sokszorozódik meg évszázadok folyamán a fiaikban ; ezek egyike-másika bizonyos ügyességekben különösen kitűnvén, differenciálódik az ősi faragó, irhafeldolgozó és kovácsipar s így keletkeznek az egyes különálló iparok, amelyeket a későbbi korokban a várakba és várak közelébe édesgetett udvarnokok, várnépek, szabadosok már önállóan és keresetszerűleg űznek.

Az ősi faragóiparból lesz az ács, bognár, kerékgyártó, malomberendező, esztergályos és asztalosipar, — a kovácsiparból a lakatos, fegyverműves, lánckovács, rézműves, késtkészítő, csattos, sarkantyús, stb. iparok, — a tímárból a varga, szabó és kalapos, stb.

Történelmi tény, hogy a keleti népek, valamint az egyiptomiak, a görögök és rómaiak már nemcsak kényelmet, de pompát is fejtenek ki lakásaik berendezésében, életüket igyekeznek kellemessé is tenni ; náluk az egyes használati tárgyakat már külön ezzel foglalkozó mesteremberek készítik s ha Tut-ankh-Amen sírkamrájának kincseit látjuk, ha a kínaiak és hinduk ősi emlékeire, pagodáira és műremekbe készült elefántcsontfaragványaira és berakott ládikáira gondolunk, — föltehetjük, hogy ezeknél a népeknél már évezredekkel ezelőtt meg voltak a mesteremberek.

Kétségtelen az is, hogy a nagy népvándorlás korában olyan népek lépnek Európában a történelem színpadára, akiknél, nomád életüknek megfelelően, igen egyszerű a házi berendezkedés. A régi germánok, az avarok felszereléséből az ágyak, székek, asztalok és szekrények, az ajtók és ablakok hiányzanak s csak állandó letelepülési helyükön, állami berendezkedésük megszilárdúlásával kapcsolatban, lassan és fokozatosan fejlődnek ki náluk az iparnak különféle ágazatai. Az európai új honfoglalók mindenesetre ott találták új hazájukban a kultúráltságban magasan fölöttük álló rómaiak, arabok s más népek ipari emlékeit, valamint azokat az egyéneket is, akik ilyeneket készítettek ; de csak századok

mulva jutnak a művelődésnek arra a fokára, hogy e kényelmi berendezéseket értékelni is tudják, felhasználni és utánozni megkíséreljék.

A népvándorláskor Európába jött népek társadalmi fejlődése igen lassan haladt annyira, hogy az ipari tárgyakat előállító egyének — mint kifejezetten csak egyfajta (ipari) foglalkozást űzők — a többiektől elkülönüljenek s még később jelentkezik az a kor, amidőn már kimondottan iparról és iparosságról szólhatunk s amidőn már történelmi adatok erősítik meg ennek a társadalmi rétegnek a létezését és működését.

A nagy germán népáradatból kialakult országok és nemzetek azok, amelyeknél a kézművesiparosság — mint önálló társadalmi réteg — a legelébb létrejő, ami szoros kapcsolatban áll azzal a körülménnyel, hogy a városi élet is náluk kezd legelébb kifejlődni.

A városok keletkezésére és fejlődésére is elhatározó befolyást gyakorolt a védelmi kényszerűség, az időjárás viszontagságai és az ellenséges támadások ellen való védekezés ; a hűvösebb éghajlat alatt lakók és a támadásoknak kitett népek jobban rákényszerültek a várakban s a körülöttük keletkező városokban való letelepülésre ; ez a letelepülés pedig szükségszerűleg állandósított és elkülönített bizonyos foglalkozásokat s eleinte kívánatosakká, később pedig megbecsültekké tette azokat, akik az ilyen állandó otthonok kényelmesebbé és védettebbé tételében ügyeskedtek és nélkülözhetetlenek voltak.

A körülmények okozta kényszerűség, a szükség tette az embert iparossá s ismét a szükség fejlesztette az ipart azzá, ami manapság.

A városok keletkezésére nézve tudnunk kell, hogy a németországi városok is a X. és XI. századokban még a fejlődés kezdetleges fokán állottak. Ebben a korban a városi élet a bizánci császárság főhelyén (Konstantinápoly) és egyes gyarmatvárosain kívül jóformán a mai Olasz- és Franciaországra, valamint Belgiumra szorítkozott ; nálunk pedig csak a XII. században indult meg igazán.

A városok keletkezési magva a vár volt ; a vár pedig egy erődített, fallal (eleinte földsáncokkal, később fakerítéssel, majd kőbástyákkal) körülvett olyan hely, ahol a földesúri jogot gyakorló hatalom (király, egyházi vagy világi főúr, monostor) lakozott. E várakba a hatalom birtokosa védőséget helyezett s ezek köré a városok köré telepedtek le a többi népek, mert a védőséggel ellátott vár közelében nagyobb élet- és vagyonbiztonságot élvezhettek. Később a vár körül keletkezett »várost« is fallal kerítik be s az így fokozott oltalom még több lakost csalogat a városok falai közé. Már a várak sem nélkülözhetik az iparost, a városok falain belül azonban még inkább otthont talál a különféle iparokkal foglalkozók tömege.

A várban székelő hatalmas úrnak egyenesen érdeke, hogy minél nagyobb népesség vegye körül, s hogy e népesség soraiban mindjárt kéznél legyenek mindazok, akikre akár védelmi, akár kényelmi, akár vagyoni vagy hatalmi gyarapodás céljából szüksége volt. Ezért a kilátásbahelyezett fegyveres védelmen kívül kiváltságokkal is igyekszik a letelepülést elősegíteni ; az iparosok szerepének fontosságát felismervén, ezek részére ingyen házhelyet, földet, építőanyagot bocsát rendelkezésre. A várak körül lassan-lassan egész iparostelepek keletkeznek : magvai a későbbi virágzó városoknak és a mindjobban gyarapodó s mind nagyobb szerepet játszó városi polgárságnak.

A várakban található várnépek sorában az iparral foglalkozó egyének eleinte nem szabadok, fölöttük a várúr rendelkezik s előállított ipari készítményeikkel is neki tartoznak beszámolni. Ilyen szolgáltatásokra kötelesek a városokba letelepített iparosok is a nekik juttatott ingyen házhelyért. Később azonban éppen nélkülözhetetlen voltuknál és értékes működésüknél fogva

szabadokká tétetnek, sőt olyan helyekről, ahol még szolgasorban élnek, e szabadságos kiváltságokkal csalogatják őket a várak közelébe, a városokba.

Az ipari élet további fejlődését, a kézművesiparosság kialakulásának későbbi körülményeit legjobban a német népeknél tanulmányozhatjuk, mert a német tartományokban lépésről-lépésre követhetjük a kifejlődés minden mozzanatát. Ezek a mozzanatok csak itt-ott elszórtan vehetők szemügyre, de összerakva igen becses mozaikképet adnak.

Az ipari rendészet és a jogviszonyok szabályozásának előrevetett árnyékai a germán törzsek egyik-másik fejedelmének törvényeiben található rendelkezések. Gundeband burgundi király Kr. u. 500-ban akként rendelkezik, hogy aki a tulajdonát képező arany- és ezüstműves, vas- és érckovács, szabó és lábbelikészítő kézműveseknek megengedi, hogy ezek idegeneknek is dolgozzanak, felelős azért a kárért, amelyet szolgasorban levő iparosa esetleg okozott — ha csak erről a szolgájáról kifejezetten le nem mondott. Az alamannok törvénykönyve szerint az aranyműves és a kardműves, ha mesterségét nyilvánosan gyakorolni kívánja (vagyis nemcsak a földesúr részére akar dolgozni) — bizonyos vizsgát tartozik kiállani. Rotharis longobárd király ediktuma 643-ból Kr. u. a kőműveseknél már mestereket és legényeket (Knechte) különböztet meg s megállapítja az építkezési szerencsétlenségeknél a mester és az építtető felelősségét.

A nagy frank-birodalom megalapítója, Nagy Károly, úgy rendelkezik, hogy minden királyi birtok előljárója kiváló iparosokról gondoskodjék, akik közül nem hiányozhatnak a kovácsok, arany- és ezüstművesek, lábbelikészítők, esztergályosok, ácsok, pajzskészítők, halász-, madarász- és sólymárok, a szappanfőzők, sörfőzők, alma- és körtemustkészítők, sütők és hálószövők. Ezek az iparosok egy udvari hivatalnok alatt állanak s ha valamelyik mesterségből több iparos áll az udvar szolgálatában, ezeket egy-egy mester igazgatja. Nagy Károly idejében a püspöki rezidenciákban, klastromokban és a főurak udvaraiban már számos mesterember dolgozik ilyen mesterek felügyelete és vezetése mellett.

A korveji apátság[1]) szolgáló mesteremberei már külön iparosházakban, ecélra épített és berendezett műhelyekben dolgoznak s mint urasági kézművesek a következő mesterségeket űzik: sütő, sörfőző és három műhelyben 5 lábbeli készítő, 2 bőrmunkás, 1 ványoló, 6 kovács, 2 aranyműves, 1 pergamentkészítő, 1 kardműves, 3 öntő, 4 ács, 4 kőmíves vagy kőfaragó. A szentgalleni kolostor[2]) tervrajza szerint a kézművesek két, egymással közlekedő épületben voltak elhelyezve. A nagyobbiknak két négyszögű udvara volt, ezek közepén egy-egy kisebb épületben laktak a mesterek s az udvarok körül sorakoztak a lábbelikészítők, nyergesek, kardművesek, késköszörűlők, pajzskészítők, esztergályosok, faragók, szobrászok és tímárok műhelyei. A kisebbik épületben az aranyművesek, kovácsok és ványolók dolgoztak. A műhelyek mellett voltak a mesteremberek lakásai.

Ezek az udvari és urasági kézművesek szolgasorban éltek, munkaerejükkel a földesúr rendelkezett; később azonban szokássá lett, hogy a földesúri munka (robotmunka, jobbágyi szolgálmány) elvégzése után másoknak is vállaltak munkát s a földesúr részére teljesítendő munka vagy szolgálmány mérve mind-

[1]) Corvey, Korvei, szentbenedekrendi apátság, alapíttatott 822-ben, a Weser mellett, Höxternél, a porosz Minden kerületben. A XI. században az apát birodalmi hercegi rangra emelkedik.

[2]) A szentgalleni apátságot Szent Otmár 720-ban alapította; a IX—XI. századokban már híres kultúrhely; a mai Svájcban. A honfoglaló magyarok portyázó csapatai is meglátogatták.

inkább összezsugorodik, meghatározottértékű szolgálmányra szűkül vagy pénzváltsággá alakul át. A szolgaság lassú meglazulására s az iparosfüggetlenség térfoglalására érdekes példát őrzött meg a trieri érseki kamara levéltára. Itt 1220-ban az udvari szűcsök száma 1 mester és 6 »discipuli« (tanuló, inas, alkalmazott). Ezek kötelesek voltak az érseki udvar minden öltönyszükségletét kielégíteni, de ezért már az érsek bizonyos ajándékban részesítette őket. Ha az udvari szűcsök nem voltak elegendők a munkák elvégzésére, az érseki fennhatóság alatt álló területeken élő »szabad« iparosok is berendeltettek munkára. Száz évvel később ezek az udvari iparosok már csak bizonyos értékű iparcikk beszállítására kötelezvék, vagy közváltságot fizetnek. Így a kovácsok mindegyike évente egy ekét vagy három vasfogót, a mészárosok négy ünnepen húst tartoznak beszolgáltatni, de a kalmárok, szűcsök, sütők, takácsok, tímárok és lábbelikészítők kizárólag pénzváltságra kötelezvék.

A német fejedelmi, püspöki, grófsági vagy más főúri udvarokban és monostorokban egy-egy ilyen mester vezetése alatt működő kézművesek azonban nemcsak a műhelyrendszer meghonosodását mutatják, de már úgynevezett »pajtásságokat« (Bruderschaft) is alkotnak. Ezek a pajtásságokba tartozó udvari (camerarii) kézművesek gyakran érintkeztek a városokban letelepült »szabad« iparosokkal s midőn ez utóbbiak látták, hogy az udvari mesteremberek bizonyos kiváltságokat élveznek, bekéredzkedtek a pajtásságokba. Bizonyos, hogy a szolgaságból szintén már szabadult udvari mesteremberekneknek is érdeke volt, hogy a szabad iparosokat körükbe vonják (az alkalmatlan versenytől való szabadulás) s így e kölcsönös előnyök egymásrahatása mindinkább népesebbé tette a Bruderschaftokat.

A pajtásságok számbeli gyarapodásával s a közös érdekek tudatának erősbödésével együtt járt a kölcsönös segítés és védelem érzetének kifejlődése, a kor vallásos iránya pedig a közös istentisztelet szokását honosította meg köztük ; a pajtásságba tartozók beteg tagjaikat ápolták, elhalt pajtásaikat eltemették, özvegyeiket és árváikat istápolták, közös oltárt építettek stb. Az eredetileg egy-egy urasági kézművestelepből kifejlődött a Bruderschaft, a fraternitas, ezekből pedig a betegápoló, temetkezési- és oltáregyesületek.

A pajtásságoknak — amint láttuk — két alkotó eleme volt : az udvari kézművesek és az ú. n. szabad iparosok. A közös érdekek hathatósabb védelme, az alkalmatlan szabadversenytől való szabadulás, sőt, ha ezt a kifejezést használhatjuk — a kartellszerű szövetkezésben rejlő gazdasági előnyök : voltak azok a rugók, amelyek a kézművesek társulását elősegítették.

A német városok rohamos fejlődésével s a szabadiparosoknak a városokban mindinkább szaporodó tömegével szemben mihamar gyöngének bizonyult a Bruderschaft ; a pajtásságokban, oltáregyesületekben összeverődött iparosoknak tehát gondoskodniok kellett olyan eszközökről, amelyek további boldogulásukat biztosítják, a mindinkább kényelmetlenné váló ipari versenyt megakadályozzák s a kézművességnek megfelelő tekintélyt, befolyást és hatalmat kölcsönöznek.

Előzőleg már említettük, hogy az iparosságnak a szolgasorból való felszabadulását munkájuknak nélkülözhetetlen és értékes volta — jóformán minden külső vagy erőszakos behatás nélkül — idézte elő. A földesúr nemcsak bizonyos kiváltságokban részesítette kézműves jobbágyait, robotosait, de később szabaddá tette ; sőt a szabadság kiváltságával édesgette is őket várai körébe, udvarába. A városokra nézve szintén nélkülözhetetlen volt a kézművesiparosság letelepülése ; hiszen a városokat gazdaggátevő vásárok és kereskedelmi összeköttetések az iparosok cikkei nélkül el sem képzelhetők.

A város urai, később hatóságai (tanács) tehát szintén igyekeztek a kézművestelepek kedvében járni s mikor a pajtásságok és oltáregyesületek megerősödve, a városok védelmében is számottevő szerepet vállalhattak, viszonzásul a városok urai és hatóságai készek valának az iparosok társulatait is védelmükbe venni s ezt az oltalmat törvényesen szabályozni.

A tekintélyre szert tett kézművestársulatok lassanként kivívják vagy kicsikarják a privilégiumokat, s ezekben a kiváltságokban a vallásos és emberbaráti, nemkülönben társadalmi kötelezettségek mellett — igyekeznek saját érdekeiket is körülbástyázni. Megalakulnak a csak bizonyos foglalkozási kört betöltő mesteremberek céhei, s kiváltságaikat, rendtartásaikat, szokásaikat, védelmi rendszabályaikat a fenhatósági jogokat gyakorló személlyel vagy közülettel megerősíttetik. Céhlevelet, ártikulusokat nyernek s ezeken belül olyan autonómiát, mely a saját ügyeikben való rendelkezésüket biztosítja.

A régi, vallásos társulatokból céhekké alakult iparosegyesületek ártikulusai természetesen nagy súlyt helyeznek a lelki életre, a hitbeli buzgóság fokozására, a tiszta, erkölcsös életre. Az özvegyekről és az árvákról való gondoskodás, az elhúnyt iparostársak eltemetése, a betegek istápolása, fontos szerepet játszanak a céhek életében ; de kiterjeszkednek az ipari rendtartásra is, a készített iparcikkek szolidságára, a munka díjazására, az ipari verseny kizárására, a kontárkodás meggátlására, a vásárok mikéntjére s végre a mesterek, legények és tanulók kötelességeire és jogaira. A céhen belül — ipari ügyekben és a tisztességes viselkedést illetőleg — bíráskodási jogot is gyakorolnak s a szó teljes értelmében elsőfokú iparhatósági ténykedést fejtenek ki.

A német céhek a X-ik évszázad körül már jelentékeny szerepet játszanak. Mainzban a takácsok 1099-ben a város Szent Istvánról nevezett kapujának őrzésével bizatnak meg s ugyanilyen tekintélynek örvendenek Németalföldön, a Rajna-mentén és Pfalzban ; Wormsban pedig 1149-ben a vászonszövők és halárúsok, Magdeburgban 1157-ben a vargák céhe beszéltet magáról.

Hazánkban az ipari élet kialakulása természetszerűleg lassúbb és későbbi. A rendezett állammá alakulás ideje tudvalevőleg Szent István uralkodásával esik egybe. Első királyunk alatt lett az ország kimondottan földmívelő állam ; az ő rendelkezései már arra irányulnak, hogy a magyar népet állandó letelepülési helyhez kössék s békés foglalkozáshoz szoktassák. Az állandó helyhezkötést elősegíti a várszerkezet, a békés foglalkozásraterelést célozza az idegen földmívelők és iparral foglalkozók letelepítése.

A Szent István meghonosította várszerkezet osztályokba sorozta a népet s az alsóbb osztályokat képező várnépek, udvarnokok, szabadosok és rabszolgák foglalkoztak földmíveléssel és az akkori közszükségleti kézművesmesterségek űzésével.

Szent István és utódai alatt a behívott idegen papokkal bejött és külön letelepülésre csábított olaszok, flandriaiak, németek és csehek ismertetik meg a magyarokkal a különféle kézművesmesterségeket s ezekből a behívott »vendégekből« (hospes) alakul ki később a mai magyar kézművesiparosság.

A fajmagyar magyar nép nem kedveli az ipari foglalkozásokat ; Bonfini még úgy jellemzi a magyarokat, mint akik iparral nem sokat törődnek, inkább hadakoznak ; Mátyás király udvari társalgója, az élesszemű megfigyelő, Galeotto Marzio, sem talál érdemes feljegyezni valót a magyarok ipari tevékenykedéséről ; tény az is, hogy iparosaink neve még a XVII. században is merő idegen s való, hogy az erdélyi és szepességi szász városok céhei azok, amelyek már Nagy Lajos korában is szerepelnek, míg a kimondottan magyar városokban csak a XVIII. században települnek le nagyobb számban mesteremberek.

A történetbúvárok úgy vélekednek, miszerint a honfoglaló magyarság soraiban már kellett, hogy legyenek fegyverkészítők, szíj- és kerékgyártók, sisak- és páncéllemezkészítők, tímárok, szűcsök és ötvösök. Lehet azonban, hogy ezek az iparosok is más nemzetiségű, leigázott vagy behódolt népek, esetleg rabszolgák voltak. Az Árpád-házi királyok alapítólevelei rendszerint felsorolják azokat a szolganépeket, akiket a király a földbirtokkal együtt az apátságoknak ajándékozott s így ezek az okiratok némi képet adnak arról, hogy milyen kézművesek és milyen számarányban éltek akkor ezekben a nagykiterjedésű uradalmakban. Igy a pécsváradi apátság 1015-ben Szent István királytól 10 kovácsot, 6 bognárt, 12 esztergályost, 9 sütőt, 9 szakácsot, 3 fazekast, 6 viaszöntőt, 5 aranyművest, 8 szekérkészítőt, 4 molnárt, 12 méhészt és 50 halászt, — a pannonhegyi apátság vargákat, méhserfőzőket, kerékgyártókat és faragókat, — a tihanyi apátság 1055-ben I. Endrétől vargákat, szűcsöket, kerékgyártókat, asztalost, kovácsot, tímárt, esztergályost és aranyművest kapott. A II. Béla által 1138-ban aláírt adománylevél szolganépei között építő, esztergályos, szűcs, molnár, üveges és kerékgyártó szerepelnek ; a pilisi ciszterciták somogyi birtokain pedig a XII. században ács, kovács, takács, tímár, varga, kőműves és pék, — a szentmártoni apátság somogyi birtokain a XIII. században az udvarnokok között kovács, ács, kádár, sütő és molnár mesteremberekről van szó.

Ezeknek az iparosoknak a számát szaporítják a II. Géza alatt Németalföldről bevándorolt idegenek, majd a tömegesen bejövő szászok, akik különösen a fonó-szövő iparnak a mesterei. A keresztes-hadjáratok során a zarándokok révén is újabb és újabb elemekkel növekszik az iparosság s mikor IV. Béla a tatárdúlás után, az ország helyreállítása érdekében újabb telepeseket hív be, s az iparosokat kiváltságokkal, szabadalmakkal látja el, továbbá a hazai németlakosságú városokban a céhszervezet előnyeivel is megismerkednek az iparosok : megkezdődik nálunk is a céhek alakulása (kassai szűcsök 1307) s fejlődésük olyan lendületet vesz, hogy Nagy Lajos király 1376-ban működésüket már királyi rendelkezésekkel szabályozza.

A legrégibb ránkmaradt céhszabály, a kassai szűcsöké, 1307-ből való ; ez a körülmény azonban korántsem azt jelenti, mintha Magyarországon már előbb is ne keletkeztek légyen a mesteremberekнek céhei. Majdnem bizonyossággal állíthatjuk, hogy a Szent István király és közvetlen utódai idejében külföldről behozott iparosok magukkal hozták azokat az intézményeket és szokásokat is, amelyekben bajor, német, belga és olasz földön felnőttek ; hogy az apátságokban foglalkoztatott iparosok hazánkban is fraternitásokba, vallásos és emberbaráti célzattal alakult társaságokba tömörültek, amelyek azután az ipari érdekek oltalmát célzó nagyobbkiterjedésű szervezetekké (Eynung, Innung, Gild, constabularii) alakúlnak át, majd később egyes ipari szakmák céheivé különülnek. Alig hihető, hogy annak a Pozsonynak, amelynek vára a tatárok rohamainak is ellenállott s amely 1291-ben III. Endrétől teljes városi önkormányzatot kapott, annak a Sopronnak, amely IV. Lászlónak 1282-ben kelt vámmentességet biztosító levelében a szent királyoktól kapott szabadalmakra hivatkozhatik, annak a Kassának, amely 1290-ben városát már kőfallal keríti be, Lőcsének, Nagyszebennek, Brassónak s más, az árpádházi királyok alatt is már jelentékeny szerepet játszó helyeknek a város kormányzásában résztvevő iparosai ne igyekeztek volna olyan erkölcsi és gazdasági alakulatokba tömörülni, amelyek törvényes jogszabályok (céhártikulusok) alapján nyujtottak intézményes biztosítékokat érdekeik számára. Az a körülmény is, hogy Nagy Lajos királyunk 1376-ban az erdélyi szász székek »újonnan visszaállított«

céhei számára már egyöntetű céhszabályokat adat s hogy a pozsonyi mészárosok, lábbelikészítők (vargák) és pékek ismert céhszabályai is 1376-ból valók, s hogy ezekben a céhszabályokban az illető iparosok »régi idők óta« von (altersher) jogokra hivatkoznak: valószínűvé teszi, hogy a XIV. században már kiforrott céhintézménnyel van dolgunk, amelynek előfutárjai a XII., de legalább is a XIII. században keresendők.

A Nagy Lajos király adta szászszéki céhszabályzat bepillantást enged a kézművesmesterek akkori életébe, de meg felsorolja azokat a mesterségeket is, amelyek az akkori Királyföldön már számottevők voltak; ezért ezt a szabályzatot egész terjedelmében leközlöm :[1])

»*Mi, az erdélyi hétszék előljárói, bírái, tanácsosai, polgárai és lakosai valamennyien, tudomására hozzuk jelen levelünkkel úgy a mostan élőknek, mint az összes jövendőbelieknek, akiket illet, hogy kézműveseink újonnan visszaállított és engedélyezett valamennyi céhe, a mi természetes és legfelségesebb urunk Lajos, Magyarország, Lengyelország, Dalmácia, stb. fejedelem urának legkegyelmesebb engedelmével, érett megfontolás után s előzetes tanácskozások alapján, valamennyi kézművesünk akaratával és beleegyezésével, különösen pedig Goblinus erdélyi püspök úrnak, Krisztusban a mi tisztelendő atyánknak, továbbá a nemes férfiúnak, Scharpenek János úrnak, a Lanzcron nevezetű vár ispánjának különös rendeletére és utasításai alapján, a közjónak jobban megfelelő királyi rendelet szerint mindenkinek közjavára, méltányosságára és hasznára törekedvén, kézműveseink sok régi és rossz szabályait eltörölvén, az alant írt határozatokat és végzéseket rendeltük a Szebenben, Segesvárott, Szászsebesen és Szászvároson lévő és leendő egyes kézműves céhek számára.*

Nevezetesen, hogy az Ur születése ünnepének nyolcadán belül minden céhben évenként két céhmester választassék, kik esküvel fogadják, hogy a város és a tartomány közérdekét az ő mesterségökben szem előtt tartják; hogy céhökben semmiféle tiltott jogtalanságot tudva, sem barátságból, sem kedvezésből, sem adományért meg nem engednek, sem megtorlatlanul nem hagynak és hogy gyűlölségből egyetlen ártatlant sem bántalmaznak. Ugyanezen céhmesterek az ő székük polgárságának és lakosainak negyedévenként tartandó gyűlésein jelen lesznek, hogy ha ott a közjóban vagy a kézművesek dolgában valami fogyatkozás mutatkoznék, azok ugyanott előterjesztetvén, kijavíttassanak és pótoltassanak.

Továbbá, hogy bármely kézműves a maga mesterségét bármi helyes módon akarná gyakorolni, a munkájához és mesterségéhez tartozó kellékeket és szükségleteket amennyit akar és képes, a maga számára egyedül, más, vagy mások társasága nélkül vásárolhat, a saját művéből amennyit akar és módjában áll, készíthet, vásárba vihet és árúsíthat, úgy házánál, mint a piacon; valamint inast és segédet saját munkájához amennyit csak akar, szabadon tarthat.

Továbbá egy kézműves se zálogolhasson meg adósságáért, mellyel neki tartoznak, senkit semmi módon, sem pedig más kézművest az olyannak dolgozni ne akadályozzon, hanem követelését bírói eljárás útján követelje s keresse.

Továbbá két vagy több mesterséget egy kézműves se gyakoroljon, hanem ha közülök valamelyik több mesterséghez is ért, azok közül azt, melyet gyakorolni akar, válassza ki, a többi mesterséget 20 márka finom ezüst büntetés az alább írt módon való megfizetésének terhe alatt örökre elhagyja.

Továbbá, ha bárki, bármely jövevény kézművest valami bűnnel vagy becstelenséggel vádolna, ezáltal őt a céhbe felvételben megakadályozni akarná, a vádló azt

[1]) Szádeczky Lajos dr.: Iparfejlődés és a céhek története Magyarországon, II. Okirattár, 7—13. old. Budapest, 1913. — Fordítás a latin eredetiből.

a bűnt vagy becstelenséget a vádlott ellen tartozik bebizonyítani saját fáradtságával és költségén ; mit ha bebizonyítani nem tudna, akkor az ugyanazon bűnre vagy gyalázatra kiszabott büntetést szenvedje. Egy jövevény kézműves sem kényszerítendő arra, hogy becsületének és jó hírnevének kimutatása végett hazájába menjen vissza, hanem bármely kézműves, úgy jövevény, mint bennszülött, ha a mi körünkben nincs megbélyegezve, saját mesterségének céhébe felvétetni tartozik, felvevén tőle az alább írt díjakat, úgy azonban, hogy minden szegény kézművesnek a céhbe való lépés alkalmával tagdíja kiegyenlítésére kellő időhaladék tűzessék ki.

Továbbá a céhekben a kihágások után minden beszedett és beszedendő bírságok gyertyára és a szegények temetésére fordíttassék Isten dicsőségére.

Továbbá minden céhbe tartozó kézművesnek fiai, leányai s özvegye teljes ingyen céhjoggal bírjanak ; azok a férfiak pedig, kik a céhen kívül állanak, de céhbeli özvegyekkel házasodnak össze, a céh kötelékébe féldíjjal lépnek. Azok az ifjak pedig, kik a fentemlített négy város valamelyikében tanulják a kézművesmesterséget, a céhbe féldíjjal léphessenek, kivéve azon kevés özvegyet és leányt és olyan mesterséget tanuló fiút, kikről itt alább más intézkedés történik.

Azonkívül a mészárosok a céhtagságot tíz szebeni forint, két font viasz, két veder bor és egy lakoma fejében tartoznak megadni. A mészárosok a városnak és az abba bejövőknek tiszta és friss húst mindig bőven tartoznak készletben tartani, és valahányszor valamely mészáros lopott marhát vásárolna, mindannyiszor egy forint bírsággal bünhődjék és a húsárulástól négy hétre való felfüggesztéssel. Amelyik mészáros a mészárszékben férfit vagy nőt sértegetne, azt egy ortóval, a temetésen részt nem vevő pedig mulasztását három garassal tartozik megváltani. A céhmesterek, ha a mészárosok székében akármiféle romlott és tisztátalan húst találnának, a kutyáknak dobják oda táplálékul.

Továbbá a pékek céhe tagsági díja hat frt, két font viasz, két veder bor és egy lakoma. A pékek pedig, a városbelieket és a jövő-menőket mindenkor elegendő fehér kenyérrel tartoznak kiszolgálni. Valahányszor pedig hiány lesz a fehér kenyérben, ugyanannyiszor minden péktől, aki az ilyen hiányban vétkes, egy forint bírság hajtassék be. Ha valamely pék nem fehér kenyeret sütne, egy forint bírsággal s a sütésnek nyolc napra való felfüggesztésével bűnhődjék.

Továbbá a tímárok céhének tagságáért nyolc forint, négy font viasz, négy veder bor s lakoma. Bőrt a háznál és bőrt szarv nélkül egy tímár se merjen venni, lopott marhák bőre vételének kikerülése végett. Huszonöt marhabőrnél kevesebbet egy kereskedő se merjen venni, úgy idegen, mint városi, sem pedig bármely tímár vásári napon az első mise elvégzése előtt bőrt ne vegyen. A tímár ezenfelül ha valakit gyalázattal illet, fizessen egy ortot ; és az elégtelenül s nem jól kidolgozott bőr, ha vásárba vitték, a tímárok céhmesterei által egészen elkoboztassék.

A fehérszűcsök (irhagyártók) céhében hat forint, két font viasz, két veder bor és egy lakoma a felvételi díj ; az ő leányaikat s özvegyeiket nőül vevő férfiak pedig két font viaszt, két veder bort s lakomát adjanak a céhnek. Aki pedig ezen céhből valakit gyalázattal illet, vagy a temetési szertartáson részt nem vesz, váltságdíjul egy font viaszt ad.

Továbbá a vargák céhébe való felvétel hat forintért, két font viaszért, két veder borért s lakomáért történjék.

Továbbá a kovácsok céhtagsága hasonlóképen hat forintért, két font viaszért, két veder borért s lakomáért váltassék. Valakinek a lovát egy kovács se tarthassa vissza zálogba, csak abban az esetben, ha a vasaltatás díját nem fizették ki. Hogyha a kovács a patkószeg beverésénél a lovat megsérti, a megnyilazott lovat tartozzék ugyan gyógyítani, a takarmányt azonban a ló tulajdonosa fizesse. Ha a kovács mást rágalmaz, minden jelenlévő mesternek tizenegy denárt fizet, a temetési szer-

tartásról távolmaradó pedig tizenegy denárt fizet. Ezenfelül a tűkészítők, üstművesek, kocsigyártók, övkészítők, kardművesek és lakatosok a kovácsokkal egy céhbe tartozzanak.

A szűcsök céhének négy forint, két font viasz, két veder bor és lakoma a váltsága, a mesterséget tanuló ifjú pedig a céhnek egy forintot, két font viaszt, két veder bort s egy lakomát ad. Mókusbőrt 100, báránybőrt 50, róka- és nyestbőrt 25 darabon alul egy kereskedő se merjen venni. A szűcsök idegen prémből semmiféle munkát se készítsenek, ha csak a bőrök tulajdonosa azt a munkát nem a maga vagy családja számára kívánja készíttetni. Régivel hamisított új munkát a szűcstől céhmestere kobozza el a Szt. Mihály őrangyal oltára javára. Egy szűcs se merjen prémek vásárlására pénzösszeget elfogadni idegen kereskedőktől és idegen kereskedőnek bármily prémet a hét szék határain belül el ne adjon. Ha a szűcs más mestert gyalázó szóval illet, minden jelenlévő mesternek hat dénárt fog adni birságul. Az a szűcs pedig, akiről kiderül, hogy a bőrökkel »speculál«, évenként a Szt. Mihály őrangyal oltárára két forintot fog adni.

Továbbá a keztyűsök céhének két forint, két font viasz, két veder bor és egy lakoma a tagsága. Közülök eladásra fehér bőröket senki se készítsen, sem pedig többet, mint amit a saját munkája megkíván s igényel.

Továbbá a késművesek céhének négy forint, két font viasz, két veder bor s egy lakoma a tagdíja.

Továbbá a ruhajavítók, kiket foltozó szabóknak neveznek, és a kalaposok céhének három forint, két font viasz, két veder bor és egy lakoma a tagsága.

Továbbá a kötélgyártók egy forint, négy font viasz, két veder bor és egy lakoma árán váltsák meg céhöket és jelesül, ha valaki abból a céhből özvegyet vesz el, egy forintot, két font viaszt, két veder bort és egy lakomát és az az ifju, aki az ő kézművességöket tanulja, négy font viaszt, két veder bort tartozzék adni céhöknek.

Továbbá a gyapjúszövők (t. i. a szűrposztókészítők vagy ú. n. csapómesterek) a céhtagságot négy forintért, két font viaszért, két veder borért s lakomáért nyerjék el. Amelyik hamis gyapjúszőttest készít, valamennyi ingó javának elvételével birságoltassék meg. A ki pedig a rendes hosszúságot és szélességet el nem érő szűrposztót rendes vég gyanánt ad el, az olyan azt teljesen veszítse el.

Továbbá a takácsok, bodnárok, szabók és nyergesek céhöknek két forinttal, két font viasszal, két veder borral és lakomával tartoznak a fölvételért és különösképen az az ifjú, aki a takácsmesterséget tanulja, a takácsok céhének csak két font viaszt és két veder bort fog adni. A kádárok a hordóra húzott abroncsért csak három dénárt számítsanak. A fazekasok céhébe beálló mester pedig, az elébb említett díjakon kívül, egy a misézésnél használható gyertyatartót tartozik adni a szent kereszthez.

Ezenfelül minden előbb elmondottak megerősítése végett rendeljük, hogy ha valamelyik céh valaha a fentirottakkal ellenkező, vagy azok bármelyikét megváltoztató új szabályokat alkotna ; vagy pedig a céh részére valakitől többet venne el, mint ahogy fent irva áll ; vagy ha attól, aki tagja akar lenni a céhnek, az illető céhtagságot jogtalanul megtagadja ; az ilyen céhbirság fejében 20 szebeni súlyú finom ezüst márka bírsággal fog lakolni, melyek közül 10 a mi király urunkat, a fentemlített Lanzcron várához, a másik tíz pedig a mi provinciánk egyetemét illeti.

A miért is bármely céh, ha abba a céhbe belépni jelentkezőt nyolc napig hátráltatva, miután a község bírái által megintetett, hogy azt a céhbe fogadja be és a céhet a legközelebbi újabb nyolc napon keresztül tőle törvényes ok nélkül megtagadja, tudja meg, hogy húsz ezüst márka bírságot von magára ezen tettével.

Mindezeknek örök érvényessége és ereje céljából jelen levelünket a mi provinciális pecsétünk ráfüggesztésével megerősíteni rendeltük.

Kelt Szebenben, a szt. Márton pöspök hitvalló ünnepe előtti legközelebbi vasárnapon[1]*), az úrnak 1376-ik esztendejében.«*

A Nagy Lajos céhszabályzatában felsorolt mesterségeken kívül virágzó ipar az Anjouk uralkodása idejében az ötvösség, a kőműves- és ácsiparok, a posztónyírók, vászonszövők, üvegfúvók ipara.

A magyar kézművesipar még erőteljesebb virágzásnak indul Zsigmond király hosszú (1387—1437) uralkodása alatt. Zsigmond egyúttal német császár s így módjában áll a gazdag német kereskedő- és iparosvárosok intézményeit hazai földbe átültetni, a városi polgárság megerősítésével imperialisztikus politikáját támogatni. Ő már céltudatos, iparfejlesztő politikát űzött s a monopóliumok egész sorával igyekezett az arra való iparok fejlődését és versenyképességét előmozdítani.[2])

A Zsigmond-korabeli céhrendtartások a mesterségeknek már szigorú elkülönítését munkálják. Az uralkodása alatt készült Ofner Stadtrecht az ötvösök, patikáriusok, kalmárok, mészárosok, halászok, kovácsok, kötélverők, talpbőrcserzők, molnárok, pékek, pénzváltók, aranyverők, sebészek, vadhúsárúlók, halárúsok, harangöntők, lakatosok, sarkantyúsok, vasöntők, tűcsinálók, ácsok, kőfaragók, kőmüvesek, téglavetők, utcakövezők, kocsigyártók, bognárok, nyílés íjjkészítők, esztergályosok, asztalosok, nyeregkészítők, tímárok, vargák, írhakészítők, kesztyűsök, tarsolyosok, erszény- és övkészítők, posztósok, takácsok, posztónyírók, szabók, ócskaruhaárúsok, ruhafestők, vászonfehérítők, kerékgyártók céheiről, mesterségük gyakorlásának szabályairól intézkedik.[3])

A XIV. században erőre kapott hazai kézműves- céhek s a városi polgárság gerincét alkotó kézművesiparosság további kedvező fejlődési lehetőséget nyertek Hunyadi Mátyás uralkodása alatt, a XV. század második felében. Az eredményes külpolitikát űző, a tudományokat és művészeteket kedvelő és pártoló király uralkodása alatt új céhek egész tömege alakul s a régiek hosszú sora újítja meg szabályait s ezek a céhszabályok már részletesen intézkednek a céhek szervezetéről, beléletéről, jogaikról, kötelességeikről és egymáshoz való viszonyukról; a mesterekről, özvegyeikről, gyermekeikről, legényeikről és az inasokról.

A Róbert Károly, Nagy Lajos, Zsigmond és Hollós Mátyás idejében hatalmas felvidéki és erdélyi városokban az iparosság nemcsak anyagiakban bővelkedő büszke polgár, a nyugati újításokat, tapasztalatokat és tudást behozó és terjesztő kultúrális tényező, nemcsak a városok fegyveres védelmében is jeleskedő hazafi, hanem a közigazgatásban és törvénykezésben is előkelő szerepet játszó faktor. A városi főbírák és szenátorok az ő soraikból emelkednek a legfontosabb vezető tisztségekbe s Jósika Miklós bárónak nem a regényíró fantáziája adta tollára azt az állítását, hogy Róbert Károly alatt Péter ötvösmesternek Simon nevű fia, mint ötvös, egyszersmind szepesi főispán és a szepesi vár parancsnoka volt.[4])

E nagy királyok alatt létrejött kézműves- céhek hivatását és szerepét igen találóan jellemezte Jakab Elek, írván róluk a következőket:

»Valamennyi céhtestület alakulása főindokai abban központosulnak, hogy a céhkedvezmények által az iparososztálynak életmódja javúljon s bővebb és biztosabb keresetforrásai legyenek; hogy ez vonzóvá tegye a várost s a szabad

[1]) November 9-én. [2]) Az 1405. évi I., II. és XI. t.-c., az 1435. évi XXIII. t.-c. [3]) Buda városának törvénykönyve (Ofner Stadtrecht von 1244—1421). Kiadták: Michnai Endre és Lichner Pál. [4]) Jósika Miklós báró: A zöld vadász, 132. old. Budapest, 1929. Fővárosi Könyvkiadó R.-T.

polgári helyzet édesgesse oda a külső honlakókat, s hogy az így előállott vagyonos polgárok növekedő száma által növekedjék a város lelki ereje és társadalmi súlya. Ez által azt kívánták elérni, hogy a polgárok egyfelől a korona és a király iránti adótartozásuknak, másfelől a béke és harc idején városvédelmi kötelezettségeiknek megfelelni képesekké váljanak, s hogy a buzgóságukra bízott oltárnak feldíszítése s kegyeletes szolgálata által az egyház és istentisztelet fényét emeljék s az emberi és keresztény műveltség terjedését előmozdítsák. Főcél a műipar érdeke, a mesterségek emelése és tökéletesítése volt. Az evégre rendelt inasi és legényi tanulás évei és próbái, valamint a mesterré avatás föltételei és a mestereknek és műhelyeknek folytonos ellenőrzése, a műipar fejlődésének kielégítő kezességei voltak.«[1])

A politikai történetírók megállapítják, hogy a XIII., XIV. és XV. századok uralkodói a kézműves-céhek megerősödését szívesen látták és kiváltságok adományozásával elősegítették a nemzeti vagyonosodás szempontjain kívül azért is, mert az iparosokból kifejlődött kimondottan városi polgárságban az olygarchia hatalmának ellensúlyozóit, szükség esetén fegyveres ellenfeleit látták.

A mohácsi vész után a kézművesipar eddigi emelkedő fejlődésvonala megszakad, sőt aláhanyatlik. Hiába emlékszik meg Verbőczy Hármaskönyve a XVI. század elején a kézművesség céheiről még eképpen : »saját céhükben és maguk között a kereskedők, kalmárok, szabók, szűcsök, vargák, tímárok és más mesteremberek is a fejedelem megegyezésével statumokat hozhatnak, csakhogy ezek igazságosak és tisztességesek legyenek, mások jogaiban és szabadságában kárt ne tegyenek és sérelmet ne okozzanak«.[2]) — a háromfelé szakadt országban, a török hódoltság, a folytonos kül- és belháborúk bizonytalanságai, az általánossá lett elszegényedés és a mind nyomasztóbbá váló drágaság közepette nem hogy az ipar egészséges továbbfejlődésének lett volna kedvező talaja, de fennmaradása maga is kétségessé vált. Csak a törökdúlástól mentes felsőmagyarországi városok s az önálló fejedelemséggé alakult Erdély városaiban élhetett a polgárság békés foglalkozásainak és számíthatott verejtékes munkájának gyümölcseire is.

A törökhódoltság másfélszázados ideje alatt új céhek alakúlásával, régiek átszervezésével s az elavult céhszabályok kiegészítésével (ú. n. átírásával) jóformán csak a törökmentes szab. kir. városokban s a Királyhágón túl találkozunk s ezek a céhszabályok s ezeknek a városoknak jegyzőkönyvei, valamint az erdélyi országgyűlések rendelkezései már arról tanúskodnak, hogy a régi céherkölcsök meglazultak, a céhek mindinkább önösérdekekek érvényesítésére törekszenek. Mindjobban háttérbe szorúl a hitéleti és emberbaráti tevékenység s a monopoliumszerű helyzet anyagi kihasználása nyomúl előtérbe — immár a közérdeknek s a kézműves-ipar egészséges fejlődésének egyenes veszélyére. A legfontosabb közszükségleti ipari termékek (különösen húsneműek és pékipari termékek) árát hatóságilag kellett megállapítani s az inastartás korlátozása, a legények önállósúlási törekvéseinek erőszakos megakadályozása, a céhbe való felvétel mesterséges megnehezítése, a mesterek, legények és inasok számában a numerus clausus keresztülvitelére való törekvés a törvényhozást, a vármegyéket és a városokat végre is megfelelő rendszabályok igénybevételére, a legényeket pedig mind gyakoribb sztrájkokra kényszerítik. A céhgyűlések is

[1]) Jakab Elek : Kolozsvár története 1. k. 509. l.

[2]) Verbőczy István Hármaskönyvét 1514-ben az országgyűlésnek bemutatta, az ahhoz hozzájárult s munkája királyi megerősítést is nyert, de mivel szabályszerű kihirdetése elmaradt, nem mint törvény, csak mint szokásjog szerepel.

elvesztik hagyományos pátriárkális jellegüket, inkább dorbézolássá fajuló, lakmározó alkalmakká lesznek.

A régi céhbeli erkölcsöknek ezt a leromlását s általában a céhintézmény hanyatlását a politikai helyzet érthetővé is teszi. A megélhetés megnehezült, a munkaalkalom megritkult, a kontárok (a céheken kívül álló mesteremberek, ú. n. hemplerek vagy himpellérek, stőrerek) elharapódzó iparűzése is mindinkább érzékenyebb károkat okoz ; a magyar országgyűlés pedig iparügyekkel nem foglalkozhatik, mert gondját a törökhódítás elleni védekezés s az osztrák kormány mind erősebben jelentkező beolvasztási kisérleteinek elhárítása képezi. A zavaros időkben a török hódoltságtól mentes városok is súlyos megpróbáltatásoknak voltak kitéve és így az ú. n. ipari közigazgatás szinte kizárólagosan a céhekre maradt. A vármegyék ebben az időben csak a nemesség jogainak s az alkotmányos garanciáknak az oltalmazói ; csak 1625-ben hoznak elsőízben törvényt,[1]) amellyel a vármegyei hatóságokat az iparcikkek árának időnkénti megszabására (limitálására, limitátió) utasítják.

Az 1625. évi XL. t.-c.-nek se lehetett azonban sok gyakorlati eredménye, mert a magyar országgyűlés azt néhány év mulva megújítani kényszerült. Ez az 1625. évi LXXI. t.-c. már amellett tanúskodik, hogy az intézőkörök a céhek túlkapásait megelégelték s ezeknek valóban szigorral igyekeznek elejét venni, miként az az itt teljes szövegében közölt törvénycikkelyből látható :

»71-ik cikkely. A mesteremberek, kézművesek és mészárosok eladó árúi értékének szabályozását, az az ellen vétőktől vagy ellenszegülőktől behajtandó büntetés alatt a megyékre bízzák.

1. §. A mesteremberek, kézművesek és mészárosok eladó árúinak értékét is a megyék szabályozzák.

2. §. Az ily szabályozás ellen vétő eladókat, ha az eladó tárgy értéke 12 frtot túlhalad, ugyanannyi frt büntetéssel, ha pedig túl nem haladja, vagy el nem éri, az eladó tárgy elvesztésével büntessék, amit a megye szolgabírái azonnal végrehajtsanak s ami két részben a megye szükségeire, egyharmadrészben pedig magának a végrehajtónak jár.

3. §. Ha pedig a fentebb említett, úgy a mértékekre, mint az eladó árúkra nézve leendő szabályozásnak és ennek végrehajtásának valaki az urak, nemesek, szabad városok és véghelyiek, vagy a parasztok közül is ellenszegülne, vagy azt bármi módon megakadályozná, akkor az ilyen ellenszegülőt előlegesen a megyére idézvén, az alispánok hivatalos megkeresésére 100 frt büntetésben, a parasztokat pedig az alispánok egyenként 40 magyar forintban a dolog tiszta valóságának megelőző kiderítése után, annyiszor, amennyiszer elmarasztalják, melyet az ilyen urak, nemesek, szabad városok és tisztviselők, véghelyiek és parasztok ingó és ingatlan vagyonából minden jogorvoslat mellőzésével vegyenek fel és az két részben a megye szükségeire, egyharmadrészben pedig magának az alispánnak járjon, fenmaradván a magános polgárok ellen a városi tanács, s ennek vonakodása esetén a megyei bírák részére a végrehajtás.

4. §. A bőröket pedig az ország honosainak kárára (a vásárok idejét kivéve) idegenek előzőleg meg ne vegyék, azoknak a megyék alispánjai vagy a helyi hatóságok útján végrehajtandó elkobzás terhe alatt. De az ország lakosainak elővásárlási joga azokra nézve épen s erőben maradjon.«

Az életfenntartás nehézségei, a kézművesipar létföltételére kedvezőtlen behatások még inkább fokozódtak a kuruc-labanc világban, a török ellen meg-

[1]) 1625. évi XL. t.-c.

indított fölszabadító hadjáratok idejében és II. Rákóczi Ferenc szabadságharca alatt. A folytonos nyugtalanság a céhek beléletében is zavarokat idézett elő és olyan súlyos visszaéléseket váltott ki, amelyeknek következtében mind hangosabbá és általánosabbá lesz az az óhaj, hogy a hatalmukban túltengő kézműves céheket meg kell rendszabályozni. Ez a rendszabályozás a szatmári békekötés (1711) után, III. Károly alatt kezdetét is vette.

Az országgyűlés ugyanis az 1715. évi LXXIX. cikkelyben törvényt hozott a céhek visszaélései ellen s a következőképen rendelkezett :

»*A karok és rendek megelégedésüket találják abban, hogy Őfelsége a kézművestársulatok kihágásainak megszüntetését (amely társulatok ugyanis az ő eladó áruikat illetőleg az ország törvényeire nézve hátrányos szabályokat alkotnak, a munkák és árucikkelyek árát azok igazságos értékén túl, azok ellen, akik alacsonyabb áron merészelnének eladni, súlyos bírság kiszabása mellett fölemelni, a megyei árszabályozásoknak ellenszegülni, a céhbe pedig társakat csak nagy pénzösszeg letétele mellett beereszteni s ezáltal az eladó tárgyakat ritkábbakká tenni nem átallották) az 1659. évi 71-ik t.-cikkely megújításával és ennek szorosabb megtartásával s az értelmes kézműveseknek minden ártalmas megszorítás nélkül s elviselhető díj mellett közibük akár a városi tanács hatalmával leendő felvételével s az ország törvényeinek sérelmére bármiképen behozott összes szabályaik és visszaéléseik eltörlésével kegyelmesen elrendelte.*

1. §. *Egyébiránt az ugyanezen céhek részéről nyert királyi kiváltságok épségben maradnak.*«

A céhek megrendszabályozása folytatódik az 1723. évi LXXIV. t.-c.-ben, mely az 1659. évi LXXI. t.-c. rendelkezéseit megújítja ; az 1723. évi CXVII. t.-c.-ben, mely az iparcikkekben tapasztalható hiányon külföldi kézművesek beköltöztetésével akar segíteni, akik számára 15 évre teljes adómentességet biztosít ; az 1729. évi X. t.-c.-ben, mely a kihágások szigorú megtorlását a kir. helytartótanácsra bízza s elrendeli, hogy a céhekbe a magyar nemzetiségű egyéneket is fel kell venni. A megrendszabályozás hatályosabbá tételét célozta a céhbiztosi intézménynek bevezetése is (1729-ben), nemkülönben Mária Teréziának az az intézkedése, amellyel 1761-ben a céhek szabadalomleveleit beszedette s helyettük egyöntetű mintára készített céhszabályok megalkotását rendelte el.

Mária Terézia a rendeletek egész sorával igyekezett a céheket eredeti hivatásuknak visszaadni ; céhszabályaiban a katholikus ünnepek megtartására, az úrnapi körmenetekben való részvételre kötelezte a céheket, a lakmározásokat mérsékelte, a céhvagyon kezelőit nyilvános számadásra utasította, méltányosan megszabta az ú. n. céhtaksákat (felvételi és felszabadítási díjak, stb.), szabályozta a legények fölvételét és a vándorlás módozatait.

Fia és utódja a császári székben, II. József, 1785-ben egy rendeletével elvileg végleg eltörölte a céheket s kimondotta az ipar szabad gyakorlását, ezt a rendeletét is visszavonta azonban halálos ágyán. A szabad ipar felidézett szelleme mégis tovább kisértett s a céhintézmények elzárkozottságával, merev konzervativizmusával megkezdette a harcot ; de megkezdte a harcot az 1790—91-i országgyűlés reformtörekvései révén a kézművesség későbbi nagy ellenfele, a gyáripar is, mert az 1790—91. évi LXVII. t.-c.-ben a »különféle gyárak létesítése s gyártmányok behozatala, művészek és mesteremberek számának szaporítása« tétetett egy erre a célra kiküldött bizottság feladatává.

A XIX. század elején megkezdődik a céhintézmény haldoklása. A közvélemény mindig élénkebben sürgeti a céhek kiváltságainak teljes megszüntetését s bár a napoleoni háborúk hátráltatják az ellenséges törekvések érvényre-

jutását, az agónia Első Ferenc király 1802-ben kiadott új általános céhszabályzatával, — amelyik a céheket a legerősebb hatósági felügyelet alá helyezi és működésében a közérdekkel egyező tényked ésre szorítja — megkezdődött.

A céhintézmény ellen forduló közhangulatnak hatalmas lökést ad Széchényi István gróf első nagy reformmunkája, az 1830-ban megjelent »Hitel«, amelynek »A céhek s limitatio feleslege« című fejezete szerint »a céhek örökké hátráltatják a termesztmények s mesterművek árának egymás közti rendes arányát«, amiért is »a céhek s limitatio megszünése nagy hasznot hajtana s igen könnyen eszközölhető is.«

A vármegyék is feliratokban kérték a céhek végleges eltörlését s az iparszabadság kimondását s mikor az 1840-i országgyűlés »A gyárak jogviszonyairól« alkotott XVII. t.-c. 5. §-ában kimondotta, hogy »a gyártó intézetében mindennemű mesterséget űző segédmunkásokat szabadon alkalmazhat«, ez a rendelkezés nemcsak a céhek ősi előjogain ütött halálos sebet, de törvényesítette a szabad iparűzésnek eddigelé csak elméletben hangoztatott elvét is.

A reformok, az újítások azonban a gyakorlati életben igen nehezen voltak keresztülvihetők ; az akkori közigazgatás lassú és szövevényes volta, a többékevésbé zavaros politikai viszonyok, nemkülönben a még mindig bizonyos hatalmat jelentő céhek ellenállása módot adott arra, hogy a céhek — ha megszorított hatalmi és tevékenységi körben is — de tovább éljenek ; sőt az első magyar felelős kormány kereskedelemügyi miniszterének, Klauzál Gábornak a céheket megreformálni szándékozó ideiglenes rendelete[1]) — újabb éltető befecskendezés gyanánt hatott, mert ha a céhkiváltságok további megszorítását tartalmazta is, tényleg azonban a céheknek további fennállását, sőt szükségszerűségét törvényesítette.

A Klauzál-féle rendelet 107 szakaszból állott és 1—9. §-ai az iparos tanulók viszonyait szabályozták. Többek között az »iparostanulók« ezentul »inas« szóval nem voltak illethetők, háziszolgálatra nem, csakis a mesterségnél alkalmazhatók. A 10—26. §§-ban a segédek (a céhvilágban »legények«) feljogosíttattak arra, hogy alkalmaztatási helyüket és mesterüket tetszés szerint maguk válaszszák s ugyanezekben a szakaszokban kimondatott az is, hogy a mester és a segédje közti viszony szabad egyezkedés tárgyai ; a 27—75. §-ok a céhelőljáró felügyelete alá helyezett segédszállókról, kórházi segédpénztárakról és az ú. n. remek-bizottmány hivatásáról és működéséről intézkedtek ; a 76—82. §-ok pedig kimondották, hogy ezentul saját kezére (»segéd nélkül«) bárki folytathat ipart, ebben a szabadságában senkit a céh nem korlátozhat. A hátralévő szakaszok a 3—3 mesterből és segédből álló ipari békéltető bizottságok intézményét létesítették.

Mi sem természetesebb, minthogy a Klauzál-féle céhreformból a szabadságharc zivatarai közepette semmi sem lett ; aminthogy érthető az is, ha az abszolut kormány a független magyar miniszterium rendelkezéseit érvényesíteni nem volt hajlandó ; mivel azonban az osztrák tartományokban a kézművesipar már bizonyosfokú közigazgatási rendezésnek vettetett alá és mivel a bécsi körök beolvasztási politikájának is ez felelt meg : a magyar ügyeket intéző helytartótanács egy 1851 február 6-án kiadott »Ideiglenes Utasításban« szabályozta a kereskedés és ipar gyakorlását Magyarországon is s ebben a szabályozásban a céhekre szintén kiterjeszkedett.[2])

[1]) Az 1848 június 9-én kelt 1530. számú »A céhszabályokat módosító rendelet«.

[2]) Provisoriche Instruktion über die Regelung der Handels- und Gewerbsverhältnisse im Kronland Ungarn. — A kereskedelmi és iparviszonyoknak Magyarkoronaországbani szabályozását tárgyazó ideiglenes utasítás.

Az 1851. évi április 1-ével életbelépett Ideiglenes Utasítás már a szabadverseny (iparűzési szabadság) elvére helyezkedett. Alaprendelkezése, hogy vallása, nemzetisége, születési okok vagy a szülők állapota és családi körülményei miatt senki se zárható el a kereskedelmi vagy ipari foglalkozások akármelyikének megtanulásától, vagy űzésétől ; mindenki, aki az előírt feltételeknek eleget tesz, törvényes igényt nyer az ipari jogosítvány elnyerésére, tekintet nélkül arra, károsodik-e ezen a réven valamelyik másik iparűző vagy sem. Ez alól az alaprendelkezés alól a céhek sem kivételek s a céhek sem tiltakozhatnak új ipari jogosítványok kiadása ellen.

Az iparűzésnek általános feltételei a nagykorúság, a jó erkölcs és fedhetetlen előélet s bizonyos gyakorlati jártasság (képesítés) igazolása voltak, amely utóbbit tanoncbizonyítvánnyal és legalább 6 évi segédi működéssel kellett igazolni. Ha valaki ezeket a feltételeket igazolta és a hatóságtól iparűzési jogosítványt nyert : iparos tanulókat szegődtethetett, segédeket alkalmazhatott, a mestersége folytatásához szükséges nyersanyagokat és félgyártmányokat szabadon beszerezhette és azon a területen, amelyre iparjogosítványa szólott, üzletét áthelyezhette, készítményeit házában és lakásán kívül is, de csak egy nyilvános helyen, árúsíthatta.

Az Ideiglenes Utasítás a céhrendszert is elismerte s a mesterségeket céhbeliekre és nemcéhbeliekre osztotta ; sőt egy külön, terjedelmes fejezetben (110—191. §§) részletesen szabályozta a céhek egész életét, a tanulók, segédek, mesterek és özvegyeik jogait és kötelességeit, a céhelőljárók magatartását, a céhgyűlések rendjét, a céhláda és a céhvagyon kezelését s a céhek feletti felügyeletet ; kiviláglik azonban ezekből a rendelkezésekből, hogy a céhek immár inkább csak jótékony- és vallásos célokból s általános rendészeti okokból tartattak fenn ; régebbi ipari közigazgatási hatáskörüktől azonban majdnem teljesen megfosztattak, az ipar gyakorlásának miként jét illetőleg szigorúan az általános előírásokhoz kellett alkalmazkodniok, régi kiváltságos jogaik megszüntek s a féltékenyen őrzött céhcikkelyek csak annyiban bírtak jelentőséggel, amennyiben azok sem az új ipari rendtartással, sem az Ideiglenes Utasításban foglalt céhrendtartással nem ellenkeztek.

Ez az állapot addig tartott, amíg az Ideiglenes Utasítás fejbekezdésében beígért,[1]) végleges rendezést célzó, 1859. évi december 20-án kibocsátott »Nyilt Parancs«[2]) 1860 május elsejével életbe nem lépett s az iparszabadságot a maga teljében életbe nem léptette.

Az 1859. évi Nyilt Paranccsal kihirdetett új ipartörvény a gyakorlati képesítés elvét általában elvetette ; csak szabad és engedélyhez kötött iparokat ismert. A szabad iparokat egyszerű bejelentés révén bárki űzhette és csak a köztekintetekből minden körülmények között ellenőrzést igénylő iparokra kellett előzetes engedély is, sőt ezek egyik-másikánál bizonyos képesítés kimutatásától sem tekintettek el. A császári pátens a fenálló céheket is megszüntette, de ugyanakkor kötelezte őket arra, hogy alapszabályaiknak az új rendelkezésekhez alkalmazkodó módosításával »ipartársulatok« gyanánt tovább is fennmaradjanak, sőt az iparjogosítványt váltó új iparosoknak is kötelességévé tette, hogy a fennálló társulatokba belépjenek ; az olyan iparosokat pedig, akiknek társulataik (céheik) eladdig nem voltak, ilyenek felállítására kötelezte.

[1]) »Bis zum Erscheinen einer neuen allgemeinen Gewerbeordnung«

[2]) Kaiserliches Patent vom 20. December 1859. — 1859 december 20-án kelt császári nyílt parancs, mellyel a birodalom egész területére nézve, a velencei közigazgatási területet s a katonai határőrvidéket kivéve, egy iparrendtartás bocsáttatik ki s 1860 május 1-étől fogva hatályba léptetik.

A császári pátens által bevezetett ipartársulatok (Genossenschaften) szerkezetéről, céljáról, jogairól és kötelességeiről a pátens VII. fejezete (106—130. §§) intézkedett és mivel ezekben már megtaláljuk azokat az alapelveket, amelyekre a későbbi ipartestületek felépültek, ismertetjük ezeket a szakaszokat, — még pedig az eredeti kiadvány elrendezésében és nyelvezetén[1]):

106. §. Társulat.

Azok között, kik ugyanazon községben vagy szomszéd községekben egyenlő vagy rokoniparokat űznek, közös kapcsolat tartandó fönn s amennyiben az még nem léteznék, amennyire lehet előállítandó.

E társulat a körülményekhez képest több községbeli iparosokat és különféle iparágakat is foglalhat magában.

107. §. Köteleztetés a társulatba lépésre.

Aki ily kapcsolat járásában azon ipart, amelyre a kapcsolat létezik, önállólag űzi, már az ipar megkezdése által a társulat tagjává válik s az azzal járó kötelességeket teljesíteni tartozik.

Aki többféle iparágat űz, ily módon több társulathoz is tartozhatik.

108. §.

A fennálló iparostestületek kötelesek alapszabályaikat ezen törvény határozatainak megfelelően átalakítani. Uj alapszabályaik a politikai országos hatóság jóváhagyása alá tartoznak.

109. §.

Több, eddig külön fennállott ipartestületek is, kölcsönös értekezés útján vagy valamelyikük kívánatára, a politikai országos hatóság határozata által, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása mellett, egy társulattá egyesíttethetnek.

110. §.

Hasonló módon létesítendők társulati összeköttetések oly iparűzők között is, kik eddig semmi kapcsolatban sem állottak.

111. §.

Azon terület nagyságát, amelyre az egyes társulatoknak kiterjedniök kell, mindig a politikai országos hatóság határozhatja meg, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása mellett.

112. §. Beosztás.

Ha valamily ipar megindításakor kétség támad aziránt, vajjon az tartozik-e s melyik társulathoz, a beosztást a hatóság határozza el, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása mellett.

113. §. Tagok és hozzátartozók.

A társulati tagok segédei és tanítványai a társulat hozzátartozóinak tekintetnek s mint ilyenek a társulat szabályai alá vetvék.

[1]) Az abszolút kormány törvényei és rendeletei, magyar és német nyelven, a »Magyarországot illető Országos Kormány Lap — Landes-Regierungs-Blatt für das Königreich Ungarn« címet viselő hivatalos kiadványban láttak napvilágot.

114. §. Célok.

A társulat célja azon intézetek és előkészületek előmozdításában áll, melyek az iparosközérdekek föltételeit képezik.

Különösen feladatukhoz tartozik:

a) a társulat tagjai s azok hozzátartozói (113. §) közti szabályozott viszonyróli gondoskodás, kiváltképen a tanulási és szolgálati kötelékre vonatkozólag ;

b) az illető perlekedések elintézése (102. §) ;

c) szakiskolák alapítása vagy előmozdítása s az azokrai fölügyelés ;

d) a társulat tagjait és hozzátartozóit betegség vagy különbeni szükség alkalmával segélyező intézetek alapítása s az ezekrei fölügyelés ;

e) a hatáskörükbe tartozó viszonyok felől a hatóság s a járásukbeli kereskedelmi és iparkamarák által kívánt értesítések és vélemények adása ;

f) végre mindazon közigazgatási intézetekbeni közremunkálás, melyek az ipartársak összességére vonatkoznak.

115. §. Az iparüzlet korlátozatlan.

A társulatok felállítása által az ipar megkezdésében vagy űzésében senki sem szenvedhet további megszorítást, mint az jelen törvény által határoztatik.

116. §. Képviselés.

A társulatot képviselik s ügyeit intézik:

a) társulat gyülései ;

b) a társulat előljárósága, mely áll a választmányból az előljáró vezérlete alatt.

117. §. Gyülés.

A gyülések oly társulatoknál, melyek ötven tagnál többől nem állanak, valamennyi szavazatjogos tagokból, nagyobb társulatoknál pedig bizalmi férfiakból alakulnak, kik a szavazatjogos tagok által írásbeli szavazás útján, meghatározott időre választatnak.

121. §. Képviselők az iparüzleti segédek osztályából.

A perlekedések (102. §) kiegyenlítése végett a társulat előljárósága mellé megfelelő számú képviselők rendeltetnek a segédek osztályából, kik a hatóság által az ezen osztálybeli legbecsületesebb és legértelmesebb egyének közül, meghatározott időre rendeltetnek ki.

122. §. Fegyelmi hatalom.

Az előljáróság följogosíttatik, miszerint a társulat tagjaira és hozzátartozóira, a társulati szabályok megsértése esetében kellő rendtartási büntetéseket, mint : dorgálás és 5 forintiglani birságot szabhasson.

123. §. Kivetések.

A társulat szükségleteire megkivántató pénzek, amennyiben azok a létező vagyon kamataiból nem födöztetnek, a hatóság jóváhagyásával a társulat tagjaira vettetnek ki és közigazgatási úton hajtathatnak be.

127. §. Alapszabályok.

Ezen elvi határozatok körén belül mindenik társulat számára különös alapszabályok alkotandók s jóváhagyás végett a politikai országos hatóság elé terjesztendők.

Az alapszabályoknak közelebbi határozatokat kell tartalmazniok a következőkről, jelesen : a) társulati terjedelméről, b) a társulati gyülésekről s az ezeknek fönntartott ügyekről, c) a bizalmi férfiak választásáról a nagyobb társulatoknál, d) a társulati előljáróság szerkezetéről, választásáról és hatásköréről, e) a társulati vagyon igazgatásáról, f) a kivetések fölosztási mértékéről, g) a munka- vagy tanulási viszonyból keletkező perlekedések kiegyenlítésénél követendő eljárásról, h) a rendtartási büntetések kiszabásáról.

129. §. Fölügyelet.

A társulatok a hatóság fölügyelete alatt állanak, mely az azoknáli törvényszerű eljárás ellenőrzésére saját biztosokat rendel.

A társulat belügyei fölötti perlekedések a közigazgatási útra tartoznak.

Azoknak országosan divatozó nevezetei (kebelzetek, céhek) ezentúl is megtartathatnak.

130. §. A régi céhek vagyona.

Ha valamely jelenleg fönnálló céh vagyonnal bir s a céh más iparággal egy társulattá egyesíttetik, az adósságok kiegyenlítése után a vagyon az új társulat tulajdonává válik ; de az előbbi céhnek az egyesüléskor létező tagjai és hozzátartozói részére biztosítva maradnak azon előnyök, melyeket ők a céh fönnmaradása esetében annak vagyonából igényelhettek volna.

Ha a céh föloszlik, anélkül, hogy uj társulattá alakulna át, a vagyon hasonló föntartás mellett azon községhez utasíttatik, amelyben a céh székhelye volt.

Az az ellenállás, amelyet a magyar nemzet és társadalom az osztrák kormány önkényes rendelkezéseivel szemben burkoltan és nyiltan kifejtett, az 1859. évi császári nyiltparanccsal szemben is érvényesült s ezért a céheknek ipartársulatokká átalakulása igen lassúmenetű volt ; a magyar kormány még a kiegyezés után is foglalkozni kénytelen velük, mert egyes törvényhatóságok az abszolut-uralom megszüntével nemcsak a császári nyiltparancsot tették félre, de egyenesen a Klauzál-féle rendeletet vették használatba. Beállott az a helyzet, hogy az új magyar közigazgatás az ipar gyakorlását szabályozó, elismerten irányadó törvényes rendelkezésnek mindjobban hiányát érezte s ez arra indította a minisztériumot, hogy hozzáfogjon az első magyar ipartörvény tervezetének az előkészítéséhez és azt az érdekeltségnek és a sajtónak véleményezése alá bocsássa. Igy jött létre az a törvényjavaslat, amelyet Gorove István földmüvelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter 1869 október 21-én az országgyülés képviselőházában benyújtott, amely azonban csak 1872 március 16-án léphetett életbe, mint 1872. évi VIII. törvénycikk.

Az 1872. évi VIII. t.-c.-be foglalt ez az első ipartörvényünk a császári nyiltparancs alapján készült, az iparszabadság terén azonban még tovább ment, a céheket pedig kifejezetten megszüntette. Első ipartörvényünkön piros fonálként húzódik végig az 1. §-ában leszögezett az az elv, hogy »A magyar korona területén minden nagykorú, vagy nagykorúnak nyilvánított egyén, nemre való tekintet nélkül, ezen törvény korlátai közt, bármely iparágat, ideértve a kereskedést is, bárhol önállóan és szabadon gyakorolhat«. A kiskorúak (2. §) és jogi személyek (3. §.) ipargyakorlása is lehetővé tétetett, sőt az iparos iparát helyettes vagy bérlő által is üzhette (27. §). Korlátlan lőn a tanonctartás is (29. §), csak egyes, közbiztonsági, közerkölcsiségi, közegészségi vagy más köztekintetekből egészen szabadjára nem hagyható iparok voltak korlátozó szabályozás alá vehetők. Az új törvény szerint mindenki annyiféle ipart üzhe-

tett, ahányfélét akart ; módjában volt több üzlethelyiséget tartani, fióküzleteket nyitni, vásárokra járni, stb.

Ez a szinte korlátlan szabadság, amely az évek folyamán a gyakorlati életben »szabadossággá« fajult, a nagyipar- és a tőkés-vállalkozás által amúgy is szorongatott kézművesiparosságot maga is képes leendett a tönk szélére juttatni ; ezt a lehetőséget csak fokozta és siettette az 1872. évi VIII. t.-c.-nek 83. §-a, mely a céheket most már törvény erejével megszüntette :

A jelen törvény életbeléptetésétől számított 3 hó alatt valamennyi fennálló céh megszünik. Ha a volt céhtagoknak többsége ezen törvény életbelépte után 9 hó alatt ipartársulatot alkot, a megszünt céh vagyona ezen társulatra száll, ellenkező esetben a volt céhtestület vagyona a céh közgyülése által közhasznú iparcélokra adományozandó és ha a gyülés ily határozatot hozni nem akarna, a társulati vagyonnak ipari célokra való fordítása iránt az illető törvényhatóság fog határozni.

A kézművesség ezzel a rendelkezéssel teljesen magára hagyatott, szinte mesterségesen szétszóratott ; elvonatott tőle az az utolsó védekezési lehetőség is, amelyet a régi hagyományokból táplálkozó s az erkölcsi erőket és védekezési lehetőségeket úgyahogy még mindig fentartó céhek, vagy színleg társulatokká átszervezett utódaik nyújtottak.

Igaz, hogy az 1872. évi ipartörvény módot adott a társulásra, lehetővé tette az ú. n. »ipartársulatok« felállítását ; aki azonban a magyar nép természetével ismerős és aki az iparosságnak minden kényszertől írtózásával tisztában van, az nem csodálkozik azon, ha ezzel a társulási lehetőséggel az iparosság nem igen élt, bizonyára azért sem, mert a törvény 76—82. §-ában elgondolt »ipartársulat« jóformán semmi olyan hatáskörrel nem rendelkezett, amely akár ipari közigazgatási, vagy rendészeti, de különösképpen gazdasági tekintetben előnyére vállhatott volna. Lényegükben mik voltak ezek az új kézművesipari szervezetek, erre nézve az 1872. évi VIII. t.-c. 76—82. §-ai adnak feleletet :

76. §.

Ugyanazon vagy különböző ipart egy vagy több községben önállóan gyakorló iparosok közös érdekeik előmozdítása végett ipartársulatokká egyesülhetnek.

Ezen ipartársulatoknak jogában áll az iparosok és segédszemélyzetük közt keletkező súrlódásokat és peres kérdéseket a külön e célból felállítandó békéltető bizottság útján, melyben egyenlő számmal segédek is fölveendők, kiegyenlíteni.

77. §.

Minden ipartársulatnak alapszabályokkal kell birnia, melyeket az alakulás előtt az illető törvényhatóság útján a földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszternek bemutatni köteles.

Az alapszabályokba fölveendők a társulatba való belépés föltételei, melyek közt azonban iparbeli vizsgának letétele helyt nem foglalhat ; a tagok jogai és kötelességei, a tagok járulékainak kulcsa s az elmulasztott fizetés következményei, a társulat feloszlatásának vagy más ipartársulatba beolvadásnak esetei, továbbá a kilépés feltételei, a társulati elöljáróságnak mikénti összeállítása és hatásköre, végre a társulati vagyonnak kezelési módját, a társulat feloszlatása esetében a társulati vagyonnak közhasznú és kijelölt iparcélokra fordítását szabályozó határozmányok.

Ha a bemutatott alapszabályok a törvényes szabványoknak megfelelnek, azok ellen kifogás nem tehető.

Ha a törvény életbeléptetésétől számított első évben alakuló társulatok alap-

szabályaira nézve a felterjesztéstől számítva 3 hó alatt, a későbben alakulókéra nézve pedig 30 nap alatt észrevétel nem tétetik, a társulat alapszabályai értelmében megalakulhat.

78. §.

Az alapszabályok nem tartalmazhatnak olyat, mi által az egyes tagok az ezen törvény alapján őket megillető jogok tetszése szerinti gyakorlatában megszoríttathatnának, vagy akadályoztathatnának.

79. §.

Ipartársulatba való belépésre egy iparos sem kényszeríthető, valamint hogy a belépés sem tagadható meg oly iparostól, ki az alapszabályok feltételeinek eleget tenni akar és képes.

A kilépő tag a társulati kapcsolatból folyó javadalmakra és társulati vagyonra igényt nem tarthat.

80. §.

Ha egy társulati tag halála után annak iparát özvegye vagy árvái számára üzletvezető gyakorolja, az elhunytak tagsági jogai és kötelességei az özvegyre, özvegységi idejére, vagy a kiskorúakra, kiskorúságuk idejére szállnak át.

81. §.

Az ipartársulatok az illetékes közigazgatási hatóság felügyelete alatt állnak.

82. §.

A társulatnak más ipartársulattal való összeolvadását, vagy a társulati kapocs teljes felbontását célzó közgyűlési határozat végrehajtása csak akkor történhetik, ha a társulat minden kötelezettségeinek és tartozásainak eleget tett.

A tartozások levonása után fennmaradó társulati vagyon a társulati tagok közt semmi szín alatt fel nem osztható, hanem ha más ipartársulatba beolvadás nem történik, az alapszabályok értelmében közhasznú iparcélokra közgyűlési határozat által adományozandó.

Az 1859. évi császári nyiltparancs értelmében az ipartársulatokba az iparosok belépni legalább kötelesek voltak, az 1872. évi ipartörvény ipartársulatába azonban csak az az iparos lépett be, aki akart.

A céhek tehát több mint hatszázéves fennállás után megszüntek. A sokezer céhlevél (privilégium) a levéltárakba, a különböző múzeumokba került, vagy magánkézen kallódott el ; de mintha a céhek sírbaszállásával eltünt volna az a sok céhbeli erény, hagyományos szép szokás, jólét és megelégedés is, amelyek a magyar iparoscéhek életét jellemezték és amelyekkel céhbeli őseink évszázados küzdelmek és erőfeszítések között a magyar kultúrát megteremteni és előbbrevinni segítették.

Nem vitatható, hogy a nagyipar előretörése, a gazdasági rendszerek megváltozása, az igények megnövekedése, a tőke előnye a versenyfeltételeknél, az Ausztriával közös vámterület hátrányai : mind közrejátszottak a magyar kézművesipar csillagának lehanyatlásában ; de az sem vitatható, hogy az az iparpolitika, amelyik a korlátlan szabadságot az 1872. évi VIII. t.-c.-ben törvényesítette, egyenesen szánt-szándékkal tette tönkre azokat az életfeltételeket is, amelyek a magyar kézművesiparosság számára még fennmaradtak.

Az a rendelkezés, amelyik a kézművesség ősi szervezeteit (céh) feloszlatta s helyükbe a változott viszonyoknak s a magyar kézművesség természetének megfelelő új szervet nem adott: kétszeres csapás volt az érdekeltségre. Ennek a megállapításnak a helyességét a legszebben annak az indokolásnak egyik részlete igazolja, amelyik a későbbi 1884. évi XVII. t.-c.-ben törvényerőre emelkedett képviselőházi javaslatot kísérte s amelyben az akkori kereskedelemügyi miniszter a következőket mondotta:[1])

»A kézműiparnak az országban állítólag tapasztalható hanyatlása elsősorban azon állapotnak tulajdoníttatott, amelyet az 1872. évi VIII. törvénycikk előidézett volna. Az iparszabadság ezen nézetek szerint nem volt viszonyainknak megfelelő; nálunk az iparszabadságon nyugvó ezen törvény a kellő feltételek hiányában az egyes iparosokat egymástól elszigetelte; kellő szervezet hiányában mindenki a féktelen szabadság mellett magára lett hagyatva; kellő míveltség hiányában a szabad társulás előnyeit senki sem használta fel s így a kézműves a jelen korszak alatt amúgy is nagy előnyöket élvező vállakozás és tőke ereje által mindinkább háttérbe szorult és sok esetben tönkrement. Mindezeknél fogva a törvénynek oly irányú revizióját követelték, amely által az iparoselem kellően szervezkedjék és ekkép létele jövőre is biztosíttassék.«

A kézműves iparosok általános és mindinkább erősbödő feljajdulása rákényszerítette a kormányt az 1872. évi VIII. t.-c. módosítására. Ne higyjük azonban, hogy az illetékes tényezők az iparosságnak azt a követelését, amely az iparszabadság elvének elejtésével, a szakmai képesítés elvét kívánta érvényesíttetni, honorálni szándékoztak; korántsem. Az eredeti törvényjavaslatban az »ipartestületi intézmény« bevezetése és ezzel a kézműves iparosság szervezkedési lehetősége volt az egyetlen engedmény; csak az iparosság igen erős mozgalmának nyomása alatt és elsősorban politikai okokból módosította a képviselőház közgazdasági bizottsága az eredeti törvényjavaslatot oly irányban, hogy amennyiben a gyakorolni kívánt iparág oly mesterség, mely kézműves természeténél fogva rendszerint csak hosszabb gyakorlás útján sajátítható el, az illető annak megtanulását tanoncbizonyítvánnyal és legalább két évi segédi szakmabeli gyakorlat fennforgásával köteles igazolni; ennek a föltételnek a hatályosságát is lerontotta azonban az üzletvezetővel való ipargyakorlás megengedésével, az egyik iparról más iparokra való áttérés lehetőségével és számos olyan rendelkezés felvételével, amelyek a képesítés kényszerűségből felvett elvének kijátszását elősegítették. Azt a körülményt, hogy az 1872. évi VIII. t.-c. módosítását nem meggyőződés, hanem politikai kényszerűség szülte, semmi se igazolja jobban, mint az a tény, hogy mikor a törvényjavaslat előadója 1884 március 27-én a bizottsági jelentést a képviselőház elé terjesztette, kijelentette nyiltan, hogy sem ő, sem a bizottság a képesítés igazolásának szükségességéről meggyőződve nincs s éppen ezért az idevonatkozó rendelkezést úgy illesztette a törvénybe, hogy a képesítés elve »a forgalom, a fogyasztás és magának az iparnak érdekeivel ellentétbe ne jöhessen.«

Az iparszabadság kizárólagos boldogító voltára felesküdött korszellem visszatükröződik a törvényjavaslat általános indokolásának a következő részeiben is:

Az iparszabadság ellen, vagy inkább az ipari szervezet hiánya miatt kifejlődött agitáció erőben még inkább nyert azáltal, hogy a velünk majdnem ugyanazon vagy legalább

[1]) Egyetértés napilap 1884. évi február 10-iki 40. száma. Melléklet. Az új ipartörvényjavaslat indokolása.

nagyon rokonelveken alapuló külföldi törvények ellen Németországban és az osztrák tartományokban is majdnem azonosirányú törekvések mutatkoztak, sőt Németországban több novelláris intézkedés az áramlattal szemben engedékenységet tanusított. Ausztriában pedig a törvényhozás egész teljességében hódolt az iparosok által csinált közvélemény követeléseinek.

A kormány nem ignorálhatta az e téren mindinkább hangosabban felmerülő kívánságokat. 1880 szeptember havában a kereskedelmi és iparkamarák kiküldötteiből és 1881 február havában külön meghívott tagokból álló értekezleteken behatóan tárgyalta az ügy minden oldalát és ez alapon, valamint a különben még rendelkezésére álló adatok és tapasztalatok alapján dolgozta át az 1872. évi VIII. törvénycikket.

Mielőtt a törvényjavaslat részleteinek taglalásába bocsátkoznám, legyen szabad mindenekelőtt megjegyezni azt, hogy a közgazdasági viszonyoknak az országban nemcsak, hanem az egész világon kifejlődött jelen állapota mellett az iparszabadság elvét lényegében megszorítani és ezáltal talán a vállalkozó tőkével szemben a kézművesiparost jobb helyzetbe hozni akarni : — hiú törekvés, amelyet az életben sikerrel keresztülvinni lehetetlen. Egyáltalában illusióban ringatja magát az, aki azt hiszi, hogy az ipartörvények bármilyirányú módosítása az iparosnak versenyképességét azonnal fokozni, s őt az annyira félt tőkével és nagyiparral szemben teljesen védeni vagy biztosítani fogja. Illuzió az iparosok ama kívánsága, hogy visszaemlékezve a régi időkre, a céhrendszer korában élvezett előnyökre, korunkban is csak céhszerű viszonyokban lelhető meg a boldogulás.

Az iparosságnak is épúgy, mint minden közgazdasági alakzatnak, meg vannak a maga fázisai, amelyek a különböző korszakokban a különböző elemek hatása alatt csíráznak, fejlődnek, hatalmasakká lesznek és ha az újabb viszonyok szerint át nem tudnak alakulni, elgyengülnek, vagy menthetetlenül tönkremennek. Hiába ott minden erőlködés : s épp ezért a céhrendszert, melynek bizonyos közgazdasági viszonyok közt az előbbi időkben meg volt rendeltetésszerű jogosultsága, — jelen korunkban nem lehet többé fölelevéníteni és nem lehet azt többé fenntartani.

Ipartörvényünk revíziójánál tehát nem is lehetett az a cél, de nem is lehetett annak lennie, hogy ezen törvénynek a korunk szelleme s a kifejlődött közgazdasági viszonyok által követett álláspontja helytelen irányban megváltoztattassék, hanem igenis, miképen lehet és miképen kell az iparszabadság elvének teljes fenntartása mellett iparosaink közt a rendet, a szervezetet biztosítani, miképen lehet azokon a hiányokon segíteni, amelyek azáltal keletkeztek, hogy iparosaink által nyujtott előnyöket s különösen a szabadtársulást nem használták fel úgy, vagy nem oly mértékben, amint azt a hazai viszonyok kívánatossá tették volna ; miképen lehet azon visszásságon segíteni, hogy a segédek és munkások sok helyütt nem tartatnak oly módon rendben és nem ellenőriztetnek oly szigorúsággal, amint ezt az ipar érdeke s talán még inkább a társadalmi rend követelné ; miképen lehet egész erélyességgel keresztülvinni az iparfejlődésnek azon feltételét, hogy az iparostanoncok kellő oktatásban részesüljenek ; miképen lehet az iparoktatást az iparszabadság teljes megóvása mellett úgy fejleszteni, amint ezt egy erőteljes és haladásban lévő ipar részére követelni kell.

Mindezeket a szempontokat tüzetes és alapos megfontolás tárgyává tettem és az előterjesztett törvényjavaslat ezen okból alkalmas módon szervezi az iparhatóságokat, meghonosítja a munkáskönyvet és szabályozza a tanonciskolák ügyét. Minthogy pedig ezen törekvéseinél az iparosok közreműködését igénybe veszi, az ügynek minden veszélyeztetése nélkül is célszerűnek tűnt fel a kézművesiparosok azon annyira hangoztatott kívánságának is eleget tenni, amely az úgynevezett »kötelező társulatokra« irányul és egy külön fejezetben ezen kívánságnak megfelelően szabályozta a »testületek« viszonyát.

Határozottan ki kell azonban emelni azt, hogy az iparhatóságoknak a törvényjavaslat által kontemplált kiegészítése és hivatása mellett nem volna mulhatatlanul szükséges a kötelező társulatok eszméjét is pártolni, és talán az iparosok nagy része, ha az évek óta mesterségesen élesztett agitáció folytán annyira bele nem élték volna magukat az említett irányba, teljes megnyugvással fogadnák a »kötelező társulatok« mellőzését is.

Minthogy azonban a dolgok már ennyire fejlődtek és minthogy a törvényjavaslat oly ellenőrzés alá veti a testületeket, amely által működésük mindig figyelemmel kísérhető, és mivel végül a céljukat tévesztő testületek ismét feloszthatók, a mondott intézmény is fölvétetett, anélkül, hogy az által az ipartörvény főelve, az iparszabadság, azaz mindenkinek azon veleszületett természetes joga, hogy képességeit és vagyoni tehetségeit az ipar terén akadály nélkül kifejtheti, lényeges csorbát szenvedne.

Az ipartestületi intézmény megalkotásánál közrejátszott s a most ismertetett szempontokat kiegészítik azok a fejtegetések, amelyeket a miniszteri indokolás

közvetlenül az Ipartestületekről szóló fejezettel kapcsolatban tartalmaz.[1]) Éppen ezért felelevenítjük őket :

Már fennebb jeleztetett az az álláspont, amelyet a kormány azon leginkább a kézmíves-iparosoknál annyira elterjedt nézettel szemben a »kötelező társulatok« meghonosítása tárgyában elfoglal. Engedve a mindinkább megerősbödött kívánságnak és gondoskodva arról, hogy ezen engedmény által az ipar ügye magában véve sérülést ne szenvedjen, az ipartestületek intézménye életbe fog léptettetni. Amidőn azonban ez az engedmény megtétetett, nagy figyelmet kellett fordítani arra, hogy ily intézkedések jogos érdekeket ne sértsenek és a vállalkozás szellemének fejlődését ne gátolják és ez okból csakis ott és akkép engedtetik meg a testületek működése, ahol az életképes lehet és a mikép az egyes helyeken sérelmek nélkül keresztül vihető.

Szabályul kimondatik, hogy testületek alakíthatók, illetőleg alakítandók :

1. törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városokban ;
2. az iparosok kívánatára, az illetékes ipar- és kereskedelmi kamara megállapítása után törvényhatósági határozat alapján ;
3. mesterséggel foglalkozó iparosokból.

Nálunk az iparosok leginkább városokban, és pedig törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városokban szerepelnek nagyobb számban.

Társulatok vagy testületek sikerdús működéséhez mulhatlanul megkívántatik az, hogy tagjaik száma eléggé nagy legyen, mert csak így lesz lehetséges azon anyagi és szellemi erőt a társasélet számára kellően biztosítani, amely nélkül egyáltalában testületi működés nem is képzelhető. Ezenkivül ily testületek működése megkívánja, hogy a tér, amelyen működnek, a testületi tagok által ismert, a tagok egymásközt is ismerősök és folytonos érintkezésben állók legyenek : különben lehetetlen az egymást érdeklő ügyeket társulatilag elintézni, avagy előmozdítani. Ez okból szükségtelennek látszott gondoskodni arról, hogy másutt is, mint városokban keletkezzenek testületek. Oly testületek, melyek egyes vidékekre, például talán szolgabírói kerületekre terjednének, az iparosok érdekeiben jót alig tehetnének és következményeikben talán csak odavezetnének, hogy az iparosok megfizetnék ugyan a tagsági díjakat, de a testületi élet előnyeiben nem részesülnének.

A testületek megalakítása még a városokban sem mondatik ki általában, hanem e részben is az iparosok kívánata lesz irányadó, de még ekkor is az illetékes kamara meghallgatása után a törvényhatóság dönt. Igen kényes egy oly intézményt elrendelni, amely esetleg az érdekeltek akaratával ellenkezik. Ha valahol az iparosok a testületi életből magukra nézve előnyt nem várnak, avagy csak oly előnyt látnának, amelyet különben is elérhetnek, nincs ok őket miért erőltetni testületekbe. Minthogy pedig a testületek bizonyos irányban hatósági működésre lesznek hivatva, létesítésük a hatóság határozatától és közreműködésétől tétetik függővé.

Testületek csak a mesterséggel foglalkozó iparosok számára rendeltetnek. Ezen testületeknek jellege lévén a kötelező belépés és célja a segédek, tanoncok és a mesterek közti viszony rendben tartása, s azonkivül az iparosok anyagi jólétének előmozdítása ; mellőzni kellett mindazokra nézve a kényszert, akikre az a vállalkozási szellem megbénításaként hatott volna, avagy akiknél egyáltalában a dolog természeténél fogva a kényszertársulás egészen hasznavesztett dolog volna. Ez okból ki is mondatik, hogy kereskedők, gyárosok és részvénytársaságok a testületekbe nem kényszeríthetők. (116. §.) Maguk az iparosok eddigi követeléseiknél is leginkább csak a tulajdonképi kézműveseket, az újabb időben e célra feltalált szó szerint : a »míves iparosokat« kívánták kényszertársulásra szorítni és csak azon ellenvetésekre felelve, hogy ez esetben bajos lesz gyakran a »míves iparost« a kereskedőtől vagy gyárostól megkülönböztetni, kimondják, hogy nem tartanák bajnak, ha a kereskedők és a gyárosok szintén kötelező társaságba szoríttatnának. Ily körülmények közt nem látszott indokoltnak a testületek alakulását tágabb körre terjeszteni. Minthogy azonban törvényben alig lehetne szabatosan meghatározni, vajjon az illető iparos mesterséggel foglalkozik-e, vagy gyárosnak, avagy kereskedőnek tekintendő-e, holott egyes konkrét esetben az elhatározás könnyebb : ezen kérdés megoldása az iparhatóságra bizatott, amely ily esetekben a kereskedelmi és iparkamarát meghallgatja.

A testületek alakításánál kényes kérdés az, vajjon a testület valamennyi iparra terjesztessék-e ki (általános ipartestület), avagy alakíttassanak-e külön szaktestületek amelyek azután egyes szakokat, rokon iparágakat (pl. lakatos, kovács, szerkovács, bádo-

[1]) Egyetértés napilap 1884. évi február 10-iki 40. száma. Melléklet : »Az új ipartörvény indokolása«.

gós, stb. ipart) foglalnának magukban. Kétséget sem szenved, hogy szaktestületek az ipar előmozdításának különleges viszonyaira nézve nagyobb hatással lehetnek, s így a szaktestületek előmozdítása talán kivánatosabbnak látszik ; másrészt, miután a testületeknek főhivatása elsősorban mégis abban áll, hogy az iparosok közt a rendet és fegyelmet fentartsák és azonkivül a tanoncok oktatására nézve alkalmas módon és lehetőleg egyöntetűen hassanak, ismét az általános testület az, amely előnyösebbnek jelentkezik. A törvényjavaslat e részben sem kiván változatlan szabályt felállítani, hanem átengedi ezt a dolgok természetes fejlődésének, amidőn kimondja (115. §.), hogy különböző mesterségek számára több ipartestület is alakítható, de megkívánja azt, hogy ily többféle testületek alakításakor az iparosok száma és vagyoni tehetsége a testületek működésére nézve kellő alapot nyujtson, nehogy a különválási törekvések az erők oly elforgácsolására vezessenek, amely mellett társulati működés egyáltalán ki nem fejlődhetik és csak arra vezetne, hogy az általános testületek sem működhetnének kellő módon.

A 116. §. kimondja a testületbe való lépés kényszerét, vagyis a kötelező társulat elvét ; még pedig akkép, hogy minden iparos, aki a testületbe tartozó mesterséget folytatja, okvetlenül tartozik a testületi tagságdíjat fizetni s így a testületi terhek viseléséhez járulni, amely járulékok esetleg a közadók módjára beszedetnek. (138. §.)

Az ipartestületek célja és feladata, részint humanisztikus, részint közgazdasági, részint hatósági működés által a testületbe tartozókat s ez által magát az ipart előmozdítani. (118. §.) Ezen célok elérése szempontjából mindenféle intézkedések tehetők, amelyek csakis azzal korlátoztatnak, hogy az iparosoknak az ipartörvény által biztosított jogaikat nem szabad megsérteni. (131. §.) Ezen elvi intézkedés szolgál biztosítékul arra, hogy a testületek esetleg ne fajulhassanak oly közegekké, amilyenek a céhek voltak azon időben, a midőn már a korviszonyok szellemével haladni nem akartak és csakis a vállalkozási szellemnek és a szabad versenynek megrontóivá lettek.

A testületek egyik főhivatása lesz, hogy az iparosok és segédeik, valamint tanoncaik közt az iparnak leginkább megfelelő rendet létesítsék és föntartsák. Ez okból külön szabályrendeleteket hozhatnak javaslatba, amelyek azután mint törvényhatósági szabályrendeletek kezeltetnek, s ha az illető tényezők közreműködésével létrejöttek, életbe léphetnek. (122. §.) Természetes, hogy ezek a szabályrendeletek, mint a törvényhatósági szabályrendeletek egyáltalában, nem ellenkezhetnek a fennálló törvényekkel. Ámde ezek a viszonyok oly természetűek, hogy a különböző helyi körülmények szerint igen is igényelnek rendszeres szabályozást s így e részben a testületek működése igen áldásossá és jótékonnyá fejlődhetik ki.

Általános meggyőződés az, hogy az ipartestületek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Az iparosság ezekben az intézményekben olyan szervezetet kívánt, amelyik őt a mindinkább súlyosbodó gazdasági viszonyok közepette istápolja, amely a kézművesipar egészséges továbbfejlődését szolgálja, ellenállóképességét fokozza, a nagy tőkével felvett versenyben megerősíti, tőkeszegénységében kisegíti ; amely intézmények működése nem bürokratikus tényked ésben merül ki, hanem amelyek a legnehezebb helyzetben is kéznél lévő tanácsadói a többé-kevésbbé gyámoltalan iparosnak. E kívánsággal szemben az 1884. évi ipartörvény által életrehívott ipartestületek inkább bátortalan kisérletek, mint életképes szervezetek s hogy az ipartestületek mai alakjának elkövetkezendő hibáit már 1884-ben is látták, ezt igazolják az 1884-es napilapoknak az ipartörvény módosításával foglalkozó közleményei, amelyek közül érdemes ideiktatni az Egyetértésben napvilágot látott ezt a bírálatot :[1])

»Tizenkét éve, hogy a mostani ipartörvény megszületett. Tizenhárom éve, hogy az iparosok ellene országszerte aggitálnak. Még mielőtt a törvény törvény lett, nagymérvű petitionálás folyt ellene, sőt az iparosok a királyhoz is folyamodtak, kérve-kérve e törvény szankciójának felfüggesztését. Nem használt semmit az agitáció. A törvény hatályba lépett és iparviszonyainkban megindította a bomlást. Elkeseredett volt a harc, mely ellene folyt. Az 1872-i első iparosgyüléstől az 1879. évi második iparosgyülésig, egyre tömegesebbek

[1]) Az Egyetértés 1884. évi február 8-iki 38. számában a (Gm) jelzésű, »Az új ipartörvény« című cikk.

voltak a panaszok és demonstrációk a tarthatatlan állapotok fölött. A porosz ipartörvényt, melynek 1872. évi ipartörvényünk másolata, azóta háromszor módosították és a mienk megmaradt rendületlenül régi hibáival, tarthatatlanságában. A második iparosgyülésen azonban oly impozánsan nyilatkozott a hazai iparosság az iparviszonyok rendezése mellett, hogy maga az e kérdésben határozni nem tudó és állást foglalni nem merő kormány is végre elérkezettnek látta az időt, az ipartörvény módosításának ügyét komoly tanácskozás tárgyává tenni. Nagymérvű befolyást gyakorolt ez elhatározásra Matlekovics Sándor, ki ezidőben lett az ipar- és keresk. miniszterium államtitkárja és aki a mostani törvényjavaslatnak szerzője. Igy született meg a kamarai ankét é. a második szakértekezlet, melynek tanácskozásairól vaskos kötetek jelentek meg. A szakirodalom is többízben, mind a két álláspontból foglalkozott e kérdéssel. És a beavatott körök tudják, hogy a kormány álláspontja az első szakértői értekezlettől egész máig, nagy átalakuláson ment keresztül. A merev iparszabadság álláspontját a kormány lassankint feladta és részben a hazai iparosság egyhangú követelményeivel szemben, részben az új osztrák ipartörvény által inaugurált irány hatása alatt indíttatva érezte magát a kézműiparosok sarkalatos követelményeinek egy részét legalább konczedálni.«

»A ma előttünk fekvő ipartörvényjavaslat egészbenvéve önálló alkotás, mely nem simul külföldi mintákhoz, nem másol idegen országok alkotásaiból. De ez önállóságában egy sarkalatos hibától menekülni nem tud. *Határozatlan iránya* jellemzi az egész javaslatot. Mintha készítője ingadozott volna jobbra is, balra is. Teljesíteni szerette volna az iparosok kívánságát, de nem akarta a szabad ipar föltétlen híveinek és követőinek tetszését is eljátszani. Igy természetesen elérte azt, hogy sem az egyik fél, sem a másik nincs a javaslattal megelégedve. A qualifikáczióban és kötelező ipartársulásban a nagy ipar versenye ellenében védelmet kereső kézműiparos-osztály nem találja meg az új javaslatban sem a qualifikáczió elrendelését, sem a föltétlen kényszertársulást. Az előből csak izelítőt kap, ez utóbbi pedig oly alternatív intézkedések által van megnehezítve, melyek lételét sok helyen legalább is kérdésessé fogják tenni. És így sem az egyik, sem a másik fél nem találja a javaslatban azt, amit keres, ami után tizenkét év óta a jelenlegi törvény által alkotott ideiglenes állapotok folyamában, folyvást áhítozott.«

»A képesítést az új törvény általánosságában nem érvényesíti. Közegészségügyi, közrendészeti és közbiztonsági szempontból felhozta ugyan az engedélyezett iparok (5. §) sorozatát, melyeknek űzése esetleg bizonyos számhoz köthető és föltételek által szabályozható ; az építészeti ipar pedig e javaslat szerint képesítéstől tehető (de nem teendő) függővé. Ez az egész, ami a képesítésre vonatkozik s ami a hazai iparosoknak igényeit, egyik legfőbb kívánságuk tekintetében, nem fogja kielégíthetni.«

— —

»Az ipartestületek alakítását és minden szakmabeli iparosra való kötelező kiterjesztését is kontemplálja a törvényjavaslat. Azonban oly furfangosan szövegezi az alakításra vonatkozó intézkedést, mintha szándékosan meg akarná nehezíteni e testületek életbeléptetését. Ily ipartestületek törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban az iparhatóság által alakítandók ugyan, de 1. az önálló iparosok kívánatára, 2. az illetékes ipar- és kereskedelmi kamara meghallgatásával, 3. a törvényhatóság határozata alapján ! Mirevaló ez a háromszoros retorta? Arra talán, hogy az iparosok a hosszas tárgyalások alatt kedvüket veszítsék az oly fontos intézmény létesítésétől, melynek működési és hatásköre oly szorosan összefügg a helyi ipar fejlő-

déseivel? És mi történik, ha az egyik, vagy másik fórum húzza-halasztja, vagy ellenzi a testület létesítését? A miniszterium határoz. És hogy fog a miniszterium határozni? Ez persze kérdéses. Hát nézetünk szerint ez a huzavona, fórum és retorta mind fölösleges, sőt veszélyes akadály a helyi ipar fejlődésére nézve. Vagy szükség van az ipartestületekre, vagy nincs. Ha szükség van rájuk, akkor a kormánynak el kell rendelni, hogy minden kamarai meghallgatás és minden törvényhatósági határozat nélkül minden városban a testület az iparhatóság által, nyomban a törvény hatálybalépte után, megalakíttassék. Vagy nincs szükség e testületekre s akkor a törvényjavaslat az a része, mely az iparosok másik sarkalatos kívánságát látszik teljesíteni akarni, nem egyéb, mint szemfényvesztés. De nézetünk szerint az ipartestületekre okvetlenül szükség van s azok létesítését eshetőségeknek kitenni nem szabad. És az egész ipartestületi intézményt parodizálja a 116. §., mely megengedi, hogy ugyanazon városban több ipartestület is alakítható. Ezt a kivételt csakis a fővárosra nézve lehetne megengedni. De ha az egész országra kiterjesztjük, ad abszurdum vezetjük az egész ipartestületi intézményt, melynek minden hatása, minden jelentősége elenyészik, ha egy-egy városban 8—15—40 ipartestület keletkezését akarjuk megengedni.«

— —

»Még nagyobb zavar fog keletkezni, ha oly városokban, ahol ipartestületek is vannak, az ipartársulatokat is fönntartjuk és az iparosoknak egyrészt megengedjük, hogy az ipartársulat tagjai maradjanak, másrészt kényszerítjük őket, hogy az ipartestületbe belépjenek és ide is fizessenek. Kétszeres adót rovunk ezáltal az iparosra és a munkaerők oly szétforgácsolását, az iparügyi teendők oly szétmarcangolását engedjük meg, mely sohasem lesz áldásos a helyi ipar fejlődésére és az ipari közérdekre nézve.«

»Végre pedig, ha az ipartestületeket oly járszalagra kötjük, mint ezt e javaslat 139. és 140. §§-ai kontemplálják, ha iparhatósági biztost rendelünk ki az ipartestületek gyüléseibe, aki kapricból vagy rosszakaratból minden testületi határozatot ellenezhet, végrehajtását felfüggesztheti és hetekre-hónapokra elodáztathatja ; oly békókat rakunk a testületekre, melyek ezek üdvös működését megnehezítik, gyakran — az iparhatósági biztos úr egyéni kedvességéhez képest — lehetetlenné is tetszik. A céhek idejéből elég adatunk van, hogy menynyire kárhozatos az önkénykedő és egyeduralkodó hatósági biztos urak működése, okulhatnánk a multból — a jövőre !«

»Az ipartestületeket e béklyóktól és eshetőségektől meg kell szabadítani, ha működésükre egyáltalán súlyt fektetni akarunk, aminthogy akarnunk kell, stb.«

Tény és igaz, hogy a 84-es ipartörvénnyel bevezetett ipartestület olyan se hús, se hal-féle valami. Ha akarom iparhatóság, ha akarom egyszerű egyesületi alakulat. Hatáskörében szabad mindaddig, amig az iparosok egyszerű társadalmi kérdéseivel foglalkozik, de rögtön tilalmakba botlik, ha az iparosság legéletbevágóbb kérdéseiben emeli fel szavát, ha pl. a képesítés elbírálásának, az iparigazolvány kiadásának kérdésében akar a maga számára elhatározó befolyást biztosítani.[1]) Előterjesztéseket tehet, amennyit akar, fellebbezhet is, de sem az előbbi, sem az utóbbi irányban véleményét figyelembe venni senki sem köteles.

Már maga az a körülmény, hogy az ipartestületek alakítása kötelezővé

[1]) Analógia gyanánt elég az 1922 : XII. t.-c. 47. §-a ellen folytatott elkeseredett, de meddő küzdelemre rámutatni, vagy a kontárkérdés megoldatlanságát felhozni.

nem tétetett — hogy az összes képesítéshez kötött ipart gyakorló iparosok ipartestületi közösségbe nem kényszeríttettek —, annak a feltevésnek látszik kedvezni, amely szerint a kézművesiparosság társadalmi és gazdasági szervezkedése a vezetőkörök előtt sem volt kívánatos s az a körülmény, hogy az ipartestületek anyagi megerősödéséről senki se gondoskodott, hogy az ipartestületi teendőket ellátó tisztviselőktől még elemi képesítést sem kívánt a törvény, ellenben gondoskodott arról, hogy minden szabadabb megmozdulását az akarata ellenére beültetett iparhatósági biztos megakadályozzhassa : igazolja azt a felfogást, hogy az ipartestületi intézmény bevezetésével — legalább is 1884-ben — a kormány és a törvényhozás csak olyan tessék-lássék intézményt hívott életre, amellyel a kisiparosság elégületlenségét kívánta levezetni, anélkül, hogy vele a nagyipar és a kereskedelem érdekeinek ártson.

Az 1884. évi XVII. törvénycikket még javaslat alakjában kísérő indokolásnak idézett részeiből megállapítható, hogy a kormány az ipartestületet nem a régi céheket pótló intézménynek, nem elsősorban gazdasági érdekképviseleti szervnek szánta, hanem inkább rendészeti tényezőnek. Hangsúlyozta a miniszteri indokolás, hogy amikor az ipartestületek létesítésével az iparosságnak »engedményt« tett, gondoskodott arról is, hogy ezek az »ipartestületek jogos érdekeket ne sértsenek és a vállalkozás szellemének fejlődését ne gátolják.« Ismételten hangsúlyozta azt is, hogy »a testületeknek főhivatása elsősorban mégis abban áll, hogy az iparosok közt a rendet és fegyelmet fentartsák s azonkívül a tanoncok oktatására nézve alkalmas módon és lehetőleg egyöntetűen hassanak.« Egy helyütt megemlíti ugyan, hogy »az ipartestületek célja és feladata részint humanisztikus, részint közgazdasági, részint hatósági működés által a testületbe tartozókat s ezáltal magát az ipart előmozdítani« — ha azonban azt a fejezetet jól szemügyre vesszük, amelyik az ipartestületekről szól, s amelynek rendelkezéseit az 1922. évi XII. t.-c. is fentartotta, akkor rosszakarat nélkül is csak azt állapíthatjuk meg, hogy a kézműveseknek »engedmény« gyanánt adott ez a szervezet ugyancsak vérszegény berendezésű ahhoz, hogy »közgazdasági« téren is előbbresegítse a kézműves iparost.

Mivel ennek a tanulmánynak célja az is, hogy a kézművesipari szervezetek történeti fejlődését elénk állítsa s az idők folyamán kialakult különféle szervezetek közt összehasonlítást tegyen lehetővé ; mivel továbbá a jelenlegi ipartestület hiányainak és hibáinak elbírálásáról is szó lészen, szükségesnek látszik az 1884. évi XVII. t.-c. ama szakaszainak idézése, amelyek az ipartestület szerkezetét, hivatását és hatáskörét feltüntetik :

122. §.

Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban, továbbá oly községekben, melyekben a képesítéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok száma legalább 100-ra megy, a képesítéshez kötött mesterséggel (4. §) foglalkozó iparosok kétharmadának kívánatára az illetékes ipar- és kereskedelmi kamara meghallgatásával és a törvényhatóság hozzájárulásával az iparhatóság által ipartestületek alakítandók.

Oly községekben, amelyekben 100-nál kevesebb ilyen iparos van, az iparosok kívánatára az ipar- és kereskedelmi kamara véleménye alapján a törvényhatóság hozzájárulásával a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister esetről-esetre megengedheti az ipartestület alakítását.

Amennyiben az ipartestület megalakítása iránt az illetékes iparosok, az ipar- és kereskedelmi kamara és törvényhatóság közt nézeteltérés lenne, az ügy elhatározás végett a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter elé terjesztendő.

123. §.

Budapest főváros kivételével, ahol az ipartestületek, iparágak vagy iparcsoportok szerint alakíthatók, egy város vagy község területén csak egy általános ipartestület alakítandó.

124. §.

Mindazon iparosok, kik az illető város vagy község területén képesítéshez kötött mesterséget (4. §) űznek, a testület tagjai és a tagsági díjak fizetésére kötelesek.

Kereskedők, gyárosok, avagy részvénytársaságok a testületekbe nem kényszeríthetők.

Azon iparosok azonban, kik mesterséget képező iparágat nagyban űznek és településön tanonczokat alkalmaznak, szintén bevonandók az ipartestületek kötelékébe.

Kétség esetében aziránt, hogy egyes iparosok kötelesek-e a testületbe lépni: az iparhatóság az illetékes ipar- és kereskedelmi kamara meghallgatása után határoz.

125. §.

Az általános ipartestület megalakítása alkalmával az elsőfokú iparhatóság felhívja az illető helyen eddig működött és képesítéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosokból álló ipartársulatokat, hogy az ipartestületbe olvadjanak. A fővárosban eddig működött ily ipartársulatok csak a megfelelő ipartestületekbe olvaszthatók.

— —

126. §.

Az ipartestület célja: az iparosok közt a rendet és az egyetértést fentartani; az iparhatóságnak az iparosok közt fentartandó rendre irányuló működését támogatni, az iparosok érdekeit előmozdítani s őket haladásra serkenteni.

Ez okból gondoskodik arról:

a) hogy az iparosok és a segédek közt rendezett viszonyok álljanak fenn;

b) hogy a tanoncok ügye rendeztessék;

c) hogy az iparosok és a tanoncok vagy a segédek közt felmerülő súrlódások és vitás kérdések elintézésére békéltető működés biztosíttassék;

d) hogy segélypénztárak létesüljenek;

e) hogy az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakítása által előmozdítsa;

f) hogy a hatóságokat az iparügy tekintetében kellőleg tájékoztassa.

127. §.

Az ipartestület a hozzátartozó iparosokra és segédszemélyzetükre nézve az elsőfokú iparhatóságnak a jelen törvény III. fejezete A), B), C) betük alatt meghatározott teendőit végzi.

Mindazon esetekben, amidőn az ipartestület tudomására jut annak, hogy az említett fejezet határozatai ellen a testülethez tartozók oly mulasztást vagy cselekvést követtek el, mely a jelen törvény IV. fejezete értelmében büntetendő, az esetet véleménye kiséretében az iparhatósághoz átteszi.

Az iparhatóságoknak ily ügyekben hozott határozata az ipartestülettel is közlendő, amely az ellen 15 nap alatt fellebbezhet.

128. §.

Minden ipartestületnek közgyülésileg megállapított alapszabályokkal kell bírnia, melyeket a törvényhatóság a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszternek a belügyminiszterrel egyetértőleg leendő jóváhagyás végett bemutatni köteles.

Az alapszabályokba mindenesetre fölveendők:
a) a testületi tagok jogai és kötelességei;
b) a tagsági díj nagysága;
c) a testületi előljáróságnak mikénti összeállítása és hatásköre;
d) a testületi vagyon kezelési módja;
e) intézkedés aziránt, hogy hatóságok és harmadik személyek irányában ki képviselje a testületet.

129. §.

A testületi alapszabályok nem tartalmazhatnak olyat, miáltal az egyes tagok a jelen törvény által őket megillető jogok gyakorlatában megszoríttathatnának, vagy akadályoztathatnának.

— —

133. §.

Közgyülésen a testületbe tartozó minden iparos, ki a politikai jogok gyakorlatától felfüggesztve nincsen, szavazattal bír.

— —

135. §.

A testületi előljáróságnak legalább 12 iparosból kell állnia.

136. §.

Az előljáróságot a testület választóképes tagjai közgyülésen választják.
Választhatók azon választóképes (133. §) testületi tagok, kik legalább 3 év óta a város vagy község területén mint önálló iparosok működnek.

— —

138. §.

A tagsági díjak késedelmezés esetében közigazgatási úton a közadók módjára hajtatnak be.

139. §.

Az iparhatóság minden ipartestülethez állandó hatósági biztost rendel ki.
Az iparhatósági biztos őrködik afelett, hogy a testület alapszabályai és a törvény határozatai értelmében működjék.

— —

148. §.

Ha valamely ipartestület előljárósága a reábízott iparhatósági teendők végzését az iparhatóság részéről történt megintés dacára sem foganatosítja kellően, az ipartestület által az iparhatóság felhívására, más előljáróság választandó. Ha az iparhatósági teendőket az új előljáróság sem végezné kellően, a testület ezen teendőktől a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által felmentendő s azok végzésére az iparhatóság utasítandó, sőt maga a testület is feloszlatható.

Az ipartestületek mellett lehetővé tette az 1884. évi XVII. t.-c. az ipartársulatok alakítását és fennmaradását is; még pedig az 1872. VIII. t.-c. idevonatkozó és már ismertetett[1]) rendelkezéseinek feleleventésével. Ilyen társulatokba tömörülhettek azok az iparosok, akik ipartestületet alakítani nem

[1]) Lásd a 31. oldalon.

kívántak, vagy akik nem képesítéshez kötött mesterségeket űztek; mivel azonban ma már általános az a törekvés, hogy mindenki, aki kimondottan »ipart« gyakorol vagy űz, ipartestületekbe tartozzék, ezek a társulati alakulatok értékükből mindinkább veszítenek s a jelen tanulmány keretében tovább nem is érdekelnek bennünket. Sokkal gyakorlatibb haszna van annak, ha az 1884. évi XVII. t.-c. felállította ipartestületekkel, azok működésének eredményeivel és hibáival foglalkozunk, ha megvilágítjuk többé-kevésbé meddő küzködésüknek okait és rámutatunk azokra a törekvésekre, amelyek a jelenlegi ipartestületeket gyakorlatibb irányokban kívánják fejleszteni.

A magyar ipartestületi intézmény általában 40 esztendős. Szávay Gyula, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara költő-főtitkára, azt tartja róla,[1]) hogy mai lényegében és alapjában is talpraesett és nagyszerű jövőjű magyar intézmény, a magyar polgári közélet egyik tanítómestere: »mely családias köréből új és új nemzedékeket nevel ki és vezet fel az életbe, ad ki a világba, e mellett tartja tradicióit és arculatán kifejezi a magyar faj iparűzői karakterének igazi vonásait«. Valószínű azonban, hogy Szávay Gyulának ez a megállapítása a jelenlegi ipartestületi intézménynek inkább csak külső habitusára vonatkozik; csak elismerés azért, hogy az ipartestületeknek »szertartás nélküli, meghitt köreiben még mindig él valami meleg visszaérzés a céh-hez«; mert tanulmányának más helyein az ipartestületi reform irányának a tartalommal és hatáskörrel való ellátást jelöli meg, sőt körvonalozza is azokat az anyagias és erkölcsi természetű teendőket, amelyektől az ipartestület lüktetőbb életét, hatékonyabb szerepét, gazdasági jelentőségét várja.

Dános Árpád dr., aki a kézműves- és kisipart érdeklő kérdésekkel ugyancsak mélyrehatóan foglalkozik s az ipartestületi intézményt is szakszerű bírálat tárgyává tette, legújabban megjelent Iparos Kátéjában[2]) részletesen ismerteti az ipartestületi intézményt, érdemi bírálatot azonban nem mond róluk; amikor azonban kijelenti, hogy »a kézműipar jövője nagyrészt az ipartestületi élet fejlődésétől függ« s megállapítja, hogy az iparosok egymagukba nem képesek mindazokat az intézményeket megteremteni, amelyekre az iparnak okvetlenül szüksége van s amikor leszögezi, hogy »az ipartestület az a keret, ahol az azonosérdekű iparosok egyesülnek és megteremtetik azokat a szervezeteket, amelyek nélkül nem boldogulhatnak« s hogy »az ipartestületek fejlesztése, a csupán közös erővel elvégezhető munkára való igénybevétele: a kézműipar jövője érdekében feltétlenül szükséges«, akkor indirekte azt is megállapította, hogy a mai ipartestületek nem töltik be azt a hivatást, amely reájuk várt.

A Szávay-féle megállapítással összhangban van — és ezt hajlandók vagyunk mi is aláírni — a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának az 1927. évi jelentésében olvasható az a kijelentés, hogy a »négyévtizedes multú ipartestületek nehéz időkben becsülettel és híven teljesítették törvényes helyi érdekképviseleti hivatásukat és az értékes, intelligens iparosgeneráció egész sora került ki nevelőiskolájukból; tekintélyt, megbecsülést szereztek az iparostársadalomnak, komolyszámba veendő tényezői lettek a városi életnek.[3]) Azt, amiért az ipartestületi intézményt mai alakjában és hatásában nem tarthatjuk megfelelőnek, Szávay Gyula idézett munkájában nagyjában és egészé-

[1]) Szávay Gyula: A magyar kérművesipar problémája, 22. old. (Budapest, 1925., a kereskedelmi és iparkamara kiadása.)

[2]) Dr. Dános Árpád: Iparos Káté, 215. old. (Athenaeum kiadása.)

[3]) Kereskedelmünk és iparunk az 1927. évben. (A budapesti kereskedelmi és iparkamarának a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez intézett évi jelentése. Budapest, 1928.)

ben felsorolja, amikor a hatósági hatáskör egyes tételeit a következőkben állapítja meg[1]):

1. Mindaz, amit az 1884. évi XVIII. ipartörvény felsorol és az ipartestületekre ruház.
2. Ezeket kiegészítőleg mindaz, amit az 1922. évi XII. novella az előbbiekhez csatol.
3. Az ipari békéltetés I. foku ügykezelése, mely visszaadatik a testületi hatáskörnek.
4. A tanviszony és munkaviszony I. foku illetékessége szintén visszahárul a testületekre. (Az ipari segédszemélyzettel szemben felmerülő vitás kérdések általában I. fokon paritásos bizottsági alapon a testületek előtt intéztessenek.)
5. A tanonctartási jog megvonásának első fokon jogositott hatósága az ipartestület legyen.
6. A kontárkérdések I. foku elbirálója szintén az ipartestület.
7. Elsőfoku iparhatóságoknak a kézműipart érintő határozatainál a testületek meghallgatása.
8. Kézműipari konkrét hatósági döntéseknél fellebbezési jog a testületeknek.
9. A kézműipari központi szerv megalakításának és időnkénti újjászervezésének választási, stb. joga.
10. Ipartestületi Szék (ítélőszék) alkotása. Üléseit mint 3 tagu tanács a testület székházában tartja az iparhatósági biztos jelenlétében. (Tagjai egy-egy szakmabeli ülnök. Ítél I. fokon az általános iparűzési tisztesség kérdéseiben abbahagyási rendelettel. Idevonható a szakmabeli kontárkérdések, a tisztességtelen verseny elleni panaszok és I. fokon az ipari élet szakmabeli kihágásai. Az Itélőszék elnöke az ipartestületi elnök.)

Szükségesnek tartja azonban Szávay Gyula maga is, hogy az ipartestületnek »iparközéleti és tiszteleti« megbízásai legyenek, ugyancsak az ő szavaival élve »tekintély kérdésekben« is legyen szava. Ezért:

11. A törvény intézkedjék, hogy az ipartestület legyen minden ipargazdasági, iparszociális, iparrendtartási külön országos intézménynek helyi fiókja, az iparosvédelmi közös szervezettségek illetékes helyi reprezentálója, félhivatalos és el nem kerülhető szerve, sőt összekötő kapcsa a helyi iparélet és a körén kivül eső törvényes, illetve gazdasági élet érintkezéseinek, úgy hogy a testület az iparosokat érdeklő ügyekben közbelépésekre, beavatkozásokra, képviseletre jogosult legyen.
12. Legyen egyszersmind a testület az a szerv, mely a tagjai részéről kötelező bejelentési, elszámolási, felszólamlási munkák közös elvégzője. (Nyugdíjintézmény, Betegsegélyző pénztár, Beszerző Szövetkezet, Ipari hitelszervezet, Adó, Munkaközvetítés, stb.)
13. Az ipartestület a helyi ipar vállalkozói elsőbbségének hivatalból jogosított és közbelépésre felhatalmazott őre.
14. Iparjóléti és kultúrintézményeknek, iparos- és tanoncotthonoknak, helyi kiállításoknak, céhszerű szakmakötelességeknek (iparosszálló, dalkör, előadói terem, stb.) művelődési és nemesebb szórakoztató berendezések létesítésének hivatott előmozdító tényezője.
15. Az ipartestület elnöke (a székesfővárosban az Orsz. Központi Szerv elnöke) legyen hivatalból tagja a céhhely városi, községi képviselőtestületének.
16. Ugyanő hivatalból tagja a kereskedelmi és iparkamara ipari szak-

[1]) Szávay Gyula: A magyar kézművesipar problémája, 36. és 37. old.

csoportjának. A testületek Központi Szervének elnöke pedig a budapesti kamara levelező tagja.

17. A kereskedelmi kormányzat gondoskodási kötelességei sorába tartozik, hogy az ipartestület mindenkori elnöke, a székhelyén szokásos társadalmi, gazdasági és közéleti megbeszélésekbe és értekezletekre, mint a kézműiparosok képviselője és feje — bevonassék.

De lássuk magának a kereskedelemügyi minisztériumnak a mai ipartestületek fölött gyakorolt kritikáját[1]):

A megalakult ipartestületek igen különböző fejlődési fokokat értek el. Vannak ipartestületeink, amelyek számottevő anyagi, gazdasági és kultúrális felkészültségükkel a kézművesiparosság életében jelentékeny, komoly tényezőkké küzdötték fel magukat és minden irányban eredményes tevékenységet fejtenek ki. De vannak ipartestületeink és pedig aránylag nagy számban, amelyekről a tárgyilagos bírálat csak azt állapíthatja meg, hogy tevékenységük sem az iparosság, sem a köz szempontjából nem jelent értéket.

Az utóbbi jelenségnek fő okát abban kell keresni, hogy iparosságunk egy része sok helyen rideg álláspontot foglal el saját önkormányzati intézményével, ipartestületével szemben, nem szivesen hoz áldozatot ennek javára, a tagsági díjakat igen gyakran olyan összegekben állapítja meg, hogy azokból a legszükségesebbekre sem telik, hogy azok nagyon gyakran csak egészen alárendelt szerepet játszanak az ipartestület költségvetésében s az ipartestület más címen, a tanoncok szerződéseiért, szabadításáért stb. szerzett díjakból teremti elő azt a csekély összeget, amely az intézményt szegényes tengődéssel felszínen tartja ugyan, de egyáltalán nem elegendő ahhoz, hogy az ipartestület a reá háruló feladatokat megfelelően ellássa.

Az ebbe a csoportba tartozó ipartestületek nem tartanak megfelelő képzettségü munkaerőt az irásbeli teendők elvégzésére, mert nem tudják kellően díjazni s az ipartestületi jegyző teendőit igen gyakran olyan egyénekre bízzák, akik csak a középiskola négy alsó osztályának megfelelő képzettséggel rendelkeznek, sőt gyakran csupán az elemi iskola elvégzését tudják kimutatni. Az ilyen fogyatékos előképzettségű egyénektől, egyes kivételektől eltekintve, alig lehet várni azt, hogy ipari törvényeinket megtanulják, azok szellemével megbarátkozzanak s azokat a teendőket, amelyeket ipari törvényeink az ipartestületekre bíznak, kellően ellássák. Még kevésbbé lehet arra gondolni, hogy az iparosoknak ügyes-bajos dolgaikban tanácsadóik legyenek, hogy a kézművesipar gazdasági érdekeit átérezve, ezeknek szolgálatában az ipartestület életébe komoly tartalmat, lendületet vigyenek.

Az ilyen ipartestületeknél az ipartestületi jegyző személyében rejlő fogyatékosságokat az ipartestület előljárósága sem pótolhatja, mert az előljáróság tagjai az élet nehéz gondjaival küzdő iparosok lévén, a legtöbb esetben nincsenek abban a helyzetben, hogy hosszabb időt szentelhessenek rendszeresen az ipartestület nehéz ügyeinek.

Abból a tényből, hogy az 1884. évi ipartörvénynek az ipartestületi intézményre vonatkozó rendelkezései mellett lehetséges volt az a fejlődés, amelyet ipartestületeink egy része felmutat, azt kell megállapítani, hogy azok a keretek, amelyeket az 1884. évi ipartörvény az ipartestületi intézmény részére megjelölt, nem akadályai ezen intézmény fejlődésének s hogy annak az okát, hogy ez az intézmény nem mindenütt váltotta be a hozzáfűzött reményeket, hogy fejlődésében nincsen egyenletesség, hogy a virágzó ipartestületek mellett ott látjuk a tengődőket, nem lehet az 1884. évi ipar-

[1]) A kereskedelemügyi minisztériumnak az ipartestületekről és az ipartestületek központi szervéről készített második törvénytervezetét kísérő Általános Tájékoztató (67.652/1928. K. M.).

törvény rendelkezéseiben keresni, hanem csak arra a tényre lehet visszavezetni, hogy iparosságunk helyi megoszlásában különböző fejlődési fokot ér el s hogy ennek megfelelően más-más közszellem hatja át s ipartestületével szemben a megbecsülésnek és áldozatkészségnek más-más fokát érvényesíti.«

A kereskedelemügyi minisztériumnak az a megállapítása, hogy egyes virágzó ipartestületek mellett vannak tengődők, talán szépíti is a valóságos helyzetet, mert ipartestületeinknek bizony nagyobbik része teng-leng és pedig nemcsak anyagilag, hanem hivatásszerű ténykedésében is. Szószerint igaz az a megállapítás, hogy az iparosságnak a saját testületeivel mutatkozó szűkkeblűsége és ebből folyólag a nem rátermett ipartestületi tisztviselők igénybevétele oka jórészben annak, hogy ipartestületi intézményünk elsorvadt, de azoknak, akik a magyar kézművesség és iparosság sorsát intézni hivatottak, a mult tanulságain okulva, tudniok kellett, hogy az iparosságot a saját javát előmozdító intézmények megteremtésére és módozatok keresztülvitelére is kötelezni kell, mert ez az iparosság a céhek nevelő- és összetartó hatásából már régen kiesett s a szabad ipar és az 1872. évi ipartörvény átmeneti ideje alatt nem nevelődhetett olyanná, hogy saját jól felfogott érdekében önmaga igyekezzék védőbástyákat emelni.

Az pedig nem is vitatható, hogy azok a keretek, amelyeket az 1884. évi ipartörvény az ipartestületi hatáskör és működési terület számára előírt, igazán inkább rendészeti célzatúak, amint a 84-es ipartörvény javaslatát kísérő indokolás is hangsúlyozta ; ezek a keretek, amint a kereskedelemügyi miniszterium Általános Tájékoztatója is megjegyzi, »nem akadályai ezen intézmény fejlődésének« de nem is előmozdítói.

Azok előtt, akik a magyar kézműves- és kisiparostársadalom kultúrális és gazdasági előhaladásának, a magyar kézművesipar egészséges fejlődésének, a változott viszonyok dacára is biztos jövőjének alapjait kívánják megteremteni, a magyar ipartesület képében egy olyan intézmény lebeg, amelynél a bürokratikus tényked csak másodrendű valami, egy elkerülhetetlen szükségesség, az igazi rendeltetés azonban az iparosság gazdasági érdekeinek istápolása, az iparosság támogatása minden olyan kérdésben, amelytől termelőképessége, teherviselő képessége, versenyképessége függ.

Az ipartestületnek végig kell kísérnie az iparost inaséveitől kezdve a legénysoron át az önállóság minden fázisán s az iparosnak éreznie kell, hogy van egy erkölcsi testület, amelyik őt nehéz helyzetekben is támogatja, amelyik számára kivezető utat talál a legsúlyosabb viszonyok közepette is, amelyik tanítja, felvilágosítja, ösztökéli, buzdítja, dícséri s mielőtt az élet küzdelmében elesik, a hóna alá nyulva vezeti biztos menhelyre. Az ipartestületnek kell megkezdenie azt az oktató munkát, amelyik már a tanoncot megtanítja észszerűen kalkulálni, amelyek a felszabadult segéd ismereteit szakadatlanul bővíti, az önálló iparos előtt feltárja azokat a lehetőségeket, ujításokat, eljárási előnyöket, amelyekkel a kisiparos is észszerűen (racionális termelés) tud valamit előállítani s a gyáriparral szemben is megállja helyét.

Ma már az intézőkörök sem vonják kétségbe, hogy az ipartestületi intézményt meg kell reformálni, ha azt akarjuk, hogy annak ne csak a magyar kézműves- és kisiparostársadalom, de a nemzetgazdaság, az államhatalom és az ország is hasznát lássa. Az a reform, amelyet a kereskedelemügyi miniszterium által közreadott tervezet ismertetett meg az iparossággal, igen helyesen fogta meg a kérdést ott, amikor valamennyi képesítéshez kötött mesterséget, gyakorló iparost ipartestületekbe akarja kényszeríteni, s ki akarja építeni az ipartestületi hálózatot az egész országban ; igen helyesen fogta meg a kérdést

akkor is, amikor a súlyt gazdaságilag is erős ipartestületekre helyezi, amikor hajlandó az ipartestületi tagdíjak megállapításába is beavatkozni és kész az ipartestületi járulékokat az adóközigazgatás útján kivettetni és beszedetni. Nagyon üdvös eszköz lehet az ipartestület tekintélyének emelésére s az iparosok közti rend biztosítására az ú. n. ipartestületi szék és gyakorlati következményeiben nagyhorderejű az az elhatározás, amelyik a békéltető bizottsági intézményben az iparosok és alkalmazottai közt felmerülő vitás ügyeket ismét az ipartestület hatáskörébe utalja ; előrelátó az a gondoskodás, amelyik az ipartestületi hálózat élére egy központi szervet tervez, amelynek irányítania, összpontosítania kell az ipartestületek munkáját és állandóan munkálnia azokat a kérdéseket, amelyek a mindennapi életben felmerülnek. Ez a reform sem elégített azonban ki bennünket, mert éppen azokat a kellékeket nélkülözi, amelyek arra lennének jók, hogy az ipartestületeket az iparossággal ne csak megkedveltessék, de egyenesen nélkülözhetetlenné tegyék. Ez a két kellék : az ipari jogosítványok kiadásába való hatékonyabb beleszólás, s a kontárkérdés megoldásába való bekapcsolódás.

Az 1922. évi XII. t.-c. a szigorú képesítés elvi alapján áll ; ezért 41. §-ában az ipartestületeknek módot nyújt arra, hogy az iparigazolványok és iparengedélyek kiadásánál véleményezőleg beleszólhasson ; véleményét azonban az iparhatóságok nem tartoznak figyelembe venni, az ipari jogosítványt kiadhatják, s az ipartestület kényszerül arra, hogy az ellenkező véleménye dacára kiadott iparjogosítvány ügyében jogorvoslattal éljen — rendesen hiába, mert a hosszadalmas eljárás során a legfelsőbb ipari fórum méltányossági okokból is jóváhagyja az alsóbbfoku intézkedéseket. Az ipartestületeket reformáló törvénynek módosítania kell — mert hiszen lehet — az 1922. évi XII. t.-c. 41. §-át aképpen, hogy ha az ipartestület az iparjogosítványt kérelmező egyén képesítését nem igazolja, az iparhatóság az illető részére iparigazolványt vagy iparengedélyt ki nem szolgáltathat, hanem a kérelmező köteles az elutasító határozatot megfellebbezni, amely fellebbezési időtartam alatt a jogerős határozat kézhezvétele előtt az ipar gyakorlását megkezdeni tilos.

A magyar kézműves- és kisiparostársadalomnak egyik legsúlyosabb és legégetőbben orvoslásra szoruló problémája a mindenféle képesített és képesítetlen kontárok működésének és üzelmeinek meggátlása. Évtizedek óta mozgatja az iparosság ezt a kérdést, eredményre jutni azonban nem tud, mert azok a rendeletek is, amelyek a legutóbbi időben napvilágot láttak, csak bátortalan tapogatódzások és óvatos kísérletezések, holott a kontárkérdést csak radikális módszerekkel lehet elintézni. Nálunk az igazságügyi hatóságoknak is aggályaik vannak, amikor arról van szó, hogy a kontár ellen statáriálisan kell eljárni s egyenesen borzadnak attól, hogy a kontáron kívül azt is büntessék, aki tudva nyújtott segédkezet a törvénytelen üzelmekhez. Annak azonban bizonyára semmi nehézsége nem lenne, ha akár az ipartestületi széken belül, akár más alkalmas módon lehetővé tennők, hogy az ipartestületnek ezzel a feladattal megbízott és hatóságilag is felhatalmazott tagja a tettenért jogosulatlan iparűző (kontár) munkáját beszüntethetné, a kontárkodás körülményeinek igazolásához szükséges előnyomozást megejthetné, hogy azután az így előkészített ügyet juttatná az ipartestület akár az elsőfoku ítélkezéssel megbízott ipartestületi szék elé, akár magához az iparhatósághoz, amelyik abban három napon belül köteles lenne ítéletet hozni. Ha az ipartestületi széket ilyen szervvé építjük ki, természetesen megfelelő szankcióval és ha felruházzuk azzal a joggal is, hogy az arra érdemetlen vagy okot szolgáltató iparostól a tanonctartás jogát is megvonhassa, akkor nemcsak ennek az ipartestületi széknek, de az egész ipartestü-

326
3.42/368

letnek minden iparos előtt meg lesz a kellő tekintélye, — valamint a gazdasági haszna is.

Ennek a tanulmánynak nem lehet célja az ipartestületi reform részleteivel való foglalkozás, hiszen mi inkább történeti beállításban kivántuk az ipari szervezetek fejlődését és átalakulását méltatni ; egy olyan nagyhorderejű kérdésnek, mint az ipartestületi reform és a vele kapcsolatos központi intézmény felállításának szüksége, egész külön tanulmányt igényel és érdemel.

Befejezésül állapítsuk meg, hogy a mai ipartestületi intézménynek elsorvadását részben az ipartestületek túltengése is okozta. Az olyan derűre-borúra alakított ipartestületek, amelyek 50—60 tagból állanak, eleve képtelenek arra, hogy komolyabb munkát végezhessenek s hogy mint gazdasági segítő tényezők legyenek számottevők. A reformnak is arra kell törekednie, hogy ha kevesebb számú is, de taglétszámra és anyagi erőre minél tekintélyesebb ipartestületek hivassanak életre olyan vezető tisztviselőkkel, akik kellő felkészültséggel, elméleti és gyakorlati gazdasági tudással, az ipari közigazgatásban is teljes tájékozottsággal egész életüket a kisiparosságot érdeklő problémáknak szentelhetik.

Ma az országban 356 ipartestület működik és 4 van olyan, amely már jóváhagyott alapszabályokkal bír, de még nem tevékenykedik s 7 olyan, amelyik most van alakulóban. Ennek a 356 ipartestületnek a jegyzékét a kebelükbe tartozó tagok létszámával együtt, az alantiakban adjuk :

A) **Budapesti ipartestületek** :

1. Aranyműves 500, 2. asztalos 1314, 3. ácsmesterek 140, 4. bádogos 850, 5. borbély 1185, 6. cipész 3063, 7. cukrász 240, 8. droguista 133, 9. építőmesterek 526, 10. fehérneműtisztító 219, 11. fémműves (alakulóban), 12. fényképész 224, 13. férfiszabók 2912, 14. fogtechnikus 355, 15. hentes 936, 16. kalapos 126, 17. kádár 274, 18. kárpitos 578, 19. kávés 197, 20. kéményseprő 59, 21. kovács 314, 22. kozmetikus 39, 23. kőműves 479, 24. könyvkötő 484, 25. kötszövő 118, 26. kövező 37, 27. lakatos 1140, 28. mészáros 1246, 29. műaranyhímző 165, 30. női ruhakészítő 2860, 31. női divatkalapk. 662, 32. fodrász 278, 33. nyomdász 262, 34. órás 397, 35. sütő 354, 36. szállodás 1537, 37. szobafestő 1050, 38. szobrász 119, 39. szűcs vegyes 840, 40. tetőfedő 236, 41. üveges 227, 42. villanyszerelő 915.

B) **Vidéki ipartestületek :**

1. Abaújszántó 441, 2. Abádszalók 180, 3. Abony 320, 4. Albertfalva 64, 5. Alberti-Irsa 205, 6. Almáskamarás 126, 7. Aszód 431, 8. Ácsi 118, 9. Babocsa 234, 10. Bagamér 128, 11. Baja 1055, 12. Balassagyarmat 480, 13. Balatonfüred 410, 14. Balatonboglár 182, 15. Balkány 100, 16. Balmazújváros 138, 17. Baranyasellye 122, 18. Baranyaszentlőrinc 117, 19. Barcs 231, 20. Battonya 320, 21. Bácsalmás 314, 22. Bácsbokod 152, 23. Báttaszék 290, 24. Beled 210, 25. Berettyóújfalu 186, 26. Békés 450, 27. Békéscsaba 1097, 28. Békéssámson 62, 29. Békésszentandrás 98, 30. Bicske 240, 31. Biharnagybajom 84, 32. Bodrogkeresztur 51, 33. Bonyhád 810, 34. Böhönye 140, 35. Budafok 411, 36. Budakeszi 141, 37. Budaőrs 158, 38. Büdszentmihály 220, 39. Cegléd 961, 40. Celdömölk 203, 41. Cibakháza 94, 42. Cinkota 264, 43. Csanádpalota 152, 44. Csanádapáca 80, 45. Csákvár 137, 46. Csátalja 94, 47. Csenger (még nem működik), 48. Császártöltés 74, 49. Csepel 403, 50. Csepreg 472, 51. Csongrád 552, 52. Csorna 1100, 53. Csorvás 114, 54. Csökmő 90, 55. Csurgó 187, 56. Dávod 55, 57. Debrecen 3565, 58. Derecske 414, 59. Devecser 669, 60. Dévaványa 280, 61. Diósgyőr 260, 62. Doboz 73, 63. Dombegyháza 59, 64. Domb-

iratos (csak iparoskör van), 65. Dombóvár 291, 66. Dorog 385, 67. Döbrököz 92, 68. Dunaföldvár 301, 69. Dunaharaszti 188, 70. Dunakeszi 130, 71. Dunapataj 116, 72. Dunaszekcső 144, 73. Dunavecse 178, 74. Egyed 902, 75. Egyek 64, 76. Elek 205, 77. Endrőd 274, 78. Enying 186, 79. Ercsi 122, 80. Erdőbénye 70, 81. Erdőcsokonya 169, 82. Esztergom 593, 83. Érd 91, 84. Fegyvernek 124, 85. Fehérgyarmat 354, 86. Felsőiregh 74, 87. Felsőszentiván 50, 88. Fertőszentmiklós 225, 89. Fülöpszállás (most van alakulóban), 90. Füzesgyarmat 176, 91. Gara 110, 92. Gödöllő 544, 93. Gyoma 282, 94. Gyón 131, 95. Gyömrő 165, 96. Gyöngyös 612, 97. Gyönk 198, 98. Győr 1890, 99. Győrszentmárton 218, 100. Gyula 827, 101. Hajdúböszörmény 627, 102. Hajdudorog 280, 103. Hajdúnánás 300, 104. Hajduszoboszló 282, 105. Hatvan 360, 106. Hegyeshalom 127, 107. Hercegszántó 61, 108. Heves 230, 109. Hódmezővásárhely 1822, 110. Hőgyész 175, 111. Igal 297, 112. Izsák 148, 113. Jánoshalma 316, 114. Jánosháza 170, 115. Jászalsószentgyörgy 165, 116. Jászapáti 300, 117. Jászárokszállás 355, 118. Jászberény 818, 119. Jászkarajenő 140, 120. Jászkisér 118, 121. Jászladány 158, 122. Kaba 112, 123. Kadarkut 100, 124. Kalocsa 400, 125. Kaposvár 1008, 126. Kapuvár 360, 127. Karcag 520, 128. Katymár (100?), 129. Kecel 150, 130. Kecskemét 1547, 131. Kenderes 100, 132. Kerekegyháza (alapszabály jóváhagyás végett felterjesztve), 133. Keszthely 532, 134. Kevermes 89, 135. Kéthely 224, 136. Kisbér 235, 137. Kiskomárom 156, 138. Kiskőrös 265, 139. Kiskundorozsma 345, 140. Kiskunfélegyháza 898, 141. Kiskunhalas 503, 142. Kiskunlacháza 181, 143. Kiskunmajsa 320, 144. Kispest 1040, 145. Kisterenye (jóváhagyott alapszabályek nincsenek), 146. Kistelek 205, 147. Kisujszállás 285, 148. Kisvárda 580, 149. Kiszombor 87, 150. Komádi 133, 151. Komárom 237, 152. Kondoros 159, 153. Kóny (jóváhagyott alapszabály nincs), 154. Körmend 672, 155. Kőrösladány 146, 156. Kőröstarcsa 86, 157. Kőszeg 325, 158. Kunágota 129, 159. Kunbaja 53, 160. Kunhegyes 248, 161. Kunszentmárton 305, 162. Kunszentmiklós 206, 163. Kübekháza 51, 164. Lajosmizse 212, 165. Lengyeltóti 325, 166. Lepsény 130, 167. Letenye 394, 168. Madaras 92, 169. Magyarbánhegyes 68, 170. Makó 1164, 171. Magyaróvár 203, 172. Marcali 303, 173. Mágocs 120, 174. Mátészalka 240, 175. Martonvásár (alakulóban), 176. Medgyesegyháza 202, 177. Mezőberény 328, 178. Mezőcsát 400, 179. Mezőkeresztes 199, 180. Mándok 264, 181. Mezőkovácsháza 254, 182. Mezőkövesd 636, 183. Mezőtur 700, 184. Mélykut 182, 185. Mihályi 84, 186. Mindszent 194, 187. Miskolc 1942, 188. Mohács 485, 189. Mór 223, 190. Monor 344, 191. Moson 720, 192. Nagyatád 230, 193. Nagybajom 134, 194. Nagybaracska 56, 195. Nagykáló 220, 196. Nagykanizsa 1129, 197. Nagykáta 189, 198. Nagykőrös 692, 199. Nagyléta 126, 200. Nagymaros 150, 201. Nagyszénás (Iparoskör), 202. Nagytétény 140, 203. Nádudvar 160, 204. Nemesvid 105, 205. Németboly 290, 206. Nyergesujfalu 1865, 207. Nyirbátor 279, 208. Nyiregyháza 1208, 209. Okány (Cséffai jár.) 256, 210. Ócsa 126, 211. Olaszliszka 51, 212. Orgovány (nincs ipartestület), 213. Ózd 441, 214. Öcsöd 133, 215. Örkény 110, 216. Pacsa 452, 217. Paks 322, 218. Pápa 824, 219. Pápateszér 150, 220. Pásztó 221, 221. Pestszentlőrinc 402, 222. Pesterzsébet 1010, 223. Pestujhely 219, 224. Pécel 129, 225. Pécsvárad 114, 226. Pilis 125, 227. Pincehely 92, 228. Polgár 150, 229. Polgárdi 98, 230. Pomáz 282, 231. Poroszló (alakulóban), 232. Putnok 303, 233. Püspökladány 270, 234. Rajka 112, 235. Ráckeve 150, 236. Rákoscsaba 144, 237. Rákoshegy 77, 238. Rákoskeresztur 128, 239. Rákosliget 100, 240. Rákospalota 686, 241. Rákosszentmihály 280, 242. Sajószentpéter 320, 243. Salgótarján 265, 244. Sarkad 205, 245. Sashalom 204, 246.

Sándorfalva 69, 247. Sárbogárd 635, 248. Sárospatak 412, 249. Sárszentlőrinc 114, 250. Sárvár 970, 251. Sásd 192, 252. Sátoraljaujhely 598, 253. Siklós 294, 254. Simontornya 118, 255. Siófok 137, 256. Solt 218, 257. Soltvadkert 188, 258. Somogyszil 85, 259. Somogyvár 152, 260. Sopron 861, 261. Sopronlövő 182, 262. Soroksár 375, 263. Sümeg 523, 264. Süttő 102, 265. Szabadszállás 238, 266. Szany 158, 267. Szarvas 661, 268. Szászhalombatta (nincs ipartestület), 269. Szeged 3258, 270. Szeghalom 195, 271. Szegvár 130, 272. Szekszárd 434, 273. Szentes 1036, 274. Szentendre 170, 275. Szentgotthárd 200, 276. Szerencs 652, 277. Szécsény 380, 278. Székesfehérvár 1378, 279. Szigetszentmiklós (alapszabályai csak most hagyattak jóvá, még nem müködik), 280. Szigetvár 542, 281. Szikszó 342, 282. Szirák 205, 283. Szolnok 712, 284. Szombathely 1100, 285. Szőllősgyörök 152, 286. Szőreg 189, 287. Tab 165, 288. Taksony 100, 289. Tapolca 750, 290. Tamási 150, 291. Tata 130, 292. Tállya 109, 293. Tápiószele 121, 294. Tevel 155, 295. Tét 150, 296. Tiszaföldvár 265, 297. Tiszafüred 183, 298. Tiszanána 160, 299. Tokaj 226, 300. Tolcsva 95, 301. Tolna 280, 302. Tolnaozora 114, 303. Tompa 65, 304. Tószeg 76, 305. Tótkomlós 285, 306. Törökszentmiklós 450, 307. Turkeve 270, 308. Ujfehértó 170, 309. Ujkécske 242, 310. Ujpest 2100, 311. Üllő (jóváhagyott alapszabálya nincs), 312. Vasvár 573, 313. Vámosmikola 169, 314. Várpalota 207, 315. Vásárosnamény 309, 316. Vác 670, 317. Vaskut 140, 318. Vecsés 203, 319. Veszprém 714, 320. Vésztő 150, 321. Villány 303, 322. Zalaapáti 144, 323. Zalaegerszeg 524, 324. Zalaszentgrót 200, 325. Zirc 573, 326. Zsámbék 268.

Az iparosok adója

A súlyos adóztatás ellen nap-nap után hallunk keserű panaszokat. Ezek a panaszok sajnos, jogosultak. A magyar adóteher oly méreteket ölt, amelyeket ez a szegény ország gazdaságának súlyos megkárosítása nélkül elviselni nem képes. Egy legutóbbi kimutatás szerint Magyarország fejenkinti adóterhe 150 pengő, míg Ausztriáé 132 pengő, Olaszországé 115 pengő, Cseh-Szlovákiáé 109 pengő és Lengyelországé 42 pengő. Ez a súlyos adóteher annál nehezebben esik latba, minthogy az államháztartás fölöslegeket mutat ki, amelyek legkevésbé engedhetők meg olyan országban, amelynek tőkeképződése rendkívül lassú és amelyben a lakosság életszínvonala rendkívül alacsony. Ezeknek előrebocsátása szinte tollhegyre tolul, amikor az iparosok adózását óhajtjuk ismertetni ; és ezzel a megállapítással fejtegetéseink kritikai része le is zárul, mert a következő részben minden bírálat nélkül ismertetni kívánjuk azokat a törvényes rendelkezéseket, amelyek az iparosok adóját és elsőhelyen a kézműves iparosok adóját szabályozzák.

A pénzügytan az egyenes és közvetett adó közt tesz különbséget. Az egyenes adóval a törvényhozó közvetlenül mintegy első dobásra akarja a valóságos adózót vagyona vagy jövedelme arányában megterhelni. A közvetett adóval a törvényhozó nem céloz közvetlenül a valóságos adózóra. Csak kerülő úton, áthárítás vagy áttolás által érinti a valódi adózót. Más szóval a közvetett adónál az állam vagy város nem határozza meg azt az adóösszeget, amelyet végeredményben egy bizonyos adózótól be akar szedni, míg az egyenes adónál az egy adózóra megállapított adóterhet végérvényesen óhajtja az adózó vállaira rakni. E két csoportba elkülönítve fogjuk röviden ismertetni az egyes adónemeket.

A magyar adórendszer egyenes adói a következők :

A) AZ EGYENES ADÓK

1. Kereseti adó,
2. Társulati adó,
3. Házadó,
4. Földadó,
5. Jövedelemadó.
6. Vagyonadó.
7. Rokkantellátási adó.

Az 1—4. adónem a hozadéki adók közé tartoznak, minthogy a jövedelmeket forrásuknál fogják meg, tehát magát azt a gazdasági ténykedést, amely az adóalapot létre hozza. Az 5 és 6. szám alatti adók személyi adók, mert ezen adók alapja egy személy összes jövedelme. Az iparosokat főképpen az 1, 2, 5, 6 alatti adók érdeklik és ezért ezeknek az ismertetésére fogunk szorítkozni. A rokkantellátási adó tulajdonképpen pótadó.

I. A KERESETI ADÓ

A kereseti adónak két neme van : *a)* az általános kereseti adó és *b)* az alkalmazottak kereseti adója.

A) AZ ÁLTALÁNOS KERESETI ADÓ

Milyen jövedelmek után kell általános kereseti adót fizetni?

Az általános kereseti adó alá tartozik mindaz a jövedelem, amely a következő forrásokból származik :

1. az ország területén bárki által folytatott ipari és kereskedelmi üzletből, bányászatból ; az ország területén levő márvány-, kő-, kavics-, murva- és földbányáknak, általában a bányatörvény alá nem tartozó bányaterületek anyagának forgalombahozatalából : mesterséges halastavakból ;

(Az iparűzők közé tartozik úgy a nagyban, raktár számára dolgozó gyáros, mint a megrendelésre dolgozó kisiparos. Megjegyzendő, hogy valamely iparág folytatásával kapcsolatos mellékhaszonvételek jövedelme is kereseti adó alá esik (cukorgyáraknak hizlalásból származó jövedelme). Az adókötelezettség szempontjából közömbös az a körülmény, hogy az adózó az ipari és kereskedelmi üzletet, esetleg az annak folytatásához törvény szerint szükséges iparigazolvány, iparengedély vagy más hatósági engedély megszerzése nélkül folytatja, úgyszintén közömbös az is, hogy az üzlet folytatása nem állandó, hanem ideiglenes, esetleg csak rövid ideig tartó. Ennek alapján megadóztatandók pl. a napibér vagy órabér mellett házhoz járó varrónők stb., úgyszintén a fogyasztóktól magánmunkát vállaló segédek az ebbeli jövedelmeik után, továbbá az alkalmi vállalkozók. Természetesen az a körülmény, hogy valakinek iparigazolványa van, még nem jelenti az adózási kötelezettséget, ha iparát még nem kezdte meg, vagy pedig beszüntette, mert ezekben az esetekben nincs meg az adóalaphoz szükséges jövedelem.)

2. az ország területén bárki által folytatott szellemi és bármi más haszonhajtó foglalkozásból ; idetartozik többek között az, ha valaki lakásából, vagy üzlethelyiségéből egyes részeket albérletbe kiad, természetesen csak akkor, ha ez haszonhajtó foglalkozás. Idetartoznak többek közt még a penziók, szanatóriumok, a különféle otthonok, a magántanintézetekhez tartozó internátusok, a menetjegyirodák, a cirkuszok, a színházak és effélе vállalkozások ;

3. az ország területéről származó s bárki által élvezett, nemkülönben a külföldről származó s az ország lakosa által élvezett járadékokból. Idetartoznak különösen : az életjáradékok, a rokontsági évjáradékok, a tartásdíjak, az özvegyi jog címén kiszolgáltatott életjáradékok, ha csak ez utóbbiak nem a férj vagyonának haszonélvezetében állanak, amely után a jövedelemadón kívül az özvegy egyéb adót is fizet ;

(Az ország területén lakó egyénnel egyenlő elbánás alá esik az a külföldi vagy az a külföldön lakó magyar állampolgár is, 1. akinek az ország területén állandóan berendezett lakása van, ha esetleg nem is lakik abban állandóan ; 2. aki legalább egy évig egyfolytában itt tartózkodik.)

4. mindazokból a járadékszerű visszatérő szolgáltatásokból, amelyeknek teljesítése törvényen, bírói ítéleten vagy szerződéssel megállapított, de nem szolgálati viszonyból eredő kötelezettségen alapul ;

5. a találmányok és találmányi szabadalmak használatáért, valamint a szerző halála után az örökösökre átszállott szerzői jogért fizetett díjakból ;

6. a gyógyszertárak, iparüzletek, bányaművek és egyéb, a föld- vagy házadó alá nem eső tárgyak vagy jogok használatáért járó haszonbérekből vagy más szolgáltatásokból, a bányamíveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellenszolgáltatásokból (termelési jutalékokból), valamint általában a szolgalmakért járó haszonvételekből ;

(Idetartozik többek közt az üzletfelszereléssel együtt bérbeadott üzlethelyiség után kikötött bérösszegnek az üzletfelszerelésre eső és házadó alá nem tartozó része.)

7. az örökbérből, a zsellérbirtokok és az ezekhez hasonló természetű birtokok haszonvételéért fizetett évi szolgálmányokból, illetőleg megváltás esetén a váltságtőke kamatából és az efféle, földadó alá nem eső haszonvételi jogok (örökváltságok) után fizetett évi tartozásoknak a kamatokra eső részéből ;

8. a földbirtok helyesebb megoszlását szabályozó törvény alapján alkotott járadéktelkek után fizetett járadékokból.

Mily jövedelmek után nem kell fizetni általános kereseti adót ?

Nem tartoznak kereseti adó alá :

1. a földadó alanyainál a mező- és erdőgazdasági termelés, szőlő és kertmívelés, továbbá az ezekkel kapcsolatos mellékiparágak jövedelmei, ha ezek a saját nyerstermékeiknek ipari feldolgozás nélkül való eladására szorítkoznak ;

2. a házadó alá eső jövedelmek ;

3. a társulati és tantiemadó alá tartozó jövedelmek.

Állandóan mentesek a kereseti adó alól :

1. Az uralkodóház tagjait megillető járadékok (apanageok) és a kormányzó illetményei, továbbá az országgyűlés tagjait e minőségükben megillető járandóságok.

2. Azok a külföldiek, akiknek adómentességét a fennálló nemzetközi jogelvek vagy nemzetközi egyezmények biztosítják.

3. A rokkantak ellátási díjai, továbbá a Mária Terézia lovagrenddel, valamint a vitézségi érmekkel összekötött járandóságok és a sebesülési pótdíjak.

4. A gazdasági munkássegélyző pénztár által nyujtott segélyek, a munkásbiztosító pénztárak vagy bányatársládák által nyujtott betegségi segélyek és balesetbiztosítási járadékok, a kincstári erdészeti munkáspénztárak, valamint a betegsegélyző és temetkezési egyesületek vagy más emberbaráti intézetek által tagjaiknak vagy másoknak orvosi kezelésre, betegség esetében élelmezésre és temetkezésre nyujtott segélyek.

5. A honvédség és a csendőrség tényleges szolgálatában álló vagy várakozási illetménnyel szabadságolt tisztjeinek (ideértve a hadbírákat, katonaorvosokat, tábori lelkészeket, csapatszámvevőket, csendőrszámvevőket, kezelőtiszteket), rangosztályba nem sorozott havidíjasainak, altisztjeinek és legénységének, a rendőrség, a pénzügyőrség, a vámőrség és a folyamőrség altisztjeinek és legénységének, végül az államfogházak, fegyházak, börtönök és fogházak őrszemélyzetének összes szolgálati járandóságai.

6. Az ösztöndíjak, ideértve a hatóságok, alapítványok vagy intézmények által adományozott tanulmányi és utazási segélyeket, kivéve a családi alapítványokból a családhoz tartozó személyeknek adott ilynemű juttatásokat,

ha a juttatásnak egyedül a családhoz tartozás s nem egyszersmind a rászorultság is a feltétele.

7. A nyilvános iskolák tanulóinak magántanításból vagy efféle magánfoglalkozásból eredő keresete.

8. A könyöradományokból és perselypénzekből származó jövedelmek, továbbá a kolduló és betegápolással foglalkozó szerzeteknek ezen foglalkozásból eredő jövedelme.

9. A járadékok és bírói ítéleten vagy szerződéssel megállapított járadékszerű szolgáltatások, valamint alkalmazottak jövedelmeinek, ha évi összegük a 960 pengőt nem haladja meg.

10. Az állam az állami egyedáruságok, továbbá az állami, törvényhatósági, községi és városi üzemek akár önkezelésben vannak, akár bérbe vannak adva, mind ama jövedelmeket illetőleg, amelyeket ezekből az állam, törvényhatóság, község és város élvez.

11. A nyugdíjintézetek, a nem haszonra alakult közművelődési intézetek (ideértve a testedzéssel foglalkozó sportegyesületeket is), valamint az emberbaráti és jótékonycélú intézeteknek az általuk gondozott egyénektől beszedett díjakból, segélypénzekből eredő jövedelme, akár hatóságok által, akár a nyerészkedési cél kizárásával alakult egyletek által tartatnak fenn ; végül a jótékonycélú előadásokból folyó jövedelem.

12. Az országos letartóztató- és javítóintézeteknek, valamint a bírósági fogházaknak ipari foglalkozása.

13. Azok a közös raktárak, amelyekben az egyenként már adózó iparosok kizárólag saját gyártmányaikat árúsítják, ezek a közös áruraktárak rendszerint szövetkezeti formában tartatnak fenn és mint szövetkezetek társulati adó alá tartoznak.

14. Az állam által kezelt alapok és alapítványok, az ipari és kereskedelmi foglalkozásból származó jövedelmükön kivül.

Mily jövedelmek mentesek ideiglenesen a kereseti adó alól?

Az általános kereseti adó alól ideiglenes mentességnek van helye ama jövedelmek után, illetve ama vállalatoknál, amelyeknek ideiglenes adómentességét külön törvény állapítja meg. Ezidőszerint ideiglenesen adómentesek azok a vállalatok, amelyek a hazai ipar fejlesztéséről szóló törvény, továbbá a tengeri szabad hajózásban foglalkoztatott magyar kereskedelmi hajóknak, valamint a tengeri hajók építésének állami segélyben és kedvezményekben való részesítéséről szóló törvény, illetőleg az erre a tárgyra nézve újonnan hozandó törvény alapján minden egyes esetben külön-külön kiadott és a pénzügyigazgatósággal közölt kormányrendelettel kaptak, illetőleg fognak kapni ideiglenes adómentességet, az abban megállapított időtartamig.

A külön törvények alapján már megadott ideiglenes adómentességek a meghatározott időtartamig érintetlenül maradnak.

Ha valamely vállalat, üzlet jövedelme csak részben ideiglenesen adómentes, részben pedig adóköteles, akkor az adóköteles jövedelmet az ideiglenes adómentesség tartama alatt a következőkép kell megállapítani :

1. Az adóköteles jövedelem megállapítása céljából a vállalkozó az adómentes áruk előállításához szükséges anyagok beszerzésére és feldolgozására fordított kiadásait és ezeknek az áruknak az eladásából származó bevételeit teljesen elkülönített főkönyvi számlákon köteles kezelni. Ha valamely válla-

latnál adóköteles jövedelem megállapítása céljából különleges könyvelési rendszer szükséges, akkor a vállalkozó az esetről-esetre előírandó módon köteles a könyveket vezetni. Ha az illető vállalat adómentes üzeme veszteséggel, adóköteles üzeme pedig nyereséggel záródott, akkor az adóköteles üzemben elért adóalapul szolgáló jövedelemből ezt a veszteséget le kell vonni. Ha valamely vállalat egyes üzemágaira nézve ideiglenes adómentességet engedélyeztek, a vállalat köteles rendes kereskedelmi könyveket vezetni. Ha az ideiglenes adómentesség valamely üzemágra arányszám megállapítása mellett engedélyeztetett, úgy az össznyereségből a meghatározott arányos résznél többet még akkor sem lehet adózatlanul hagyni, ha vállalat az adómentes üzemágról külön könyveket is vezet.

Mily elbánásban részesülnek a külföldi vállalatok, illetve a külföldi üzletek?

Ha az ország területén folytatott vállalat vagy haszonhajtó foglalkozás üzleti tevékenysége a külföldre is kiterjed, összes jövedelme után a belföldön adózik. Ezekből a külföldön folytatott vállalatokból, a külföldön felállított telepekből eredő jövedelem a belföldön csak akkor nem esik adó alá, ha az adóköteles igazolja, hogy abban az államban, amelyből a jövedelem származik, ezen jövedelem után — a jövedelemadón kívül — az általános kereseti adónak megfelelő adót már fizet és az illető állammal e tekintetben viszonosság áll fenn. A pénzügyminiszternek joga van az ilyen külföldről származó jövedelmek tekintetében, a viszonosság hiányában is, az általános szabályoktól eltérő és az adózóra nézve kedvezőbb rendelkezéseket tenni.

A külföldön lakók, ha üzletüket az ország területén felállított telepek (fióküzlet, gyártási helyek, bevásárlási és eladási telepek, raktárak, irodák, stb.) útján, továbbá személyesen, vagy oly módon gyakorolják, hogy ez a haszonhajtó foglalkozás folytatását igazolja, ennek mérvéhez képest az ország területén is általános kereseti adó alá vonandók. Ennek alapján megadóztatandó az olyan külföldi gyáros, iparos vagy kereskedő, akinek árucikkeit az ország területén üzlethelyiségekben, vásárokon, stb. vagy házalás útján árúsítja, vagy a belföldön raktárt tart fenn, hogy abból a belföldi megrendeléseket kielégítse. Ha azonban a külföldi gyáros, iparos, vagy kereskedő személyesen vagy ügynökei útján belföldi iparosoknál vagy kereskedőknél az üzletkörükbe tartozó árukra nézve megrendeléseket gyüjt, akkor az eljárás nem szolgálhat alapul az adóztatásra. Megjegyzendő, hogy ilyen megrendeléseknek közvetlenül a fogyasztóknál való gyüjtését törvény tiltja. Ha azonban valamely külföldi vállalkozó e tilalom dacára közvetlenül a fogyasztóknál gyüjtene megrendeléseket, akkor az ebből származó jövedelme után adóztatásnak van helye.

Mily időponttól kezdve kell fizetni kereseti adót és mily időpontig?

Az adókötelezettség az újonnan keletkezett kereskedelmi és ipari vállalatoknál az üzlet megkezdését követő hónap elsejével, ideiglenes adómentesség esetében az adómentesség megszünését követő hónap elsejével, a többi jövedelemnél pedig az annak keletkezését követő hónap elsejével veszi kezdetét. Ujonnan keletkezettnek tekinthető az üzlet, ha más községbe helyeztetik át és annak tulajdonosa változik. Az adókötelezettség annak a hónapnak a végével szűnik meg, amelyben az adóköteles üzlet (üzem) vagy foglalkozás, kereset-, illetőleg jövedelemforrás igazoltan megszünt.

Nem tekinthető az üzlet (üzem) vagy foglalkozás megszünésének s nincs helye adótörlésnek,

ha az adóköteles halála után hagyatékának örökösei a keresetforrást tovább folytatják, vagy

ha az üzlet (üzem) vagy foglalkozás folytatásában bármilyen okból ideiglenes szünetelés áll be.

Ha valamely adózó csődbe kerül, az annak jövedelme után kivetett általános kereseti adót a csődnyitás napját követő hó első napjától kezdve törölni kell. A csőd tartama alatt az adókivetés szünetel, s amennyiben annak tartama alatt jövedelem keletkezett, ezt a csődeljárás befejezése után kell adó alá vonni. A csőd folytán felszámolt vállalat vagyona mindaddig nem osztható fel, míg adója megállapítva s összes adótartozása teljesen befizetve nincs. Ennek elmulasztásából eredhető károkért a csődtömeggondnok felelős.

Mikor évül el a kereseti adó?

A kereseti adó kivetéséhez, illetve követeléséhez való jog elévül, ha az adót az adóbevallás beadásának, illetve eltitkolás esetében az eltitkolt foglalkozás vagy jövedelem felfedezésének napját követő ötödik naptári év végéig nem vetették ki, illetőleg nem követelték. Adócsalás esetében a kivetés elévülése csak azon napon kezdődik, amely napon az felderíttetett.

Mily összeg után kell általános kereseti adót fizetni?

Az általános kereseti adó alapja általában az adóévet megelőző évben elért tiszta jövedelem. A tiszta jövedelmet a nyers bevételnek az annak megszerzésére fordított költségek és kiadások levonása után mutatkozó maradvány alkotja.

A nyers bevételek közé számítandó a jóváírás, a váltóval teljesített fizetés, valamint az az összeg is, amelyet az adózó üzletfele az adózónak valamely pénzintézetnél lévő folyószámlájára befizet vagy átutal, illetőleg az adózó helyett és annak javára egy harmadik személynek kifizet, vagy csereáruval, cseretárggyal, ellenszámlával, munkateljesítménnyel kiegyenlít vagy törleszt. A természetben teljesített szolgáltatások pénzértékét a helyi forgalmi érték szerint kell megállapítani. A nyers bevételhez hozzá kell adni a vállalkozó által saját háztartásában elhasznált, vagy másnak elajándékozott áruk pénzértékét.

Uj kereset- vagy jövedelemforrásoknál az adókivetés az első év végéig szünetel. Az első évben elért jövedelem szolgál az adókötelezettség első és második évére adóalapul. Ha a vállalat a naptári év folyamán kezdte meg működését a csonka évre, az abban az évben tényleg befolyt tiszta jövedelem az adóalap, míg a következő évre az arányosan átszámított egy teljes évre eső jövedelem után kell az adót kivetni.

Ha az adózó szabályszerű üzleti vagy gazdasági könyveket vezet és üzlete, iparvállalata vagy gazdasága jövedelmét hiteles mérleg- és nyereség-veszteségszámla bemutatásával bizonyítja és ez az adóztatás céljaira elfogadható, adóalapul szolgáló tiszta jövedelmét a mérleg- és a nyereség-veszteségszámla alapján kell megállapítani és amennyiben az üzem gazdasági (üzleti) éve a naptári évvel nem azonos, az adót az adóévet megelőző naptári évben lezárt gazdasági (üzleti) év eredménye alapján kell kivetni.

Az az adózó, aki gazdasági (üzleti) évét szeptember 30. előtt zárja le, az adózás céljaira a naptári év végével köteles mérleget készíteni és a naptári év adóköteles jövedelme alapján adózni.

A külföldi munkaadótól élvezett olyan illetmény után, amelyet nem valamely belföldi pénztár, illetőleg a külföldinek itteni állandó megbizottja fizet ki, az általános kereseti adót szintén az előző évi jövedelem összege után kell kivetni.

Abban az esetben, ha az adó megállapítása nyereség-veszteségszámla alapján történik, azoknál a belföldi kereskedelmi és ipari vállalatoknál, amelyeknek a külföldön is van telepük s amelyeknél az üzlet a belföldről a külföldi telepre is kiterjed, az egyik államban levő telep által vásárolt áruknak a másik államban történt eladásából származó nyers bevételek, valamint az ezen bevételeknek megfelelő kiadások viszonosság esetében az érdekelt telepek között egyenlő arányban osztandók fel ; ugyancsak eszerint kell eljárni viszonosság esetében az ilyen külföldi kereskedelmi vállalat belföldön lévő telepének megadóztatásánál is.

A pénzügyminiszter indokolt esetben ezeket a rendelkezéseket viszonosság nélkül is alkalmazhatja.

Az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből a következő tételek vonandók le :

1. Az üzemi kiadások, mint például az anyagkészlet és az árukészlet beszerzésére, karbantartására és kezelésére fordított kiadások, ideértve az alkalmazottak lakásául szolgáló épületeknek fentartási költségeit is, továbbá az alkalmazottaknak, munkásoknak járandóságai ; a földhaszonbér, az üzletbér, az üzlet fentartására (vitelére) fordított kiadások, csőd esetében a csőd vitelével felmerült költségek.

Mint üzemi kiadások levonhatók a házadó alá nem eső üzemi épületeknek, gépeknek és egyéb felszerelési tárgyaknak a karbantartására és pótlására fordított kiadások is.

Nem vonható le a nyers bevételekből az anyag- és árukészlet beszerzésére fordított összegnek az a része, amely az év folyamán beszerzett, de az év végéig még nem értékesített anyag- és árukészletre esik.

Csak tényleges kiadás lévén levonható, nem lehet levonni az üzemi célokra tényleg ki nem adott, hanem tartalékba helyezett összegeket sem. Az üzletév folyamán keletkezett, de az üzletév végéig tényleg ki nem fizetett üzleti tartozások azonban levonandók. Ezeknek a tartozásoknak az összege azután abban az évben, amelyben kifizettetett, a tényleges kiadások közül kihasítandó, nehogy tehertételként másodízben is számításba vétessék.

Az ebben a pontban tárgyalt tehertételek címén általában csak azok a költségek vonhatók le, amelyek az üzleti nyers bevétel előteremtésére, annak állandó biztosítására és a meglévő üzleti vagyon fentartására és kezelésére szolgálnak, ellenben azok a kiadások, amelyek a jövedelem fokozására, nevezetesen beruházásokra és az üzlet nagyobbítására, az üzleti tőke emelésére fordíttatnak, nem vonhatók le.

Az alkalmazottak lakásául szolgáló épületek fentartási költségeihez a közterhek közül csak az ezek helyett esetleg fizetett helyhatósági adók (közüzemi pótlék, stb.) számítható ; a levonásnak azonban csak akkor van helye, ha az alkalmazottak a kapott lakásért nem fizetnek lakbért.

Az alkalmazottak járandósága alatt úgy a készpénzben, mint a természetben kiszolgáltatott illetményeket kell érteni. Ha az adózó pénzbeni illetményeken kívül kedvezményes áru élelmiszereket, ruhaneműeket vagy tüzelőanyagot

is ad alkalmazottainak és munkásainak, az ezzel járó és illetménykiegészítésül szolgáló kiadások, valamint a bérfizetés nélkül átengedett lakásoknak házadó alapjául vett haszonértékei szintén levonhatók.

Üzletbér alatt csakis az üzlet (üzem) céljaira szolgáló, valamint az adózó által alkalmazottainak és munkásainak bérfizetés nélkül lakásul átengedett épületekért vagy épületrészekért fizetett bért kell érteni. Ellenben az adózónak hozzátartozóinak lakásul szolgáló épületekért vagy helyiségekért fizetett lakbér nem tartozik ide. Ha az adózó az üzlet vagy foglalkozás folytatására használt helyiséget egyben lakásul is használja, akkor üzletbér címén semmit sem lehet levonni.

A házadó alá eső üzleti helyiségek üzletbére címén levonásnak van helye akkor is, ha az üzlet az adózónak saját vagy hozzátartozóinak épületében van és a házadó alá eső üzleti helyiségért vagy helyiségekért tényleg nem fizet házbért, mert a házadó alá eső bérjövedelem beleolvadt az üzleti jövedelembe. Ilyen esetben levonásnak van helye még akkor is, ha az üzleti helyiségek ideiglenesen mentesek a házadó alól és erre való tekintettel az üzleti helyiségek után házadót tényleg nem kellett fizetni. Ezen a címen nem vonható le azonban nagyobb összeg annál, mint amennyit az adózó a házadó kivetése céljára bevallott, illetőleg mint amennyit a házadó alapjául megállapítottak arra az évre, amelyre az általános kereseti adót ki kell vetni.

Az állandóan házadómentes üzemi épületek vagy helyiségek eszményi haszonértéke címén nincs levonásnak helye.

Az üzemi kiadások közé számítandók az üzleti követelések behajtása körül felmerült perköltségek is.

2. A házadó alá nem eső épületek, gépek, valamint az egyéb leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt évi tartalékolások vagy leírások, amennyiben ezek az üzleti kiadások között — karbantartás vagy pótlás címén — már elszámolva nincsenek. Ezen a címen levonásnak csak akkor van helye, ha az adózó jövedelmét hiteles mérleggel és nyereség-veszteségszámlával bizonyítja és ha ezek a tartalékolások vagy leírások a mérlegben, illetőleg nyereség-veszteségszámlában szerepelnek. Ha a tartalékolás vagy a leírás nagysága ellen aggály merül fel, a m. kir. adóhivatalnak jogában áll az összeget a kivetés során könyvvizsgálat vagy helyszíni vizsgálat útján — esetleg szakértők meghallgatásával — megállapítani. Ezen eljárás költségét helytelen könyvelés esetében az adózó viseli.

A leltári tárgyak elhasználása címén adómentesen nem tartalékolható vagy nem írható le nagyobb összeg annál, mint amilyen becsértékkel az említett tárgyak a vállalat vagyonmérlegében szerepelnek. Ha az adózó az adómentesen tartalékolt vagy leírt összegeket később más olyan célra fordítja amely címen levonásnak nincsen helye, akkor az ily összegek hozzászámítandók a felhasználás évében elért üzleti jövedelemhez.

3. Az adóévet közvetlenül megelőző üzleti évben szenvedett üzleti (üzemi) veszteségek és a behajthatatlan követelések abban az esetben, ha az adózó jövedelmét hiteles mérleggel és nyereség-veszteségszámlával bizonyítja. A behajthatatlan követelések azonban nyilvántartandók és amint utólag egészben vagy részben mégis befolynak, az adózó által külön kimutatandók és azokat annak az évnek jövedelméhez kell hozzászámítani, amelyben befolytak.

Üzleti veszteség alatt csakis az adóévet megelőző és az adóalapot szolgáltató üzleti évben tényleg beállott olyan veszteséget lehet érteni, amely az üzlet jövedelmet apasztja, ellenben a korábbi évből vagy évekből áthozott veszteség, valamint a vagyont és nem üzleti jövedelmet apasztó veszteség

nem vonható le az üzleti jövedelemből. Kárbiztosítás esetén csak a biztosítás által nem fedezett érték vonható le. Az előző évi veszteség levonásának csak akkor van helye, ha az adózó jövedelmét mérleg- és nyereség-veszteségszámla alapján állapítják meg.

Behajthatatlan az olyan üzleti követetés, illetőleg a követelésnek az a része, amelynek behajtása bírói úton megkíséreltetett, de azt behajtani nem lehetett. Behajthatatlannak minősíthető valamely követelés akkor is, ha az adózó hitelt érdemlő módon bizonyítja, hogy az adósa fizetésképtelen és hogy a követelésnek bírói úton való behajtását — a behajtási eljárással kapcsolatos költségek megtakarítása végett — csakis ebből az okból nem kísérelte meg. Azt, hogy a követelés behajthatatlan, az adózó minden esetben köteles bizonyítani. A kétes követelés tehát még nem minősíthető behajthatatlannak.

Az adózó a behajthatatlan követelésekről az adósok neveit és lakó helyeit, a behajthatatlan követelések keletkezési éveit és összegeit feltüntető részletes kimutatást köteles a bevalláshoz, illetőleg a nyereség-veszteségszámlájához mellékelni. Úgyszintén köteles az előző évben vagy években kimutatott és a legutóbbi üzleti évben egészben vagy részben befolyt behajthatatlan követelésekről a követelés keletkezési évét feltüntető hasonló listát mellékelni.

4. A tényleg fizetett kamarai illetékek és kárbiztosítási díjak, továbbá az üzletet (üzemet) terhelő állami és községi (városi) közvetett és forgalmi adók, illetékek és vámok, valamint azok a járulékok és összes költségek, amelyeket az adózó a gazdasági, ipari és egyéb, az adó alá eső haszonhajtó foglalkozás céljából tartott alkalmazottak (cselédek) után fizet.

Ha az adózó az alkalmazottak kereseti adóját a sajátjából fizeti, akkor ennek összege is a jövedelemből levonásba hozható.

Az adóévet közvetlenül megelőző évben fizetett általános kereseti adó a nyers bevételből nem vonható le. Az adókkal egyenlő elbánás alá esnek az azok után fizetett késedelmi kamatok, behajtási illetékek és pótlékok.

5. Az üzlet érdekében keletkezett adósságoknak és egyéb üzleti (üzemi) terheknek kamatai, amelyek a jövedelmet apasztják.

Ehhez képest csakis az üzletbe fektetett idegen, kölcsönvett tőkék és az üzlet részére hitelben történő bevásárlásokból származó üzleti adósságok után tényleg fizetett kamatok vonhatók le, másféle adósságok kamatai azonban nem vonhatók le. Úgyszintén nem vonható le az ú. n. »csendes társak«-nak kifizetett nyereségrészesedés sem.

6. Az első adóévben az első szervezés (alapítás) alkalmával felmerült költségek, amelyek közé azonban a felszerelés költségei nem sorozhatók.

Az üzletbe fektetett saját tőkének kamatait nem szabad levonni.

Ha az adóköteles tiszta jövedelem nem a kiadások levonása mellett a nyers bevételből, hanem becslés útján állapíttatik meg, az említett kiadások levonásának nincs helye.

Az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből a felsoroltakon kívül más tételek nem vonhatók le.

Így különösen nem vonhatók le :

1. azok az összegek, amelyeket az adózó az üzlet (üzem) nagyobbítására, az alaptőke emelésére, vagy üzleti (üzemi) adósságok törlesztésére, továbbá olyan új leltári (felszerelési) tárgyak beszerzésére fordított, amelyek nem tekinthetők a régi leltári (felszerelési) tárgyak pótlásának ;

2. az adóköteles által üzletébe (üzemébe) fektetett tőkéinek vagy a jöve-

delemadóról szóló törvény, illetőleg törvényes rendelkezések szerint vele együtt adózó családtagoktól kölcsönvett tőkének kamata, úgyszintén a saját, valamint a jövedelemadóról szóló törvény, illetőleg törvényes rendelkezések szerint vele együtt adózó családtag munkájának bérértéke vagy ellenértéke ;

3. azok a költségek, amelyeket az adóköteles háztartására, a hozzátartozóinak és a háztartáshoz tartozó szolga- és egyéb személyzetének s házi cselédségének ellátására készpénzben vagy saját gazdaságából, üzletéből vett termékek és cikkek fogyasztásában fordít, nevezetesen lakásra, élelmezésre, ruházatra, kiszolgálásra, gondozásra, neveltetésre, illetőleg a személyes szükségletek kielégítésére használ fel.

A vállalatban fekvő vagyon értékének emelkedése vagy csökkenése az adóköteles jövedelem megállapítását nem érinti.

Az anyag- és árukészletet mindenkor a beszerzési áron, illetőleg az előállítási áron kell értékelni.

Mennyi az általános kereseti adó ?

Az általános kereseti adó az adó alapjául szolgáló jövedelem 5%-a. Amennyiben a községnek, városnak, szükségletei az 5%-os kulcs mellett sem lennének fedezhetők, a kivetési kulcs a pénzügyminiszter engedélye mellett 10%-ig emelhető fel.

A községeknek nincs joga adómentes minimumot engedélyezni, különböző foglalkozási ágakat különböző kulcs szerint adóztatni és progresszív adózást elrendelni.

Az állandó üzlethely nélkül működő házalók — kivétel nélkül — általános kereseti adó fejében fizetnek :

1. ha az üzletüket egyedül és gyalog folyatják, évi 8 pengőt ;

2. ha üzletüket egyedül, egy lóval vagy más igavonó állattal folytatják, évi 12 pengőt ;

3. ezenfelül minden segéd után évi 2 pengőt és minden ló vagy más igavonó állat után még évi 2 pengőt.

A külföldiek, ha mint utazók folytatnak az ország területén üzletet és a fennálló államszerződések értelmében nem élveznek adómentességet, ezen tevékenységük után egyenként és évenként 20 pengő kereseti adót fizetnek.

Mi a teendő a kereseti adó bevallását illetőleg ?

Az általános kereseti adó alá tartozó tényleges jövedelmeket, illetőleg a nyers bevételt, valamint az ennek megszerzésére fordított költségeket az adózó köteles évenként február havában bevallani. Azok az adózók, akiknek adója rögzítve van, nem kötelesek vallomást adni. A bevallás céljára szolgáló hivatalos nyomtatvány a magyar kir. adóhivatalnál, valamint a községi előljáróságoknál szerezhető meg.

A belföldi szolgálati vagy munkabér viszonyból származó jövedelem kivételével az általános kereseti adó alá tartozó minden más jövedelmet be kell vallani.

Hivatalos nyomtatvány hiányában a bevallást nyomtatvány használása nélkül kell elkészíteni.

Az adózó a bevallási ív egyes rovatait pontosan köteles kitölteni. Az esetleg

szükséges magyarázatokat a bevallási íven, vagy ahhoz melléklendő felvilágosító iratban köteles megadni.

A kitöltetlen bevallási ív beterjesztése nem tekinthető bevallásadásnak. A bevallást keltezni és aláírni kell.

Az adóév folyamán újonnan keletkezett üzletről vagy foglalkozásról és más jövedelemforrásról csak a keletkezést követő év február hónapjában kell bevallást adni.

A bevallási kötelezettségen semmit sem változtat az a körülmény, hogy az adóköteles jövedelem egészben vagy részben ideiglenesen adómentes, sem az, hogy nem mutatkozik adóköteles jövedelem.

A bevallást rendszerint maga az adóköteles tartozik kiállítani és benyujtani. A nem önjogú természetes személyek, valamint a jogi személyek nevében a törvényes képviselő, aki képviseltjének érdekeit az egész kivetési eljárás során felelősség mellett képviseli, bányavállalatnál pedig a bánya művelője, adja a bevallást.

Csődeljárás, továbbá zárgondnoki kezelés esetében a csőd, illetőleg a zárgondnoki kezelés tartama alatt keletkezett jövedelemről a csődtömeggondnok, illetőleg a zárgondnok tartozik a bevallást beadni.

A bevallás beadására kötelezett, a bevallás beadására vonatkozó, valamint a törvényben, illetőleg törvényes rendelkezésekben előírt minden egyéb kötelezettségének meghatalmazott által is eleget tehet, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. Az illetékköteles meghatalmazást a bevallashoz kell csatolni. A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbizottat — külön meghatalmazás nélkül is — meghatalmazottnak kell tekinteni.

Ha a bevallás adására kötelezett a bevallási ívet nem tudná kiállítani, a községi (városi) közegek kötelesek a bevallási ív kiállításánál segédkezni, illetőleg a bevallást az adózó bemondása alapján kitölteni s ennek megtörténtét a bevallási íven hivatalból igazolni. Az adózó azonban ilyen esetben is köteles a bevallási ívet aláírni.

Az adóbevallás beadására kitűzött határidőt a m. kir. adóhivatal az adózó kérelmére indokolt esetekben, legfeljebb egy hónappal meghosszabbíthatja.

Mi az adó rögzítése?

A pénzügyminiszter azokra az adózókra nézve, akiknek kereseti adóalapja a 10.000 pengőt el nem éri, akár általánosan, akár csak az adózók egy-egy csoportjára nézve elrendelheti, hogy a jogerősen megállapított kereseti adóalapok, új kivetés mellőzésével a következő adóévre változatlanul fenntartassanak. Ezek az adózók az adóbevallás beadásának kötelezettsége alól felmentetnek. Ennek megfelelően a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a jogerősen megállapított kereseti adóalapot a következő évre — új kivetés mellőzésével — általában rögzíteni kell, foglalkozásra és jövedelemforrásra való tekintet nélkül minden olyan adózónál, akinek jogerősen megállapított adóalapja a 10.000 pengőt nem éri el. Ez vonatkozik nemcsak természetes, hanem jogi személyekre is (társas cégek). A kereseti adó rögzitése szempontjából teljesen közömbös az, hogy az adózónak jövedelem- és vagyonadó alapját is változatlanul fenntartják-e vagy sem. A 10.000 pengős határ megállapításánál az adózónak ugyanazon község (város, kerületi adófelügyelőség) területére nézve megállapított adóalapot kell számításba venni. Az értékhatár szempontjából az ideiglenesen adómentes jövedelmet is tekintetbe kell venni. Nem lehet rögzíteni, ha az adóalap még nem

jogerős és az adóév február hónapjáig sem válik még jogerőssé ; ha az adóalap jogerős ugyan, de legalább 10.000 pengő ; ha a jogerős adóalap csonka üzletév alapján állapíttatott meg ; ha az adózó az adóévet megelőző évben megváltoztatta foglalkozását ; ha az adóztatás helye az adóévet megelőző évben megváltozik ; ha a fél az adóévet megelőző évben vált adókötelessé.

Az az adózó, akinek adóalapja a pénzügyminiszter rendelete értelmében változatlanul a következő évre fenntartandó lenne szabályszerű adóbevallás csatolása mellett január hó végéig, megfelelő indokolással adóalapjának újabbi megállapítását kérheti, ha az előző évi adóalapot jövedelmi viszonyaihoz képest soknak tartja.

A pénzügyi hatóságoknak jogukban áll a rögzitett adóalapú adózókat abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló adatok szerint jövedelmük legalább 20 %-kal túlhaladja a terhükre kivetett adó alapjául szolgáló jövedelmet, legkésőbb március hó végéig, szabályszerű vallomás beadására felszólítani és ennek alapján adóalapjukat újból megállapítani.

Mit kell a kereseti adó vallomásba beírni ?

Az adóköteles a bevallásában a következőket tartozik bevallani :

Az ipari és kereskedelmi üzlet, bányászat, valamint a szellemi és bármi más haszonhajtó foglalkozás esetében nem csupán a tiszta nyereséget, hanem a megelőző évben tényleg elért és akár tényleg befolyt, akár az adózót megillető pénzbeli vagy értékkel bíró nyers bevételt és a foglalkozással vagy vállalattal járó kiadásokat elkülönítve kell bevallani. Ha olyan jövedelemről van szó, amelynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani, úgy az adózó a bevallásban tartozik arra is rámutatni, hogy milyen adatok alapján becsülte ezt a jövedelmet a bevallott összegben s különösen tartozik évi forgalmát bevallani.

A szolgálati és munkabérviszony esetében mindazt az adóköteles illetményt, amelyet a külföldi munkaadó nem valamely itteni pénztár, illetőleg itteni állandó megbízott útján az előző évben kifizetett.

Az üzletben fekvő álló- és forgó tőkék, valamint a cselekvő, szenvedő és tiszta vagyon nagyságát, az üzleti év végén mutatkozó állapot szerint.

Az évi lak- és üzlethelyiségbért.

Mészárosoknál (henteseknél, húsvágóknál) a megelőző évben levágott állatok számát.

A bérkocsisoknál és társaskocsi-tulajdonosoknál a megelőző évben tartott lovak számát.

A vállalatnál alkalmazottak (hivatalnokok, segédek és munkások) számát, járadóságaik egyévi összegét.

Azok, akik szabályszerű üzleti könyveket vezetnek, a fentiek szerint kiállított bevallási ívükhöz — esetleg boríték alatt — üzletük mérleg- és nyereségveszteségszámláját, valamint az anyag- és áruleltárt is mellékelhetik.

A boríték küllapján megjelölendő, hogy abban az adózó mérleg- és nyereség-veszteségszámlája foglaltatik.

Az adóztatás helyének meghatározásánál általános szabály az, hogy az általános kereseti adót minden jövedelem után abban a községben (városban) kell kivetni, ahonnan a jövedelem származik.

A bevallást a megadóztatás helye szerint illetékes községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) kell benyujtani.

Hol kell a kereseti adót fizetni?

Minden helyhez kötött üzlet vagy foglalkozás után az adóköteles abban a községben adózik, ahol az üzletet vagy foglalkozást folytatja. Amennyiben az ilyen üzletek ugyanazon vagy más községben több helyen külön folytattatnak, mindegyik külön folytatott üzlet vagy foglalkozás után külön kell az adóalapot megállapítani.

Ha valamely vállalat telepe máshol van, mint a székhelye, illetőleg a vezetése, a megállapított adóalap 20%-át a vállalat, illetőleg a vezetés székhelyén, 80%-át pedig abban a községben (városban) kell adó alá vonni, amelyben a telep fekszik. Ha a vállalatnak több községben (városban) vannak telepei, akkor az adóalapnak 80%-át a vállalat telepeinek nyersbevételei arányában kell azok között a községek (városok) között megosztani, amelyekben a vállalatnak telepei vannak.

Az építési és közlekedési vállalatok összes jövedelmük után a vállalat székhelyén adóznak. A vállalat székhelye alatt annak központi irodáját, ilyennek hiányában pedig a vállalkozó lakóhelyét kell érteni.

Minden helyhez nem kötött foglalkozásnál, illetőleg jövedelemnél az adózó összes tiszta jövedelme után lakóhelyén adózik. Ha az adózó több ilyen foglalkozást folytat, ezeknek tiszta jövedelme lehetőleg külön állapítandó meg, de az adó kivetésénél mindenkor összesítendő. Abban az esetben, ha az adózónak több lakóhelye van, az adót ott kell kivetni, ahol az illetőnek a jövedelemadóját is kivetik.

A vásárokra járó iparosok és kereskedők, továbbá más egyéb vándoriparosok és alkalmi (időszaki) vállalkozók, ha az ország területén állandó lakhelyük van, ebbeli összes jövedelmeik után állandó lakóhelyükön adóznak. Ellenkező esetben a mindenkori valószínű jövedelmük után külön-külön ott adóztatandók meg, ahol keresetüket folytatják.

Minden vállalat, vagy vállalkozó évenkint, legkésőbb február 20-ig köteles a székhelyére nézve illetékes pénzügyigazgatóságnak azokat az ügynöki díjakat, amelyeket a megelőző évben kifizetett, kivéve az alkalmazottaknak kifizetett és ezeknek kereseti adójával megadóztatott ügynöki díjakat.

Hogy állapítják meg az általános kereseti adó összegét?

Az általános kereseti adót az adókötelesek bevallásai, az összeíró közegek összeírási adatai, valamint a rendelkezésre álló egyéb adatok felhasználásával és azok alapján a m. kir. adóhivatal évenkint veti ki.

A m. kir. adóhivatal a helyes és arányos adóztatás érdekében az érdekképviseleti szervektől a különböző foglalkozási ágak jövedelmezőségére és egyesek kereseti viszonyaira véleményt, illetőleg felvilágosítást kér.

Ezek a vélemények első helyen az adózóknak adózás szempontjából való sorrendbe állításáról és átlagos haszonkulcs megállapításából állanak. A pénzügyminiszter időnkint megállapítja az egyes foglalkozási ágaknál alapul veendő legkisebb jövedelmeket, amelyektől a fel- vagy lefelé való eltérést részben az érdekképviseletek véleménye, részben más helyi körülmények fogják indokolttá tenni.

Ezidőszerint a segéd nélkül dolgozó önálló kézműiparosok évi jövedelmét — ha csak az adózó a valóságos jövedelmét más összegben hitelt érdemlően

nem bizonyította — általában 500—1000 pengőben kell a kereseti adó alapjául megállapítani.

Az állandóan segédekkel dolgozó iparosoknál — hacsak az adózó a valóságos jövedelmét más összegben hitelt érdemlően nem bizonyította, 1000 pengőt meghaladó jövedelmet kell általában vélelmezni és pedig az egy állandó segéddel dozgozó iparosoknál általában 1050—1400 pengő értékű jövedelmet, minden további állandó segéd után 200—400 pengő jövedelmet kell számítani, figyelemmel a helyi viszonyokra és az egyéb üzleti körülményekre. Ha a segédek száma időközönként változott, akkor ennek megfelelően kell minden egyes segéd után a 200—400 pengő jövedelemnek annyi tizenketted részét számításba venni, mint ahány hónapig az illető segéd alkalmazásban állott.

Ha valamely munkaadó tanoncainak száma a segédek számának 30%-át túlhaladja: minden három tanoncot 1 segédnek kell számítani.

Az iparosok legkisebb jövedelmének megállapítására két körülménynek van döntő befolyása és pedig:

1. az iparág minőségének és

2. annak a körülménynek, hogy a foglalkozást az adózó kizárólag, tehát létfentartás céljából, avagy csak mellékesen folytatja. Ebben az utóbbi esetben például faluhelyeken a földmíveléssel is foglalkozó iparosoknál az adóalapot 20—50%-kal kisebb összegben kell megállapítani, mint annál az iparosnál, aki iparát főfoglalkozásként folytatja.

A foglalkozás mineműsége pedig az adóalapot, illetőleg a legkisebb jövedelem összegét 20—50%-kal emeli. Az összeíró közegek az érdekképviseletekkel folytatandó tárgyalások során megállapítják azt, hogy melyek voltak azok az iparágak, amelyek területükön az előző év folyamán a többi iparágakhoz viszonyítva, lényegesen többet kerestek. Az ilyen iparággal foglalkozó adózóknál a fentebb megállapított minimális jövedelmeket általában 20—50%-kal magasabb összeggel lehet számításba venni.

Az iparosok közül eltérő elbánásban részesítik:

1. a mészárosokot és henteseket,

2. az italmérőket és

3. a fuvarosokat. Ezekre az iparosokra nézve ugyanis az adóhatóságoknak a hatósági nyilvántartásokból tényleges adatai vannak és így a minimális nyereségek megállapításánál ezekből az adatokból kell kiindulni.

A mészárosoknál és henteseknél általában a levágott állatok alapján kell az adóalapat megállapítani, figyelembe véve azt is, hogy az illető maga vág, avagy a húst vásárolja.

A mészárosoknál és henteseknél az érdekképviseletek meghallgatása és a helyi viszonyok figyelembevétele alapján egy-egy levágott marha után legalább 16, sertés után legalább 10, borjú után legalább 4, egyéb állatok után legalább 3 pengő minimális jövedelmet kell számításba venni. Ha valamely mészáros vagy hentes nem vág, hanem a húst várárolja, minden kilogram után legalább is 6—10 fillér jövedelmet állapítanak meg a helyi viszonyoknak megfelelően. A lóhúst kimérő mészárosnál figyelembe veendő az is, hogy a levágott ló után nem érhető el akkora nyereség, mint a levágott ökör vagy tehén után.

Az italmérőknél a minimális nyereség kiszámítása a kimért italmennyiség után eszközlendő, az italmérési jövedéket szabályozó rendelet értelmében gyüjtött adatok alapján. Az érdekeltek meghallgatása mellett tehát megállapítják az előző évi italárak alapulvétele mellett a literenkénti tiszta hasznot,

amelyet megszoroznak a kimért mennyiséggel és így kapják meg a legkisebb nyereséget. Ha az italmérő egyben vendéglős is, az ételek kiszolgáltatásából származó jövedelem címén a fenti úton kiszámított tiszta nyereséget még 20—50 %-kal emelni kell.

A fuvarosoknál az üzleti legkisebb nyereséget a lovak száma alapján kell kiszámítani.

Az 1 lóval fuvarozóknál az első fogat után évi 500—1000 pengőt, minden további egylovas fogat után 120 pengőt, a két lóval fuvarozóknál az első fogat után 800—1100 pengőt, minden további két fogat után 250—700 pengőt kell tiszta nyereség gyanánt számításba venni.

A gyárak, nagyobb iparvállalatok és a nagykereskedők adóalapját, valamint azoknak a kereskedőknek üzleti nyereségét, akik rendes kereskedelmi könyveket vezetnek, lehetőség szerint a könyvek eredménye alapján és a forgalom figyelembevételével kell megállapítani.

A kisebb terjedelmű, valamint az olyan üzletek nyereségét, amelyeknél könyvvezetés nincs vagy több szempontból hitelre nem méltatható, az érdekképviseletek meghallgatása mellett becslés útján kell megállapítani.

Ha az adóköteles nem ad bevallást, a magyar kir. adóhivatal köteles az illetőt bevallásának rövid, záros határidőn belüli beadására felhívni. A m. kir. adóhivatal — szem előtt tartva, hogy az adóalap a jövedelemadónak is alapul szolgál — szükség esetén szakértőknek, vagy más bizalmi egyéneknek meghallgatása után, az általános kereseti adót kiveti.

Mint értesítik a kereseti adóról az adózót?

A m. kir. adóhivatal minden adózót a terhére megállapított adóalapból és az ezeknek alapján megállapított adóról fizetési meghagyás útján köteles értesíteni. Ha a megállapított adóalap a bevallástól eltér, az eltérést a fizetési meghagyásban indokolni kell. Azoknak az adózóknak azonban, akiknek adóalapja rögzíttetett, fizetési meghagyás nem állítandó ki.

A m. kir. adóhivatal minden község részére lajstromot készít, amelyet a község előljáróságának kiad, ez pedig azt közszemlére teszi ki. A lajstromot mindenki megtekintheti és a mások adójára vonatkozó írásbeli észrevételeit 15 napon belül a m. kir. adóhivatalnál benyujthatja. Az észrevételek és esetleges fellebbezések alapján a m. kir. pénzügyigazgatóság az adót helyesbítheti, amiről az adózót azzal a figyelmeztetéssel köteles értesíteni, hogy a helyesbített összeg ellen is az adófelszólamlási bizottsághoz felebbezésnek van helye.

A megállapított általános kereseti adót a jövedelemnek évközi növekedése vagy apadása nem érinti. Az általános kereseti adó kivetése rendszerint a rendes adókivetés során történik. Ha azonban a község megítélése szerint az adó beszedése valamely adózónál veszélynek van kitéve, az adóhivatal az adókötelest végzésileg felhívja bevallás beadására, a kereseti adót kiveti, a községnek pedig joga van az adóösszeg biztosítása iránt intézkedni.

Az adókötelezettség megszünése, valamint csőd esetében járó adótörlésre irányuló kérvényt az adózó tartozik az adókötelezettség megszünésétől számított 15 nap alatt a m. kir. adóhivatalhoz címezve, a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) benyujtani. Az adótörlés kérdésében elsőfokon a m. kir. adóhivatal határoz.

Mily jogorvoslatokat ismer a törvény a kereseti adónál?

A kivetett általános kereseti adó ellen az adó fizetésére kötelezett fél a fizetési meghagyást követő 15 nap alatt az adófelszólamlási bizottsághoz, az adótörlés kérdésében hozott határozat ellen pedig a határozat kézbesítését követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz fellebbezéssel élhet. Az adózó a rögzített adóalapot nem támadhatja meg fellebbezéssel, de ha az adóalap helytelen összegben hozatott át, avagy a helyesen áthozott adóalap után helytelen adótétel alkalmaztatott, helyesbítésért fordulhat a m. kir. adóhivatalhoz, amelynek határozata ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni.

A m. kir. adóhivatalnak a soronkívüli kivetést és biztosítást elrendelő végzése ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni. A fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

A fellebbezést minden esetben a m. kir. adóhivatalnál írásban kell benyujtani.

Az általános kereseti adó jogossága és mérve ellen kellő időben beadott fellebbezésnek annyiban halasztó hatálya van, hogy ilyen esetben csak a megelőző évre kivetett adónak megfelelő összeget, vagy ha a bevallásban, illetőleg a fellebbezésben foglaltaknak változatlan elfogadása esetében kivethető összeg ennél nagyobb, ezt az összeget lehet behajtani.

Az adóköteles fél a fellebbezésbe foglalt állításait bizonyítani köteles, illetőleg az állításainak igazolására szóló bizonyítékokat már a fellebbezésben köteles megjelölni. A bizonyítékok csatolása, illetőleg megjelölése nélkül beadott fellebbezéseket az adófelszólamlási bizottság érdemi tárgyalás alá nem veheti.

Ha az adózó az elsőfokú kivetési eljárás során nem ad számszerű bevallást, az elsőfokú kivetés mérve ellen beadott fellebbezést az adófelszólamlási bizottság csak abban az esetben veheti érdemi tárgyalás alá, ha az adózó fellebbezéshez szabályszerű bevallást csatol.

Amennyiben az adózó fellebbezése érdemleges tárgyalás alá nem vehető, a m. kir. adóhivatal a fellebbezés beérkezése után a fellebbezőt haladéktalanul köteles felszólítani, hogy a fellebbezés hiányait 8 napon belül pótolja, mert ellenkező esetben fellebbezése érdemleges tárgyalás alá nem vehető.

Ha az adózó a m. kir. adóhivatal felhívása dacára sem pótolja fellebbezésének hiányait, a fellebbezést az adófelszólamlási bizottság érdemi tárgyalás mellőzésével visszautasítani köteles.

A fellebbezéseket az adófelszólamlási bizottság a jövedelemadó ellen esetleg beadott fellebbezéssel egyszerre tárgyalja.

Ha az adófelszólamlási bizottság úgy találja, hogy valamely észrevétellel meg nem támadott és meg nem fellebbezett adóköteles jövedelem az adózó valószínű jövedelménél kevesebb, az illető adózót beidézheti és az adót felemelheti.

Az adófelszólamlási bizottságnak, illetőleg a pénzügyigazgatóságnak a kereseti adó jogossága és mérve kérdésében hozott másodfokú határozata ellen minden esetben panasszal a m. kir. közigazgatási bírósághoz lehet fordulni. A panasznak halasztó hatálya nincs.

A pénzügyigazgatóságnak a soronkívüli kivetés és biztosítás elrendelése kérdésében hozott határozata ellen a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni. A fellebbezésnek halasztó hatálya nincs.

Büntetések a kereseti adónál

Aki bevallását az előírt határidőben nem adja be, a kivetés során megállapított adóalap 1%-át, ha pedig a bevallás beadására hozzá intézett felhívásnak a kitűzött határidőn belül sem tesz eleget, az adóalap 3%-át fizeti bírság fejében.

Ha azonban az adózó adójának elsőfokú megállapításáig igazolja, hogy bevallását vétlen mulasztásból nem adhatta be, vagy a hozzá intézett felhívásnak hibáján kívül nem felelhetett meg, a bírság kivetése mellőzendő.

Ha a megállapított adóalap a jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, avagy az adókötelezettség évközben megszűnik, ennek megfelelően a bírságot is helyesbíteni, illetőleg törölni kell.

Törlendő a bírság akkor is, ha az adózó a jogorvoslati eljárás során igazolja, hogy mulasztása vétlen volt.

Amely vállalat az általa kifizetett ügynöki díjak kimutatását nem terjeszti be, annyiszor büntetendő 100 pengőig terjedhető pénzbírsággal, ahány ügynöknél ezt a mulasztást elkövette. A pénzbírságot a pénzügyigazgatóság szabja ki, amelynek határozata ellen a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Ha az állandó üzlethely nélkül működő házaló az adónak lefizetése nélkül folytatja a házalást, vagy ha a külföldi, mint utazó az adónak előzetes lefizetése nélkül folytatja az üzletet, az illető község (város) javára, amelynek területén tetten érték, a rendes adón felül az adótételnek egyszeresétől négyszeres összegéig terjedhető bírságban marasztalandó el, amelynek lefizetése előtt üzletét, vagy foglalkozását nem gyakorolhatja.

A bírságot a község (város) veti ki s az ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni, amely a fellebbezés felett végérvényesen határoz.

Adócsalást követ el a bevallás adására kötelezett, ha az általános kereseti adóra vonatkozó bevallásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudatosan olyan valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, amely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelemforrást szándékosan elhallgat, végül ha az adókivetés alapjául szolgáló könyvekbe hamis adatokat vezet be. Az adócsalás miatt kiszabható szabadságvesztésbüntetésen felül minden esetben mellékbüntetésként kiszabandó pénzbüntetés a veszélyeztetett adó egyszeresétől nyolcszorosáig terjedhet.

Amennyiben valamely cselekmény vagy mulasztás nem esik súlyosabb büntető rendelkezés alá, szabálytalanság miatt 100 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntetendő az, aki a törvényben, illetőleg törvényes rendelkezésekben vagy azok alapján kiadott miniszteri rendeletekben megszabott kötelességét oly módon szegi meg, amely az adónak megrövidítésére vagy az adókivetési munkálatok kellő időre való befejezésének megakadályozására alkalmas. Ilyen mulasztást követ el például : aki könyvvezetési kötelezettsége dacára könyveket nem vezet ; aki a könyvvizsgálatot, illetőleg a helyszíni vizsgálatot megakadályozza, vagy meghiusítja, vagy a mérleg és nyereség-veszteségszámla, illetőleg az anyag- és áruleltár bemutatását megtagadja.

E pénzbírságot a m. kir. adóhivatal szabja ki ; határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni.

Miként fizetik a házalók adójukat?

Az állandó üzlethely nélkül működő házalók és a külföldi utazók adója egyszerre fizetendő, még pedig a belföldiek által az engedélynek évenkénti kiszolgáltatásakor, az idegenek által az engedélynek iparhatósági láttamozása előtt. A befizetés annál a községnél (városnál) teljesítendő, amely községben (városban) a belföldi adóalany lakik s az engedélye kiadatik, illetőleg a külföldi utazó engedélyét kiszolgáltató vagy láttamozó hatóság székhelye van.

Milyen könyveket kell vezetni?

Iparosok és kereskedők kötelesek az általános kereseti adó céljára bekötött és folyószámokkal ellátott lapokból álló üzleti könyveket oly módon vezetni, hogy azokból a teljes üzleti forgalom, az üzleti nyers bevétel és az üzleti tiszta-jövedelem pontosan megállapítható legyen. Minden adózó köteles továbbá az üzletfeleihez intézett üzleti levelek és számlák másolatait és az üzletfelektől kapott üzleti leveleket és számlákat olyan rendszer szerint összegyüjtve, vagy csoportosítva megőrizni, hogy azok közül bármelyik könnyen megtalálható legyen.

Az önálló kisiparosok legalább a következő könyveket kötelesek vezetni:

1. megrendelési könyvet. Ebbe a könyvbe sorrendben be kell vezetni a megrendelő nevét, pontos lakóhelyét (kerület, utca, házszám), a megrendelt munka megjelölését és a kialkudott munkadíjat, továbbá a munkaszállítás napját és annak összegét;

2. pénztárkönyvet. Ebbe a könyvbe sorrendben be kell vezetni:

a) az üzleti bevételeket a fizető üzletfél nevének feltüntetésével;

b) az üzleti kiadásokat, amelyek közé azonban a háztartási kiadások nem tartoznak;

3. anyagbeszerzési könyvet. Ebbe a könyvbe a számlák vagy jegyzékek szerint a beszerzés sorrendjében be kell vezetni az anyagvásárlásokat. Nevezetesen be kell vezetni:

a) a vásárlás napját, vagyis a számla vagy jegyzék keltét;

b) a beszerzési forrást, vagyis a számlázó cég nevét és székhelyét, végül

c) a számla összegét (a vételárat). Ezt a könyvet az év végével le kell zárni, leltározás útján meg kell állapítani az anyagok készletét és a könyvben ezt is fel kell tüntetni, mint a következő üzleti évre átvitt anyagkészletét. Az anyagkészletet beszerzési áron kell értékelni, ha pedig valamely anyag beszerzési időpontja nem állapítható meg, amennyiben az üzletév folyamán többízben vásárolt az adózó ugyanolyan anyagot és így nem tudható, hogy az anyag melyik beszerzésből maradt meg, akkor a legutolsó beszerzési ár szerint kell annak értékét megállapítani.

A nagyiparos, azaz olyan ipari vállalkozó, aki a vállalatában több mint húsz munkást alkalmaz és a gyáros legalább is a következő könyveket köteles vezetni:

1. pénztárkönyvet;

2. naplót, amely a pénztári tételek kivételével a vállalatnál előforduló összes üzleti eseményeket időrendi sorrendben tartalmazza;

3. főkönyvet;

4. folyószámlakönyvet, amelybe az adózóval elszámolási viszonyban álló pénzintézetek is felveendők;

5. raktárkönyvet (árukönyvet), amelyben az adózó a raktárba vett és abból kiadott anyagokat, illetőleg árukat árunemenként elkülönítve időrendi sorrendben nyilvántartja és az év végén lezárva, az állományt kimutatja. A raktárkönyv (árukönyv) beosztását és vezetésének módját az adózó maga választhatja meg, de annak az anyag- vagy árukészlet megállapítására alkalmasnak kell lennie ; ezenkívül készít évenként :

6. záróleltárt :

a) a berendezésnek
b) a felszerelésnek
c) az anyagkészletnek
d) az árukészletnek

} mennyiségéről és értékéről,

e) az üzleti követelésekről és

f) az üzleti tartozásokról. — A záróleltárban az anyag- és árukészletet mindig a beszerzési, illetőleg az előállítási áron kell értékelni.

A bányavállalkozó a következő könyveket köteles vezetni :

1. termelési könyvet az üzemi év folyamán kitermelt bányatermékekről,
2. pénztárkönyvet a bevételeknek és kiadásoknak időrendben való bevezetésével,
3. naplót,
4. főkönyvet,
5. folyószámlakönyvet, azonkívül készít évenként :
6. évzáró leltárt.

A vendéglők, éttermek, kávéházak, kifőzések, cukrászdák, kávémérések, büffék és más efféle vállalatok a következő könyveket kötelesek vezetni :

1. megrendelési könyvet, de csak azokról a megrendelésekről, amelyeket üzleti szokás szerint a megrendelő nevének feltüntetésével fel szoktak jegyezni, pl. társasvacsora, lakásra szállítandó étkezés ;

2. pénztárkönyvet, amely vállalatnál a fényűzési, forgalmi adó céljaira, vagy egyébként is pénztárívet vezetnek és ennek alapján számolnak el a személyzettel, annál az így mutatkozó napi nyers bevételt egy tételben lehet a pénztárkönyvbe vezetni. Azokat a pénztári íveket, amelyeket nem kell a fényűzési adó bevallási ívhez csatolni, meg kell őrizni;

3. évzáró leltárt.

A **kiskereskedő** következő könyveket köteles vezetni :

1. pénztárkönyvet, amelybe időrendben be kell vezetni az üzleti bevételeket és üzleti kiadásokat. Aki a forgalmi adó céljaira tételenkinti feljegyzéseket vagy ellenőrző pénztárt alkalmaz, az a napi kicsinyben árúsításból befolyt bevételt egy összegben vezetheti be a pénztárkönyvbe ;

2. a hitelben eladott áruk nyilvántartási könyvét (strazzát).Ebbe a könyvbe a hitelben eladott árukat időrendben kell bevezetni, még pedig a vevő nevének, pontos lakcímének, az áru megnevezésének, mennyiségének, egységárának és a hitelezett vételár összegének feltüntetésével. A fizetés napján utólag bevezetendő az eladási tételhez a fizetés napja és az adós által fizetett összeg(esetleg a visszáru) ;

3. árubeszerzési könyvet, amelybe a kapott számlák vagy árujegyzékek szerint időrendben be kell vezetni minden egyes áruvásárlást, még pedig a vétel napját, a beszerzési forrást, vagyis az eladó cég megnevezését és székhelyét, a beszerzési árat. Piaci vagy utcai vásárlás esetében nem az eladót, hanem ehelyett az árut kell megnevezni, továbbá a mennyiséget és a beszerzési árat bevezetni ;

4. ezenkívül köteles az üzleti év végén záróleltárt készíteni :
a) a felszerelésnek és
b) az árukészletnek mennyiségéről és értékéről.

Nagykereskedő és általában az olyan kereskedő, aki viszonteládrúsítóknak is szállít árukat, ugyanolyan könyvek vezetésére és záróleltár készítésére köteles, mint amelyek az előző bekezdésben a nagyiparosra vagy gyárosra nézve megállapíttattak.

Mily iparosoknak nem kell könyvet vezetniök?

Az általános kereseti adó céljára szolgáló külön könyveket nem kötelesek vezetni a következő iparosok és kereskedők :

azok az adózók, akik amúgy is vezetnek a kereskedelmi törvény követelményeinek megfelelő rendes üzleti könyveket és ezekből az üzleti könyvekből úgy az üzleti nyers bevételt, mint az üzleti forgalmat és a valóságos tiszta jövedelmet pontosan meg lehet állapítani ;

a segéd nélkül, vagy legfeljebb három segéddel dolgozó kisiparosok ;

a kiskereskedők közül a szatócsok, a vegyeskereskedők, az italmérők, a zöldség-, gyümölcs-, vagy élelmiszerkereskedők abban az esetben, ha segédet nem tartanak ;

a kizárólagos dohánykisárúsok ;

a házalók és külflödi utazók eme foglalkozásukra nézve.

Sem a tanonc, sem az üzletben időközönként segédkező családtag nem tekinthető segédnek. A vidéki szatócsoknál a könyvvezetés elrendelését mellőzni kell akkor is, ha segéd nélkül legfeljebb két családtag segítségével vezetik az üzletüket. Az özvegy nő, valamint a rokkant, aki üzletében egy segédet alkalmaz, olyan elbánás alá esik, mint a segédet nem alkalmazó kiskereskedő.

A m. kir. adóhivatal az adózó indokolt kérelmére — a saját hatáskörében — fölmentheti az adózót az adózás céljára szolgáló könyvvezetés kötelessége alól abban az esetben :

1. ha a kisebb terjedelemben — könyvvezetésre alkalmas segéderő nélkül — folytatott foglalkozás természete olyan, hogy annak folytatása mellett könyveket vezetni rendesen nem lehet, pl. kis forgalmú kovács, halkereskedő, mészáros stb. ;

2. ha az adózó hiányos iskolai képzettségénél fogva még ezeket az egyszerű könyveket sem képes vezetni, másrészt az üzlet terjedelme, illetve forgalma olyan kicsiny, hogy az a könyvek vezetésére is képes segéd alkalmazását nem teszi lehetővé.

A m. kir. adóhivatalnak a könyvvezetés kötelezettsége alól leendő felmentést célzó kérelmekre hozott végzése ellen annak kézbesítését követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz és utóbbinak határozata ellen ugyanannyi idő alatt a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Az adózó csak a könyvvezetés alóli felmentést célzó kérvény jogerős elutasítása után 15 nappal köteles a könyvek vezetését megkezdeni. Az adatokat tintával kell a könyvekbe bevezetni, csak a megrendelési könyvbe és a strazzába szabad tintairónnal bevezetni adatokat. A könyveket a naptárév végével le kell zárni.

B) AZ ALKALMAZOTTAK KERESETI ADÓJA

Mily jövedelmek után kell fizetni az alkalmazottak kereseti adóját?

Az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik az ország területén lakó egyénnek, akár belföldön, akár külföldön élő munkaadóval szemben fennálló szolgálati vagy munkabérviszonyból származó jövedelme.

Az adókötelezettség szempontjából közömbös az a körülmény, hogy a szerződő felek a szolgálati vagy munkabérviszonyból kifolyólag járó illetményeket előre meghatározott állandó vagy változó összegben kötötték-e ki, hogy az illetményt készpénzben, vagy egyéb javakban kapják e, vagy hogy a szolgálati illetmény ingatlannak, vagy testi dolgoknak vagy jogoknak használatából áll-e. Úgyszintén az is közömbös, hogy az adózó közszolgálatban vagy pedig magánszolgálatban áll-e. Változó természetű szolgálati illetmény például az óradíj, órabér, akkord munkabér, a pincéreknek, a szálloda-, fürdővagy más vállalat alkalmazottainak a szokásos borravalókból származó jövedelme, vagy a községi és körjegyzőknek a magánmunkálatokból származó jövedelme, a gazdatiszteknek vagy egyéb gazdasági alkalmazottaknak az illetmény-kiegészítésképpen átengedett földterület használatából vagy az állattartásból származó jövedelme, vagy a házfelügyelőknek a kapupénzekből származó jövedelme stb. Ha valamely ipari alkalmazott a saját számlájára otthon végzendő munkát vállal a felektől, akkor az ebből eredő jövedelme nem tekinthető szolgálati illetménynek, hanem ezután mint önálló ipari jövedelem után külön általános kereseti adót kell fizetnie.

Az elsőfokú iparhatóság előtt vagy ahol iparhatóság nincsen, a községi előljáróság előtt az ipartörvény rendelkezései szerint szerződtetett tanonc után a tanviszony tartama alatt kereseti adót fizetni nem kell. Nem tekinthető alkalmazottnak az, aki oly munkát vállal, amelynek elvégzésére egy vagy több segéderőt alkalmaz, pl. egy konfekciós részére segéddel dolgozó szabó.

Ha azonban a külföldi munkaadótól élvezett illetményt nem valamely itteni pénztár, illetőleg a külföldinek itteni állandó megbizottja fizeti, az illetmény után általános kereseti adót kell fizetni.

Állandóan mentes az alkalmazottak kereseti adója alól az az alkalmazotti jövedelem, amelynek évi összege nem haladja meg a 960 pengőt. Ennek megfelelően mentes az adó alól a heti 20 pengőt, illetőleg a havi 80 pengőt meg nem haladó járandóság.

Az alkalmazottak kereseti adójának alapja az adóévben élvezett fizetés, bér, zsold, díj, napidíj, lakpénz, személyi pótlék, korpótlék, működési, drágasági és bármi más pótlék és jutalom fejében vagy más egyéb címen járó, *állandó* természetű illetmény, továbbá a jutalék, részesedési jutalék, egyezmény vagy adrabszám szerint járó díj, napidíj, más egyéb a szolgálati viszonyból, illetőleg a hivatásszerű foglalkozásból eredő változó természetű járandóság; végül a nyug- és kegydíjak, nevelési járulékok, vagy más ilyen természetű nyugellátások, végkielégítések és nyugdíjmegváltások, amelyeket a szolgálatadó, nyug- és kegyellátási intézet, alap vagy alapítvány ad. A természetben (ellátásban, földhasználatban stb.) járó illetmények pénzbeli értéke a helyi viszonyoknak megfelelően számítandó ki.

A szolgálati vagy munkabérjárandóságoknak adókötelezettsége szempontjából közömbös az a körülmény, hogy vajjon a munkaadó előzetes kikötés alapján vagy pedig önként fizette-e ki a járandóságot. Eszerint pl. az önként adott beszerzési segély, jutalom stb. szintén adóköteles járandóság.

A munkabérekből nincs levonásnak helye a munkához szükséges szerszámok vagy külön ruha beszerzése, kopása vagy pótlása címén, úgyszintén azon a címen sem, hogy az alkalmazottak a munkahelyen való megjelenésével kapcsolatban utazási (pl. vasúti, omnibusz stb.) költsége merül fel.

Az alkalmazottnak járandóságát terhelő kereseti adót a munkaadó az alkalmazott járandóságából levonja és befizeti. Ezzel kettős kötelezettség hárul a munkaadóra, amennyiben egyrészt az adó beszedésére, másrészt a beszedett adó beszolgáltatására köteles. Az adó levonására megállapított ennek a kötelezettségnek az a célzata, hogy az adót mindenkor az alkalmazott viselje. Ha tehát a munkaadó nem vonja le az adót az alkalmazott illetményéből, hanem azt a sajátjából fizeti be s így az alkalmazott helyett magára vállalt kereseti adó összegével tulajdonképpen felemeli az alkalmazott járandóságát. A kereseti adót tehát ilyen esetben hozzá kell számítani a kifizetett illetményhez és a két összeg együttvéve szolgáltatja az adóalapot.

A természetbeni járandóságok pénzbeli értékének kiszámításánál a helyi átlagos forgalmi értéket kell alapul venni. A természetbeni lakás tekintetében becslés útján kell eljárni, illetőleg a házadó szempontjából megállapított bérértéket kell számítani.

A kereseti adó alapjába nem tartoznak a szolgálati és munkabérviszonyból származó azon járandóságok, amelyek meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással (üzleti utazással) vannak egybekötve. Nem tartoznak továbbá a kereseti adó alapjába a betegségből vagy halálesetből kifolyólag kapott segélyek vagy járulékok, valamint 3. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok igazgatóságának és a felügyelőbizottságának tagjait, továbbá a választmányi tagokat és a napibiztosokat, továbbá felszámolás esetében a felszámolóbizottság tagjait, ebben a minőségükben bármilyen elnevezés alatt megillető javadalmazás, amely tantiemadó alá tartozik.

Mennyi az alkalmazottak kereseti adója?

Az alkalmazottak kereseti adójának tételei a következők:

1. Ha a jövedelem hetenkint 20 pengőt meghalad;

P-n felül	P-ig	az adó heti P	P-n felül	P-ig	az adó heti P
20	25	0.10	110	115	1.90
25	30	0.15	115	120	2.05
30	35	0.20	120	125	2.20
35	40	0.25	125	130	2.35
40	45	0.30	130	135	2.50
45	50	0.40	135	140	2.65
50	55	0.50	140	145	2.80
55	60	0.60	145	150	3.—
60	65	0.70	150	160	3.25
65	70	0.80	160	170	3.50
70	75	0.90	170	180	4.—
75	80	1.—	180	190	4.50
80	85	1.10	190	200	5.—
85	90	1.20	200	210	5.50
90	95	1.30	210	220	6.—
95	100	1.45	220	230	6.50
100	105	1.60	230	240	7.—
105	110	1.75	240	250	7.50

P-n felül	P-ig	az adó heti P
250	260	8.—
260	270	8.50
270	280	9.—
280	290	9.50
290	300	10.—
300	310	10.50
310	320	11.—
320	330	12.—
330	340	13.—
340	350	14.—
350	360	15.—
360	375	16.—
375	390	17.—
390	405	18.—
405	420	19.50
420	435	21.—
435	450	22.50
450	475	25.—
475	500	27.50
500	525	30.—
525	550	33.—
550	575	36.—
575	600	39.—
600	625	42.—
625	650	45.—
650	700	50.—
700	750	56.—

750 pengőn felül minden megkezdett 50 pengő után az adó 3.75 pengő, s minden megkezdett 50 pengő teljes 50 pengőnek veendő.

2. Ha a jövedelem havonkint 80 pengőt meghalad :

P-n felül	P-ig	az adó havi P
80	100	0.40
100	120	0.60
120	140	0.80
140	160	1.—
160	180	1.20
180	200	1.60
200	220	2.—
220	240	2.40
240	260	2.80
260	280	3.20
280	300	3.60
300	320	4.—
320	340	4.40
340	360	4.80
360	380	5.20
380	400	5.80
400	420	6.40
420	440	7.—
440	460	7.60
460	480	8.20
480	500	8.80
500	520	9.40
520	540	10.—
540	560	10.60
560	580	11.20
580	600	12.—
600	640	13.—
640	680	14.—
680	720	16.—
720	760	18.—
760	800	20.—
800	840	22.—
840	880	24.—
880	920	26.—
920	960	28.—
960	1.000	30.—
1.000	1.040	32.—
1.040	1.080	34.—
1.080	1.120	36.—
1.120	1.160	38.—
1.160	1.200	40.—
1.200	1.240	42.—
1.240	1.280	44.—
1.280	1.320	48.—
1.320	1.360	52.—
1.360	1.400	56.—
1.400	1.440	60.—
1.440	1.500	64.—
1.500	1.560	68.—
1.560	1.620	72.—
1.620	1.680	78.—
1.680	1.740	84.—
1.740	1.800	90.—
1.800	1.900	100.—
1.900	2.000	110.—
2.000	2.100	120.—
2.100	2.200	132.—
2.200	2.300	144.—
2.300	2.400	156.—
2.400	2.500	168.—
2.500	2.600	180.—
2.600	2.800	200.—
2.800	3.000	224.—

3.000 pengőn felül minden megkezdett 200 pengő után az adó 15 pengő, s minden megkezdett 200 pengő teljes 200 pengőnek veendő.

Abból a szempontból, hogy adott esetben a heti vagy pedig a havi járandóságokra vonatkozó adótételt kell-e alkalmazni, azt kell irányadónak venni, hogy a járandóság törvényben, szabályzatban, szerződésben, díjlevélben vagy megállapodás szerint milyen időtartamra szóló összegekben van megállapítva és annak kifizetése milyen időközökben esedékes, nem pedig azt, hogy a járan-

dóságok kifizetése ezzel a megállapítással szemben esetleg rövidebb vagy hosszabb időközökben történik. Ehhez képest az évi összegben megállapított és havi részletekben esedékes járandóságok után a havi összegekre vonatkozó adótételek szerint kell a kereseti adót fizetni.

Ha valamely munkás a hétnek nem minden napján, hanem pl. csak 3 vagy 4 napig dolgozik és a hétnek csak erre a 3 vagy 4 napjára kap munkabért, akkor ez a munkabér egész heti munkabérnek veendő és az adótétel ennek megfelelően állapítandó meg. A munkabért azonban egész hétre kiegészíteni semmiesetre sem szabad.

A nevelési járulékot az özvegynél mint természetes törvényes gyámnál az özvegyi nyugdíjjal össze kell vonni és az együttes összeg után kell az adótételt megállapítani, más gyámnál azonban a gyám nyugdíja és az árva nevelési járuléka nem vonható össze.

Ha az adózó több helyről és pedig több szolgálatadótól vagy több munkaadótól kap szolgálati illetményt vagy munkabért, akkor ezeket az illetményeket (munkabéreket) megadóztatás céljából nem lehet összevonni, hanem azokat az egyes munkaadóknál külön-külön a megfelelő adótétellel kell megadóztatni, illetőleg minden egyes munkaadó a többi illetményekre való tekintet nélkül köteles az általa kifizetett illetményből az annak megfelelő adótétel szerint járó adóösszeget levonni. Az ugyanattól a munkaadótól ugyanarra a hónapra járó különböző elnevezésű és különböző jogcímen alapuló illetményeket össze kell vonni.

Ha valaki az illetményét naponként kapja meg, vagy az illetménye napokra van megállapítva s azt hetenként kapja meg, az adót az egy hétre járó illetmény után megállapított tétel szerint, ha pedig félhavonkint kapja meg, az adót az egy hónapra járó illetmény után megállapított tétel felével kell kiszámítani és levonni.

Ha valamely munkás ugyanattól a munkaadótól ugyanarra a hétre kétféle munkabért, nevezetesen órabért vagy napibért és akkordmunkabért, vagy darabszám szerint megállapított munkabért kap, akkor ezt a kétféle munkabért össze kell vonni és a heti adóskála szerint kell az adótételt megállapítani.

Ha valamely munkás a hetenként pénzben fizetett munkabéren felül bizonyos időközökben (pl. három naponként, hetenként, havonként) élelmiszereket vagy tüzelőanyagot is kap, akkor a természetbeni járandóságok egy hétre eső mennyiségének helyi forgalmi értékét hozzá kell adni a pénzben kifizetett hetibérhez és az együttes összeg után a heti munkabérekre vonatkozó adóskála szerint kell az adótételt megállapítani.

Ha a heti vagy havi illetmények több hétre, illetőleg több hónapra együttesen fizettetnek ki, az adót az egy hétre, illetőleg egy hónapra eső illetmény után járó adótétel megfelelő sorozata szerint kell kiszámítani és levonni.

Ezt a rendelkezést olyan esetekben kell alkalmazni, amikor az illetmény szabály vagy megállapodás szerint heti vagy havi részletekben esedékes, azt azonban bármilyen okból egyszerre hosszabb időtartamra fizetik ki.

A végkielégítések és nyugdíjmegváltások az adótétel alkalmazása szempontjából szintén havi összegekre bontandók fel, kiszámítva azt, hogy a kifizetett összeg hányszorosa annak a havi illetménynek, amely az illető alkalmazottat, vagy nyugdíjast legutoljára megillette és ezen összeg után kell az adót megállapítani.

Viszont ha a havi illetmények félhavonként fizettetnek ki, az egy hóra eső illetmény után járó adótétel szerint kiszámított adóösszegnek felét kell levonni.

Ha valakinek heti vagy havi illetménye nincs, hanem összes illetményeit havi részleteknél hosszabb időközökben kapja (negyedévenként, félévenként, évenként, stb.), az egyszerre kifizetett illetmény annyi részre osztandó fel, ahány hónap az illető időszakban foglaltatik és az adót az egy hónapra eső összegektől járó adótételek megfelelő többszörösével kell kiszámítani.

Ha az adózónak a havonként vagy hetenként rendszeresen kifizetendő illetményein kívül olyan illetményei is vannak, amelyeket a fennálló szabályok vagy megállapodások alapján negyedévenként, félévenként, esetleg évenként kap meg (pl. lakáspénz, pótlékok, jutalék stb.), ezeket a járandóságokat a heti vagy havi illetményektől elkülönítve és úgy kell adó alá vonni, mintha az egyszerre kifizetett illetmény egy hóra eső külön illetmény volna.

Ha pedig valamely hónapban két vagy esetleg több olyan külön illetmény válik esedékessé, amely külön illetmények egy hónapnál hosszabb időtartamra szólnak, akkor ezeket a külön illetményeket egymással össze kell vonni és pedig még akkor is, ha nem ugyanarra, hanem különböző időtartamra szólnak, például az egyik negyedévenként, a másik félévenként esedékes illetmény.

A darabszámra dolgozóknál, nemkülönben az akkordmunkásoknál a havonként kifizetett összes illetményt egy hónapra járó illetménynek kell tekinteni s az adót a havi illetmények után járó adótételek szerint kell kiszámítani és levonni. Ha azonban a munkabér kifizetése hetenként vagy kéthetenként történik, a heti illetmények után járó adótételeket kell alkalmazni.

Ha az említett illetmény (munkabér) kifizetése nem havonként, hanem bizonyos mennyiségű munka elvégzése után változó időközökben történik, akkor az egy-egy hónap tartama alatt kifizetett ilyen munkabérek együttes összegéből kell a megfelelő adótételt levonni.

Ha valamely alkalmazott (munkás) ugyanabban a hónapban heti és havi munkabért kap, akkor a hónap folyamán kifizetett heti és havibérek együttes összege után a havi illetmények után járó adótételek szerint kell a kereseti adót kiszámítani és levonni.

Kinek kell befizetni az alkalmazottak kereseti adóját?

Az alkalmazottak kereseti adóját, az adóköteles jövedelemből, szavatosság mellett a munkaadó vonja le és szolgáltatja be a munkaadó üzletének illetékes helye szerinti község (város) pénztárába. Arranézve, hogy ki tekintendő munkaadónak és ki alkalmazottnak, a következők tartandók szem előtt:

1. munkaadónak tekintendő minden olyan természetes személy vagy jogi személy (vállalat, társulat, egyesület, hatóság, erkölcsi közület stb.), aki, illetőleg amely pénzben vagy más javakban megállapított díjazásért szolgálati vagy munkabérviszonyban álló alkalmazottat tart;

2. alkalmazottnak tekintendő az olyan természetes személy, ki valamely munkaadónál pénzben vagy más javakban megállapított díjazásért akár előre meghatározott vagy bizonytalan időtartamra terjedő szolgálati vagy munkabérviszonyban áll. Ilyen viszonyban csakis természetes személy állhat, jogi személy azonban nem. Ilyenek a különböző elnevezésű állásban alkalmazott és szellemi, írásbeli, kezelői, felügyelői stb. teendőket végző tisztviselők, hivatalnokok, továbbá a különböző elnevezésű szolgálati vagy munkabérviszonyban álló és testi munkát (esetleg egyéb munkát is) végző munkások, cselédek vagy szolgák.

Mi a munkaadó kötelessége az alkalmazottak kereseti adóját illetőleg?

A munkaadó az adót az illetmény kifizetésével egyidejűleg vonja le az illetményből.

Az a munkaadó, aki a kereseti adót az alkalmazott adóköteles jövedelméből szavatosság mellett köteles levonni és befizetni, tartozik az előírt adatokat beszolgáltatni, feljegyzéseket vezetni, az alkalmazottaktól levont adóról két példányban szerkesztendő illetmény-jegyzéket készíteni, az illetmény-jegyzék egyik példányával a levont adót beszolgáltatni, az illetmény-jegyzék másodpéldányát pedig — s az esetleg vezetendő egyéb feljegyzéseket — legalább két évig megőrizni és az ellenőrző községi (városi) közegnek bármikor felmutatni.

A munkaadó köteles a községi elöljáróságnak (városi adóhivatalnak):

1. az üzlet (üzem) vagy foglalkozás megkezdésének napját és az alkalmazott tisztviselők és munkások számát legkésőbb az üzlet (üzem) megkezdésétől számított 30 nap alatt elkülönítve bejelenteni;

2. az említett községi (városi) hatóság felhívására az abban kitűzött idő alatt a felhívásban megjelölt minden olyan adatot beszolgáltatni, amely valamelyik alkalmazott általános kereseti adójának helye megállapítása céljából szükséges.

A bejelentett alkalmazottak a szolgálatból való elbocsátását és kilépését csak abban az esetben kell bejelenteni, ha ugyanolyan alkalmazott nem lép be helyébe.

Az a munkaadó, aki a kereseti adót az alkalmazott adóköteles jövedelméből szavatosság mellett köteles levonni, illetőleg befizetni, az alkalmazottairól állandó nyilvántartást köteles vezetni, amelynek legalább is a következő adatokat kell tartalmaznia: 1. sorszámot, 2. az alkalmazott nevét, 3. az alkalmazott születési évét, 4. az alkalmazott állandó lakhelyét (községet, utcát, házszámot), 5. az alkalmazás közelebbi megjelölését (pl. könyvelő, pénztárnok, gépész, fűtő, raktárnok, stb.), 6. a belépés napját, 7. a kikötött pénzbeli járandóságnak összegét (pl. havi 400 P fizetés, évi 1.200 P lakbér stb. vagy 30 P hetibér, vagy darabszámos), 8. azt, hogy a pénzbeli járandóságok milyen időközökben fizetendők ki (pl. hetenként, havonként, negyedévenként stb.), 9. a természetbeni járandóságokat (pl. teljes ellátás, vagy pl. évi 20 q hazai szén féláron stb.), 10. a kilépés napját.

Ha a vállalatnak több ilyen telepe van és ezek más-kás községben (városban) vannak, akkor minden egyes telepen feltétlenül külön nyilvántartást kell vezetni az alkalmazottakról.

A nyilvántartásba minden alkalmazottat be kell vezetni tekintet nélkül arra, hogy az alkalmazás állandó vagy ideiglenes-e és hogy az alkalmazott illetménye adóköteles-e vagy sem. A rövid ideig (egy vagy több napig) foglalkoztatott közönséges napszámosokat is be kell vezetni a nyilvántartásba a részükre kifizetett munkabérek feltüntetésével.

A kereseti adó céljára vezetendő nyilvántartás egybefoglalható a munkásbiztosító pénztár részére vezetett nyilvántartással, ha a munkaadó azt megfelelően kiegészíti.

Az alkalmazott, akinek szolgálati viszonyából kifolyólag olyan bevétele is van, amelyet nem a munkaadó fizet ki, erről a bevételéről köteles feljegyzést vezetni és adóztatás céljából a munkaadójának bejelenteni. Igy a szállodában, vendéglőben, kávéházban, fürdőben alkalmazottak, a borbélysegéd, a bérkocsis, a borravalóból származó jövedelmét stb.

Ezt a bejelentést olyan időközökben kell megtenni, illetőleg megismételni,

amilyen időközökben az alkalmazott a munkaadótól illetményt kap és amilyen időközökben a munkaadó az alábbi bekezdés értelmében a kereseti adót az alkalmazott illetményéből levonni köteles.

Az alkalmazott minden egyes illetménykifizetés alkalmával köteles a munkaadójának kimutatni, hogy az említett változó illetményből a legutóbbi illetménykifizetés óta mennyi bevétele volt.

A szóbanforgó változó illetményeket átalányösszegben is meg lehet állapítani. Az átalányösszeg megállapítására a községi előljáróság (városi adóhivatal) illetékes.

A községi előljáróságnak (városi tanácsnak) joga van időről-időre akár általánosan, akár egyes szakmák vagy foglalkozási ágak szerint, vagy esetleg egyes esetekre vonatkozólag is megállapítani azt, hogy a magánszolgálatban álló alkalmazottak (tisztviselők, munkások, szolgák, cselédek stb.) ellátásának és természetbeni járandóságának helyi forgalmi értéke fejében mekkora átalányösszeget számítsanak a munkaadók az alkalmazottak összilletményeihez. Az átalányösszegek megállapításánál mindig meg kell hallgatni az érdekeltségek képviselőit is. (Kereskedelmi és iparkamarát, mezőgazdasági kamarát, ipartestületeket stb.)

A munkaadó köteles két azonos példányban illetményjegyzéket kiállítani és az ezen szereplő 14 pontot kitölteni.

Az illetményjegyzéknek mind a két példányában összegezni kell a levont kereseti adótételeket, azután el kell azt látni keltezéssel, és aláírással, a külső oldalán vagy esetleg a felső részén pedig fel kell tüntetni, hogy a jegyzék mely hónapra, illetőleg a hónapnak mely napjaira vonatkozik.

Az illetményjegyzéknek két példányával együtt a levont adót az illetékes község (város) pénztárába, a levonást követő hónapnak 15. napjáig be kell szolgáltatni.

A községi (városi) pénztártól visszakapott példány a munkaadónál marad és ott megőrzendő. Ha a munkaadó postatakarékpénztár útján fizeti be az adót, akkor az illetményjegyzéknek csak egyik példányát tartozik a községi (városi) hatósághoz beküldeni.

Nem köteles a munkaadó külön illetményjegyzéket kiállítani abban az esetben, ha az illetmények kifizetéséről bérfizetési jegyzéket készít és ezt a jegyzéket indigópapír használatával két egyező példányban úgy állítja ki, hogy a jegyzék a megkívánt adatokat tartalmazza. Ilyen esetben is megengedhető, hogy a munkaadó csak a járandóságokbani végösszegét feltüntető kimutatást terjesszen be.

Ha több munkaadó közösen tart magánalkalmazottat szolgálatban, ennek az alkalmazottnak az összes munkaadóktól együttesen élvezett illetményeit az a munkaadó köteles összevonni és az adót levonni, aki az illetmény legnagyobb hányadát fizeti ki, ha pedig az illetményt egyenlő arányban viselik, akkor megállapodhatnak arra nézve, hogy melyik munkaadó vonja le az összeilletmény után járó kereseti adót az általa kifizetett illetményből.

Az olyan munkaadókra nézve, akik kevés alkalmazottat tartanak, továbbá azokra, akik bármi oknál fogva az illetménykimutatások vezetésére célszerűen nem kötelezhetők (pl. mezőgazdák, kisebb iparosok, kereskedők stb.), végül azoknál, akik időszakonként bizonyos munkálatokra alkalmaznak ezen törvény hatályába eső bérmunkásokat, a szolgálati illetmények után járó adókat átalányösszegben kell megállapítani és pedig évenként vagy ennél rövidebb időszakokra is.

A kereseti adót olyan munkaadóval szemben kell átalányösszegben meg-

állapítani, akinek legfeljebb öt alkalmazottja van és ezek közül egyik sem végez irodai munkát ; vagy aki egyrészt akár a megfelelő iskolai képzettség hiányánál, akár a foglalkozás természeténél fogva nem tudja a kereseti adó levonásával kapcsolatos irásbeli teendőket ellátni, másrészt pedig az erre a célra szükséges idegen munkaerő alkalmazása az adózónak az üzlet vagy vállalat terjedelmével és jövedelmezőségével szemben aránytalanul súlyos anyagi megterhelést okozna ;

aki a válallatban időszakonkint valamely munka elvégzésére alkalmaz adóköteles bérmunkásokat, e bérmunkások után. A kereseti adót átalányösszegben lehet megállapítani, az olyan alkalmazottakra vonatkozólag is, akik illetményeik egy részét nem a munkaadótól kapják, pl. pincérek, borbélysegédek, bérkocsisok stb. Az alkalmazottak számának megállapításánál a szerződött tanoncok figyelmen kívül hagyandók.

Az a munkaadó, aki az alkalmazottak kereseti adójának átalányösszegben való megállapítására igényt tarthat, köteles az alkalmazottaknak szolgálati (munka-) helye szerint illetékes községi előljáróságnak (városi adóhivatalnak) a következő adatokat bejelenteni : 1. az üzlet (üzem), műhely, iroda, gazdaság stb. közelebbi megjelölését és helyét (utca, házszám szerint) ; 2. a munkaadó lakásának helyét (utca, házszám szerint) ; 3. az alkalmazottak nevét, születési évét és helyét, továbbá az alkalmazás pontos megjelölését ; 4. a kikötött pénzbeli és természetbeni járandóságoknak részletes felsorolását ; 5. az ellátásnak, lakásnak és a természetbeni járandóságoknak a munkaadó becslése szerint mutatkozó helyi forgalmi értékét ; 6. azt az időtartamot, amelyre a munkaadó az általános kereseti adónak átalányösszegben való megállapítását kéri.

A bejelentés az említett községi (városi) hatóságnál szóbelileg is megtehető, amely esetben azt ott jegyzőkönyvbe kell foglalni és a jegyzőkönyvet a bejelentő féllel alá kell iratni.

Az alkalmazottak kereseti adójának átalányösszegben való megállapítása szólhat :

1. egy évi időtartamra, vagyis egy naptári évre ;
2. határozatlan időre.

Az átalányösszeget mind a két esetben egy egész évre járó összegben kell megállapítani és az esedékességnek megfelelően 12 havi egyenlő részre fel kell osztani.

Az adó átalányösszegét csakis az olyan alkalmazottak után kell egy évi időtartamra megállapítani, akiknek illetménye (mint például a mezőgazdasági cselédeké) rendszerint hosszú ideig változatlan marad. Más alkalmazottak után általában határozatlan időre kell az átalányösszeget megállapítani.

A községi előljáróság (városi adóhivatal) az alkalmazottak kereseti adójának megállapított átalányösszegéről fizetési meghagyással értesíti a munkaadót.

Ha valamely alkalmazott után az alkalmazottak kereseti adójának átalányösszegét egy évi időtartamra (naptári évre) állapították meg, akkor azt az illető naptári év folyamán rendszerint nem lehet sem felemelni, sem leszállítani.

Ha azonban az illető alkalmazott évközben eltávozik arról a szolgálati helyéről, ahol az adóját átalányozták és a munkaadó az eltávozott alkalma-

zott helyére legalább is 30%-kal alacsonyabb illetményért fogad el egy másik alkalmazottat, akkor kérheti az átalányösszegnek az év hátralévő részére vonatkozó aránylagos mérséklését.

Ezt a kérvényt legkésőbb az új alkalmazott szolgálatba lépésének napjától számított 15 nap alatt kell beadni.

Az új alkalmazottra vonatkozó adatokat akkor is köteles a munkaadó 15 nap alatt a községi előljáróságnak (városi adóhivatalnak) bejelenteni, ha ennek illetményei legalább 30%-kal magasabb illetményei vannak, mert ez esetben a községnek van joga magasabb átalányösszeget megállapítani. Általában azonban az alkalmazottak személyében beálló változások nem érintik a kereseti adónak megállapított átalányösszegeit, feltéve, hogy a belépő alkalmazottak munkaköre ugyanolyan mint a kilépetté volt.

Ha a munkaadó új alkalmazottat fogad fel és ennek szolgálatbalépését nem előzte meg egy másik alkalmazottnak az elbocsátása, úgyhogy a munkaadó alkalmazottainak száma ezzel megnövekedett, akkor az új alkalmazott után az adóátalányt külön meg kell állapítani.

A munkaadó ebből a célból köteles az új alkalmazottra vonatkozólag a 6. bekezdésben felsorolt adatokat az illető alkalmazott szolgálatba lépésének napjától számított 15 nap alatt a községi előljáróságnak (városi adóhivatalnak) bejelenteni.

Ha az alkalmazott, aki után a kereseti adót átalányösszegben állapították meg, kilép a szolgálatból és a munkaadó nem fogad el a helyébe másik alkalmazottat, akkor kérheti az elbocsátott alkalmazott után megállapított kereseti adó átalányösszegének az alkalmazott kilépését követő naptól kezdődő törlését. A kérvényt legkésőbb az alkalmazott kilépésének napjától számított 15 nap alatt kell beadni.

A szolgálati illetmények után levont és beszállított kereseti adó helyessége és jogossága ellen úgy a munkaadó, mint az alkalmazott, az illetményjegyzék és az adó beszolgáltatására kitűzött határidőt követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz élhet fellebbezéssel.

Büntetések.

Adócsalást követ el az a munkaadó, aki az illetményjegyzékbe tudva valótlan adatokat állít be, amelyek az adó megrövidítésére alkalmasak, vagy azokból az adó megrövidítésére irányadló szándékkal adatokat kihagy vagy az alkalmazottaktól levont adót nem szolgáltatja be, valamint az a munkaadó, aki az átalány megállapítása céljából szükséges adatokat az adó megrövidítésére irányuló szándékkal hamisan jelenti be.

Az adócsalás miatt kiszabható szabadságvesztésbüntetésen felül minden esetben mellékbüntetésként kiszabandó pénzbüntetés a veszélyeztetett adó háromszorosától tízszereséig terjedhet.

Amennyiben valamely cselekmény vagy mulasztás nem esik súlyosabb büntető rendelkezés alá, szabálytalanság miatt 100 pengő pénzbírsággal büntetendő a munkaadó, ha az illetményjegyzékeket vagy egyéb feljegyzéseket nem vezeti, vagy azokat nem őrzi meg 2 évig, az illetményjegyzékeket nem szolgáltatja be kellő időben, vagy az adóalapot az illetményjegyzékbe tévesen írja be, vagy ha az adó helyes lerovásának ellenőrzését megakadályozza, vagy meghiusítja.

Mikor esedékes az alkalmazottak kereseti adója?

Az alkalmazottak kereseti adója az illetmény kifizetésekor válik esedékessé és ugyanakkor vonandó le. A levont adó a levonást követő hónapnak 15. napjáig szolgáltatandó be. A pénzügyminiszter ezt a határidőt szükség esetében rendelettel megváltoztathatja vagy meghosszabbíthatja.

Az alkalmazottak kereseti adóját a munkaadó olyan községekben (városokban), amelyeknek a m. kir. postatakarékpénztárnál folyószámlájuk van, postatakarékpénztár útján postatakarékpénztári befizetési lapok felhasználásával is befizetheti.

Az erre a célra szolgáló postatakarékpénztári befizetési lapokkal a község (város) önköltségi áron látja el a feleket.

A munkaadó a postatakarékpénztártól visszakapatt elismervényt az illetményjegyzék egyik példányához köteles fűzni, vagy pedig arra ráragasztani. Ez az elismervény a befizetés nyugtázására szolgál. A községi (városi) pénztár a postatakarékpénztár útján befizetett ilyen kereseti adóról nem állít ki nyugtát.

A munkaadó az illetményjegyzék másik példányára még ugyanazon a napon rávezeti, hogy az adót postatakarékpénztár útján mely napon küldte be és ezt a példányt egyidejűleg köteles a községi előljáróságnak (városi adóhivatalnak) beadni vagy esetleg posta útján oda beküldeni. Az illetményjegyzék másik példányát tehát ilyen esetben be se kell mutatni.

Ha a munkaadó a kereseti adót a fenti határidőn belül nem fizeti be, a késedelem minden egész vagy megkezdett hónapjára a késedelmesen befizetett összeg 3%-át tartozik pótlék címen fizetni.

Amennyiben azonban a munkaadó a kereseti adót legfeljebb 8 napi késedelemmel, vagyis a levonást követő hó 23-áig befizeti, a pótlék 1%, ha pedig legfeljebb fél havi késedelemmel, vagyis a levonást követő hó végéig fizeti be, a pótlék 2%.

II. A TÁRSULATI ADÓ

Kik kötelesek társulati adót fizetni?

Társulati adót kötelesek fizetni:

1. a Magyarország területén székelő részvénytársaságok, szövetkezetek, részvényekre alakult betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, bányatársulatok;

2. az állam, törvényhatóságok és községek (városok) vállalatai;

3. a közúti és helyiérdekű vasútak, a takarékpénztárak, ha alapszabályaik értelmében nem tartoznak az 1. pontban felsorolt társaságok közé. Külföldi társaságok, ha üzletüket a magyar állam területén is gyakorolják, itteni üzletek után társulati adót fizetnek.

Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak, továbbá a választmányi tagoknak és a napibiztosoknak, illetőleg felszámolás esetében a felszámoló-bizottság tagjainak ebben a minőségükben bármely elnevezés alatt juttatott javadalmazás után külön adót (tantieme-adót) kell fizetni. Ugyanaz a vállalat tekintet nélkül a telepek számára, egynek tekintetik; év közben megszűnt, vagy felállított telepek után pótkivetésnek, vagy adótörlésnek helye nincs.

A Magyarország területén székhellyel biró vállalatok csak a magyar állam területéről származó jövedelmük után adóznak, feltéve, ha e tekintetben azzal az állammal, amelyen külföldi telepe van, viszonosság áll fenn, vagy a pénzügyminiszter az adómentességet elrendeli (elszakított területen teleppel biró vállalatok.)

Mely társaságok mentesek a társulati adó alól?

A fennálló törvények többek közt a következő társaságok állandó adómentességét állapítják meg : az ipartestületek által létesített — előlegező és hitelügyletekkel nem foglalkozó — szövetkezetek, feltéve, hogy a szövetkezet tagjai közé mások, mint a testület tagjai fel nem vétetnek ; továbbá az Országos Központi Hitelszövetkezet, valamint az ennek kötelékébe rendes tagul belépett gazdasági és ipari hitelszövetkezetek ; azok a külföldi vállalatok, amelyeknek adómentességét államszerződések biztosítják ; a törvényhatósági és a községi (városi) közkórházak, vásárcsarnokok, közvágóhidak, vízvezetéki, csatornázási, szemétfuvarozási és közvilágítási vállalatok. Ideiglenesen mentesek többek közt az iparfejlesztési törvény értelmében (1907. évi III. t.-c. 1. §.) az országban újonnan keletkező, a technika fejlődése szerint berendezett gyári vállalatok, ha olyan cikkeket állítanak elő, amelyek a Magyar Szent Korona Országaiban egyáltalán nem, vagy nem olyan mértékben állíttatnak elő, hogy a fogyasztás jelentékeny részét fedezné, vagy általában oly iparcikkeket állítanak elő, amelyek gyártásának fokozását, általános közgazdasági érdekek teszik kívánatossá.

A kedvezményt a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve engedélyezi. Ha a vállalat részben adómentes és az adómentes rész nyereséget eredményezett, a társulati adót csakis az adóköteles rész után kell kivetni. Az adómentesség a társulati adón nyugvó összes adópótlékokra is kiterjed.

Mikortól fogva köteles a társaság adót fizetni?

Az adókötelezettség kezdődik az újonnan keletkezett vállalatnál, ha működését nem a hó első napján kezdi, az üzletműködés megkezdését, — ideiglenesen adómentes vállalatoknál pedig az adómentesség megszűnését követő hónap első napján. Az adókötelezettség annak a hónapnak utolsó napjával szűnik meg, amelyben a vállalat üzletműködését végleg megszüntette. Ha a vállalat felszámol, vagy csődbe kerül, a terhére előírt társulati adót a felszámolás megkezdését, vagy a csőd megnyitását követő hónap első napjától kezdve törölni kell. A felszámolás vagy csőd tartama alatt az adókivetés szünetel és csak a felszámolás befejezése, vagy a csőd megszüntetése után kell a társulati adót a felszámolás, vagy a csőd tartamára egyszerre fizetni. A felszámolt vállalat vagyonát addig felosztani nem szabad, amíg adója megállapítva és összes adótartozása befizetve teljesen nincs. Ennek elmulasztásából eredhető károkért a felszámolókat és a felügyelő-bizottság tagjait egyetemleges kártérítési kötelezettség terheli.

A társulati adó kivetéséhez való jog elévül, ha az adót, az adóbevallás beadását, vagy pedig az adócsalás, illetőleg a jövedéki kihágás felderítésének napját követő ötödik naptári év végéig nem vetették ki.

Mily összeg után kell a társulati adót fizetni?

Az adókivetés alapja az adóévet megelőző évben lezárt, illetőleg oly vállalatoknál, amelyek üzleti évüket június hó 30-a előtt zárják, az adóév folyamán zárandó üzleti év adóköteles nyeresége.

Ha a mérleg csak egy csonka év eredményét vagy egy évnél hosszabb időtartam eredményét foglalja magában, akkor évi eredménynek azt a nyereséget kell tekinteni, amely a mérleg időtartamának az egy évi időtartamhoz való arányában tizenkét hónapra esik.

Ha az üzleti év megváltoztatása folytán egy naptári évben két mérleg készülne, a két mérleg együttes eredményéből egy évre arányositva kell az adóköteles nyereséget megállapitani.

Uj vállalatoknál az adókivetés az első mérleg elkészültéig szünetel és az első üzletév mérlege alapján megállapított adóköteles nyereség szolgál az első és második, esetleg harmadik évre a kivetés alapjául.

Felszámolás vagy csőd esetében a felszámolási zárszámla vagy a felosztási terv alapján mutatkozó adóköteles felesleg az adókivetés alapja, amelyet mint egy évre szóló adóalapot kell társulati adó alá vonni.

Az adóköteles nyereség megállapításánál a mérleg egyenlegéből kell kiindulni.

Ha a vállalat részben adómentes és ez a rész nyereséget mutat ki, részben pedig adóköteles, az adóalap kiszámításánál az adóköteles üzemről készített külön nyereség-veszteség-számla az irányadó, azzal az eltéréssel, hogy az adómentes és adóköteles üzemek közös tételeit a nyersbevételek arányában kell megosztani és a külön számla eredményéhez hozzászámitani.

Az adóköteles nyereség kiszámításánál a mérlegszerű nyereséghez hozzá kell számítani, illetőleg a veszteségből le kell vonni a kiadások és leírások közül:

1. az előző évekről áthozott veszteséget a megelőző egy évi veszteség kivételével;

2. a vagyonváltságról szóló törvények alapján a vállalat vagyonváltsága fejében kiadott összegeket;

3. az üzemeket nem terhelő illetékeket;

4. az ajándékokat és az egyébb kötelezettség nélkül teljesített ingyenes szolgáltatásokat, a közművelődési, közoktatási és közjótékonysági célokra juttatott adományok, továbbá a szokásos újévi ajándékok és egyébb hasonló, az üzlet érdekében adott ajándékok kivételével;

5. az első szervezés és az alapítás költségeinek fedezésére fordított leírást. A részvénytársaságok által a társaság fennállásának első öt évében, egyéb vállalatoknál pedig a fennállás első évében az első szervezés és az alapítás igazolt költségeinek (a felszerelés költsége nem tartozik ide) fedezésére fordított kiadások és leírások azonnal levonandók;

6. a földadó alá tartozó ingatlanok értéktörlesztésére fordított összegeket;

7. a leltári vagyon karbantartásának és pótlásának nem minősíthető új beszerzéseket;

8. a törzsvagyon gyarapítására és a vállalat nagyobbítására fordított összegeket;

9. a törzsvagyon visszafizetésére vagy kölcsönök törlesztésére fordított összegeket, kivéve, ha a vállalat az engedélyokmányban megállapított határ-

idő leteltével ingyen megy át az állam, törvényhatóság, község (város) illetőleg az engedélyokmányban megnevezett személy tulajdonába ;

10. a vállalat külföldi telepétől felvett előlegek (ellátmányok) törlesztésére és kamataira fordított összegeket és a külföldi telep üzleti költségeiből a belföldi telepre áthárított részt ;

11. az alapítók részére nyujtott előnyöket, valamint az alapítói igazolványok megváltására fordított összegeket ;

12. a részvények, vagy üzletrészek, vagy társasági betétek után felszámított kamatokat ;

13. a felsorolandó tartalékalapokon kívül bárminő más célra és bármely elnevezés alatt tartalékolt összegeket ;

14. a vállalat tárcájában lévő értékek értékéből a beszerzési áron vagy a tőzsdei árfolyamon alul a társulati adóról szóló hivatalos összeállításban megállapított szabályok szerint ;

15. az anyagkészletnek és az árúleltárnak a beszerzési vagy előállítási áron alul történt értékelése folytán előállott különbözeteket a következő szabályok szerint :

a) a megelőző üzleti év mérlegében kitüntetett anyagkészlet és árúleltár mennyiségének erejéig azt az összeget kell hozzászámítani, amely oly módon keletkezett, hogy a vállalat ezeket a tárgyakat a megelőző üzleti év mérlegében kitüntetett értéken alól még az igazolt forgalmi értéknél (piaci árnál) is alacsonyabban értékelte ;

b) az év folyamán megszerzett vagy előállított anyagkészletnél és árúleltárnál az előző évi anyagkészlet és árúleltár mennyiségének levonása után fennmaradó mennyiségnél azt az összeget kell hozzászámítani, amely oly módon állott elő, hogy a vállalat ezeket a tárgyakat a beszerzési vagy előállítási áron alul az igazolt forgalmi értéknél (piaci árnál) több mint 20 %-kal alacsonyabban értékelte ;

16. általában mindazt a jövedelmet, amely a vállalat üzleti könyveiben számszerüleg kifejezésre jut anélkül, hogy azt a vállalat jövedelem gyanánt nyilvánosan elszámolta volna.

Nem szabad az adóalaphoz hozzászámítani azokat az összegeket, amelyeket :

1. a vállalat a nyugdíjalapba helyezett, vagy alkalmazottainak külön kezelt nyugdíj- vagy segélyalapjához akár köteles, akár önkéntes hozzájárulás fejében adott, vagy munkásjóléti intézményeknek (alapoknak) juttatott vagy tartalékolt ;

2. a biztosítási vállalat a díjtartalékba helyezett ;

3. a vállalat az épületek, gépek, gyári eszközök, üzleti felszerelések és berendezések elhasználása által előállott értékcsökkenés leírására fordított vagy hasonló célból tartalékalapba helyezett. Az értékcsökkenés címén leírt vagy tartalékolt összegek nagyságának megfelelő voltát az adókivetésre illetékes hatóság felülvizsgálja és jogában áll azt — esetleg szakértők meghallgatásával — adókivetési szempontból kiigazítani. A vállalatnak mindenkor joga van saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazni. Ezen eljárás során figyelemmel kell lenni a használati idő tartamára;

4. a vállalat ingyenes háramlás esetében a háramlás alá eső vagyon értékéből, a háramlási idő alatt leírt vagy tartalékolt;

5. a vállalat a szabadalmi jog értékéből a szabadalmi idő alatt aránylagosan leírt vagy tartalékolt ;

6. a vállalat a mérlegben behajthatatlan vagy kétes követelések címén veszteségként leírt vagy tartalékolt.

Ezeknek a leírásoknak és tartalékolásoknak indokolt voltát a vállalat a pénzügyi hatóság kívánságára igazolni köteles, amennyiben ezeket kielégítő módon igazolni nem tudná, a pénzügyi hatóságnak joga van azt az adókivetés szempontjából megfelelően kiigazítani.

A fölsorolt tartalékalapok csak abban az évben és abban a mértékben válnak adókötelesekké, amely üzletévben és aminő mértékben azokat a vállalat rendeltetésüktől elvonja és adóköteles célokra használja fel. Ilyen célnak kell tekinteni különösen, ha a vállalat azokat a törzsvagyon felemelésére fordítja, vagy ha a feloszláskor azokat a tagok között az általuk befizetett tőkén felül feleslegekből oszt szét.

Az itt említett leírásokon kívül minden egyéb leírás adóköteles ; a pénzügyminiszternek azonban joga van fontos közhiteli érdekekből rendeleti úton megengedni, hogy a vállalatok az itt felsorolt eseteken kívül is adómentesen tartalékolhassanak meghatározott célokra, azzal a feltétellel, hogy ezeket a tartalékokat mindenkor pontosan kimutassák.

A következő tételek nem számíthatók az adóalaphoz, illetőleg, ha azokat a vállalat mérlegszerű egyenleg megállapításánál tehertételként számításba nem vette, a mérleg szerinti nyereségből levonandók, a veszteséghez pedig hozzászámítandók ;

1. az előző évekből áthozott nyereségek ;

2. bányavállalatoknál a föld tulajdonosának a szénjogok végleges átengedéséért fizetett vételárnak évenkint 2 %-a mindaddig, amíg a levonás összege a vételárat kimeríti, de csak akkor, ha a föld tulajdonosával kötött szerződést a vállalat, annak keltétől számított 30 napon belül az adókivetésre illetékes m. kir. adóhivatalnak bemutatja ;

3. fogyasztási szövetkezeteknél az üzleti feleslegből a tagoknak vásárlásaik arányában kifizetett nyereségvisszatérítés ;

4. a megadóztatott tartalékokból felhasznált összegek ;

5. az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak, a választmányi tagoknak és napibiztosoknak bármely elnevezés alatt juttatott javadalmazás, továbbá a tiszta nyereségből a vállalat alkalmazottainak kifizetett jutalék, jutalom ;

6. a részvénytársaságok új részvényeinek kibocsátásánál a névértéken felül befolyt összegek ;

7. a vállalatnak külföldön lévő üzlettelepei értékesítésénél az előző évi mérlegben kitüntetett értéken felül befolyt összegek, amennyiben azok egészben vagy részben a társulat tagjai között fel nem oszlottak. Ugyanezen elbírálás alá esnek a vállalat külföldi részvényeinek értékesítése folytán az előző évi mérlegben kitüntetett értéken felül befolyt összegek, amennyiben az értékesítés idejében az illető külföldi részvénytársaság részvényeinek legalább 25 %-a a vállalat birtokában volt, vagy pedig a kérdéses részvények a vállalat külföldi telepének értékesítése folytán folytak be. A mérlegben el nem számolt ezeket az összegeket a társulat a vallomással egyidejüleg a pénzügyminiszternek bejelenteni köteles.

Az adó kivetésére illetékes hatóságnak jogában van a nyereség-veszteségszámlát abból a szempontból vizsgálat tárgyává tenni, hogy a vállalat igazgatóságának és személyzetének járandóságai, valamint a reprezentációs költségek fejében kiadott összegek a vállalat természetével és terjedelmével arány-

ban állanak-e. Az aránytalanul nagy különbözeteket az adóalaphoz hozzá kell számítani.

Ha a családi részvénytársaság részvényesei által a vállalat részére átengedett anyagok számlázása tekintetében akadály merül fel, az adókivetésre illetékes hatóságnak jogában áll a felszámolt árakat — esetleg szakértők meghallgatásával — adókivetési szempontból kiigazítani. A vállalatnak mindenkor joga van saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazni.

Külföldi vállalat belföldi telepének megadóztatásánál figyelemmel kell lenni arra a körülményre is, hogy a külföldi telep a belföldi telepnek átengedett anyagot vagy árut hogyan számlázza. Ha a számlázás az igazolt beszerzési vagy előállítási, illetőleg a forgalmi értéknél magasabban történik, az adó kivetésére illetékes hatóság — esetleg szakértők meghallgatásával — adókivetési szempontból kiigazíthatja. A vállalatnak mindenkor joga van saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazni.

Mily összegű a társulati adó?

A társulati adó kulcsa a részvénytársaságoknál, a részvényekre alakult betéti társaságoknál, a korlátolt felelősségü társaságoknál, a bányatársulatoknál, a közérdekü és helyiérdekü vasutaknál, takarékpénztáraknál a következő:

16%, ha az adóköteles évi nyereség a vállalat saját tőkéjének tíz százalékát nem haladja meg;

18% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének tíz százalékánál nagyobb, de tizenöt százalékát nem haladja meg;

20% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének tizenöt százalékánál nagyobb, de húsz százalékát nem haladja meg;

22% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének húsz százalékánál nagyobb, de húszonöt százalékát nem haladja meg;

24% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének huszonöt százalékánál nagyobb, de harminc százalékát nem haladja meg;

26% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének harminc százalékánál nagyobb, de harmincöt százalékát nem haladja meg;

28% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének harmincöt százalékánál nagyobb, de negyven százalékát nem haladja meg, és

30% az adóköteles nyereség azon része után, amely a vállalat saját tőkéjének negyven százalékát meghaladja.

A társulati adó kulcsa **szövetkezeteknél** a következő:

Ha az adóköteles nyereség

6.000	pengőt	nem	halad	meg	5%
6.000	pengőn	felül	12.000	P-ig	6%
12.000	»	»	18.000	»	7%
18.000	»	»	24.000	»	8%
24.000	»	»	36.000	»	9%
36.000	»	»	48.000	»	10%
48.000	»	»	60.000	»	12%
60.000	pengőt	meghalad:			15%

A tantieme-adónak a kulcsa, ha a javadalmazás évenkint és egyenkint

3.000 pengőt nem halad meg 16%
3.000 pengőt meghalad, de 10.000 P-t nem halad meg..... 20%
10.000 pengőt meghalad 25%

A saját tőke alatt a befizetett alaptőkét, a tőketartalékot és az értékcsökkenési, háramlási és kéteskövetelési tartalékok kivételével azokat a mérlegben megállapított valódi tartalékalapokat kell érteni, amelyek a vállalat kizárólagos tulajdonában vannak és vagy a már megadóztatott üzleti jövedelemből, vagy felpénzből származnak.

Külföldi vállalatoknál, valamint a részben adómentes és részben adóköteles vállalatoknál a saját tőkét a nyersbevételek arányában kell megosztani.

Hogy állapítják meg a társulati adó összegét?

A vállalatok az adóköteles nyereséget, valamint a tantiémadó alá eső javadalmazásokat évenkint köteles bevallani.

Az adóbevallásra a vállalat felelőssége mellett köteles az az egyén, akit a vállalat törvényes képviselete a cégjegyzésre jogosítottak közül megbíz, a zárszámadás jóváhagyását követő 30 nap alatt, de legkésőbb az üzletév lejártát követő négy hónapon belül az illetékes m. kir. adóhivatalhoz benyujtani.

Az adóbevallás benyujtására kitűzött határidőt a pénzügyigazgatóság indokolt esetben meghosszabbíthatja.

Felszámolás vagy csőd esetében köteles a vállalat számadásait évenként egyszer a m. kir. adóhivatal által esetről-esetre meghatározandó időben az illetékes m. kir. adóhivatalhoz benyujtani és ez alkalommal a tantiemadó alá eső javadalmazásokat is bevallani.

A bevalláshoz csatolni kell a mérleget és a nyereség-veszteségszámlát hiteles alakban, továbbá az üzleti jelentést, a mérlegszerü nyereség felosztására vonatkozó határozatot és általában mindazokat az adatokat, amelyek a társulati adó helyes kivetéséhez szükségesek. Ez a kötelezettség azokra a vállalatokra is kiterjed, amelyek a kereskedelmi törvény szerint egyébként nyilvános számadsára nincsenek kötelezve.

Amennyiben a mérlegben vagy a nyereség-veszteség-számlában külön kifejezetten feltüntetve nincs, ki kell mutatni s a vonatkozó üzleti számla kivonatával vagy másolatával igazolni kell a következő tételeket:

1. a vállalat vagyonváltsága fejében kiadott összegeket; 2. az üzemet nem terhelő illetékeket; 3. az ajándékokat és a kötelezettség nélkül teljesített ingyenes szolgáltatásokat még akkor is, ha a vállalat azokat jogosult levonni; 4. az első szervezés és alapítás költségeit, amennyiben ilyen címen a vállalat leírást eszközölt; 5. az új beszerzésekre fordított kiadásokat, s amennyiben az új beszerzések értéke a mérlegben vagyonként ki van tüntetve, ezeknek az összegét; 6. a törzsvagyon gyarapítására fordított összegeket; 7. a törzsvagyon visszafizetésére vagy kölcsönök törlesztésére fordított összegeket; 8. a külföldi teleptől felvett előlegek törlesztésére és kamataira fordított összegeket és a külföldi telep költségeiből a beföldi telepre áthárított részt; 9. az alapítók számára nyujtott előnyöket, ha azokat valamely, a nyereség-veszteség-számlán csak egyenleg útján kifizetésre jutó számlán számolta el;

10. a részvények, vagy üzletrészek, vagy társasági betétek után kifizetett kamatokat ; 11. azokat az összegeket, amelyeket a vállalat olyan módon tartalékolt, hogy a tartalék összege, illetőleg a tartalék gyarapodása a mérlegből meg nem állapítható ; 12. a vállalat tulajdonában lévő értékpapírok pontos kimutatásait ; 13. az anyagkészlet és árúleltár kimutatását ; 14. a tartalékok illetőleg leírások mértékének elbirálása céljából a kérdéses vagyontárgyak előző évi értékét, azoknak beszerzési idejét és értékét, valamint az azoknak karbantartására és javítására az üzletév folyamán kiadott összegek kimutatását ; 15. az egyes tartalékalapok, nevezetesen a rendes tartalék, a nyugdíjalapok, az értékcsökkenési, a háramlási, valamint a kétes követelésekre alkotott tartalékok évközi változásait feltüntető kimutatásokat ; 16. a mérlegben kimutatott vagyontárgyak értékében az év folyamán bekövetkezett változásokat feltüntető kimutatást ; 17. a szénbányavállalatok által a szénjogok vételéért fizetett vételárak összegét ; 18. szövetkezeteknél a vásárlási visszatérítéseket feltüntető kimutatásokat ; 19. az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjainak, a napibztosoknak, a választmány és végrehajtóbizottság tagjainak állami, törvényhatósági és községi vállalatoknál pedig az ezekhez hasonló bizottságok tagjainak javadalmazásait ; 20 újrészvények kibocsátása esetén a befolyt felpénz összegét.

Mily bejelentéseket kell tenni?

A tantieme-adó kivetése céljából a vállalat a társulati adó bevallásával egyidejüleg köteles pontos kimutatást becsatolni azokról a személyekről, akik ez adó alá esnek, járandóságaik és lakcímük pontos feltüntetésével.

Az ujonnan keletkezett vállalat köteles az üzletműködés megkezdését 15 nap alatt az adókivetésre illetékes m. kir. adóhivatalnál bejelenteni és ezen bejelentéséhez az alapítási tervezetet, az alapszabályok, vagy szabályzat egy példányát csatolni.

Az üzletműködés folyama alatt a vállalat köteles a következő változásokat 15 nap alatt a magy. kir. adóhivatalnál bejelenteni, az alapszabályok vagy szabályzat módositását és új telepek felállitását.

A vállalat azt a körülményt, hogy üzletműködését megszüntette, a megszűnéstől számított 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnak köteles bejelenteni.

A társulati adót a vállalat székhelye szerint illetékes pénzügyigazgatóság a székhelyén lévő magy. kir. adóhivatal évenkint veti ki, a tantieme-adót rendszerint a társulati adóval egyidejüleg kell kivetni.

Ha a vállalat adóbevallását az eziránt hozzáintézett felhívás kézhezvételétől számított 15 nap alatt sem nyujtotta be, a m. kir. adóhivatal által kívánt adatokat a kitűzött határidőn belül nem szolgáltatta be, vagy a kívánt felvilágosításokat nem adta meg, a m. kir. adóhivatal a vállalatot e kötelességének teljesítésére a megszabott bírság ismételt alkalmazásával szorítja és sikertelenség esetében a társulati adó kivetéséhez szükséges adatokat a vállalat költségére foganatosítandó könyvvizsgálat útján szerzi be.

Ha a m. kir. adóhivatal egyéb esetekben rendel el könyvvizsgálatot, illetőleg tanuk vagy szakértők meghallgatását, az ezzel járó költségeket a kincstár viseli abban az esetben, ha a könyvvizsgálat, vagy a tanuk és szakértők meghallgatása során megállapított adóalap a vállalat által bevallott alapot 10 %-nál többel nem haladja meg. Minden más esetben a költségek a vállalatot terhelik.

A kivetett társulati adót és tantiém-adót a vállalattal fizetési meghagyás útján kell közölni.

Ha a kivetés során megállapított adóalap a bevallástól eltér, az eltérést a fizetési meghagyásban indokolni kell.

A pénzügyminiszternek joga van az új adókivetést elrendelni, ha a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított két éven belül megállapíttatik, hogy az adóköteles-jövedelem egészben vagy részben adózatlanul maradt és adócsalás miatt a büntető eljárás megindításának vagy jövedéki kihágási eljárásnak nicsen helye. A vállalatot az új adókivetés elrendeléséről legkésőbb a helytelen kivetésre vonatkozó fizetési meghagyás kézbesítésétől számított második év végéig, végzésileg értesíteni kell.

Az adókötelezettség megszűnése, valamint felszámolás és csőd esetében járó adótörlésre irányuló kérvényt a m. kir. adóhivatalnál kell benyujtani.

Az adótörlés kérdésében elsőfokon a m. kir. adóhivatal határoz.

Jogorvoslatok

A társulati adót és tantieme- adót megállapító fizetési meghagyás, valamint az adótörlés kérdésében hozott határozat ellen a vállalat fellebbezéssel élhet a pénzügyigazgatósághoz. A fellebbezést a fizetési meghagyásnak, illetőleg a határozatnak kézbesítésétől számított 15 nap alatt írásban kell a magy. kir. adóhivatalnak benyujtani.

A fellebbezési határidő elmulasztása miatt a vállalat igazolással élhet, ha a fellebbezést el nem hárítható akadály miatt nem adhatta be a megszabott határidőben. A hitelt érdemlő módon indokolandó igazolási kérelmet ebben az esetben a fellebbezéssel együtt 15 nap alatt kell beadni attól a naptól számítva, amelyen a fellebbezés legkésőbb beadható lett volna, vagy ha az akadály csak később szűnt meg, amelyen az megszűnt. A mulasztás napjától számított 6 hónap eltelte után azonban igazolást kérni többé nem lehet.

A kellő határidőn belül beadott fellebbezésnek annyiban halasztó hatálya van, hogy ilyen esetben csak a megelőző évre kivetett adónak megfelelő összeget, vagy ha a bevallásban, illetőleg a fellebbezésben foglaltaknak változatlan elfogadása esetében kivethető összeg ennél nagyobb, ezt az összeget lehet behajtani.

A pénzügyigazgatóságnak a társulati adó és tantieme- adó jogossága és mérve kérdésében hozott másodfokú határozata ellen a magy. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. A panasznak halasztó hatálya nincs.

Büntetések

Ha a vállalat adóbevallását az előírt határidőben nem adja be, amennyiben mulasztása súlyosabb beszámítás alá nem esik, a kivetés során megállapított adónak 10 %-át, ha pedig a bevallás benyujtása iránt hozzá intézett felhívásnak a kitüzött határidőn belül nem tesz eleget, vagy a m. kir. adóhivatal illetőleg a pénzügyigazgatóság által k.vánt adatokat és felvilágosításokat a kitüzött határidőben nem pótolja vagy nem adja be, a kivetett társulati adó 25 %-át fizeti bírság fejében, amelyet a m. kir. adóhivatal a társulati adóval együtt állapít meg.

Ha a vállalat adójának elsőfoku megállapításáig vagy a jogorvoslati eljárás

során igazolja, hogy bevallását vétlen mulasztásból nem adhatta be, avagy a hozzáintézett felhívásnak hibáján kívül nem felelhetett meg, a bírság kivetését mellőzni kell.

Ha adóköteles nyereség hiányában a bírságot a társulati adó 10, illetőleg 25%-ában megállapítani nem lehet, akkor a fenti mulasztásokért a vállalat 100 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntethető. Ezt a pénzbírságot elsőfokon a m. kir. adóhivatal állapítja meg, határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni, amely a fellebbezés felett végérvényesen határoz.

Ha a vállalat az üzletműködés megkezdésekor, vagy az üzletműködés tartama alatt az előírt bejelentéseket elmulasztja, 100 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntethető. A pénzbírságot elsőfokon a m. kir. adóhivatal állapítja meg. Határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni, amely a fellebbezés felett végérvényesen határoz.

Adócsalást követ el a vállalat, ha a társulati adó megrövidítésére irányuló szándékkal hamis bevallást ad, vagy üzleti könyveibe hamis adatokat vezet be. Az adócsalás miatt kiszabható szabadságvesztésbüntetésen felül minden esetben mellékbüntetésként a veszélyeztetett összegnek egyszeresétől nyolcszorosáig terjedő pénzbüntetés szabandó ki. Ezen a büntetésen kívül a bíróság elrendelheti az ítéletnek vagy rendelkező részének az elítélt költségén leendő közzétételét.

Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vállalat, ha beadványában — ideértve a jogorvoslatokat is — vagy a hatóság részéről hozzáintézett kérdésekre adott válaszában tudatosan valótlan nyilatkozatot tesz, vagy az adó helyes megállapítására alkalmas ténykörülményt szándékosan elhallgat, vagy színleges üzletet köt oly célból, hogy ezáltal az adóalapot csökkentse.

Amennyiben valamely cselekmény vagy mulasztás súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik és a cselekmény vagy mulasztás nem olyan, hogy bírsággal volna sujtható, szabálytalanság miatt 100 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntetendő az, aki a törvényben, illetőleg törvényes rendelkezésekben, vagy az azok alapján kiadott miniszteri rendeletekben megszabott kötelességét oly módon szegi meg, amely az adóknak a megrövidítésére vagy az adókivetési munkálatok kellő időre való befejezésének megakadályozására alkalmas.

E pénzbírságot — amely szabadságvesztésre át nem változtatható — elsőfokon a m. kir. adóhivatal szabja ki. Határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni, amely a fellebbezés felett végérvényesen határoz.

A társulati adó és tantieme-adó után a vonatkozó törvények és törvényes rendelkezések korlátai között útadó, községi pótadó, valamint kereskedelmi és iparkamarai illeték vethető ki.

III. A JÖVEDELMI ADÓ

A jövedelmiadó az iparosok legfontosabb személyi adója. Ez az adónem egy-egy személy összes jövedelmét nyomozza ki és progresszív kulcs szerint adóztatja meg.

Ki köteles jövedelmi adót fizetni?

Jövedelemadót kötelesek fizetni:

1. a magyar állampolgárok összes jövedelmeik után, ha a magyar állam területén laknak, vagy itt rendes lakásuk van;

2. a külföldön lakó magyar állampolgárok, a magyar állam területéről származó összes jövedelmeik után ;

3. a külföldi állampolgárok, ha a magyar állam területén laknak, vagy legalább egy évig egyfolytában itt tartózkodnak, összes jövedelmeik után ;

4. a 3. pont alá nem tartozó minden külföldi állampolgár a magyar állam területéről folyó azon jövedelme után, amely szolgálati illetményekből vagy nyugellátásból, ingatlanokból és az ezekből összekötött jogokból, iparból, kereskedelemből vagy bármely más haszonhajtó foglalkozásból származik ;

5. a közbirtokosságok és volt úrbéri közösségek bizonyos feltételek mellett ;

6. egyéb külön kezelt vagyontömegek (pl. a fel nem osztott hagyatékok, csődtömegek, zárgondnoki kezelés alatt álló vagyonok stb.).

Az állam, a törvényhatóságok és községek, egyházak, egyházközségek, szerzetesrendek, apátságok, prépostságok, káptalanok, alapok és alapítványok, gyámpénztárak, egyesületek, intézetek, részvénysársaságok, szövetkezetek, közkereseti és betéti társaságok, nem cégjegyzett egyéb társas vagy alkalmi vállalatok, vagyonközösségek. Az ezekből származó jövedelmek után az egyes tagok fizetik a jövedelmi adót.

A feleség és családtagok jövedelmét rendszerint az adóköteles háztartási fő jövedelméhez számítandók hozzá. (Kosztosok, albérlők stb. nem számíthatók a közösháztartáshoz).

A közösháztartáshoz tartozó családtag jövedelme nem számítható a háztartás fejének jövedelméhez a következő estekben :

1. a feleség jövedelme nem számítható a férj jövedelméhez akkor, ha a házastársak közt a házassági életközösség tartósan megszűnt, hogy a nő vagyonát már nem a férj kezeli ;

2. a feleségnek vagy a közösháztartáshoz tartozó többi tagoknak az a keresete, amely fejenkint évi 500 pengő értéknél nem több, továbbá ugyanezeknek adómentes szolgálati illetményei ;

3. ha a háztartás feje bizonyítja, hogy a vele közösháztartásban élő családtag jövedelme nem kerül az ő rendelkezése alá.

Ki mentes a jövedelmi adó alól?

Mentesek a jövedelemadó alól :

1. a király és a királyné ;

2. idegen államok diplomáciai képviselői ;

3. a nemzetközi jog, vagy egyezmények adómentességre való igénnyel bíró személyek ;

4. azok, akiknek évi összes jövedelme az 1000 pengő értéket nem haladja meg. Ennek megállapítása szempontjából az adózónak úgy a belföldről mint a külföldről származó és akár jövedelemadó alá eső, akár ez alól mentes jövedelmét számba kell venni, hacsak a végrehajtási utasítás kifejezetten másként nem rendelkezik ;

5. azok, akiknek adómentes és adóköteles jövedelmük van, de az adóköteles jövedelmük az 500 pengőt nem haladja meg ;

6. a külföldieknek az a jövedelme, amelyet a pénzügyminiszter a viszonosság alapján a kereseti adó alól mentesített.

Mily jövedelmek nem esnek jövedelmi adó alá?

Nem esnek jövedelemadó alá a következő jövedelmek:

1. az uralkodóház tagjait megillető járadékok (apanage-ok); a kormányzónak illetményei; továbbá a nemzetgyűlés tagjait e minőségükben megillető járandóságok;

2. az adóköteles által kikötés nélkül önként adott támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldalrokonoknál;

3. a rokkantak ellátási dijai, továbbá a Mária Terézia-lovagrenddel, valamint a vitézségi érmekkel összekötött járandóságok és a sebesülési pótdíjak;

4. a gazdasági munkássegélypénztár által nyujtott segélyek; a munkásbiztosító pénztárak s más intézmények által orvosi kezelésre, betegség esetén élelmezésre és temetkezésre nyujtott különféle segélyek;

5. a honvédség, csendőrség, rendőrség, pénzügyőrség, vámőrség, folyamőrség, börtönőrök szolgálati járandóságai;

6. ösztöndíjak;

7. tanulók magántanításából eredő keresete;

8. könyöradományok és perselypénzek;

9. a közbirtokosságok stb. jövedelméből a tagoknak netán járó részesedés;

10. közalkalmazottak szolgálati illetményei és ellátása, továbbá a magánalkalmazottaknál az évi 3600 P-t meg nem haladó javadalmak.

Ha a jövedelemadó fizetésére kötelezett összjövedelmének egyes részei adómentesek, a jövedelemadót az adómentes jövedelemrészek teljes figyelmen kívül hagyásával csak az adóköteles jövedelem után kell megállapítani. A létminimum címén adómentes jövedelmet azonban az adóköteles jövedelemből levonni nem szabad.

Ha az adóköteles bizonyítja, hogy a külföldről folyó jövedelem után jövedelemadót, vagy ennek megfelelő adót a külföldön már fizet, ez a jövedelem viszonosság esetében adózatlanul marad.

A jövedelemadó kivetéséhez való jog elévül, ha az adót az adóbevallás beadásának, illetőleg eltitkolás esetében az eltitkolt jövedelem felfedezésének napját követő ötödik naptári év végéig nem vetették ki.

Mily jövedelem után kell jövedelmi adót fizetni?

A jövedelmi adót kell fizetni az adóévet megelőző naptári évben elért adóköteles tiszta jövedelme után. Ennek megállapításához az adóévet megelőző naptári évben az adózó kezeihez tényleg befolyt jövedelmeket kell csak tekintetbe venni.

Ha az adózó szabályszerű kereskedelmi vagy gazdasági könyveket vezet és üzeme jövedelmét hiteles mérleg- és nyereség-veszteségszámla bemutatásával bizonyítja, amennyiben a jövedelemforrás (üzleti) éve a naptári évvel nem azonos, az adót az adóévet megelőző naptári évben lezárt üzleti év eredménye alapján kell kivetni.

Az az adózó, aki üzleti évét január elseje és szeptember 30-a között zárja le, az adózás céljaira a naptári év végével köteles mérleget készíteni és az adóévet megelőző naptári év adóköteles jövedelme alapján adózni.

Az ajándékozásból vagy örökségből, továbbá az életbiztosítási tőkéből származó rendkivüli bevétel nem tekinthető adóköteles jövedelemnek és csak

hozadékában kerülhet adó alá. E szempont alá esnek a sorsjegy- és sorsjáték-nyeremények is, kivéve ha ezek a nyeremények a sorsjegyek árúsításával hivatásszerűen foglalkozó egyének javára sorsoltatnak ki.

Hasonlóképen nem tekinthető jövedelemnek az ingatlanoknak és egyéb vagyontárgyaknak adás-vételből származó nyereség sem. Azonban kell jövedelmi adót fizetni a hivatásszerűen ingatlanok kereskedésével foglalkozóknak és más esetben, ha az ingatlan megszerzése és eladása közt két évnél kevesebb idő telt el.

Az adóköteles-jövedelem megállapításánál a nyers bevételből kell kiindulni.

Az adóköteles nyers bevételéhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birt lakásának haszonértékét, továbbá akár a sajátjából felhasznált, akár illetménykép vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknek pénzértékét is hozzá kell számítani.

Az egyes jövedelemforrásokból eredő jövedelmek együttes összegéből a tehertételek levonása után fennmaradó összeg a tiszta jövedelem. A tiszta jövedelemből az adómentes jövedelmek levonása után fennmaradó összeg alkotja az adóköteles tiszta jövedelmét.

A termelési és kezelési költségeken kivül levonható terheket az egyes jövedelemforrásokból származó jövedelmek együttes összegéből kell levonni. Az így megmaradó jövedelem a tiszta jövedelem.

Az egyes jövedelemforrásokból eredő jövedelem kiszámításánál az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből termelési és kezelési költségek címén a következő tételek vonandók le :

1. a nyers bevétel megszerzésére, biztosítására és fenntartására fordított összes kiadások, ideértve a felszerelési tárgyak karbantartására, pótlására és kezelésére fordított kiadásokat, valamint a haszonbéreket és a kárbiztosítási díjakat is ;

2. épületeknél a tatarozási és karbantartási költségek, nemkülönben az épületek használatával járó vízvezetéki, kéményseprési, világítási, éjjeli őri, járdatisztítási s egyéb mellékköltségek, amennyiben az adókötelest terhelik ;

3. az épületek, gépek, valamint az egyéb holt leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt rendes évi leírások, amennyiben ezek az üzleti kiadások között — karbantartás vagy pótlás címén — már elszámolva nincsenek ;

4. az adóévet közvetlenül megelőző üzleti évben szenvedett üzleti veszteségek, abban az esetben, ha az adózó jövedelmét hiteles mérleggel és nyereség-veszteségszámlával bizonyítja.

A tiszta jövedelem kiszámításánál az összes jövedelemforrások jövedelmének együttes összegéből levonandók az adózót terhelő és általa az adóévet megelőző évben tényleg befizetett következő közszolgáltatások :

1. az összes állami, törvényhatósági és községi egyenesadók és az egyházi adók ;

2. az üzletet terhelő állami és községi közvetett adók, forgalmi adók, illetékek és vámok ;

3. az illetékegyenérték ;

4. a kamarai illetékek ;

5. a vízszabályozási járulékok ;

6. azok a járulékok, amelyeket a fennálló törvények értelmében a gazdasági, ipari és egyéb alkalmazottak után kell fizetni.

A tartozatlanul fizetett, valamint az adómentes szolgálati illetményre eső adók nem vonhatók le.

A fenti közszolgáltatások levonásának csak akkor van helye, ha ezek

a közszolgáltatások az egyes jövedelemforrások jövedelmének megállapításánál még nem vonattak le és az adóköteles legkésőbb a pénzügyi hatóság felhívásában kitűzött határidő alatt oly számszerű bevallást ad, amelyből a fenti közszolgáltatásokkal terhelt jövedelmek a bevallott összegekben az adóztatás alapjául elfogadtattak.

Ha valamely jövedelem becslés útján állapíttatott meg, akkor az illető jövedelmet, valamint az ennek alapjául szolgáló vagyontárgyat terhelő közszállításokat nem szabad levonásba hozni, hanem a becslésnél figyelembe kell venni.

Le kell vonni az igazolt és az adóköteles által fizetett adóssági kamatokat és egyéb magánjogi címen alapuló terheket is. Törlesztéses kölcsönöknél az a kötvénybe megállapított kamatláb szerint kiszámított évi kamat-teher veendő számításba. Mindezen tehertételek levonásának csak akkor van helye, ha az adóköteles számszerű bevallást ad. Az egyes jövedelemforrásokból esetleg mutatkozó veszteségeket az összes jövedelemforrások együttes jövedelméből kell levonni.

Nem vonhatók le a következő kiadási tételek :

1. a fentiekben meg nem határozott közszolgáltatások ;

2. az adóköteles által nyujtott ajándékok, adományok, segélyek és más eféle ingyen szolgáltatások ;

3. azok az összegek, amelyek a törzsvagyon gyarapítására, az üzem nagyobbítására, tőkeemelésre vagy tőkeapasztásra, adósságok törlesztésére fordíttatnak ;

4. az önként adott rokoni támogatásokat, az adózóval közös háztartás keretében élők munkájának bérértékét ;

5. az adóköteles által a saját üzletébe fektetett tőkének vagy a közöshaztartáshoz tartozó családtagoktól általa kölcsönvett tőkéknek kamata. A háztartásra a háztartásban alkalmazott személyzetek, hozzátartozóknak ellátására felhasznált összegeket és a személyes szükségletek kielégítésére felhasznált jövedelmek.

Az adóköteles jövedelem megállapításánál a következő főbb jövedelemforrások eredményeit kell figyelembe venni :

1. a mező- és erdőgazdasági üzem jövedelmét ;

2. az épületek (telkek és belsőségek) jövedelmét vagy haszonértékét ;

3. az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb, az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozás jövedelmét ;

4. a tőkevagyonból eredő jövedelmet ;

5. a szolgálati viszonyból származó illetményeket és ellátásokat ;

6. minden egyéb olyan jövedelmet, amely az 1—5. pontok alatt felsorolt jövedelmek közé sorozható.

A házadó alá eső épületeknél az adóévre szóló házadó-kivetés alapjául szolgáló összeget kell a jövedelem kiszámításánál alapul venni. Ebből a nyersbevételből le lehet vonni azt az összeget is, amely az adóévet megelőző évben lakásüresedés vagy behajthatatlanság miatt nem folyt be.

Az általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozás jövedelme gyanánt általában azt az összeget kell a jövedelemadó alapjául venni, amely összeget az illető haszonhajtó foglalkozás jövedelme gyanánt az adóévre szóló általános kereseti adókivetésnél megállapítottak, — ha pedig a foglalkozás (jövedelemforrás) az adóévet megelőző évben keletkezett, úgy azt az összeget kell a jövedelemadó alapjául venni, amelyet az adóévet megelőző évre szóló általános kereseti adó kivetésénél megállapítottak. Az általános kereseti adó

alapjának minden változása a jövedelemadónál is hivatalból figyelembe veendő.

Ha azonban a jövedelemforrás az adóévet megelőző évben megszűnt és ennek következtében általános kereseti adó kivetésének már nincs helye, a megszűnt jövedelemforrásból származó jövedelmet a jövedelemadó kivetése céljára külön kell — az általános kereseti adóra vonatkozó szabályok szerint — megállapítani.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok igazgatósága vagy felügyelőbizottsága tagjainak, úgyszintén a választmányi tagoknak és napibiztosoknak ebben a minőségükben bármely elnevezés alatt juttatott és tantiemadó alá eső javadalmazás teljes összegében szolgál a jövedelemadó alapjául.

Tőkevagyonból származó jövedelemnek tekintendők :

1. az állam, a törvényhatóságok, társulatok, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kibocsátott kölcsönkötvények és a záloglevelek kamatai ;

2. a váltókra, kézi- vagy jelzáloggal biztosított vagy nem biztosított adóslevelekre, más egyéb okiratokra vagy okiratok nélkül kölcsön adott tőkékből, vételárhátralékokból, telepesek által fizetendő megváltási összegekből vagy más egyéb követelésekből eredő kamatok, ideértve a tőkésített kamatok után járó kamatokat is ;

3. részvények, szövetkezeti üzletrészek kamatai vagy osztalékai ;

4. hitelüzlettel, idegen pénzek kezelésével és idegen pénzek gyümölcsöztetésével foglalkozó nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál (bankok, takarékpénztárak, hitelszövetkezetek stb.) vagy egyéneknél (banküzletek, váltóüzletek, tőzsdebizományosok, alkuszok és tőzsdeügynökök, stb.) kezelés vagy gyümölcsöztetés végett elhelyezett tőkék után kamat, kölcsöndij (haszonrészesedés) vagy más címen kifizetett összegek ;

5. a postatakarékpénztári betétek kamatai.

Mily összegű jövedelmi adót kell valamely jövedelem után fizetni?

A jövedelemadó tételei a következők :

A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege		A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege	
Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő	Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő
600	700	7	7.70	2.300	2.400	37	40.—
700	800	8	8.80	2.400	2.500	40	43.—
800	900	9	9.90	2.500	2.600	43	46.—
900	1.000	10	11.—	2.600	2.700	46	49.—
1.000	1.100	11	12.10	2.700	2.800	49	52.—
1.100	1.200	12	13.20	2.800	2.900	52	55.—
1.200	1.300	14	15.40	2.900	3.000	55	58.—
1.300	1.400	16	17.60	3.000	3.100	58	61.—
1.400	1.500	18	19.80	3.100	3.200	61	65.—
1.500	1.600	20	22.—	3.200	3.300	64	69.—
1.600	1.700	22	24.—	3.300	3.400	67	73.—
1.700	1.800	24	26.—	3.400	3.500	70	77.—
1.800	1.900	26	28.—	3.500	3.600	75	82.—
1.900	2.000	28	30.—	3.600	3.700	80	87.—
2.000	2.100	30	32.—	3.700	3.800	85	92.—
2.100	2.200	32	34.—	3.800	3.900	90	98.—
2.200	2.300	34	37.—	3.900	4.000	95	104.—

A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege	
Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő
4.000	4.200	100	110.—
4.200	4.400	106	116.—
4.400	4.600	112	122.—
4.600	4.800	118	128.—
4.800	5.000	125	136.—
5.000	5.200	132	144.—
5.200	5.400	140	152.—
5.400	5.600	148	160.—
5.600	5.800	156	168.—
5.800	6.000	164	178.—
6.000	6.200	172	188.—
6.200	6.400	180	198.—
6.400	6.600	190	209.—
6.600	6.800	200	220.—
6.800	7.000	210	231.—
7.000	7.200	220	242.—
7.200	7.400	230	253.—
7.400	7.600	240	264.—
7.600	7.800	250	275.—
7.800	8.000	260	286.—
8.000	8.200	270	297.—
8.200	8.400	280	308.—
8.400	8.600	290	319.—
8.600	8.800	300	330.—
8.800	9.000	310	341.—
9.000	9.200	320	352.—
9.200	9.400	330	363.—
9.400	9.600	340	374.—
9.600	9.800	350	385.—
9.800	10.000	360	396.—
10.000	10.200	370	407.—
10.200	10.400	380	418.—
10.400	10.600	390	429.—
10.600	10.800	400	440.—
10.800	11.000	410	451.—
11.000	11.200	420	462.—
11.200	11.400	435	476.—
11.400	11.600	450	492.—
11.600	11.800	465	510.—
11.800	12.000	480	528.—
12.000	12.300	500	550.—
12.300	12.600	520	572.—
12.600	12.900	540	594.—
12.900	13.200	560	616.—
13.200	13.500	580	638.—
13.500	13.800	600	660.—
13.800	14.100	620	682.—
14.100	14.400	640	704.—
14.400	14.700	660	726.—
14.700	15.000	680	748.—
15.000	15.300	700	770.—
15.300	15.600	720	792.—
15.600	15.900	740	814.—
15.900	16.200	760	836.—
16.200	16.500	780	858.—
16.500	16.800	800	880.—
16.800	17.100	820	902.—
17.100	17.400	840	924.—
17.400	17.700	870	956.—

A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege	
Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő
17.700	18.000	900	990.—
18.000	18.400	940	1.030.—
18.400	18.800	980	1.070.—
18.800	19.200	1.020	1.110.—
19.200	19.600	1.060	1.155.—
19.600	20.000	1.100	1.200.—
20.000	20.500	1.140	1.245.—
20.500	21.000	1.180	1.290.—
21.000	21.500	1.220	1.335.—
21.500	22.000	1.260	1.380.—
22.000	22.500	1.300	1.425.—
22.500	23.000	1.340	1.474.—
23.000	23.500	1.390	1.529.—
23.500	24.000	1.440	1.584.—
24.000	24.500	1.490	1.639.—
24.500	25.000	1.540	1.694.—
25.000	25.500	1.590	1.749.—
25.500	26.000	1.640	1.804.—
26.000	26.500	1.690	1.859.—
26.500	27.000	1.740	1.914.—
27.000	27.500	1.800	1.980.—
27.500	28.000	1.860	2.046.—
28.000	28.500	1.920	2.112.—
28.500	29.000	1.980	2.178.—
29.000	29.500	2.040	2.244.—
29.500	30.000	2.100	2.310.—
30.000	30.500	2.160	2.376.—
30.500	31.000	2.220	2.442.—
31.000	31.500	2.280	2.508.—
31.500	32.000	2.340	2.574.—
32.000	32.500	2.400	2.640.—
32.500	33.000	2.460	2.706.—
33.000	33.500	2.520	2.772.—
33.500	34.000	2.580	2.838.—
34.000	34.500	2.650	2.915.—
34.500	35.000	2.720	2.992.—
35.000	35.500	2.800	3.080.—
35.500	36.000	2.880	3.168.—
36.000	37.000	3.000	3.300.—
37.000	38.000	3.120	3.432.—
38.000	39.000	3.240	3.564.—
39.000	40.000	3.360	3.696.—
40.000	41.000	3.480	3.828.—
41.000	42.000	3.600	3.960.—
42.000	43.000	3.720	4.092.—
43.000	44.000	3.840	4.224.—
44.000	45.000	3.960	4.356.—
45.000	46.000	4.080	4.488.—
46.000	47.000	4.200	4.620.—
47.000	48.000	4.320	4.752.—
48.000	49.000	4.460	4.906.—
49.000	50.000	4.600	5.060.—
50.000	51.000	4.740	5.214.—
51.000	52.000	4.880	5.368.—
52.000	53.000	5.020	5.522.—
53.000	54.000	5.160	5.676.—
54.000	55.000	5.300	5.830.—
55.000	56.000	5.440	5.984.—
56.000	57.000	5.580	6.138.—

A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege	
Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő
57.000	58.000	5.720	6.292.—
58.000	59.000	5.860	6.446.—
59.000	60.000	6.000	6.600.—
60.000	61.000	6.160	6.776.—
61.000	62.000	6.320	6.952.—
62.000	63.000	6.480	7.128.—
63.000	64.000	6.640	7.304.—
64.000	65.000	6.800	7.480.—
65.000	66.000	6.960	7.656.—
66.000	67.000	7.120	7.832.—
67.000	68.000	7.280	8.008.—
68.000	69.000	7.440	8.184.—
69.000	70.000	7.600	8.360.—
70.000	71.000	7.760	8.536.—
71.000	72.000	7.920	8.712.—
72.000	73.000	8.180	8.998.—
73.000	74.000	8.440	9.284.—
74.000	75.000	8.700	9.570.—
75.000	76.000	8.960	9.856.—
76.000	78.000	9.240	10.164.—
78.000	80.000	9.520	10.472.—
80.000	82.000	9.800	10.780.—
82.000	84.000	10.080	11.088.—
84.000	86.000	10.480	11.528.—
86.000	88.000	10.880	11.968.—
88.000	90.000	11.280	12.408.—
90.000	92.000	11.680	12.848.—
92.000	94.000	12.080	13.288.—
94.000	96.000	12.480	13.728.—
96.000	98.000	12.980	14.278.—
98.000	100.000	13.480	14.828.—
100.000	102.500	13.980	15.378.—
102.500	105.000	14.480	15.928.—
105.000	107.500	15.000	16.500.—
107.500	110.000	15.600	17.160.—
110.000	112.500	16.200	17.820.—
112.500	115.000	16.800	18.480.—
115.000	117.500	17.400	19.140.—
117.500	120.000	18.000	19.800.—
120.000	125.500	20.000	22.000.—
125.000	130.000	22.000	24.200.—
130.000	135.000	24.000	26.400.—
135.000	140.000	26.000	28.600.—
140.000	150.000	28.500	31.350.—
150.000	160.000	31.000	34.100.—

A jövedelemadó alapjának összege		A jövedelemadó összege	
Pengőn felül	Pengőig	rendes adótétel Pengő	felemelt adótétel Pengő
160.000	170.000	33.500	36.850.—
170.000	180.000	36.000	39.600.—
180.000	190.000	38.700	42.570.—
190.000	200.000	41.400	45.540.—
200.000	210.000	44.100	48.510.—
210.000	220.000	47.000	51.700.—
220.000	230.000	49.000	54.890.—
230.000	240.000	52.800	58.080.—
240.000	260.000	58.600	64.460.—
260.000	280.000	64.400	70.840.—
280.000	300.000	70.600	77.660.—
300.000	320.000	76.800	84.480.—
320.000	340.000	83.400	91.740.—
340.000	360.000	90.000	99.000.—
		Százalékban	
360.000	380.000	25.50	28.05
380.000	400.000	26.—	28.60
400.000	425.000	26.50	29.15
425.000	450.000	27.—	29.70
450.000	475.000	27.50	30.25
475.000	500.000	28.—	30.80
500.000	525.000	28.50	31.35
525.000	550.000	29.—	31.90
550.000	275.000	29.50	32.45
575.000	600.000	30.—	33.—
600.000	625.000	30.50	33.60
625.000	650.000	31.—	34.10
650.000	675.000	31.50	34.70
675.000	700.000	32.—	35.20
700.000	725.000	32.50	35.80
725.000	750.000	33.—	36.30
750.000	775.000	33.50	36.90
775.000	800.000	34.—	37.40
800.000	825.000	34.50	38.—
825.000	850.000	35.—	38.50
850.000	875.000	35.50	39.10
875.000	900.000	36.—	39.60
900.000	925.000	36.50	40.20
925.000	950.000	37.—	40.70
950.000	975.000	37.50	41.30
975.000	1,000.000	38.—	41.80
1,000.000	1,050.000	38.50	42.40
1,050.000	1,100.000	39.—	42.90
1,100.000	1,200.000	39.50	43.50
1,200.000	pengőn tul	40.—	44.—

A rendes adótétel szerint kell kivetni a jövedelemadót arra az adózóra, akinek a háztartásához az adózon kívül még két családtag tartozik, valamint arra az adózóra, akinek a háztartásához kettőnél több családtag tartozik, de az adóalapul szolgáló jövedelem hatezer pengőnél több ;

a felemelt adótételt fizeti az egyedülálló adózó, továbbá az az adózó, akinek háztartásához az adózón kívül legfeljebb egy családtag tartozik ;

a gyámság alá tartozó külön adózó személyek, valamint a lelkészek és nem természetes személyek, a rendes adótételt fizetik.

Ha az adóalap hatezer pengőt nem halad meg és az adózó háztartásához az adózón kívül kettőnél több családtag tartozik, a rendes adótételeket a következő eltéréssel kell alkalmazni :

a) az adóalapnak megfelelő adótételnél egy fokozattal kisebb adótételt kell alkalmazni akkor, ha az adózó háztartásához az adózón kívül három, négy vagy öt családtag tartozik;

b) az adóalapnak megfelelő adótételnél két fokozattal kisebb adótételt kell alkalmazni akkor, ha az adózó háztartásához az adózón kívül hat vagy tíz családtag tartozik;

c) az adóalapnak megfelelő adótételnél három fokozattal kisebb adótételt kell alkalmazni akkor, ha az adózó háztartásához az adózón kívül 8 vagy ennél is több családtag tartozik.

d) a 700 pengőt meg nem haladó adóalapoknál az a), b), c) pontokban említett esetekben 6, 5, illetőleg 4 pengő, a 800 pengőt meg nem haladó adóalapoknál a b) és c) pontokban említett esetekben 6, illetőleg 5 pengő, a 900 pengőt meg nem haladó adóalapoknál pedig a c) pontban említett esetekben 6 pengő adó állapítandó meg.

Mi a teendő a jövedelmi adó bevallása tárgyában? Hogy vetik ki? Mi a rögzített adó?

Mindenki, akinek az adóívet megelőző naptári évben 1.000 pengőt meghaladó jövedelme volt, köteles február havában bevallást adni. (A bevallás a jövedelem- és vagyonadó céljaira együtt történik és azokra nézve, akiknek adója rögzítve van, nem kötelező.)

A bevallás a magy. kir. adóhivatalnál, valamint a községi előljáróságnál kapható űrlapon történik. A bevallást rendszerint maga az adóköteles tartozik kiállítani és benyújtani, de megteheti ezt meghatalmazott útján is, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bevallási ívet, ha az adózó ezt kitölteni nem képes, a községi közegek kötelesek kitölteni az adózó bemondása alapján. Az ívet azonban ekkor is az adózó írja alá. Az adóbevallás beadására kitűzött határidőt a magy. kir. adóhivatal az adózó kérelmére esetleg legfeljebb egy hónappal meghosszabbíthatja.

A törvényben kapott felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter elrendelte, hogy mindazon adófizetők részére, akiknek jövedelemadó alapja tízezer pengőt el nem ér, a jogerősen megállapított jövedelemadó-alap, új kivetés mellőzésével, a következő évre is változatlanul fentartassék. Ezek az adózók nem kötelesek adóbevallást beadni. (Rögzített-adó).

Az adózó, akinek adóalapja így rögzíttetett, szabályszerű adóbevallás csatolása mellett január hó végéig, adóalapjának újabbi megállapítását kérheti, ha az előző évi adóalapot jövedelmi viszonyaihoz képest soknak tartja.

A pénzügyi hatóságoknak pedig abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló adatok szerint valamely adózó jövedelme legalább 20%-kal túlhaladja a terhére kivetett adó alapjául szolgáló jövedelmet, legkésőbb március hó végéig szabályszerű adóbevallás adására szólíthatják fel és ennek alapján az adóalapot újból megállapíthatják.

A bevallásban az adózó a saját, valamint a vele együtt adózó összes bármely forrásból származó adóköteles és adómentes jövedelmét számszerint köteles bevallani. Az ipari és kereskedelmi foglalkozásoknál minden üzlet, üzem, vállalat megnevezendő és telephelyének kitüntetése mellett meg kell jelölni azt a községet, amelyben az adózó az általános kereseti adóra vonatkozólag adóbevallást adott. Az így bevallott jövedelemnek újbóli bevallása

helyett elegendő, ha a beadott általános kereseti adó bevallására hivatkozik az adózó.

Ha olyan jövedelemről van szó, amelynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani, az adózó tartozik arra is rámutatni, hogy milyen adatok alapján becsülte ezt a jövedelmet a bevallott összegben s különösen tartozik üzletének évi forgalmát, a földbirtoknál pedig a beszedett termények mennyiségét és a mellékhaszonvételek terjedelmét bevallani.

Kamat- és járadékjövedelmeknél azok összegén kívül be kell vallani a fizetésrekötelezetteknek lakhelyét.

Ha az adózó nyereség-veszteség számla alapján kíván adózni, a nyereség-veszteségszámlát és a mérleget, valamint a leltárt a bevalláshoz hiteles alakban csatolni kell. A bevallást az illetékes községi előljáróságnál kell benyujtani. A megadóztatás helyét illetőleg általános szabály az, hogy a jövedelemadót rendszerint abban a községben kell fizetni, ahol az adóköteles állandóan lakik, vagy tartózkodik.

Több lakóhely esetében az adókivetés helyének megválasztása elsősorban az adókötelest illeti meg, aki ebbeli elhatározását legkésőbb február hó végéig az illető községek előljáróságainak bejelenteni köteles. Ha a választás jogát igénybe nem vette, a községi előljáróságoknak a lakhelyeket felemlítő külön jelentése alapján az adókivetés helyét — szükség esetében a fél újabb meghallgatásával — a pénzügyigazgatóság, illetőleg több pénzügyigazgatóság illetékessége esetében a pénzügyminiszter állapítja meg.

Azok a külföldön lakó magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, itteni utolsó lakóhelyükön vonandók adó alá.

Az országban nem lakó külföldiek ott adóznak, ahol az adó alá eső jövedelem forrásául szolgáló ingatlan, ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik.

Az adóköteles jogi személyek igazgatását illetőleg törvényes képviseletük helyén adóznak.

A pénzügyigazgatóság évenként egyszer

1. minden ház tényleges birtokosát, vagy ennek képviselőjét arra kötelezheti, hogy a házban lakók nevét és foglalkozását, ezek évi lakbérét, továbbá minden albérletbeadó lakónál az albérlők nevét és foglalkozását és az ezek által fizetett bérösszegeket kimutassa ;

2. mindenki, aki bárminő szolgálati illetmény vagy nyugellátás kifizetésére van kötelezve, arra kötelezhet, hogy azokat az illetményre vagy nyugellátásra jogosítottakat, akiknek az adóévet megelőző évben 3600 pengőnél nagyobb összegű illetményt fizetett ki, a név, foglalkozás, lakás, valamint az adóévet megelőző évben kifizetett illetmények összegének megjelölésével egyénenként kimutassa.

A jövedelemadót az adókötelesek bevallásai és a rendelkezésreálló egyéb adatok felhasználásával a magyar királyi adóhivatal évenként veti ki. Ha az adóbevallásra kötelezett adózó nem ad bevallást, a magyar királyi adóhivatal az illetőt záros határidő alatt bevallás nyujtására szólítja fel. Amennyiben behajtható vizsgálat után az adóhivatalnak a bevallás adatai helyessége tekintetében kételyei volnának, az adót azon ténykörülményeknek felderítése alapján kell kivetnie, amelyek a jövedelem helyes felbecslésére vezetnek. Ilyenek hiányában külső ismertetőjelekből állapítja meg az adót. Ugyanígy jár el, ha az adózó felhívásra sem adott bevallást. A magyar királyi adóhivatal a beérkezett bevallások és egyéb módon beszerzett adatok alapján minden egyes adózóra

nézve kiszámítja az adó alapját, az adó összegét és az esetleges bírságot. Ezt fizetési meghagyás útján, megokolás kíséretében közli az adózóval. Azok az adózók azonban, akiknek jövedelemadója rögzített, fizetési meghagyást nem kapnak. Az adóhivatal a kivetett adókról és bírságokról lajstromot készít. Ezt a lajstromot a községi előljáróságok közszemlére teszik ki, ezeket mindenki megtekintheti, a mások adójára vonatkozó írásbeli észrevételeit a lajstrom közszemlére tételének utolsó napját követő 15 napon belül a magyar királyi adóhivatalnál benyujthatja. Ezek az észrevételek az adófelszólamlási bizottsághoz jutnak. Ha azonban a benyujtott észrevételekből vagy fellebbezésből a magyar királyi adóhivatal vagy a pénzügyigazgatóság azt állapítja meg, hogy az adó hibásan számíttatott ki, illetve tévedés folytán helytelenül állapíttatott meg, az elsőfoku kivetést saját hatáskörében helyettesíti, erről fizetési meghagyással az adózót értesíti. Ezen fizetési meghagyás ellen is a rendes jogorvoslatnak van helye.

Évközi változások

Jövedelemadóval rendszerint csak azokat a természetes és jogi személyeket lehet megróni, akiknek vagy amelyeknek az adóévet megelőző évben adókötelezettséget megállapító jövedelmük volt.

A jövedelem- és vagyonadó kivetése minden adózóra nézve rendszerint a rendes adókivetés során történik. Ha azonban a m. kir. adóhivatal megítélése szerint a jövedelem- és vagyonadó beszedése valamely adóalanynál veszélyben forog, a m. kir. adóhivatal a rendes adókivetés bevárása nélkül a jövedelem- és vagyonadó kivetése és biztosítása iránt soronkivül intézkedik.

Ez esetben is azonban az adózótól vallomást kell kérni.

Ha a kivetési eljárás befejezése után, akár jövedéki eljárás során, akár más úton megállapíttatik, hogy az adózónak akár az adóévet megelőző, akár a korábbi években a megállapított jövedelemnél tényleg nagyobb jövedelme volt, vagy valamely adóköteles vagyontárgyat nem vallott be, az eltitkolt jövedelem, illetőleg az eltitkolt vagyontárgyak értéke az adó alá vont jövedelem összegéhez, illetőleg a vagyontárgyak értékéhez hozzászámítandó és az adótétel az elévülési időn belül minden egyes évre külön-külön megfelelően helyesbítendő.

Az adókötelezettség megszűnik :

1. ha az adózó természetes személy meghal, az elhalálozás napjával ;

2. ha az adózó természetes személy külföldre költözik és ezáltal Magyarországon az adókötelezettsége megszűnik, a külföldre költözés napjával ;

3. jogi személyeknél és vagyonösszességeknél azon a napon, amelyiken a jogi személy vagy vagyonösszesség megszűnik (felosztatik).

Az adózó halála után a hátramaradt vagyon után adó vetendő ki és a hagyatékot terheli.

Ha a jövedelem, illetőleg a vagyon az adóévben az adóalanytól függetlenül bekövetkezett rendkivüli körülmények folytán oly módon csökkent, hogy az adónak behajtása az adózó anyagi helyzetét lényegesen megrontaná, az apadást előidéző esetnek bekövetkeztével még nem esedékes adónak aránylagos része vagy annak teljes összege is kivételesen elengedhető.

Az erre vonatkozó folyamodványok az adóév végéig az illetékes magyar királyi adóhivatalnál nyujtandók be. A pénzügyminiszter új adókivetést rendelhet el akkor, ha megállapítják, hogy az adózónak vagy az egy adóalanyt

alkotó közös háztartásnak adóköteles jövedelme, illetőleg vagyona a törvényes rendelkezések ellenére :

1. egészben vagy részben több helyen és mindenütt tévesen, vagy

2. csak részben lett megadóztatva és a fél ellen jövedéki büntető eljárás megindításának nincs helye.

Az adózó is kérhet a fenti határidőn belül új adókivetést, amely esetekben a helytelen kivetés évének lejártától számított harmadik év végéig bevallást köteles adni. Becslés útján a valóságnál kisebbértékű jövedelem megállapításánál újabb adókivetésnek nincs helye.

Jogorvoslatok

A jövedelemadót megállapító fizetési meghagyás ellen az adózó az adófelszólamlási bizottsághoz fellebbezéssel élhet. A fellebbezést a fizetési meghagyás kézbesítését követő 15 nap alatt írásban kell a magyar királyi adóhivatalnál benyújtani. Az az adózó, akinek jövedelemadója vagy vagyonadója rögzíttetett, az adókivetés helyesbítését csak akkor kérheti, ha az adóalap helytelen összegben hozatott át, vagy ha helytelen adótétel alkalmaztatott.

A kellő időn belül beadott fellebbezésnek annyiban van halasztó hatálya, hogy ilyen esetben csak a megelőző évre kivetett adónak megfelelő összeget, vagy a bevallásban, illetőleg a fellebbezésben foglaltaknak változatlan elfogadása esetében kivethető összeg ennél nagyobb, ezt az összeget lehet behajtani. A pénzügyigazgatóságnak a kivetett jövedelem- és vagyonadó elengedése kérdésében hozott határozata ellen annak kézbesítését követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához van fellebbezésnek helye. A m. kir. adóhivatalnak a soronkívüli kivetést és biztosítást elrendelő végzése ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni. A m. kir. adóhivatalnál benyujtandó fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

Az adóköteles a fellebbezésben bizonyított állításait bizonyítani köteles, illetőleg az állításainak igazolására szolgáló bizonyítékokat már a fellebbezésben köteles megjelölni. A bizonyítékok csatolása, illetőleg megjelölése nélkül beadott fellebbezéseket az adófelszólamlási bizottság érdemi tárgyalás alá nem veheti. Ha az adózó az elsőfokú kivetési eljárás során nem ad számszerű bevallást, az elsőfokú kivetés mérve ellen beadott fellebbezést az adófelszólamlási bizottság csak abban az esetben veheti érdemi tárgyalás alá, ha az adózó fellebbezéséhez számszerű adóbevallást csatol.

Ha az adófelszólamlási bizottság úgy találja, hogy valamely észrevétellel vagy fellebbezéssel meg nem támadott jövedelem, illetőleg vagyon az adózó valószínű jövedelménél, illetőleg vagyonánál kevesebb, az illető adózót beidézheti és az adót felemelheti.

Az adófelszólamlási bizottságnak a jövedelem- és vagyonadó jogossága és mérve kérdésében, valamint a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságának a kivetett jövedelem- és vagyonadó elengedése kérdésében hozott másodfokú határozata ellen minden esetben úgy az adózó, mint a bizottság előadója a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasszal élhet.

A panasznak nincs halasztó hatálya.

A pénzügyigazgatóságnak a soronkívüli kivetés és biztosítás kérdésében hozott határozata ellen a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Büntetések

Aki a jövedelem- és vagyonadó bevallását az előírt határidőben nem adja be, a kivetés során megállapított adónak 10 %-át, ha pedig a bevallás beadására hozzá intézett felhivásnak a kitűzött határidőn belül sem tesz eleget, a megállapított adónak 50 %-át fizeti bírság fejében.

Ha azonban az adózó adójának elsőfokú megállapításáig igazolja, hogy bevallását vétlen mulasztásból nem adhatta be, avagy a hozzáintézett felhivásnak hibáján kívül nem felelhetett meg, a bírság kivetése mellőzendő.

Ha a kivetett adó a jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, ennek megfelelően a bírságot is helyesbíteni, illetőleg törölni kell. Törölni kell a bírságot akkor is, ha az adózó a jogorvoslati eljárás során igazolja, hogy mulasztása vétlen volt. Ha a házak birtokosai és a munkaadók a ház lakóira vonatkozó, valamint az alkalmazottak szolgálati illetményeire való adatokat kellő időben nem adja be, vagy azokban valótlanságokat ad elő, annyiszor büntethető 100 pengőig terjedő pénzbírsággal, ahány adózónál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövették. A bírságot elsőfokon a magyar királyi adóhivatal szabja ki, határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz van fellebbezésnek helye, mely végérvényesen határoz. Adócsalást követ el, aki üzleti könyveit adórövidítésre irányuló szándékkal nem a valóságnak megfelelően vezeti és ezekkel a könyvekkel a pénzügyi hatóságot bármily módon félrevezeti. Az adócsalás miatt kiszabható szabadságvesztés büntetésén felül minden esetben mellékbüntetésként kiszabandó pénzbüntetés a veszélyeztetett összegnek egyszeresétől nyolcszorosáig terjedhet.

Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el:

1. a bevallás adására kötelezett, ha a jövedelemre és vagyonra vonatkozó bevallásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott irásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudatosan olyan valótlan nyilatkozatot tesz, amely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelmi forrást, avagy adóköteles vagyont szándékosan elhallgat;

2. az, aki a könyvvizsgálatot megakadályozza vagy meghiusítja, vagy a mérleg- és nyereség-veszteségszámla bemutatását megtagadja.

Ezekben az esetekben a pénzbüntetés a veszélyeztetett adó egyszeresétől nyolcszorosáig és amennyiben pedig a kár meg nem állapítható, 2 pengőtől 10.000 pengőig terjedhet.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a feljelentés megtörténte, illetőleg a vizsgálat megindítása előtt illetékes helyen nyilatkozatát kijavítja vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott adóköteles jövedelmet vagy adótárgyat bevallja.

Az ellen a természetes személy ellen, aki az 1927. vagy 1928. év folyamán teljesen új épületet épített, az épületbe befektetett tőke után a jövedelem vagy a vagyon eltitkolása miatt eljárás utólagosan nem indítható, azon a címen, hogy az eltitkolt jövedelmet, illetőleg vagyont az építtető a kellő időben nem vallotta be. A büntetőeljárás mellőzésének azonban csak akkor van helye, ha az építtető igazolja, hogy a befektetett tőke az 1926. évet megelőző időben szerzett jövedelemből, vagy az 1926. évet megelőző év tulajdonában volt vagyonból származik.

Amennyiben valamely cselekmény vagy mulasztás súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik és a cselekmény vagy mulasztás nem olyan, hogy a fentiek alapján bírsággal volna sujtható, szabálytalanság miatt 100 pengőig

terjedő pénzbírsággal büntetendő az, aki a törvényes rendelkezésekben megszabott kötelességét oly módon szegi meg, hogy az adóknak a megrövidítésére, vagy az adókivetési munkálatok kellő időben való befejezésének megakadályozására alkalmas. E szabadságvesztésre át nem változtatható bírságot elsőfokon a magyar királyi adóhivatal szabja ki ; határozata ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni, amely végérvényesen határoz.

Különféle intézkedések

A jövedelem- és vagyonadó után semmiféle pótadót sem szabad fizetni. A városoknak a pénzügyminiszter és a belügyminiszter hozzájárulásával jogukban van meghatározott feltételek mellett külön községi jövedelmi adók kivetésére, amely az adóalap 3 %-át és az állami jövedelemadó 20 %-át nem haladhatja meg.

Magyarországról elszakított területekről származó jövedelmek — a tőkevagyonból származó kivételével — jövedelemadóval nem rovandók meg.

IV. A VAGYONADÓ

Ki köteles vagyonadót fizetni?

Vagyonadót kötelesek fizetni :

1. a magyar állampolgárok, ha a magyar állam területén laknak, vagy itt rendes lakásuk van, a magyar állam területén levő összes adóköteles vagyonuk, valamint a külföldön elhelyezett adóköteles tőkevagyonuk után ;

2. a külföldön lakó magyar állampolgárok a magyar állam területén levő összes adóköteles vagyonuk után;

3. a külföldi állampolgárok, ha a magyar állam területén laknak, vagy legalább egy évig egyfolytában itt tartózkodnak, a magyar állam területén lévő összes adóköteles vagyonuk, valamint a külföldön elhelyezett adóköteles tőkevagyonuk után;

4. a 3. pont alá nem tartozó minden külföldi állampolgár a magyar állam területén lévő összes adóköteles vagyona után, a tőkevagyon kivételével ;

5. a közbirtokosságok és a volt urbéri közösségek, — az 1913 : X. törvénycikkben említett osztatlan közös legelők kivételével — osztatlan adóköteles vagyonuk után, ha e vagyon gazdasági ügyeit külön szervezet kezeli ;

6. az 5. pont alá nem tartozó egyéb, külön kezelt olyan vagyontömegek, amelyek jövedelemadót kötelesek fizetni, minden adóköteles vagyonuk után.

A vagyonadót általában a vagyon tulajdonosa fizeti haszonélvezet esetében, azonban a haszonélvező örökbérlet, illetőleg örökhaszonbérlet esetében pedig az örökbérlő, illetőleg örökhaszonbérlő köteles a vagyonadót fizetni. Részvénytársaságok, szövetkezetek, közkereseti és betéti társaságok stb. természetesen nem fizetnek vagyonadót. A háztartás fejének vagyonához hozzá kell számitani mindazok vagyonát, akiknek jövedelmét a jövedelemadóról szóló rendelkezések szerint a háztartás fejének jövedelméhez kell hozzászámítani.

Kik mentesek a vagyonadó alól?

Mentesek a vagyonadó alól a király és királyné; az idegen államok diplomáciai képviselői, a nemzetközi jogelvek, vagy egyezmények alapján adómentességre igénnyel biró személyek. *Azok a személyek, akiknek nincsen 5.000 pengőt, illetőleg ha jövedelemadót nem fizetnek, 25.000 pengőt meghaladó értékű adóköteles tiszta vagyonuk.*

Mily vagyonok után fizetendő vagyonadó?

Adóköteles vagyonnak tekintendők:

1. az ingatlanok, összes alkotórészeikkel és tartozékaikkal és a velük összekötött jogokkal együtt, ha ezeknek pénzben megbecsülhető értékük van; továbbá a mezőgazdasági és erdei termelésnek ingó vagy ingatlan vagyonban fekvő üzemi tőkéje;

2. az ipari, kereskedelmi vagy bármi más haszonhajtó foglalkozásnak ingó vagy ingatlan vagyonban fekvő üzleti tőkéje (üzemi tőkéje);

3. a tőke-vagyon. Ezalatt értendő mindennemű akár a belföldön, akár a külföldön fennálló és kamatozó vagy nem kamatozó tőkekövetelések, tekintet nélkül arra, hogy azokról okirat állíttatott ki vagy sem. A belföldön vagy külföldön elhelyezett takarékbetétek, illetve postatakarékpénztári betétek; az állam, törvényhatóságok, társulatok, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kibocsátott kölcsönkötvények és záloglevelek tőkeértéke; bárminő belföldi és külföldi részvények vagy értékpapírok tőkeértéke; a király kisebb haszonélvezeti jogok és egyéb, a föld- és házadó alá nem tartozó szolgáltatások tőkeértéke, szorgalmi jogokért járó haszonélvezetek tőke értéke, a földbirtok politikai célokra megváltott földterületek megváltási ára, a gyógyszertárak tőkeértéke; továbbá a belföldi vagy külföldi pénznemekben, bankjegyekben, arany- vagy ezüstrudakban, pénztári utalványokban fekvő készpénz, ide nem értve az adókötelesnek a folyó bevételéhez tartozó pénzkészletét;

4. minden más ingóvagyon, kivéve a bútorokat, ruházatot, fehérneműt, műtárgyakat, könyveket és házi eszközöket. Ha a 3. pont alatt említett tőkevagyon peressé vált, az után vagyonadót kivetni nem lehet addig, amíg a per az adózó javára dőlt el.

Az életbiztosítási tőkék, továbbá az életjáradékoknak, valamint más járadékszerű bevételeknek megfelelő tőkék általában nem esnek vagyonadó alá és nem szolgálnak adóalapul.

Ellenben a vagyonadó alapjául szolgálnak

azok az összegek, amelyek életbiztosítási vagy életjáradékkötvényekre — és pedig akár a kötvény egész összegére, akár ennek egy részére — egyszersmindenkorra esedékes díjul fizettettek le;

azok az összegek, amelyek életbiztosítási, vagy járadékkötvényekre az esedékesség előtt több mint egy évi időre eső díj gyanánt tartozatlanul előre befizettettek, továbbá

3. azok az életjáradékok, amelyeket az adózó átengedett ingatlan vagyontárgyak fejében élvez. Ily esetben a vagyonadó alapjául az átengedett ingatlan vagyonnak az átengedés időpontjában mutatkozó értéke szolgál. Ha a vagyon külföldön van, akkor viszonosság esetében vagyonadó alá nem esik.

A vagyonadó kivetéséhez való jog elévül, ha az adót az adóbevallás beadá-

sának, illetőleg eltitkolás esetében az eltitkolt vagyon felfedezésének napját követő 5 naptári év végéig nem vetették ki.

A vagyonadó kivetésénél a fent felsorolt vagyontárgyaknak az adóévet megelőző december 31-én megállapított értéke irányadó.

Az olyan üzemeknél, üzleteknél, amelyeknél szabályszerű üzleti könyveket vezetnek és rendes évi mérlegek készülnek, a naptári év utolsó napja helyett az adóévet megelőző naptári évben lejárt üzleti év utolsó napján mutatkozó állag az irányadó, ha az üzleti év a naptári évtől eltér.

E kedvezményre azonban nincs igénye annak az adózónak, aki üzleti évét szeptember hó 30-ika előtt zárja le. Ebben az esetben az adóévet megelőző naptári év utolsó napján mutatkozó vagyonállag az irányadó.

Az a körülmény, hogy az adóköteles vagyonnak csak értéke van, de jövedelme nincs, a bevallási kötelezettséget egyáltalán, az adófizetési kötelezettséget pedig rendszerint nem érinti. Ha azonban a jövedelem hiánya a vagyontárgy forgalmi értékét megsemmisítené, akkor adó nem fizetendő. Oly ipari vagy kereskedelmi üzleteknél, amelyeknél szabályszerű üzleti könyveket vezetnek és rendes évi mérleget készítenek, az adóköteles vagyon meghatározásánál alapul veendő a megelőző üzleti év végén fennállott vagyonállapot, feltéve, hogy a mérleg adatai elfogadhatók. A vagyont azonban ilyenkor is a vagyonadóra vonatkozó rendelkezések szerint kell átértékelni. Az adóköteles vagyon megbecslésénél általában a meghatározott időben mutatkozó átlagos forgalmi értéke az irányadó.

Átlagos forgalmi érték alatt azt a közönséges forgalmi értéket kell érteni, amelyet valamely vagyontárgy — a kivételes személyes érdekre vagy érzelemre való tekintet nélkül — minden birtokosra nézve, aki az illető vagyontárgyat rendeltetésszerűen használja, egyformán megér.

Ha az adóköteles nyugdíjnak vagy más ilyen természetű járadéknak fizetésére van kötelezve, az adóévet megelőző évben fizetett nyugdíj stb. húszszorosát le kell vonni az adóköteles vagyonból. A mezőgazdasági ingatlanok a házbirtokok, kereskedelmi és ipari vállalatok tőkéje az értékpapírok értékelésére nézve a pénzügyminiszter minden évben rendeletet ad ki. A bérbeadott ingatlanok értékéül általában a bérösszeg huszszorosát kell venni. Állandó jövedelem nyújtására alkalmas erdő értéke az átlagos tiszta hozadék huszszorosa. Minden egyéb ingóság forgalmi mértékben értékelendő. Az adóköteles vagyon összértékéből az adóköteles önálló tőketartozásai levonandók. Az így mutatkozó tiszta vagyonérték az adóalap. Törlesztéses kölcsönöknél a mindenkori tőketáplálékot kell levonni, a tőketartozás nagyságát ugyanaznapon kell felvenni, amely nap vagyon állaga szolgál a vagyonadó kivetésének alapul.

Mily összegű a vagyonadó?

A vagyonadó tételei a következők:

A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő	A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő
5.000	6.000	6	14.000	16.000	16
6.000	7.000	7	16.000	18.000	18
7.000	8.000	8	18.000	20.000	20
8.000	9.000	9	20.000	24.000	24
9.000	10.000	10	24.000	28.000	28
10.000	12.000	12	28.000	32.000	32
12.000	14.000	14	32.000	36.000	36

A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő
36.000	40.000	40
40.000	45.000	45
45.000	50.000	50
50.000	55.000	55
55.000	60.000	60
60.000	65.000	65
65.000	70.000	70
70.000	75.000	75
75.000	80.000	80
80.000	85.000	85
85.000	90.000	90
90.000	95.000	95
95.000	100.000	100
100.000	105.000	105
105.000	110.000	110
110.000	115.000	115
115.000	120.000	120
120.000	125.000	126
125.000	130.000	132
130.000	135.000	138
135.000	140.000	144
140.000	145.000	150
145.000	150.000	156
150.000	155.000	162
155.000	160.000	168
160.000	165.000	174
165.000	170.000	180
170.000	175.000	188
175.000	180.000	196
180.000	185.000	204
185.000	190.000	212
190.000	195.000	220
195.000	200.000	228
200.000	210.000	236
210.000	220.000	224
220.000	230.000	253
230.000	240.000	266
240.000	250.000	280
250.000	260.000	294
260.000	270.000	308
270.000	280.000	322
280.000	290.000	336
290.000	300.000	350
300.000	310.000	364
310.000	320.000	378
320.000	330.000	392
330.000	340.000	406
340.000	350.000	420
350.000	360.000	434
360.000	370.000	448
370.000	380.000	462
380.000	390.000	476
390.000	400.000	490
400.000	415.000	504
415.000	430.000	520
430.000	445000	536
445.000	460.000	552
460.000	475.000	570
475.000	490.000	590
490.000	505.000	610
505.000	520.000	630
520.000	535.000	650
535.000	550.000	675
550.000	565.000	700
565.000	580.000	725
580.000	595.000	750
595.000	610.000	775
610.000	625.000	800
625.000	640.000	825
640.000	655.000	850
655.000	670.000	875
670.000	685.000	900
685.000	700.000	925
700.000	715.000	950
715.000	730.000	975
730.000	745.000	1000
745.000	760.000	1025
760.000	775.000	1.050
775.000	790.000	1.075
790.000	805.000	1.100
805.000	820.000	1.125
820.000	835.000	1.150
835.000	850.000	1.175
850.000	865.000	1.200
865.000	880.000	1.225
880.000	895.000	1.250
895.000	910.000	1.275
910.000	925.000	1.300
925.000	940.000	1.325
940.000	955.000	1.350
955.000	970.000	1.380
970.000	985.000	1.420
985.000	1,000.000	1.460
1.000.000	1,025.000	1.500
1.025.000	1,050.000	1.540
1.050.000	1,075.000	1.580
1.075.000	1,100.000	1.620
1.100.000	1,125.000	1.670
1.125.000	1,150.000	1.725
1.150.000	1,175.000	1.780
1.175.000	1,200.000	1.840
1.200.000	1,225.000	1.900
1.225.000	1,250.000	1.960
1.250.000	1,275.000	2.020
1.275.000	1,300.000	2.080
1.300.000	1,325.000	2.140
1.325.000	1,350.000	2.200
1.350.000	1,375.000	2.260
1.375.000	1,400.000	2.320
1,400 000	1,425.000	2.380
1,425.000	1,450.000	2.440
1.450.000	1,475.000	2.500
1,475.000	1.500.000	2.560
1.500.000	1,525.000	2.620
1,525.000	1,550.000	2.680
1,550.000	1,575.000	2.740
1,575.000	1,600.000	2.800
1.600.000	1,625.000	2.860
1,625.000	1,650.000	2.920
1,650.000	1,675.000	2.980
1,675.000	1,700.000	3.040
1.700.000	1,725.000	3.100
1,725.000	1,750.000	3.160
1.750.000	1,775.000	3.220

A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő
1,775.000	1,800.000	3.280
1,800.000	1,825.000	3.340
1,825.000	1,850.000	3.420
1,850.000	1,875.000	3.500
1,875.000	1,900.000	3.580
1,900.000	1,925.000	3.660
1,925.000	1,950.000	3.740
1,950.000	1,975.000	3.820
1,975.000	2,000.000	3.900
2,000.000	2,050.000	4.000
2,050.000	2,100.000	4.100
2,100.000	2,150.000	4.200
2,150.000	2,200.000	4.300
2,200.000	2,250.000	4.400
2,250.000	2,300.000	4.500
2,300.000	2,350.000	4.650
2,350.000	2,400.000	4.800
2,400.000	2,450.000	4.950
2,450.000	2,500.000	5.100
2,500.000	2,550.000	5.250
2,550.000	2,600.000	5.400
2,600.000	2,650.000	5.550
2,650.000	2,700.000	5.700
2,700.000	2,750.000	5.850
2,750.000	2,800.000	6.000
2,800.000	2,850.000	6.160
2,850.000	2,900.000	6.320
2,900.000	2,950.000	6.480
2,950.000	3,000.000	6.640
3,000.000	3,050.000	6.800
3,050.000	3,100.000	6.960
3,100.000	3,150.000	7.120
3,150.000	3,200.000	7.280
3,200.000	3,250.000	7.440
3,250.000	3,300.000	7.600
3,300.000	3,350.000	7.780
3,350.000	3,400.000	7.960
3,400.000	3,450.000	8.140
3,450.000	3,500.000	8.320
3,500.000	3,550.000	8.500
3,550.000	3,600.000	8.680
3,600.000	3,650.000	8.860
3,650.000	3,700.000	9.040
3,700.000	3,750.000	9.220
3,750.000	3,800.000	9.400
3,800.000	3,850.000	9.600
3,850.000	3,900.000	9.800
3,900.000	3,950.000	10.000
3,950.000	4,000.000	10.200
4,000.000	4,050.000	10.400
4,050.000	4,100.000	10.600
4,100.000	4,150.000	10.800
4,150.000	4,200.000	11.000
4,200.000	4,250.000	11.200
4,250.000	4,300.000	11.400
4,300.000	4,350.000	11.600
4,350.000	4,400.000	11.800
4,400.000	4,450.000	12.000
4,450.000	4,500.000	12.200
4,500.000	4,550.000	12.400
4,550.000	4,600.000	12.600
4,600.000	4,650.000	12.800

A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő
4,650.000	4,700.000	13.000
4,700.000	4,750.000	13.200
4,750.000	4,800.000	13.400
4,800.000	4,850.000	13.600
4,850.000	4,900.000	13.800
4,900.000	4,950.000	14.000
4,950.000	5,000.000	14.200
5,000.000	5,050.000	14.400
5,050.000	5,100.000	14.600
5,100.000	5,150.000	14.800
5,150.000	5,200.000	15.000
5,200.000	5,250.000	15.300
5,250.000	5,300.000	15.600
5,300.000	5,350.000	15.900
5,350.000	5,400.000	16.200
5,400.000	5,450.000	16.500
5,450.000	5,500.000	16.800
5,500.000	5,550.000	17.100
5,550.000	5,600.000	17.400
5,600.000	5,650.000	17.700
5,650.000	5,700.000	18.000
5,700.000	5,750.000	18.300
5,750.000	5,800.000	18.600
5,800.000	5,850.000	18.900
5,850.000	5,900.000	19.200
5,900.000	5,950.000	19.500
5,950.000	6,000.000	19.800
6,000.000	6,050.000	20.100
6,050.000	6,100.000	20.400
6,100.000	6,150.000	20.700
6,150.000	6,200.000	21.000
6,200.000	6,250.000	21.300
6,250.000	6,300.000	21.600
6,300.000	6,350.000	21.900
6,350.000	6,400.000	22.200
6,400.000	6,450.000	22.500
6,450.000	6,500.000	22.800
6,500.000	6,550.000	23.100
6,550.000	6,600.000	23.400
6,600.000	6,650.000	23.700
6,650.000	6,700.000	24.000
6,700.000	6,750.000	24.300
6,750.000	6,800.000	24.600
6,800.000	6,850.000	24.900
6,850.000	6,900.000	25.200
6,900.000	6,950.000	25.600
6,950.000	7,000.000	26.000
7,000.000	7,050.000	26.400
7,050.000	7,125.000	26.800
7,125.000	7,200.000	27.200
7,200.000	7,275.000	27.600
7,275.000	7,350.000	28.000
7,350.000	7,425.000	28.400
7,425.000	7,500.000	28.800
7,500.000	7,575.000	29.200
7,575.000	7,650.000	29.600
7,650.000	7,725.000	30.000
7,725.000	7,800.000	30.400
7,800.000	7,875.000	30.800
7,875.000	7,950.000	31.200
7,950.000	8,025.000	31.600
8,025.000	8,100.000	32.000

A vagyonadó alapjának összege Pengőn felül	Pengőig	A vagyonadó Pengő
8,100.000	8,175.000	32.400
8,175.000	8,250.000	32.800
8,250.000	8,325.000	33.200
8,325.000	8,400.000	33.600
8,400.000	8,475.000	34.000
8,475.000	8,550.000	34.500
8,550.000	8,625.000	35.000
8,625.000	8,700.000	35.500
8,700.000	8,775.000	36.000
8,775.000	8,850.000	36.500
8,850.000	8,925.000	37.000
8,925.000	9,000.000	37.500
9,000.000	9,075.000	38.000
9,075.000	9,150.000	38.500
9,150.000	9,225.000	39.000
9,225.000	9,300.000	39.500
9,300.000	9,375.000	40.000
9,375.000	9,450.000	40.500
9,450.000	9,525.000	41.000
9,525.000	9,600.000	41.500
9,600.000	9,675.000	42.000
9,675.000	9,750.000	42.500
9,750.000	9,825.000	43.000
9,825.000	9,900.000	43.500
9,900.000	10,000.000	44.000
10,000.000	10,100.000	44.500
10,100.000	10,200.000	45.000
10,200.000	10,300.000	45.500
10,300.000	10,400.000	46.000
10,400.000	10,500.000	46.500
10,500.000	10,600.000	47.000
10,600.000	10,700.000	47.500
10,700.000	10,800.000	48.000
10,800.000	10,900.000	49.000
10,900.000	11,000.000	50.000
11,000.000	11,100.000	51.000
11,100.000	11,200.000	52.000
11,200.000	11,300.000	53.000
11,300.000	11,400.000	54.000
11,400.000	11,500.000	55.000
11,500.000	11,600.000	56.000
11,600.000	11,700.000	57.000
11,700.000	11,800.000	58.000
11,800.000	11,900.000	59.000
11,900.000	12,000.000	60.000
12,000.000	12,150.000	61.000
12,150.000	12,300.000	62.000
12,300.000	12,450.000	63.000
12,450.000	12,600.000	64.000
12,600.000	12,750.000	65.000
12,750.000	12,900.000	66.500
12,900.000	13,050.000	68.000
13,050.000	13,200.000	70.000
13,200.000	13,350.000	72.000
13,350.000	13,500.000	74.000
13,500.000	13,650.000	76.000
13,650.000	13,800.000	78.000
13,800.000	13,950.000	80.000
13,950.000	14,100.000	82.000
14,100.000	14,250.000	84.000
14,250.000	14,400.000	86.400
14,400.000	14,550.000	89.000
14,550.000	14,700.000	92.000
14,700.000	14,850.000	95.000
14,850.000	15,000.000	98.000
15,000.000	15,250.000	101.000
15,250.000	15,500.000	104.000
15,500.000	15,750.000	108.000
15,750.000	16,000.000	112.000
16,000.000	16,250.000	118.000
16,250.000	16,500.000	124.000
16,500.000	16,750.000	130.000
16,750.000	17,000.000	136.000
17,000.000	17,250.000	142.000
17,250.000	17,500.000	148.000
17,500.000	17,750.000	154.000
17,750.000	18,000.000	162.000
18,000.000	18,500.000	170.000
18,500.000	19,000.000	185.000
19,000.000	20,000.000	200.000

20.000 pengőn felül 1 %-ot kell fizetni vagyonadó fejében oly módon, hogy a fokozatok 100.000 pengőnként emelkednek és minden megkezdett fokozat teljes 100.000 pengőnek veendő.

Rögzítés

Mindenki, akinek az adóévet megelőző naptári év utolsó napján 5.000, illetőleg 25.000 pengőt meghaladó értékű vagyona volt, köteles február havában bevallást adni. A bevallás a jövedelemadóval együttesen az ott ismertetett módozatok mellett történik. Akinek adóköteles vagyona *200.000 pengőt* nem éri el, annak adója rögzíttetik és ennek megfelelően a megelőző évi jogerős adója új kivetés megelőzésével változatlanul fentartatik és az ilyen adózó nem köteles bevallást adni. A rögzítés csak abban az esetben lehetséges, ha a jövedelemadó is rögzítve van. Egyébiránt erre vonatkozólag a jövő jövedelemadó rögzítésénél elmondottak irányadók.

Mi a teendő a vagyonadó tárgyában?

Bevallásában az adózó köteles vagyonáról s annak értékéről számszerű részletes adatokat szolgáltatni. Az adókivetés helyére, az adó kivetésére, jogorvoslatokra és büntető rendelkezésekre a vagyonadónál ugyanazok a szabályok alkalmaztatnak, mint a jövedelemadónál.

C) A KÖZVETETT ADÓK

A magyar adók közül a közvetett adók csoportjába tartoznak a forgalmi adók és a fogyasztási adók. A fogyasztási adók: a szeszadó, a söradó, az ásványolajadó, a gyújtószeradó, a szivarka hüvely és szivarkapapír adó, a cukoradó és a vonatkozó kincstári árrészesedések tulajdonképen speciális érdekköröket érintenek s ezért itt nem tárgyaltatnak. A közúti gépjárművek adója közül a budapesti géperejű bérkocsik 16 lóerő teljesítményig minden lóerő után 23.80 pengőt, 16 lóerőnél erősebb kocsiknál az első 16 lóerő után 35.70 pengőt fizetnek. Autóbuszok és tehergépkocsik évi közúti adója az önsúly minden 100 kg-ja után 15 pengő, ha pedig ezek pneumatikus gummiabroncsozással vannak ellátva, 12 pengő.

A forgalmi adók közül a legfontosabbak az általános forgalmi adó és a fényűzési forgalmi adó. Ezenkívül vannak még az állatforgalmi adó, amelynek megszüntetése csak rövid idő kérdése és végül az értékpapir forgalmi adó, amely az értékpapirkereskedéssel foglalkozókat érdekli.

I. A FORGALMI ADÓK

Ki fizet forgalmi adót?

Általános forgalmi adó alá esik mindenki, aki belföldön az őstermeléstől különböző bármilyen *önálló* bevétel elérésére irányuló tevékenységet fejt ki. Az őstermelésnek számít a mező- és szőlőgazdaság, állattenyésztés, kertészet, gyümölcs- vagy zöldségtermelés, méhészet, vadászat és halászat. Nem számít azonban őstermelésnek a terményeknek iparcikkekké feldolgozása s feldolgozott állapotban való értékesítése, továbbá a föld terményeinek nyilt üzlethelyiségben akár a föld tulajdonosa, akár más által forgalombahozása. Nem számít végül őstermelésnek az erdőgazdaság sem. Önálló keresetűző az, aki saját számlájára, saját felelősségére, másoktól függetlenül folytat kereseti tevékenységet, tehát szolgálati viszonyban állónak nem tekinthető. Közcélú társaságok, egyesületek, amelyek nem rendszerint űznek kereseti tevékenységet, forgalmi adót nem fizetnek, azonban rendszeres kereseti tevékenységet űző részvénytársaságok vagy más jogi személyek kötelesek forgalmi adót fizetni, úgyszintén jótékonycélú és közhasznú intézmények, ha ipari és kereskedelmi tevékenységet is folytatnak. A forgalmi adó szempontjából nem tekinthető önálló kereseti tevékenységnek az oly tevékenység, amidőn valaki bér- vagy szolgálati viszonyban munkaerejét egy vagy több munkaadó számára köti le. Az adókötelezettség szempontjából nem fontos az, hogy a kereseti tevékenység valamely testi dolgok előállításából vagy pedig testi vagy szellemi munka elvégzéséből áll és hogy a keresetűző főfoglalkozása vagy mellékfoglalkozása.

Belföldön folytat kereseti tevékenységet mindenki, akinek a belföldön

üzeme, üzlete, árúraktára van, vagy aki belföldön akár személyesen, akár bizományos, vagy képviselője által, akár pedig belföldi irodája útján üzleteket köt. Az állampolgárság az adókötelezettségre befolyással nincs. Az a keresetűző, aki az üzleteket belföldön nem személyesen köti, csak azon esetben köteles forgalmi adót fizetni, ha a belföldön irodát tart fenn, vagy pedig jogérvényes ügyletek megkötésére megbízott képviselője van.

Mi után kell fizetni forgalmi adót?

Általános forgalmi adót kell fizetni az önálló kereseti tevékenység körében történt árúszállítás vagy bármely munkateljesítmény után. Árúszállítás minden ingó testi dolgok visszterhes elidegenítése. Munkateljesítmény alatt bármely árúnak vagy anyagnak visszterher mellett való feldolgozását el- vagy kikészítését, továbbá ellenszolgáltatás fejében teljesített bármily természetű — testi vagy szellemi — tevékenység kifejtését vagy bármilyen természetű, az árúszállítástól eltérő szolgálattételt kell érteni.

Az olyan okiratok átruházását, amelyeknek megszerzése magának az azokban megjelölt árúk tulajdonjogának átruházását foglalja magában (letétjegyek ,raktárjegyek stb.), továbbá zálogjegyeknek és az árúkra vonatkozó zálogjogról kiállított egyéb okiratnak átruházását az illető árú tulajdonjoga átruházásának kell tekinteni. A csere két önálló árúszállításnak számít. Az árúk ismételt átruházása esetében minden alkalommal le kell róni a forgalmi adót még akkor is, ha az árú a maga természetében nem ment át minden egyes szerzőnek tényleges birtokába.

Valamely vállalatnak a maga egészében való visszterhes átruházása általános forgalmi adó alá esik, hacsak az átruházás után az ingóságok visszterhes átruházására megszabott illeték lerovását, illetve az átruházásról kiállított okiratnak illetékkiszabás céljából való bemutatását nem bizonyítják.

Mily bevételek mentesek a forgalmi adó alól?

Nem esnek általános forgalmi adó alá:

1. A posta, távíró és távbeszélő bevétele.
2. A magyar államvasút bevételei.
3. A községi és törvényhatósági, víz, légszesz és villamossági műveknek kizárólag a víz, légszesz és villanyáram szolgáltatásából származó bevételek, úgyszintén a községeknek fürdő- és gyógydíjakból származó bevétele.
4. Az állami értékjegyeknek, továbbá az állami egyedárúságok tárgyainak az állam által megbízott szervek által való eladása, (tehát a trafikosoknak, dohány, szivar, bélyegek után való bevétele).
5. A hitel- és kölcsönügyletekből, valamint a külföldi fizetési eszközök forgalmából származó bevételek.
6. Az értékpapír forgalmi adóról szóló törvényben felsorolt ügyletekből származó bevételek.
7. A részvénytársaságok és szövetkezetek igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagjainak és napibiztosainak az ebben a minőségben élvezett nyugtatványi illeték alá tartozó bevételei.
8. A vasúti és gőzhajózási személy- és árúszállításból származó bevételek.

9. A biztosító-vállaltoknak a biztosítási ügyletekből származó bevételei.

10. Fényűzési forgalmi adó alá eső bevételek.

11. A malmontúli forgalomban a gabonaneműekből és tengeriből készült emberi táplálkozásra alkalmas vagy takarmányozásra használható mindennemű malomtermék.

12. Kizárólag terménykereskedőknek búza, rozs, kétszeres és köles, valamint a malmoknak eladott árpa eladásából származók bevételei.

13. Az őstermelőnek a saját termésű bor eladásából származó bevétele.

14. Az olyan jogügyletből származó bevételek, amely jogügyletek után az árúszállításokra vagy munkabérszerződésekre megszabott okirati illetéket igazoltan lerótták.

15. Ingatlanok bérbe vagy haszonbérbeadásából származó bevétel (ideértve a berendezett helyiségek üzletszerű bérbeadást).

16. Az olyan árúk eladásából származó bevételek, amely árúk után az általános forgalmi adót váltságösszegben már megfizették.

17. A következő élelmiszerek eladása :

a) mindenféle nyers tojás és tej, a tejszín, tejföl, vaj, mindenféle túró és sajt ;

b) a lencse, a héjjas és hántolt borsó, a bab, árpakása és köleskása ;

c) sárgarépa, petrezselyem, zeller, kalarábé, kapor, karfiol, mindenféle hagyma, a nyers és szárított fehérrépa és káposzta, a cékla, torma, kelkáposzta, kelbimbó, mindenféle zöld saláta, burgonya, mindenféle gomba, retek, a nyers és savanyított uborka és zöld paprika, tök, paradicsom, hüvelyes és kifejtett zöldbab és zöldborsó, a zöld tengeri cső, a spárga, sóska és spenót ;

d) mindenféle nyers és aszalt alma, körte és szilva, a ringló, kajszinbarack, őszibarack, málna, eper, szeder, ribizke, egres, görögdinnye és sárgadinnye csemegeszőllő, a héjjazott és héjjazatlan dió, mogyoró és mandula, a szilvaíz és gyümölcsíz, a citrom, narancs, datolya, mazsolaszőlő, füge és banán-eladások ;

e) a rizs, mák, hajdinakása, őrölt paprika, a hordóban vagy üvegben forgalomba hozott savanyított tök, savanyított zöldbab, savanyított cékla és a cukor nélkül készült paradicsomlé, a sülttök, a nyers és aszalt cseresznye, meggy és birs, a friss áfonya, naspolya, kökény, som, berkenye és csipkebogyó, a friss és sült gesztenye, a mandarin, szentjánoskenyér, amerikai mogyoró, a kókuszdió ;

f) a burgonya, sült, főtt, hámozott vagy zúzott állapotban, gyümölcs-

18. A kenyér és péksütemény.

Mi a forgalmi adó váltság ?

A pénzügyminiszter által meghatározott árúk után a forgalmi adót váltság formájában kell leróni, a termelés helyén vagy a vámnál. Ezidőszerint váltság alá esnek :

1. A tüzelőanyagok (tűzifa hasáb, dorong és rőzsefa ; fűrészpor, faszén, brikett, kőszén, barnaszén ; mesterséges szilárd tüzelőanyagok ; hatószén tartalmú termékek ; tőzeg- és tőzegtermékek, koksz). A váltság kulcsa a termelés helyén belföldön termelt faanyagok után 3%, szén és koksz után 2%, mindennemű külföldről behozott tüzelőanyag után 4%.

2. A cukor nyers és finomított, répa és mindennemű cukor, a festőcukor

kivételével. A belföldön előállított cukor adóváltságának kulcsa a termelés helyén 4%, a külföldről behozott cukor adóváltsága a vámnál 6%.

3. A hús- és hústermékek után a vágatásnál fizetendő 2% általános forgalmi adó, az ezt követő átruházások mentesek a forgalmi adó alól.

A váltság-összeg lefizetése után akárhány kézen is fordul meg a váltság alá tartozó árú, ez többet forgalmi adót nem fizet.

Milyen összeg után kell a forgalmi adót számítani?

Az adót mindazok után az összegek után kell fizetni, amelyeket az adóköteles az általa szállított árúk és az általa végzett munkateljesítmények ellenértéke fejében azon időszak alatt vett be (fizetések összege), amely időszakra vonatkozó adót az adózó egyszerre fizeti meg (adókivetési időszak), bevétel alatt a nyers (brutto) bevétel értendő.

Meg kell fizetni az adót azoknak az árúknak az ellenértéke után is, amelyeket az adóköteles saját háztartásában használ fel.

Ha az adóköteles a megadóztatott bevételt egészben vagy részben visszafizette, a visszafizetett összeget jogában áll az adófizetésnél kellő igazolás mellett levonásba hozni.

Adókötelesek a bevételek akkor is, ha nem készpénzben történt a fizetés, hanem pl. jóváírással, csekkel vagy váltóval. Csekk és váltó átadását még akkor is fizetésnek kell tekinteni, ha utólag nem is váltották be azokat. Fedezeti váltót a szabályszerű könyvelést vezető adózó nem köteles fizetésnek tekinteni, ha a váltót nem adja tovább. Ez esetben csak a tényleges fizetés vagy a váltót továbbadásának időpontjában köteles adót fizetni. Ha a váltót esedékességkor nem vallja be az adós és ellene csőd vagy kényszeregyességi eljárás folyik, akkor a hitelező kérheti a pénzügyigazgatóságtól a lerótt forgalmi adó visszautalását. Külföldi pénznemeket koronaértékre kell átszámítani, a pénzügyminiszter által időről-időre megállapított kulcs szerint.

Csere alkalmával az adót mind a két félnek meg kell fizetnie. Ugyanez áll mindazokra az ügyletekre, amelyeknél a két fél nem pénzben való fizetésre, hanem valamely árú- vagy munkateljesítmény szolgáltatására kötelezte magát.

A bizományi ügyleteknél mindig külön adóköteles szállításnak kell tekinteni úgy a megbízó és a bizományos, mint a bizományos és a harmadik személy között kötött ügyletet is, tehát mindkét ügylet után le kell róni az adót. Ha azonban a megbízó határozott kívánságához képest az ügyletet a megbízó nevében kötik meg, úgy az adót az ügylet után csak egyszer, továbbá a megbízott közvetítési díja után kell megfizetni.

Ez az értelmezés arra a kereskedőre vonatkozik, aki mellékesen bizományi üzletekkel is foglalkozik.

Azok, akik bizományi üzletekkel foglalkozásszerűen foglalkoznak, az adót csak az ügynöki jutalék vagy közvetítési díj után tartoznak fizetni.

Ugyanilyen szempont szerint bíráltatnak el azok a szövetkezeti központok, amelyek a kötelékükbe tartozó szövetkezeteket látják el árúval és 5%-nál nagyobb osztalékot nem fizetnek.

A kereskedelmi képviseletek abban az esetben, ha nem saját nevükben kötik meg az üzletet és a szállítást a gyár közvetlenül a megrendelő részére teljesíti, szintén csak az ügynöki díj után fizetik az adót.

Ha az eladott tárgy ellenértékét nem pénzben, hanem árúban vagy munkateljesítményben kapja meg az adófizető, akkor az eladott tárgyaknak abban az időpontban szokásos ára után kell az adót fizetni.

Nemcsak az árú netto árát kell tekintetbe venni, hanem az üzletre vonatkozó összes kiadásokat és teljesítményeket is, pl. a fizetett vámot, fogyasztási adót, illetékeket, a csomagolás árát, a hazaszállításért felszámított összegeket, (ha a kereskedő vagy iparos a saját fuvarozóeszközeivel végzi a fuvarozást), biztosítást. Ha az eladó mással fuvaroztat vagy biztosíttat, a tényleges kiadásai után nem fizet adót.

Az árú csomagolásának költsége után akkor is kell forgalmi adót fizetni, ha a kereskedő vagy iparos kötelezte magát, hogy a csomagolás anyagát (zsákokat, tartályokat) bizonyos meghatározott értékben visszaveszi.

Ki köteles az adót befizetni?

Az adófizetési kötelezettség azt terheli, aki az adókötelezettséget megállapító önálló kereseti tevékenységet folytatja, tehát az árút eladó iparos, kereskedő a munkát végző iparos. Ha többen közösen folytatják a kereseti tevékenységet, úgy ez a kötelezettség egyetemleges. Részvénytársaságoknál és szövetkezeteknél a vállalat igazgatója és igazgatósági tagja, közkereseti társaságoknál a tagok, betéti társaságoknál a beltagok, egyesületeknél és más intézeteknél pedig a vezetőség a vállalattal egyetemlegesen felelősek az adó megfizetéséért s a törvényben előírt kötelezettségek teljesítéséért.

Mennyi a forgalmi adó?

A forgalmi adó annak az összegnek 2 %-a, mely után a forgalmi adót fizetni kell. A budapesti nemesfém- és drágakőcsarnokban eladott nemesfémek és feldolgozatlan drágakövek, igazgyöngyök után a vételár minden 10 pengője után 2 fillér általános forgalmi adót kell fizetni. A budapesti árú- és értéktőzsdén kötött árúügyleteknél az eladási ár minden 150 pengője után 50 fillér forgalmi adót kell fizetni. Határidőügyleteknél az adótétel minden megkezdett 100 pengő után 10 fillér.

Áthárítható-e a forgalmi adó?

A forgalmi adót a kereskedő és iparos áthárithatja a fogyasztóra, tehát az eladási árba vagy munkadíjba bekalkulálhatja, vagy külön feltüntetheti a számlán.

Hogyan lehet az adót megfizetni?

Az adót vagy bélyegekkel, vagy készpénzben lehet leróni.

Mindkét esetben olyan könyveket és feljegyzéseket kell vezetni, amelyekből a nyers (brutto) bevétel kitűnik. Erre a célra csakis bekötött és folyó lapszámozással ellátott üzleti könyveket lehet használni. A könyvekben üres sorokat hagyni vagy vakarni tilos.

Az adót ezenkívül átalányban is lehet fizetni.

Milyen időközökben kell az adót leróni?

Ha a forgalmi adót bélyegekben fizetik, az adót mindennap zárlat után kell leróni. Akik az adót készpénzben vagy átalányösszegben fizetik, az adót minden naptári negyedévben kötelesek leróni.

A pénzügyminiszter engedélyt adhat arra, hogy a vállalat egyszer egy évben adhassa be adóvallomását és egyszer fizessen adót.

Hogyan kell az adót bélyegben leróni?

A bélyegben való lerovás a bevételi vagy pénztári könyvben történik, amelyek az összes napi brutto-bevételt tartalmazzák.

Ha az adóköteles félnek sem postatakarékpénztári, sem bankbeli folyószámlája nincs és fizetés fejében sem váltót, sem csekket, sem pedig árút vagy munkateljesítményt nem fogad el, úgy erre a célra rendes pénztárkönyvét használhatja fel. Természetesen az olyan bevételeket, amelyek nem adókötelesek, le kell vonni. (Pl. ha valaki kölcsönt kap valakitől, a fényűzési, forgalmi adó alá eső bevételek, stb.)

Ha folyószámlája van, vagy ha váltó- és csekkfizetéseket szokott elfogadni, úgy e célra naplót fog vezetni, mert míg a bankból felvett összegek után nem fizet adót, a csekkel történt fizetés adóköteles.

Mindkét esetben kötött és folyószámmal ellátott könyvet kell használni, amelynek alkalmasságát a pénzügyi közeg megvizsgálja és ha felhasználhatónak találta, köteles ezt a könyvre feljegyezni és aláírni.

Ebbe a könyvbe az összes napi bevételeket (készpénz, jóváírás, csekk, váltó) azonnal be kell jegyezni és naponta a zárlat alkalmával összegezni. Az így nyert összeg 2%-át koronákra kikerekítve, forgalmi adóbélyegekben, a könyvnek a napi zárlatot feltüntető oldalán közvetlenül a zárlat után kell felragasztani.

Azok az iparosok és kereskedők, akik megfelelő pénztári bizonylatokkal pl. National Cash Register stb.) rendelkeznek, engedélyt kaphatnak, hogy bevételeiket összegezve tüntessék fel.

A könyvet havonta — esetleg a pénzügyi közeg utasításához képest gyakrabban is — le kell zárni. Csakis forgalmi adóbélyegeket szabad használni.

A bélyeget nem szabad áthuzni, vagy átirni, mert ezt a hivatalos ellenőrzések alkalmával a hivatalos közegek végzik.

Hogyan kell az adót készpénzben fizetni?

Mindenki, aki a forgalmi adót készpénzben tartozik leróni, minden naptári negyedév végétől, vagy ha erre engedélyt nyert, minden év végétől számított 15 napon belül a magyar kir. állampénztárnál adóbevallást tartozik benyújtani, egyidejűleg pedig az adót befizetni. A bevallásnak a pénzügyi hatóságnál díjtalanul kapható íveken kell történnie és a nyers (brutto) üzleti bevételt kell tartalmaznia.

Tehát bejegyzendők a bevallási ívbe a nyers bevétel és az adózó háztartásában felhasznált árúk értéke, valamint a levonásbahozható tételek, mint a fényűzési adó alá eső bevételek, az igazoltan exportált árúk összege, a visszárúk értéke stb., úgyszintén a levonás után fennmaradó összeg, amely után az adót fizetni kell.

Ha egy vállalatot a maga egészében adnak el, úgy a szerződő felek tartoznak az egész vállalat megszerzéséért fizetett összeget bevallani. Ha a vállalat az adót készpénzben rója le, tartozik az utolsó előfizetés (negyedév, év) időpontjától az eladásig terjedő időszakra vonatkozólag vallomást adni.

Ha valamely vállalatnak ipari vagy kereskedelmi telepe nem a vállalat székhelyén van, akkor az adó 20 %-át a vállalat székhelyén, 80 %-át pedig ipari vagy kereskedelmi telep helyén kell fizetni. Ha több helyen van telephelye, akkor ezt a 80 %-ot a termelés, illetve a forgalom arányában kell megosztani.

Hogyan kell az adót átalányban fizetni?

Ha az iparos üzlete a bélyegben való lerovásra vagy a rendes készpénzben való lerovásra nem alkalmas, akkor az adó átalányban is fizethető. Kétféle átalányt különböztetünk meg: az egyességi átalányozást és a kivetésszerű átalányozást. Az egyességi átalányozásnak az adózó kérelme alapján van helye. Ez rendesen kisebbterjedelmű vállalatoknál fordul elő és e célból az adózónak a kincstár rendelkezésére kell bocsátani a forgalmára vonatkozó adatokat. Az átalányozás időtartama legfeljebb egy naptári év. Ennek lejártával az átalányozást újból kell kérelmezni. Az adó összegét a pénzügyigazgatóság az adózóval való megállapodás után állapítja meg és ugyanakkor meghatározza, hogy mily időszakokban kell az adót leróni bélyegekben vagy készpénzben. Ha bélyegben kell leróni, akkor a megjelölt időponttól számított 24 óra alatt a bélyegeket be kell ragasztani. Az átalányozás esetében a könyvek vezetése alól az adózót fel lehet menteni. Ha az adózó üzletében az átalány tartama alatt lényegesebb változások állnának be, akkor ezt az adózó köteles bejelenteni a pénzügyigazgatóságnál.

A kivetési átalányozásnak van helye kézműves iparosoknál általában, a kisebb fuvarosoknál; a piaci árusoknál, a vásári árúsoknál, a vándoriparosoknál, a vándorkereskedőknél, a segéd nélkül dolgozó szatócsoknál és általában oly kisebb ipari üzemeknél, ahol a rendes szabályok szerint való adózás nehézségekbe ütközik. A kézműves-ipar körét meghaladó üzemeknél kivetésszerű átalányozásnak helye nincs. Az átalányozáshoz szükséges adatokat a helyszínen kell a pénzügyigazgatóságnak beszereznie. Az adózókat minden évben szakmánként osztályozni kell, a szakmák képviselőinek meghallgatása után. Az átalányozási időszak tartama rendesen egy naptári év. Az idényszerű iparoknál az átalányozási időszaknak az üzemi időszaknak kell megfelelni. Az adót a kivetés alkalmából megjelölt módon, havonként, hetenként, vagy naponként kell leróni. A bélyegeket 24 órán belül, a készpénzlerovást pedig a befizetési határidőn belül kell lefizetni, mert máskép 3 % adópótlék fizetendő. Egy heti késedelemnél az adópótlék fél százalék, 15 napi késedelemnél egy százalék, azon túl, de egy hónapon belül 2 %. A kivetés és a fizetési meghagyás ellen beadott fellebbezéseket egy városonként alakított véleményező-bizottság elé kell terjeszteni, amelyben a szakmai érdekeltek is helyet foglalnak. Ez a bizottság behívja az adózót, és amennyiben ez utóbbi a bizottság döntését nem fogadja el, úgy a pénzügyigazgatóság, illetőleg a pénzügyminisztérium dönt.

Mikor kell a vámnál fizetni forgalmi adót?

Vámkötelesárúk behozatala alkalmával vámforgalmi adót kell fizetni még akkor is, ha valaki a saját árúját hozza be. Az adót a behozott árúért fizetett, vagy fizetendő vételár alapján számítják ki, hozzászámítva a vámot, fogyasztási adót, csomagolási költségeket stb. A vámforgalmi adót az fizeti meg, aki a vámot is köteles fizetni. A vámnál fizetendő forgalmi adó kulcsa 2 %.

Mi a teendő a kivitel és átvitel esetén?

Az árúknak igazoltan külföldre szállítása esetében kapott ellenszolgáltatás általános forgalmi adó alá nem esik. A pénzügyminiszter az exportált árúk után az előzőleg az árú elkészítéséhez felhasznált nyersanyagok stb. után fizetett forgalmi adót a kivitelnél pontosan meghatározott kulcsok szerint visszatéríti. Ezeknek a kulcsoknak a jegyzékét a pénzügyminiszter 1928. évi 146.000. számú rendelete szabályozza.

Mik a forgalmi adóval kapcsolatos teendők?

Mindazok, akik forgalmi adót tartoznak fizetni, kötelesek azt a kereseti tevékenységüket, amely után adót kötelesek fizetni, a megkezdéstől számított 15 nap alatt bejelenteni. Ugyanez áll a szünetelt tevékenység újramegkezdése esetén. A foglalkozás megszüntetését vagy ideiglenes szüneteltetését ugyancsak 15 napon belül kell bejelenteni.

A pénzügyigazgatóság köteles a törvény rendelkezéseinek betartását az adóköteles üzletében, vagy ha nincs üzlete, lakásán ellenőrizni. Ilyenkor összehasonlítják — készpénzlerovás esetén — a bevallást az üzleti könyvekkel, bélyegben való lerovás esetén pedig megvizsgálják, hogy azt a könyvet, amelybe a bélyegeket ragasztják, a tényeknek megfelelően vezetik-e.

Az adózó köteles az ellenőrzéshez megkívánt könyveket és feljegyzéseket vezetni, üzleti levelezéseit megőrizni és bemutatni. A könyveket, iratokat, valamint az adózást érdeklő levelezéseket és iratokat legalább öt évig meg kell őrizni.

Ha a pénzügyigazgatóság el akarja rendelni (esetleg az adóköteles kérésére) a készpénzben való fizetést, előzetesen megvizsgálja, hogy az adóköteles könyvvezetése megfelelő-e.

Az ellenőrzés alkalmával az adóköteles és alkalmazottai a könyveket és egyéb feljegyzéseket tartoznak előmutatni.

A helyszíni ellenőrzés csak a forgalmi adóval összefüggő ügyekre vonatkozhatik.

A hatóság jogosult ellenőrzés céljából a könyveket és feljegyzéseket bekérni.

Az iparos köteles a hatóság felhívására a birtokában lévő mindazokat az iratokat és segédeszközöket előmutatni, amelyek bárki forgalmi adójára vonatkoznak.

Hogyan és mikor állapítják meg az adót becslés útján?

Ha helytelennek talált adóbevallásra vonatkozólag a tárgyalások eredményre nem vezetnek, vagy ha a fél nem ad vallomást, az adót becslés útján állapítják meg. A becslés úgy történik, hogy a pénzügyigazgatóság e célból egy hivatalnokot küld ki, esetleg szakértő meghallgatását rendeli el. Az adóköteles tartozik a kiküldött tisztviselőnek és szakértőnek feljegyzéseit és levelezését bemutatni. A becsléshez az adókötelest meg kell idézni és ennek joga van saját költségére szakértőt alkalmazni. Az adóköteles, illetve az általa alkalmazott szakértő távolmaradása a becslési eljárást nem akasztja meg. Az adóköteles szakértője is aláírja a felveendő jegyzőkönyvet és jogában áll ellenvéleményét a pénzügyigazgatóság kiküldöttjének írásban átadni.

Becslés útján állapítják meg az adóköteles által a saját üzletéből háztartása céljaira elvett árúk pénzértékét is, ha azt adóbevallásában nem tüntette fel.

A becslés költségeit az adóköteles viseli, ha nem nyújtott be adóbevallást, ha felhívás dacára sem pótolta a bevallás hiányait, végül ha a becslési eljárás folytán legalább 50 %-kal nagyobb összeg után kell adót fizetnie.

Mikor hozható levonásba a már befizetett forgalmi adó?

Ha az adóköteles az árúszállításért vagy munkateljesítményért hozzá befolyt összeget azon időtartamon belül téríti vissza, amelyen belül a forgalmi adót egyszerre fizeti meg, abból az összegből, amely után általános forgalmi adót fizet, a visszatérített összeget levonásba hozhatja. Ezekben az esetekben azonban köteles a levonást feltüntetni és igazolni. Ugyanezen igazolás mellett a korábban befizetett forgalmi adó is levonásba hozható, ilyen esetekben az adózó a levont összeget pontosan részletezni és igazolni tartozik. Hat hónap után azonban semminemű levonásnak helye nincs.

Milyen jogorvoslatokkal élhet az iparos a forgalmi adó tekintetében?

Az általános forgalmi adó kezelésével és ellenőrzésével megbízott alsófokú hatóságok és hivatalok intézkedései és határozatai ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni. A fellebbezés benyújtásának határideje a sérelmes intézkedés vagy határozat tudomásra jutásától számított 15 nap. A fellebbezési határidő elmulasztása miatt igazolással lehet élni, ha az adózó a fellebbezést tőle nem függő és általa el nem hárítható akadály miatt nem adhatta be a megszabott határidőben.

A pénzügyigazgatóságnak az általános forgalmi adó és adópótlék mérve, jogossága és helyessége, valamint az adó visszatérítése tárgyában hozott határozata ellen a magy. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye.

Ugyanilyen panasz tehető abban az esetben, ha a pénzügyigazgatóság a felebbezést elkésés miatt visszautasítja, vagy az igazolási kérelmet elutasítja. A panasznak halasztó hatálya nincs. A pénzügyigazgatóság oly határozata ellen, amely ellen a közigazgatási bírósághoz panasszal nem lehet élni, a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni. A határidő itt is 15 nap.

Mikor kell adópótlékot fizetni?

Aki az általános forgalmi adót a szabályszerű határidőben bélyeggel nem rójja le, illetve pénzben nem fizeti be, adópótlékot tartozik leróni, illetve fizetni. Az adópótlék a fizetendő vagy lerovandó összeg $^1/_2$ %-a, ha a késedelem 8 napot meg nem halad, 1 %-a, ha a késedelem 8 napnál nagyobb, de 15 napon túl nem terjed, 2 %-a, ha a késedelem 15 napnál nagyobb, de 30 napon túl nem terjed, végül a késedelem minden megkezdett hónapjára az adóösszeg 3 %-a, ha a késedelem 30 napot meghalad. Méltányosságból a pénzügyigazgatóság az adópótlékot egyharmadára mérsékelheti, további mérséklést a pénzügyminiszter engedélyezhet.

Büntető rendelkezések

Adócsalást követ el az, aki a következő, az adó megrövidítésére alkalmas cselekmények egyikét követi el szándékosan :

1. aki üzleti könyveibe vagy feljegyzéseibe, továbbá adóbevallásába, végül, az adónak bélyegben való lerovása esetén, az e célból vezetendő feljegyzéseibe tudva valótlan adatokat vezet be, vagy azokból fizetéseket szándékosan kihagy és ez által az adót megrövidíti, 2. aki a hatósághoz intézett beadványában hamis adatokat ír be vagy bizonyos körülményeket szándékosan elhallgat, 3. akinek üzleti könyveket kell forgalmáról vezetni és ezt nem teszi, bár már egyszer pénzbírsággal sújtották, 4. aki, a hatóság megtévesztésével, őt meg nem illető adómentességet vesz igénybe, 5. aki az általános forgalmi adót tudva, használt bélyeggel rójja le.

Ha olyan mulasztást követ el valaki, amely sem adópótlékot nem von maga után, sem adócsalásnak nem tekinthető, 2000 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Az adófizetésre kötelezett mindenkor vagyonjogilag és büntetőjogilag felelős alkalmazottainak az alkalmazása körében elkövetett olyan cselekményeiért, vagy mulasztásáért, amely az általános forgalmi adóról szóló törvényes rendelkezésekbe ütközik.

II. A FÉNYŰZÉSI FORGALMI ADÓ

Mikor kell fizetni az általános fényűzési forgalmi adót?

A fényűzési forgalmi adót fényűzési tárgyaknak belföldön, ellenszolgáltatás mellett teljesített átruházása esetén kell fizetni. A fényűzési forgalmi adót a fényűzési tárgyaknak egy bizonyos átruházása alkalmából kell fizetni, amelyet miniszteri rendelet határoz meg. Vannak olyan fényűzési tárgyak, amelyeknél a fényűzési adó a gyártás helyén, illetve a vámnál fizetendő le, vannak olyanok, amelyek után a fényűzési adót a kiskereskedelmi forgalomban kell lefizetni és végül vannak olyanok, amelyek után úgy a kiskereskedelemben, mint a magánforgalomban történő átruházásnál kell fizetni forgalmi adót. A forgalmi adó csak belföldön létrejött ügyletnél fizetendő, ami alatt az is értendő, ha a megállapodást külföldön létesítették, de az árút belföldön adták át. Vagy ha a megegyezés a belföldön jött létre, de a tárgy külföldön adatott át. Az átruházás az átruházó kereseti tevékenysége keretében történik akkor is, ha az illető iparos vagy kereskedő iparigazolvány, iparengedély stb. beszerzését elmulasztotta, de azért üzletszerűen foglalkozik a fényűzési tárgyak forgalombahozatalával. Nem fontos az sem, hogy az eladás haszonnal vagy nyereséggel történik-e.

Kiskereskedelmi forgalomnak nevezzük azt, ha a fényűzési tárgy közvetlenül a fogyasztónak el- vagy felhasználás céljából adatik el, tehát nem azzal a célzattal, hogy akár változtatások után, vagy ezek nélkül üzletszerűen továbbadassék. Az adókötelezettségét nem érinti az sem, ha az árúbabocsátó a kereseti tevékenységet, mint segéd vagy mellékfoglalkozást folytatja, vagy nyereségszerzésre irányuló szándék nélkül gyakorolja.

Átruházás alatt minden visszterhes elidegenítést kell érteni, tehát ingyenes szerződéseknél nem esik adó alá, de csere vagy más kétoldalúan kötelező jog-

ügylet alapján létrejött átruházások adókötelesek. Ha valaki fényűzési tárgyakat dolgoz fel, készít el vagy készít ki, akkor abban az esetben, ha az anyagokat a feldolgozó szerzi be és nemcsak kellékekről van szó, a munkadíj is fényűzési adó alá esik.

Oly okiratok átruházását, amelynek megszerzése magának a fényűzési tárgy átruházását foglalja magában (letétjegyek, raktárjegyek, zálogjegyek stb.) olyannak kell tekinteni, mint az átruházott vagy elzálogosított fényűzési tárgy tulajdonjogának átruházását.

Melyek a fényűzési tárgyak?

Nemes fémek és ékszerek. Az igazgyöngyök ; ideértve a japángyöngyöket is. A valódi drágakövek. Az igazgyöngyök utánzatai. A valódi drágakövek utánzatai. A mesterséges (szintétikus) drágakövek. A féldrágakövek és ezekből a drágakövekből készült vagy velük szoros (mechanikai) összeköttetésbe hozott tárgyak . . . . kisker. 10%

A nemesfémek és pedig : arany, ezüst, platina, akár nyers állapotban, akár félgyártmány alakjában . . . . . kisker. 10%

Az ékszerek és az ékszerésziparnak vagy az arany- és ezüstművesiparnak termékei, ha ezek a tárgyak egészben vagy részben nemes fémekből vagy dubléból készültek . . . . . kisker. 10%

Nem fényüzési tárgyak a minden diszítés nélküli sima karikagyűrű (jeggyűrű), valamint a nemesfémből készült szemüvegfoglalat és testi hibák kiegyenlítésére szolgáló készülékek.

Dísztárgyak. Mindazok a használati tárgyak, amelyek egészben vagy részben borostyánból, tajtékból, elefántcsontból, teknősbéka hátából, vagy üveggyöngyből készültek . . . . . kisker. 10%

A díszítési célra szolgáló tárgyak általában . . . . . kisker. 10%

A toilettekészlet, a manikürkészlet . . . . . kisker. 10%

Az ilyen tárgyak elhelyezésére szolgáló dobozok . . . . . kisker. 10%

Szépművészeti tárgyak. A szépművészeti tárgyak, ú. m. : a szobrászat, festészet, eredeti művei, ha a műtárgy vételára 60 P-t meghalad, a grafika eredeti művei (karcolatok, radirozások, kézi rajzvázlatok, fa-, réz- és acélmetszetek), ha a műtárgy vételára 30 P-t meghalad. (Közvetlen a művésznél vásárolt eredeti művek adómentesek . . . . . kisker. 10%

A **régiségek** (antikvitások) . . . . . kisker. 10%

Nyomtatványok. A nyomdaiparnak bármely terméke, ha vételáruk kötetenkint (darabonként) 10 P-t meghalad és a művet 1850 előtt nyomták . . . . . kisker. 10%

Könyvek. A könyvkötések és a könyvkötőmunkák, ha egész bőrből készültek . . . . . kisker. 10%

A könyvek, ha egészbőrbe vannak kötve . . . . . kisker. 10%

A könyvek, ha különleges papiron és korlátolt példányszámban készültek . . . . . kisker. 10%

Az **autogrammok** és **kéziratok,** ha vételáruk 2 P-nél nagyobb kisker. 10%

A **pergamentminiatürök** . . . . . kisker. 10%

Keretek. A kép- és tükörkeretek, ha faragott fából, üvegből, csontból vagy bronzból készültek . . . . . kisker. 10%

Hangszerek. Zongora és pianino . . . . . kiskeresk. és magánf. 5%
Harmónium . . . . . kisker. 5%
Cimbalom, 1000 P-n felül . . . . . kisker. 10%
Mechanikus hangszerek és ezek alkatrészei . . . . . kisker. 10%
Hegedü, viola, 160 P-n felül . . . . . kisker. 10%
Cselló, 200 P-n felül. . . . . kisker. 10%
Tamburica, 50 P-n felül . . . . . kisker. 10%
Mandolin, gitár, citera és banjo, 100 P-n felül . . . . . kisker. 10%
Fuvóhangszer, 100 P-n felül . . . . . kisker. 10%
Harmónika, 60 P-n felül . . . . . kisker. 10%

Töltőtoll. Csak az a töltőtoll, amelynek szára nemesfémből, elefántcsontból, teknősbékahátból készült vagy azzal van bevonva kisker. 10%

Iparművészeti tárgyak. Az iparművészeti tárgyak, akár régiek akár modern készítmények. (Közvetlen a művésznél adómentes) kisker. 10%

Lakberendezési tárgyak. A lakás és a háztartás berendezésére szolgáló tárgyak abban az esetben, ha egészben vagy részben értékes anyagból, ú. m. finom fanemekből, brokátból, gobelinből, fémszálas szövetből, csipkéből, bronzból készültek. . . . . kisker. 10%

Terítők és függönyök, csak akkor fényűzési tárgyak, ha aplikálással vagy himzésel díszítettek . . . . . kisker. 10%

A bútorok, amelyek eladási ára magasabb a következő értékhatároknál: *a)* ágy (matrac nélkül) 450 P, kettős ágy 600 P; *b)* pamlag vagy kanapé 650 P; *c)* ruhaszekrény vagy fiókos szekrény 900 P, háromajtós szekrény 1400 P; *d)* éjjeli szekrény 200 P; *e)* toilette asztal vagy mosdó (tükör nélkül) 600 pengő; *f)* ebédlőszekrény (kredenc) 1600 P; *g)* pohárszék, tálaló, trumeau vagy edényszekrény 900 P; *h)* ebédlőasztal 600 pengő; *i)* kárpitozatlan szék 100 P; *j)* kárpitozatlan karosszék 120 P; *k)* kárpitozott szék 200 P; *l)* a kárpitozott karosszék értékhatára 300 P; *m)* könyvszekrény 1500 P; *n)* az íróasztal 1000 pengő; *ny)* a kisasztal 200 P; *o)* a fauteuil teljesen bevonva 400 P; *p)* a fal- vagy álló ingaóra 60 P; *r)* a csillár 240 P; *s)* egyéb függő fali- vagy állólámpa 80 P; *sz)* a konyhaszekrény, előszobaszekrény 240 P; *t)* a konyhaasztal 80 P; *u)* a konyhaszék, ülőke 30 P; *v)* a fa- és szénláda 60 P; *z)* egyéb lakás- és háztartási berendezési tárgyak 100 P . . . . . kisker. 10%

Szőnyegek, ideértve a faliszőnyegeket is, ha vételáruk négyzetméterenként, illetve a futószőnyegnél folyóméterenként 40 pengőt meghalad . . . . . kisker. 10%

Falburkolat csiszolt terméskőből és fából, kivéve a síma fenyő-, tölgy-, bükk- vagy kőrisfából készültek. A fából készült és a díszített gipszből készült mennyezetburkoltatok . . . . . kisker. 10%

Kárpitok, ha nem papírból készültek . . . . . vámnál 13%

Kályhák, stb. Mindennemű kandalló a színre és anyagra való tekintet nélkül: *a)* minden fehér-, vagy krémszínű cserépkályha, *b)* a másszínű cserépkályha abban az esetben, ha vételára a felállítással együtt 320 pengőt meghalad, *c)* a zománcozott öntöttvasoldalakkal ellátott kályhák, *d)* a zománcozott vagy nikkelezett öntöttvaskerettel ellátott és csempékkel kirakott kályhák, *e)* a márványburkolattal, továbbá faragással, vagy fémverettel dísz-

tett, faburkolattal ellátott fűtőtestek, úgyszintén a fűtőtestek ilyen burkolatai külön szállítás esetében is, *f)* minden leépített, továbbá minden emelvényes tűzhely abban az esetben, ha csempével van kirakva, továbbá a beafteksütővel, nyársonsütővel vagy edénymelegítővel ellátott tűzhely . . . . . kisker. 10%

Koporsók, síremlékek és kegyeleti cikkek. A görög díszkoporsó (sarcophag) a betéttel együtt: *a)* vörösrézből, bronzból, vagy nikkelből készült érckoporsó, *b)* a horganylemezből készült koporsó akkor, ha egy 2 méteres koporsónak a súlya 40 kg-nál több. Gyermekkoporsóra nézve ez a súlyhatár a koporsó hosszúsága arányában leszállítandó, *c)* a nikkellel bevont koporsó . . . . . kisker. 10%

A sírbolt . . . . . kisker. 10%

A külföldről behozott síremlékek . . . . . kisker. 10%

A belföldön készült síremlékek (sírkövek), ha vételáruk — a felállítási költségekkel együtt — sírszegéllyel 1200 P-t, sírszegély nélkül 1000 P-t meghalad. . . . . kisker. 10%

Szemfedők, ha nem papírból, papírszövetből, organtüllből vagy pamutszövetből készültek . . . . . kisker. 10%

Szűcsáruk. Luxustárgyak a következő prémbőrök, szűcsáruk, valamint az ezen szőrmékkel díszített külföldről behozott más áruk: Breitschwanz, chinchilla, chinchillona, coboly, egér, ezüstróka, valódi fekete róka, görény, gvanakó, hiúz, hód (biber), hermelin, tigris, jaguár, kamcsatkai hód, tengeri vidra, keresztes róka, kék róka, kolinski, láma, majom, medve, menyét, mókus, nativecats, nerz, nyest, oroszlán, patkány, párduc, repülőkutya, rozmár, sarki róka, sealskinróka, skuns, vakond és vidra, mindenféle madárbőr. Nyers, vagy kikészített, vagy pedig festett, használatra azonban még nem alkalmas (nem konfekcionált) állati bőrök, amelyek szőrétől, tollától megfosztva nincsenek, továbbá a hulladékok, ezekből előállított táblák . . . . . vámnál és előállítónál 13%

Külföldről behozott kész szűcsáruk ellenértékének 80 százaléka és a prémmel díszített áruk ellenértékének 50 százaléka után kell fizetni az adót.

Szövetek. — Ruházati cikkek. A selyemszövetek, burettszövetek (596., 597., 502. vámtarifaszám), ha az állati selyemből való fonalak száma 50%-nál több.

A bársony- és bársonyszerű szövetek (599. és 601. vámtarifaszám), ha a szövetben bármily mennyiségű állati selyem van.

A szabásosan szőtt ágy-, asztal-, díványterítő és függöny méterszám, vagy kiszabva, ha az állati selyemből való fonalak száma 50%-nál több (604/c. t. sz.).

Kötött-szövött méteráruk állati selyemből (613/c. t. sz.).

Himzés selyemszöveten (615. t. sz.).

Csipke- és léghimzés selyemből (616. t. sz.).

Tüll- és tüllnemű hálószerű szövet selyemből (617/a. t. sz.).

Keskenyáruk selyemből, ha az állati selyemből való fonalak száma 5%-nál több (622/c. t. sz.) termelőnél és vámnál. 13%

A fent felsorolt árukból készült vagy azokkal bélelt, vagy díszített. Külföldről behozott konfekcionált vagy bélelt áruk értékük 60%-a, a díszített áruk pedig értékük 25%-a után fizetnek vámnál 13%

A ruhák, a köpenyek, a felöltők, az átvetők, a takarók és más hasonló tárgyak, ha egészben vagy túlnyomórészben csipkéből, selyemből, vagy selyembársonyból, plüss- vagy moquetteszövetből készültek, vagy egészben, vagy túlnyomórészben finom szőrmével, avagy selyembársonnyal, plüssel béleltettek. Pusztán a körülmény, hogy valamely tárgy gallérja, vagy kézelője a szokásos nagyságban bársonnyal van borítva, a fényűzési jelleget még nem adja meg . . . . . kisker. 10%

Ruházati cikkek. Selyemharisnya . . . . . kisker. 10%

A formaruhák szolgaszemélyzet részére . . . . . kisker. 10%

A társas szórakozásra szolgáló jelmezek . . . . . kisker. 10%

A férfikalapok és általában a sapkák, ha vételáruk 35 pengőt meghalad, a női kalapok, ha vételáruk 60 pengőnél több . . . . . kisker. 10%

A lakkbőrből készített s külföldről behozott, vagy ilyen bőrrel borított cipők és csizmák. Termeléshelyen vámnál 13%. Az antilop- és selyemcipők, a finom szőrmével bélelt cipők . . . kisker. 10%

A finom szőrmével bélelt kesztyűk . . . . . kisker. 10%

A csipke, amennyiben a vételára folyóméterenként meghaladja a 2 pengőt, a motivok és terítők, ha vételáruk négyzetdecziméterenként 1 pengőnél több . . . . . kisker. 10%

A dísztollak közül a strucc fark- és szárnytollai, a kócsag szárnytollai, a páva fark- és szárnytollai, a siketfajd- és nyírfajdkakas kormánytollai, a paradicsommadarak, kolibrik, jedmadarak és más exotikus madarak tollai . . . . . kisker. 10%

Botok és ernyők, legyezők. *a)* A nemesfából (ébenfából, manillából, patritsból, bambuszból) készült botok és lovaglópálcák, *b)* a közönséges fából készült botok és lovaglópálcák abban az esetben, ha nemes fémmel, elefántcsonttal, teknősbékaháttal, borostyánnal, gyöngyházzal vagy fém-, illetve bőrfonattal vannak diszítve . . . . . kisker. 10%

A napernyők és esernyők abban az esetben, ha nemes fémből, elefántcsontból, teknősbékahátból, gyöngyházból vagy borostyánból készült alkatrésze van, illetve az említett értékes anyagok valamelyikével van diszítve . . . . . kisker. 10%

Fényűzési tárgy a legyező abban az esetben, ha vételára darabonként meghaladja a 3 pengőt . . . . . kisker. 10%

Bőr. Lakkbőr vámnál, termeléshelyen 13%

Bőráruk. Fényűzési tárgyak, a különleges bőrökből készült tárgyak (ezek a bőrök: a fóka, rozmár, krokodil, a gyík, az antilop, az ekrazé és a lakkbőr), vagy ha értékes anyagból készült alkatrésze vagy toilettfelszerelése van . . . . . kisker. 10%

Fényűzési tárgyak az autóbőröndök és a szekrényen készült bőröndök kivétel nélkül . . . . . kisker. 10%

Az útiládák vagy útibőröndök, amelyek toilettetárgyakkal, evőeszközkészletek vagy más hasonló tárgyakkal vannak felszerelve, vagy simamarhabőrből, disznóbőrből vagy nádból készültek, vagy sima marhabőrrel, disznóbőrrel, vagy moleskin lakkvászonnal vannak bevonva, vagy bőrszegéllyel vannak ellátva . . . . . kisker. 10%

A kézi bőröndök és a kézitáskák fényűzési tárgyak abban az esetben, ha különleges bőrből, vagy pedig sima marhabőrből,

disznóbőrből vagy nádból készültek, vagy az említett bőrök valamelyikével van bevonva, vagy ha nem készültek ugyanilyen anyagból, illetve nincsenek ilyen bőrrel bevonva, de toilette-tárgyakkal, evőeszközkészletekkel, vagy hasonló tárgyakkal vannak felszerelve .. .. kisker. 10%

Látszerészeti készülékek, ú. m. *a)* mindenféle Galilei és prizmás látcsövek, ideértve a fegyvertávcsöveket, valamint az egyszerű és kettős kézi távcsöveket is, a hozzávaló tokokkal együtt, *b)* a graphoskopok, pantoskopok, kaleidoskopok, varázslámpák, a 15 grammot meg nem haladó mozgóképkészülékek és a hozzávaló lámpák, *c)* a panorámaüvegek, a nagyító- és kicsinyítő tükrök, *d)* a légsúlymérők és hőmérők abban az esetben, ha foglalatjuk egészben vagy részben márványból, onixból, bronzból, nemesfémből, finom fanemekből készült, *e)* a lorgnette abban az esetben, ha a nyele egészben vagy részben nemesfémből, elefántcsontból, gyöngyházból, teknősbékahátból készült. .. .. vámnál 13%

A fényképészeti kézi készülékek, valamint ezeknek alkatrészei és tartozékai. A 15 kg-nál könnyebb mozgóképgépek .. vámnál 13%

Porcellán, majolika, üveg. Fényűzési tárgyak egészben vagy túlnyomórészben porcellán, fayence, majolika vagy terakotta-anyagból készült tárgyak közül: *a)* a dísztárgyak és figurák, *b)* az edények, tányérok stb. és egyéb használati tárgyak akkor, ha azokon az arany diszítés vagy arany szegélyezés van, egyéb díszítés azonban nincsen, ha azokon a matricával vagy acélnyomattal eszközölt díszítés mellett valódi arany díszítés és szegélyezés is van, ha azokon kobaldkékkel eszközölt díszítés van, ha azok kézi festéssel díszítettek, ha azokat megrendelésre valamely egyén vagy család címerével díszítették, *c)* a színes vagy mintázott fayencelemezek a fehér, sárgás és elefántcsontszínű lemezek kivételével, *d)* a fayence-mosdóasztalok akkor, ha színesek vagy mintázottak, a fehér és elefántcsontszínűek kivételével. (Külön rendelet szerint) .. .. vámnál 13%

Az üvegtárgyak közül a tükörüveg, kristályüvegdíszek, a nem saját anyagukban színezett vagy csiszolt, vésett vagy kézzel festett tárgyak, valamint a tükörüveg, szines üveg, tükör (külön rendelet szerint) .. .. termelőnél és vámnál 13%

Kézi lőfegyverek és ezek alkatrészei .. .. kisker. 10%

Tekeasztalok és ezek tartozékai .. .. kisker. 10%

Automobilok, stb. A személyszállításra szolgáló és motorerővel hajtott szárazföldi, vízi és légi járművek s mindezeknek alkatrészei és tartozékai, magánforgalomban is a következő módon:

1. A személyszállításra szolgáló és motorerőre berendezett csónakok és yachtok kisker. magánforgalomban 10%
2. Motoros kerékpár kisker. és magánforgalomban 5%
3. Automobil 14 lóerőszámig kisker. és magánforgalomban 5%
4. Automobil 14—24 lóerőszámig kiskeresk. és magánforg. 10%
5. Automobil 24 lóerőszámon felül kiskeresk. és magánforg. 15%

Az alkatrészek a járműnek megfelelő kulcs szerint fizetnek luxusadót a kiskereskedelmi forgalomban, a csónakmotorok, gépcsimotorok és karosszériák a magánforgalomban is.

Pneumatikok termelés helyén és vámnál 13%

A hátaslovak, a versenylovak és ponnyk, valamint az ezek részére készült nyergek és szerszámok . . . . . kisker. 10%

A nem hasznos élővadak és kutyák . . . . . kisker. 10%

Az éneklő- és a díszmadarak, valamint a kalitkák . . . . . kisker. 10%

Játékkártyák termeléshelyén és vámnál 13%

A játékszerek, amelyek gyermekek vagy felnőttek oktatására, foglalkoztatására vagy szórakozására szolgálnak, ha vételáruk 25 pengőt meghalad . . . . . kisker. 10%

Játékszerül szolgáló kis motorok termelés helyén és vámnál 13%

A postaértékcikkek, ha tételenként vételáruk 15 pengőt meghalad . . . . . kisker. 10%

A bélyeggyüjtemények . . . . . kisker. 10%

A bélyegalbumok . . . . . kisker. 10%

A külföldről behozott és belföldi virágok. A művirágok, a művirágból készült menyasszonyi koszorú és vőfélycsokor kivételével kisker. 10%

Szappanok. Mindennemű pipere-, gyógy- és fertőtlenítőszappan (kivéve a borotvaszappant), gyártási helyén és vámnál 13%

Illatszerek és piperecikkek, titkos szerek és óvszerek gyártás helyén és vámnál 13%

Cukrászati termékek, a piskóta kivételével, termelés helyén és vámnál 13%

Befőttek és cukrozott gyümölcsök gyártás helyén és vámnál, karácsonyfadísz, a narancs, (az orosz hal, sós héring és sós szardella kivételével) vámnál és töltési helyén 13%

A töltetlen és bevonatlan keksz 2.50 P értékhatárig adómentes, ezentúl termelőnél és vámnál 13%

A töltetlen csokoládé 6 P értékhatáron túl termelőnél és vámnál 13%

Szaloncukorka, karácsonyfadisz, 2.80 P értékhatáron túl, termelőnél és vámnál 13%

Drops, rocks, selyemcukorka, karamellák 2.50 P értékhatáron túl, termelőnél és vámnál 13%

Nem luxustárgy a mézeskalács és az ostya.

Prágai módra készített sertéshúsfajták termelés helyén és vámnál 13%

Pástétomok a termelés helyén és vámnál 13%

Külföldi sajtok, belföldi csemegesajtok (puhasajtok) termelés helyén és vámnál 13%

A belföldi keménysajtok, tehén- és juhturó, a belföldi és külföldi kvárgli nem fényűzési tárgyak.

A déligyümölcsök és gyarmatáruk közül a narancs, a dobozba csomagolt füge, a datolya, a mazsola, a malagaszőlő, a princeszmandula, arachit, továbbá a külföldről behozott gyümölcs- és főzelék-konzervek, a külföldről tavasszal behozott korai gyümölcsök és főzelékek, továbbá a vanilia, a szerecsendióvirág, a szerecsendió, a banán, az ananász, az oliva, a citronád, a kapri, a külföldi mustár és a pástétomfűszer . . . . . vámnál 13%

Ételek, italok. A külföldi tészták . . . . . kisker. 10%

A külföldről behozott mindennemű marinált vagy elkészített hal, (az orosz hal, sóshering és sós szardella kivételével), hordó-

ban vagy dobozban, a tengeri rák, a káviár, végül a külföldi csigák ..... kisker. 10%

A pezsgőbor és a deciliterenként 40 fillérnél drágább habzó bor töltés helyén 20%

A külföldről behozott szeszes italok ..... kisker. 10%

A belföldön előállított, illetőleg termelt szeszes italok közül az aszúbor, más belföldi bor — a gyümölcsbort is ideértve — abban az esetben, ha a kiskereskedelmi ára meghaladja a következő értékhatárokat: kimérve literenként 2.50 P, deciliterenként 25 fillér, palackokban — a palack árát is beleértve — deciliterenként 6 P 40 fillér. A belföldön előállított sör, ha 18, vagy ennél magasabb cukorfoktartalma van ..... töltési helyen 13%

A fényűzési és a különleges fényűzési vállalatok

Az ételek és italok fényűzési tárgyak akkor, ha azokat olyan vállalat (vendéglő, kávéház, szálloda, penzió, cukrászda, stb.) szolgáltatja ki, amelyet a pénzügyigazgatóság az elsőfoku iparhatóság meghallgatása után fényűzési vállalatnak minősített és felhatalmazott arra, hogy a nyilvánosan a fényűzési vagy más hasonló jelleget feltüntethesse. Joga van továbbá a pénzügyigazgatóságnak a szórakozó- és mulatóhelyeket, a bárokat és más ezekhez hasonló helyiségeket különleges fényüzési vállalatoknak minősíti.

A fenti cikkek fényűzési vállalatnál 10%, különleges fényűzési vállalatnál 25% adó alá esik.

Ha valamely vállalatnál a fényűzési jelleg az évnek vagy napnak csak egy bizonyos szakában, pl. a nyári hónapokban vagy az esteli és éjjeli órákban jelentkezik, úgy ebben az esetben a fényűzési jelleg megállapítása is csak a kérdéses évszakra vagy napszakra szoritkozik.

A fényűzési, illetőleg különleges fényűzési vállalatok kötelesek az étlapon és árjegyzéken a vásárló közönséget szembeötlő módon figyelmeztetni arra, hogy az eladott ételek és italok után — a vételáron felül — még 10%-os, illetőleg 25%-os fényűzési forgalmi adó is jár.

A bejelentési kötelezettség

Mindazok a belföldi keresetűzők, vagy belföldi képviselettel bíró külföldiek, akik a belföldön fényűzési tárgyak átruházásával (eladásával) foglalkoznak, kötelesek ezt a körülményt bejelenteni.

Ugyancsak bejelentési kötelezettség terheli az olyan gyárost vagy iparost is, aki a gyártás (keresetszerü előállítás) helyén megadóztatandó fényűzési tárgyak előállításával foglalkozik, vagy aki a kiskereskedelem keretében megadóztatandó fényűzési tárgyakat nemcsak továbbelárúsítók részére, hanem közvetlenül a fogyasztóközönség részére is előállít, átalakít vagy pedig feldolgoz.

A bejelentést írásban vagy élőszóval lehet megtenni.

A bejelentésnek a következő adatokat kell tartalmazni: 1. A vállalat vagy üzlet cégszerü megnevezését, akik a kereskedelmi cégjegyzékekbe nincsenek bejegyezve, azt az elnevezést vagy nevet kötelesek bejelenteni, amely alatt az üzletet folytatják. 2. Annak megjelölését, hogy a vállalat vagy üzlet telepe

(irodája, raktára, stb.) ahonnan az eladás történik, a városnak (községnek), mely közigazgatási kerületében, milyen utcában és mely házszám alatt fekszik. 3. Annak megemlítését, hogy a bejelentés fő- vagy fióküzletre vonatkozik-e. 4. A vállalat vagy üzlet tulajdonosának, több tulajdonos esetében az összes tulajdonosoknak nevét, úgyszintén város (község) közigazgatási kerület, utca és házszám szerint megjelölt lakását. 5. Annak megjelölését, hogy a vállalat vagy üzlet forgalma a fényűzési tárgyak mely csoportjaira terjed. 6. Amennyiben a fényűzési tárgyakat nemcsak a kiskereskedelemben, azaz a közvetlen fogyasztók részére árúsítja, hanem azokkal nagyban, továbbeladók részére is kereskedik, úgy ennek a körülménynek a felemlítését.

A bejelentést az illetékes községi (városi) forgalmi adóhivatalhoz kell tenni.

Mikor áll be az adókötelezettség?

Az adókötelezettség rendszerint az átruházott tárgy kiszolgáltatásának időpontjában áll be. Ha azonban a fizetés még a tárgy kiszolgáltatása előtt történik, az adókötelezettség már a vételár kifizetése alkalmával áll be.

Cserénél vagy más kétoldaluan kötelező jogügyletnél, melynél mind a két szerződő fél szolgáltatásra van kötelezve, ha mind a két átruházás fényűzési forgalmi adó alá esik, az adót mind a két átruházás után külön-külön kell leróni. A fizetés helyett teljesített átadás cserének minősül.

Mily összeg után kell fizetni fényűzési adót?

A fényűzési forgalmi adót az átruházott tárgynak kialkudott ellenértéke után kell fizetni. Számításba kell venni mindazt az ellenértéket, amelynek kiszolgáltatására a fényűzési tárgy megszerzője magát kötelezte. Igy adót kell fizetni a csomagolási, fuvarozási, szállítási, biztosítási költségek után is. Kivétel a tényleges szállítási és biztosítási költség.

Azok a keresetűzők, akik a gyártás helyén és illetve a vámkülföldről történő behozatalkor megadóztatandó fényűzési tárgyak előállításával és ezeknek a fényűzési tárgyaknak a nagykereskedelem keretében (vagyis továbbelárúsító részére) történő elárúsításával foglalkoznak, levonhatják az adóalapból azt az összeget, amelyet a továbbelárúsító részére szállított fényűzési tárgyak tartályainak visszaállítása esetében a visszavett tartályok ellenértéke fejében az illető továbbelárúsítónak visszatérítenek, vagy jóváírnak.

Hány százalék a fényűzési adó?

A fényűzési adó az egyes cikkek után aszerint mint a kiskereskedelmi forgalomban vagy a termelés helyén adókötelesek, a vonatkozó miniszteri rendelet szerint 5%-tól 25%-ig terjed.

Beszámítás

Ha a fényűzési és különleges fényűzési vállalat ételeket és italokat fényűzési forgalmi adóval megadóztatva szerez be, akkor igényt tarthat arra, hogy

az említett ételek és italok beszerzése alkalmával fizetett fényűzési forgalmi adónak és a megfelelő forgalmi adónak összege között mutatkozó különbözet az általa befizetendő fényűzési forgalmi adóból levonhassa. Ha az átruházó vagy megszerző vállalat átalányt fizet, a levonásnak helye nincs.

Ki köteles az adót fizetni ?

Az adófizetési kötelezettség rendszerint az átruházót terheli. Egyetemlegesen felelnek az átruházó a megszerző féllel együtt valamely üzlet vagy vállalat eladása esetén automobilok és zongorák magánforgalomban való átruházása esetén. Részvénytársaságok és szövetkezetek igazgatósági tagjai más cégeknél cégtulajdonosok, külföldön lakó vagy tartózkodó külföldi keresetűző üzletvezetőjével és megbízottjával együtt egyetemlegesen felel. Az adófizetésre kötelezett alkalmazottja által elkövetett cselekményért vagy mulasztásért az adófizetésre kötelezett felelős.

Adómentesség

A fényűzési tárgyak tulajdonának átruházása mentes a fényűzési forgalmi adó alól, ha :

1. a kiskereskedelmi forgalomban fényűzési adó alá eső tárgyakat az adó fizetésére kötelezett, akár változatlan állagban, akár előzetes feldolgozás, elvagy kikészítés után leendő keresetszerű továbbeladás céljaira adta el.
2. A tárgyak minőségüknél fogva csak vallási, egyházi, közoktatási, tudományos, technikai vagy gyógyászati célokra használhatók.
3. A megszerző fél igazolja, hogy a tárgyakat közérdekből, illetőleg vallási, egyházi, közoktatási, tudományos vagy gyógyászati célokra használja fel.
4. A megszerző fél igazolja, hogy a tárgyakat hivatása körében vagy iparában kizárólag mint segédeszközt használja fel, illetőleg azok nélkül foglalkozását egyáltalán nem űzheti.

Helyhatósági igazolvány és átvételi elismervény

Az, aki fényűzési tárgyat adómentes célokra a fényűzési forgalmi adó alól mentesítve óhajt megszerezni, köteles egyrészről az ehhez való jogosultságát helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni, másrészről az átruházó fél részére a vásárlás megtörténtét igazoló átvételi elismervényt kiállítani és az eladónak átadni.

A helyhatósági bizonyítványt az elsőfokú iparhatóság állítja ki és pedig csak annak részére, akiknek iparigazolványa, iparengedélye vagy hatósági engedélye van.

Az átvételi elismervénynek tartalmaznia kell a helyhatósági bizonyítvány keltét és számát, valamint a kiállító hatóság megnevezését, a megvett fényűzési tárgyaknak felsorolását és mennyiségét, a vételárat, az eladó cégét vagy nevét, az átvételi elismervény kiállításának keltét, a vevő nevét és lakhelyét. Az átvételi elismervényt keltezni és aláírni kell. Az adómentesen átruházott cikkekre vonatkozó bevallási ív rovatba az átvételi elismervény adatait be kell jegyezni, az elismervényt pedig a tételszámmal ellátva az adóvallomási ívhez mellékelni.

Az, aki fényűzési tárgyat a fentemlitett meghatározott célra a fényűzési forgalmi adó alól mentesítve óhajt megszerezni, köteles egyrészt az ehhez való jogosultságát a pénzügyi hatóság engedélyével igazolni, másrészt a vásárlás megtörténtét igazoló átvételi elismervényt kiállítani és az eladónak átadni. Az eladó eljárása hasonló a helyhatósági bizonyítvánnyal rendelkező vásárlóknál követett eljárással.

Könyvvezetési kötelezettség

Mindazok, akik bejelentési kötelezettség alá esnek, a fényűzési tárgyakról raktárkönyvet kötelesek vezetni. Azok a keresetűzők, akik a gyártás helyén, illetve a vámkülföldről történő behozatalkor megadóztatandó fényűzési tárgyak gyártásával és e fényűzési tárgyaknak a nagykereskedelem körében történő elárúsításával foglalkoznak, ebbeli üzleti forgalmukról megrendelési könyvet (tömböt), távábbá naplót és számlakönyvet kötelesek vezetni. Minden egyes adókivetési időszak végén a naplót le kell zárni és az adóköteles forgalomnak és fényűzési adónak összegét az adóvallomási ívbe be kell jegyezni. Minden egyes nagykereskedelem körében történő szállításról a vevőnek számlát kell adni. A raktárkönyv első tétele az üzlet megkezdése napján mutatkozó készlet. Az eladott, felhasznált vagy megsemmisült tárgyak, fogyatkozás címén, legkésőbb a legközelebbi hétköznapon jegyzendők be a raktárkönyvbe. A raktárkönyvet minden naptári év végével, legkésőbb a következő év január hó 31-ig le kell zárni.

Az eladási bárca

A fényűzési forgalmi adóval terhelten eladott fényűzési tárgyakról a kiskereskedelmi forgalomban a vevő részére eladási bárcát kell kiállítani és átadni. Ez a rendelkezés kötelező az állandó üzletteleppel bíró iparosokra és kereskedőkre nézve. Fényűzési vállalatot a pénzügyigazgatóság felmentheti az eladási bárcák kiállításának kötelezettsége alól.

Mi az átalányközösség?

A pénzügyminiszter valamely szakma kívánságára elrendelheti, hogy az illető szakma fényűzési forgalmi adóját átalányközösség formájában rójja le. Ez esetben minden évben a szakmának az átalányközösségben résztvevő összes tagjai részére fényűzési forgalmi adó fejében a pénzügyminisztérium egy bizonyos összeget állapít meg, amely összeget az átalányközösség tagjai egymás között felosztanak. Azok, akik nem csatlakoznak az átalányközösséghez, az adót a rendes úton kötelesek fizetni. Ezidőszerint átalányközösségben vannak ékszerészek, kávésok, régiségkereskedők, szőnyegkereskedők, szappangyárosok stb.

Az adóvallomási ív

A fényűzési forgalmi adónak befizetése rendesen adóvallomási ív vagy eladási lajstrom kíséretében történik. Adóvallomási ívet azok az iparosok és

kereskedők kötelesek vezetni, akik a fényűzési forgalmi adót bárcafüzetek, pénztári ívek vagy üzleti könyveik adatai alapján fizetnek. Az adóvallomási ívet minden naptári hónap utolsó napján le kell zárni, összegezni, kelettel és aláírással ellátni.

Az eladási lajstrom

Eladási lajstromot kötelesek vezetni azok a kereskedők és iparosok, akiknek nincs állandó üzlettelepük és ennélfogva házalókereskedést folytatnak, vagy az eladást országos- vagy hetivásáron, piacokon, utcákon, kávéházakban, kapuk alatt vagy más módon gyakorolják. Ugyancsak eladási lajstromot kötelesek vezetni azok is, akik, bár van állandó üzlettelepük, de az eladásokat a fenti módon eszközlik. Az eladási lajstromot minden naptári hónap végén le kell zárni és minden hónap első napján új lajstromot kell használatba venni. Az eladási lajstromok az illetékes m. kir. adóhivatalnál díjmentesen beszerezhetők.

Mikor kell befizetni a fényűzési adót?

Az adókivetési időszak egy-egy hónap. Indokolt esetekben a pénzügyigazgatóság az adókivetési időszakot egy-egy naptári évnegyedben is megállapíthatja. Azok az adófizetésre kötelezettek, akiknek fényűzési tárgyak forgalombahozatala kereseti tevékenységükhöz tartozik, az adót az adókivetési időszak leteltétől számított 15 nap alatt kötelesek az adóvallomási ív, illetve az eladási lajstrom beküldése mellett az illetékes m. kir. adóhivatal postatakarékpénztári számlájára befizetni. Ha a vállalat megszűnik, akkor a befizetést a vállalat megszűnésétől számított 15 nap alatt kell bejelenteni. Magánforgalomban történő átruházásoknál (automobilok, zongorák) megfelelő bejelentések kíséretében 8 nap alatt kell az illetékes m. kir. adóhivatalnál befizetni. Az árverések alkalmával fizetendő fényűzési adó befizetésére nézve külön előírások vannak érvényben.

Behozatal és kivitel

A fényűzési tárgyak forgalmában a vámkülföldről történő behozatal tekintet nélkül arra, hogy kereseti tevékenység körében átruházás történt-e vagy sem, általában adóköteles. Tehát nem lényeges az, hogy az eladó kereskedő vagy iparos, stb. Az adót a vámkezelési eljárás befejezése után kell leróni. Fényűzési tárgyaknak a vámkülföldről való behozatala alkalmával annak tulajdonosa vagy birtokosa a tárgyat bejelenteni köteles. A bejelentés a vámkezelési eljárással kapcsolatban s azzal egyidejüleg írásban történik. Utasforgalomban az utas szóbeli bejelentése alapján a bejelentési ívet a vámhivatal is kitöltheti. A vételárat számlával vagy más kereskedelmi levéllel kell igazolni. A fényűzési forgalmi adó alapjául szolgáló ellenérték ezúton állapíttatik meg, ha azonban a vámhivatal ezen adatokat nem tartja elfogadhatónak, akkor az adót a rendes forgalmi érték alapján állapítja meg. Ha a fél a vámhivatal megállapítását sérelmesnek tartja, jogában van szakértő meghallgatását kérni. Adómentesen hozhatja be a fényűzési tárgyat az, — ha a tárgy a kiskeres-

kedelmi forgalomban adóköteles — aki a kérdéses tárgyat keresetszerű továbbeladás céljaira szerzi meg (helyhatósági igazolvány) és az, aki a kérdéses tárgyat nem visszteherrel járó jogügylet alapján szerezte meg.

A fényűzési tárgyaknak vámkülföldre való kivitele általában véve mentes a fényűzési forgalmi adó alól. Ebben az esetben is fényűzési forgalmi adót kell fizetni szépművészeti tárgyak, régiségek, a nyomdaiparnak 1850 előtt készült termékei, autogrammok és kéziratok, pergament miniatürök, történeti beccsel bíró tárgyak és éneklő madarak után. A fényűzési tárgyak kivitelét az illetékes pénzügyigazgatóságnál be kell jelenteni.

Mikor ad ki a pénzügyi hatóság fizetési meghagyást?

Ha az adóvallomási ívek felülvizsgálása után a pénzügyigazgatóság az adót a befizetett összegtől eltérően állapítja meg, úgy akkor ha az adófizetésre kötelezett kevesebb adót fizetett, fizetési meghagyást bocsájt ki, ha pedig többet, a túlfizetést visszautalja.

Mikor kell adópótlékot fizetni?

Ha valaki az adót az előírt időben nem fizeti be, vagy az adóbevallást nem adja be, az adó 50%-át, ha pedig a pénzügyi hatóság felhívására sem tesz eleget kötelezettségének, az adó 100%-át fizeti adópótlék címén. Mellőzendő az adópótlék akkor, ha az adókivetésre kötelezett az eljárás során igazolja, hogy mulasztása véletlen volt vagy elháríthatatlan akadály okozta.

Jogorvoslat

A végzések, illetve fizetési meghagyás, valamint az adópótlék kirovása ellen a közigazgatósági bírósághoz intézendő panasznak van helye. A panasznak nincs halasztó hatálya. A fényűzési vállalatok minősítése tárgyában hozott végzés ellen a kézbesítést követő 15 napon belül a pénzügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Ellenőrzés és adatszolgáltatási kötelezettség

A pénzügyigazgatóság közegei bármikor jogosultak az utasítások és rendeletek betartásának ellenőrzése végett az adófizetésre kötelezett üzleti helyiségében, illetőleg azoknál, akiknek nincs üzlethelyiségük, a lakásukon is megjelenni. Az ellenőrzésnek csak a fényűzési forgalmi adóra szabad szorítkozni. Az adófizetésre kötelezett, valamint ennek bármely hozzátartozója vagy alkalmazottja, köteles a fényűzési forgalmi adó szempontjából tekintetbe jövő minden könyvet és iratot előmutatni és a kívánt felvilágosítást megadni. A pénzügyigazgatóság kiküldöttei csak az üzleti órák alatt jogosultak az üzletben tartózkodni az ellenőrzés megejtésére, hacsak az ezen túl való ellenőrzésre az adózásra kötelezett hozzájárulását nem adja. A rendellenességekről a kiküldött jegyzőkönyvet vesz fel, amelyre nézve az adófizetésre kötelezettnek jogában van kifogásait és észrevételeit jegyzőkönyvbe mondani.

Aki a fényűzési adóról szóló törvényben vagy rendeletekben foglalt szabályok ellen vét, anélkül, hogy a kincstárt megrövidíteni akarná, 200 P-ig terjedő bírsággal büntethető, amely adófelügyelőségi határozat ellen 15 nap alatt a székesfővárosi pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni.

Büntető rendelkezések

Adócsalást követ el, aki a bejelentési és könyvvezetési kötelezettségeknek adómegrövidítési szándékkal nem tesz eleget ; aki a fényűzési tárgy átruházását vagy annak ellenértékét egészben vagy részben akár valótlan vagy hiányos adatot tartalmazó okirat kiállításával vagy más módon eltitkolja ; aki a hatóságok megtévesztésével őt meg nem illető adómentességet vesz igénybe vagy arra törekszik ; esetleg ahhoz más javára akár cselekvéssel, akár a való ténykörülmény tudatos elhallgatásával hozzájárul ; aki üzleti könyveibe, adóvallomásaiba tudva valótlan vagy hiányos adatokat vezet be vagy azokból adatokat a fényűzési forgalmi adó megrövidítésére irányuló szándékból kihagy ; aki beadványaiban vagy a hatóság részéről hozzáintézett kérdésekre adott válaszában szándékosan valótlan nyilatkozatot tesz, vagy az adó helyes megállapítására alkalmas ismert ténykörülményt elhallgat. A szabadságvesztés büntetésén kívül minden esetben kiszabandó pénzbüntetés a veszélyeztett összegnek ötszörösétől tízszereséig terjedhet és a bíróság elrendelheti az elitélt iparigazolványának vagy iparengedélyének elkobzását és öt évig terjedhető időre eltilthatja őt fényűzési tárgyakkal való kereskedéstől. Elrendelheti továbbá az ítélet közhírrétételét.

A kisiparosság hitelellátása

Irta: **Szél Jenő,** a Budapesti Kisipari Hitelintézet r.-t. vezérigazgatója

A kisipari hitelellátás problémája nem mai keletű. A háború előtt is többízben történtek erre vonatkozó kísérletezések, de mind kivétel nélkül kudarcot vallottak. Ezért a köztudatban is az a hit gyökerezett meg, hogy a kisipari hitelszükségletet átmeneti jellegű akciókkal talán enyhíteni lehet, de véglegesen megoldani nem. Ez nemcsak a pénzügyi körök felfogása volt, hanem az iparoskörök is az állami és hatósági támogatásban látták a kisipari hitelprobléma megoldásának egyedüli lehetőségét. Sokkal jobb gazdasági viszonyok között sem volt elérhető a közpénzekből való olymértékű és oly feltételű hitelellátás, amely a mindenkori szükségletnek megfelelhetett volna, ezért senki sem remélheti őszintén, hogy az ország súlyos gazdasági helyzetében ennek a problémának végleges megoldása közpénzekből lehetséges lesz.

Ennek a tényállásnak a felismerése azonban nem jelenti azt, hogy a küzdelmet fel kell adni és hogy a kisipari hitelszükségletek állandó ellátásának biztosítását elérhetetlen álomképnek kellene tekinteni. Éppen ellenkezőleg, annak a felismerése, hogy melyik irányban nem szabad haladni, mily irányban nem szabad a meglevő energiákat beállítani, közelebb visz a célhoz, új utak keresésére és a meglevő energiáknak oly irányban való alkalmazására indít, ahonnan a probléma végleges megoldása remélhető. A kisipari hitelellátás problémája végleges megoldásának előfeltétele éppen az, hogy az egész problémát objektiv szemmel vizsgáljuk és a kisipari hitelellátásnak fennálló akadályait éppen úgy, mint a szükségességét, megismerjük. Az akadályok elhárítása csak ezek után remélhető.

Ami a kisipari hitelellátás szükségességét illeti, az annyira ismeretes, hogy e helyen indokolásra nem is szorul. Mégis rá kell mutatni arra, hogy a kisipari hitelellátás elsősorban általános közgazdasági szükséglet és csak másodsorban a kisiparosság létérdeke. A külkereskedelmi mérleg passzivitásának egyik fő okozója, hogy a kisiparosság óriási nemzeti vagyont jelentő műhelyei, gépei és felszerelései, értékes munkaképessége, nagyszámú munkáskezei parlagon hevernek és hogy tőke hiányában még azokat a munkaalkalmakat sem tudják felhasználni, amelyek a háború, a forradalmak és az infláció következtében történt nagy tőkeveszteségek, valamint a középosztály fogyasztóképességében beállott óriási csökkenése után — ha gyéren bár, de mégis kínálkoznak.

Ez a sajnálatos körülmény a külkereskedelmi mérleg megdöbbentő arányú passzivitásának szempontjából annál nagyobb jelentőséggel bír, mert a kisiparosok műhelyeiket a háború és az azt követő körülzártságunk idejében gépekkel és eszközökkel oly módon tudták felszerelni, hogy rendkívül sok cikket képesek előállítani, amelyeket azelőtt külföldről voltunk kénytelenek behozni. Igen sok oly cikkről van szó, amelyekkel a kisipar nem a hazai gyáriparral kelt versenyre, amely cikkek gyártására a gyáripar nem rendezkedhetett be, amelyekre azonban a mozgékonyabb kisipari gépek és eszközök beállításával könnyen berendezkedhetetett.

Ezek a kisipari műhelyek, amelyeknek gyártmányai árban és minőségben a külföldi gyártmányokkal szemben megállják a versenyt, ma nem képesek termelni, mert a tőkeerős külföld a nyílt hitelezés leghatalmasabb fegyverét viszi bele a konkurrenciába. A saját fogyasztóterületünkért folytatott harcot a tőkeerős külföld annál is inkább könnyebben tudja megvívni, mert a kiskereskedelem hitelellátása csak most indult meg és az egész középosztály még azokban

az esetekben sem tud megfelelő kistételű készpénzhiteleket kapni, amelyekben egyébként elegendő fedezetekkel rendelkezik. A kiskereskedelem a fogyasztóközönségért vívott harcban nem tudja nélkülözni a hitelnyujtás eszközét és így készpénzhitel híján árúhiteleket vesz igénybe, ami pedig tőkeszegénységünknél fogva a külföldi árúhitelekhez vezet. A kisipar ezzel a konkurrenciával szemben tehetetlenül áll és így a külföld ipara és munkáskezei nyernek foglalkoztatást ugyanakkor, amikor nagy nemzeti vagyont jelentő gépek és felszerelések parlagon hevernek, munkaadók és munkások tétlenül, kereset nélkül állanak.

A kisiparosságnak és az általa foglalkoztatott munkásságnak lecsökkentett kereső- és fogyasztóképessége visszahat a többi társadalmi rétegekre és azok fogyasztóképességét még jobban lecsökkenti, előidézvén igen nagy mértékben kölcsönös visszahatások eredményeképpen azt az óriási passzivitást, amely a legutóbbi statisztikai kimutatások szerint 1927-ben 346 millió pengő, 1928 első 10 hónapjában pedig már 316·5 millió pengő behozatali többletet mutat.

A fentiekből egyéb tények megvilágítása nélkül is már következik, hogy a kisipari készpénzhitelszükséglet megfelelő ellátása nemcsak lényegesen javítaná külkereskedelmi mérlegünket, hanem a termelőeszközök jobb kihasználásával az önköltségi árak csökkenésére és ezzel a drágaság csökkenésére, a munkanélküliség csökkenésére, a fogyasztóképesség fokozására, az életstandard emelkedésére, a közegészségügyi állapotok javulására, az adózóképesség növelésére és általában a közgazdasági viszonyok javulására, ezzel pedig a közállapotok megszilárdulására vezet.

Ezekután az a kérdés merül fel, mi az oka annak, hogy ezt a legégetőbb problémát még mindig nem sikerült teljesen megoldani, mik a megoldás akadályai.

A kisipari hitelellátás legfőbb akadálya: a kistételű hiteleknél a rentabilitás, mobilitás és bonitás szempontjából mutatkozó hiányok, amihez csatlakozik még a legsúlyosabb körülmény, a tőkehiány.

Nem szorul bővebb magyarázatra az a tény, hogy a kistételekben történő kihelyezéseknél az adminisztrációs költségek aránylagosan sokkal magasabbak, mint a nagyobbtételű kihelyezéseknél. Miután pedig az általánosan érvényes kamatláb a nagyobbtételű kihelyezések szerint alakul, természetes, hogy a hitelműveletekkel foglalkozó, üzleti alapon álló pénzintézetek a rendelkezésükre álló tőkéket nagyobb tételekben helyezik ki. (Inkább kihelyeznek 100.000 pengőt egy tételben, mint 50 tételben.)

A nagyobbtételű kihelyezések egyébként a mobilitás szempontjából is általában kedvezőbbek mint a kisipari kölcsönök, mert a kisiparosság vevőközönsége, illetve adósai, közismerten pontatlanok és igy a kisiparos sem tudhat kötelezettségének előre meghatározott időben pontosan eleget tenni. Azokban az esetekben pedig, amelyekben a kisiparos gépekre, felszerelésekre, raktárra készülő gyártmányok nyersanyagának beszerzésére vesz fel kölcsönt, a dolog természeténél fogva nem is tudhatja előre pontosan meghatározni, hogy mely időpontban lesz képes kölcsönét visszafizetni.

A bonitás szempontjából szintén kedvezőtlenebb a helyzet a kisipari kölcsönöknél, mert a kisiparosság rendesen műhelyfelszereléseibe és gépeibe, valamint nyersanyagokba kénytelen fektetni meglévő tőkéjét és így legtöbbnyire nem rendelkezik oly vagyontárgyak felett, amelyek bankszerű fedezetül szolgálhatnak.

Mindezen akadályoknál azonban sokkal súlyosabb akadály, a kisipari hitelek folyosítása céljából rendelkezésre bocsátható tőkék hiánya. Már a háború előtti időben is ez volt a legnagyobb akadálya a kisipar hitelellátásának. Ezt a helyzetet súlyosbította a háború tőkeveszteségein felül még az a körülmény, hogy a technika csodálatos haladásai és a tömegtermelés, újabb óriási tőkéket emésztenek fel, úgy hogy a jól fedezett nagyobbtételű hitelek kielégítésére sincs elegendő tőke. Ilyen körülmények között a közérdekű kisipari hitelellátás kérdését állami és városi támogatás nélkül, megoldani nem lehet.

Budapest székesfőváros tanácsa helyesen látta meg egyrészt azt, hogy a kisiparosságnak hitellel való ellátása nemcsak ennek a szűkebbkörnek az érdeke, hanem egyben nagyfontosságú, általános érdekű közgazdasági probléma, másrészt pedig azt, hogy a kistételű kölcsönök folyósítása nem jövedelmező üzlet és így ez a kérdés tisztán üzleti alapon álló pénzintézet útján nem oldható meg. Ezért a törvényhatósági bizottság 1916. évi július hó 5-én 842/1916. szám alatt hozott határozatával az »Albrecht Hildegarde«-alap — tartalékalap« elnevezéssel kezelt tőkék felhasználásával megalapította a Budapesti Kisipari Hitelszövetkezetet azzal a céllal, hogy a főváros kisiparos és kiskereskedő társadalmát a főváros anyagi támogatása mellett segítse. A szövetkezet azután 1918. évi január 1-én tényleg meg is kezdte működését és ezzel veszi kezdetét Magyarországon a kisipari hitelellátás intézményes megszervezése.

Ma, amikor a kisipari hitelellátás szolgálatában már két oly intézmény van, amely fokozatos fejlődésben megerősödve, mindinkább nagyobb és nagyobb mértékben látja el a kisiparosság hiteligényét, — névszerint az előbbemlített Budapesti Kisipari Hitelszövetkezet, amely később Budapesti Kisipari Hitelintézet r.-t. elnevezéssel részvénytársasággá alakult át, és az 1919. év végén alakult I. O. K. Sz. — helyénvalónak látszik megemlékezésül dr. Vita Emil akkori székesfővárosi tanácsnoknak, az intézet alapítójának előterjesztéséből (melynek alapján a Budapesti Kisipari Hitelszövetkezet alapíttatott) a következőket idézni :

A Budapesti iparosokat kölcsönökkel segélyező »Albrecht-Hildegarde-alapítvány« alapító oklevele

Budapest székesfőváros közönsége ezennel tudtul adja mindenkinek, akit illet, vagy a jövőben illetni fog, hogy a fennállott cs. kir. helytartótanács 1858 február 20-án kelt 736. számú leiratával Buda főváros és Pest szabad királyi város tanácsait arról értesítette, hogy Albrecht cs. kir. főherceg úr Őfensége, a »Pest-Ofner Zeitung« hivatalos hírlapnak 1858 február 11-én megjelent 33. számában közzétett elhatározásával Buda főváros közönségének 2000 pengő forintot, Pest város közönségének pedig 4000 pengő forintot, vagyis összesen 6000 pengő forintot azon célból ajánlott fel, hogy ezen összegekből oly alapítvány létesíttessék, amelyből szorgalmas, feddhetlen előéletű, önhibájukon kívül, szerencsétlenség vagy mostoha viszonyok között segélyre szoruló, vagy időleges munkahiánnyal küzdő önálló ipar gyakorlására jogosított és azt tényleg gyakorló budapesti iparosok segélyképen kamatnélküli kölcsönben részesíttessenek.

Az alap gyarapítására az alapító főherceg fenséges nejének, Hildegarde főhercegnőnek elhalálozása alkalmával udvarmesteri hivatala útján Buda

főváros közönségének 1864 április 14-én kelt elhatározásával még 1000 forintot adományozott és kijelentette, hogy az egész alap az »Albrecht-Hildegarde-alap« név alatt kezeltessék.

Az alapnak Őfensége által kívánt felhasználási és kezelési módozatait a már említett helytartótanácsi leirathoz csatolt »programm« állapította meg. A 11 pontból álló programm kimondotta, hogy:

a segítségre szoruló és arra érdemes kisiparosoknak nyujtandó kamatnélküli kölcsönösszeg minimuma 10, maximuma 100 forint. Az ezen feltételek mellett kölcsönben részesíthető iparosok számát a programm Pesten 50—100-ra, Budán pedig 25—50-re teszi.

A kölcsön visszafizetése 20 részletben történik, még pedig 14 napi időközökben, azonban jogában áll kölcsönvevőnek, hogy egyszerre több részletet, vagy éppen az egész hátralékot letörleszthesse.

A kölcsönért folyamodók illetékes lelkészük bizonyítványával kötelesek józan és erkölcsös életmódjukat igazolni, míg arra nézve, hogy valóban szükségben vannak, az előljáróság bizonyítványát kell mellékelniök.

A kölcsönt az alapból rendelkezésre álló összeghez képest és az igazolt szükség figyelembevételével a tanács adja a kérelmezők visszafizetési képességének megállapítása után.

Az alapot a városi letéthivatalban kezelik és szabályszerűleg könyvelik.

Az engedélyezett kölcsönökről és az ezekre eszközölt törlesztésekről naplót vezetnek.

Késedelmes adósokkal szemben a tanács perrel léphet fel, esetleg a szükséghez képest a fizetési határidőt meghosszabbíthatja, behajthatatlanság esetében pedig a követelés leírását javasolhatja. Ebben az esetben azonban a leírt összeget vagy saját anyagi eszközeivel, vagy más úton köteles a főváros pótolni. A körülményekhez képest a kölcsönárúknak zálogbaadása ellenében is megadható.

Az alapra vonatkozó számadásokat a tanács évenkint felterjeszti a főkormányzóságnak s azokat az ujságokban is közzététeti.

Az alap fokozatos növekedésével a segítségre szoruló és érdemes iparosoktól kisebb árúkészleteket is vásárolhat a város, melyeknek értékesítését aztán alkalmas módon eszközli.

Ugyancsak az említett helytartósági rendelet szerint: gond fordítandó arra, hogy (erre vonatkozó gyüjtés indítása, vagy erkölcsi kényszer alkalmazása nélkül) az ekként kezelendő jótékonyalap magánosok különböző önkényes adományai útján való növelésének az útja előkészíttessék, amely irányban a magas főkormányzóság nem hivatalos úton a lapokban a közönség figyelmét fel is hívta.

Az alap további gyarapítására szolgált a székesfőváros főpolgármesterének 1895 március 7-én 257. szám alatt Budapest székesfőváros tanácsához intézett átirata szerint Albrecht főherceg úr Őfensége elhalálozása alkalmából az annak végintézkedéseiben kifejezésre juttatott intencióknak megfelelően Frigyes cs. és kir. főherceg úr Őfensége által adományozott 10.000 korona = 5000 forint is.

Az alap szaporítása céljából a gyüjtéseket Buda főváros tanácsa 1858 április 4-én kelt 105/eln. számú, Pest város tanácsa pedig 1858 február 22-én kiadott határozataikkal indították meg.

Az alap a gyüjtések és végrendelkezések által a következő adományokkal szaporodott:

Az 1858. évben:

Pest város tanácsa	4.000	frt	— kr.
Ranolder János veszprémi püspök	300	»	— »
Podmanitzky báró	100	»	— »
Koppély Fülöp	500	»	— »
Malvieux I. G. nagykereskedő	100	»	— »
Wodiáner Albert	666	»	40 »
Budai Takarékpénztár	1.000	»	— »
Ébner N. F. közs. tan.	400	»	— »
Goldberger Samu és Fiai	333	»	20 »
Weisz I. B. nagykereskedő	200	»	— »
Schossberger W. I. és Fiai	300	»	— »
Kunig József és Fia	100	»	— »
Lévay Henrik	50	»	— »
Groisinger Lipót közs. tan.	20	»	— »
Gottesmann és Fia	100	»	— »
Eggenberger Nándor csász. tan.	15	»	— »
Degen János csász. tan.	100	»	— »
Wagner János közs. tan.	40	»	— »
Roszmanith Antal közs. tan.	20	»	— »
Pscherer Miklós közs. tan.	100	»	— »
Conrad Gusztáv cs. és kir. törv. tan.	100	»	— »
Berger Ignác közs. tan.	50	»	— »
Koenitzky G. közs. tan.	50	»	— »
Wieser Ignác közs. tan.	100	»	— »
Jalics Ferenc közs. tan.	100	»	— »
Steindl Ferenc közs. tan.	30	»	— »
Halbauer I. G. közs. tan.	40	»	— »
Fleischl D.	200	»	— »
Holitscher Farkas	50	»	— »
Medetz József közs. tan.	100	»	— »
Murathy Szilárd közs. tan.	50	»	— »
Pesti bádogos-céh	400	»	— »
Valaszky János közs. tan.	20	»	— »
Weisz M. A.	50	»	— »
Grosz Ferenc közs. tan.	50	»	— »
Hild József közs. tan.	15	»	— »
Mack Gusztáv közs. tan.	20	»	— »
Onhauser Károly közs. tan.	15	»	— »
Burghardt Ferenc közs. tan.	50	»	— »
Walthier Antal közs. tan.	50	»	— »
Röck Henrik közs. tan.	15	»	— »
Alter József közs. tan.	40	»	— »
Borsody András közs. tan.	20	»	— »
Hartleben Adolf	25	»	— »
Posner Lajos	60	»	— »
Egy névtelen a cs. k. helytartó útján	200	»	— »
Lányi I.	50	»	— »
Kohner Hermann	50	»	— »

Csongrády Marcell	50	frt	— kr.
Gschwindt Mihály közs. tan.	50	»	— »
Müller Mór H.	20	»	— »
Krausz Lipót	20	»	— »
Bar Antal helyt. elnök	100	»	— »
Frohner János	40	»	— »
Szíjgyártó-céh	30	»	— »
Sina Simon báró	1.000	»	— »
Karátsonyi Guidó	200	»	— »
Cipész-céh	100	»	— »
Pesti Takarékpénztár	3.000	»	— »
Csizmadia-céh	100	»	— »
Mihalkovits János	47	»	30 »
Szatócs-céh	50	»	— »
Spitzer Gerson	100	»	— »
Rátzky János	50	»	— »
Szebasztiány Frigyes közs. tan.	50	»	— »
Emmerling Károly	50	»	— »
Cipész-céh	100	»	— »
Asztalos-céh	100	»	— »
Lakatos-céh	100	»	— »
Geisz József és Fia	666	»	40 »
Pesti kereskedők	800	»	— »
Koppély Fülöp	200	»	— »
Jordán Gáspár közs. tan.	50	»	— »
Prückler Ignác közs. tan.	40	»	— »
Ranolder János veszprémi püspök	400	»	— »
Geyer János	30	»	— »
Hentes-céh	100	»	— »
Weinzierl Rezső	25	»	— »
Rupp György közs. tan.	40	»	— »
Cipész-céh	50	»	— »
Kádár-céh	50	»	— »
Tschögl L.	105	»	— »
Staffenberger István	42	»	— »
Bayer Márton	26	»	25 »
A pesti keresk. Lloyd-társaság	525	»	— »

1859. évben:

Aranyműves-céh	105	frt	— kr.
Weigert Mátyás	26	»	25 »
Condé Emil	126	»	— »
Strohmayer Ferenc	52	»	50 »
Szabó-céh	100	»	— »
Fodrász-céh	105	»	— »
Szatócs-céh	50	»	— »
Graff Antal	100	»	— »
Sina Simon báró	420	»	— »
Cipész-céh	50	»	— »
Kummerer Keresztély	21	»	— »
Kefekötő-céh	210	»	— »

1860. évben:

Luczenbacher János	100	frt	— kr.
Luczenbacher Pál	100	»	— »
Lafrankó József	36	»	75 »
Pesti hajhász-testület	25	»	— »
Flesch János	100	»	— »
Bérkocsis-testület	100	»	— »
Szebastiány Frigyes	236	»	25 »
Rottenbiller Lipót	50	»	— »

1861. évben:

Szatócs-céh	40	»	— »

1863. évben:

Szatócs-céh	50	»	— »

1864. évben:

Kalmár-testület	25	»	— »

1866. évben:

Kalmár-testület	25	»	— »

1867. évben:

Kalmár-testület	25	»	— »
Szobafestő-céh	20	»	— »
Johanovits Péter	50	»	— »
Flach Henrik	420	»	— »

1868. évben:

Szobafestő-céh	30	»	— »

1869. évben:

Kalmár-testület	25	»	— »

1870. évben:

Kalmár-testület	25	»	— »
Néh. Szörényi báróné szül. Marcsics Katalin hagyománya	54.493	»	72 »

1873-tól kezdve:

Ajándék és hagyományok	255	»	— »
Összesen:	76.459	frt	02 kr.,

azaz 152.918 K 04 fillér, azaz Egyszázötvenkettőezer-kilencszáztizennyolc korona 04 fillér, mely összeg az időközi kamatokkal az 1916. évi zárószámadás szerint 223.952 K 92 fillérre, azaz Kettőszázhuszonháromezer-kilencszázötvenkettő korona 92 fillérre emelkedett.«

. . . . . .

. . . . . .

A közgazdasági ügyosztály ezen előterjesztése folytán a tanács a javasolt intézkedéseket megtette és a következőleg határozott:

»Minthogy a törvényhatósági bizottság közgyűlésének 1916. évi július 5-én 842. sz. a. kelt határozata jóváhagyatott, a tanács az Albrecht-Hildegarde-alapítvány, az iparos- és kereskedőtanonciskolai alapítvány, valamint a hitelszövetkezet céljaira rendelt vagyonnak különválasztása és a tanács által később meghatározandó iparpártolási céllal létesítendő, részben azonban az Albrecht-Hildegarde-alapítvány tőkeveszteségeinek pótlására szolgáló és kezelendő tömegeknek a szervezése iránti intézkedéseket ezen előterjesztés javaslatai szerint megtette. A hitelszövetkezet megalapítása végett a tanács felhívta a XV. ügyosztályt, hogy az alapszabályoknak megfelelő alapítási és aláírási tervezeteket kibocsátván, a beérkező aláírásokat gyüjtse egybe s az aláírási határidő lejártával az alapítóközgyűlést készítse elő.

Az alapítási és aláírási tervezet a folyó évi október 12-én kelt 53. számú »Fővárosi Közlöny«-ben közzététetvén, annak megfelelőleg folyó évi október 17-én, miután a főváros nevében 2000 drb 100 koronás üzletrészt jegyeztettünk és a megfelelő számú aláírások beérkeztek, a szövetkezet alakuló közgyűlése megtartatott és azon a törvényhatósági bizottság által annak idején elfogadott alapszabályok némely stiláris és a tanács által kívánt azon a változtatással, hogy a szövetkezet címe »Budapesti Kisipari Hitelszövetkezet« legyen, megállapíttattak.

A szövetkezet közgyűlése az igazgatóságba dr. Vita Emil tanácsnokot és dr. Sipőcz Jenő tiszti ügyészt, Willinger Ferenc, dr. Kreycsy Rezső, Székely Ferenc, Schlanger Mór, Lede mann Mór, Ehrich G. Gusztáv, Thék Endre és Bittner János bizottsági tagokat, a felügyelő-bizottságba Szimély Árpád főszámvevőt, Berczik István, Schunda Vencel József, Vikár Béla bizottsági tagokat és Teltsch Árpád kereskedőt választotta meg.« stb., stb.

Az intézet azután 1918 január 1-én meg is kezdte működését.

Hogy ily intézmény létesítésére sürgős szükség volt, mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy még az alakulás esztendejében megbízást kapott arra, hogy a kormány által a háborúból visszatért kisiparosok és kiskereskedők felsegélyezésére rendelkezésre bocsátott *12 millió korona* (mai értékben 4,200.000 pengő) összeget kezelje, az igényjogosultak részére folyósítsa és tőlük behajtsa. Az első kormánymegbízás kifogástalan teljesítése alapján megbízást kapott az intézet arra is, hogy a népjóléti minisztérium részéről az *Országos Hadigondozó Hivatal* útján a hadirokkantak támogatására szánt 1,400.000 koronát kezelje, az igényjogosultak részére folyósítsa és azután tőlük behajtsa.

A forradalmak és az infláció megpróbáltatásait az intézet megrázkódtatások nélkül kiállotta. A megváltozott gazdasági helyzettel azonban számolni kellett és ezért az intézet 1923 december 14-én részvénytársasággá alakult át, hogy a kisiparosság hitelellátását és általában gazdasági érdekeit m nél jobban szolgálhassa.

A kisipari hitelellátás története és fejlődése szempontjából igen nagyjelentőségű a m. kir. kormánynak az akkori körülményekhez mért nagyarányú támogatása, amellyel a kisiparosság számottevő tömegének hitellel való ellátása céljából 1924 októberében a Pénzintézeti Központ útján 2 millió pengőt bocsátott az említett két hitelellátó szerv rendelkezésére. E hitelellátás gyakorlati keresztülvitele szempontjából döntő jelentőségű volt a Budapesti Kisipari Hitelintézet által készített hiányszavatossági tervezet,[1] amelyet a Pénzintézeti Központ elfogadott és amelynek keresztülvitele gróf Hadik Jánosnak, az

[1] E tervezetet Szél vezérigazgató készítette. Ez indiszkréciónkért remélhetőleg nem fog megharagudni. A Szerkesztőség.

I. O. K. Sz. elnökének és Pásztor Miksának, a P. K. vezérigazgatójának, a kisiparosság két önzetlen barátjának nevéhez fűződik.

Ennek alapján a Budapesti Kisipari Hitelintézet (a budapesti és környéki kisiparosok hitelellátása céljaira) 800.000 pengő visszleszámítolási hitelkeretet, az I. O. K. Sz. pedig (főként a vidéki kisiparosok hitelellátása céljára) 1,200.000 pengő visszleszámítolási hitelkeretet kapott. Ez a hitelkeret 1927. évben a kétszeresére emeltetett fel, úgyhogy a kormányakció folytán a kisiparosság részére 4 millió pengő hitelkeret áll ma rendelkezésre. Ehhez a hitelkerethez járul az az 1,200.000 pengő tőkeösszeg, amelyet Budapest székesfőváros közönsége — a kisipari hitelellátás fontosságát és az intézet eddigi teljesítményét méltányolva — alaptőke és tartalék formájában a Budapesti Kisipari Hitelintézet rendelkezésére bocsátott. A főváros költségvetésében szereplő és már belügyminiszterileg jóváhagyott újabb 400.000 pengő emeléssel az intézet saját tőkéje most már 1,600.000 pengőre fog emelkedni és ezzel a Budapesti Kisipari Hitelintézet nemcsak a kisipari hitelellátás állandó jellegű bázisává erősödik, hanem egyben tőkeerejénél fogva a számottevő pénzintézetek sorába lép. Ezen az alapon a kisiparosság érdekeit is szolgáló kiskereskedelmi hitelellátást is megkezdhette.

A Budapesti Kisipari Hitelintézetnél és az I. O. K. Sz.-nál együttesen rendelkezésre álló 5,600.000 pengő biztosított hitelkerethez hozzászámíthatunk legalább 2,400.000 pengőt, amely összeg részben betétekből, részben pedig visszleszámítolási hitelekből lesz a folyó évben a kisipari hitelellátás szolgálatába állítható. Ez a 8 millió pengő azonban a minimális összeg, amelyhez minden valószínűség szerint a kormány újabb hiteltőkékkel fog ismét hozzájárulni, úgy, hogy igen valószínű, hogy a köz támogatásával megalapozott két hitelellátó szerv folyó évi zárszámadásai már 10 millió hitelkeret nyujtásáról fognak beszámolni.

Amikor konstatáljuk, hogy a megindulás és a fejlődés csak hatósági támogatással volt elérhető és hogy a további fejlődéshez is még a kormány és a főváros hathatós támogatására van szükség, meg kell állapítani azt is, hogy a kisipari hitelprobléma végső megoldása csakis a kisiparosság saját meglevő tőkeerejének koncentrálása útján vihető keresztül.

Nagy hiba volna ugyanis, ha a kisiparosság mindent csak a kormánytól és a várostól várna, mert ez nemcsak megtagadása volna azoknak a nagy értékeknek és erőforrásoknak, amelyekkel a kisiparosság rendelkezik, hanem egyenlő volna azok hiányával. Pedig ha megvizsgáljuk a tényállást, arra az eredményre jutunk, hogy a kisiparosság óriási tőkeerőt képvisel és hogy tényleges áldozatok és nagyobb megerőltetés nélkül még a mai súlyos gazdasági helyzetben is megsokszorozni tudná azt a hiteltőkét, amely ma az állami és városi támogatás folytán rendelkezésre áll Ha ugyanis minden kisipari üzem naponkint csak 20 fillért tenne takarékbetétbe hitelellátására hivatott intézményénél, akkor ez kamat nélkül már az első évben üzemenként 73 pengőt, 250.000 üzemet számítva pedig kerek 18 millió pengőt tenne ki. Tehát körülbelül kétszerannyi gyüjthető össze ily kis összegekből, mint amennyi a kormány és a főváros nagy jóindulata és áldozatkészsége mellett eddig elérhető volt. Kétségtelen, hogy a kormány és a városok az iparosság komoly és céltudatos takarékossági tevékenykedésének hatása alatt a maga részéről is fokozott bizalommal és elismeréssel újabb és újabb hiteltőkéket bocsátana a kisipari hitelellátás rendelkezésére és hogy így belátható időn belül sikerülne a kisipari hitelproblémát véglegesen megoldani. Ha számításba vesszük, hogy napi 20 fillér 10 esztendő alatt, 6% kamattal számítva, 1000 pengőre szaporodik,

akkor egyedül az iparosság saját erejéből, a közpénzeket nem is számítva, 250 millió pengő állhatna a kisipari hitelellátás szolgálatában. Ez az összeg pedig kétségtelenül elegendő volna a kisipari hitelprobléma megoldására. Nem is vettük itt figyelembe, hogy a családtagok, valamint a kisipari üzemekben alkalmazott munkások és inasok takarékosságra való szoktatásával még nagyobb tőkék gyüjthetők össze. Ha a kisiparosság — kellő felvilágosítása alapján — rábírható lenne arra, hogy minden felesleges pénzeit, amelyek akár csak néhány napra is felhasználatlanul hevernének, hitelellátó intézetéhez bevinné és fizetéseit — hacsak lehet — készpénz helyett átutalásokkal teljesítené, akkor a fentemlített hitelösszegnek többszöröse állhatna a kisipari hitelellátás szolgálatában. A kisiparosság tehát amellett, hogy a saját átmenetileg nélkülözhető tőkéit kamatoztathatja, ugyanakkor hitelre szoruló iparostársai hiteligényeinek kielégítését is könnyebben és kedvezőbb feltételek mellett tenné lehetővé. A pénzintézet a nála elhelyezett tőkéket ugyanis kénytelen kihelyezni, hogy kamatveszteségeket ne szenvedjen. Minél több tőke áll rendelkezésére, annál könnyebb fedezeti és kamatfeltételeket kénytelen szabni, hogy tőkéit kihelyezhesse.

A mai helyzet az, hogy dacára annak, hogy úgy az I. O. K. Sz., mint a Budapesti Kisipari Hitelintézet által számított kamatok az általános kamatnivónak megfelelnek, a kisipari termelést terhelő ez a kamat (ingatlan 9%, kézizálog és kezes 10 és 11%), mégis súlyos terhet jelent és a kisipari termelést nagyon megnehezíti. Éppen úgy súlyos feltétel a kisiparosság szempontjából az, hogy csak ingatlanfedezet vagy kézizálog, vagy pedig kezesek mellett juthat hitelhez. Addig azonban, ameddig a kihelyezés céljaira nagyobb tőkék nem fognak rendelkezésre állhatni és így a kihelyezés kockázata — éppen a nagy számok törvényénél fogva — nem fog biztosabb alapot kapni (és ezzel együtt a kockázati díj megtakarításából nem lesznek nagyobb összegek tartalékolhatók), ezeken a feltételeken lényegesen könnyíteni nem lehet, hacsak nem akarjuk kockáztatni azt, hogy az eddig már a kisiparosság hitelellátásának szolgálatába állított tőkék — amelyek hivatva volnának arra, hogy ennek a hitelellátásnak állandó szolgálatában maradjanak — az esetleg beálló veszteségek következtében csökkenjenek, sőt esetleg teljesen elvesszenek. Ezzel azután a kisipari hitelellátás újbóli megkezdésére belátható időn belül gondolni sem lehetne.

Az a körültekintő eljárás, amely úgy a Budapesti Kisipari Hitelintézetnél, mint az I. O. K. Sz.-nál — az ipari érdekképviseletek részéről kiküldött bírálóválasztmányi tagok lelkiismeretes közreműködésével és hathatós támogatásával — a kisipari kölcsönigények elbírálásánál eddig érvényesült, biztosíték arra, hogy az eddig rendelkezésre bocsátott hiteltőkék a kisipari hitelellátás állandó szolgálatában fognak maradhatni. A kisiparosság körében már megindított és fokozandó takarékossági propaganda útján, valamint a kormány és a főváros részéről történő támogatás révén a kisipari hitelellátás méretei állandóan növekedőben vannak és ez alapon remélhető, hogy a kisipari hitelellátás problémája belátható időn belül végleges és kielégítő megoldást nyer.

A vándoriparok gyakorlásának szabályozása

Irta: **Bangha Ferenc**

Míg a helyhez (műhelyhez, telephez) kötött ipar gyakorlása ismételten törvényben nyert szabályozást, a vándoripar űzéséről törvénybe foglalt intézkedésünk még mindig nincsen. Közigazgatási hatóságaink törvényes határozmányok híjján az eléjük kerülő ügyekben rendszerint a házalásról szóló még a Bach-korszakból származó, de hatályon kívül mindeddig nem helyezett császári patens intézkedéseit alkalmazták, mert felfogásuk szerint a vándoriparűzés legközelebb állott a házaláshoz. A kettő között pedig lényeges különbség van, mert míg a házaló községről-községre, házról-házra járva, árút eladásra kínál, azaz árusít, addig a vándoriparos állandó telephely nélkül községről-községre, házról-házra járva, munkáját kínál a és az esetek legtöbbjében a munkát a megrendelő lakásán végzi (ablakos, drótos). A vándoriparűzés tehát nem házalás, következésképen a vándorolva folytatott iparra a házalást szabályozó császári nyílt parancs rendelkezései nem lehetnek irányadók. Mivel azonban a szabályozatlanságból származott zavarokat a közigazgatási hatóságok esetről-esetre áthidalták, a rendezetlen állapot fennállott egészen az 1925. év közepéig. Történtek ugyan komoly kísérletek a vándoriparnak törvény útján való szabályozására korábban is: 1912-ben, de mivel a tervezet az akkor még fennállott monarchia másik felének nézőpontjából hátrányosnak látszott, Ausztria ellenzése miatt a tervezet nem válhatott törvénnyé.

Ez lett a sorsa az 1924. évi kísérletnek is, jóllehet külső erők már nem gyakorolhattak befolyást. Az 1924. évi vándoripari törvénytervezet az iparosság ellenzésén szenvedett hajótörést és pedig főképen azért, mert ha törvényerőre emelkedik, nemcsak az a néhány szakma (ablakos, drótos, köszörűs, üstfoltozó stb.) lett volna vándorolva gyakorolható, amit a közfelfogás is vándoriparnak ismert, hanem valamennyi iparág. Ez az állapot egyenes visszaesést jelentett volna és a letelepedett kézművesiparosság romlására vezetett volna. Ezenkívül a tervezet áttöri a szigorított képesítés elvét, amely pedig az 1922. XII. t.-cikk egyik legértékesebb intézkedése. A tervezet ugyanis a vándoriparostól a képesítés igazolását nem követeli meg. Az iparűzés eme idejétmult módjának kiterjesztése mellett a tömérdek panaszra okot adó kontárkodás csak még inkább elburjánzott volna. A kézművesiparosság érdekképviseletei felismerték a veszedelmet és egyöntetü állásfoglalással sikerült is ezt elhárítani. Így tehát ebből a tervezetből sem lett törvény.

Mivel azonban a vándoripar gyakorlásának szabályozása elől kitérni nem lehetett, a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium az említett törvénytervezettel szemben az ipari érdekképviseletek részéről előterjesztett értékes adatok felhasználásával rendeleti úton szabályozta a kérdést.

A vándoriparok gyakorlásának ma érvényben levő rendjét az 1925. évi július hó 6-án kelt 71.103. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet állapította meg. E rendelet szerint az olyan ipari jellegű tevékenységet kell vándoriparnak tekinteni, amelyet általában vagy csak bizonyos keretek között, természeténél fogva üzlet vagy telephely nélkül házról-házra járva, vándorolva szoktak végezni. Nagy előnye a rendeletnek az, hogy nem bízza a hatóságok mérlegelésére azt, hogy mely iparok és mikor tekinthetők vándoriparoknak, hanem kifejezetten felsorolja ezeket az iparágakat és így elejét veszi annak, nehogy az iparűzésnek ez az elavult módja más szakmákra is kiterjeszthető legyen. Vándorolva űzhető ipari tevékenység a rendelet szerint: a drótosok drótozó

és foltozó munkája, a vándor ablakosok által végzett beüvegezés ablakra és képkeretre, a vándor köszörűsök munkája, a vándor nap- és esernyőjavítók, a vándor üstfoltozók és a vándor teknővájók munkája. Vándoripart csak az folytathat, akinek a lakóhelyére illetékes I. fokú iparhatóság, Budapesten a VIII. kerületi előljáróság által kiállított vándoripari engedélye van. Az engedély elnyerésének feltételeit a rendelet 2. §-a szabja meg. E rendeletszakasz szerint vándoripari engedélyt csak az kaphat, aki magyar állampolgár, vagy hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy 1921. évi július hó 26-ika óta állandóan Magyarország területén tartózkodik, a magyar állampolgárság elnyerése (optálás, visszahonosítás stb.) érdekében az előírt lépéseket a rendelet kihirdetése előtt megtette, 24. évét betöltötte és Magyarország valamely községében állandó lakóhelye van. A vándoriparosok gyermekei, vagyis akik vándoripari foglalkozásban nevelkedtek, ha megélhetésükről másképen gondoskodni nem tudnak a gyámhatóság beleegyezésével 18. évük betöltése után is nyerhetnek vándoripari engedélyt. Természetesen a többi feltételt ezeknek is igazolniok kell.

Viszont az ismertetett feltételek fennforgása esetén sem kaphat vándoripari engedélyt az, 1. aki gondnokság alatt áll, 2. aki ragályos vagy undorító betegségben szenved, 3. aki bírói vagy közigazgatási hatósági határozat folytán rendőri felügyelet alatt áll, 4. aki büntett, az állam és a társadalom rendje ellen, a szemérem ellen, vagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt bűnvádi eljárás alatt áll, vagy akit ilyen bűntett, vagy vétség miatt elítéltek a jogerős bírói ítéletben megszabott szabadságvesztés büntetés tartama, illetőleg a büntetés kiállásától vagy elévülésétől számított 3 év alatt, továbbá, akit csavargás vagy koldulás miatt két év alatt jogerősen ismételten elítéltek, az utolsó büntetés kiállásától számított két éven belül, végül 5. akit a vándoripar gyakorlását szabályozó rendeletbe ütköző kihágás miatt két éven belül ismételten elítéltek, utolsó büntetésének kiállásától számított két éven belül.

A vándoripari engedély csupán *egy* vándoripari szakma gyakorlására szólhat és a kiállításától számított egy évig érvényes, de évről-évre meghosszabbítható. Az engedély kiállításáért 3 aranykorona (3 pengő 48 fillér) fizetendő, mely összeget ipari és kereskedelmi oktatási célokra kell fordítani.

A rendelet felhatalmazza a törvényhatósági jogú és rendezett tanácsú városokat arra, hogy a vándoripari engedélyek számát közgyűlési határozattal megállapíthassák, egyes vándoripari ágak gyakorlását a városnak meghatározott részére és a napnak meghatározott óráira korlátozhassák, sőt a város területén állandó lakóhellyel nem rendelkező vándoriparosokat iparuk gyakorlásától teljesen el is tilthassák. A vándoriparos az engedélyében megjelölt iparát az ország egész területén gyakorolhatja, kivéve azokat a városokat, ahol tilalom van. Jogosult ezenkívül a vándoriparos arra is, hogy a saját maga által készített árút (pl. drótos, az általa drótból készített egérfogót) árusíthassa. A vándoripari engedély zsebben könnyen elhelyezhető kemény táblájú, a vándoriparos fényképével ellátott könyvecske, amelyet a vándoriparos a fénykép alatt az engedélyt kiállító hatósági személy előtt sajátkezűleg aláírni köteles.

Az állandó műhellyel rendelkező iparosok érdekének nézőpontjából fontos intézkedése a rendeletnek az, hogy a vándoriparos segédet nem tarthat. A vándoriparos foglalkozásának gyakorlása közben köteles engedélyét magánál tartani és azt hatósági közegeknek kívánatra felmutatni. Foglalkozásának megkezdése előtt pedig az illető városban vagy községben a rendőrkapitányságnál vagy a rendőri kirendeltségnél, ilyen nem létében pedig

a községi elöljáróságnál köteles láttamozás végett engedélyét bemutatni. Az a vándoriparos, aki engedély nélkül űzi iparát, vagy engedélyét nem hordja magával, vagy a korlátozó rendelkezéseket nem tartja meg, vagy iparát előbb megkezdi, mielőtt engedélyét a hatóságnál láttamoztatta volna, avagy segédet tart, 80 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Bármennyire világos is a rendelet szövegezése, már hatálybalépésének első évében bizonyos vonatkozásban szüksége mutatkozott annak, hogy magyarázó rendelkezés bocsáttassék ki. Az ebből a célból kiadott 86529/1925. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet nyomatékosan hangsúlyozza, hogy vándoripari engedély csak a vándoripart szabályozó rendelet 1. §-ában kifejezetten megnevezett vándoripari ágak valamelyikének gyakorlására adható. Olyan iparágnak vándorolva való űzésére tehát nem állítható ki engedély, amelyet az alaprendelet 1. §-a nem említ. A vándoriparos munkaköre tekintetében pedig leszegezi az újabb rendelet, hogy a vándor teknővájótól eltekintve, a többi vándoriparágakban a vándoriparos *uj munkát* nem vállalhat, hanem csak a magával hozott anyagból, a magával hozott szerszámmal javításokat, foltozó- és toldómunkát végezhet. Ebből következik, hogy a vándoriparos nem vállalhat olyan munkát, amit egyedül nem tud elvégezni, aminek elvégzéséhez tehát segítségre van szüksége. Ilyen munka végzésére több vándoriparos alkalmilag sem társulhat. De nagyjelentőségű ez a magyarázó rendelet abból a nézőpontból is, hogy minden kétséget eloszlató módon kimondja, hogy az, akinek állandó telephelyen való ipargyakorlásra van iparigazolványa, az vándoripari engedélyt nem nyerhet, vagyis a megtelepedett iparos egyidejűleg vándoriparos nem lehet.

A vándoripart szabályozó alaprendeletben nyert felhatalmazással több város élt is már. E helyütt csak a főváros idevágó intézkedését ismertetjük. A székesfőváros törvényhatósági bizottságának határozata szerint Budapesten csak azok a vándoriparosok gyakorolhatják vándoriparukat, akiknek a fővárosban állandó lakóhelyük van. A főváros tanácsa a vándoriparosok ellenőrzése céljából elrendelte, hogy minden vándoriparos sárgarézlapból készült rendszámot köteles ruházatán jól látható helyen viselni és köteles vándoripari engedélyét a főkapitányságnál bemutatni, magát pedig ugyanott nyilvántartásba vétetni.

Arról, hogy a vándoripar ismertetett szabályozását tartalmazó rendelet az életben bevált-e, vagy sem, bírálatot mondani merész vállalkozás volna, hiszen alig néhány év telt el hatálybalépése óta. Annyi azonban kétségtelen, hogy a rendelet a vándoriparok gyakorlását egyfelől a kívánatos keretek közé szorította, másfelől megszüntette azt a bizonytalanságot, amely a vándoripar közigazgatási rendezetlensége miatt fennállott.

A magánalkalmazottak szolgálati jogviszonyai

Irta: **Dr. Bertalan István,** kereskedelmi és iparkamarai s. titkár

I.

A magánalkalmazottak szolgálati jogviszonyait átfogóan szabályozó kódexünk nincs. A szolgálati jogviszonnyal kapcsolatosan felmerülő egyes kérdéseket a kereskedelmi, ipar- és csődtörvény, továbbá a kényszeregyességi eljárásról szóló rendeletek szabályozzák. Ezekhez kapcsolódik a 1910/1920. M. E. sz. rendelet, amely jelenleg tulajdonképen a szolgálati jogviszony legfontosabb kérdéseit szabályozó alapvető jogforrás.

A szóbanforgó jogszabályok nem írják körül, hogy ki a kereskedősegéd, vagy ki az ipari, illetőleg kereskedelmi vállalat alkalmazottja. A kialakult gyakorlat szerint kereskedősegéd az, aki kereskedőnél, mint főnöknél, javadalmazás ellenében szolgálati viszonyban áll és ott kereskedői természetű munkát végez. Kereskedősegéd az utazó és az ügynök is, ha a szolgálati jogviszony közte és főnöke között megállapítható. A bírói gyakorlat az ipari és gyári művezetőket nem tekinti kereskedősegédnek, vagy tisztviselőnek, hanem fontosabb teendőkkel megbizott iparossegédeknek. Ennek az a következése, hogy a művezetők nem igényelhetnek végkielégítést.

A szolgálati jogviszonyt lényegében a felek szerződése szabályozza. Az ipartörvény 88. §-a szerint ugyanis az iparos és segéd közötti viszony szabad egyezkedés tárgya. Ez a megállapodás azonban nem tartalmazhat az 1910/1920. M. E. rendelet 2., 7., 12. és 13. §-ainak rendelkezéseitől, az alkalmazott hátrányára eltérő kikötéseket.

A rendelet hivatkozott 2. §-a szerint a határozatlan időre kötött szolgálati szerződés csak írásban és előzetes *felmondással* akként bontható fel, hogy a felmondás a hónap utolsó napjára szólhat. A felmondási idő 2 év, vagy ezt meghaladó szolgálat esetében 3 hónap, fontosabb teendőkkel megbizott alkalmazottaknál pedig hat hónap.

A 7. §. értelmében az alkalmazottnak a *felmondási időre járó munkabérét* azon munkabér (fizetés, lakbér, bármi néven nevezendő és rendszeresen fizetett pótlék, vagy segély, jutalék, nyereségrészesedés, természetbeni szolgáltatások stb.) szerint kell számítani, amelyet az alkalmazott a szolgálati szerződésnek a felmondás időpontjában érvényben álló rendelkezései értelmében élvezett. Nem lehet azonban figyelembe venni a felmondási időre járó munkabér kiszámításánál azt a javadalmazást, amelyet az alkalmazott jutalom, remuneráció, továbbá nyílt árúsítási üzletekben közvetlen a fogyasztó részére történő eladások után jutalék címén élvezett.

A rendelet 9. §-a a következőket mondja: A szolgálati viszony megszűnése esetében az olyan alkalmazottat, aki munkaadójánál legalább öt évig megszakítás nélkül állott szolgálatban, *végkielégítés* illeti meg. A végkielégítés összege, minden betöltött három évi szolgálat után, az alkalmazottat a szolgálati viszony megszünésekor megillető munkabérnek egy hónapra eső része. A végkielégítés összege azonban nem haladhatja meg az alkalmazott egy évi munkabérét. A végkielégítés összegének megállapításánál minden megkezdett három évi időszaknak szolgálatban töltött töredékét is arányosan számításba kell venni.

A rendelet 12-ik §-a értelmében az alkalmazottat megillető *végkielégítés az alkalmazott elhalálozása esetében*, annak eltartásra jogosult és arra rászorult

házastársát vagy kiskorú gyermekeit, ilyenek nem létében eltartásra jogosult vagy arra rászoruló szüleit vagy nagyszülőit, ha pedig igényjogosult házastárs és igényjogosult gyermek is van, felében a házastársat és felében a gyermeket vagy gyermekeket illeti meg.

A rendelet 13-ik §-a a *nyugdíjjogosultak végkielégítését* szabályozza és úgy intézkedik, hogy a munkaadó a végkielégítés követelésére jogosult olyan alkalmazottnak, akinek a szolgálati viszony alapján nyugdíjigénye is van, a végkielégítést csak abban az esetben köteles fizetni, ha az alkalmazott erre irányuló kívánságát a munkaadónak a felmondási idő lejártáig bejelenti. A munkaadó ilyen esetben a kifizetett végkielégítést az alkalmazott nyugdíjköveteléséből levonhatja, illetőleg a nyugdíj fizetésére kötelezettől követelheti, hogy az alkalmazott részére járó nyugdíjat a végkielégítési összeg teljes törlesztéséig, az ő kezéhez fizesse ki.

A szolgálati jogviszonnyal kapcsolatosan felmerült leggyakoribb vitás kérdés, hogy *ki tekintendő fontosabb teendőkkel megbízott alkalmazottnak.* Sem a föntebb hivatkozott törvények, sem pedig a munkaügyi rendelet erre nézve pontos, taxativ felsorolást nem ad. A bírói gyakorlat a fontosabb munkakörnél megkívánja »a fokozottabb felelősséget, bizonyos önálló hatáskört, némi iniciativ tevékenységet, továbbá az illető alkalmazottnál a kereskedősegédekét általánosságban meghaladó iskolai előképzettséget«. Eszerint két évet meghaladó szolgálat esetén három hónapnál több felmondási időre csak olyan alkalmazottaknak van jogigényük, akiknek munkaköre nagy mértékben önálló, tevékenységük vezető és olyan jellegű, hogy az üzem egészének, vagy egyrészének irányítására elegendő.

Abban az esetben, ha az alkalmazott ideje két évnél rövidebb, a felmondási idő a következő : kereskedősegédeknél hat hét, fontosabb teendőkkel megbízott alkalmazottaknál pedig 3 hónap. (Lásd Ipartörvény 92. §-át.)

Az ipari üzemekben *a munkaadó és ipari alkalmazott — segéd* — közötti *szolgálati jogviszonyt* az ipartörvény 88—110. §-ai szabályozzák. Eszerint a munkaadó és segéd közötti viszony, ha a felek másképen nem egyeztek, vagy ha a gyárakban a munkarend másképen nem intézkedik, 15 napi felmondással megszüntethető. A fontosabb teendőkkel megbízott iparossegédek, jelesen a nagy ipari vállalatoknál, vagy gyárakban, mint könyvvezetők, pénztárnokok, üzletvezetők, utazók, raktárnokok stb. alkalmazottak tekintetében a felmondás határideje három hónap.

Felmondás nélkül, azonnali hatállyal bocsáthatja el a munkaadó alkalmazottját, ha nyereségvágyból eredő bűncselekményt követ el, ha az iparost vagy családtagját tettleg bántalmazza, vagy súlyos becsületsértést követ el, ha megintés ellenére vigyázatlanságból a ház, vagy üzlet biztonságát veszélyezteti, ha három napnál tovább terjedő szabadságvesztésbüntetésre ítélik, ha a szerződésileg elvállalt munka teljesítésére képtelen, ha undorító vagy ragályos betegségben szenved, ha a munkaadó bizalmával úgy él vissza, hogy ez az üzlet érdekeit veszélyezteti, végül ha a kereskedősegéd munkaadója beleegyezése nélkül akár maga, akár más számlájára kereskedelmi ügyleteket köt. A segéd is megszüntetheti azonnali hatállyal a szolgálati jogviszonyt, ha munkaadója vagy családtagjai közül őt tettleg bántalmazzák, ha becsületében súlyosan megsértik, ha vele szemben a munkaadó szerződéses kötelezettségét nem teljesíti, ha az iparos őt munkával ellátni nem képes, ha a munka folytatásánál egészsége vagy élete veszélyben van, végül ha munkaadója vagy hozzátartozója törvényellenes tettre vagy erkölcstelenségre csábítja.

A *próbaidő* alatt az a szolgálati időtartam értendő, amely alatt a munkaadó alkalmazottját megokolás nélkül, rögtöni hatállyal elbocsáthatja és amely idő alatt az alkalmazott is jogosult szolgálati jogviszonyát azonnal megszüntetni. Az ipartörvény 88. §-a értelmében a próbaidő tekintetében a felek szabadon egyezkedhetnek. Ha megegyezés nincs, a szerződés csak egyheti próbaidő eltelte után válik kötelező erejűvé. A kereskedősegédeknél és tisztviselőknél a próbaidő külön kikötendő.

II.

A fentismertetett jogszabályok mutatják, hogy a munkaadó és alkalmazott közötti szolgálati jogviszony törvényes szabályozása jelenleg nálunk meglehetősen hiányos. Éppen ezért a gazdasági körök régen sürgetik egy átfogó és a szolgálati jogviszony minden kérdésére kiterjedő kódex elkészítését. Ennek a kódexnek tervezete már meg van. Nem régen a Magyar Társadalompolitikai Társaságban megvitatás alá került. Ezt a tervezetet — amely 9 fejezetre oszlik és 115 §-ból áll — a következőkben ismertetjük :

A törvény érvénye — amennyiben kivételt nem tesz — kiterjed mindazoknak a szolgálati viszonyára, akik iparosnak vagy kereskedőnek vállalatában, mint tisztviselők vagy kereskedősegédek vannak alkalmazva. Kétség esetén azt, hogy az alkalmazott a törvény érvénye alá tartozik-e vagy sem, a szolgálat jellegének és ezt minősítő közfelfogásnak alapján kell megítélni. A szolgálati szerződés, ha a törvény mást nem rendel, bármely alakban megkötheto. Ha a szerződéskötés nem írásban történt, a munkaadó akkor is köteles a megkötéstől számított három hónap alatt a megállapodás lényeges kikötéseit magábafoglaló iratot az alkalmazottnak kiadni. Ebbe a levélbe fel nem vett vagy vele ellenkező szerződési kikötések bizonyíthatók. Ha a felek valamely joga vagy kötelessége tekintetében sem a törvény, sem a szolgálati szabályzat, sem a szerződés nem rendelkezik, a hasonló vállalatokban hasonló alkalmazásban levők tekintetében fennálló szokás az irányadó. A szerződés nem tartalmazhat olyan kikötést, mely kényszerítő jogszabálytól, vagy a feleket kötelező munkaszabály-szerződéstől, vagy a szolgálati szabályzattól az alkalmazott hátrányára eltér. Az alkalmazott lemondása a szóbanforgó szabályokban biztosított jogáról érvénytelen. A szerződés egyrészének semmisége, a többinek érvényességét nem érinti. A szolgálati viszony alapján támasztható követelések úgy a munkaadó, mint az alkalmazott részéről az érvényesíthetőség kezdőpontjától számított három év alatt elévülnek. A versenytilalmi megállapodás csak akkor érvényes, ha az alkalmazott a megállapodás létesítésétől nagykorú volt és évi illetménye a 6000 pengőt meghaladta. További feltételek : a megállapodás irásban történt légyen és a felek között kicseréltessék ; a szolgálati viszony megszűnésétől számított két évnél, műszaki alkalmazottnál pedig négy évnél hosszabb időre ne szóljon. A munkaadó kötelezze magát, hogy az alkalmazott utolsó illetményének legalább egész értékét a korlátozás ideje alatt tovább fizeti, végül figyelemmel az alkalmazott előmenetelére, a korlátozás méltánytalan ne legyen.

Illetmény alatt a szolgálati kötelezettségnek bármiképpen megállapított és bármiképpen nevezett ellenértéke értendő. Illetmény külön kikötés nélkül is jár, hacsak megállapítást nem nyer, hogy az alkalmazott tapasztalatlanságát, szorult helyzetét stb. kihasználva, aránytalanul alacsony illetményt köt ki, az alkalmazott az illetmény kiegészítését követelheti. Ez az igény a szolgálati viszony megszünésétől számított három hónap után elévül. A szerződésben

megállapitott jutalék az alkalmazottnak akkor is jár, ha az ügylet közvetlen közreműködése nélkül jött létre a munkaadó és harmadik személy között, amennyiben az ügyletkötési alkalmat ő szerezte, vagy akikkel az ügyletkötés szolgálati hatáskörébe volt utalva, vagy akik ahhoz a körlethez tartoztak, amelyben az alkalmazott volt munkaadó egyedüli üzleti képviselője. A jutalék az üzlet megkötése után esedékes. Az üzleti év végén vagy más alkalommal a munkaadó által az alkalmazottnak adott jutalom, más megállapodás hiányában, a későbbi években is kikötöttnek tekintendő.

Az alkalmazott találmánya az alkalmazottat illeti. Az üzemi találmány a munkaadóé, éppen úgy, mint a szolgálati találmány is. Az alkalmazottnak a munkaadó termelési körébe tartozó találmányára, ami nem a munkaadóé, a munkaadónak elővásárlási joga van. A készpénzilletmény, más megállapodás hiányában, utólag esedékes és pedig : az állandó készpénzilletmény legkésőbb a hó utolsó napján, a forgalom vagy bevétel szerint alakuló illetmény legkésőbb a következő hó 8-ik napján, a lakáspénz a lakbérnegyed utolsó napján, a provizió a letelt negyedévet követő hó végén, az üzletenkint előálló nyereségszerinti illetmény az eredmény megállapításától és csoportos üzletkötésekre vonatkozó megállapodás esetén az évi mérleg megállapitásától számított 8 nap alatt. Ha az illetmény a munka eredménye szerint van megállapítva, az alkalmazottnak havonkint megfelelő előlegre van igénye. Az illetmény elszámolása fizetési jegyzékkel történik. Évenkint hatheti betegség stb. az illetményhez való jogot nem semmisíti meg. A munkaadót az előleg természetben nyujtott szolgáltatás és kártérítési igény erejéig beszámítási és visszatartási jog illeti az alkalmazott fizetésére.

Részletesen szabályozza a javaslat a jóléti intézmények, a szolgálati lakás, az egészség- és erkölcsvédelem, valamint a szabadságidő ügyét. Egy évi szolgálat után kétheti, ötévi szolgálat után háromheti és tízévi szolgálat után pedig négyheti szabadságidő jár.

A szolgálati jogviszony a szerződés lejártával vagy felmondással szűnik meg. A próbaidő alatt a szolgálati viszony bármikor kölcsönösen, azonnali érvénnyel, felmondható. A próbaidő egy hónapnál, vezető állásban levőknél pedig három hónapnál hosszabb nem lehet. A felmondás írásban történhetik és a hó végére szólhat. A felmondásra vonatkozóan, amennyiben a szerződés hosszabb felmondási időt nem állapít meg, a következő elvek a mértékadók : Ha a szolgálati viszony öt évnél rövidebb, a felmondási idő hat hét, hosszabb szolgálat esetén három hónap. Fontosabb teendőkkel megbízott alkalmazottnál három, illetőleg hat hónap. Vezető állásban levőknél egy év. Ha a szerződési vagy törvényi felmondás megtartása a munkaadó vagyoni romlását vonná maga után, a szolgálati viszony a kötelező felmondási idő felének betartásával is megszüntethető. A szolgálati viszony azonnali megszüntetésének szabályai változatlanul megmaradnak. Ha a szolgálati viszonyt a munkaadó nem az alkalmazott vétkességéből, vagy az alkalmazott a munkaadó vétkességéből megszünteti és a szolgálati viszony öt évnél hosszabb ideje tart, az alkalmazottnak végkielégítés jár. A végkielégítés összege minden háromévi szolgálat után egyhavi összilletmény, ami azonban végeredményben egyévi illetményénél több nem lehet. Felmondásban levő alkalmazottnak a munkaidő alatt is lehetőséget kell adni, hogy új elhelyezkedést keressen. A kilépő alkalmazottat szolgálati bizonyítvánnyal kell ellátni. A munkaadónak olyan megállapodása, hogy egymás alkalmazottait egyáltalán nem vagy csak bizonyos idő után veszik fel, hatálytalan. Minden üzemben, ahol legalább húsz, a törvény érvénye alá tartozó alkalmazott van, szolgálati szabályzat létesítendő.

Az aggkori és rokkantsági biztosítás

Irta : **Fuchs Albert,** a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara s.-titkára

Korszakalkotó törvénycikk lépett életbe ez év január 1-ével : az 1928 : XL. t. c., amely az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosítást valósítja meg. Felsőbb helyen ennek a törvénycikknek a Lex Vass II. nevet adták, mintegy népszerűsítésül. Az idő fogja megmutatni, hogy ez a törvény valóban népszerűvé fog-e válni, helyesebben, hogy azok a szolgáltatások, amiket az Országos Társadalombiztosító Intézet a törvényben körülírt ágazatokban nyujtani fog, valóban népszerűek lesznek-e, arányban lesznek-e a várható terhekkel és nem-e fog a munkaadók megterhelése az ipari termelésre bénítólag hatni? Csak hosszú évek mulva látjuk majd, vajjon dícséretet, áldást, hálát jelent-e a Lex Vass II. elnevezés, úgy, amint azt kodifikátorainak tiszta felfogásból fakadt tette megérdemelné, vagy pedig súlyos terhek, növekedő anyagi gondok és ki nem elégített szociális igények kevéssé tiszteletreméltó komplexumát? Ma, különösen a közép- és a kisipar, egyáltalában nem egyértelműen buzgó ennek a törvénynek a méltatásában és a keresők ezen kategóriájában bizony túlnyomó azoknak a véleménye, akik csak újabb terhet látnak az alkalmazottak aggkori biztosításának fentartásához szolgáló járulékokban, amikkel nézetük szerint nem áll szemben a társadalmi békét valóban szolgáló ellenszolgáltatás. Sőt nem ritkák azok sem, akik egyáltalában időszerütlennek találják a szociális biztosítás kiépítését, ehelyett saját gazdasági helyzetük megerősítését, vagy saját aggkori biztosítását előbbrevalónak és a társadalom szempontjából is fontosabbnak ítélik.

Nem akarunk az időnek, ennek a vitás kérdések eldöntésében igen kompetens bírónak, elébevágni akkor, amikor úgy a törvénnyel, mint pedig az azt támadó vélemények egynémelyikével szemben bizonyos kritikai megjegyzéseket teszünk és különösen azzal a nézettel szállunk szembe, amely ezt a törvényt időszerűtlennek minősíti. Azonban az, aki tárgyilagosan gondolkodik és nem téveszti el szeme előtt a nagy összefüggéseket, amik még kisebb dolgokban is tekintetbe veendők, mint amilyenek a szociális biztosítás kérdései, hanem a mindennapi élet bajai felett álló szempontokat is figyelembe veszi, az mindent mondhat erről a törvényről — amelyet valószínüleg az alkotói sem tartanak olyan tökéletesnek, mint amilyennek azt be kell állítaniok —, csak azt nem : hogy időszerűtlen.

Az lehet és minden érdekképviselet részéről ismételten megállapítást is nyert, akár agrár-, akár merkantiljellegűek legyenek is azok, hogy a kormány politikája az esetek túlnyomó részében nem könnyíti meg a gazdasági életben működő és az adókat szolgáltató egyedek küszködését a mindennapi gondokkal, sőt gyakran még meg is nehezíti annak a munkáját, aki becsületes igyekezettel robotol napról-napra ; az is bizonyos, hogy a mai kormánypolitika mellett a szociális biztosítás kiépítése elsősorban a várható terhek mérlegelését váltja ki a munkaadókból, sőt azt is lehetne talán mondani, hogy a kormány részéről reá fordított igyekezet és buzgalom kirí a kormány által követett gazdaságpolitika sokkal csendesebb menetéből, azonban Magyarországon, ahol csak a közelmultban részesült a nemzet olyan borzasztó szenvedések árán, a saját bőrén »szemléltető« történelmi oktatásban, a munkavállalók helyzetének, jelesül aggkori ellátásának javítására célzó mindennemű komoly lépést inkább elkésettnek, mint korainak kell minősíteni.

Senki sem állíthatja, hogy a munkások és egyéb alkalmazottak aggkori és rokkantsági biztosításával a kommunizmus réme örök időkre megszünt volna Magyarországot fenyegetni. Még azt sem lehet mondani, hogy a majdan megindulo tényleges ellátás meg fogja oldani a munkás és munkaadó közti ellentétes kérdéseknek legalább egy részét. Az azonban bizonyos, hogy a kormány súlyos mulasztást követett volna el, ha nem foglalkoznék komolyan azoknak a lakosoknak aggkori ellátása kérdésével, akik egész életüket, munkaerejüket, minden testi és szellemi képességüket odaadják egy gazdasági ág nagygyá fejlesztéséhez, maguknak ugyszólván csak a puszta mindennapi megélhetést biztosítva. Fokozottan fontos ez ugyszólván olyan kritikus időszakban, mint a mai, amikor senki sem számíthat saját gyermekei hálájára, azok által való egykori ellátásra. Ép olyan nagyfokú lenne a mulasztás, ha az elhalt munkavállaló hátramaradottainak támogatását nem igyekeznék a kormány ezzel együtt megoldani. Kétségtelen, hogy a tettével, a szóbanforgó törvény megalkotásával és annak sietős keresztülvitelével a kormányzásnál nélkülözhetetlen előrelátásról tett tanubizonyságot.

Ezekkel a megállapításokkal egyáltalában nem akarunk a kormánynak valami szédületes érdemeket tulajdonítani ; pusztán az igazságot kívánjuk leszögezni és a magunk részéről is hangoztatni, hogy az aggkori ellátásról való gondoskodás igenis időszerű és ezért a kormányt nem illeti gáncs. (A részletek és a kapcsolatos kérdéseknek egész sora már más lapra tartoznak, most azonban csak az elvről van szó.) Meg kell azonban azt is mondani, hogy dicshimnuszok elzengésére annál kevésbé foroghat fenn ok, mert hiszen Magyarország ennek a biztosításnak a bevezetésével nem végez úttörő munkát, hanem egészen egyszerűen teszi azt, amit Európának úgyszólván összes állama már megtett az elmult években valamilyen formában.

Hiszen tudvalevő, hogy a munkások aggkori ellátásáról gondoskodik Belgium 1924 óta, Bulgária ugyanazóta, Németország 1889 óta, Franciaország 1910 óta, Olaszország 1923 óta, Luxemburg 1911 óta, Anglia 1906 óta, Lengyelország a volt német területen 1885 óta, Románia 1912 óta, Oroszország 1922 óta, Svájc 1913 óta, az S. H. S. állam 1922 óta, Spanyolország 1921 óta, Csehszlovákia, volt osztrák része 1906 óta, még pedig mindezek a kötelező biztosítás alapján. Ettől eltérő módon szabályozták az aggkori ellátás kérdését : Dánia, ahol 1891 óta általában a szegényebb állampolgárok részesülnek ellátásban, ugyanez a helyzet Angliában 1908 óta és Norvégiában 1923 óta. Svédország még tovább ment : 1913 óta az összes állampolgárok biztosításra kötelezettek. Az egyes államokban különböző azoknak a köre, akikre a biztosítás kiterjed ; az ipari munkásokra azonban mindenütt vonatkozik. Nem vonatkozik azonban mindenütt a hátramaradottakra is. Miután azonban nálunk a hátramaradottak igen nagy szerepet játszanak, főleg a keresők aránylag rövid élettartama, továbbá az aránylag alacsony keresetek miatt, aminek következtében megtakarítások vagy magánéletbiztosítások a munkások körében ritkák, nálunk a hátramaradottakról való gondoskodás nélkül alig lehetett gondolni a kérdés megoldására.

Bárha a felsorolt államok egynémelyikében a vonatkozó törvények rendelkezései talán inkább csak papiron vannak meg, másokban pedig most folyik az életbeléptetés, holott már évekkel ezelőtt hoztak megfelelő törvényt, — mégis tény az, hogy Középeurópában Magyarország maradt utolsónak. Nyilvánvaló tehát, hogy itt olyan kérdésről van szó, amit a szociális viszonyoknak az államok közötti kölcsönhatása miatt is rendezni kellett és ahol súlyos veszélyek felidézése nélkül tovább késedelmeskedni alig lehetett.

Mondottuk, hogy a törvény korszakalkotó. Az, még pedig több szempontból. Elsősorban talán kormányzati szempontból. A kormány ezzel a törvénnyel ugyanis világos bizonyítékát szolgáltatta annak, hogy a háborút követő kilengések nyujtotta tapasztalatokból nem a megtorlás, hanem a meggyőzés, a megelőzés és a gyógyítás útjára vezető következtetéseket vonta le, nem úgy, mint az 1514-iki parasztlázadás leverése után az akkori uralom, amely a közvetlen bosszúálláson kívül, annak befejeztével, nemzedékekre kiható büntetést alkalmazott a jobbágy szabad költözködési jogának felfüggesztése által. Kitűnő históriusaink rámutatnak arra az összefüggésre, amely a parasztlázadás véres leverése és a jobbágyságnak helyhez kötése közt egyrészt, a török diadalmas előnyomulása közt másrészt, minden bizonnyal tényleg fenn is állott. Politikai okosság tehát, ha bizonyos mértékig azonos helyzetben nem azt a következtetést vonja le a kormány, amit talán az emberi indulatok szívesebben látnának, hanem azt, ami célszerűbb. Miután azonban a politikai okosságnak ilyen nyilvánvaló megnyilatkozásai nálunk is sokkal ritkábbak, mint azt az ember gondolná, a kormány azon elhatározását, hogy a szociális gondoskodás terére lép, a törvény korszakalkotó mivoltának első és talán legjelentősebb szimptomájának tartjuk.

Korszakalkotó a törvény társadalmi szempontból. Valószínűleg nemcsak azt a feszültséget fogja csökkenteni, amely munkaadó és munkavállaló közt fennáll, hanem — és talán főleg — azt, amely a nyugdíjképes tisztviselő és a máról holnapra élő munkás közt újabb időkben kifejlődött. A tisztviselő és a munkás közti mély szakadékot nemcsak az úr és nem úr, nemcsak a glacé-kesztyű és a kormos tenyér, a postás- vagy vasutas-uniformis és az olajos munkászubbony kérdése, hanem talán még nagyobb mértékben az támasztotta, hogy az egyik akkor is kap fizetést nyugdíj formájában, amikor már nem tud dolgozni, míg a másik utolsó leheletéig kénytelen dolgozni, hacsak leszármazottja el nem tartja, ami ma ritkaság. Amikor a munkás is megkaphatja a maga kis nyugdíját, akkor érzésben, függetlenségben közelebb jut ahhoz a kistisztviselőhöz, ahhoz a kispolgárhoz, aki alapjában véve műveltségben, társadalmi fontosságban nem áll nálánál magasabb fokon és akit tőle a fix fizetés és az aggkori ellátás széles árka választott el. A demokratizálódásnak, az eddig különböző polcokon elhelyeződött és egymástól elkülönült társadalmi csoportok közlekedésének igen hatalmas eszköze lehet az aggkornak egyformán biztosított álomképe akkor, ha más hatások nem ellensúlyozzák ezt az irányt. Sőt ma, amikor az ország megcsonkítása folytán olyanok is készek ipari pályára lépni, akik ezt más viszonyok közt nem is tették volna meg, fokozottabb jelentősége lehet ennek nálunk, mint volt a külföldön, ahol a legfelső osztályoktól eltekintve, sohasem volt a társadalmi elkülönülés oly éles, mint nálunk. Magyarországon — épúgy, mint Franciaországban — mindig igen nagy volt a nyugdíjas állások becsülete ; joggal remélhető, hogy akkor, amikor az ipari munka is megadja a nyugdíj lehetőségét, alább fog hagyni az ú. n. intelligens pályák felé való tódulással és azoknál, akik családi környezetüknél, egyéni természetüknél és intelligenciájuk színvonalánál fogva úgyis inkább illenek a munkáspályákra, mint a felsőbb iskolák sokszor tövissel teleszúrt padjaiba, nem fogják szüleik tovább erőltetni a tanulást, amit tettek eddig, hogy gyermekünknek nyugdíjképes állást biztosítsanak, hanem beadják inasnak.

Ez az egyik fele az éremnek, az, amely a kedvező hatást tünteti fel. Van azonban a kérdésnek másik oldala is, ez pedig kevésbbé kedvező. Igen félő, hogy a vállalkozási, az önállósulási kedv még inkább csökkenni fog, holott

már most sem áll elég magasan. Ha a munkás tudja, hogy ő aggkorára biztosítva van, hogy hátramaradottai nem lesznek egyszer a legszörnyűbb nélkülözéseknek kitéve és ennek egyetlen feltétele az, hogy szép csendesen dolgozva elérje a kiszabott korhatárt, még az a munkás is, aki kisiparosnál dolgozik, kevésbbé fog oda törekedni, hogy valamikor önálló mesterré váljék. Ehelyett munkahelyének megválasztásánál előnyben fogja részesíteni a nagy gyárakat, mert ott állandóbb a kereset, tehát a nyugdíjjárulék befizetése nem forog veszélyben, és talán kisebb is a fáradság. Igen sok valószínűség szól tehát amellett, hogy a társadalmi nyugalomnak az a megteremtése, ami egyik fő indító oka mindenütt az alkalmazotti kötelező nyugdíjintézmény létesítésének, az önálló középosztály rovására, annak gyöngülése árán fog végbemenni.

Éppen ez a harmadik korszakalkotó vonása ennek a törvénynek. Amíg az egyik oldalon azt igéri, hogy a proletársorsú munkásból aggkori ellátásáért aggódó kispolgárt és nem hiú ábrándok túlfűtött légkörében élő forradalmárt fog nevelni, addig a másik oldalon még súlyosabb helyzetbe sodorhatja éppen a kispolgárságnak a nemzet szempontjából egyik legértékesebb rétegét, az önálló kézművesrendet. Meg vagyunk róla győződve, hogy a munkások aggkori ellátása a legnagyobb változásokat az önálló kézműves- és kisipar soraiban fogja okozni. Tompítja a vállalkozókedvet, azok közül a munkások közül, akiknek inkább van hajlamuk az aggkor nyugalmának biztosítására, mint jobb poziciónak tengernyi gond és vesződség árán való kiverekedésére, a legjobbakat elvonja a kisebb és közepes műhelyekből a nagy gyárvállalatok felé, mert ott biztosabb a kereset, sokszor könnyebb is a munka és rendszerint egészségesebbek is a munkavégzés feltételei. Nem lesz meg a szükséges utánpótlás, sőt lesz nem egy mester, aki maga is szegre akasztja a vonalzóját, leteszi a kalapácsot, az ollót, visszaadja iparigazolványát és beáll előmunkásnak egy gyárba. Ha megfelelő intézkedések nem fognak kedvezni ennek az osztálynak, úgy lehet, már igen rövid idő alatt az megszűnik egyik főoszlopa lenni a polgári társadalomnak és mindinkább el fog veszni a gyári munkásság tömegeiben. Mondanunk sem kell, hogy nemcsak osztályérdekek, hanem igen jelentős társadalmi, nemzeti és állami szempontok azok, amelyek ennek a fejlődésnek lehető megelőzését írják épúgy parancsolólag elő, mint ahogy nem lehetett kitérni az alkalmazottak aggkori biztosításának bevezetése elől.

Azt, hogy a munkásság szempontjából is korszakalkotó ez a törvény, mondani sem kell. Hiszen jogos reményt nyújt arra, hogy derűsebb, nyugodtabb kedéllyel fogja sorsát elviselni az, aki tudja, hogy aggkorára róla gondoskodnak és ha idő előtt kidőlne a dolgozók végtelen sorából, hátramaradottai nem lesznek az élet viharainak minden anyagi támasz nélkül kiszolgáltatva. Valószínű, hogy úgynevezett jobb elemek is inkább fognak erre a pályára lépni, mint eddig, ami nemcsak az úgynevezett intelligens foglalkozási ágak túlzsufoltságát fogja enyhíteni, hanem növelni fogja a tanultabb, használhatóbb, intelligensebb munkások számát, ami azután egész munkáskategóriák színvonalának anyagi emelkedését is hozhatja eredményül.

Az eddig elmondottakból önként adódik, egészen világos az a további következtetés, hogy a munkaadók közül legkevesebb hátránnyal a gyáriparra nézve fog a nyugdíjintézmény járni, sőt talán bizonyos mértékig még közvetlen előnnyel is lesz reá nézve. A munkásnak lesz a bérén kívül is féltenivalója, munkanélkül eltöltött ideje megrövidíti majdani nyugdíját, tehát inkább megbecsüli magát és igyekszik megfelelő teljesítménnyel állandó keresetet biztó-

sítani. A gyáros állandóbb és (talán) jobban dolgozó, valószínűleg azonban több intelligensebb munkást is fog kapni, mint eddig, mindenesetre azonban a legjobb anyag közt fog válogathatni, feltéve, hogy állandó foglalkoztatónak ismerik. A kis- és középipar versenye még inkább gyöngülni fog és valószinűleg kevésbé feszült atmoszférában fog a munka folyni. Az, hogy az új teher felét a gyáros fogja viselni, kevésbé esik latba, mert hiszen hasonló terhet visel a konkurrens külföldi gyáros is ; nem diszparitásról van szó, hanem egy eddig élvezett előny elvesztéséről, amit az esetek nagy részében céltudatos reorganizációs munkákkal bizonyára paralizálni lehet.

* * *

Amikor ezt a törvényt a következőkben, legalább vázlatosan, részleteiben ismertetjük, akkor gyakran rá kell térnünk az új betegségi és a baleseti kötelező biztosításról szóló 1927 : XXI. tc.-re, mert a végrehajtás mindkét ágazatra nézve közösen fog történni, egyetlen blankettán történik a bejelentés, egyszerre a járulékfizetés stb. A miniszter ugyanis az eddigi betegségi és baleseti, továbbá az új aggkori és rokkantsági biztosítást egy nagy Országos Társadalombiztosító Intézetté olvasztotta össze, hogy így lehetőleg egyszerűsítse az adminisztrációt és csökkentse az érdekelt felek munkáját.

Mielőtt áttérnénk, azokra a teendőkre, amik a törvénnyel kapcsolatban a kézműves- és kisiparosság szempontjából szükségesek, a törvény fontosabb rendelkezéseit úgy ismertetjük, hogy a végrehajtásra vonatkozólag kiadott 6300/eln. 1928. évi népjóléti és munkaügyi miniszteri rendelet határozmányait is figyelembe vesszük.

A törvény szerint biztosításra kötelezettek általában mindazok, akik betegségi biztosítási kötelezettség alá esnek. Vannak azonban kivételek és ezek figyelembevételével öregségi biztosításra kötelezettek azok a belföldi vállalatok, üzemek, hivatalok, és foglalkozások, amelyek :

1. az ipartörvény alá esnek ;
2. az ipartörvény alá nem esnek, de keresetszerűen folytattatnak ,
3. a bányatörvény alá esnek.

Ezeken kívül kötelezettek : kőfejtő, homok, kavics és anyagtermelő, mindennemű építkezési és építményfentartási vállalatok vagy üzemek és hivatalok, kivéve a mezőgazdaság, erdőgazdaság stb. körében házilag végzett építkezéseket, gyulékony, mérges vagy robbanó anyagoknak és tárgyaknak előállítása, feldolgozása, vegyészeti, fizikai vagy gyógyszertári laboratóriumok, vágóhidak és jégművek, raktárak, vállalatok és pincészetek, a fuvarozás, szállítmányozás, állattartás körébe eső tevékenységek, gépjármű tartása, vasúti és hajózási vállalat, üzem stb., kivéve azonban a mezőgazdasággal, erdőgazdasággal, állattenyésztéssel stb. kapcsolatos üzemeket, posta-, távirda- és távbeszélőüzemek, azoknak hivatalai, gyárai, műhelyei és fentartási munkálatai. Mindazok, akik a felsorolt foglalkozási ágakban mint munkavállalók munkabér fejében munkaviszonyban állanak, nemre, korra és állampolgárságra való tekintet nélkül öregség és rokkantság esetére szóló biztosításra kötelezettek.

Munkabérnek számít : a fizetés, a bér, a napibér, a lakáspénz, a működési, a drágasági, a túlóra és egyéb pótlék, rendszeresített közlekedési költségmegtérítés, jutalom, jutalék, az egyezmény vagy darabszám szerint járó díj, általában a munkaviszonyból származó minden készpénz és minden természetben való járandóság, ideértve a harmadik személyek változó vagy alkalomszerű

szolgáltatásaiból származó bevételeket, például borravalót. A természetben adott szolgáltatás egyenértékét a Társadalombiztosító Intézet kerületenként és negyedévenként állapítja meg.

Munkásokra a biztosítás, a munkabér összegére való tekintet nélkül, kötelező. Ellenben tisztviselők, művezetők, kereskedősegédek, általában a vállalatoknál havi vagy évi fizetésű alkalmazottak, ideértve az ilyen fizetésű segédalkalmazottakat, mint altisztek, hivatalszolgák stb. is, csak akkor esnek öregségi biztosítási kötelezettség alá, ha javadalmazásuk összesen nem éri el az évi 6000 pengőt. Azok a kereskedelmi utazók, kirakatrendezők, ügynökök és pénzbeszedők, akik csak egy munkaadóval állanak munkaviszonyban, ezen az értékhatáron belül szintén biztosítási kötelezettség alá esnek. Az egészen mindegy, hogy a munkaviszony állandó-e, avagy ideiglenes, illetve átmeneti.

Tanoncok, gyakornokok és hasonló alkalmazásban részesülő munkavállalók akkor esnek biztosítási kötelezettség alá, ha akár természetbeni ellátásban akár más javadalmazásban részesülnek. Az otthonmunkások is biztosítási köteleztettség alá esnek.

Belföldi vállalatoknak olyan külföldön dolgozó alkalmazottai, akik, ha itthon dolgoznának, biztosítási kötelezettség alá esnének, akkor esnek Magyarországon biztosítási kötelezettség alá, ha magyar honosok és annak az államnak a törvényei szerint nincsenek öregség és rokkantság esetére biztosítva, amely állam területén dolgoznak. A cselédekre, a házmesterekre, a segédházmesterekre, a hírlapárusokra és hírlapkihordókra vonatkozó biztosítási kötelezettség ideiglenesen fel van függesztve.

Mindenki csak a főfoglalkozása alapján esik biztosítási kötelezettség alá és senkit sem lehet többszörösen biztosítani. Ennélfogva nem esnek biztosítási kötelezettség alá mindazok, akik nyugdíjképes állást töltenek be, vagy az állammal a nyugellátás szempontjából viszonosságban álló, vagy legalább is állami felügyelet mellett működő nyugdíjalapnak, nyugdíjpénztárnak, továbbá bányanyugdíjpénztárnak tagjai, továbbá azok, akik a népjóléti és munkaügyi miniszter által elismert vállalati nyugdíjpénztárnak tagjai.

Mindezek a felsorolt foglalkozási ágazatok stb. körében alkalmazottak kötelező biztosítás alá esnek. *Önkéntesen* biztosíthatók mindazok, akik betegség esetére önkéntesen biztosíthatják magukat, vagyis a nyugdíjban, járadékban, vagy ellátásban részesülő személyek, a háziiparral foglalkozók, a segédszemélyzet nélkül dolgozó önálló iparosok, a napszámosok, a külföldi államoknak Magyarországon működő képviseleti hatóságainál alkalmazott munkavállalók és azok, akik már az 1927. évi XXI. tc. életbelépésekor az eddig fennálló pénztáraknál betegség esetére önkéntesen biztosítva voltak. Ezeken kívül még önként biztosíthatják magukat a segédekkel dolgozó iparosok, a kereskedelmi és iparkamarai illetéket fizető kereskedők, a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek alkalmazottai, a karhatalmi alakulatok legénységi állományú tagjai, a műhelyben, üzemben stb. segítő családtagok, a több cégnél dolgozó ügynökök, kirakatrendezők, levelezők, stb.; ugyanez áll azokra a magyar honosokra is, akik legalább egy év óta külföldön tartózkodnak és 55-ik életévüket még nem töltötték be.

A biztosításért fizetendő járulékot a napibérosztályrendszer alapján a betegségi és rokkantsági biztosítási járulékkal együtt kell befizetni.

A járulék kulcsa a betegségbiztosítási ágazatban az átlagos napibérnek 5·14 %-a, az öregségi és rokkantsági ágazatban pedig 3·43 %-a (kikerekítve), együtt tehát 8.57 %-a. A napibérosztályok átlagos napibére és a fizetendő betegségi és öregségi együttes járulék hetenkénti összege munkásoknál a következő:

Napibérosztály	Napibér	Átlágos napibér	Egyheti járulékok összege
I.	1.— P-ig	1.— P	0.60 P
II.	1.01—2.— P-ig	1.50 P	0.90 P
III.	2.01—3.— P-ig	2.50 P	1.50 P
IV.	3.01—4.— P-ig	3.50 P	2.10 P
V.	4.01—5.— P-ig	4.50 P	2.70 P
VI.	5.01—6.— P-ig	5.50 P	3.30 P
VII.	6.01—7.— P-ig	6.50 P	3.90 P
VIII.	7.01—8.— P-ig	7.50 P	4.50 P
IX.	8.01—9.— P-ig	8.50 P	5.10 P
X.	9.— P-n felül	9.50 P	5.70 P

Ezekből a járulékokból a betegségi stb. ágazatra és a rokkantsági és aggkori ágazatra külön-külön a következő összegek esnek :

	Betegségi járulék hetenként	Rokkantsági aggkori hetenként
I. napibérosztályban	0.36 P	0.24 P
II. »	0.54 »	0.36 »
III. »	0.90 »	0.60 »
IV. »	1.26 »	0.84 »
V. »	1.62 »	1.08 »
VI. »	1.98 »	1.32 »
VII. »	2.34 »	1.56 »
VIII. »	2.70 »	1.80 »
IX. »	3.06 »	2.04 »
X. »	3.42 »	2.28 »

Tisztviselőknél, művezetőknél és általában havifizetéses alkalmazottaknál a betegségi biztosítási járulék változatlanul 5·14%, ellenben az öregségi ágazatban több, mint a munkásoknál, nevezetesen 4·29% (kikerekítve), együtt tehát fizetendő az átlagos hetibérnek 9.43%-a. A napibérbe való sorozásnál itt a havi javadalmazásnak $^1/_{25}$-öd részét kell venni napibérül és ennek hatszorosa adja a hetijárulék összegét. Ez a táblázat a következő :

Napibér-osztály	Napibér	Havi fizetés	Átlagos napibér	Egyheti járulékok összege
A.	2.— P-ig	50.— P-ig	1.50 P	1.— P
B.	2.01— 4.— P	50.01—100.— P	3.— P	1.98 P
C.	4.01— 6.— P	100.01—150.— P	5.— P	3.30 P
D.	6.01— 8.— P	150.01—200.— P	7.— P	4.62 P
E.	8.01—10.— P	200.01—250.— P	9.— P	5.94 P
F.	10.01—12.— P	250.01—300.— P	11.— P	7.26 P
G.	12.01—16.— P	300.01—400.— P	14.— P	9.24 P
H.	16.01—20.— P	400.01—500.— P	18.— P	11.88 P

A járulékok havonta fizetendők. Az intézet a fizetendő járulékokról, postai költségekről stb. havonta kimutatást küld. Azoknál a munkaadóknál, akik rendszerint 20 munkásnál kevesebbet foglalkoztatnak, ez a kimutatás a munkavállalókat névszerint sorolja fel, azoknál, akik húsznál több munkással dolgoznak, ott az Intézet sommás kimutatást küld. A kimutatásokkal együtt fizetési meghagyást is bocsát ki az Intézet, amelyen a kézbesítést követő nyolcadik napig kell a befizetést eszközölni. Ez ellen a fizetési meghagyás ellen nyolc nap alatt lehet felszólamlással élni az Országos Társadalombiztosító Intézet elnökségéhez, amely ezekben a kérdésekben a bírói út fentartásával végérvényesen határoz.

A munkaadó a járulékok 50%-át levonhatja az alkalmazottak béréből, a többit maga tartozik viselni. Nem kell fizetni járulékot az után a munkás után, aki az Intézettől táppénzben részesül, vagy gyógyintézeti kezelésben áll, ha azonban erre az időre is megfizeti a munkaadó javadalmazásait, akkor a járulékokat a betegség tartamára is meg kell fizetni. Az, aki az üzemében elrendelt egészségvédő-óvó rendszabályokat, vagy óvintézkedéseket nem foganatosítja, a mindenkor esedékes járulékok 50%-ig terjedő pótjárulékot köteles fizetni, amelyet a munkásnak javadalmazásaiból nem szabad levonni.

A járulékokért a munkaadó, jogi személyeknél az igazgatósági tagok és az igazgatók, egyéb vállalatoknál és üzemeknél a cégtulajdonosok, testületeknél, egyesületeknél, vagy társulatoknál a tényleges vezetőség egyetemlegesen felelősek azzal, aki a fizetésre közvetlenül van kötelezve. A fővállalkozóval együtt egyetemlegesen felelős az alvállalkozó is, munkaadóval, vagy üzemutóddal együtt a közös háztartásban élő házastárs is. A vállalkozótól kellő gondosság kifejtése mellett is be nem hajtható tartozásokért az építtető felelős és az üzemutódok egyetemlegesen felelősek az eredeti munkaadóval. Ha az üzemutód, vagy az építtető esetleges tartozásának összegéről az Intézettől kimutatást kér, akkor az Intézet azt 14 napon belül köteles megküldeni és az építtető, illetve az üzemutód csak annyival tartozik vállalkozója, illetve az üzem előbbi tulajdonosa tartozásaiért, amennyit az Intézet kimutatott.

Ha valaki üzemében olyan alkalmazottat foglalkoztat, aki már járadékban részesül, az ez után az alkalmazott után fizetendő járulékokat nem vonhatja le az illető javadalmazásából.

Az öregségi biztosítás esedékessé válik a 65-ik életév betöltésével. A rokkantság esete akkor áll be, ha valaki egészségének megromlása, vagy testi fogyatkozás következtében szellemi képességének és testi erejének megfelelő munkával nem tudja megkeresni a hozzá hasonló képzettségű és hasonló gyakorlati jártassággal rendelkező egészséges munkavállalók átlagos javadalmának $^1/_3$-át. A tisztviselőknél rokkant az, aki hasonló módon a túlnyomólag szellemi munkát végző és vele azonos munkavállalói csoportba tartozó egészséges munkavállalók átlagos javadalmának felét nem tudja megkeresni. Az önkéntesen biztosított önálló kereskedőknél és iparosoknál a népjóléti miniszter külön rendelettel fogja megállapítani a rokkantság ismertető jeleit.

Ezek a járadékok csak megfelelő várakozási idő betöltése után tehetők esedékessé, mégpedig az öregségi járadéknál 400 járulékhét szükséges, a rokkantsági, az özvegyi és az árva járadékhoz 200 járulékhét, vagyis kereken az előbbi esetben 8 esztendő, a második esetben 4 esztendő. A mindkét szemére vak biztosított esetében a várakozási idő a felére száll le. A várakozási időbe be kell számítani azokat a heteket is, amely alatt a biztosított betegség miatt volt keresőképtelen, ilyen címen azonban az öregségi, az özvegyi és az árva-

járadék megállapításánál legfeljebb 100, a rokkantsági járadéknál legfeljebb ötven hetet lehet beszámítani, még pedig úgy, hogy naptári esztendőnként legfeljebb tizenhárom hét számítható be. Ha valamely naptári évben kevesebb hetijárulékot róttak ki valamely biztosított után mint tizenhármat, az az esztendő az illető biztosított váromá nyába nem számít be, vagyis abban az évben befizetett összes járulékok érvénytelenné válnak.

A szolgáltatások a következők : az Intézet aggkori járadékot ad annak, aki 65. életévét betöltötte, megvan a szükséges, föntebb említett várakozási ideje és befizetései rendben vannak ; rokkantsági járadékot, aki hasonló és föntebb ugyancsak említett feltételek mellett állandóan vagy legalább huzamos időre rokkanttá válik. Ezek a járadékok két részből állanak : a járadéktörzsből és a fokozódó járadékrészből. A járadéktörzs egységesen, korra való tekintet nélkül évi 120 pengő ; a járulékok összege arányában fokozódó járadékrész (hetibéres) munkásoknál a biztosított után addig összesen lerótt járulékoknak 24%-a, a (havidíjas) tisztviselőknél stb. annak 19%-a. Vagyis ha egy munkás hetenként 30 pengőt keres egész életén át és 35 év után megrokkan, akkor kap : először is járadéktörzs címén évi 120 pengőt, másodszor (a heti 30 pengő szerint napi 5 pengő munkabér után) az V. napibér osztályban teljesített heti 1.08 pengős járulékok 35 év alatt $52 \times 35 \times 1.08 = 1965.60$ pengőre felszaporodott összegének 24%-a fejében évi 471.74 pengőt, együtt tehát évi 591.74 pengőnyi járadékot. Ez megfelel heti 11·38 pengő heti nyugbérnek, mint rokkantjáradék.

Már ebből a példából is látszik, hogy a biztosított járadékok összege nem valami nagyon magas. A főoka ennek az, hogy nemcsak azok részesülnek járadékban, akik egy egész életen át fizetnek, hanem azok is, akik már most meglehetősen élemedett korúak és már 8 év után betöltik a 65-ik életévüket vagy rövidesen, de több mint 4 év múlva, megrokkannak. Ezek is épúgy megkapják az évi 120 pengős járadéktörzset, mint azok, akik 45 éven át befizettek. Tehát az idősebbek járadékát részben a fiatalabbaknak kell megfizetniök, más szóval, egyenlő járulékok mellett aránylag kevesebbet kapnak, mint kapnának akkor, ha csak a fiatalabb korosztályúak kerülnének biztosítás alá. Ugy lehetett volna ezen segíteni, hogy az idősebbek többletkockázatát hozzájárulás formájában az állam viselje. Ehhez azonban az akkori pénzügyminiszter, dr. Bud János, állítólag semmiképp sem akart hozzájárulni. Pedig ez a hozzájárulás nemcsak méltányos lett volna, hanem célszerű is, mert azzal növelni lehetett volna a járadékok összegét, ami igen nagy mértékben elősegítette volna annak a célnak az elérését, amit a törvény szándékol megvalósítani.

Nagyon kétséges, hogy az ilyen, aránylag kis járadékok tényleg megnyugvást fognak-e teremteni ; nem lehetetlen, hogy éppen ellenkezőleg, örökös parlamenti és társadalmi akcióknak lesznek kútforrásai, amelyek ezeknek a szolgáltatásoknak novelláris úton leendő fölemelését fogják célozni, talán nem mindig az állami hozzájárulás emelése útján, hanem a munkaadók járulékainak fölemelése révén.

Vegyünk egy másik példát. Tegyük fel, hogy egy ma 18 éves munkás 5 éven át heti 30 pengőt, a következő 5 éven át 40 pengőt, azután 20 éven át heti 50 pengőt, végül a 65-ik éve betöltéséig heti 38 pengőt keres és mindössze idejének 10%-át töltötte el munka nélkül, azt is élete utolsó szakában, amikor kicsöppent a heti 50 pengős munkából és kénytelen volt 38 pengőssel megelégedni és így is gyakran helyet változtatni. Ez után a munkás után a munkaadó aggkori biztosítási járulék fejében befizetett :

5 évig=260 hétig heti 30 pengő (azaz napi 5 pengő) után az V. napibérosztályban heti 1.08 P-t, tehát 260×1.08, azaz összesen	280.80 P-t.
5 évig=260 hétig heti 40 pengő (azaz napi 6.67 pengő) után a VII. napibérosztályban heti 1.56 P-t, tehát 260×1.56, azaz összesen	405.60 P-t.
20 évig=1040 hétig heti 50 pengő (azaz napi 8.33 P) után a IX. napibérosztályban heti 2.04 P-t, tehát 1040×2.04, azaz összesen	2121.60 P-t.
Végül 15·3 évig= 796 hétig heti 38 P (azaz napi 6.33 P) után a VII. napibérosztályban heti 1.56 P-t, tehát 796×1.56, azaz összesen	1241.76 P-t.
Összesen	4049.76 P-t.
Járadéka lesz : járadéktörzsben évi	120.— P
Fokozódó járadékrészben a 4049.76 P-nek 24%-a, azaz	971.94 P
Összesen	1091.94 P

vagyis heti 21.— pengő ; ez aránylag megfelelő járadék volna és az átlagos heti kereset mintegy felének felelne meg, de ezt a magyar statisztika szerint csak aránylag kevesen élvezhetnék, mert csak néhány százaléka a munkásoknak éri el a 65-ik életévet és aránylag magas heti kereseteket vettünk alapul. Az átlag tehát sokkal kisebb járadékot fog kapni.

Az állami hozzájárulás elégtelensége a legfőbb kifogás a törvénnyel szemben, illetve ez az a pont, az az archimedesi sarok, amely a következmények kialakulásánál döntő módon fog latba esni. Ha a törvény egészségvédő intézkedései, illetve azok a gyógyító eljárások, amiket részben az új járulékok hozamából a miniszter rendszeresíttetni szándékol, kellő hatással lesznek a betegségi mulasztások csökkentése és az átlagos életkor meghosszabbítása terén, akkor a kitüzött célt talán így is el lehet érni ; félő azonban, hogy ez kisebb mértékben fog bekövetkezni, mint ahogy az a szociális béke biztosítása szempontjából indokolt volna.

* * *

Mondottuk, hogy az új biztosítási terhek és maga az egész rendszer elsősorban a kézműiparosság soraiban fog súlyos válságok kútforrásává válni. Ennek a rendnek az egzisztenciája érdekében, jól felfogott állami, nemzeti és társadalmi politikai okokból hathatós tevékenységet kell kifejteni. Ki kell bontani a józan *középosztály szociálpolitika* zászlaját és az állam, a nemzet, a társadalom ezen értékes és valóban nélkülözhetetlen oszlopát minden célravezető módon támogatni kell, legalább is addig, amíg átesik a már most dúló és előreláthatólag még fokozódó krízisen és hozzászokik a modern technikai vívmányok alkalmazásához a nagyiparral folytatott versenyében.

Mik a szükséges teendők?

Maga a kézműiparosság — legalább a nyilvánosságra jutott állásfoglalások után itélve — a saját aggkori és rokkantbiztosítását tekinti a legfőbb teendőnek, még pedig kötelező alapon.

Nem akarunk abba a hibába esni, hogy eminenter gyakorlati kérdéseket elméleti okoskodások szemszögéből bíráljunk el, azonban lehetetlen rá nem mutatni arra az ellentmondásra, ami abban rejlik, hogy a kézművesipari rend egzisztenciáját a polgári önrendelkezés szent elvének szinte arculcsapásával *kötelező* aggkori biztosítással igyekezzünk megerősíteni. Kényszernek akkor,

amikor a saját jövő mikénti biztosításáról van szó, csak ott lehet helye, ahol egyéni tehetetlenség, szűk látókör, általában gyámoltalanság vagy oktalanság ellen kell küzdeni. A munkásságnál más a helyzet, ott a munkaadót kell kényszeríteni arra, hogy a járulékokat levonja és saját hozzájárulásával kiegészítve befizesse, tehát olyan terhet vállaljon, melynek közvetlen előnyét csak aránylag kevés munkaadó látja be és közvetlenül nem a munkás áll kényszer alatt. De önálló polgárokról, önálló egzisztenciákról alig lehet feltételezni azt, hogy ők nem elég érettek arra, hogy saját jövőjük miként való biztosításáról gondoskodjanak, ilyen észjárás az érdekelt kisiparosság körében igen aggályos, kívülállók részéről pedig majdnem az egész kézműves-rend becsületébe gázoló gyanusítás. Mert arra még csak gondolni sem lehet, hogy kényszerbiztosítás kimondása esetén is más fizesse a járulékot, mint maguk a biztosítottak. Itt az állami támogatás alig lehet helyénvaló és valóban joggal kérdezhetné a fővárosi háztulajdonos, hogy hogyan jut ő ahhoz, hogy a vidék kisiparosságának aggkori megélhetését jelentős részben ő fedezze, vagy mi köze a vidéki földbirtokosnak a fővárosi kézműves öregségi gondjaihoz? Tehát csak arról lehet szó, hogy a kötelező aggkori biztosítással a kézműiparosságnak írjuk elő azt, hogy mi módon tartozik saját anyagi erejéből a maga egykori megélhetéséről gondoskodni. Lehet ezt a kényszert is érvekkel alátámasztani, amint azt is elő lehetne írni, hogy hány éves korban tartozik az önálló kézműves megnősülni és legalább hány gyermeket kell nemzenie, mert a kézművesosztály társadalmi pozíciójának megőrzése és megfelelő utódok nevelésének biztosítása szempontjából ez igen fontos, azonban az ilyen gondolkodásmód közeljár a szocialista észjáráshoz a polgári elemek esetében fölötte aggályos.

Ha azonban ezektől a meggondolásoktól eltekintünk és abból a feltevésből indulunk ki, hogy maga a kézművesiparosság követeli a kötelező nyugdíjbiztosítást — bár be kell vallanunk, inkább az »iparos-nyugdíj«-ról hallottunk, és azt is gyakran abban a vonatkozásban, hogy ha tud az állam tisztviselőinek nyugdíjat adni, miért nem ad akkor az egész életükben becsületesen dolgozó kisiparosnak is — akkor is igen alapos megfontolás tárgyává kell tenni, hogy mit mondjon ki a törvény kötelezően és mit bízzon az egyes egyedek saját belátására?

Nyilvánvaló és nem szorul bizonyításra, hogy akkor, ha a kézművesiparosságnak az aggkoráról óhajtunk gondoskodni, oda kell törekedni, hogy őt ezzel polgári mivoltában ne csökkentsük és lehetőleg el kell kerülni, ami az elproletárosításnak még csak a látszatával is bír. Ha pedig ez így van, akkor figyelembe kell venni a polgár önrendelkezési jogát legalább annyiban, hogy kinek-kinek saját életszínvonala szerint biztosítunk nyugdíjat. A munkásnál ez a különbség automatikusan adódik a fizetések szerint ingadozó járulékok alapján, ahol a nagyobb keresetű ember természetszerűleg nagyobb nyugdíjat fog élvezni, mint a kisebb keresetű. Az önálló kis- és kézművesiparosnál pontosan megállapított jövedelem nincs, a tényleges jövedelmet senki sem ismeri és arra külső ismérvek alapján is alig lehet megbízhatóan következtetni. Legkevésbbé alkalmas a fizetett adónak az alapulvétele.

Tehát magára a biztosítandó egyénre kell bízni annak a díjfokozatnak a megállapítását, amelybe tartozni akar. Tovább is kell azonban mennünk és nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a kisipari tevékenység nem foszthető meg teljesen vállalkozási jellegétől sem és annak, aki bizonyos életkor elérése után nem évi járadékot akar élvezni, hanem egyszerre egy kerek összeget óhajt kézhez venni, hogy annak segélyével üzemét bővítse, annak vezetését fiára vagy vejére hagyja és maga csak a nyereségből és beruházott

pénzéért kamatot kapjon, ezt lehetővé is kell tenni. Ennek pedig csak az az egy módja van, hogy az állam ne ragaszkodjék a Társadalombiztosító Intézetnél való tagsághoz, hanem elégedjék meg a biztosítási kényszer kimondásával, ennek követését ellenőrizze, de engedje meg azt, hogy ennek a kényszernek más biztosító intézetnél való biztosítás útján is lehessen megfelelni. Nemcsak az átmeneti időre fontos ez, amikor van sok iparos, akinek már van életbiztosítása, hanem a továbbiak folyamán is igen jelentős.

Tehát ha abból a feltevésből indulunk ki, hogy az iparosság széles rétegei követelik az iparos aggkori ellátásának biztosítását, arra az eredményre jutunk, hogy az állam legfeljebb a biztosítási kényszert mondhatja ki, de szabad kezet kell engednie a tekintetben, hogy mely intézetnél való biztosítás útján kíván kézműves vagy kisiparos kötelezettségének megfelelni és még az állami intézetnél is a biztosítandó saját belátására kell bízni a majdani járadék nagyságának kiválasztását.

Ki kell ezt még egészítenünk azzal a követeléssel is, hogy a befizetési tartamot, illetve az elérési időpontot szintén a biztosítandó megitélésére kell hagyni. Iparáganként és vidékenként más más az átlagos életkor, vannak iparok, amelyekben átlag sokkal később önállósulnak az emberek, mint másokban és még az élettartam sem egyforma. Természetes, hogy az egyes egyéneknél még további különbségek adódnak, ugy hogy tipizálással, uniformizálással célt érni nem lehet, legfeljebb felesleges terhekkel lehet az amúgy is igen nehezen küzködő kézművesség életét még inkább megnehezíteni.

Legyünk tisztában azzal, hogy a kötelező biztosításnak a kézművességre való kiterjesztésével biztosíthatjuk a kézműves aggkorát, de semmivel sem tettük könnyebbé az életét a jelenben, nem fokoztuk versenyképességét, sőt ellenkezőleg, újabb terheket raktunk rá. Meggyőződésünk, hogy a kézművességről továbbmenőleg kell gondoskodni a fentebb részletesebben elmondott okokból, épen abból az alkalomból, hogy a munkásság aggkorát a kormány biztosítja. Tehát nem elég az iparosnyugdíj megteremtése, másra is szükség van.

Elsősorban arra van szükség, hogy a kézműves és kisiparos a gyári iparral felvehesse a versenyt, maga tovább fejlődhessék és üzemét necsak fentarthassa, hanem lehetőleg és az évek folyama alatt szép csendesen még ki is bővíthesse.

Hogyan lehet ezt elérni?

Mindenekelőtt a szakképzettség emelésével, a továbbképzés biztosításával, a felsőbb ipari tanintézeteknek az arra rátermett kézműves vagy kisiparos előtt való megnyitásával, a technika haladásának megismertetésével, új munkaeljárások meghonosításával, külföldi tanulmányokkal; azután kellő hitel biztosításával, a kézművességnek és általában a kisiparnak a közszállításokban való részeltetésével, a gépsegélyek rendszerének modern alapokon való reaktiválásával, kellő számú, egészséges, vízzel, villannyal, gázzal ellátott és nem drága műhelynek rendelkezésre bocsátásával, a nyersanyagbeszerzés és értékesítés, a reklám, a propaganda-szövetkezetek vagy más, az iparosok által saját kezelésben tartott központi szervek útján való lebonyolításával.

Művelni, emelni kell a kézművesség színvonalát, meg kell szüntetni azt az atmoszférát, amelyben csak azt a fiút adták a »jobb« családok iparospályára, amelyik nem akart tanulni. Mintha egy önálló kisiparosnak nem kellene sokkal, de sokkal többet tudnia, mint amennyit a négy középiskolát végzett, vagy sokszor bizony maturált segédhivatali tisztviselőknek jelentős része tud. Meg kell szüntetni azt a lehetetlen állapotot, hogy ha valaki gyermekkorában bármely oknál fogva nem folytathatta a bevett tanulási rendet, hanem inasnak adták, az előtt minden felsőbb ipari tanintézet zárva marad; oda csak az léphet

be, aki 6—8 soros latin szöveget kínnal le tud fordítani, aki a francia irreguláris igék ragozásával állítólag tisztában van, vagy végül Goethe életrajzát többé kevésbbé hibátlanul tudja fújni. Az igen üdvös filozófiai, szépirodalmi, művészeti irányú külföldi collegiumok mellett kevésbbé költséges, kevésbbé reprezentatív, de a nemzet szempontjából is legalább annyira szükséges iparosotthonokat kell létesíteni mindenütt ott, ahol kézműveseink valamit tanulhatnak. Ha meggondoljuk, hogy a nyugati nagy iparos-államokban a kézművesség minden jóslat ellenére még sem ment tönkre, hanem pl. a német kisipar és kézművesség folyton gyarapodott és mindenképen lépést tudott tartani a kor változó igényeivel, nem pusztult bele sem a háborúba, sem az inflációba, — akkor kell kutatnunk azt a forrást, amely a szükséges ellentálló erőt nyújtja. Ez pedig az ipari oktatás. Nem az, amelyik a kismester életét megkeseríti azzal, hogy a tanonciskolából elcsavargó inas miatt őt, a gazdát bünteti, amely 6 középiskolát végzett fiatal embereket olyan tanonciskolai padokba kényszerít, amelyekben ülni sem tudnak és őket összeadni meg szorozni tanítja ; amely népiskolai tanítókat néhány hónapos kurzuson iparostanonciskolai szakelőadókká képezi át és olyan »szakemberekkel« tanít, akik olcsóbbak. Hanem az, amelyik jutalmazza a mestert, aki inasneveléssel bajlódik, amelyik összegyüjti vidékenként a legkitünőbb tanoncokat és azokat otthonnal összekötött tanműhelyekben továbbképezteti az egyes szakmák legkitűnőbb mestereivel, amelyik külföldre küldi tanulni a legjobbakat — protekció nélküli legjobbakat — és visszatértük után ezekkel taníttatja az ifjabb generációkat, amelyik figyelembevéteti közszállításoknál és más alkalmakkor azokat a kitüntetéseket, amiket a kiváló iparosok tárlatokon, versenyeken és kiállításokon nyernek.

A kitűnő segédek önállósulását meg kell könnyíteni, nem szabad az új mesterben elsősorban új adóalanyt látni, de ezzel párhuzamosan lehetővé kell tenni az idősebb, már régen önálló mesternek is, hogy nagyobb fáradtság nélkül továbbképezze magát.

Nem lehet itt az a célunk, hogy a kézművesség és kisiparosság legégetőbb problémái miként való megoldásáról programot adjunk. Rá kell azonban mutatnunk arra, hogy a fentebb kifejtettek értelmében az alkalmazottak aggkori biztosításának választott módja a kézművesség és kisiparosság létét igen súlyosan fogja érinteni és hogy társadalmi, állami és nemzeti szempontból egyaránt szükség van céltudatos intézkedésekre. Ezeknek az intézkedéseknek nem szabad abban kimerülniök, hogy a mestereket is biztosítjuk aggkorukra, hanem az önálló iparosokat még életükben, illetve működésük ideje alatt kell támogatni és elő kell segíteni az új iparosgeneráció megfelelő nevelését, kiképzését és társadalmi emelését.

Az Országos Társadalombiztosítási

Napok száma	Ipari bérosztályok									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	napi 1 P-ig heti 6 P-ig havi 25 P-ig	napi 2 P-ig heti 12 P-ig havi 50 P-ig	napi 3 P-ig heti 18 P-ig havi 75 P-ig	napi 4 P-ig heti 24 P-ig havi 100 P-ig	napi 5 P-ig heti 30 P-ig havi 125 P-ig	napi 6 P-ig heti 36 P-ig havi 150 P-ig	napi 7 P-ig heti 42 P-ig havi 175 P-ig	napi 8 P-ig heti 48 P-ig havi 200 P-ig	napi 9 P-ig heti 54 P-ig havi 225 P-ig	napi 9 P felül heti 54 P havi 225 P
Betegségi pengő										
1	—.06	—.10	—.16	—.22	—.28	—.34	—.40	—.46	—.52	—.58
2	—.12	—.18	—.30	—.42	—.54	—.66	—.78	—.90	1.02	1.14
3	—.18	—.28	—.46	—.64	—.82	1.—	1.18	1.36	1.54	1.72
4	—.24	—.36	—.60	—.84	1.08	1.32	1.56	1.80	2.04	2.28
5	—.30	—.46	—.76	1.06	1.36	1.66	1.96	2.26	2.56	2.86
6	—.36	—.54	—.90	1.26	1.62	1.98	2.34	2.70	3.06	3.42
7	—.36	—.54	—.90	1.26	1.62	1.98	2.34	2.70	3.06	3.42
Öregségi										
1	—.04	—.06	—.10	—.14	—.18	—.22	—.26	—.30	—.34	—.38
2	—.08	—.12	—.20	—.28	—.36	—.44	—.52	—.60	—.68	—.76
3	—.12	—.18	—.30	—.42	—.54	—.66	—.78	—.90	1.02	1.14
4	—.16	—.24	—.40	—.56	—.72	—.88	1.04	1.20	1.36	1.52
5	—.20	—.30	—.50	—.70	—.90	1.10	1.30	1.50	1.70	1.90
6	—.24	—.36	—.60	—.84	1.08	1.32	1.56	1.80	2.04	2.28
7	—.24	—.36	—.60	—.84	1.08	1.32	1.56	1.80	2.04	2.28
Betegsegi és öregségi együtt										
1	—.10	—.16	—.26	—.36	—.46	—.56	—.66	—.76	—.86	—.96
2	—.20	—.30	—.50	—.70	—.90	1.10	1.30	1.50	1.70	1.90
3	—.30	—.46	—.76	1.06	1.36	1.66	1.96	2.26	2 56	2 86
4	—.40	—.60	1.—	1.40	1.80	2.20	2.60	3.—	3.40	3.80
5	—.50	—.76	1.26	1.76	2.26	2.76	3.26	3.76	4.26	4.76
6	—.60	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	3.90	4.50	5.10	5.70
7	—.60	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	3.90	4.50	5.10	5.70

Készpénzsegélyek		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
		Ipari napibérosztaly pengő									
Táppénz 1 napra 28 napig		—.60	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	3.90	4.50	5.10	5.70
Táppénz 1 napra a 29 naptól 1 év lejártáig		—.75	1.12	1.87	2.62	3.37	4.12	4.87	5.62	6.37	7.12
Temetkezési segély		30.—	45.—	75.—	105.—	135.—	165.—	195.—	225.—	255.—	285.—
A biztosított nőnek	6 hétig járó terhességi és 6 hétig járó gyermekágyi segélye 1 napra	1.—	1.50	2.50	3.50	4.50	5.50	6.50	7.50	8.50	9.50
	12 hétig járó szoptatási segélye 1 napra	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60
A családtag (feleség) nőnek	4 hétig járó terhességi és 6 hétig járó gyermekágyi segélye 1 napra	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40
	12 hétig járó szoptatási segélye 1 napra	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30

Intézet járulékainak táblázata

Napok száma	Magánalkalmazotti bérosztályok A. napi 2 P-ig heti 12 P-ig havi 50 P-ig	B. napi 4 P-ig heti 24 P-ig havi 100 P-ig	C. napi 6 P-ig heti 36 P-ig havi 150 P-ig	D. napi 8 P-ig heti 48 P-ig havi 200 P-ig	E. napi 10 P-ig heti 60 P-ig havi 250 P-ig	F. napi 12 P-ig heti 72 P-ig havi 300 P-ig	G. napi 16 P-ig heti 96 P-ig havi 400 P-ig	H. napi 20 P-ig heti 120 P-ig havi 500 P-ig	Napok száma
	Betegségi pengő								
1	—.10	—.18	—.30	—.42	—.54	—.66	—.84	1.08	1
2	—.18	—.36	—.60	—.84	1.08	1.32	1.68	2.16	2
3	—.28	—.54	—.90	1.26	1.62	1.98	2.52	3.24	3
4	—.36	—.72	1.20	1.68	2.16	2.64	3.36	4.32	4
5	—.46	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	4.20	5.40	5
6	—.54	1.08	1.80	2.52	3.24	3.96	5.04	6.48	6
7	—.54	1.08	1.80	2.52	3.24	3.96	5.04	6.48	7
	Öregségi								
1	—.08	—.16	—.26	—.36	—.46	—.56	—.70	—.90	1
2	—.16	—.30	—.50	—.70	—.90	1.10	1.40	1.80	2
3	—.24	—.46	—.76	1.06	1.36	1.66	2.10	2.70	3
4	—.30	—.60	1.—	1.40	1.80	2.20	2.80	3.60	4
5	—.38	—.76	1.26	1.76	2.26	2.76	3.50	4.50	5
6	—.46	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	4.20	5.40	6
7	—.46	—.90	1.50	2.10	2.70	3.30	4.20	5.40	7
	Betegségi és öregségi együtt								
1	—.18	—.34	—.56	—.78	1.—	1.22	1.54	1.98	1
2	—.34	—.66	1.10	1.54	1.98	2.42	3.08	3.96	2
3	—.52	1.—	1.66	2.32	2.98	3.64	4.62	5.94	3
4	—.66	1.32	2.20	3.08	3.96	4.84	6.16	7.92	4
5	—.84	1.66	2.76	3.86	4.96	6.06	7.70	9.90	5
6	1.—	1.98	3.30	4.62	5.94	7.26	9.24	11.88	6
7	1.—	1.98	3.30	4.62	5.94	7.26	9.24	11.88	7

A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.
Magánalkalmazotti bérosztály							
pengő							
—.90	1.80	3.—	4.20	5.40	6.60	8.40	10.80
1.13	2.25	3.75	5.25	6.75	8.25	10.50	13.50
45.—	90.—	150.—	210.—	270.—	330.—	420.—	540.—
1.50	3.—	5.—	7.—	9.—	11.—	14.—	18.—
—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60
—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40	—.40
—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30

Baleseti díj

ipari	háztartási

munkavállalók (alkalmazottak) után személyenként és **hetenként**

8 fillér	**4** fillér

Az ipari munkával járó egészségi ártalmak

Irta: **Szántó Menyhért**

Sok ember arcáról, testtartásáról, keze állapotáról ráismerhetünk a foglalkozására. Ez onnan van, hogy a legtöbb ipari foglalkozás olyan egészségi ártalommal jár, amely valósággal jellegzetessé teszi az arckifejezést, illetve a testtartást. A mindennapi tapasztalat azt mutatja, hogy az erdőn, mezőn foglalatoskodó munkások jóval kevesebb ártalomnak vannak kitéve: jobb az egészségük, az arcuk pirospozsgás, az anyagcseréjük kifogástalan jó és általában hosszabb életűek. De azért ezek körében sem ismeretlen a betegeskedés.

Mindazonáltal balhiedelem az, hogy az ipari munka önmagában véve ártalmas. Nem a munka az, ami árt, hanem a munkának helytelen beállítása és célszerűtlen végrehajtása. Meg kell ismernünk a munkának azt a kísérő jelenségét, azt a sajátságos okot, amely a munkát a betegség előidézésére alkalmassá teszi. Ennek a megismerése útmutatásul szolgálhat az ártalomnak elkerülésére, vagyis a betegség megelőzésére.

Az ártalom megelőzésének első kelléke a helyes pályaválasztás. Nemcsak hogy a képességeink nem egyformák, hanem a szervezetünk ellenálló ereje is különböző az egyik-másik ipari munkát kísérő ártalmakkal szemben. Mennyivel nagyobb és általánosabb volna az emberi boldogság, ha mindenki azon a pályán működnék, amelyen legjobban boldogul és amelyen az egészsége és munkabírása a legritkábban szenved. Gyermekünk pályaválasztásánál ne mulasszuk el a tapasztalt orvos tanácsát kikérni.

Aki valamely ipari munkával foglalatoskodik, ismerkedjék meg a munka egész menetével, a feldolgozásra kerülő anyagokkal, azok minden átváltozásaival és a munkaeszközökkel. Egy-két példa megvilágítja ennek a fontosságát. Most száz éve fedezte fel Irinyi János magyar tudós a gyufa készítését. 1833-ban állították fel az első gyufagyárat Bécsben. 1838-ban a bécsi közkórházban addig ismeretlen új betegséget állapítottak meg és tanulmányoztak az orvosok egy munkásleányon, aki gyufagyári munkája közben kapta ezt a súlyos betegséget: a fogak és állkapocs roncsolását, amit a foszforgőzök okoztak. Évtizedeken át igyekeztek ezt az ártalmat legyőzni az egyéni tisztaság követelményeivel, a fogak különös gondozásával; de az eredmény nem volt kielégítő: végre is nemzetközi megállapodással kirekesztették a gyártásból az ártalmas fehér foszfor használatát.

Egy másik mesterségünkben — a fazekas iparban — a mesterek és családtagjaik sorában alig látni egészségtől duzzadó embert. Gyakori az eset, hogy a mesternek megbénul a keze, az ujját vagy a csuklóját nem tudja mozgatni. A fazekas felesége, gyermekei többnyire sápadt arcszínűek, a gyermekek közt sem ritka az ideg-hűdés. *Korsós betegségnek* nevezik ezt az állapotot, mintha elkerülhetetlenül velejárna a mesterséggel. Pedig csak a munka helytelen beállítása okozza a bajt. A cserépedény mázát gelét nevű ásványból készítik. A gelétet kézi darálón őrlik, azután megolvasztják. A gelétben igen sok az ólom. Őrléskor szanaszét hull a pora a szobában, folyton belehelik vagy lenyelik a szobában tartózkodók: a szervezetben felgyülemlő ólomnak mérgező hatása van, ez okozza a hűdést és más betegséget. Némely községben közműhelyt állítottak fel a máz anyagának elkészítésére, akkor a mester lakása mentes marad a gelét porától és a család, sőt a mester sem kapja meg az ólombetegséget.

Az ipari munkában sok betegségnek okozója a por, ami a feldolgozott anyagból felszáll vagy a szerszámról lepattog. Ha nagyitóüveg alatt megnézzük a műhely porát, látjuk, hogy milyen élük, hegyük van a parányi porszemecskéknek. Ezt naphosszat belehe'i a munkás, az megsérti, fölkarcolja a testünk lélegző csatornáját és utat nyit a fertőző csiráknak. Ez az oka annak, hogy a fémreszelők közül oly sokan javakorban, sőt egész fiatalon is tüdővészben elpusztulnak. Az ilyen műhelyt porszívó-berendezésekkel lehet és kell ártalmatlanná tenni. Fokozza a por ártalmas voltát, ha anyaga mérgező hatású, ilyen pl. az ólom, réz, antimón, dohány. Szövőműhelyben, textilgyárban a lebegő parányi fonalrészecskék ingerlik az ott dolgozó munkások lélegző szerveit. A fonalról letöredező szálacskákat úgy tehetjük ártalmatlanná, ha a műhely levegőjét permetező, vagy hasonló berendezéssel, állandóan nyirkosan tartjuk: a vízpárák a porszemecskékhez tapadva lassan lehúzzák a műhely alsó rétegébe. Némely ipari munka közben mérges gázok fejlődnek. Gondoskodni kell azok elvezetéséről, hogy kárt ne tehessenek. De az ipar sokirányú fejlődésével új és új ártalmak is keletkeznek, amik azelőtt egész ismeretlenek voltak. Ilyen például az újabb időben nekilendült robbantó anyagok, mérges gázok gyártása.

De a régi, megszokott mesterségekkel is szerezhetünk bajt magunknak, ha nem vigyázunk az egészségünkre. Molnárok, pékek, forrasztók, üvegfuvók könnyen kapnak tüdőtágulást. Cipészeknél nem ritka a szívbillentyűk bántalma a hajlott testtartástól, gyakori a körömméreg szűcsöknél, cipészeknél, szabóknál, kőmunkásoknál, lúdtalp a pékek, borbélyok, nyomdászok, kovácsok és lakatosok sorában.

Ezeket a bajokat mind el lehet kerülni, ha kellő fölszereléssel állunk a munkához, a munkát gondosan, egészségünkre és testi épségünkre való figyelemmel hajtjuk végre, munka végeztével alaposan tisztálkodunk, a műhely berendezése pedig megfelel az egészség követelményeinek.

Legyen a műhelyben elegendő légtér, egy-egy munkásra legalább 8—10 köbméter, kellő világosság, szellőztetés, mosdó- vagy fürdőkészlet, elegendő köpőcsésze, a munkaruhának és az utcai ruhának alkalmatos hely. Ne étkezzünk a műhelyben; étkezésre külön helyiségről kell gondoskodnunk. A műhelyt tisztán kell tartani, legalább másfél órával a munka megkezdése előtt ki kell takarítani, de ne száraz söpréssel, hanem nedves feltörléssel vagy porszívóval.

Maga a munkás egészségesen éljen, szeszes italtól, dohánytól tartózkodjék, legyen meg a kellő pihenése, elegendő alvása; ápolja az egészségét testgyakorlattal, szabad idejéből minél többet friss levegőn töltsön. Legalább is évenkint vizsgáltassa meg orvossal az egészségi állapotát, hogy a netalán kezdődő egészségi ártalom figyelmetlenségéből el ne hatalmasodjék. Előfordul az az eset, hogy némelyikünket, egészségünk kímélése végett, másfajta munkára kell beosztani. Az is lehetséges, hogy pályát kell változtatnunk. Ha így élünk és így dolgozunk, akkor még a károsabbnak hitt ipari munka sem rövidíti meg a munkabírásunkat és az életünket.

A magyar iparoktatás

Irta : **Gaul Károly**

A magyar iparoktatás a mult század 70. éveitől kezdve gyönyörű fejlődésnek indult a *Szakkai*, volt kassai főreáliskolai tanár által Kassán, 1872. évben, francia mintára alapított első felső ipariskola, mint magánitézettől kezdve, egészen az 1878. évig rohamosan megindult állami akció folytán fejlesztett mindenféle iparoktatási intézetig.

Sajnos, a háború befejezése alkalmával a Trianoni béke diktátumig vagyis Magyarország földarabolásáig a gyönyörűen meginduló iparoktatási intézetek az elszakított országrészek révén nagyrészt elesnek az anyaországtól. A jelzett időpontig még megmaradt kevés iparoktatási intézményt az ország szükségletének kielégíthetése kedvéért kénytelenek voltunk megint fejleszteni, illetőleg gyarapítani.

Ezidőszerint a hazai iparoktatást, amely az ipari és műszaki gyakorlatban működő munkaerők és ipari alkalmazottak képzéséről kíván gondoskodni, szervezet nézőpontjából három főcsoportba osztjuk, és pedig : 1. Egész napioktatásra berendezett, műhelyi és laboratóriumi gyakorlatokra is kiterjedő gyakorlati irányú ipariskolákra. 2. Műhelyekbe szerződtetett iparosinasoknak az ipartörvény, majd pedig az 1922. évi XII. tc. alapján szervezett heti 9 órai tanítási órákra berendezett tanonciskolákra. 3. Ipari továbbképző-tanfolyamokra, az ipari gyakorlatban dolgozó segédek és mesterek részére.

A gyakorlati irányú iparoktatási intézmények, melyek a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium hatáskörébe tartoznak, a következők :

I. Felső ipariskolák.
II. Ipari szakiskolák.
III. Kézművesiskolák.
IV. Nőiipariskolák.
V. Ipari tanfolyamok.

Ezek a tagok nem kapcsolódnak egymásba, hanem minden egyes tagnak megvan a maga önálló célja. A tagozódás alapjául szolgálnak az ipari gyakorlat érdekének megfelelően az egyes intézet-tipusok részére kijelölt föladatok, melyekhez a szervezetnek és tanulmányok rendjének is mindenütt simulniok kell. A tagozódás lényege, hogy minden intézet a maga tanítványait foglalkozásukban keresetképessé és művelődésre törekvő egyénekké képezze ki.

Lényeges szervezetük a következőkben nyilvánul :

I. *Felső ipariskolák.* Céljuk : Olyan szakemberek képzése, akik szakmájukban önálló iparosokká, kisebb ipartelepek és gyárak vezetőivé lehetnek, továbbá a foglalkozásuk körébe irányuló műszaki munkát szakszerűen vezetni tudják. A kiképzés tartama 3 év. A fölvétel föltételei : a betöltött 15 éves életkor, valamely középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése, egyévi előzetes szakbavágó ipari (műhelyi) gyakorlat és végül sikeres felvételi vizsgálat. A következőkben közvetlenül a háborúelőtti iparoktatási állapotot vesszük.

Csonka-Magyarországban három felső ipariskola van, éspedig : 1. A m. kir. állami felső ipariskola, Budapest (VIII., Népszínház-utca 8. sz.). Ennek négy szakosztálya van, ú. m. : *a)* gépészeti, *b)* fém vasipari, *c)* faipari és *d)* vegyészeti szakosztály. 2. A m. kir. állami felső ipariskola, Szeged (Mars-tér) gépészeti szakosztály. 3. A m. kir. állami felső építőipariskola, Budapest (VII., Thököly-út 74.) építőipari szakosztállyal. Külön tagozatot képez az építőipari téli tanfolyam.

II. *Ipari szakiskolák.* Céljuk szakszerű elméleti és rajzoktatás, valamint műhelyi gyakorlatok útján olyan iparossegédeket nevelni, akik az iskola műhelyeiben elsajátított mesterségüket korszerűen gyakorolni és továbbfejleszteni képesek. Az ipari szakiskolák működésének súlypontja a műhelygyakorlatokra esik, az elméleti és a rajzoktatás csak annyit ölel fel, amennyi az illető mesterség tudatos gyakorlásához szükséges.

A szervezet és tanterve egységes. A kiképzés tartama három tanév, melyek mindegyike 11 hónapra terjed.

A fölvétel föltételei : A betöltött 14 év és életkor, ép, egészséges testi fejlettség és valamely középiskola négy osztályának sikeres elvégzése.

Ebbe a csoportba a következő állami intézetek tartoznak :

1. Fa- és fémipari szakiskolák : Miskolc, Újpest, Szolnok, Győr, Debrecen. 2. Fémipari szakiskolák : Nagykanizsa, Pécs városokban. 3. Faipari szakiskola : Szeged városban. 4. Mechanikai és elektromosipari szakiskola : Budapest (VI., Tavaszmező-utca 15.). 5. M. kir. textiliparіskola : Budapest (X., Elnök-utca 1.), mely ezidőszerint egy évre terjedő szövőmesterképző-tanfolyam tagozatával működik.

III. *Kézműves iskola.* Háziipari jellegű intézmény, melynek célja valamely vidéken már meglévő háziipar nemesítése s továbbfejlesztése, vagy valamely háziiparnak a nép körében való meghonosítása. A kiképzés teljesen gyakorlati. Időtartama 3 év.

A fölvétel föltételei : A betöltött 12 éves életkor és az elemi népiskola elvégzése. Idetartozik a m. kir. állami kosárfonóiskola Békésen.

IV. *Nőiipariskolák.* Céljuk a növendékeket a női kézimunkák különböző ágaiban kiképezni és fejleszteni azokat a foglalkozásokat, melyeket túlnyomó részben nők űznek. A kiképzés tartama a fehérneműварrásban, továbbá a mű- és aranyhimzésben 2—2 év, a nőiszabó- és nőiruhakészitőiparban 3 év.

A fölvétel föltételei : a 14-ik életév betöltése és a polgári iskola negyedik osztályának elvégzése. Idetartoznak :

1. A m. kir. állami nőiipariskola, Budapest (VII., Rákóczi-tér 4.). 2. A m. kir. állami Zrínyi Ilona tiszti leánynevelő-intézet nőiipariskolája, Sopron. 3—8. Zárdai intézetek : Debrecen, Dombóvár, Győr, Sopron (2) és Székesfehérvár. 9—18. Községi nőiipariskolák : Budapesten III., V., VI., VII., IX. és X. kerületekben, továbbá Debrecen, Miskolc városokban. Állami jellegű Újpesten, egyesületi Nyiregyházán.

V. *Ipari továbbképző tanfolyamok.* Céljuk iparosoknak, iparossegédeknek és munkásoknak alkalmat adni arra, hogy gyakorlati ismeretüket kiegészíthessék. Jellegük nézőpontjából következőképpen csoportosíthatók :

1. Építőipari téli tanfolyamok. 2. Gépkezelő tanfolyamok : *a)* kazánfűtők és gépkezelők ; *b)* gáz- és mótorkezelők számára, továbbá tanfolyamok ; *c)* elektromos szerelők, gépkezelők, telepkezelők számára. 3. Általános és szakirányú továbbképző tanfolyamok. 4. Egyes iparágakban rendezett gyakorlati tanfolyamok. 5. Vándortanfolyamok.

A tanfolyamokat körzetek szerint való beosztással az iparoktatási intézetek rendezik. A körzetek központjai : Budapest (állami felsőiskola, iparokt. főigazgatóság), Debrecen, Győr (állami faipari és fémipari szakiskolák), Miskolc és Pécs (állami fémipari szakiskolák), Szeged (állami felső ipariskola).

A hazai iparoktatás fejlődésének jellemzése nézőpontjából megemlítjük, hogy a világháború kezdetéig hazánkban 4 felső ipariskola volt és pedig : 1. Állami felső ipariskola Budapesten. 2. Ugyanilyen intézet Kassán. 3. Felső építő ipariskola Budapesten és 4. állami felső ipariskola Szegeden.

Az állami felső ipariskoláknak 1904. évben 2342 tanulója volt, 1913—1914. évben pedig 4393 tanulója, míg 1904. évben ezek költsége 428.055 korona volt, 1913. évben ez már 892.429 koronára emelkedett. Az utóbbi években a vidéki felső ipariskolákban 2—2 párhuzamos osztály, a budapesti intézetekben pedig 3—3 párhuzamos osztály működött.

Az ipari szakiskolák

Ezek az iparoktatás újabb alkotásai. Céljuk: műhelyi gyakorlatok és szakszerű, elméleti, valamint rajzoktatás útján olyan iparossegédek képzése, akik a szakiskolákban elsajátított mesterségüket korszerűen művelni és továbbfejleszteni képesek. A tanoncügyek hanyatlása, szakképzett iparossegédekben mindinkább érezhető hiány és a kézműipar válsága műhelyi gyakorlatokra is kiterjeszkedő ipariskolák eszméjét érlelték meg.

Külföldön, ahol már régebben tettek ilyen irányban kísérleteket, arra a tapasztalatra jutottak, hogy a műhelyi kiképzést felkaroló ipariskoláknak, szűkkörű helyi szükségleteken túlmenőleg, az illető mesterség egységes igényein kell felépülniök. A hazai ipari szakiskolák szervezetének megállapításánál ezen tapasztalatok figyelembe vétettek és amellett az is irányadó volt, hogy az itt nevelt tanulók már az iskolai kiképzés közben mesterségüket megszerezhessék és foglalkozásuk mellett való kitartásukban ismerjék fel hivatásukat.

Ez képezi alapját a szervezet ama intézkedésének is, hogy az ipari szakiskola nem tekinthető egy felsőbbfokú intézetre előkészítő iskolának, hanem közvetlenül az ipari gyakorlat számára neveli az ifjúságot.

Felső ipariskola, vagy az iparművészeti iskolába való átlépés lehetőségét csak a valóban kiváló tehetségű tanulóknak tartották fönn.

Minden egyes ipari szakiskola egy 9—11 tagú helyi felügyelőbizottság ellenőrzése alatt áll, mely bizottságban az állam 5—6 taggal, a többi pedig az intézet föntartásához hozzájáruló helyi érdekeltségek útján van képviselve. Az ellenőrző bizottságok feladatát kiválóan az intézet gyakorlati irányú működésének előmozdítása képezi.

Az 1913—14 évben az iparoktatás terén 24 állami és 2 államilag segélyezett intézet állott fön és pedig:

a) Fa- és fémipari szakiskolák: 6 intézet (Arad, Győr, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár).

b) Fémipari szakiskolák: 8 intézet (Besztercebánya, Debrecen, Fiume, Gölnicbánya, Miskolc, Pécs és Pozsony, továbbá Budapesten mechanikai és órásipari szakiskola.

c) Faipari szakiskolák: 6 intézet (Brassó, Eperjes, Igló, Szatmárnémeti, Szeged és Újpest).

d) Kő- és agyagipari szakiskolák: 3 intézet (Székelyvásárhelyen kő- és agyagipari, Nagyváradon agyagipari és Zalatnán 1 kőfaragó és kőcsiszoló ipari).

e) Szövőipari szakiskola: Késmárkon (állami) és Nagydisznódon államilag segélyezett.

f) Nőiipari és cipészipari szakiskola: Nagyszeben (államilag segélyezett).

Ezen intézetekben (48) fennállásuk 10-ik évében 9342 tanuló volt, fentartási költségük pedig 1913. évben 1,438.330 korona volt.

Kézművesiskolák

Mint a magyar iparoktatási intézetek többi tagozata, a kézművesiskolák is 1892 óta alakultak ki. Kettő közülök a körmöcbányai csipkeverőiskola és a hegybánya-szélaknai gyermekjátékszerkészítő-iskola ugyan már a mult század nyolcvanas éveiben is fennállott, de úgy ezek, valamint az idetartozó kosárfonó iskolák rendszeres működése az iparoktatás újjászervezésének korszakára esik. A kézművesiskolák működése teljesen gyakorlati irányú ; a kosárfonó- és gyermekjátékszerkészítőiskolákban a kiképzés tartama három év. a csipkeverőiskolában két év. Felvétel a 12 éves életkor betöltéséhez és az elemi népiskola elvégzéséhez van kötve. Minthogy az iskolák tanulóanyag tekintetében a szegényebb néposztályból táplálkoznak, a felvett tanulók már kiképeztetésük első idejétől kezdve ösztöndíjban részesülnek. Egy-egy intézetnek a tanulók segélyezésére fordított költsége az illető intézet évi föntartási költségeinek mintegy 25%-át képezi.

Az 1913—14. tanévben az iparoktatási intézetek ezen csoportjába 6 intézet tartozott. És pedig : állami kosárfonóiskola, Bellus, Békés, Tokaj ; állami kosárfonóiskola és kísérleti mintaműhely, Homonna ; állami gyermekjátékszerkészítőiskola, Hegybánya-Szélakna ; állami csipkeverőiskola, Körmöcbánya (6 intézettel).

A régibb ezek közül a körmöcbányai, mely 1884-ben »*vándortanfolyam*« alakjában Sóvárott létesült, majd 1886. évben Hodrucbányára és 1888-ban Körmöcbányára áthelyezett intézetből fejlődött ki. A homonnai intézet az ott 1877-ben létesült tanműhely, illetőleg az 1896-tól fogva fennállott faipari szakiskolának átszervezéséből alakult ki. Az átszervezésből kifolyólag a faipari szakiskolát Eperjesre telepítették át, viszont Homonnára vitték át a régebben az újpesti faipari szakiskolánál fennállott kosárfonó kísérleti mintaműhelyét.

A kézművesiskolákban utolsó 1913—14. évi népességi viszonyai szerint 275 tanuló volt, melyek közül 157 rendes tanuló és 118 állandóan foglalkoztatott háziiparos volt.

A műhelyi termelés előmozdítására valamennyi kézművesiskola üzemeinek megfelelő mértékű forgótőkével rendelkezik az iskolával kapcsolatos kereseti műhelyben, vagy az otthonukban dolgozó háziiparosok rendszeres foglalkoztatása céljából.

E tekintetben legnagyobb arányú munkásságot a békési kosárfonóiskola fejtette ki, ahol az évenként készült és forgalomba hozott kosáráruk értéke mintegy 100.000 K értéket képviselt. A kosárfonóiskolák a tanulóknak a fűzfatermelésben való kiképzése és a lakosságnak a fűzfatermelésre való serkentése érdekében mintaszerű telepeket tartanak fenn.

Nőiipariskolák

Az újabbkori változott élet és társadalmi viszonyok a női kézimunkák jelentőségét fokozták ; szükség volt olyan intézményekre, melyek a női kézimunkákat önálló cél gyanánt művelik. Ezt a föladatot vannak hivatva betölteni a nőiipariskolák. Céljuk és föladatuk, hogy a női kézimunkák rendszeres gyakorlati tanításával és a kisebb női kézimunkaüzletek vezetéséhez szükséges elméleti ismeretek oktatásával a nő keresetképessége fokoztassék és hogy a családikörben foglalkozó nőknek különböző nőikézimunkákban alapos kiképzést nyujtsanak. A kiképzés tartama rendszerint két év. A tanítás főbb ágazatai : fehérneművarrás, fehér-, színes- és műhimzés, divatárusság és csipkemunkák,

valamint ezen csoportokba bevonható más női kézimunkák, nevezetesen a női-ruhakészítőszabóság 2 év tartammal. Az elméleti oktatás tárgyai : magyar nyelv, számtan, könyvvitel és rajz.

A fölvétel föltételei : betöltött 14 éves életkor és 4 polgári iskola elvégzése.

Az iparoktatási intézetek ezen csoportjába az 1913—14. tanévben a következő intézetek tartoztak :

Állami nőiipariskolák, Budapest (3 iskolával).

Államilag segélyezett nőiipariskola : Debrecen, Igló, Kolozsvár, Kézdivásárhely, Marosvásárhely, Miskolc, Nyiregyháza, Szepsiszentgyörgy, Szeged, Budapest székesfőváros (5 intézet).

A fölsorolt intézetek közül a legnagyobb a budapesti állami nőiipariskola volt, amelynek az 1913—14. tanévben 1927 tanulója volt.

1909—1910. tanévtől kezdve az intézet a női kézimunkatanítónők képzésének is egyik szervét képezi.

Az államilag segélyezett nőiipariskolákat az 1913—14. tanévben összesen 858 tanuló látogatta. Újabban a budapesti állami nőiipariskola mintájára kísérletek folynak külön munkásnő-tanfolyamok szervezése körül.

Iparmúzeumok

A) *A budapesti állami technológiai Iparmúzeum*

Az 1913—14. években a szervezeti szabályzatában megállapított program szerint a könyvtára, a gyarapításában csökkentett gyüjteménytára, a kísérleti és laboratóriumi fölszerelése, berendezése, időleges kiállításai, valamint az évről évre fokozatosan fejlesztett ipari továbbképző-tanfolyamok és újabb technikai eljárások fejlesztésére irányuló eljárások révén törekszik az ország iparfejlesztését gyarapítani. Állandó jellegű műhelyszerű berendezésű galvanizáló, a galvanoplasztikai és az ezekkel az iparokkal összefüggő fémszínezési és stereotypiai, valamint az autogén gázhegesztési, továbbá a gázmótorkezelői, elektromótorkezelői, gyönge- és erősáramú szerelői tanfolyamok fejlődtek már, de sajnos még mindig nem állandó jelleggel.

A technológiai ipari továbbképző és mesteri tanfolyamok közül még a következőket említjük föl : férfi- és nőiszabók, cipész-, szűcs-, könyvkötők, szobafestők, mázolóiparosok, bádogos-, vízvezetéki szerelők és géplakatosipari, végül a malomipari, vaskereskedői és textilipari tanfolyamokat.

Kiállítások. A technológiai Iparmúzeum 1913. évben kiállítást rendezett a finomabb fa- és rokoniparágak köréből, célja volt ennek a kiállításnak egyrészt a modernebb faipari gépek és szerszámok, valamint a fának bútorrá való feldolgozásánál szereplő kikészítő- és színezőmíveletek és új eljárások, másrészt pedig az épület- és bútorasztalosipar mindenféle kellékeinek bemutatása. Ezek a kellékek : vasalások, veretek, díszüvegezések, tükrök, hajlított üvegek, intarsiák, mozaikok, márványdíszítések stb. E különleges kiállításnak célja volt még azonkívül az esztergályosiparok minden egyes speciális ágának bemutatása, azok gépei, szerszámai, nyersanyaga és készáruja alakjában.

Itt is, mint az előző kiállításokon, az a törekvés nyilvánult meg, hogy az elektromos hajtóerőnek alkalmazását az érdekelt iparosság körében ismertté tegye és mintegy megkedveltesse azon előnyök folytán, melyekkel az elektromosüzem, szemben az egyéb motorikus üzemekkel — a körülmények által indokolt esetben, különösen a kisiparra nézve jár. Ezért a kiállításon működésben, sőt üzemben bemutatott gépek közvetlen elektromos hajtásra voltak berendezve.

A kiállítás 3 hónapig volt nyitva 17.800 látogatóval. A kiállítással kapcsolatban 5 asztalosipari kikészítő- és csinozó-tanfolyamot tartott az intézet, amelyekkel először az ország asztalosműhelyeibe a kémiai alapon álló módon faszinező (pácoló), lakkozó és polirozó eljárásokat akarta bevezetni.

1914. év elején kiállítást rendezett a múzeum az épület-egészségügyi berendezések köréből. Ennek a kiállításnak célja volt mindazokat a készülékeket, szerkezeteket, használati tárgyakat és egész berendezéseket bemutatni, melyek a modern higiéniai, kényelmi, fényűzési és szépészeti szempontból tervezett lakóházak vízvezetéki és gázvezetéki, csatornázási, fűtő- és szellőzőberendezések tárgyát képezik. A cél tehát az volt, hogy egyrészt az érdekelt iparosok, másrészt pedig az építtető és lakó nagyközönség megismerkedjék azzal az óriási haladással, melyet a folyton fokozódó igények kielégítése iránt való törekvés ezen irányok körében az utolsó időben előidézett. A kiállítás, mely a múzeum összes rendelkezésére álló helyiségeit lefoglalta, a következő főbb csoportokat és az azokba tartozó berendezési tárgyakat tartalmazta.

1. Egyes és »központi« vízellátási berendezések, szivattyúk, kutak, vízvezetéki berendezések és szerelvények. 5. Központi fűtés, gőz- és melegvízfűtés, légfűtés, az idetartozó szerelvényekkel, fűtőtestekkel és azok tartozékaival. 3. Csatornázás és szennyvízderítés. 4. Szénfűtési és gázfűtési takaréktűzhelyek és kályhák. 5. Légtisztító-, szűrő- és szellőzőberendezések. 6. Gázfűtő-, főző-, fűtő- és háztartási készülékek. 7. Gázmérő-, szabályozó- és gázvizsgálati műszerek és készülékek, csővezetékek és szerelvények. 8. Elektromos fűtő-, főző-, sütő- és vízmelegítőkészülékek, háztartási és fényűzési berendezések. 9. Házi vízvezetéki, konyhai, fürdőszobai és klozetberendezések. 10. Víz- és gázvezetéki szerelőipari szerszámai és segédeszközei. 11. Porszívógépek. 12. Az idevonatkozó műszaki irodalom.

A kiállítás 5 hónapig volt nyitva és 34.342 egyén, ezek között 47 iskola, intézet és testület látogatta.

Résztvett 32 külföldi és 77 hazai cég 506 nagyobb kiállítási objektummal, azonkivül 127 társascsoporttal és 32 teljes berendezéssel.

A kiállítás hasznosítására az igazgatóság katalógust adott ki, amely a kiállított tárgyak rajzát és szerkezetét bemutatta. Hozzácsatolta továbbá a szerkezetek működésének leírását is, úgyhogy a speciális szakemberek tollából származó leírások révén a katalógus és a külön szakkönyv kiválóan hasznosaknak mutatkoztak.

Az épületegészségügyi kiállítás keretén belül az ott képviselt technikai ágakból névszerint a kisebb vízmelegítőkészülékekből, ezek számítása, tervezése és szakszerű kiviteléről, házi szennyvízderítőtelepekről és házi csatornázásokról, fűtőberendezésekről, gázfűtő- és vízmelegítőkészülékekről, szerelőszerszámokról és szerelési munkálatokról 6 tanfolyamot tartottak.

A székesfővárosi gázgyár igazgatósága az intézet fölhivására 18 este érdekes és tanulságos szemléltető előadásokat rendezett a világítógáznak a háztartásban való fölhasználásáról.

Iparosok állami támogatása. Az Iparmúzeumnak ily irányú tevékenysége most is, úgy mint ezideig is, a mult években abban nyilvánult, hogy az intézet személyzete a kereskedelmi miniszter utasítására iparosok állami támogatására helyszíni szemléket tartott, a támogatás módjára és mértékére nézve javaslatokat tett és ez alapon engedélyezett támogatásokat végrehajtotta, vagyis az ez alapon engedélyezett gépeket és szerszámokat beszerezte és az iparosoknak rendelkezésére bocsátotta.

A múzeum 1912. évben 124 iparosnak 483 gépet szerzett be 686.784 K,

1913. évben 156 iparosnak 437 gépet 383.699 K, 1914. évben pedig augusztus hó végéig 93 iparosunk 273 drb gépet 446.709 K értékben.

A könyvtár könyvállománya 1914 augusztus 31-én 22.317 drb könyv volt 240.381 K értékben. A könyvtárt látogatók száma 1914. évi augusztus 31-ig 19.628 egyén volt nappal és 2038 egyén este, összesen tehát 21.666 személy. A kiadott könyvek száma 1914. évben 20.290 drb volt. Házon kívül 754 személy 2209 könyvet kölcsönzött ki. A folyóiratok száma 1914. évben 324 drb volt.

B) *A kolozsvári I. Ferenc József Iparmúzeum*

Ez kapcsolatos volt a kolozsvári ipari szakiskolával. Célja szakvéleményeket adni, kiállításokat rendezni és a szakiskolával szervezett tanfolyamokat tartani.

A múzeumtól szervezett kiállítások 1911—14. években a következők voltak:

1. Dr. Flóris Áron budapesti rajztanár kenyérkereseti rajzkiállítás.
2. A kolozsvári munkásbiztosító hivatal »Építőszövetkezete« utján befejezett munkáslakóházak pályaterveinek kiállítása.
3. Építőipari továbbképző szakrajztanfolyam tanulóinak rajzkiállítása.
4. Könyvnyomdászok szakkörének grafikai kiállítása.
5. Kolozsvári iparosinasiskolák munkakiállítása.
6. Kövend község unitárius templomának ornamentális mennyezetfestményeinek kiállítása.
7. A magyar védőegyesület kolozsvári háziipari szakosztálya hazai készítményű nőiruhakelméiből.
8. Mezőkövesdi színes- és fehérhimzésekből való kiállítása.
9. Kolozsvári siketnémák intézete 25 éves fennállása alkalmával a jelenlegi növendékek ipari készítményeinek kiállítása.
10. Amerikai *Cyco* papirosból készült fényképekből való kiállítás.
11. Napernyő- és esernyőből és egyéb árúmintából rendezett kiállítás.
12. Magyarbikáli és kőrösfői fafaragók szakiskolai tanfolyama rajzkiállítása és ipari készítmények kiállítása.
13. Mezőkövesdi háziipari szövetkezet hímzéseiből és varrottasaiból való kiállítás.
14. A kolozsvári kamara területén lévő tanonciskolák rajz és egyéb munkáiból való kiállítás.

A három év folyamán az összesen volt 13 kiállításon a látogatók száma 7343 volt.

C) *A marosvásárhelyi székelyföldi iparmúzeum*

Célja marosvásárhelyi fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatban a székelyföldi és a szomszédos törvényhatóságok kisiparának és háziiparának fejlesztése és támogatása.

A székelyföld és vidéke gazdasági életének csökkenése folytán a múzeum tevékenysége is csökkent.

Az ipariskolát végzett tanulók a gyakorlatban

Azok az igények, melyeket az ipariskolai tanulókkal szemben támasztunk, a gyakorlati életben eltérők. Van eset, hogy nagyobb rajzoló és nagyobb szerkesztési készséget kívánunk, másrészt megint nagyobboldalú műhelygyakorlatot és különleges gyártási eljárást és a szakmunkáséhoz hasonló gyakorlott-

ságot követelnek. De megesik az is, hogy fősúlyt az üzleti szellemre és e célból a kereskedelmi vonatkozású tárgyakra fektetnek. Tehát ezen sokfelé ágazó kívánságnak megfelelni a legnehezebb föladat.

Nem szabad elfelejteni, hogy az ipariskola a serdülő ifjúból mestert nem nevelhet. Az iskola rendesen csak az életben legszükségesebbeket adhatja meg a leendő iparosnak. Sokkal hasznosabb a fiatal inast elsősorban a munka alaposságára képességeit olyképpen irányítani, hogy bármily szerény keretek között is önállóan tudjon dolgozni. Ha ezt megtanulta, akkor az élet iskolájában boldogulni fog.

Célszerű, hogy a tanulók, illetőleg az iparoktatási intézetek állandóan kapcsolatban legyenek nagy iparvállalatokkal egyrészt és kisipari műhelyekkel másrészt. Az intézetek e célból eleinte a tanulók jegyzékét elküldték az illetékes kereskedelmi és iparkamarának, minden tanulónak jellemző adataival, amelyek azután az iparvállalatoknak a fiatalságot ajánlották.

De egy-két év mulva ez a körülményes eljárás lényegesen egyszerűbb lett. Az ipariskoláknak az iparoskörökkel való közvetlen érintkezéséből fejlődött ki az a gyakorlat, hogy minden iskolának megvan a maga ipari vállalati köre, ahol a végzett tanulókat elhelyezheti. Erősen támogatták ezeket a törekvéseket az iskolák évzáró vizsgálataihoz miniszteri biztosokul kiküldött gyakorlati szakférfiak, gyárosok, gyári mérnökök, kiváló iparosok, akik eléggé nem méltányolható és elismerésreméltó módon nemcsak hasznos útmutatásaikkal működnek közre a végzett tanulóknak irányításában, hanem saját műhelyeikben is alkalmazzák őket.

Ime az 1905/1906—1912—13, illetőleg a felső ipariskolákra nézve az 1904/1905—1911/1912. tanéveket véve alapul, a 8 év alatt végzett tanulók gyakorlati alkalmazására nézve a következő jellemző mozzanatok állapíthatók meg :

3617 tanuló közül tanulmányaik befejezése után összesen 3.167 (vagyis 88.1%) maradt ipari pályán, azon 430 (11.9%) tanuló közül, akik nem léptek gyakorlatba, csupán 7 (0.2%) volt olyan, akik határozottan pályát változtattak ; 158 (14.8%) katonai szolgálatra ment, 83 (2.2%) magasabb tanulmányokat folytat ; 182 (5.1%) családi vagy egészségi okokból nem vállalt alkalmazást, avagy nem volt kipuhatolható.

Annak, hogy a végzett tanulók megmaradhassanak pályájuk mellett, a legfőbb feltétele a megfelelő munkaalkalom. Az ipariskolai tanulók túlnyomó nagy részben szegény szülők gyermekei, akik utalva vannak arra, hogy tanulmányaik végeztével keressenek. Az értelmes, elméletben, rajzban és gyakorlatilag előképzett ipariskolás szívesen áll munkába és serkenti a becsvágy, hogy képessége és munkássága révén bizalmi helyzetbe jusson. De idővel, ha gyakorlott munkássá lesz és keresete gyarapszik, megelégedetten marad munkás is, beteges becsvágy nem lohasztja munkakedvét akkor sem, ha nagyobb felelősséggel járó, de sok esetben kisebb fizetéses bizalmi állást nem éri el.

Feltünő jelenség, ami évről-évre tapasztalható, hogy a felső ipariskolát végzetteknek aránylag kis hányada (5.1%) marad a kisiparban, ezzel szemben nagy üzemekben 75.4% kapott alkalmazást.

Az ipari szakiskolát végzetteknél 29% esik a kisiparosra és 54.9% a nagyüzemekre.

Ez a tapasztalat igazolja az intézetek szervezetében gyökerező azt a célzatot, hogy a felső ipariskolák elsősorban a nagy-, az ipari szakiskolák pedig aránylag a kisipar érdekét legyenek hivatva szolgálni. Igaz, hogy ebből a szem-

pontból keveselhető az ipari szakiskolának a kisiparban foglalkoztatott hányada, azonban ennek oka abban rejlik, hogy a mindinkább vidékre és kisebb helyekre szoruló kisipari műhelyek munkáskereslete ingadoz és a saját fentartására utalt ipari szakiskolás oly műhelybe igyekszik bejutni, ahol a munkanélküliség veszélye kevésbé fenyeget. De munkahelyük megválasztásánál befolyásolja őket az is, hogy hol kínálkozik kedvezőbb alkalom képességeik hasznosítására és a szakbavágó további tanulmányokra. A legkedvezőbb természetesen az az eset, ha az ipariskolát végzett tanuló atyja mesterségét folytatja.

Önálló iparosokká, kisebb gyáriparosokká azok az ipariskolások lesznek legkönnyebben, akik öröklött műhely birtokába jutnak. Számos példa van azonban arra is, hogy szorgalom, egyéni kiválóság, kitartás és takarékosság juttatja a tanulókat esetleg valamelyik hasonló energiával felruházott ipariskolás társával társulva új vállalathoz vagy átvettek meglévő ipari vállalatot. A külföldön dolgozó ipariskolások száma aránylag csekély (a végzetteknek kb. 2.1%) ami arról tanuskodik, hogy ezek itthon is munkaalkalomra tehetnek szert. Külföldre vonzza az ipariskolást főképpen a továbbképzésre vonatkozó törekvés és ezek aztán, amikor ezt a céljukat elérték, rendesen hazájukba visszatérnek, hogy itthon hasznosítsák tapasztalataikat.

Az érdekelt iparoskörök jelentései szinte egyértelmű elismeréssel nyilatkoznak a végzett ipariskolásokról, akiket rajzi és elméleti ismereteik és sokoldalú műhelygyakorlatuk messze fölébe helyezik más fiatal munkásoknak, bármilyen szakmában is nyertek kiképzést.

A munkáskereslet fönnállása az ipariskolákat végzettek között már maga is utal arra, hogy a magyar ipariskolák kiváló munkaerőket szolgáltatnak a hazai iparnak.

Ipari tanfolyamok

Ipariskoláink főképpen a fémvasipart, a gépipart és faipart, az építőipart kisebb arányban, a textilipart és a kerámiai és kőiparokat karolják fel, vagy az ezeket az ipariskolákat igénybevevő tanulókat rendes tantervek alapján rendszeresen és szakszerűen képezik ki. Van azonban ezentúl még sok egyéb iparág, amelyekben a gyakorlatban működő iparossegédek és mesterek nem képesek az évekre terjedő iskolákat frekventálni. Ezek számára a kormány aztán ipari továbbképző-tanfolyamokat szervez, melyeket a szükséghez képest évenkint rövidebb-hosszabb időn át fentart és az oda jelentkező iparossegédeket és mestereket szakszerűen kiképezi, illetőleg ezeknek a szükséghez képest elméleti és gyakorlati kiképzést nyujt.

Ezek a tanfolyamok nem állandó intézmények, de bizonyos állandó jelleggel rendelkeznek.

Ilyen tanfolyamok csoportokba oszthatók föl: Vannak *a)* Építőipari téli tanfolyamok; *b)* Gépkezelői tanfolyamok; *c)* Általános és szakirányú továbbképző-tanfolyamok; *d)* Egyes iparágakban rendezett gyakorlati tanfolyamok és végül vannak még ú. n. *e)* vándortanfolyamok.

Az állami iparoktatási intézetekben, a volt budapesti technológiai Iparmúzeumon tartott, továbbá az államsegéllyel szervezett tanfolyamokat és azok népességét összevonva, a következő tűnik ki:

A volt budapesti Technológiai Iparmúzeum által rendezett tanfolyamokat 1883. évben kezdték rendezni, de ehelyütt ezek számát és azok népességét csak az 1912—1913. évből soroljuk fel.

Budapest	94	különféle	(54)	szakmabeli	2532	tanulóval
Baja	4	»	(4)	»	61	»
Besztercebánya	3	»	(3)	»	34	»
Beszterce	4	»	(4)	»	44	»
Csongrád	4	»	(4)	»	62	»
Dés	4	»	(4)	»	64	»
Eger	6	»	(6)	»	90	»
Fiume	2	»	(4)	»	16	»
Gyulafehérvár	4	»	(4)	»	55	»
Hajduszoboszló	5	»	(5)	»	58	»
Hódmezővásárhely	3	»	(3)	»	36	»
Kaposvár	49	»	(4)	»	85	»
Karcag	54	»	(5)	»	52	»
Losonc	5	»	(5)	»	62	»
Liptószentmiklós	3	»	(3)	»	32	»
Lőcse	3	»	(3)	»	49	»
Moson	49	»	(4)	»	74	»
Miskolc (1911—912. évben)	9	»	(9)	»	232	»
Nagybecskerek	5	»	(5)	»	52	»
Nagyenyed (1913—914.)	4	»	(4)	»	42	»
Nagykanizsa (1913—914.)	6	»	(6)	»	94	»
Nagykároly (1913—914.)	4	»	(4)	»	91	»
Nagykikinda (1913—914.)	5	»	(5)	»	83	»
Nagyszalonta (1911—912.)	4	»	(4)	»	36	»
Nagyszeben (1913—914.)	5	»	(5)	»	68	»
Nagyvárad (1912—913.)	14	»	(14)	»	308	»
Nyíregyháza (1912—913.)	4	»	(4)	»	57	»
Nyitra (1912—913.)	3	»	(3)	»	49	»
Orosháza (1911—912.)	6	»	(6)	»	131	»
Pancsova (1911—912.)	3	»	(3)	»	46	»
Pécs (1911—912.)	8	»	(8)	»	238	»
Rimaszombat (1912—913.)	4	»	(4)	»	47	»
Rozsnyó (1912—913.)	3	»	(3)	»	40	»
Sátoraljaújhely (1912—913.)	6	»	(6)	»	113	»
Selmecbánya (1912—913.)	2	»	(2)	»	22	»
Sopron (1912—913.)	4	»	(4)	»	62	»
Szabadka (1912—913.)	6	»	(6)	»	124	»
Szamosújvár (1912—913.)	3	»	(3)	»	27	»
Szentes (1912—913.)	4	»	(4)	»	68	»
Székesfehérvár (1912—913.)	4	»	(4)	»	62	»
Szolnok (1912—913.)	6	»	(6)	»	95	»
Szombathely (1913—914.)	12	»	(12)	»	205	»
Torda (1913—914.)	5	»	(5)	»	120	»
Tótkomlós (1913—914.)	4	»	(4)	»	60	»
Újvidék (1912—913.)	4	»	(4)	»	63	»
Zenta	5	»	(5)	»	48	»
Zilah (1913—914.)	4	»	(4)	»	57	»
Zombor (1913—914.)	6	»	(4)	»	85	»

Budapesten tartott tanfolyamok összege a kijelölt évben 94 tanf. 2331 tanulóval. Vidéken (44 városban) 169 tanf. 2671 tanulóval.

Az állami iparoktatási intézeteken 1913—914. évben rendezett ipari továbbképző-tanfolyamok :

A) *Felsőipariskolák:*

Budapest	7 féle	tanfolyam	1726 tanulóval
Kassa	78 »	»	438 »
Szeged	15 »	»	672 »
Budapest építőipari téli tanfolyam	1 »	»	2884 »

B) *Ipari szakiskolák:*

a) *Fa- és fémipari:*

Arad	18 féle	tanfolyam	499 tanulóval
Győr	14 »	»	437 »
Kolozsvár	18 »	»	662 »
Marosvásárhely	14 »	»	195 »
Nagyvárad	23 »	»	565 »
Temesvár	20 »	»	660 »

b) *Faipari szakiskolák:*

Brassó	21 féle	tanfolyam	731 tanulóval
Eperjes	4 »	»	83 »
Homonna (1912—913.)	1 »	»	27 »
Igló (1913—914.)	4 »	»	38 »
Szatmárnémeti (1913—914.)	6 »	»	52 »
Újpest	18 »	»	393 »

c) *Fémipari szakiskolák:*

Besztercebánya	6 féle	tanfolyam	107 tanulóval
Debrecen	20 »	»	574 »
Hajógépipari Fiume	25 »	»	353 »
Gölnicbánya	4 »	»	54 »
Miskolc	14 »	»	291 »
Pécs	144 »	»	380 »
Pozsony	8 »	»	244 »
Mechanikai és órásipari szakiskola Bpest	5 »	»	685 »

d) *Kő- és agyagipari szakiskolák:*

Székelyudvarhely	2 féle	tanfolyam	214 tanulóval
Ungvár	4 »	»	50 »
Zalatna	3 »	»	41 »

e) *Szövőipari szakiskola:*

Késmárk	3 féle	tanfolyam	82 tanulóval

C) *Nőiipariskola:*

Budapest	11 féle	tanfolyam	627 tanulóval

D) *Kosárfonó-iskola:*

Homonna	7 féle	tanfolyam	118 tanulóval

E) *Államilag segélyezett ipari szakiskolák:*

Bőr- és cipészipari, Nagyszeben	5 féle	tanfolyam	714 tanulóval
Gyapjúszövőipari szakiskola .. .. ..:			
Nagydisznódon esti mestertanfolyam ..	1 »	»	35 »
Önálló tanfolyam :			
Békésesaba (Építőipari téli tanf.)	1 »	»	178 »
Eperjes (Ipari továbbképző)	1 »	»	20 »
Komárom	6 »	»	84 »
		Együtt:	11.407 »

A volt budapesti Technológiai Iparmúzeum 1912—913. évben tartott férfiszabó-, cipészipari- és asztalosipari vándortanfolyamok száma és népessége 47 volt 803 tanulóval.

Inasoktatás

Az inasoktatás az 1884. évi XVII. t.-c.-be foglalt ipartörvény elvén fölépült iparos- és kereskedőtanoncoktatás, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter főhatósága és a kereskedelemügyi m. kir. miniszter társfelügyelete alatt áll.

A tanoncképzés az utóbbi években örvendetes haladást mutat, ami főképpen annak köszönhető, hogy a tanoncok iskolai nevelése mellett az anyagi szükségleteiről való gondoskodás és ezzel kapcsolatban lelkivilágúk ápolása is lassan-lassan tért hódít, mely utóbbi munkában a társadalom is tevékeny részt vett.

Az iskolák munkájának eredményesebbé tételére már régebben életbeléptetett szakfelügyelet és tanítói tanfolyamok fokozatos fejlesztése egyrészről, a tanoncoknak a mindjobban szaporodó tanoncotthonokban az iskolai munka iránt való fogékonyabbá tétele, másrészről, azok a fontosabb tényezők, melyek a fejlődés folytonosságát a jövőre is biztosítani hivatva vannak.

a) *A szakfelügyelet.* Az 1912—15. évi időtartamra 24 iparos és 9 kereskedőtanonciskolai szakfelügyelő kapott megbízást, kiknek körzete 540 iparos és 70 kereskedőtanonciskolára terjedt ki.

A szakfelügyelőknek hasznos tanácsadásai, vállvetve a kir. tanfelügyelőségek buzgó működésével, nagymértékben hozzájárultak az iskolák fejlesztéséhez.

b) *Tanítói tanfolyamok.* Ezek az utóbbi években örvendetes továbbfejlődést mutatnak föl. Örvendetes körülmény, hogy ezek nemcsak számban, hanem belterjességben is fejlődtek, mi különösen két irányban mutatkozik, úgymint 1. a közismereti tanfolyamokat az eddigi, egy szünidőre terjedő 4 hetes rendszer helyett, ami elégtelennek mutatkozott, átszervezték 2-szünidős, 4—4-hetes tanfolyamokká.

2. A rajztanfolyamok megmaradtak a régi kétszer héthetes keretben, de tantervüket közelebb hozták a gyakorlati élet követelményéhez.

Az 1913—914. évi szünetekben a közismereti tanfolyamok első részén mintegy 230 tanító nyert kiképzést. A tanfolyamokat végzett tanítók száma a rajztanítás terén 486 tanítóval, a közismereti oktatás terén pedig 313 tanítóval emelkedett az utolsó 3 év folyamán.

Ifjúsági egyesületek. Az iparostanonciskolák tanulói ifjúsági egyesületeket is képeznek. Ezek hivatása, föladata a fiatalságnak vasárnap délutánonként hasznos önképzést nyujtani, tehát tulajdonképpen nem benlakásos tanoncotthonokat alkotnak. Ezek száma az utóbbi években is gyarapodást mutat. Az 1913—1914. évben már mintegy 100-ra emelkedett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről mintegy 14.000 korona évi támogatást nyertek. Az otthonok vezetői az iparostanonciskolák tanítói közül kerültek ki. A tanoncok ilyen otthonokban összejövetelének célja rendesen tanulságos felolvasások, bemutató előadások, szavalatok, játékok, kirándulások stb. szoktak lenni.

A tanoncotthonokat rendesen különböző társadalmi tényezők rendezték be és tartják fönn a kereskedelmi kormányzat támogatásával.

Feladatuk az ott elhelyezett tanoncok kellő ellátása, iparukban való kiképzése, kellő ellenőrzésük és amellett kellő gondot fordítanak arra is, hogy pártfogoltjaik és neveltjeik, kedélyművelő, léleknemesítő és emellett szórakoztató hasznos foglalkozásban részesüljenek.

Ezidőszerint 26 ilyen tanoncotthon van Magyarországon a legkülönbözőbb neveken és városokban, ahol ez időben 894 tanonc van. Ezeknek támogatására 1912. évben 141.319, 1913. évben 218.229 és 1914. évben 118.748 kor. fordíttatott. Ezenkivül engedélyezett a kormány még 13 ilyirányú, 465 tanoncra tervezett intézetnek 5—10 évi segélyezésre 515.000 koronát.

A tanonciskolák száma az 1912—13. évben 640 volt, ami 1911. évhez képest 57-el, vagyis évenként mintegy 30 iskolával többet jelent.

A két év alatt a közismereti osztályok száma 2843-ról 3258-ra, a rajzcsoportok száma pedig 2224-ről 2655-re emelkedett, vagyis az évi szaporulat 210—220 új osztálynak felel meg.

A tanonciskolákba járó tanulók száma 1911-ben 113.174 volt, mely szám 1913-ban 126.882-re emelkedett. A szaporulat tehát 2 év alatt 13.708 fő, ami 6%-nak felelt meg. Ezzel szembeállítva a közismereti és rajzosztályok számának az átlag emelkedését, közel 10%-át, megállapíthatjuk, hogy a tanonciskolák az oktatás intenzivitása tekintetében is haladást mutatnak, vagyis az egyes osztályok népessége a normális felé közeledik. Ez annál örvendetesebb, mert sok helyen a szakcsoportok kialakulására vezet.

Az iskolaévet az 1911. évi 94.510 tanulóval szemben 1913-iki 102.186 tanuló fejezte be. A szaporulat tehát 7676. Megállapítható tehát az is, hogy az iskolaévet végigjáró tanulók száma állandó emelkedést mutat.

Az előkészítő osztályokban 1911-ben 23.031 tanuló volt, az 1913-iki 22.809 tanulóval szemben.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy az ipartörvény a tanoncszerződések megkötésénél az iskolai előképzettség bizonyos mértékének a kimutatását nem köti ki föltétlenül és a bizonyos iparágaknál érezhető tanonchiány a magasabb előképzettségű tanulók szerzésénél nem kedvez, e szám apadását örvendetesnek kell tartanunk, amit még jobban megvilágít az a követelmény, hogy míg 1911-ben a tanonciskola 3-ik osztályát csak 14.884 tanuló fejezte be, addig 1913. évben e szám már 18.203-ra emelkedett, ami szintén haladásnak jelezhető.

A jelzett tanonciskolákban 1911. évben 2835 közismereti és 1230 képesített s 1627 nem képesített rajztanító működött. Ezzel szemben 1913. évben már 3265 tanító tanított közismeretet és 1511, illetőleg 685 tanító rajzot.

Ezek a számok mutatják az iskolák belterjes fejlődését és különösen örvendetes a képesített rajztanítók számának emelkedése, ami a tanfolyamok

eredményes hatását tanusítja, bár az e téren fennforgó szükségletet teljesen fedezni nem tudja.

A kereskedő-tanonciskolákból volt 1911-ben 104, 1913. évben pedig 109. Ebből önálló kereskedelmi tanonciskola csak 85 volt, míg a többi iparos-tanonciskolával kapcsolatos kereskedő-osztályokból állott.

A tanulók száma 1911-ben 7641, 1913. évben 8682 volt, akik 1911-ben 320, 1913. évben 381 osztályba voltak beosztva. Tehát itt is a fejlődés megállapítható.

Az előkészítő osztályokban 1911-ben 784 tanuló, míg 1913-ban 1090 tanuló volt.

A III-ik osztályt végzettek száma 1911-ben 1198, 1913-ban pedig 1273 volt. Ezek a számok azt bizonyítják, hogy a kereskedőtanoncok előképzettségénél nincsen haladás, vagyis a kereskedők a nem kellően előkészített tanoncokat szeretik alkalmazni. Ezekben az intézetekben 1913. évben 394 tanfolyamon képesített és 130 nem képesített tanító működött az 1911. évbeli 362, illetőleg 134 tanítóval szemben.

A m. kir. államvasutak javítóműhelyei mellett önálló tanoncműhelyek tanulóit is képezik oly korlátoltsággal, hogy a tanulók száma a munkáslétszámnak csak 1·3-a lehet.

Külön tanonciskolát tart fenn a posta- és távirókincstár, amely tanműhely jellegű s amelyben a kir. posta- és távirószolgálatban szükséges műszerészeket a szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekre, nevezetesen az általános tárgyakon kívül anyagismertetésre, mechanikára, táviró- és távbeszélő vezetékek kapcsolására, gépek kezelésére, elektrikára és szakrajzra, valamint műhelygyakorlatra és tesgyakorlatokra oktatják.

Koszorús mesterek

Irta: **Dálnoki Kováts Jenő,** az Országos Iparegyesület igazgatója.

A görög Olimpia nagy kegyelettel kiásott romjai regélhetnének azokról a legnagyobb klasszikus ünnepekről, amelyek ezelőtt huszonhét évszázaddal Herakles kezdeményezésére az összes hellén törzseket nemes versenyben forrasztották eggyé. Iphitos eliszi királynak Lykurgos spártai királlyal kötött szerződése értelmében az olimpiai játékok idejére szüneteltek a belső harcok és erre a néhány napra az ekecheiria, a szent béke olvasztotta egybe a pártokra szakadt nemzetet. Az olimpiai játékok nemes versenyeinek győztesei olajágkoszorút kaptak, szobrukat a szent altiszban, az istenek és nemzeti hősök szobrai között állították fel, nevüket és szülővárosukat kikiáltották az egész országban, életük végéig adómentességet élveztek és Pindaros ódákban örökítette meg érdemeiket az utókor számára.

Ettől az időtől kezdve egyre nő a koszorú becsülete. A középkor elején, már a hercegek jelvénye, sőt a VIII. század elejétől kezdve már korona lesz belőle. Az ész, a tudás, a szellemi és testi ügyesség versenyein a koszorú a győztes jutalma és Petrarca vagy Tennyson egyetlen kitüntetést sem értékeltek oly magasra, mint azt, hogy hazájuk koszorús költőjének: poeta laureatusnak vallhatták magukat.

A Mester, Magister szó megtisztelő, kiemelő jelentéséről is lépten-nyomon beszámol a mithologia és a történelem. Már a biblikus korban Mózest népe a Mester jelzővel emeli maga fölé és Jézus Krisztus csak annyit mondott magáról: »A Mester én vagyok!« A római köztársaság korában a legmagasabb rangú közfunkcionáriusok viselik a Magister címet és a kézműipar fénykorában a kézműiparos csak nagy küzdelmek árán »remek« munka készítésével jutott be a céhbe és nyerte el a mesterjogot. A délnémetországi mesterdalnokok, a művészetek istápolása és fejlesztése terén kifejtett tevékenységük révén halhatatlanokká vált kézművesmesterek, élükön Hans Sachs vargamesterrel, a tudományok és művészetek terén is feleleventették a mester elnevezés kiemelő jelentőségét és pl. Angliában ma is az egyes tudományok tudósa mint legnagyobb képesítésének jelzőjét, épp olyan önérzetesen viseli a mester címet, mint ahogyan a legnagyobb művészeket a mester címmel tüntetjük ki a legméltóbban. És ez helyesen van így. Hiszen maga a magister — mester — szó eredeti értelme is az, hogy viselője másoknál többet tud.

Az iparban a »mester« cím használatát újabban nálunk is a törvény szabályozza és ezt a címet csak az az önálló iparos használhatja, aki képesítéshez kötött ipart űz és ha nem régi mester, mestervizsgálatot tesz. Ezzel a törvényes rendelkezéssel megkezdődött a kézműiparban a »mester« cím becsülésének a reneszánsza. És a becsülés minél szélesebb körben való megerősítése, annak a meggyőződésnek a köztudatba való beoltása, hogy az az iparos, aki a mester címet viseli, szaktudás, megbízhatóság tekintetében a többiek közül kiemelkedik és minden bizalomra és becsülésre érdemes, most már elsősorban maguknak a mestereknek feladata és kötelessége.

A mester szó, mint az alapos szakismeret és munkában hagyományos lelkiismeretesség jelzője és a koszorú, mint a tudás csúcsának, a kiválóságnak szimbóluma, társulnak a »koszorús mester« címben s így világos kifejezői azoknak az előfeltételeknek, amelyek a legtiszteletreméltóbb cím elnyerését lehetővé teszik.

Az Országos Iparegyesület, amikor a koszorús mesterversenyeket alapí-

totta, amelyek díja a mesterkoszorú, ennek elnyerője pedig a koszorús mester címet viseli, mélységesen átgondolta a »mester« és a »koszorú« szavak jelentőségét és a verseny feltételeit is úgy állapította meg, hogy a legnagyobb kitüntetés könnyelműen, vagy pártosan odaítélhető senkinek ne legyen és hogy a törekvő kézműiparosság és a nagyközönség mindenkor a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel adózhassék a koszorús mester cím viselőinek, attól a meggyőződéstől áthatva, hogy a viselői szakmájuk legkiválóbb jelesei.

Az Országos Iparegyesület az 1925. évi I. Országos Kézművesipari Tárlat keretében rendezte az első koszorús mesterversenyt, amelyen mindössze 18 jeles mester nyerte el az arany mesterkoszorút, ezek közül is négy vidékre került.

A második aranykoszorús mesterverseny az 1928. évi III. Országos Kézművesipari Tárlat keretében zajlott le. A bírálóbizottság igen nagy szigorral járt el, nagy súlyt helyezve a mesterkoszorú értékére és a bírálat eredményeként ez évben husz szakma legelső mestere nyerte el az arany mesterkoszorút.

Ma már a nagyközönség köztudatába is teljesen beleolvadt az a tény, hogy a mesterkoszorú a kézművesmester munkájának legmagasabb kitüntetése és a kitüntetést elnyert jeleseink büszkén viselik a koszorús mester címet.

Az aranykoszorús mesterek

Babinszky János *esztergályosmester.* Mezőberényi földmíves családból származik. Meggyőződésesen vallja, hogy mesterségét ő maga választotta ki. Apró gyermek korában inasok voltak a barátai, akiket mesterségükről kivallatott, sőt alkalmat talált arra is, hogy a különféle szakmák műhelyeit megtekintse és így választotta ki magának az esztergályos mesterséget. Még 12 éves sem volt, amikor öt évre elszerződött tanoncnak. Inaskodásának harmadik évében került először az esztergapad mellé és amikor elkövetkezett a szabadulásának napja, vándorló útra indult. Nyugtalan, tanulni vágyó vére sehol sem hagyta őt hosszabb ideig nyugodtan. Bejárta úgyszólván egész Magyarországot. Hódmezővásárhely, Szeged, Baja, Budapest, Esztergom, Komárom, Pozsony az első állomásai. Itthon csak nehezen tud jobb műhelybe bejutni és egészségtelen pinceműhelyekben kénytelen dolgozni. Végre kikerül Bécsbe, ahol megdöbbenéssel állapítja meg a nagy különbséget a hazai és a bécsi műhelyek között. Bécsből Prágába is ellátogatott Babinszky, de innen visszakerült Felsőmagyarországra, ahol Zsolnán, Turócszentmártonon, Körmöcbányán és Selmecbányán dolgozott. Leküzdve azonban honvágyát, ismét külföldre utazott és Németország több tekintélyes műhelyében fordult meg. Atyja kívánságára azonban 22 éves korában hazajött külföldről és nagykorusítása után önálló mesterré lett Békéscsabán. Alig néhány hónap mulva már 2 segéddel dolgozik, sőt két és fél év mulva már benzinmotor hajtotta az üzemét és 6—8 segéd szorgalmaskodott körülötte. Sohasem elégedett meg a helyi piac szükségletének kielégítésével, hanem igyekezett más vidékeken is rendelőket gyüjteni. A takarékos szerény élet és a szorgalmas munka gyümölcseként 1912-ben elérte vágyainak netovábbját, már saját házába költözhetett és itt rendezte be újra modern üzemét. Rövid idővel ezután, különösen a balkán háború hatása alatt, nyomott gazdasági viszonyok következtek be,

Babinszky János
Békéscsaba

amelyek a világháború kitöréséig tartottak. Ez Babinszkyt is elszólította az esztergapad mellől és műhelyét felesége gondjaira kellett bíznia. A keserves háborús évek után újult erővel fogott régi jóhírnevének visszaszerzéséhez. Tevékenységének zöme a műesztergályos munkára esik, de ezek mellett billiárd gyártásával is foglalkozik és Békéscsaba messze környékén igen nagyszámú billiárdot szállított a különböző köröknek és kávéházaknak. Hasonlóképen specialitása az egyéb műesztergályosipari cikkek mellett a sétabot készítése, amelyek tetszetős, szolid kivitelüknél fogva igen kelendőek. De alig van az esztergályos szakmának olyan ága, amelyet Babinszky ne művelne. Gyönyörű állólámpái, állványai, kulacsai, rokkái, számos kiállításon keltettek feltűnést.

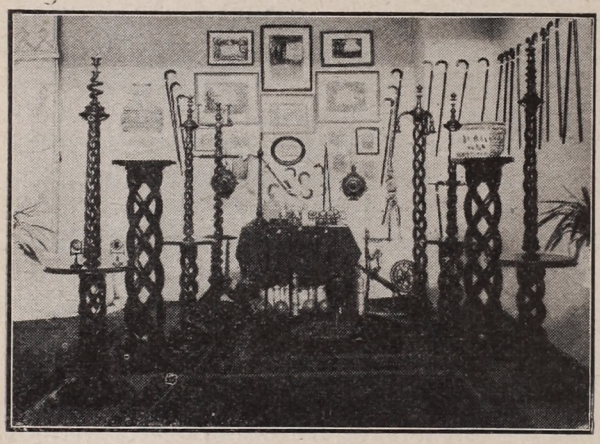

Babinszky János művei

Babinszky a háború utáni években kezdi meg a kiállításokon való részvételt. Már az első kiállításán aranyérmet nyert, 1924-ben Békéscsabán a szegedi kamara díszoklevelét kapja, az 1926. évi Országos Kézműipar Tárlaton aranyérem, 1927-ben Székesfehérváron aranyérem, 1928-ban a békésvármegyei kiállításon a kereskedelmi miniszter elismerő oklevele jut osztályrészül és végül az 1928. évi III. Országos Kézművesipari Tárlaton Magyarország aranykoszorús esztergályosmestere lesz. Ezt megelőzően már 1927-ben ipari jelességéért az Országos Iparegyesület ezüst díszérmével tünteti ki, ugyanabban az évben Békéscsaba városi testületének tagjává választják. Ipartestületének 17 év óta előljárósági tagja és egyetlen alkalmat sem mulaszt el, ahol ipari kérdésről van szó. Ipari közérdekű önzetlen tevékenysége és szakmai tudásának jelessége mindenütt tisztelő barátokat szerzett számára.

Balogh Rudolf *fényképészmester*. Balogh Rudolf, aki 1879-ben született Budapesten, az egyébként is nagy intelligenciát kívánó fényképészipar egyik legintelligensebb reprezentánsa. Hat középiskolai osztály elvégzése után a bécsi grafikai és fotografiai főiskola hallgatója lesz, majd ennek eredményes elvégzése után mintegy két évet tölt külföldön szakmai munkásságban. Főállomásai: München, Görz, Konstantinápoly, Bécs. Hazatérve Budapestre, 1903-ban önálló műtermet nyit, amelynek népszerűsége rohamosan emelkedik. Balogh Rudolf azonban sohasem fektette a fősúlyt az ú. n. commerz-fotografálásra, mert nagy külföldi felkészültsége és vidéki hajlamai új terek felkutatására sarkalták. Művészi fotografiái számos folyóiratban és kiállításon keltettek közfeltűnést és érdemei elvitathatatlanok az idegenforgalom növelése szempontjából, mert hiszen országunk természeti szépségeinek propagálásában jelentős szerepet játszottak Balogh Rudolf művészi tájképfelvételei. Közismertek azok a pedagógiai felvételek is, amelyek az ő keze alól kerültek ki és újabban a reklámművészettel kapcsolatos felvételei keltenek nagy feltűnést. Nem kevésbbé ismert Balogh Rudolf hírlap-illusztrátori tevékenysége sem és mint a Pesti Napló állandó munkatársa, közkedveltek fényképriportjai.

Balogh Rudolf a háborúban is megállta helyét. Hosszabb ideig József kir. herceg mellett volt a katonai beosztása és a leszereléskor a Ferenc József-rend lovagkeresztje, az arany érdemkereszt és az I. osztályú vitézségi érem kitüntetéseknek volt a tulajdonosa. Természetesen szakmai kitüntetései is elsőrangúak és aranyérmen, állami elismerő oklevelen, a kultuszminiszter és a székesfőváros díján kívül az 1928. évi Kézműipari Tárlaton elnyerte a szakma legnagyobb kitüntetését: az arany mesterkoszorút.

Bauer János *gombkötő- és paszományosmester.* Gyakran megesik, hogy a hős katonát halála után éri a legmagasabb kitüntetés. A hős katona becsületrendjét a fejfájára tűzik. Bauer János is ilyen hősi halott, aki halála után nyerte el a magyar kézműiparosok legszebb kitüntetését, az arany mesterkoszorút.

Bauer János 1873-ban született Budapesten. Iskoláinak elvégzése után édesapjának, Bauer Ignácnak műhelyében sajátította el mesterségét. Felszabadulása után atyja külföldi tanulmányútra küldi Németországba, ahonnan tudását kibővítve kerül vissza atyja műhelyébe. 1909-ben atyja társul fogadja, akinek halála után 1917 óta Weisz Simonnal társulva, vezeti a céget és növeli annak vevőkörét. Bauer János rövid idő alatt szakmai tekintéllyé válik és különösen hadseregszállításokkal kapcsolatban a legilletékesebb körök kérik tanácsát. Kartársai is nagy tisztelettel és elismeréssel adóznak kiváló tudása iránt és mint a szakmai egyesület elnöke, élénk ipari közéletet élve, lelkesen dolgozik a magyar iparosság érdekében. Az 1925-ben rendezett I. Országos Kézművesipari Tárlat bírálóbizottsága őt az ezüstkoszorús mesteri címmel tüntette ki. Fokozott ambicióval készült az 1828. évben másodízben rendezett aranykoszorús mesterversenyre. Egyike volt az első jelentkezőknek és már az év elején jelentette, hogy kiállítási anyagát elkészítette. Még a kiállítás megnyitása előtt 1928 április 22-én orvosi műtét közben váratlanul elhunyt és nem érhette meg azt a dicsőséget, amelyet cégének kiállítási munkájával szerzett. A jeles mesternek halála után a cég által kiállított munkáit ugyanis a bírálóbizottság az arany mesterkoszorúval tüntette ki.

A jeles iparoscsalád jóhírnevének sorsa most már a meghalt aranykoszorús mester fiának kezében van letéve, aki szintén atyja és nagyatyja mesterségét folytatja.

Bárány Dezső *hegedűkészítőmester.* Igen jóhírű hegedűkészítőmestereink, Tanczer és Lutz kezei alól került ki Bárány Dezső, aki 1871-ben született Budapesten és iskolái elvégzése után 1888-ban szabadult fel. Felszabadulása után sietett külföldre, ahol a legjelesebb mestereket kereste fel, hogy a hegedűkészítés minden titkát ellesse. Megfelelő felkészültséggel került vissza Budapestre, ahol 1898-ban önálló mesterré lett. Már segédkorában célul tűzte ki, hogy régi híres olasz mesterek készítési titkát felderítse és ennek érdekében régi hegedűk utánzásával különös előszeretettel foglalkozott. Kísérletezései nem csupán a régi híres mesterek hegedűinek külsőségeiben való utánzását, hanem a hang tökéletességének elérését is célozták. E különleges munkálkodása igen szép eredménnyel járt és ma talán egyedüli mester az országban, aki ily művészhegedűket előállít. A keze alól kikerült mesterhegedűk többnyire jeles művészek kezébe kerülnek. Az 1928. évi koszorús mesterversenyen dr. Hubay Jenő híres stradiváriusának tökéletes másolatával nyerte el az aranykoszorús mester címet.

Bárány Dezső

Bittner János *bronzműves- és egyházi műötvös mester.* Született 1851-ben Vingán, Temes megyében. Atyját négyéves korában elvesztete. Özvegy édesanyja nemsokára ismét férjhez ment és a kis János a mostohaapa mellett mostoha sorsban nevelkedett. Mostohaatyjának nagy ellenzése dacára végez négy középiskolát, de a nélkülözések és az egészségtelen lakás egészségét kikezdik és a tehetséges gyermek egy éven át mankón kénytelen járni. Bár kitűnő tanuló, mostohaatyja asztalosinasnak adja, de fizikuma nem bírja a nehéz deszkák hordozását. Így áll be bronzművesinasnak és ötévi keserves tanonckodás után végre felszabadulva, gyalog indul útnak Budapestre. Hosszas nélkülözések után jut álláshoz egyik budai műhelyben. Fizetése alig elég egy-egy falat kenyérre. Szervezete rövidesen tökéletesen legyengül, amikor ivóvíz helyett tévedésből lúgkőoldalotot iszik. Természetesen kórházi kezelésbe kerül, ahonnan azonban, mint gyógyíthatatlant bocsátják el. Kívánszorogva a kórházból, egy udvaron összeesik és a házban lakó öregasszonyok veszik gondozás alá. Ezek gondos ápolása talpra állítja a szegény gyermeket és első dolga állás után nézni. Mint fémnyomósegéd vállal alkalmazást és röviden mestere első munkása lesz. Adósságait lassankint kifizeti és Bécsbe utazik, ahol több jeles cégnél dolgozik. 1874-ben Oberbauer Alajos egyháziszer-kereskedő hívására tér vissza Budapestre, berendezi az említett kereskedő egyházi ötvösműhelyét és ott, mint művezető dolgozik. Változatos élet után megveszi a Temesváron elhunyt mestere műhelyét és ott önállósítja magát. Egyik legelső megbízása az ernestházi és temesvári papnevelő intézet toronykeresztjeinek elkészítése vörösrézből tűzben aranyozva. Az aranyozáshoz azonban nincs aranya. Dulánszky püspök 100 aranyat ad előlegül, de ez nem elég. Ekkor Trautwein bankár, aki jótékonyságáról közismert Temesváron, előlegezi minden elismervény nélkül a fiatal mesternek a szükséges aranyakat. Temesváron azonban még sem tudja kellően megvetni lábát. 1878-ban teljes műhelyberendezésével visszatér Budapestre, ahol Thes-

Bittner műve

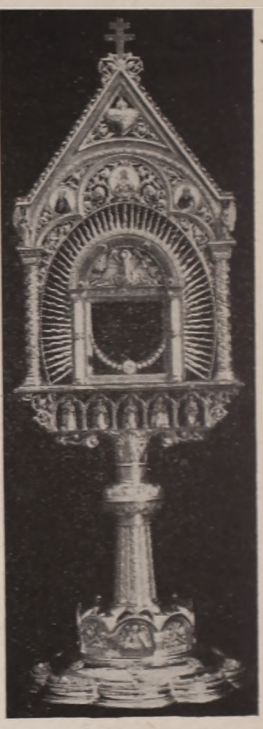

Bittner műve

Bittner műve

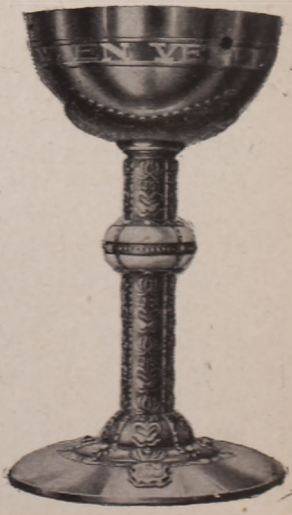

Bittner műve

tori bronzműárúgyárat akar berendezni és erre a célra megvásárolja Bittner berendezését és őt művezetőül alkalmazza, megbízva őt az Első Magyar Fém- és Lámpaárúgyár berendezésével, amit Thestori egy szőlőkertből és nagyobb présházból alakít át e célra Kőbányán. A gyár nem soká működik, Thestori elveszíti minden vagyonát és Bittner otthagyja a gyárat, amely közben részvénytársasággá alakul és a magyar fémipar egyik legjelentősebb vállalatává növi ki magát. Bittner újra önállósítja magát, nagyobb műhelyt rendez be gőzerőre és itt úszógolyókat, egyházi szereket, bútorvasalásokat gyárt, azonban forgótőke hiányában nehezen tud megküzdeni a nehézségekkel. A kilencvenes évek elején a Telefongyár megbízásából villanycsillárokat készít, amivel ő foglalkozik először az országban. 1895-ben otthagyja a csillárszakmát és ismét egyházi szerek készítésével foglalkozik. Szerződéses viszonyba lép a Rétai és Benedek-céggel, kötelezve magát, hogy más cégnek nem dolgozik. Üzeme hatalmasan fellendül, de megbénítja fejlődésében az előbb említett megállapodás, aminek következtében oly nyomott árakért kénytelen dolgozni, hogy súlyos adósságba keveredik. Ekkor állami támogatással végre felbontja a reánézve súlyos szerződést és megfelelő árjegyzéket készíttet. A papság kiváló munkáiért szívesen foglalkoztatja őt és állandóan 12 emberrel dolgozik. A világháború megakasztja őt fejlődésében, a hadvezetőség anyagkészletét lefoglalja és műhelye 1915-től 1920-ig zárva van. E megpróbáltatások teljesen összetörik az öregurat és 1920-ban műhelye vezetését fia, Lajos veszi át. Ő készül atyja nevében az 1925. évi első Országos Kézművesipari Tárlatra és szerzi meg atyjának az aranykoszorús mester címet. Az öreg Bittner János azonban ekkor már teljesen visszavonul az ipari tevékenységtől. Folytonos betegeskedés után 1928 április 19-én meghal. Apja örökét Bittner Lajos veszi át, aki a következő versenyen már saját részére szerzi meg az aranykoszorút.

Dehmal Károly *zongorakészítőmester.* A zongorakészítést hazánkban csak a legutóbbi időben űzik. Bátran állíthatjuk, hogy annak meghonosításában a legjelentősebb érdeme Dehmal Károlynak van, aki 1862-ben született Ulrichschlagban. A zongorakészítés mesterségét Fritz és Sohn ismert bécsi cégnél sajátította el és katonáskodása idején jutott el Budapestre, ahol 1886-ban, katonai szolgálatának befejezése után, letelepedett. Bár eltökélt szándéka volt, hogy Magyarországon marad állandóan, mégis úgy érezte, hogy ha boldogulni akar, tudását még bővítenie kell. 1888-ban Berlinbe költözött képesítése továbbfejlesztése céljából, innen egy év mulva visszakerült Budapestre és mint önálló mester megkezdte működését. A közönség sokkal nagyobb bizalmatlanságot mutatott a magyarországi készítménnyel szemben, amelynek használhatóságát el sem akarta hinni, semhogy Dehmal azonnal boldogulni tudott volna. Tökéletes felkészültsége dacára is a legkeservesebb küzdelmet kellett folytatnia és munkájának zöme eleinte a javításra, főleg a zongorahangolásra esett. Szivóssága azonban meghozta a maga gyümölcsét és néhány év alatt a kis műhelyből nagy műhely lett. A millenniáris kiállításon már a nagy millenniumi érmet nyeri el és nem vall szégyent készítményével a párisi világkiállításon sem. Mint új ipar meghonosítóját, az Országos Iparegyesület őt 1902-ben ezüstéremmel tüntette ki, a pécsi országos kiállításon pedig 1907-ben az aranyérmet nyeri el. E tisztes mult után

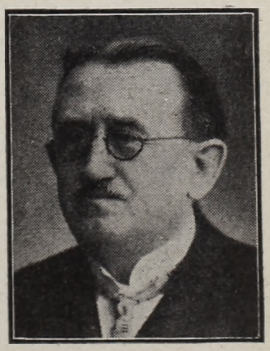

Dehmal Károly

nyerte el gyönyörű zongorájával az 1925. évi I. Országos Kézművesipari Tárlaton az aranykoszorús mesteri címet. Dehmal Károly bátran nevezhető a magyar zongorakészítés atyjának. Műhelyéből egész sereg növendéke került ki, akik önállósítva magukat, tanítómesterük becsületére váltak. Ipartestületének 18 év óta lelkesen dolgozó választmányi tagja, tiszteletbeli elnöke a Zongorakészítők és Kereskedők Testületének, elnöke a Zongorakészítők Szövetségének és hogy a szakma jelesei között is első helyen áll, bizonyítja az a tény, hogy ő látja el a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság elnöki teendőit is.

Fischer Zsigmond *kárpitosmester.* 1863-ban született Zsámbékon. 1877-ben szegődik el inasnak. 4 évi inaskodás után azonnal külföldre vágyik és első állomása Bécs, ahol másfél évig dolgozik. Katonai kötelezettségének teljesítése céljából visszatért Budapestre, ahol bevonulásáig Kramer Samu udvari kárpitosnál dolgozott. Ekkor folyt az Operaház berendezése és Fischer ennél a munkánál már vezető állást kap. Katonáskodása után ismét Bécsbe megy, majd innen gyalog Salzburgon és Innsbruckon át Svájcba, ahol előbb Zürichben, majd Baselben nyer alkalmazást. Itt alkalma kínálkozott magánlakások és villák berendezésére, ami tudását igen jelentékeny mértékben növelte. Vágyai azonban tovább hajtották. Néhány év mulva Párisba kerül, ahol az idegenekkel szemben tapasztalható bizalmatlanság igen nehézzé tette számára az elhelyezkedést. A munka nélkül eltöltött időt azonban gondosan kihasználta. Szakmai kirakatokat tanulmányozott, múzeumokat bujkált és apró javításokat vállalt. A következő állomás az evőeszköztisztító tevékenység, amit rangemelésként a borfiúi állás követett. Ebben a minőségben fedezte őt fel gróf Károlyi Gábor, akinek pártfogásával az iparművészeti iskola hallgatója lett, amelyet a legszebb eredménnyel végzett. Néhány kisebb próbálkozás után egy tekintélyes cégnél kap alkalmazást mint szabász, majd mint házonkívüli díszítő. Ekkor készültek Párisban a világkiállításra. Fischer főnöke ezzel kapcsolatban számos megbízást kapott, ami Fischer részére sokoldalú elfoglaltságot jelentetett. Párisból Angliába, onnan Belgiumba, Hollandiába, majd Németországba ment. Hosszabb időt töltött Berlinben, majd visszakerült Baselbe és már-már Angliába kerül, amikor családi okokból hazautazott és a Krammer Lipót-cég üzletvezetője lett. Ebben az időben még a magyar kárpitosipar szűk keretek között volt foglalkoztatva, mert a jobb körök bécsi kárpitossal rendeztették be lakásaikat. Fischer Zsigmond szívós munkájának köszönhető, hogy a jobbmódú köröket a magyar kárpitosipar számára megnyerte. Tudását készséggel osztotta meg kartársaival és magántanfolyamai igen látogatottak voltak. Ezekkel párhuzamosan a technológián is éveken át tartott előadásokat.

1900 végén főnöke, Kramer Lipót visszavonult és ekkor önállósította magát Fischer Zsigmond. Ezután egyre jobban fejlődik műhelye és alig rendeznek be középületeket, bankpalotákat, úri villákat Fischer Zsigmond közreműködése nélkül. Ő készítette egyébként valamennyi dunai termesgőzös berendezését is.

Fischer Zsigmondot kartársai atyamesterüknek tekintik. És pedig méltán. Éveken keresztül választmányi tagja, majd társelnöke volt a kárpitos ipartestületnek, igazgatósági tagja, majd elnöke a kárpitos- és paszományos mesterek országos szövetségének, igazgatósági tagja az Országos Iparegyesületnek, és az Iparművészeti Társulatnak.

Kiváló munkájával különböző kiállításokon számos magas kitüntetést

nyert el és az 1928. évi Országos Kézművesipari Tárlaton Magyarország aranykoszorús kárpitosmestere lett.

Forreider József *lakatosmester.* Komáromban született 1870-ben. Egy jónevű épületlakatosmesterhez került tanoncnak és már tanoncideje harmadik évében első díjat nyert a tanoncmunkakiállításon. Ezt megismétli a következő évben, sőt szakrajzai a komáromi kiállításra kerülnek. Segéd korában Budapestre került és a Jungfer Gyula cégnél bőséges alkalma volt a műlakatosság magasabb fokának elsajátítására. Tudását esti és vasárnapi technológiai szaktanfolyamokon bővítette, amelyeken minden évben szabályszerűen elnyerte az első jutalmat. Tudásvágya azonban arra késztette, hogy külföldre menjen. Első állomása Berlin, ahol egy kiváló műlakatos cégnél nyert alkalmazást. Nem kellett hosszú idő arra, hogy itt is az első helyre küzdje fel magát és az 1896. évben Berlinben rendezett iparkiállításra már ő készíti a cég kiállítási tárgyait. Itt elért sikerei széles körben terjesztik el a magyar munkás tudásának hírét és munkaadója egyre több megrendelést kap azzal a kikötéssel, hogy a munkát a magyar munkás végezze el. Négyévi szorgos munkálkodás után munkaadója könnyes szemmel búcsúzik legkiválóbb emberétől, aki munkái kivitele terén az üzemben korlátlan szabadságot élvezett és ha egy-egy szebb munkát befejezett, a német munkatársakat csoportosan vezették a munka megtekintésére. Nem csoda, ha a műlakatosság hazájában, Németországban ily szép sikereket elért magyar ember a legvérmesebb reményekkel eltelve készült vissza hazájába, ahol egyik kartársával társulva, Forreider és Schiller néven önállósította magát. Az első munkát bizony nehezen sikerült megszerezniök. Az első megbízás egy nehéz tiszta műkovácsolt rácskapura szólt, amely ékesen hirdette alkotója tudását. Jöttek is a megbízások ezután egyre sűrűbben és a cég az 1900-ban Párisban rendezett világkiállítás magyar csoportja részére is készít munkát. A következő évben elnyeri a kereskedelmi miniszter iparművészeti nagyérmét, az azután következő évben a kétezer koronás nagydíjat, Turinban kitüntetést, St.-Louisban aranyérmet, Milanóban díszoklevelet és 1907-ben Forreider Józsefet a király a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

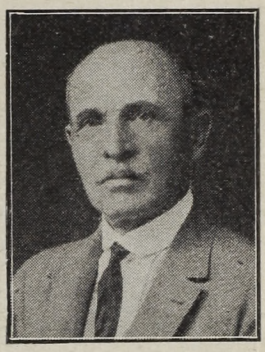

Forreider József

1915-ben Forreider társától megválik és egyedül folytatja keserves küzdelmeit, amelyek bizony meghazudtolják azokat a reményeket, amelyek őt annak idején Berlinből hazatérni késztették.

Forreider József már kora ifjúságában arra volt hivatva, hogy a magyar iparosságnak dicsőséget szerezzen. Szerzett is, ahol csak tehette, egész generációk kerültek ki a keze alól és ha ma nem ismerik az országban mindenütt a nevét, annak igazán nem ő, hanem a mostoha hazai viszonyok az okai.

Az 1925. évben rendezett I. Országos Kézművesipari Tárlaton Forreider József egy művészi kivitelű sírrácsot állított ki, amelyet az elszakított magyarföldben nyugvó szülei sírjára készített. Ez a sírrács az aranykoszorús mester címét hozta meg Forreider Józsefnek, az elszakított területen pedig nyugodtan pihenhetnek a szülők, akiknek emlékét a hálás gyermek remekmű alkotásával örökítette meg.

Hencz Vilmos *zongorakészítőmester.* (Önéletrajz.) Komárommegye, Guta községben születtem, 1879 január hó 1-én.

Atyámnak, ki London, Páris és Berlinben szerzett dicsőséget, a magyar műbútormunkásnak, Gután volt asztalosműhelye. Ezen oknál fogva érthető tehát, hogy nem volt könnyű sor a gyermeknevelés. Pedig voltunk ám elegen.

Nyolcéves koromban atyám megállapította, hogy az alkotás terén valóságos zseni vagyok, mert oly billyentyűszerkezetet konstruáltam, mely a szék deszkájára alkalmazva, automatikusan oly nagyszerű tűszúrást produkált, hogy nem volt az a türelmes vendég, ki ijedtében fel nem ugrott volna helyéről. Nem kevesebb leleményességgel oldottam meg a templom harangjának elnémítását is, melynek alapján nem volt olyan legény a faluban, ki aznap meg tudta volna szólaltatni az elnémult harangot. Egyébként a benfentesek akkor igen nagy jövőt jósoltak nekem — az akasztófával kapcsolatosan.

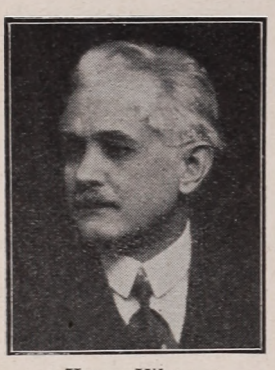

Hencz Vilmos

Tizenegyéves koromban az édesapám elég érettnek látott a kenyérkereső munkára, melynek értelmében be is fogott a műhelyében inasnak. Ezt könnyen megtehette, mert a munkához teljes ambiciót éreztem és mert akkor már elvégeztem a hat elemi iskolát. Örök rejtély marad előttem, hogy miként ugorhattam át egy évet, holott nálam ostobább tanuló alig volt a faluban. Tán egy fiúra emlékszem, aki túltett még rajtam is. Úgy tudom, hogy őt azóta megválasztották Gután bírónak.

Tanoncoskodásom tizenhatéves koromig tartott. A munkát szerettem, mely sokszor reggel 4-től este 11-ig tartott. Ám akkor még nem voltak nyolc óra munkaidőt parancsoló szakszervezeti törvények. Az elemi iskolában tanusított tényked ésemmel ellentétben, akkor már szerettem a szép és jó, de legfőképpen a tudományos és szakkönyveket, melyeknél sokszor állítottam fel magamnak önálló teóriákat is.

Az ipariskola, de különösen apám tanai nyomán abban az időben festészettel is foglalkoztam, mely körülménynek nagy része volt abban, hogy felszabadulásom után közvetlenül elhagytam a szülői házat.

Ugyanis — minden bizonnyal túlbecsülve képességeimet — elég merész voltam képmegrendeléseket is lebonyolítani. Az ebbeli művészetemnek első komoly megnyilvánulása egy korcsmai címtáblában domborodott ki, melyre egy mulató magyart kellett festenem. A mulató magyarnak azonban igen savanyura sikerült az arca.

Ugyancsak akkor ért az a megtisztelés, hogy a főtisztelendő úrtól, egy, a falu végére felállítandó feszület meg festésére kaptam megbízást, annak ellenére, hogy vele gyakran kerültem konfliktusba — úgy emlékszem — templomkerülés címén. Természetesen a feszület is elkészült és szintén akaratom ellenére, a plasztikai és egyéb hibákon kívül, még az a botrányos hiba is jelentkezett, hogy az arcra nemcsak hogy a megfelelő fájdalmas áhitatot nem tudtam reá varázsolni, de az egyenesen a legderültebb hangulatot fejezte ki. Eszerint tehát, a nem

Hencz Vilmos alkotása

valami fényesen sikerült feszületen maga a főtisztelendő is nevetett és csodálkozott azon, hogy a kép nem hangosan kacag. De azért a feszület mégis csak kikerült a falu végére. Ép itt volt aztán a baj, mert az elfogultabb hívők között az a téves nézet alakult ki, hogy én a csúfságot szándékosan követtem el. És ennek alapján egyszerűen kiszekáltak a faluból. Ez a körülmény tehát nagyban hozzájárult ahhoz, hogy tizenhatéves koromban elhagyjam a szülői házat.

Budapestre kerültem, hova egyébként a régi vágy, a továbbképzés vágya is hozott. Itt tanultam magánúton a középiskolákat. Előszeretettel léptem munkába oly műasztalos üzemekben, hol az egyéni ambicióm észrevevését sejtettem. Ezek közül Berák, Dormann és Szloboda műasztalosmestereket említem meg, kiknél rövid idő alatt vezető szerephez jutottam.

Hivatásomat, munkámat bármennyire is szerettem és úgy éreztem, hogy azon a téren az elsők közé tartozom, mégis egy leküzdhetetlen vágy égett lelkemben, a zongoraépítés tudása. Láttam, hogy a zongora sírni, nevetni és imádkozni tud.

A legnagyobb szeretettel tanulmányoztam a német zongoraszakkönyveket, melyekből a zongoraépítés elméletét csakhamar megismertem, úgyannyira, hogy már csak egy kis gyakorlatot láttam szükségesnek.

Ezen célból Thék Endréhez mentem, ki megismerve célomat, a legjóságosabb szeretettel fogadott. Ott sem lehettem utolsó legény, mert Thék papa kedves öcsémnek szólított és büszke volt rám. De én még büszkébb voltam, mert egyenesen az első Ferenc József magyar király akkor megrendelés alatt levő koncert-zongorájának készítését bízták reám.

Úgy 1905 táján a Thék-gyárban kitört a nagy sztrájk, mely a zongoraosztályt is magával ragadta. A sztrájk hónapokig tartó tétlenségre kárhoztatta a gyár munkásait, kik közül tán én éreztem legjobban a munkanélküliség átkát, az unalmat.

Ekkor kerültem Havlichek zongoragyároshoz, kinek gyárában csakhamar művezető lettem. Ott született meg az első találmányom, az egyszerű ismétlőszerkezet, mely a drága angol mechanikát teljesen pótolja.

1907-ben önállósítottam magamat, mint zongoraépítőmester.

Saját műhelyemben a zongorák tökéletesítésére irányuló kísérleteket végeztem, bár nyilvánvaló volt előttem, hogy az ezirányú törekvések homlokegyenest ellenkeznek a vagyonszerzéssel. Kísérleteim szabadalmazott találmányokat eredményeztek, melyek közül kettő és pedig tömeggyártásra alkalmas olcsó zongora, valamint automatikus csukó berendezés Amerikában van forgalomban.

Ma úgy hiszem a kétszeri kereszthúrozás elvének tökéletes kidolgozásával, valamint a stabil és szabatos működésű hangfogómmal, nagy lépéssel vittem előre a zongora fejlődését.

És most, midőn az Országos Iparegyesület minden áldozatra kész agilis rendezősége, mint a becsületes törekvő munka jutalmát átnyujtotta nekem a legszebbet, a legértékesebbet, az aranykoszorút, bevallom, hogy lelkem mélyén ott tombol az öröm és keserűség vegyes érzése. Öröm a nagyszerű kitüntetésért. De ugyanekkor egy véghetetlenül fájdalmas jelenség festi magát szemeim elé, mint egy átok, egy lesújtó rideg valóság, mint egy megdönthetetlen tragédia, mely tépi, marcangolja ezt a millió sebből vérző nemzetünket. Ebben a szétdarabolt szegény meggyalázott és magára hagyott magyar hazánkban nem kell a magyar munka.

Hollósy Zsigmond *intarziakészítőmester.* Hollósy Zsigmond egyike legfiatalabb aranykoszorús mestereinknek. 1891-ben Budapesten született és művészi hajlamai már kora ifjúságában az iparművészet lelkiismeretes tanulására késztetik. Jeles hazai és külföldi mestereknél tökéletesíti kézügyességét és ad teret kifinomult ízlésének. Közben az általános művelődésről sem feledkezik meg és kereskedelmi érettségit tesz. Alig 16 éves korában már a Győri waggon- és gépgyárban a francia Waggon Lits társaság étkező- és hálókocsijai berakó munkáit készíti és az ő keze alól kerülnek ki az udvari kocsik remek intarziamunkái is. Alig 20 éves korában már önálló műhelyt nyit és ugyanekkor nagyobb megrendeléseket kap a budapesti Ganz-gyártól, a győri waggongyártól és a magyar kir. államvasutaktól. Rövid idő alatt a legkiválóbb hazai asztalosmesterek, mint Thék Endre, Lingel Károly, Mahunka Imre, Hosszú István alkalmazzák remekbekészült intarziáit. De az ország határain túl is, Szerbia, Románia, Olaszország, Csehország asztalosmesterei lépnek vele állandó összeköttetésbe.

Hollósy Zsigmond

Kiváló gonddal, fejlett ízléssel készített munkái széleskörben ismertek és ahol munkáival megjelenik, mindenütt elismerést arat. Számos tanulót nevel, akik szakmájukban kitüntetéssel vizsgáznak és mesterképző tanfolyamokon szakelőadások keretében neveli az új nemzedéket. Az Országos Iparegyesület által 1925. évben rendezett I. Országos Kézműipari Tárlat bírálóbizottsága az aranykoszorús mester címet ítélte meg Hollósy Zsigmondnak, aki ereje és tudása teljében dolgozik és szerez becsülést mindenféle művészi mesterségének.

Holzschuch Sándor *intarziametsző.* Tiszti családból származik, aki atyjának foglalkozásánál fogva gyermekkorát galiciai, boszniai és erdélyi garnizonokban tölti. Székelyudvarhelyen végzi középiskolai tanulmányait és az állami főreáliskola VII. osztályának elvégzése után 1893-ban a budapesti hadapród-iskola növendéke lesz. Innen 1896-ban kerül ki mint tiszthelyettes. Egy ideig a 39. gyalogezred tisztje, majd 1908-ban a kismartoni katonai főreáliskola történelem és természetrajz tanára egészen a háború kitöréséig. Még katonai tevékenysége során szabad idejében szeretettel foglalkozik a faberakó művészettel és hogy vele született művészi ízlését a mesterség gyakorlati fogásainak elsajátításával halmozza, évenként szabadságidejét Stuttgartban tölti és egy ottani kiváló szakmai gyárban vállal rendszeresen munkát. Hajlamai fokozatosan az ornamentális munkáról a figurális munkára terelik át és iparművészeti kiállításokon saját tervezésű művészi munkái nagy feltűnést keltenek. Anélkül, hogy valamely művésziskolát végzett volna, ösztönös művészete nagy sikereket biztosít számára és tájképei a művész ecsetével versenyeznek úgy színhatás, mint távlat szempontjából. Amikor 1920-ban mint őrnagy, nyugdíjba vonul, az eddig műkedvelőként űzött mesterséget hivatásának választja. Ezután több kiállításon vesz részt Münchenben, Milanóban, Fiumében, Szalonikiben, mindenütt a legteljesebb sikerrel. Az 1926. évben rendezett Kézműipari Tárlaton a legelső díjat, az állami díszoklevelet nyeri el és az 1928. évi III. Országos Kézműipari Tárlat keretében rendezett arany-

Holzschuch Sándor

koszorús mesterversenyen Holzschuch Sándor remekbe készült faberakásai részére az arany mesterkoszorút szerzik meg.

Hosszu István *műipari lakásberendező*, Práter-u. 64. 1873 december hó 25-én Balatoncsehiben született, vasutas családból. Dombováron kezdte meg iparának elsajátítását, ahol már a tanonciskolai vizsga alkalmával oly kiváló szellemi képességről tett tanubizonyságot, hogy az iskolaszéki elnök és a tanárok az ipari pályáról le akarták beszélni és ettől csak kiváló szaktudású mestere, Antony Antal tántorította el azzal, hogy a magyar iparnak szüksége van intelligens, nagyra hivatott egyéniségekre, akik az iparnak zászlóvívői lehetnek.

Hosszu István

A vidéki nagyobb városokban, majd Budapesten való munkássága közben beiratkozott a technológia szaktanfolyamára, ahol több elismerő kitüntetésben részesült. 1898-ban pedig első díjat nyert. Majd Gaul Károly államtitkár segítségével be akart jutni a M. Á. V. műhelyébe, de az államtitkár kijelentette, hogy ezt elő nem mozdítja, őt így el nem engedi temetni, mert ő nagyra van hivatva. Tényleg egy budapesti gyár ki is küldte párisi tanlulmányútra, ahonnan visszatérve, több nagyobb üzemben mint tervező-rajzoló és művezető működött, közben pedig az iparművészeti iskola szaktanfolyamát végezte és ott több kitüntetésben részesült. 1906-ban önállósította magát és azóta kézműipari munkákat végeztet 30 segéddel és 4—5 jobb családból származó tanoncot alkalmaz. Ő rendezte be dr. Dobay Aurél, báró Kornfeld Pál, báró Tornyai, Chorin Ferenc kastélyait és most két éve Harry Fault berlini palotájának berendezésén dolgozik. Számos kitüntetése közül az 1922. évi iparművészeti kiállítási állami nagy díjat, az 1925. évben elnyert ezüstkoszorút és aranyérmet említjük, amelyet betetőzött az, hogy 1928. évben az aranykoszorús mesteri kitüntetést kapta. Jelentősen résztvesz Hosszu az ipartestületi életben, amelynek alelnöke, azonkívül Thék Endre helyébe őt választották az iparművészeti testület igazgatósági tagjává és végrehajtó bizottsági tagja az iparegyesületnek.

Jancsurák Gusztáv *rézművesmester*. 1884 derekán egy német gyáros érkezett Budapestre és a Vadászkürt szálló két szobájában vörösrézlemezből géppel sajtolt tárgyakat, serlegeket, tálakat stb. állított ki, arra biztatva a magyar iparosokat, hogy kiállított sajtolt áruit vásárolják meg és saját készítményükként állítsák ki az országos kiállításon. Idetévedt az akkor 36 éves Jancsurák Gusztáv, aki Mayer Ferdinánd rézművesmesternél dolgozott. A német gyáros Jancsurákot is munkába vette és előre biztosította a kiállításon elérendő sikeréről, ha az ő portékájával áll elő, mert hiszen — mondta — Magyarország egyetlen iparosa sem tud még megközelítően hasonlóval sem kirukkolni. Jancsuráknak több sem kellett. Iparának becsületét érezte e kijelentéssel megtámadni és ez a német lekicsinylés volt későbbi fejlődésének tulajdonképpeni rúgója. Az 1885. évben megnyílt kiállításon a nyilvánosság elé lépett Jancsurák Gusztáv nem géppel sajtolt, több darabból álló, hanem egyetlen lemezből kézzel domborított iparművészeti tárgyaival. Jancsurák ezzel bizonyságát adta mestersége anyaga fölötti teljes uralmának és gyönyörű iparművészeti alkotásaival egyre szélesebb körben szerzett jóhírnevet magának és iparának. Egyik külföldi mágnás nagyobb megrendelése keretében Jancsurák egyetlen vörösrézlemezből kidomborított tálát vette meg, amelynek közepéből mintegy 25—30 cm magasságú száron hatalmasan kinyílt rózsa

domborodik ki. E művével a hozzáértők legnagyobb bámulatát vívta ki, sőt akadtak hitetlenek, akik kételkedtek abban, hogy a kérdéses tál egyetlen rézlemezből készült. A berlini múzeum egyik szakértőjéhez került tehát az, aki hosszában átfűrészelte a rózsát, annak szárát és a tálat és csak így volt hajlandó elhinni a szinte hihetetlent. Ettől az időtől kezdve már nem volt ujság a kiállításokon az egyetlen lemezből készített 15—20 cm átmérőjű 50—60 cm. magas váza. Rövid idő alatt messze határainkon kívül is elismerték Jancsurák Gusztávról, hogy a legmesteribb ura a vörösréznek, amelyet szinte bűvészi ügyességgel formál tetszése és ízlése szerint. Iparművészeti múzeumok szeretettel őrzik külföldön is Jancsurák mester egy-egy művészi remekét.

Jancsurák műve

Jancsurák Gusztáv 1848-ban született Kunhalmán, Szepes megyében. Zsenge gyermekkorában nagybátyjához, Jancsurák Pál rézművesmesterhez került Szegedre, ahol gondos és nagyon szigorú nevelésben részesült. Mellette szerette meg a rézművesmesterséget, főként magát a rézanyagot, ösztönszerűleg megérezve, hogy az anyag megfelelő érzéssel a rajzzal összeegyeztethető. 1866-ban a rozsnyói céhnél felszabadul és Pestre kerülve, Mayer Ferdinánd műhelyébe szegődik legénynek. Itt is marad 32 éven át, főnöke haláláig, akinek örököseitől megvéve a vállalatot, ettől az időponttól mint önálló mester dolgozik. Sikereinek tekintélyes részét még mint a Mayer Ferdinánd cég üzletvezetője éri el és sikerei önállósítása után egyre gyarapodnak. Az 1885. évi országos kiállításon aratott feltünő sikert az Országos Iparegyesület 1887-ben ezüstéremmel pecsételi meg. A millenáris kiállítás érdemes mesterünknek ismét első díjat szerez. Rövid idővel ezután kezdődik a párisi világkiállításra a készülődés. A kiállításra kijelölt magyar iparosok remekeiket megelőzőleg az iparművészeti múzeumban állítják ki, amelyen Jancsurák Gusztáv a főpolgármesteri szoba részére készített művészi kandallójával és pálmatartóval vesz részt. I. Ferenc József a legnagyobb elragadtatással szemlélte Jancsurák készítményeit és ismételten hangsúlyozta, hogy bár számos rézművesmunkát látott már, de ilyen művészi alkotásokkal még nem találkozott. A párisi kiállításon elnyert

Jancsurák műve

Jancsurák műve

magas kitüntetést számos külföldi és belföldi kiállítás kitüntetése követte (Torino, Miláno, Pécs, iparművészeti, szakácsművészeti, pincegazdasági kiállítások stb.), amelyek időrendi sorrendjét az 1925. évi első Kézművesipari Tárlat rekeszti be, amelyen Jancsurák Gusztáv Magyarországon elsőnek nyerte el az aranykoszorús rézművesmester címet.

Jancsurák Gusztáv arra a megbizatására a legbüszkébb és pedig méltán, amelynek eredményeként II. Rákóczi Ferenc és társai művészi koporsóit készíthette el. A szóbanforgó hat koporsó, amelyek Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona, Thököly, Eszterházy, Bercsényi, Sibrik, Forgács és Rákóczi József hamvait őrzik, Konstantinápolyból elindulva, végigjárta az egész országot és a nemzet millióinak szeme függött áhitattal Jancsurák mester alkotásain.

Jancsurák mester ma már nyugalomba vonult és jóhírnevű üzemét fia vezeti. A meleg nyári napokban azonban az öreg úr még mindig sűrűn rendez magának ünnepnapot és szeretettel pepecsel egy-egy hamutartón, pálmatartón, kelyhen, rózsaszálon. Mestersége, anyagának a régi szeretete nem hagyja őt nyugodni és most is sűrűn visszatér ahhoz az anyaghoz és a maga készítette szerszámokhoz, amelyekkel nevet teremtett magának itthon és külföldön és becsületet iparának és nemzetének.

Katona István *faszobrászmester.* Katona István 1885-ben született Budapesten. Ugyanitt végezte el tanulóéveit és felszabadulása után a legjelesebb mesterek műhelyében dolgozott. Gyakorlati munkássága mellett igyekezett minden alkalmat megragadni arra, hogy tanfolyamok hallgatásával, könyvek olvasásával elméleti szaktudását is bővítse. A háborús évek kezdetén önállósította magát és kiváló munkássága révén jó hírnevet szerzett magának széles körökben. Alig készül kiválóbb műbútoripari munka, amelynek szobrászmunkáit ne Katona István végezné. Annak idején a szakmában közfeltünést keltettek azok a díszdobozok, amelyeket Károly királynak, József főhercegnek, Szurmay altábornagynak készített. A kormányzónk részére készült termeskocsi, Auguszta főhercegasszony autójának belseje és számos más hasonló szobrászati munka Katona István szakmai kiválóságát dícséri. Ma már műhelyében mintegy húsz szakmunkást foglalkoztat állandóan. Természetes, hogy a jeles szakember az évek sora alatt számos kitüntetésben részesült és e kitüntetéseket megkoronázta az aranykoszorú, amelyet az 1925. évben rendezett I. Országos Kézművesipari Tárlaton nyert el.

Kiss Károly *lábbelikészítőmester.* Született 1881-ben Nagyváradon. Tanoncévei elvégzése után nekiindul a világnak és rövid idő alatt Bécsbe kerül, ahol a legjelesebb mestereknél helyezkedik el, tanfolyamokat hallgat. Mint a legtöbb jeles mesterünk, így Kiss Károly is a legnagyobb bizonytalanságoknak teszi ki magát, csakhogy tudását bővítse. A magyar ifjú külföldön is sűrűn változtatja helyét, hogy minél többet tanulhasson és így járja be Magyarország és Ausztria után Németországot és Svájcot. Visszakerülve Budapestre, a Kobrak cipőgyárban nyer elhelyezkedést, majd önálló iparossá válik és ízléses tökéletes munkájával vevőkörét fokozatosan gyarapítja. Ma már a legelőkelőbb körök foglalkoztatják Kiss Károlyt, a jeles belvárosi cipészmestert, aki büszkén tekint vissza multjára, mert minden támogató segítség nélkül, tisztán a saját akaraterejével, munkájának becsületességével küzdötte fel magát oda.

Kiss Károly

hogy a messze külföldön is híres magyar cipőkészítőipar egyik legjelesebb mestere. Az arany mesterkoszorút az I. mesterverseny alkalmával nyerte el.

Keresztes József *esztergályosmester.* Született 1881-ben Árvátfalván Udvarhely megyében. Már hároméves korában elkerült a szülei háztól nagyatyjához, aki az asztalosipar titkaira kezdi őt már gyenge gyermekkorában beavatni. Ő azonban szívesebben fúr, farag titokban és forgatja nagybátyja esztergapadját. Ebben az időben kezdte meg báró Szterényi József a kézügyességükről híres székely gyermekek »importálását« alföldi műhelyekbe. Így kerül el a millennium évében Keresztes József is fatornyos hazájából Ceglédre, ahol a kamara közvetítésével Burgmann Nándor esztergályosmesternél helyezik el inasként. A székely gyermek nagyszerűen megállja helyét és már a második évi tanonckodása után a tanoncvizsgán elviszi az első kitüntetést, amit a következő évben megismétel, kiállítva egy pipatartóállványt, amely 300 darabból készült és amely munkaidőn kívül a késő éjjeli és kora hajnali órákban került ki a törekvő Keresztes József keze alól. Felszabadulása után pár hónapig vidéken dolgozik és 1901-ben Budapestre jön, ahol első útja az Iparművészeti Iskolába vezeti. Itt jeles eredménnyel végzi az iskola rendes hároméves esti tanfolyamát és egyéves alaprajztanfolyamát és bár a mindennapi kenyér megszerzése nagy gonddal jár, magánúton elvégzi a polgári iskola négy osztályát is. Végre megtakarított pénzecskéjéből 1907-ben szerény keretek között önálló műhelyt nyit és még abban az évben résztvesz a pécsi országos kiállításon a legszebb eredménnyel.

Keresztes József nagy felkészültsége és letörhetetlen szívóssága dacára sem lett gazdag ember. Jóllehet kétségtelenül szakmájának egyik legjelesebb mestere, sokkal szerelmesebb mesterségébe, semhogy őt az üzleti érdekek sarkalnák. Spekuláló, filozofáló székely esze csupán kézműiparosnál látható idealizmussal mindig azon fáradozik, hogy miként fejleszthetné szakmáját. Napi gondjain kívül időt talál arra, hogy maga köré gyüjtse a szakma segédeit és az esti órákban hol elméleti, hol gyakorlati előadásokat, tanfolyamokat tart számukra, természetesen teljesen önzetlenül, csupán azért, hogy leendő versenytársai tudását bővítse és a szakma becsületét megvédje.

Keresztes József sok tekintélyes asztalos állandó szállítója és keze alól nem csupán tömegmunkák, hanem műipari munkák is szép számmal kerülnek ki. Büszke lehet arra, hogy remekbe készült csillárai, állólámpái még Amerikába is elkerültek.

Az 1925. évi első Országos Kézműipari Tárlaton Keresztes József gyönyörű rajzú és tökéletes kivitelű csillárokkal, állólámpákkal, szobor és virágállványokkal, továbbá postamensekkel jelent meg, amelyekkel elnyerte az arany mesterkoszorút. Az 1926. évi tárlaton mintaműhelyt rendezett be és a tárlat egyik látványossága volt, amint a jeles mester dolgozva, szerettette meg mesterségét a közönséggel. Nem hiányzott az 1928. évi Országos Kézműipari Tárlatról sem, ahol csavart oszlopai, csillárai és különösen gyermekágya közfeltünést keltettek.

Kohn Gyula *kefe- és ecsetkészítőmester.* Kohn Gyula iparoscsaládból származik. Született 1877-ben. Középiskolai tanulmányait, mint jeles tanuló a legszebb reményekkel folytatja, szülei tönkremenetele azonban megakadályozza őt tanulmányai folytatásában és Pápán Engel Lipót kefekötőmesternél inas lesz. Ebben az időben igen keserves esztendőket jelentettek az inasévek. Reggel 5 órától este 9, 10 óráig dolgoztak Kohn Gyula és társai. Egy-egy keservesen átdolgozott éjszaka után mesterével hajnalban kocsira ülve, nagyon sokszor ment zimankós időben vásározni. Végre elérkezett a felszabadulás

nagy pillanata, amikor azonban munkakönyvének kiadását megtagadták, mert a tanonciskolát mestere tilalma folytán nem látogathatta rendesen. Kitünő iskolai bizonyítványa, elkészített gyönyörű munkái tették csak lehetővé, hogy felszabadítása megtörténjék. Természetesen felszabadulása után azonnal vándorútra indult és először Magyarországon kereste fel a jelesebb szakmai mestereket. Igy bejárta Győr, Sopront, Pécset, Debrecent, Szegedet Budapestet, majd külföldre került és Bécsben, később Mistelbachban a monarchia akkori legnagyobb ecsetgyárában nyert alkalmazást. Munkaadói az anyagkeverés és a gyártás egyéb titkát természetesen elrejteni igyekeztek a nyiltszemű ifjú elől, de eredménytelenül. Tapasztalatokban gazdagon került ismét vissza Budapestre, ahol négy évig mint segéd dolgozott. Végre elérkezett az önállósítás ideje is és a segédi évek alatt keservesen összekuporgatott 170 korona tőkével 1901-ben megnyitotta a Thék-féle bazárban műhelyét, amely egyúttal üzletül is szolgált. A következő évben megnősült és hitvestársában segítőtársat nyert, aki a műhely üzleti részét látta el és Kohn Gyula az üzemi teendők ellátására szentelhette minden idejét. A híres debreceni és szegedi gyárak versenye sem tudta őt háttérbe szorítani és további egy év után már hat munkást foglalkoztatott. 1903-ban kezdett behatóan foglalkozni ecsetek készítésével, jóllehet az erős német verseny nem sok reménynyel kecsegtette. A magyar festőkefék és ecsetek nem nagy bizalomra találtak a fogyasztóközönség körében. Az idegenkedést azonban sikerült legyőznie, jóllehet eleinte a kereskedők még próbára sem akarták árúját átvenni. Időközben kitartó, szívós munkájának eredményeként munkakörébe felveszi mindenfajta kefe- és ecset gyártását, amire a festő- és mázolóiparnak szüksége van. Ekkor már Lipcséből szerzi be sörteszükségletét és végül teljes győzelmet aratott a német áru fölött. Munkája gyümölcsének élvezésében őt is megzavarta a világháború, de felesége e keserves évek alatt is fentartotta az üzemet. Megpróbáltatásainak legnehezebb perceit élte a háború utolsó évében, amikor Kohn Gyula visszakerült Budapestre és az anyag- és munkáshiány folytán már-már a bezárás előtt álló üzemét ismét rendbehozta. A gazdasági elzárkódás első évei az újrakezdés nehézségein annyiban könnyítettek, hogy a külföldi verseny háttérbe szorult. Ma azonban már bármilyen hálásan gondolunk is e védelemre, a versenytől nincs mit tartania, hiszen nemcsak az országban jólismertek a gyártmányai, hanem külföldön, Jugoszláviában, Romániában, Olaszországban, sőt Ausztriában is egyre növekszik vevőköre és Kohn Gyula, aki kicsiben kezdte, ma már állandóan ötven, hatvan munkásnak nyujt biztos kenyeret.

Kohn Gyula

Klein Mózes *ezüstművesmester*. Cseh Pál Lajos híres budapesti ezüstműves ötvösmester jeles tanítványa. Született 1869-ben Oros községben. Tízéves korában került fel Pestre, ahol a szükséges iskola elvégzése után, 13 éves korában lépett be tanoncnak tanítómesteréhez és négy évi tanonckodás után, mint segéd dolgozott több mint husz éven át mindössze két mesternél, míg végre 1907-ben önálló lett. E századnak az elején ezüstműves iparágunk ismét gyermekcipőben járt és bátran állapíthatjuk meg, hogy az újjáfejlődéshez a lökést Klein Mózes adta meg. Gondosan tanulmányozta a külföld fejlett ezüstműves iparát és különösen a gépek megfelelő alkalmazására terelődött a figyelme. Modernül berendezett üzeme mintaképül szolgál és a keze

alól kikerülő munkásság tökéletes kiképzésénél fogva mindenütt keresett. Klein Mózes szakmájában ma általános közbecsülésnek örvendő, tekintélyes szakférfiú, aki minden alkalmat megragadott arra, hogy az ezüstműves szakma fejlődését előmozdítsa és a külföldi áru behozatalát versenyképes áru készítésével lecsökkentse. Kitünő készítményei számos kiállításon nyertek első díjat és e kitüntetéseket megkoronázta az 1928. évi aranykoszorús mesterverseny, amelyen az aranykoszorús mester szép címét Klein Mózes nyerte el kiváló, ízléses és tökéletes készítményeivel.

Klein Mózes

Klein Mózes élénk részt vesz az ipari közéletben. Az arany-, ezüstműves és ékszerész ipartestület alelnöke, a Nemesfém és Drágakő-csarnokban miniszteri kinevezéssel tőzsdetanácsi tag, a tanoncvizsgáztató bizottságnak elnöke.

Nem hallgathatjuk el azt, hogy Klein Mózes lelkes munkatársai fiai és leánya, akik atyjuktól örökölték mesterségük szeretetét és akik gyakorlati tudásukat gazdag elméleti tudással egészítették ki és gondoskodnak arról, hogy az országszerte jónevű cég modern vezetése lépést tartson az idők kívánalmaival. Reméljük, hogy Klein Mózest egy jóhírnévben állandóan fokozódó, majdan hosszú időkön át híres iparosdinasztia alapítójaként fogja tisztelni az utókor.

Kulcsár Sándor *bronzműves és csillárkészítőmester.* Régi iparosfamiliából származik Kulcsár Sándor, aki 1871-ben született Nagyszebenben és akinek dédapja Miskolcon, nagyapja Sátoraljaujhelyen, apja Nagyszebenben folytatta a sárgaréz és pakfongműves, ötvösmesterséget, Kulcsár Sándor mestersége szeretetét már egészen apró gyermekkorában magába szívta és már elemi iskolás korában szabad idejében ott lábatlankodott a műhelyben. Alig érte el a 10—12 éves kort, amikor a fémlombfűrészelésben akkora jártasságra tett szert, hogy atyja szívesen engedte át az ilyentermészetű munkákat fiának, hetenként 10—20 krajcárokkal díjazva a munkát. 4 reáliskola elvégzése után atyja műhelyébe szerződik inasnak és amikor a felszabadulásra kerül a sor, egy kis gőzgépet készít remekbe, amelyet az ottani reáliskola fizikai szertára részére megvásárolt és még ma is ezen demonstrálják a tanárok a gőzgép lényegét. Felszabadulása után vándorútra indul. Első állomása Miskolc, ahol nagybátyja műhelyében dolgozik, majd tudásvágya innen tovább kergeti őt Bécsbe, ahol rövid ideig egy armatura gyárban dolgozik, majd a híres Dziedzinszky és Hanusch bronzárúgyárban nyer alkalmazást, rövid idő alatt kiküzdve a csoportvezetői állást. Mestere őt atyai barátjának fogadja és később még végrendeletében is megemlékezik róla. De a törekvő ifjúnak ég a talpa alatt a föld. Bécs után Linz, Salzburg, Karlsruhe, Ulm, Geislingen, majd Páris, London és Hamburg következik. Tudásban gyarapodva kerül vissza ismét Bécsbe, ahol az Arsenalban, mint mester dolgozik. Vándorútja során takarékosan él és 300 forintot gyüjt össze, amit elégségesnek talál arra, hogy mint önálló mester kezdje el itthon tevékenységét. Rendkívül küzdelmes évek következnek ezután. Három éven keresztül emberfeletti munkát végez, hogy megvesse lábát a hazai piacon. E három év alatt négyízben kell költözködnie, ami mind egy-egy leégés. 1898-ban költözködik mai telepére a Dessewffy-utcába, ahol azonban csapás csapás után éri. Hitelben vásárolt telkét nagy gondokkal törlesztheti, amikor tűzvész pusztítja el műhelyét. Már-már összecsapnak feje felett a hullámok, amikor bécsi mestere és atyai barátja,

Hanusch, 200 forintot hagy rá végrendeletében. Ez átsegíti őt a megpróbáltatásokon és szorgalmas, lelkiismeretes munkásságával üzeme hozadékát már annyira fejlesztette, hogy az egyre terjeszkedő üzem részére 1906-ban már a szomszéd házat is megvásárolhatta. Ekkor már széleskörben előnyösen ismert Kulcsár Sándor neve, aki különösen mint csillárkészítő szerez külföldön is jóhírnevet magának. Most már több, mint 30 éves önálló tevékenysége alatt mintegy 350 tanonc került ki a keze alól és még a háború előtt is 100 munkást foglalkoztatott műhelyében. Számos középület felszerelésében működött közre és így csillárjai helyet foglalnak az Országházban, a királyi várpalotában és sok más helyen is.

A háborús évek súlyos megpróbáltatások elé állították Kulcsár Sándort. A modernül berendezett üzem tehát csak úgy volt kihasználható, hogy hadiszerek gyártásával foglalkozott. A háború vége után Kulcsár ismét nagy arányokban kezdte el a csillárok készítését, de mindig megérezte azt a nagy veszteséget, amit számára csaknem husz métermázsa csillárnak fémhulladékként való elrekvirálása okozott.

Kulcsár Sándor igen élénk közéletet él. Az Országos Iparegyesületnek évtizedek óta igazgatósági tagja. Hasonlóképen igazgatósági tagja az Iparművészeti Társulatnak is. A bádogos stb. Ipartestületnek hosszú időn keresztül elöljárósági tagja volt és amikor a fémiparosok külön ipartestületet alakítottak, Kulcsár Sándort, mint szakmájuk egyik jelesét, tiszteletbeli elnökké választották. Kulcsár Sándor az 1925. évi Országos Kézművesipari Tárlaton nyerte az arany mesterkoszorút, amely kitüntetés számos előbbi más kitüntetés sorát zárta le.

Lakos Elek *kovács- és kocsigyártómester.* Lakos Elek élete nem gazdag eseményekben. 1869-ben született Kecskeméten, régi nemesi családból. 6 éves korában már árván maradt és már ekkor megkezdi nehéz harcát a kegyetlen sorssal. Egyik tanyáról hányódik a másikra, míg 14 éves korában Till Sándor kecskeméti kovácsmesterhez kerül, akinél négyévi időtartamra tanoncnak szerződik. 1888-ban felszabadulva, Budapestre kerül és mesterségének minél fokozottabb elsajátítása érdekében számos műhelyben dolgozik, majd az ország nagyobb városait keresi fel. 1890-ben besorozzák katonának, ahol rövid idő alatt mint szekerész altiszt elsőrendű munkavezetővé lesz és mintakönyvek alapján tizednagyságban elkészíti az ezred összes szekereit, amelyek eredményeként a millenáris kiállításon az ezred aranyérmet nyert.

Levetve a katonai mundért, 1893-ban Szigetszentmiklóson önálló műhelyt nyit és munkájával kedveltté válik rövid idő alatt a környéken. Vidéki viszonylatban értékes közéleti munkát fejt ki és mindenütt ott látjuk, ahol tettekre van szükség. Családi okokból később Szalkszentmártonra kerül és itt dolgozik a világháború kitöréséig, amelyben 33 évi házasélete alatt született 22 gyermeke közül négy felserdült fiával együtt vett részt, becsülettel küzdve a hazáért. A háború alatt műhelye, tűzhelye kihűlt és vevőköre szétszéledt. A háború után a reászakadt szegénység nehéz napjait csendesen tűri és nagy szívóssággal kezd deresedő fejjel a romok újjáépítésébe. Rövid idő alatt ismét hangos a műhely és fiainak közreműködésével ismét megszerzi régi vevőkörét, napról-napra fokozva a környéken jó hírnevét. Gonddal, szeretettel és szakértelemmel elkészített kis parasztszekere meghozza számára iparos kartársai leg-

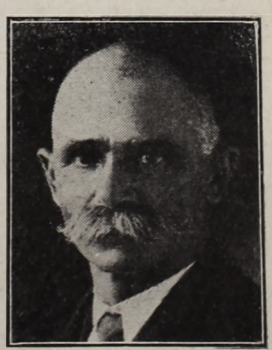

Lakos Elek

nagyobb elismerését: az aranykoszorút, amely a becsületes kézműiparos verejtékes munkája teljes értékelésének a szimboluma és bizonyítéka annak, hogy minden nagystílű reklám, minden nagyobb tőke és összeköttetés nélkül is egyszerűen lelkiismeretes munkával is kivívhatja a mesterségét szerető és értő kisiparos a közbecsülést. Lakos Elek aranykoszorús mesterünk puritán élete, mesterségének szeretete és tudásának elismerése szolgáljon sokezer hozzá hasonló sorsban élő és verejtékesen küzködő magyar kisiparosnak követendő például!

Lehner Attila József *orthopäd lábbelikészítőmester.* Négy elemi és két gimnáziumi osztály elvégzése után atyja keze alá kerül, aki maga is orthopäd cipészmester. Felszabadulása után hamarosan otthagyja a szülői házat, kimegy külföldre, bejárja Ausztriát, Németországot és szivacsmódjára szívja magába mindazt, ami szemszögébe jut. Hazakerülve, sűrűn változtatja mestereit, nehogy egyoldalúvá váljék és minden mesterénél felcsippenti azt, ami tudását bővítheti. Természetesen szaktanfolyamokat szorgalmasan látogat és a cipészsegédek önképző körének záróvizsgáján már első díjat nyer. Következik a családalapítás és az önállósítás annak minden gondjával, bajával. Rövid idő mulva atyjának cégtársa lesz és a fiatal erő buzdítására elkezdődik az addig konzervativ üzem modern berendezése, mechanizálása. Erre az időre esik Magyarországon számos cipőgyár alapítása és e nagy mechanikai berendezkedésben német, angol és amerikai mintára rendezkedik be a Lehner-műhely is. A fiatal Lehner a gépek szerelmesévé válik, rövid idő alatt megismeri azoknak minden csínját-bínját és egyike lesz az ország legkiválóbb cipőipari gépismerőinek. Nyughatatlan vére arra késztette, hogy az atyjával kötött társasviszonyt felbontsa és két évvel később már az akkor híres váci Kobrak-gyár technikai üzemvezetője, később a Robur-cipőgyár üzemvezetője lett. De Lehner Attila természete nem tűrte meg az alkalmazotti állapotot. Otthagyja szép állását és minden anyagi eszköz nélkül, egészen kicsiny keretek között, mint orthopäd cipészmester önállósítja magát. A gondok egyre halmozódnak, amelyek azonban csak fokozzák erőit és a küzdelmek tetőpontján szakad reá a világháború. Ekkor már hét gyermek üli körül az asztalt és e nagy családot kénytelen elhagyni Lehner, hogy több, mint két és fél éven át katonáskodjék. Ekkor Budapest székesfőváros tanácsa hívja őt haza és megbízza a Fővárosi Cipőüzem megalakításával, amelyet a legnagyobb megelégedésre egy éven át vezetett. Ezután előlről kezdte a küzdelmet és küzd ma is szivósan, kitartóan, de minden levertség nélkül, örökös bizakodó jókedvben. A napi gondok, nagy családjára való tekintettel, talán még jobban nyomják, mint bárki mást, de Lehner filozófus is. A nagy teher alatt nem roppan össze, hanem fáradhatatlanul dolgozik és örökös optimizmusával bízva-bízik a jövőben. Munkájának nem a verejtékes oldalát, hanem a szépségét nézi és ha fáradt kezéből kiesik a szerszám, az élet további szépségei után kutat. Szenvedélyesen műveli magát, sokszor egészen elvont tudományos könyveket olvas, nyelveket tanul és muzsikál. Mint hétgyermekes apa, nem restel beiratkozni a Zenedébe és napi munkája végeztével, hat esztendőn át szorgalmasan siet nap-nap után az iskolába hegedülni tanulni. Lehner Attila, a hétgyermekes családapa, ötven súlyos esztendővel a vállain, ma is az az eleven észjárású pesti gyerek, aki tele van jókedvvel, munkabírással és tervekkel a jövőre.

Lehner Attila József

Mocsai József *asztalosmester.* Mocsai József egyike azoknak a becsületes és lelkiismeretes magyar iparosoknak, aki sohasem ült fel a könnyű keresés szárnyas paripájára, hanem az alaposság nehéz vascsizmájával járta a kézműiparosság göröngyös útját. Mocsai eleshetett száz meg száz kedvező rendeléstől, de soha keze alól más, mint gondosan, alaposan elkészített munka, ki nem került. Mocsai, aki 1871-ben született Némedi községben, Ujpesten kezdi meg szakmai munkásságát, ahol négy és félévre szerződik tanoncnak. Felszabadulása után azonnal külföldre megy és közel 10 esztendőn át dolgozik keményen, gyakran a legnagyobb gondok közepette, el nem mulasztva egyetlen alkalmat sem, ahol tudását bővítheti. Előbb Bécsbe, majd Münchenbe kerül. Innen átkerül Londonba, mindenütt gondosan tanulmányozva a stylusokat és lelkiismeretesen hallgatva a tanfolyamokat. A párizsi világkiállítás alapos áttanulmányozása után, telve, lelkesedéssel és alkotóvággyal, hazakerül és a Lingel Károly cégnél helyezkedik el. Innen rövidesen eltávozik és régi vágyának engedve, kis pinceműhelyben önállósítja magát. A kezdet nehézségeinek leküzdésével jóhírneve egyre növekszik és már a következő évben a turini kiállításon díjat nyer, sőt elnyeri a kereskedelmi miniszter iparművészeti érmét. 1904-ben a St. Louis világkiállításon látjuk remek bútorait, 1906-ban a milanói világkiállításról hozza el 5 szoba remek bútorával a diplome d'honneurt. Kiváló érdemei elismeréséül 1907-ben elnyeri a koronás arany érdemkeresztet, 1911-ben a kereskedelemügyi miniszter 2000 koronás nagy díját. 1922-ben az Országos Iparegyesület ezüst díszérmét és 1925-ben elsőízben rendezett aranykoszorús mesterversenyen mint a magyar asztalos iparosság legkiválóbbja, egyetlen könyvszekrénnyel megnyeri az aranykoszorút.

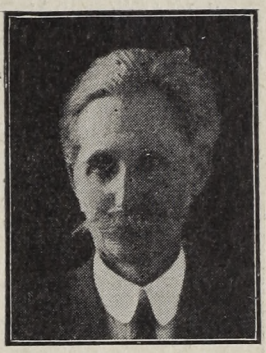

Mocsai József

Mocsai József kiváló művészek tervei alapján dolgozik. Wigand Ede, körösfői Krisch Aladár, Nagy Sándor tervei foglalkoztatják a mestert és számos előkelő palota komoly asztalosmunkája hirdeti munkája jelességét. Az a barokk könyvszekrény, amely számára az aranykoszorút meghozta, Meller Dezső műépítész tervei alapján készült 12 évig szárított anyagból, teljesen szabad kézzel, minden gép nélkül, a régi mesterek becsületes alaposságával, de a mai asztalos-technika tökéletességével.

Pilát Pál *hegedűkészítőmester.* Szakkörökben Pilát Pált tartják a mai magyar hegedűkészítőipar megteremtőjének. Bár Pilát Pált magyarországi működése előtt fejlett hangszerkészítőiparunk volt, a sors különös játéka folytán a nyolcvanas években rövid két év alatt öt jeles hegedűkészítőmester halt meg és az új generáció már úgyszólván kivétel nélkül az ugyanakkor Magyarországon megtelepedett Pilát Pál nevelése.

Pilát 1860-ban született a csehországi Beneschauban. 12 éves korában Wienbe került Thomas Zach-hoz inasnak, akinél öt évi inaskodás után felszabadult és még további 10 évig dolgozott mint segéd. Innen Bittner Dávidhoz, majd Lemböck Gáborhoz került. 1883-ban hívják Budapestre, ahol átveszi az elhúnyt Bartek Ede műhelyét. 1885-ben már résztvett az országos kiállításon és elnyeri az első díjat. 1903-ban meghonosítja a vonó készítését, amiért az Országos Iparegyesület ezüst díszéremmel tünteti ki. A párisi világkiállításon is nagy díjat nyer, a millenniás kiállításon pedig a millenniumi érmet nyeri. Az opera zenekarának felszerelése idején 1912-ben megbízást kap a vonóshangszerek szállítására és szállít 25 hegedűt, 7 violát, 6 gordonkát, amelyeket

legkiválóbb művészekből álló bizottság vizsgál felül és talál kitünőnek. Pilát Pál érdemes szakmai munkálkodását dicséri az a körülmény, hogy 25 tanítványt képzett ki, akik részben itthon, részben külföldön általánosan elismert kitünő mesterek. Berlinben, San-Francisco-ban, New-Yorkban is dolgoznak Pilát tanítványai. A legjelesebb művészek, mint Hubay Jenő, Vecsey Ferenc, Kubelik, Ondricsek játszanak Pilát hegedűin. Pilát az 1925. évi I. Országos Kézműipari Tárlaton résztvett a koszorús mesterversenyen 3 Stradivárióval és 3 Guarneriusszal. A zsüri egyhangú ítélete alapján elnyerte az arany mesterkoszorút. Jellemző, hogy ugyanakkor több tanítványa is résztvett a versenyen, akik közül hárman ezüstkoszorús mesterek lettek. Pilátnak egyébként szabadalmai is vannak, amelyek a hangszerkészítéssel állanak összefüggésben.

Seenger Béla *kőfaragómester.* A Kauser János által a mult század közepén alakult híres kőfaragóüzem 1872-ben került a Seenger-család kezébe. A mai

Seenger Béla

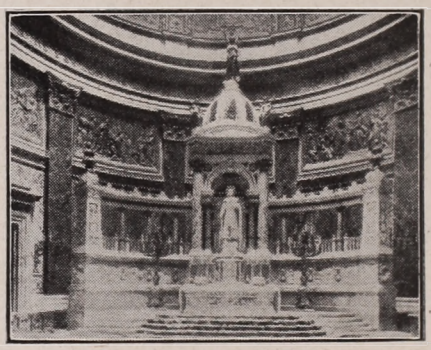

A Seenger-cég alkotásaiból

Seenger Viktor

tulajdonosnak atyja, Seenger Béla vetette meg a Seenger-név jóhírnevének alapját, amelyet az idb. Seenger Béla 1905-ben bekövetkezett halála után a három gyermek még növelt is. A fiatal Seenger Béla, Magyarország aranykoszorús kőfaragómestere, 1877-ben született Budapesten. Az állami felsőipariskola elvégzése után atyja üzemében tanulja a mesterséget és atyja halála után átveszi két testvérével együtt a hatalmas vállalat vezetését. A vállalatnak bányái vannak Sóskuton, Siklóson, Piszkén és a dalmáciai Brazza szigeten. Ezeknek termékeit dolgozza fel a központi üzem, amelynek irányítója Seenger Béla. Bölcs és szakszerű vezetését mi sem bizonyítja jobban, minthogy az

A Seenger-cég alkotásaiból

ország legnagyobb és legmonumentálisabb középületeinek kőfaragómunkái a Seenger-cég alkotásai. A királyi palota, a parlament, a tőzsdepalota, a szépművészeti múzeum, a mezőgazdasági múzeum, a lipótvárosi Bazilika, a zeneakadémia, a világhírű Halászbástya és számos banképület dicséri a vállalat kiválóságát és válik díszére, becsületére az országnak. Művészi alkotások, síremlékek, szobrok, gloriettek, márványkandallók, oltárok, fürdőszobák és ízléses dísztárgyak növelik a vállalat hírét, messze az ország határain túl is.

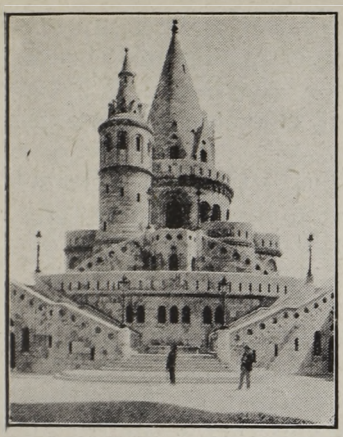
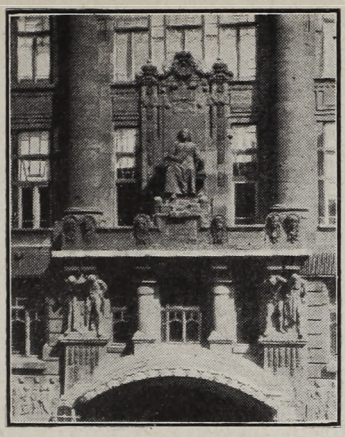

A Seenger-cég alkotásaiból

Seenger Béla igen élénk ipari közéletet él. Az Országos Iparegyesületnek igazgatósági és végrehajtóbizottsági tagja, az Iparművészeti Társaság alelnöke, a budapesti Kő- és Márványipari Szövetség elnöke, a kőfaragómestereket vizsgáztató bizottság tagja és mint a statisztikai értékmegállapító bizottság tagja, kereskedelmi tanácsos.

A vállalat kitűnőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy mindazokról a kiállításokról, amelyeken gyönyörű készítményeivel résztvesz, a legmagasabb díjakat nyeri el és így nyert kitüntetéseinek száma a félszáz körül van. Ezek között találjuk az Országos Iparegyesület nagy aranyérmét is, amely az iparosság Nobel-díja és amelyet minden évben csupán egyetlen vállalat nyerhet el. Ez ipari kitüntetések koronája az arany mesterkoszorú, amelyet az 1928. évi Országos Kézművesipari Tárlaton szerzett meg nagynevű vállalatának.

Mellékesen említjük meg, hogy Seenger Béla a világháborúban mint tartalékos honvédszázados vett részt a bolgár, szerb és olasz fronton, ahol vitézségéért számos kitüntetésben volt része.

Munkatársai, Seenger Viktor és Seenger Ervin segítenek az aranykoszorús mesternek a hatalmas méretű vállalat vezetésében.

Szikszay Sándor *mézeskalácsosmester.* Az iparosmunka szeretetének, a törekvő, ízzó hazaszeretetű magyar iparosnak példaképe Szikszay Sándor, akit az első Kézművesipari Tárlat alkalmával aranykoszorús mézeskalácskészítő mester címmel tüntettek ki. Ősei előkelő szerepet játszottak Békés vármegye történetében, de szülei elveszítvén vagyonukat, fiukat földmívesnek szánták, minthogy az öt elemi iskolán túl iskoláztatásra nem tellett. Pedig a kitűnő tanulót Szabó János esperes, a debreceni tanítóképezdébe akarta küldeni. Küzdelmes gyermekkor után ambiciója az ipar felé terelte és a már 17 éves ifjú, nagybátyja házába került, cukrász és mézeskalácsos tanoncnak. Szakmáját az alföldi városokban tanulta ki és mint fiatal segéd is, már elismerésben részesült, amikor Debrecenbe került, ahol, ha nem is az ősi kollégium falai között a latin tudományokat, egy kiváló debreceni mesternél, Boldog Gyulánál elsajátította nemcsak a hírneves debreceni mézeskalácsosnak készítését, hanem a mintáknak kidolgozását is. Ebben a magyar specialitásban csakhamar túlszárnyalta mestereit és elismerten a legelső helyet foglalta el. Magyar motivumú munkái, amelyeket körtefából és diófából farag, valóságos iparművészeti művek. A régi magyar tradicióknak és az ipari tudásnak

s a munkaszeretetnek egyaránt viselik magukon ismérveit ezek a munkák, amelyek segítségével készülnek a magyar mézeskalácsos-ipar legjelesebb termékei. De nemcsak ezekre a legjelesebb termékekre szorítkozik Szikszay mester munkássága, hanem kitűnő termékeket készít a cukrász- és mézeskalácsos-ipar minden más ágában is.

A világháborúban derekasan kivette részét, kitüntetésekkel dolgozott a háború után azon, hogy a háború alatt leromlott műhelyét talpraállítsa. Munkássága eredménnyel is járt, mert ma a derék békési iparos bizakodással tekinthet vállalatának jövője elé.

De nemcsak iparában a legelső Szikszay Sándor, hanem vezető szerepet játszik Békés város ipari közéletében is, mint a Békési Iparos Olvasó és Iparos Ifjúság Önképző Egyletnek ügyvezető alelnöke, az Ipartestület előljárósági az ipariskola felügyelőbizottsági tagja; mindenütt ott van, ahol iparostársainak érdekét kell szolgálni és már megszokássá vált, hogy minden közügyben Szikszay Sándorhoz forduljanak tanácsért és véleményét kikérjék.

Számos kiállításon nyert kitüntetést Szikszay Sándor és az I. Országos Kézművesipari Tárlat bíráló-bizottsága neki juttatta a kézművesiparosoknak szánt legnagyobb kitüntetést, az aranykoszorús mesteri címet, kitűnő készítményeiért és első helyen saját tervezésű és kivitelű mézeskalácsos modelljeiért.

Reméljük, hogy Szikszay Sándor valóra válthatja jelmondatát:

Dolgozzunk hazánkért.
Dolgozzunk magunkért,
Dolgozzunk, míg élünk
A magyar iparért!

Szikszay Sándor 1884-ben született ősnemesi családból. Atyja Szikszay Sándor, anyja petneházi Petneházy Sára. Az 5 elemi iskola elvégzése után néhány évig kénytelen volt különböző foglalkozással megkeresni kenyerét míg 1901-ben cukrász- és mézeskalácsostanonc volt, 1903-ban felszabadult, 1908-ban önállósította magát. 1914-ben az iparos ifjúság önképző egylet ügyvezető alelnökének választották. Csakhamar a harctérre vonult és csak 1918-ban került vissza. A háború alatt szülei, akiknek eltartására fordította munkájának legjavát, elhaltak, 1919-ben megnősült és fokozott erővel látott ipara fejlesztéséhez.

Szlezák László *harangöntőmester.* Magyarország harangöntőipara a háború előtt is jóhírnévnek örvendett. A fejlettebb iparú Ausztria számos templomában magyar harang hívta a hívőket. De jónevű volt a magyar harang más országokban is. Jeles harangöntő mestereink között is egyik legkiválóbb Szlezák László, aki 12 éves kora óta dolgozik a szakmában. Első mestere Thuri Ferenc, aki a maga idejében az ország legjobb és leghíresebb harangöntője volt. Szlezák Thuri mesternél inaskodott, ugyanott lett legény, sőt később művezető öntőmester és főnöke halála után önállósította magát. Élete tehát változatosnak aligha mondható. Konzervativ természete önállósága előtt kis gyermekkorától kezdve egy helyre kötötte őt és csak mestere halála kényszerítette arra, hogy a régi keretekből kiszakadva önálló mesterként kezdje meg küzdelmét az élettel. A jó iskola és komoly lelkiismeretessége megkönnyítették számára a kezdet nehézségeit és 1909-ben történt önállósítása óta a mai

Szlezák László

napig, több mint 2500 darab harang került ki Szlezák mester keze alól. A kiskeretű vállalata az idők folyamán modern üzemmé fejlődött, amely ma már 50 munkáskéznek ad kenyeret. Szlezák László harangjait a háború utáni idők óta sűrűn látjuk a kiállításokon. Művészi kivitelű tömör, búgó és érces hangú harangjai mindenütt érdeklődést keltenek. Az 1921-ben és 1923-ban rendezett vasipari kiállításon Szlezák László harangjai aranyérmet hoznak mesterüknek, számos vidéki kiállításon további aranyérmeket szerez, az I. Kézműipari Tárlaton a kereskedelmi kormány díszoklevéllel tünteti ki és az 1928. évi III. Országos Kézművesipari Tárlaton rendezett aranykoszorús mesterverseny keretében Szlezák László lesz Magyarország aranykoszorús harangöntőmestere.

Szlezák László nemcsak kiváló iparos, de derék, jószívű ember is egyben. Nem egy kis falusi templom, amelynek hívei nem vehettek maguknak harangot, jutott haranghoz Szlezák mester jótékonysága révén. A Pápa Őszentsége tehát nemcsak lelkes munkásságát, de számtalan adományait is honorálta akkor, amikor őt a »Pro Ecclesia et Pontifice« érdemkereszttel tüntette ki.

Tiringer Ferenc *műlakatosmester.* 1875-ben született Sárbogárdon. Elemi iskolái elvégzése után egyik sárszentmiklósi gépészkovácsnál tanonckodik, de törekvéseit az itt megadott szűk keret nem elégíti ki, miért is 1894-ben felkerül Budapestre. Nagy szerencséje van, mert Magyarország akkor legkiválóbb mesterénél, Jungfer Gyulánál nyer alkalmazást, ahol megszereti a műlakatosságot és elhatározza, hogy annak tökéletes elsajátítása céljából külföldre utazik. Már 1896-ban Bécsben van, ahol nappal egyik jeles műlakatosmesternél dolgozik, az esti órákban pedig szaktanfolyamokat hallgat. De Tiringernek ambicióit ez nem elégíti ki, tovább vándorol a műlakatosipar hazájába, Németországba és Münchenben helyezkedik el elsőrangú cégeknél. Természetesen itt is felhasználja estéit tanfolyamok hallgatására, mikor pedig annyi pénzecskét összetakarít, hogy egy ideig foglalkozás vállalása nélkül is fenntarthatja magát, nappali tanfolyamra íratkozik be, amelynek elvégzése után ismét állást vállal. Ez így megy több éven keresztül, amikor az üzemi munkálkodást és a takarékoskodást felváltja a tanulás és nélkülözés ideje. 1902 elején Tiringer Manheimba megy, ahol egyik nagyobb cégnél már mint csoportvezető nyer alkalmazást. Kisebb kirándulás Franciaországba, majd vissza Berlinbe, ahol már mint művezetőt látjuk a derék magyar embert. 1903-ban egy kattovici nagy üzemben készíti a cég kiállítási munkáit, amelyekkel annak, a német vasipar óriási részvétele dacára, az első díjat szerzi meg. A külföldi sikerek, valamint a tanulmányút befejezett volta arra késztetik Tiringert, hogy az önállósításra gondoljon. Hazautazik Budapestre, itt mint vendéglátogató beíratkozik a Magyar Iparművészeti Főiskolába, ahol egy pályázaton első díjat és dícsérő oklevelet nyert. A következő évben Tiringer és Teichner cég alatt Budapesten műlakatos műhelyt nyit, de a társulás nem válik be és a cégből rövidesen kilépve, a pozsonyi állami fémipari szakiskolában nyer mint művezető alkalmazást. 1907-ben innen is kilép és Kecskemétre költözik, ahol nagy képességeinek kifejtésére természetesen igen szűkös keretek állnak rendelkezésre. Az a férfiú, aki külföldön a legjelesebb műhelyekben munkájával elismerést vívott ki, Kecskeméten szánalmas mosolynál egyebet nem tudott elérni. A szívós magyar ember ekkor a lehetetlennel határos

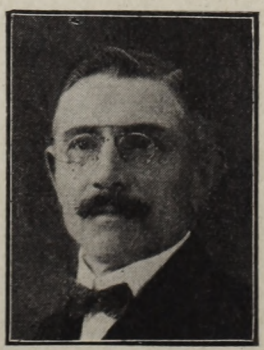

Tiringer Ferenc

cselekedetre szánta el magát. Kecskemétről szállított Ausztriába és Németországba ornamentális és figurális műlakatos munkákat. Az, aki ismeri Ausztria és Németország fejlett műlakatos iparát, bizonyára csodálkozással hallja, hogy Tiringer munkáit e piacok örömmel vették fel. Időközben lassanként Magyarországon is kezdték készítményeit megismerni és a vevőközönség belátta, hogy egy kézimunka a sajtolt gépmunkánál többet ér és szívesebben fizetett néhány fillérrel többet egy-egy tökéletes kézimunkáért, mint ízléstelen tömegárúért. A háború előtti években Tiringer már 20—25 segéddel dolgozik. A háborús évek munkás-létszáma csökkentését eredményezték és őt főként javítási munkákra kényszerítették. A háború után azonban ismét visszatért régi munkaköréhez és bár az építőipar szünetelése Tiringer számára is korlátozza a munkalehetőségeket, ma ismét 15 segéddel dolgozik modern üzemében.

Tiringer kiváló munkáival már 1925-ben ezüstkoszorút és nagy aranyérmet nyer és az 1928. évi tárlaton viszi el budapesti mesterek elől vidékre az arany mesterkoszorút. Tiringer Ferenc Kecskeméten a legtiszteltebb polgárok sorában foglal helyet. A városi törvényhatósági bizottságnak tagja és az iparostanonciskola felügyelőbizottságának is tagja.

Tóth Mihály *cipészmester.* A magyar lábbelikészítő ipar egyike azoknak az iparágaknak, amelyek nemzetközi viszonylatban is első helyen állanak. A magyar lábbelikészítő szakmunkást még Párisban is, a divat metropolisában is, örömmel alkalmazzák és a legfejlettebb iparu nyugati államokban gyakran csodálnak meg egy-egy magyar készítésű cipőt. A kiváló magyar cipészmesterek között is az elsők között foglal helyet Tóth Mihály, aki az 1928 évben rendezett II. Aranykoszorús Mesterversenyen nyerte el az aranykoszorús mester címet.

Tóth Mihály 1878-ban született Recsken. Négyévi tanonckodás után Salgótarjánból Budapestre jött, ahol igyekezett tudását kiegészíteni. E téren az önképző szakegylet végzett igen hasznos munkát, amelynek Tóth Mihály éveken át lelkiismeretes és szorgalmas hallgatója volt. Katonasorba kerülve, eljutott Bécsbe és amikor leszerelt, továbbra is ott maradt, hogy tudását kiegészítse. A vidékről elindult fiatalember így rövid idő alatt nagy szaktudásra tett szert és amikor 1903-ban Budapestre visszakerült, már a legelőkelőbb belvárosi cégek foglalkoztatták. De ahogy a jó pap holtig tanul, úgy a törekvő iparos sem elégedhetik meg tudásának mértékével és minden alkalmat megragad, ahol szakmai ismereteit bővítheti. Tóth Mihály is ezt tette. A technológia tanfolyamát elvégezte és 1909 májusában önállósította magát. A kezdet nehézségein átvergődve, igen előkelő vevőkörre tett szert, de tanulásának, fáradozásainak gyümölcsét nem élvezhette. Kitört a háború és négy éven át fegyverrel szolgálta hazáját. A háború után előlről kellett kezdenie munkásságát. Nagy szívóssággal tette át magát a nehézségeken és ma a Belváros egyik legkeresettebb mestere, akit a legmagasabb körök foglalkoztatnak. 1926 évben az Országos Kézművesipari Tárlaton már feltűnt a bírálóbizottságnak és szép kiállított tárgyaival nagy aranyérmet nyert. 1928. évi kiállításon további fejlődésének adta tanujelét és úri és női cipői látványosságszámba mentek. Szorgalmas tanulással, nagy szerénységgel, de szivóssággal tornázta fel magát a magyar kézműiparosok legelső soraiba.

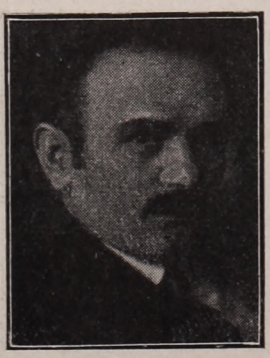

Tóth Mihály

Záborszky Imre

Záborszky Imre *szabómester.* Született 1873-ban Szeghalmon, Békésmegyében. Tanulóéveit Nagyszalontán töltötte, ahol segédkorában is több mesternél dolgozott. Innen Nagyváradra, majd Budapestre került, ahol szintén több jeles mesternél fordult meg, különösen büszke arra, hogy Vikár Béla jeles belvárosi szabómester egyik első szakmunkása volt. Mint kiváló szakmunkást 1902-ben a budapesti szabóiparosok hitel- és termelőszövetkezete művezetőül alkalmazza, később pedig, mint főszabász működik ugyanitt. Önállósításra csak igen későn kerül a sor. A háborús évek után, 1921-ben, 48 éves korában határozza el magát arra a nehéz lépésre, de az önállósággal járó nagy gondok sem törik le ambicióit. Rövid idő alatt igen szép vevőkörre tett szert és a keze alól kikerült munkások mindenütt teljes dicséretet váltanak ki a mester számára. Az 1928. évi Kézműipari Tárlaton remekbe készült, kiállított munkáival elnyeri az arany mesterkoszorút.

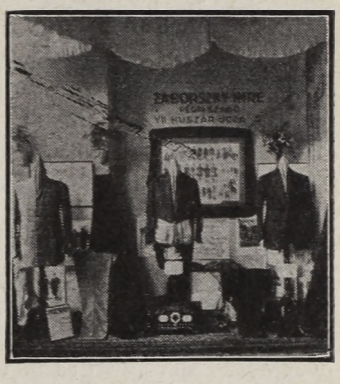

Záborszky Imre munkái

Zier Károly *mérlegkészítőmester.* Ha külkereskedelmi mérlegünket nézzük, még mindig igen jelentékeny behozatal mutatkozik, különösen präciziós analitikai mérlegekben. Az óriási fontosságot megkivánó mérlegek igen fejlett ipari országokból jönnek hozzánk, amelyek ellenértéke fejében tekintélyes összeg szivárog ki évenként az országból. Annál nagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk arról a munkásságról, amelyet Zier Károly fejt ki.

Zier Károly, aki 1875-ben Budapesten született, négy középiskola elvégzése után az Állami Mechanikai Tanműhely növendéke lett, amelynek elvégzése után kiváló munkássága alapján a kereskedelemügyi miniszter 1896-ban lehetővé tette számára, hogy tudását külföldön tökéletesítse. Az állami ösztöndíj segítségével négy évet töltött külföldön és ezt az idejét a legjobban használta fel. Rövid idő alatt külföldön is oly vállalatoknál, amelyek készítményei világhírűek, a szakmunkások első sorába küzdötte fel magát és nyugodt lelkiismerettel vállalhatta azt a kitüntető feladatot, amellyel őt a Magyar kir. Mértékügyi Intézet megbízta, amelynek meghívására 1900 évben tért vissza Magyarországba és közel egy éven át 2000 darab állami aranymérleg szabályozását végezte el az említett intézetben. Mint önálló mester, a legmegtisztelőbb megbízásokat kapja. 1902-ben az államvasutak laboratóriuma és a felsőipariskola részére, 1903-ban az új Műegyetem részére készíti csaknem az összes mérlegeket és úgy a budapesti, mint a kolozsvári tudományegyetemi intézetek, valamint a bányászati és gazdasági akadémiák präciziós mérlegei Zier Károly műhelyéből kerülnek ki. Jó hírneve eléggé gyorsan terjed és 1907-ben pl. az állami hitelesítő hivatalok részére több mint 200 mérleget szállít, nem is beszélve arról, hogy a legtöbb gyártelep és gyógyszertár Zier Károly finom mérlegeit használja, sőt a külföld is egyre nagyobb bizalommal keresi készítményeit. Ma már több ezer analitikai mérleg hirdeti Zier Károly kiváló szaktudását az ország minden részében a legfontosabb laboratóriumokban és intézetekben. Kétségtelenül az ő érdeme az, hogy ezek a rendkívül érzékeny készülékek egészen háttérbe kezdik szorítani a külföldi gyártmányokat és újabban már ily mérlegeknek alig 5%-a érkezik külföldről hazánkba.

Zier Károly már az első aranykoszorús mesterverseny alkalmával feltünt remekbe készült mérlegeivel a bírálóbizottságnak, amely őt nem csupán az ezüstkoszorús mesteri címmel tüntette ki, de a kereskedelemügyi miniszter elismerő díszoklevelét is javaslatba hozta, amelyet ő el is nyert. Az 1928. évi Kézművesipari Tárlat egyik legmegcsodáltabb darabja Zier Károly analitikai mérlege volt, amellyel az aranykoszorús mesteri címet nyerte el.

Zimmermann Nándor *nyerges- és szíjgyártómester.* Hiába áltatnók magunkat, bele kell törődnünk abba, hogy egyre közeledik az az idő, amikor a lovat múzeumban mutogatják. A géperejű járművek térfoglalásával egyre jobban háttérbe szorul a ló, mint tehervontató. És a ló eltűnésével együtt számos iparágunk. Így elsősorban a nyerges- és szíjgyártómesterség is veszít jelentőségéből. Ha azonban még el is telik néhány esztendő, amíg meghúzhatjuk a lélekharangot a nagymultú mesterség fölött, bátran méltathatjuk Zimmermann Nándort, mint e mesterség utolsó mohikánjainak egyikét.

Zimmermann Nándor szintén egyike azoknak az iparosoknak, akik úgyszólván az anyatejjel szívták magukba mesterségük szeretetét. A cég, amelynek tulajdonosa, immár közel 90 esztendős multra tekinthet vissza és ő tanulnivágyásával, szorgalmával csak növelte elődjei jó hírnevét. Zimmermann Nándor, aki 1878-ban született Budapesten, már zsenge gyermekkorában atyja szíjgyártó- és nyerges műhelyében játszadozott és a pitykézésnél meg a métázásnál nagyobb gyönyörűség volt számára, ha a műhelyben talált bőrhulladékokból pajtásainak játéklovakra szerszámot készíthetett. 13 éves korában atyja műhelyébe került inasként és a millennáris kiállításra készülő munkákban már nagy lelkesedéssel vett részt. Segéd korában bevonult huszárnak és az 1900. évi párisi világkiállítás előkészületei idején a kereskedelmi miniszter felszólítására szabadságot kap, hogy a kiállítási munkáit elkészíthesse. Katonai szolgálatainak befejezése után visszakerül atyja műhelyébe és nagy körültekintéssel lát hozzá az üzem átalakításához. Kezdeményezésére az eddig csak igáslószerszámok készítésével foglalkozó műhely hintólószerszámok készítésére is berendezkedik és az elfoglaltság növekedését mi sem bizonyítja jobban, mint a foglalkoztatott munkások számának fokozatos növekedése. A hazai keretek, mint minden ambiciózus iparost, Zimmermannt is a külföldi viszonyok megismerésére sarkalták és gondosan előkészített tanulmányútja elvezette mindazokba a városokba, ahol tudása bővítésére alkalom kínálkozott. Bécs, Salzburg, München, Nürnberg, Frankfurt, Köln, Hamburg, Helgoland, Berlin, Leipzig, Dresden, Prága tanulmányútjának főbb állomásai, amelynek befejeztével átveszi atyja üzletét. Mint önálló mester különös súlyt helyez arra, hogy készítményei necsak a gondos elkészítés és a külső csíny tekintetében legyenek elsőrangúak, de szakítva azzal a külföldön különösen elterjedt rossz szokással, amely az igáslovakat mázsás szerszámokkal terheli, a könnyebb kivitelre törekszik és e célját a hagyományok megsértése nélkül, teljes sikerrel el is éri.

Zimmermann Nándor

A háború természetesen Zimmermann Nándort sem kímélte meg. A tétlenségben eltöltött hét esztendőt az üzem megsínylette és annál elismerésreméltóbb Zimmermann kitartó szorgalma, mert 1921-től kezdve műhelye ismét fellendül és egyre szélesebb körök foglalkoztaják műhelyét. Az 1925. évi első Országos Kézművesipari Tárlat adott neki alkalmat arra, hogy a cég 90 esztendőn át szerzett különböző kitüntetéseit meg-

koronázza az aranykoszorús mester címének elnyerésével. A második tárlat aranykoszorús mesterünknek kiállított munkájáért az állami elismerő díszoklevelet hozta, a harmadik tárlat keretében rendezett második aranykoszorús mesterversenyben azonban nem vehetett részt, mert erre a kiállításra készült remekét az utolsó percekben egy dán gyáros vásárolta meg. Távolmaradása e tárlatról mindenesetre sajnálatosnak mondható, de kárpótol bennünket az a tudat, hogy messze külföldön hirdeti Zimmermann munkája a magyar ipar kiválóságát.

Zwick József *kádármester*. Zwick József 1872-ben született Soroksáron. Atyja, hogy a magyar nyelvet megtanulja, már 8 éves korában Szabadszállásra küldte. Időközben szülei elhaltak és nagyszülei gondoskodtak neveléséről. Nagyatyja kádárműhelyében 1884-ben kezdi meg tanuló éveit és amint felszabadul, nagyatyja azonnal külföldre küldi. Első állomása Bécs, ahonnan Hamburgba kerül és itt Adolf Klüvert híres hordókészítő mesternél kapott alkalmazást. Eredeti céljához híven itt sem időzik sokáig és amint úgy érzi, hogy elsajátította mindazt, amire ebben a műhelyben alkalma kínálkozott, tovább megy Potsdamba, majd innen ismét tovább Kölnbe, természetesen mindenütt néhány hónapig munkát vállalva. Következő állomásai: Mainz, Mülnheim, Bázel, Bern, Lausanne, Orbe. Itt hosszabb ideig időzik egyik legjelesebb kádármesternél és itt éri nagyatyja halálának híre, amely megszakítja külföldi tanulmányait és hazaszólítja. Két évig segédkezik a vállalat vezetésében. Elérkezik katonai kötelezettségének ideje, amelynek kitöltése után ismét visszakerül és mint a Zwick A. és Fia cég beltagja vezeti az üzemet. Ezután csendes, szorgalmas munkában telnek el az évek, Zwick József családot alapít, a vállalatot erősíti és ebből a csendes polgári családi életből zavarja őt ki a világháború, amely őt, mint katonaviselt népfelkelőt, azonnal fegyverbe szólítja. A gyászos Potiorek-féle visszavonulás idején tűzvonalba kerül és a szerbek fogságába esik. Ezután az elképzelhető legnagyobb szenvedésekkel teljes öt keserves esztendő következik, amely szomorú idő részleteit inkább mellőzzük és csupán azt említjük meg, hogy a szegény foglyot végig dobálták az egész Balkánon, onnan át Olaszországba, majd Franciaországba, itt is egyik táborból a másikba, míg végre 1920 elején a svájciak vöröskeresztes vonatja hozza a minden megpróbáltatáson keresztülment mestert haza családjához. Talán felesleges mondanunk, hogy idehaza is romokat talált, újra kellett kezdenie az építést. Ekkor alapította meg cégét és nehéz, megpróbáltatásokon keresztül odaadó, becsületes munkával haladt előre, míg végül az 1925. évi Országos Kézműipari Tárlaton elnyerte az aranykoszorút.

Az ezüstkoszorús mesterek

Irta: Ladányi Miksa dr.

Ábrahám István *fényképész*, Miskolc.

Ifj. Badár Balázs *fazekasmester*, Mezőtúr, V. ker. 5. utca 6. szám. Üzemét 1920-ban alapította. Dísz- és virágvázák, falitálak, kulacsok készítésével foglalkozik. A ceglédi, szentesi, szombathelyi, szolnoki kiállításokon aranyérmet, miniszteri díszoklevelet, Budapesten és Székesfehérvárt ezüstérmet kapott. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester. A mestervizsgáztató bizottság elnöke, ipartestületi előljáró. Másfél évig volt a fronton. Nagyezüst, háromszor bronz v. é., koronás vas érdemkereszt, K. cs.-k. és seb. érem kitüntetése van.

Bakos Mór *ékszerész*, Budapest, VI., Szerecsen-u. 5.

Baraker Mátyás és Fia kalaposok, Budapest, VI., Hajós-u. 15. Telefon: 282—38. A cég alapítója Mátyás, ki 1866-ban kereskedő szülőktől származott és üzletét 1897-ben alapította meg. Fia Hermann 1921 óta vesz részt az üzlet vitelében. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester.

Barcs Kálmán *kötélgyártó és hálókötő* ipartelepe, Budapest, VI., Kartács-utca 13/15., telefon L. 994—59. A Máv., a postavezérigazgatóság, a főváros stb. állandó szállítója, született 1874-ben Vizváron (Somogym.), mint segéd Németországban, Ausztriában és a balkán államokban szerzett gyakorlatot. 1907-ben alapította mai üzemét. Az 1910 bécsi vadászkiállításon áll. ezüstérem, az 1926. évi Kézműipari kiállításon aranyérem és az 1928. évi kiállításon állami díszoklevélkitüntetést nyert. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester.

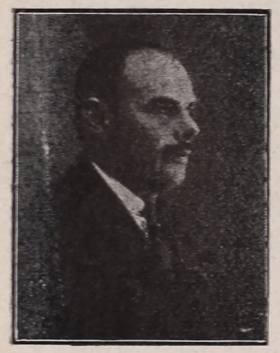

Barcs Kálmán

Barcs Kálmán munkái

Beney József *kocsigyártómester*, Budapest, Tüzoltó-u. 36. sz. Telefon: 308—11. Született 1871-ben Aktáron. A kovácsmesterséget nagyatyjától tanulta és 1887-ben szabadult fel. Mint segéd 1888-tól kezdve Budapesten dolgozott Schreil János kocsigyárosnál, akinek 1860-ban alapított üzemét 1907-ben minden pénz nélkül átvette. Üzeme 15 HP villanyerőre van berendezve. 1926. évben aranyérmet, 1928-ban ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést kapott. Nagy kocsiraktára van. Készített kocsit az angol királynak is. Saját erejéből küzdve fel magát, ma két háza van Budapesten, kettő Kispesten, Tétényben, Atkán, ugyanott 8 hold gyümölcsöse, cséplője és traktora.

Biedermann Hugó *bőrdíszműves*, Budapest, Türr István-utca 8.

Bodonyi Jenő *kárpitosmester*, Budapest, IX., Üllői-út 12. Tel.: 366—07. Született 1878-ban, felszabadult a Fodor József cégnél és 1907-ben alapította üzemét. Volt a budapesti Kárpitos Ipartestületnek főjegyzője, 10 éven át társelnöke az I. P. O. Sz. alelnöke, az Orsz. Iparegyesület igazgatósági tagja, az Iparművészeti Társulat választmányi tagja. Állami elismerő oklevélkitüntetést kapott 1925-ben lett ezüstkoszorús.

Bohák Lajos *hangszerkészítő*, Baross-u. 63. sz. Érsekkétyen 1870-ben született, atyjánál asztalosipart tanult, majd 20 éves korában tért át a hangszeriparra. 30 éves korában lett önálló s különösen a cimbalomkészítésben annyira tökéletesítette szaktudását, hogy ma már a Bohák-cimbalom fogalmat jelent. Legutóbb Amerikába is szállított cimbalmokat. 1896-ban ezüstérem és oklevél, 1925-ben nagy aranyérem és díszoklevél és 1928-ban ezüstkoszorús mesteri kitüntetést nyert.

Bohák Lajos

Boronkay Kálmán *fényképész*, Budapest, Aréna-út 59. 1893-ban született Alszécsen és 1908-ban szabadult fel. 1920-ban alapította műtermét. Az ország határain kívül is elismerésre találnak munkái, amelyekkel több világvárosi kiállításon vett részt. Számos bronz- és ezüstérem kitüntetés tulajdonosa. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester. A budapesti fényképészipartestület háznagya. Résztvett a világháború orosz és olasz frontján, kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Böde Gyula *hentes*, Debrecen.

Ifj. Burger Károly *hangszerész*, Kispest.

Cigl Jeromos, *hangszerkészítő*. Született 1874-ben Bezdekovban, Budapesten Pilát Pálnál tanult és ott 25 évig dolgozott. 1912-ben lett saját erejéből önálló. Mostohaatyja, Kurd Ferenc harmonikakészítő volt. Fia Rezső szintén hangszerkészítő. 1903-ban az aranyérem, 1906-ban közreműködési érem, 1928-ban állami oklevél és ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést kapott.

Dreher Ignác és Fia *késes*, Budapest, Kossuth Lajos-utca 14. sz.

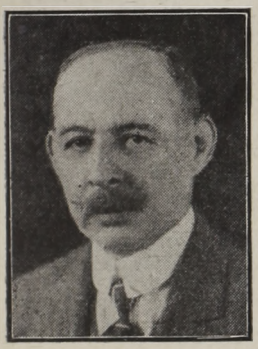

Dreszmann Károly

Dreszmann Károly *késes és köszörűsmester*, Budapest, Erzsébet-körút 22. Alvincen 1870-ben született, 1886-ban szabadult Szászvároson. Mint segéd Budapesten, Urein, Münchenben és Stuttgartban dolgozott. Villanyerőre (9 HP) berendezett, 8 segéddel és 2—3 tanonccal dolgozó, legmodernebbül berendezett üzemében ő honosította meg hazánkban a borotvagyártást és intenzive foglalkozik speciális fodrászfelszerelések készítésével. Ezüstkoroszús mester, számos kiváló kitüntetés tulajdonosa. Ipartestületi előljárósági tag, a Baross Szövetség alapító tagja. Fia, ifj. Dreszmann Károly is, aki kereskedelmi érettségit tett, a szakmában dolgozik s Sollingenben fejlesztette szaktudását.

Falusy Károly *cipész*, Debrecen, Csapó-utca 41. sz.

Farkas József *cipészmester*, Budapest, Duna-u. 6. Született Sümegen 1870-ben, felszabadult 1880-ban Üzletét még Sváb György 1815-ben alapította, akinek fiától, ifj. Sváb Györgytől 1894-ben vette azt át. 1872-ben ezüstérem, 1927-ben állami nagy oklevél és 1928-ban nagy aranyérem kitüntetést nyert. 1925-ben lett ezüstkoszorús. Az Erzsébet királyné és Mária Valéria főhercegnő részére készített cipőit (lásd fényképét) a Nemzeti Múzeum őrzi.

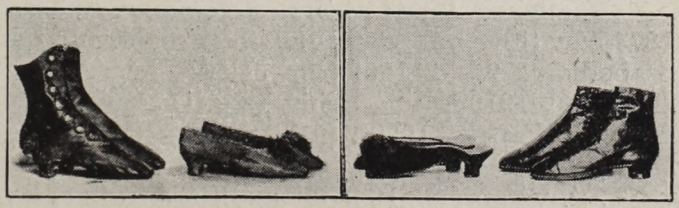

Farkas József munkái

Gaál I. Zongoragyár (tulajdonosa Gaál Imre és özv. Gaál Józsefné) Budapest, Liszt Ferenc-tér 7. Gyár : Práter-u. 67. Telefon : L. 901—29. Gaál Imre 1891-ben Szilágysomlyón született, atyjánál Imrénél tanulta iparát. A háborút végigküzdve vette át a cég Tisza Kálmán-téri üzletének vezetését. A jelenlegi üzemet 1924 óta vezeti. Az üzletet Gaál József 1884-ben alapította, 1925. és 1926. évi állami aranyérem tulajdonosa. 1928-ban lett ezüstkoszorús. Gyártmányait kitünő intézetek, egyesületek előszeretettel vásárolják, azok kiszorítják a bécsi zongorákat. Kilátás van arra, hogy a magyar piacnak külföldi piacok teremtésével is hírnevet fog szerezni.

Gácsik István *faszobrász*, Kelenvölgy.

Glancz Lajos *bőröndös*, Budapest, Zsigmond-u. 11.

Görőcs Mihály *szabómester*, Budapest, Ferenc-körút 24. Született Pétermonostoron 1885-ben, mint segéd kiváló mestereknél dolgozott és 1910-ben lett önálló. 4 segéddel és 3—4 tanonccal dolgozik. A budapesti férfiszabók ipartestülete aranyéremmel és díszoklevéllel, az Iparegyesület ezüst díszéremmel tüntette ki ipari jelességéért és a székesfővárostól 1928-ban elismerő diszoklevelet kapott. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester, egy selyembéléses paspolírozott télikabát kiváló munkájáért. (Lásd képét.) A harctéren a gépfegyverosztagnál volt mint őrmester beosztva. Kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. és seb. érme van. Fia Tibor szintén a szakmában méltó utódként dolgozik és részese volt a kiállított munkának.

Görőcs Mihály munkái

Halász Gyula *szabó*, udvari szállító, Budapest, Apponyi-tér 1. Telefon: 833—39. Született 1892-ben, felszabadult 1908-ban. Önálló lett 1915-ben. 1908-ban arany oklevél, 1928-ban ezüstkoszorús mesteri kitüntetést kapott.

Halwa Sándor *puskaműves*, Budapest, Szent János-tér 2. Telefon: Aut. 507—37. Budapesten 1882-ben született, itt is szabadult fel 1899-ben, amely után mint segéd megjárta Németországot, Belgiumot, Ausztriát és Luxenburgot. Fegyverek készítésével, távcsőszerelésekkel és lőszerkereskedéssel foglalkozó üzemét 1907-ben alapította. A lakatos és puskaműves ipartestület tanoncvizsg. és mestervizsg. bizottságainak alelnöke, hites bírósági szakértő. 1925-ben kitüntető oklevelet és nagy aranyérmet, 1926-ban állami díszoklevelet, 1927-ben nagy aranyérmet, 1928-ban székesfővárosi elismerő oklevelet kapott. Az ezüstkoszorúsmesteri kitüntetésben 1925-ben részesült.

Hammang József és Fia *puskaműves*, Budapest, Ferenc-körút 6. Született 1873-ban Szenthuberten. 1891-ben szabadult fel. 1899-ben lett önálló, előbb Szabadkán, majd 1909-ben üzletét feloszlatva, a fegyver- és gépgyárban működött 1919-ig mint művezető. Ottani működéséért koronás ezüst érdemkeresztet kapott. 1920-ban alapította mai üzemét, ahol József fiát, aki 2 évi műegyetemet végzett és Suhlban 4 évig tanulta a fegyvertechnikát, társul vette. A veszprémi 1923-iki kiállításon díszoklevelet, az 1923 orsz. gépészeti kiállításon aranyérmet, az 1927. évi székesfehérvári kiállításon aranyérmet nyert. 1928-ban lett ezüstkoszorús.

Harsányi Imre *gubásmester*, Debrecen, Bocskay-tér 6. sz. A már-már szünőfélben levő iparát még nagyatyja Imre mint remekes mester kezdte 1820-ban. Így szállt az apáról-fiúra. Harsányi elnöke volt az Ipartársulatnak, törvényhatósági bizottsági tag, ref. presbiter, a függetlenségi kör alelnöke. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester.

Hauszmann Ferenc *műbútorasztalos*, Aréna-út 46. Született 1883-ban Csákán, 1900-ban szabadult fel, 1910-ben alapította mai üzemét, amelyet villanyerőre (15 HP) berendezve 12 segéddel és 5 tanonccal folytat. Az Asztalos Ipartestület előlj. tagja, az I. P. O. Sz. vezetőségi tagja stb. 1928-ban lett ezüstkoszorús.

Havas István

Havas István *hegedűkészítő-mester*, Budapest, VIII., Üllői-út 16/b. sz. Született 1872-ben Budapesten, Bruckner Nándornál 1890-ben szabadult fel és 1905-ben lett önálló, 1925-ben juritag volt, 1928-ban ipartestületi első dijként ezüst-serleget és ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést kapott. Nándor fia, ki szakmájában dolgozott, elesett az olasz harctéren. Hegedűivel világhírre tett szert.

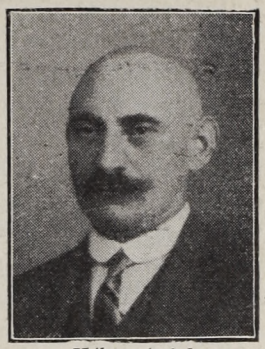

Héber Antal

Héber Antal *műasztalos*, Budapest, Conti-u. 3. Telefon: 309—67. Szül. Pélyen, 1876-ban. Mint segéd 6 évig volt külföldön és hazatérve 1903-ban saját erejéből lett önálló. Modern, nagy üzemében 16—20 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az asztalos ipartestület pénztárnoka, a Bútorcsarnok szöv. volt alelnöke. Az asztalosok országos szövetsége pénztárnoka. Az Iparműv. társulat ezüstérmét, a milanói kiállítási aranyérmet, állami elism. oklevél, iparegyes. aranyérem és az ezüstkoszorús mesteri kitüntetéseket kapta.

Hosszú István *asztalosmester*, Budapest, Conti-u. 3.

Huray Sámuel *szíjgyártó*, Budapest, Dohány-u. 12.

Jakovliev Csedomir *rézműves*, Dunakeszi.

Kertész Mihály *bádogosmester*, Budapest, Thék Endre-u. 14. Szül. 1910-ben Szentesen, mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott, 1920-ban alapította üzemét, melyet a modern fejlődés útjára vitt. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester.

Kertész Mihály, Turkevén 1894-ben született. 4 gimnáziumot és felsőipariskolát végzett. Szentesen 1910-ben szabadult fel. Már segédkorában is elsőrendű iparosnak ismerték el. 1915-től 1920-ig a »Hefa« hűtő- és fémárúgyár üzemvezetője volt. Itt szerzett tapasztalatai alapján létesítette 1920-ban mai vállalatát, melyben oly tökéleteset produkál, hogy az 1928-as kézművesipari tárlaton a juri egyhangulag ezüst koszorúval és ezüst serleggel tüntették ki. Az Ipartestület életében mint előljárósági p.-tag és a tanonvizsg. biz. elnöke visz szerepet. Nős, két gyermeke van.

Kiaschek Gusztáv *műötvös*, Budapest, Király-u. 13. Telefon: J. 424—06. Prágában 1869-ben született, 1883-ban atyjánál szabadult fel és 1890-ben lett Prágában önálló. Budapesti üzletét 1910-ben alapította. A hadügyminisztérium részére arany tölgyfakoszorút, a szerb király részére ezüstbabérkoszorút készített. Az 1926. évi kézműipari tárlaton aranyérmet, 1928-ban keresk. miniszteri elism. oklevelet kapott. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester.

Kiss József Ferenc *könyvkötő*, Budapest, Pannonia-u. 31. Szül. 1873-ban Nagyszebenben, 1889-ben szabadult fel és 1915-ben lett önálló. Számos díszoklevél- és aranyéremkitüntetés tulajdonosa. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke, szakelőadó. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester.

Kis Pál *fényképész*, Király-u. 51. és Lipót körut 30. Telefon: J. 449—50. Budapesten, 1890-ben született. 1907-ben szabadult fel és 10 évvel később lett önálló. Az 1921-iki iparegyes. kiállításon a nagy díjat, 1922-ben és 1924-ben elism. okleveleket, 1925-ben aranyérmet és ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést, 1927-ben a nemzetközi fényképkiállításon bronzérmet nyert. Mindkét műterem a legmodernebb fotoeszközök felhasználásával úgy technikai, mint

külső felvételeket, portré- és speciális gyermekfotográfiákat elsőrangú kivitelben állít elő.

Klein Jakab *bádogos*, Budapest, Losonci-u. 15.

Kner Erzsébet *könyvkötő*, Alkotmány-u. 20. Tanonc- és segédéveit atyja, Kner Izidor országoshírű gyomai könyvnyomdájában töltötte, majd 2 szemesztert töltött a leipzigi akadémián für Buchgewerbe und Grafische Kunste és 1924-ben alapította üzemét, amely speciális bibliofil-kötésekre is elsőrangúan van berendezve

Komlósi Kristóf *szabó*, Budapest, Dohány-u. 58.

Kovács Károly *címfestőmester*, Budapest, meghalt.

Kovács Ferenc *szobafestő- és mázolómester*, Budapest, Őr-u. 1. Monoron 1878-ban született, Budapesten 1896-ban szabadult fel és itt gyakorolt nagyobb mestereknél. 1908 óta önálló mester, előbb Tüdős és Társa cég alatt dolgozott, majd 1920 óta a Kovács Testvérek cég egyik tagja, 1926 óta pedig annak kizárólagos tulajdonosa. Az Ipartestületnek évek óta előljárója, több éven át ő volt az Ipartestület és iparoktatási főigazgatóság által vezetett szakiskolák oktatója. A kereskedelmi minisztérium állami elismerő oklevéllel tüntette ki, 1925-ben pedig ezüstkoszorús mester lett. Ez utóbbi kitüntetéséről lemondott, amely lemondása azonban tudomásul nem vétetett.

özv. Kovács Károlyné

özv. Kovács Károlyné *szűrszabómester*, Debrecen, Bethlen-u. 21. Az üzletet még 1925 január 5-én elhunyt férje 1895-ben alapította. A debreceni mezőgazdasági kamarai elismerő oklevél, az iparkiállítási kamarai ezüstérem, a budapesti II. orsz. kézműipari tárlat díszoklevele, a székesfehérvári aranyérem és az ezüstkoszorúsmesteri kitüntetéseket kapta. Kovács Károlyné élénk részt vesz a társadalmi életben, a M. A. N. Sz. választmányi tagja, a Mácsay-dalkör alapító tagja, a Vándorezüstkoszorút védő asztaltársaság alelnöke, stb.

Kraft István *szobrász*, Budapest, Karpfenstein-u. 21.

Lászay Tivadar *könyvkötő*, Budapest, Tölgyfa-utca 9. szám.

Laumann Róbert *hangszerkészítő*, Budapest, Semmelweiss-u. 25.

Ludwig Ede *bronzműves*, Budapest, Óriás-u. 44.

Márcz József *mézeskalács- és viaszgyertyakészítőmester*, Budapest, Izabella-utca 6. Üzemét 1921-ben alapította, a II. oszt. ipari tárlaton aranyérem-kitüntetést nyert. 1928-ban lett ezüstkoszorús mester. Az Ipartestület alelnöke, a Kath. Legényegylet vál. tagja.

Molnár Ferenc *asztalos*, Budapest, Szt-Domonkos-u. 14.

Mautner Jenő *asztalos*, Budapest, Alpár-u. 10.

Miszlovits és Németh *asztalosok*, Újpest, Tél-u. 128.

Nagy Antal *asztalos*, Budapest, Víg-u. 22.

Neumann Béla *sütőmester*, Budapest, Margit-körút 16. (Életrajzát lásd a budapesti sütők között.)

Németh Imre *cipészmester*, Kaplony-u. 3. Szül. 1873-ban Hódmezővásárhelyen. Iparát atyjánál, Pálnál tanulta, résztvett szakiskolai tanfolyamokon, szakrajzkiállításon első díjat is nyert, s így felkészülve, megjárta Frankfurtot, Párist, Londont stb. 1902-ben alapította mai előkelő üzletét. A debreceni kézműipari versenyen és az 1908. évi iparegyesületi kiállításon ezüst díszérmet, a londoni cipészipari kiállításon Grand Prix, az 1928. évben keresk. miniszteri elism. oklevélkitüntetést kapott. Az Országos Iparegyesület ig.

tagja, keresk. miniszt. cipészipari szakellenőr, a mestervizsg. bizottság tagja, stb. Az 1925. évi kézműipari mesterversenyen az első nagy aranyérmet és ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést kapott. Ő készítette Zita királynő koronázási cipőit.

Ottenreiter Károly *kesztyűs*, Budapest, IV., Petőfi Sándor-u 3. Szül. Budapesten 1874-ben, felszabadult 1889-ben és átvette 1910-ben az atyja által 1863-ban alapított üzletet, amelyben 14 segédet foglalkoztat. A millenniumi ezüstérem és több elismerő oklevél tulajdonosa. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester. A régi iparos család tradiciójához híven, most is a tulajdonos két fia vesz részt az üzemben.

Pacholek István *kardkészítő*, Budapest, Nagytemplom-u. 31. Szül. 1881-ben Jaslón. 1904-ben szabadult fel édesatyjánál és 1908-ban vette át az atyja által 1864-ben alapított üzemet. Üzeme 8 HP villanyerőre van berendezve. Nyolc különböző ipari kitüntetés tulajdonosa, aki 1925-ben lett ezüstkoszorús mester. A Lakatos Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja.

Palka József *üvegfestőmester*, Budapest, VIII., Baross-u. 59. sz. Telefon : József 302—28. Műtermében készít : templomi üvegfestményeket, középületek és magánházak részére díszüvegezést, üvegedzést és fali díszítésű üvegmozaikot.

Palka József műve

Elsőrangú művészi munkálataiért a következő kitüntetésekben részesült : 1907-ben a pécsi orsz. kiállításon ezüstéremmel kitüntetve. 1912-ben az egyházi üvegfestés terén szerzett érdemei elismeréséül X. Pius pápa a pápai arany érdemkereszttel tüntette ki. 1928-ban pedig Magyarország ezüstkoszorús mestere lett. Fennállása óta az ország minden részében kb. 600 templom részére készített festett ablakokat. Külföldön is jó nevet adott a magyar üvegfestőművészetnek, ú. m. a wieni Pázmáneum-intézet, Revál (Esztország) köztársasági palota, Athén (Görögország) áruház üveg ablakai, Bukarest magánépítkezésekhez stb. Az üzem vezetésében két fia segédkezik, állandóan 16 alkalmazottat foglalkoztat, a legmodernebb felszerelésű műtermében gáz-égetőkemence és 2 lóerős villanymotor működik.

Pál Ferenc *faszobrász*, Budapest, Közraktár-u. 2.

Polgár Károly *lakatos*, Budapest.

Rákos Manó *építő- és díszítőszobrász*, Budapest, Szent Domonkos-u. 5. A középiskola és az ipari rajzszaktanfolyam elvégzése után külföldi tanulmányúton volt Német-, Olasz- és Franciaországban és az Egyesült-Államokban. Itt szerzett tapasztalatait értékesítve, 1894-ben saját erejéből önállósította magát és egymásután alkotta meg kíváló munkáit a miskolci zeneiskola, a ceglédi posta, az állami számszék stb. épületein. Az Ipartestület elnöki székébe ültette és e tisztségét is közmegelégedéssel töltötte be. Számos kitüntetését az ezüstkoszorús mesteri kitüntetés koronázta be.

Reitzer Ferenc és fiai *festők*, Budapest, Rózsa-u. 32.

Reményi Mihály *hegedűkészítő*, Budapest, Király-u. 58. Telefon : 287—84. Szül. 1867-ben Budapesten, felszabadult 1884-ben. Üzletét alapította 1890-ban. Az 1894. évi nápolyi kiállítási aranyérem, 1895. évi párisi világkiállítási ezüstérem, a millenniumi érem és oklevél, a pécsi kiállítási nagy ezüstérem és oklevél, az 1926. évi kézműip. kiállítási aranyérem birtokosa. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester. Fiai, László és Zoltán is résztvesznek atyjuk üzemében. Üzeme 2 részből áll : hegedűkészítésből és zongorák javításából. Hangversenyhegedűk készítése körül első helyen áll.

Rosta Ferenc *órás*, Orosháza.

Roth József *asztalos*, Budapest, Visegrádi-u. 64. Született Váncsodon 1888-ban, felszabadult Budapesten 1905-ben. A világháborúnak — a szerb, albán, montenegrói és olasz frontokon — végig küzdése után 1920-ban alapította mai üzemét. 1928-ban elnyerte művészi kivitelű munkáiért az ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést. Az asztalosmesterek orsz. szöv. vál. tagja.

Sárik Ferenc *cipész*, Budapest, Fő-u. 7.

Sóty Zoltán *lakatos*, Budapest.

Sperling Jenő *tűzhelygyáros*, Budapest, Kálvária-u. 14.

Spiegel János *hegedűkészítő*, Budapest, Nagymező-u. 28.

Skorka Lajos *lakatos*, Budapest, Martinovics-tér 4/a.

Schweitzer Mátyás *asztalos*, Budapest, Horthy Miklós-út 84.

Schwendtner Ferenc

Schwendtner Ferenc *szerszámgyáros*, Budapest, Király-utca 11. Telefon: 424—08. Budapesten, 1875-ben született, 1892-ben szabadult fel és 1900-ban alapította a mai üzemét, melynek speciális szerszámkészítményei közfeltünést keltettek. 1924-ben az Orsz. Iparegyesület ezüstéremmel tüntette ki, 1925-ben pedig ezüstkoszorús mester lett és aranyéremmel tüntették ki. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Ferenc fia szintén résztvesz atyja üzemében.

Szabados Benedek *asztalos*, Kispest.

K. Szabó Balázs *mintafazekasmester*, Mezőtúr, Újváros, 4. út, 32. Virágvázák, fali dísztárgyak, díszvirágcserepek, kulacsok, díszkorsók és kannák előállításával foglalkozik. A fazekas szakosztálynak 10 év óta elnöke, az Ipartestület előlj. tagja, mester- és tanonvizsg. bizotts. elnök. Már mint tanonc elismerő oklevelet kapott. Üzemét 1894-ben alapította. Több elismerő oklevél tulajdonosa. 1925-ben lett ezüstkoszorús mester.

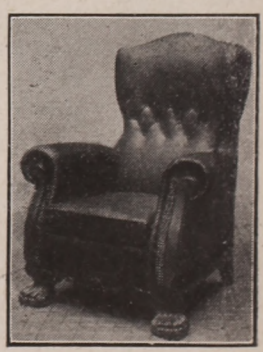

Szabó László munkája

Szabó László *kárpitosmester*, Budapest, Váci-utca 41/b. Szül. 1874-ben, 1891-ben szabadult fel és 1897-ben önállósította magát. 1925-ben ezüstkoszorúsmester lett, 1928. évi kézműip. kiállításon nagy állami díjat kapott. Az Ipartestület előlj. tagja, a hitelszöv. volt alelnöke. Neje: Leimetter Borbála.

Szalay Sándor *cipészmester*, Duna-u. ca 6. Telefon: 830—11. A mintegy 90 évvel ezelőtt Paál József által alapított üzletet 1907-ben vette át. Munkáiért 1925-ben állami oklevél-kitüntetést kapott és 1925-ben lett ezüstkoszorús mester. Született 1896-ban Fülöpszálláson. Atyja is cipészmester volt. Mint segéd Berlinben és Bécsben járt. Neje: Érczhegyi Margit.

Szathmáry L. és Fia *faesztergályosmester*, Nagykőrös. Az üzemet Szathmáry László 1885-ben alapította. Mai vezetője: Szathmáry Imre. A cég kétszer aranyérem-kitüntetésben részesült és 1925-ben ezüstkoszorús mester lett. Szathmáry résztvett a világháború orosz, szerb és montenegrói harcaiban. Nagyezüst v. é., K. cs.-k. és seb. é. kitüntetést kapott.

Szentirmay Rudolf *iparművész, ötvös*, Batthyány-u. 2. Telefon: 518—76. Az iparművészeti főiskolát 1902-ben végezte jeles eredménnyel. Már növendék korában több ösztöndíjat élvezett. Munkái 1900 óta szerepelnek a hazai és külföldi tárlatokon, mindenkor elismerést szerezve alkotójának és a magyar ötvösművészetnek. Leginkább az egyházművészeti témát kultiválja, de az

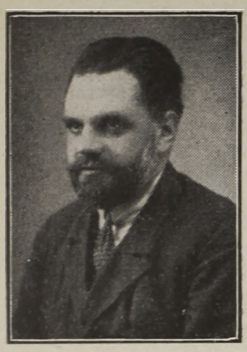

Szentirmay Rudolf

ötvösség más ágaiban is teljesen otthonos. Nős, 5 gyermeke van. A háborúban mint t. főhadnagy vett részt. 1925-ben kapta jeles munkáiért az ezüstkoszorús mesteri kitüntetést.

Szilágyi Pál *mézeskalácskészítőmester.* Debrecen, Csillag-utca 20. szám. Speciális debreceni csemege mézeskalácsot és piskótákat készít. Feltünést keltettek irredenta mézestányérjai. Az Ipartestület előljárósági tagja, szakosztályi elnök. Ezüstérem és ezüstkoszorúsmesteri kitüntetést kapott. A világháborúban nagyezüst, kisezüst, bronz v. é., sebesülési érem és K. cs.-kereszt kitüntetést nyert.

Szilágyi Pál

Teichner Ádám *műlakatosmester*, Budapest, Szövetség-u. 10. sz. a St. Lousi Grand Prix 1904, a milanói 2 drb aranyérem (1906), a pécsi állami ezüstérem tulajdonosa, 1925 óta ezüstkoszorús mester. Szül. 1876-ban iparos szülőktől. 7 évig gyakorolt külföldön és 3 évig járt az iparműv. iskolába. 1904-ben saját erejéből önállósította magát és igen jelentőssé fejlesztette vállalatát. Leánya, Lyvia, a vállalat irodájában működik, másik leánya, Edit, felső női ipariskolai növendék.

Tiringer Ferenc *lakatos*, Kecskemét.

Tóth István *cipészmester*, Barcs. Az 1923. kaposvári ezüstérem, az 1925. évi budapesti nagy aranyérem, 1927. évi ezüst díszérem tulajdonosa. 1928. év óta ezüstkoszorús mester. Üzletét 1910-ben alapította s azt 3 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Ottó királyfinak és a főhercegeknek szállított Lequitióba cipőket. A cipészszakvizs. bizottság elnöke. A világháborúban 18 hónapot töltött a fronton, ahol bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Unger József *ostornyélkészítő.*

Némedi Varga Jakab *mázolómester*, Kiskúnfélegyháza. Szül. 1881-ben Kiskúnfélegyházán, 1897-ben szabadult fel és 1908-ban lett önálló. A nagy ezüstérem tulajdonosa. 1928 óta ezüstkoszorús mester, városi képviselő, az Ipartestület vezető tagja. Neje : Ternovszky Róza.

Woweszny Jenő *angol nyeregkészítő- és szíjgyártómester*, Budapest, Barossutca 46. Telefon : J. 432—08. Szül. 1892-ben, Flanyek Edének volt a tanítványa, 1910-ben szabadult fel és 1922-ben lett hosszabb külföldi út után önálló. A nagy aranyérem és díszoklevél, valamint az ezüstkoszorúsmesteri kitüntetések birtokosa.

Zier Károly *műszerész*, Budapest, Nagy János-u. 35.

Zuzak, Krall és Láng *bőröndösök*, Budapest, Irányi-u. 5. sz.

Aranykoszorús mesterek

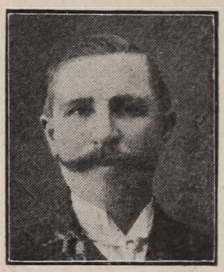

Neuhauser János

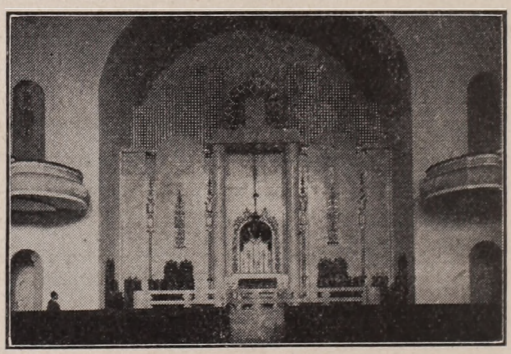

Neuhauser műve

Zimmermann Nándor

Kiállítások, vásárok, mintavásárok

Irta: **Dr. tokai Oláh Béla**, ny. kereskedelmi és iparkamarai főtitkár

Amidőn a gazdasági jellegű kiállítások, a vásárok és árúmintavásárok igen nagyjelentőségű intézményeinek beható ismertetésével kívánunk foglalkozni, — első kötelességünk, hogy e bizonyos vonatkozásokban rokon, viszont lényegileg meglehetősen eltérő jelleget és célkitűzést mutató gazdasági intézmények pontos definicióját igyekezzünk oly fogalmazásban megadni, mely lehetővé teszi ez intézmények jellegének, céljainak és gazdasági prediszpozicióinak preciz körvonalazását.

Elvitázhatatlan tény, mikép a három említett intézmény már a történelmi fejlődés rendjén is, még inkább azonban *mai modern megjelenülési formájában* igen közeli rokonsági viszonyt tart egymással, — főként abban a tekintetben, hogy *valamennyinek közös jellegzője tárgyaknak, produktumoknak, leggyakrabban árúknak közszemlére való kollektiv kihelyezése, demonstráció, vagy nagyobb arányú versenykeltés, sőt az esetek túlnyomó részében a vásárlási kedv intenziv fokozása céljából.*

Bármily szembeszökők legyenek is azonban a rokonvonások, mégis igen lényeges különbség van egyrészt *a kiállítások és vásárok, másrészt pedig a közönséges értelemben vett vásárok és a modern gazdasági követelmények helyes felismeréséből szükségszerűleg életre hivott ú. n. árúmintavásárok között.*

Bonckés alá kerülnek elsősorban *a kiállítások*. Nem mintha időrendi sorban ezek előzködnének, hanem sokkal inkább azért, mert a modern kor különleges jelentőséggel kidomborodott *árúmintavásárai* csak a történelmi előzmények kellő ismeretén át válnak megérthető fogalommá.

A kiállítások célja főképp, sőt rendszerint kizárólagosan *a demonstráció, a megismertetés, az oktatás*. Ez intézményeknek üzleti céljuk vagy *egyáltalán nincs*, vagy csupán mellékesen és *közvetve*, távolabbi vonatkozásban van.

Árúcsere — legalább is tömeges adás-vételi ügyletkötés — a gazdasági jellegű kiállításokon rendszerint csupán kivételesen és csakis magukra a kiállított tárgyakra vonatkozólag történik. Ez árúk mögött forgalombahozatal céljaira szánt jelentékenyebb készlet az esetek legnagyobb részében annál kevésbbé van, mert hiszen a figyelem felkeltését célzó kiállítási tárgyak a dolog természete szerint nagyobbrészt afféle reprezentativ »remeklések«, melyeknek legfontosabb feladatuk demonstrálni az egyes népek, bizonyos népközösségek, valamely ország, országok, vagy vidékek bizonyos szakma, vagy szakmák produkcióképességének és technikai felkészültségének ténylegesen elért fokát.

A kiállítási tárgyaknak tehát árújellegük alig van. A kiállító nem közvetlenül a fogyasztó piac számára vonultatja fel készítményeit, hanem a nagy közönséghez, a közvéleményhez szól, melyet ilymódon oktat, tájékoztat s nem utolsó sorban ízlésének irányítására, nemesítésére törekszik. E tételünk helyességét mi sem bizonyítja inkább, mint az a közismert tény, mikép, főleg az igazi nívós kiállítások gyüjteményeinek legtöbb darabja *különféle múzeumokban, kísérleti és technológiai intézmények gyüjteményeiben nyer később — állandó okulás céljából* — elhelyezést.

A mondottak ellenére is távol áll azonban tőlünk annak vitatása, mintha a kiállítások 100 %-ig teljes »splendid isolation«-t különöznének minden üzleties jellegű célkitüzéssel szemben. Gyakran maguk a kiállított »remekek« is — nem ritkán utánrendelt példányokban megsokszorozva — vevőre találnak, tehát piacra kerülnek. De e szórványos üzletkötésekkel szemben azon a fázison dom-

borodik ki a gazdasági kiállítások merkantil célzata, amidőn konstatálnunk lehet minden jól és komoly alapelvek szerint megrendezett ily kollektiv árúbemutató intézmény informativ szerepét, iparfejlesztő és versenyfokozó hatását. *A piac közvetlenül köt ismeretséget* a különféle árúbeszerzési forrásokkal, megismeri a kvalitásokat, az árakat, az anyagokat, a termelés technikáját s általában mindazokat a körülményeket, melyeket egy, majdan kialakuló üzleti lieson *szempontjából elhatározó jelentőséggel birnak.*

A kiállításoknak föntemlített nézőpontjából mérlegelt forgalomfejlesztő hatása csak közvetett ugyan, azonban jelentőségét lekicsinyelni egyértelmű volna e fokozódó népszerűségű, bár sokszor támadott, gyakran tényleges jelentősége alá devalvált, nem egyszer kiirtásra ítélt, mindamellett azonban ezer okból hasznos, előnyös és legalább is egyelőre alig nélkülözhető intézmény létjogosultságának botor tagadásával.

Az oppoziciót valóban nem annyira az intézmény iránt érzett ellenszenv váltja ki, hanem sokkal inkább a visszaélések, komolytalan akciók, mellék- s többnyire önösérdekű célokra való kacsintgatása oly kiállítást rendező tényezőknek, kiknek kezében veszedelmes kelevénnyé mérgesül az egyébként tisztes, hasznos és praktikus ügy.

Sokan továbbá — s valljuk meg: nem is ok nélkül — a kiállítások tetemes költségeivel szemben mutatkozó improduktivitást, helyesebben szólva a rendezés költségeivel arányban nem álló, mérsékelt jövedelmezőséget, a gyakran mutatkozó deficitet hangsulyozzák ki nyomós ellenérv gyanánt.

Nem volna szabad feledni azonban sohasem, hogy egyfelől a kiállítások felépítése, az objektumok létesítése, berendezése, diszítése, a munkaalkalmak jelentékeny szaporodását eredményezi. Emellett pedig a rendezési költségek a jelennek olyan befektetései, amelyek a jövő fejlődése során — éppen a kiállítások produkció- és forgalomfejlesztő hatása folytán — az összesség javára gyümölcsöznek tapasztalat szerint búsás kamatokat. Kellő körültekintés és az adott viszonyok helyes mérlegelése, úgyszintén a kiállításügy szigorú szabályozása az aggályoskodók kritikájának elnémítására minden bizonnyal alkalmas és hasznos eszköz lehet. Ugy véljük: tartozó kötelességet teljesítünk, midőn — röviden és hézagosan bár — megrajzoljuk azt az utat, mely ez intézmény fejlődését az első bizonytalanul tapogatozó kísérletektől a folyamatos jelen modern megjelenülési formájáig vezeti.

Terünk nem engedi meg — bármily csábító feladat volna is, — hogy már az emberiség prehisztorikus korszakaiban kutassunk nyomok után, melyek javaknak közszemlére helyezése révén a kiállítási eszme prototipusaiként lennének elbírálhatók; azért csupán annak megemlítésére szoritkozunk, mikép internacionális vonatkozásban is komoly tekintélyszámba menő paleontológusok állításai, leletei és e leletekből levont következtetései szerint már a neolitkőkorszak primitív ősnépei is szükségét érezték annak, hogy más törzseknél értékesíthető terményeiket és készítményeiket bizonyos időközökben és bizonyos helyeken *bemutatás és kicserélés* céljából közszemlére tegyék. Svájci, flandriai és német földön eszközölt régészettani feltárások: prehisztorikus kultúrtelepek maradványai igazolják, hogy ahol *tömegesen — tehát termelésre és árúcserére is kikultiválva* — élte primitiv életét a kőkorszak ősembere, ott csaknem minden ilyen telepen megvolt a *hely* és adva voltak a *módok* bizonyos törzsek »árúkészleteinek« időszakonkénti kollektiv bemutatására és ezáltal az egymásra utalt szomszédos törzsek között való »áruforgalmazásnak« elősegítésére.

Nem vitatjuk, vajjon e történelem előtti emlékek a kiállítási vagy inkább a vásári ügynek ősszülői-e? Annál kevésbbé tesszük ezt, mert felfogásunk sze-

rint az említett két intézmény között vérszerinti rokonság van, mely a közös eredetet nem tagadja, sőt büszkén hangoztatja, hogy a család két ága teljesen különálló ugyan, de e családfa két reprezentáns ága ősforrásból származik.

Nehézkes és hosszadalmas volna a történelem folyamatát nyomról-nyomra tovább követni. Igy tehát — kikapcsolva minden egyebet, — csak arra utalunk röviden, mikép egyiptomi fáraók emlékét megörökítő egy-két hieroglifás sírfeliraton is utalásokat talált a tudományos kutatás arra, hogy e sok ezer év patinájával fedett korszakok szinte döbbenetesen kifejlett kultúrája már az intézményesített, racionalizált, sőt — mi több — *ökonomizált* formájukban ismerte — a kiállításokat.

Ezek a legősibb történelmi korszakok elsősorban és főként *őstermelési* produktumaik számára rendezték meg árúbemutató seregszemléiket. Tény azonban az is, hogy olykor-olykor bizonyos magasabbrendű *lelki szükséglet* hívott életre *egészen modern célkitüzésü s a szó csaknem mai értelmében vett kiállításokat.*

Az elmondottak ellenére is megbocsáthatatlanul merész állítás volna a mai értelemben vett kiállítások ősét akár a prehisztorikus idők, akár a legrégibb történelmi kultúrák emberének intuitiv szárnypróbálgatásaiban keresnünk.

Mindent egybevetve, azt igazolják az őstörténelem emlékei, hogy amidőn az emberi pszichéből kitermelődött a vetélkedés ősi hajlama, ugyanakkor készenállott a talaj a kiállítások, illetve kiállítási jellegű intézmények megteremtése és fokozatos fejlődése számára is.

* * *

Ha azonban már a történelmi távlatok kutatása e tanulmány céljaitól messzebb eső területekre csábított bennünket, még kevésbbé térhetünk ki annak rövid ismertetése elől, hogyan fejlődött, formálódott és modernizálódott *a kiállításügy a klasszikus görög-római ókorban, a középkorban, az új és a legújabb korban*? Ezúttal már az *irott történelem* útjára térünk és arra törekszünk, hogy időrend és oknyomozati feltárásban tegyük érthetővé a kiállítási ügy gazdasági és társadalmi jelentőségét.

* * *

Az a csodálatosan *kozmikus jellegű* kultúra, mely a klasszikus Hellász művészetét oly — mai napig is méltán megcsodált — tökéletességre emelte, az a bámulatosan kifejlett kultúrális érzék, mely a görög szellemből Solonokat, Likurgusokat, Perikleszeket, Phidiásokat, Sophokleseket, Euripideseket és Szokráteszeket nevelt, — amely mint Vergilius mondja — »arannyal ékesítette a márványt és márványba ékelt drágaköveket« — az a nép, mely épp oly hiú volt mondhatatlanul kikultúrált, kifejező és zengzetes nyelvére, mint csodás verőfényű mithológiájának költői kincseire, amely a diszelgésre, szépelgésre mindig oly igen hajlamos volt, amely az idők furcsán változó során vagy tragikus hőssé nemesült, vagy fintoros bohóccá torzult, amely mammut — vagyonokat keresett és herdált el, kockán, hetairán, politikán és mecénáskodáson, nem nélkülözhette, ellenben ösztönös megérzését természetesen követte, amidőn ráeszmélt arra, hogy a hiúságoknak a jóizléssel is összeférő vására van. És a »Szép«-ért lelkesülők sok mindent — még egészen aljas bűnöket, kilengéseket, politikai balfogásokat, sőt árulásokat megbocsátanak, ha Praxiteles Vénus szobra a szörnyen eladósodott város fórumán díszeleg. Ahol egy remekmű, ott egy egész bevehetetlen erőd. A klasszikus görög kor hadvezére inkább kockáztatta Rhodos sziget meghódítását, mintsemhogy a város oly részén intézzen támadást, melyben egy híres festmény, egy híres szobor, vagy egy híres műtárgy volt őrizetben.

Aratos, Ptolomeos királyt óhajtva hazája ügyének megnyerni, a felszabadulás reményében megvált legszebb képeitől s azokkal a királynak kedveskedett. Nem mintha ő a harci viharokon sokszor átesett hős nem bizott volna fegyvereinek erejében, hanem mert dokumentálni akarta, hogy *hazája érdekében a legnagyobb áldozatra is kész.*

És — hogy miképen értékelte Homérosz népe a műremekeket — mi sem bizonyítja jobban, minthogy Sikyon városa festészeti műveit adta túszul állami léte szabadságáért.

Ebben a kultúrában, ebben a környezetben természetszerűleg érlelődnie és kifejlődnie kellett *a kiállítási eszmének is.* Még ugyan messze van a kor attól az időtől, midőn a kiállítási vágyat gazdasági törekvések fogják fűteni, de már a kiállítások szervezésének első alapfeltétele : a nyilvánosság elismerésére, okulására, a tömegek izlésének fejlesztésére irányuló tendencia elvitázhatatlanul adva van.

Vétenénk a köteles objektivitás ellen, ha ezeket a kiállításokat a mai értelemben vett *árútárlatok* gyanánt tüntetnők fel.

Az ógörögök kiállításai inkább műtárlatok voltak, *legtöbbnyire indusztriális és kommerciális célzat nélkül.*

A kiállítások indusztrializálódása és kommercializálódása csupán akkor következett be, mikor már a kiváltságos, egy demokratikusabb és a tömegek szükségleteivel is számotvető új, hatalmas lökőerejű és kozmikusabb közvélemény kezdett kialakulni.

A műtárlatjellegű kiállításokat a görögök *pynakotheka* névvel illették. Közülük nem egy állandósul és pedig oly módon, hogy vagy bizonyos, visszatérő időközökben gyüjteményes bemutatót rendez az évről-évre felszaporodó műkincsek számára, vagy pedig — mint az athéni Akropolisz — múzeális jellegűvé válik. Fontos momentum, hogy a kiállított műtárgyak egyrésze megvásárolható volt s mert a műtárgyvásárlás a »bon-ton«-hoz tartozott, ezek a pynakotékák elég tekintélyes — hogy úgy mondjuk — árúforgalmat bonyolítottak le.

Ugyancsak feljegyzésre érdemes tény, hogy a most tárgyalt műtárlatok fejlesztették ki a »zsürizést«, a bírálati rendszert is. Előbb a bírálat csak a nép felfokozott érdeklődésének természetes következménye volt ; később azonban minden művész számára kötelezővé tétetett, hogy műveit nyilvánosan kiállítsa és megbíráltassa. A bírálati rendszer ilymódon a szó szoros értelmében hivatalos jelleget nyer s mint Arisztoteles feljegyzi : a bírálatra hivatott férfiak a művészetek ágaiban igen gondos nevelésben részesültek.

A görög műkiállítások vezetik be először a *belépti-díj* rendszert is. Azon a tárlatokon ugyanis, melyeken a művészek nem publikus jellegű megrendelésre készült műveiket mutatták be, — hamarosan szokásba jött a költségek fedezését célzó, sőt a kiállítóknak is jövedelmet biztosító belépti-díjak szedése. Fontos e tény felemlítése azért, mert a belépti-díj rendszere már a kiállítások fokozatos kommercializálódásának veti előre az árnyékát s így a fejlődés útján hatalmas lépést jelent.

* * *

Fölösleges ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha a római birodalom kiállítási ügyének történetével is külön foglalkoznánk. Róma magas kultúrája görög emlőkön táplálkozott s így csak természetes, hogy kiállítási ügyének históriája is hellén nyomdokon haladt.

Éppúgy tény ez, mint az, hogy a görög római kultúra hanyatlásával a mű-

kiállítások is hanyatlottak és — több-kevesebb sikerrel járó kísérletezés után — a reinkarnáció csak a középkorban, a céhek intézményének virágzása idején következett be.

* * *

Bőbeszédűeknek távolról sem mondhatók azok az írott emlékek, melyek a céhek, immár *kifejezetten árútárlat* ismérveit mutató kiállításairól — az úgynevezett »Schaugericht«-ekről tájékoztatnak. Annyit azonban kétségtelenül megállapíthatunk, hogy — e kollektiv árúbemutatásokat, melyeknek nyomaira már a XIV. században bukkanunk — a tényleges gazdasági szükséglet felismerése teremtette meg. A céhek vezetőségei elhatározták, hogy a készítmények kiválóságának és származási helyének dokumentálása céljából minden kötelékbe tartozó mester évenként — egy-egy, az illető város címerével hitelesített *»remeket«* tartozik készíteni. Ezeket az árúkat aztán rendszeresen kiállították. Egykorú feljegyzések szerint a vásárlóközönség örömest és tömegesen látogatta ezeket a látványosságszámba is menő »Schaugericht«-eket s különösen a nagy német városok céheinek kiállításai örvendtek hosszú időkön át igen élénk látogatottságnak.

A céhek fénykorának letűnésével egyidejűleg természetesen a »Schaugerichtek« népszerűségét is megtépázta az idő. Históriai jelentőségük azonban elvitázhatatlan s a kiállításügy szaktudománya ma is ezeket tekinti átmenetnek a műtárlatoktól az öncélúvá nemesült valódi kiállításokhoz.

* * *

Az első, mai értelemben vett, sőt — mi több — internacionális jellegű árúkiállítás megrendezése *Nürnberg városának örök érdeme.* Hogy az ipar és művészet e nagymultú metropolisának érdemes magisztrátusa mily helyesen fogta fel a kiállítások célzatát, mi sem igazolja inkább, mint *az 1569-ben megrendezett első kiállítás* hirdetménye (figyelem : az első kiállítási propagandairat !), mely következőképen hangzik :

»Im Rathauss daselpst hat die Stadtvogtey im Jahr Christe 1569 ain zum ergetzen und verwundern für allminiglich dem erenhaften Hantwerker-stand« zu Nutz und firtreflichen Lerr ale Newerungen in den Hautirungen der Newzait *aus der ganzen Welt, selbander mit unsere Ainhaimische Kunsterzaigniss* mit viel Verdruss und Mühe zum begucken niedergelegt, was noch in Kainer Stadt geschehen ist. Um die Männer von Kunstliche fertigkeiten in ihren Arbeiten behelften zu seyn ist ain getruckter Ausweys an die Mawer zur Belehrung aler Sachen, und Aufklarung angenagelt in mer als 100 Sachen zu schauen wer schreibkundig ist tarf selbigen abschraiben, und zum ewigen Gedachtniss seinen Kindes-kindern vermachen.«

A kiállításügy történelmének egyes kutatói szeretik a modern kiállítások megrendezésének érdemét francia kezdeményezésre hárítani. A fent idézett okmány azonban világosan beszél és tudtunkra adja, hogy jóval a modern kiállításügy ősapjaként tisztelt *d'Avéze* márquis 1789-iki fellépése előtt Nürnberg már rendezett, nem helyi, nem is országos, hanem nemzetközi jellegű — mondhatjuk egész bátran — világkiállítást.

* * *

Mindazáltal tényeket — történelmi adatokkal igazolt tényeket — hamisítanánk : letagadni akarván, miképp a francia géniusznak a kiállítási ügy fejlesztése körül elévülhetetlen érdemei vannak. Ellenkezőleg áll a dolog.

Amidőn a céhek eleven ereje hanyatlásnak indult, amidőn a bennük germán szisztematikussággal megtestesült termelési szellemet az osztályharcos jelszópolitika kezdte mételyezni, amidőn tehát e gazdasági szempontból éppúgy, mint kulturtörténelmi vonatkozásaiban alig felbecsülhető jelentőségre szert tett intézmények kiélési formáikkal lényegüktől és prediszpozicióiktól eltérő tévutakra terelődtek, — két évszázados tespedés után — egyszerre csak életrekelt a francia gondolat, mely a maga sajátos eszközeivel és stilusával új lendületet, új értelmet adott a kiállításügynek. És meg kell állapítanunk, hogy a német földből átültetett s ott elcsenevészedett palánta a francia leleményesség és ízlés humuszában pompázatos tenyészetre elevenedett. *A XVIII. század kiállításügyének történelmében a vezető és megtermékenyítő szerep vitathatatlanul Franciaország érdeme.*

* * *

A »rokokó század« kora XV. Lajos vagy még inkább : madame *Pompadur!* Élvhajhászó, költekező király, örökös szenzációra éhes, pazarló udvar, a politikai raffinement minden boszorkánykenőcsével megkent elképzelhetetlenül hiú királyi kokott, aki éppúgy kezében tartotta az uralkodót, mint az agyonsanyargatott, lelketlenül kiszipolyozott népmilliók sorsát; aki féktelen feltűnési vágyában számolatlan milliókat költött divatra, mulatságra és a hivalkodás minden elképzelhető lehetőségeire, divattá tette *a kiállítások divatát is*, tisztán csak saját felsőbbrendűségének splendid dokumentálására s nem is eszmélve arra, hogy amikor önös érdekeit szolgálja az új szenzáció, ugyanakkor páváskodásával egy univerzális jelentőségű közgazdasági intézménynek veti meg az alapját.

Az első ilyen kiállítás 1763-ban zajlott le. Jellege : műkiállítás. Sikere : minden várakozáson felül való. Nemcsak az udvart, nemcsak a kiváltságosak osztályát : Párizs egész népét is elbűvölte a sok látnivaló, amely pedig korántsem a dolgozó tömegek termelésének önérzetbiztató eredményeit tárta fel, hanem sokkal inkább azt a hallatlan luxust állította közszemlére, amit főrendű hatalmasságok, udvari kegyencek és egyéb paraziták fejtettek ki a dolgozó, verejtékező és a szászszorosan megalázott nép rovására.

Mai világszemléletünk józan logikája szerint azt kellene hinnünk, hogy az 1763-iki első párisi műkiállítás pompája egyenesen felbőszítette a kiuzsorázott népet. Ostoba szentimentálizmus ! A műkiállítások népszerűsége egyre gyarapodott és nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy az intézmény hova-tovább közszükségletté vált.

»Panem et circenses !« Az elgyötört népnek talán eleinte narkotikum volt megfürösztení sóvár szemeit az eléje táruló pompában. Később azonban a kiállítás ösztönösen megsejtett lelki szükségletévé vált s csak a forradalom demokratikusabb eszmeáramlatára volt még szükség, hogy a hivalgó pompa kultusza mellett felismerje a kiállítások gazdasági jelentőségét.

* * *

1797-ben az illetékesek — ezidőszerint az ötszázak tanácsa — már gazdasági szemszögből vizsgálja a kiállítások jelentőségét s *Dannon* és *de Neuchateau* tudományos megállapításokon nyugvó lelkes agitációja folytán *1798 szeptember 18-án megnyílt a Marsmezőn az első 13 napos időtartamú francia iparkiállítás.* Csaknem egy negyedévezredre volt tehát szükség az 1569-iki germán kezdeményezésektől az 1798-iki frank kezdeményezésekig. És feljegyzésre érdemes jelenség, hogy amíg az első nürnbergi kiállítás gondolatára az ősi iparűzés produkciójának magasfokú fejlettsége vezetett, addig az első párizsi ipar-

kiállítás annak a megfontolásnak köszönheti létrejöttét, mikép Franciaország hanyatló, de még mindig eleven erővel életképes iparát csakis a nyilvános bemutatás hatékony propagatórius eszközével lehet ismét a regenerálódás és fokozatos fejlődés útjára terelni. *Ezt a kiállítást már a versenyeszme* — különösen a gyülölt Angliával való versenyzés olthatatlan vágya — hívta életre.

Az 1798-iki párisi kiállítás, bár a kezdet nehézségeivel kellett megküzdenie és lerongyolódott gazdasági viszonyokkal kellett számolnia, határozottan *zajos sikerrel* zárult. Igaz, hogy mindössze 110 kiállítója volt, de az is tény, hogy a résztvevő vállalatok — maga a kormány is — mindent elkövetett, hogy a 68 fülkében elhelyezett kollekció minél célszerübb csoportosításban s minél díszesebb, ízlésesebb külső megjelenési formában kerüljön bemutatóra.

A várakozást felülmuló siker tette a már említett *d'Avéze márquis-t* is a kiállítási eszme tettrekész hívévé. Ez az előkelő főnemes úr a sevresi porcellán- és gobelingyárak intendánsa volt, kissé tartózkodó, kissé passziv, talán kissé konzervativ egyéniség. Mégis magával ragadja a kezdet nem remélt sikere s még ugyanabban az évben javaslatot tesz a kormánynál évenként megismétlődő kiállítások rendszeresítése érdekében. Ugyanő veti fel először a kiállítók jutalmazásának, vagyis — a mai napig is sok vita pergőtüzének kitett — zsürizésnek eladdig figyelemre alig méltatott eszméjét is.

Igen messze vezetne, hogy az első kísérletet követő további francia kiállításokkal bővebben foglalkozzunk, legyen elég azért az alábbi, beszédes statisztika, mely az egymást követő párisi iparkiállítások résztvevőinek számát tüntetve fel, az intézmény fejlődésképességét és fokozódó népszerűségét igazolni minden tekintetben alkalmas. Tehát :

az	1798-iki	kiállításon	résztvett	110	kiállító
»	1801	»	»	229	»
»	1802	»	»	540	»
»	1806	»	»	1422	»
»	1819	»	»	1662	»
»	1827	»	»	1695	»
»	1834	»	»	2444	»
»	1884	»	»	3960	»
»	1849	»	»	4500	»

A dolgok természetéből következik, hogy a párisi sikerek Franciaország vidéki iparűző centrumait, sőt a külföldet is hasonló akciók kezdeményezésére serkentették. Nem beszélve az inkább provinciális jellegű francia vidéki kiállításokról, alább időrendben közöljük a külföld nevezetesebb expozicióit :

Antwerpen	1806	Szentpétervár	1834
Trieszt	1808	Dublin	1834
München	1818	Bécs	1835
Varsó	1818	Hannover	1835
Stuttgart	1820	Lipcse	1835
Berlin	1822	Nürnberg	1840
Stockholm	1823	Madrid	1841
Drezda	1824	Pest	1842
Moszkva	1825	Mainz	1842
London	1825	Manchester	1843
Berlin	1827	Pest	1843
Prága	1828	London	1845
New-York	1828		

Ne feledje az olvasó, hogy e kiállítások mind csupán *országos jellegűek* voltak, melyeknek célja alig volt más, minthogy az egyes népek maguk megismerjék produkcióképességük fokát, s pontosan és gyakorlatilag megállapíthassák: mily termelési ágak szorulnak meghonosításra, fejlesztésre és támogatásra. A *világkiállítások* kora a század második felében kezdődik, abban az időben, amidőn a technikai fejlődés új találmányok gyakorlati alkalmazása révén rohamlépésekkel startol a világot átformáló haladás nemzetközi versenyterén, amidőn a közlekedési eszközök tökéletesbülése folytán a nemzetek közelebb jutnak egymáshoz és az egymásrautaltság érzetének szikrája először felvillan.

* * *

Mielőtt még a kiállítások históriai fejlődésének további fázisait ismertetnők, hasznos szolgálatot vélünk teljesíteni hazai kiállításügyünk evolúciójának nyomonkisérésével.

Hazánk és nemzetünk végzetesen tragikus korszakokban s bel- és külpolitikai balfogásokban könnyes-véresen gazdag történelme okozta, hogy a »négy folyam és hármasbérc« között elterülő, gazdasági szempontból ideális egységet alkotó, természeti kincsekkel bőségesen megáldott területen egészen a XIX. század második feléig túlnyomólag egy egészen külterjes jellegű őstermelő kultúra dominált, mely mellett csupán a városi, többnyire betelepített lakosság kézműves iparűzése jöhetett termelési szempontból számításba. Sem maga a 40-es évekig fennmaradt jobbágyrendszer, sem az örökös háborúskodások nem nyujtottak alkalmas talajt az indusztrializálódás folyamata számára s kertelés nélkül kimondhatjuk, hogy egy *Széhenyi* messze jövőbe néző politikai és gazdasági koncepciójának, egy *Kossuth* zsenialitásának, páratlan agitativ erejének és szervezőképességének kellett segítségül sietnie, hogy az ország elhanyagolt gazdasági közállapotai, a sok évszázados tespedésből kiemelkedve, új korszak hajnalát lássák derengeni és a nyugati eszmeáramlatok termékenyítő hatása alatt induljanak új utakon, új, modern célkitüzések felé.

Nemcsak a magyar nemzetnek, de talán a világ egyetlen népének történelmében sincsen oly drámai feszültségtől fűtött érdekes korszak, mint a mi nemzeti újjáébredésünk XIX-ik százada. Egy rokontalan nép, mely évszázados küzdelmek után kifáradva, tetszhalottként hevert középkori elmaradottságának rozoga kórágyán, egyszerre, mintegy varázsütésre magára eszmélt s hihetetlen energiával, valóságos heroizmussal indult meg, hogy phönixmadárként új életre keljen.

Az a csodával határos fellendülés, mely közéletünket e korszakban áthatotta, figyelmet fordított a magyar közviszonyok minden terére, kezdve az okszerű agártenyésztéstől, fel egészen a legmagasabbrendű kultúrális, társadalmi és gazdasági problémáig. Csodálatos ez a korszak! Az irányítás, vezetés nehéz, sőt nem is mindig és mindenben hálás szerepe legnagyobbrészt feudális légkörben nevelkedett ősnemes családok sarjainak kezében volt, akik voltaképen rendi kiváltságaik bástyafalait döngették, midőn a nemzeti megújhodás eszméiért szálltak energikusan és mindenre elszántan síkra. De síkraszálltak és ez a magyar történelmi osztálynak örök érdeme. És az ébredező nemzet vezéreinek figyelmét nem kerülte el *iparűzési közállapotaink* siralmas elhanyagoltsága sem.

Sőt! Az 1841-ik év végén megtartott értekezlet minden megjelent előkelősége megállapodott abban, hogy elsősorban és főként a mostohagyermek sorsán tengődő hazai »műipar« (e kifejezés alatt általában *industria és kéz-*

művesség, nem pedig iparművészet értendő) szorul intenziv és szeretetteljes felkarolásra. A helyzet felismerését rövidesen tények is követték és még ugyanez évben megalakul *a honi iparegyesület*, mely sok irányú üdvös akció mellett már 1842-ben, főleg Kossuth lelkes agitációja folytán, programjába vette egy *országos iparműkiállítás* rendezését. Az indítvány, melyet Kossuth maga szövegezett, oly csodálatos közgazdasági éleslátásról tanuskodik, hogy a kiállítás céljainak helyes felismerését klasszikusan igazoló néhány mondatát közölni egyenesen kötelességszámba megy. Ime :

»Meg kell vallanunk, hogy különösen az iparműkiállítás az, amitől egyesületünk gyarapodására nézve is a legtöbbet várunk, de melynek a teendők első sorába iktatását különösen is a legfontosabb tekintetek ajánlják.

A honi műipar kombinált előmozdítására mindenekelőtt szükséges a jelen állapot ismerete ; erre honunkban eddig mód nem vala ; *de sikeresebb tán nem is lehet, mint egy nyilvános kiállítás, mely mindent, amit a műipar széles Magyarhonban szerteszét teremt, a szakrokonság szabálya szerint összeállítja s így hazánk egyetemes műiparának mintegy tükörképét állítja fel megtekintésre* ; a szerény csendben rejtőző, vagy mostoha körülmények miatt egy elfelejtett zugban tespedő ügyességet napfényre hozza, a honi műipar tekintetében önmagával megismerteti ; az igyekezetnek ingerül szolgál, gyárnokot és kézművest nemes versenyre buzdít és *a közönséggel közelebbi viszonyba hozván, a kölcsönhatásnak jótékony erejét ébreszti fel.* Ezeken kivül egyesületünkre nézve különös fontossággal látjuk birni azon tekintetet is, hogy akármit választanánk munkálati tervünkből első lépésül, annak hatása helyben is, de kivált vidéken csak lassan, csak idő multával lehetne érezhető, de az iparműkiállítás egyesületünk oly életjele, mely mindjárt közhírré tételével a nemzet műiparos testének tömérdek erein végig villámlik.«

Kérdezzük : lehet-e ennél precizebbül, tömörebben és plasztikusabban meghatározni egy országos jellegű ipari kiállítás célját, akár a közösség : az ország, akár a kiállítók : az iparűzés, akár a gazdasági érdek : az iparpártolás, akár pedig a kiállítást rendező egyesület szempontjából.

Ma kilenc évtized után, hasonlíthatatlanul fejlettebb viszonyok közepette és gazdag tapasztalatok birtokában sem tudnánk klasszikusabb definiciót adni.

Igen érdekes és szerfölött tanulságos az 1842 június 6-án közreadott »*iparműkiállítási feltételek*« szövege is, mely a maga bámulatos szakszerűségével és körültekintésével szintén Kossuth páratlan lángelméjét dícséri. Ez a kiállítási szabályzat ma is sok tekintetben zsinórmérték gyanánt szolgálhat hasonló intézmények szervezői számára.

A lelkes és céltudatos agitáció azt eredményezte, hogy az első magyar iparműkiállítás 1842 augusztus 8-án 213 kiállítóval és 298 kiállítási tárgygyal tényleg meg is nyilt. Ugyanez év szeptember 21-ig, a záró időpontig a kiállításnak 14.425, tehát az akkori viszonyokhoz mérten igen tekintélyes számú látogatója volt.

A kiállítás sikerére vonatkozólag *Kossuth* módfölött érdekes jelentése megállapítja, hogy »aki körülményeinket méltányos figyelembe veszi, aki emellett még a kezdet nehézségeire s az idő rövid voltára megemlékezik, kiállításunkból, ha nem is meglepetéssel, bizonyos elégültséggel távozandott, mert oly technikai gyakorlottságnak s oly talentumoknak látta jeleit, melynek csak az ismertség napfényére kell vonatniok, hogy *külföldre ne pazaroljuk pénzünket* oly művekért, melyeket itthon is kielégítő jóságban feltalálhatunk.«

Improvizált kiállítás volt ez az 1842-iki. A felkészülés ideje még mai szemmel nézve s a mai fejlett technika teljesítőképessége mellett is lehetetlenül rövidre szabott. Valóban nagyszabású propagatórius erőre és a nemzet érdekeinek szinte ösztönösen világos felismerésére volt szükség, hogy az elért — kétségenkivül tiszteletreméltó — eredmény biztosítva legyen.

A siker természetesen nehéz köveket mozgatott meg. Fölrázta tétlenségükből a legkonokabb kételkedőket is. A fáradságot nem ismerő, derék és roppant agilis rendezőségnek : »az iparegyesület« nagyszerű választmányának pedig valósággal sasszárnyakat kölcsönzött. Az első magyar műkiállítás még be sem zárult s máris egy újabb kiállítás eszméje vetődik fel, sőt *konkrét* indítvány hangzik el a következő évben megrendezendő újabb országos jellegű iparműkiállítás előmunkálatainak sürgős megkezdése tárgyában. Az élen ezúttal is a fáradhatatlan *Kossuth* agitál.

Az 1843-ik második iparműkiállítás — főleg a rendezés tökéletességében — messze felülmúlta az előző évit s a szó legszorosabb értelmében ráterelte a közfigyelmet az ébredező ország valóban igen szépen fejlődő ipari termelésére. Nem kíséreljük meg *Kossuth* érdemeit e kiállítással kapcsolatban is részletező módon kiemelni ; csupán pár klasszikus mondatát idézzük — *minden magyar számára való okulás* céljából — annak az egyébként is szónoki remeknek, melyet a díjkiosztás alkalmával tartott : »Vannak igenis — úgymond — a műipari felvirágzásnak oly kellékei, melyeket más nem adhat, mint a törvényhozás, mint a kormány ; *de vannak olyanok is, miket sem kormány, sem törvényhozás nem adhat, hanem csak mi magunk, a közméltánylat, a közrészvét. Ahol a nemzet egyénileg át van hatva azon érzettől, hogy ma már a béke szintoly hatalom, mint boldogtalanabb időkben a harc vala és át van hatva azon érzettől, hogy egy oly nép, melynek műipara nincs, tehát idegen szorgalomnak adózik, valódiságban szabad nem is lehet s legyen bár óriás, mégis koldus, mert csak félkarú ; amely nemzet ezt érzi s ez érzetben ápolva fordul a honi műipar művei felé, ott ha a törvényhozás gondjainak netalán balviszonyok útját állnák is, az óriásnak hiányzó félkarja mégis megnőhet ; de ahol a nemzetben az ápoló részvét hiányzik, ott a kormány és törvényhozás hiába hozná a legeslegbölcsebb törvényeket, mert a műipar nem nőhet, miként a gomba nő. Egy szóm van a közönséghez, melyet óhajtanék, hogy mindenkinek füleiben csengjen, valahányszor egy iparműcikket vennie kell s ez a szó az, hogy amit nekünk a honi műipar nyujthat, azt idegentől venni, valóságos önhonunk elleni bűn.*«

Ma, amidőn világrelációkat átfogó közgazdasági szakismeretekkel kérkedünk, amidőn többé-kevésbbé mindenkit foglalkoztatnak a közgazdasági élet magasabb-, vagy alacsonyabbrendű problémái, amidőn minden nemzet igen fejlett közgazdasági irodalommal kérkedik s a gazdasági élet törvényszerűségéről alkotott felfogás világszerte közkinccsé vált, — vajjon van-e kormányférfi, politikus, publicista, vagy szakíró, aki Kossuth föntebb idézett, kőbe kivánkozó s ma is érvényes aranyigazságait tömörebben és szabatosabban tudná kifejezésre juttatni? !

Az 1843-iki kiállítást nyomon követte az 1844-iki és az 1846-iki. Nem részletezzük ezeket a kiállításokat, csupán egy rövid statisztikát közlünk, mely alkalmas a kiállításügy fejlődésének menetére rávilágítani.

1842-ben volt	213	kiállító,	14.425	fizető	látogató.
1843-ban volt	244	»	12.520	»	»
1845-ben volt	140	»	13.697	»	»
1846-ban volt	516	»	22.136	»	»

Az 1845-iki kiállítás visszaesése csak látszólagos. Ez a kiállítás ugyanis kifejezetten ama vállalatok és műhelyek termékeinek bemutatására rendeztetett csupán, melyek az 1842-iki kiállítás után keletkeztek, illetve fejlődtek magasabb színvonalra.

A legközelebbi országos műkiállítást Kossuth, illetve az iparegyesület 1850-re tervezte. A szabadságharc és a reája következő nemzeti katasztrófa azonban a kiállítási akciókat hosszú időre beszüntette.

A 40-es évek kiállításügyi történelmének teljességéhez tartozik még annak megemlítése is, hogy a kiállítási akcióban a vidék sem maradt tétlen s vidéki városaink szinte vetélkedve rendezték meg — inkább provinciális érdekű — kiállításaikat. 1843-ban *Nagyszeben*, 1844-ben Kolozsvár és Nagyszeben, 1846-ban Kassa, Eperjes és Győr, 1847-ben Sopron és Nagyszeben rendeztek általában jelentőssikerű kiállításokat.

* * *

Ismertetnünk kell még dióhéjban két legnagyobb országos kiállításunk : *az 1885-iki országos és az 1896-iki millenniumi kiállítások előzményeit és eredményeit is.*

Az 1885-iki országos kiállítást nagyszabású előkészítő munkálatok előzték meg s hazánk e valóban európai értelemben vett első nagyszabású kiállítása igen jelentős erkölcsi sikert ért el úgy a belföldön, mint a külföldről rekrutálódott látogatók tömegeinek körében. Magyarország lakossága voltaképen ekkor eszmélt fel elsőízben saját, éppen nem jelentéktelennek bizonyult produkcióképességére, — ezenkívül pedig a külföld bizalma is fölébredt s a kiállítás nyomán internacionális viszonylatban is igen élénk gazdasági tevékenység fakadt, mely az ország anyagi helyzetének tartós és gyökeres javulását idézte elő.

Számokban kifejezve : a kiállítási terület 300.000 m²-t tett ki ; ebből 102 épületben 70.000 m² volt fedett terület. Az építkezés költségei 2,000.000 forintra rúgtak ; a látogatók száma 1,759.368 volt ; a bevételek főösszege 3,637.452 forintot, a kiadásoké 3,598.955 forintot tett ki.

Látható e két utóbbi adatból, hogy már a bevétel-kiadási mérleg is passzív volt s még ezen felül is közel félmillió deficitet kellett elszenvedni, mely körülmény a kézzelfogható normális siker mellett is egyelőre meglehetősen lelohasztotta az országos kiállítások rendezésére irányuló kedvet. Annál gyakrabban ismétlődtek meg azonban *a helyi jellegű* s többnyire szakkiállítások, melyek az illető vidék gazdasági életének föllendítése körül sikeresen működtek közre.

Az ezredéves országos kiállítás megrendezését az 1892. évi II. törvénycikk rendelte el.

Az ezeréves magyar nemzetnek ez a nagyszabású — s tegyük hozzá mintaszerűen megrendezett — gazdasági, tudományos és társadalmi bemutatkozása sokkal közelebb áll a jelenhez, minthogy előkészületeivel, befolyásával, különböző irányú kihatásaival bővebben foglalkozni szükségesnek látszanék. Különben is egész könyvtárt kitevő, kitünő szakművek foglalkoznak minden vonatkozásban hazánk eme legnagyobbméretű és legreprezentativabb jellegű kiállításával. Feladatunk tehát csupán arra szorítkozik, hogy néhány számadat ideiktatásával dokumentáljuk az elért eredményeket.

A kiállítók összes száma 21.210 volt ; az elfoglalt fedett terület 116.230 m²-t, a szabad terület pedig 68.225 m²-t tett ki. Ez a létszám *a kiállítási anyag által tényleg lefoglalt mennyiséget* tünteti fel ; a kiállítási összterület azonban

a félmillió m²-t is meghaladta. A látogatók összes száma 5,736.157. A bevételek összege 5,333.786 forintra, a kiadásoké 5,271.590 forintra rúgott. A fedezetlen összpasszíva ezúttal is félmillió forint körül állott.

* * *

És most térjünk át a kiállításoknak egy újabb típusára :

a világkiállításokra.

Periklesztől, d'Avéze marquisig, Nürnbergtől Párisig, Amsterdamtól Triestig, Bécstől Budapestig és Budapesttől Nagyszebenig a kiállításügy valóban óriási fejlődési periódusokon, alaki és társadalmi változásokon ment keresztül. A műízlés sokszor hivalgó fitogtatásától eljutott a nacionális gazdasági szükségszerűségnek felismeréséig, *a műtárlattól az indusztriális termelés seregszemléjéig*. De itt sem állt meg. A technikai tudományok fejlődése, az új találmányok gyakorlati értékesítése új — eleddig legfeljebb csak sejtett — lehetőségeket nyitott meg a kiállítási ügyek fáradhatatlan propagálói számára. A szövőszékek, melyekről érdemes feljegyezni, hogy a faquard modelljét a 19. század első felének primitív értékbecslése csak bronzéremre méltatta, a gőzgép, az elektromosság stb. stb. a modern kapitalizmus kialakulásához vezettek s a kultúrnemzetekben felébresztették a törekvést, hogy a termelés tényezőit mindjobban kihasználják, a termelvényeket a lehető legelőnyösebben értékesítsék és a gazdasági kapcsolatokat, az ország viszonylag szűk határain túlterjeszkedve, nemzetközi viszonylatban is kiépítsék.

Talán nem állunk messze az igazságtól, ha figyelmeztetni merjük az olvasót *Napoleon* világbirodalmi törekvéseire, melyek — ha nem valósulhattak is meg — legalább is tápanyagot szolgáltattak egy *nemzetközibb* felfogás kialakulására úgy gazdasági, mint társadalmi téren. Igaz, hogy Napoleon bukása után a »szent szövetség« mindent elkövetett a kiérlelődött demokratikusabb felfogás semlegesítése érdekében, de ez a törekvése csupán *politikai vonatkozású területeken volt realizálható.*

A gazdálkodó nemzeti egyedek internacionalizmusát többé nem szüntethette meg sem szurony, sem politikai intrika, sem az akkori tudományos világnak nem egyszer kacagásra gerjesztő próbálkozása.

Stephenson kinevetett, sínenfutó első vasúti gőzvonata, minden gáncs ellenére csak elindult és a civilizált államokban lassanként az Ember szolgálatába szegődött minden természeti erő. A kapitalista társadalmi rend a maga lenyügözően félelmetes és mégis felbecsülhetetlen eredményekkel kecsegtető mivoltában kiteljesült s a produkció és áruforgalmazás nemzetköziségének korszaka köszöntött rá a kultúrnemzetek összességére.

* * *

Említettük, hogy az első »világkiállítást« Nürnberg városa rendezte »*Mit viel Verdruss und Mühe*« az Urnak 1569-ik esztendejében. Merész vállalkozás volt ez abban az időben s éppen nem csodálkozunk, ha a kiállítási anyag összehordása — az elképzelhetően primitív viszonyok között — sok bosszúságot és fáradságot okozott az érdemes magistrátusnak. A nemes város ugyanis néhány évszázaddal elgaloppozta magát, nem számolván azzal, hogy egy nemzetközi kiállítás alapfeltétele, sok más, nemkevésbé fontos körülmény mellett, a közlekedési viszonyok lehető legnagyobbfokú fejlettsége és a nemzetközi egymásrautaltság felismerése.

Nem, valóban nem lehetett a világkiállítások követésreméltó iskolapéldája a nürnbergi kísérlet. De mégis tisztelettel kell meghajolnunk a kezdeményezés előtt, mert letagadhatatlan, hogy a germán frank szellem már sok évszázaddal ezelőtt is hajlandó volt versenyre kelni mindazokkal a népi törekvésekkel, melyek az ipari termelés tökéletesbülésében látták gazdasági és ezen át politikai érvényesülésük előfeltételét.

A világkiállítások modern értelemben felfogott gondolata azonban mégsem német, hanem angol talajban vert erőteljes gyökeret. Az 1845-iki londoni országos kiállításon született meg a gondolat. Felvetette pedig Viktória angol királynő néhai férje, a »prince consort«, Albert herceg, aki a világkiállítás szükségessége mellett a következő szavakkal érvelt :

»A kiállítás célja és feladata, hogy *az egész emberi nem* fejlődésének magas színvonaláról hű és eleven képet nyujtson és kijelölje azt az irányt, melyben a népeknek és nemzeteknek kultúrájuk és anyagi tevékenységük fejlesztése érdekében haladniuk kell. E kiállításnak meg kell győzni bennünket arról is, hogy e törekvések csak akkor valósulhatnak meg tökéletesen, *ha egymás kölcsönös támogatására* készen állunk tehát béke, szeretet, kölcsönös támogatás által, melyekre nemcsak az egyes embereknek, hanem a föld valamennyi népeinek készen kell lenniük.«

A herceg szavaira az egész kultúrvilág felfigyelt *s az első londoni világkiállítás 1851-ben valóban létrejött.*

A kiállítás igen nagy külső és belső sikerrel zajlott le. A hatalmas tömegű látogatóközönség igen gazdag és rendkívül tanulságos kiállítási kollekciókon át ismerhette meg és csodálhatta a kultúrnemzetek impozáns technikai felkészültségéről tanuskodó produktumait. A kristálypalota termeit 14.837 kiállító pompás anyaga töltötte meg. E számból Nagybritanniára 7381, az Amerikai Egyesült-Államokra 4990, Franciaországra 1710, Poroszországra és a többi német államokra 1536, Ausztriára 731 kiállító esett. (Nem feltétlenül megbízható egykorú feljegyzések szerint az osztrák csoportban néhány magyar cég is szerepelt.)

A londoni világkiállítás úgy Angliára, mint a többi államokra igen tekintélyes előnyöket származtatott. *Anglia kivitele a kiállítást követő két év alatt 21 millió font sterlinggel emelkedett* s általában a nemzetközi áruforgalom világszerte hatalmasan föllendült. A beszerzési források, az anyagok, a technikai eljárások ismerttekké váltak s a különböző nemzetek az ipari termelés terén egymástól igen sok értékesíthetőt elsajátítottak.

Érthető ily viszonyok között, ha a londoni sikert a mindig és mindenben rivális Páris megirígyelte s már négy évvel később : *1855-ben megrendezte a franciák első világkiállítását* ; a londoninál nem kisebb sikerrel. E nagy sikernek tulajdonítható, hogy a pompásan megrendezett első kiállítás még be sem zárult s máris megszületett az eszme, hogy a jövőben *ötévenként rendszeres világkiállításokat kell tartani.*

Az eszme testet öltött s a párisi nemzetközi kiállítást — nem ugyan pontosan öt év mulva, de *már 1862-ben — követte a londoni második.* Sikert hozott ez is. De egyszersmind — főleg az inkább statisztáló államok érdekeltsége körében — meghozta azt a bizonyos érdeklődéshiányt is, amelyeket újabban *»Expositions-Müde«-nek* szoktunk nevezni.

Bármily értékes és érdekesen tanulságos anyagot tártak is fel ugyanis ezek az ismétlődő világtárlatok, lényegileg a brit és frank szellem — koncedáljuk : impozáns — vételkedésének voltak elsősorban és főként tekinthetők ; a többi államok pedig vagy csak a keretet adták, vagy pedig — mint a világ minden

tájékáról összesereglett nézők támasztották alá a kiállítások anyagi bázisát. A kiállítások luxuriózus dekorálása is sokakban keltett aggályokat s hovatovább általánossá kezdett válni a vélemény, hogy *az ötéves lusztrum igen rövid* s a világkiállítások számát csökkenteni kell.

De nem így történt. 1867-ben, III. Napoleon kifejezett kívánságára kitárja kapuit az újabb *párisi nemzetközi kiállítás*, mely éppen az Expositions-Müde-re tekintettel — eddig nem ismert új utakat keres, új tömegvonzó »attrakciók«-kal igyekszik az internacionális érdeklődés fölébresztésére. Ez a kiállítás már nemcsak *az elért eredmények*, tehát a kor adottságai legmagasabb színvonalának bemutatására szorítkozott, hanem *történelmi visszatekintést* nyujtott a kőkorszak legprimitívebb eszközeitől és termelvényeitől a technika legújabb, legmodernebb vívmányáig. Ezt a kiállítást bátran nevezhetjük az emberi munka diadalmas szimfóniájának, mert kozmikus, nagyszerű egységében tárta fel mindazt, amit az emberi munka, az emberi civilizáció évezredek beláthatatlan hosszú során át megalkotott.

A kiállítás külső megjelenülése fényes, ízléses és impozáns. Terjedelme minden eddigi kiállítását felülmúló és látogatottsága nagyon tekintélyes. Látogatóinak összes száma 9,826.000, legnagyobb napi látogatottság 110.420 fizető. Az igénybe vett terület 663.138 m². Az összes kiállítások száma 50.226.

1871-ben ismét Angliára került a sor. Ez alkalommal azonban Anglia lefékezett tempóval dolgozott s a kiállítást csupán néhány speciális szakmára korlátolta.

* * *

Miközben Anglia és Franciaország, — az iparűző államok többé-kevésbbé élénk részvétele mellett — versenyeztek egymással, azalatt az osztrák főváros valóságos világvárossá, fontos ipari és kereskedelmi gócponttá küzdötte fel magát s elérkezettnek látta az időt, hogy maga is sorompóba lépjen. E feltörekvő metropolis is világkiállítás rendezésének eszméjével foglalkozott s tiszteletreméltó kitartással, áldozatkészséggel és céltudatossággal törekedett arra, hogy akciójának sikere ne maradjon London és Páris eredményei mögött.

Az 1873-iki bécsi világkiállítás egészen új és nevezetes etappe a kiállítások történelmi fejlődésében. Bécs és az osztrák gazdasági élet ez időben a »*nagy krach*« gazdasági válságát vészelte éppen át s éppen nem volt jogosulatlan az aggályoskodás, mely a világkiállítás megrendezésének roppant erőfeszítéseitől, a gazdasági krizis hullámvonalának kimélyülésétől tartott.

A város, az ország hihetetlen áldozatokat hozott, óriási erőfeszítést munkában és anyagiakban egyaránt. Az egész ország, sőt az egész kultúrvilág összfigyelme a »Rotunde«-ra koncentrálódott, hol egy gazdaságilag letört ország készített elő oly nagyszabású indusztriális és kulturális seregszemlét, melyhez foghatót eleddig sem London, sem Páris nem produkált. Ha a londoni világtárlatokat angol-szász komoly alaposság, a párisiakat fejlett műízlés jellemezte, úgy joggal állapíthatjuk meg, hogy az 1873-iki bécsi kiállítás az eddigiek összes tanulságait felhasználta s a rendezőség a roppant arányokban megkezdett akciót megtermékenyítette oly szűz területek feltárásával, melyeket az előző világkiállítások teljesen figyelmen kívül hagytak. A bécsi kiállításon kapcsolódott be először a világkiállítások anyaggyüjteményébe a bányászat, növény- és állattenyésztés, mintegy dokumentálandó, hogy az ipar és kereskedelem ősforrása az őstermelés és igazi termelési kultúra csak ott fejlődhetik ki, ahol őstermelés, ipar és kereskedelem között intézményesen biztosítva

van a zavartalan harmónia. Felölelte továbbá a kiállítás a termelési és forgalmi statisztika, a műszaki tudomány és nevelésügy anyagát is úgy, hogy ezáltal valóságos enciklopedikus jelleget öltött.

Ismételjük, nagyszabású és elismerten impozáns keretek között zajlott le az első bécsi világkiállítás. Tudásban, energiában, jószándékban és lelemenyességben igazán nem volt hiány. Ellenkezőleg, éppen a túlságba hajtott erőfeszítés, a túlterjeszkedés lett okozója annak, hogy az elért erkölcsi eredmények legkevésbbé sem állottak arányban az anyagiakkal. *A záróelszámolások 20 millió deficitet konstatáltak*, oly horribilis összeget, tehát, mely egy gazdaságilag kedvező viszonyok között élő állam szempontjából is érzékeny terhertételt jelentett volna. Mit jelentett tehát az anélkül is súlyos krizissel küzdő Ausztria számára. Reakciót, csüggedést, letargiát, melyből nehéz volt a feltámadás.

És jelentett még valamit!

A világ közvéleménye ráeszmélt arra az igazságra, hogy a világkiállítások szakadatlan sora hátrányosan hat a gazdasági életre s az ötéves lusztrumokat nem képes elviselni az iparüző államok teherbíróképessége. Ráeszmélt továbbá arra is, hogy az eddigi világkiállítások rendezése körül sok hiba történt, melyeknek kiküszöbölése elsőrendű érdek.

Mindezek a megfigyelések élénk vágyat keltettek a lelkekben a kiállítási ügyek reformja iránt s minthogy a bécsi kiállítás után — legalább Európában — hosszabb időn át nem merült fel újabb akció, a kiállításügy szaktekintélyeinek volt ideje s főleg volt gazdag tapasztalati anyaga a reformeszmék kitermeléséhez.

Mielőtt azonban még a kiállítási ügyek reformjának igen érdekes kérdéseivel óhajtanánk foglalkozni, megemlítendőnek tartjuk még, hogy a XIX. században Bécs után még Philadelphia (1876), Páris (1878 és 1889), végül Chikago (1893) rendeztek világkiállításokat.

Közben természetesen az országos, a provinciális és szakkiállítások és a világ csaknem minden részén elszaporodtak. Hazai vonatkozásban legyen és az elmult század gazdasági históriája nem egy szépsikerű kiállításról számolhat be.

* * *

A XIX. század országos és világkiállításai, valamint a gyakran ismétlődő provinciális érdekű és szakkiállítások két értékes tapasztalattal gazdagították a szakköröket. Megállapítást nyert ugyanis, hogy

1. *a kiállításoknak van határozott gazdasági jelentőségük és ennélfogva jövőjük* azonban

2. *a kiállítási ügy mindenirányú szabályozása többé el nem odázható.*

A világkiállítások gyakori ismétlődése ellen Bismarck már 1878-ban síkraszáll, rámutatván arra, mikép az érdekelt államoknak elsőrendű érdekük, hogy a világkiállítások rendezése tekintetében egymással kölcsönösen kötelező megállapodást létesítsenek és csakis közös megegyezés alapján legyen szabad valamely időpontban és helyen világkiállítást rendezni; különben az ügy menthetetlenül elposványosodik s az erőviszonyokkal éppen nem, vagy nem kellő óvatossággal számoló vetélkedési láz előbb-utóbb a világtárlatok teljes diszkreditálására vezet.

A vaskancellár szavainak világszerte élénk visszhangja támadt, annál is inkább, mert nemcsak a kiállítások ijesztő arányú szaporodása, hanem azok gyakran bekövetkezett anyagi kudarca és a nagyszámú szédelgés, visszaélés is

javasolta a sürgős és gyökeres reformokat. Felelőtlen, lelkiismeretlen, tehát a közgazdasági életre ártalmas elemek ezidőtájt már kezdték a kiállítási ügyet káros tevékenységük egyik legalkalmasabb területének tekinteni és a nivótlan, komolytalan, csupán az obskurus rendezők érdekeit szolgáló különböző kiállítások lassanként úgy elburjánzanak, mint kiadós eső után az útszéli gyom.

Sokan már az 1878-iki párisi világkiállítás előkészületeit is aggályoskodva nézték s nem is ok nélkül, mert minden jel arra mutatott, hogy minden tényleges gazdasági szükség nélkül ismét csak a keretek kitágítására és a luxus fokozására fogja a rendezőség a fősúlyt helyezni. Bécs 20 milliós deficitje »mementó«-ként sötétlett a komolyabban gondolkodók lelki szemei előtt s nem hiába írja *Mangin* Arthur, hogy ideje volna végre lemondani a tévelygésekről s korlátozni a kiállításokat, melyeknek keretében csak a valóban új és az ismeretterjesztéshez szükséges tárgyaknak lehet helye, melyeket megismerni valóban csak közvetlen szemlélet útján lehetséges.

A 78-as párizsi kiállítás programszerűleg mégis megnyílt, tündökölt és imponált, az állampénztáron viszont — 35 millió frank erejéig vágott eret.

Ezután a problematikus gazdasági értékű »siker« után még inkább elszaporodott a reformot követelők száma s a bécsi kamara 1880-ban konkrét javaslatot terjesztett elő a kiállításügy gyökeres szabályozása tárgyában.

A bécsi kereskedelmi és iparkamara javaslata egészen helyes utakon haladt s ha nem is minden kritikát kibíró alapelveket ölel fel, mint iránymutató hasznos szolgálatot tett az egykorú és későbbi reformtörekvések számára.

Messze vezetne a kiállításügy szabályozását célzó mozgalmak minden fázisát nyomon kísérni, — azért csupán a legújabb idők idevágó állásfoglalását fogjuk ismertetni — ezt is azonban csak később, midőn már — a következőkben előrebocsátandó fejtegetések alapján — a kiállításügyet junktimba hozhatjuk a mintavásárügy, e sok tekintetben rokonintézmény érdekes és különösen aktuális problémáival.

Előbb azonban essék szó a mintavásárok őseiről, a *közönséges értelemben vett vásárokról.*

Vásár alatt általában oly intézményt értünk, mely lehetővé teszi, hogy az eladó bizonyos meghatározott helyen, időben és módon, eladásra szánt áruit bemutathassa s bemutatás útján, olykor azonban anélkül is, azonnal vagy később, helyi vagy helyen kívül eső üzletfél részére készpénzen vagy hitelre forgalomba hozhassa.

E definició szempontjából nemcsak azokat a »*sokadalmakat*« tekintjük vásárnak, amelyek bizonyos időközökben, bizonyos helyekre koncentrált árukirakodásokban, illetve árufelhajtásokban nyilvánulnak, hanem vásárnak minősítünk minden oly áruforgalmazási intézményt, mely tömeges kínálattal szemben tömeges keresletre nyujt alkalmat.

Az ilykép felfogott vásár tehát — lényegének, meghatározása szempontjából — époly kevéssé igényel bizonyos jogszabályok preciz keretei közé való befoglalást, mint ahogyan nem igényli azt sem, hogy jellege a kínálatra felhalmozott árukészletek minéműsége szerint határoztassék meg.

Más szavakkal: Amidőn általában *vásárról* beszélünk, lényegileg teljesen közömbös, hogy:

1. vajjon terjedelem szerint világ-, országos-, provinciális- vagy helyi vásárról;

2. állandó, időközi: nevezetesen évenkénti, heti-, napi- vagy alkalmi vásárról;

3. mezőgazdasági vagy ipari cikkeket szorgalmazó vásárról; végül pedig

4. jelenlevő készletre dolgozó, vagy minta alapján történő megrendelésekre alapított vásárokról esik szó.

Röviden szólva: vásárjelleget ölt minden tömeges kínálat, ahol az árúk vagy áruminták a szükségletek fedezése céljából egybesereglett kereseti alanyok tömegével összetalálkoznak.

E nézőszögből tekintve, vásárok az áru- és értéktőzsdék is, de szintúgy vásárszámba megy minden oly kereskedelmi akció, mely tömegeket tömeges vásárlásra ingerel, aukciók, ünnepi és egyéb alkalmi vásárok, kiárusítások stb.

Ha mégis különbséget teszünk — mert ez kötelességünk — a vásárok különböző nemei között, tesszük ezt azért, mert az egyes vásárfajták keletkezése, jelentősége és gazdasági szükségszerűsége között oly lényeges eltérések és hasonlóságok mutatkoznak, melyeknek ismerete nélkül alig volna lehetséges a legmagasabbrendű fejlődési típus: az előző fejezetben tárgyalt *kiállításokkal* sok tekintetben rokon, modern *árumintavásárok* jelentőségét mérlegelni és érdemük szerint méltányolni.

* * *

A közönséges értelemben felfogott vásárok fejlődési folyamata egybeesik a *városok* történetének sajátszerű evolúciójával. A vásárintézmény a városokban fejlődik ki s ahol a városiasodás korán veszi kezdetét, ugyanott korán válik közgazdasági szükségletté a *vásártartás* is.

Az ókor kultúrája, legalább is a kultúrának az a része, amelyről az utókor számára történelmi emlékek tesznek tanubizonyságot — túlnyomó részben —, városi kultúra volt.

Ha volt is rurális (falusi) élet, ez kultúrhistóriai szempontból nem jelentett pozitív értéket; mert hiszen erejének kiteljesülését más irány felé tendáló társadalmi és politikai berendezkedések akadályozták.

Az ókor faluja csak nagy urakból és rabszolgákból állott. Az a kevés rabszolgasoron kívül álló proletárnép, mely a városi centrumokon kívül élt, alig játszott szerepet a tipikusan *városállamok* életében.

A falu maga nem mint gazdasági termelő közület, hanem mint szórakozóhely, kedélyes, kellemes »tusculanum« jött számításba s a földnek röghözkötött jámbor népe hosszú évszázadokon át nem okozott különleges gondot a hatalomnak. Annál jobban fejlődött azonban a *városi élet*. Az ókor nagy nemzetei a városok falai között élték le az életüket. A városok voltak a kulturális élet gyüjtőpontjai s a korán kifejlődött városi élet tette lehetővé a maga soknemű szükségletével, hogy *az ipar és nyomában a kereskedelem* nagyszerűen föllendült. Babilon és Ősegyptus már kiváló piacok voltak; az ókori görög városok ma is megcsodált iparművészetet fejlesztettek ki s *Róma és Karthagó többször megismételt háborúja már gazdasági háború volt*; szinte a szó mai értelmében véve.

Az »urbs« és »oppidum« tehát alkalmas talaj az iparűzés és kereskedelem számára. Annál inkább alkalmas lehetett ennélfogva a *vásártartásra* is. És tényleg azt látjuk, hogy a klasszikus ókor földjén otthonos intézmény a vásár. Az »*agora*«, »*a fórum*« vásártartó helyek. Többnyire árkádsoros, fedett építményekkel, melyek áru és árús számára kedvezőtlen idő esetére menedéket nyujtottak. Az a körülmény, hogy a politikai közélet is ezeken a helyeken zajlott le, inkább csak azt igazolja, hogy a lehető legnagyobb populáris nyilvánosságra törekvő szónokok érthető okokból előszeretettel keresték fel a piacok hírhordó sokadalmait. Ujság, megszervezett hírszolgálat nem volt; ámde ott volt az ország minden részéből összesereglett vásáros nép, amely a politikusok nevét és tanait elterjesztette az ország minden részében. A helyzet tehát ez

volt: a piac vonzotta a publicitásra törekvő politikust, a politikai hitvallások pedig a haszonra való törekvés természetes ösztönével együtt tömeges felvonulásra késztették az árús népet, amely különben is csak a vásározás útján találhatta meg termelvényei értékesítésének leggazdaságosabb lehetőségeit.

* * *

Mindazáltal *a mai értelemben felfogott vásárintézményt* nem az ókor magas kultúrája, hanem a középkor primitív gazdasági és társadalompolitikai viszonyai teremtették meg.

Az őstípus kétségtelenül az *árumegállítási jog*. Ez az intézmény egyik legsajátosabb produktuma a kiváltságok rendszerére alapított középkornak. Lényege abban állott, hogy eleinte csak egyes városok, később a városok tömegei privilégiumot nyertek az uralkodótól, a hűbérúrtól, vagy az egyháztól *a szárazon, vagy vízen árut szállító kereskedők feltartóztatására, áruik kirakodtatására és vásárok tartatására.*

Ez a — mai felfogásunk szerint — brutális szabadságkorlátozást jelentő privilégium a középkor fejlődő városaira nézve szinte felmérhetetlen előnyt jelentett; mert nemcsak a városok forgalmát fokozta, hanem az egyes szükségleti cikkek áralakulását is döntően befolyásolta, minthogy a kényszervásáron forgalomba nem került árukat továbbszállítani nem lehetett s ennélfogva a kereskedő kénytelen volt árait olymódon megszabni, hogy *a megállító városi piac egész készletét felvegye.*

Amily anyagilag is felbecsülhető előnyt jelentett tehát *a megállítási joggal* bíró városok részére ez a — csak középkori mentalitással megérthető — kiváltság, époly elkeseredést váltott ki az iparűzők és kereskedők rendjén, akik az árúmegállítás szabadalmában teljes joggal a kereskedelmi szabadság súlyos megsértését látták. Hiszen a középkornak ez a torzszülötte *alig volt* különb és emberibb a kereskedő elemek egyszerű kizsákmányolásainál. Hiszen az árumegállítás privilégiuma tulajdonképpen tagadása volt a kereskedelem szabad mozgási lehetőségének és a nem produkáló hatalmi tényezők önös érdekeit segítette elő.

Mi sem természetesebb tehát, minthogy az árutermeléssel és forgalmazással foglalkozók minden rendelkezésükre álló eszközzel igyekeztek kijátszani a szabadalommal bíró városoknak ezt az antidemokratikus jogát. A kijátszás módja az volt, hogy vagy kerülő utakon szállították árukészleteiket, vagy pedig árufelhozás és kirakás nélkül kötöttek kereskedelmi ügyleteket oly felekkel, akikről feltételezhették, hogy nem válnak árulóikká.

A kereskedők ellenállása és politikai befolyása — úgy látszik — azonban hova-tovább erősbödött s a középkor kései századaiban már nem egyszer látunk eseteket, amidőn vagy egyes személyek, vagy egyes városok, vagy egyes országrészek mentesültek az árumegállítási privilégium gazdasági nyüge alól. Magyarországon például az 1445-iki országgyűlés törvényt — bár soha nem szentesített törvényt — hozott, hogy az ország egész területén szabadon járhat áruival minden kereskedő, aki árukészlete után a harmincadot (őstípusa a forgalmi adónak) és a vámot lefizeti.

Az árumegállítási szabadalom hazai történelmét tekintve, megállapíthatjuk, hogy Buda 1244-ben, *Győr* 1271-ben, *Kassa* 1347-ben szerezte meg ezt a fontos kiváltságot. Ugyanez időtájt vált Pozsony, Nagyszombat, Brassó, Szeben, Eperjes és Bártfa is e jog birtokosává. Virágzott is az intézmény egész a »mohácsi vész«-ig, amitől kezdve pártvillongások szakadatlan sora, a török hódolt-

ság nyüge, nemkülönben egyéb áruforgalmat gátló akadályok minden kereskedelmi intézményt — jót vagy rosszat — farkasguzsba kötöttek.

Külföldön azonban hosszú öreg kort élt az árumegállítási jog s egyes német városok még a XVIII. században is éltek vele.

* * *

Az árumegállítási jog azonban még mindig csak kényszervásár. Létét kevésbé köszöni a tényleges gazdasági szükségletnek, mint a haszonleső hatalmi szónak. De gyökerei oly mélyen ereszkedtek bele a középkor gazdasági adottságainak humuszába, hogy történelmi jelentőségét kétségbevonni egyenesen balgaság volna.

* * *

Mialatt az árumegállítási jog alapján kifejtett vásárrendszer kereskedelmi szabadságjogokat sértő méltánytalanságai ellen erélyesen, olykor pedig sikeresen is tiltakozott a középkori kereskedelmi élet érdekeltsége, — azalatt szinte önként megérlelődtek a viszonyok ahhoz, hogy maguk a kereskedők és termelők igyekezzenek áruik számára lehetőleg nagy felvevőképességű piacokat találni. Közlekedési gócpontok, szárazföldi és vízi útvonalak, valamint oly helyek, melyeken bizonyos, visszatérő időközökben nagy tömegek rendszeresen sereglenek össze, az árúsok számára kiváló keresleti lehetőségeket biztosítottak. *A vallásos buzgóság bizonyos kegyhelyeken időközönként tekintélyes tömegeket hozott össze* s tényleg azt látjuk, hogy az úgynevezett »*búcsújáró helyek*« ma is vásárt tartanak az illető község védőszentjének különböző ünnepein. A legújabbkori árumintavásárok »Messe« elnevezésse is egyházi eredetre vall és alkalmasint onnan származik, hogy a fentemlített kegyhelyeken, illetve búcsújárással kapcsolatos vásárok alkalmával az egyház ünnepies szentmisét tartatott.

Tény, hogy az egyház maga korán átlátta a vásárok fontosságát s igyekezett azok gazdasági előnyeit egyrészt a maga javára kihasználni, másrészt fejlődésüket is előmozdítani. Evégből elsősorban privilégiumnak nyilvánította a vásártartás jogát s mint ilyent — magának sajátította azt ki. De viszont másrészről nem fukarkodott a kiváltság adományozásával, mert abból kiadós jövedelmet húzott a különböző neveken élvezett vásári illetékek révén, melyeket csak mérsékelten terheltek a vásári felügyelet, adminisztráció és a különösen eleinte meglehetősen gyér vásárterületi beruházások költségei.

A vásározó árúsok mindenesetre szívesen látták az egyházi beavatkozást és fizették az illetékeket, mert az egyházi hatóság maguk és áruik számára élet- és vagyonbiztonságot nyujtott abban a zavaros korszakban, midőn nemesi prerogativákkal bíró lovagok épúgy, mint útszéli banditák szinte élethivatásszerűleg fosztogatták, sőt tették el láb alól az árutulajdonosokat.

A vásárok fontosságára, különösen pedig jövedelmező voltára csakhamar felneszeltek a világi hatalom letéteményesei is, úgyhogy rövidesen valóságos versengés fejlődött ki a privilégiumok adományozása körül egyházi és világi hatalmasok között. A vételkedésben különösen *a német fejedelemségek* járnak elől s igyekeznek a vásárok látogatottságát minden rendelkezésre álló eszközzel fokozni. Az árúsokat, olykor a vevőket is, különféle adók és illetékek alól mentesítik, az utazók mellé fegyveres kíséretet adnak, alkalmas vásári tereket létesítenek, szervezik a jogviták gyors eldöntését, szabályozzák a mérőeszközöket, a pénzt és a *hiteléletet*. Rövidesen bevezetett intézménnyé lesz (elsőízben olasz földön) a *váltó*, melynek közforgalmi jelentősége felbecsülhetetlen. A céhek kiváltságait több vásártartó helység kiváltságlevele az engedélyezett vásárok

tartamára felfüggeszti. Egyszóval minden megtörténik a vásári forgalom élénkítése érdekében.

És valóban : a vásárok egyre szaporodnak s hova-tovább a kereskedelem legfontosabb intézményei sorában foglalnak helyet. A világforgalom gócpontjaiban ezidőtájban keletkeznek a nagy *világvásárok*, melyeken képviselve van úgyszólván minden ország s melyeknek joggal tulajdonított az egykorú felfogás nemzetközi szempontból is roppant fontosságot.

A középkorban, sőt az újkorban is igen nagyhírű világvásári helyek voltak : Nisnij-Novgorod, Kiew, Troyes, Majna-Frankfurt, Lipcse, St.-Denis, Páris, Lion, Piacenza, Bologna, Sinigaglia, Mekka, Kiachta, Hurdwar ; nálunk pedig főként Pest, Debrecen, Szeged és Miskolc.

Idő haladtával és a közállapotok konszolidálásával azonban e világvásárok jelentősége természetszerűleg csökkent. *A mindegyre tökéletesbülő közlekedési viszonyok között a kínálat és kereslet összetalálkozása csaknem állandóan lehetővé válik.* A közgazdasági *információs szolgálat és reklám* igen különböző és igen hatásos módjai teszik lassanként lehetővé, hogy az áruforgalmazó piacra, a vevő pedig igényeinek, ízlésének legmegfelelőbb szükségleti cikkekre a vásári alkalmak kihasználása nélkül is előnyösen rátaláljon. A céhekben már régen stabilizált ipar mellett stabilizálódik az áruközvetítő kereskedelem is és a vásározó híresség helyét egyre hódítóbb céltudatossággal foglalják le a »*cégek*«, a »*vállalatok*«, melyek méltán tekinthetők *a mai világkereskdelem pionirjainak.*

Emellett a vásárok régi, általános népszerűségén is csorbát ütött a közfelfogás. Az ökonomikus gondolkozás már-már panaszkodni kezd a vásárok látogatásával járó idő- és munkaveszteség miatt.

A puritán kálvinizmust követő *Genf* érdemes magisztrátusa már a 15. század utolsó évtizedeiben »*korhelykedés*«-nek minősíti a vásározó népek — árúsok és vevők — könnyelmű és céltalan pazarlásait. *Münchenben* az asszonyok — feleségek és anyák — esdekelnek a férfinép vásárlátogatási lázának hatósági megfékezéséért. *Szepes vármegye* egyenesen a császárhoz (II. József) küld instantiát, melyben a vásárjog megszorítását kéri, mert nézete szerint a kézművesek nagy része nem dolgozik, hanem egész éven át vásárról vásárra jár. *Debrecenben* a »nagyvásárt« asszonyi nyelvek gúnyolódása nevezi el »*nagy szabadság*«-nak, — lévén csakugyan úgy, hogy a vásárra felgyülemlett tömegek teremtették meg azokat a sokszor éppen nem ártatlan örömöket, melyeknek élvezetére a vásár jó és bőséges alkalmakat nyujtott.

Akármilyen szemszögből is nézzük tehát ezeket a »sokadalmakat« (kontempláris feljegyzések kedvenc kifejezésével élve), tény az, hogy a föntebb már részletesen tárgyalt okok elsősorban a *világvásárokat*, ezenkívül pedig az élet modernizálódása következtében szintén devalválódott gazdasági értékű *országos vásárokat*, az evolució törvényeinek megfelelően, lassú kimúlásra ítélték el. A világvásárok régi jelentősége általában megszünt. A gazdasági életben többé nem oly jelentőségteljesek, mint valaha voltak. A közforgalmi élet menetében ebben a stádiumban már kevésbé folynak belé. Kegyvesztettségük is hamarosan bekövetkezik, amint a hatalom anyagi érdekeinek szolgálatára többé nem eléggé alkalmasokká válnak.

Mindamellett föntartják jelentőségüket némely világvásárok ; nevezetesen pedig azok, amelyek kulturális szempontból alantasabb népi közületekkel közvetítik az árucserét ; melyek tehát nélkülözni kénytelenek a technikai fejlődés előnyeit, melyek továbbá oly árukészletekben bonyolítanak le nagyszabású forgalmat, melyeknél szükséges az áru megszemlélése, vagy melyeknek a piacrahozatali lehetőségét az időjárási viszonyok határozzák meg.

Amit fentebb a világvásárokra nézve mondottunk, az nagyban, egészben áll az ú. n. *országos vásárokra is.* Ezek szintúgy teljesen a multéi. Kirakodó, indusztriális áruik szempontjából még vidéken is gazdaságilag alárendelt jelentőségűek. Viszont *létjogosultságukat biztosítja az őstermelés produktumainak: állatoknak, állati és mezőgazdasági termékeknek tömeges felhozatala.*

* * *

Hogy állunk ma a vásárokkal?

A régi világvásárok kora letünt. Az országos vásárok csak az őstermelés produktumai szempontjából, vagy csupán közlekedési gócokon kívül eső helyeken játszanak szerepet.

Ezzel szemközt nagyra nőtt az élelmiszereket forgalmazó heti- és napivásárok, leginkább pedig a *vásárcsarnokok* szociális és gazdasági fontossága.

A világ- és országos vásárok örökébe pedig a legmodernebb újkor egészen különleges vásári intézményei: a nemzeti, méginkább pedig a nemzetközi árumintavásárok léptek.

A *mintavásárok* történeti fejlődésének kutatói csaknem a dogmatikusok elszánt határozottságával vallják, *hogy a mai, modern értelemben vett árumintavásárok kétségbevonhatatlanul természetes és egyeneságbeli leszármazói a közönséges értelemben vett áruvásároknak.* Ez a hipotézis aztán természetszerűleg arra vezet, hogy egyes, ma is virágzó árumintavásár keletkezésének idejét — igen sokszor, de mindig igen helytelenül — a középkor legelső századaiba teszik, anélkül, hogy a történelmi kritika objektivitását tartva szemük előtt, felismerni és megvilágítani igyekeznének azokat a feltűnően lényeges eltérő tulajdonságokat, melyek *egyfelől az árumintavásárok célkitűzéseiben, másfelől pedig azok keletkezésének okaiban* a legelső pillanatra szembeszökően feltalálhatók.

Hiszen való igaz: a mintavásárok is tömeges árucserét célzó intézmények. Mindazáltal abszurdum volna oly merész állítás megkockáztatása, mikép a legrégibb multtal dicsekvő *leipzigi vásár lényegileg* azonos a középkorban már jelentős szerephez jutott áruvásárokkal. Ezekkel jóformán csak *geográfiai közössége* van, amit az a körülmény is bizonyít, hogy a világhíres lipcsei mintavásár mellett ma is rendszeresen megismétlődnek az időszakonként visszatérő országos áruvásárok, a középkori ősöknek eme, bár csenevész, de mégis a legközvetlenebb családi leszármazás stigmáját viselő utódai.

Ha azonban ezt a bizonyítékot az ellenvélemény képviselői nem hajlandók akceptálni, — legyen szabad felvetnünk a kérdést, hogy a legmodernebb mai mintavásárok miért csak a legutóbbi időben keletkeztek? Miért nem tünetkeztek mindjárt, közvetlenül, ott és akkor, ahol és amikor a közönséges áruvásárok gazdasági jelentősége észrevehetően hanyatlani kezdett?

Felelet: *azért, mert a modern árumintavásárok nem szukcesszórius, hanem originális létalappal bíró és öncélú közgazdasági intézmények, melyek létrejöttüket és fejlődésüket a modern kor gazdasági szükségszerűségének és csakis ennek köszönhetik.*

A manapság internacionális jelentőséggel bíró árumintavásárok zöme csak a jelen század második évtizedének vége felé kezdődik; pl. Wien, Reichenberg, Prága csak 1920-ban, Lemberg és Posen 1921-ben, Zágráb pedig 1922-ben nyitja meg árumintavásárainak sorát. Körülbelül hasonló a helyzet Németországban, Olaszországban, Franciaországban és a Balkán-államokban is.

Ha tehát a »Mustermesse«k-nek a közönséges áruvásárokkal való közeli rokonsága mellett fentartás nélkül állást foglalni hajlandók nem vagyunk, —

e nézetünk kötelességünkké teszi, hogy másirányú rokonsági kötelék után kutassunk. És valóban ! Nem kell hozzá különösebb éleslátás, hogy *az árumintavásárok és árutőzsdék között fennálló közvetlen közeli rokonságra eszméljünk rá.*

Mert mi is lényegileg az árutőzsde?

Az árutőzsde vevők és eladók, továbbá közvetítők gyűlhelye, ügyletek, éspedig kizárólagosan áruk adás-vételére szóló ügyletek kötése céljából. Tehát a tőzsde a vásár egy neme, mely más vásároktól abban különbözik, hogy csak bizonyos meghatározott áruk részére szolgál piacul. A tőzsdei forgalomban maguk az áruk nem, legfeljebb csupán azok mintái szerepelnek s a kötések kizárólagosan »engros« jellegűek lehetnek.

Első tekintetre felismerhető hasonlóságot mutat a tőzsde az árumintavásárhoz, ama közös főjellemvonásukban, mikép 1. *az ügyletkötés nem az intézmény helyén tárolt készletekre vonatkozóan történik* ; 2. *mindkét intézmény mintákat állít ki megtekintésre, és* 3. *a tőzsde is, az árumintavásár is kizárólag az »engros«-forgalom piaca.* Közös jellemvonás végül az is, hogy a közvetítő munkáját mindkét vásárfajta előszeretettel hasznosítja az ügyletkötések körül.

Viszont abban eltér az árumintavásár az árutőzsdétől, hogy 1. az árumintavásárok rendszerint hosszabb időközökben tartatnak (bár állandó jellegű árumintavásárok létesülése sem kizárt) ; ezzel szemben a tőzsdék rendszerint állandó működésben vannak (bár elvileg lehetséges időszakos tőzsde is, t. i. olyan, mely kizárólag szezonáruk forgalmát bonyolítja le) ; 2. az árumintavásárok — ellentétben az árutőzsdékkel — a bemutatásra kerülő árukategóriákat szabály szerint nem korlátozzák.

Ezek a valóban nem lényegbevágó eltérések azonban annál kevésbé rontják le a szóbanlevő két gazdasági intézmény közötti vérrokonságra vonatkozó megállapításunk értékét, mert ha még mélyebbre hatolunk a kérdés boncolgatásánál, oly további rokonvonások tárulnak elénk, melyek az árumintavásárok tőzsdeszerűségét vitán kívül helyezik.

Úgy véljük, nem végzünk felesleges munkát, ha a fogalmak tisztázása céljából rávilágítunk röviden e további hasonlatosságokra is.

A) A modern mintavásárokon áruvétel nincsen. Csupán megrendelések vétetnek fel a kiállított minták alapján. A megkötött vételi ügylet lehet tehát akár *helyi, akár helyközi vétel* (ez utóbbi a jellegzetes típus), de sohasem promt — magára a mintára vonatkozó —, hanem mindig hosszabb-rövidebb szállítási terminusra szóló *határidős vétel.* E tekintetben teljesen közömbös, vajjon maga a határidő meghatározott napra, vagy éppen csak órára szól-e, avagy hosszabb határidőben állapodnak meg a felek. Tökéletesen azonos a helyzet a tőzsdénél is, melynél szintén a határidős vételi ügylet a leggyakoribb ügyleti típus.

B) Köztudomású tény továbbá, hogy minden tőzsdének pontosan kidolgozott és szigorúan követett áruüzleti szabályzata van. Ily pontos, mindenre kiterjedő szabályzatot a modern árumintavásárok sem nélkülözhetnek.

C) A tőzsdei jegyzések valamely piac gazdasági helyzetének hű és szeizmográf-érzékenységű kifejezői. Az árumintavásárok bemutatott kiállítási anyaga, még inkább pedig a vásár tartama alatt, illetve következtében létrejött ügyletek száma és kereskedelmi értéke szintúgy az illető piac gazdasági viszonyainak tükörképe.

D) A tőzsdei ügyletkötések gyakorisága rendszerint az érdekközösségben álló cégek és vállalatok szorosabb és állandóbb kereskedelmi kapcsolataira vezet. Ugyanez a jelenség tapasztalható az árumintavásároknál is.

A végtelenségig folytathatnánk a rokonsági dokumentumok felsorolását ; úgy véljük azonban, hogy az eddig felhozottak is minden tekintetben elegendők

az *árumintavásárok tőzsdeszerűségének* kidomborítására. Éppen ez a *tőzsdeszerűség* az, mely a mintavásárt a közönséges áruvásároktól élesen megkülönbözteti. Az utóbbiak ezt rendszerint nélkülözik, az eladó és vevő a helyszínen megtekinti, szabályszerint készpénzfizetés ellenében megszerzi s át is veszi az árut és az ügyletkötések típusa a *detaileladás*. Kivételt e részben csupán bizonyos *aukciók* tekintetében tehetünk, melyek gyakran kétségtelenül tőzsdejellegűek és engros ügyletkötésekkel foglalkozók ugyan, de éppen ezért közelebb állanak a tőzsdéhez és az árumintavásárhoz, mint a közönséges vásárokhoz.

* * *

Már rámutattunk arra, hogy különbség áll fenn az *árumintavásárok* és a *kiállítások* között is. Ismétlések elkerülése végett e helyen tehát csak emlékeztetni kívánunk röviden arra, mikép a kiállítások célja túlnyomólag, sőt gyakran kizárólag *a demonstráció, az oktatás, szemléltetés*. Önként értetődik, hogy *a modern árumintavásároknak is van kiállítási jellegük*. Sőt minden jel arra mutat, hogy *a gazdasági jellegű kiállítások helyét hovatovább az árumintavásárok foglalják el*; ezek a kitűnően beszervezett, fürge és óriási tömegvonzó hatással bíró intézmények, melyek — céltudatos adminisztráció esetén — lényegesen kevesebb költséget hárítanak a kiállítókra s ezzel szemben őket előnyös üzleti eredményekkel kecsegtetik. Az utóbbi időben már a legtöbb mintavásár az artisztikus kiképzésre is súlyt helyez s így a demonstratív kívánalmak sem szenvednek csorbát; a kereskedelmi relációk elmélyülésén kívül tehát a szaktudás és közízlés fejlesztésére is kiváló alkalom kínálkozik.

* * *

Áttérve ezek után a mintavásárügy történelmi fejlődésének rövid ismertetésére, kiindulási pontunkkal a legrégibb európai mintavásárt, a »*Leipziger Mustermesse*«-t vesszük. Tesszük ezt pedig azért, mert tény, hogy minden újabban keletkezett árumintavásár a leipzigit igyekezett lemintázni s minél inkább megközelítette a világhíres modellt, annál több sikert könyvelhetett el a fejlődés során.

Akik az árumintavásárokat előszeretettel minősítik az áruvásárok egyszerű folytatásának, szívesen visszaviszik a »Leipziger Messe« eredetét Frigyes Ágost uralkodásának idejéig (1694—1733). Ezek azonban legkevésbé sem tekinthetők árumintavásároknak. Tipikus *áruvásárok* voltak ezek, melyeknek idején a vásárosok, vásári mutatványosok ezrével lepték el a várost. Tavasszal és ősszel egész szekértábor tanyázott a város minden szabadterén s a rögtönzött, ideiglenes vásári csarnokok — a »Messebude«-k különös, bizarr színt, a tolongó, zajongó tömegek pedig rendkívüli élénkséget kölcsönöztek a vásártartó városnak. *A »Jahrmarkt«-okat azonban terjedelmük, sőt egyre jobban kidomborodó nemzetközi karakterük sem tehette mintavásárokká*, mert az eladók forgalombahozni szándékolt egész árukészletüket felhozták s ott a helyszínén eladni törekedtek. *Minták alapján történő ügyletkötés csak később — 1781-ben — veszi kezdetét. De az ekkor megtartott Jahrmarktokat még mindig nem lehet tiszta típusú »Mustermesse«-nek tekinteni*, mert a minta alapján való ügyletkötés mellett még mindegyre vígan folyik a közvetlen vásározás, sőt a detaileladás is.

A vasúti közlekedés megindulása ütötte az első, mély sebet ez őseredetű áruvásáron. Megkezdődött ugyanis az *utaztatás*. Kereskedelmi utazók — főleg angol textilvállalatok képviseletében — üzlethelyiségükben keresték fel a vevőket s e kényelmes árubeszerzési és forgalombahozatali mód rövidesen nép-

szerűvé vált, a vásárok látogatottságát pedig természetszerűleg észrevehetően csökkentette, eladók és vevők részéről egyaránt. Már-már azt lehetett hinni, hogy az utaztatási rendszer végkép megássa a híres leipzigi Jahrmarktok sírját, ám nem így történt. Lipcse megtalálta a módját annak, hogy vásárügyét újra felvirágoztassa. A sok költséget felemésztő utaztatási rendszerrel szemközt *a legenergikusabb és legcéltudatosabb propagandával a valóságos, mai értelmű mintavásár előnyeit hangoztatja* s rövidesen fényes eredményt ér el, mert az érdekelt eladók és vevők egyre szívesebben jelennek meg a»Mustermesse«-ken, melyek hova-tovább oly fontos internacionális jelentőségű gazdasági intézménnyé izmosulnak, hogy évente kétszer, tavasszal és ősszel, szokásos kapunyitásukra az egész világ felfigyel. A fejlődésnek ez a stádiuma — a tipikusan tiszta árumintavásár — azonban csak 1840 körül következik el. Tévedés tehát a »Leipziger Mustermesse« multját harmadfél évszázadra tenni. Nem régibb ez a mult 89 esztendőnél. Mindez természetesen mitsem von le jelentőségéből, mely különben is évről évre fokozatos és nagyarányú fejlődést mutat.

* * *

A világháború befejezése után az egész kultúrvilágon roppant nagyarányú *gazdasági bizonytalanság* következett be. A hadviselő népeket a háború alatt szuronyerdők zárták el egymástól. A véres Moloch iszonyú mennyiségű árukészleteket emésztett fel. A termelés megakadt, vagy lecsökkent ; mindenesetre pedig a hadviselő államok speciális céljainak szolgálatába szegődött. Piacok tolódtak el, vagy szűntek meg, úgyhogy a békeállapot utáni átmenet idejében senki nem tudott hozzávetőleges képet sem rajzolni az egyes népek gazdasági helyzetéről s termelésének kapacitásáról. Bizonytalanság ülte meg a lelkeket, mit még fokozott az egyes államok alapjaiban elhibázott politikája : *a gazdasági elzárkózás.*

Ily viszonyok között valósággal megkönnyebbülést keltett, amidőn 1918-ban a lipcsei nemzetközi mintavásár megnyitotta kapuit s nagyszerű felkészültséggel mutatta be : mit képes termelni a háborún átvészelt nemzetközi ipar s mit lehet remélni az elkövetkezendő jövőtől. És valóban, a lipcsei vásárok csodás arányú fejlődésének fénykora ettől az időponttól kezdődik, de ugyanez az időpont a kezdete az utóbbi időkben meglehetősen elszaporodott újabbkeletű árumintavásároknak is, melyeknek történelmi előzőjük nem volt. Leipzig ráeszmélt, hogy vásárintézményében felbecsülhetetlen kincset mondhat magáénak. Ám a legtöbb gazdasági gócpont is megirígyelte Leipzig sikerét és a vásárból folyó óriási gazdasági, társadalmi és idegenforgalmi előnyöket, minek következtében egyre-másra nyílnak újabb és újabb mintavásárok ; elannyira, hogy a túlszaporodás már-már veszélyesnek látszik.

Amidőn azonban kiemeljük az 1918-iki lipcsei Messe rendkívüli jelentőségét, ezzel távolról sem állítjuk azt, hogy e vásárintézmény *legújabb kora* ezzel az évvel kezdődik. Az 1918-ik év csak az újult Európa felrázása, új életre keltése révén vált nevezetessé, míg a vásár átszervezése, organizációjának legmodernebb alapokra fektetése már 1916-ban megtörtént. Az új rendszer kitűnően bevált ; azóta a »Leipziger Internationale Messe« mértföldjáró csizmákkal halad az összes európai mintavásárok élén.

* * *

Mielőtt még a magyar szempontból legfontosabb harom nemzetközi árumintavásár, nevezetesen a *wieni, prágai* és *budapesti* ismertetésébe fognánk, legyen szabad rövid pillantást vetnünk a lipcsei vásár *szervezetére* és e szer-

vezet *működésének módjára;* annál is inkább, mert mint mondva volt, az összes modern államok mintavásárainak organizációja: a leipziginek többékevésbé sikerült kópiája.

A modern értelemben felfogott árumintavásárok adminisztrációjának feladata általában *három főrészre* bomlik. E feladatok a következők:

1. kiállító árúsok toborzása és szakszerű elhelyezése;
2. tömeges látogatást célzó propaganda;
3. a vásárlátogató tömegek utaztatása és elszállásolása.

Lássuk, hogyan oldja meg e rendkívül nehéz feladatokat a »Leipziger Messe«?

A vásárok rendezője a »Messamt«. Ez egy kitűnően megszervezett adminisztratív intézmény, mely termeli az iniciativákat s végzi — kapcsolatban az idegenforgalmi intézményekkel — az összes igazgatási és rendezési teendőket.

Ad 1. A Messamt pontos nyilvántartást vezet a megelőző vásárokon résztvett cégekről és vállalatokról. Ezekkel lehetőleg állandó kapcsolatot tart fenn. Értesíti őket a legközelebbi vásár terminusáról, tervbevett újításairól, a részvétel feltételeiről; szóval mindama körülményekről, amelyek a »törzskiállítók« szempontjából jelentőséggel bírnak.

Egyidejűleg *általánosan* propagálja a vásáron való részvétel előnyeit. Képviseleti szervezete útján (erről később lesz szó) igyekszik újabb cégeket, eddig nem szerepelt piacok reprezentáns vállalatait részvételre bírni s minden eszközzel — ideértve a diplomácia eszközeit is — odahatni, hogy a kiállítók számát vásárról vásárra növelje.

A kiállítók kartotéklapokon vannak nyilvántartva, nemzetiség, telephely, termelési viszonyok stb. közelebbi megjelölésével. Pontosan nyilvántartatik, hogy az illető vállalat melyik évben s évenként hányszor jelent meg kiállítóként a vásáron. E régi kiállítók természetesen bizonyos előnyöket élveznek, melyek helykiválasztási előjogban s egyéb, nem jelentéktelen kedvezményekben nyilvánulnak.

Az új kiállítók toborzása szintén nagy arányokban folyik. A propaganda eszközei: nyomtatványok, plakátok, általános és részletes tájékoztatók, könyvek, beszámolók, hírlapok, közvetlen levelezések, diplomáciai összeköttetések felhasználása, akvizitőrök stb., stb.

Maga a vásár részben a magáncégek által felépített vásári csarnokokban, részben pedig a »Messamt« technikai tökéletességgel felszerelt vásárpalotáiban zajlik le. Az egyes kiállítók fülkéi rendszerint üvegfallal vannak elkerítve, a »standok« pedig állvány- és pultszerű berendezéssel felszerelve. Bent a fülkékben, valamint az állványokon kiugró táblákon feltűnő számjelzések találhatók, amelyek a *rendkívül gondosan szerkesztett, igazán tökéletes katalógus* számaival egyeznek. Ezt a kiállítási katalógusbeli tökéletességet nem győzzük eléggé hangsúlyozni. Egyszerűség, szakszerűség, könnyű áttekinthetőség, tárgyilagosság jellemzi ezt a testes kötetet, amely bizony lényegesen és előnyösen különbözik az epigonvásárok cifrálkodó, rendszertelen, gyakran ízléstelen és mindenre inkább, mint az érdeklődők könnyű eligazodására szolgáló katalógusaitól.

Amily tökéletes a vásár technikai berendezése, épp oly tökéletes az a szervezet is, melynek feladata a vásárlátogatók toborzása. E cél elérése érdekében is mozgósítva vannak az összes reklámlehetőségek. A vásárképviseletek tökéletesen kiépített láncolata hónapokkal előbb akcióba lép s nincs az ismert földnek egyetlen pontja sem, melynek centrumaiban kellő időben meg nem jelennének a »Leipziger Messe« plakátjai, hirdetményei, közleményei, toborzó

iratai, minden elképzelhető nyelven. Az a reklám, melyet e képviseleti hálózat kifejt, nem hangos, nem ordítozó, de komoly, önérzetes, adatokra, eredményekre hivatkozó, alapos és szakszerű.

Az az állandó kontaktus, melyet a »Messamt« kiállítói törzsközönségével fentart, az az előzékenység, mellyel az új kiállítók találkoznak, az a nemzetközi *valőr*, melyet az intézmény büszkén reprezentál, távoltartja a rendezőségtől a *reklámozás* összes alacsony eszközeit s ma már szinte közgazdasági cinezura, hogy amely cég a lipcsei vásáron képviselve van, nemzetközi viszonylatban is fontos, jelentős közgazdasági tényező.

Ad 2. Minden modern árumintavásár legfőbb törekvése, hogy vásárjának látogatására minél impozánsabb tömegeket nyerjen meg. Ezt a célt a *propaganda* összes eszközeinek legteljesebb kihasználásával érik el a vásárrendezőségek. A lipcsei »Messamt« szervezete etekintetben is mintaszerű. A propaganda-osztály az egész vásári szervezetnek anyagilag és személyzetileg is legjobban dotált alosztálya. Nincs a modern *reklámozásnak* oly eszköze, módja és lehetősége, amit ez a szervezet ki ne használna. Feltűnést keltő plakátok, brosurák, röplapok, jelentések, ismertetések, beszámolók, rajzok, képek milliói, sajtóközlemények, cikkek, mozgófénykép- és rádióelőadások özöne rögzíti bele a köztudatba, hogy a világ első vásártartó városa nagy ünnepre : internacionális gazdasági seregszemlére készül.

A propaganda kívülről befelé halad. Anyaga először a távolabbi területekre, a tengerentúli országokba jut el, az ú. n. *»tiszteletbeli képviseletek«* láncolata útján ; aztán mindig közeledik a centrumhoz, a vásártartó városhoz, amely a vásárt megelőző napokon már csaknem egész vitalitását a reklámban, a vásári propagandának sokszor egészen fantasztikus eszközeiben éli ki. A vásárt megelőző napokban és a vásár tartama alatt impozáns *reklámfelvonulásokat* rendez a »Messamt«, amelyeknek rendjén a kiállító vállalatok áruinak sajátosságai képekben — gyakran művésziesen megrendezett élőképekben — jelenülnek meg. Korszerű jelmezek, pittoreszk rendezői és reklámötletek teszik a felvonulásokat feledhetetlenné s élénkítik a városnak a vásár tartama alatt hihetetlenül megnövekedett forgalmát.

Általában elmondhatjuk, hogy közvetlenül a vásár előtt és a vásár alatt Leipzig minden intézménye, minden idegszála, minden sejtje a »Messe« sikerének szolgálatába szegődik s az a bámulatraméltó és hódolatra kényszerítő propagatórius erő, mely saját céltudatosságának egész imponáló fegyverzetében áll ki a porondra, — valósággal lenyűgöző és szuggesztív hatást vált ki a látogató idegenek százezreiből.

Ad 3. Az idegenek utaztatása és ellátása szintén az óramű pontosságával működő »Messamt« feladata, mely e tevékenységét a kiválóan beszervezett *idegenforgalmi* hivatallal karöltve látja el. A vásár elhelyező alosztályáról és a lipcsei idegenforgalmi szerv működéséről minden vásárlátogató a dícsérő jelzők szuperlativusaival emlékezik meg. E két intézmény tartja nyilván a lipcsei szállodák összes szobáit s mindazokat a magánlakásokat, amelyeket a városi lakosság *vendégszerető és céltudatos készséggel* bocsát a vásárlátogatók rendelkezésére. A magánlakások szállóhelyeinek felajánlásában a német nemzeti öntudat oly frappánsul nyilvánul meg, amire nincsen példa az egész Európában. A lipcsei polgár — amidőn lakásának egyes részeit felajánlja — nem a kellemetlenségekre, kényelmetlenségekre, de nem is az elérhető pénzbeli előnyökre, hanem *a nagyhírű vásár* sikerére gondol s e gondolatnak minden egyéb szempontot alája rendel.

E tekintetben Lipcse minden vásártartó országra nézve követésre méltó példa.

Nálunk egyenesen elkeserítő egyfelől az elszállásolásra felhívott lakosság indolenciája, sőt keletiesen arisztokratikus elzárkózása, másfelől pedig a vásárlátogató közönség idegenkedése a — keservesen nehéz propaganda gyenge eredményeként felajánlott — magánlakások irányában. Lipcsében szabály, Budapesten pedig kivételszámba megy a magánlakásban való elhelyezés. Persze, oroszlánrész jár ki a kiváló elszállásolási szolgálatért a lipcsei idegenforgalmi hivatalnak is, amelynek nemcsak arra van gondja, hogy »perillusztris« személyiségeket ízes bankettekkel fogadjon, hanem arra is, hogy minden »névtelen katonája« a vásárlátogatásnak otthon és jól érezze magát az ősi városban. A felfokozott idegenforgalom félkézkalmár kihasználásáról nem lehet szó. A lakrészek bére pontosan meg van határozva, magánlakásokban és szállodákban egyaránt, s talán közmegvetés sujtaná azt a polgárt, szállodást, vagy a vásárral bármilyen kapcsolatban álló egyént, aki a konjunkturális adottságokat túlzott egyéni értékekre akarná felváltani.

Nem kellene ennyit és ilyenértelműt beszélni mindezekről, ha nem az volna a helyzet, hogy a budapesti viszonyok a leipzigiektől sajnálatosan és groteszkül különböznek. A magyar főváros közönsége még mindig nem tudja, mit jelent számára a *B. N. V.*, amely rövidítés alatt az évenként megtartott nemzetközi vásárokat értik. Nálunk még mindig csak zajos látványosság, érdekes szórakozás az árumintavásár s a tömegek ezrei talán nem is tudják, hogy az öreg iparcsarnoknak minden tavaszon elkövetkező megújhódása tulajdonképen egy új hatalmas igéret a magyar kultúrfölény impozáns kiteljesülése számára. A magyar mintavásár seregszemléjét legfelebb gáncsoló kicsinyeskedések s fizetett cikkek cinikusan nagyképű »beszámolói« kísérik, amíg Leipzig városa *egymillió márkát*, az állam pedig *három millió márkát* szubvencionál az intézménynek.

Ad 3. A vásár látogatóinak utaztatása a vásárigazolványok alapján igényelhető utazási és vízumkedvezmények révén történik. A vásári szervezetnek ez a szolgálata kissé merev és jóval jelentéktelenebb vásárok is több bőkezűséget, élénkséget és praktikumot árulnak el a közönség utaztatása körül. E megjegyzésünk természetesen nem vonatkozik a szóbanlevő szolgálat ellátásának kifogástalan lebonyolítására és pontosságára, hanem annak *rendszerére*, mely a gyakorlatban — ez az érzésünk és megfigyelésünk — nem válik be tökéletesen. A vásárok alkalmával indítani szokott ú. n. *gyüjtővonatok* sok tekintetben kényelmet nyujtanak ugyan, de viszont a tömegek szabad mozgásának sok esetben akadályozói. Emellett pedig a csoportköteléken kívül utazóknak nyujtott — német — kedvezmények sem eléggé kiadósak.

* * *

A lipcsei árumintavásár fentebb adott ismertetése után már csak az a feladat vár reánk, hogy röviden még megemlékezzünk a wieni és a prágai nemzetközi vásárokról is, melyek organizációjukban lépten-nyomon felismerhetőleg követik a Lipcsében bevált elveket.

A wieni nemzetközi vásár az 1906 óta rendszeresen megrendezett *budapesti mintavásárok* egyre növekvő sikerének, illetve az ebből folyó gazdasági féltékenységnek köszönheti létezését. Ausztria illetékes tényezői már a Monarchia fennállása idején is ideges nyugtalanságot tanusítottak mintavásáraink iránt, holott pedig a birodalom egész gazdaságpolitikai berendezése óriási fölényt, valóságos monopolhelyzetet biztosított Wiennek Budapest rovására. A háború alatt pár éven át kényszerű szünet állott be a budapesti mintavásárok sorában, míg végre 1918-ban a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ismét megren-

dezte a *Keleti Vásárt*, melynek valóban várakozáson felüli sikere volt. A vásáron az egész Balkán, a közeli és távoli Kelet megjelent s Ausztria közgazdasági tényezőit az eredmény megdöbbenéssel töltötte el. Félteni kezdték Bécs hegemóniáját a keleti piacokon s minden eszközt megragadtak, hogy Budapest geográfiai helyzetének előnyeit ellensúlyozzák. Éppen ezért már 1919-ben elhatároztatott a »*Wiener Internacionale Messe*«-k rendszeresítése és 1920-ban már meg is nyitotta a vásár a kapuit.

Megbocsáthatatlan elfogultság volna részünkről, ha az évenként kétszer megújuló Wiener Messék kétségtelenül hatalmas gazdasági fontosságát, szervezésének és adminisztrációjának kiválóságát, terjedelmét és anyagát kicsinyelni kívánnánk. Távol áll tőlünk, hogy ezt tegyük, sőt ellenkezőleg: leszögezzük, hogy az egészen újkeletű »Wiener Internacionale Messe« egyike Európa leglátogatottabb és legfeljődésképesebb mintavásárainak s orientális kereskedelmi hatását a budapesti vásár csak úgy ellensúlyozhatja, ha ez utóbbi vásár rendezősége is állandóan szem előtt tartja a fejlődő, lüktető gazdasági élet követelményeit.

* * *

Hasonló gazdaságpolitikai megfontolások adtak életet Csehszlovákia — szintén legújabb keletű — vásárainak; nevezetesen a *prágainak*, *pozsonyinak* és *reichenberginek*. Ezek között reánk nézve legfélelmetesebb konkurrens a »*Prager Mustermesse*«, bár megállapítható, hogy az új köztársaság Budapesttel szemben — éppen dunai fekvésénél fogva — a pozsonyi »*Dunavásárt*« óhajtja kijátszani. Mindhárom vásár 1920-ban keletkezett, és sikerekben, gazdasági eredményekben mindegyre gazdagabb.

A lipcsei Messe epigonvásárainak bebizonyult életképessége hatalmas lendületet kölcsönzött a vásárügynek Európaszerte; úgy hogy ma már alig van gazdasági centruma földrészünknek, mely mintavásárait időről-időre meg nem tartaná. A legfontosabb vásártartó helyek: *Németországban Lipcsén kívül Berlin, Eberfeld, Majnafrankfurt, Hamburg, Köln, Boroszló, Königsberg, Stuttgart és Danzig; Ausztriában Bécs mellett Grác; Belgiumban Brüsszel és Antwerpen; Dániában Koppenhága; Finnországban Helsinki; Franciaországban Páris, Lyon, Lille, Bordeaux; Angliában London és Birmingham; Hollandiában Utrecht és Hága; Olaszországban Milánó, Padova és Fiume; Norvégiában Oslo; Svédországban Göteborg és Malmö; Svájcban Basel és Genf; Spanyolországban Barcelona; Csehországban Prága, Reichenberg és Pozsony; Jugoszláviában Zágráb; Görögországban Szaloniki; végül a jelenlegi Romániában eddig Bukarest, Kolozsvár, Temesvár és Nagyvárad rendezett — országos és nem internacionális jellegű — mintavásárokat. Nagyvárad pedig éppen a legutóbbi időben kapott a román kormánytól engedélyt arra, hogy kizárólagossági joggal évenként egy, vagy két nemzetközi vásárt rendezzen.* Ez az engedély reánk nézve különös jelentőséggel bir, mert Nagyvárad ma a keleti internacionális kereskedelem szempontjából valóságos »szárazföldi kikötő« s ekként ha nemzetközi vásárai létesülnek, a »Budapesti Nemzetközi Vásárok« rendezőségének Bécsen, Prágán, Reichenbergen és Pozsonyon kívül a nagyváradi vásárokkal is fel kell vennie a küzdelmet.

* * *

Saját nemzeti intézményeink iránt való köteles tiszteletünk megtagadása volna, ha végezetül nem foglalkoznánk a »*Budapesti Nemzetközi Vásár*« behatóbb ismertetésével. Mert mintavásárunk

1. a lipcsei vásár után Európa legrégibb ilynemű intézménye

2. internacionális gazdasági jelentőségét tekintve, a többi európai mintavásároknak semmiben sem áll mögötte ;

3. klasszikus példát szolgáltat arra nézve, hogy mire képes a céltudatos munka, kitartás, leleményesség és a nemzeti alkotó erő.

Mi az a természetes szükségszerűség, amely Budapestet vásártartó várossá tette s mely két évtized óta évenként megtartott mintavásárainak a legkomolyabb, internacionális megítélés szerint is, *kihangsúlyozott fontosságot* kölcsönzött? Erre a gyakran felmerülő kérdésre klasszikusan tömör feleletet ad egyik fővárosunkban huzamosabb időn át tartózkodott és viszonyainkat, gazdasági prediszpozicióinkat alaposan ismerő, angol közgazdász, aki a következő nyilatkozatot tette : »*Anglia szemében úgy jelenül meg Magyarország, mint Kelet természetes kapuja ; a Duna-medence központjában fekszik s ennélfogva vezető gazdasági szerepre hivatott a dunai államok között, melyeknek kereteiben 40 milliónyi lélek él, termel és fogyaszt*«.

Valóban ez a helyzet. Magyarország, főleg pedig Budapest, ma Kelet-Európa gazdasági centruma s a hatalmas folyam, meg a szárazföldi közlekedés legfőbb útvonalai mentén természeti adottságai folytán, hivatva van arra, hogy elhatározó fontosságú tranzitóhelye legyen annak az internacionális árucserének, mely nyersanyagot szállít Keletről Nyugat felé és a nyugati ipar produktumait közvetíti a közeli és távoli Keletnek.

E megállapítás igazságát nem befolyásolja az sem, hogy különösen az utódállamok gazdasági politikája Budapestnek, Magyarországnak ezt a gazdasági elrendeltségét elvitatni s különféle intézményekkel ellensúlyozni igyekszik. E törekvés csupán azt bizonyítja, hogy országunk és fővárosunk birtokában a geográfiai fekvés kedvező voltából felmérhetetlen gazdasági előnyök vannak. *Ezenkívül pedig programot állít fel mindenkori gazdaságpolitikánk számára ; nevezetesen pedig azt, hogy közgazdasági intézményeinket tökéletesíteni, szaporítani s áldásthozó működésükben a lehető legintenzívebben támogatni, az ország termelőképességét mindenáron fokozni, a kereskedelmi forgalom útjában álló természetes és mesterséges akadályokat elhárítani, közlekedési viszonyainkat megjavítani és racionálizálni, a legelsőbbrendű nemzeti kötelesség, mely sem a — csupán ideiglenes megoldásokat ígérő — kompromisszumos megalkuvást, sem a tempó lefokozását nem tűri.*

A trianoni békediktátum megcsonkított Magyarországa koncepciózus, harcos és mindenre — még nagy áldozatokra is — felkészült gazdaságpolitikát vár a kormányhatalom letéteményeseitől ; különben reánk tipor Wien és Prága, e két veszedelmes konkurrens s elállva előttünk az utat Kelet és Nyugat felé, Budapest kezéből kiveszi az egész nemzetközi tranzitóforgalmat.

E fejtegetésnek nem célja, hogy az olvasót sötét jóslatokkal rémítgesse. Ám helyrehozhatatlan hiba volna feledni, hogy a gazdasági harc az utóbbi időkben ritkán dőlt el Magyarország javára. A küzdelem véresen komoly s külkereskedelmi mérlegünk passzivitása energikus, céltudatos és komoly tettekre int.

* * *

A közel negyedszázados multra visszatekintő budapesti árumintavásárt — melynek elnevezése előbb Márciusi Vásár, majd Tavaszi Vásár, Keleti Vásár, Budapesti Vásár volt, újabb neve pedig Budapesti Nemzetközi Vásár — a magyar gazdasági élet indusztrializálásának és kommercializálásának folyamata alatt oly természetes erők teremtették meg, mint amilyenek az imént említett földrajzi helyzet, továbbá az ipari termelés előfeltételeinek birtoka és a moz-

gékony, képzettségéről, élelmességéről és akcióképességéről általánosan ismert magyar kereskedelem. És éppen, mert létrejötte természetes adottságok szilárd pillérein nyugszik, a multban is szünet nélkül tapasztalható volt s a jövőben is bízvást remélhető állandó fejlődése. A közelmultban néhány külföldi vásár *dekonjunktúrája* szembeszökő volt. E kedvezőtlen jelenségekkel szemben azonban a magyar mintavásár mindegyre izmosult s ha olykor igen komoly külső és belső akadályokkal kellett is megküzdenie, oly imponáló tempóban haladt a tökéletesítés útján, mely még az ellenséges érzületű köröket is elismerésre kényszeríti.

A viszonyok és gazdasági szükségletek helyes felismerése vezette a »*Fővárosi Kereskedők Egyesületét*«, midőn 1906-ban elhatározta, hogy »a hazai papír- és írószerszakma előrehaladottságának a kereskedőkkel való megismertetése céljából« ú. n. *márciusi vásárt* rendez. Ez a vásár tehát, amely egyébként ugyanazon év március 25., 26. és 27-ik napjain a Vigadóban folyt le, még távolról sem volt általános vásár s talán a kezdeményezés nem is volna figyelemreméltó, ha az eredmények nem igazolnák a Fővárosi Kereskedők Egyesületének helyes kiindulását. A siker azonban jelentős volt. *Noha a vásáron csak 88 szakmabeli kiállító vett részt, mintegy 450 m² területen*, a kiállítók *1178 rendelést vettek fel 50.000 korona értékben.*

1907 április 6., 7. és 8-án már lényegesen kibővül az intézmény, mely ekkor veszi fel a »*Tavaszi Vásár*« nevet. Ez évben már a norinbergi díszmű- és játékáruszakma is megjelenik a vásáron, melynek kiállítói 180-ra szaporodnak. A felvett megrendelések száma 2468, összege 187.748 korona. Feljegyzésre méltó, hogy a rendezőség által kifejtett propaganda folyamányakép több külföldi kereskedő is megjelent és jelentékeny rendeléseket tett a vásáron.

Szép sikere volt az 1908 április 4., 5. és 6-ik napjain megtartott harmadik, még inkább pedig az 1909. évi április hó 26-ik napjai között megtartott *negyedik, immár teljesen általános jellegűvé vált és ötnapos Tavaszi Vásárnak is*, melyről külföldi szakértők azt állapították meg, »mikép a vásár rendezése, illetve szakmai beosztása nemcsak elérte, de több szempontból meg is haladta úgy a lipcsei, mint a párisi vásárét«. A látogatottság naponta 23—24.000 főre rúg; a kiállítók száma 410-re emelkedik s a vásár tiszta jövedelme 22.438 korona.

A fokozatos fejlődést mi sem bizonyítja inkább, minthogy közvetlenül a IV. vásár után felmerül, sőt bizonyos fokig meg is valósul már *az intézmény önállósításának* gondolata. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete égiszének érintetlenül hagyása mellett ugyanis az ügyek közvetlen vezetésére, »ügyvezetőség« létesül, »intéző-bizottság« alakul, melyben az összes számottevő kereskedelmi és ipari egyesületek kiküldöttei helyet foglalnak. Az átszervezett vezetőség pedig már az 1909. év októberében elhatározta, hogy a vásár részére 50.000 koronás pénzalapot létesít, amely összeget 500 drb, egyenként 100 koronás részjegy kibocsátásával biztosítja. Nem rajta, hanem a — sajnos — nem ritkán tapasztalható indolencián mult, hogy csak 87 drb részjegy talált gazdát, mindössze 8700 korona értékben.

Az átszervezés után 1910 április 7-től 12-ig megtartott *V. Tavaszi Vásárt* s siker koronázta, nemkülönben az 1918. évi április 1—6. között megrendezett *VI-at* is. *Ez a vásár már kezdett nemzetközi jelleget ölteni, amennyiben a külföldi iparcikkek közül ezúttal először nyertek bebocsátást azok, amelyek eddig hazánkban nem gyártattak.* Ez időponttól kezdve az internacionális jelleg — a belföldi termelés érdekeinek gondos megóvása mellett — mindjobban kidomborodik, mely körülmény természetszerűleg a külföld fokozottabb érdeklődését idézi elő.

A VII-ik Tavaszi Vásár 1912 április 18. és 23. között zajlott le. Történetében három följegyzésre méltó momentumot találunk ; és pedig : 1. a Balkánháború érezteti hatását, mely főleg a kiállítók számának csökkenésében nyilvánul ; 2. kezdetét veszi az intenzívebb hatósági támogatás, amennyiben a székesfőváros 10.000 korona, a kereskedelmi miniszter pedig 6000 korona szubvenciót utal ki a költségek fedezésére ; 3. ugyancsak a kereskedelmi miniszter 500 darab kedvezményes vasúti jegy váltására jogosító igazolványt bocsát a vezetőség rendelkezésére.

Az 1913. év ismét fordulópont a budapesti vásár történetében. *Egyetértésben a Tavaszi Vásár intézőbizottságával, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ugyanis 1912 november 15-én elhatározza, a kereskedelemügyi miniszter pedig jóváhagyja, hogy a vásárintézményt a kamara veszi kezelésébe s külön mintavásárosztályt szervez.* A reorganizáció, az átadás és átvétel rövidesen meg is történik. Sajnos, azonban a kamara már csak az 1913 május 7. és 13-ika között tartott *nyolcadik* és a következő év április 30. és május 6. közötti időben ismét a fejlődés jegyében lezajlott *kilencedik* Tavaszi Vásárt rendezheti meg ; mert ez utóbbi vásár után *a nemsokára kitört világháború négyesztendős kényszerszünetet parancsolt a vezetőségre.*

Hazánkban csak 1918-ban lehetett ismét komolyan gondolni egy újabb árumintavásár megrendezésére. Még ekkor is tengernyi gondot okozott a rendezőségnek a tömérdek akadály elhárítása. A *tizedik* árumintavásár mégis megnyitotta kapuit 1918 augusztus 16-án s a most már »*Keleti Vásár*« név alatt megtartott áruszemlének a vérmesebb optimizmus részéről is alig remélt sikere volt. A rendezést végző budapesti kamara a rendkívüli viszonyok közepette is igyekezett a nemzetközi jelleget megőrizni, mivégből Ausztrián és Németországon kívül Bulgáriában és Törökországban fejtett ki nagyobbszabású propagandát. Nem eredménytelenül, mert a szövetséges államokból tekintélyes számban jelentek meg úgy a kiállítók, mint a látogatók.

Az áldatlan termelési viszonyokkal küzdő magyar ipar pedig óriási energiát fejtett ki s a mindenkori körülményekhez ügyesen simuló alkalmazkodási képességének, szívósságának és ötletességének frappáns tanujelét adta.

Ez alkalommal létesül elsőízben szerves kapcsolat a vásárvezetőség és a *Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal* között s ez a kollaboráció nagyban elősegítette az elszállásolási és élelmezési problémák megoldását.

A Keleti Vásár zárulása után ismét *egy évi szünet* következett. Trianon gyászéve és a reá következő összeomlás minden akcióképességet megölt s a legnagyobb erőfeszítés sem lett volna képes a rengeteg vérveszteség folytán elalélt gazdasági életet letargikus álmából felébreszteni. Ehhez járult a politikai és gazdasági kapcsolatok teljes rendezetlensége a környező államokkal, mely körülmény távolról sem nyujtott legkisebb reményt sem a vásár látogatottságára.

Némi biztató fény csak a következő 1920-ik évben kezd derengeni, bár a gazdasági horizont még mindig fölöttébb ködös. A kedvezőtlen valutáris viszonyok, vám-, beviteli és kiviteli korlátozások, útlevél- és vizumnehézségek mind óvatosságra intettek. Ily körülmények között a budapesti vásár vezetősége akként döntött, hogy a legközelebbi vásárt kizárólag »a magyar ipar termelőképessége bemutatásának szenteli«. Az 1920 szeptember 11-én megnyitott »*Árumintavásár*« — sorrendben a XI-ik — tehát speciálisan országos jellegű volt, annak dokumentálására, hogy a hosszú háborún és az ország brutális megcsonkításán, az ezt követő irtózatos gazdasági krízisen alig átvészelő nemzet — tragikus sorsa ellenére is — még mindig megtartotta hitét és tiszteletet parancsoló óriási erőkifejtésre képes, a konszolidáció érdekében.

A XI. Árumintavásár tehát az annyi embertelenül súlyos megpróbáltatásokon átesett, de már ismét a békebeli termelés rendje felé orientálódó magyar ipar generális bemutatkozása lévén, — különös jelentőségét is e célkitűzés adja meg. Termelőképességünk mérve és kapacitása tekintetében maga a belföldi kereskedelem is abszolút tájékozatlan ebben a zavaros átmeneti időben. A pesszimizmus egyenesen halálhírét költi a háborút megelőző években, vámterületi közösség ellenére is, reményteljes fejlődésnek indult ipari produkciónknak. Ám a leírhatatlanul súlyos viszonyok között meglepő eredményeket feltüntető magyar ipar lélekemelően rácáfolt a csüggedőkre. Ezenfelül pedig egycsapásra nyilvánvalóvá tette : *mily súlyos mulasztás volt gazdaságpolitikusaink részéről az önálló vámterület megvalósításának elodázása, az a bécsi befolyásra reagált kormányzati közszellem, mely — amíg a közvéleményt nyakatekert gazdasági szofizmákkal áltatta, addig a magyar ipar legvitálisabb érdekeit szabad zsákmányul dobta oda a velünk szemben gyarmati politikát folytatni szándékozó Ausztriának.* Ma már hiábavaló a rekrimináció ! De minden elismerés joggal megilleti az 1920-as vásárt rendező Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, mely — vissza nem riadva a szörnyű nehézségektől, sőt a kudarc kockázatától — friss reményt ébresztett a sokat szenvedett nemzet lelkivilágában.

Hasonló eredménnyel zárult az 1921 május 14—26. közötti *XII. Keleti Vásár* is. Ezen már 606 kiállító jelenik meg. Csupán azért nem több, mert a vásár szokásos helye: *a városligeti Iparcsarnok, a jelentkezők számához mérten annyira szűknek bizonyul, hogy a rendezőség kénytelen bizonyos szelekciót keresztülvinni ;* sok jelentkezőt visszautasítani, a külföldiek számát pedig jobb meggyőződése ellenére és a nemzetközi jelleg rovására, restringálni.

A helyhiány azonban csakhamar cselekvésre bírta a Kamarát. Az 1922. június hó 17—26. között megtartott *XIII. Budapesti Árumintavásár* számára már nagyobbméretű, új csarnokot emeltet s igénybe veszi a csarnokok körül elterülő, kiállítási célokra alkalmas külső területeket is.

A rendezőség számítása helyesnek bizonyult. A vásáron mintegy 700 kiállító vesz részt 5385 m² területen. A látogatottság és üzleti elevenség is igen nagy. Különösen a Balkán és a kelet érdeklődése igen szembeszökő.

E felfokozott érdeklődés nagyrészben köszönhető annak, hogy a vásár ez alkalommal már némileg kiépített bel- és külföldi *képviseleti láncolattal s ezen keresztül az eddiginél nagyobbszabású propagandával dolgozik.* Ez évben minősül elsőízben a vásár területe *vámszabadraktárnak* s ugyancsak első alkalommal kapcsolódnak be a vásárszervezetbe *a hivatalos kirendeltségek is*, melyek mindannyian előmozdítói voltak a sikernek.

Csaknem mindenben azonos szervezetű, lefolyású és sikerű volt a következő évi (május 19—28.) *XIV. Árumintavásár* is, mely főként azért bír nevezetességgel, mert jól bevált külföldi mintára, ezúttal vezeti be először a rendezőség a különféle kedvezmények igénybevételére jogosító *vásárigazolványokat.*

Az 1924. évi (május 31.—június 10.) *XV. Budapesti Árumintavásár* kiállítóinak száma már annyira felszaporodik, hogy a rendezőség kénytelen az eddigi objektumokon és területeken kívül a *Műcsarnok* épületét is igénybe venni. 747 kiállító 6675 m² területet népesít be igen értékes és változatos kollekciókkal. A látogatók száma 100%-kal emelkedik, miben nagy érdeme van az immár 59-re szaporodott tiszteletbeli képviseletnek is.

Az 1925. év ismét fordulópont a vásár történetében. A fordulat kedvező : *ez évvel lép be az intézmény gyorsiramú fejlődésének fénykorába.*

A gazdasági helyzet még távolról sem mondható konszolidáltnak, de egyes megnyugtató jelenségek már fel-felbukkannak. Európa államai között a feszült-

ség enyhülni kezd. Kereskedelmi szerződések kötése mindegyre sűrűbbé lesz. Ezek alapján kezdenek kialakulni állandóbb jellegű külkereskedelmi relációk. A közlekedési viszonyok szemlátomást javulnak s az utazási és árufuvarozási lehetőségek a kereskedelem érdeklődését a külföldi piacokra irányítják. Jelentős mérvben megélénkül az idegenforgalom; a legtöbb államban nem ellenség, nem »gyanus elem« többé a külföldi, hanem szívesen látott vendég, aki pénzt és elevenséget hoz az országba.

Az általános helyzet javulását természetesen Magyarország is megérzi, bár nálunk még bizonyos gátlást okozó, külön nehezékeket kell hordoznia a gazdasági életnek.

Az utódállamok politikai gyanakvása és gazdasági féltékenysége mitsem enyhült, sőt talán még nagyobb, mint valaha. Ausztria és Csehszlovákia minden magyar megmozdulást, minden magyar gazdasági akciót ellenakciókkal, sőt barátságtalan, tendenciózus propagandával elgáncsolni törekszik. Románia és Jugoszlávia ezenfelül még a teljes elzárkózás gazdasági politikáját is kijátsza ellenünk. Az országban nyomasztó a pénzhiány, mit még fokoz a súlyos adóteher, valamint a belföldi kényszerkölcsön kibocsátása. Viszont megalakul a Magyar Nemzeti Bank, mely a hitelviszonyok gyorsabb ütemű konszolidálódására nyujt reményt s bekövetkezik a valuta stabilizálódása, melyet a gazdasági közvélemény méltán köszönt a jobb jövő rég várt előhírnöke gyanánt. Az ébredező bizalom új lendületet ad a termelésnek, mely — a hazai szükséglet kielégítésén kívül és felül — az exportlehetőségek felkutatását, különösen a Balkán és a közeli Kelet piacainak meghódítását tűzi ki legfőbb törekvése gyanánt.

Ily javulás felé hajló, bár még mindig küzdelmes állapotokat talál a vásárrendező kamara, midőn a mintavásár előmunkálatait megkezdi. Szemmellátható lendületet kölcsönöz a meginduló munkának a vásáriroda újjászervezése és személyzetének megszaporítása. A vásárvezetőség most már oly garnitúra fölött rendelkezik, mely magasabbrendű feladatok megoldására képes. Most már a legkomolyabb formában fel lehetett vetni a *nemzetközi karakter* teljes kidomborításának kérdését is. Hiszen igaz, eddig sem zárkózott el mereven a vásár a külföldi származású áruk kiállítása elől. De az eddigi lépésekre csak félénk tapogatózásszámba mentek. 1924 október 17-én azonban határozatilag kimondja a rendező-bizottság, hogy a következő évben a szó legeurópaibb értelmében vett *nemzetközi vásárt* rendez, mert »a megizmosodott magyar iparnak nincs többé mit tartania a külföldtől, mivel azzal nemcsak árban, hanem minőségben is nyugodtan állja ki a versenyt és a külföldi cégeknek, mint kiállítóknak bevonása csak további sarkalással hat a magyar iparra, amellett, hogy élteti a magyar kereskedelmet és az általa teremtett átvonuló forgalom folytán föllendíti az általános gazdasági helyzetet«.

A vásár elnevezését is megváltoztatja s 1925-től kezdve »*Budapesti Nemzetközi Vásár*« nevet vesz fel.

Ily előzmények után a vásáriroda eddig nem tapasztalt arányú munkálatokba kezd, melyeknek főbb etapjai: *a vásári szabályzat gyökeres átdolgozása; a képviseleti láncolat kibővítése 111 bel- és külföldi képviseletre; mintegy 16 nyelvű s igen nagyszámú, különféle propagandanyomtatvány legszélesebb körben történő és tervszerű expediálása a világ minden tájékára; mintegy 120 külföldi sajtóorgánum bekapcsolása a propaganda nagystílusú munkájába; a vásárigazolványrendszer alapján igényelhető kedvezmények körének kibővítése; utazási és árufuvarozási kedvezmények kieszközlése a viszonosság elvi álláspontjára helyezkedő külföldi közlekedési vállalatoknál; európai nívójú és célszerű beosztású vásári*

katalógus szerkesztése; a kiállítás helyproblémáinak lehető legmegfelelőbb megoldása; a berendezési és egyéb technikai munkálatok biztosítása; a vásári kirendeltségek, továbbá a tájékoztató és biztonsági szolgálat; úgyszintén a látogatók elszállásolásának megszervezése a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatallal karöltve; tömegvonzó hatású attrakciók rendszeresítése; végül tudományos és ismeretterjesztő előadások tartása.

A vásár április 18-án ünnepies formaságok között nyilt meg. A kiállítók száma 812 főre emelkedett, az elfoglalt terület 8998 m²-re bővült. A nemzetközi jelleget a kiállítók 10%-át kitevő külföldi vállalatok dokumentálták; közöttük németek, osztrákok, csehszlovákok, amerikaiak, angolok, franciák, hollandok, olaszok, svájciak, törökök, svédek, belgák, bolgárok, jugoszlávok, lengyelek, japánok, sőt oroszok is.

Szembetűnően internacionális képet öltött a látogató közönség is. A vásáriroda zárójelenléte szerint az eddig soha nem tapasztalt mérvben frekventált vásár külföldi vendégeinek száma kb. 25.000 főre rúgott. Az üzleti tevékenységet kezdettől fogva élénkség és bizakodás jellemezte, mely nagyszámú ügyletkötésekben nyilvánult meg, csaknem az összes képviselt szakmák körében. Az örvendetesen fellendült idegenforgalom a főváros életébe is mozgalmat, élénkséget és színt vitt be, aminek viszont a kiállítástól távolmaradt kereskedők, főleg pedig az idegenforgalomból élő vállalatok látták nagy hasznát. De nagy hasznát látták a vásárnak az állami és fővárosi közpénztárak is, amelyek a befolyó különféle adók, illetékek és vámok révén közvetve tekintélyes bevételeket könyvelhettek el.

A »*Budapesti Nemzetközi Vásár*« tehát elindult hódító útján, hogy megifjodva, megizmosodva teljesítse nagy feladatát: a magyar termelés és kereskedelem piachódító törekvéseit s ezáltal a nemzeti vagyonosodás érdekeinek szolgálatát.

A következő évek — 1926 és 1927 — újabb sikereket hoztak. 1928-ban pedig a vásár oly hatalmas elánnal szökkent fel a szinte amerikai arányú fejlődés magaslati pontjára, mely még a legkonkurrálóbb szellemű külföldet is spontán elismerésre kényszerítette.

Nem kétséges, hogy a fejlődés szakadatlan lesz a jövőben is. Bár nem hallgathatjuk el, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárnak súlyos problémái is vannak. Ezek egyike, talán legnehezebbike, a *kiállítási hely kérdése.* Az idestova félszázados iparcsarnok már szűk, a decentralizálás pedig a gyakorlatban nálunk nem bizonyult célszerűnek. *Állandó, modern és nagy befogadóképességű kiállítási területre volna tehát sürgősen szükség.* Ehhez azonban egyelőre hiányzik a megfelelő hely, a halaszthatatlan szükség általános felismerése és mindezek fölött a »nervus rerum gerendarum«: a pénz.

Másik kérdés a *reorganizáció* problémája. Senki sem tagadhatja, hogy az intézmény már kinőtt a kamara jóindulatú és ügyszeretettől áthatott, de a dolog természete szerint mégis csak meglehetősen nehézkes gyámkodása alól. Uj, élénk, mozgékony szervezetre volna már szüksége. Hiszen ma már a kisebbjelentőségű vásárokat is kereskedelmi szervezetek, többnyire részvénytársaságok adminisztrálják s az intézmény kommercializálása mindenütt bevált. E kérdés sokat foglalkoztatja a mostani vezetőséget is. A terv kivitelének azonban soknemű elvi, anyagi és egyéb akadályai vannak. A gordiusi csomót azonban előbb-utóbb vagy megoldani, vagy szétvágni kell.

Végül nem jelentéktelen — bár nem kizárólagosan magyar, hanem internacionális vonatkozású — kérdés *a vásárügy egységes rendezése, szabályozása,* úgy nemzeti, mint nemzetközi relációban. Erre nézve úgy intern, mint inter-

nacionális viszonylatban, állandóan folynak a tárgyalások, melyeknek főcélja a vásárok (és kiállítások) túlszaporodásának meggátlása, azok komolyságának, szakszerűségének megóvása, nemzeti és nemzetközi jogállásának szabályozása, a zsürizés kérdésének megoldása stb. E tárgyalások előrelátható lag még sokáig elhúzódnak, mert számos kényes kérdést kell áthidalniuk. A reformmozgalmakkal tehát bővebben foglalkozni egyelőre időszerűtlen volna. Annyit azonban hangsúlyoznunk kell, hogy a reformeszmék megvalósítói hálás szerepre vállalkoznak, mert letagadhatatlan tény, hogy a nemzetközi mintavásárokra ragyogó jövő vár, ha fogyatékosságaikat levetve, minden erejükkel szolgálni fogják az egyetemes emberiség egymásrautaltságának mindent átfogó, kozmikus gondolatát.

WODIANER

F. ÉS FIAI R.-T. ~ ALAPITÁSI ÉV: 1846.

BUDAPEST, IV., DALMADY-U. 3-5-7. (VÁROSHÁZ-TÉR)

KÖNYV	UJSÁG
NAPTÁR	RÖPIRAT
LEXIKON	KÖRLEVÉL
FOLYÓIRAT	RÉSZVÉNY
DÍSZMUNKA	ÁRJEGYZÉK
LEVÉLPAPIR	KATALÓGUS
SZÁLLITÓKÖNYV	RENDELŐKÖNYV
SZINES MŰLAP	ÜZLETI KÖNYV
ÉRTÉKPAPIR	SZAKKÖNYV
MEGHIVÓ	TANKÖNYV
NÉVJEGY	BORITÉK
JEGYZÉK	SZÁMLA
PLAKÁT	MŰSOR

FEKETE, SZINES ÉS TÖBBSZINŰ KIVITELBEN

KÖNYVNYOMDA ~ MŰNYOMDA ~ HIRLAPNYOMDA

KÖNYVKÖTÉSZET ~ TÖMÖNTÖDE ~ BETŰÖNTÖDE

SZEDŐGÉPEK ~ GYORSSAJTÓK ~ KÖRFORGÓGÉPEK

TELEFON: 895—11

II. RÉSZ

AZ IPAROS TÁRSADALOM

ABONY

Az abonyi Ipartestület 1884-ben alakult meg. Saját székháza van, amelyben italmérési engedéllyel rendelkezik. Az Ipartestület területén működik az Iparos Dalkör, az Ifjúsági Önképző Egylet és a Műkedvelő Társulat, melyek önálló szervezettel jelentékenyen élénkké teszik az iparostársadalom életét. Az Ipartestület tagjainak száma 317, a tagoknál alkalmazott segédek száma 102, a szegődtetett tanoncok száma 116. Az Ipartestület elnöke: Gaál Ferenc kötélgyártómester, jegyzője : Molnár János takarékpénztári főkönyvelő, akik hathatósan szolgálják az iparos érdekeket.

Andrássi István, sütőmester.

Balczó Lajos, géplakatosmester, Attila-u. 110. Üzemét 1925-ben alapította. Egy cséplőgarnitúrája van. Az ipartestület, Népkör és függetlenségi kör tagja. A világháborúorban az osz fronton szolgált 1917 június 1-ig.

Béla Károlyné, vendéglős.

Billay József, vendéglős.

Buzás Dániel, kovács és géplakatos. 1923-ban lett önálló. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint cséplőgéptulajdonos bércséplléssel is foglalkozik. Az ipartestület tagja. A világháborúban mint haditengerész vett részt. A K. cs. k. tulajdonosa. Dániel fia is apja iparát űzi.

Csizmadia Béla, szabómester.

Csizmadia László, szabómester.

Dalmady Mihály, szobafestő és mázolómester. Az ipartestület, polgári kör, tűzoltótestület tagja, előljárósági tag. Abonyi Lajos-u. 5. sz. 1919 óta önálló. Résztvett a gróf Szapári-kastély, városháza szakmunkájában. A világháborúban az orosz, olasz, porosz és szerb frontokon harcolt, kétszer sebesült. A K. cs. k. tulajdonosa.

Id. Dobozy Béla, cipészmester. Magyar-u. 53. Üzemét 1899-ben alapította. 1 tanoncot foglalkoztat. 1913-ig részint Kispesten, részint Budapesten volt önálló. Az ipartestület előljárósági tagja és a szakosztály egyik vezető alapítója volt. A világháborúban 10 hónapot töltött a fronton, egyszer megsebesült. A K. cs. k. és sebesülési érem birtokosa.

Ifj. Dobozy Béla, cipőfelsőrészkészítő.

Dobozy Lajos, kocsifényező- és kárpitos. Ujszászi-u. 130. Felszabadult 1889-ben, önálló lett 1901-ben. Az ipartestület tagja, 4 fiu, 2 leánygyermek atyja.

Falusi Béla, ácsmester.

Fehér István, kárpitosmester. Ujszászi-u. 128. Önálló lett 1914-ben. 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja, az abonyi gazdakör tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, egyszer megsebesült. A K. cs. k. tulajdonosa. Neje Kása Mária.

Fehér László, borbélymester.

Flegner Géza, malomtulajdonos, Hunyady-u. 47. Telefon 19 és 77. Fióküzlet Ceglédi-út 436. Az atyja által 1897-ben alapított üzemet 1909-ben vette át, s abban 10 szakmunkást és 6 segédmunkást foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja. Neje Rónay Izabella, 2 lánya, 3 fia van, fiait szakmájában neveli.

Flegner János, sütő- és malomiparos.

Földy István, mészárosmester, Szelei-út 137. Önálló lett 1920-ban. 1 segédet foglalkoztat. Az ipartestület tagja. 45 hónapig volt a harctéren, ahol súlyosan sebesült. A K. cs. k. és sebesülési érem tulajdonosa. Neje Lehotzky Anna.

Gaál Ferenc, kötélgyártómester, ipartestületi elnök. II., Teleki-u. 367. 1880-ban lett önálló Kecskeméten, majd 3 év után Abonyban telepedett meg. Az ipartestület egyik alapítója, 26 éven át volt alelnöke,

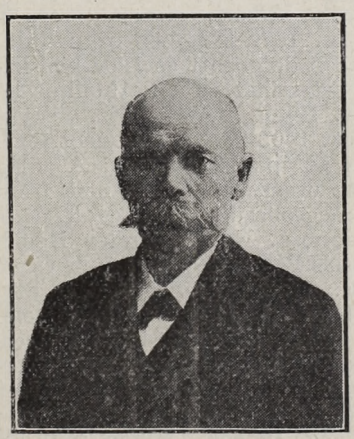

Gaál Ferenc

most elnöke. Szaniszló Eszterrel kötött házasságából 8 gyermeke született, kik közül Ferenc iparát folytatja, Sándor hősi halált halt.

Gelcz Lipót, fodrász és borbélymester, Piactér. Az atyja, Mátyás által 1878-ban alapított üzletét 1906 óta vezeti. Az ipartestületnek volt elnöke. Községi tanácsos. Mint tanonc első díjat nyert.

Guth Ármin, hentes- és mészárosmester, Tompa-u. 28. Született Tápiószentmártonban. Neje, született Schön Janka. 2 segédet foglalkoztat. Az ipartestület tagja. A világháborúban 29 hónapig harcolt a fronton, ahol súlyos betegséget szerzett.

Györe István, kárpitos és kocsifényező.

Halmi Károly, asztalosmester.

Horváth László, asztalosmester. Szelei-út 469. 1912-ben szabadult fel, 4 évig Budapesten tanult és 1925-ben lett önálló. Az

ipartestület tagja, az iparos ifjúsági önképző egylet és az Iparos dalkör volt jegyzője. 1 segédet foglalkoztat. Mint tanonc elismerő oklevelet nyert. 3 hónapig volt a harctéren, ahol 1916 júniusában orosz fogságba esett.

Juhász István, asztalosmester.

Juhász László, mészárosmester.

Kapala Károly, építővállalkozó. Tószegi-út 3. Telefon : 68. Üzemét 1908-ban alapította s azt 12—14 segéddel, 4—5 tanonccal és 15—20 segédmunkással folytatja. Az ipartestület elöljárósági tagja, 7 éven át volt elnöke. Ez a kommun utáni időre esett, rendbehozta a székházat, az ipartestületnek tekintélyes vagyont szerzett, megszervezte az iparosdalárdát. A városi tanács tagja, középítési szakértője. Még tanuló korában ezüstérem kitüntetést nyert. A világháborúban részt vett Przemysl védelmében, ahol fogságba esett és 4 évig sínylődött fogságban.

Kása Béla, cipészmester.

Kása Károly, cipészmester.

Keliger Mihály, korcsmáros.

Király Albert, cipészmester, I., Munkácsy-u. 107. 1894-ben szabadult fel. Budapesten dolgozott és 1904-ben lett önálló. Az ipartestület és a katholikus kör tagja.

Kiss Gyula, fényképész. Jegyző-u. Önálló lett 1903-ban. 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek. A világháborúban az orosz, román, francia fronton harcolt, megsebesült. A K. cs. k. és seb. érem tulajdonosa. Neje : Sándor Rozália.

Kocsis Péter, kovácsmester és vizsgázott gépész. Hunyady-u. 74. Az atyja által 1896-ban alapított üzemet vele együtt 1918 óta 1 segéddel és 1 tanonccal vezeti. Az ipartestület elöljárósági tagja és könyvtárosa, a kovácsiparosok szövetségének jegyzője, az önképző egyesület pénztárnoka, az Iparos Dalkör működő tagja. A harctéren 14 hónapot töltött.

Kürti Ferenc, képesített kőművesmester. Abonyi Lajos-u. 7. 1912-ben lett önálló. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az ipartestület életében tevékeny részt vesz, annak borgazdája. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesítve, kétszer bronz vitézségi érmet és K. cs. keresztet kapott. Neje : Molnár Margit. 9 gyermekük van, kik közül két fiát szakmájára neveli.

Kvassay és Fodor, férfiszabómesterek. Kálvin-u. 62. A cég tulajdonosai Kvassay Ferenc és Fodor Miklós, mindkettő tagja az ipartestületnek és az iparos dalkörnek. Az üzlet alapíttatott 1926-ban. 1 tanonc van alkalmazva. Kvassay mint tanonc aranyérem és díszoklevél kitüntetést nyert, ugyanő a világháborúban 26 hónapig volt a fronton, Fodor pedig 18 hónapig. Mindketten a K. cs. k. tulajdonosai.

Ledo Lajos, férfiszabómester. 1921-ben lett önálló. 2 segédet, 1—2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület alelnöke. Mint tanonc bronz oklevél kitüntetést nyert. A világháborúban 34 hónapot töltött a harctéren, megsebesült. Az I. és II. o. ezüst, bronz v. é. K. cs. k. és seb. érem valamint az 5-ik hadtestparancsnoknak dicsérő elismerése kitüntetésekben részesült.

Lőrinczy Gábor, asztalosmester, 1896-ban szabadult fel Abonyban, Cegléden, Ujpesten, Budapesten stb. dolgozott és 1911-ben lett önálló. Az ipartestület elöljárósági tagja, a polgári, 48-as kör tagja. Neje : Geber Mária.

Magyar Dániel, mészáros és hentesmester. Attila-u. 117. Telephely : Kossuth-tér 43. Üzemét 1919. évben alapította és 1 segéddel folytatja. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb szolgálatot teljesített.

Máté Benő, bognármester.

Megyesi József, cukrász.

Mészáros István, cipészmester. Hunyady-utca 72/2. Önálló lett 1908-ban, előzőleg mint segéd Üllőn, Monoron és Budapesten dolgozott. Volt elöljárósági tag, most póttag. Az ipartestület tagja. A világháborúban 4 évig szolgált. A K. cs. k. tulajdonosa. Neje : Göncöl Erzsébet.

Molnár Ferenc, cipészmester.

Ifj. Molnár István, géplakatosmester. I., Erzsébet királyné-út 22. Az ipartestület, polgári kör tagja. Leventeoktató. Az önkéntes tűzoltótestület szakaszparancsnoka. Önálló lett 1924-ben. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A világháborúban az orosz fronton harcolt. A K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Melegh Erzsébet.

Ifj. Nagy Antal, asztalosmester. Szelei-u. Önálló lett 1918-ban. 1 tanoncot foglalkoztat. Az abonyi ipartestület elöljárósági tagja, a polgári kör tagja. A világháborúban az olasz és orosz fronton harcolt. A bronz v. é. és K. cs. k. tulajdonosa. Neje : Braunstein Karolin.

Paál Jenőné, előbb Szabó Sándorné, kéményseprő, Szelei-u. 14. Az üzemet néhai Szabó Sándor alapította. Önálló mester lett 1900. évben. Az ipartestületnek volt elnöke. Az üzlet 1 üzletvezetővel, 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Több ipari kitüntetése van. Pálné a jótékony és társadalmi mozgalmak támogatója, a Mansz, Stefánia és Lórántffy nőegyletek tagja.

Palásti György, mészárosmester.

Papp Péter, ny. főjegyző, iparhatósági biztos, Munkácsy-u. 98. Abonyban volt 8 évig segédjegyző, 4 évig volt járási irnok. 1901-ben pedig abonyi községi jegyző lett és 1927-ig volt a község főjegyzője. Az önkéntes tűzoltótestület, a polgári kör elnöke, a kaszinó vál. tagja.

Patonai István, kőművesmester.

Perics Péter, szíjgyártómester.

Pick Adolf, borbély és fodrászmester, Szolnoki-út 5. 1904-ben lett önálló. 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Neje: Blau Janka. Három gyermeke van, kik közül 2 leányát a hölgyfodrászatra nevelte, fia banktisztviselő.

Plundrich Gyula, kovácsmester, Kisfaludy-u. 270. Az üzemet atyja, Gusztáv 1897-ben alapította s ő 1921-ben vette át. 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület pénztárnoka, az előljáróság volt tagja, az ifj. kör volt elnöke és pénztárnoka, az iparos dalkör ügyvezető elnöke.

Possel Zsigmond, bádogosmester.

Pozsonyi Gyula, kerékgyártómester.

Retkes Elek, bognármester.

Retkes István, hentesmester.

Rolkó Lajos, borbélymester, Kossuth-tér. Lakás: Vasút-u. 67. Önálló mester 1921 óta, aki 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja. Neje: Koós Ilona.

Schiller Gusztáv, asztalos. I., Ceglédi-u. 1896-ban szabadult fel Budapesten és Abonyban dolgozott s 1905-ben önállósította magát. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszú időt töltött, Doberdónál megsebesült. A K. cs. k. tulajdonosa.

Skribek Imre, gépész, kovácsmester, Kőrösi-u. 69. Az ipartestület volt előljárósági tagja, a polgári kör, kath. kör, Hangya igazgatósági tagja, az abonyi villanytelepi vezető. 2—3 tanoncot foglalkoztat. Neje: Szokolszky Johanna.

Skultéti István, asztalosmester, Szelei-u. 93. Az ipartestület előljárósági tagja. 1905-ben szabadult fel, 1914-ben lett önálló. 1 segédet foglalkoztat. A világháborút végigharcolta, a nagy ezüst, kisezüst, bronz v. érem és K. cs. k. kitüntetést kapta.

Szerdahelyi János, könyvnyomdatulajdonos, Kossuth-u. Az ipartestület volt alelnöke, most előljárósági tagja, az iparos ifj. önképző kör volt elnöke. Az Abony és Környéke hetilap felelős kiadója. A világháborúban az olasz és orosz harctéren szolgált. A bronz v. é. és K. cs. k. tulajdonosa.

Vara György, szabómester, I., Munkácsy-u. 108. Önálló lett 1882-ben Cegléden, majd 1908 óta Abonyban. Az ipartestület, kath. olvasókör tagja. István fia szintén szabómester Abonyban. Neje: Varga Mária.

Vara István, szabómester.

Varga József, kovácsmester.

Ifj. Varga József, kovácsmester, Ujszászi-u. 133. Az üzemet még atyja, Péter alapította és Varga 1925-ben vette át s azt 1 segéddel folytatja. Az ipartestület, népkör tagja.

Varga Károly, asztalosmester.

Varga Pál, hentesmester. I., Ceglédi-út 21. Az ipartestület előljárósági tagja, a húsipari szakosztály elnöke, a kath. olvasókör, polgári kör, általános munkás egylet tagja. Üzemét 1898-ban alapította és azt 1 tanonc alkalmazásával folytatja. Hosszabb ideig résztvett a világháborúban.

Varga Péter, fodrászmester.

Legifj. Varga Péter, kovácsmester.

Varga Testvérek, hentesmester.

Vojteczky Dezső, cipészmester.

ÁCS

Az ácsi ipartestület 1927 augusztus 1-én alakult meg. Tagjainak száma 102. Ezek közül 11 kereskedő. Az alkalmazott segédek száma 32, a tanoncoké 21. A testület elnöke Matesz Imre kovácsmester, a szakosztályok elnökei Szily László cipészmester, Nagy László asztalosmester és Máthé József fodrászmester. Az ipartestület jegyzője Horváth József kőművesmester. A községben külön szervezettel működik az Iparos Kör.

Bergstein Béla, épület és bútorasztalos, Fő-u. 1910 óta működik a szakmában, mint segéd Pozsonyban dolgozott. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Az ipartestület tagja. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. 11 hónapig volt az orosz és román fronton.

Özv. Bódis Józsefné, mészáros, Fő-u.

Bódis János, hentes.

Borbély Sándor, cipészmester.

Borvendég Endre, mészáros és hentes, Malom-u. A szakmában 21 éve működik és 1921 óta önálló. Mint segéd Győrött és Magyaróváron szerzett gyakorlatot. Az ipartestület és iparos kör tagja. 1914—1919-ig szolgált, 12 hónapig volt az orosz fronton és 36 hónapig orosz fogságban.

Csere Ferenc, szabómester, Homok-u. 37 éve dolgozik a szakmában és 27 éve önálló mester. Mint segéd helyben, Komáromban és Győrben dolgozott. Az ipartestület és iparos kör tagja. 1914—1918-ig katonai szabó volt.

Csaplár József, épület és bútorasztalos, Csend-kert. Egy tanoncot tart, 6-ot szabadított már. 1909 óta van a szakmában. 1921 óta önálló mester. Mint segéd Győrött és helyben dolgozott. Az ipartestület tagja. 1912-ben a győri tanoncmunka kiállításon arany oklevelet szerzett. 1915—1918-ig szolgált, 20 hónapig az orosz és olasz fronton.

Dedinszky Pál bognármester.

Dosztóf József, mészáros, Fő-u.

Farkas Viktor, bognárm., Fő-u. 247.

Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. A szakmában 1897 óta dolgozik. Az ipartestület előlj. tagja, az iparos kör vál. tagja. 1916—1918-ig szolgált, 21 hónapig az olasz fronton.

Galambos Sándor, cipészm., Fő-u. 1898 óta van a szakmában és 1910 óta van önálló műhelye. 7 tanulót szabadított már. Az ipartestület és iparoskör tagja. 1914—1918-ig volt katona ; 4 hónapig a fronton és 39 hónapig orosz fogságban.

Gere Márton cipészmester.

Günsberger József fényképész.

Horváth János, Köves-u. 413. Épület és bútorasztalos műhelye 1927 óta áll fenn. A szakmában 1918 óta dolgozik. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja, az iparoskör vál. tagja. Mint segéd Komáromban és Budapesten szerzett gyakorlatot.

Kreinikker Gyula, bognárm., 497.

Lakatos Vilmos, Szabadhegy-u., uri és női fodrász üzlete 1920 óta áll fenn és 1907 óta áll a szakma szolgálatában. Mint segéd Budapesten és Győrött dolgozott. Egy tanoncot tart. Az ipartestület tagja, az iparoskör vál. tagja. 1915—1918-ig volt katona, 24 hónapig a fronton. Egyszer sebesült.

Matesz Imre, kovácsmester, Fő-u. 236. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn és a szakmában 1897 óta dolgozik. Átlag 1 tanoncot tart. Az ipartestület elnöke, az iparoskör előlj. tagja. Mint segéd Budapesten, Győrben, Pozsonyban és Sopronban szerzett gyakorlatot. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig az orosz fronton.

Máté Benő, szabó, Fő-u. 251.

Máthé József, uri és nőifodrász, Fő-u. 38 éve dolgozik a szakmában, 19 éve önállóan. Jelenlegi üzlete 1921 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Mint segéd Salgótarján, Kassa, Budapest városaiban szerzett gyakorlatot. 1914—1918-ig szolgált és 38 hónapig volt a fronton.

Mészáros József szabómester.

Nagy János, kovácsmester.

Nagy László, épület és bútorasztalos, Etelka telep. 1891 óta működik a szakmában és 1926 óta önálló mester. Az ipartestület békéltető bizottságának tagja, az iparoskör tagja. Mint segéd Nagyigmándon és Budapesten dolgozott. 1918-ban vonult be.

Nagy Vilmos, kávéház és vendéglőtulajdonos, Fő-u. Korlátlan italmérési engedélye 1926 óta van. Korábban 1910—1912-ig főpincér volt ; 1912—1919. önálló fűszer- és hentesüzlete volt. 1 pincért tart. Az ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, 48 hónapig volt az orosz és olasz fronton.

Németh Károly vendéglős.

Özv. Pokk Károlyné kovácsmester, Fő-u. 779. Üzemét 1892-ben néh. férje alapította s most két fia, Imre és Mihály vezeti. 1 segédet alkalmaznak. Az ipartestület, iparos dalárda, Kossuth asztaltársaság tagja. Imre az olasz fronton harcolt, a K. cs.-k. birtokosa.

Polmüller Ferenc, kőművesmester, 546/a házszám. A szakmában 1901 óta működik és 1922 óta önálló mester. Az ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság és iparoskör tagja. 1914—1916-ig szolgált, 12 hónapig volt a fronton. Egyszer sebesült.

Rácz Antal, uri fodrászm., Fő-u. Önálló üzlete 1908 óta áll fenn. A szakmában 30 éve dolgozik. Az ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és iparoskör tagja. 1916—1918-ig szolgált, mint egészségügyi katona.

Régensburger Ferenc, gépész és kovács, Etelka-telep. A szakmában 1900 óta dolgozik és 1918 óta önálló mester. Mint segéd Komáromban és különböző tanfolyamokon szerzett gyakorlatot. Az ipartestület és iparoskör tagja. 1914—1918-ig szolgált és 8 hónapig volt a fronton.

Sárkány Sándor, ácsmester, Fő-u. Önálló műhelye 1925 óta van, azóta önálló mester, de a szakmában 1908 óta munkálkodik. Átlag 1 segédet tart. Az ipartestület és az iparoskör tagja. Komáromban volt segéd. 1915—1918-ig katonáskodott és 12 hónapig volt a fronton.

Süveg József, csizmadiamester, Komáromi-u. 46. A szakmában 1904 óta működik és 1922 óta önálló mester. Az ipartestület tagja, az iparoskör pénztárnoka. 1914—1918-ig szolgált. 14 hónapig volt az orosz fronton. 50%-os rokkant.

Szabó Mihály, szabómester, Fő-u. Önálló mester. 1900 óta. Egy segédet tart. A szakmában 1898 óta van. Az ipartestület előlj. tagja, vizsgáztató alelnök, az iparoskör tagja, volt pénztárnoka. 1914—1918-ig katonáskodott, 48 hónapig volt a fronton. Van kis ezüst, 2 bronz vitézségi érme és Károly cs. keresztje.

Szalay József, cipészm., Szabadhegy-u.

Szigeti Bálint, mészáros, Homok-u.

Szili László, cipészmester, Fő-u. 244.

Taar Károly sütőmester, Rektortelep. 1920-ban lett önálló. 1927-ig Győrszabadhegyen. Jelenlegi üzemét 1 segéddel 1927 óta vezeti. Az ipartestület, a Hangya tagja. A világháborúban 16 hónapig volt a fronton, majd 36 hónapig orosz fogságban. A kisezüst v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Tóth József, és társa **Szabó József,** uriszabók, Komáromi-út 30. Előbbi 1913 óta, utóbbi 1920 óta működik a szakmában, mindketten 1928 óta önálló mesterek. Átlag 2 segédet alkalmaznak. Az ipartestület és iparoskör tagjai. Nagyigmándon és Budapesten szereztek gyakorlatot.

Várkonyi István, Fő-u. Asztalos üzeme

önállóan 1919 óta áll fenn. 31 éve működik a szakmában. Egy segédet tart. Az ipartestület elölj., az iparoskör vál. tagja. 1914—1918-ig katonáskodott, 3 hónapig volt a fronton és 36 hónapig orosz fogságban.

Vécsei István, Fő-u. Épület- és díszműbádogos műhelye 1923 óta áll fenn, azóta önálló mester, 1911 óta dolgozik a szakmában. Az ipartestület tagja. Mint segéd Olaszliszkán, Kassán, Sárospatakon dolgozott. 1915—1918-ig szolgált, 36 hónapot az orosz fronton. Egyszer sebesült.

Vida Vince, sütőmester, Homok-u. 654. Ster és eladásra kenyérsütéssel foglalkozó üzeme 1926 óta áll fenn, a szakmában 1914 óta munkálkodik. Az ipartestület és iparoskör tagja. 1915—1918-ig katonáskodott, 34 hónapot volt a fronton. Egyszer sebesült.

Wieder Márton, cipészm., Malom-u.

Zontleitner József kőművesmester, Malom-u. 184. sz. 1909 óta működik ipara terén, 1928 óta önállóan. Az ipartestület, Hangya, iparoskör tagja. A világháborúban az orosz, román, olasz és török fronton harcolt. Bronz vitézségi érme és K. cs. k.-je van.

ADORJÁNHÁZA

Molnár Gyula kovácsmester. Mint segéd Adorjánházán, Jánosházán és Bobán szerzett gyakorlatot. 1925-ben lett önálló, ugyanaz idő óta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban 42 hónapig volt a fronton, megsebesült, 22 hónapig orosz fogságban sínylődött.

Novák Lajos bognármester. Szakmája fejlesztése körül 1917 óta szorgoskodik, 1926 óta mint önálló mester. Azóta ipartestületi tag.

Somogyi Kálmán cipészmester. Pápán szerzett gyakorlat után 1925-ben önállósította magát. Azóta az Ipartestület tagja. A világháborúban 7 hónapig harcolt a fronton, 36 hónapig olasz fogoly volt.

Szakál János ácsmester és korcsmáros. 1917 óta önálló, 1924 óta ipartestületi tag. Cecén és Budapesten segédkezett. A világháborúban 12 hónapig teljesített frontszolgálatot. Kis ezüst, bronz v. érme és K. cs. k. kitüntetése van.

AJKA

Balogh Károly cipészmester, Fő-u. 38. Az ipartest. volt elnöke, az iparosérdekek buzgó védelmezője. 1883. óta működik ipara terén. Győrött, Sopronban, Komáromban dolgozott segédkorában. 1890-ben létesítette mai műhelyét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Önállósága alatt 12 tanulót felszabadított. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

Csafit Sándor cipészmester, Horváth-u. 1920. óta dolgozik a szakmában. Veszprém nagyobb cégeinél volt segéd. Szaktanfolyamot végzett. 1922. óta önálló mester, üzemében 1 segéd és 1 tanonc működik. Munkájáért 1923-ban elismerő oklevelet kapott. Tagja az Ipartestületnek és a Polg. Olv. Körnek. 1916—1928-ig vett részt a háborúban.

Csongrád István kovácsmester, Berendi-u. Az Ipartest. tevékeny tagja, az Ip. Polg. Olv. Kör elnöke. 30 éve működik az iparfejlesztés terén. Mint segéd Budapesten, Győrben végzett szaktanulmányokat. 1920-ban önállósította magát s azóta 8 tanoncot felszabadított; jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot oktat. 22 hónapi orosz frontszolgálata közben megsebesült. K. cs. k. tulajdonosa.

Forintos Lajos borbélymester. Ipartestületi és Ip. Köri tag. 1908. óta gyakorolja iparát. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Tátrafüreden stb. praktizált 1918-ig, mikor megalapította saját üzemét, ahol 1 tanoncot alkalmaz. 1915—1918-ig harcolt a hazáért különböző frontokon ; kitüntetései : bronz vit. é., seb. é., vas, és K. cs. k.

Hinger Kálmán mészáros és hentes, Öreg-u. 215. 1886. óta működik a szakmában. Budapest és Veszprém nagy üzemeiben volt segéd. 1909. óta önálló mester, jelenleg 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik géperőre berendezett üzemében. Tagja az Ipartestületnek és Ip. Körnek. Fia : Kálmán 1916—1918-ig harcolt a hazáért.

Kenessey Károly géplakatos és mechanikus, Malom-u. Az Ipartest. és Ip. Kör vál. tagja. 1912-től folytatja mesterségét Segédkorában Győrött a katonai gőzmosóda vezetője volt. 1925-ben megalapította műhelyét s azóta 2 tanonccal önállóan dolgozik. A világháborúban a fronton védte a hazát ; K. cs. k., bronz vit. é. és seb. é.-mel tüntették ki.

Kovács József sütőmester, Vörösköz. Vál. tagja az Ipartestületnek és Ip. Körnek. 20 éve dolgozik a szakmában. Siófok és Veszprém nagy üzemeiben tökéletesítette szaktudását mint segéd. 1922. óta önálló, műhelyében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1915—1918-ig a fronton harcolt. Kitüntetései : kis ezüst, bronz vit. é., K. cs. k.

Krámli Károly cipészmester, Lipótkö. 1912-től a cipészipart gyakorolja. Budapesten és Veszprémben nagyobb üzemekben működött mint segéd. 1920-ban megalapította műhelyét, ahol 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartest és Ip. Kör tagja. A világháborúból 14 hónapot orosz fronton töltött, ezután fogságba esett.

Radits József úriszabó mester, Vörösköz. 1905. óta működik az iparfejlesztés terén, 1922. óta önállóan. Segédként a nagy ma-

gyar városokban dolgozott. Jelenlegi, saját üzemében 2 segédet és 2 tanoncot oktat. Az Ipartest és Ip. Kör vál. tagja. 1913—1920-ig szolgálta a hazát ; két bronz vit. é. és K. cs. k. tulajdonosa.

Sipos István fényképész. Az Ipartest. és Ip. Kör tagja. 1914. óta folytatja iparát. Elvégezte az Iparműv. Iskolát, majd mint segéd Budapesten praktizált. 1916-ban önállósította magát s jelenleg a község és környéke részére dolgozik.

Tóth József cipészmester. Bőrösköz. Ipartestületi és Ip. Köri tag. 1896. óta működik ipara fejlesztésén. Segédként Budapesten, Szegeden, Miskolcon stb. tanulmányozta szakmáját. Szaktudását 1901-ben Szegeden ezüst oklevéllel, 1903-ban Magyarkanizsán díszoklevéllel tüntették ki. 1912 óta önálló, 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban 10 hónapig a fronton küzdött, 52 hónapot orosz fogságban töltött.

Balog Sándor asztalos, Horváth-u. **Bognár Lajos** úriszabó, Hideg-u. **Haász Ferenc** úriszabó, Horváth-u. 21. **Kiss József** kőműves, Bőrösköz. **Lorbert Ferenc** cipész, Bőrösköz, **Müller István** cipész, Vasút-u. **Papp Sándor** cipész, Horváth-u. **Primusz Ede** úriszabó, Bőrösköz. **Tavaszi István** úriszabó, Tótköz.

AJKARENDEK

Mits Ferenc mészáros- és hentesmester. Iparában 1920 óta működik. Mint segéd Veszprémben és Párisban dolgozott a legnagyobb üzemekben. 1926-ban lett önálló. A devecseri Ipartestület tagja. A világháborúban 18 hónapig volt a fronton. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

ALBERTI-IRSA

Az Alberti-Irsai Ipartestület, melynek kebelébe Dánszentmiklós iparosai is tartoznak, 1909-ben alakult meg. Tagjainak száma 212. A tagok által szegődtetett tanoncok száma 71, az alkalmazott segédek száma 85. A testület elnöke : Palcsek Géza cipőfelsőrészkészítő és bőrkereskedő ; szakosztályi elnök : Marton János cipészmester ; ipartestületi jegyző : Szivák János tanító. A testületnek saját székháza van.

Ceglédi (Winternitz) **Márton** kéménysepről, Irsa. Országút. Üzemét 1879-ben alapította s azt 3 segéddel folytatja. Megalapítója az ipartestületnek, felújítója és gyakorló mestere, kiképzője a tűzoltó testületnek. Tűzfelügyelő. Résztvett a boszniai hadjáratban. A tűzoltói 20 éves szolgálati érem tulajdonosa.

Demkovics Ferenc hentes és mészáros, Irsa, Kossuth-tér 70. Felszabadult 1918-ban, önálló lett 1923-ban. Egy segédje van. Résztvett a világháború olasz frontján, ott meg is sebesült. A Károly csapatkereszt birtokosa.

Dobos József lakatosmester, kerékpárjavító és kölcsönző, műszerész, Irsa, Országut. Felszabadult 1920-ban, mint segéd a Magyar Radiator gyárban és Haas és Somogyi cégnél dolgozott. Önálló lett 1926-ban

Ecsedy Lajos kalaposmester.

Fabók Mihály szabómester, Irsa, Vásár-u. 531. Felszabadult 1900-ban, önálló lett 1909 ben. Üzletében fia, ifj. F. Mihály is dolgozik. Az ipartestület volt előljárója, a tanonciskola delegáltja, a vizsgáló bizottság alelnöke, volt egyházi presbiter, iskolaszéki tag.

Fábián József férfiszabó.

Fegyverneki János, bognármester.

Fekete Sándor kovácsmester, Irsa, Rákóczi-u. 253. Üzemét még atyja, József alapította s azt atyjától 1922-ben véve át, 1 tanonc közreműködésével folytatja. Résztvett a világháború orosz, olasz és román frontján és a kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetést kapta.

Gál Sándor vendéglős.

Halkó Ferenc fodrászmester.

Bujdos János kovácsmester.

Halmos Gyula fodrászmester, Irsa, Régi piactér 57. Ipartestületi és tűzoltóegyesületi előljáró. Egy segédet foglalkoztat, azonfelül Gyula fia is résztvesz szakmájában. A világháborúban a 32-es gyalogezredben az orosz, szerb és olasz frontokon szolgált.

Havasi Sándor szabómester, Irsa, Petőfi-tér 241. Üzletét még atyja, Sámuel alapította és 1920-ban vette át. 1 segédet foglalkoztat. A vizsg. bizottság, az Iparos Kör tagja, a Dalos Kör zászlótartója. Résztvett a világháborúban az orosz fronton, ahol fogságba került. A fogságban is iparát folytatja.

Holló Imre hentes és mészáros.

Horváth József cipészmester.

Józsa Elemér asztalos, Alberti, Országút 444. Üzletét atyja, László alapította 1912-ben s ő 1928-ban vette át. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az orosz és olasz frontokon harcolt, az utóbbin fogságba került. 2 bronz v. érme és K. cs.-keresztje van.

Józsa Károly asztalosmester.

Kalmár Kálmán szabómester, Alberti, Országút. Az Ipartestület előljárója, leventeoktató, az Iparos Kör pénztárosa. 1920 óta önálló, 1—2 segéddel és 1—2 tanonccal dolgozik. Élénk részt vesz az ipartestületi

és társadalmi életben. A világháború orosz, olasz és román frontján szolgált. I. oszt. vit. érme, katonai érdemkeresztje, 2 bronz vit. érme és K. cs.-keresztje van.

Kiss Géza szabómester.

Kiss Gyula asztalosmester.

Kiss József szabómester, Alberti, Templom-u. 179. Ipartestületi előljáró, községi előljáró, az Iparos Kör 5 éven át pénztárnoka. Üzletét még atyja, Sándor alapította, ő maga azt 1912 óta folytatja. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. 4 tanoncot már felszabadított. A világháborúban a 7-es huszárezredben szolgált.

Klenk László szabómester.

Kovács Arnold szíjgyártómester.

Kovács József lakatosmester.

Kuszka János vendéglős, Irsa, Vaspálya-u. 682. Édesatyja, néh. Kuszka Jánostól vette át üzletét 1911-ben. A világháborúban a 7-es közös huszárezredben szolgált az orosz és olasz fronton. Neje: Kalmár Berta.

Lavicska József szerszám- és gépészkovácsmester, Alberti, Templom-u. 171. Az atyja, József által 1880-ban megkezdett iparát 1905 óta folytatja önállóan. Nagyatyja, Ferenc is kovácsmester volt. Öccsének fia, Ferenc is nála szabadult fel. Az Olvasó Kör vál. tagja, a Tűzoltó Egylet és Dalárda tagja. Résztvett a szerb fronton folyt harcokban.

Lavicska Lénárd kovácsmester, Irsa, Vásár-u. 522. Már mintegy 120 éve a Lavicska-család tagjai által fiúról-fiúra folytatott iparában 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. 4 középiskolai és 1 keresk. iskolai képzettsége van. Leventeegyesületi vezető, a Tűzoltóegylet, Dalárda, Olvasókör tagja, a Kath. Legényegylet vezető tagja. Tanoncai az 1926. évi kiállításon díszoklevelet és első díjat nyertek. Szolgált a nemzeti hadseregben.

Lieszkovszky Sándor cipészmester.

Lipthay János hentesmester.

Lőrincz Márton lakatosmester, Irsa, Országút 8. Felszabadult 1921-ben, mint segéd Budapesten, a Máv. istvántelki főműhelyében is dolgozott. 1928-ban lett önálló. Az Ifjúsági Önképzőegylet tagja.

Mészáros József cipészmester, Irsa, Országút 3. Felszabadult 1910-ben, önálló lett 1922-ben. 2 tanoncot alkalmaz, egyet már felszabadított. A testület zászlótartója. A világháborúban 34 hónapig volt az olasz, orosz és román fronton. Neje: Kiss Emilia.

Ifj. Miklián László hentes és mészáros. Alberti, Országút 184. Fióküzlet: Vásár-u. Üzleteit 1925-ben, illetve 1927-ben alapította. Iparát atyjánál tanulta. 2 segédet és rokonát, Miklián Imre tanoncot foglalkoztatja. A Sportegyesület, ipari Ifjúsági Egyesület tagja.

Musitz Jánosné sütőmester.

Müller Miklós sütőmester, Alberti, Országút 432. Felszabadult 1905-ben, önálló lett 1922-ben. Az Iparoskör bizottsági tagja. A fronton 42 hónapot töltött a 38-as gyalogezred kötelékében.

Nagy Péter cipészmester.

Palcsek Géza cipészmester és bőrkereskedő, Irsa, Országút 3. Az Ipartestület elnöke, volt virilista községi képviselő, a keresk. egyesület számvizsgáló tagja, a Petőfi Kultúregyesület választmányi tagja. Az Iparosok és Kereskedők Olvasókörének

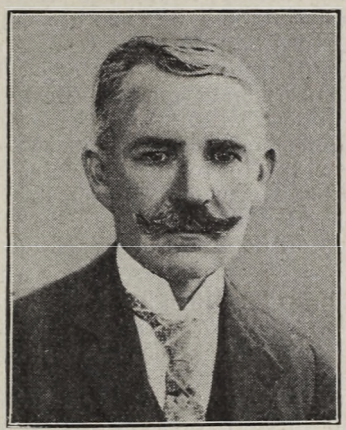

Palcsek Géza

ellenőre, a M. K. E. tagja. Tűzoltó és Dalkör, Kath. Énekkar tagja, a Leventeegyesület vál. tagja. Önálló lett Budapesten 1904-ben, majd 1 év mulva Irsára jött. Atyja János szintén cipészmester volt. Neje: Hanga Mária szintén iparoscsalád sarja.

Pasztorik József bognármester, Irsa, Árpád-u. 262. Az atyja, János által 1870 óta folytatott iparát önállóan 1914 óta vezeti. Mesterségét atyjánál tanulta, egyik fia, József viszont önála tanult és szabadult fel.

Piller Mihály férfiszabómester.

Sági Lajos lábbelikészítőmester.

Sági Sándor lábbelikészítőmester.

Sándor János szikvízgyáros, Alberti, Országút. 1910. év óta működik szakmájában mint képesített szóda- és gaze-gyártó. 4 gyermeke van, kik közül fia, Pál, Abonyban szintén szódagyáros. István fia a világháborúban hősi halált halt.

Strasser Lajos mészáros és hentes, Irsa, Erzsébet-tér 367. Az üzletet néhai Strasser Ábrahám alapította mintegy 120 év előtt, majd Kálmán folytatta. Tőle vette át Lajos, aki azt egy segéddel vezeti. Résztvett a világháború orosz frontján, ahol fogságba került.

Szarvas István kötélgyártómester.

Szántó János sütőmester, Irsa, Országút 83. Önálló lett 1900-ban, előbb Dunaharasztin, 1924 óta Irsán. Egy segédet foglalkoztat. Résztvett a világháborúban az 5-ös

tüzérezred kötelékében. István fia vendéglős, József fia hentesipart gyakorol. Neje : Baki Rozália.

Széplaky János úri- és hölgyfodrász.

Tolnai Géza kádármester, Alberti, 432. Atyjánál, Sándornál szabadult fel 1905-ben s tőle vette át a 70-es években alapított üzletet. Az Olvasókör választmányi tagja, a Tűzoltótestület őrparancsnoka. A világháború orosz frontján küzdött, ott fogságba is került.

Valencsik József hentes és mészáros, Irsa, Kossuth tér 60. Az 1920 óta fennálló üzletet Kovács Sándortól vette át s azt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Tagja volt a nemzeti hadseregnek. Mesterségét atyjától, Jánostól tanulta.

Varga János bognármester, Irsa, Vásár-u. 523. Iparát atyjától tanulta s üzletét is tőle vette át 1909-ben. Neje : Palcsek Etel szintén iparoscsaládból származik. Egyik fia Ferenc szintén bognármesterséget folytat.

Vudi József faesztergályos, Alberti, Templom-u. 178. 1920-ban lett önálló. Ipartestületi előljáró. A tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke. 1 HP és 2½ HP motorral van üzeme felszerelve, 2 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. A M. Á. V. szállítója. A világháború szerb, orosz és olasz frontján harcolt. Neje : Kiss Erzsébet, szintén iparos család sarja.

Zila János kádármester, Irsa, Iskola-u. 245. Felszabadult 1907-ben, önállósította magát 1922-ben. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Egy tanoncot már felszabadított. Résztvett a világháborúban a szerb és orosz fronton, hatszor megsebesült. 30%-os rokkant.

ALSÓGALLA

Amsohl Márton, kovácsmester.

Balázs István, kovácsmester. Iparában 1889 óta működik, 1926-ban lett önálló. 23 évig az állam szolgálatában állott mint gépész, gépkezelő, 3 évig pedig az almásfüzitői kőolajfinomítónál. A világháborúban az orosz fronton küzdött és 2 és fél évig volt fogságban. Az ipartestület, iparos olvasókör tagja.

Belusiák József, cipészmester, Vasút mentén. Az 1905 óta folytatott iparában 1922. évben lett önálló. 5 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. 5 tanoncot már felszabadított. Az ipartestület, olvasókör, tatabányai S. C. tagja. A világháborúban 4 hónapig volt a fronton, 38 hónapig orosz fogságban.

Frank János, kőművesmester, Fő-u. Üzemét 1928-ban alapította s azt 2 segéddel folytatja. Az ipartestület tagja.

Frank József, mészáros- és hentesmester, Vasút-u. Iparát 1918 óta gyakorolja és 1922 óta önálló mester. Az ipartestület tagja. A világháborúban 21 hónapig orosz fogságban sínylődött.

Goldberg Márkusz, kefekötőmester.

Gróf János, cipészmester, Vasút mentén. Iparában 1883 óta működik, 1895 óta önállóan. Már 30 tanoncot felszabadított. Jelenleg 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, olvasókör tagja.

Izing János, szabómester, Vasút-u. Üzemét még atyja, János, 1886-ban alapította, ő pedig 1927 óta folytatja önállóan 1—3 segéd és 1 tanonc alkalmazásával. Az ipartestület, olvasókör tagja. 2 évig volt a világháborúban, 2 évig orosz fogságban. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Izing Pál, kőművesmester.

Jachimják Péter, cipészmester.

Jäger Endre, szabómester, Vasút-u. Iparát 1902 óta gyakorolja, 1914 óta mint önálló mester. 2 tanoncot szabadított fel. 5 segédet, 2 tanoncot alkalmaz. Ipartestület, olvasókör, tanonciskola tagja, községi képviselő. Résztvett a világháborúban, az orosz és olasz fronton.

Kramil József, asztalosmester. A Kokovecz Imre által 1925-ban alapított üzemet 1927 óta folytatja 2 segéd és 1 tanonc közreműködésével. Résztvett a M. Á. V. épület és berendezési munkálataiban. 1916-ban ösztöndíj és elismerő oklevélkitüntetést nyert. Az ipartestület, olvasókör, felsőgallai polg. kör tagja. Résztvett az olasz front harcaiban. A K. cs.-k. birtokosa.

Majda István, sütőmester. Tatatóvárosi, komáromi és móri működés után 1928-ban lett önálló, azóta tagja az ipartestületnek. A világháború egész ideje alatt az orosz fronton szolgált.

Mlakár Ferenc, szobafestő- és mázolómester. Önálló lett 1922-ben. Azóta 7 tanoncot szabadított fel. Üzemét saját házában 8 segéddel és 4 tanonccal folytatja. A M. Á. V. munkálatait végzi. Az ipartestület, olvasókör, tatabányai iparoskör, művezetőkör, altiszti kör, sportklub tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálat után 1 évig olasz fogságban sínylődött. A nagyezüst, kisezüst v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Muraközy és Vastuka, asztalosmester.

Nobel Ferenc, vendéglős.

Papp József, cipészmester. Iparában már 1915 óta szorgoskodik és 1925 óta önálló. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, olvasókör tagja.

Podmaniczky András, kőmívesmester.

Raáb János, bognármester, 1911 óta folytatott iparában 1919. évben lett önálló. Egy segédet foglalkoztat. 4 HP. villanymotorral szalagfűrész berendezése van. Az ipartestület tagja. A világháborúban 9 hónapig volt a fronton.

Schlegl Mihály, mészáros- és hentesmester. Üzemét 1899-ben alapította, s azt 3 se-

géddel folytatja. 4 és fél HP. villanymotorral, zúzó- és vágógéppel van berendezve. A csendőrség szállítója. 3 segédet foglalkoztat. Az ipartestület, olvasókör tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálat után 18 hónapig volt fogságban. A II. o. v. é. tulajdonosa.

Schmidek Lipót bádogosmester.

Sznopek Márton, fodrászmester. 1900 óta üzött iparában 1906. évben lett önálló. 2 tanoncot felszabadított, most egyet és 1 segédet alkalmaz. Az ipartestület tagja. A világháborúban Przemysl várában foglyul esett és 3 évig volt fogságban. A kisezüst v. é. tulajdonosa.

Ulrich Mihály, szabómester.

Varga Péter, villanyszerelőmester. Iparában 1902 óta működött leginkább Pozsonyban, Szombathelyen, 17 évig a M. Á. Kőszénbányánál. 1924-ben lett önálló. Az ipartestület, olvasókör tagja.

Verli Ferenc, cipészmester.

Végh Lajos, borbélymester. Üzemét 1919 óta folytatja önállóan és 3 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 2 segédje és 2 tanonca van. Az ipartestület, olvasókör tagja. A világháborúban 24 hónapig volt a fronton, egyszer sebesült, 3 évig orosz fogságban volt.

Wachter Ferenc, asztalosmester.

Wittmann József, szikvízgyáros. Üzemét 1924-ben alapította és 1 munkással vezeti. Az ipartestület tagja, az olvasókör jegyzője, a tanoncvizsg. bizottság jegyzője. A világháborúban 22 hónapig volt a fronton. A nagyezüst v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Ifj. Zajácz Ignác, fodrászmester. A nagybátyja, id. Zajácz Ignác által 1904-ben alapított üzemet 1924 óta vezeti önállóan 2 tanonc közreműködésével. Az iparoskör, orsz. szociáldem. párt, alsógallai és tatabányai iparoskör, a Sportklub tagja.

ALSÓSÁG

Ágoston Elek úri- és nőicipészmester, Kertalja-u. Saját háza van és 1919 óta önálló üzeme, amelyet édesapja, Kálmán alapított 1850-ben. A szakmában 1912 óta működik és mint segéd Budapesten, Szentendrén és Celdömölkön dolgozott. A Temetkezési és a Levente Egyesület tagja. Résztvett a gorlicei frontáttörésben. K. cs.-k.-je van.

Farkas Mihály úri- és nőicipészmester. 1880 óta működik a szakmában és 1892 óta van meg jelenlegi önálló üzeme, amelyben a fia is vele együtt dolgozik. Az iparos társadalom élén mint alelnök eredményes tevékenységet fejt ki. Jótékonycélú előadásokat és mulatságokat rendez. Saját háza van.

Havasy József úri- és nőicipészmester, Celli-u. 99. Saját háza van és önálló üzeme 1925 óta, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1913 óta működik, mint segéd édesapjánál dolgozott. A Temetkezési és az Evangélikus Egylet választmányi tagja, a Levente Egylet oktatója. Résztvett a XIII. Isonzo-offenzívában és a Piavei ütközetben ; egy évig olasz fogságban volt. Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Herczeg Jenő épület- és bútorasztalosmester, Celli-u. 106. A szakmában 1919 óta működik. A helybeli plébánia, óvóda és a kath. iskola a nevezetesebb asztalos munkái. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Saját háza van. A Kath. Legényegylet választmányi tagja. 1918-ban vonult be, az olasz fronton harcolt. K. cs.-k.-je van.

Horváth Antal úri- és nőicipészmester, Vásár-tér 266/B. Saját háza van és jelenlegi önálló üzeme 1926 óta. A szakmában 1914 óta működik. Mint segéd Béssben, Grácban és Budapesten is dolgozott. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. A Temetkezési és a Levente Egylet tagja.

Kocsi József kőművesiparos.

Kovács József épület és géplakatosmester, Celli-u. 1916 óta működik a szakmában és 1925-ben alapította jelenlegi önálló üzemét, amelyben egy tanoncot tart. Mint segéd a Hofherr és Schranz és más nagy gyárakban dolgozott. Saját háza van. A Temetkezési és Ev. Ifj. Egylet választmányi tagja.

Malatkov Sándor épület- és bútorasztalosmester, Váli-u. Háza van és önálló üzeme 1922 óta, amelyben 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1904 óta működik és mint tanonc Moszkvában kezdte mint hadifogoly. Berlinben, Reichenbergben stb. is dolgozott. Az evangélikus iskola asztalos munkáit végezte. Az orosz hadsereg ben szolgált és német fogságba került.

Ruzsa László hentesmester. A szakmában 1903 óta működik. Mint segéd Bécsben szalámi- és jéggyárakban dolgozott. Jelenlegi önálló üzeme 1912 óta áll fenn. A Temetkezési Egylet választmányi tagja. A háború alatt üzemét vezette.

Süle Sebestyén kőművesiparos, Celli-u. Saját háza van és önálló üzeme 1912 óta A szakmában 1895 óta működik. 2—3 segédet foglalkoztat. A Temetkezési Egylet, a Hangya szöv. ellenőre, egyházközségi, iskolaszéki tag. 1914—1918-ig szolgált, 28 hónapig volt az orosz fronton. K. cs.-k. kitüntetése van.

Torma Kálmán cipészmester, Celli-út-

ALSÓPÁHOK

Horváth József malomtul. Szül. 1880-ban Mikefán, felszab. 1896-ban Nován.

Szombathely, Csorna és Zalaszentistvándon gyarapította tudását. 1909 óta vezeti önállóan malmát, mely gőzerővel működik.

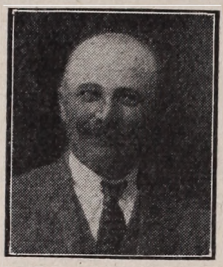

Horváth József

Községi képviselő. Résztvett a háborúban. Neje: Porpácsy Mária.

ALSÓSZOLNOK

Bedocs Imre férfiszabómester. Házszám 66. Iparában 1909 óta működik, 1927 óta mint önálló mester. Mint segéd Szentgotthardon, Rábakéthelyen és Grácban működött. Az Ipartestület, a Tűzoltóegylet tagja. A világháborúban 6 hónapig harcolt az orosz fronton, majd $3^1/_2$ évig orosz fogságban sínylődött.

Gáspár Ferenc cipészmester.

Racker Mátyás kovácsmester.

APÁCATORNA

Kutrovácz Gyula molnármester. Egy 10 lóerős motorral berendezett üzemet 1918-ban alapította s azt 2 segéddel folytatja. A világháború frontján 40 hónapig harcolt. K. cs. k. kitüntetése van.

Nagy Ignác férfiszabómester. Harmincegy év óta önálló mester. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 5 tanulót már felszabadított. Mint segéd Kiscellen, Keszthelyen és Szombathelyen szerzett gyakorlatot. 46 hónapig volt a fronton. Bronz v. érme van.

Schuller Lajos kovácsmester. Ipara fejlesztésén 1907 óta dolgozik, 1922 óta mint önálló mester. 1924 óta ipartestületi tag. 32 hónapig harcolt az orosz fronton.

ÁSZÁR

Farkas Jnos, kovácsmester.

Hahn Vilmos, bognármester.

Hirschler Antal, vendéglős.

D. Kovács Sándor, géplakatos. Iparát 1912 óta folytatja és 1928-ban lett önálló. Az ipartestület tagja. A világháború alatt a Nicholson-gyárba volt vezényelve, ahonnan Tirolba is kiküldték.

Rémai Imre, cipészmester, Pósta-u. 68. Üzemét 1920-ban alapította. Előzőleg 22 évig a kisbéri Brenwasser-cégnél dolgozott. Az ipartestület vál. tagja, a tanoncvizsgáló bizottságnak 3 éven át volt tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, megsebesült és 5 éven át orosz fogságban sínylődött.

Rumi József, kovácsmester.

ASZÓD

Bardóczy József, szabómester.

Breuer Péter mészárosmester; a m. kir. javítóintézet szállítója. 1912-ben szabadult fel. Önálló lett ugyanakkor Hévizgyörkön, majd katonai szolgálata után 1921-ben Aszódon. A tanoncvizsg. bizottság tagja. Az olasz, szerb és angol egyptom-suezi fronton harcolt a világháborúban.

Budai János, cipőfelsőrészkészítőmester.

Buth József, hentesmester.

Buzás József, szobafestőmester.

Dolinszky Pál cipőfelsőrészkészítő és bőrkereskedő. Iparát Budapesten tanulta, ugyanott dolgozott mint segéd és 1903-ban önállósította magát.

Geizer János, férfi- és nőiszabómester. Iparát Palánkán tanulta. 1908-ban szabadult fel, segédként Budapesten és Wienben dolgozott, 1920-ban lett önálló. A tanoncvizsg. bizottság tagja.

Haulits Antal, építkezési vállalkozó. Üzemét atyja, Antal alapította. Az Ipartestület elöljárósági tagja. 5 évig volt elnöke, régi községi előljáró, az építő bizottság tagja a szövetkezet igazgatósági tagja, a Polgári Kör alelnöke, az Ipartestület számvizsgálója, iskolaszéki tag. Az orsz. iparegyesület tagja. A kincstártól munkái elismeréséül 3 dícsérő oklevelet kapott. Régi aszódi család sarja. Elődei is építőiparosok voltak.

Haulits Elemér kőmívesmester és építési vállalkozó. Iparát Aszódon tanulta, segédként Aszódon, Budapesten Kőszegen és más városban dolgozott. 1901-ben lett önálló. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja. az O. K. H. felügyelő bizottsági tagja, a Polgári Kör tagja. A világháborúban hosszabb ideig volt a fronton. A bronz vitézségi érem tulajdonosa. Régi aszódi építőcsalád sarja.

Haulits Ödön, szobafestőmester. 1895-ben szabadult fel, elvégezte a technológiai esti tanfolyamot és az iparművészeti iskolát. 1903-ban önállósította magát. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a vizsgáló bizottság tagja. A világháborúban a szerb, román, olasz és orosz fronton harcolt. A K. cs. k. tulajdonosa.

Hozlinger Gyula borbély- és fodrászmester. Iparát Győrben tanulta, ugyanott és Budapesten s több vidéki városban volt segéd, 1895-ben Budapesten lett önálló, 1905-ben pedig Aszódon telepedett meg. Az Ipartestületnek 5 évig volt elnöke, most pénztárnoka. A tanoncvizsg. bizottság tag-

ja, a Hangya szöv. felügyelő bizottságának elnöke.

Kalmár Lajos szabómester, az aszódi

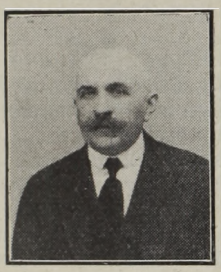

Kalmár Lajos

járási Ipartestület alelnöke, az iparostanonc iskolai bizottság és az Ipartestület vizsg. bizottság elnöke, városi képviselő, Levente-Egylet választmányi tagja, 28 évig volt állami iparoktató (művezető), 1925-ben lett önálló, 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Oroszlánrésze van az Ipartestület megteremtésében.

Kálmán Bertalan, gőzmalomtulajdonos. Telefon : 7. Négy középiskolai osztály, valamint a kocsifényezői ipar elsajátítása és önálló üzése után 1905-ben alapította gőzmalmát. Megyebizottsági tag, községi képviselő, a molnár szövetkezet vezető tagja, az Ipartestület, Polgári Kör tagja. A malomnak 100 HP gőzgépe, 5 db síkszitája van és 14 szakmunkást foglalkoztat.

Komár József, cipészmester.

Ifj. Lhotka Károly, kovácsmester.

Lőwinger Dávid, asztalosmester.

Vitéz Major István borbély- és fodrászmester. Üzemét 1919-ben alapította. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja, a Levente Egyesület szertárosa. A világháborúban 28 hónapig volt a fronton, orosz fogságba esett, ahol 22 hónapig sínylődött. A kis-, nagyezüst, bronz vitézségi érem, K. cs. k., porosz szolg. érdemkereszt tulajdonosa. Vitézzé avattatott 1926-ban.

Matheides István, pékmester. Az atyja, Sándor által 1883-ban alapított üzemet 1918 óta folytatja. Az 1907. évi budapesti nemzetközi kiállításon ezüstérem és oklevél kitüntetésben részesült. 2 segédet foglalkoztat. Az ezüst érdemkereszt és vaskereszt kitüntetéseket kapta.

Nemes József szabómester. Iparát Szegeden tanulta, 1901-ben szabadult, 11 évig Párisban dolgozott, ahol szabászati szaktanfolyamot végzett, 1922-ben önállósította magát, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a Törekvés Dalkör elnöke. A háborúban Franciaországban internálva volt.

Némedy Béla asztalosmester (Némedy Béla és Fiai cég). Üzeme 1858-ban atyja, Mihály által alapíttatott. Vajdahunyad vára és a mácsai vadászkastély asztalosmunkái az ő szakavatottságát dícsérik. Egy 7 HP és egy 5 HP villanymotor hajtja az üzem gépeit. Atyjától 1888-ban vette át az üzemet, 1918-ban pedig társul vette fiait : Bélát, aki felső ipariskolát végzett műasztalos és Jánost, aki gépészmérnök. Az 1901. évi budapesti ipari kiállításon és a gödöllői 1926. évi Faluszövetség kiállításon nagy ezüstérem és oklevél kitüntetéseket nyert. Fiai közül : István hősi halált halt.

Orovecz Sándor épület- és géplakatos. Szül. 1896-ban Hódmezővásárhelyen, 1925-ben lett önálló, 2 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja. A hódmezővásárhelyi ipari kiállításon oklevél kitüntetést nyert.

Ranyák János cipészmester.

Rattkay Miklián Gyula kép. kőművesmester, régi felvidéki nemescsalád sarjadéka. Üzemét 1896-ban alapította, 4—5 segédet foglalkoztat. A repülőgépgyár, a fiunevelőintézetbeli tisztviselőlak és több magánépület az ő munkáját dícséri. 1918 óta az Ipartestület elnöke, előzőleg előljárósági tagja volt. Községi előljáró, az ág. ev. egyház tanácsnoka, a Takarékpénztár felügy. bizottsági tagja. Fia, Ödön építőmester. 1925 óta önálló és atyjával együtt dolgozik. Az ő nevéhez fűződik a bagi iskola, a miskolci bakteriológiai intézet és több környékbeli iskola építése. Jelenleg gróf Széchenyi Gyulával építőipari vállalatot létesített.

Vitéz Sárosi József asztalosmester. Az apósának, Bursits Lajosnak elődei által a 70-es években alapított üzemet 1919 óta »Sárosi és Zajác« cég alatt vezeti. A kormányzó úr kenderesi lakásberendezése, ifj. Horthy Miklós kenderesi épülete és lakásának belső berendezése, gróf Almássy Imre, gróf Pejachevich Albert belső berendezése az ő munkáját dicséri. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja, a Levente Egyesület vál. tagja. 42 hónapig küzdött több fronton, megsebesült. Kitüntetése : 2-szer nagyezüst, bronz v. é., K. cs. k., seb. érem. Vitézzé avattatott 1926-ban.

Soós Imre borbély- és fodrászmester. Iparát születési helyén, Pácséron tanulta, segédként Budapesten, Szabadkán, Egerben, Zomborban stb. működött, 1911-ben lett önálló. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Szlanka János mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő. Az apósa, néhai Angyal Béla által 60 év előtt alapított üzemet 1906 óta folytatja önállóan. Az Ipartestület elöljárósági, tanoncvizsg.- és szabadító bizottsági tag, a Polgári Kör háznagya, a községi

elöljáróságnak, a Hangya felügyelő bizottságának tagja, vásárbíró. Az orosz és olasz fronton harcolt és kisezüst és bronz v. é., K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Tiborcz György cipészmester. Iparát Pécsett tanulta, 1900-ban szabadult fel s mint segéd Tolnatamásin, Budapesten dolgozott, megjárta Páduát, Milanót, Rómát, Nápolyt, Genovát. 10 éven át szaktanfolyamot végzett. A világháborúban az olasz frontokon küzdött.

Tillinger Antal sütőmester, Aradon született, Budapesten tanult, 1909-ben szabadult. Mint segéd Budapesten, Aradon, Győrött stb. dolgozott. Üzemében, amely 2½ HP villanymotorral van felszerelve, 3 segédet foglalkoztat. 1912-ben lett önálló Bagon és 1925-ben telepedett meg Aszódon. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság tagja. A világháborúban különböző frontokon harcolt. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Villin Gyula szíjgyártómester. Szül. : 1878-ban Buzniban, felszabadult 1895-ben, önálló lett 1903-ban. Az Ipartestületnek 20 éven át volt előlj. tagja. A tanoncvizsg. bizottság, a Polgári Kör tagja. A világháborúban a kisezüst, bronz v. érmet és K. cs. keresztet kapta.

Zsiga Imre épület- és géplakatos, autogénhegesztő. Szül. : Zsámbokon 1873-ban. Felszabadult 1892-ben, 1903—1906-ig önálló volt, majd Amerikában dolgozott mint főgépész, illetve műhelyvezető. A technológián szakvizsgát tett. 1922-ben lett önálló, 1 segédet és 3—4 tanoncot foglalkoztat.

BAJ

Gelbmann János, kőművesmester. Üzemét 1910-ben alapította s azt 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Gyakorlatát 1891 óta kezdődőleg, Tatán, Tatabányán és Budapesten szerezte. Az ipartestület tagja.

Wagner András, kőművesmester. 30 év óta működik szakmája fejlesztésén, 1921 óta önállóan. 1 segédet foglalkoztat. Az ipartestület tagja.

Wagner Ferenc, ácsmester. Iparát 1911 óta gyakorolja, 1926-ban lett önálló. 1 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület tagja. A világháborúban 27 hónapig volt a hadszintéren, ahol megsebesült. A vaskereszt és seb. érem tulajdonosa.

Wéber János, sütőmester. 1913-ban önállósította magát. Tatán és Bajon szerzett gyakorlat után, 1913 óta az ipartestület tagja.

Zách Pál, csizmadiamester. Ipara fejlesztése körül már 1882 óta szorgoskodik, 1900 óta önállóan. 1 tanoncot alkalmaz. Az 1897. évi komáromi kiállításon díszoklevéllel lett kitüntetve. A világháborúban 2 évig szolgált.

BAJA

A bajai Ipartestület 1885-ben alakult. Tagjainak száma : 1064. Az alkalmazott segédek száma : 567, a szegődtetett tanoncoké : 674. A testület elnöke : Tomasics Gyula kötélgyártó, a szakosztályok elnökei : Iszkeicz Tamás, Bitz Henrik, Majorisics Szilveszter, Vancsura Endre, Hegedüs János, Martinovics József, Szommer Nándor, Mikoleczky Ferenc, Topal János, Petrich Simon, Gugánovics Ferenc, Láng Mihály és Preimajer Pál. A testület jegyzője immár 21 év óta Nádas József. A testületnek egy, 1957 kötetet számláló tekintélyes könyvtára van. A városban az Iparos Kör külön szervezettel jelentős mértékben hozzájárul az iparostársadalom kultúréletének fejlesztéséhez.

Ackermann Gyula szabómester, Mátéházi-u. 23. Született 1893-ban. Mint segéd Kalocsán, Budapesten és Baján dolgozott. Szaktanfolyamot végzett. Jelenlegi önálló üzeme 1913 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az adókivető bizottság, a Kath. Legényegylet előlj. és a Baross-Szövetség tagja. 36 hónapig volt az orosz fronton, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : szül. Gergely Mária.

Adolf Mihály borbélymester, Rákóczi-utca.

Angeli József asztalosmester, Pacsirta-utca 17. és Erzsébet királyné-u. 33. Szül. 1889-ben és 1907-ben szabadult fel. Vándorútra indult és összesen 7 évig Budapesten, Bécsben és Olmützben segédeskedett. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn, 1—2 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A háború ban a vasuti és távirdász ezrednél szolgált.

Auth Frigyes fodrászmester, Pacsirta- és Wesselényi-u. sarok. Saját szerzeményű háza van és önálló üzeme, amelyben 1 tanoncot és 1 segédet tart, 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja, a Szakcsoport és vizsg. bizottság elnöke. Számos társadalmi és iparosegylet tevékeny tagja. Szül. 1894-ben és 12 éves korában apja üzletében kezdte a szakmát. Mint segéd Budapesten, Ujpesten és Baján dolgozott. A világháborút mint altiszt végigszolgálta. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Szabó Margit. Gyermekei : Frigyes és János.

Árpás Ferenc korcsmáros, Szent János-utca. Saját háza van és önálló vendéglője 1901 óta. Az Ipartestület, az Olvasó Kör

tagja, Önk. Tűzoltó Testület pártoló tagja. Szül. 1861-ben. Neje szül. Kőrösi Sarolta. József fia résztvett a világháborúban.

Árvay Antal papucskészítő-mester, Béla király-u. 8. Saját háza van és jelenlegi önálló üzeme 1895 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Született 1874-ben és ugyancsak Baján szabadult fel 1891-ben. Mint segéd Budapesten, Szegeden és Szabadkán dolgozott. 1915—1918-ig szolgált a háború alatt.

Babity Mihály papucskészítő-mester,

Babocsay Károly férfiszabómester, Attila-utca 19. Saját háza és önálló üzeme van 1909 óta. A város egyenruha szállítója. Egy segédet tart. Az Önk. Tűzoltó Testület alparancsnoka 1917 óta. Számos egylet és kör tagja. A tüzérségnél szolgált mint főtüzér és az orosz fronton volt. Született 1881-ben, Baján és 1897-ben szabadult fel. Mint segéd Németországban, Bulgáriában, Szerbiában és Romániában dolgozott.

Özv. Bagó Ferencné fazekas- és kályhásmester, Mészáros L.-u. 43. Ingatlan vagyona van. Üzemét néhai férje alapította 1918-ban, akinek 1924-ben történt elhúnyta óta özvegye és Ferenc fia vezeti. Egy segédet tart és fia a tanonc. Férje az Ipartestület vál. tagja volt. Néhai Bagó Ferenc, szül. 1884-ben. Neje : Czégényi Teréz 1888-ban született.

Bajai József szobrászmester. Született 1892-ben, Baján és itt végezte a középiskolát, képzőművészeti akadémiát Münchenben végzett és Budapesten az iparművészeti iskolát. A szekszárdi nemzeti bank, a helyi (belvárosi) templom, a bajai színház stb. szobrászati művek dicsérik nevét. Vezető tagja a helyi sport- és kultúregyesületnek. A Nemzeti Szalón művésztagja stb. A háborúban mint hadj. őrm. vett részt és bronz vitézségi érem (1914-ből) K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van.

Bajai kötszövőgyár, Horváth Lászlóné és Stern József, Kazinczy Ferenc-u. 44. Horváth Lászlóné, született Kunszentmiklóson és iparát is ott tanulta. Jelenlegi önálló üzemét 1908-ban alapította és 1909-ben férjhez ment Horváth László nyug. vasutashoz. Stern Józseffel 1926-ban társult. Fivére hősi halált halt. *Stern József*, született 1900-ban. Jelenlegi szakmáját 1923-ban kezdte. A cégnek háza van ; 1 tanoncot és 16 munkást foglalkoztat. 2 drb 1 HP villanymotorral vannak felszerelve.

Bakányi János kárpitosmester, Budapesti-u. 61.

Bankhardt Lajos asztalosmester, Batthyány-u. 23.

Baron Vilmos kőfaragó- és vésnökmester Rókus-u. 5. és Szent István-tér 11. Önálló üzeme 1904 óta van ; átlag 5 segédet és 3 tanoncot tart. A csávolyi hősi emlékmű, a helyi új postapalota összes kőfaragómunkái stb. dicsérik tehetségét. Számos egylet és kör vezető tagja. Szül. 1880-ban és 1896-ban szabadult fel Békéscsabán, 1909-ben nőül vette Ágai Margitot.

Batternay József hentes- és mészárosmester. Flórián-u. 9. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Szül. 1888-ban és felszabadult 1906-ban Baján. Neje szül. Guttenberg Mária. A Polg. Olv. Kör tagja. Résztvett a háborúban, a szerb, román, olasz, orosz és francia frontokon, kétszer súlyosan sebesült.

Vitéz Bácskai Jakab, kádármester, Budapesti-út 79.

Bácskai Sándor Mátyás korcsmáros, Madách-u. 27.

Bálint Gyula cipészmester, Rákóczi-u. 29. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. Szül. 1885-ben és szüleinél tanulta a mesterséget. 1901-ben szabadult. 1912-ben Budapesten cipész szaktanfolyamot végzett. Tagja az Ipartestületnek és számos társadalmi körnek. A háborút végigszolgálta, szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Kovács Lenke.

Benák István fodrászmester, Erzsébet királyné-u. 47.

Benczák Béla késesmester, Erzsébet királyné-u. 26. és Alkotmány-u. 4. Üzemét édesapja, Zsigmond alapította 1888-ban és fia 1920 óta vezeti. 3 HP vill. motorral van felszerelve. Az Ipartestület előlj. tagja. A segéd- és mestervizsg. bizottság alelnöke. A bajai Sakkör és számos kör és egylet vezető tagja. Szül. 1895-ben és 1910-ben szabadult fel. Neje szül. Seőczy Mária. 1915-ben bevonult és 18 havi frontszolgálat után 1916-ban orosz fogságba esett. Kisezüst vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Benhárdt István kárpitos-, paplanos- és díszítőmester, Budapesti-út 89. Háza van és 1905 óta önálló üzeme, amelyben átlag 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1884-ben és felszabadult 1901-ben. Mint segédet a helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 1914—1918-ig szolgált és az összes frontokon harcolt. Neje szül. Evelovits Katalin.

Berger János cipészmester, Alkotmány-utca 9.

Berger Károly fodrászmester, Zrínyi-u. 15. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Az Ipartestület előlj. tagja. A tanoncvizsg. bizotts. tagja. Az Iparoskör vál. tagja. Szül. Baján 1894-ben és itt szabadult fel 1908-ban. Szibériában nősült. Neje szül. Perschina Dóra. A mozgósításkor bevonult és Przemysl várában fogságba került.

Berta József csizmadiamester, Mátéházi-utca 17.

Beslity Benedek kovácsmester, Szent Antal-u. 64. Háza van, amelyet nejével, szül. Sility Máriával együtt szereztek. Önálló

üzeme 1917 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és a vizsg. bizotts. tagja. Szül. 1893-ban, felszabadult 1911-ben. 1914—1917-ig szolgált a háború alatt, amikor is mint 25%-os rokkantat szabadságolták.

Bényi László cipészmester, Tulipán-u. 6.

Bilischitz Mihály lakatosmester, Erzsébet királyné-u. 10. Nevezetesebb munkája a vármegyeház szakmunkái, amelyeket társas viszonyban végzett. Önálló üzeme 1914 óta áll fenn. 1 drb 3 HP vill. motorral van felszerelve. Az Ipartestület előlj. a tanoncvizsg. bizottság és a Iparos Kör tagja. Szül. 1890-ben és 1906-ban szabadult fel Baján. Neje szül. Gilitze Teréz. 1914-ben bevonult, 22 hónapot töltött a harctéren és 1917-ben szerelt le mint rokkant. K. cs.-k. és sebesülési érem tulajdonosa.

Bisztuczky Anna borbélymester, Budapesti-út 27.

Bitz Henrik kép. ácsmester, Szarka-u. 21. A Nemzeti Szálloda és számos helyi és vidéki köz- és magánépület dicséri munkáját. Önálló vállalata 1902 óta áll fenn. Az Ipartestület elnöke volt és hosszú éveken át előljárója. A szakcsoport elnöke. Számos gazdasági és kultúrális egyesület vezető tagja. A temetk. egylet alelnöke stb. Szül. 1870-ben és 1885-ben szabadult fel. A háborúban a 30. h. gy.-ezrednél szakmunkás volt.

Bócsa Sándor szűcsmester, Szeremlei-utca 41.

Bocsányi József ékszerész, Damjanich-utca 12.

Bohner Ferenc szabómester, Erzsébet királyné-u. 39.

Bohner és Tsai mechanikusok, Erzsébet királyné-u. 6. sz. Telefon 256. A cégtulajdonos Bohner Jenő szül. 1890-ben. Üzletét 1918-ban alapította, mint mechanikus 1926-ban lett önálló. Kerékpár és varrógép eladásával és javításával foglalkozik. Az Ipartestület, az OMKE tagja, azonkívül számos kultúrális és gazdasági egyesület tagja. 1914—1918-ig szolgált, az orosz, olasz, szerb, román frontokon harcolt. Koronás ezüst érdemkereszt, koronás vaskereszt, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Briglovits János csizmadiamester, Határ-utca 18.

Bruck Aladár aranyműves, Vörösmarty-utca 10.

Özv. Buday Istvánné vendéglős és szűcsmester, Erzsébet királyné-u. 4. Házuk van. A vendéglőt gyermekei vezetik. A szűcs üzletet néhai férje alapította 1888-ban. Férje 1905-ben meghalt és azóta ő vezeti gyermekei segítségével az üzletet. A vendéglőt 1918-ban alapították.

Buják Dezső kocsigyártómester, Váradi-utca 27.

Burger Lajos épület- és bútorasztalosmester. Rákóczi-u. 42. Szül. 1897-ben és felszabadult 1913-ban Szilágysomlyón. Jelenlegi üzemét 1924-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot tart. 1914—1918-ig katona volt, az orosz és a francia fronton volt. K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Zsivödteki Anna.

Burkovics István asztalosmester, Erzsébet királyné-u. 41.

Csanády Jenő szobafestőmester, Sárkány-utca 11. Háza van és önálló üzeme 1911 óta áll fenn. 1 segédet tart. Az Ipartestület, az Olvasó Kör és a Kath. Kör tagja. Született 1885-ben, felszabadult 1902-ben, 1914-ben vonult be, 22 hónapig volt orosz fogságban, ahonnan hazaszökött, mint szakaszvezető szerelt le. Neje született Sipos Margit, MANSZ tag.

Csatay Kálmán hentes- és mészárosmester, Vörösmarty-u. 5. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, azonkívül a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör, stb. tagja. 1914—1918-ig szolgált a háborúban, harctéren volt. Szül. 1894-ben és 1910-ben szabadult fel. Neje : szül. Wagenhat Róza, bajai család leánya.

Csatlós Béla üveges és üvegkereskedő Erzsébet királyné-u. 6. Önálló üzlete 1922 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. A Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1884-ben, Budapesten és 1899-ben szabadult fel. Neje : szül. Mikolecky Emilia. Csatlós 1915-ben bevonult és a leszerelésig az élelmezési osztagnál szolgált.

Vitéz Csávoly Antal kefekötőmester.

Cserba Irén harisnyakötőmester, Szent Antal-u. 45. Az üzem 26 éve áll fenn. Jelenlegi tulajdonban 1922 óta. Született 1894-ben, Baján. Az ipart az üzem alapítójánál tanulta és kb. 1916-ban szabadult fel. Az Ipartestület és több női egyesület tagja.

Csermák Ernő mészárosmester Váradi-utca 9.

Csilics Kálmán épület- és bútorasztalosmester, Szent Antal-u. 91. Szül. 1878-ban, felszabadult ugyancsak Baján 1894-ben. Jelenlegi üzemét 1907-ben alapította. Átlag 1 segédet és 1 tanoncot tart. A déli frontokon harcolt, ahol maláriát kapott, 2 bronz vitézségi érem kitüntetése van. Neje szül. Lóránt Zsuzsánna.

Csima András képesített kőművesmester,

Czérnay Imre nőiszabómester, Batthyány-utca 11. Önálló üzeme 1879 óta áll fenn. 20—30 leánnyal dolgoztat. Szül. 1853-ban. Az ipart apja házában tanulta. Eredetileg latainer pályára készült. 1900-ban az Ipartestület elnökévé választották meg, amely tisztséget 20 éven keresztül nagy önfeláldozással és ügybuzgósággal töltötte be. Alapította a nevét viselő ipartestületi

könyvtárt. Alapítója (1901) az Iparos Körnek, amelynek elnöke volt 20 éven át, jelenleg örökös tb. elnöke. Elnöke volt a

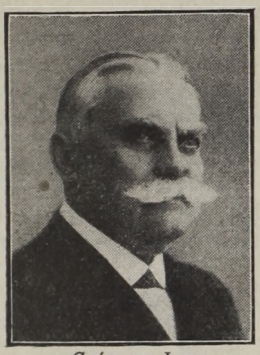

Czérnay Imre

ker. betegsegélyzőnek, az iparhatósági megbizottaknak, a honvédeket segélyező bizottságnak, a Temetési egyletnek, tagja az Iparkamarának, közig. bizottságnak stb. Neje szül. Simkó Teréz. Mindketten Baja város közönsége részéről sok ünneplésben részesültek.

Czindrics Gergely vendéglős, Galamb-u. 5. Háza van és vendéglője 1926 óta. Szül. 1881-ben Katymáron, felszabadult 1896-ban Manheimban (Németország). Fia szülőfalujában a szakmában működik. 1915—1918-ig katona volt az orosz fronton. Neje szül. Sibalin Mária.

Czurinty János kövezőmester, Wesselényi utca 24. Háza van és önálló útépítési vállalata 1922 óta. Állandóan 4 tanoncot és 2 segédet tart. Több nevezetes utat épített már. Szül. 1884-ben és felszabadult 1898-ban. Mint segéd Debrecen, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Zágráb, Belgrád, Villach stb. városokban dolgozott. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja, 1914—1918-ig szolgált, az orosz, szerb és olasz frontokon harcolt. Neje szül. Jerkovits Mária.

Özv. Deutsch Mátyásné Szent István-tér 6. A Nemzeti szálló, kávéház és vendéglő tulajdonosa. A lakóháznak és a szállónak is telekkönyvi tulajdonosa. A szállodát édesapja alapította 50 évvel ezelőtt. 24 alkalmazottat tart. 1 drb 20 HP villanyfejlesztő motorral felszerelve. József főhercegtől elismerő oklevelet nyert. Az üzem igazgatója Takács Vilmos, aki 1908-ban nőülvette Deutsch Erzsébetet, a szálloda tulajdonosának leányát. Városi bizottsági tag és számos gazdasági, kulturális és jótékonysági egyesület és kör vezető tagja.

Dienst István és fiai lakatosmesterek,

Dobokay Ferenc kőmívesmester, Szeremlei-u. 56.

Dobszay Elek kocsmáros, Szerencsi-út 2.

Özv. Dobszay Elekné vendéglős, Szent János hajóállomás. A vendéglőt néhai férje alapította 1888-ban. Özvegyi jogon 1928 óta vezeti önállóan az üzemet. Született helyben, 1854-ben. Az Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja.

Döbler József papucsosmester, Flórián-utca 6.

Dudás Jánosné kocsmáros, Szent János-utca. Két háza van és önálló üzlete 1906 óta, a saját nevén 1920 óta. Férje katona volt végig a háborúban. Az Ipartestület és az Iparos Olvasókör tagja.

Erhardt Pál épület- és bútorasztalos-mester, Rókus-u. 14. Háza és szőlője van, amely saját és felesége szerzeménye. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn és benne átlag 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1891-ben, felszabadult 1900-ban. 1912-ben Amerikába vándorolt, ahol szintén a szakmát folytatta. 1919-ben tért vissza. Neje szül. Pul Rozália.

Evetovits Pálné szül. Mundits Mária, hentes- és mészárosmester, Flórián-u. 5. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. 1 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1894-ben, felszabadult 1918-ban. 1921-ben férjhezment Evetovits Pálhoz, aki szintén hentes.

Érsek Jánosné, szül. Pócs Franciska fényképészmester, Takarékpénztár-u. 1. 1927-ben alapította üzemét, amelyben 1 tanuló és társa, Rosenbaum Jenő dolgozik. Szül. Zentán 1900-ban és 1914-ben szabadult fel. 1922-ben ment férjhez. Férje pénzügyőr, akinek vitézzé avatása folyamatban van.

Farkas Lajos épület- és bútorasztalos-mester, Petőfi-u. 51. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. 1 segéddel és 1 tanulóval dolgozik. Az államrendőrség szállítója. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1916—1918-ig szolgált. Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Született 1898-ban. Neje szül. Máté Mária.

id. Fehér István fazekasmester, Mátéházy-u. 25.

Fehér Jenő mérnök épitőmester (út- és magasépítés), telefon: 322. Szül. Székesfehérváron 1872-ben, mérnöki oklevelet

Auth Frigyes

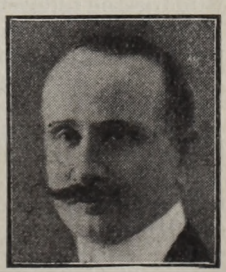

Fehér Jenő

1895-ben szerzett. Mint mérnök részt-vett a budai körvasút és az esztergomi vasútvonalat összekötő vaspálya és a

lónyavölgyi vasút építésénél. Ennek befejezése után Budapesten a államépítészeti hivatalba került. Innen az Erzsébet-híd építéséhez lett kirendelve. 1913-ban került a bajai városi mérnöki hivatalba, ahonnan mint műszaki főtanácsos ment nyugdíjba 1923-ban és azóta önálló épitési vállalkozó.

Fehér Lajos fazekasmester, Mátéházi-u.

Fehérváry István cipész- és csizmadiamester, Flórián-u. 50. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet foglalkoztat, 1920 óta áll fenn. Szül. 1895, felszabadult 1911-ben. Mint segéd Boszniában dolgozott. 1915—1918-ig szolgált, az olasz, orosz és francia frontokon harcolt. Sebesült, kis ezüst, bronz és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Gubernyák Ilonka.

Feigenbaum Simon kárpitos- és díszítőmester, Szent István tér 11. Jelenlegi üzemét 1919 óta vezeti önállóan. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja. Szül. 1890-ben és 1908-ban szabadult fel. 1914—1918-ig szolgált, háromszor sebesült. Öccse hősihalált halt. Neje szül. Németh Erzsébet.

Fekete Ignátz férfi- és női-szabómester és készruhakereskedő, Erzsébet királynéút 2. Háza van. Jelenlegi önálló üzeme 1910 óta áll fenn. Az Ipartestület és a Kereskedők Kaszinójának tagja. Szül. 1877-ben és szabadult 1892-ben. Mint segéd Budapesten és Kaposváron dolgozott. A háború alatt a tábori csendőrségnél szolgált nagyobbára. Neje szül. Schwartz Irén.

Fekete Jánosné kocsmáros, Szent György-utca 1.

Ferró Mihály hentes- és mészárosmester, Damjanich-u. 19. Háza, tekintélyes szőlője, és földvagyona van. Ifj. F. Mihály apjánál szabadult és mint segéd Budapesten fejlesztette szaktudását. Szül. 1878-ban és 1905-ben nőülvette Wankovits Rozáliát. A háborúban a 30. honv. gy.-ezrednél és a csendőrségnél szolgált.

Fischer István cipészmester, Hunyady-u. 50. Háza van és önálló üzeme 1919 óta. Az Ipartestület tagja. Szül. Dárdán 1878-ban és 1895-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten fejlesztette szaktudását. 1914—1918-ig a katonaságnál dolgozott a szakmában a Ludovikában mint műhelyfőnök. Neje szül. Ackermann Katalin.

Fischer Károly vendéglős, Szerencsi-u. 46.

Flesch Artur épületlakatosmester, Cirfusz F.-u. 39. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. 1—2 segédet és 2—3 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Szül. 1896-ban és 1910-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten és Szabadkán dolgozott. 1915-ben bevonult és az orosz fronton fogságba került. Neje szül. Vajda Julis.

Földes József kéményseprőmester, Kígyó-u. 21.

Füves György szűcsmester, Hunyady-u. 32. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja. Szül. 1898 és felszabadult 1916-ban. Mint segéd Münchenben dolgozott. 1916—1918-ig szolgált, légnyomást kapott, kisezüst, bronz vitézségi érem kitüntetése van. Neje szül. Soós Rózsika.

Gaál József bognár-, kovács- és kocsigyártómester, Rókus-u. 11. Jelenlegi önálló üzemét 1919-ben alapította. Átlag 3—4 segédet tart, — régebben 10—14-et. Autókarosszéria gyártásra is berendezkedett. Szül. 1891-ben, Budapesten a m. kir. Technológián 3 éven át szaktanfolyamokat végzett. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos Kör és Polg. Kaszinó stb. tagja. A háború kitörésekor tényleges szolgálatot teljesített. Az orosz fronton 3-szor sebesült és 11 lövést kapott. Orosz fogságba került, ahonnan mint 90%-os csererokkant tért haza. Neje szül. Pancsek Margit.

Gaál József

Gavallér József hentesmester, Szarka-u.

Gazdag András kovács- és gazdasági kocsigyártómester, Cirfusz F.-u. 39. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. Született 1894-ben, felszabadult 1911-ben. Mint segéd Budapesten és Pozsonyban dolgozott. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olvasó Körnek. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Neje szül. Ujváry Borbála.

Gedalja József sütőmester, Kölcsey-u. 6.

Gergely József épület- és bútorasztalosmester, Dalmady-u. 13. Társas üzeme 1920 óta áll fenn. 6 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb szakmunkái a városi bérházak, a tüdőgondozó, a szekszárdi kórház stb. Az Ipartestület vál. tagja. Szül. Baján 1892-ben. Szabadult 1909-ben. Neje szül. Virth Mária. A háború mint ténylegest érte a tengerészetnél.

Gilián Sándor kocsmáros, Kalvária-u. 5. Háza van és önálló üzlete 1924 óta. Szül. 1890-ben Baján, 1911-ben bevonult katonának és így érte a háború. 49 havi frontszolgálata van. Sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem, vaskereszt, K. cs.-k. és dicsérő oklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. Neje szül. Pintér Katalin.

Gindl Miklós Gyula épület- és bútorasztalos, Rákóczi-u. 50. Saját szerzeményű háza van és önálló üzeme 1922 óta. Nyári szezónban 3—4 segédet és 1 tanoncot tart. Szül. Baján 1891-ben. Felszabadult 1899-ben. Mint segéd Németországban dolgozott. A tüzéreknél szolgált, 1916-ban mint 50%-os rokkant szerelt le. Bronz vitézségi érem és K.-cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Deli Ilona.

Goldschmidt Zsigmond malomtulajdonos, Váradi érsek-u. 19.

Gottlieb Ödön épület- és műlakatosmester, Mészáros L.-u. 8. Önálló üzemét 1919-ben vette át. Átlag 1 segédet tart. 4 HP motorral felszerelve. Szül. Baján 1891-ben. Felszabadult 1910-ben. Az Ipartestület tagja. Az orosz fronton dum-dum lövést kapott és 50%-os rokkanttá vált. K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Jakab Gizella.

Gózon József kefekötőmester, Hentes-utca 8.

Gömöri István takácsmester, Parti-u. 22.

Gömzsik Imre kocsmáros, Kölcsey F.-utca 23. Háza van és 1921 óta korcsmája, azelőtt a fodrásziparban dolgozott. Az

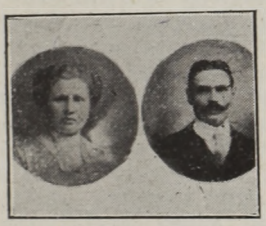

Gömzsik Imre és neje

Ipartestület és Olvasó Kör tagja. Szül. 1879-ben és 1898-ban szabadult fel. 1914-ben bevonult és súlyosan sebesült. 50%-os rokkant. Neje szül. Pfeiffer Mária.

Grünfelder Károly vendéglős, Kossuth Lajos-u. 19.

Guganovits Ferenc mészáros- és hentesmester, Parti-u. 17.

Gurcsik György cipészmester, Hunyadi-utca 18. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület, a Szakosztály, az Olvasó Kör stb. tagja. Szül. 1890-ben és 1905-ben szabadult fel. 1914-ben bevonult és a román fronton fogságba esett. Neje szül. Mososs Mária.

Gyimes János asztalosmester, Erzsébet-utca 37. Telefon: 259.

Gyulai Istvánné vendéglős, Szent János-utca.

Gyurosovits István kép. kőmívesmester. Damjanich-u. 5. Önálló vállalata 1906 óta áll fenn. Az Ipartestület vál. tagja és vezető tagja az összes helyi köröknek és egyesületeknek. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Szül. 1879-ben, felszabadult 1894-ben Baján. Mint segéd Abbáziában és Fiumében dolgozott. Képesítést 1912-ben nyert. Neje szül. Mattkovics Anna.

Halász Károly férfiszabómester, Szent Antal-u. 19.

Halmos Béla kép. cipészmester, Sárkány-utca 20. Háza van és önálló üzeme 1910 óta. Az Ipartestület, az Olvasó Kör és a Szakosztály tagja. A Technológia mestes-

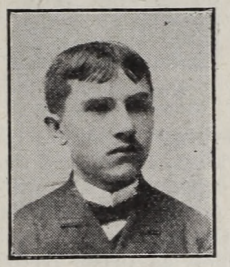

Halmos Béla

tanfolyamát 1909-ben kitüntetéssel végezte. Szül. 1875-ben Baján, felszabadult 1889-ben. 1914-ben katonának vonult be és hosszú időt töltött a különböző frontokon. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, érdemkereszt, K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Oszwald Teréz.

Hammer János vendéglős, Váradi érsek-utca 4. Háza van és vendéglője 1912 óta. Az Ipartestület, a Szakosztály és Olvasó Kör tagja. Szül. 1865-ben. Mint szíjgyártó 1883-ban szabadult fel. 1914-ben bevonult és a katonaságnál mint altiszt a szakmában dolgozott. Neje szül. Hofmeister Mária.

Ifj. Hammer János szíjgyártómester, Váradi érsek-u. 4. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Szül. Báttaszéken 1895-ben. Felszabadult 1910-ben. Mint segéd Pécsben és Németország nagyobb városaiban dolgozott. Az Ipartestület, az Iparos Olvasó Kör és a Kath. Olvasó Kör tagja. 1915-ben bevonult, az orosz fronton megsebesült és fogságba került. Neje szül. Szedlacsek Éva.

Hanák Endre vendéglős, Honvéd-u. 5. Apai háza van, akitől a vendéglőt is örökölte 1924-ben. Apja városi képviselő volt. Endre eredetileg cipőfelsőrészkészítő volt, mint ilyen 1921-ben szabadult fel. Született 1905-ben. 1924—1928-ig özv. édesanyja vezette a vendéglőt, ennek halála után vette saját kezelésbe.

Hauser István angol úri szabóság, Árpád-utca 8. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. 5—6 segédet és 4—5 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárója. A Petőfi Kör alelnöke és számos helyi gazdasági és kulturális egyesület vezető tagja. Szül. 1896-ban Vaskúton, felszabadult 1910-ben. Mint tanonc I. o. kitüntetést és díszoklevelet szerzett. Volt a fronton és sebesült (három helyen).

Felgyógyulása után 100—120 emberrel dolgozó tiszti szabóüzemet vezetett. Neje szül. Horváth Margit.

Hauser István

Hauzler György épület- és bútorasztalosmester, Szarka-u. 13. Önálló üzeme, amelyben átlag 2 segédet és 2 tanulót tart, 1910 óta áll fenn. A városnak és a Máv.-nak szállítója. Az Orsz. Asztalosmesterek Szöv. tagja. 1914-ben az orosz fronton súlyosan sebesült, 1916-ban orosz fogságba került. Neje szül. Heinrich Anna.

Hecht Géza vendéglős és szódagyáros, Pandursziget és Szt. István-tér 3, telefon: 312 és 190. Szül. Baján 1882-ben. Mint gyermek a könyvkötőipart tanulta és mint ilyen 1906-ban önálló nyomda- és könyvkötőüzemet alapított. Majd lapot is, amelynek felelős szerkesztője is volt. 1910-ben tért át a vendéglősiparra. Jelenlegi két vendéglője 1925, illetve 1927 óta áll fenn. Neje szül. Laufer Mária.

Hegedüs János cipész és orthopéd specialista. Szent Antal-u. 57. Jelenlegi önálló üzeme 1913 óta áll fenn és benne 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke. A Kath. népszövetség csoportvezetője volt 1908—1914-ig. Több kiállításon kitüntették munkáját. Mint segéd az Önképző Egylet szakiskolájának 2 éves tanfolyamát jelesen végezte. A háború alatt nagy tiszti cipőüzemet vezetett. Szül. 1872-ben és 1887-ben szabadult. A keres-

Hegedüs János

kedelmi minisztérium több kiállításra hivatalból kiküldötte. Második felesége szül. Varga Karolin.

Heilmann János esztergályosmester, Szeremlei-u. 36. Háza van és 1908 óta önálló üzeme. A Levente-egyesületek részére szállít. $1^1/_2$HP vill. motorral van felszerelve. Szül. 1874-ben és felszabadult 1893-ban. 1901-ben nőülvette Schissler Margitot. A háború alatt hadimunkákon dolgozott.

Heinrich József hentesmester, Szarka-u. 11. Üzeme, amely 1860 óta áll fenn és 1920 óta van saját kezelésben. Az Ipartestület előljárója. Szül. 1888-ban és 1906-ban szabadult fel. 1914-ben nőülvette Stahl Máriát, hentescsalád leányát. A háborút végigharcolta. Nagyezüst, kisezüst, szolgálati ezüstkoronás érdemkereszt, K. cs.-k. és II. oszt. német vaskereszt kitüntetése van.

Hekinger Lajos kefekötőmester, Batthyány-u. 25.

Hinterreiter István kőmíves- és cserepező mester, Sas-u. 4. Háza van és 1906 óta önálló üzeme, amelyben egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1872-ben Baján, felszabadult 1892-ben. Mint segéd és alvállalkozó sokfelé dolgozott, de mindig nagyobb vállalatoknál. 1907-ben nőülvette Eberling Margitot. 1916—1918-ig szolgált és egyszer sebesült.

Hintesszer János könyvkötő és papíriparos, Posta-u. 2. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 5 modern géppel van felszerelve. Az Ipartestület tagja, a szakcsoport elnöke. Tanonckorában aranyéremmel tüntették ki. Bevonult 1916-ban és nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetésben részesült. Szül. 1895; felszabadult 1911-ben. Neje szül. Kriskovits Rozália.

Hoffmann János borbélymester, Zrinyi-u. 2.

Hornyik Pál kefekötőmester, Mészáros L.-u. 7. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Született 1897-ben és felszabadult 1916-ban. Mint segéd Szegeden és Budapesten dolgozott, 1914—1918-ig szolgált és 24 havi harctéri szolgálata van az orosz és olasz frontokon. Neje szül. Klimitkó Mária.

Horváth Béla csizmadiam., Szeremlei-u.

Özv. Horváth Jánosné vendéglős, Bethlen Gábor-u. 1. Háza van. Az üzemet özvegyi jogon vezeti férjének 1923-ban történt halála óta. Férje harctéren szerzett betegségben halt meg. Az Ipartestület és Olvasó-Kör tagja, Mansz tagja stb.

Hönig Ferenc vendéglős és szállodás.

Huber Mihály képesített kőmívesmester, Rókus-u. 27. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület és a tanoncvizsgáztató-bizottság tagja stb. Háza van. Szül. 1886-ban, felszabadult 1904-ben. 1926-ban mesteri vizsgát tett. Nősült 1923-ban; felesége szül. Scheilinger Teréz. A háború alatt az utászoknál szolgált; az orosz, olasz és szerb frontokon volt. Rokkant, bronz vitézségi érem és tűzkereszt kitüntetése van.

Illa István sütőmester, Zrinyi-u. 16. Háza van és önálló üzeme 1883 óta. Ipari kiállításon ezüstérmet nyert. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és az Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1865-ben, felszabadult 1881-ben. 1888-ban nőülvette Hudy Erzsébetet.

Iszkeicz Tamás épület- és bútorasztalosmester. Dely fatelep. Nevezetesebb szakmunkái : a városi bérházak, női felső keresk. isk., Nemzeti bank, stb. Öt segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke. Számos gazdasági, kulturális és kath. egyesület és kör tagja. Bevonult 1914-ben és Przemyslnél fogságba esett. Szül. 1888-ban és felszabadult 1902-ben. Második neje szül. Herbanek Anna.

Jakab Márton vendéglős, Szeremlei-u. 11.

Jászlits András szobafestő- és mázolómester, Petőfi S.-u. 64.

Jerkovits István kovácsmester, Erzsébet királyné-út 13.

Jerkovits Zsigmond mázolómester, Wesselényi-u. 29. Háza és szőlője van. Önálló üzemét 1819-ben vette át. Átlag egy segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Olvasókör tagja stb. 1914—1918-ig szolgált, kétszer sebesült. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Szül. 1894-ben, felszabadult 1911-ben. Neje szül. Katanits Etel.

Juhász Ferenc kocsmáros, Alkotmány-utca 11. Szül. 1892-ben. Eredetileg kereskedelmi raktárnok volt és csak 1928 óta van vendéglője. A háború mint ténylegest érte és végigszolgálta az olasz fronton. Bronz vitézségi érem, érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Schneider Margitka.

Jung József mészáros- és hentesmester, Alkotmány-u. 17. és Cirfusz-u. 41. alatt fióküzlet. Háza van és 1911 óta önálló üzeme, amelyben 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., a Kath. Legényegylet, az Iparos Olvasókör tagja. Szül. 1887-ben és 1906-ban szabadult fel. 1914-ben bevonult, az orosz fronton sebesült és mint 50%-os rokkant szerelt le 1918-ban. Neje szül. Horváth Viktória.

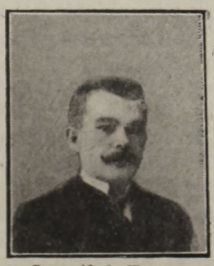

Jungábel Ferenc

Jungábel Ferenc cipészmester, Mészáros-utca 26. Önálló műhelye 1907 óta áll fenn. Átlag 4—5 segédet foglalkoztat. Raktárra is dolgoztat. A város szállítója. Tagja a ker. missziónak és több keresztény társadalmi egyesületnek. Mint segéd elismerő oklevelet nyert. Szül. 1880-ban és felszabadult 1897-ben. Neje szül. Friedrich Mária.

Juratovics Ferenc polgári és egyenruhaszabómester, Erzsébet királyné-út 17. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestület, az Iparoskör, a Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1883-ban és 1900-ban szabadult. 1914—1918-ig szolgált. A szerb és orosz harctéren volt, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kalmár József cipészmester, Erzsébet királyné-út 16. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1898-ban Kassán, felszabadult 1914-ben. Az Ipartestület tagja. 1919-ben nőülvette Kungl Erzsébetet.

Kaizer József hajóácsmester, Kápolnatér 6. Önálló hajóépítési és javítási vállalata 1923 óta áll fenn. Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja. Szül. 1885-ben és 1921-ben szabadult fel. 1914—1918-ig a szerb, olasz és albán frontokon szolgált. Neje szül. Liszka Etel.

Kanyó László villany- és rádió-, telefonszerelő és mechanikus vállalat, Váradi u 18. Üzemét 1924-ben alapította, 4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és több kör tagja. Szül. 1904-ben. Szegeden felsőipariskolát végzett 1923. Azután Franciaországban szerzett gyakorlati szaktudást. Nőtlen.

Kapitány Zoltán kocsigyártómester. Cirfusz-u. 40. Az üzem a XVIII. század óta áll fenn elődei kezében. 1924-ben vette át. 3—4 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a budapesti Törekvés sportegylet tagja. Szül. 1901-ben és 1922-ben szabadult fel. Üzemét géperőre szereli át. Neje szül. Fiechel Erzsébet.

Kapots Ferenc épületlakatos- és vízvezetékszerelő mester. Háza van és önálló üzeme 1891 óta. Átlag 6—8 segédet tart. Több ipari kiállításon kitüntetésben részesült. Az Ipartestület és számos egylet és kör vezető tagja. Szül. 1862-ben, felszabadult apjánál 1879-ben. Az Országház építésén mint h. munkavezető dolgozott.

Vitéz Kara János épület- és műlakatosmester, Petőfi Sándor-u. 75. Az üzemet néhai édesapja alapította 1878-ban, akitől 1922-ben örökölte. Átlag 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a Kath. Legényegylet gazdája. Szül. 1888-ban, 1914-ben bevonult, mint szakaszvezető az olasz fronton harcolt és az oroszon, ahol sebesült. 12 havi frontszolgálat után orosz fogságba került. 1921-ben tért haza. Nagyezüst, kisezüst, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1927-ben avatták vitézzé.

Özv. Karagits Istvánné, szül. Mahr Julianna, hentes- és mészárosmester, Szent Antal-utca 8. Férje 1915-ben az orosz fronton hősi halált halt. Az üzemet néhai férje 1897-ben alapította. Most István fia vezeti, aki 1906-ban született, 1923-ban szabadult fel a szülői házban. Aktiv sportjátékos a BTSE-nél.

Karajkó Lajos képesített kovácsmester, Szent István-út. Háza van és önálló üzeme 1914 óta. 1926 óta az Ipartestület elnöke. Számtalan helyi társadalmi és kultúrális egyesület vezető tagja. Született 1889-ben és 1907-ben szabadult. Mint segéd Budapesten és több nagy városban előkelő üzemekben fejlesztette szaktudását. 1914—1918-ig szolgált. Az orosz és szerb frontokon harcolt.

Kardos Anna nőiszabó, Szeremlei-u. 4.

Katanics Antal útépítési kövezőmester vállalkozó, Szent Antal-u. 24. Önálló üzeme 1908 óta van. A bajai Közgazdasági Bank igazgatósági tagja, városi választott képviselő, a Bácska sportegylet elnöke. 1914—1918-ig a IV. hidászzászlóaljnál szolgált. 4 hadiérem kitüntetése van. Mint hadapródőrmester szerelt le. Szül. 1886-ban. Érettsé-

Katanics Antal

gizett a VIII. ker. budapesti főgimnáziumban. — 1907-ben apjánál szabadult fel. 1921-ben nőül vette Hárs Máriát.

Kácsor József cipészmester, Határ-u. 6.

Kádas Lajos kéményseprőmester, Tóth Kálmán-u. 64. 1927 óta önálló a IV. kerületben. Született 1885-ben, felszabadult 1903-ban, mint segéd Pozsonyban, Szekszárdon stb. dolgozott. 1926-ban mesteroklevelet szerzett. Ez évben került özv. Rottmannéhoz, akinek halála után a kerület megbízottja lett. Egy segédet tart. 1914-ben bevonult és az orosz fronton fogságba került. Neje szül. Burza Mária.

Keller Mátyás cipészmester, Arany János-utca 2. Először 1910-ben önállósította magát. Az Ipartestület alelnöke, 1919 óta tölt be vezető szerepet az ipari életben. Az Iparoskör alelnöke. Szül. 1881-ben Baján. Felszabadult 1898-ban. Mint segéd Berlinben és Dortmundban töltött hosszabb időt. Az olasz és orosz fronton volt. Mint tüzér altiszt szerelt le.

Kemény József hölgyfodrász és illatszerkereskedés, Posta-u. 42. Először 1919-ben önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1921 óta van. 5 segédet, 2 tanulót és 2 alkal-

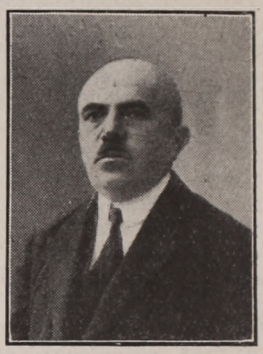

Keller Mátyás

mazottat tart. Ipari kiállításokon elismerő oklevelet és Budapesten a nemzetközi reklámkiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Született 1894-ben, felszabadult 1909-ben. A budapesti hölgyfodrász szakiskolát végezte. 1914—1918-ig szolgált, amikor is mint 60%-os rokkantat szabadságolták.

Keresztes János cipész- és csizmadiamester, Wesselényi-u. 30. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja, a Szakosztály előljárója. Az 1909-iki kalocsai kiállításon oklevél és díjkitüntetésben részesült. Született 1890-ben, felszabadult 1908-ban. A háború mint ténylegest érte. Az orosz fronton fogságba került, ahonnan szökés által szabadult.

Keszei János borbélymester, Béla király-utca 25.

Kinczler József géplakatosmester, Erzsébet királyné-út 43. Telefon: 2—18. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn, 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 6 HP szívógázmotorral van fel szerelve. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Szül. 1876-ban és 1892-ban szabadult. 14 évig művezető volt. 24 hónapot töltött a harctéren, sebesült. Vas érdemkereszt, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Neje szül. Podgurolecz Mária. Fia, József és veje, Agnelli József is résztvesz iparában.

Király Kálmán épület- és bútorasztalosmester, Kálmán király-u. 29. Háza van és önálló üzeme 1898 óta. Szül. 1868-ban és felszabadult 1884-ben. Az Ipartestület, az Olvasó Kör és a Szakosztály tagja. Két fia vett részt a háborúban. Vilmos fia az olasz fronton hősi halált halt mint zászlós és Kálmán fia rokkant. Neje szül. Klauda Katalin.

Kitanics Antal kefekötő, Szent Antal-u.

Kizel Mihály kádármester, Zrínyi-u. 25.

Klassán Ferenc molnármester, Szeremlei-utca 7. Háza van. A malmot atyjától vette

át 1911-ben. Egy segédet tart. Született 1884-ben és ugyancsak Baján szabadult fel 1902-ben. 1919-ben nőül vette Gilice Erzsébetet. Atyja az Ipartestület elnöke volt sokáig. 1914—1918-ig szolgált. Az orosz, szerb és olasz fronton harcolt. Kis ezüst és K. cs.-k. kitüntetése van.

Klaszán János bábsütő- és viaszgyertyaöntő-mester, Erzsébet királyné-út 39. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn. Fia vele

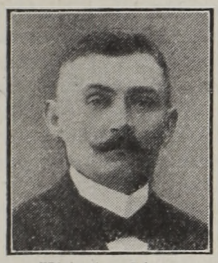

Klaszán János

dolgozik. Az 1903-iki kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület és Polgári Olvasókör tagja. Született Baján, 1875-ben, felszabadult 1893-ban. Neje szül. Igeit Mária. 1914—1918-ig a vasúti őrségnél szolgált.

Kling Gáspár cipész- és papucsosmester, Malom-u. 13. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület és Szakosztály tagja. Született 1873-ban, felszabadult 1889-ben. Neje született Tóth Ilona. 1914-ben kiment az orosz frontra, ahol fogságba esett, 5 és fél évig volt orosz fogoly. Bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kling János csizmadia és papucsos, Szt György-u. 6.

Kmetovics József hentes- és mészárosmester, Szent György-u. 37. Született: 1903-ban Szotin községben (Szerém vm.), felszabadult 1922-ben Baján. Mint segéd Budapesten szaktanfolyamot végzett. 1928-ban megalapította jelenlegi önálló üzemét.

Kneisel János vendéglős, Váradi-u. 23.

Özv. Knipf Ádámné, Váradi É.-u. 11.

Kollár János cipészmester, Kálmán király-u. 42. Háza van és 1923 óta önálló üzeme. Egy segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Szakosztály és az Iparos Olvasókör tagja. Szül. 1890-ben Baján és felszabadult 1907-ben. Neje szül. Szakolczay Julianna.

Koller János korcsmáros, Szent János-u. Szül. 1886-ban Baján. 4 polgárit végzett. Özvegy. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja. Bevonult 1914-ben, az orosz és szerb fronton harcolt a hazáért, sebesült és mint 100%-os rokkant szerelt le.

Vitéz Koltasi Péter képesített ácsmester, Szent György-u. 88. A vitézi széktől 20 hold v. t. kapott. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Az ácsmesterek szakosztályának pénztárosa. Szül. Baján 1892-ben és 1910-ben szabadult fel és 1926-ban szerezte meg a képesítést. 1914-ben bevonult, a szerb, olasz, orosz fronton volt 43 hónapig. Nagyezüst, kisezüst, bronz v, érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Klósz Anna.

Komlósi Géza épület- és bútorasztalosmester, Budapesti-út 29. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestületnek számvizsgálóbizottsági tagja, az Iparos Körben ugyanaz. Szül. 1893-ban Baján és 1911-ben szabadult fel. Neje szül. Vidakovics Anna. 1914—1918-ig szolgált; a szerb, orosz, román és olasz frontokon összesen 36 hónapot töltött.

Komlósy Sándor az ipartestületi vendéglő vezetője, Széchenyi-u. 6. Háza van és 1923 óta a jelenlegi üzem vezetője. Az Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja. Szül. 1878-ban és a cipész szakmában szabadult fel 1895-ben. A Polgári Kaszinó üzletvezetője volt 20 évig. Neje szül. Varga Mária. 1915—1918-ig katona volt. Az orosz fronton szolgált.

Kotescher Márton ácsmester, Szent Antal utca 64. Háza van és önálló üzeme 1917 óta. Résztvett az osztfiasszonyi fogolytábor felépítésében, a Palatinus-ház (Budapest), a gyímesi sodronypálya építés stb. szakmunkálataiban. 14 tanoncot szabadított fel. A 7. utász zljnál szolgált mint főhidász, amig mint rokkantat nem szabadságolták. Szül. 1882-ben. Neje szül. Szikinger Borbála.

Kozma Ferenc épület- és díszműasztalosmester, Uj-u. 4. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. 4—12 segédet és 2—3 tanoncot tart. 3 HP villanymotorral van felszerelve. Az Ipartestület és számos szakkör vezető tagja. Az Asztalosmesterek Országos Szövetségének 5 éven át elnöke volt. Szül. 1888-ban és felszabadult 1905-ben. Neje szül. Csincsák Mária. 1914—1918-ig segédszolgálatos volt a katonaságnál.

Krajcsovics Mihály órásmester, Petőfi-utca 32.

Krausz Gábor vendéglős, Szent István-tér 10. Telefon: 278. Az üzlet 1888 óta

† *Krausz József*

áll fenn és 1906 óta van a vezetése alatt. Az Ipartestület, a szakcsoport tagja. Részt vesz minden jótékony akcióban. Szül.

1881-ben Baján és itt szabadult fel mint géplakatos 1899-ben. Édesapja 1897-ben tűzvészben elhalt és ekkor átvette az ő pálinkamérését. 1916—1918-ig szolgált a háborúban mint altiszt. József fia hősi halált halt az olasz harctéren. Neje szül. Weisz Etel.

Kreskovits Péter kőmívesiparos, Kálmán király-u. 26.

Ifj. Krémer Károly mészáros- és hentesmester, Pacsirta-u. 4. Jelenlegi önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Az Ipartestület, a Szakosztály és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1895-ben, szabadult 1911-ben. Mint segéd Németországban dolgozott. Bevonult 1915-ben, az orosz és olasz harctéren volt, sebesült. Nagy ezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Dürnbach Erzsébet.

Kriksz Sándor kalaposmester, Erzsébet királyné-út 97. Háza van és 1901 óta önálló üzeme. Szül. 1879-ben Baján és itt szabadult fel 1891-ben. Első neje halála után nőül vette Kontleg Borbálát. 1914-ben bevonult, súlyosan sebesült, leszerelt 1918-ban. Bronz v. é., K. cs.-k. kitüntetése van.

Krisky Sándor mészáros és hentesmester, Szeremlei-u. 53.

Krizsity József fodrászmester, Erzsébet királyné-út 50. Önálló női és férfi fodrászata 1928 óta áll fenn. Az Ipartestület, a Sportegylet és a Kath. Legényegylet tagja. 1925-ben mesteri oklevelet nyert. Szül. 1906-ban és 1923-ban szabadult fel. Neje szül. Meisl Teréz.

Kubatov János cserép- és palafedőmester. Budapesti-út 95. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Ipari kiállításokon első díjat

Kubatov János

nyert. 4 segédet tart. Az Ipartestület tagja. Szül. Baján 1906-ban, 9 éves kora óta apjánál tanulta az ipart. Apja 1926-ban halt meg. Neje szül. Halász Ilona.

Kulcsár Sándor asztalosmester, Budapesti-út.

Kungl Antal szabómester, Flórián-u. 3.

Kupka Dezsőné hentesmester, Flórián-utca 21.

Kurta István női szabómester, Szent László-u. 37.

Kühn József hentes- és mészárosmester, Kálmán király-u. 24. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja. Szül. 1896-ban, felszabadult 1912-ben. 1915-ben vonult be, harcolt az orosz fronton, kétszer sebesült. Nagy ezüst, kis ezüst, bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Nős, neje szül. Egi Terézia.

Kvilla József szabómester, Szeremlei-u. 3.

Laky István asztalosmester, Kígyó-u. 12.

Lampert István cipészmester, Petőfi Sándor-u. 68. és Erzsébet királyné-út 22. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a tanonc- és segédvizsg. bizotts. és a Kath. Népszöv. tagja. Szül. 1889-ben és 1901-ben szabadult fel. 1914 augusztusban súlyosan sebesült s utána mint 75%-os rokkantat szabadságolták. Neje szül. Gyurkity Mária.

Landstein Margit női szabómester, Kádár-u. 7. Önálló üzemét 1925-ben alapította. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Szakosztály, az Olvasó Kör és a Liszt Ferenc Kör tagja. Szül. Baján és itt szabadult fel 1915-ben. 4 középiskolát és kereskedelmit végzett.

Laub János, a Belvárosi Borozó vendéglőse, Cirfusz F.-u. 9. A tulajdonát képező üzemet 1928-ban alapította. Az Ipartes-

Laub János

tület, a Szakosztály és az Olvasó Kör tagja. Szül. Hidason 1902-ben, felszabadult 1921. ben, mint asztalossegéd. Később betegség miatt tért a vendéglősiparra. Neje szül. Leutner Mária.

László László sütőmester, Madách-u. 32. Telefon 3—25. Üzemét néhai L. Jakab alapította 1830 körül, ezt vette át 1892-ben, de már 1889 óta önálló mester. A városi kórházaknak 1902 óta szállítója és 1905 óta a tanítóképezdének is. Modern gépüzemre van berendezve. Az Ipartestület előljárója, a tanonc-, segéd- és mestervizsg. biz. elnöke. Szül. 1867-ben Baján és 1882-ben szabadult fel. Neje szül. Kohn Róza.

Lengyel György lakatosmester, Szeremlei-u. 26.

Lex Sebestyén épület- és bútorasztalosmester, Budapesti-út 15. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. és Iparos Olvasó Kör

tagja. Szül. 1889-ben és szabadult 1906-ban. 24 hónapot töltött a fronton, súlyosan sebesült. Bronz v. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetésben részesült. Neje szül. Studer Hildegard.

Lichter Miksa cipőfelsőrészkészítő mester, Flórián-u. 27. Önálló üzemét 1926-ban alapította. 2 alkalmazottat tart. Szül. Baján 1903-ban, felszabadult 1918-ban. Mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. Neje szül. Klinenberg Mária.

Lovrity Domin szabómester, Honvéd-u. 9. Szül. 1885-ben, felszabadult 1891-ben Mélykúton. 1918-ban önállósította magát, üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Bevonult 1916-ban és leszerelt 1918-ban. Neje szül. Glücksmann Mária.

Lőrinc Sándor szabómester, Széchenyi-utca 12.

Ludányi Sándor korcsmáros, Váradi érsek-u. 10. Önálló üzlete 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület és a Szakcsoport tagja. Szül. 1877-ben és felszabadult 1895-ben. Katonának 1915-ben vonult be, az olasz, román és orosz frontokon volt. Leszerelt 1918-ban. K. cs.-k. kitüntetése van. Neje Tompa Juliánna.

Lukács Tamás épület- és műlakatosmester (tűzhelykészítő speciálista), Mészáros L.-u. 57. Szül. Baján 1879-ben. Felszabadult 1896-ban. 1905-ben megalapitotta jelenlegi önálló üzemét, amely 3 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület előljáró tagja. A Kath. Legényegylet volt dékánja. Bevonult 1915-ben a vasútezredhez, 40 hónapot töltött az olasz fronton. Szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Miklós Anna.

Luspai Pál épület- és bútorasztalosmester, Budapesti-út 81. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. 2 tanoncot tart. Mint tanoncot díszoklevéllel tüntették ki. Szül. 1890-ben, felszabadult 1907-ben. 1914-ben bevonult és az orosz fronton fogságba esett, ahol 6 évet sinylődött. Neje szül. Mayer Anna.

Özv. Madár Zsigmondné és Tsai.

Maizl Antal csizmadiamester, Ősz-u. 5. Háza és szőlője van és önálló üzeme 1900 óta. 1 segédet tart. Az Ipartestület, a vizsg. biz. és az Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1879-ben, felszabadult 1895-ben. A szerb és olasz fronton volt mint őrvezető. Neje szül. Kovács Margit.

Majorisics Szilveszter és fia, szobafestő, mázoló és falimintakészítő mester, Hunyady-u. 5. 1894 óta van önálló üzeme. Általában 30 embert foglalkoztat. $1^1/_2$ HP villanymotorral van felszerelve. A baranyaszászvári templom, a helyi ref. templom, a plébánia templom, a Máv. palota, a ciszterci rendház, a Nemzeti szálló stb. stb. a nevezetesebb festési munkálatai. A háború alatt apa és fia is szolgált. Apa szolg. vask. kitüntetésben részesült, fia pedig bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetést kapott. Temesváron »Dokora« fiókgyáruk van.

Makay Antal hentes- és mészárosmester, Batthyányi-u. 18. Született 1899-ben Madarason, felszabadult 1915-ben. Jelenlegi 1870-ben alapított villanyerőre berendezett és 1923-ban átvett üzemében nagy raktári készletet tart. Átlag 2 segédet és 1 tanoncot tart. Tagja a Turul sportegyletnek, a Kath. Legényegyletnek stb. 1917-ben vonult be és az olasz fronton megsebesült. Neje: Gyurkity Anna.

Mamuzsits János bocskorkészítőmester, Béla király-u. 2. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. A Ker. Kath. Egyesület tagja. Szül. 1881-ben, felszabadult 1898-ban. 1914-ben bevonult, az orosz fronton harcolt. Vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Neje szül. Szép Etelka.

Mamuzsits József cipészmester, Petőfi-u. 71.

Marosovits Jenő bádogosmester, Erzsébet királyné-út 10. Önálló üzeme 1898 óta áll fenn. 1900 évi helyi kiállításon ezüst éremmel tüntették ki munkáját. Szül. 1872-ben és felszabadult 1888-ban, 1914—1918-ig mint hadimunkás szolgált. Neje szül. Matira Teréz.

Marosovits Ödön kőművesmester, Damjanich-u 23.

Marossy János cipészmester, Hunyady-u. 18. 1890 óta van önálló üzeme, melyben 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1865-ben és 1883-ban szabadult fel. Neje szül. Pető Anna.

Martinovits János sütőmester, Hangász-u. 3. 1923 óta van önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanocot foglalkoztat. Szül. 1894-ben, felszabadult 1911-ben. A háború alatt a 19. h. gy. ezrednél szolgált, az orosz, olasz és albán fronton harcolt. Bronz vitézségi érem, szolg. érdem kereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Werk Mária.

Martinovits József csizmadiamester.

Matern János kocsigyártómester, Cirfusz F.-u. 51.

Matkovits István szobafestőmester, Róka-u. 1. Háza, szőlője van és 1925 óta önálló üzeme. Az Ipartestület, a szakosztály és Iparos Kör tagja. Szül. Baján 1896-ban. Szabadult 1913-ban. 1915—1918-ig katona volt. A szerb, olasz és orosz fronton harcolt. Neje: Gyurákovits Erzsébet. Gyermekei: Antal, Aranka és Erzsébet.

Matkovits János cipészmester.

Maul Ferenc szabómester, Zárda-u. 3.

Mátyay Béla mázolómester, Tóth Kálmán-u. 39.

Meyer István rézművesmester, Szeremlei-u. 49.

Mezei Mihály asztalosmester, Váradi É.-u. 55.

Méder Ádám kötszövő ipartelep, Szeremlei-u. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. 5—6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 4½ HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület elöljárója, a Legényegylet, a Tűzoltóegylet és az Omke tagja. Szül. 1881-ben és 1897-ben szabadult fel. Neje szül. Hermus Anna.

Méder József szabómester, Hunyadi J.-u. 54. 1913 óta van önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja. Szül. 1889-ben és 1907-ben szabadult fel. 1914—1918-ig mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan teljesített katonai szolgálatot. Neje szül. Molnár Juliska.

Miklóssy Alajos Ipartestületi tisztviselő és könyvtárnok, Mészáros-u. 44. Szül. 1896-ban Zomborban. Kalocsán érettségizett. A pécsi egyetemen joghallgató. Az Ipartestülethez pályázat útján jutott. Ipari kérdésekben a helyi lapok munkatársa. Vezetése alatt a könyvtár erősen bővült (2200 kötet) és folyton terjeszkedik. A polg. kaszinó tagja. Neje: P. Laczuska Anna.

Mikoletzky Ferenc kőmívesmester, Petőfi-utca 42.

Milasin Sebestyén úri- és női fodrászmester, Határ-u. 18.

Mojzes Péter cipészmester, Petőfi-u. 47 és Erzsébet-út 11. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn; 3 segédet és 3 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárója. Tagja és támogatója számos gazdasági, kultúrális és kath. egyletnek. Szül. 1885-ben és 1900-ban szabadult fel. 1914-ben bevonult, az orosz fronton súlyosan sebesült, minek következtében mint további harctéri szolgálatra alkalmatlan szolgált a leszerelésig. Neje szül. Krékity Juliánna.

Moráth István férfi szabómester, Korsó-u. 13. 1923 óta áll fenn önálló üzeme, amelyben 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály és a kör tagja. Szül. 1883-ban Vaskúton és 1899-ben szabadult fel. 1914-ben bevonult, az orosz harctéren sebesült és légnyomást kapott. 75%-os rokkant. Neje szül. Gyurákovits Juliánna.

Mormer Ferenc szűcsmester, Erzsébet királyné-út 57. 1902 óta van önálló üzeme, amelyben 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Több ipari kitüntetésben részesült. A Kath. Legényegylet elnöke, legénykorában dékánja volt. A Nemzeti Bank fiókjánál váltóbíráló, városi képviselő. 1914—1918-ig a tábori csendőrségnél szolgált. Szül. 1878-ban és 1894-ben szabadult fel.

Morner Lajos bognármester, Erzsébet-királyné-út 84. Először 1903-ban önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1922 óta áll fenn. Szül. 1876-ban és 1892-ben szabadult fel. Horvátországban. Tíz évet Amerikában töltött 1910—1920-ig. A Kath. Népszöv. tagja. Neje szül. Nyáray Ilonka.

Muskát András sütőmester, Tigris-u. 7.

Özv. Müller Jakabné sütőmester, Szeremlei-u. 22.

Müllerlei Alajos cipészmester, Csillag-u. 16. Először Báttaszéken önállósította magát 1903-ban. Jelenlegi üzeme 1926 óta áll fenn. Szül. 1880-ban és felszabadult 1898-ban. mint segéd Német-, Bajorországban és Ausztriában dolgozott. Az Ipartestület alelnöke volt 1889-ben Bécsben szaktanfolyamot végzett. Ipari kiállításokon díjakat nyert és kitüntetésben részesült. Neje szül. Schmidt Anna.

Nacsa András sütőmester, Béla kir.-u. 5.

Nádas József, az Ipartestület jegyzője, Erzsébet királyné-út 66. Szül. Baján 1876-ban. Édesapja fésűgyárában szabadult fel 1891-ben. Az üzemet 1902-ig édesapjával

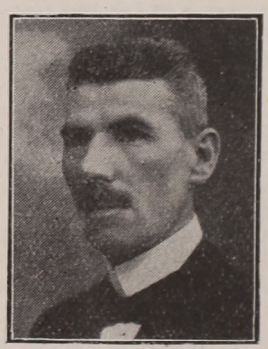

Nádas József

együtt vezették, azóta egyedül és önállóan, amíg a bizalom az Ipartestület jegyzőjévé nem választotta. Azóta csak a testületnek él. Számos gazdasági és kulturális egyesület tagja. A háború alatt mint altiszt szolgált. Neje szül. Varga Teréz.

Nebojszle János lakatosmester, Madách-utca 56.

Nehr István esztergályosmester, Szeremlei-u. 20.

Nettel Józsa nőiszabó-mester, Kádár-u. 11. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Szakcsoport és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1906-ban és felszabadult 1922-ben. Mint segéd Wienben is dolgozott és Budapesten.

Németh Antal kalaposmester, Katona J.-u. 1. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. Az Ipartestület elölj. tagja 1922 óta, az Iparos Kör vál. tagja stb. Szül. 1881-ben és 1897-ben szabadult fel Baján. Drezdában és Budapesten dolgozott mint segéd. 1914-ben bevonult, 12 hónapot töltött a szerb és orosz fronton. Súlyosan sebesült. Első neje halála után nőül vette Haracskó Terézt.

Németh Béla férfiszabó-mester, Erzsébet királyné-út 15.

Németh József szabómester, Szent János-u. 15.

Németh József csizmadia-, cipész- és papucsosmester, Szent János-u. Önálló üzemét 1919-ben alapította. 1 segédet tart. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1897-ben, felszabadult 1914-ben. 1915—1918-ig mint segédszolgálatos katonáskodott. Neje szül. Fuller Mária.

Novák Antal cipészmester, Flórián-u. 13. Önálló üzeme 1900 óta áll fenn. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1866-ban, felszabadult 1885-ben Baján. A háború alatt fiai teljesítettek katonai szolgálatot. Neje szül. Schermann Regina.

Nuszpl József cipészmester, Szentgyörgy-utca 7.

Nuszpl Márton cipészmester, Flórián-utca 37.

Obadovits Antal bognármester, Erzsébet királyné-út 43.

Vitéz Oczay József kőművesmester és gazdálkodó, Háromnyúl-u. 47. Háza van és 20 hold vitéztelke, továbbá nagyobb bérlete. 30—35 alkalmazottat tart. Az

Vitéz Oczay József

Ipartestület előljárója, a Szakosztály elnöke. Városi és törvényhatósági bizottsági tag. Több albizottság tagja. Szül. Baján 1892-ben és 1909-ben szabadult fel. Képesítést 1925-ben nyert. Mint ténylegest érte a világháború, a szerb, orosz, olasz és román frontokon harcolt. Nagy ezüst, kis ezüst v. érem, K. cs.-k. kitüntetése van. 1924-ben avatták vitézzé. Családjának több tagja halt hősi halált. Neje szül. Szarka Juliánna.

Okrana Péter csizmadiamester, Fehérló-utca 12.

Oliva Gyula mázoló- és szobafestőmester, Mészáros L.-u. 9. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. Sok szép munkát végzett. Átlag 2 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a vizsg. bizottság alelnöke. A Kath. Népszöv. tagja. Alapító tagja a »Bajai Ujság«-nak. Szül. Baján 1884-ben, felszabadult 1902-ben. 1914—1918-ig szolgálta a háborút. Bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Sztruhák Mária.

Opancsárovics László papucsosmester.

Osztheimer Péter fodrász- és borbélymester, Petőfi-u. 54.

Ottenthál Mihály csizmadiamester, Kálmán király-u. 10. Háza van és szőlője. Önálló üzeme 1901 óta áll fenn. Az Ipartestület, a Szakosztály, az Olvasó Kör tagja. A Kath. Egyesületek tagja. Szül. 1876-ban, felszabadult Baján 1893-ban. 1914-ben bevonult, a román harctéren volt, 1916-ban leszerelt mint 75%-os rokkant. Neje szül. Balogh Zsófia.

Ottenthál Ferenc fodrászmester, Erzsébet királyné-út 14. Jelenlegi önálló üzeme 1928 óta áll fenn. 1 segédet tart. Az Ipartestület tagja. Mint tanonc ipari kitüntetést kapott. Szül. 1906-ban és 1923-ban szabadult fel. Nőtlen.

Pancsek József hajóácsmester, Rókus-u. 11. Szül. Baján 1855-ben, felszabadult 1879-ben. Mint segéd az óbudai hajógyárnál stb. dolgozott. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn és Trianon előtt 10—12 segéddel dolgozott. Neje szül. Molnár Franciska.

Özv. Papp Sándorné kalaposmester, Parti-utca 15.

Pataki István kocsmáros, Kálvária-utca 35. Önálló üzeme 1916 óta áll fenn. Az Ipartestület, az Iparos Olvasó Kör, a Szakcsoport tagja. Szül. 1882-ben. 1915-ben vonult be és mint rokkant került haza. Neje szül. Topal Mária.

Paulovics László cipészmester, Határ-u. 4. Először 1900-ban önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1928 óta áll fenn. Szül. Vaskúton 1877-ben, felszabadult 1892-ben. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Nőtlen.

Pálcsics Pál kelmefestő, Kígyó-u. 5. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1 HP vill. motorral felszerelve. A Kath. Legényegylet és kongregáció tagja. Szül. 1879-ben Laibachban, felszabadult 1899-ben. 1915-ben vonult be, a Kárpátoknál fogságba került, ahonnan 1918-ban került haza. Azután a tiroli frontra került. Második neje szül. Bonák Erzsébet.

Peagits Ferenc

Peagits Ferenc sütőmester, Mészáros L.-utca 38.. Fiók : Damjanich-u. 41. Közös szerzeményű 2 házuk van. Jelenlegi önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Szül. 1883-

ban Baján, felszabadult 1902-ben. Az Ipartestület tagja. 1914-ben bevonult, a szerb és olasz frontokon harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Neje szül. Totterweich Margit,

Peagits Jenő cukrászmester, Erzsébet királyné-út 34. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Szül. 1900-ban Baján és 1915-ben szabadult fel. Mint segéd Magyarország nagyobb városaiban és Bécsben dolgozott. Neje szül. Ürmössy Julia.

Pencz Ferenc férfiszabó, Petőfi-u. 34.

Özv. Perger Vincéné fényképész-mester,

Perhács Andor polgári és egyenruhaszabómester, Mészáros L.-u. 45. Szül. 1901-ben Budapesten, felszabadult 1917-ben. Mint segéd Budapesten dolgozott. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. A katonaság és csendőrség részére dolgozik. A Nemzetvédelmi Liga tagja. A Nemzeti Hadseregben szolgált 1921—1924-ig. Neje szül. Stenger Margit.

Pestalics Sándor szobafestő- és mázolómester, Hunyadi-u. 23. Önálló üzeme 1902 óta áll fenn. Számos középület festési munkálatait végezte. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Szakosztály és Iparos Olvasó Kör tagja. Az 1906. évi kiállításon kitüntették. 1914-ben vonult be. A Balkán frontokon harcolt. K. cs.-k.-je van. Szül. 1877-ben Baján, felszabadult 1895-ben. Mint segéd Wienben, Fiumében, Abbaziában stb. is dolgozott. Tűfestéssel aranyérem kitüntetésben részesült az 1900. évi kiállításon. Neje szül. Kovács Etel.

Petrich János épület- és bútorasztalosmester, Zichy Bódog-u. 2. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja, a Sportegylet tagja. Szül. 1897-ben és felszabadult 1915-ben. 1915-ben bevonult, az orosz fronton fogságba esett, ahonnan 1918-ban került haza. Nőtlen.

Petrich Simon épület- és díszműlakatosmester, Dalmady-u. 17. Háza van. Először 1898-ban Budapesten önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1902 óta áll fenn. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1868-ban és 1885-ben szabadult. 1916—1918-ig mint segédszolgálatos katonáskodott. Neje szül. Petrich Ilonka.

Petyerity János vendéglős és szállodás, Váradi Érsek-u. 9. Telefon : 302. Önálló üzlete 1923 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja, a Szakcsoport alelnöke, a Filharmonikusok tagja stb. Szül. 1892-ben. A vendéglősi iparra 1926-ban lépett. Bevonult 1914-ben, harcolt a szerb, olasz, orosz frontokon. Kis ezüst, bronz, koronás v. érdemkereszt, sebesülési érem kitüntetésben részesült.

Pék László cipészmester, Erzsébet királyné-út 72.

Pfeiffer Izabella kéményseprőmester, Petőfi-u. 16. Háza van. A reáljogot szüleitől vette át 1910-ben. 1 üzletvezetőt és 1 segédet tart. Volt tanítónő. Jótékonyság terén tevékeny részt vesz. Reáljogon 1600 kémény felett rendelkezik. Atyja Pfeiffer Antal, anyja szül. Brigli Paula.

Pintér Lajos cipészmester, Parti-u. 19. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. Szül. 1900-ban Baján, felszabadult 1916-ban. Mint segéd Budapesten, Miskolcon és Szabadkán dolgozott. Neje szül. Agócs Mária.

Pock Ferenc vendéglős, Cirfusz-u. 48. Önálló üzlete 1896 óta van. Az Ipartestület és Kath. Legényegylet tagja. Szül. Baján 1866-ban ; a jogot 1896-ban kapta. 1916-ban segédszolgálatosnak vonult be. Neje szül. Csombor Giza.

Polyák Béla papucskészítőmester, Szent Antal-u. 91. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. biz. alelnöke, az Iparos Kör tagja. Szül. 1885-ben, felszabadult 1906-ban. Neje szül. Öszterreicher Magdolna.

Polyák József csizmadiamester, Petőfi-u. 62. Önálló üzeme 1886 óta áll fenn, felszabadult 1875-ben. Szül. 1860-ban. Legöregebb iparos a szakmában. 1886-ban nősült meg, neje szül. Pivnieskó Mária.

Polyák Mihály villanyszerelő, Hunyadi-utca 7. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. Szül. Baján 1800-ban és 1901-ben szabadult fel. Eredetileg géplakatos volt. Ipariskolát végzett.

Polyák Sándor papucskészítőmester, Lőkert-sor 66. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Polyák Sándor

Szül. Baján 1890-ban, szabadult 1908-ban. Az Ipartestület előljárója és tevékeny részt vesz az iparosság életében. Bevonult 1914-ben, harcolt az orosz és olasz frontokon. Egyszer sebesült. Bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Neje szül. Máté Mária.

Pongrácz Gyuláné női szabó, Alkotmány-utca 8.

Popovics József bocskorkészítőmester, Alkotmány-u. 12. Önálló üzeme 1919 óta

áll fenn. Szül. Baján 1894-ben, felszabadult 1909-ben. Mint segéd Zomborban dolgozott. A Kath. Legényegylet tagja volt. 1914-ben bevonult ; az orosz, szerb és olasz frontokon harcolt. Gránátlégnyomást kapott. Neje szül. Kulhaner Juliánna.

Porosovits Gábor épület- és bútorasztalosmester, Róka-u. 14. Háza van és 1913 óta önálló üzeme, amelyben átlag 2 segédet tart. Az Ipartestület, a Szakcsoport és az Iparos Olvasó Kör tagja. Mint tanonc kiállításon díjat nyert. Szül. 1889-ben Baján, felszabadult 1907-ben. 1914-ben bevonult, az orosz fronton fogságba esett, ahonnan csak 1921-ben került haza. Neje szül. Seppelow Agafi.

Puck Ferenc lópatkoló, kocsigyártó és gépjavító kovácsmester, Budapesti-út 45. Üzemét, amely 1885 óta áll fenn, 1921-ben

Puck Ferenc

örökölte atyjától. 1 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület előljáró tagja. Vál. tagja az Iparos Körnek. A Turul, a Sakk Kör és a Kath. Legényegylet tagja. Minden ipari, társadalmi és jótékonysági mozgalomban tevékeny részt vesz. Szül. 1895-ben és 1911-ben szabadult fel. 1915-ben bevonult és súlyosan sebesült.

Puhl Antal vendéglős, Váradi Érsek-u. 77.

Putsch Ferenc, a polgári Olvasó Egylet vendéglőse, Deák Ferenc-u. 5. Az üzletet 1927-ben vette át. Szül. 1889-ben és 1903-ban szabadult fel. Mint pincér Szabadka, Nagyvárad, Budapest stb. éttermeiben dolgozott. 1 tanoncot tart. A Kath. Legényegylet, a Kath. Népszövetség és az Iparos Kör tagja. Neje szül. Szalai Mária.

Rabata József és neje vendéglős, Szegedi-u. 20.

Özv. Rápity Istvánné férfi kalaposüzem, Hunyady-u. 12. Üzemét néhai férje 1898-ban alapította, akinek 1922-ben bekövetkezett halála óta vezeti özvegyi jogon. Férje 1914-ben vonult be egészségesen és 1915-ben mint vak került haza.

Reile Ádám kötő-szövőmester, Szeremlei-u. 77. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Született 1882-ben, felszabadult 1900-ban. 1914-ben bevonult, a szerb, orosz és olasz harctereken harcolt ; 3-szor sebesült. Kis ezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Tóth Erzsi.

Reile Márton cipészmester, Mészáros L.-u. 58.

Repka Károly kádármester, Béla király-u. 11.

Révész Ernő hengermalom-tulajdonos, Erzsébet királyné-út 54.

Riesz Ferenc a Fehér hajó vendéglő tulajdonosa, Szent István tér 8. Az 50 éves üzemet 1923-ban vette át. Az összes társadalmi és szakegyesületek tagja. Háza, földje, szőlője van. Szül. 1897-ben. Mint diák önként vonult be katonának és 18 éves korában már a harctéren volt, ahol fogságba került. Szökve jött haza és megint kiment a harctérre. A szakmát apjánál tanulta ki, a leszerelés után. Neje szül. Csincsák Katalin.

Risztics Szilárd és Fia cukorkakészítőmester, Dániel-u. 3. Háza van és 1888 óta önálló üzeme, amely 3 HP villanymotorral van felszerelve. Szül. Macedoniában 1859-ben és 1875-ben szabadult fel. Miklós és Dusán fiai vezetik az üzemet ; Miklós felsőkereskedelmi érettségit tett. Édesanyjuk szül. Adamovits Anna.

Rosenfeld Albert épület- és bútorasztalos üzem, bej. cég. Cégtulajdonos : Rosenfeld István. Takarékpénztár-u. 1 és Erzsébet királyné-út 2, telefon : 348. Az üzemet édesapja alapította 1907-ben, akitől 1927-ben vette át, 8—9 szakmunkást foglalkoztat. 18 HP motorral és számos szakgéppel, saját áramfejlesztő teleppel felszerelve. Szül. 1890-ben. Keresk. érettségi után lépett a szakmára. Neje szül. Havas Klára.

Rosenberger István faesztergályos, Alkotmány-u. 10. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Szül. 1893-ban és felszabadult 1909-ben. Mint segéd Bécsben is dolgozott és így került Bajára is. 1914-ben bevonult ; a szerb és orosz fronton harcolt, 2-szer sebesült, 50%-os rokkant. Neje szül. Hank Anna.

Salamon Sándor lakatosmester, Kígyó-u. 25.

Sander Sándor asztalosmester, Cirfusz-u. 25.

Sander István asztalosmester, Cirfusz F.-u. 15.

Ságody Antal csizmadiamester, Kígyó-u. 5.

Sándor László vendéglős, Máv. pályaudvar, telefon : 228. Háza van. Első önálló üzlete 1904-ben volt. A jelenlegi 1912 óta áll fenn. 2 pincért tart. Az Ipartestület a Kereskedelmi Kaszinó, a Sakkör stb. tagja. Virilista. Szül. 1885-ben, reáliskolai érettségit szerzett és azután lépett a vendéglői pályára. 1914-ben bevonult, az orosz fronton harcolt, nyomás folytán 75%-os rokkant. Neje szül. Róth Ilus.

Sándor Mihály sütőmester, Mátéhegy-u. 5.

Schäffer András férfiszabómester, Szeremlei-u. 52.

Scheilinger István cipészmester, Damjanich-u. 21.

Scherer László sütőmester, Szent Antal-u. 83. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Szül. 1892-ben Sükösdön. Felszabadult 1908-ban. Mint segéd került Bajára. 1914-ben bevonult, harcolt az orosz, szerb és olasz frontokon. Őrmester volt. K. cs.-k. és szolg. érdemkereszt kitüntetése van. Nőtlen.

Scherk Béla épület- és edénybádogosmester, Szent Antal-u. 54. Üzemét néhai édesapja, Sch. Lipót alapította 1883-ban, tőle vette át 1924-ben. Szül. Baján 1888-ban. Az ipart apjánál tanulta. 1914-ben bevonult és 1915 májustól a leszerelésig az orosz harctéren volt. Kis ezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és szolg. érdemkereszt kitüntetése van. Neje szül. Pastravity Magdolna.

Schermann Ferenc cipészmester, Petőfi-u. 41.

Ifj. Schmidt József cipészmester, Dalmady-u. 12.

Schmidt Mihály vendéglős, Attila-u. 15.

Schmidtmeister József asztalosmester, Kálmán k.-u. 20. és Zichy B.-u. 2. Az asztalosmesterek szöv. tagja. Szül. Vaskúton 1897-ben. Felszabadult 1914-ben. Mint segéd Belgrádon és Budapesten is dolgozott. 1921-ben nőül vette Szarka Katalint.

Schönberger Lajos úri szabómester, Szentgyörgy-u. 50. 1924 óta van önálló üzeme. Két tanoncot tart. A Kath. Kör. vál. tagja. Szül. 1897-ben Baján, felszabadult 1916-ban. Mint segéd sok ideig Budapesten dolgozott. A háború alatt az orosz fronton harcolt, ahol 25%-os rokkanttá vált. K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Penzt Mária.

Özv. Schreier Simonné vendéglős és szállodás, Váradi-u. 15.

Schwartz Mihály férfiszabómester, Mészáros L.-u. 24.

Simon Ferenc késes (gyártó, javító s kereskedő). Honvéd-u. 22. Önálló üzlete 1882 óta van. A helyi 1912 óta áll fenn. 1½ HP motorral van felszerelve. A vizsgáztatóbizottság elnöke. Szül. 1853-ban és 1870-ben szabadult fel. Közel 60 éve van a szakmában. Fiai is ebben dolgoznak részben. A háborúban fiai szolgáltak. 1883-ban nőül vette Nágel Erzsébetet.

Simon Sándor cipészmester, Honvéd-utca 22.

Özv. Simonovits Jánosné szül. Scherer Emma, sütőmester, Határ-u. 15. Az üzemet néhai férje alapította 1889-ben, aki 1920-ban elhunyt. Egy szakalkalmazottat tart. Férje 1865-ben született, felszabadult 1882-ben. Nősült 1889-ben, megalapítva jelenlegi üzemüket. Az üzemvezető, Proskai István, Somban szül. 1902-ben, felszabadult 1917-ben. 6 éve vezeti a sütődét.

Solti Sándorné nőiszabó.

Stancher József fésűsmester, Wesselényi-utca 5.

Stang Bálint cipészmester, Budapesti-út 25.

Stern Margit köt-szövő üzem tulajdonos, Kölcsey-u. 9. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör tagja. Felszabadult 1924-ben és mint segéd Kaposvárott és Baján dolgozott. Édesapja hősi halált halt a háborúban szerzett rokkantsága következtében.

Stoll Antal asztalosmester, Damjanich-utca 26.

Szabados Miklós bognármester, Szeremlei-u. 38. Háza van és önálló üzeme 1908 óta. Szül. 1879-ben és felszabadult 1908-ban Baján. 1902-ben nőül vette Földvári Annát. 1914-ben bevonult, a szerb, orosz és olasz frontokon harcolt. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Szabó Ferenc asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 11.

Szabó Gyula bőröndös és bőrdíszműkészítő-mester, Erzsébet királyné-út 50. és 6. sz. alatt. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. és Iparos Kör tagja. Szül. 1897-ben Baján és felszabadult 1917-ben Zágrábban. Belgrádból nősült 1920-ban.

Szabó Péter aranyozómester, Szarka-u. 32.

Szánnel Anna női szabómester.

Szebényi János kefekötőmester, Szeremlei-u. 50. 1910 óta áll fenn önálló üzeme. Szül. 1877-ben Baján és itt szabadult fel 1894-ben. Mint segéd Bécsben, Grácban, Salzburgban, Münchenben, Zürichben, Trientben stb. dolgozott. 1915-ben bevonult, az olasz és orosz fronton harcolt, súlyosan sebesült. Bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Vinczely Mária.

Székely Leó vaskereskedő, Takarékpénztár-u. 3.

Szieberth Károly bőrgyáros, tímármester, Attila-u. 11. Telefon: 367. Önálló üzeme 1891 óta áll fenn. Mesterségét, amelyhez családi tradiciók fűzik, külföldön tanulta. Apja is tímár volt. Külföldi példára tímárságát gyárüzemmé fejlesztette és mint ilyen első a városban.

Szilágyi Sándor cipészmester, Mészáros L.-u. 7. Szül. 1906-ban. 4 középiskolát végzett. Felszabadult 1921-ben. Mint segéd Budapesten és Baján dolgozott. 1925-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Neje szül. Gillmann Erzsébet.

Szingen Károly ács- és kőmívesmester, Mészáros L.-u. 22. Önálló üzeme 1898 óta áll fenn. Átlag 2 segédet tart. Számos közmunkát végzett. Tagja több társadalmi egyesületnek. A legidősebb vizsgázott ács Amerikában 6 évig volt munkavezető. Szül. 1874-ben Baján, atyjánál tanulta az ipart. Neje szül. Berkó Viktória.

Szommer Nándor borbély- és fodrászmester, Vörösmarty-u. 12. Önálló üzlete van 1902 óta. 1 segédet és 1 tanulót tart. A Szakcsoport elnöke volt. Szül. 1878-ban. 1914—1918-ig a 6-os vártüzéreknél szolgált mint őrvezető. Neje Hobbi Marcella.

Takics István bocskorkészítő-mester.

Tamaskó István cipészmester, Barcs-u. 2. Jelenlegi önálló üzeme 1906 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója, a Szakosztály elnöke volt. Több társadalmi egyesület tagja. Szül. 1880-ban, felszabadult 1897-ben. Mint segéd a Kobrak-gyárban is dolgozott. Anatómiai orthopäd vizsgázott szabász. Számos elismerésben részesült, a kormányzó őfőméltósága felesége részéről is. A háborúban a Mondursdepot cipészosztag szobaparancsnoka volt. Neje szül. Kovács Ilona.

Ternák István cipészmester, Barcs-u. 2. Szül. 1880-ban, felszab. 1897-ben, 1906-ban önállósította magát. Mint segéd a Kobrak-

Ternák István

gyárban működött. Volt szakosztályi elnök, ipt. előljáró, a Baross Szöv. ig. tagja, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Szakmájában a legelismertebbek közé tartozik.

Özv. Till Józsefné fodrászmester, Szeremlei-u. 44.

Tomasics Gyula kötélgyártómester, Árpád-u. 18—20. Saját házában 1919 óta áll fenn önálló üzeme, amelyet néhai nagyapja, Albert alapított 1850-ben. Az Ipartestület számvizsgálója volt éveken át, 1924 óta elnöke. Az Iparos Kör elnöke. A törvényhatóság és számos bizottság tagja. A szegedi Ker. és Iparkamara beltagja. A Nemzeti Bank fiók cenzora. A Hitelszöv. alelnöke stb., stb. Szül. 1893-ban. Az ipart édesapjánál tanulta. 1914-ben bevonult és helyiszolgálatos őrm. volt 1918-ig. Neje szül. Szalay Anna.

Tomasits Károly órás- és ékszerészmester, Erzsébet királyné-út 21.

Topal Flórián épület- és bútorasztalosmester, Damjanich-u. 27. Önálló üzeme 1892 óta áll fenn. 2 tanoncot tart. (20-at szabadított fel.) Szül. 1866-ban Baján és 1882-ben szabadult fel. Az Ipartestület vál. tagja volt, a szakvizsgáztató bizottság alelnöke. Az 1900. évi helyi kiállításon ezüst éremmel tüntették ki. Neje szül. Bayer Mária.

Tóth János papucskészítő mester, Bem-utca 40. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn, amelyben jelenleg 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Kör tagja. Szül. Baján 1895-ben, felszabadult 1913-ban. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Neje szül. Polhammer Matild.

Ulakity András mázolómester, Zrínyi-u. 26. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Az Iparos Olvasó Kör és Sportegylet tagja. Szül. Baján 1899-ben, felszabadult 1921-ben. Mint segéd Budapesten és Jugoszláviában dolgozott. 1917—1918-ig szolgált a háború alatt. Neje szül. Berger Mária.

Ummenhoffer János hangszerkészítőmester, Szentgyörgy-u. 25. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Zongora és vonós hangszer-készítéssel foglalkozik. Számos templom orgonáját készítette és javította. Mint ténylegest érte a világháború és utána 2 évig a Nemzeti Hadseregben is szolgált. 54 hónapot töltött rajvonalban, kétszer sebesült. Szül. 1894-ben, felszabadult 1909-ben. Neje szül. Kollár Teréz.

Utry Pál fiai sodronyszövőmester, Erzsébet királyné-út 38, telefon : 280.

Vadász Antal szobafestő- és mázolómester, Pokonyi J.-u. 13. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsg.-bizottság tagja. Minden mozgalomban tevékeny részt vesz, a képviselőválasztásoknál is. Szül. 1884-ben és 1901-ben szabadult fel szintén Baján. Budapesten 8 télen át szaktanfolyamokat végzett. 1914—1918-ig a fronton szolgált. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Neje szül. Szekeres Mária

Vancsik Lőrinc korcsmáros, Várady É.-u. 21. Földje van. Született 1899-ben. Bevonult 1917-ben, harcolt az olasz fronton és leszerelt 1918-ban. Megnősült 1920-ban, nőül véve Simonsics Máriát. Az Ipartestület tagja.

Vancsura Endre sütőmester, Batthyány-u. 22, fióküzlet Fő-u. 17 ; telefon : 3—21. Önálló üzeme 1903 óta van. $^1/_2$ HP villany-

Vancsura Endre

motorral felszerelve. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke, a tanoncvizs-

gáztató bizottság alelnöke, a bpesti sütőszöv. vál. tagja. Számos kör és egylet tevékeny tagja. A háború alatt mint nélkülözhetetlen a tésztagyár vezetője volt. Szül. 1878-ban és 1896-ban szabadult fel. Második felesége szül. Polyák Margit.

Vancsura György épület- és bútorasztalosmester, Szent György-u. 10. Először 1908-ban önállósította magát. Jelenlegi önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Átlag 3 segédet tart. Szül. 1882-ben, felszabadult 1898-ban. Neje szül. Hockler Mária. A háborút a vasúti ezrednél szolgálta végig. A román, orosz, olasz frontokon volt. Vaskereszt, koronás ezüst érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Virág János sütőmester, Halom-u. 4, fiók Várady É.-u. 5. Önálló üzeme van 1901 óta. 1 segédet és 3 tanoncot tart. Az

Virág János

Ipartestület előljárója, a szakosztály vál. tagja. A kath. olvasó kör tagja. Szül. 1877-ben Baján, szabadult 1912-ben. 1914—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Az orosz fronton volt. Neje szül. Hemeli Mária.

Wagenblatt István kocsigyártómester.

Wagenblatt József épület- és műbútorasztalosmester, Szeremlei-u. 8. Önálló üzeme 1897 óta áll fenn. 3 segédet és 3 tanoncot tart. Az 1900-i helyi kiállításon kitüntették. Az Iparos, Olvasó és Polgári Kör tagja, a Kath. Legényegyletnek szintén. Szül. Baján 1872-ben, felszabadult 1888-ban. Neje szül. Jäger Erzsébet. 1915—1917-ig hadimunkás volt.

Wagner Gyula vendéglős, Kölcsey-u. 27. Saját házában 1926 óta áll fenn üzeme. Néhai W. József alapította 1884-ben. Szül. Baján 1886-ban. Az Ipartestület, az Olvasó Kör, a Polgári Olvasó Kör tagja, a Polgári Dalárda pénztárnoka és a Mária kongregáció tagja. 1915—1918-ig szolgált.

Özv. Weisz Henrikné női szabómester Hajnal-u. 20. 1926 óta áll fenn önálló üzeme, amelyet néhai Weisz Henrik 1904-ben alapított. 2 segédet és 2 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja. Szül. Baján 1882-ben. Néhai férje sokáig dolgozott Londonban és Párisban és ott ipari kitüntetéseket kapott. Harctéren szerzett betegségben halt meg 1926-ban.

Weszely Lipót kárpitosmester, Petőfi-u. 11.

Willy Péter vendéglős, Rókus-u. 33. Saját házában van a vendéglő, amely elsőrangú szálló is. 1911 óta van a kezelésében.

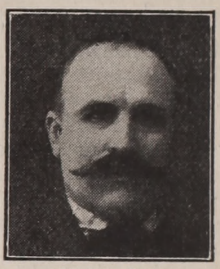

Willy Péter

Született 1869-ben és 1893-ban szabadult fel. Az Ipartestület vál. tagja. Több társadalmi egyesület pártoló tagja. A 19. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje szül. Prumbauer Margit.

Wolly Béla épület- és díszműbádogosmester, Váradi É.-u. 13. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos- és Katholikus Olvasókörök tagja. Szül. Baján 1879-ben és 1894-ben szabadult fel. Neje szül. Godrisy Juliánna. Bevonult 1914-ben, harcolt az orosz és olasz fronton. Tüdőlövést

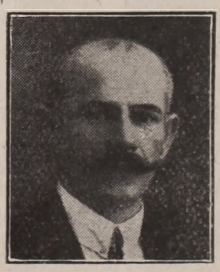

Wolly Béla

kapott és légnyomás következtében 17 fogát vesztette el.

Ifj. Wunderlich Jánosné szövő-kötőmester, Szent Antal-u. 29.

Zách József sütőmester, Váradi-u. 6. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. Baján 1902-ben, felszabadult 1917-ben. Neje szül. Majzlinger Mária.

Özv. Ziech Henrikné szül. Preisinger Erzsébet vendéglős, Szent István-tér 9.

Zick István kocsmáros, Szent János-u.

Zoósz Gyula cipészmester, Állatvásártér 3.

Vitéz Zombola István cipészmester, Vörösmarty-u. 4. Először 1914-ben önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1919 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója, a mester-

vizsg. bizottság alelnöke, a szakcsoport jegyzője, Szül. 1890-ben, szabadult 1907-ben. Szaktanfolyamokat végzett 1908-ban és 1913-ban, amelyeken elismerést és aranyérmet szerzett. Neje született Kárzsem Margit. Bevonult 1911-ben

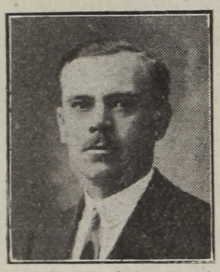

Vitéz Zombola István

és mint ténylegest érte a háború, a szerb, olasz és orosz harctéren szolgált. Sebesült. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és emlékérem kitüntése van. 1924-ben avatták vitézzé.

BAJÓT

Dobis László, vegyeskereskedő. Üzletét 1928 óta vezeti önállóan. Az ipartestület tagja. A világháborúban fivérei: Vilmos, Géza és Árpád vettek részt. Utóbbi hősi halált halt.

Gasparek János, cipészmester. Szakmájában 1882 óta működik, 1897-ben lett önálló. Az ipartestület elöljárósági tagja. A világháborúban 1916-tól kezdve a befejezésig vett részt.

Gách Mihály, bognármester. 1888 óta fejlesztett iparában 1895-ben önállósította magát. Az ipartestület elöljárósági tagja. A világháborúban 32 hónapot töltött a fronton. Egyszer megsebesült.

Sümegi Lipót, bércséplő. Azelőtt 6 évig a mészégető iparban működött. 1927 óta önálló, azóta tagja az ipartestületnek. A világháborúban 17 hónapot töltött a fronton, megsebesült és mint 25%-os rokkant szerelt le.

Ullmann Ármin, korcsmáros és vegyeskereskedő. Üzletét 1894-ben alapította. Az ipartestület tagja. Fiai, Mihály és József résztvettek a világháborúban.

Vigh Gyula, kovácsmester. 1916 óta fejlesztett iparában 1928 óta önálló. Ugyanaz óta az ipartestület tagja. A világháborúban a szászvári kőszénbánya által felmentetett.

Visinger Gyula, szabómester.

BAJNA

Balogh István, kovácsmester, Rákóczi-út. Iparával 1914 óta foglalkozik, 1922 óta önálló. 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Bula Ignác, szatócs és trafikos, Rákóczi-út 2. Előzőleg géplakatos volt, ma is egy cséplőgép tulajdonosa. Üzletét 1922 óta folytatja. A világháborúban 11 hónapot töltött a hadszintéren, ahol meg is sebesült. Mint 50%-os rokkant szerelt le.

Farkas József, szabómester.

Hauer János, cipész.

Izsó Ferenc, szabómester, Kistabán-u. Iparát 1920 óta folytatja önállóan. Az ipartestület választmányi póttagja. A világháborúban részt vett az orosz fronton, 5 évig volt orosz fogságban.

Józsa László, kocsigyártómester, Rákóczi-út 83. Iparában már 1918 óta szorgoskodik s azt 1927 óta folytatja önállóan. Ipartestületi, szakosztályi tag.

Kinizsi János, molnármester. Malmát még atyja, János, 60 év előtt vette az uradalomtól, ő maga 30 éve folytatja önállóan 5 segéddel és 1 tanonccal. Üzemében 3 drb 16 lóerős szívógázmotor és 3 drb cséplőgéppel dolgozik.

Morvay János, molnármester. Malmát, amely eredetileg még a tatárjárás előtti időkben létesült és a bencés barátoké volt, 1886 óta vezeti. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Nagy István, bognár.

Nagy Sándor, sütőmester, Rákóczi-út. Iparfejlesztése körül már 1903 óta tényke-dik, 1924 óta önállóan. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített. A K. cs. k. tulajdonosa.

Novák János, asztalos.

Prohászka Rudolf, szabómester. Iparát 1923 óta folytatja önállóan. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Sztulik Ferenc, kovács.

Tóth Károly, csizmadiamester, Gróf Sándor Móric-u. Iparát 1908 óta folytatja önállóan, 1 tanonc segédletével. A világháborúban az orosz fronton harcolt, 1 évig orosz fogságban volt.

Váradi János, asztalosmester, 1897 óta folytatja iparát önállóan és 1 segédet foglalkoztat. Az ipartestület elöljárósági tagja. A világháborúban hosszabb ideig volt a fronton. A K. cs. kereszt tulajdonosa.

Veiser Leopold, szijgyártó.

BAK

Peszleg Károly épület- és bútorasztalosmester. Szül. Hernyéken 1901-ben és Mikefán felszabadult 1923-ban. Mint segéd Budapesten és több helyen dolgozott. Így került ide is, ahol 1927-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Két évig a nemzeti hadseregben szolgált.

BAKONYSZENTIVÁN

Karvas Lajos asztalosmester.

Konc József cipészmester. 1925. óta önállóan gyakorolja iparát, melyet mint segéd Budapesten és Pápán folytatott. Tanonc korában elismerő oklevelet kapott.

Wiser Károly szabómester.

BALATONFŐKAJÁR

Adonics Gyula lakatosmester. 1921-ben alapította üzemét. Mint segéd Budapesten és az ország nagyobb városaiban dolgozott. Az Ipartestületnek és a Körnek tagja. 2½ évig küzdött a román fronton.

Csontos Gyula géplakatosmester. Segéd korában Budapesten, Wienben, Kölnben, Manheimban, Konstantinápolyban, Szófiában, Sweizban működött. Üzemét 1928-ban alapította. A világháborúban mint katona a szakmájában dolgozott.

Dávid Lajos gépészkovácsmester. Üzemét édesatyja, Károly alapította 1880-ban, melyet 1912 óta önállóan vezet. 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd az ország nagyobb városaiban bővítette szaktudását, a győri waggongyárban gőzgépkezelői vizsgát tett le. Az Ipartestület tagja, az Iparos Kör elnöke, a Gazda Kör és a Hangya szövetkezet tagja. 1914—1918-ig a haditengerészetnél küzdött. K. cs.-k. kitüntetése van.

Vitéz Décsi János gépészkovácsmester. 1905 óta működik szakmájában és 1920 óta önálló. Üzemében 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestületnek előljárója, a vitézi széknek, az Iparos Körnek és a Gazda Körnek tagja. 1914—1918-ig küzdött az orosz fronton. A nagy- és a kisezüst vitézségi érmet és a K. cs.-k.-et kapta.

Horváth Géza asztalosmester. 1906-ban alapított üzemében 1 segéddel dolgozik. Az Ipartestületnek előljárósági tagja, tagja volt az Iparos Körnek. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, az orosz fronton megsebesült. K. cs.-k.-je van.

Király Károly csizmadiamester.

Máté Lajos sütőmester. 1891-ben alapította üzemét, melyet jelenleg fiával együtt vezet. Az Ipartestületnek és Iparos Körnek tagja. Somogy-Igalon 7 éven át elnöke volt az Iparoscéhnek.

Mészáros József borbélymester. 1913-ban lett önálló. Üzemében 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek és a Körnek tagja. 4 évi olasz és orosz frontszolgálata alatt a bronz vitézségi éremmel és a K. cs.-k.-el lett kitüntetve.

Szücs Sándor képesített kőmívesmester. Iparát 1910 óta gyakorolja. Veszprémben nyerte képesítését. 1923-ban alapította üzemét, melyben 3 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Gazda Körnek tagja.

Takács István férfiszabómester. 1920-ban alapította üzemét. Mint segéd Budapesten működött. Az Ipartestületnek és Körnek tagja. 1914—1918-ig küzdött az orosz, az olasz és a román fronton. A kisezüst, a bronz vitézségi éremmel és a K. cs. k.-tel lett kitüntetve.

Tóth János, gépészkovácsmester. 1907-ben alapított üzemében 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Hangya szövetkezetnek tagja, a Tűzoltótestület parancsnoka. 1914—1918-ig szolgálta a hazát az orosz fronton. Egyszer sebesült.

Zoka István férfi szabómester. 1892 óta működik az iparfejlesztés terén. 1908-ban alapította üzemét. 1 segédet alkalmaz. Előljárósági tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke, az Iparos Körnek háznagya, stb. 4 évig küzdött az orosz és az olasz fronton, hol 3-szor sebesült. A K. cs.-k.-et kapta.

BALF

Gaál László vendéglős, Balf 41.

Jäger János cipészmester, Balf 7. Szül. 1888-ban Balfon. Felszabadult 1907-ben Sopronban. Mint segéd Sopron, Bécs, Salzburg, München városokban dolgozott. 1921-ben önállósította magát. 1915—1918-ig harcolt a hazáért, 24 hónapig teljesített az első harcvonalban szolgálatot.

Jäger Nándor szabómester, a Balfi Önk. Tűzoltóegylet parancsnoka. Szül. 1881-ben Balfon. Felszabadult 1898-ban Sopronban. Mint segéd Budapesten, Győrött, Sopronban és Steiermarkban dolgozott. 1906-ban önállósította magát. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban, 10 hónapig szolgált a tűzvonalban és 37 hónapig orosz hadifogságban volt. Neje: Biller Zsuzsánna.

Pölth Márton géplakatosmester, Balf 70. Szül. 1899-ben Balfon. Felszabadult 1915-ben Sopronban. Mint segéd Sopronban, Pólában stb. dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat. A világháborúban mint haditengerész tizedes 1916—1918-ig vett részt. Neje: Varga Mária.

Schmidt Nándor cipészmester, Balf 37. Szül. 1902-ben Balfon. Felszabadult 1921-ben Sopronban. Mint segéd Ausztriában dolgozott. 1928-ban önállósította magát. Neje: Pölth Mária.

BARBÁCS

Giczi Gizella női szabómester. Született 1898-ban helyben, felszabadult 1924-ben Csornán és még ez évben önállósította magát. A csornai Ipartestület rendes tagja.

Giczi Péter ácsmester. Született 1871-ben helyben, felszabadult 1903-ban Csornán. Jelenlegi önálló üzemét 1923-ban alapította.

A csornai Ipartestület tagja. 1916—1918-ig résztvett a háborúban. 1896-ban nőülvette Vecsei Erzsébetet.

Felber Károly kovácsmester. Született 1877-ben M.-Keresztúron, felszabadult Csornán 1894-ben. Önállósítása saját erejéből 1912-ben történt. Az Ipartestület tagja. 1914—1916-ig szolgált a háború alatt. 1919-ben nőülvette Molnár Máriát.

Kajtár Gyula vendéglős.

Kustor Mihály cipész- és csizmadiamester. Született 1895-ben helyben és felszabadult 1912-ben. Önálló üzemét 1919-ben alapította. A csornai kiállításon ezüst díszoklevelet nyert. Az Ipartestület r. tagja. 1915—1918-ig szolgált, 12 hónapig volt a harctéren. Neje szül. Dombi Margit.

Simon Bella mészáros és vendéglős.

Tóth Ferenc vendéglős. Született helyben 1867-ben és 1890-ben alapította jelenlegi önálló vendéglőjét. Házat, földet szerzett. Az Ipartestület rendes tagja. Ugyancsak 1890-ben nőülvette Szalay Annát.

Véldi Géza gépészkovács.

BÁCSALMÁS

A bácsalmási ipartársulat, amelynek ezidőszerint 297 tagja van, 1898-ban alakult. Elnöke 1908. év óta Wachtler Pál bádogosmester, szakosztály elnöke : Hippich Péter asztalosmester, jegyzője : Zillits Pál ny. csendőrtiszthelyettes. Az előljáróság tagjai : Klingler József alelnök, Mendler Mátyás pénztáros, Lórencz Péter könyvtáros, Franz József, Haffenscher Ádám, Heining József, Koch József, Mayer Jakab, Morschauser Rezső, Schütz József, Szilvási Pál és Zabraha Károly. Számvizsgálók : Beck Mátyás, Dörner János és Rasztik Bálint. A testületnek saját könyvtára van, műkedvelői társulata pedig most van alakulóban.

Ambrill Ernő vendéglős. Saját házában, Fő-tér 3 alatt nyitotta 1925-ben üzletét. Számos egyesület pártoló és a helyi dalkör működő tagja. Szakképzett vendéglős, ki Budapesten és Zomborban volt pincér. 1916-tól 1918-ig vett részt a világháborúban s mint rokkant szerelt le a kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k.-el kitüntetve. Üzletét nejével közösen vezeti.

Becker Mátyás hentesmester, Kórház-u.

Bohner János mechanikus, Fő-tér. 1901-ben született ; 1919-ben szabadult. Budapesten dolgozott mint segéd, 1923-ban alapította Bácsalmáson üzemét, melynek ott ő e szakma egyedüli képviselője. A Hofherr és Schrantz gépgyár bizományosa.

Brand István kalaposmester, Széchényi-utca.

Burger Aurél fényképész, Korona-u. 22. 19 éves korában szabadult, mint segéd az ország nagyobb városaiban dolgozott. 1912-ben önállósította magát. Művészi munkáival díszoklevelet nyert. Működő tagja a dalkörnek, pártolója számos egyesületnek. A háborúból 50 százalékos rokkantként szerelt le. Neje : Lunics Jolán.

Dám Pál épület- és bútorasztalosmester.

Dimitrijevity Milos órás és ékszerész, Kézműves-u. 62. Szül. 1897-ben, szab. 1912-ben. A harctérről hazatérve, — hol mint altiszt két vitézségi érmet szerzett — 1919-ben alapította órás- és ékszerüzletét. Tagja az összes iparos- és kereskedőegyesületeknek, alapító tagja a B. S. C.-nek. Neje : Linnert Rozália, gyermekük : Miklós és Tihamér.

Evetovics Antal szíjgyártómester, Széchenyi-u. 63. Bácsalmáson 1903-ban született, ugyanott 1918-ban szabadult és 1928-ban önállósította magát, átvéve édesapja által alapított üzemét. Lószerszámkészítéssel foglalkozik, egy segéddel dolgozik.

Fleckenstein András szűcsmester, Rákóczi-u. 38. Baján szabadult, majd Budapest, Bécs, Páris és Brüsszelben szerezte szaktudását, melynek birtokában 1909-ben önállósította magát. Szorgalmával szép családiházat szerzett. Intenziv részt vesz az Ipartestület vezetésében és helyi egyesületek életében. A háborúban mint frontharcos vett részt. 1908-ban nősült, 4 gyermeke van. Arany ipari éremmel kitüntetve.

Folcz Tóbiás szabómester, Kórház-u. 6.

Föglein Antal szíjgyártómester. Üzeme Rákóczi-u. 38. sz. alatt van, melyet 1923-ban saját erejéből alapított. Bevonult 1915-ben, s mint lángszórós vett részt a háborúban. Szül. 1897-ben, felszab. 1913-ban. Megnősült 1924-ben.

Francz József cipészmester, Magas-u. 107.

Vitéz Gallay József cipészmester, Rákóczi-u. 10.

Geiger Mihály szabómester, Kézműves-u.

Harton Pál úri- és női-cipészmester, Széchenyi-u. 46. Szül. 1898-ban, szab. 1914-ben. Tíz évig dolgozott mint segéd Budapesten. 1924-ben alapította cipészüzemét, melyet nagy szakértelemmel vezet. Neje : Beck Rózsi.

Heining József hentes- és mészárosmester, Sas-u. 417.

Heka Pál esztergályos, Kézműves-u. 29. Szül. 1908-ban, szab. 1925-ben. Kalocsa, Kiskőrös, Halas és bácsalmási gyakorlatok után vette át apja, Koch István ezüstéremmel kitüntetett üzemét, melyet nagy szorgalommal és odaadással vezet. Apja résztvett a világháborúban, édesanyja leánykori neve : Darvas Rózsa.

Hermann Ferenc bádogosmester, Széchenyi-u. 70. Géperőre berendezett bádogosüzemét és szikvizgyárát 1905-ben alapította. Szül. 1886-ban, szab. 1905-ben. Nős, neje : Schneider Katalin.

Hutterer János bádogosmester, Rákóczi-utca 32.

Imgrund József asztalosmester, Sas-u. 55.

Jung József cipészmester, Szt. János-u.

Kapeller József asztalosmester.

Klingler József cipész- és csizmadiamester, Rákóczi-u. 30. Üzemét apja 1891-ben alapította, melyet technológiai tanfolyamokon szerzett szaktudással vezet, 2 alkalmazottal dolgozik. *Az Ipartestület alelnöke*, vezető szerepet visz több társadalmi egyesületben. 1923-ban munkáival aranyérmet nyert. Résztvett a háborúban, s mint 30%-os rokkant szerelt le. 1919-ben nőülvette Koch Máriát, ki szintén iparoscsaládból származik.

Koch István cipész- és cipőfelsőrészkészítő, Kossuth-u. 66.

Koch József asztalosmester, Kézműves-u.

Kováts János cipészmester, Kézműves-u.

Kőmüves István szabómester, Széchenyi-utca 59. Szül. 1878-ban, szab. 1893-ban. Mint segéd az ország nagyobb városaiban dolgozott, 1900-ban Jugoszláviában önállósította magát, majd 1928-ban alapította helybeli műhelyét. Neje : Hermann Emilia, gyermekei : Oszkár, Margit, Ernő és Anna.

Lajkó Mátyás szabómester, Kézműves-u.

Linnert Antal úri- és női-fodrászmester, Holló-u. 22. 1894-ben szabadult, majd fodrászszakiskolát végzett Budapesten és Bécsben. 1904-ben önállósította magát. Két tanonccal dolgozik. 1923-ban kitüntetve bronzéremmel. Résztvett a világháborúban. Neje, szül. Pozsgay Katalin, női-fodrásznő.

Ifj. Linnert Ferenc sütőmester, Kórház-u.

Mendler Mátyás kovácsmester, Templom-utca 24. Ipartestületi pénztárnok, Tanoncvizsg. biz. elnök.

Nehéz Mátyás cipészmester, Szt. János-u.

Rasztik Bálint műbútorasztalosmester, Szt. János-u. 12. 1909-ben alapította motorikus erőre berendezett üzemét, melyben 6 segédet foglalkoztat. Kiállítási darabjaival aranyérmet nyert, mint technológiai növendék kitüntetésben részesült. Szaktudását Németország, Franciaország és Svájcban szerezte. Érettségizett iparos, vezetésre hivatott, ki éveken keresztül a Testület elnöke volt s ma is irányítója több egyesületnek. A háborúban fogságba esett s 1920-ban tért haza.

Rákity Mátyás kalaposmester, Széchenyi-utca 106., üzlet : Szt. János-u. 9. Szül. 1898-ban, szab. 1914-ben. Hét évig dolgozott mint segéd. 1921-ben önállósította magát és rövid idő alatt szorgalmával házat szerzett. Aktiv sportember, a B. S. C. vál. tagja, stb. Résztvett a helyi, 1923-as kiállításon, hol ezüstérmet nyert. Neje : Baka Mária, gyermekei : Mária és Ilonka. Mint altiszt harcolta végig a háborút, vitézségi érmekkel díszítve. Az összeomlás után a szerb hadseregbe sorozták be, honnan teljes szerelvénnyel szökött át Magyarországba.

Schütz Bálint szobafestőmester, Kézműves-u. 15. Szül. 1890-ben, szab. 1907-ben. Mint segéd itthon és külföldön dolgozott, nagy szaktudása birtokában a testület első mesterei közé sorozzák. 1921-ben önállósította magát, ugyanakkor nőülvette Klingler Katalint.

Stefanek József papucsosmester.

Szente János borbélymester, lak. : Temetősor 18., üzlet : Rákóczi-u. 28. Szül. 1900-ban, szab. 1918-ban. Mint segéd Baja, Bácsalmás, Szabadka és Budapesten dolgozott. 1923-ban alapította modern borbélyüzletét.

Szilvássy Pál kovácsmester, Sas-u. 36. Szül. 1899-ben Szabadkán, szab. 1916-ban. Mint segéd szülőhelyén, helyben és a fővárosban dolgozott. 1923-ban önállósította magát, két alkalmazottal dolgozik. Résztvett a világháborúban, az olasz fronton repülőosztag-csoportvezető volt. Testületi előlj. tag. Neje: szül. Stefanek Margit.

Szommer Mihály kárpitos- és fényezőmester, Széchenyi-u. 21. 1895-ben született, 1911-ben szabadult, 1914-ben vonult be, 1919-ben önállósította magát. Három alkalmazottal dolgozik, üzletköre a helység elitközönségéből adódik. A háborúból mint szakaszvezető, a kisezüst, bronz vit. éremmel és K. cs.-k.-tel diszítetten tért haza. Felesége, Klinger Anna.

Teodorovics Miklós üveges- és képkeretezőmester, Kossuth-u. 47. Szül. 1876-ban, szab. 1893-ban. Először 1896-ban, másodszor 1902-ben önállósította magát. Üzemében egy segéddel dolgozik és munkáival kiállítási díszoklevelet nyert. Volt ipartestületi alelnök. A háború alatt mint altiszt a bécsi Arsenalban dolgozott. Felesége: Balázs Etel.

Tüske Vince papucsosmester, Kézműves-u. 33.

Vujkov József szabómester, Kézműves-u. 35. Katymáron 1895-ben született, Budapesten 1911-ben szabadult, egyike a helység legjelesebb mestereinek. 1921-ben saját erejéből alapította úriszabóságát, melyben 4 alkalmazottat foglalkoztat. Vezető egyéniség úgy ipari, mint társadalmi egyesületekben. A háborúból 2 bronz vit. érem, vas érdemkereszt és K. cs.-k.-tel tért haza. Neje: Rudics Eleonóra.

Wachtler Pál bádogosmester, Kézműves-u. 46. Szül. 1875-ben, szab. 1889-ben. Mint segéd Budapesten és külföldön dolgozott. Üzemét, melyet 1900-ban alapított, a helység legelsőjévé fejlesztette. Három

alkalmazottal dolgozik, számos nagyszabású munkát végzett. 20 éve elnöke a Testületnek, 22 éve elnöke a Temetkezési Egyletnek. Nagy közéleti tevékenységet fejt ki. Mint őrmester harcolt a déli fronton, kitüntetései: bronz vit. érem, koronás érdemkereszt és K. cs.-k. Neje, szül. Baumhackel Anna, gyermekei: József és Péter, kalaposok, Katalin és Mária, női szabónők.

Weiner György vendéglős, Széchenyi-u. 54. Helyben született 1883-ban, 1914-ben vonult be, harcolt az olasz fronton, egyszer sebesülve, 1918-ban szerelt le. 1919-től űzi a vendéglősipart, melyet nejével, szül. Krix Terézzel együtt folytat.

Wischer Károly borbélymester, Szt. János-u. 32.

Zabraha Károly úri- és női-fodrászmester, Fő-tér. Szül. 1891-ben Bácsalmáson, szab. 1908-ban és 10 év múlva alapította úri- és nőifodrász-szalonját. Kiváló szorgalmával nagyra fejlesztette üzletét, melyben nagy része volt feleségének is, Jurinovits Ilonának. Gyermekük, Ernő és Mihály. Mint ténylegest érte a háború kitörése, orosz fogságba esett, hazaszökött, s mint szakaszvezető szerelt le.

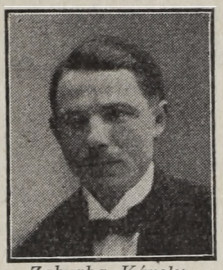

Zabraha Károly

Zillits Pál, ipartestületi jegyző, lak.: Dob-utca 4. Szül. 1873-ban. A csendőrségnél mint járási őrmester teljesített szolgálatot megszállt területeken, honnan 1918-ban menekült. 1926-ban mint tiszthelyettes nyugdíjaztatott, következő év folyamán lett ipartestületi jegyzővé megválasztva. Neje, Gatter Erzsébet.

BÁCSBOKOD

Az Ipartestület 1923 évi március hó 3-án alakult meg és alapszabályait 1923 július hó 16-án hagyták jóvá. Alapító tagjai: Brand István, Babity Lajos, Bálint Pál, Bankhardt Antal, Bohner József, Belső István, Bretröger György, Berger István, Berger Mátyás, Etschberger József, Fekete Sándor, ifj. Faldum Jakab, Feigl István, Gergith János, Hohner András, Hodoniczki Antal, Henerári János, Hofgesang Mihály, id. Jarmaczki István, Kovács Sándor, Koch Antal, Korcsik Gyula, ifj. Karchesz Pál, Kreisz András, Kreisz Mihály, Krékity Ignác, Krékity Márk, Kungl Flórián, özv. Harbeith Sándorné, Harbeith Jakab, Harbeith Péter, Harbeith Mátyás, László Márton, özvegy Major Istvánné, Mamuzsits István, Müller József, Meizl Antal, Milánkovits János, Mader János, Mojzes János, Michler Tamás, Mészáros József, Nickl István, Niebl Mátyás, Ott Antal, Ozwald István, Rudas János, Rutscher István, Reznicsek József, Rigler Antal, Rökl Mihály, Régeisz Ferenc, Stab Lőrinc, Schwab Jakab, Schmidt György, Schmidt István, Somosi Ferenc, Schleiher János, Schnadenberger István, Szekulity Antal, Tadity István, Tokody Mihály, Tokody Antal, Tettinger József, id. Wagner Antal, Wagner Jenő, ifj. Wagner Antal, Wittner Frigyes, Wittner Márton, Wittmann János, Werner István, Wölfl György, Wölfl János és Wölfl Jakab. 1924-ben az Ipartestület zászlót szerzett és szenteltetett, melynek fővédnöke dr. Alföldy Béla v. országgy. képviselő neje szül. Kuluncsics Blanka volt. Az Ipartestület díszelnöke dr. Alföldy Béla lett. Ugyanez évben alapította az Ipartestület a könyvtárát, mely ma már 300 drb kötetből áll és a község legnagyobb könyvtára.

1925-ben az Ipartestület gyarapította irodaberendezését, vásárolt egy teljes színpadi felszerelést a szükséges díszletekkel együtt, úgyhogy ez a legnagyobb, kulturális közcélt szolgáló színpad a községben. 1926-ban székházépítési alapot létesített az Ipartestület, melyet azóta 500 pengőre gyarapított. Ugyanez évben egy kisebb alapot is létesített, amely hivatva van a helybeli iparos tanonciskola három legjobb tanulóját évenkint jutalmazni. Az 1928-ik évben az Ipartestület saját kebelében megalakított egy takarék és hitelcsoportot, mely hivatva van a tagok tőkegyüjtését előmozdítani, valamint tagjait pillanatnyi kölcsönökkel kisegíteni, e csoport működése szép eredménnyel zárult, ami főleg Régeisz Ferencnek, a csoport pénztárosának kitartó és buzgó munkálkodásához fűződik.

Az Ipartestület eddigi elnökei: Alapító elnök Fekete Sándor, cipészmester, aki az alapszabályok jóváhagyásáig elnökösködött. Az ő nevéhez a testület megalapítása fűződik. Utána Wittner Frigyes szobafestő és mázolómester volt az elnök. Hozzáfűződik a testületi zászló beszerzése, a könyvtár alapítása és a kezdet nehézségeinek leküzdése, ami az Ipartestület alapjait véglegesen megvetette. Utána újból Fekete Sándor lett az elnök. Ez idő alatt székházépítési alapot létesítettek. Végül, az 1927. évi közgyűlés Tokody Mihály sütőmestert választotta meg elnökül. Alatta valósult meg Wagner Jenő asztalosmester ipartestületi alelnök indítványára a takarék és hitelcsoport életrehivása.

Babity Lajos, szabómester. Szül 1899, felszabadult 1916, önállósította magát 1922-ben, üzemében egy segéddel dolgozik. 1927-ben technológiai szaktanfolyamot végzett. Ipartestületi előljárósági tag és könyvtáros. Neje : Tomity Erzsébet, gyermekei : Mihály és Mariska.

Bálint Pál lakatosmester. 1884-ben szül. 1901-ben szabadult. Segédként nagyobb vállalatoknál dolgozott 1911-ig, önállósításáig. Épület- és géplakatossággal foglalkozik. Az Ipartestület számvizsgálója. Bevonult 1914-ben, az orosz fronton fogságba esett mint altiszt, 1919-ben tért haza. Felesége Juhász Margit, gyermekei : Juhász Anna és János.

Fekete Sándor cipészmester és bőrkereskedő. Született 1867-ben Bácsbokodon. 16 éves korában szabadult, mint segéd Baranya megyében dolgozott 10 éven keresztül. Üzlete saját alapítása 1893-ból. Az Ipartestület alapító elnöke, községi képviselő, jelenleg mint az Ipartestület előljárósági tagja, szerepet visz a társadalmi életben. 1890-ben nőül vette Király Juliannát, kitől Antal nevű fia van. Részt vett a háborúban.

Harleit Péter géplakatosmester.

Hellempárt György asztalosmester. Született 1880, szabadult 1896-ban és 12 év mulva saját erejéből alapította meg üzemét. Számos köz- és magánépítkezést végzett. Ipartestület előljárósági és tanoncvizsgáztató bizottsági tag. A háború alatt egyszer sebesült s mint altiszt szerelt le. 1905-ben nősült, neje Bauer Éva, gyermeke Antal, kit szintén az iparára nevel.

Henerári János asztalosmester. Bácsbokodon 1894-ben született, 1910-ben szabadult. Mint segéd hosszú külföldi tanulmányúton volt, végig járva Ausztria, Németország, Svájc nagy ipari városait. A háborúból mint 50 százalékos rokkant tért haza. 1919-ben alapította üzemét, melyben 3 segéddel számos középület famunkáit végezte. Ipartestület pénztárnoka, községi képviselő. 1918-ban nőül vette Rutscher Máriát.

Hodoniczky Antal cipészmester.

Hohner András hentes és mészárosmester. 1875-ben született és 20 éves korában alapította üzletét, mely közel 40 év óta áll fenn. Munkás élete gyümölcse : családi háza, föld- és szőlőbirtoka. Alapító tagja az Ipartestületnek, hol elüljáró. Tanoncvizsgázó bizottsági tag, megyebizottság tagja stb. Az orosz fronton fogságba esett, mint őrmester, szökés útján jött haza. 1901-ben nőül vette Bohner Katalint.

Kobor Ferenc építőmester. Vállalata magasépítéssel és vasbeton-munkák készítésével foglalkozik. Számos köz- és magánépületet épített, 50 szakmunkással dolgozik.A háború alatt a hadügyminiszteriumban volt mint tervező beosztva. Képesítése M. kir. Állami Felső Építőipari Iskola.

Kreisz Mihály cipészmester.

Kungl Flórián asztalosmester. Született 1897, szabadult 1913. Saját erejéből 1919-ben önállósította magát, 4—5 segédjével kórházak-, iskolák-, mozgószínházakat stb. épített. Ipartestület pénztárnoka, előljáró és tanonvizsgázó bizottság tagja. Felesége Rudas Mária, kitől Évike és Mihály gyermekei vannak.

Major Istvánné kéményseprőmester-(szül. Fazekas Erzsébet). 1903-ban volt esküvője M. I.-nal, ki ugyan abban az évben kapta a mesteri jogot. 1915 karácsonyán férje a Kárpátokban hősi halált halt s így özvegyi jogon bírja az ipart. Gyermekei : István, Mária, Erzsébet, Katalin és Julia.

Müller József bognármester.

Nickl István kovácsmester. 1889-ben született, 17 éves korában szabadult, 1919-ben önállósította magát. Üzemében kocsigyártással foglalkozik. Tagja a tanoncvizsgázó bizottságnak. Bevonult 1914-ben, harcolt az orosz, román és olasz frontokon, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és szolgálati éremmel kitüntetve. Másodszor nősült 1919-ben, neje Stark Mária, 3 gyermeke van.

Schnadenberger Ferenc, az Ipartestület jegyzője. A budapesti technológia faipari szakán a faipari szakrajztanfolyamot végezte, továbbá a hordójelző-tanfolyamot absolválta. A kövezőiparban dolgozik, idejét teljesen az iparosság érdekeiért áldozza. A háborúból mint 50 százalékos rokkant tért haza.

Schnadenberger Márton vendéglő-, kávéház-, szálló- és mozitulajdonos. 1893-ban született. Nagyban hozzájárult községe kulturális fejlesztéséhez, anyagi áldozatokat nem ismerve. Házában van az Ipartestület hivatalos helyisége. Mint tizedes küzdötte végig a világháborút. Az összes legénységi kitüntetések birtokosa.

Somosy Ferenc szabómester. 1905-ben alapította férfiszabóműhelyét. Üzletköre kiterjed a helység jobb közönségére. Végig szolgálta az egész háborút. Első felesége meghalt, másodszor Fekete Katalint vette nőül.

Tokody Mihály sütőmester. Született 1880-ban szabadult 1901-ben édesapjánál. 2 év mulva önállósította magát. Mint emberbarát egyike a legismertebb és tiszteltebb egyéniségeknek, melyet a birtokában levő számos köszönő okirat méltat. Ipartestületi elnök, O. K. H. igazgatósági tagja. Részt vett a világháborúban. 1901-ben vette nőül Vinkó Katalint, leányuk, Katica.

Id. Wágner Antal hentesmester.

Ifj. Wágner Antal lakatosmester. Géperőre berendezett üzemében a szakmába vágó összes munkákkal foglalkozik. Öt al-

kalmazottal dolgozik. Lelkes fiatal iparosember, ki vezető szerepet visz ma is a testületben. Neje: Beck Margitka.

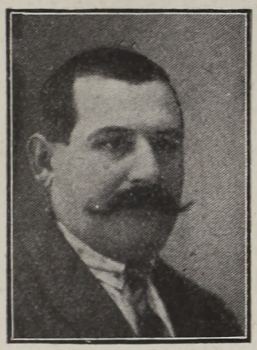

Tokody Mihály

Wágner Jenő asztalosmester. Született 1894, szabadult 1911. Mint segéd, külföldön dolgozott, 1921-ben önállósította magát. Több köz- és magánépület famunkáit végezte. Egyik megalapítója az Ipartestületnek, vezetésében intenziv részt vesz mint alelnök. A 23. gy. e.-dben egy évig az orosz fronton harcolt, ott fogságba esett s 1918-ban tért haza. 1920-ban nőül vette Krix Paulát, iparos család gyermekét.

Wittmann János borbélymester. Született 1895-ben Bácsbokod; szabadult 1913-ban. Mint segéd helyben dolgozott. 1920-ban vette át elődjétől a műhelyt, melyet tovább fejlesztett. Agilis üzletember, ki a szakmáján kívül még fa- és szénkereskedéssel is foglalkozik. Az Ipartestület előljárója. Meiszinger Erzsébetet 1925-ben vezette oltárhoz, kitől két gyermeke van.

Wittner Frigyes szobafestőmester. Született 1886-ban. Édesapjánál tanult, ott is szabadult, 1910-ben önállósította magát, főleg templomfestéssel foglalkozik. Ipartestületi előljáró és községi képviselő. Végig harcolta a világháborút, kétszer súlyosan sebesült. Neje: Harbeit Mária, gyermekei: Terézia, Mária és Ilonka.

Wittner Márton szobafestőmester.

Wölfi János bognármester.

BÁNHIDA

Ifj. Bauer Ferenc, asztalosmester. Fő-utca 348. Üzemét 1926-ban alapította s azt 1 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Az ipartestületnek és az asztalosmesterek országos egyesületének tagja.

Boda Viktor, cipészmester. Fő-utca. Ipara fejlesztése terén 1920 óta működik és 1924-ben önállósította magát. Gyakorlatát Tatán és Budapesten szerezte. 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület tagja.

Csizsek Ferenc, épület és bútorasztalosmester. Nagy-u. 313. Tata és környékén való segédi működés után 1927-ben lett önálló, aki 2 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület tagja.

Dodek István, kőmívesmester.

Galbicska Rezső, cipészmester.

Özv. Homolay Jánosné, cipészmester.

Jancsó András, férfiszabó.

Junger László, cipészmester. Fő-u. 445. Iparát 1928 óta folytatja önállóan 1 tanonc közreműködésével. Az ipartestület tagja.

Lieber Ferenc, fodrászmester.

Lövey Ferenc, épület és bútorasztalosmester. Fő-u. 17. Iparában 1910 óta tevékenykedve, 1924-ben lett önálló. 1 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület s a Faluszövetség tagja. A világháborúban résztvett az orosz és román frontokon. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. seb. érem tulajdonosa.

Lubring János, kőművesmester, 154. Tatán és Budapesten való segédeskedés után, 1912-ben lett önálló. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja.

Mente Antalné, női divatterme.

Moharos Ferenc, géplakatos. Alapíttatott 1925-ben, 11 évi előző működés után, amelyet Tatabányán a M. A. K.-nál folytatott. Az ipartestület tagja.

Ongrádi Péter, szabómester.

Pásztor István, férfiszabó, Vasút-u. 130. Felső Gallán való segédeskedés után, 1927-ben lett önálló. Bánhida és környéke intelligenciájának szállítója. Az ipartestület tagja.

Piribauer János, sütőmester, Fő-u. 381. Iparában 1883 óta működik. Mint segéd Budapesten, Kolozsváron, Pápán, Szegeden, Losoncon, Szabadkán, Győrött, Bécsben, Berlinben, Linz és Drezdában dolgozott. 1908-ban lett önálló. 1 segédet alkalmaz. A gyönki kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Ruziska József, sütőmester, Sikvölgy-u. Üzemét 1922-ben alapította és 1 tanonc alkalmazásával folytatja. Mint segéd hosszabb ideig működött Budapesten.

Stark István, cipészmester, Fő-u. 354. Üzemét 1912-ben alapította, Budapesten, Tatán, Komáromban, Petrográdon és Skutariban való segédeskedés után. A világháborúban 4 esztendőt orosz fogságban töltött. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Stengl András, cipészmester.

Szajki Kálmán, cipészmester, Vasút-u. 79. Mint segéd Tatabányán működött nagyobb üzemben. 1925-ben lett önálló. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja.

Sztavinovszky Péter, férfiszabó, Vasút-u. 43. 1913. évben önállósította magát s azóta 3 tanoncot szabadított fel. Most 1 kisegítővel dolgozik. Az ipartestület tagja.

Takács József, szobafestő és mázolómester, Fő-u. 244. Budapesten és Tatán működött mint segéd és 1925-ben lett önálló, 2 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület tagja. A világháborúban az olasz fronton harcolt. A bronz v. é. és K. cs.-k. birtokosa.

Tóth János, fodrászmester. Szakmája fejlesztése körül 1919 óta működik. Önálló mester 1927 óta. 1 segédje és 2 tanonca van. Az ipartestület tagja.

Ifj. Trebichovszky Gyula, kalaposmester. Fő-u. 373. Az üzemet még nagyatyja, Lajos 1858-ban alapította, ő maga azt édesatyjánál tanulva, 1928 óta vezeti. Az ipartestület tagja. A világháborúban atyja 12 hónapig harcolt a fronton. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Vándor Mihály, cipészmester és felsőrészkészítő, Ujtelep. Üzemét 1914-ben alapította és jelenleg 3 segéddel és 4 tanonccal folytatja. 5 tanoncot már felszabadított. Az ipartestület, tatabányai altisztikör, futball klub tagja.

Végh József, fodrász- és borbélymester, Fő-u. 1899 óta folytatott iparában 1907 óta önálló. 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. A világháborúban az orosz, olasz, román fronton szolgált. K. cs.-k. tulajdonosa.

Weisz Pál, férfiszabómester.

Zsajnovits János, asztalosmester.

BÁTASZÉK

Ipartestülete 1891. évben 161 taggal alakult meg. Eddigi elnökei voltak: Szaniel János, Rudolf Pál, Hofmeister János, Jahn János, Tafner János, Bajomi Vilmos, Bitter Bálint, Mayer Ignác, Jakab György, Pécsi Mihály, Birkenbach István, Gerner Mátyás, Schroth János, Kóbor István, Zeumann Lajos, Szonner Lajos és Czégényi János. Eddigi jegyzői voltak: Engel Mór, Fülöp József, Rudolf Pál, Pápay Géza Béni, Bajomi Vilmos, Wiesner Rezső, Szaniel Gyula, Simon Ferenc és Kóbor István. Az 1900. évben alapították meg Hofmeister János elnöksége és Pápay Géza Béni jegyzősége alatt az Iparos Olvasókört, 1904-ben pedig Ritter Bálint elnöksége alatt helyi iparkiállítást rendeztek.

Albrecht Jakab, sütőmester.

Bauer Péter, szabómester.

Beck Ádám, kádármester.

Birkenbach István, borbélymester, Király-u. 268. 1897-ben alapított üzemét családja két tagjával és egy tanonccal folytatja. Mintegy 40 éve már, hogy agilis egyéniségét az iparosérdekek szolgálatába állította. Ismételten volt elnöke az Ipartestületnek és Iparoskörnek. A testületi székház cseppfolyós gázzal való ellátása, könyvtár létesítése is az ő kezdeményezésére történt. Megalapítója a Kath. Legényegyletnek, a működvelő gárdának, előbbinek éveken keresztül pénztárnoka és elnöke volt. A pécsi Iparosszövetség helyi csoportjának volt elnöke.

Bozsolik Antal, kapcakötőmester.

Bozsolik Mihály, szíjgyártó- és nyergesmester, Árpád-u. 291. Üzemét 1928-ban alapította. Tanulóéveit Bátaszéken töltötte. Mint segéd Budapesten és Baján dolgozott. A Kath. Legényegylet tagja.

Breitenbach Mihály, asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 619. 1927-ben alapított üzemét 1 tanonccal folytatja. Tudása gyarapítására Pécsen és Bátaszéken dolgozott. Az Ipartestületnek rendes tagja, tagja még a Kath. Legényegyletnek, a Tűzoltótestületnek, valamint az Iparos Olvasókörnek is.

Brunbauer János, cipészmester, Király-u. 28. 1921-ben alapított üzemét az elsők közé emelte. Egy tanoncot alkalmaz. A világháborút 1915-től végigküzdötte. 1918-ban francia fogságba esett. A nagyezüst, a kis ezüst, a bronz vit. érem, a K. cs.-k. és a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. Az Ipartestület és a Tolnamegyei Ip. Szövetség tagja. Pártoló tagja a Tűzoltótestületnek, az Olvasókörnek, a dalárdának, stb. A tanoncvizsgáztató bizottságnak 3 évig volt vál. tagja.

Czégényi János, agyagiparosmester, Baross-u. 414. Üzemét 1904-ben vette át édesatyjától, Józseftől. 1 segédet és 1 kisegítőt foglalkoztat. Eredetileg borbély szakmára készült, Bátaszéken tanult, itt is szabadult. Az agyagáruipart édesatyjától sajátította el. 1912-ig vezette az üzemet, amidőn tudásszomját csillapítani Budapestre ment és ottmaradt a háború kitöréséig. A háborút végigküzdötte. Utána a Bp. Industria gyárat szerelte fel, s itt mint üzemvezető 2 és fél évig dolgozott. Később Szátok községben egy újabb gyárat szerelt fel. 1922-ben tért vissza Bátaszékre, feleleventette régi jóhírű vállalatát, s tekintve, hogy felsőipariskolát végzett, üzemét művészi nívóra emelte. Elnöke az Ipartestületnek már 1926 óta. Az ő elnöksége alatt történt a székház kibővítése. Jórészt az ő érdeme a 800 kötetes könyvtár létesítése. A Bátaszéki Ált. Ipt. volt elöljárósági tagja; 1912 óta jegyzője. Az Iparos Olvasókör igazgatója volt 3 évig, most elnöke. Tagja a képviselőtestületnek, a Tűzoltótestületnek stb.

Cziner Ferenc, asztalosmester, Zrínyi-u. 481. Üzemét édesatyja alapította 1893-ban,

melyet 1914-ben vett át. Jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 4 éve elöljárósági tagja, ezenkívül számos ipari és társadalmi egyesületnek vezető és működő tagja. A székház ujjáépítésében tevékenyen részt vett.

Dittenhoffer János, szijgyártómester, Király-u. 258. Műhelyében, mely egyike a legjobbaknak és legrégibbnek (1891-ben alapította), 1—2 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. A háborúban 1914—1918-ig vett részt. Az Ipartestületnek, a Polgári Olvasókörnek és a Kath. Legényegyletnek tagja.

Erli András, asztalosmester. Mint segéd évekig külföldön, valamint Magyarország nagyobb városaiban dolgozott, míg 1909-ben megalapította jelenlegi üzemét. Olasz fogságban volt 1915—1919-ig. Az Ipartestület tagja.

Feidt Jenő, szabómester.

Feidt Radó, szabómester.

Fischer Mihály, vendéglős. Jelenlegi üzemét özv. Bolkovits Ignácznétól 1925-ben vette át. Budapesten, Pécsett és Sarajevóban dolgozott. A világháború alatt mint tüzér végigküzdötte az összes frontokat. Az Ipartestület és a Dalárda tagja, önkéntes tűzoltó.

Frank József, vendéglős.

Galli Kilián, harisnyakötőmester. Sóház-utca 471. Tanulmányát Budapesten végezte. 1908-ban lett önálló. 1915—1918-ig harcolt az orosz, olasz és román fronton. Kétszer sebesült. A bronz vit. érmet és a K. cs. k.-t kiérdemelte. Tagja az Ipartestületnek és az Orsz. Német Népműv. Egyesületnek.

Galli Mihály, harisnyakötőmester, Garay János-u. 947. Üzemét 1902-ben alapította, ma már 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület tagja.

Garay Antal, kötélgyártómester.

Gauzer Bálint, villamossági, műszaki és rádióvállalata, Király-u. 279. Pozsonyban az elektrotechnikai szakiskolát végezte. Tudásának bővítésére Budapesten és Németországban évekig dolgozott. 1926-ban alapította vállalatát, mely nemcsak a községnek, de a környékének is legnagyobb ilyen irányú üzeme. 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, valamint az összes egyesületek pártolója. A világháború alatt 4 évig szolgált.

Gauzer Ferenc, bádogosmester.

Gazdag Kató, varrónő.

Gálli Antal, fuvarozási vállalkozó, vendéglő- és szállótulajdonos, Király-u. 268. Mint fizetőpincér az ország összes nagyobb városaiban dolgozott, míg 1922-ben átvette Bátaszék nagyvendéglőjét, melyet modern nivójú szállóvá és étteremmé fejlesztett. Üzemében 6 alkalmazottat foglalkoztat. Saját autója van. Tagja az Ipartestületnek. A Kath. Legényegylet házigazdája, a Tolnamegyei Iparoskör és a Keresk. Utazók Egyesületének tagja, stb. Mint hadifogoly Szibériában 38 hónapot töltött.

Gászner István, asztalosmester, Malom-utca 402. 2 tanoncot foglalkoztat üzemében, melyet 1926-ban alapított. Mint segéd Bácsalmáson, Kunbaján, stb. dolgozott. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja.

Gászner János, szabómester.

Özv. Gelencsér Jánosné, vendéglőtulajdonos.

Gerner Mátyás, sütőmester. Üzemében, melyet 1909-ben alapított, egy tésztaosztógép van. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 1920-ban, a Pécsi Ip. Szöv. bátaszéki csoportjának 3 évig volt elnöke. A tanoncvizsg. biz. elnöke. A B. T. C., a Tűzoltóegy., a Kath. Legényegylet pártolója. Végigküzdötte az összes frontokat. Kétszer sebesült. A bronz vit. érem tulajdonosa.

Göbelt György, férfiszabómester, Király-utca 327. 1920-ban alapította üzemét, melyben 1 segédet alkalmaz. Szaktudásának gyarapítására Budapesten, Tolnán, Bonyhádon és Bátaszéken dolgozott. Az Ipartestület Elöljáróságának 4 éven át volt tagja, működő tagja továbbá a Tűzoltótestületnek. A világháború alatt a 44. gy. e.-ben szolgált.

Guszmann János, harisnyakötőmester, Deák Ferenc-u. 81. Iparát édesatyjától sajátította el. 1918-ban alapította üzemét. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárósági tagja volt öt évig. A Kath. Legényegyletnek tagja. A háború alatt az orosz, román és olasz fronton harcolt.

Gyurkovits József, szíjgyártómester.

Hekelsmüller Miklós, cipészmester.

Herbszt György, bádogosmester.

Hideg Imre, cipészmester.

Hirsch János, orthopéd cipész.

Hofmeister Gyula, bádogosmester, Kossuth Lajos-u. 612. Szakmáját édesatyjánál tanulta. Ipara tökéletesítése végett mint segéd Budapesten, Wienben gyárakban dolgozott. Üzemét 1896-ban létesítette, jelenleg egy segédet alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek.

Huml Ádám, mészárosmester.

Jankovits Károly, órásmester, Király-u. 275. Szaktudását Kaposváron, Pécsett, Iglón, mindenütt az első mestereknél tökéletesítette. 1925-ben önállósította magát. Ő javította és szerelte a kaposvári városháza óráját.

Jáhn Károly, asztalosmester, Király-u. 63. 1927-ben alapította üzemét, hol 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tudása

gyarapítására az ország nagyobb városaiban dolgozott. Az Ipartestületnek, a Kath. Legényegyletnek és a B. T. C.-nek tagja.

Ifj. Jednakovits Ferenc, mészáros- és hentesmester, Király-u. 336. 1922-ben önállósította magát. 1925 óta tagja az Ipartestület előljáróságának. Tevékeny részt vett az Ipt. székház ujjáépítésében. A helybeli iparos és társadalmi körök mindegyikében aktiv szerepe van. 12 havi frontszolgálata van. A bronz vit. érem, K. cs. k. és a sebesülési érem tulajdonosa.

Julián János, vendéglős.

Katzenberger Ádám, fényképész.

Katzenberger József, kovácsmester, 619. Üzemét 1900-ban alapította Budapesten, Székesfehérváron, stb. dolgozott mint segéd. 1915—1918-ig a bécsi Arsenálban mint kovács működött, míg a község mint nélkülözhetetlent hazahivatta. Tb. parancsnoka a Tüzoltótestületnek. 25 éves szolgálatáért kitüntetésben és elismerő oklevélben részesült. Az Ipartestület és a Német népszövetség tagja.

Keinráth Gyula, bognármester.

Klibert Tamás, kapcakötőmester.

Kóbor István, bognármester, Kossuth Lajos-u. 391. Vállalatát, melyben 2 tanoncot foglalkoztat, 1906-ban alapította. 1904-ben az Ipartestület álta! rendezett kiállításon díszoklevelet és ezüst érmet nyert. Az Ipartestületnek jegyzője, továbbá elnöke volt hosszabb ideig. Volt az Ipartestület előljáróságának számvizsgáló biz. tagja. Az Iparos Olvasókörnek volt elnöke, jelenleg jegyzője. Tagja a Képviselőtestületnek. A világháborúban résztvett 1914—1918-ig.

Kosztolányi Mihály, villanyszerelő, Király-u. 9. Már mint tanonc 1911-ben Pécsett a munka- és rajzkiállításon dícsérőoklevelet nyert. 1923-ban gőzkazánok kezeléséről, 1924-ben gőzlokomobil és cséplőgépek, motorok és az összes rendszerű

Kosztolányi Mihály

László István

gőzgépek szerkezetéről és kezeléséről vizsgázott. 1926-ban önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Régi nemesi, úgyszintén iparoscsalád sarja. Tagja az Ipartestületnek, A Tűzoltótestületnek, a B. T. C.-nek pártolója, stb.

König Ferenc, szita- és rostakészítő.

König Mihály, sütőmester.

Krancs Manó, gőzmalomtulajdonos.

László István, kocsifényező-, kárpitos- és mázolómester, Király-u. 9. Vállalatát 1925-ben alapította s ma már 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Szakmáját Mohácson tanulta. Mint segéd az ország nagyobb városaiban a legelső vállalatoknál dolgozott. Ő készítette a Sárközi takarék és hitelbank tanácstermének drapériáit és bőrgarnitúráit. Tagja az Ipartestületnek. Bevonult 1916-ban s a román fronton egyszer súlyosan sebesült.

Lencz Ádám, mézeskalácsosmester.

Liebhauszer Bálint, kovácsmester.

Liebhauszer Fülöp, kádármester.

Mayer Márton, cipészmester, Sióágánd, Rákóczi-u. 228. 1908-ban szabadult fel Szekszárdon s mint segéd is ott dolgozott, míg 1919-ben Sióágándon megalapította mai üzemét. Tagja a Polg. Olv. Körnek.

Monigl Lőrinc, hentes és mészárosmester.

Müller Ádám, asztalosmester.

Müller István, asztalosmester, Király-u. 317. Szaktanulmányait 1921-ben végezte, utána Budapesten, Pécsett, Kaposváron és Stájerországban dolgozott, míg 1919-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület előljáróságának, a tanoncvizsgáztató bizottságnak tagja, stb. Az Ipartestületi Székház újjáépítésében tevékenyen résztvett. 41 havi harctéri szolgálata van, egyszer súlyosan sebesült. A bronz vit. é., a K. cs. k., a vaséremkereszt és a sebesülési érem tulajdonosa.

Müller József, kádármester.

Nagy Károly, borbélymester, Ujsor, Vállalatában 3 tanoncot foglalkoztat. A Tolnamegyei Iparosszövetség tagja. A 36 havi frontszolgálata alatt a vaskeresztet, a bronz v. é. és a K. cs. k.-t kiérdemelte.

Németh Ferenc, órásmester, Templomtér 569. Tanulóéveit Szekszárdon 1907-ben végezte, tudását Budapest, Fiume és Olaszország első mestereinél tökéletesítette. Hosszabb idő óta tagja az Ipartestület előljáróságának. Az Ipt. Székház újjáépítésében tevékeny részt vett. A 10-es huszároknál küzdötte végig a háborút, tizenötször sebesüit. Az I. és II. oszt. ezüst, bronz vit. é., a K. cs. k., a seb. é. és a német vaskereszt tulajdonosa.

Oravecz Sándor, géplakatosmester, Szent István-tér 604. Üzemében egy 3 HP motor hajtja a fúrógéppel felszerelt esztergapadot és a hegesztőkészüléket. 3 tanoncot foglalkoztat. 1924-ben gimnáziumi érettségit tett le. 1926-ban alapította mai vállalatát, mely egyike a környék legnagyobb ilyen irányú üzemének. Tagja az Ipartestületnek és az Uri Kaszinónak. Az olasz fronton két évig harcolt.

Ott Heinrich, bognármester.

Ozánics Viktor, törv. irodafőtiszt, Szekszárd, Perczel Mór-utca 15. Budapesten folytatott főiskolai tanulmányai után 1906-ban lépett a törvényszék szolgálatába. Jelenleg jegyzője az Ipartestületnek már 1921 óta. Az ő szervezésében történtek a vidéki agitációk a tolnamegyei iparosszakosztály megalakítására, melynek egyben titkára is volt. A Tolnamegyei Vendéglősök Egyesületének 20 éve jegyzője, a szekszárdi Polg. Olvasókörnek választm. tagja, az építési és pénzügyi biz. jegyzője és még számos ipari és társadalmi egyesület élvezi odaadó és céltudatos munkáját és pártolását. A világháború alatt az orosz fronton harcolt.

Péter István, gép- és épületlakatos, Király-u. 265. Már felszabadulása előtt is nyert jó munkájáért több kitüntetést. Mint segéd több nagyobb magyar városban dolgozott. Üzemét 1926-ban alapította s ma már a községben egyike a legtehetősebb iparosoknak. Az Ipartestület, a Legényegylet és a Dalárda tagja. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

Reinhardt Miklós, cipészmester.

Rohr János, kádármester, Deák Ferenc-utca 881. 1918-ban önállósította magát, 1 tanonccal dolgozik. Mint segéd az ország nagyobb városaiban és Romániában is járt. Az Ipartestület előljárósági tagja és az összes helybeli egyesületek pártolója. 1910—1918-ig szolgált a haditengerészetnél, mint kormánymester szerelt le. A bronz v. é. és a koronás érdemkeresztet érdemelte ki.

Rothmüller Imre, fazekasmester.

Schanczenbacher Márton, cipészmester.

Scherer Lajos, órásmester, Király-u. 278. Tudása tökéletesítésére a legnevesebb mestereknél dolgozott, míg 1901-ben megalapította mai üzemét. Tökéletes munkájáért 1903-ban a bátaszéki Ipari Kiállításon első díjat nyert. Ősrégi órásdinasztia sarja. Fiatalabb korában intenziv testületi életet élt. Az Ipartestületnek volt előlj. tagja és jegyzője, az Ip. Olv. Körnek, továbbá számos egyesületnek volt tevékeny és vezető tagja.

Schmidt János

Schmidt János, sütőmester, Szarvas-u. 1050. Üzemét 1904-ben alapította, 1 tanoncot alkalmaz. 1896-tól mint segéd Magyarországon és külföldön is dolgozott. Az Ipartestületnek volt előljárósági tagja. A magy. férfiak Szent Kor. Szövets. tagja. Bevonult 1915-ben, míg 1918-ban a harctéren szerzett súlyos maláriával jött haza. Kitüntetése a K. cs. k.

Schmidt Magdolna, sütőmester.

Shmidt Mihály, vendéglős.

Schratz Lajos, kádármester.

Schroth János, asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 376. Bátaszéken végezte tanulmányait 1888-ban. 10 évig dolgozott az ország nagyobb városaiban, mig 1898-ban önállósította magát, s jelenleg 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek a szerb megszállás ideje alatt volt elnöke, volt előljárósági tagja, továbbá tagja a tanoncvizsgáztató bizottságnak. Pártolója az összes helybeli egyesületeknek.

Schultz György, kovácsmester, 894. 1910-ben alapított üzemét 1 segéddel folytatja. Példaképe a törekvő iparosnak. A Tűzoltótestületnek 18 évig volt működő tagja, mit elismerő kitüntetés és oklevél is megerősít. A Legényegylet alapító, az Ipartestület aktiv tagja, 1914—1918-ig harcolt a világháborúban. Kitüntetései a bronz vit. é. és K. cs. k.

Schuster Károly, harisnyakötőmester, Garay János-u. 962. Vállalatát 1920-ban alapította, ma 1 segédet és 2—3 tanoncot alkalmaz. Tagja a tanoncvizsgáztató bizottságnak, az Ipartestületnek és a Kath. Legényegyletnek.

Vit. Simon József, szabómester.

Simon Mihály, szabómester.

Srohner Lajos, szobafestőmester, Király-utca 262. Üzemét, melyben jelenleg 5—6 segéddel és 2 tanonccal dolgozik, 1912-ben alapította. Tanulmányideje alatt esti tanfolyam látogatásával tökéletesítette tudását. Tagja és pártolója a helybeli egyesületeknek. 1914-ben harcolt az orosz fronton.

Szániel Imre, szobafestőmester, Zrinyi-u. 196. 1907-től mint segéd Magyarország és Németország nagyobb városaiban dolgozott. Üzemét, melyet 1923-ban alapított, 1 tanonccal folytatja, az Ipartestületnek tagja. 4 évig harcolt az orosz, olasz és szerb fronton. A bronz v. é. és a K. cs. k. tulajdonosa.

Szücs János, bognármester, Nyéki-u. 1058. Tanulmányait helyben végezte 1904-ben, míg 1908-ban önálló lett. Az Ipartestület, a Tűzoltótestület és a Polgári Olvasókör tagja. 1914—1918-ig küzdött a különböző harctereken, a kis ezüst, a bronz v. é., a vaskereszt és a K. cs. k. kitüntetéseket kapta.

Till János, szobafestőmester, Kossuth Lajos-u. 623. 1912-ben szabadult, s mint segéd nagyobb vállalatoknál dolgozott, Budapesten, Pécsett, stb. 1920-ban ala-

pította üzemét, jelenleg 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Aktiv és pártoló tagja a helybeli testületeknek és egyesületeknek 1915—1918-ig harcolt a világháborúban. Kitüntetése a II. o. ezüst vit. érem.

Till Mihály, cipészmester.

Tillhof Pál, kádármester.

Tráre József, cipészmester.

Tráser Bálint.

Trázer Miklós, férfi- és nőiszabómester, Király-u. 1. Szakmáját Bátaszéken tanulta. 1919-ben lett önálló. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Több községnek és megyének egyenruhaszállítója. 1922-ben Budapesten a technológiát végezte. Tagja az Ipartestületnek, az Urikaszinónak, stb. A világháború alatt mint tüzér a tankoknál volt beosztva. A bronz vit. érmet és a K. cs. k.-t érdemelte ki.

Özv. Wágner Józsefné, vendéglőtulajd.

Wágner Lajos, vendéglőtulajdonos.

Wirth János, cipészmester.

Wittenberger József, borbély és fodrászmester, Király-u. 1. Üzemét 1916-ban alapította. Mint segéd Budapesten, Budafokon, Mohácson, Gyönkön, stb. dolgozott. 1914-ben végezte a hölgyfodrászati szakiskolát. Az Ipartestületnek 4 éve könyvtárosa, az Iparos Olvasókör előljárósági tagja, a Tűzoltóegyesület és Dalárda pártolója. A különböző sportegyesületek vezetője s alapítója. A világháború alatt a Vilmos huszároknál teljesített szolgálatot.

Wolf Lőrinc, asztalosmester.

Zeumann Lajos, asztalosmester.

Zimmer György, vendéglőtulajdonos, mészárosmester, Király-u. 5. A mészárosszakmában mint segéd 3 évig dolgozott Budapesten, Szombathelyen, (itt ezüstérmet és oklevelet nyert) Pécsett, stb., 1923-ban vendéglői üzemet vett át és azt azóta vezeti, 1 alkalmazottal. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban az olasz fronton kétszer sebesült és olasz fogságba esett. Kitüntetései : német kisezüst, bronz vit. é., K. cs. k., német vaskereszt, sebesülési érem.

BEREMEND

Binder József kovácsmester, Fő-u. Szül. 1889-ben. Felszab. 1905-ben. 1919-ben létesítette műhelyét, 1 tanoncot alkalmaz, 3-at már felszabadított. 1926-ban megkapta a magyar állampolgárságot. A siklósi Ipartestület, a beremendi Iparos Olv. Kör és a Polgári Olvasó Kör tagja. Résztvett a háborúban. Neje : Keil Rozália.

Cvenits Károly cipészmester, Fő-u. Szül. 1895-ben. Felszab. 1913-ban. Atyjánál dolgozott mint segéd. Saját házában 1921 óta önállóan folytatja iparát. Tagja az Iparos Körnek. A világháborúban a fronton szolgált, majd 5 évig orosz fogságban volt. Neje : Plügl Mária.

Özv. Dér Antalné korcsmáros, Fő-u.

Fauszt Antal szijgyártómester, Fő-u. Szül. 1872-ben. Felszab. 1890-ben. 1895-ben létesítette műhelyét, ahol önállóan működik. 5 tanoncot már felszabadított. Az Iparos Kör másodelnöke volt, jelenleg üzletvezetője, a Polg. Kör, Temetk. Egylet stb. tagja. Neje : Wintheim Margit.

Haller Gyula bognármester, Fő-u. Szül. 1887-ben. Felszab. 1905-ben. Segéd volt Budapesten, Eszéken, Vinkovcén. 1923 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. Tagja oz Iparos Olv. Körnek. Neje : Aman Hedvig, Haller Ferenc hősi halált halt.

Hirth Ferenc szabó.

Ifj. Klingl József kovács, Fő-u.

Klug Antal kovács, Fő-u.

Knoll Miklós molnármester, Fő-u. Szül. 1871-ben. Felszab. 1886-ban. 1919-ben alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol fiával dolgozik. Az Iparos Olvasó Kör tagja, az Ipar Kamara volt tagja. Résztvett a háborúban. Neje : Bogyó Karolin ; gyermekei : Antal szobafestő, Miklós molnár, Ferenc asztalos, Anna és Mariska.

Láng Henrik asztalosmester, Fő-u. Szül. 1881-ben. Mesterségét Németországban tanulta, ahol felszab. 1897-ben. 1903-ban önálló lett és 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Iparos Olv. Körnek, a Tűzoltótestületnek, a Polg. Kaszinónak. 1915-től a fronton harcolt, 3 évig orosz fogságban volt. Neje : Steigerwald Mária.

Makári István ig.-tanító. Szül. 1881-ben. Iskoláit Pécsett járta. A szellemi és társadalmi életben vezető szerepe van 1902 óta. Az Iparos Olvasó Körnek, Polg. Olv. Körnek, Szt. István Társulatnak, a helyi O. K. H.-nak stb. aktív irányítója, 14 év óta kántortanító. Neje : Faller Klementina okl. tanítónő. 2 gyermeke van.

Márics Obrád bocskorosmester. Fő-u. Szül. 1880-ban. Felszab. 1897-ben. Segédkorában Eszéken, Kaposváron, Szigetváron és Mohácson dolgozott. Saját házában 1900 óta önállóan folytatja mesterségét. A világháborúban 1916—1918-ig vett részt. Neje : Ibrádics Mária.

Mundinácz Győző bognár, Fő-u.

Pichler Gyula hentes és mészárosmester. Fő-u. Szül. 1878-ban. Felszab. 1896-ban. 1908 óta önálló, saját üzemében 1 tanoncot alkalmaz. Az Iparos Olvasó Kör és Polg. Kör tagja. A szerb fronton védte a hazát 1914-től. Kétszer megsebesült. Kitüntetései : vas é. ker. és K. cs. k. Neje : Becker Matild.

Schrantz Vilmos asztalosmester, Fő-u. Szül. 1876-ban. Tanonc korában már dícsérő oklevelet nyert. 1893-ban szabadult fel. Mint segéd Bécsben, Münchenben speciális kurzusokat végzett. 1900-ban ala-

pította üzemét. Közs. előljáró és az Iparos Olvasó Kör vál. tagja. A szerb fronton küzdötte végig a háborút. Kitüntetései : koronás vaskereszt, K. cs.-k. Neje : Schwartz Paula.

Steigerwald Ádám cipészmester, Fő-u. Szül. 1903-ban. Felszab. 1920-ban. Budapest nagyobb vállalatainál tanulmányozta iparát, mint segéd. 1928-tól önállóan űzi mesterségét 2 tanonccal. Tagja az Iparos Olvasó Körnek, az Ipartestületnek és az Orsz. Lábbelikészítő Szövetségnek.

Weiler Ferenc kőmíves, Fő-u.

Zorn Antal kötélgyártó, Fő-u.

BÉKÉSCSABA

Tiz év előtt alakult Békéscsaba r. t. várossá és ez idő alatt példátlan iramban fejlődött az Alföld egyik jelentős városává. Virágzó ipara, fejlett kereskedelme, idegenforgalma, élénk társadalmi és művészeti élete kultúrközponttá varázsolta.

A városnak mintegy 1200 képzett, törekvő iparosa van, akik a legutóbbi kézműipari tárlaton számos kitüntetést nyertek, sőt egyikük aranykoszorús mester is lett.

Az Ipartestület élén mint elnök : Kovács Mihály gőzmalomtulajdonos áll, jegyzője : dr. Romváry Iván titkár. A szakosztályok elnökei : Leelőssy Albert, Molnár János, Jeney Endre, Hrabovszky János, Vliskó Lajos, Lajben Pál, Frolyó Miklós, Ellmann Adolf, Orosz Endre, Gerő Lajos és Vitaszek Ernő. Kovács Mihály elnök és lelkes munkatársainak nevéhez fűződik a Futura r.-t.-tól megvett 574 négyszögöl terjedelmű egyemeletes épület átalakításával a Székház létesítése. Könyves T. Kálmán ügyvezető alelnök, Lipták János alelnök és az előljáróság tagjai is hervadhatatlan érdemeket szereztek a Székház megalkotása körül. 1927-ben készült el a díszes épület, melyben a testület helyiségei, irodái, az Iparos Otthon, olvasó, társalgó, hangversenyterem stb. nyertek elhelyezést. Az Ipartestület vezetősége élénk részt vesz az iparosérdekek egyetemes szolgálatában.

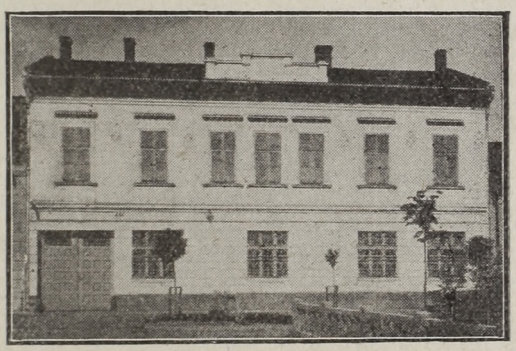

Az Ipartestület székháza

Ábrahám Béla fényképész, Andrássy-út 17. Az 1923-ban általa és Á. István által alapított üzletet 1926 óta vezeti önállóan. Szül. 1900-ban Nagyváradon. Az 1924. és 1926. évi kiállításon díszoklevéllel és bronz éremmel lett kitüntetve. Az Ipartestület és több társ. egylet tagja. Neje : Redvay Margit.

Babinszky János aranykoszorús műesztergályosmester. (Lásd az aranykoszorús mesterek fejezetében.)

Balogh Mihály cipész, Baross-u. 1.

Barát István asztalos, Dobay-u. 5/a.

Benyaska Mihály cipész, Baross-u. 7.

Biró Albert szabó, Tisza-u. 11.

Bodis Pál szövőmester, Straka-u. 1. Szül. 1894-ben, szabadult 1912-ben, önálló 1927-ben lett. 24 hónapig volt a harctéren és 1917-ben mint rokkant jött haza. Neje : Kolacz Zsuzsanna a helyi jótékonysági egyesületek tagja.

Özv. Boskó Jánosné kovácsmester, Wesselényi-u. 21.

Boskó Lajos cipészmester, Damjanich-u. 7. Szül. 1892-ben, felszabdult 1916-ban, mint segéd Csabán és Budapesten dolgozott. 1919-ben önállósította magát. Az 1924. és 1926. évi csabai kiállításon oklevél-kitüntetésben részesült. A világháborúban 10 hónapig harcolt a fronton, megsebesült.

Botyik György asztalosmester, Berényi-út 6. sz. 1924-ben alapított műhelyében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1895-ben született, 1912-ben szabadult fel. Neje : Csabjanszky Ilona.

Bujtás József kovácsmester, cséplőgéptulajdonos, Gróf Tisza-u. 48. Az Ipartestület előlj. tagja, városi képv., számos egyesület tagja. Szül Csornán 1875-ben, felszab. 1892-ben, önálló lett 1904-ben. Neje : Foly Lujza.

Csányi János szobafestő és mázolómester, Földvári-u. 22. Ipartest. előljáró, volt Iparos Olvasóköri elnök, több társ. egyesület tagja. Szül. Szegeden 1881-ben, 1896-ban szabadult. 1901-ben lett önálló. A postapalota szakmunkáival általános elismerésben részesült. Résztvett, meg is sebesült a világháborúban. Neje : Kovács Anna.

Cseke Mihály úri divatszabó, Baross-u. 5. Telefon 392. 1924-ben alapított és fővárosi nívón vezetett üzletében 4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Szül. Gyulán 1898-ban,

itt szabadult fel 1915-ben. Budapesten, Bécsben és az ország nagy városaiban volt segéd. Az 1926. évi békésmegyei kiállításon kiváló munkájáért miniszteri kitüntetést nyert. Neje : Duray Erzsébet.

Csepregi Pál szabó, Zsilip-u. 2.

Csjernyik Pál asztalosmester, Ipartest. előljáró, Kinizsi-u. 12. Szül. 1882-ben, felszab. 1898-ban, mint segéd nagyobb városokban és Budapesten dolgozott, 1906-ban lett önálló. A világháborúban a 32-ik tüzérezredben szolgált. Neje : Matulay Mária.

Czirich Jenő asztalos, Klapka-u. 8.

Debreczeni István asztalosmester, Munkácsy-u. 9. Műhelyét 1922-ben alapította s abban 2 tanoncot foglalkoztat. Szül. 1884-ben Szentesen, 1900-ban szabadult fel. Az 1926. évi helyi kiállításon kamarai díszoklevelet kapott. Résztvett a világháborúban.

Dénes Bálint lakatosmester, Teleky-u. 6. Telefon : 183. Ipartest. előljáró. 1884-ben Orosházán született. Az 1924. és 1926. évi helyi kiállításon és a budapesti kézműipari kiállításon díszoklevél és aranyérem kitüntetésben részesült. Motorikus erővel berendezett üzemében 8—10 segédet és 4—5 tanoncot foglalkoztat.

Dorn József rostalemezlyukasztó-gépgyára, Kinizsi-u. 11. Telefon : 143. Az üzemet Dorn József 1893-ban alapította s azt 1921 óta Dorn István és Jenő mérnökök vezetik. Dorn József találmánya a szab. Dorn-féle cséplő törekrosta, amelyet külföldre is szállítanak. A villanyerőre berendezett üzem 20 alkalmazottat foglalkoztat. A pancsovai 1905. évi kiállításon aranyérem, a veszprémi 1906. évi kiállításon ezüstérem kitüntetésben részesült.

Dubrancsik Károly sütőiparos.

Dubravcsik János asztalosmester, temetkezési vállalkozó, Achim L. András-u. 13. Az Ipartestület és több társ. egylet vezető tagja. Szül. 1871-ben, felszabadult 1888-ban atyjánál. Önálló lett 1901-ben. Üzeme villanyerőre van berendezve. Résztvett a világháborúban. Neje : Gyebrovszky Emilia.

Ellmann Adolf férfiszabómester, Andrássy-út 2. Telefon : 247. A Szakosztály elnöke, az Ipartest. előlj. tagja, városi képviselő, tkptári igazg. tag, a tanoncvizsg. bizottság elnöke stb. Szül. 1874-ben, 1899-ben alapította üzemét, amelyet 5—6 segéddel és 2—3 tanoncal folytat. Kamarai és díszoklevél kitüntetése van. Neje : Turteltaub Szeréna, több jótékonys. egyesület tevékeny tagja.

Első Békéscsabai Tejcsarnok, Teleki-u. 22. Tul. : Zsilák Ilona. Tejgazdasági szakiskolát végzett. 1927-ben alapította üzemét, mely tejtermékek feldolgozására van berendezve.

Farkas János kárpitosmester és lakberendező, Klauzál-u. 9. Szül. : 1893-ban, felszabadult 1909-ben, 1920-ban lett önálló. A III. kézműipari tárlaton aranyérem kitüntetést nyert. A világháborúban 3½ hónapig volt a fronton.

Fábián Mátyás asztalos, Berényi-út 56.

Fehér Károlyné háziipari szövődéje, Zsilinszky-u. 42. Iparát 1922 óta űzi, saját erejéből képezte ki magát és 1924-ben alapította mai üzemét, amelyet 5—6 munkással folytat. A helyi 1926. évi vármegyei tárlaton aranyérem és díszoklevél, a III-ik kézműipari tárlaton nagy aranyérem kitüntetést nyert. Férje a helyi villamosművek főkönyvelője.

Fekete István sütőmester, Horthy Miklós-út 77. Telefon : 365. Szül. 1872-ben, iparát Gyöngyösön tanulta ki. 1908 óta önálló. 4 segédet és 2 tanoncot tartott. Kamarai díszoklevélkitüntetésben részesült. Az üzemet fia, István, vezeti.

Özv. Ferencz Andrásné és Fia cég vendéglő, szálloda- és étteremüzem, mely 1916-ban alakult és 11 alkalmazottat foglalkoztat. Az üzlet vezetője : Ferencz Mihály, szül. 1891-ben, mindig vendéglői iparral foglalkozott. Háborús szolgálatra bevonult 1915-ben, elnyerte a koronás vaskeresztet, a bronz érmet és a Károly csapatkeresztet. Neje : Fehér Karolin.

Fikker József vendéglős, szül. Csabán 1883-ban. 1878 óta önálló. Üzeme Békéscsabának egyik legélénkebb forgalmú szórakozóhelye. Két alkalmazott és egy csapos van az üzemben. Az Ipartestület tagja. Háborús kat. szolgálata 1914—1918-ig tartott. Neje : Kolenszky Anna.

Fischer Imre könyvkötő, Kossuth-tér.

Frotyó Miklós nőiszabómester, Andrássy-ut 20. 1913-ban alapított műhelyében 2 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Ipartest. előljáró, a Szakosztály elnöke. Endrődön 1885-ben született, 1900-ban szabadult fel, mint segéd Svájcban és Berlinben is dolgozott. Iparkamarai díszoklevelet nyert. Résztvett a világháborúban. Neje : Sabron Julianna.

Gajdács Pál sütőmester, 1885-ben Békéscsabán szül. és ott 1922-ben önálló üzemet alapított. Saját háza van. Ipartestületi tag. A háborúban 1914—1918-ig szolgált. Neje a közjótékonyságáról ismert Léker Mária.

Gálik János nyomdatulajdonos, Hunyadi-tér. Telefon : 138. Villanyerőre berendezett s 1924-ben alapított üzemében 5 segédet és 2 tanulót alkalmaz. Ipartestületi előljáró, iparosifjúsági műv. egyesületi elnök. Szül. 1892-ben, felszabadult 1908-ban. Német- és Oroszországban dolgozott mint segéd. A világháborúban orosz fogságba esett. Neje : Kazár Dóri.

Gerő Lajos vendéglős, Andrássy-ut 30. Telefon: 78. A mintegy 100 év előtt alapított

üzletet 1918 óta vezeti 4—5 alkalmazott igénybevételével. Ipartestületi előljáró, szakosztályi elnök, városi képviselő stb. Szül. 1878-ban Kőrösladányban és édesatyja üzletében tanult ki. Neje: Weisz Gizella.

Gécs László malomtulajdonos Orosházi-út. Telefon: 420. A Kacs József által 1862-ben alapított üzemet 1907 óta 6—8 segéddel vezeti. Ipartestületi előljáró. Született 1882-ben. 1914-ig gyógyszertára volt.

Grab Gyula cukrász, Andrássy-ut 18.

Gurzó János asztalosmester.

Hankó András szabómester, Prónay-u. 28. Békéscsabán 1893-ban született, itt is szabadult fel 1909-ben, majd Bécsben, Budapesten és az ország nagyobb városaiban szerezve gyakorlatot, 1921-ben önállósította magát. Résztvett és megsebesült a világháborúban.

Hankó Mátyás bádogos és szerelőmester, Munkácsy-u. 9. Szül. 1882-ben, felszabadult 1899-ben, mint segéd Brassón, Szegeden, Budapesten dolgozott. 1908-ban lett önálló. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje: Drisnyovszky Mária.

Hannig Jenő asztalosmester, Héjjas-u. 20/a. Szül. 1879-ben Békéscsabán, 1915-ben szabadult. Mint segéd Nagyváradon dolgozott, 1922-ben önállósította magát. A világháborúban a repülőosztagnál teljesített szolgálatot.

Havran Pál és fia asztalosmesterek és temetkezési vállalkozók, Ferenc József-tér 15. Telefon: 243. A Havran Ede által 1850-ben alapított, villanyerőre berendezett üzemben 6 segéd és 4 tanonc dolgozik. Havran Pál 1872-ben született, iparát édesatyjánál, aki az Ipartestület egyik alapítója és elnöke volt, tanulta, 1899-ben vette át atyja üzemét. Az 1924. és 1926. évi helyi kiállításon ezüstérem és az 1928. évi III-ik ipari tárlaton nagy aranyérem kitüntetést nyert. Résztvett a világháborúban, ahol nagy-, kisezüst, vaskereszt és k. cs.-k. kitüntetést nyert.

Hegedüs Bernát vendéglős, Orosházi-út.

Holler Mór sütőmester.

Hrabovszky János hentesmester, Andrássy-út 2. Ipartestületi előljáró, a Hentesipari Szakosztály és a Tanoncvizsg. Bizottság elnöke. Szül. 1881-ben, felszabadult 1896-ban. 1902-ben önállósította magát és üzletét saját házában 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. A világháborúban 2 hónapig volt a fronton. Neje: Boskó Erzsébet.

Hugyecz Pál sütőmester 1897-ben Csabán szül., ott tanulta iparát és 1910-ben lett önálló. Hadiszolgálatba bevonult 1914-ben s leszerelt 1918-ban, meg is sebesült. Saját háza van. Neje: Burkiss Mária.

Iriny és Olláry úri szabóság. *Iriny* Illés 1890-ben Kisházán született, Olláry József 1895-ben szül. Békésen. A céget 1920-ban alapították. Az 1924. és 26-i csabai kiállításokon díjoklevelet nyertek, a III. kézműipari tárlaton pedig aranyérmet. A cég a vármegye egyik legkeresettebb úriszabósága.

Jedrejcsik János bádogosmester, szül. 1895-ben és 1911-ben szabadult. A háborúban szolgálatra 1915-ben vonult be. Megsebesült, megkapta a bronzérmet, Károly csapatkeresztet és a sebesülési érmet. Üzletét 1928-ban alapította. Tagja az Ipartestületnek. Neje: Molnár Mária.

Jeney Endre bádogosmester Gutenberg-utca 1. Saját házában levő, 1860-ban még atyja által alapított üzletét 2 tanulóval és 2 családtaggal folytatja. 1869-ben született, atyjánál tanult ki 1887-ben. Két és félévig volt a harctéren a 4-es honvéd gy.-e. keretében. Neje: Melczer Ilona.

Jeney Imre lakatosmester. Telefon: 269.

Kalina Imre kefekötőmester, Bocskay-utca 15. sz. Született 1885-ben, 1900-ban szabadult fel. 1909-ben lett önálló. A csabai 1924. és 1926. évi kiállításon iparkamarai díszoklevelet és aranyérmet, a III. ipari tárlaton ezüstérem kitüntetést nyert. Résztvett a világháborúban. Neje: Kutyik Mária.

Kallós Kálmán lakatos és vízvezetékszerelőmester, Gutenberg-u. 1. Született Makón 1881-ben, 1898-ban szabadult fel, mint segéd Budapesten és Ausztriában dolgozott és 1924-ben önállósította magát. Az 1924. évi helyi kiállításon elismerő oklevelet nyert. Résztvett a világháborúban, megsebesült és 4 évig orosz fogságban volt. Neje: Blaskó Margit.

Kapta János órásmester, Andrássy-út 5.

Kauczil és Bielik, miniszteri díszoklevéllel kitüntetett kárpitos- és díszítőmesterek, Andrássy-út 10. Az üzletet Kauczil Emil 1922-ben alapította és 1926-ban lett társas üzlet. Kauczil 1889-ben született, iparát atyjánál tanulta. Bielik született 1887-ben. Az 1926. évi helybeli kiállításon miniszteri díszoklevelet nyertek.

Kazár Mihály asztalosmester, Horthy Miklós-út 18.

Kelemen László hangszerkészítőmester, Werbőczy-u. 8. Született Szegeden 1892-ben, felszabadult 1919-ben, mint segéd Németországban, Bécsben, Budapesten stb. dolgozott. Az 1911. évi szegedi kiállításon első díjat, a III. kézműipari tárlaton ezüstérem és díszoklevélkitüntetést nyert.

Keller József bádogos és vízvezetékszerelőmester, Csokonay-u. 1. sz. Üzemét 1914-ben alapította s azt 1 segéddel és 2 tanonccal folytatja. 1882-ben született, 1899-ben szabadult fel. Az 1926. évi csabai kiállításon kamarai kitüntetést, 1924-ben Győrben bronz- és ezüstérem, a III-ik kézműipari tárlaton ezüstérem kitüntetést

nyert. Résztvett a világháborúban, meg is sebesült. Egyik fia is iparát folytatja.

Özv. Kerekes Mihályné kályhászcég, melyet 1925-ben meghalt férje, Kerekes Mihály, 1884-ben alapított. A cég 1924-ben a csabai kiállításon díszoklevelet nyert. Az özvegy leányneve: *Onody* Mária, tagja az Ipartestületnek és a helyi Jótékony Nőegyletnek.

Klinghammer István kalaposmester.

Kocziha Mihály kárpitosmester.

Kocziszky Mátyás kovácsmester.

Kohn Kálmán sütőmester, született Gyulán 1881-ben, ott tanult és 1891-ben szabadult fel. Háborús szolgálata 1915—1918-ig tartott. 1923-ban önálló műhelyt alapított. Tagja az Ipartestületnek és több társadalmi egyesületnek. Neje: Mandel Júlia.

Koritár Mátyás hentes- és mészárosmester. Szül. 1886-ban. Atyjánál tanult Csabán és 1905-ben szabadult. Már 1910-ben átvette az atyja által 1896-ban alapított üzem vezetését. Tagja az Ipartestületnek és több egyesületnek. A háborút végigszolgálta, 33 hónapot töltött a fronton. Neje: Martincsek Mária.

Kovács Endre szabómester, Kiss Ernő-utca 6.

Kovács György asztalosmester és temetkezési vállalkozó, Barát-u. 17. A Gyurkó Tamás által 1909-ben alapitott üzletet 1924 óta 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Született 1896-ban, Békéscsabán, iparát Gyurkónál tanulta, 1911-ben szabadult fel. A világháborúban 2 évig volt a fronton. Neje: Achim Ilona. János fiát is iparában neveli.

Kovács László cipészmester, Kiss Ernő-utca 1. Az ipartestületi előlj. póttagja. Született Békésen 1882-ben, 1898-ban szabadult, 1921-ben lett önálló. Az 1924. évi békéscsabai kiállításon díszoklevél, az 1926. évin aranyérem kitüntetést nyert. Neje: Szikora Emilia.

Kovács Mihály gőzmalomtulajdonos, Prónay-u. 40. Az 1887-ben nagyatyja, Mátyás által alapított egyszerű vámörlő malmot 1903-ban vette át és azt öccsével együtt jelentékeny kereskedelmi vállalattá fejlesztette. A malom ma 400 lóerejű gőzgéppel van felszerelve és 80—100 munkást foglalkoztat. Kovács 1923 óta elnöke az ipartestületnek és nagy energiával és kitartással küzd iparostársai érdekeiért. Megalapította a Békéscsabai Iparosbankot, oroszlánrésze van a Fő-téren épített és díszesen berendezett »Iparosok Háza« létesítésében és mindenütt ott van, ahol iparosérdekeket kell szolgálni.

Kovács Pál szabómester. Szül. Csabán 1895-ben és 1911-ben szabadult. Uriszabóságát 1918-ban alapította és 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az 1926-iki csabai kiállításon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki.

Kővári Ödön sütőmester, 1884-ben Pozsonyban született, ott is tanult és 1901-ben szabadult fel. Az iparostanonc-kiállításon dícsérő oklevelet nyert. Önálló lett 1919-ben. A háború kitörésekor vonult be. Saját háza van. Neje: Grünbaum Róza.

Krajcsovics Endre fémipari, fémcsiszoló, galvanizáló, nikkelező vállalata és műszaki kereskedése, Szemere-u. 19. Szül. 1876-ban, 1893-ban lett segéd. 1905-ben lett önálló. 1893-ban a helybeli kiállításon aranyérem- és díszoklevél-kitüntetést kapott. Fiait is iparában neveli.

Krimof János asztalosmester, Orosházi-út 33-a.

Kurunczi Péter asztalosmester, Jókai-u. 10. Szül.: 1896-ban, felszabadult 1914-ben. 1924-ben önállósította magát. Az 1924. és 1926. évi helybeli kiállításon bronzérem és díszoklevél kitüntetést nyert. A világháborúban ezüst, bronz vitézségi érmet és K. cs. k.-et kapott.

Laczó Mihály mészárosmester, Werbőczy-utca 3. Ipartestületi előljáró, a szakosztály volt elnöke. Szül.: 1890-ben, segéd lett 1908-ban, önálló lett 1919-ben, nősült 1919-ben. Neje: Kabay Rózsi. Két segédet és 1 tanoncot tart.

Lamper testvérek (Mihály és Pál) asztalosmesterek, Gróf Tisza István-u. 26. Az üzemet az 1885-ben született Mihály és 1881-ben született Pál 1910-ben alapították s azt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatják. Az 1924. évi helybeli kiállításon munkájuk első díjjal lett kitüntetve.

Lázár Pál kovácsmester, Gróf Tisza István utca 21. Az atyja által 1856-ban alapított műhelyben villanyerőre berendezve két tanonccal dolgozik. Városi képviselő, ipartestületi előljáró, szakosztályi elnök, a ker. fogyasztási szövetkezet elnöke stb. Az üzemet most legidősebb fia, ifj. Pál vezeti. Az apa 1884-ben aranyérem és díszoklevél, a fia 1910-ben és 1926-ban ezüstérem és kamarai díszoklevél kitüntetést nyert.

Ledig Károly cukrászmester, Andrássy-út 1. Ipartestületi előljáró, szül.: 1870-ben, felszabadult 1887-ben, mint segéd 5 évig Gerbaudnál, majd Oroszországban és Angliában dolgozott. Az 1924. évi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. Az üzlet 1856-ban alapíttatott, 40 éves fennállásakor kamarai oklevél kitüntetésben részesült.

Leelősy Albert asztalosmester, Luther-u. 17. Villanyerőre berendezett üzemét 1910 óta vezeti, 5—6 segéddel és 4 tanonccal. Az ipartestület előljárója, a Szakosztály elnöke, az Asztalosmesterek Országos Szövetsége társelnöke, faipari szakoktató stb. Szül.: 1881-ben, felszabadult 1898-ban. Az 1924. és 1926. évi csabai kiállításon

díszoklevelet és miniszteri oklevél- és iparegyesületi ezüst díszérem-kitüntetést nyert.

Lehoczky András kovácsmester, Sztraka-u. 18. Ipartestületi előljáró. Szül. : 1891-ben, felszabadult 1907-ben. 1920-ban önállósította magát. Neje : Lehoczky Mária.

Lehoczky János kovácsmester, Jókai-u. 32. Szül. : 1883-ban, felszabadult 1899-ben, mint segéd Budapesten és több más városban dolgozott. 1907-ben lett önálló. A szegedi 1906. évi és a csabai 1924. évi kiállításon oklevél, illetve díszoklevél kitüntetést kapott. Résztvett a világháborúban. Neje : Lipták Mária.

Lepény Tamás mészáros- és hentesmester, Szent István-tér 10. Telefon : 42. Az Ipartestület előljárója, volt Szakosztályi elnök, a Csabai Atlétikai Club alapítója, az Előre Munkástestedző Egylet volt elnöke. Szül. : 1882-ben, felszabadult 1897-ben, önálló lett 1907-ben. 1920-ban nagyvágó lett, ezután 5 évig a Békéscsabai Sertéshízlaló Rt. nagyvágatásait vezette. A világháborúban 29 hónapig volt a fronton. Kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. kitüntetése van.

Lerner Lajos épület- és bútorasztalosmester. 1900-ban Kondoroson szül. és ott is tanulta mesterségét s 1924-ben alapította üzemét. Állami iskolák szállítója. Tagja az Ipartestületnek és a többi társadalmi és kultúregyesületeknek. Neje ; Schvaicz Erzsébet.

Lestyán Dániel épület- és bútorfestő, Csokonai-u. 8. Saját házában, 1908-ban alapította géperejű üzemét, melyben 16 segédet és 5 tanulót foglalkoztat. Munkáit : mint a helyi leánygimnázium, a Magyar—Olasz Bank, a Kultur Palota, a Kereskedelmi Bank, a Kereskedők háza stb. ezüst éremmel jutalmazták. 31 hónapig küzdött a fronton. Fiát jogi pályára neveli.

Ligeti Lajos asztalosmester, Eötvös-u. 11. Szül. : 1895-ben, felszabadult 1911-ben, 1926-ban önállósította magát, 1 segédet és 3 tanoncot tart. A világháborúban megsebesült. Neje : Varga K. Mária.

Lilinger István cipészmester, a Szakosztály elnöke, az Ipartestületnek hosszú időn át volt alelnöke és előlj. tagja, volt városi képviselő. Szül. : Gyöngyösön 1873-ban, felszabadult 1889-ben, önálló lett 1908-ban. Segéd korában I. oszt. díszoklevelet kapott. Neje : Orovecz Mária.

Lipták János kalaposmester. Szül. : 1882-ben, felszabadult 1899-ben, önálló lett 1908-ban. Díszoklevél, ezüstérem és aranyérem kitüntetéseket kapott. A harctéren orosz fogságba esett, hol 7 évig sínylődött.

Lipták János kovácsmester, Kis Tabáni-u. 27. Az atyja által 1880-ban alapított műhelyt 1 segéddel és 1 tanoncal folytatja. Ipartestületi előljáró, Olvasóköri jegyző, volt könyvtárnoka, 10 éven át volt Szakosztályi jegyző. Az 1924. és 1927. évi helybeli kiállításon díszoklevél és ezüstérem kitüntetést, a harctéren pedig kisezüst bronz v. é., K. cs.-k. kitüntetést kapott. Neje : Vitalis Judit.

Lipták János építőmester, Kinizsy-u. 5. Telefon : 151. Az Ipartestület alelnöke, vár. képv., a Magy. Ált. Tkptár ig. tagja, stb. Szül. 1881-ben. A Faluszövet. kiállításon ezüst- és bronzérmet nyert.

Lipták Lajos cukrászmester, Berényi-út 31. A Martincsek András által 1893-ban alapított cukrászdát 1 segéd és 2 tanonc alkalmazásával vezeti. Szül. 1897-ben, felszab. 1914-ben. Segéd volt Budapesten és az ország nagyobb városaiban. Résztvett a világháborúban. A kisezüst v. é., K. cs.-k. és seb. érem tulajdonosa.

Littmann Adolf fényképész, Szent István-tér 12. Az Ipartestület előljárósági tagja. Szül. Bukarestben 1873-ban, Belgrádban tanult. Magyarországba 1887-ben jött és 1909-ben alapította üzemét. Műterme Békéscsabán és környékén a legnagyobb és legkeresettebb.

Maczák János mészáros- és hentesmester. 1882-ben Csabán született, iparát Bécsben tanulta, hosszabb németországi és olaszországi gyakorlat után 1908-ban önálló üzletet alapított, melyben 3 alkalmazottal dolgozik. A háborúban a mozgósítástól az összeomlásig szolgált a haditengerészetnél s meg is sebesült. Neje : Gyebrovszky Dorottya.

Maczák Mihály sütőmester, szül. Csabán 1897-ben és 1914-ben szabadult. Üzemét 1927-ben alapította saját házában. Foglalkoztat 2 segédet, 3 tanoncot. A háborúban 1915-ben vonult be, megsebesült ; bronzérmet és K. cs.-k.-et kapott.

Martincsek János cukrász és mézeskalácsos, Berényi-u. 69. 1909-ben alapította vállalatát. Résztvett a háborúban. Neje : Tomka Ilona, 5 gyermekük van.

Martincsek Mátyás szűcsmester, Berényi út 27. Telefon : 47. Ipartest. előljáró. Szül. 1884-ben, felszabadult 1900-ban. 1908-ban önállósította magát. Az 1924. évi csabai és az 1925. évi debreceni kiállításon díszoklevél kitüntetést, 1926-ban pedig miniszteri és kamarai díszoklevelet kapott. Neje : Kvasz Judit.

Matulay Ferenc szűcsmester, Jókai-u. 43. Az édesatyja által 1867-ben alapított műhelyt 1 segéd és 1 tanonc alkalmazásával 1893 óta folytatja. Ipartestületi előljáró, az Olvasó Körnek sokáig volt elnöke. Szül. Csabán 1869-ben. Az 1922. és 1926-iki kiállításon bronz érmet és díszoklevelet, ezenfelül a szegedi iparkamarától külön elismerő oklevelet kapott.

Máthé és Fleuder motor- és gépjavító műhelytulajdonosok, Aradi-u. 1. Villanyerőre berendezett ($2^1/_2$ HP) műhelyüket 1925-ben alapították és azt saját házukban

1 segéddel és 4 tanonccal folytatják. Fleuder Mihály szül. 1898-ban, Máthé András szül. 1894-ben. Mindketten résztvettek a világháborúban.

Máthé György kövezőmester, Horthy Miklós-út 29. Telefon : 411. Az 1912-ben alapított üzletet 20 segéddel, 3 tanulóval és mintegy 50 segédmunkással folytatja. Az Ipartestület előlj. tagja. Szül. 1888-ban, a kissebesi bazaltbányában tanulta mesterségét. A világháborúban megsebesült. Nagy és kis ezüst v. é. és K. cs.-k.-je van.

Megyery Gergely szabómester, Kossuth-utca 9.

Melczer József asztalosmester, Kazinczy-u. 1. Ipartest. előljáró. Szül. 1872-ben, iparát atyjánál, aki a csabai iparostársadalom közkedvelt tagja volt, tanulta. 1889-ben szabadult, 1897-ben önállósította magát. Üzeme villanyerőre (16.5 HP) van berendezve. Neje : Brachna Zsuzsanna.

Mészáros János kovácsmester.

Michnay Sándor asztalosmester és temetkezési vállalkozó. Horthy Miklós-út 24. és fiók Gróf Tisza István-út 17. Telefon : 298. és 220. Az édesapja által 1882-ben alapított üzemet vezeti 1923 óta 3 segéd és 3 tanonc közreműködésével. A világháborúban megsebesült.

Moldoványi Ernő szíjgyártómester.

Molnár János építész, Wlassics-u. 5. sz. Ipartestületi előljáró, hosszabb időn át volt alelnök. A Nemzeti Hitelintézet csabai fiókjának alelnöke, az Építőiparosok Szövetségének 12—13 éven át elnöke, stb. Szül. 1873-ban. Üzemét alapította 1902-ben. 5—6 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje : Zelenyovszky Ilona.

Morottye Pál szíjgyártómester, Andrássy-út 18. Szakosztályi elnök. 1894-ben született, 1910-ben szabadult fel. 1919-ben lett önálló. A világháborúban hosszabb ideig volt a fronton. Bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Balázs Irén.

Nádor Szálloda. Szálloda, vendéglő, kávéházi üzem, mely 1895 óta áll fenn ; 41 szobája van és 25—26 alkalmazottat foglalkoztat. Hideg-meleg vízszolgáltatás, gőzfűtés. A szálloda teljesen újra berendezve és átalakítva ma a fővárosi szállodákkal is felveszi a versenyt.

Németh József épület- és díszműbádogosmester, Orosházán 1900-ban született és ott szabadult fel 1916-ban. Miután nagy városokban előkelő mestereknél dolgozott, 1924-ben önálló lett. Az Ipartestületnek s más társadalmi egyesületeknek tagja.

Nyilas András cipészmester, Horthy-u. 10.

Nyilas Sándor és Társa uriszabó-cég. Nyilas Sándor szül. 1894-ben. Csabán tanult és 1920-ban lett önálló. Györgyi Marcell született 1888-ban Nagylakon. A céget 1920-ban alapították. Mindketten résztvettek a háborúban.

Offenwagner Pál hentesmester.

Orvos Endre műfestő, Gyóny Géza-u. 20. Ipartest. előljáró, szakoszt. elnök. A Tanoncvizsg. bizottság elnöke. A festő csoport szakoktatója volt. Szül. 1876-ban, tanult az iparművészeti iskolában, járt Olaszországban. Üzletét 1906-ban alapította. Az 1924-iki csabai kiállításon ezüstérem és díszoklevél-, a Faluszöv. kiállításon ezüstérem- és az 1928. évi III. műipari tárlaton aranyérem-kitüntetést nyert. Neje : Szabó Berta.

Pallér István 1890-ben Gyulafehérváron szül. és ott tanulta iparát. Önálló üzemét 1919-ben alapította és a családi házban rendezte be. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A csabai 1926-iki kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki. Szolgált a háborúban. 1918-ban szerelt le.

Papp István cukrászmester. Szül. 1898-ban és 1915-ben szabadult fel. Bevonult 1916-ban, szolgált 1918 végéig. Tart. hadnagy. Önálló üzletet alapított 1925-ben. Tagja az Ipartestületnek és a helyi társadalmi és szakegyesületeknek. A csabai kiállításon (1926.) ezüstérmet nyert. Neje : Gyursics Mária.

Özv. Papp Sándorné kelmefestő és vegytisztító, Andrássy-út 7. Fióküzlete van Gyulán és Gyomán. Főüzletét 1899-ben férje, aki 1921-ben hunyt el, alapította.

Pataky Ferenc vendéglős és kávéháztulajdonos, Kossuth-tér. Telefon : 321. Ipartest. előljáró, Szakoszt. alelnök stb. Szül. 1883-ban. Már nagyapja is az ő iparával foglalkozott. A mintegy 60 év óta fennálló üzletet 1924 óta vezeti 15 alkalmazott segédkezésével. Az 1926. évi csabai kiállításon oklevélkitüntetést nyert.

Pavelka Rudolf asztalosmester, Batthyány-u. 21. Szül. Békéscsabán 1876-ban, 1891-ben szabadult fel, mint segéd Wien, München, Lemberg, Brünn és több magyar városban dolgozott. 1925-ben alapította műhelyét. Résztvett a világháborúban.

Plager Mór sütőmester, Ferenc József-u. 28. sz.

Pollacsek Ferenc asztalos, Teleki-u. 26. Szül. 1894-ben. 1924 óta önálló. A háborúból k. ez. és br. v. é., és K. cs.-k.-tel díszítetten jött meg. Neje : Weigesi Erzsébet.

Pollák Arnold vendéglős, Berényi-út 50. Telefon : 317. Ipartestületi előljáró, városi képviselő, vármegyei tvh. biz. tag stb. Született 1865-ben. 45 éve foglalkozik iparával. 1897 óta önálló. Neje : Flesch Sarolta.

Raisz Ferenc vasuti vendéglős. Dombóváron 1871-ben született ; 33 év óta pályaudvari vendéglős a csabai állomáson. 1926 óta vezeti a vendéglőt. Tagja az Ipartestü-

letnek és a helyi társadalmi egyesületeknek. Neje : Farkas Katalin.

Resicza János vendéglős.

Rätscher és Szamosy épület- és műlakatos cég. A cég egyik tulajdonosa, *Rätscher* Márton, 1895-ben szül. Bécsben tanult és külföldön folytatta tanulmányait. A háború alatt 41 hónapon át szolgált, kétszer sebesült és kitüntetésekkel tért haza. Neje Franki Mária. A másik tulajdonos, *Szamosy* szül. Békéscsabán 1899-ben, ott tanulta mesterségét. 1917-ben bevonult a haditengerészethez, az összeomlás után pedig két évig szolgált a nemzeti hadseregben. Neje Karácsonyi Borbála.

Román Mihály cipészmester.

Rossú Tivadar sütőmester. Szül. 1890-ben és 1907-ben szabadult fel. Bevonult hadiszolgálatra 1914-ben és 1918-ban mint 92% rokkantat bocsátották el. Önálló üzemet 1927-ben alapított. Tagja az Ipartestületnek és több egyesületnek.

Sajben Pál sodronyárugyár, Tolnai-u. 2.

Sal József asztalosmester. 1877-ben Gyulán született. Felsőipariskolát végzett Budapesten. Az atyja által 1877-ben alapított üzemet 1899 óta önállóan vezeti, bútorgyártásra rendezte be. Foglalkoztat 8 segédet és 5 tanoncot. Résztvett a háborúban, kitüntetéseket nyert. Neje : Remete Mária.

Schönfeld Miksa bádogosmester.

Schwezner József műesztergályos, Veresutca 1.

Schwezner Károly szálloda- és kávéháztulajdonos, Szent István-tér 2. Telefon : 191. Szül. 1860-ban. A vendéglős ipart tanulta ki és állandóan azt gyakorolta. 56 éves ipari működéséért a szegedi iparkamara díszoklevéllel tüntette ki. Jelenlegi üzemét 1917-ben alapította és 28—30 alkalmazottal folytatja.

Simon Béla épület- és bútorasztalosmester, Achim L. András-u. 22. Ipartestületi előljáró, volt alelnök, az Iparos Olvasókör alelnöke. Szakoszt. elnök volt 6 évig, városi képv. Született 1878, felszabadult 1894-ben, üzemét alapította 1907-ben s abban 5 segédet és 2—3 tanoncot alkalmaz villamos (157 HP) felszereléssel. Az 1924. évi csabai kiállításon díszoklevelet kapott. Neje : Fábián Mária.

Soós és Horváth lakatosmesterek, Andrássy-út 81.

Stritz Mihály szűcsmester, Munkácsy-u. 9. Született Csabán 1895-ben, iparát atyjánál, aki közismert iparos volt, tanulta. Felszabadult 1911-ben, önálló lett 1924-ben. Résztvett a világháború frontján ; bronz vitézségi érmet kapott. 3 hóig Rómában internálva volt.

Stritz Sámuel szűcsmester, Andrássy-út 10. Telefon : 325. Ipartestületi előlj. tag, a Polgári Kör előlj. tagja. Szül. 1883-ban, iparát atyjánál, a közismert és közkedvelt iparosnál tanulta. 1882-ben önállósította magát. Az 1904. évi budapesti kiállításon dicsérő oklevelet nyert.

Styop György sütőmester.

Suhajda András kocsi- és autókarosszériagyártó, Őr-u. 10. Tel. : 93. Ipartestületi előljáró, Szakosztályi elnök. Szül. 1887-ben, iparát Wienben tanulta, felszabadult 1904-ben. 6 éven át művezető volt az albertfalvai repülőgépgyárban. 1920-ban lett önálló. Az 1924. évi kiállításon oklevelet, az 1926. évin az aranyérmet és kamarai díszoklevelet kapott. Neje : Mitykó Erzsébet.

Szabó Károly géplakatosmester, Petőfi-utca 6.

Vitéz Szabó Sándor asztalosmester, Gróf Tisza István-u. 14. Szül. Békésen 1897-ben, iparát Csabán tanulta, 1913-ban szabadult fel, 1925-ben lett önálló. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a nagy-, kisezüst, bronz v. érmet és K. cs.-k.-et kapta. Vitézzé avattatott. Neje : Kántor Julia.

Szalay Jenő kenyérgyáros, Gróf Tisza István-u. 1. Telefon : 353. A Náday József által 1898-ban alapított üzemet 7-8 segéddel 1918 óta villanyerőre (5 HP) berendezve folytatja. Szakosztályi titkár, az egyházi adókivető bizottság tagja. Szül. 1887-ben. Előzőleg borbélymester volt. Neje : Fescherl Margit.

Szaszák András szövőiparos, Hajnal-u. 14. Iparát helyben tanulta. 1919-ben alapította modern géperőre berendezett üzemét. Neje : Zahorán Mária.

Szikora János uriszabó. Szül. 1879-ben és 1893-ban szabadult fel. Üzletét 1908-ban alapította, egy segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület előljárósági tagja. Résztvett a világháborúban, a K. cs.-k.-tel jött meg.

Szikora Mihály szobafestőmester.

Szlany Károly mechanikus, Földváry-út 23.

Sztaricskay Ferenc kartonnyomó és kékfestő, Garay-u. 23. Az édesatyja, Pál, által 1859-ben alapított üzemet 1890 óta vezeti, most már villanyerőre (16 HP) berendezve. Gyártja a háború előtt Ausztriából behozott Orangeokat és Orange kendőket. Szül. 1866-ban, felszabadult 1881-ben. A pécsi orsz. kiállításon nagy ezüstérmet, a III-ik kézművesipari tárlaton nagy aranyérmet kapott.

Tevan-nyomda és könyvkiadóvállalat, Baross-u. 9.

Timkó György lábbelikészítő, Garay-u. 1.

Timkó János csizmadiamester, Garay-u. 16.

Tokár Mihály asztalosmester, Hatház- u. 2. Szül. 1882-ben, felszabadult 1898-ban, önálló lett 1910-ben. Az 1926. évi csabai

kiállításon ezüstérem kitüntetést nyert. Neje: Kmety Judit.

Tomka Pál asztalosmester, Áchim-u. 2.

Könyves Tóth Kálmán férfiszabó, szövetkereskedő, Szent István-tér 16. Telefon: 111. Az Angol-Magyar Bank ig. tanácsának tagja, az ipartestület ügyvezető alelnöke, a Békéscsabai Iparos Újság felelős szerkesztője, a városi villamosmű felügy. bizotts. tagja, a vár. képv. testület áll. választmányának tagja, iparkamarai tag, a Polgári Lövészegyesület alelnöke stb. Neje: asztai Asztay Lilla.

Török János borbélymester, Ferenc József-tér 1.

Uhrin Károly szabómester, Andrássy-út.

Uhrin Mátyás szövőiparos, Thököly-u. 47.

Valentinyi András kerékgyártó, Achim-utca 9.

Valentinyi Mihály üvegezőmester, Csokonay-u. 6. sz. Az édesapja által 1858 alapított üzletet 1900 óta kezeli önállóan. Volt Ipartestületi előljáró, szakoktatási elnök, a Dalkör jegyzője. Szül. 1865-ben, felszab. 1883-ban.

Ifj. Varga Gábor szabómester, Széchenyi-tér 7.

Várady László asztalosmester, Rákóczi-út 10.

Várhegyi Pál fém- és vasöntőde, Horthy-utca 62.

Weizenbek Dénes fazekasmester, Békési-utca 13. Szül. Pankotán 1875-ben, felszabadult 1882-ben, 1900-ban önállósította magát. Az 1926. évi csabai kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve. A világháborúban 6 hónapig volt a fronton.

Witaszek Ernő villanyszerelő és vízvezetékkészítő mester. Ipartestületi pótelőljáró. Szül. 1881-ben Újkigyóson, felszabadult 1896-ban. 1920-ban lett önálló. Az 1926. évi csabai kiállításon kamarai díszoklevelet kapott. Neje: Pécs Zsuzsanna.

Zaharie György sütőmester, Hajnal-u. 15. Szül. 1895., felszab. 1913., önálló 1923-ban lett. 26 hónapig szenvedett olasz fogságban.

Zelenik Mihály kovácsmester, Békési-utca 20.

Zlehovszky György és fia autókarosszéria- és kocsigyártómesterek. Az üzemet György 1884-ben alapította. Ipartestületi előlj. tag, városi képviselő, a volt Iparosbank igazg. tagja stb. Szül. 1885-ben, önálló lett 1910-ben. Az 1924. évi kiállításon az arany-, az 1926. évi kiállításon arany- és ezüstérmet és kitüntetést, a technológián pedig aranyérmet kapott.

Zlehovszky János géplakatosmester, Horthy Miklós-út 42. Volt Szakosztályi elnök, az Olvasókör volt elnöke, a szegedi iparkamara tagja. Üzletét 1894-ben alapította s azt villanyerőre berendezve (3 HP) folytatja. Az 1924. és 1926. évi kiállításon aranyérmet, a patkoló tanfolyamon aranyérem kitüntetést kapott. Neje: Ambrus Mária.

Zsibuta János cementárugyár, Békési-út.

Zsíros Pál szabómester és ruhaáruháztulajdonos, Baross-u. 20—22. Ipartestületi előljáró, az Olasz-Magyar Bank ig. tagja, Született 1887-ben; atyjánál, Andrásnál, tanult, 1912-ben lett önálló. Az 1924 és 26-os kiállításon kamarai díszoklevelet nyert.

Zsiros Pál asztalosmester, Hajnal-u. 5. Született Békéscsabán 1889-ben, 1907-ben szabadult fel, két és fél évig volt Amerikában és 1920-ban lett önálló. Üzemében 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat, villanyerő (3 HP) felszerelve. Résztvett a világháborúban, ahol fogságba került.

BICSKE

»Aranka« gőzmalom r. t.

Berghoffer István sütőmester.

Czettner Lajos szíjgyártómester.

Kalmár Ferenc kefekötőmester.

Keindl Ferenc asztalosmester.

Keindl János cipészmester.

Kelemen József kereskedő, Ipartestületi alelnök. Szül. 1870-ben Bicskén. Tanonceéveit édesapjánál töltötte. Felszab. 1886-ban. Iparát, melyet 30 évig folytatott, 2 évvel ezelőtt hagyta fel. Jelenleg mint kereskedő működik, ugyancsak közszeretetnek örvend. 1916-ban bevonult és 24 hónapon keresztül az orosz harctéren harcolt. Kitüntetése K. cs.-k. Neje: Weinhammer Rozália.

Léber János asztalosmester.

Orbán József asztalosmester.

Pirk Ferenc szabómester, Ipartestületi tag. Szül. 1887-ben Felcsuton. Felszab. 1902-ben Budapesten. 1914-ben önállósította magát Pesterzsébeten, majd 1920-ban helyben. Üzemében 1 segédet foglalkoztat. 1914-től 1918-ig harcolt a hazáért. Kitüntetése K. cs.-k.

Poaner Lipót csizmadiamester.

Pusztai Lajos szabómester.

Szabó György asztalosmester.

Szabó Károly kalaposmester.

Ifj. Schadli József építőmester.

Scheftsik András bőrgyáros. Alapíttatott 1813. Alapító: Scheftsik András. Gyárt: talpbőrt, húzóbőrt, blankbőrt és felsőbőrt. Dolgozik 24 munkással. Vezető Scheftsik Antal, adminisztratőr: Scheftsik János.

Tolnai Ferenc csizmadiamester.

Tolnai István csizmadiamester.

Varga Károly fodrászmester.

Wokaun József fényképész.

BODÉ

Gönczy Sándor cipészmester.

Kiss Gábor csizmadiamester. Ipara terén

1888 óta működik, mint segéd Budapesten, Szentgálon és Veszprémben dolgozott. 1899-ben lett önálló mester. Az Ipartestület és a Hangya Szöv. tagja. A világháborúban 42 hónapig volt a fronton. K. cs.-k.-je van.

Konyicska László kőművesmester. Iparát 1912 óta gyakorolja. Mint segéd leginkább Budapesten működött. 1925-ben önállósította magát. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja.

Mercz János molnármester. Az atyja, János által, 1908-bal alapított üzemet 1925 óta vezeti önállóan. Mint segéd, atyja üzemében dolgozott, de Budapesten is működött, mint lakatos. Az Ipartestület, az Iparos Kör tagja. Az olasz fronton 33 hónapig harcolt. Bronz v. é.-e és K. cs.- k.-je van.

Mészáros Ferenc épület- és bútorasztalosmester. 1906 óta működik iparában. 1922 óta önállóan. Mint segéd Budapesten, Pécsett, Aradon és Szigetváron működött. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, Olvasó Kör tagja. A világháborúban 24 hónapig volt a fronton. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Nigó Mihály kőművesmester. Üzemét 1921-ben alapította s abban 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 30 hónapig küzdött a fronton, bronz v. é., szolg érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetést kapott. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja.

Pál Sándor cipészmeter.

BÚCSÚSZENTLÁSZLÓ

Kalász István épület- és díszbádogosm. Palsán szül. 1904-ben, Búcsúszentlászlón tanult és 1922-ben felszabadult. 1923-ban önálló üzemet alapított. Saját háza van.

Karlovics Gyula férfiszabóm. Szül. Nagykapornakon 1886-ban, Sopronban szabadult fel 1907-ben és 1920 óta önálló. Egy évet szolgált a háborúban. Nőül vette 1920-ban Hatos Juliannát. Egy gyermekük van.

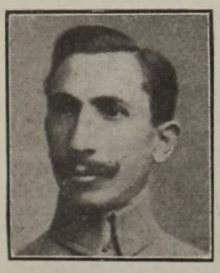

Katona József

Katona József sütőm. és szikvízgyáros. 1885-ben Gelsén szül. és 1903-ban Búcsúszentlászlón szabadult fel, 1920 óta önálló. Az Ipartestületnek előlj. tagja, a Magy. Sütő Szövetségnek és a Szikvízgyárosok Szöv.-nek tagja. Saját háza van. Végigszolgálta a háborút, meg is sebesült. Nőülvette 1910-ben Miklics Gizellát.

Laky Gyula asztalosm. 1903-ban szül. Búcsúszentlászlón, ott is tanult és 1922-ben szabadult fel; 1926 óta önálló. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Megnősült 1928-ban. Neje: Nagy Jozefin.

Montag János kőművesm.

Porpáczy József csizmadiam. 1887-ben Búcsúszentlászlón szül., ott tanult és 1906-ban felszabadult. Önálló üzemében 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a Tűzoltó- és Temetkezési Egyletnek. A háborúban 1914-től 1918-ig a vasútezrednél szolgált. Saját háza van. Nejét, Bénes Máriát, 1914-ben vette el. 7 gyermekük van.

Porpáczy Kálmán csizmadiam. 1898-ban Búcsúszentlászlón szül., Pacsán tanult és 1916-ban szabadult fel, önálló lett 1922-ben. Saját háza van. Egy segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Községi előljáró. A háborúban 1916—18-ig szolgált, kitüntetései vannak, olasz fogságban volt. Neje: Pernek Jozefin. 3 gyermekük van.

Timár Lajos cipészm., cipőfelsőrészkészítő. Szül. 1894-ben és 1910-ben szabadult

Timár Lajos

fel. Önálló 1920 óta. Saját háza van. Két segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek helyi megbizottja. Az egész háborút végigszolgálta, kitüntetései vannak. Nősült 1920-ban. Neje: Varga Ilona.

BUDAFOK

Ábel Antal mészáros, Kossuth L.-u. 39.

Ádámovics István férfiszabó, Kossuth L.-u. 33.

Bossányi Gusztáv konyakgyári ig., Alsósas-u. 65.

Budafoki Iparoskör önálló társadalmi egyesület, Péteri Pál-u. 1. Alakult 1903-ban; alap. elnöke Wrbenszki Rezső esztergályos és Francois Lajos pezsgőgyáros, alelnökei Bossányi G. ig., Léhnert A., Finster K., Linda S., Király S., Kern F., Balogh Gy.; jelenlegi tisztikar: Toll István szobrász elnök; alelnökök: Király Sándor, Baj-

zik József, pénztáros: Bindhoffer Lajos, könyvtáros: Steinsitz Antal, ellenőrök: Virág Károly és Gresztl István, háznagy: Ébert Rezső. A Kör nagy szerepet tölt be Budafok ipari társadalmi életében; felolvasások, előadások, kiállítások, estélyekkel igyekszik az iparos társadalmat művelni és az ipart fejleszteni. Kiváló teljesítménye az ip. tanoncok iskolán kívül való nevelése. Egész működése a magyar kultúra emelésének szolgálatában áll; tagjainak létszáma: 220.

Hajdinyák György cipészmester, Kossuth **L.-u.** 34. 1909-ben alapította műhelyét, ahol 4 segéddel és 4 tanonccal önállóan folytatja iparát; a helybeli áll. isk. szállítója volt 1926-ban. Az Ipartest. vál. tagja, a Kisip. és Kiskeresk. társas és Olv. Körének, valamint az Iparos Körnek tagja.

Jurász Károly, áll. elemi isk. tanító, Kossuth L.-u. 93. A budafoki társadalmi életben intenzív részt vesz; az Ipartestület jegyzői, a Kisip. és Kiskeresk. társas és Olv. Körének és a helyi Sakk-körnek elnöki tisztségét tölti be. 1899-ben született. 1917—1918-ig az orosz fronton védte a hazát, ahol fogságba esett; a K. cs.-k. tulajdonosa; 3 évig szolgált a nemzeti hadseregben.

Kern Ferenc órás és ékszerész, Kossuth L.-u. 89.

Király Sándor cukrász és mézeskalácsos, Kossuth L.-u. 17.

Pető Kálmán asztalosmester, Attilla-u. 8. Üzemét nevelőapja: Szíves János alapította; tőle vette át 1870-ben. A modern, villanyerőre berendezett műhelyben, jelenleg 6 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. Szaktudását a budafoki ip. kiáll.-on 1907-ben ezüst.-mel tüntették ki. Mint az Ipartestület elnöke fontos irányító szerepet tölt be az iparos életben. Ezenkívül tagja a képvis. test.-nek. 1915—1918-ig a világháborúban harcolt, egyízben megsebesült.

Reiber Lőrinc építőmester, Apponyi-u.

Siuda Simon asztalosmester, Kossuth L.-u. 23. Szaktanulmányait külföldön végezte. 1894 óta önállóan dolgozik saját üzemében, melyet modern gépekkel szerelt fel. Textilszerszámkellékeket is gyárt. Dísz-műtárgyaival 1907-ben nagyezüst é.-t nyert. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Kör egyik megalapítója.

Tichy Ede hentesárúgyáros, Beniczky F.-u. 39. Régi budafoki lakos. Szül. 1873-ban. Üzemét 1896-ban alapította, 7 HP motorral felszerelte. Fiával, Edével együtt dolgozik. Az Ipartestület vál. tagja, a Kisip. és Kiskeresk. Társas és Olvasó Körének elnöke, a Tűzoltó Egylet alapítója és első parancsnoka; alapításától fogva elnöke a helyi egységes pártnak. A háborúban teljesített katonai szolgálatait a por. kat. é.-ker., K. cs.-k. és a nagyezüst é. ker.-el jutalmazták.

Till István faszobrászmester, Hosszúhegy-u. 20. Az iparos társadalom egyik vezetője, az Iparos Kör elnöke, az Ipartestület alelnöke. Mint segéd a Parlament és Bazilika munkáin dolgozott; 1910 óta, mint önálló mester 2 segéddel és 1 tanonccal díszművek faragásával foglalkozik.

MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR RT

Iroda, gyár és raktár: BUDAPEST, VI, KER., VÁCI-ÚT 93-95.

Alapíttatott: 1895. **Sürgönycím: Magyacél.** **Telefon: 923—15.**

I. Rugógyár: 1. Kocsi- és autórugók. 2. Mindenfajta hord-, tekercs- és csavarrugó vasuti járművekhez. 3. Géprugók. 4. Kis csavarrugók.

II. Kovács- és présmű: 1. Hintótengelyek. 2. Gép- és autótengelyek. 3. Kovácsolt géprészek minőségi acélból. 4. Kovácsolt és lemezből préselt csapágytokok. 5. Kő- és szénfurók. 6. Acélgolyók cementgyárak részére 7. Motor- és automobilalkatrészek. 8. Mélyfúrási szerszámok.

III. Acélcsőmű: 1. Hidegen húzott präciziós acélcsövek. 2. Formacsövek acélból.

IV. Tömegárugyár: 1. Csigafurók, gyors- és szerszámacélból. 2. Patkósarok. 3. Csizmapatkók.

V. Közlekedési járművek: 1. Motorkerékpárok. 2. Árukihordó motoros jármű.

VI. POLDI szerszám- és szerkezeti acél: Meretre kovácsolás, megmunkálás, húzás, edzés.

Mérei Béla

CEGLÉD

A ceglédi iparos társadalom tagjainak ismertetése előtt bemutatjuk az ország egyik legszebb iparos társadalmi alkotását: a ceglédi iparosok kultúrházát.

Már 1907. évben felmerült előbb egy díszes székház emelésének terve, amelyre pályázatot is hirdettek. Ez a terv aztán minden évben felújult, de megvalósítását a rossz gazdasági viszonyok lehetetlenné tették. *Rónay* János jelenlegi elnök 1913-ban az építkezéshez

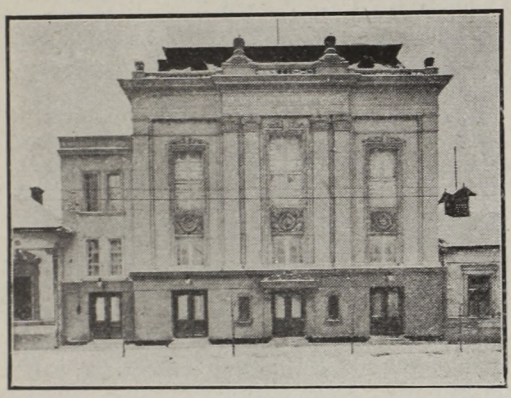

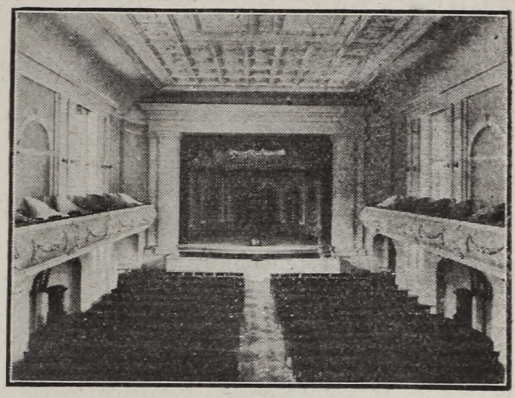

szükséges fedezet előteremtéséhez is hozzáfogott, de a bekövetkezett világháború a terv keresztülvitelét ujból lehetetlenné tette. 1925 tavaszán a közgyűlés elhatározta az építkezéshez való gyüjtést, megindultak az adományok, új tervpályázat folytán új tervek is készültek, a közgyűlésen minden tag hozzájárulását mondták ki kitörő lelkesedéssel, *Hegedüs* Károly műépítész elvállalta az új terv készítését, *Milus* Mihály építőmester felajánlotta díjtalanul az építés vezetését, a legtöbb iparos felajánlotta díjmentes közreműködését, a ceglédi téglagyár r. t. a napi áron alul 20%-kal a tégla szállítását, a kereskedők az anyagok önköltségi áron való szállítását s ilyen lelkes összefogás és áldozatkészség mellett indult meg a kultúrház építése 1925 májusában. Az iparosság mulatságokat, kultúrnapokat, hangversenyeket, gyüjtést rendezett, hogy az építési költségre fedezetét kibővítse.

Cegléd város is jelentős összeggel gyarapította azt, de mindez nem volt elég. *Erdélyi* Aladár országgyűlési képviselő közbenjárására egy 80.000 pengős olcsó hitelt kellett megszerezni, hogy az építkezés befejezést nyerjen. *Rónay* János ipartestületi elnök önfeláldozó fáradozása és az elöljáróság tagjainak buzgolkodása, *Tiszavölgyi* Kornél és *Habony* József és többek lelkes közreműködése vitte befejezéshez azt a fenkölt munkát, a kultúrház megteremtését, amely megalkotóinak és a ceglédi iparos társadalomnak minden időkre dicső ségére szolgál.

Asztalosmesterek :

Asztalos Ferenc, Rostély-u. 12.

Berényi Ferenc, III., Béke-u. 11.

Birbach Mihály, Daru-u. 11.

Bodócs Zsigmond, Kazinczy-u. 28.

Ifj. Bogdán Mihály, Kőrösi-ut 30.

Boldizsár Mihály, Kossuth tér.

Borsos János, Erdő-u. 36. Üzemét 1927-ben alapította. Ő készítette dr. Lábai Imre orvos emeletes házának és több helybeli kisebb, nagyobb épületnek asztalos munkáját. Ipartestületi tag. A bpesti Rokkant Egyesület, a Baromfi egyesület és az Alföldi Méhészegyesület tagja.

Csizmadia József, Sárkány-u. 9.

Ifj. Dani Nándor, VI., Ibolya-u. 6. Telepcime : Kőrösi-út 3. Bankok és üzletek berendezését készíti Cegléden és a környéken keresett cég. 1920-ban alapította. 1—2 segéddel dolgozik. 21 hónapot töltött a harctéren. Sulyosan megsebesült. Van vitézségi- és sebesülési érme, K. cs. keresztje.

Darányi János. Fazekas-u. 9. Üzemét 1893-ban alapította szerény keretek között és szépen felküzdötte magát. Van két háza, szőlleje. Főleg épületmunkálatokkal foglalkozik. Ő készítette a polg. leányiskola asztalos munkálatait. 1913 óta az ipartestület alelnöke. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja, a dalárda számvizsgáló bizottságának elnöke, képviselőtestületi tag, a Munkások Rokkantsegélyző Egylete ceglédi fiókjának örökös tiszteletbeli tagja. A testületi kultúrház felépítéséhez 1 milliót adott.

Darányi Lajos, Fazekas-u. 9.

Dávid Ferenc, Folyó-u. 13.

Donner Henrik, IX., Dob-u. 24. Született Alsókubinban 1882. évben. Üzemét 1927-ben alapította és rövid idő alatt ismeretessé tette nevét kiváló épületbútor asztalos munkáival. Tagja az ipartestületnek. A háború alatt mint nélkülözhetetlen alkalmazott felmentve.

Fazekas Sándor, VIII., Fácán-u. 1. Családi házak teljes asztalos munkáit végzi. Üzemét 1921-ben alapította. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A 29-es honvédeknél szolgált. 42 hónapot töltött a harctéren. Megsebesült. Vitézségi és sebesülési érme, K. cs. keresztje. van. Helyi család sarjadéka.

Fábián Imre, Szegfű-u. 8.

Gerencsér Jenő, Bocskay-u. 2.

Gubányi István, VII., Sugár-u. 57. Ő készítette a Lux-féle szanatórium összes asztalos munkáit első rangú modern, szolid kivitelben. Az Ipartestület érdemes tagja. Az Ipartestületi kultúrház létrehozatalában jelentős szerepe volt. Az Ujvárosi kör tagja. A háborúban mint szakmunkás vett részt.

Havasi Mihály, I., Mária-u. 6. Üzemét 1882-ben alapította. 1 segéddel dolgozik. Mint segéd Bécsben is dolgozott. Ipartestületi tag. A dalárda megalapításában tevékeny részt vett. Komárom városa ezüst éremmel, a kecskeméti ipari kiállításon pedig bronz éremmel tüntették ki.

Horváth Ferenc, I. Felház-u. 52.

Jakab Imre, Kereszt-u. 2. Üzemét 1928-ban alapította, de már is nagyon szép vevő- és rendelő körrel rendelkezik. 1924-ben a helybeli kiállításon az első díjat nyerte. Az Ipartestület tagja és részt vesz minden szakmai mozgalomban.

Kádas János, VII., Arany-u. 3.

Kohn József, I., Hunyady-u. 21. Édesapja Kohn Hermann alapította az üzemet 1892-ben. Fia 1925-ben vette át. A kőrösi izr. templom, a ceglédi kulturpalota, a ceglédi izr. templom stb. asztalos és belső berendezési munkálatait végezte. 2—3 segéddel 3 tanonccal, összesen 5 HP erejü 4 géppel dolgozik. A kincstár részére állandó bútorszállításokat végez. Felsőipariskolát végzett Budapesten és a bpesti kereskedelmi és iparkamara ösztöndíjjal külföldi tanulmányútra küldte.

Kollár István, III., Kisfaludy-u. 14. A Mávnál mint szakmunkás 18 évig dolgozott. Üzemét 1927-ben alapította és mint helyi család sarja már is megfelelő vevőkörrel rendelkezik. Ipartestületi tag. Az ipartestületi kultúrház létrehozatalát adományynyal elősegítette.

Kosutzky Ferenc, VIII., Bocskay-u. 24. Mintaraktára van Jászberényi-u. 31 alatt. Mahunkánál dolgozott Budapesten. Üzemét 1925-ben alapította és egyike a legnagyobbaknak, 6 segédet foglalkoztat. Mint nyilt bútorraktáros egyedül áll. Ipartestületi tag. Kerékpár bajnok 30 km. országúti távon. Háborúban részt vett, sebesült, kis ezüst, bronz vitézségi érme és K. cs. k. kitüntetés evan.

Kovács Lajos, V., Fűzfa-u. 4. Főleg vásári bútor-munkákkal foglalkozik. 1 segéd és 1 tanonccal dolgozik. Üzletét 1924-ben alapította. Ipartestületi tag. Sebesült a háboruban, a kis ezüst, bronz vitézségi, seb. éremmel és K. cs. kereszttel kitüntetve.

Lakos József, X., Csikós-u. 4.

Lendér János, V., Malom-tér 9.

Lovas Antal, III., Jászberényi-u. 21. Öt segéddel és 3 tanonccal dolgozik. Cegléd legnagyobb és legjobban felszerelt vállalata. 18 HP. nyersolaj motorral, 1 drb kombinált négyfejes 1 vastagságú gyalú 1 drb szalag fűrész, 1 körfűrész önműködő köszörűgépekkel stb. felszerelve. A Nemzeti Bank épület munkáit, a helyi evangélikus iskola 2 emeletes munkáit végezte. Képviselőtestületi, Ipartestületi, elöljárósági tag stb. A Falu Szövetség ceglédi kiállításán nagy aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. Üzemét 1909-ben alapította minimális tőkével és ma háza, külön asztalosműhelye és bútorraktára van.

Máté Sándor, Gróf. Károlyi-u. 32. Önálló üzemét 1911-ben alapította. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Egyik fiát az üzem folytatására nevelte, a nagyobbik fia papnövendék. Ipartestületi tag. A vasútezrednél teljesített katonai szolgálatot. A leszerelés után is 2 évig a Mávnál szolgált.

Mikulás József, Szép-u. 28.

Nagy László, Arany-u. 19.

Negyedi István, V., Borz-u. 18.

Povárzay Pál, IV., Thököly-út 1.

Plesch György, III., Szép-u. 7.

Rideg István, VIII., Fácán-u. 1.

Sárik Ede, II., Szalai-u. 20. Néhai Sárik Ede, édesapja, alapította az üzemet 1880-ban. 5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb munkálatai, a ceglédi Hitelbank épületmunkái, a surányi hadiárvaház épület és berendezési munkái. Számos köz- és magánépület munkái. Az ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsgálóbizottság elnöke. Fogságban volt Lombardiában. Ezüst vitézségi érme van. Nagyatyja is asztalosmester volt.

Süveges Rezső, VIII., Hattyú-u. 7. Még béke időben alapította üzemét, 1913-ban. Magánházak, épület és asztalos munkáit látta el közmegelégedésre. Mint segéd Budapesten is dolgozott. 44 hónapot töltött a harctéren. Maláriában szenvedett. Családjának él.

Szabó István, VI., Wesselényi-u. 16. Üzemét 1920-ban alapította; 1911-ben szabadult. Mint segéd működött Budapesten és Magyarország nagy városaiban. Apja hősi halált halt. Mint hidásztizedes szenvedte végig a háborút, háromszor sebesült, kisezüst és bronz vitézségi érme van.

Szathmáry Ferenc, V., Szoros-u. 2.

Szathmáry Károly, VIII., Kut-u. 17.

Id. Szeleczky Károly, X., Kender-u. 5.

Ifj. Szeleczky Károly, IX., Déli-ut 15.

Tornek Jenő, IV., Teleki-u. 21.

Tóth József, Szép-u. 33.

Ungvári János, Sátor-u. 1.

Vas Ferenc, IX., Zrinyi-u. 32. Rendelésre több családi ház összes épület- és asztalosmunkálatait végezte. Üzemét 1923-ban alapitotta. Ipartestületi tag. A háborut a 29. h. gy. ezrednél szolgálta végig. Többszörösen kitüntetve.

Vass Mihály, Felház-u. 5. Ipartestületi tag. Budapesten a legjobb iparművész cégeknél működött és így a műbútor készítésében speciális szakképzettséget nyert. Üzemét 1928-ban alapította szorgalmával és abszolút jó munkával akar hódítani.

Végh Károly, X., Kátai-u. 42. Műbútor üzemét és épületasztalos-műhelyét 1920-ban alapította, 1 segéddel dolgozik. Az ipartestület tagja. Végig küzdötte a háborút, 50%-os rokkant, sebesült, van ezüst- és bronzérme. Mint segéd Bécsben dolgozott, Berlinben, Münchenben, Párisban, Brémában és Drezdában.

Zsuzsande Pál, Hunyadi-u. 18.

Ácsmesterek:

Dani Dániel, Wesselényi-u. 11.

Détán István, IX., Bocskay-u. 33.

Ecser Sándor, IX., Koszorú-u. 14. 1928-ban az államépítészeti hivatalnál vizsgázott. Jelenlegi üzemét 1924-ben alapította. Dolgozott a budapesti Palatinus-házak építkezésénél. A kunhegyesi templomnál az ácsmunkálatokat végezte. Ipartestületi tag. A Gazdasági Egyesület tagja. A háborúban résztvett. Neje: Juhász Lidia.

Erdős Sándor, VIII., Déli-u. 82. Jelenlegi ipartelepét 1925-ben alapította. Itt született és itt tanult. Családjának él. Mintaképe a szolid iparosnak. Katona volt a háborúban és sebesült. Neje: Milus Ráchel.

Gyura István, Cukor-u. 17.

Habony József, VIII., Mátyás király-út 2.

Halász József, Magyar-u. 23.

Kispál István, VIII., Petőfi-u. 9. Önálló lett 1907-ben. Nevezetesebb munkálatai: a bácstopolyai polg. leányiskola és az Unghváry László R. T. ácsmunkálatai. A komáromi máv. lakóházak és 4 malom munkálatait is ő végezte. 20 segédet, 2—3 tanoncot foglalkoztat. Képviselőtestületi tag, az ipartestület elöljárósági tagja és számos más egyesület kiváló, érdemes tagja. A milleniumi kiállításon oklevéllel kitüntetve. Katona volt. 1916-ban fogságba esett, ahol ki akarták végezni. A kulturház építőbizottságának volt tagja. Az ácsmunkák vezetését ingyen végezte.

László László, Széchenyi-u. 43.

Mester István, Csörgő-u. 1.

Nagy János, III., Kisfaludy-u. 7. Üzemét 1907-ben alapította. 2 segédet foglalkoztat. Szakolcán a jezsuita templom és helyben több lakóház tetőszerkezetét tervezte és készítette el. Ipartestületi tag. A háborúban a vasúti osztagoknál és a hidászoknál szolgált a 29. h. gy. ezrednél mint altiszt. Kitüntetve vaskereszttel. Volt iparhatósági megbizott, a kath. kör tagja. A kulturház létesítéséhez anyagilag hozzájárult.

Öze Ferenc, Csillag-u. 4.

Semetka János, VIII., Déli-u. 48. Egy segéddel és 4 tanonccal dolgoztat. A ceglédi Szülő Otthon, a berceli templom, a sajólécsi templomépület tetőzetének önálló tervezője és elkészítője. Ipartestületi tag. A vasúti ezredeknél szolgált. Szolgálati érdemkeresztet és dícsérő oklevelet kapott. A ceglédi kulturház létesítéséhez adományával hozzájárult.

Bádogosmesterek:

Balogh János, Szegfü-u. 6. szám.

Bálint János, Pesti-u. 59. szám.

Gasparevics Béla, VIII., Kőrösi-út 20.

Giepszel János, Kölcsey-tér 18. és Rákóczi-út 15. Üzeme 25 éve áll fenn. A ceglédi víztorony, a kondorosi templomtorony, a jánoshidai ártézi kút, a budafoki reáliskola, a ceglédi Népbank stb. bádogosmunkálatait végezte. 1 segéddel dolgozik. Ipartestületi tag. Résztvett a világháborúban, 50%-os rokkant. Van ezüst és bronz vitézségi érme.

Jakab István, Bocskay-út 37.

Riha Ferenc, III., Szeli-u. 9.

Rónay János, ipartestületi elnök, Árpád-tér 9. Üzemét atyja, János 1844-ben alapította, ő maga azt 1881-ben, atyja halálakor vette át, s külföldön szerzett tapasztalataival országos hírűvé fejlesztette. Alkotásainak legnevezetesebbike az újonnan

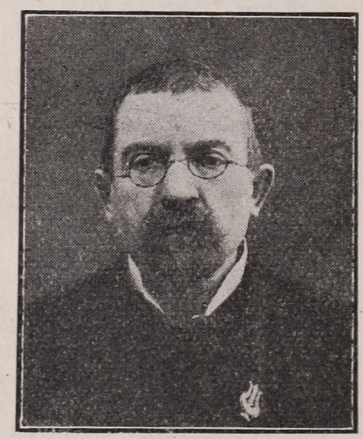

Rónay János

épült kultúrház. Résztvesz a város belügyeiben, volt tanácsos, képviselőtestületi tag, számos bizottság elnöke, illetve tagja. Az 1885-iki budapesti országos kiállításon mint juri-tag szerepelt. A millenniumi, ceglédi, kecskeméti kiállításon arany-ezüst-, és bronzérem-kitüntetést nyert. Fia, János, a világháborúban hősihalált halt.

Zana József, IX., Hollós-u. 17.

Bognármesterek :

Bán László, III., Puskaporos-út 26.

Bogdán István, V., Sas-u. 21.

Csendes István, II., Malom-tér 3.

Dávid Mihály, IV., Alszegi-u. 27.

Ecsery István, VIII., Déli-út 84. Üzeme 1911 óta áll fenn. Gazdasági eszközöket és kocsik bognármunkálatait végzi rendelésre. Családjának él. A mozgósításkor bevonult és végigszolgált a 4-dik train-hadosztálynál. Van millenniumi érdemkeresztje és vas érdemkeresztje.

Farkas István, III., Széchényi-út 81.

Geszten József, IX., Zrínyi-u. 15.

Hettich Ferenc, IX., Hollós-u. 19. Kezdeményezője és megalapítója a ceglédi kovács- és kerékgyártók szövetkezetének. Üzemét 1904-ben alapította és 1906 óta saját telkén. Ipartestületi tag, a kath. kör, a Gazdasági Egyesület és az Egyenlőségi kör tagja. A háborúban őrmester volt, kiszüsttel és bronz vitézségi éremmel kitüntetve. A kultúrpalota felépítéséhez nagyban hozzájárult.

Kecskeméthy István, Kinizsi-u. 36.

Nagy Ferenc, VIII., Kút-u. 12. Egy segédet foglalkoztat. Iparelepét 1904-ben alapította maga. Ausztriában is dolgozott mint segéd. 1894-ben a Cegléden tartott tanonckiállításon az első díjat nyerte. A háború alatt a vasútnál szolgált. Neje: Tanhoffer Mária. Öt gyermekük van.

Osgyáni László, Déli-út 16. Édesatyjától vette át üzemét 1894-ben. Egy segéddel dolgozik. Ipartestületi tag. Főtüzér volt a háborúban, kétszer sebesült. Kiváló iparos. Neje : Dávid Lidia. Öt gyermekük van, mind az öt az iparban tevékenykedik.

Pákozdy Arpád, VII., Bálvány-u. 33.

Pethold Kristóf, IV., Alszegi-út 31.

Rigó Pál, III., Szép-u. 17.

Szunyogh Dániel, IV., Szolnoki-út 31. Országos jármű- és luxuskocsik gyártásával is foglalkozik. Üzeme 1900 óta áll fönn, két segéd és két tanonccal dolgozik, 5 HP villanygéperővel rendelkezik Az ipartestület elöljáróságának tagja. A bognárszakcsoport elnöke, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, városi képviselő.

Virág Mihály, Mizsei-u. 18.

Vojtek János, VIII., Óra-u. 11.

Borbélyok és fodrászok :

Barnay Béla, II., Temető-u. 18.

Bálint Pál, II., Magyar-u. 10.

Beliczay Imre, X., Pesti-út 3. és II., Széchenyi-út 31. Üzletét 1913-ban alapította, 1907-ben szabadult, mint segéd Budapesten, Miskolcon, Székesfehérváron és Marosvásárhelyen dolgozott. Az ipartestületben a borbélyszakosztály elnöke, a mestervizsgáztató bizottság tagja. A világháborúban 46 hónapig volt a fronton és angol fogságba esett. Üzletében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Borsányi István, I., Árpád-u. 22.

Czindler Gyula, II., Csörgő-u. 27. Üzlete a Külső-Jászberényi-úton van. Üzletét 1927-ben nyitotta meg. Ipartestületi tag. 1907-ben szabadult fel. A háborút végigharcolta mint altiszt. Sebesült. A nemzeti hadseregben is szolgált. Egy tanoncal dolgozik.

Csáki László, I., Iskola-u. 2.

Demény Béla, III., Rákóczi-út 20.

Farkas Lajos, I., Rákóczi-út 1.

Halmi Imre, Jászberényi-út 1. Két segéd-

del és két tanonccal dolgoztat. Üzletét 1907-ben nyitotta. Városi képviselő, az ipartestület előlj. tagja. A tanoncvizsgáztató bizottság és a dalárda vigalmi bizottságának elnöke. Iskolaszéki tag. A háborúban résztvett, kisezüst és bronz vitézségi érme van. Orosz fogságban volt, mint csererokkant került haza. Neje: Gyöngyössy Ilona.

Hanke Lajos, IX., Nyilas-u. 24. Üzletét 1921-ben alapította, 1 segéd és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag. A háborút végigszolgálta, súlyosan sebesült. Vácon tanult és ott szabadult 1909-ben. Mint segéd Budapesten és Pozsonyban dolgozott.

Hörömpő István, IX., Bocskay-u. 21.

Kássa Sándor, X., Pesti-út 18.

Kovács János, Szekfű-u. 1.

Lippert Jenő, Kender-u. 29.

Lazics Mátyás, Teleki-u. 14.

Malár László, Városháza. A borbélyszakosztály elnöke volt sokáig. Üzletét 1911-ben alapította. 2 segédet, 1 tanoncot és 1 manikürkisasszonyt foglalkoztat. A háborúban a montenegrói és olasz fronton harcolt. Fogságba esett. Altiszt volt és több kitüntetése van. A szakmát Kiskunfélegyházán tanulta ki. Debrecenben 8 évig dolgozott.

Marii György, V., Népkör-u. 32.

Matusz Sándor, Kátai-u. 26.

Mérges Imre, VI., Kazinczy-u. 49.

Némedy Gyula, III., Rákóczi-út 42.

Orosz Ferenc, folyó évi július havában Várpalotára költözött. Mint segéd Budapesten és Brassóban dolgozott. 1911-ben önállósította magát. Baróthon (Erdélyben). Onnan kiutasították. 1921-ben alapította ceglédi üzletét. 1 segédet foglalkoztat. Ipartestületi tag. Kisezüst és bronz vitézségi érme van.

Pál Ferenc, Déli-út 48. és Kőrösi-út 18. Először 1913—1920-ig volt önálló üzlete. Jelenlegi üzlete 1927 óta áll fenn. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag, a Ceglédi Törekvés Sport Egyesület választmányi tagja. Budapesten is volt önálló üzlete.

Szabó Aladár, Fegyvertér 1. Mesterségét helyben tanulta ki, 1918-ban szabadult és 1926-ban önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. Aldozatkész iparos.

Szabó István, I., Kossuth-tér 6. Jelenlegi üzletét 1903-ban vette Gyöngyösi Mihálytól. 1 segédet foglalkoztat. A borbélyszakosztály vezetőségi tagja. Cegléden tanult és itt szabadult 1899-ben. 1903-ig mint segéd dolgozott Budapesten.

Szabó József, IX., Bocskay-u. 37.

Szücs Sándor, Nyilas-u. 32.

Takács János, VI., Füzfa-u. 2.

Taracsák János, Árpád-tér 7.

Tóth László, jelenlegi üzletét 1913-ban nyitotta a Máv állomásnál. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi és tanoncvizsg. bizottsági tag. A Lyra zeneegyesület tagja. Megalapítója a helybeli borbély- és fordászszakosztálynak, melynek éveken keresztül elnöke volt. Tevékeny részt vett az Országos Fodrász Szövetség létrehozásában. 1906-ban önállósította magát. 1906—1913-ig a Széchenyi-utcában volt az üzlete. Katona volt a háborúban. Öccse, Frigyes, hősihalált halt. Fia, Andor, szintén szakmájában dolgozik.

Uj Kálmán, Kőrösi-út 50. Önálló üzlete 1922 óta van. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Budapesten tanult ki és 1906-ban szabadult. Szaktudását elsőrangú üzletekben fejlesztette. Az ipartestületi és a Lyra zeneegyesület tagja. Katona volt. Van ezüst és bronz vitézségi érme. A kultúrház létesítéséhez anyagilag hozzájárult. Neje: Borsos Teréz. Négy gyermekük van.

Varga László, Kisfaludy-u. 36.

Végh László, V., Kinizsy-utca. Üzletét 1912-ben alapította. 1902-ben felszabadult helyben és tíz évig mint segéd dolgozott a szakmában. 1 segédet tart. Tagja az ipartestületnek és az Árpád Olvasó-egyletnek. Törekvő ember és családjának él.

Zakár János, Rákóczi-út 3. Először 1909-ben önállósította magát. Jelenlegi üzletét, amely egyik legjobb szalon a városban, 1919-ben alapította. Villanyerőre hajszárító stb. gépekkel felszerelve. 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A Faluszövetség 100-dik kiállításán a kirakatversenyen hajmunkáival és modern női frizuráival díszoklevelet nyert. Az ipartestület és a Kath. Kör tagja. A világháborúban több fronton harcolt. Őrmester volt és van ezüst és bronz vitézségi érme, K. cs.-keresztje.

Zsadán János, X., Örkényi-út 16.

Csizmadia mesterek:

Buzás András, Mátyás király-út 49. Üzemét 1890-ben alapította. Rendelt és vásári munkák készítésével foglalkozik. 1879-ben szabadult. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja és a békéltető bizottság tagja volt sok éven át. Mint segéd I. és II. oszt. kitüntetésben részesült, mint mester 1901-ben III. oszt. kitüntetést kapott. Fia a szerb fogságban eltűnt.

Csőke Mihály, IX., Kátai-u. 16.

Csuka József, Kút-u. 11.

Csurgó Sándor, VIII., Kút-u. 19.

Farkas Mihály, X., Kender-u. 9.

Hartyán István, VIII., Víz-u. 3.

Horgos János, VI., Ibolya-u. 4. Az 1896. millenniumi évben szabadult helyben és itt dolgozott 10 évig, mint segéd. 1906-ban alapította üzletét, 1 segédet és 2 tanoncot

foglalkoztat állandóan. Az ipartestület és a Kath. Kör tagja. A háborúban 1914—1918. résztvett végig. Több kitüntetése van.

Józsa Imre, V., Szolnoki-út 19. Üzletét 1907-ben alapította. Az ipartestületnek 1912 óta elöljárósági tagja. A tanoncvizsg. bizottság elnöke, volt szakosztályi elnök. A városnak 6 éve képviselőtestületi tagja. A ref. egyház presbitere. A Faluszövetség jubiláris kiállításán II. oszt. ezüstéremmel kitüntetve. Az egész háború alatt a honvédelmi minisztériumba volt vezényelve. Tevékeny részt vett a kultúrház létesítésében.

Id. Juricza Mihály, Temető-u. 30.

Id. Kaczur János, Kisfaludy-u. 46.

Kádas Benő, VI., Wesselényi-u. 29.

Laczkó József, VI., Arany-u. 17. Az iparosifjúság önképzőkörének igazgatója. Ipartestületi tag. Üzletét 1920-ban alapította. Egy tanonccal dolgozik. Mesterségét Jászalsószentgyörgyön tanulta. Mint segéd Hódmezővásárhelyen és Vajdahunyadon dolgozott. A háborút végigszolgálta, van kisezüst és három bronz vitézségi érme.

Ocsay Mihály, X., Félszegi-u. 7.

Pataky Sándor, VIII., Déli-út 55.

Práger Ferenc, III., Lakatos-u. 9. Üzemét 1903-ban alapította. Rendelésre és raktárra dolgoztat, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1896-ban szabadult fel Szolnokon. Az ipartestület tagja. A Faluszövetség jubiláris kiállításán 1925-ben aranyéremmel kitüntetve. A háborúban résztvett. Bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje van. Tevékeny résztvett a kultúrház létesítésében.

Práger János, III., Széchenyi-út 57.

Ványi Pál, VIII., Fazekas-u. 22.

Veres János, VI., Herczeg-u. 44.

Virág Pál, VI., Székely-u. 28.

Cipészmesterek:

Balogh György, I., Hunyadi-u. 26.

Balogh József, XI., Pesti-út 57. Üzletét 1926-ban alapította. 1900-ban szabadult és Budapesten, Bécsben, Nagyváradon előkelő cipőüzletekben dolgozott mint segéd. A 29. h. gy.-ezrednél szolgált, 22 hónapot töltött a harctéren és 30 hónapot orosz fogságban.

Báthory József, V., Sajtó-u. 7.

Bátya József, VI., Bercsényi-u. 7. Szabadult 1904-ben és mint segéd Esztergomban, Szolnokon, Hatvanban dolgozott. Jelenlegi üzletét 1919-ben alapította és azóta önállóan vezeti. Az ipartestület és a cipészszakosztály tagja. A világháborúban résztvett és 2 bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Mint tüzérszakaszvezető szerelt le.

Biró Károly, I., Gubody-u. 4. Helyben tanult és szabadult 1919-ben. Mint segéd Budapesten és Törökszentmiklóson dolgozott jobb helyeken. Üzletét 1927-ben alapította. Az iparosifjúság Petőfi dalkörének tagja.

Bondár István, V., Batthyányi-u. 20.

Ifj. Borszok Károly, VIII., Herceg-u. 16. Üzletét 1922-ben alapította. 5—6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten és Szolnokon dolgozott. A mozgósításkor bevonult a 29. h. gy.-e. szakmunkás csapatához. Przemyslben volt, hol a vár átadáskor orosz fogságba esett, ahol 5 és fél évig szenvedett.

Böhm János, II., Széchényi-út 31.

Bunyeváczky József, III., Kisfaludy-u. 1.

Bures Vencel, Világ-u. 15.

Csibi Péter, III., Lakatos-u. 11.

Csibra Mihály, Árpád-tér.

Csicsó Ferenc, Mocsár-u. 5.

Csizmady Sándor, Unghváry-ház.

Csőke és Vincze, I., Rákóczi-út 3. Az üzlet 1922 óta áll fenn, 8—10 segéddel és 2 tanonccal dolgoztatnak. Csőke tagja az ipartestületnek, a szakosztálynak választmányi tagja, a Dalkörnek működő és vál. tagja, a kaszinó r. tagja stb. Vincze ugyanezen egyesületek tagja és a Ceglédi Bőripari Szöv. igazgatósági tagja. Mind a kettő katona volt a világháborúban, Csőke orosz fogságba esett, Vincze megsebesült. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Detári János, IX., Báthory-telep 57/a. Üzletét 1906 óta vezeti önállóan. 1894-ben szabadult és 12 évig mint segéd Budapesten dolgozott. Mint tanonc 1893-ban az ipartestület részéről kitüntetésben részesült. A 29. h. gy.-ezrednél helyiszolgálatos volt.

Ifj. Dobozy Károly, V., Szarka-u. 9.

Ecser Ferenc, VIII., Pitliszél 3. Cegléden tanult és 1918-ban szabadult. Mint segéd Cegléden, Ujpesten dolgozott jobb mestereknél. 1926-ban önállósította magát. Tagja az ipartestületnek. Katona nem volt. Családjának él. Neje: Vida Eszter.

Ecser István, VI., Arany-u. 23.

Özv. Ecser Istvánné, szül. Zsadony Borbála, V., Fűzfa-u. 3. Férje alapította üzletét 1881-ben. Férje 1912-ben meghalt. Azóta özvegye vezeti és 2—3 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. Csak női cipőt készít. Az ipartestület tagja, hasonlóképen a cipészek szakegyesületének is.

Ecser József, X., Kender-u. 14.

Ellenbach Gyula, Bársony-u. 12.

Farkas József, V., Mérleg-u. 1.

Fartula Imre, Arany-u. 44.

Gyikó Benő, VI., Folyó-u. 9. és Jászberényi-út 2. Üzletét 1920-ban alapította; 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1912-ben szabadult. Családjának él. A Faluszövetség 100-dik jub. kiállításán 1925-ben aranyérmet kapott. Rokkantság miatt háború alatt felmentve.

Hartyáni András, VIII., Fazekas-u. 15.

Ifj. Hartyáni Sándor, Mátyás király-u. 6. Üzletét 1919-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1911-ben szabadult. Az Iparos Ifjusági Egyesületnek volt pénztárosa. Családjának él. Kiváló magyar iparos. Mint rokkant a háborúban fel volt mentve.

Helmeczy József, VIII., Fazekas-u. 19.

Holló Gyula, II., Géza-út 80. Uri és női cipőüzletét 1888-ban alapította. Az önk. tűzoltó test. tagja, ahol 40 éves jubileumára az Országos Szövetség aranyozott ezüst éremmel tüntette ki. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Fia haditengerész volt a háborúban. Neje Retkes Teréz.

Hörömpő István, Nyereg-u. 10.

Jónás Lajos, VII., Nyár-u. 6. Üzletét 1927-ben nyitotta meg. Ipartestületi tag. Helyben tanult és 1922-ben szabadult. Nős és családjának él.

Józsa Sándor, VI., Kazinczy-u. 14.

Kazay Mihály, V., Malom-u. 33.

Kelemen István, IX., Bocskay-u. 19. Elődjétől, Nemes Lajostól vette az üzletet 1928-ban. Tagja az ipartestületnek. A háborút végig szolgálta, a szerb fronton megsebesült. Mint segéd 35 évig dolgozott Budapesten. 1927 novemberében önállósította magát.

Kiss János, X., Nyúl-u. 7.

Kollár Sándor, VII., Homok-u. 33. Ipartestületi tag. A kultúrház létrehozatalát jelentősen támogatta. Üzletét 1922-ben alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Atyja, Pál szintén cipészmester 54 év óta. Neje : Végh Eszter.

Kovács és Kerekes, III., Akácfa-u. 20. Rendelésre és vásári eladásra dolgoznak, 1 tanoncot foglalkoztatnak. Az üzlet 1926. óta áll fenn. Kovács István Kolozsváron tanult és ott szabadult 1908-ban. Kerekes Balázs helybeli ember és helyben szabadult 1908-ban. Mindakettő katona volt a háborúban. Kovács 6, Kerekes 2 hónapot töltött a fronton.

Lukács és Kiss, Árpád-tér 10. Evangélikus bazár. A korábban Dobos Mihály nevén szereplő üzletet vették át 1928-ban. Ipartestületi tagok. Példaképei a jó és szorgalmas magyar iparosnak, akik rövid önállósításuk óta jó munkájukkal megszerettették magukat a városban. Kiss 1920-ban szabadult, mint segéd Budapesten és Cegléden dolgozott.

Monori Ferenc, III., Vitéz-u. 20.

Nagy Ferenc, Déli-út 90., illetve Gubody-u. 7. Üzletét 1918-ban alapította. Kincstári és népjóléti közszállításokban állandóan résztvesz, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja ; a szakosztály elnöke ; a bőrszövetkezet ügyv. igazgatója ; a tanoncvizsgáló bizottság elnöke. A Faluszövetség kiállításán ezüstéremmel kitüntetve. Az IOKSz. választmányi tagja. A háborúban a vasútezrednél szolgált.

Pap Ferenc, Csörgő-u. 12.

Pataky Károly, III., Fürdő-u. 1. Régi üzletét 1908-ban alapította. Rendelésre dolgozik, 1 tanonccal, 1897-ben szabadult. Segéd volt Magyarország minden nagyobb városában. A bőripari szöv. igazgatósági tagja. A cipészmesterek termelő szövetkezetének egyik alapító tagja, 22 hónapot a harctéren töltött.

Pákozdy Gyula

Pákozdy Gyula, V., Népkör-u. 56. Üzletét a folyó évben alapította. Az ipartestület tagja. A munkaügyi kiállításon I., II., III. díjjal kitüntetve. 1924-ben szabadult és mint segéd Egerben, Keszthelyen és Cegléden dolgozott. A dolgozni-akarás és tudás által akarja felküzdeni magát a tehetősebb iparosok közé.

Rimóczy Dezső, IX., Bocskay-u. 23. Ipartestületi tag. Üzletét folyó évben nyitotta meg. Tanonc korában kiállításon kitüntetésben részesült. A háborúban sebesült. A nemzeti hadseregben is szolgált. Segédként 4 évig dolgozott a fővárosban előkelő cégeknél. Édesapja is kiváló cipészmester, 1914-ben szabadult, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Neje : Szekeres Vera.

Szitkó József, VIII., Cukor-u. 1.

Szokolai István, IX., Honvéd-u. 5. Önálló lett 1903-ban. Az ipartestület tagja 25 éve. A szakosztály igazg. tagja 23 éve. A háborúban szakmunkás volt. Mint segéd 2 és fél évig Szegeden dolgozott a legelső cégeknél. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. A kultúrház létesitését anyagilag előmozdította.

Sztanyik Sándor, V., Borz-u. 17. Ipartestületi tag. Üzletét 1927-ben alapította. 1917-ben szabadult. Mint segéd 10 évig dolgozott Budapesten és Cegléden nagyobb cégeknél. Helybeli család fia. Szorgalmas, törekvő iparos.

Tartula Imre, VI., Bodrog-u. 4.

Turi Sándor, V., Szarka-u. 16.

Vasas Benő, I., Buzogány-u. 20. Üzlete 1901 óta áll fenn, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja volt és a szakosztály bizottsági tagja. 1907-ben elismerő oklevelet nyert a szakrajztanfolyamon. 37 hónapot töltött a harctéren, súlyosan megbetegedett. Van K. cs.-keresztje és vaskeresztje.

Veres Ferenc, V., Malom-u. 9.
Veres József, Öregszöllő-u. 85.
Zsuzsandor János, I., Hunyady-u. 13.

Cukrászok:

Bogdán Lajos, VI., Gróf Károlyi-u. 37.

Nagy Gyula, I., Rákóczi-út. Az alapító Árvay, de ő az üzletet 1923-ban Gere Lukácstól vette át. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1 drb 2 HP., 1 hármas hengergép és 1 foundament táblázó géperővel dolgozik. Ipartestületi tag, a Népkör rendes tagja. A budapesti Cukrászipartestület belső életében intenziv szerepet vitt. A Faluszövetség kiállításán ezüstéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. Budán és a Balaton mentén is volt önálló üzlete. Öccse Dániel, hősi halált halt.

Fényképészek:

Czeglédy Sándor, Rákóczi-út 3. József főherceg udvari szállítója. Üzletét 1913-ban alapította Budapesten és 1921-ben helyezte át Ceglédre. Az ipartestület előlj. tagja. A Sportegylet előljárósági tagja. 2 segédet foglalkoztat. A Faluszövetség aranyéremmel kitüntette. Végig szolgálta a háborút, sebesült; kisezüst vitézségi, sebesülési érem és K. cs. keresztje van. Tevékeny részt vett a kulturház létesítésében.

Radványi Sándor, III., Rákóczi-út 18.

Szombathy nővérek, Angyal-u. 11. Műtermük 1920 óta áll fenn. Mütermük Cegléd és környéke egyik legkiválóbb szakmába vágó üzlete.

Hentesek és mészárosok:

Bakosi János, Kőrösi-út 42. Üzlete a nyílt piacon van. Üzletét 1927-ben alapította. Ipartestületi tag, 1924-ben szabadult. A háború alatt kiskorú volt. Helybeli iparoscsalád tagja. Szorgalmas, törekvő fiatalember. Nős.

Bálint János, IX., Bocskay-u. 37. Hentes és mészáros árúk előállításával és eladásával foglalkozik. Üzletét 1926-ban alapította. Ipartestületi tag. Adakozott a kulturház részére. Katona volt a háborúban; sebesült, van kitüntetése. Iparát Budapesten tanulta; 1922-ben szabadult.

Bitskey Ferenc, VII., Galamb-u. 1. Üzlete a nyílt piacon van. Ipartestületi tag. Az Ujvárosi kör tagja. Az orosz és román frontokon harcolt. Sebesült. Van kitüntetése. Édesanyjánál tanulta iparát. 1918-ban szabadult. Nős. 4 lánya van.

Özv. Bitskey Kálmánné, VII., Béla-u. 11.

Czirják Antal, VI., Kőrösi-út 36.

Ifj. Csoma Sándor, IV., Folyó-u. 21. Üzemét 1922-ben alapította. Egy tanonccal dolgozik. Az ipartestület tagja. A fronton volt. Károly csapatkeresztje van. 1913-ban szabadult. Mint segéd is helyben dolgozott. Szorgalmas és pontos, törekvő magyar iparos.

Csurgai László, Városháza épület.

Ifj. Danka István, III., Dr. Gombos Lajos-u. 36. Üzletét 1927-ben alapította. Ipartestületi tag. Iparát Budapesten tanulta. Szabadult 1922-ben. A főváros nagyobb üzleteiben fejlesztette szaktudását 5 éven át mint segéd. 1 tanoncot foglalkoztat.

Flasner József, Szolnoki-út 34.

Friedrich Antal, IV., Sas-u. 26. A leszerelés után 1918-ban alapította üzletét. 75%-os rokkant. Van kitüntetése. Az ipartestület tagja. A kath. kör alapító és rendes tagja. Az iparos kulturház alapító tagja. Iparát Érsekujváron tanulta. Mint segéd Budapesten, Pozsonyban és Cegléden dolgozott.

Göre Ernő, Kinizsi-u. 3. Ipartestületi tag. Üzletét 1918-ban létesítette és szorgalmával virágzásnak indította. A háborút elejétől végig szolgálta. Kitüntetése van.

Ifj. Görnagy Ferenc, IX., Nyilas-u. 37. Üzlete a nyílt piacon van. 1923-ban önállósította magát. Mindenféle mészáros- és hentesárút készít és elad. Az ipartestület és a kath. kör tagja. Katona volt a háborúban. Bronz vitézségi érme van. 1921-ben szabadult, az apjánál tanult. Nős.

Gyikó Lajos, VI., Wesselényi-u. 22. Üzlete a nyílt piacon 1928 óta áll fenn. Ipartestületi tag. Helyben tanulta mesterségét ifj. József Imrénél. 1923-ban szabadult és utána 5 évig mint segéd fejlesztette szaktudását. Atyja megsebesült a világháborúban.

Happ Károly, X., Csokonay-u. 26. Egy tanoncot foglalkoztat. Üzletét 1912-ben alapította. Ipartestületi tag. A 29. h. gy. ezrednél szolgált. 75%-os rokkant. Iparát Szigetváron tanulta, 1898-ban szabadult és az ország nagyobb városaiban mint segéd tanult tovább. Neje Kiss Julianna.

Határ János, Sárkány-u. 1.

Holló Béla, Toldi-u. 6. 1920-ban alapította üzletét. Ipartestületi tag. A háborút végig küzdötte, kétszer sebesült, 3 évig olasz fogságban volt. Iparát Tápiószentmártonban édesapjánál tanulta, 1898-ban szabadult és mint segéd Cegléden dolgozott összesen három cégnél 22 évig. Üzletvezető is volt Tápióbicskén.

Horváth Ferenc, III., Gyep-u. 10. Budapesti bizományi cég bevásárlója. Ipartestületi tag. Egy évig volt katona a háború végén. 1916-ban szabadult és utána 5 évig a fővárosban fejlesztette szaktudását, 1921-ben önállósította magát.

Hörömpő József, III., Jászberényi-út 9.

Hörömpő László, III., Jászberényi-út 9. Üzlete a nyílt piacon van ; 1923 óta vezeti önállóan. Ipartestületi tag, 1 segédet foglalkoztat. Helyben tanult és szabadult 1920-ban, mint segéd 3 évig fejlesztette szaktudását. Tevékeny részt vett a kultúrház létesítésében.

Hörömpő Mihály, Kőrösi-út 57. Nyílt piacon 1924-ben alapította üzletét. Ipartestületi tag. A román és olasz frontokon harcolt. Van II. oszt. ezüst és bronz vitézségi érme, K. cs. keresztje. 1921-ben a nemzeti hadseregben szolgált. 1914-ben szabadult az atyai házban. Mint segéd Budapesten dolgozott.

Józsa Gergely, VI., Bálvány-u. 3. Üzlete a nyílt piacon 1894 óta áll fenn. Ipartestületi tag. Az orosz, román és olasz frontokon harcolt mint altiszt. Iparát helyben tanulta és segéd nagyon rövid ideig volt.

Józsa István, VI., Bálvány-u. 3. Nyílt piac.

Ifj. József Imre, I., Hollós-u. 8. Az üzletét 1908-ban alapította. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. Az orosz, olasz, szerb és román frontokon harcolt. Iparát az apai házban tanulta és felszabadulása után is ott volt, amig saját üzletét meg nem alapította.

Kecskeméthi István, Puskaporos-u. 16.

Kiszel Mihály, VI., Bodrog-u. 9. Nyílt piacon üzlete 1901 óta áll fenn. Ipartestületi tag. Az Egyenlőség Kör, a Gazdasági Egyesület és az Árpád Kör alapító tagja. Przemislnél orosz fogságba esett, ott szenvedett 1918-ig. Nős. Tevékeny részt vett a kultúrház létesítésében.

Knezsek Antal, VIII., Petőfi-u. 6. Üzlete, amelyet 1891-ben alapított és azóta önállóan vezet, a városháza épületében van. 1 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. A vendéglősök állandó szállítója. 4.5 HP villanymotorral felszerelve. Ipartestületi előlj. tag volt. Városi képviselő 6 éve. Az összes helyi kultúr- és jótékonyegyesületek aktiv és jótékony tagja. Az olasz fronton harcolt mint altiszt. Édesapja is helybeli hentesmester volt.

Korponay Péter, X., Pesti-út 18. Iparát Temesvárott tanulta, 1909-ben szabadult. Az ország nagyobb városaiban mint segéd fejlesztette szaktudását. Jelenlegi üzletét 1926-ban alapította ; 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. Az albán, szerb, olasz, orosz, montenegrói frontokon harcolt. Kis- és nagyezüst, bronz vitézségi-érem és K. cs. k. kitüntetése van.

Nagy Lajos, I., Hunyady-u. 2. Mészárosüzletét 1912-ben alapította, egy segédet foglalkoztat. Az ipartestület és a Kath. Kör tagja. Az orosz, szerb, olasz és román frontokon harcolt. Altiszt volt és van kitüntetése. Iparát Kunhegyesen tanulta és nagyobb városokban gyarapította szaktudását. Neje : Bitsky Rozália.

Özv. Nyiri Lászlóné, szül. Lédeczi Mária. VII., Kőrösi-u. 56. Üzletét néhai férje alapította 1923-ban. Ipartestületi tag, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Férje végigharcolta a világháborút.

Petneházy Antal, X., Felház-u. 22. Üzletében, amely 1921 óta áll fenn, egy tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. A kultúrház létrehozatalában jelentős részt vett. A világháborúban, mint máv. alkalmazott vett részt. Először 1895-ben Debrecenben önállósította magát.

Richter Béla, VI., Gróf Károly-u. 52.

Sárándy Miklós, IV., Búvár-u. 9. és Szolnoki-út 50/b. Üzlete 1910 óta áll fenn ; 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. A 29. h. gy. ezrednél az orosz, román, olasz és szerb frontokon harcolt. Koronás ezüst érdemkeresztet és bronz vitézségi érmet kapott kitüntetésül. Iparát Kecskeméten tanulta, 1900-ban szabadult. Mint segéd a fővárosban tanult tovább.

Szabó András, Puskaporos-u. 30. A nyílt piacon van üzlete 1910 óta. Az I-ső honvéd vegyesdandár huszár századának 5 év óta állandó szállítója, 1 tanoncot tart. Ipartestületi és kath. köri tag. 1903-ban szabadult. Szaktudását előkelő budapesti cégeknél fejlesztette.

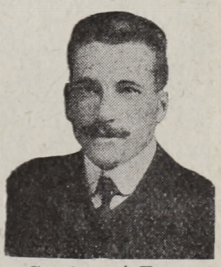

Szalisznyó Ferenc

Szalisznyó Ferenc, VII., Homok-u. 7. Hentes- és mészárosüzlete a nyílt piacon 1919 óta áll fenn. Maga alapította. Ipartestületi tag. A háborút végig szolgálta a 35. tűzérezredben. Az olasz és orosz frontokon harcolt. Koronás vaskereszt, bronz vitézségi érem és Károly-csapatkereszt kitüntetésben részesült.

Sztrapánszky Sándor, Kossuth-tér 9. Üzlete 1919 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Ipartestületi tag. Iparát Óbecsén tanulta és 1898-ban szabadult. Neje Taracsek Eszter.

Taracsök István, III., Kisfaludy-u. 22. Telefon 142. A városháza épületében van üzlete, amelyet apósa, Türei Mihály alapított 1894-ben. De csak 1906 óta foglalkozik hentesárú különlegességekkel, addig csak mészáros volt. Négy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 6 HP villanymotorral és saját hűtőkészülékkel felszerelve. A katonaság, a fogház és a kórházak állandó szállítója. Az összes társadalmi és jótékonysági egyesületek aktív és támogató tagja. Mint altiszt a szerb, orosz és román frontokon harcolt.

Ifj. Tóth János, X., Pesti-út 12. A ceglédi kórház állandó szállítója. 2 tanoncot foglalkoztat üzletében, amely 1927 óta áll fenn. Ipartestületi tag, a kath. kör, a Népkör és a Move Sportegylet lelkes tagja. Iparát Kispesten tanulta. Budapest, Pécs és Debrecen városokban volt segéd.

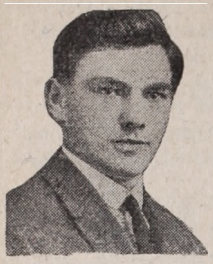

Ifj. Tóth János

Tóth Sándor, VIII., Halász-u. 9.

Turi Károly, IX., Déli-út 6. Üzlete 1904 óta áll fenn a nyílt piacon. Egy tanoncot tart. A budapesti Vásárcsarnok szállítója több év óta. Helyben tanult és 1904-ben szabadult. A 29. h. gy. ezrednél szolgált az orosz fronton és egyszer sebesült.

Türei János, VI., Wesselényi-u. 34. Budapest részére szállít vágott sertéseket és marhát, stb. Üzlete 1908 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A ceglédi kórház és szegényház szállítója volt több éven át. Ipartestületi tag. A román és olasz frontokon harcolt. Az atyai házban tanult helyben. A kulturház létesítésében jelentős anyagi része van.

Utassy József, V., Malom-u. 13. Itt van műhelye, üzlete pedig Kossuth-tér 10. szám alatt. Az üzletet nagybátyja, Bálint Pál alapította az 1870-es években. 1 segédet és 2 tanoncot tart ; 6 HP nyersolajmotoros géperőre van felszerelve. Az ipartestület előljárósági tagja, a kath. kör rendes tagja. Iparát Budapesten tanulta és ugyancsak itt fejlesztette tovább szaktudását. Városi képviselő.

Utassy Sándor, I., Árpád-u. 23. Üzlete 1902 óta áll fenn és saját alapítás. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. A kath. kör, az Egyenlőség tagja és minden jótékony mozgalomban áldozatkészséggel vesz részt. A szerb, olasz, galiciai és bukovinai frontokon harcolt. Olasz fogságba esett. Kisezüst, bronz vitézségi érme, K. cs.-keresztje van. Egyszer sebesült.

Váróczi Ferenc, II., Sövény-u. 12. 1921-ben önállósította magát. Üzletében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület és a Széchényi kör tagja. Az orosz és olasz frontokon harcolt. 2 évig orosz fogságban szenvedett. Van bronz vitézségi érme, K. cs.-keresztje. Iparát Budapesten tanulta.

Veres Ferenc, V., Malom-tér 5. Nyílt piacon van az üzlete, amelyet 1925-ben alapított. Egy tanoncot tart. Ipartestületi tag. Iparát Pestszentlőrincen tanulta, szabadult 1922-ben. Dicsérő oklevéllel tüntette ki a tanoncvizsgáló bizottság. A Nemzeti hadseregben 2 évig szolgált. Neje Mohella Eszter.

Ifj. Veres László, VII., Bálvány-u. 41. Üzletét 1927-ben alapította. Ipartestületi tag. A 21. h. gy. ezrednél szolgált. Az orosz és olasz frontokon harcolt mint altiszt. Kétszer sebesült. A II. oszt. ezüst, a bronz vitézségi, Károly csapatkereszt és sebesülési érem $^2/_2$ szalaggal kitüntetésben részesült. Iparát Kispesten tanulta. Jelentős részt vett a kulturház létesítésében.

Végh József, VII., Sugár-u. 12. Az üzlet Pitliszél 1 sz. alatt. 1927-ben nyitotta. 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. Az 1922-diki iparostanonc kiállításon kitüntető oklevelet kapott. Iparát Cegléden tanulta. Felszabadulása után a szegedi Pick szalámi-gyárban képezte magát tovább.

Zsiros Sámuel, VI., Csolnak-u. 3.

Kalaposmesterek :

Csajági István, VI., Ősz-u. 5.

Erőss nővérek, Árpád-tér 8. A cég tulajdonosa Erőss Margit. 1 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek. Szalónja az elsők között van, előkelő vevőkörrel. Az üzlet 1912-ben alakult Erős Margit és Mária vezetésével, de Mária rövidesen férjhez menvén, kilépett a cégből.

Horgos István, VI., Gróf Károlyi-u. 24. Kalapos-üzlete 1905 óta áll fenn. Az ipartestület előlj. tagja volt 10 éven át. A férfikalapos ipar tanoncvizsgáló bizottság tagja. Mint segéd 1899-ben a ceglédi kiállításon első díjat és díszoklevelet nyert. A háborúban megsebesült és így került orosz fogságba. 53%-os rokkant. Van bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje.

Özv. Thanhoffer Antalné, VI., Kőrösi-út 14.

Kádármesterek :

Asztalos Sándor, Mizsei-u. 26.

Biró Pál, Csokonay-u. 23.

Ecsery Károly, IV., Oroszlán-u. 3. Üzemét 1904-ben alapította. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja 1920 óta. A kulturház alapítótagja és borgazdaságának vezetője. Az iparos társadalom szószólója. Frontharcos volt és kétszer súlyosan sebesült. Sebesülési érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Erős József, I., Pesti-út 47. A legrégibb üzlet, kb. 1800 óta áll fenn. A nagyapja 1840-ben vette. Az apja 1895-ig vezette az üzletet. 3—4 segédet foglalkoztat. A háború alatt a kincstárnak dolgozott. Az ipartestület előlj. tagja. A kádár-szakosztály elnöke, a tanoncvizsgáló bizottság elnöke. A róm. kath. egyház életében tevékeny részt vesz. Hasonlókép a kulturház létesítésében.

Gulicska István, Hollós-u. 13.

Heidekker Imre, I., Árpád-u. 22. Üzlete

1908 óta áll fenn, 2 segédet foglalkoztat. A helybeli Bortermelő Szöv. állandó szállítója. Az ipartestület tanoncvizsg. bizottság tagja. Hosszabban volt harctéren, háromszor sebesült és 32 hónapig orosz fogságban volt.

Holló Pál, Felház-u. 14.

Hörömpő József, VI., Mátyás király-u. 32.

Kangisser Sándor, I., Szolnoki-út 8.

Máté István, VII., Ujvárosszél 24. Cegléden szabadult fel 1908-ban. Abonyban önállósította magát 1920-ban. Jelenlegi üzletét 1925-ben alapította. Az ipartestület rendes tagja. A világháborút végigszenvedte, 4 évig volt Ázsiában orosz fogságban. Cegléden szabadult 1910-ben. Mint segéd Torontálban és Jászberényben dolgozott.

Szeleczky Pál, IX., Déli-út 94.

Özv. Tóth Imréné, VI., Ibolya-u. 2. Üzemét néhai férje alapította 1896-ban. Egy segédet foglalkoztat a szezonban. Ipartestületi tag. Férje résztvett a világháborúban és az ott szerzett betegségekben halt meg.

Tóth István, VI., Székely-u. 4.

Tóth János, IX., Nyilas-u. 35. Rendelésre dolgozik. Műhelye 1925 óta áll fenn, 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag. Az olasz fronton megsebesült. Kisezüst, vitézségi, sebesülési érme és K. cs. k.-je van. Iparát apjánál tanulta, 1920-ban szabadult.

Zakar Ferenc, III., Kisfaludy-u. 58. Üzeme 1901 óta áll fenn. Az ipartestület és a Kath. Kör tagja. Hat hónapig volt a fronton mint altiszt. Iparát Cegléden tanulta és 1900-ban szabadult.

Zsemlye Lajos, IX., Perczel-u. 7. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Orosz fogságba került. Felszabadult 1911-ben, mint segéd Budapesten, Kalocsán és Sátoraljaujhelyen dolgozott. Neje : Kádas Julianna.

Kárpitosok és kocsifényezők :

Beck Gyula, Árpád-tér. Evang. bazár. Kárpitos- és diszítőmester. Üzeme 1910 óta áll fenn, két segédet és három tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tag. Mint segéd Pozsonyban, Bécsben, Brassóban és Temesvárott dolgozott.

Juhász János, III., Jászberényi-út 44. Üzletköre Mezőkövesdig terjed, 1 segédet, 2 tanoncot tart. Van festékőrlőgépe. Az ipartestület és Kath. Kör rendes tagja. 1904-ben szabadult. A Máv.-nál 15 évig dolgozott, Budapesten Halasnál és Zabkánál is 3 és fél évig. Több nagyarányú hídfestésben vett részt.

Kalocsay Jenő, Arany-u. 8.

Kiss József, Szárcsa-u. 12. Üzlete 1870 óta áll fenn. A helybeli gimnáziumot festette, a város hivatalos megbizottja a szakmába vágó kárpitos és fényező munkálatoknál 40 éve, 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület számvizsgáló bizottságának elnöke, az Iparos Otthon vezetője ; városi képviselő. Számos közgazdasági, társadalmi és jótékonysági egyesület tevékeny tagja. A Faluszövetség kiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. A háborúban az orosz fronton volt.

Pataky Pál, IX., Bocskay-u. 19.

Szunyogh Albert, III., Kisfaludy-u. 24.

Weisz Jenő, Jászberényi-út és Pesti-út sarok. Kárpitos és bútorraktár üzeme 1914 óta áll fenn. Az ipartestület, a kereskedelmi kaszinó és az Omke tagja. A román, orosz és szerb frontokon harcolt. Kaposváron szabadult 1886-ban. Mint segéd Budapesten, Kaposváron és Bécsben dolgozott hosszabb ideig. Több nagyobb helyen volt már önálló üzlete.

Kéményseprőmesterek :

Gurits István, III., Béke-u. 4/a. Önállósította magát 1917-ben. 2 segédet foglalkoztat. Baján szabadult 1889-ben. Mint segéd dolgozott Magyarország minden nagyobb városában. Lajos és Aladár fiait is a szakmára neveli. Az ipartestület tanoncvizsg. bizottságának tagja. A város társadalmi életében tevékeny részt vesz.

Niklon János, IX., Uj-u. 10.

Kovácsmesterek :

Andrusek Simon, Mizsei-út 8. Szabadult 1910-ben és mint segéd Cegléd és Budapest nagyobb műhelyeiben dolgozott. A katonaságnál mint szakvizsgázott okl. gyógykovács működött. Jelenlegi üzemét 1928-ban alapította, amelyet szakszerűen és fokozatosan fejleszt. Ipartestületi tag. Van szolgálati vaskeresztje vitézségi szalaggal és Károly csapatkeresztje.

Asztalos Ferenc, V., Szolnoki-út 12.

Bajkó István, Mizsei-u. 16.

Bukovits Vilmos, Széchenyi-u. 1.

Csik József, III., Kishid-u. 6.

Csurgay Sándor, Felház-u. 23.

Dóczy László, Széchenyi-u. 47.

Erdős János, IV., Buvár-u. 6.

Gyura Mihály, VI., Kőrösi-u. 46.

Gyurik Péter, Mária-u. 1.

Hanuska Pál, V., Árpád-u. 1.

Hartyáni Gábor és Homlok Mihály, III., Széchenyi-u. 47.

Herczeg József, Akasztó szél-u. 7.

Kupás Gyula, III., Szelei-u. 21. Előbb a Schwartz Jánosé volt ez az üzlet, aki 1890-ben alapította, tőle vette át 1912-ben. 2 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja, a szakosztály alelnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Van gépészi vizsgája. Harctéren megsebesült. Sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Magyar László, III., Széchenyi-út 73.

Mezei Ignác, Sajtó-u. 2.

Molnár Imre, Mérleg-u. 15. Okleveles patkoló kovács. Műhelyét 1923 óta vezeti

önállóan. Az ipartestület tagja. Kőröstarcsán szabadult 1906-ban. Mint segéd Budapesten és Kőrösladányban és több más helyen dolgozott.

Nagy István, Nyilasi-út 7.

Ocsay Mihály, VI., Alszegi-út 2. Műhelyét 1910-ben alapította. Gazdasági kovácsmunkákat készít. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja. Városi képviselő, vizsgázott gépész és lópatkoló. A háborúban résztvett 1914—1918-ig, a 38 gy.-ezrednél szolgált. Mint segéd Budapesten dolgozott.

Ifj. Orosz Sándor, IV., Sas-u. 28. Műhelyét édesapja alapította 1899-ben. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az ipartestület tagja. Az apjánál tanult és 1915-ben szabadult. Mint segéd Budapesten dolgozott. A háborúban az apja vett részt.

Özv. Ország Jánosné, IX., Huszár-u. 6.

Özse Károly, Mária-u. 32.

Pataki András, III., Teleki-u. 38. Műhelyében, amelyet 1913-ban alapított, 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az ipartestület előljárósági tagja. A tanoncvizsg. bizottság alelnöke. 17 évig Budapesten dolgozott. Vizsgázott gépész. A Faluszövetség kiállításán ezüstérmet nyert. Mint szakmunkás volt a fronton.

Szabó Gyula, Kertésztanya.

Szeleczky János, Szolnoki-út 35. Műhelyét édesapjától vette át 1921-ben. Ipartestületi tag, 46 hónapig volt orosz fogságban. 1909-ben szabadult és mindig az apjánál dolgozott. Jó munkájával és szaktudásával fellendítette az öröklött műhelyt.

Szücs Imre, IV., Lövölde-u. 4. Egy segédet foglalkoztat műhelyében, amelyet 1919-ben alapított. Az ipartestület tagja. Mint patkoló-kovács oklevéllel kitüntetve. A háborút végigszolgálta. Van bronz, Károly cs.-kereszt és szorgalmi érem kitüntetése. Mint segéd került Ceglédre.

Várady István, VI., Herczeg-u. 28.

Zsengellér József, Mérleg-u. 22. Ipartestületi tag. Egy tanoncot foglalkoztat. Műhelyét 1927-ben nyitotta meg. 1925-ben szabadult, mint segéd Cegléden működött.

Kőművesmesterek :

Ágai Mihály, VII., Mizsei-u. 20. Üzemében 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1925-ben létesítette. Ipartestületi tag. Przemyslnél fogságba esett, ahol 3 évig szenvedett. A budapesti Palatinus-házak épitkezésében résztvett. A ceglédi szeszgyár építésében is. Sok családi házat épített. Blaskovits uradalmában is építkezett.

Bakosi Ferenc, VI., Kazinczy-u. 19.

Báthory Sándor, Kőrisfa-u. 17.

Csáng Deme István, Téglagyár-u. 6.

Csikó István, Fazekas-u. 4.

Farkas László, X., Pesti-út 14. Öt-hat segédet és két tanoncot foglalkoztat. Vállalatát 1904-ben alapította. Budapesten tanult és 1896-ban szabadult. Mint segéd Budapesten és Cegléden dolgozott. Ipartestület dalárdájának egyik vezetőtagja volt. Tanonckitüntetése van. Rokkantság miatt a háború alatt fel volt mentve.

Gyura István, VIII., Cukor-u. 17. Vállalatában, amely 1913 óta áll fenn, 3—4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Cegléd városának betonmunkákat végez állandóan. A szeszgyár épitkezésében is résztvett. Elvégezte a felső építőipariskolát Budapesten. Sokáig munkavezető volt. Ipartestületi előlj. tag volt, most rendes tag. Résztvett a kultúrház létesítésében.

Izsó János, képesített kőműves- és ácsmester. Vállalatát 1905 óta vezeti önállóan ; 6 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. Több helybeli és vidéki középületi munkában vett részt. Az ipartestület számv. bizottságának tagja, városi képviselő. A téglagyár igazgatósági tagja, 1915 elején fogságba esett és 5 évig volt orosz és angol hadifogoly.

Jakab Lajos, Rákóczi-út 3.

Juhász Vilmos, Mátyáskéz-u. 23.

Magyar János, III., Kert-u. 6. Építkezési vállalata 1923 óta áll fenn, 5—6 segédet és ugyanannyi tanoncot foglalkoztat. Helyben és a környéken több családi ház, az iskolanővérek zárdájának átalakítását és egy új kápolna tervezését és építését végezte. Az ipartestület rendes, a Kath. Kör választmányi tagja, 1912—18-ig volt katona, II. oszt. ezüst vitézségi érme van.

Id. Magyar János, III., Kert-u. 6. Vállalatát 1910-ben alapította, 2—3 segédet foglalkoztat. A Pince-szövetkezet építkezését és több családiházét végezte. Az ipartestület és a Széchenyi Kör tagja. A 44. gy. ezrednél szolgált mint őrszolgálatos. Vas érdemkeresztje van.

Mányoki János, Szűcstelep.

Máté Bálint, Tél-u. 2.

Prohászka József, VI., Ősz-u. 8.

Szücs András, IX., Pesti-út 41/a. Vállalkozását hasonnevű édesapja 1883-ban alapította. Átvette 1908-ban, egy segédet foglalkoztat. Családiházak építésével és javításával foglalkozik. A háború alatt állami szolgálatban volt. Az ipartestület rendes tagja. Sándor, András, László, József és Ferenc fiait szintén szakmájában neveli.

Traub Pál, VIII., Déli-út 72. Vállalata 1909 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanoncot tart. Több családi házat épített helyben. Ipartestületi tag. 1915-ben Przemyslnél orosz fogságba esett, honnan 1918-ban hazaszökött. Tizenkét évig volt segéd nagyobb helyeken.

Végh Jenő, I., Erdő-u. 19. A vállalatot nagyapja alapította 1872-ben ; 1896—1926-ig apja vezette, azóta ő vezeti önállóan. 2—3 segédet foglalkoztat. A lutherá-

nus templom, a gimnázium, a nemzeti szálloda építkezését végezték és több családi házat helyben és a környéken. Az ipartestület és Egyenlőségi kör tagja. 1912—1918-ig katonai volt és orosz fogságban en vedett.

Lakatosmesterek :

Balogh József, Szolnoki-u. 37.

Détári János, Hunyadi-u. 11. 1920 óta önálló. Több helybeli újonnan épült háznak teljes lakatos munkálatait végezte. 1 segédet tart. A Faluszövetség kiállításán díszoklevelet nyert. 33 hónapig volt a fronton, van bronz és II. oszt. ezüst vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése.

Csernus István, Bozsán-u. 3.

Csikós János, I. Gubody-u. 14. Egy segédet tart. Cegléd város vízvezetéki berendezését ő csinálta. Mint segéd Bécsben és Budapesten dolgozott sokáig. A háborúban szakmunkás volt. Neje: Némethy Teréz.

Csopp János, III., Lakatos-u. 24. 3 segédet és 2 tanoncot tart. Az evangelikus iskola teljes lakatosmunkáit végezte. 3 HP géperővel felszerelve. Az evangélikus egyház presbitere. A debreceni kereskedelmi és iparkamara 1906-ban ezüstéremmel tüntette ki. 18 hónapot töltött a fronton, 3-szor sebesült. Sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Grünhut Jakab, Szolnoki-út 13.

Halmi István, X., Kórház-tér 2.

Hörömpö Ferenc, Szép-u. 34.

Koncz Mihály, Huszár-u. 7.

Lebovits és fia, fém- és vasipari vállalata, Szegfű-u. 3. 1926 óta áll fenn. 3 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Lakatosmunkákkal, vasszerkezetek, mérlegek készítésével és egészségügyi berendezések szerelésével foglalkozik. Tagja az ipartestületnek és a kereskedők kaszinójának. A Faluszövetség kiállításán oklevelet nyert.

Miskovits Béla, IX., Déli-út 24.

Orbán Imre, VI., Herceg-u. 39. Nyugalmazott Máv. főmozdonyvezető. Önálló műhelye 1928 óta áll fenn. 3 és fél HP villanyerős géppel felszerelve. Kaposváron 4 középiskola elvégzése után lett tanonc és 1902-ben szabadult. 1906-ban a Máv. szolgálatába állott mint vasesztergályos ; 1910-ben már mozdonyvezető, 1923-ban nyugdíjazták.

Orosz és Sőreg, IX., Bocskay-u. 27. 1 tanoncot tartanak. A társasüzlet 1925 óta áll fenn. Ipartestületi tagok. Orosz Mihály 1917-ben szabadult Cegléden. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Sőreg Pál 1919-ben szabadult és segédként a Schlick és Nicholson cégnél dolgozott. Mindketten külön képesítést nyertek a budapesti felsőipariskolában.

Palotay Gyula, III., Perc-u. 1. A műhely 1897 óta áll fenn. Több segédet, 2 tanoncot tart. 1 és fél HP villanygéperőt alkalmaz. Az ipartestület volt előlj. tagja. A társadalmi életben vezető szerepet játszik. A város politikai életében tevékeny. Harctéren volt. Minden méretű takaréktűzhelyeket gyárt. A ceglédi, kecskeméti és a Faluszövetség 1925. évi kiállításán kitüntetéseket nyert.

Id. Pásztor János és Fia, Pesti-u. 9.

Szabó Ferenc, IX., Honvéd-u. 11.

Serfőző Balázs, Ujváros szél 523.

Turi Ferenc, Széchényi-út 99.

Malomtulajdonosok :

Bergh Rezső, Kőrösi-út 38. Telefon: 146.

Holló István, Mizsei-út 21. Telefon: 72. A malom 1902-ben épült. 10 alkalmazottat tart. 85 HP gőzgépe van. Ipartestületi tag. városi képviselő. Tevékeny részt vesz a városi társadalmi életében. Fia, Holló Sándor, szintén részt vesz a gőzmalom vezetésében.

Kartali István, IX., Budai-út 31. Telefon: 136. Hengermalmát 1902-ben apja, István alapította. 14 alkalmazottja van. 100 HP gőzgépe van. Városi képviselő. Az olasz és orosz frontokon harcolt mint hadapródj. őrmester szerelt le.

Mester Elek, Népkör-u. 25. A malom 1911 óta áll fenn. 3 alkalmazottat tart. 30 HP szívógáz motorral, 2 Ganz-hengerszékkel, 1 Magyar Gazdasági 21-es hengerrel, 1 Láng-féle síma hengerrel stb. stb. felszerelve. Ipartestületi tag. Közérdekből fel volt mentve a háború alatt. Az 1911-ben épített malom eredetileg daráló volt, de ma már minden igényt kielégít.

Schneider János, gépészmérnök, Monori műmalom-tulajdonos, Nyilas-u. 27. Telefon: 64. Alkalmazottak száma 9. Gépe 70 HP erős. Ipartestületi tag. Városi képviselő. Az 1926. helybeli kiállításon ezüstéremmel kitüntetve. Az olasz fronton harcolt, sebesült és fogságba esett.

Szabadi János és Bálint, Malomtér 3. Telefon: 90. A két testvér 1921-ben alapította a malmot, amely vám és kereskedelmi őrléssel foglalkozik. 90 HP géppel felszerelve. 9 alkalmazottat tart. János az ipartestület tagja, 1914—1918-ig katona volt, Szerbiában sebesült. Orosz fogságban volt 24 hónapig.

Műszerészek :

Csoh Sámuel, VIII., Déli-út 50. A magyar kir. államrendőrség szerződéses tagja. Üzlete 1912 óta áll fenn. Az 1906-iki helybeli kiállításon díszoklevéllel és jutalomdíjjal kitüntetve. Mint 60%-os rokkant szerelt le. 1906-ban szabadult, mint segéd Budapes-

ten, Wienben és Ossijek, Belgrád, Szabadka és Miskolc stb. városaiban dolgozott.

Ráduly Dénesné, Jászberényi-út 3.

Vukovics Gyula, I., Árpád-tér 10.

Zsámberger Pál, I., Rákóczi-út 3. Az üzlet 1922 óta áll fenn. Varrógép-, kerékpár-, motorkerékpáralkatrész árusításával és javításával foglalkozik. Egy segédet és három tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület és a Magyar Kerékpárosok Szövetségének tagja. 1917-ben önállósította magát társas alapon, innen kiválva Nagykőrösön alapított vállalatot. Ezt eladva, 1922-ben került ide vissza.

Nyomdák:

Nagy Elek, Árpád-tér 2.

Sárik Gyula, Batthyány-u. 8. Üzlet: Rákóczi-út 6. Telefon: 57. Könyvnyomdai műintézetét 1901-ben alapította. Folyóiratok, könyvek, hirlapok, naptárak és mindenféle nyomtatványok nyomásával foglalkozik. A Magyar Fogorvosok havi lapja, Magy. Fémipari Közlöny stb. lapok állandó kiadója, 5—6 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat, 2 drb össz. 4 HP, szedőgéppel, 2 amerikai lábbal hajtós stb. felszerelve. Az ipartestület és a könyvkereskedők orsz. egyletének tagja, stb. Kecskeméti kiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Sebők István, Kossuth-tér 10.

Simon és Garab, Árpád-tér.

Turi Ede, Árpád-tér 2.

Órás- és ékszerészek:

Fischer Menyhért, Kossuth-tér 10.

Hornyák Jenő, Szelei-u. 2.

Molnár Frigyes, Árpád-tér 8. Üzletét 1913-ban alapította, Órás, ékszerész és műszerész. Ipartestületi tag. Az orosz fronton harcolt és 1916-ban orosz fogságba esett, ahol Moszkvában volt a telefonközpontba beosztva. Mint segéd Boszniában és Szlavóniában dolgozott. Mezőberényben 1913—1928-ig volt önálló üzlete.

Sütőmesterek, pékek:

Baumann Béla, Bercsényi-u. 19.

Bleier József, VI., Kazinczy-u. 45.

Özv. Borsos Károlyné, IX., Huszár-u. 5.

Özv. Csizmazia Ferencné, Kinizsi-u. 12.

Dezsőfi Gyula, III., Szép-u. 19. Üzemét 1912-ben alapította. Egy segédet tart. 5 HP géperővel, legmodernebbül felszerelve. 1896-ban szabadult Székesfehérváron és Magyarország nagyobb városaiban dolgozott mint segéd. A világháborúban dacára rokkantságának mint szakmunkás teljesitett szolgálatot.

Dobos András, Mező-u. 2.

Özv. Dobos Arthurné, I. Börtön-u. 1.

Emődy József. Örkényi-u.

Georgieff Lubomir, Sziv-u. 1.

Hercegh Ferenc, Ősz-u. 13. Kenyérsütéssel foglalkozik. Üzletét 1898-ban alapította. Eleinte gazdálkodónak készült. Szabadult 1904-ben, negyvenéves korában Tirolban. Mint segéd került vissza szülővárosába. Ipartestületi tag; a Kossuth kör igazgatója 1910 óta és ezt a város osztatlan közmegelédedésére vezeti.

Hragyil Ferenc, VII., Sugár-u. 58/a. Üzlete jelenlegi helyén 2 éve, korábbi 1921 óta; 1 segédet és 1 mindenest tart. A fogháznak volt szállítója. Jelenleg a nyilt piacon árusít. Ipartestületi tag, a dalkör tagja stb. Az orosz és olasz frontokon harcolt. II. oszt. ezüst, bronz vitézségi érme és K. cs. keresztje van.

Kalocsay Ferenc, III., Dr. Gombos-u. 8.

Özv. Keglovits Simonné, VII., Nádasdy-u. 5. Pék üzlete 1903 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Ipartestületi tag. Iparát néhai férjénél tanulta, aki 1922-ben halt meg. Azóta vezeti az üzletet. Fia mint altiszt vett részt a háborúban, sebesült és kitüntetése van.

Ludvig Emil, Gróf Károlyi-u. 3 és Árpád-u. Egy segédet és egy tanoncot tart. 1 drb. 1 HP, 1 kifli sodró, 1 feladó géppel felszerelve. A gymn., a reál, a polg. iskolák, a vasúti vendéglő szállítója. Az ipartestület és a Vadász-társaság rendes tagja. Az orosz fronton harcolt, sebesült és kitünetetése van.

Milla Ferenc, Kinizsy-u. 3.

Nyilas Lajos, IX., Nyilas-u. 22. Fióküzlet Kossuth-tér 7. 1920 óta áll fenn üzlete, amely 1905—20-ig Mészárosé volt. 1 segédet és 1 tanoncot tart. A szegényház és a kórház állandó szállítója. Az ipartestület rendes és a dalkör alapitó tagja. 30 havi szolgálatot teljesített a fronton, olasz fogságban volt, kitüntetése van.

Perl Mór, VII., Kőrösi-út 61. Üzletét 1922-ben alapította. 1 segédet, 1 kocsist és 1 mindenest tart. Részt vesz a közszállításokban. Ipartestületi tag. A háborúban mint hadi szakmunkás vett részt. 12 évig volt segéd az ország nagyobb városaiban.

Polgár Manó, II., Temető-u. 24.

Özv. Riesz Bernátné, Alszegi-út 10.

Schapson József, Kinizsy-u. 3.

Spitzer Bertalan, Szolnoki-út 32. Üzletét 1903-ban alapította, jóformán semmiből és fokról-fokra küzdötte fel magát. 2 tanoncot tart. Ipartestületi tag. Az orosz és olasz frontokon harcolt. Bronz vitézségi érme van.

Strausz Imre, Jászberényi-u. 6. Fiók: Szőlő-u. 31. A régi üzlete 1924 óta saját kezelésben. 5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, a kereskedelmi kamarának, a szent- és a betegsegélyző egyletnek. Albániában volt mint altiszt szolgálati éremmel kitüntetve.

Száraz Mihály, X., Szarvas-u. 20.

Zakar István, Bocskay-u. 31. Az üzlet 1918 óta áll fenn, de csak 1926 óta saját

kezelésben. A tanonciskolát helyben végezte. Mint segéd Debrecenben, Kőrösön stb. 3 évig dolgozott. Fiatal, törekvő iparos.

Szabómesterek :

Bárány Pál, Árpád tér.

Báthory József, III., Feleky-u. 22. Üzlete 1908 óta áll fenn. A háború alatt a katonaság szállitója volt. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja ; a tanoncvizsgáló bizottság alelnöke. Vezető tagja több egyesületnek. Sebesülten orosz fogságba került, ahol 2 évig sinylődött. Mint segéd Budapest és Bécsben szolgált. Tanulmányúton volt Berlinben, Drezdában, Münchenben, Párisban és Bukarestben.

Benczik Ferenc, VIII., Sütő-u. 11.

Bernát Géza, Árpád-u. 11.

Bóbis László, Kazinczy-u. 38.

Özv. Borszok Károlyné női szabó. Üzlete az Árpád-téren az Evang. bazárban van. 1923 óta áll fenn. 3 tanoncot tart. Az ipartestület és a Luther-szövetség tagja. Férje hősi halált halt.

Csikós János, Árpád-u. 13. Üzlete 1927 óta áll fenn. 2 segédet foglalkoztat. A katonai kincstár részére szállított. Családjának él. Harctéren volt 5 hétig, mint 50%-os rokkantat szabadságolták 1917-ben.

Csonka Mihály, V., Batthyány-u. 25. Üzlete 1924 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Az orosz fronton harcolt, 1916-ban fogságba esett. Szökés útján jött haza.

Csőke Vilmos, IV., Sas-u. 22.

Dóczy Károly, III., Kisfaludy-u. 35.

Ifj. Dudás László, VIII., Pitliszél-u. 2.

Ecsery Lászlóné, Harmat-u. 7.

Eszes Márkus, Herceg-u. 30.

Fehér János, V., Batthányi-u. 2.

Friedrich Árpád, IV., Szolnoki-út 34.

Gulyás Rozália, Selyem-u. 19.

Gyura Ferenc, I., Hunyady-u. 15.

Halász Erzsébet, VI., Kisfaludy-u. 6.

Kádár Ferencné, Páva-u. 14.

Kemény Sándor, V., Malom-u. 3.

Kernács Lajos, VIII., Herceg-u. 14.

Kézér József, Teleki-u. 14. Üzlete 1923 óta áll fenn. 3 segédet és 4 tanoncot tart. Az ipartestület, a tanoncvizsgáló bizottság, a Lyra egyesület és a Törekvés tagja. Az orosz, olasz és román frontokon harcolt, kis ezüst és bronz vitézségi érme és K. cs. k. kitüntetése van.

Kökény Sándor, Népkör-u. 15.

Molnár István, XIII., Szabadság-u. 2.

Molnár József, III., Kisfaludy-u. 36.

Molnár Kálmán, IX., Dob-u. 26. Üzlete 1912 óta áll fenn. 1 tanoncot foglalkoztat. ipartestületi tag. Az orosz fronton harcolt. Súlyosan sebesült, 3 évig orosz fogságban szenvedett. Kitüntetése van.

Nagy János, V., Szarka-u. 7.

Id. Nagy Sándor, VIII., Cukor-u. 11. 1895 óta áll fenn. 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Magyarország nagyobb városaiban dolgozott. 1889-ben szabadult. László és József fiai szintén a szakmában dolgoznak. Sándor fia végig harcolta a háborút.

Pákozdi Ferenc, Szelei-u. 6.

Pintér János, III., Feleki-u. 36. Üzlete 1901 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. 1915-ben Przemysl átadásakor orosz fogságba került. Fogsága alatt végig járta Szibériát.

Reggel Gerson, VIII., Kut-u. 22.

Révész Manó és Jenő, Árpád-tér 2.

Rojkort Mihály, Tavasz-u. 2. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az ipartestület, a Széchényi kör, a Keresztény szabóiparosok egyesülete és a Széchenyi Sport Egylet tagja. A háborút végigszolgálta.

Özv. Rosberger Samuné, VI., Kazinczy-u. 44.

Ruda Imréné, Batthyányi-u. 14.

Széles József, Gróf Károlyi-u. 57.

Szücs István, V., Szarka-u. 9.

Szüle István, IX., Zrinyi-u. 42. Önálló 1921 óta. 1 tanoncot tart. Az ipartestület rendes tagja. A Doberdónál sebesült. Az orosz fronton pedig fogságba esett, ahol 2 évig szenvedett. Kitüntetése bronz vitézségi érem.

Szteits Zebó, V., Tél-u. 2.

Tóth Ferenc, VIII., Déli-ut 44.

Tóth Mátyás, III., Lakatos-u. 4. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten fejlesztette szaktudását. 29. h. gy. ezrednél szolgált. Súlyosan sebesült. Mint rokkantat szabadságolták.

Tury János, Árpád-u. 25. Üzlete 1905 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Budapesten praktizált. Az ipartestület rendes tagja. A mozgósításkor bevonult a 29. h. gy. ezredhez és végig a harctéren volt.

Vartusch Antalné, V., Bercsényi-u. 16. Állandóan 5 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület és tanoncvizsgáló bizottság tagja. Jótékonysággal intenzíven foglalkozik mint rendező, közreműködő, szereplő és adakozó. Férje zászlós volt, súlyosan sebesült és van kitüntetése.

Vágó Béla, III., Vitéz-u. 10.

Váróczy László, Árpád-u. 8.

Végh József, VIII., Herceg-u. 20.

Wachs Adolf, IX., Nyilas-u. 32.

Wukovics Antal, VIII., Déli-út 33 és Jászberényi-u. 3. 2 segédet, 3 tanoncot tart. Az ipartestület választmányi és a számvizsgáló bizottság tagja 3 ciklus óta. A szakosztály elnöke, a tanoncvizsgáló bizottság elnöke. 1914-ben lett önálló.

Szíjgyártók:

Kovács Lajos, Rákóczi-út 1. Üzemét édesapja alapította 1875-ben. Saját kezelésben 1919 óta. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület alelnöke 1919 óta. A tanoncvizsgáló bizottság alelnöke. Városi képviselő, a r. k. egyház presbitere, a kath. kör választmányi tagja. A testületi és társadalmi életben tevékeny részt vesz. A háborút végig szolgálta mint altiszt.

Lendér János, Ref. bazár.

Pákozdy István, V., Bercsényi-u. 44.

Szabó Károly, VIII., Felház-u. 43. Szíjgyártó és nyerges. Egy tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Az 1909. évi jubileumi tanonc kiállításon I. díjjal kitüntetve. Az orosz és olasz fronton harcolt, sebesülten fogságba esett. Mint 50%-os rokkant került haza.

Szobafestők:

Farkas Mihály, Arany-u. 28. Az üzlet 1906 óta áll fenn. 3 segédet, 1 tanoncot tart. Az állomás épület, a járásbíróság, a polg. leányiskola stb. közmunkálataiban vett részt. Az ipartestület ellenőre volt. A harctéren volt, megsebesült, mint 100%-os rokkant került haza.

Irházi Gyula, Hunyady-u. 23.

Kopanics Károly, I., Buzogány-u. 15. Szobafestéssel foglalkozik 1908 óta önálló. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Az orosz fronton harcolt. Súlyosan sebesült, 65%-os rokkant. Iparát Budapesten tanulta.

Kovács János, Árpád-u. 13. Műhelye 1924 óta áll fenn. 1—2 segédet és 3 tanoncot tart. Ipartestületi tag. 6 évig volt orosz fogságban.

Süveges Ferenc, VIII., Petőfi-u. 8. 1908 óta önálló. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 4 éven át iparhatósági biztos volt. 10 hónapig volt a harctéren, ahol megsebesült, azután a kincstári építkezésekhez vezényelték.

Szabó József, IX., Bocskay-u. 21.

Szelecsényi Lajos, IX., Posta-u. 17. Jelenlegi üzeme 1926 óta áll fenn. Ipartestületi tag. Mint segéd Budapesten dolgozott. 1914—1920-ig a Mávnál szolgált és mint ilyen fel volt mentve. Vállalatát rövid idő alatt közismertté tette. Törekvő ember.

Tóth Benő, I., Angyal-u. 28.

Tóth János, V., Malom-u. 2.

Tiszavölgyi Kornél, I., Angyal-u. 11. Az üzemet édesapja alapította 1874-ben. Átvette 1902-ben. 2—3 segédet és 3 tanoncot tart. Számtalan templom és középület belső festési munkálatait végezte. Az ipartestület előlj. tagja. 1910 óta elnöke is volt. A háborút végig szolgálta.

Végh Ferenc, Besnyő-u. 1/a. Szobafestő és mázoló üzeme 1921 óta áll fenn. A városi és állami közmunkákban tevékeny részt vett. Három segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. A baromfi és galamb tenyésztő egyesület elnöke. Az orosz és olasz frontokon harcolt mint szakaszvezető, 2-szer sebesült. Bronz és kis ezüst vitézségi érme van.

Végh Ferenc

Szűcsmesterek:

Garass Jenő, IX., Dobó-u. 19.

Garzó János, I., Kossuth-tér 7.

Nagy István, III., Teleki-u. 24. Rendelt és raktári szücsmunkálatokkal foglalkozik. Üzlete 1920 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Szabadult 1909-ben, mint segéd Budapesten dolgozott. Egy évet töltött a harctéren és 1916-ban olasz fogságba esett.

Varrodák és kézimunka üzemek:

Józsa Eszter, VI., Arany-u. 22. Női szabó üzemét 1920-ban alapította. Egy tanoncot tart. Az ipartestület és a ref. Nőegylet tagja.

Nagy Teréz, Gianotti Frigyesné, Szegfű-u. 2. Egy segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Férje az orosz fronton harcolt. Féllábát vesztette.

Weisz Nővérek, I., Árpád-u. 31.

Werkner Erzsébet, I., Pesti-út 59. Női ruha szabósága 1927 óta áll fenn. Két tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja. Cegléden szabadult 1924-ben. Rövid idő alatt ismeretessé tette magát jó munkájával.

Vendéglősök és kocsmárosok:

Andrássy József, III., Rákóczi-út 60.

Árva Józsefné, VII., Kőrösi-út 64. A vendéglőt férje alapította 1905-ben és átvette 1917-ben tőle. Az ipartestület és a vendéglős szakosztály tagja. Férje 1914—18-ig harcolt mint altiszt.

Bogdán Zsigmond, Jászberényi-út 46.

Egyed György, Rákóczi-út 1. Telefon: 70. Szálloda és vendéglő. Saját alapítás és 1921 óta áll fenn. 8 alkalmazottat tart. Az ipartestület tagja. Négy fivére hősi halált halt. 1908—1920 Budapesten a Krisztina-téri híres Zöldfa vendéglőt vezette.

Özv. Friedrich Jenőné, Szolnoki-út 16.

Hoffer Pál, Szép-u. 1.

Jellasits István, Állomássor. Máv. vendéglőjét és éttermét 1927 óta vezeti. 11 alkalmazottat tart. Az ipartestület tagja. A haditengerészetnél szolgált. Vas érdemkeresztje van. Altiszt volt. Aradon édesapjánál tanulta az ipart.

Klement Károly, Mária-u. 16.

Kovács Béla, Széchenyi-tér.

Özv. Lugossy Jánosné, VII., Király-u. 6. Férje 1913-ban vette át a vendéglőt. Özvegysége óta önállóan vezeti. Az ipartestület tagja. Férje mint altiszt harcolta végig a háborút. Több kitüntetése van. Harctéren szerzett súlyos betegségéből kifolyólag 1926-ban hősi halált halt.

Magyar Mátyás, Fegyver-tér 1.

Mészáros Jenő, Malom-tér 4. Vendéglő és fűszerkereskedő. Tagja az ipartestületnek, a kereskedelmi kamarának, a kath. körnek, a keresztény Polgári Egyletnek, az Ujvárosi Olvasó Körnek stb. Az orosz, olasz és román frontokon harcolt. Súlyosan sebesült. Van bronz és kisezüst vitézségi érme és K. cs. keresztje.

Muhr József, Rákóczi-út 53. A Korona szálló és étterem tulajdonosa. 1923-ban vette át. 2 alkalmazottat tart és a családtagok segítenek. Tagja az ipartestületnek és a kath. körnek. 1915—1918-ig katona volt. 1918-tól 1923-ig a vasúti vendéglőben volt főpincér.

Nagy József, Jászberényi-u. 36.

Nagy Sándor, Batthyányi-u. 4. A vendéglőt 1913-ban vette át. Az ipartestület elöljárósági tagja, a szakosztály elnöke, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Az Egyenlőség kör vál. tagja. Ezen kívül számos egyesület választmányi, rendes és pártoló tagja. Az orosz fronton harcolt. Mint magyarországi középsúlyú birkozó-bajnok Ausztriában, Németországban, Törökországban, Bulgáriában és Szerbiában elsőrendű eredményeket ért el. 10 drb aranyérmet, 50 ezüst és 10 bronzérmet, azonkivül számos tiszteletdijat nyert. Német- és Oroszországban világbajnokságot nyert.

Podratzky Gusztáv, Kőrösi-út 6. Az »Aranysas« vendéglő tulajdonosa. 2 alkalmazottat tart. Az ipartestület tagja. Városi képviselő virilis alapon. Harcolt a szerb, olasz és román frontokon, bronz v. é. és K. cs. k. kitüntetése van.

Rellinger József, Törtelli-út 2.

Serbán Károly, Mizsei-út 17. A vendéglőt 1927-ben vette át és rövid idő alatt felvirágoztatta. Az ipartestület tagja, a szakosztály tagja, az Italmérők r. t. felügyelőbizottsági tagja. A román fronton sebesült. Altiszt volt.

Szabó Lajos, Rákóczi-út 33.

Szigethy Géza, Kőrösi-út 42. A kocsmát 1927-ben vette, egy pincért tart. Különböző szeszgyáraknál dolgozott, utoljára a városi szeszfőzdénél. A harctéren súlyosan sebesült és mint 100%-os rokkantat szabadságolták. Ezüst vitézségi érme, sebesülési érme és K. cs. k. kitüntetése van.

Szunyogh Lajos, Szolnoki-út 28. A vendéglőt 1927-ben vette. Az ipartestület tagja. 8 éven át sertés kereskedéssel foglalkozott. Az olasz és albán frontokon harcolt. Sebesült. Kitüntetései vannak.

Szunyogh Lajosné, Szolnoki-út 28. Vendéglő tulajdonosa. Az ipartestület tagja. Üzemét 1927-ben alapította.

Weisz József, Szegfű-u. 3. A ceglédi kereskedelmi kaszinó üzletvezetője 1 pincért és 1 kiszolgálót tart. Az ipartestület egyik alapító tagja. A szakosztály megalapítója. Az izr. hitközségnél hosszú éveken át adókivető bizottsági tag. A háborúban számvevő altiszt volt. Hozzájárult a kultúrház építéséhez.

Villanyszerelők :

Banos János, VIII., Herceg-u. 2, az üzem, az üzlet pedig Árpád-tér 2. szám alatt. Mindkettőt 1912-ben alapította. Villanyvilágítási berendezések, elektromos motorok, erőműtelepek szerelése, kerékpár és autó javítása stb. az amivel foglalkozik. Közszállításokban részt vett. 2 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. 4 HP villany és higany egyenirányitó telep. 2½ évig volt a harctéren, megsebesült, van ezüst vitézségi érme, sebesülési érme és K. cs. keresztje.

Burgemann Károly, Börtön-u. 3. Villany és elektrotechnikai üzemét 1920-ban létesítette. Rádió specialista. A huszár és rendőr laktanya állandó szállítója. Ipartestületi tag. 1916—18-ig katona volt.

Csorba testvérek, VIII., Pitli-u. 9.

Gór Mihály, Szolnoki-út 6. Általános világítási, felszerelési és erőátviteli munkálatokkal foglalkozik. 2—3 segédet és 2 tanoncot tart. A huszár laktanya és a Leánynevelő Otthon vill. világítási munkálatait végezte, bevezette és állandóan karban tartja. Családjának él. 1911—1918-ig szolgált a háborúban.

Herceg Ármin, I., Műhely-u. 5.

Vegyes iparok :

Bagány István, takácsmester. Félszegi-út 8.

Bán Lajos, kocsigyártó.

Batta József, cipőfelsőrészkészítő.

Özv. Belovay Sándorné, betonkészítő, Puskaporos-u. 9.

Bogár Bálint, kefekötő, Arany János-u.

Bogdán Lajos cserép- és palafedőmester, Szív-u. 5. 1922 óta áll fenn üzeme. 1 segédet foglalkoztat. A ref. templom, az ev. templ. tetőfedési munkálatait végezte. A város állandó szállítója. Az ipartestület, a dalkör tagja. A Magyar Dalos Szövetség kitüntetésben részesítette. A szerb, olasz és román frontokon harcolt. 3-szor sebesült mint 75%-os rokkant szerelt le. Nagyezüst, kisezüst és bronz vitézségi érme van.

Borka István, VI., Ibolya-u. 1. Esztergályos mester.

Bukovits Vilmos, Széchenyi-u. 1, gépészkovács.

Bulyovszky Vilmos, Széchenyi-tér 4 és Kisfaludy-u. 16. Cementárugyáros, pala és cserépfedő mester. Cementlap, műkő, sírkő stb. gyártásával foglalkozik. Ővégezte Cegléd város csatornázását, a kultúrpalota műkő munkáit. 4 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja. 1914—18-ig szolgált, van bronz vitézségi érme.

Burgmann Nándor, Népkör-u. 6. Faesztergályos és üvegezőmester. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az ipartestület számvizsgáló bizottságának tagja. Az 1901. kecskeméti kiállításon ezüst érmet kapott. Fel volt mentve koránál fogva a háború alatt.

Erdei Henrikné, Népkör-u. 20. Divatárusnő. Női kalapok készítésével, díszítésével és tervezésével foglalkozik. Üzeme 1902 óta áll fenn. Tagja az ipartestületnek, a kereskedelmi kamarának, az Izr. Nőegyletnek. A jótékonyságot intenzíven gyakorolja. A Faluszövetség kiállításán elismeréssel és díszoklevéllel kitüntetve.

Faragó Lajos, I., Kéz-u. 4. Szobrász, cserépkályha készítő. Épület díszítmények tervezésével és készítésével foglalkozik. Üzeme 1889 óta áll fenn. Igen számos köz- és magánépület szobrászmunkáit végezte. Az 1889-es párisi világkiállításon díszoklevéllel kitüntették. 5 HP villanymotorral stb. felszerelve.

Friedmann László, Alszegi-út 4. Üveges és képkeretező.

Gaál Ferenc, VI., Arany-u. 20. Kötélgyártó mester. Üzeme 1920 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Malmokhoz és ártézi kutakhoz szükséges köteleket gyárt. Az ipartestület zászlótartója és könyvtárosa. Végig szolgálta a háborút és német vaskeresztje, bronz vitézségi érme van.

Holczmann Ágoston, Kőrösi-út 3. Rézműves mester. 1926 óta önálló. Pálinkafőző, szőlőgazdasági és háztartási berendezések készítésével foglalkozik. 1 segédet tart. A debreceni ker. és iparkamara ezüst éremmel tüntette ki. A háború alatt a Máv.-nál szolgált.

Hörömpő Ferenc, kútfúrómester, Szép-u. 34.

Kecskeméthy Mihály, Szolnoki-út 2. Kelmefestő.

Kiss József, Kőrösi-út 3. Kötélgyártó.

Klein Mór, Rákóczi-út 11. Könyvkötő.

Kotzián Fülöp, Rákóczi-út 23. Betonműkő készítő.

Kovács Rezső, X., Pesti-út 1. Molnármester.

Lederer Károly, Sas-u. 18. Szövőmester.

Martonosi István, Posta-u. 23. Papucskészítő.

Nagy Antal, IX., Szallag-u. 18. Béltisztító. Beleket készít ki hentesek számára. 1908 óta önálló. Ipartestületi tag 20 év óta. Nős. Családjának él.

Nemcsek Alajos, Dr. Gombos-u. 6. Puskaműves.

Pethő György, Börtön-u. 3. Kötélgyártó. Üzemét 1997-ben alapította. 1 segédet foglalkoztat. Gazdasági köteleket készít. Az ipartestület és a tanoncvizsgáló bizottság tagja. 2½ évet töltött a fronton, mint csendőrségi altiszt vonult be.

Pipó János, Buvár-u. 4. Cukorka készítő.

Pittel Antal, VIII., Mátyás király-u. 1. Faszobrász. 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Budapesten tanult, 1906-ban szabadult. Mint segéd Ausztria és Svájc nagy városaiban fejlesztette szaktudását. 1921-ben alapitotta jelenlegi üzemét. A háború alatt külföldön élt.

Platz Gyula, Borz-u. 11. Kefekötő.

Sághi Mihály, I., Gubodi-u. 1. Kosárfonómester. 1910 óta önálló. Kerti bútorok, gazdasági és utazókosarak, gyermekkocsik készitésével foglalkozik. 3 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. Tanulmányúton volt Ausztria és Németország nagyobb üzemeiben. Az ipartestület tagja. Kétszer sulyosan sebesült, 40%-os rokkant, van bronz vitézségi érme.

Vitéz Szirmay József, Rákóczi-út 3. Permetező gép-üzem.

Tóth Alfréd, VIII., Víz-u. 8. Kályhásmester. Cserépkályha rakás, takaréktűzhely falazás, fayence, falburkolás stb. munkálatokkal foglalkozik. A városházán, a gimnázium, a Nemzeti Bank, a járásbíróság falburkolási munkálatait végezte. 6 hónapig volt a fronton, súlyosan sebesült, mint 80%-os rokkantat szabadságolták.

Tóth István, Árpád-tér 6.

Udvardy István, Malom-u. 44. Rosta és szitamester.

Özv. Udvardy Istvánné, Szita- és rostakészítő üzem.

Weisz Sándor, Népkör-u. 2. Műfogkészítő.

Zakos János, Árpád-tér 10. Kelmefestő és vegytisztító gőzmosoda. Az üzemet Nagy László alapította 1894-ben. Az ipartestület tagja. A világháborúban elesett és azóta özvegye vezeti az üzemet.

CELLDÖMÖLK

A celldömölki ipartestület 1885-ben alapíttatott. Tagjainak száma 260. Ezek közül kereskedő 62, asztalos 17, ács 9, borbély 6, bádogos 4, bognár 3, cipész 26, cserepes 2, cukrász 2, építész 1, fényképész 3, fuvaros 2, kőműves 12, kefekötő 2, kertész 5, kádár 5, kovács 4, kárpitos 3, kosárfonó 2, kávés 2, kalapos 2, kéményseprő 1, köteles 2, kőfaragó 1, lakatos 13, mészáros és hentes 11, molnár 2, órás 4, pék 6, szabó 21, szobafestő 5, szíjgyártó 3, szövő 1, téglás 2, üveges 3, vendéglős 16, villanyszerelő 1, Az ipartestület elnöke Németh Károly cipészmester. A szakosztályok elnökei Schücz Gyula, Buza István, Szalay Lajos, Németh Ottó, Németh Károly, Fábián Dezső, Uti Mihály, Simon Sándor, Halpert Mihály, Reich Imre, Molnár Lajos, Simonffy István, Damokos István, az ipartestület jegyzője Lórántházai és Zágonhidai Lóránth Gyula ny. városi főjegyző.

Babics Imre képesített kőművesmester, Mester-u. Saját háza és önálló üzeme van 1922. óta. Átlag 2—4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1904. óta dolgozik és képesítést 1927-ben nyert. Az Ipartestület tagja. 1912-ben bevonult és mint tényleges érte a háború. 2 évig harcolt a fronton, amikor fogságba került. Nagy ezüst vitézségi érme van.

Bagics Sándor géplakatosmester, Vasút 5. A szakmában 1906. óta működik és 1917. óta van önálló üzeme, amelyben jelenleg 3 tanoncot tart. Vizsgát tett lokomobilokról. Részt vett az ogulini alagut építésében, 3 HP. Lux benzinmotorral van felszerelve. 1914—1916-ig 8 hónapot töltött a fronton, s aztán orosz fogságba került, ahonnan mint cserefogoly került haza.

Baráth József angol úriszabómester, Dömölki-u. 63. A szakmában 1910. óta működik és 1922-ben alapította jelenlegi önálló üzemét, amelyben 2 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Szabászati tanfolyamot végzett. Az Ipartestület és a Sportegylet tagja. 1915-ben vonult be és $3^1/_2$ évig volt az olasz, orosz, francia és román frontokon, kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van. Az asiagoi, a sabáci és lovcei ütközetekben vett részt.

Bedenits Ernő asztalos, Sági-u. 7.

Berecz Lajos asztalos és koporsókészítő, Ferenc József-u. 2. A szakmában 1885. óta működik és jelenlegi önálló üzeme 1898. óta áll fenn. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 4 HP. motorral van felszerelve. A brüsszeli nemzetközi kiállításon a magyar osztály vezetője volt, mint miniszteri kiküldött. Lajos fia az üzem vezetője. A háborút 1916-tól kezdve végig szolgálta.

Bokor Károly képesített ácsmester, Berzsenyi-u. 1. Háza van és önálló üzeme 1900. óta. A herendi állami iskola, a helyi villanytelep üzemházának szakmunkálatait végezte. Iparában 1878. óta fejt ki tevékenységet és 1914-ben nyert képesítést. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizotts. tagja.

Borsoveczky Károly úri- és nőicipészmester, Dömölky-u. 1906. óta működik a szakmában és 1927. óta van önálló üzeme. Mint segéd Budapesten, Bukarestben, Brassóban stb. dolgozott. Az Ipartestület és Tűzoltó Egylet tagja. A Faluszövetség kiállításán ezüst éremmel tüntették ki. Az olasz harctéren volt és 8 hónapig olasz fogságban. Bronz, sebesülési érem és K. cs. k. kitüntetése van.

Buza István képesített ácsmester, Apátsági telep. Háza van és önálló üzeme 1923. óta. 4—5 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. 1908. óta működik a szakmában és a helyi iskolák ácsmunkálatait végezte. Képzettségét 1923-ban nyerte el. Az Ipartestület tevékeny tagja. 21 hónapig volt a fronton és 4 helyen sebesült.

Csoma Iános sütőmester, Kis-u. 2., fiók Rákóczi-u. 27. Két háza van üzemmel együtt, amely 1908. óta áll fenn és 2 segédet, 2 tanoncot tart. 1897. óta működik a szakmában. Mint segéd Neukirchen, Auspang és hazánk sok városában működött. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizotts. tagja. 26 hónapig volt a harctéren. Károly cs. keresztje van.

Egevart Gyula vendéglős, Szentháromságtér. 34 éve működik a szakmában, a Waggon Lits főpincére volt 5 évig. Először Budapesten önállósította magát. 1 pincért tart. Az Ipartestület tagja. A háború alatt állandóan a fronton volt,kétszer sebesült. Bronz, sebesülési érem, vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Ehmann János szíjgyártó- és nyergesmester, Kossuth-u. 1. A szakmában 1904. óta működik. Mint segéd Budapesten, Frankfurt a. M.-ban, Rosenheim- és Stutgartban fejlesztette szaktudását. Önálló üzeme 1927. óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig a 4-es tréneknél szolgált.

Enessey Károly cím-, szobafestő és mázolómester, Sági-u. 10. 35 éve működik a szakmában és 1914. óta áll fenn jelenlegi önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület és a szakvizsg. bizotts. tagja. 38 hónapig volt a harctéren. Bronz vitézségi, 1912-es mozgósítási és sebesülési érem kitüntetése van.

Farkas István úriszabó és egyenruhakészítő, Baross-u. 32. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 1924. óta áll fenn. A szakmában 1908. óta működik, mint segéd Budapesten, Fiumé-

ban, Zágrábban stb. fejlesztette szakismereteit. 2 hónapig volt a fronton és azután $5^1/_2$ évig orosz fogságban.

Fehér István kocsigyártó és kárpitos, Pápay-u. 22. A szakmában 1913. óta dolgozik. Mint segéd 4 évig Budapesten és 5 évig Győrött működött. Jelenlegi üzemét 1926-ban alapította. Az Ipartestület és Sportegylet tagja. A győri kiállításon 1921-ben aranyérmet nyert. $6^1/_2$ hónapig az olasz fronton volt, tüdőlövést kapott. 25%-os rokkant. Károly cs. keresztje van.

Fehér János képesített ácsmester, Baross-u. 10. Háza van és önálló üzeme 1923. óta. 1896. óta működik a szakmában és 1926-ban nyert képesítést. Átlag 1—3 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tevékeny tagja. Állandóan a harctéren volt, sebesült, bronz vit. érme és Károly cs. keresztje van.

Finta István és fia úri, polgári és egyenruhaszabó, Sági-u. 29. Háza van és önálló üzeme 1904. óta. Raktárra is dolgozik. Egy segédet és 3 tanoncot tart. Mint segéd Budapesten dolgozott sokáig, fia pedig 3 évig Wienben, ahol szabászati tanfolyamot végzett jeles eredménnyel. Az Ipartestület, a Legényegylet, a Sportegylet tagja.

Fülöp Gyula mézeskalácsos és viaszgyertya öntőmester, Hollósy-tér 22. A szakmában 1890. óta működik, mint önálló mester 1900. óta, amikor jelenlegi üzemét alapította. A híres Celli Mária kegykép alatti gyógyulások emlékére készít kalácsokat. 1890. óta működik a szakmában. Az Ipartestület tagja. Szombathelyen elismerő oklevelet nyert. 1914—1918-ig szolgált és 10 hónapig volt a harctéren.

Geller József vendéglős és szállodás, Rákóczi-u. 1. Háza van és a »Griff« szállót 1926. óta bírja. Egy főpincért és egy éthordót tart. A szakmában 1907. óta működik. Mint alkalmazott Szombathelyen, Csornán, Tapolcán, Körmenden működött. 1918—1925-ig Szombathelyen volt önálló. Az Ipartestület tagja.

Gersei Kálmán, Templom-tér. 1907. óta dolgozik iparában és 1919. óta van önálló üzeme, amelyben 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Budapesten szabászati tanfolyamot végzett. Az Ipartestület, a Sportegylet és a Kath. Legényegylet vál. tagja. A Faluszövetség kiállításán aranyérmet nyert. A lucki áttörésben és az uzsoki harcokban vett részt. Bronz v. érem, elismerő oklevél és K. cs. k. kitüntetése van.

Gróf László sütőmester, Erzsébet-u. 17. A szakmában 1921. óta működik állandóan helyben. Jelenlegi önálló üzeme 1926. augusztus óta áll fenn. Az Ipartestület és a C. E. S. sportegyesület tevékeny tagja.

Gyürü Vince sütőmester, Horváth Elek-utca 43. A szakmában 1906 óta működik és jelenlegi önálló üzemét 1921-ben alapította. Mint segéd Pápán és Balatonfüreden volt alkalmazásban. Az Ipartestület tagja. 1912—1918-ig szolgált a hadseregben, 14 hónapig volt a harctéren. K. cs.-k. és 1912-es mozg. érme van.

Haidekker József kádármester, Sági-u. 10. Szabadult 1905-ben és mint segéd Pápán, Győrött stb. dolgozott nagyobb üzemekben. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a Tanoncvizsg. bizotts. tagja. 1914—1918-ig szolgált, résztvett a dublini és doberdói ütközetekben. Kisezüst, bronz, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Heimler József épület- és bútorasztalosmester, Pápai-u. 10. Singer kereskedő fehér fenyő bútora, a vasúti altiszti lakások, gróf Zichy Béla kastélyának berendezése stb. a nevezetesebb szakmunkái. 1919 óta működik a szakmában és 1926 óta önálló mester. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a C. E. S. sportegylet tagja.

Hokhold István sütőmester, Sági-u. 5. Fióküzlet Kossuth-u. Háza van, szőlőbirtoka és önálló üzeme 1909 óta. 35 éve működik a szakmában. 1 segédet és 3 tanoncot tart. Kézi feladógéppel van felszerelve. Az Ipartestület előljárója, alelnöke volt, a szakosztály elnöke. Községi képviselő. A háborút végigszolgálta, 32 hónapig volt a szerb és orosz fronton. Károly cs.-keresztje van.

Hokhold István

Holpert Mihály szabómester, Hollósi-tér 1.

Honics János épület- és bútorasztalosmester, Bercsényi-u. 13. 1911 óta működik a szakmájában Budapesten és Pápán. Jelenlegi önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület tevékeny tagja. 1915-ben bevonult és végig a harctéren szolgált. Bronz v. é., vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Horváth Béla cipészmester, Sági-u. 21. Háza van és önálló üzeme 1910 óta, amelyben 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Vásárra is dolgozik. 1902 óta fejt ki tevékenységet szakmájában. Az Ipartestület, a szakcsoport és Tanoncvizsg. bizottság tagja. 1914-ben bevonult és 2 hónapig volt a fronton, Sambornál fogságba került.

Horváth Elek épület- és géplakatos, Baross-u. Háza van és önálló üzeme 1906

óta. A szakmára 1894-ben lépett és mint segéd Berlinben, Münchenben, Zürichben, Baselben és Frankfurtban fejlesztette szakismereteit. Két segédet és egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. A Faluszövetség kiállításán ezüst oklevelet nyert. Az olasz harctéren töltött 38 hónapot. Bronz v. é. és K. cs.-keresztje van.

Vitéz Horváth Gyula vendéglős, Szentháromság-tér 7.

Horváth József asztalosmester, Mesteri-utca. Családi háza van és önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Kovács Dénes lakásának épületszakmunkái, Kontor István bükk szekrényei — a nevezetesebb munkái. 1919 óta van a szakmában. Mint segéd Sopron, Pápa, Győr stb. nagyobb műhelyeiben dolgozott. Az Ipartestület tagja.

Hubert Samu vendéglős, Sági-u. 2. A »Bárány«-vendéglő és étterem saját házában 1893 óta áll fenn. A szakmában 1885 óta működik. Mint segéd Eperjesen, Kassán, Győrött stb. dolgozott. Egy pincért és egy tanulót tart. Az Ipartestület tagja.

Jugovics Imre kocsigyártó- és kárpitosmester, Árpád-u. 26. Saját háza van. Önálló üzemét 1898-ban alapította és 2 tanoncot tart. 1881-ben lépett a szakmára és mint segéd Budapesten, Kassán, Kolozsváron stb. dolgozott. Az Ipartestület tagja, a Tanoncvizsg. bizotts. elnöke. A Bencésrendnek és több uradalomnak dolgozik.

Károlyi István járási kéményseprőmester, Sági-u. 4. 1908 óta bírja a reáljogot a járásban. Körzetét a következő községek képezik: Celldömölk, Alsóság, Kemenes, Mihályfa, Sömjén, Nagysimonyi, Tokorcs, Alsó- és Felső-Mesteri, Rábakecskéd, Szentpéter, Magyargencs, Hőgyész, Szentmárton stb.

Kenessey Gábor felsőrészkészítő, Sági-utca 6.

Kiniczky Lajos lakatosmester, Dömölky-utca 13.

Klaffl Gyula sütőmester, Dömölky-u. 15. Saját háza van és üzeme, amely 1926 óta áll fenn. Egy segédet és két tanoncot tart. Kézi feladógéppel van felszerelve. A szakmában 1912 óta dolgozik. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. 1916-ban vonult be és 14 hónapi harctéri szolgálata van. Károly cs.-keresztet kapott. Két évig a Nemzeti hadseregben is szolgált.

Klapper Jenő asztalosmester, Erzsébet-u. Az üzemet atyja, Fülöp alapította. Főleg keményfabútorok készítésével (ebédlő, háló) foglalkoznak. Raktáruk is van. Jenő 1920-ban lépett a szakmai pályára és 1928 óta vezeti önállóan az apai üzemet. Az Ipartestület és Sportegylet tagja. Apja a Faluszöv. kiállításán ezüstérem kitüntetésben részesült. Ugyanő szolgált a háború alatt és 3-szor sebesült. Kisezüst v. érem kitüntetést kapott.

Klausz Lajos épület- és bútorasztalosmester, Dömölky-u. Ábrahám István mérnök fehér hálója egyik legszebb munkája. 40 éve működik szakmájában és 1906 óta bírja jelenlegi önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja.

Kocsor Dániel villanyszerelőmester, Dömölky-u. 65.

Kotz Imre szabómester, Kossuth-u. 2.

Kotz István képesített kőművesmester, Deák-u. A sági ev. iskola, a helybeli kath. és ev. iskola, a gyógyszertár emeletes épülete stb. a nevezetesebb munkái. Háza van. Jelenlegi üzeme 1925 óta áll fenn. 4—6 segédet és 1 tanulót foglalkoztat. A szakmában 1907 óta működik. Képesítést 1924-ben nyert. Az Ipartestület és a Kontár-ellenőrző bizotts. tagja. 32 hónapig volt az orosz és olasz harctéren. Két bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kövessi László fényképész, Hollóssi-tér 19. Jelenlegi önálló műterme 1926 óta áll fenn. A szakmában 1918 óta működik. Mint segéd Budapesten Diskaynál fejlesztette szaktudását, Békéscsabán és Salgótarjánban is dolgozott. Az Ipartestület és a Sportegylet tagja. A Faluszöv. kiállításán ezüstéremmel és diszoklevéllel tüntették ki.

Lakatos József úri- és nőicipészmester, Kossuth-u. 14. Önálló üzemét 1923-ban alapította, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Raktárra is dolgozik. 1908 óta működik a szakmában. Az Ipartestület és a Sportegylet tagja. A Faluszöv. kiállításán elismerésben részesült. 1915-ben vonult be és rövid harctéri szolgálat után orosz fogságba került, ahol 1921-ig szenvedett.

Lalits Milán szobafestő- és mázolómester, Gróf Széchenyi-u. 11. 1901 óta folytat gyakorlatot szakmájában és 1921 óta áll fenn önálló üzeme, amelyben 1 segédet tart. Az Ipartestület tagja. 1915-ben vonult be és 2 évig volt a szerb és olasz fronton, 9-szer sebesült. Nagyezüst, kisezüst, bronz v. érem, sebesülési érem, K. cs.-kereszt kitüntetése van.

László Gyula vendéglős, Nemesdömölki-utca 27. Két háza van. A beszálló vendéglőt apja, Ferenc alapította 1884-ben és tőle vette át 1925-ben. A szakmában 1908 óta működik és mint alkalmazott Bécsben, Győrött, Budapesten és Pozsonyban szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület tagja. 1914-ben vonult be, 12 hónapot töltött a harctéren, 3-szor sebesült. Nagyezüst érem, seb. érem és K. cs.-kereszt kitüntetése van. Vitézzé avatása folyamatban van.

László Mihály vendéglős és szállodás, Gyarmati-tér. A »Korona«-szálló épületének felerésze tulajdonát képezi. Az üzemet 1925 óta vezeti önállóan, de már korábban is volt önálló, 1903 óta működik a szakmában és mint alkalmazott Bécsben, Buda-

pesten, Zsolnán, Berlinben fejlesztette szaktudását. Az Ipartestület, a Sportegylet tagja. A Football-szakosztály vezetője, volt közs. képviselő. Állandóan a montenegrói és olasz fronton volt a háború alatt. Egyszer sebesült. K. cs.-k. kitüntetése van.

Marosi József mészáros- és hentesmester, Baross-u. 41. Önálló üzeme saját házában 1922 óta áll fenn. Az üzemében fia segédkezik. Az Ipartestületi életben tevékeny részt vesz. A háborúban két fia szolgálta a hazát.

Marton Izidor gőztégla- és cementárúgyár, Gyár-u. 1. Tel. 52 és 53. A gyár is, a ház is saját tulajdona. A gyárat Tőry György alapította 1882-ben, tőle vette át 1914-ben Fia, Ferenc vezeti az üzemet. 2 gépészt és 1 téglamestert, 7 gépmunkást és 20 napszámost alkalmaznak. 50 PH. gőzgéppel vannak felszerelve. Az Ipartestület és Kereskedők Egyesületének tagja.

Meiszner Gyula hentes- és mészárosmester, Dömölky-u.

Mészáros János szállodás és mozitulajdonos, Rákóczi-u. 1. szám. 1878 óta működik a szakmában és 1886-ban került Celldömölkre, ahol előbb a »Koronát« vette át. A »Griffet«, amely jelenleg is tulajdonát képezi, 1906-ban építette, 1910-ben pedig a mozgót. Az Ipartestületnek tevékeny előljárója. Városi képviselő. A Tüzoltótestület főparancsnoka volt 25 évig. A Magy. Orsz. Munkás és Rokkantegyesület elnöke 11 éve. László fia a harctéren volt.

Mizeri István épület- és bútorasztalos, Pápai-u. 12. A gróf Eszterházy-üzem berendezése, Bota kereskedő portálja stb. stb. a nevezetesebb munkái. Önálló üzeme 1903 óta áll fenn és benne átlag 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1888 óta működik. Fia István is 1915 óta a szakmában dolgozik. Az Ipartestület tagja. 36 hónapig volt a szerb, montenegrói és román frontokon. Vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Molnár Károly hentes- és mészárosmester, Kossuth-u. 13. A szakmájában 1907 óta dolgozik, mint segéd Budapesten és Tapolcán volt, jelenlegi önálló üzeme 1922 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatot teljesített.

Nagy Gyula vendéglős, Sági-u. 23.

Nagy József épület- és géplakatosmester, Horváth Elek-u. 4. Saját háza és önálló üzeme van 1923 óta. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A lokomobil és cséplőgépkezelésből vizsgát tett. A szakmában 1911 óta működik. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet, a Sportegylet, a Vasutas Kör tagja, 1916—1918-ig szolgált, 3 hónapig volt az orosz fronton, K. cs.-keresztje van.

Nagy József cipészmester, Dömölki-u. 63. A szakmában 1913 óta működik. Mint segéd Wien, Zürich, Grindelwald, Genf, Frankfurt, Köln nagyobb üzemeiben tökéletesítette szaktudását. Jelenlegi üzeme 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója, a Szakcsoport jegyzője, tevékeny tagja a vigalmi bizottságnak, az Iparos Olv. Kör, a Sportegylet tagja. 1915—1918-ig szolgált és $^1/_2$ évig volt a fronton. K. cs.-k.-je van.

Nagy László asztalosmester, Horváth Elek-u. 21. 1895 óta dolgozik a szakmában Budapesten, Szegeden, Brassóban, Szombathelyen. 18 évig vezette a Pohl-gépgyár malomosztályát, azután 5 évig önállóan is foglalkozott malomszereléssel. Jelenlegi üzeme 1924 óta áll fenn. Az Ipartestület és Kath. Legényegylet pártoló tagja. A háború alatt végig a fronton volt. Ezüst koronás kereszt, vaskereszt a koronával kitüntetésben részesült.

Nagy Pál szabómester, Ferenc József-utca 3.

Németh János hentes- és mészárosmester, Kossuth-u. 13. Jelenlegi önálló üzeme 1926 óta áll fenn. A szakmában 1909 óta dolgozik. Mint segéd Pápán, Győrött és Pozsonyban volt alkalmazásban. 1 tanoncot tart. $5^1/_2$ HP motoros őrlő- és zúzógéppel fölszerelve. Az Ipartestület tagja. 1914-ben bevonult és $3^1/_2$ évig volt a harctéren.

Németh Károly cipészmester, Hollósitér 1. Ötven éve működik a szakmában és 1888 óta áll fenn jelenlegi önálló üzeme. Az Ipartestületi életben tevékeny részt vesz. Kétízben volt pénztárnoka, 6 éve pedig elnöke. A szakosztálynak is elnöke. Községi képviselő és előljáró. Öccse, József és sógora Csillag Dezső, hősi halált haltak.

Németh Ottó hentes- és mészárosmester, Templom-tér 1. A szakmában 28 éve működik és mint segéd Budapesten, Bécsben, Pozsonyban és az ország számos városában dolgozott. Jelenlegi üzeme 1919 óta áll fenn. Az Ipartestületi életben nagy szerepet visz, a Kultúrház építőbizottságának lelke, a Vigalmi bizottság elnöke, községi képviselő, 36 hónapi harctéri szolgálata van. 4-szer sebesült. Nagy-, kisezüst, bronz vitézségi, 1912-es mozg. és seb. érem, továbbá 6 éves szolg. kereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Papp Ernő cipészmester, Szentháromságtér. Jelenlegi üzeme 1905 óta áll fenn és benne 3 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 1892 óta dolgozik a szakmában. Az Ipartestület és Sportegylet tagja. 42 hónapot töltött a harctéren és mint szakaszvezető kisezüst, bronz v., seb. érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Résztvett a lublini és gorlicei harcokban.

Pethő Vendel kép. kőművesmester, Mesteri-u. Saját háza van és önálló üzeme 1910 óta. Gróf Cziráky György és József

uradalmában a gazdasági épületek és paplak, továbbá a Jutái, a Sági uradalom stb. gazdasági épületei dícsérik munkáját. 4—8 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1900 óta dolgozik a szakmában. Képesítést 1910-ben nyert. Az Ipartestület tagja.

Reich Imre cím-, szobafestő- és mázolómester, Ferenc József-u. 12. Az ajkai üveggyár, a Bikoli kastély, a Nicki-templom, a helyi női zárda kápolnájának festési munkálatait végezte. 1884 óta dolgozik a szakmában és 1896 óta önálló mester. Imre fia is az üzemben dolgozik mint cím- és képfestő. 7 segédet és 7 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója és a Szakosztály elnöke. A Vasutas Otthon pártoló tagja. 1916—1918-ig katona volt.

Rosta Endre kovácsmester, Sági-u. 17.

Schöntag Márton fuvarozási vállalkozó, Kés-u. 2. Mint fuvarozási vállalat alkalmazottja kezdte és mint ilyen önállósította magát 1902-ben — 4 kocsival. Azután fejlesztette kereskedelmi és építkezési vállalattá. Fia is a szakmában dolgozik. Az Ipartestület és a Kereskedők Egyesületének tagja. 1914—1918-ig az olasz, román frontokon harcolt.

Schroller Ernő épület- és műbútorasztalos mester, Dömölki-u. 5. Húsz éve működik a szakmában és mint segéd Szombathelyen, Székesfehérváron és Pozsonyban dolgozott. 1928-ban alapította üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1915-ben bevonult és Ausztriában belső szolgálatot teljesített. A Nemzeti hadseregben is szolgált.

Schutz Gyula asztalosmester, Kossuth-utca 13.

Seifert Jánosné női szabódivatszalon, Erzsébet-u. 29. Háza van és önálló üzeme 1924 óta, amelyben 6 tanoncot foglalkoztat. 1895 óta működik a szakmában és itt is szabadult fel. Az Ipartestület és Tanoncvizsg. bizotts. tagja.

Simonffy István szíjgyártómester, Vásár-utca 3.

Sipőcz Julia női divatszalon, Dömölki-utca 20. Alsó- és felsőruhakészítéssel foglalkozó üzeme 1919 óta áll fenn és 7 tanoncot foglalkoztat, 25-öt szabadított fel. Budapesten, Kolozsváron, Pécsett, Kaposváron fejlesztette szakismereteit. Az Ipartestület tagja.

Smedák Ferenc szobafestő- és mázolómester, Hollósi-tér 23. A helyi Hitelbank és adóhivatal, a dobai kath. templom stb. a nevezetesebb festési munkálatai. 1894 óta működik a szakmában és 1905 óta önálló mester, előbb Sárváron, 1913 óta pedig helyben. Az Ipartestület, a Tanoncvizsg. bizottság és Kath. Legényegylet tagja.

Szabó Antal cipészmester, Sági-u. 26.

Szabó Jakab fényképészmester, Ferenc József-u. 1.

Szabó Károly gőzmalomtulajdonos. Tel. 25. A malom 1886-ban épült és a Kemenesaljai R.-T. tulajdona volt. A család kezébe 1900-ban került és saját kezelésbe boldogult apja, id. Sz. K. vette 1908-ban. Fióktelepük az Amália-gőzmalom Gércén, telefon: Gérce 4. A szakmában 1921 óta működik mint az üzem vezetője és 1927 óta mint felelős vezető. 1921-től János öccse is a szakmában működik és 1925-től a fióktelep önálló vezetője. 200 HP. gőzgéppel van felszerelve. Károly községi képviselő, törvh. bizotts. tag, az Automobilklub tagja. A Kath. Legényegylet dísztagja. Néhai édesapja az ipartestületi székház felépítéséhez nagy összeggel járult, a zászlóhoz is 400 pengőt adott. Édesanyja az Ipartestületi zászlósanya.

Reich Imre

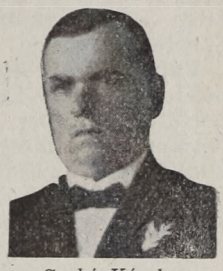

Szabó Károly

Szalóky Sándor kocsigyártó- és bognár mester, Sági-u. 6.

Szigeti Sándor cserepezőmester, Kis-u. 6. Üzemét édesapja, György alapította 1894-ben, tőle vette át 1928-ban. A katholikus templom, az adóhivatal, Molnár háza stb. a nevezetesebb szakmunkálatai. A szakmában 1918 óta működik. Átlag 2—3 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Szita György sütőmester, Kis-u. 1. Saját házában 1905 óta áll fenn üzeme, amelyben fián kívül 1 tanoncot tart. 1873 óta működik a szakmában. György fia is 16 éve dolgozik már az ipara terén. Az Ipartestület tevékeny tagja, fia pedig a Kath. Legényegylet és Sportegyletnek. Mind a két fia volt a harctéren és kitüntetésben részesült.

Tóth Viktor hentes- és mészárosmester, Sági-u. 27. A szakmában 1906 óta fejt ki tevékenységet, mint segéd Kőszegen dolgozott. Innen került Celldömölkre, ahol 1913-ban megalapította jelenlegi önálló üzemét, amelyben 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Uti Mihály kép. kőművesmester, Gróf Andrássy-u. 1908 óta működik a szakmában és 1917-ben nyerte képesítését. A sághegyi bazaltbánya 55 munkásháza, a helyi polg. iskola, a Városház emeletráépítése, a kath. és ev. iskolák építése a nevezetesebb munkái. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Az Ipartestületi székház tervezője és építője, a Szakosztály elnöke.

Vadócz Jenő épület- és géplakatosmester, Ferenc József-u. 14. Gép- és autójavítással foglalkozó üzeme 1926 óta áll fenn. 1919 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten a kelenföldi villany-főműhelyben és a Schlick-gyárban dolgozott. Sofförvizsgát tett. 3 HP. motorral van felszerelve. Az Ipartestület, az Ev. egylet és Sportegylet tagja.

Vajai Károly épület- és bútorasztalosmester, Berzsényi-u. 2. A Nemzeti Árúház portálja, Klapper, Hochold portáljai, Süle háza a nevezetesebb szakmunkálatai. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. A szakmájában 1913 óta dolgozik. Az Ipartestület könyvtárosa. A Sportegylet tagja, a Football-osztálynak 14 éven át működő tagja volt. 1917-ben vonult be katonának és 2 évig a Nemzeti Hadseregben is szolgált.

Vitéz Varga Antal kárpitosmester, Dömölki-u.

Varga István borbély- és fodrászmester (női terem), Sági-u. 28. Mint segéd 12 évig Budapesten dolgozott előkelő üzletekben. A szakmában 1906 óta működik és önálló üzeme 1925 óta áll fenn. 1 segédet, 2 tanoncot és 1 női fodrászt foglalkoztat. Az Ipartestület és Sportegylet tagja.

Varga János cséplőgépes és darálómester, Gyár-u.

Virág Antal cipészmester, Horánszky-tér 2.

Vitéz Virág Vencel férfiszabómester, Báthory-u. Tíz kat. hold vitézi telke van Nemeskereszturon. A szabószakmában 1902 óta működik és 1919 óta van önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd szabászati tanfo-

Vitéz Virág Vencel

lyamot végzett. Az Ipartestület előljárója, hitközs. tanácstag, a Levente-Egylet oktatója, a tüzoltók alparancsnoka, községi előljáró. A Faluszöv. kiállításán aranyérmet nyert és ugyancsak aranyérmet fajbaromfitenyésztésért. 1914—1918-ig szolgálta a háborút és minden fronton volt, mint törzsőrmester. Nagyezüst, két kisezüst, bronz v., seb. érem, K. cs.-k., 5 éves szolg. érdemkereszt kitüntetésben részesült. 1925 jún. 21-én avatták vitézzé.

Weiler József mészárosmester, Sági-u. 2. A szakmában 1903 óta működik és jelenlegi üzeme 1927 óta áll fenn, de korábban, 1919—1921-ig is volt önálló üzlete. Az Ipartestületi életben tevékeny részt vesz, amiért elismerő levéllel tüntették ki. A Kereskedők Körének tagja. A háborút végigszolgálta és állandóan a fronton volt. Károly cs.-kereszt és 1912-es mozgósítási érem kitüntetése van.

Weltner Béla fuvarosvállalkozó, Pálfi-utca 8. Telefon C. 42. Saját ház.

Wendler Lajos bádogos- és szerelőmester, Sági-u. 31. Háza van és önálló üzeme 1905 óta áll fenn. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 1889 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten dolgozott sokáig. Az adóhivatal, a járásbíróság, a polgári fiúiskola stb. szerelési munkáit végezte. Az Ipartestület előljárója, a Kath. Legényegylet és Sportegylet tagja. Az 1890. évi milleniumi kiállításon aranyéremmel tüntették ki.

CSATÁR

Herman István, kőmüvesmester. Szül.: 1876-ban, 1907-ben lépett mai pályájára, 1909-ben szabadult fel, 1914-ben lett önálló először Rákosszentmihályon. Neje: Radó Borbála. A világháborúban az orosz és olasz fronton volt, 20 hónapig orosz, egy évig olasz fogságban.

CSÁSZÁR

Akáts József, sütőmester. Főüzlet: Oroszlán. Az üzemet 1862-ben Csecskó Lajos alapította, Akáts az oroszlánit 1892 óta, a császárit 1927 óta vezeti. 4 segéd dolgozik az üzemben. A háború alatt hadifogolytábornak volt szállítója. Az ipartestület tagja. Az iparosok asztaltársasága elnöke. 3 tanoncot szabadított fel.

Andrássy József, mészáros, hentes és korcsmáros. Ujtelep. 1910 óta önálló mester. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1 tanoncot felszabadított. Az ipartestület tagja. A világháborúban 24 hónapig volt az olasz, orosz és szerb hadszintéren.

Bognár János, cipészmester, Cigány-u. 273. 1902 óta munkálkodik szakmája fejlesztésén és 1920-ban lett önálló. Az ipartestület, asztaltársaság tagja. 1 tanoncot szabadított fel. A világháborúban 2 hónapig volt a fronton. Mint 40%-os rokkant szerelt le.

Csaplár József, kovácsmester, 139 sz. Önálló mester 1923 óta. 1 tanoncot foglalkoztat. Gyakorlatot Császár, Tata és Győrben szerzett. Az ipartestület tagja.

Dvornicsek József, kádármester, Nagy-u. 43. 1921-ben lett önálló. 1 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület előljárósági tagja. A kisbéri tanoncvizsgázó bizottság tagja. Az iparos asztaltársaság jegyzője. Az 1912. évi

komáromi kiállításon díszoklevél kitüntetést nyert. A világháborúban 6 hónapig volt a fronton és 6 évig orosz fogságban.

Fülöp György, férfiszabó.

Havelda Géza, szabómester.

Kálnay Dezső, mészárosmester.

Krausz Kálmán, vendéglős.

Lezsák János, bognármester, Cigány-u. 264. Az ipartestület, császári asztaltársaság tagja. Önálló lett 1908-ban, 10 évi előző segédi működés után. 1 segéde és 1 tanonca van. 2 tanoncot felszabadított. A nagy háborúban 36 hónapi frontszolgálatot teljesített. A kisezüst, bronz v. é., K. cs. k. birtokosa.

Manomics János, kovácsmester, 226. Iparát 1907 óta üzi, 1922 óta önálló mester. Császáron, Bicskén, Vértesacsán, Tatán, Komáromban szerzett gyakorlatot. Az ipartestület, iparos asztaltársaság tagja. 30 hónapi frontszolgálata volt a világháborúban, ahol háromszor megsebesült. A K. cs. k. birtokosa.

Márkus László, mészárosmester.

Mojzes Mihály, férfiszabó, Cigány-u. 326. Az 1922 óta önállóan folytatott iparában 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület, iparos asztaltársaság tagja. 16 hónapig volt a világháború frontján, ahol kétszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs. k. birtokosa.

Pécsi Károly, bádogos és szerelőmester, 32. sz. 1923 óta önálló mester, azóta tagja az ipartestületnek. 1 tanulót felszabadított. A világháborúban 7 hónapig volt a fronton.

Szalay Gyula, szabómester.

Szatmári József, asztalosmester.

Szenthe László, vegyeskereskedő, 224. sz. 1917-ben lett önálló, ugyanazon idő óta tagja az ipartestületnek. A kisbéri kereskedőegyesület tagja.

Tabár Miklós, fodrászmester, 106. sz. Az 1897 óta gyakorolt iparában 1920-ban önállósította magát. 1 tanoncot alkalmaz, egyet már felszabadított. Az ipartestület, iparos asztaltársaság tagja. 8 hónapig volt a fronton a világháborúban, 6 évig pedig orosz fogságban sínylődött.

Vida Mihály, gép és kovácsmester. Öreg-u. 268. Üzemét még nagyapja, mintegy 100 évvel ezelőtt alapította s azt ő 1897 óta 1 segéddel folytatja. Az ipartestület, iparos asztaltársaság tagja. Résztvett a világháborúban.

CSÁSZÁRTÖLTÉS

Angeli József szíjgyártómester, Keceli-u. Szabadult 1919-ben Baján és 1922-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja. Az olasz harctéren megsebesült és 50%-ig rokkanttá vált. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Ámon Mátyás, bognármester.

Koch Antal mészáros- és hentesmester, Rákóczi-u. 182. A szakmában 20 éve dolgozik, itt szabadult és itt dolgozott mint segéd is. 1904 óta van önálló üzlete. Az Ipartestület tagja. A háborúban a 30. honv. gyalogezrednél szolgált. Szül. 1879-ben helyben. Neje Leirer Mária.

Koch Antal kádármester, Gőzmalom-u. 408. Önálló üzeme 1910 óta van. 1905-ben szabadult Baján, mint segéd Kecelen, Szabadkán és helyben dolgozott. Az Ipartestület pénztárnoka. Az orosz, szerb harctereken az élelmezési raktárnál szolgált. Szolgálati éredemkereszt kitüntetése van. Szül. helyben 1886-ban, neje Waller Katalin.

Koch Péter, szíjgyártómester.

Marin János csizmadiamester, Gőzmalom-u. 384. Felszabadult 1895-ben. Mint segéd Ujvidéken, Szabadkán, Kiskőrösön, Budapesten és Győrött dolgozott. Az Ipartestület tagja. 38 hónapig volt az orosz és olasz harctereken. Született 1891-ben. Neje, Mári Rozália.

Rausch András csizmadiamester, Hajósi-u. 84. Mint segéd atyjánál, Simonnál dolgozott. Felszabadult 1909-ben. Önálló lett 1920-ban. Egy segédet foglalkoztat. Saját háza van. Az Ipartestület előljárója. Született 1893-ban. Neje, Sule Teréz. 27 hónapig volt a harctéren, 25%-os rokkant.

Rákóczi István bognármester, Hajósi-u. 283. Szabadult 1903-ban. Mint segéd Kiskőrösön és helyben szerzett gyakorlatot. Önálló üzeme 1908 óta van. Az Ipartestület előljárója, községi képviselő. Született 1894-ben. Neje, Rausch Walburga.

Schaffer István kádármester, Keczeli-u. 146. Szabadult 1901-ben. Mint segéd Zomborban, Félegyházán, Hajóson és helyben dolgozott. 1907 óta önálló. A községháza szakmunkáit végzi. Az Ipartestület elnöke, a róm. kath. egyház tanácstagja. A 30. honv. gyalogezrednél szolgált, őrmester volt. Sebesült. Született 1885-ben. Neje, Kuhl Erzsébet. Hat gyermeke van, János fia a mesterségében követi.

Városi Ádám korcsma, Bajai-u. 2.

CSEPEL

Berta Márton cipészmester, Fő-út 103.

Bognár József reszelővágó, Duna-u. 29.

Bolya János lakatos és szerelő, Fő-u. 45.

Csörgey István mészáros, Magyar-u. 60.

Éber Sándor, rézműves, Duna-u. 11.

Gugi Sándor sütőmester, Csillagtelep, Thököly-út 6. Szül. 1902-ben, felszabadult 1919-ben. 1925-ben önállósította magát, ugyanakkor nőülvette Krizsán Katalint.

Karl Mátyás építőmester, Magyar-u. 54. Szül. 1879-ben, felszabadult 1897-ben, önálló 1909-ben lett. A Kultúrházat, közs. vendéglőt és számos magánházat épített.

Gugi Sándor

Karl Mótyás,

Müller Antal,

Perényi József

Ip. kör vál. tag, Polg. kör elnök, közs. képv. Neje: Moser Katalin.

Löke József vendéglős, Templom-tér 6.

Ifj. Matel János cipészmester, Mező-u. 86. Szül. 1886-ban, felszabadult 1923-ban. 1927 óta önálló. A csepeli Munk. otthon v. birkozója. Neje: Fehér Mária.

Mihály Gyula fodrász, Templom-tér 3. Fiók: Erzsébet-u. 30. Magyarországon és Ausztriában dolgozott, míg 1921-ben önállósította magát. Modern gépekkel van a szalonja berendezve. A háborúban kétszer sebesült.

Mihályszky József szoba- és címfestő, Pesti-u. 4. Szül. 1873-ban, felszabadult 1892-ben. Atyjától 1898-ban vette át a vállalatot. Ő készítette a Kultúrház, a Weiss M. gyár, a Magyar-Belga fémipargyár stb. épület festő munkáit. Iparos Kör pénzt., közs. előlj., tanonc vizsg. biz. elnök, stb. Résztvett a háborúban. Neje: Petz Janka.

Müller Antal asztalosmester, Deák F.-u. 52. 1906-ban alapította üzemét, mely 7 géppel 22 HP-vel működik. A Kultúrház berendezését készítette. Az Iparos Kör ellenőre. Mint népf. szolgált a háborúban. Neje: Horváth Mária. 6 gyermekük van.

Nagy István kéményseprőmester, Alsó János-u. 9. Debrecenben üzletvezető volt, 1901-ben önállósította magát. Az Önk. tűzoltótestület alparancsnoka. A háborúból sebesülten jött haza. Neje: Sipka Erzsébet. Fia: István és János nála dolgozik.

Perényi József ny. áll. tanító, ipt. jegyző. Szül. 1875-ben Veszprémben. 1896-ban lépett a tanítói pályára s 1925-ben vonult nyugdíjba. A közgazdasági szakirodalmi tevékenységéért kitüntető oklevelet kapott. Résztvett a háborúban. 1914-től az ipt. jegyzője. Neje: Horváth Margit ny. áll. tanító; leánya Gabi operaénekesnő, fia István.

Petz Pál pékmester, Fő-u. 31. 1893-ban vette át atyja üzemét. Az Iparos Kör és az Ipartestület vál. tagja, a Hadastyánok díszlenöke. A háborúban altiszt volt. Neje: Lencs Éva, 3 fiuk van.

vitéz Péterfi Flórián festő és mázoló.

Purtzelt Antal pékmester, Erzsébet-u.

Sipos István asztalosmester, Árpád-u. 29. Szül. 1885-ben, felszabadult 1902-ben. Mint segéd Berlin, Hamburg, Bécs, Belgrád, Fiume és Magyarországon dolgozott 1908-ban alapította géperejű üzemét. 5 segéddel dolgozik. A háborúban súlyosan sebesült, s mint 50%-os rokkant szerelt le. 1926-ban nősült, 4 gyermeke van.

Stékl Miklós cipészmester, Attila-u. Szül. 1893-ban. A háborúban négyszer sebesült. Leszerelése után önállósította magát, majd 1921-ben megnősült.

Szentivánszky Antal asztalosmester, Király-u. 56. Született 1894-ben. Felszabadult 1913-ban. Saját erejéből alapította üzemét, mely modern famegmunkálógépekkel van felszerelve. Ő készítette az Ipartestület és az Iparos Kör művészi bútorait. Ipartestületi előlj. tag, tanoncvizsg. biz. elnök. A háborúból rokkantan jött haza. Neje: Pallér Mária.

Szigeti Béla építőipari vállalkozó, Király-u. 15. Született 1890-ben Léván, fel-

Ifj. Mattel János

Mihályszky József

Petz Pál

vitéz Péterfi Flórián

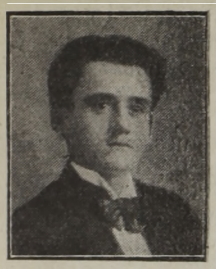

Szentiványszky Antal

Szigeti Béla

szabadult 1909-ben Budapesten. 1918 óta van saját vállalata. Nevezetes munkái közül megemlítjük : a Kultúrház, Weiss M. gyárépületek, községi temető épületet, stb. 70—80 emberrel dolgozik. Az Iparos Kör elnöke, a Ker. Ip. Orsz. Szöv. csepeli csop. elnöke, a községi képviselőtestület tagja, a Róm. kath. egyháztan. gondnoka, stb. Neje : Niederkirchner Viktória, 2 gyermeke van.

Takaerer István szíjgyártóm., Fő-u. 15.

Topits Vencel és fiai reszelővágógyár, Zsák Hugó-u. 12. Telefon : Csepel 24. Külföldön tanulta az ipart, 1895-ben megalapította üzemét, melyből főleg a Balkánra szállít. 35 HP mótor által hajtott 10 drb. modern gépen dolgozik. Bronz- és ezüstéremmel elismerve. Ipartestületi pénztáros, Tanoncvizsg. biz. elnök, Önk. Tűzoltó Test. előlj. tag, stb. Neje : Kamenak Mária, 9 gyermekük van. Jozephin leánya az első képesített reszelővágónő Magyarországon.

Tóth István ácsmester, Petőfi-u. 49. Született 1883-ban, felszabadult 1906-ban. Saját erejéből önállósította magát 1910-ben. Készítette a Kultúrház, a Mauthner-gyár és többszáz magánépület ácsmunkáit. Tanoncvizsg. biz. elnök, községi képviselő, Éme, Move vál. tag, Róm. kath. egyháztanácstag, stb. Végigküzdötte a háborút.

Tuifl Ede úri- és nőifodrász, Árpád-u. 17.

Ungár Sándor pékmester, Gyár-u. 5. Született 1882-ben, felszabadult 1898-ban. Berlinben dolgozott 6 évig. 1906-ban saját erejéből önállósította magát. A Pék szakcsop. elnöke, az Iparos Kör és a M. Sütők Orsz. Szöv. vál. tagja, községi képviselő

Topits Vencel

Tóth István ácsm.

virilis alapon, stb. Az orosz fronton fogságba esett. Neje : Somogyi Mária.

Untereiner József kőművesmester, Árpád-u. 6. Született 1878-ban, felszabadult 1894-ben. A Weiss M. gyártelepén dolgozott 8 évig. 1904-ben önállósította magát. Építette a csepeli evang. és ref. templomokat, stb. Díszoklevéllel kitüntetve, 40 alkalmazottal dolgozik. Az Ipartestület elnöke 1919 óta, tagja a községi képviselőtestületnek vál. alapon. Az Iparostanoncisk. felügyelője, a Tanoncvizsg. biz. elnöke, a Kőművesm. Orsz. Szöv. vál. tagja, az Önk.Tűzoltó Egylet parancsnoka, díszoklevél és kormányzói elismerés birtokosa. Az orosz fronton fogságba esett, 1918-ban szökve jött haza. Neje : Heszberger Teréz, István fia kultúrmérnök, József műegy. hallgató.

Ungár Sándor

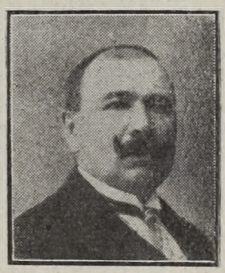

Untereiner József

CSÉV

Bednarcsik Vince sütőmester. A szakmában 24 éve működik. 1928-ban lett önálló. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban kétszer megsebesült, 3 évig volt orosz fogoly.

Csapák József cipészmester, 1897 óta önálló. Az ipartestület, szakosztály tagja. Háztulajdonos, 2 hold földje van. A világháborúban végig szolgált.

Ifj. Flekács Ferenc cipészmester, háztulajdonos. Iparát 1920 óta folytatja önállóan. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban hosszú frontszolgálatot teljesített. Három évig volt orosz fogságban. A Károly csapat kereszt tulajdonosa.

Herczeg Károly vendéglős és rőföskereskedő. Üzletét 1908-ban alapította. Az ipartestület, szakosztály tagja. Ház és 29 hold föld tulajdonosa. A világháborúban 35 hónapig volt a fronton.

Kaczurek Lajos kőműves-iparos. Szakmájában 1894 óta működik, önálló mester 1925-ben lett. Az ipartestület, szakosztály tagja. Részt vett a világháborúban és a török-szerb háborúban. A kisezüst v. é., sebesülési érem, K. cs.-k. tulajdonosa.

Putz Károly kovács.

Silling Rudolf csizmadia- és cipészmester, Mátéffy Viktor-utca. 1921-ben lett önálló, aki egy tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület elöljárósági tagja, háztulajdonos, 1 és fél hold földje is van. A világháborúban megsebesült.

Szabó Gyula szatócs és korcsmáros, Szent István-út 1. Üzletét 1922-ben alapította, előzőleg a Hangyánál volt üzletvezető. A világháborúban egy évig vett részt.

Vojczek Károly szabó.

Vojczek Márton mészáros- és hentesmester, iparát önállóan 1913 óta folytatja, de már 1908 óta gyakorolja. Ipartestületi, szakosztályi tag.

Záborszki Ferenc, szabó.

CSOLNOK

Binder András szabómester és vegyeskereskedő, Dági-u. 3. Szabóüzemét 1921 óta folytatja 3—4 segéd és 1 tanuló segédletével. Két tanoncot már felszabadított.

Id. Binder András szabómester, 1896 óta önálló, de iparát már 1890 óta folytatja. A világháborúban 1915—1918-ig szolgált.

Binder Márton bognár, Dági-út 18.

Eichard István épületasztalosmester, Arany János-utca. Már 1921 óta fejleszti szakmáját, melyben 1926 óta önálló mesterként működik és 1 segédet meg 1 tanoncot foglalkoztat. A Dorog és Vidéke ipartestület tagja. Fivére Lőrinc 8 évig volt orosz fogságban.

Eichard Lőrinc lakatosmester.

Fleischmann Zsigmond pékmester.

Gáspár János bognár.

Hauszknecht József asztalosmester, Petőfi Sándor-u. 13. Iparát 1921 óta fejleszti és 1925 óta folytatja önállóan 1 segéddel. 1 tanonccal és egy nyolctizedes HP. motorral. A Dorog és Vidéke ipartestület tagja.

Herczog György szabómester.

Holl János üzletvezető, Kossuth Lajos-u. 5. szám. Előbb bányász volt, 1925 óta az Általános fogyasztási szövetkezet üzletvezetője.

Kubók Rezső vendéglős, mészáros és hentes, Auguszta-telep. üzletét 1908 óta folytatja. 1913-ban az iparhatóságtól elismerő levelet kapott. A világháborúban csaknem 2 évet töltött a fronton, ahol megsebesült.

Matusek János kőművesmester, Akácfa-utca 7. Az ipartestület elöljárósági tagja, ki üzemét 2 segéd és 2 tanonc közreműködésével 1910 óta folytatja önállóan.

Mayer Ferenc kovácsmester, Petőfi Sándor-u. 105. 1927 óta önálló.

Meixner József korcsmáros, Kossuth Lajos-u. 4. Az édesatyja, József által alapított üzemét 1888 óta folytatja önállóan és mint a Dorog és Vidéke ipartestület tagja működik ipara fejlesztése terén.

Ott István pékmester, Auguszta-telep. Üzemét 1926 augusztus 15-ike óta folytatja. Előzőleg 10 évig a bányánál volt alkalmazásban. 2 tanoncot foglalkoztat, a dorogi ipartestület tagja, a csolnoki levente egylet p. tagja. A világháborúban hosszabb ideig vett részt.

Péter György asztalosmester. Üzemét, amely villanyerőre (5 HP.) van berendezve 3 segéd igénybevételével 1910 óta folytatja. Az ipartestület tagja, a bánya társpénztár választmányi póttagja.

Péter Pál épület- és bútorasztalosmester, Dági-u. 25. Az általa 1912. év óta folytatott ipart 1921 óta mint önálló mester folytatja 1 tanonc segédletével. A Dorog- és Vidéke ipartestület tagja, akit a világháborúban a dorogi bánya közérdekből felmentetett.

Priegl Ferenc szikvízgyáros, Petőfi Sándor-utca 70. Üzemét 1925-ben alapította, előzőleg a bányászat terén működött. Az ipartestület tagja.

Priegl Mihály vendéglős.

Reichenbach Ferenc asztalos.

Riedling Antal borbélymester.

Sachs Ferenc kovácsmester, Dági-út 29.

Strausz Antal vendéglős.

Thier János pékmester, Petőfi Sándor-u. 67. 1927 óta önálló mester. Az ipartestület, levente egyesület tagja.

Thier Mihály szatócs, Szentháromság-tér 15.

Wagensommer Márton hentes.

CSORNA

A csornai és járási ipartestület az 1884. évi XVII-ik t.-c. kihirdetésétől számított 10 év mulva alakult meg.

A megalakítás néhai simonyi Hajas Gyula főszolgabíró nevéhez füződik, aki nagy nehézségek után tudta az iparosságot az Ipartestület megalakítására reábírni.

Első elnöke id. Fraszt Károly kékfestőmester, jegyzője Kóbor Károly lett. A testület megalakulása után élénk működést fejtett ki úgy kulturális, mint ipari téren. Kezdeményezésére Csorna nagyközség felállította az iparostanonciskolát, a testület kebelében pedig megalakult az elaggott és munkaképtelen iparosok segélyalapja, amely intézmény a mai napig is áldásosan működik. Az 1896 évi orsz. millenniumi kiállítás alkalmával iparosait a kiállításban való részvételre buzdította és anyagilag is segélyezte, 4 iparossegé-

det pedig, kik a kiállításban munkáikkal résztvettek, saját költségén küldte a kiállítás tanulmányozására.

1896. évben megalakította az ipartestületi betegsegélyző pénztárt, amely intézmény az 1907. évi munkásbiztosítási törvény életbeléptéig működött. 1890. évben id. Fraszt Károly az elnökségről lemondván, helyébe Pávelka Mihály gombkötőmester választatott meg, akinek elnöksége alatt a testület székházat vett. Az elnöki székben 1906. évben Pávelka Mihályt Beer Vince vendéglős váltja fel, majd ennek lemondása folytán Martincsevics Károly könyvkötőmester, aki kezdettől fogva pénztárosa volt a testületnek, kerül az elnöki székbe 1918 okt. 15-ig, utána Ekker Jenő asztalosmester 1919 március 18-ig, azóta a mai napig Tászler Gyula kőfaragómester tölti be ezen tisztet. 1924-ben ünnepelte a testület 30 éves fennállásának jubileumát iparkiállítással egybekötve, amely kiállítás egyike volt a Dunántúl legsikerültebb iparkiállításainak. Ugyanekkor leplezte le a világháborúban elesett helybeli iparoshősöknek emléktábláját, amely alkalommal dr. Grieger Miklós, a kerület országgyűlési képviselője tartotta az emlékbeszédet. A testület jegyzői tisztét 1908 óta Hantz József ipartestületi jegyző tölti be.

Ipartestületi előljáróság Csornán

Csornai iparosok

Balogh János cipészmester, Kossuth Lajos-u. 28.

Baranyai Sándorné nőiszabómester, Árpád-u. 10. A tanoncvizsg. biz. alelnöknője. Iparát helyben tanulta, 1922-ben szabadult fel a szakmában és ugyanekkor megalapította üzemét, ahol 3 tanulót alkalmaz.

Barna Lajos csizmadiamester, Kossuth Lajos-u. 28. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Szent László-társ. tagja. Szül. 1865-ben. Felszabadlut 1881-ben. 1887-ben önállósította magát. 1915—1917-ig szolgálta a hazát. Neje Sötét Ormos Vilma.

Barna Vilma nőiszabómester, Erzsébet-utca 34. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Ipari kiképzését helyben nyerte; felszabadult 1920-ban. Budapesten tökéletesítette szaktudását, melyet arany díszoklevéllel tüntettek ki. 1928 óta önálló. Férje Mendel Gyula szobafestő- és mázolómester.

Berkes Dénes üvegesmester, Erzsébet-utca 13.

Bertha Ferenc bognármester, Kmetty György-u. 14. A tanoncvizsg. biz. alelnöke, az Ipartestület, az Iparos Kör, Kath. Kör, Szent László-társ. stb. tagja. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1900-ban. 1912 óta önálló mester. A háborúban 8 havi frontszolgálat után 63 hónapot orosz fogságban töltött. Neje Odor Anna.

Bolla János ácsmester, Erzsébet-u. Szül. 1867-ben. Felszabadult 1890-ben. 1904-ben önálló lett. A községháza ácsmunkáit ő készítette. 1924-ben a helyi kiállításon ezüstérmet nyert. A tanoncvizsg. biz. elnöke, az Ipartestület, a Kath Kör stb. tagja.

Boros István asztalosmester, Szent László út 36.

Börzsey Aladár lakatosmester, Nász-u.11. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1906-ban, a fémipari szakiskolától képesítést nyert. 1918 óta önálló mester. A világháborúban a fronton harcolt a hazáért. K. cs.-k. tulajdonosa.

Csete József esztergályosmester, Győri-út 16.

Csiba József sütőmester, Erzsébet-u. 79.

Csik Imre asztalosmester, Erzsébet-u. 12. Ipartestületi tag. Szül. 1898-ban. Felszabadult 1915-ben. 1922-ben önállósította magát. Műhelyében 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1916—1918-ig szolgálta a hazát. Neje Rácz Irma.

Csizmadia József szabómester, Fő-tér. Az Ipartestület és a Szent László-társ. vál. tagja, az Iparos Kör stb. tagja. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1896-ban. 1911-ben létesítette üzemét. 1915-ben katonai szolgálatot teljesített. Neje Németh Anna.

Csornai Kőmüves Mesterek Épit. Válla-

lata, Soproni-út 14. Alakult 1927-ben. A Községházát, Postaépületet és több nagyszabású házat építettek.

Czidner József úri- és nőifodrászmester, Kossuth Lajos-u. 112. Üzemét 1923-ban alapította. 1 tanulót foglalkoztat. Önállósítása óta tagja az Ipartestületnek. 1927-ben Czidner Margitot vette nőül.

Czinder János szíjjártómester, Győri-út 1.

Ekker Jenő asztalosmester, Erzsébet-u.

Élő Gyula csizmadiamester, Batthyány Lajos-u. 10.

Fillár György mészárosmester, Erzsébet-utca. Az Ipartestület, a Kath. Kör stb. tagja. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1900-ban. 1928 óta önálló mester. 1914—1919-ig küzdött a hazáért, olasz fogságban a kommunista lázítókat elfogatta, majd Pozsonyban hazafias viselkedése miatt sokat szenvedett. Neje Severla Mária.

Fraszt Károly kékfestő iparosmester, Nász-u. 5. Ipartestületi tag. Szül. 1862-ben. Felszabadult 1880-ban. Bécsben, Németországban és Svájcban működött mint segéd. Üzemét néhai F. Sebestyén alapította 1830-ban. Tőle vette át 1861-ben Károly atyja, Károly, akitől ő 1902-ben vette át. A villanyerőre berendezett műhelyben 2 segéd dolgozik. Neje Ámon Ilona, fia, Károly, a háborúban megsebesült.

Gerencsér László vendéglős, Kossuth Lajos-u. 5. Ipartestületi tag. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1914-ben. 1928-ban önállósította magát. 1915—1918-ig szolgált a háborúban, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje Németh Juliska.

Gombás Sándor vendéglős és szállodás, Erzsébet-u. 2. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz., az Iparos Kör, a Kath. Kör stb. tagja. Szül. 1886-ban. Felszabadult 1900-ban. 1922-ben nyitotta meg üzemét. A világháborúban 48 hónapig a különböző frontokon harcolt. Neje Szalay Ilonka.

Gulyás Mihály ácsmester, Prépost-út 16.

Haluzsán Ferencné szül. Barna Margit sütőmester, József-tér 5. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Kath. Kör stb. tagja. 1915 óta önállóan vezeti üzemét 1 segéddel és 3 tanoncal. Férje 1914—1918-ig szolgálta a hazát, egyszer megsebesült.

Háár Sándor bádogosmester, Győri-út. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Szül. 1899-ben. Felszabadult 1905-ben. Bécsben, Budapesten és helyben végezte szakgyakorlatát. 1926 óta önálló, ugyanez évben a helyi kiállításon elismerésben részesült. 1917—1919-ig fontszolgálatot teljesített. Neje Lang Margit.

Hánes Lajos kéményseprőmester, Nászutca 11. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. és a Kath. Kör tagja. Szül. 1878-ban. 1896-ban szabadult fel. 1903 óta önálló mester. 1914—1917-ig szolgált a háborúban. Neje Varga Erzsébet.

Hegyi János vendéglős, Osli-u. 2. Ipartestületi tag. Szül. 1890-ben. Felszabadult 1909-ben. 1923-ban alapította üzemét, ahol 1 segédet foglalkoztat. 1914—1918-ig harcolt a háborúban. Kitüntetései: II. o. ezüst, bronz vit. é., K. cs.-k., seb. é., 6 éves szolg. ker. Neje Varga Rozália.

Hentz István csizmadiamester, Győri-út 44. szám.

Hoffmann Károly késművesmester.

Horváth Ferenc szíjgyártómester, Erzsébet-u. 21.

Horváth Imre férfiszabómester, Andrássy-út. Tagja az Iparos Körnek. Szül. 1890-ben. Felszabadult 1907-ben. 1927 óta önállóan űzi iparát. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. Fejlövés következtében mint rokkant szerelt le. Neje Kugler Ilona.

Horváth Imre vendéglős, Laky Dömeutca 5.

Horváth István szíjgyártómester, Erzsébet-út 21. A tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1886-ban. 1908-ban önállósította magát. 1916—1918-ig szolgált a hazáért. Neje Marosics Rozália.

Horváth János nőiszabómester, Erzsébet-u. 72.

Imre József férfiszabómester, Deák Ferenc-u. 40. A tanoncvizsg. biz. elnöke, ipartestületi előljáró stb. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1895-ben. 1903 óta önálló mester. Munkáját az 1924. évi kiállításon bronzéremmel tüntették ki. A világháborúban 38 havi frontszolgálata közben kétszer megsebesült. Neje Lampert Anna.

Jakab István kovácsmester, Kossuth Lajos-u. 108.

Jakab Károly úri- és nőifodrászmester, Baross-u. 1. A tanoncvizsg. biz. és a Magyarországi Nyugdíj- és Rokkantegylet helyi elnöke, a Kath. Kör főkönyvtárosa stb. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1899-ben. 1903-ban a budapesti fodrászati versenyen jelesen végzett. 1912-ben önálló lett. Résztvett a világháborúban. A K. cs.-k. tulajdonosa. Neje Fleck Anna.

Janszky József István műszövőmester, Osli-u. 8. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1914-ben. Elvégezte a késmárki szakiskolát. 1926-ban önállósította magát. 1916—1920-ig teljesített katonai szolgálatot. A bronz v. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Kammerer Károly épít. váll., Mikes Kelemen-u. 25. Tel. 95. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1919-ben. Kétszeres oklevele van. Kiállításon áll. oklevelet nyert. 1919 óta önálló. Nevelőintézetek, iskolák stb. építését vezette. A háborúban mint tűzmester szolgált. Neje Wagner Stefánia.

Kertoi Ferenc kőműv. váll., Nász-u. 3.

Özv. Kiss Kálmánné sütőmester, Erzsébet-u. 7. és Andrássy-ut 29. Tel.: 75. A 35

éve fennálló sütődét 1928-ban fix sütődével bővítették ki, melyet Károly és József fiai vezetnek.

Klafszky Emil mészáros- és hentesmester, Szt. István-tér 4. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. és az összes helyi egyletek tagja. Szül. 1899-ben. 1914-ben szabadult fel. Németországban és Ausztriában működött, mint segéd. 1924-ben alapította villanymotorral felszerelt üzemét. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült. Kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. Neje Husz Erzsébet.

Koczor János bádogosmester, Prépost-u. Az Ipartestület, Iparos Kör, a tanoncvizsg. biz. tagja. 1886-ban született. Felszabadult 1902-ben. 1920 óta önálló mester. A világháborúban a fronton védte a hazát. Neje Réfi Margit.

Kokas Ferenc vendéglős, József-tér 1. A tanoncvizsg. biz. elnöke, megyebizottsági tag, a közs. képv. test. tagja, a Vendéglős

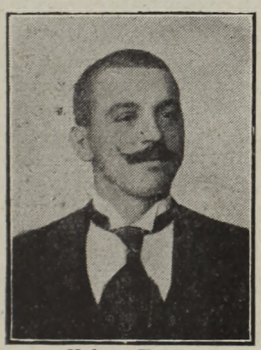

Kokas Ferenc

Iparosok elnöke, a takarékpénztár ig. tagja stb. Szül. 1873-ban. Felszabadult 1890-ben. 1898 óta önállóan űzi iparát.

Kováts István cukrászmester, Erzsébet-utca 67.

Kovács József cipészmester, a Szakoszt. elnöke, Petőfi-tér. Tel. 87. A tanoncvizsg. biz. és a tanoncisk. felügyelő biz. tagja. Szül. 1873-ban. Felszabadult 1890-ben. Berlinben, Hamburgban, Münchenben, Bukarestben stb. szerzett gyakorlatot. 1899 óta önálló. Munkáját a helyi kiállításon arany díszoklevéllel jutalmazták. A bronz vit. é. és K. cs. k. tulajdonosa.

Kovács Lajos asztalosmester, Vásár-tér 5. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1912-ben. 1926 óta önállóan folytatja mesterségét. 1915—1918-ig szolgálta a hazát; a román fronton megsebesült. Neje Hajós Matild.

Krausz Vilmos kávés és szállodás, Szent István-tér 16. Tel. 46. A tanoncvizsg. biz. alelnöke, a vendéglősök pénztárnoka. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1895-ben. 1907-ben létesítette minden komforttal felszerelt üzemét, ahol 5 alkalmazottat tart. A világháborúban az orosz fronton teljesített szolgálatot. Neje Neumann Frida.

Krúg Mihály kefekötőmester, Fő-utca. Tagja az Iparos Körnek. Szül. 1899-ben. Felszabadult 1915-ben. 1927 óta önálló. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje Lovász Szabó Terézia.

Kubalek Károly férfiszabómester, Arany János-u. 2. Szül. 1897-ben. 1915-ben szabadult fel. Budapesten és Komáromban fejlesztette szaktudását, mint segéd. 1923-ban alapította műhelyét, ahol 2 segédet foglalkoztat. Tagja az Iparos Körnek.

Kugler József mézeskalácsosmester, Prépost-u. 30. Ipartestületi tag, az Iparos Kör pénztárnoka, a Jószív és Szent László-egylet vál. tagja. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1897-ben. 1907 óta önálló mester. 70 hónapig orosz fogoly volt. Neje Tóth Rozália.

Kurcsics Géza férfiszabómester, Győri-út. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja. 1882-ben született. Felszabadult 1899-ben. Segédkorában Győrött, Klagenfurtban, Budapesten stb. működött. 1907 óta önállóan dolgozik. Az 1924. évi kiállításon ezüst éremmel tüntették ki. A háborúban 10 havi frontszolgálat után 78 hónapig orosz fogságban volt. Neje Gnér Margit.

Kuthi András kovácsmester, Kmetty György-u. 1. A tanoncvizsg. biz. és az Iparos Kör tagja. Szül. 1898-ben. Felszabadult 1916-ban. 1926 óta önálló mester, 1 tanoncot alkalmaz. Résztvett a világháborúban.

Lakatos János cipészmester, Győri-út.

Lakner Imre vendéglős, Bancsi-u. 20. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a tanoncvizsg. biz., a Kath. Kör tagja. Szül. 1894-ben. Felszabadult 1912-ben. 1923-ban korlátlan italmérési engedéllyel megnyitotta üzemét. 1914—1918-ig az olasz fronton védte a hazát. Neje Czirtem Olga.

Láng József asztalosmester, Arany János-u. 10. Tel. 48. Csornán született 1904-ben. Felszabadult 1922-ben. 1927-ben létesítette 6 HP motorral felszerelt műhelyét, ahol 3 segédet és 1 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, az Iparos Dalárda, Iparos Ifjak Köre, Tűzoltóegylet stb. tagja.

László József úri- és nőifodrászmester, Soproni-út 1. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1897-ben. 1915-ben önálló lett. Résztvett a háborúban; megsebesült; 7 évig orosz fogságban volt. Neje Spiegler Berta. Fia, Ernő, atyjánál tanonc.

Leffler Gábor kalaposmester, Árpád-u. 8. Tel. 68. Ősrégi iparos család sarjadéka; 1628 óta apáról fiúra szállt a kalapos-mesterség. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1903-ban. 1918 óta önálló mester. Szaktudását az 1924. évi kiállításon ezüstérem-

mel tüntették ki. Mint Ipartestületi alelnök az iparosság egyik vezérembere; volt elnöke az Iparos Körnek, a Tűzoltótestület segédtisztje és még számos tisztséget visel. 1914

Leffler Gábor

—1918-ig a különböző frontokon harcolt az ellenséggel. Kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje Matkovics Ilona. Fia, Gábor, atyja iparát tanulja.

Lengyel János asztalosmester, Kmetty György-u. 21. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1917-ben. Mint segéd Bécsben, Lyonban, Bruckban, Stájerben fejlesztette szaktudását. 1925 óta önállóan dolgozik. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Jószív-egylet stb. tagja.

Lengyel Józsefné nőiszabómester.

Liponics Pál úriszabómester, Deák Ferenc-u. 3. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz., az Iparos Kör, a Kath. Kör stb. tagja. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1911-ben. 1919 óta önállóan űzi iparát. Munkáját az 1924. évi kiállításon arany díszoklevéllel jutalmazták. A világháborúban 2 hónapi frontszolgálat után mint 50%-os rokkant szerelt le. Neje Vados Erzsébet.

Lovász Szabó József szabómester, Győri-út. A Szakosztály és a tanonc-vizsg. biz. elnöke, az Ipartestület, az Iparos Kör, a Kath. Kör stb. tagja. Szül. 1873-ban. Felszabadult 1887-ben. Bécsben, Budapesten, Sopronban volt segéd. 1900 óta önálló mester. A világháborúban 42 hónapi frontszolgálatot teljesített; a jub. é. tulajdonosa. Neje Szalay Mária.

Lukács Gizella nőiszabómester, Erzsébet-u. 48. Ipari kiképzését helyben nyerte. 1920 óta önállóan dolgozik 3 tanonccal. Munkáját az 1925. évi kiállításon arany díszoklevéllel tüntették ki. A tanoncvizsg. biz. alelnöke.

Lumpek Ferenc géplakatosmester, Apácautca 3. A csornai prépostság géplakatosa. 1918 óta önálló mester; 3 segédet alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek. Neje Ladocsi Juliska.

Martincsevics Gyula sütő- és cukrászmester, Kossuth Lajos-u. 16. Csornán született 1904-ben. Felszabadult 1923-ban. 1928-ban önállósította magát; üzemében 2 segéd és 1 tanonc működik. Tagja az Ipartestületnek. Neje Tóth Margit.

Mayer Lajos asztalosmester, Arany János-u. 9. Szül. 1869-ben. Felszabadult 1886-ban. 1897-ben létesítette műhelyét, ahol 2 segédet foglalkoztat. Az 1924. évi kiállításon elismerő oklevelet kapott. A Szakosztály elnöke, az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsg. biz. tagja stb. Neje Horváth Petronella.

Moizák Gyula fodrászmester, Győri-út 1.

Nagy Dávid épület- és bútorasztalosmester, Erzsébet-u. 42. Ipartestületi tag. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1902-ben. Budapesten, Bécsben stb. működött mint segéd. 1913 óta önállóan dolgozik. A járásbírósági épületet és belső berendezését ő készítette. Az 1924. évi kiállításon arany oklevelet nyert. A világháborút a fronton töltötte; kétszer megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje Mikó Margit.

Nagy István kocsigyártómester, Nász-u. 6. A tanoncvizsg. biz. elnöke, az Ipartestület és a Kath. Kör tagja. Szül. 1877-ben. Felszabadult 1896-ban. 1904-ben önállósította magát. Villanyerőre berendezett műhelyében 2 segédnek és 1 tanoncnak ád munkát. A helyi kiállításon 1924-ben arany díszoklevelet nyert. a világháboruban az orosz fronton védte a hazát. Neje Horváth Veronika.

Dr. Nagy Károly malomtulajdonos. Honvéd-u. 41.

Nágl Sándor kávés, Erzsébet-u.

Nemes Károly vendéglős és mészárosmester. Vasuti vendéglő. Szül. 1887-ben, felszab. 1894-ben. 1917-ben létesítette üzemét. Arany díszoklevelet kapott az 1924. évi kiállításon. Az Ipartestület, a Tanoncvizsgáló bizottság, a Kath. Kör stb. tagja. Neje: Papp Klári.

Neppel Dezső cukrász- és mézeskalácsosmester, Győri-út 18. A Tanoncvizsg. bizottság, a Kath. Ip. Ifjak stb. tagja. Szül. 1898-ban, felszab. 1916-ban. 1925 óta önállóan dolgozik. Szaktudását dicsérő oklevéllel tüntették ki. 1916—1918-ig harcolt a hazáért. Mint rokkant szerelt le. Neje: Schügerl Ilona.

Neubauer József bádogosmester, Arany János-u. 2. Az Ipartestület és a Tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Szül. 1888-ban, felszab. 1906-ban. 1920-tól, mint önálló mester dolgozik. A háborúban 48 hónapig a fronton védte a hazát, többször sebesült. Neje: Vittmann Sarolta.

Németh István kőművesmester, Kőfalvi-u. 14. Ipartestületi tag. Szül. 1897-ben, felszabadult 1913-ban. 1925 óta önálló mester; 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 1915—1920-ig szolgálta a hazát, mint 50%-os rokkant és mint a kisezüst v. é.

és K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le. Neje: Nagy Teréz.

Németh József mechanikus és villanyszerelő mester, Baross-u. 11. Az Ipartestület, a Tanoncvizsgáló bizottság, a Kath. Kör, a Szent László Társ. tagja. Szül. 1899-ben, felszab. 1920-ban. 1925-ben létesítette üzemét. 1917—1918-ig szolgálta a hazát.

Nyomda és Lapkiadó, *Eigner Géza*, Szt. István-tér 9. Tel. 88. Eigner Géza ujságíró 1881-ben született, 1928 óta önállóan vezeti villanyerőre berendezett üzemét. Helyben az összes nyomtatványokat ő készíti. A Rábaközi Sportegylet ügyv. elnöke, a Keresk. Társ. örökös tiszteletbeli tagja,

Odor Gábor lakatosmester, Pázmány-u. 16. A Tanoncvizsg. bizottság és az Iparos Kör elnöke, az Ipartestület előljáró tagja, községi képv. stb. Szül. 1886-ban, felszab.

Odor Gábor

1902-ben. 1910-ben önállósította magát. 1924. évi kiállításon arany díszoklevelet nyert. A világháborúban egyszer megsebesült, bronz vitézségi érem és K. cs.-k tulajdonosa. Neje: Dreisziger Erzsi.

Payr Gusztáv bádogosmester és szerelő, Erzsébet-u. 69. A Képviselő Testület és az Ipartestület tagja, a Tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Szül. 1874-ben, felszab. 1888-ban. 1893-ban Németországba és Svájcba küldték ki ösztöndíjjal. 1899-ben önállósította magát, 1904-ben bronzérmet, 1924-ben arany díszoklevelet, 1925. évi kiállításon bronzérmet nyert. Résztvett a világháborúban. Neje: Durcsányi Erzsi.

Ifj. Párcz István kőművesmester, Nász-utca 55.

Polgár Lajos órás- és ékszerészmester, Győri-u. 1. Az Ipartestület, a Tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Kör stb. tagja. Szül. 1896-ban, felszab. 1910-ben, 1926 óta önállóan vezeti üzemét, melyet atyja, Ferenc, aki az 1896. évi mill. kiállításon sikert aratott saját találmányú villanyórájával, 1891-ben alapított. Munkájáért miniszteri dícsérő oklevelet is kapott. 1915—1918-ig szolgálta a hazát, megsebesült, kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., vas érdemkereszt, sebesülési érem tulajdonosa. Két éve nős. Egy fia van.

Rácz János kovácsmester, Laky Döme-u. 27. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Temetkezési Egylet tagja. Szül. 1899-ben. felszab. 1915-ben. 1923 óta önállóan folytatja mesterségét. 1917—1921-ig szolgálta a hazát. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Boda Margit.

Schubert Emilné női kalapos, Szt. István-tér 9.

Schugerl Mátyás mérleg- és épületlakatosmester, Erzsébet-u. 12. Szül. 1863-ban, felszab. 1881-ben. 1888-ban önállósította magát. 1893-ban résztvett a csikágói kiállításon, 1900-ban a soproni iparkamara ösztöndíjával a párisi kiállításra küldték ki, a soproni kiállításon elismerő oklevelet kapott. A Tanoncvizsgáztató bizottság vasipari elnöke, az Ipartestület, az Iparos Kör, a Kath. Kör stb. tagja.

Sléber András kötélgyártómester, Arany János-u. 58. Szül. 1872-ben, felszab. 1886-ban. 1898-ban létesítette műhelyét. 1924-ben arany díszoklevéllel tűntették ki. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Tanoncvizsgáztató bizottság és a Szt. László egylet tagja. Neje: Takács Teréz.

Somogyi Dezső fényképész, Erzsébet-u. 9.

Spielmann Dávid cipőfelsőrészkészítőmester, Kossuth Lajos-u. 17.

Stern Viktor órásmester, Erzsébet-u. 9.

Sulczbeck Zoltán épület-üvegesmester, Szt. István-tér 14.

Székely Antal kovácsmester, Kossuth Lajos-u. 14.

Szücs Ferenc férfiszabómester, Nász-u. 8.

Szücs István bognármester, Szt. Antal-utca 42. Szül. 1869-ben, felszab. 1890-ben. 1918-ban önállósította magát. 1904-ben a soproni kiállításon díszoklevelet és bronzérmet, 1924-ben a helyi kiállításon arany díszoklevelet nyert. Az Ipartestület, a Tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Kör és a Szt. László Társulat tagja. Neje: Boda Mária.

Taszler Gyula

Taszler Gyula kőfaragómester, Baross-utca 4. 1878-ban szül., 1896-ban szab. Budapesten mint üzletvezető működött. 1911-ben alapította üzemét. Művészi mun-

káiért keresk. és ip. kam. n. érem, díszoklevél és aranyéremmel kitüntetve. Iposz társelnök, S. vm. ipt. szöv. alelnök, ip. kam. r. tag, Csorna város képtest. tagja és számos egy. vál. tagja.

Tián Vendel férfiszabómester, Erzsébet-utca 52. Szül. 1895-ben, 1911-ben szabadult fel. Bécsben és nagyobb magyar városokban működött, mint segéd. A vesz-

Tián Vendel

prémi kiállításon 1924-ben kitüntették. 1928-ban önálló lett. 1915—1918-ig frontszolgálatot teljesített. Kitüntetései: 2 kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. Neje: Horváth Anna.

Tóth István lakatosmester, Kossuth Lajos-u. 2. Szül. 1877-ben, felszab. 1896-ban. Budapesten és Bécsben működött, mint segéd. 4 hónapig a világkiállításon dolgozott. 1903 óta önálló mester. Az Ipartestület, a Tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör és a Kath. Kör tagja. Neje: Bella Erzsébet.

Tóth János géplakatosmester, Erzsébet-u. 84. Tagja az Ipartestületnek és a Tanoncvizsg. bizottságnak. Szül. 1882-ben, felszab. 1901-ben. 1913 óta önálló, villanymotorral felszerelt üzemében 2 segéd és 3 tanonc dolgozik. 1915—1918-ig a fronton védte a hazát. Neje: Nagy Erzsébet.

Tóth József kosárfonómester, Kossuth Lajos-u. 16. Az Iparos Kör és a Dalárda elnöke, az Ipartestület tagja. Szül. 1883-ban. felszab. 1900-ban. 1908-ban önállósította magát. Arany díszoklevéllel tüntették ki az 1924. évi kiállításon. 1914—1918-ig a fronton szolgált, kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Sipőcz Anna.

Tóth Nándor szobafestő- és mázolómester, Erzsébet-u. A Tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, az Ipartestület, az Iparos Kör, a Kath. Kör, a Temetkezési Egylet stb. tagja. Szül. 1875-ben, felszab. 1894-ben. 1919 óta önálló mester. 1915—1918-ig az orosz fronton védte a hazát. Neje: Fucsek Mária.

Turi Vince bognármester, Prépost-u. 4. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Tanoncvizsgáztató bizottság stb. tagja. Szül. 1884-ben, felszab. 1901-ben. 1911-ben önálló lett, 1 tanonccal dolgozik. 1924-ben a helyi kiállításon elismerő oklevelet kapott. 1914—1918-ig az orosz és a román fronton küzdött a hazáért. Neje: Király Anna.

Ujhegyi Béla csizmadiamester, Erzsébet-u. 72.

Ungár Adolf sütőmester, Nász-u. 27—29. A Tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Szül. 1874-ben, 1890-ben szabadult fel. 1899-ben létesítette műhelyét. A keszthelyi kiállításon díszszallaggal tüntették ki. Résztvett a világháborúban. Neje: Wolf Etelka.

Vados Imre cipészmester, Győri-út 1.

Vados Kálmán cipészmester, Andrássy-utca 43.

Vados Pál fodrász, Szt. István-tér 9.

Vajda Boldizsár szobafestő- és mázolómester, Kossuth Lajos-u. 37. Az Iparos Kör könyvtárosa, az Ipartestület és a Kath. Kör tagja. Szül. 1891-ben, felszab. 1908-ban. 1913-ban önállósította magát. 1924-ben a helyi kiállításon bronz oklevéllel tüntették ki. A szakmán kívül a címfestésben és a szobrászatban is nagy gyakorlata van. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Árvai Teréz.

Varga Gyula kovácsmester, Andrássy-utca 19.

Varga József csizmadiamester, Kmetty György-u. 8.

Varga Mihály géplakatosmester, Erzsébet-u. 19. Szül. 1903-ban, 1921-ben szabadult fel. 1928-ban önálló lett; villanyerőre berendezett műhelyében 2 tanonccal autó- és gépjavításokat készít. Tagja az Ipartestületnek.

Varga Pál órás- és ékszerészmester, Erzsébet-u. 19. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Kath. Kör tagja. 1890-ben született, felszab. 1909-ben. Bécsben, Pápán praktizált. 1914-ben alapította üzemét. Szaktudását a Magyar Órások Országos Szövetsége arany díszoklevéllel tüntette ki. Résztvett a világháborúban. Neje: Neuvirth Erzsébet.

Varga Sándor bognármester, Laky Dömeutca 26. Csornán született 1904-ben, ugyanitt szabadult fel 1922-ben. Mint segéd a fővárosban dolgozott 1926 óta önálló mester. Tagja az Ipartestületnek, a Tanoncvizsgáztató bizottságnak és az Iparos Ifjak Körének.

Veliki György sütőmester, Deák Ferenc-utca 74. Szül. 1887-ben, felszab. 1904-ben. Magyarországon és külföldön szerezte szakismeretét. 1923-ban önálló lett. Az Ipartestület, a Tanoncvizsgáztató bizottság és az Iparos Kör tagja. Neje: Kosztelny Anna.

Vég Imre cipészmester, Erzsébet-u. 8.

Vizler Alajos asztalosmester, Nász-u. 15. Csornán született 1893-ban, felszab. 1910-ben. 1922-ben önállósította magát. 2 se-

gédet foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és a Tanoncvizsgázó bizottságnak.

Vizler János hentes- és mészárosmester, Andrássy-u. 26.

Weiler Samu bádogos- és szerelőmester, Erzsébet-u. 11. A Tanoncvizsg. bizottság alelnöke, az Ipartestület tagja. Szül. 1876-ban, felszab. 1890-ben. Bécsben, Budapesten stb. működött, mint segéd. 1900 óta önállóan űzi iparát 1 segéddel és 1 tanonccal. 1915—1918-ig az olasz és orosz fronton harcolt. Neje: Kura Rozália.

Wennesz Imre vendéglős, Deák Ferenc-u. 18. Szül. 1861-ben Koroncón, ahol mint mészáros szabadult fel. Vendéglőjét saját erejéből létesítette és a vezetést maga látja el. Tagja az Ipartestületnek és a Kath. Körnek. Neje: Radics Antónia.

Winkler Hermann hentes- és mészárosmester, Szt. István-tér.

Winkler Mór cipészmester, Andrássy-utca 14.

Wittmann Árpád órás- és ékszerészmester, József-tér 8.

Zollner Jenő gépészmérnök, szarúesztergályosmester. A budapesti Mérnökkamara, az Ipartestület és a Keresk. Egyletének tagja. Szül. 1880-ban. Villanyerőre berendezett üzemét 1928 óta önállóan vezeti. 4 segéddel és 2 tanonccal pipa, szopóka és meggyfabot esztergályozást készít. A világháborúban szolgált. A koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. Neje: Berger Ilona.

CSÖGLE

Baráth Zoltán asztalosmester. 1897 óta gyakorolt iparában, 1908-ban önállósította magát. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. A világháborúban az orosz és román fronton harcolt.

Biró Sándor cipészmester. Iparában, melyet 1912 óta űz, 1925-ben lett önálló. Az Ipartestület tagja. Mint segéd Jánosházán, Keszthelyen és Budapesten szerzett gyakorlatot. A világháborúban 6 hónapig volt az olasz fronton.

Borbély Sándor kocsmáros. Mint segéd Szombathelyen, Győrött és Budapesten szerzett gyakorlatot. 1925-ben önállósította magát. 1928 óta az Ipartestület tagja. A világháborúban 28 hónapig volt a fronton, megsebesült. Bronz v. érme és K. cs.-k.-je van.

Gibicser Károly kőmüvesmester. Iparát már 26 éve űzi, 1922 óta önálló mester, 1924 óta az Ipartestület tagja, 1 segédet foglalkoztat. A világháborúban 39 hónapig volt a fronton, sebesült.

DÁG

Baumann Antal cipészmester. Iparát 1919 óta gyakorolja, 1927-ben lett önálló és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület tagja.

Chalupa József sütőmester. 32 éve működik ipara terén, 1915 óta önállóan. Ipartestületi, szakosztályi tag.

Csiffary Ferenc cipészmester.

Péter György asztalosmester. Iparában 1928 óta működik. 1925-ben önállósította magát. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Putz Ágoston vendéglős, az ipartestület előljárósági tagja. Üzletét 1905-ben alapította. A magyarországi rokkant egylet tagja.

Schmera János asztalosmester. Az 1919 óta folytatott iparában 1926 óta önálló. Az ipartestület tagja.

Viezner Mihály kovácsmester.

DECS

Káh János úriszabómester. Szül. 1904-ben, szabadult 1919-ben. 1924-ben alapította jelenlegi üzletét, amelyben 1 segédet foglalkoztat. Nős, neje Schlotthauser Erzsébet. Az Ipartestület és a ref. Olvasó Kör tagja.

Lengyel Sándor vendéglős.

Major György kovácsmester. Szül. 1880-ban, felszabadult 1897-ben, mint segéd Pécs, Székesfehérvár és Szekszárd nagyobb üzemeiben dolgozott. 1924 óta önálló. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, a Kath. Kör és a Polgári Kör tagja. 1914—1918-ig katonáskodott. Neje, Rutterschmidt Teréz.

Nagy József asztalosmester. 29 éve működik iparában. 1926-ban önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Fia János is az asztalosipart tanulja. A világháborúban 33 havi szerb, román és orosz frontszolgálatot teljesített. Vöröskereszt bronzérme van.

Ifj. Perity István vendéglős.

Schlotthauer Mihály szabómester.

Szerletics János hentes- és mészárosmester.

Török József pékmester. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a megyei iparos szövetkezet tagja. 1914—1919-ig szolgált a világháborúban. Szül. 1884-ben, szabadult 1900-ban. Mint segéd Szekszárdon, Kalocsán, Kaposváron stb. dolgozott. Neje Hanus Juliánna.

DEVECSER

A devecseri járási Ipartestület, amelyhez Ajka, Ajkarendek, Apácatorna, Adorjánháza, Alsóiszkár, Bodé, Csögle, Devecser, Doba, Kisszőllős, Padrág, Somlószállás stb. községek tartoznak, 720 tagot számlál. Az alkalmazott segédek száma: 176, a tanoncoké: 48. A testület elnöke: Böröcz János szabó, jegyzője: Winkle Ferenc ny. körjegyző. A Szakosztályok elnökei Horváth Lajos szabó, Nemes Dezső kovács, Szalay József csizmadia, Kelemen Sándor cipész, Rupert Jenő lakatos, Baják Béla asztalos, Kardos István bognár, Sárközy Antal mészáros, Varga Ferenc kőműves, Schäffer Dezső bádogos, Süttő János molnár, Grünwald Lipót borbély, Telegdy Imre órás, Tóth József vendéglős, Szücs József cserepes, Szücs Gyula ács.

Ács Antal bognármester, Fehértó-u. 6. 1894-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a mester- és tanoncvizsgáztató bizottság és a Kaszinó tagja.

Baják Béla asztalosmester, Eszterházytér 3. Az Ipartestület elöljárója, 24 évig volt községi képviselő és elöljáró stb. Üzeme 1864-ben alapíttatott, 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett.

Bartók Gyula fodrászmester, Bem-u. 6. 1924-ben önállósította magát, 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek, a tanoncvizsgáztató bizottságnak és a Kath. Legényegyletnek tagja. A világháborúban a szerb fronton küzdött.

Bauer Ferenc kőművesmester.

Bálizs Ferenc lakatosmester.

Benczik Gyula hentes- és mészárosmester, Miska-u. 27. Üzemét 1898-ban alapította, 1 tanoncot foglalkoztat, a világháború több frontján küzdött. Károly cs.-kereszt, kisezüst és a bronz vitézségi érem tulajdonosa.

Békefi Gyula kefekötőmester, Damjanich-u. 5. 35 éve működik az iparfejlesztés terén. 1910-ben alapította üzemét, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek az alapítása óta tagja, 1926-tól alelnöke, Kath. Legényegylet, Iparos Ovasókör, Dalárda és Lövölde tagja. A világháborúban az orosz fronton küzdött, hol fogságba esett, melyben 45 hónapig sinylődött.

Békefi Gyula

Bognár Gyula felsőrészkészítőmester.

Bognár József cipészmester.

Böröcz János szabómester. Huszonkilenc éve működik iparában, 1912-ben önállósította magát, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1924 óta tagja és alelnöke az Ipartestületnek, majd 1926-tól elnöke. Az Iparos Olvasókör, Polgári Lövölde, Dalárda, községi képviselőtestületnek tagja. A világháborúban 44 havi frontszolgálata volt. Kitüntetve bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszttel.

Böröcz János

Bukos Ernő szabómester.

Buzás Imre cukrász- és mézeskalácsosmester, Baross-u. 10. Üzeme 60 éve fennáll, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek tagja. Az orosz és olasz fronton 22 havi frontszolgálata volt, kétszer sebesült. Vas érdemkereszt, Károly cs.-kereszt és sebesülési éremmel kitüntetve.

Csapó József cipészmester.

Diósy Nándor asztalosmester, Klapka-u. 18. A község részére épület-, bútor- és egyéb munkákat készített. Üzeme 1874-ben alapíttatott. 2—4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A világháborúban résztvett.

Dukán Imre csizmadiamester, Briskay-u. 17. Mint segéd számos nagyvárosban dolgozott, 1922-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek és a Legényegyletnek tagja.

Eisler Antal kádármester, Hunyady-u. Budapest, Wien, Veszprémben szerzett gyakorlattal 1918-ban önállósította magát. Az Ipartestületnek tagja. A világháborúban résztvett.

Erdélyi Márton szálloda- és vendéglő-

tulajdonos, Vasut-u. 5. Hat éve működik iparában. Az Ipartestület tagja. A világháborúban résztvett. József főherceg saját-kezű írásbeli elismerése, a nagy- és kisezüst, bronz vitézségi és sebesülési érem kitüntetések tulajdonosa.

Fábián József hentes- és mészárosmester, vendéglős, Kossuth Lajos-u. 9. 1923-ban önállósította magát, 4 alkalmazottat foglalkoztat, 3½ HP villanymotor hajtja az üzem gépeit. Az Ipartestület és számos egyesület tagja. A világháborúban résztvett és ki lett tüntetve.

Fehér István asztalosmester.

Gaál István csizmadiamester, Vásárhelyi-utca 3. Az Ipartestületnek és még számos egyesületnek tagja. Üzemét 1920-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az orosz, olasz és szerb fronton harcolt ; a bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Gazdag Gyula szabómester.

Grünwald Lipót fodrászmester.

Horváth Ferenc asztalosmester.

Horváth József mechanikusmester, Sümegi-út 1. Üzeme, amelyet 1928-ban alapított, Deák-tér 15. sz. alatt van. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A gépeket 1½ HP motor hajtja. Az Ipartestületnek tagja. A világháborúban résztvett.

Huss Ferenc nyomdászmester, Klapka-utca 16. Az Ipartestületnek és a Tűzoltótestületnek tagja, a Devecseri Ujság szerkesztője és kiadója. 1918 óta önálló, 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az orosz fronton harcolt. A nagy- és kisezüst vit. érem, K. cs. k. tulajdonosa.

Imre Károly cipészmester, Briskay-u. 13/b.Mint segéd Pápán és Győrött dolgozott, 1919-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek, Legényegyletnek és a tanoncvizsg.-bizottságnak tagja.

Kerék János vendéglő- és szállótulajdonos, Vasút-u. 2. Üzemét 1925-ben alapította, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, szombathelyi szakosztály, Polgári Lövölde és Polgári Olvasókör tagja. A világháborúban 31 havi frontszolgálata alatt kisezüst, bronz vit. érem és K. cs. k.-tel kitüntetve.

Kiss József cementárukészítőmester. 29 éve működik iparában, 18 éve önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja. A világháborúban résztvett.

Kocsis T. Ambrus bognármester, Arany János-u. 1. Pápán és Veszprémben dolgozott a szakmájában és 1924-ben alapította üzemét. 1 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek tagja. A világháborúban harcolt.

Kovács István lakatosmester, Pápai-út 4. Mint segéd Linz, Wien, Berlin, Prága, Drezda, Moson és Budapesten dolgozott. Iparában 50 éve működik. 1893-ban lett önálló. 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület megalakulásában tevékeny részt vett, annak első elnöke volt 1925-ig, jelenleg számvizsgálója, számos ipari és társadalmi egyesületnek tagja.

Lampe Zoltán órásmester.

Machalik Lajos sütőmester, Baross-u. 5. Üzemében, melyet 1904-ben alapított, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke, stb. A világháborúban résztvett.

Mandl Jenő asztalosmester.

Mautner Izidor bádogosmester, Szent István-u. Harminc éve dolgozik iparában, 1908-ban vette át üzemét, melyet atyja már 1884-ben alapított. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Lövölde és a Devecseri Kaszinó tagja. A világháborúban 36 havi frontszolgálata volt.

Mecsnóber Géza asztalosmester.

Molnár Ferenc cipészmester, Klapka-u. 10. Számos nagy városban fejlesztette szakismeretét. 1912-ben alapította üzemét, 3 segédet, 1 tűzőnőt és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és még számos ipari egyesületnek tagja.

Molnár Ferenc szabómester.

Nagy József kovácsmester, Arany J.-u. 7. Az Ipartestületnek választm. tagja, a tanoncvizsg.-bizottság alelnöke, a Legényegylet pénztárnoka. 1909 óta önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Nagy Mihály mérlegkészítő- és gépjavítómester, Klapka-u. 12. 1911 óta dolgozik iparában, 1920-ban alapította üzemét, egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek, az Olvasókörnek és a Polg. Lövölde tagja. Az orosz fronton harcolt, 12 hónapig fogságban volt.

Nemes Dezső kovácsmester.

Németh János hentes- és mészárosmester, Bencze-u. 3. Iparában 1911 óta működik, 1927-ben önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Polg. Lövölde és a Kath. Legényegylet tagja. A világháborúban harcolt. K. cs.-k. és bronz vit. érem tulajdonosa.

Némethy Lajos asztalosmester, Lantosköz 4. Üzemét 1919-ben alapította. 1—2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat, a gépeket egy 5½ PH elektromotor hajtja. Az Ipartestület, tanoncvizsgáztató-bizottság, Polgári Lövölde, Petőfi-egyesület és Dalosegyesület tagja. A világháborúban 41 havi frontszolgálata volt. K. cs.-k. tulajdonosa.

Nyakas Ferenc felsőrészkészítőmester, Damjanich-u. 9. Mint segéd Székesfehérváron, Veszprémben és Nagyszombatban dolgozott, 1921 óta önálló. 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, Legényegylet és Dalárda tagja. A világháborúban harcolt.

Pék Antal szoba- és címfestőmester, Deák-tér. A környékbeli templomok, iskolák és községházak festését készítette. 1918-

ban önállósította magát. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és még számos egyesületnek tagja. A világháborúban 28 havi frontszolgálat jutalmául számos harctéri vit. éremmel lett kitüntetve.

Poor János fodrászmester, Hunyadi-u. 29. Iparában 19 éve dolgozik. 1924-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek 1924 óta tagja.

Pölöskey István vendéglő- és szállótulajdonos, Petőfi-tér. Üzemét 1926-ban alapította, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek, Kath. Legényegyletnek és a Polgári Olvasókörnek a tagja. A világháborúban az olasz fronton harcolt.

Priviczer Lajos molnármester, Széchenyi-utca 9. Gr. Eszterházy-uradalom malmának vezetője. Az Ipartestület, tanoncvizsgáztató-bizottság, Polgári Kör, Kath. Legényegylet és a Polgári Lövészegylet tagja. A világháborúban hosszabb ideig harcolt, háromszor sebesült.

Réder Imre csizmadiamester, Briskay-u. 20. Iparában 1898 óta dolgozik. Édesapja műhelyében tanult. 1918-ban önállósította magát, 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Kath. Legényegyletnek, a Polg. Lövészegyletnek tagja, a járási szakcsoport vezetője. Lelkes harcosa az iparos érdekeknek.

Sall József asztalosmester, Rozgonyi-köz. Az Ipartestület, Polgári Lövölde tagja, a Kath. Legényegylet elnöke. 1925-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborút az orosz fronton küzdötte végig.

Sas Gábor fodrászmester, Hunyadi-u. 14. Mint segéd Szigetváron, Pécsett és Budapesten dolgozott. 1910-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja. 1903-ban munkáiért díszoklevéllel lett kitüntetve. A világháborúban résztvett.

Schäffer Dezső bádogosmester, Kossut-Lajos-u. 1. Iparában 37 éve dolgozik. 1904-ben alapította üzemét, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja, a bádogosszakosztály elnöke. A világháborúban 30 havi frontszolgálatot teljesített.

Siklós Géza fényképész, Bem-u. 2/a. Iparában 21 éve önálló, 1 segédet foglalkoztat, 2 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a Polgári Olvasókör, a Polgári Lövölde és az Iparos Dalárda tagja. A világháborúban 33 havi frontszolgálata volt, háromszor sebesült. A K. cs.-k., kisezüst, bronz vit. és sebesülési érem kitüntetéseket kapta.

Simon Sándor és fia Simon László, sütőmester, Szent István-utca 9. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet, a Polgári Lövölde és a Polgári Olvasókör tagja. Üzemét 1917-ben alapította, 1 tanoncot foglalkoztat.

Süttő Testvérek malomtulajdonosok. Az üzemet atyjuk alapította 1867-ben, 2 segédet foglalkoztatnak. A malom egy 20 HP Diesel-motorral van felszerelve. Az Ipartestület, a Polg. Olvasókör, a Kath. Olvasókör, a Kath. Legényegylet, a Lövölde tagjai, stb. A világháborúban résztvettek.

Szalay Antal bognármester, Deák-tér 12. Iparát 1883 óta folytatja. 1893-ban önállósította magát, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek választmányi tagja, városi képviselő, stb.

Szalay József cipészmester, Damjanich-utca 9. Mint segéd Budapesten, Prágában, Szombathelyen és Sárváron dolgozott. 1926-ban önállósította magát, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató-bizottság, a Polgári Olvasóegylet tagja, stb. A világháborúban résztvett és a K. cs.-k., kisezüst, bronz és sebesülési érem kitüntetéseket kapta.

Telegdy Imre órásmester.

Tihanyi Gyula szabómester, Baross-u. 11. Üzemét 1908-ban alapította, 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 1898 óta tagja, az elöljáróság tagja és a tanoncvizsgáló-bizottságnak alelnöke. A világháborúban hosszabb ideig szolgált.

Tóth József vendéglős.

Törpe Kálmán szíjgyártómester.

Vandra István cipészmester.

Varga Ferenc kőművesmester, Fehértó-u. 10. Az Ipartestület, az Iparos Olvasókör, a Kath. Legényegylet, a Daloskör tagja és a kőműves-szakosztály elnöke. 1907-ben önállósította magát, 2—4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. A világháborút végigküzdötte.

Varga Ferenc szabómester.

Varga József lakatosmester és szikvízgyártó, Klapka-u. 5. Iparában 30 éve dolgozik. 1912-ben alapította üzemét, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek választmányi, a tanoncvizsgáló- és a műhelyvizsgáló-bizottság, továbbá a Polgári Lövészegylet és az Olvasókör tagja. Az orosz fronton 24 hónapig küzdött.

Venczel Károly kéményseprőmester, Ujtelep. Mint segéd Veszprémben és Zalaegerszegen dolgozott. 1918-ban önállósította magát, 1—2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja, stb. A világháborúban hosszabb ideig harcolt, háromszor sebesült.

Zienits Sándor kovácsmester, Damjanich-utca. Üzemét 1906-ban alapította, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1900-ban lóvasalási díszoklevéllel lett kitüntetve. Az Ipartestületnek, a Kath. Legényegyletnek, az Olvasókörnek, a Polg. Lövöldének tagja és a tanoncvizsgáztató-bizottságnak felügyelő tagja. A világháborúban 37 hónapi frontszolgálatot teljesített.

DÉG

Badáczy Ferenc borbély- és fodrászmester, Kereszt-u. Saját háza van és önálló üzeme 1919 óta. A szakmában 1907 óta működik, mint segéd Enyingen, Jánosfalván és Szeren működött. Az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig volt a fronton, kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje van.

Horváth István cipészmester, Közép-u. 1909 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten működött. Felsőrészkészítő tanfolyamot végzett. Egy segédet tart. 1920 óta van önálló üzlete. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig szolgált, az olasz és román harctéren volt. Van kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése.

Kava István kovácsmester, Kereszt-u. Saját házában önálló üzeme 1920 óta áll fenn. 1904 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Budapest és környékén fejlesztette ipari szaktudását. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig volt bevonulva, 31½ hónapi harctéri szolgálatot teljesített. K. cs.-k.-je van.

Kókány Ferenc úri- és nőicipészmester, Kereszt-u. 257. Önálló üzeme van 1923 óta és saját háza. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A szakmában 1910 óta dolgozik, mint segéd Enyingen és helyben szerzett gyakorlatot. 1916-ban vonult be és 17 hónapig volt a harctéren. Kétszer megsebesült és fogságba került. Kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-k. kitüntetése van.

Mischenbach Gyula géplakatos.

Sipos Sándor épület- és bútorasztalosmester, Kereszt-u. Saját háza és önálló üzlete van 1920 óta, de 26 éve működik a szakmában. Budapesten a Thék- és Lingel-cégeknél szerzett gyakorlatot. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig szakaszvezető volt az olasz harctéren. K. cs.-k.-je van.

Ifj. Tüdő Mihály mészáros- és hentesmester. Saját háza van. Üzletét édesapja, Mihály alapította 1919-ben. Fia 1927-ben vette át. Édesapja a Máv. alkalmazottja volt 24 évig. Az Iparos Kör és Betegsegélyző tagja, hasonlóképpen az Ipartestületnek.

Veszelyi Károly kádármester, Közép-u. 1897—1900-ig tanonc volt Budapesten. Mint segéd Budapesten és Veszprémben a püspöki pincemesternél és helyben atyja üzemében szerzett gyakorlatot. Kádármesteri tanfolyamot végzett. Az Ipartestület választmányi tagja. Tűzoltóparancsnok. 1914—1918-ig az 5. hadsereg szakmunkáscsoportjánál volt. Vas érdemkereszt kitüntetése van.

Weisz Mihály férfiszabómester, Enyingi-u. Saját háza és önálló üzlete van 1919 óta. A szakmában 1901 óta tevékenykedik. Mint segéd Tolnanémedin, Sárbogárdon és Székesfehérváron szerzett gyakorlatot. Az Iparos Kör tagja. 6 hónapig volt a fronton, 18 hónapig pedig orosz hadifogságban szenvedett.

DOMBÓVÁR

Árvai Ferenc borbély- és fodrászmester.

Balázs József cipészmester, Erzsébet-u.

Baumgárt János kőműves- és ácsmester.

Beck György borbély- és fodrászmester.

Bernát Gáspár épület- és bútorasztalosmester, Hunyadi-tér 18. Szül. 1893-ban, felszab. 1909-ben. A főváros elsőrendü cégeinél működött mint segéd. 1920-ban alapította villanymotorral felszerelt műhelyét, ahol 4 segéddel dolgozik. Tagja a vizsgáztató bizottságnak.

Bernáth János asztalosmester, Teleky-u. 13. Tel. 110. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Tanoncvizsgáztató bizottság és számos kultúrális és hazafias egylet tagja. Szül. 1881-ben, felszab. 1899-ben. 1904-ben önállósította magát, modern, villanyerőre berendezett műhelyében 12 alkalmazottat tart. 1915-től 28 hónapig az olasz fronton harcolt. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Simon Erzsébet, fia, József, atyja üzemében működik.

Bérdy János építőmester, Baross-u. 2. Egyik alapítója és volt elnöke az Ipartestületnek, a Képviselőtestület volt tagja,

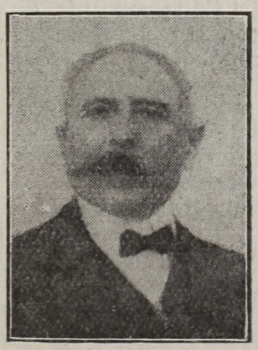

Bérdy János

volt törvényszéki hites szakértő, a Tolna és Vidéke Tak. Pénztár igazgatósági tagja stb. Szül. 1845-ben, 1867-ben Budapesten nyert képesítést. 1869 óta önálló mester. A város egyik legrégibb és általános köztiszteletnek örvendő iparosmestere. Neje : Fuksz Antónia.

Biczó József cipészmester, Hunyadi-tér 25. A kaposvári Dalárda aktív tagja. Szül. 1900-ban, felszab. 1916-ban. 1928-ban önállósította magát. 1922—23. évben a nemzeti hadseregben szolgált.

Blum Lajos képesített kőműves- és ácsmester, Kossuth Lajos-u. 53. Ipartestületi tag, Szül. 1883-ban. Mint ács 1909-ben, mint kőmíves 1919-ben nyert képesítést. 1919-ben önálló lett. A budapesti M. T. K.

Clubház és több nagyszabású épület szakmunkáit készítette. A világháborúban $3^1/_2$ évet a szerb és olasz fronton töltött, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Berta Juliánna.

Blum Lajos

Bruckmann Lajos asztalosmester, Bezerédy-u. 4. Az Asztalosmesterek Országos Szövetsége helyi csoportjának titkára, a Kath. Legényegylet és Olvasó Kör tagja. Szül. 1895-ben, felszab. 1911-ben. 1921 óta önálló mester. Villanymotorral felszerelt műhelyében 4 segédet és 2 tanoncot tart. Nevéhez fűződnek a M. Kir. Adóhivatal, a helyi reálgimnázium stb. épület és berendezési munkái. Résztvett a világháborúban. Neje: Horváth Mária.

Cser József lakatosmester, Andrássy-u. 2. Tel. 39. Szül. 1872-ben, felszab. 1891-ben. 1899-ben önállósította magát, modern, villanyerőre berendezett műhelyében 2 segéd és 8 tanonc dolgozik. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Tanoncvizsg. bizottság, a városi Képviselőtestület stb. tagja. Neje: Szabó Erzsébet.

Csonka Vendel bádogosmester, Hunyadi-tér 8.

Dániel Miksa cipészmester, Szent László-tér 6.

Dicső István vendéglős, Hunyadi-tér 13. Az Ipartestület és a Kath. Olvasó Kör tagja. Szül. 1888-ban, felszab. 1910-ben Budapesten, ahol a legelőkelőbb üzemekben működött. 1920 óta önálló. 1915-ben a szerb fronton sebesülése következtében harcképtelenné vált. Neje: Pandur Mária.

Eigenbrót Péter cipészmester, Árpád-u. 4. Tagja az Ipartestületnek. Szül. 1898-ban, felszab. 1914-ben. 1926-ban alapította úri- és női cipészműhelyét. 1916—1918-ig a különböző frontokon harcolt a hazáért. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Gergits Katalin.

Ekkert Jakab bognármester, Andrássy-utca 40.

Enczel István asztalosmester, Hunyadi-tér 21. Tel. 121. Ipartestületi elnök. A város iparos társadalmának vezérszelleme, mint vezetésre predesztinált egyéniség, önzetlen munkásságát mindig a köz érdekében fejtette ki, elnöksége alatt vették meg az Iparos Székházat, hozták üzembe a mozgószínházat és ip. vendéglőt, átszervezte az Iparos Hitelszövetkezetet. A községi Képviselőtestület, a Kath. Legényegylet, az adófelszólamlási bizottság és számos kultúrális és hazafias egylet tagja és támogatója. Szül. 1874-ben, felszab. 1892-ben. 1902 óta önálló mester. 7·5 HP-és motorral felszerelt üzemében 3 segéd és 4 tanonc működik. 1915-ben Przemyslben sebesülten orosz fogságba esett, honnan 1919-ben szökés útján került haza. Fia, István, középiskolái elvégzése óta atyjánál dolgozik és résztvesz az üzem vezetésében.

Fabró Róbert kárpitos- és kocsifényezőmester, Árpád-u. 7. 1920 óta önállóan üzi iparát 1 segéddel, az állami méntelep kocsiszállítója. 1923-ban ezüst éremmel és díszoklevéllel tüntették ki. 36 hónapig orosz fogságban volt, honnan szökés útján visszatérve, 10 hónapig a nemzeti hadseregben szolgált. Kitüntetései: 2 kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., 6 éves szolgálati érdemkereszt, mozgósítási érdemkereszt, ékítményes, vöröskereszt és sebesülési érem. Neje: Bódis Róza.

Farkas István képesített kőművesmester, Árpád-u. 13. A Kőművesmesterek Orsz.

Farkas István

Szöv. helyicsoportjának jegyzője, az Ipartestület tagja. Szül. 1895-ben. Képesítését 1919-ben nyerte. 1920-ban önállósította magát. 1915-től 36 hónapon át harcolt a hazáért, bronz vitézségi érem, vas érdemkereszt és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Nagy Mária.

Farkas József képesített kőművesmester, Hunyadi-tér 41. Az Ipartestület és a Tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Szül. 1879-ben. 1910-ben nyerte képesítését. 1904 óta önálló mester. A világháborút a fronton töltötte. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Kovács Rozália.

Farkas Lajos borbély- és fodrászmester, Andrássy-u. 44. Szül. 1904-ben, felszab. Újpesten 1922-ben. Budapesten és helyben

tökéletesítette szakismeretét, mint segéd. 1928 óta önállóan működik az iparfejlesztés terén. Egy segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Neje : Steiger Vilma.

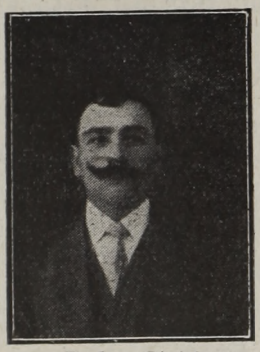

Farkas József

Fetter József hentes- és mészárosmester, Bezerédi-u. 19. A Kath. Legényegylet választmányi tagja és a vizsgáztató bizottság tagja. Szül. 1891-ben, felszab. 1907-ben. 1919 óta önállóan folytatja iparát. 1912—1919-ig szolgálta a hazát, utóbb a Nemzeti hadseregben. Kitüntetései : 4 bronz vitézségi érem, K. cs.-k., szolgálati érdemkereszt. Neje : Nagy Margit.

Frazon József sütőmester, Erzsébet-u. 36.

Glockner Béla ipartestületi jegyző. Szül. 1884-ben. Felső kereskedelmi iskolai érettségije után magántisztviselő lett. 1915-ben bevonult s a háborút az olasz fronton küzdötte végig ; mint a bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le s a háború után az államrendőrség szolgálatába állott. 1925-ben az Ipartestület pályázat alapján egyhangú választással meghívta a jegyzői állásba, melyet azóta a legnagyobb közmegelégedésnek örvendve tölt be.

Gschwindt Sándor építőmester, Erzsébet-utca 73.

Gyanis Lajos cipészmester, Petőfi-u.

Farkas Lajos

Gyöngyössy József asztalosmester, Erzsébet-u. 112. Szül. 1905-ben. Iskoláit helyben végezte. Tanoncéveit atyjánál, néhai Jánosnál fejezte be. Felszab. 1920-ban. Tanulmányait Pécsett és Budapesten folytatta. 1928-ban újból megnyitotta az atyja halála óta nem működő műhelyt, melyet öccsével, Jenővel együtt vezet. Jenő szül. 1908-ban. Felszab. 1926-ban.

Habuda János borbély- és fodrászmester, Hunyadi-tér 39. Szül. 1901-ben. Felszab. 1917-ben. 1927 óta önállóan űzi iparát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1922—1923-ig szolgált a háborúban. Neje : Kalocsa Teréz.

Henk Ferenc uri- és nőifodrászmester, Szent László-tér 15. A vizsgáztató bizottság és a Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1894-ben. Felszab. 1910-ben. 1921-ben átvette jelenlegi üzletét, melyet azóta az elsők közé emelt. 1915-től 36 hónapot a fronton töltött, egyszer megsebesült. Kitüntetései : K. cs.-k. és sebesülési érem. Neje : Braun Erzsébet.

Honig Miksa cipészmester, Szent László-tér 14.

Horváth Ferenc asztalosmester, Árpád-utca 2.

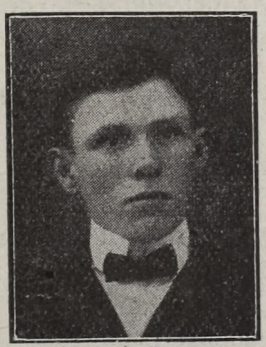

Horváth Sándor

Horváth Sándor épület- és géplakatos mester, Árpád-u. Az Ipartestület tagja, a Tüzoltó Egylet parancsnoka. Szül. 1895-ben. Felszab. 1912-ben. 1923-ban önállósította magát. 1916—1918-ig az összes frontokon harcolt, szolgálati érdemkereszt tulajdonosa. Neje : Rácz Margit.

Jakab József cipészmester, Feleky-u.

Jauch Mátyás szabómester, Szent László-tér 6. Szül. 1905-ben. Felszab. 1924-ben. Szaktudása fejlesztése céljából 4 évet a fővárosban töltött. 1928 óta önállóan dolgozik 2 segéddel és 1 tanonccal. Neje : Szikszai Ilonka.

Kardos Kázmér szabómester, Dombó Pál-u.

Keszler István borbély- és fodrászmester, Eszterházy-u. 11.

Klein Ödön férfiszabómester, Kossuth Lajos-u. 20.

Kneif József kék- és kelmefestőmester. Hunyadi-tér 5. Az Ipartestület elöljáróságának tagja. Szül. 1891-ben. Felszab. 1907-ben. 4 évig Nagyváradon működött.

1920-ban önállósította magát. A háborúban a szerb és olasz fronton küzdött, egyszer megsebesült. Kitüntetései: 2 bronz vitézségi érem, K. cs.-k., sebesülési érem, 1912. és mozgósítási érem. Neje: Kocsis Margit.

Kneif József

Kormos János szíjgyártó- és nyergesmester, Petőfi-u. 43.

Kovács András vendéglős, Vörösmarty-u.

Kovács János cipészmester, Andrássy-utca 69.

Laurisch Károly kéményseprőmester, Dombó Pál-u. 9. Tel. 114. Intenzív részt vesz az Ipartestület életében, mint annak egyhangúlag választott alelnöke, ezenkívül az Orsz. Kéményseprő Szöv. alelnöki, a Tolnamegyei Kéményseprő Szöv. elnöki tisztét viseli, vármegyei bizottsági tag, a Közs. Képviselőtestület tagja. az Uri Casino választmányi tagja, az Iparos Hitelszövetkezet elnöke stb. Szül. 1863-ban. Felszab. 1880-ban. Vándorútján Budapesten József főherceg udvarnagyi hivatalától elismerő bizonyítványt nyert, azonkívül miniszteri elismerésben részesült. A jogot maga szerezte 32 év előtt. A kommun alatt hazafias viselkedése miatt börtönbe vetették. Neje: Stix Franciska.

Leicht Rezső fényképészmester, Petőfi-u. 27. Tagja a helybeli társadalmi egyleteknek. Szül 1891-ben Budapesten, ahol 1907-ben felszabadult. 1914-ben létesítette műtermét. 1923-ban a kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki, majd József főhercegtől nyert művészi munkájáért elismerést. Résztvett a világháborúban. Neje: Haas Ilona.

Liebermann János építési vállalkozó, képesített ács- és kőművesmester, Bezerédy-utca 17. Tel. 19. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Tanoncvizsgáztató bizottság, a Kath. Legényegylet stb. tagja. Szül. 1879-ben. 1907-ben nyerte képesítését. 1905 óta önálló mester. Résztvett a háborúban, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Müller Teréz.

Link János szabómester, Petőfi-u. 14.

Major Pál asztalosmester, Dombó Pál-utca 10.

Martin János cipészmester, Árpád-u. 6. Az Ipartestület és a Temetkezési egylet tagja. Szül. 1875-ben. Felszab. 1891-ben. 1908 óta önállóan űzi iparát. 1915—1918-ig a fronton védte a hazát. Kitüntetései: bronz vitézségi érem és K. cs.-k.

Mayer Jakab férfiszabómester, Vörösmarty-u. 15.

März Antal fodrászmester, Jókai-u.

Mód István cipészmester, Bezerédi-u. 7.

Moldoványi Ede műbútorasztalosmester, Andrássy-u. 28. Szül. 1901-ben. Atyjánál szabadult fel 1915-ben. 1922—23-ban a M. Kir. Technológiát elvégezte, 1923 óta önálló, 5 segédet és 1 tanulót oktat. Neje: Závotzky Etel.

Molnár Ferenc szabómester, Hunyadi-tér 30.

Moósz György borbély- és fodrászmester, Árpád-u. 1.

Orbán István esztergályosmester, Árpád-u. 41.

Oszter Ádám sütőmester, Teleky-u. 17. Az Ipartestület előljáróságának tagja, az Iparos Hitelszövetkezet és a Kath. Olvasó Kör igazgatósági tagja, a Tanoncvizsgáztató bizottság stb. tagja. Szül. 1897-ben. Eredetileg a kereskedő pályára készült, de közbejött a háború, ahonnan visszatérve, jelenlegi szakmáját kultiválta. 1921 óta önálló. Neje: Marchauser Júlia.

Laurisch Károly

Paronag János cipészmester, Kossuth Lajos-u. 53. Az Ipartestület v. pénztárnoka, a vizsgáztató bizottság, a Kath. Legényegylet és a Kath Kör tagja. Szül. 1874-ben. Felszab. 1890-ben. 1900 óta önállóan folytatja mesterségét. 1915—1918-ig vett részt a háborúban.

Pauer István szabómester, Erzsébet-u. 62. Szül. 1874-ben. Felszab. 1890-ben. Mint segéd helyben és a fővárosban működött. 1918 óta önálló mester. Neje: Kalocsa Mária; fia, Gyula, atyjánál szabadult fel.

Paul Gusztáv lakatosmester, Kossuth Lajos-u. 45. Az Ipartestület előljáróságának tagja, a Tanoncvizsgáztató bizottság és

az összes helyi kultúrális és hazafias egylet támogatója. Szül. 1882-ben. Felszab. 1896-ban. 1912 óta önálló, modern, géperőre berendezett műhelye van. A Máv. és a D. V. szállítója. Neje : Moós Rozália.

Plesz András cipészmester, Kossuth Lajos-u. 7. Szül. 1874-ben. Felszab. 1891-ben. 1898-ban önállósította magát. A világháborúból 45 hónapot a szerb rajvonalban töltött, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Knéz Anna.

Puspán Vendel cipészmester, Zrinyi-u. 2.

Redenbach Ádám kapcásmester, Andrássy-u. 14.

Rettich György épület- és géplakatosmester, Petőfi-u. 37.

Rosner Sándor vendéglős, Kossuth Lajos-u.

Ruhl János szíjgyártó- és nyergesmester, Árpád-u. Az Ipartestület volt választmányi tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Szül. 1881-ben. Felszab. 1899-ben. 1909-ben alapította műhelyét, ahol fiával, Jánossal együtt dolgozik. 1914—1918-ig a hazát védte, rövid ideig orosz fogságban volt. Neje : Markó Regina.

Schäffer András építési vállalkozó, képesített kőmívesmester, Dombó Pál-u.

Schmieder József fogtechnikus, vizsg. fogász, Kossuth Lajos-u. 5.

Vitéz Somogyi Ferenc vendéglős, Jókai-u. Az Ipartestület és a Vitézi Szék tagja. Szül. 1888-ban. Felszab. 1904-ben. 1924-ben önállósította magát. A világháborúban 36 hónapig küzdött a hazáért, megsebesült. Kitüntetései : I. o. II. o. bronz vitézségi érem, sebesülési érem, K. cs.-k. Neje : Pesser Mária.

Szabó János férfiszabómester, Jókai-u. 15.

Szabó József cipészmester, Hunyadi-tér 25. Szül. 1903-ban. Felszab. 1920-ban. Budapesten gyakorolta iparát, mint segéd 1928 óta önálló mester, társas viszonyban lépett Biczó Józseffel.

Szalay József cipészmester, Andrássy-u. 56

Szanter Ferenc esztergályosmester, Erzsébet-u. 46.

Szerafin Testvérek mészáros és hentesek.

Szomor István hentes- és mészárosmester.

Szőllősi Gyula szabómester, Erzsébet-u.

Teszberger Margit gépkötő, Hunyadi-tér.

Timár Gyula cipészmester, Zrinyi-u.

Topa Imre cipészmester, Bezerédi-u. 41.

Tóth Pál cipészmester, Erzsébet-u. 8.

Ujváry Ferenc gép. és kovácsmester.

Ujváry József cipészmester, Petőfi-u. 15.

Valasek Géza sütőmester, Vörösmarthy-utca.

Varga István szabómester, Erzsébet-u. 70. Szül. 1896-ban. Felszab. 1912-ben.

Varga István

1919-ben önálló lett. Résztvett a világháborúban, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Lehotai Piros, önálló nőiszabómester 1919 óta.

Vargha József malomtulajdonos, Árpád-utca 9. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a városi képviselőtestület

Vargha József

stb. tagja. Szül. 1870-ben. 1896-ban létesítette üzemét, ahol 80 HP motor működik. Neje : Végh Etel.

Wéber György mészáros, korcsmáros.

Weinberger Rudolf sütőmester, Árpád-u. 5. Tel. 80. Az Ipartestület, a Hitelszövetkezet felügyelőbizottsági, az Iparos és Kereskedők Egylete tagja. Szül. 1885-ben, felszab. 1903-ban. 1907-ben mint üzemvezető dolgozott. 1912-ben önállósította magát. Résztvett a világháborúban. Koronás vaskereszt tulajdonosa. Neje : Rosendorn Julianna.

Wolf Lajos mészáros- és hentesmester.

DOROG

A Dorog és vidéke Ipartestület hatáskörébe Dorog, Bajna, Csév, Csolnok, Dág, Epöl, Kesztölc, Kirva, Leányvár, Nagysáp, Pilisszentlélek, Sárisáp és Tokod községek tartoznak. A testület 1923 november 18-án alakult. Tagjainak száma 544, akik közül 176 kereskedő, ács 15, asztalos 36, bognár 20, borbély 24, csizmadia 15, cipész 42, fényképész 1, hentes és mészáros 32, kovács 31, kőműves 31, kádár 7, kötő-szövő 2, kőfaragó 1, kútásó 1, kéményseprő 2, kárpitos 1, lakatos 5, nyomdász 1, órás 2, molnár 8, pék 18, szabó 43, takács 5, vendéglős 23. A tagok által alkalmazott segédek száma : 950, a szegődtetett tanoncok száma : 172. A testület elnöke : Eggenhoffer Jenő üveggyári igazgató, jegyzője : Lacza Ferenc ny. vm. irodatiszt.

Bartl Ferenc kőművesmester.

Bálya László fűszer- és csemegekereskedő, Mária-u. 12., fióküzlet Petőfi-u. 9. Telefon : 9. Egy üzletvezetővel, két segéddel és egy tanonccal 1927 óta vezetett üzletén kívül 1927-ben Jávorka Mihállyal társas viszonyban autóbusz- és bérautóvállalatot is alapított, amelyben 3 soffőrt és 2 kalauzt alkalmaz. Ipartestületi előlj. tag, képv. test. tag, tvh. bizottsági tag, a D. A. C. tagja.

Bauer Ferenc kőművesmester, malomtulajdonos, Béla király-út 9. Üzemét 1899-ben alapította. 2 segédet foglalkoztat. Résztvett a Matz Vendel, Pluger Sebestyén, Herhofer József lakóházak szakmunkáiban. A Dorog és vidéke ipartestület tagja. A világháború alatt a dorogi bánya közérdekből felmentette.

Bauer Károly cipészmester. Üzemét 1908 óta folytatja 1—2 segéd és 2—3 tanonc közreműködésével. Az ipartestület előlj. tagja és pénztárnoka. A világháborúban 10 hónapig volt az orosz és olasz fronton. Kétszer megsebesült.

Bauer Mátyás kőművesmester, Petőfi-u. 20. Iparát önállóan 1923 február óta folytatja. Résztvett a Schmid József kávéház, Till Marton, Heinz Mihály, Bukovszki József, Bauer Ferenc lakóház létesítésében. 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 3 hónapot töltött a fronton. Egyszer dumdum lövéstől sebesült és hosszú ideig volt kórházban.

Beh Ferenc kereskedő, Petőfi-u. 8. Az édesanyja Beh Raimondné által 1898-ban alapított üzletet 1921 óta vezeti önállóan és 1 segédet foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja. A világháborúban 14 havi frontszolgálatot teljesített.

Berberich Jakab, vendéglős, Petőfi-u. 26.

Berberich János, sörnagykereskedő, Petőfi-u.

Binder Lajos hentes és mészáros, Bányatelep. Amerikában, Londonban és Berlinben tanulmányozva iparát, atyjától, B. Lőrinctől 1911-ben átvette az 1891-ben alapított üzemet, amely 2—4 segédet, 2—3 tanoncot foglalkoztat és villanyerőre (4HP.) van berendezve. Binder az ipartestületnek megalapítása óta előlj. tagja, 2 éve alelnöke. A világháborúban 3 hónapig volt a fronton, ahol fogságba esvén, 44 hónapot töltött orosz fogságban.

Bukovszky József az ipartestület alelnöke, 1897 től mint hentes és mészáros működött, 1912-től kezdve 11 évig volt a bányakaszinó vendéglőse, aki mintegy 8 személyt foglalkoztatott.

Csókás István szabómester, Mária-u. 2.

Eiler János vendéglős, István király-u.

Fleischmann Mór kereskedő, Petőfi-u. 17. A kereskedelem terén 46 éve működik és 1897 óta önálló. Esztergomban Kossuth Lajos-u. 20 a. van üzlete, Dorogon 1924. év óta. Itt 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Gebauer János szobafestő.

Gebhardter János kőművesmester.

Gubola Béla kereskedő, Esztergomi-út 14. Előbb 1921-től kezdve Pilisvörösváron folytatta üzletét, 1925 óta pedig Dorogon 1 segéd alkalmazásával. Az ipartestület tagja, a bányadalárda működő tagja.

Hangya Lajos cipészmester.

Heinz Mihály fodrászmester.

Hiedelmayer Antal hentes- és mészárosmester, Petőfi-út 10. 1900-ban lett önálló, Dorogon 1914 óta folytatja üzletét. Egy tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 36 havi hadszintéri szolgálata volt.

Horváth István fodrászmester, Mária-u. 12. Üzletét 1889-ben alapította, négy fia szintén ugyanezen ipar terén működik. Az egyik önálló, három fia az ő üzletében dolgozik.

Hrablik János fodrászmester, Munkás-út 307. 6 éve önálló, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 9 hónapi frontszolgálata volt, kétszer megsebesült, 2 évig volt orosz fogságban.

Klausz Ferenc kép. kőművesmester, Csolnoki-út 7. 1908 óta működik az iparfejlesztés terén, 1925 óta önálló, 30 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Németországban a felső ipariskolában német képesítést és 1925-ben magyar képesítést nyert. Résztvett a dorogi bányai közp. műhely, kaszinó újjáalakítás, Berberich-házak létesítésében. Az ipartestület, művezetők orsz. egyesülete tagja, 5 heti frontszolgálat után orosz fogságba esett és 40 hónapig volt fogságban.

Kohl Péter ácsmester, Árpád-u. Résztvett a Kitzing Mátyás, Szraka Rezső stb. magánházak szakmunkáiban. 1925 óta önálló, 1—2 segédet alkalmaz. A bányánál mint munkavezető működik.

Kolozsváry Lajos fényképészmester, Mária-u. 8. Műtermét 1924-ben nyitotta meg. Az ipartestület, orsz. fényképész-egyesület tagja. A kisgazda és kisiparos párt felvidéki rimaszombati csoportjának 3 évig volt elnöke. Magyar hazafias működése miatt a csehek kiutasították. A világháborúban 40 hónapig volt a fronton. Háromszor sebesült. A nagyezüst, kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa. 2 évig volt fogságban.

Kovács András csizmadiamester. 1913-ban lett önálló, 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 34 hónapig volt a fronton. Háromszor megsebesült. Két bronz vitézségi érmet, K. cs.-keresztet és három sávos sebesülési érmet kapott.

Markvart Ferenc fodrászmester,

Matusek Lajos, kőművesmester, Kolonia 742. Már 22 éve működik ipara terén és 1925-ben lett önálló. Az ipartestület tagja. A világháborúban 3 évig szolgált a dalmát fronton.

Matz Ferenc asztalosm. Csolnoki-út 9.

Matz Vendel asztalosmester. Üzemét, melyet veje, Haulbauer János vezet, 1896-ban alapította. Az esztergom-szászvári bányatársulatnak 25 éve szállítója, résztvett több magánház építési szakmunkáiban. Atyja, Vendel és nagyatyja, Henrik, szintén asztalosok voltak. 4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja, volt alelnöke és pénztárosa. Az orsz. közp. hitelszövetkezet igazg. tagja és pénztárnoka, legutóbb alelnöke volt. A fogyasztási szövetkezet igazg. tagja.

Nemes Károly kereskedő Petőfi-u. 43.

Nikolaus György borbély.

Perl János vendéglős, Petőfi-u. 35.

Pick Mátyás fűszerkereskedő, Csolnoki-út 3. Üzletét 1924-ben alapította. Az ipartestület tagja. A világháborúban 15 hónapig az orosz fronton volt. Bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetést érdemelt ki.

Prigl János kereskedő, Petőfi-u. 44.

Puchner Jakab fodrászmester, Petőfi-u.

Puchner Márton korcsmáros, Petőfi-u. 48. 1923-ban vette át a Hangya fogy. szöv. vendéglő vezetését. 1928-ban pedig a Hangyától teljesen átvette s azóta önállóan vezeti. A világháborúban 34 havi frontszolgálatot teljesített, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Puer Béla a Bányakaszinó, vezetője Budapesten a Szikszaynál, a nemzeti és országos Casinóban működött, most 2 és fél éve a dorogi bányakaszinót vezeti és 2 segédet foglalkoztat. Az ipartestület, D. A. C., a genfi sectio budapesti fiókjának tagja.

Puer Béla

Putz István sütőmester, Kolonia. Üzemét 1924 óta vezeti 2 segéddel és 2 tanoncal. A világháborúban 4 havi frontszolgálatot teljesített.

Rapp József cipészmester, Petőfi-u.

Reif András, Petőfi-u. 36. Üzemét 1926-ban alapította és 1 tanonc közreműködésével folytatja. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 30 havi frontszolgálatot teljesített, bronz v. é., Károly cs.-k. tulajdonosa, sebesült.

Salzinger János kereskedő, Petőfi-u. 14. Üzletét 1911-ben alapította. Az ipartestület előljárósági tagja. A világháborúban 18 hónapot töltött a szerb, montenegrói és olasz fronton. A bronz v. é., német vaskereszt, szolgálati érdemkereszt és 1912—13. mozgósítási érem tulajdonosa.

Schmidt Ferenc hentes- és mészárosmester, Kolonia X. utca. 1924 óta önálló mester 1928-ig Tokodon, azóta Dorogon. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Spicska István szabómester,

Stefanek József cipészmester.

Szente József okl. építőmester, Esztergomi-út 2. Üzemét 1925 óta folytatja 8 szakmunkás és számos segédmunkással. Résztvett a bányatiszti, altiszti és munkáskolonia, villamos központ, gép és kazánház, emeletes kórház, emeletes iskola, szénmosóberendezés, több vasbeton építkezés és sok más közmű, Dorog községi kápolnaszerű ravatalozó létesítésében, útépítés, utcarendezés stb. munkákban. Az ipartestület, a Casino, a D. A. C. tagja.

Sztruhár János asztalosmester, Csolnoki-u. 1. Lakás: Mátyás király-út 9. Üzemét 1924 júniusban alapította s azt 1 segéd és 1 tanonccal folytatja. Résztvett Gróf János, Klausz Alajos, Mogyoróson Dániel József házának stb. szakmunkáiban. Az ipartestület előlj. tagja. A világháborúban 18 havi frontszolgálatot teljesített, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést nyert.

Sztruhár Lajos cipészmester,

Ulrich András kőművesmester, Villa-u. Üzemét 1925 júliusában alapította. Résztvett a Holzl Rezső, Schmidt Mihály lakóházán kő és egyéb szakmunka teljesítésében. 1 segédet foglalkoztat. 1914 október 1-től a háború végéig résztvett a világháborúban. 32 havi olasz, szerb és montenegrói frontszolgálata volt. A kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Vech János vendéglős, Mária-u. 9. Üzletét 1927 óta vezeti önállóan. A világháborúban 4 hónapi orosz frontszolgálat után megsebesült, újabb 9 havi frontszolgálat után fogságba esett, s abban 22 hónapig sínylődött.

Vech József korcsmáros, Esztergomi-út. 1925-ben huszévi hadseregszolgálat után mint tiszthelyettes leszerelt, s üzletét 1928-ban alapította. A világháborúban 52 havi frontszolgálata volt. A nagyezüst, kétszer kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., 1912—13-as szolgál. kereszt, 1909. évi mozgósítási érem tulajdonosa.

Wagensommer Ferenc kereskedő, a Hangya üzletvezetője, Petőfi-u. 5. Három évig a bányamérnökségnél működött, majd 1924-ben átvette a Hangya vezetését. Az ipartestület tagja. 1917 március 10-től végig szolgált a világháborúban, 8 havi olasz és francia frontszolgálattal. A nemzeti hadseregben 1921 márciusig szolgált.

Wagensommer József kereskedő, Mária-u. 7. Üzletét 1928-ban alapította, előzőleg a postánál volt alkalmazva. Az ipartestület tagja.

Walitsch József kávéháztulajdonos, Petőfi-u. 31. Korona-kávéház és étterem. Ipara terén 34 éve működik. A budapesti Magyar király szálló, a Waggon Lits, Abbáziában a Stefánia szálló, a Fővárosi Orfeumnál, Royal és Metropol szállóban stb. volt főpincér. 1918-ban átvette az Elefánt-szállót, 1920-ban a Vajda Hunyad, 1921-ben a Batthyányi kávéházat. Jelenlegi üzemét 1925 óta folytatja 1 segéddel és 1 tanonccal.

DUNAALMÁS

Tárnok Lajos asztalosmester. 52 házsz. Iparát 1881 óta gyakorolja, 1893-ban lett önálló. Mint segéd Szentesen, Aradon és Budapesten dolgozott. Az Ipartestület tagja.

DUNAPATAJ

A dunapataji ipartestület 1927 június hó 26-án tartotta alakuló közgyűlését. Tagjainak mai száma 108. A tagok által foglalkoztatott segédek száma 55. A szegődtetett tanoncok száma 60. A testület elnöke Filep József férfiszabómester, jegyzője Hatvani Szabó István kéményseprőmester.

András Károly kőművesmester. Született 1882-ben. Neje szül. Sulyok Erzsébet. Károly fiát a szakmára nevelte. Önálló üzemét 1917-ben alapította és átlag 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A vizsg.. bizottság tagja. Az Olvasó Kör vál. tagja A háború alatt katona volt.

Bach István bádogosmester, 526. h.-sz. Pakson szabadult 1917-ben és mint segéd is ott kezdte és ott végezte. Onnan került ide, ahol jelenlegi önálló üzemét 1927-ben megalapította. Az ordasi templomtorony a nevezetesebb munkája. Született Pakson 1898-ban. Nőtlen. 1919-ben a Nemzeti hadseregben szolgált.

Balczer József fodrászmester, Ordasi-út. Pakson született 1867-ben. Neje szül. Pongrácz Juliánna. Két fiát nevelte a szakmára. Jelenlegi üzeme 1893 óta áll fenn. Felszabadult 1885-ben és mint segéd az ország különböző helyein iparkodott tapasztalatokat szerezni. Az Ipartestület, a vizsg. bizottság tagja. Az Iparos Kör egyik alapítója. 1916—1918-ig szolgált a háborúban, ahol megsebesült.

Bukli Sándor bádogosmester, 885. h.-sz.

Csekei Gergelyné nőiszabómester, házszám 534. Született 1893-ban és felszabadult 1908-ban. Jelenlegi önállóan vezetett felső és fehérnemű varrodája 1927 óta áll fenn. 4 tanoncot tart. Margit leánya a Tanítónőképzőt végzi.

Csik Gábor szíjgyártómester, Templomtér. Született 1889-ben, neje szül. Kara Mária. Jelenlegi önálló üzeme 1921 óta áll fenn. 1906-ban szabadult Dömsödön. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója. A háborúban a 7-es huszároknál szolgált, megsebesült és 2 bronz vitézségi érem kitüntetésben részesült.

Erős József cipészmester, 782. h.-sz.

Farkas Vince épület- és butorasztalosmester. Született 1893-ban. Neje szül. Kotlancz Mária. Jelenlegi önálló üzeme 1926 óta áll fenn. 1910-ben szabadult Zalaegerszegen. Mint segéd Budapesten és Pilsenben dolgozott. Az Ipartestület és a vizsg. bizottság tagja. Mint segéd ipari kitüntetésben részesült. A háborúban a 48-asoknál szolgált és a román, olasz, orosz frontokon harcolt, kétszer sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi, sebesülési és Károly cs.-k.-je van.

Filep József férfiszabómester. Petőfi-u. 266. Szül. 1877-ben Miskolcon és ott szabadult 1893-ban. Mint segéd Debrecen,

Kolozsvár, Budapest, Brassó nagyobb üzleteiben fejlesztette szaktudását. 1900-ban került Dunapatajra és 1906-ban alapította meg jelenlegi önálló üzemét. Az Ipartestület elnöke és alapító tagja. A Rokkantegyesület pénztárnoka stb. Mint tanonc ipari kitüntetésben részesült. Az olasz, szerb és orosz frontokon harcolt a világháborúban és bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Neje szül. Jákó Terézia. Fiai kiváló tanulók és leventék.

Gábor Lajos bognármester Széchényi-u. 6. Született 1890-ben Üllőn. Neje szül. Kajli Borbála. Jelenlegi önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Felszabadult 1908-ban Monoron és mint segéd több helyen dolgozott 10 évig. Egy segédet és egy tanoncot tart. 28 hónapot töltött a harctéren. Szolg. érdemkeresztje és K. cs.-k.-je van.

Hacker István cipészmester. Született 1904-ben. Felszabadult 1920-ban Kiskunfélegyházán. Mint segéd Budapesten, Szegeden és több helyen dolgozott. Így került Dunapatajra, ahol 1928-ban megalapította jelenlegi önálló üzemét. 1922—1926-ig huszár volt.

Járó István cipészmester, 880. h.-szám. Szül. 1894-ben, neje szül. Kaszián Margit. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn és átlag 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Felszabadult Kalocsán, 1911-ben. Az Olvasókör könyvtárosa és a Műkedvelők rendezője. 1914-ben a 29. népf. gyalogezredhez bevonult és 1915-ben orosz fogságba került, ahonnan 1918-ban tért haza.

Jelenszki Bálint asztalos, Szőlő-u. 23.

Kárpáti János cukrászmester, Fő-u. 467. Ezenkívül Fősör lerakata és szénkereskedése is van. Született Monoron 1891-ben. Neje szül. Gerhart Margit. Felszabadult 1907-ben és mint segéd Budapesten Hauernél dolgozott. 2 segédet tart, az egyik a sörüzletben van. Az Ipartestület számvizsgálója és az Iparos Kör pénztárnoka. Az orosz fronton szolgált.

Kiss Sándor épület- és bútorasztalos, 607. h. sz. Temetkezési vállalata is van. Született 1881-ben. Neje szül. Kovács Mária. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. Felszabadult 1908-ban és mint segéd 5 évig Berlinben dolgozott. Átlag 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 4½ HP motorral felszerelve. Az Ipartestület alapító tagja, a Tanoncvizsg. bizottság elnöke. Az Iparos Kör volt elnöke. Három évet töltött orosz hadifogságban.

Kothencz Béla épület- és bútorasztalos, 1220. h.-szám. A városi szálloda és polg. iskola asztalosmunkáit végezte. Született 1896-ban. Özvegyember. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Az olasz és orosz fronton harcolt és bronz vitézségi érem kitüntetésben részesült.

Kovács Mihály kárpitosmester, 886. h.-szám. Született 1881-ben. Neje szül. Szajzs Mária. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. Két tanoncot tart, az egyik a fia. Veszprémben tanulta a mesterségét és 1902-ben szabadult, mint segéd Csikszeredán, Gyulafehérváron stb. dolgozott. Az Iparos Kör vál. tagja. A 4-es huszároknál szolgált, 22 hónapig a fronton. Két bronz vitézségi, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült.

Leicht János sütőmester, Templom-tér 405. Született 1871-ben Bonyhádon. Neje szül. Filg Katalin. Önálló péksége 1895 óta áll fenn és átlag 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Iparos és Kereskedő Körnek sok éven át elnöke volt. Községi előljáró. Az O. K. H. fiók tagja, a r. kath. egyházi tanács tagja.

Lindinger János kalaposmester, 1247. h.-szám. Üzemét édesapja, József alapította 1880-ban, akitől 1917-ben vette át. Született 1889-ben és édesapjánál tanulva, 1906-ban szabadult fel. Mint segéd is állandóan édesapjánál dolgozott. Neje szül. Schneider Katalin.

Maller Mór szűcsmester, Kossuth Lajos-utca 461. Szül. 1876-ban helyben és felszabadult 1891-ben apjánál, akinek 1895-ben bekövetkezett halála után, átvette az üzletet, amely 1875 óta áll fenn. Átlag 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos és Kereskedő Kör egyik megalapítója és igazgatója volt. Az Ipartestület alelnöke. Az egész háború alatt katonai szolgálatot teljesített. Neje: Bárány Szerén.

Méhes Imre úri- és nőicipészmester, 1076. h.-sz. Született D.-Földváron 1882-ben és 1898-ban szabadult fel. Mint segéd több helyen, Budapesten is dolgozott és innen került Dunapatajra, ahol 1906-ban önállósította magát. Az Ipartestület és a vizsg. bizottság tagja. 1915-ben Bukovinában orosz fogságba került, ahonnan csak 1921-ben tudott hazajutni. Kisezüst vitézségi érme van. Neje szül. Lindinger Juliánna.

Mészáros Imre szíjgyártómester, 1229. h.-szám. Szül. 1880-ban Félegyházán és 1898-ban szabadult fel. Mint segéd több helyen dolgozott, amíg 1908-ban Izsákon önállósította magát. Az Országos Szövetség alapító tagja. Az Iparos Kör vál. tagja, a vizsg. bizottság tagja. 45 hónapig volt a fronton és vaskoronás érdemkereszt, 2 bronz vitézségi érem, szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. A háború végén olasz fogságba került és onnan angol fogságba, ahol 15 hónapig volt.

Miskolczi József sütőmester, Kossuth-u. 1234. Szül. 1878-ban és 1896-ban felszabadult. Mint segéd Szekszárdon dolgozott, amíg 1904-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 tanoncot és 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület alapító tagja és

pénztárnoka. A Kör igazgatója, községi képviselő. A háborúban mint őrmester szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetést kapott. Neje szül. Filus Rozália.

Osztermayer János lábbeli készítőmester. 979. h.-sz. Apja házában szabadult 1918-ban mint segéd is nála dolgozott amíg 1927-ben át nem vette az üzletet édesapjától, aki azt 1901-ben alapította. Apja id. O. István született 1869-ben és 1886-ban szabadult fel, neje szül. Varga Magdolna, János fiuk még nőtlen.

Pintér Lajos fodrászmester, Fő-u. Szül. 1892-ben helyben és itt szabadult fel 1909-ben. Mint segéd sokfelé járt és dolgozott, amíg 1919-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a róm. kath. egyház tanácstagja, a Tanonciskola felügyelőbizottsági tagja, az Olvasó Kör vál. tagja. 1915-ben vonult be és 1916-ban orosz fogságba került. Bronz v. é., sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül Szojsz Mária.

Salamon Lázár asztalosmester 887. h.-szám. Szül. 1887-ben Mint segéd Bécsben, Berlinben, Münchenben és Stuttgartban 10 évig dolgozott. Jelenlegi üzeme 1914 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az állami polg. iskola belső berendezését ő készítette. Az Ipartestület előljárója. Egyházi előljáró. Az Olvasó Kör vál. tagja. 40 hónapot töltött a rajvonalban és kisezüst, bronz v. é., szolg. vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetésben részesült. Résztvett Szegeden a Nemzeti Hadsereg szervezésében. Neje szül. Niesel Ilona.

Stern Netti nőiszabómester 1268. h.-szám. Jelenlegi önálló üzeme 1908 óta áll fenn. Ugyanabban az évben szabadult fel. Nővére műhelyét vette át. 3 tanulót tart. Született 1880-ban és női felsőruha készítésével szerzett jó nevet magának.

Hatvani Szabó István kéményseprőmester, Városház-u. Szül. 1892-ben és 1907-ben felszabadult. Mint segéd sokfelé dolgozott, amíg 1926-ban mint vizsgázott mester özv. Kovács Mihályné felelős üzletvezetője lett. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Három község képezi a körletét. Az Ipartestület jegyzője, az Olvasó Körnek szintén. A szerb és olasz fronton harcolt és megsebesült. Kisezüst vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Kovács Eszter.

Ifj. Szajsz Mihály bognár- és kádármester, Fő-u. 464. h.-sz. Szül. 1893-ban és atyjánál szabadult 1890-ben és mint segéd is nála dolgozott. Édesapja 1876-ban alapította az üzemet és tőle 1918-ban vette át. 1 segédet és 1 tanoncot tart. 3 HP. géperővel felszerelve. Az Ipartestület előljárója, a vizsg. bizottság és békéltetőbizottság tagja. Neje szül. Molnár Rozália.

Taba János sütőmester 1232. házszám. Üzemét Monori Sándortól vette 1912-ben. Született 1882-ben és 1911-ben szabadult fel. A Pékségnél szolgált, a 38. gyalogezrednél és 3½ évig volt az olasz fronton. Neje szül. Schön Krisztina.

Tóth Abonyi Balázs szíjgyártómester. Vas-u. 1. Született 1900-ban K.-K.-Halason és itt szabadult fel 1915-ben. Mint segéd, többfelé dolgozott és időközben szülőföldjén önállóan is dolgozott. A Polgári Egyesület tagja, a Szakosztály elnöke volt. A 13-ik közös tűzérezrednél szolgált. A m. kir. pénzügyminisztérium állandó szállítója. A díszmagyar sallangok szakszerű készítője.

Városi Gyula, Fő-u. 481. hentes- és mészárosmester.

DUNASZEKCSŐ

Auth Gáspár képesített kőművesmester. Született 1900-ban és szabadult 1916-ban. Mint segéd Budapesten dolgozott. Húszonhét éves korában már önálló mester volt, amikor is 1922-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Csak 1918-ban vonult be a háborúba.

Feltzner János hentesmester és szikvízgyáros. Szül. 1881-ben, felszabadult 1902-ben, mint segéd is édesatyjánál dolgozott, aki sütőmester volt. Jelenlegi szakmáját 19 éves korában kezdte és 1907 óta áll fenn jelenlegi üzeme, amelyet nejével, szül. Huicz Máriával fejlesztett naggyá. Házat, szőlőt szereztek és 1925-ben megalapították a szikvízgyárat. Az Ipartestület előljárója. Az Olvasókör, a 48-as Kör stb. alapító tagja. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt és katonai érdemkereszt kitüntetése van.

Fischer János kép. épület- és bútorasztalosmester. Az üzemet néhai Fischer József alapította, akitől 1919-ben vette át. Szül. 1889-ben. Iparát az édesapjánál tanulta; szabadult 1906-ban. A budapesti faipari szakiskolát végezte kiváló eredménnyel. Háza, földje, szőlője van. Az Ipartestület alelnöke, községi képv., a Tüzoltóegyesület ügyv. parancsnoka. Az összes egyesületek és körök vezetőtagja. Az Iparostanonciskola felügyelőbizotts. tagja. A háború mint tényleges őrmestert érte. Koronás vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagján, ezüst érdemkereszt a Vöröskereszttől kitüntetésben részesült. Neje: Dimics Mária.

Heim József hentes és vendéglős. Szül. 1878-ban és szab. 1896-ban, majd 4 évig mint segéd Budapesten, Székesfehérváron stb. iparkodott gyakorlatot szerezni, azután pedig visszatért, üzemét 1904 óta önállóan vezeti. Saját szerzésű háza van. Mint virilista, községi képviselő. Több

kör és egyesület tagja. Neje: szül. Kovacsovics Oktavia.

Hermann István takácsmester. Született 1869-ban és 1886-ban szabadult fel a céhrendszer vége felé. Mint segéd helyben dolgozott 5 évig, amíg 1892-ben nőül vette Maár Évát és megalapította jelenlegi önálló üzemét. Az Ipartestület ellenőre. Az 52. gy.-ezrednél szolgálta végig a háborút és 7 hónapig volt az olasz fronton.

Knopf Sándor sütőmester. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. Született 1880-ban, felszabadult 1898-ban. Mint segéd végig Mohácson dolgozott. Az 52. gy.-ezrednél szolgált a háború alatt és az olasz harctéren küzdött. Neje: Pintér Anna.

Komanidovics Milán szabómester. Szül. 1884-ben és 1901-ben felszabadult. Mint segéd Mohácson, Ujvidéken és helyben dolgozott, ahol 1906-ban megalapította a jelenlegi önállóságát. Egy segédet foglalkoztat. Van saját szerzeményű háza. 1914-ben a szerb fronton fogságba került, ahonnan csak 1918-ban tért haza. Neje: szül. Bebics Anna.

Kupferschmied Antal kerékgyártómester. Született 1872-ben és 1884-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten, Makón, Aradon, Nagybecskereken, Linz, Bécs és Salzburgban stb. fejlesztette szakismereteit, amíg 1896-ban megalapította önálló üzemét. Háza és 13 hold földje van, ami saját és felesége szerzeménye. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör volt elnöke és jelenleg vál. tagja stb. 1914—1916-ig szolgált a háború alatt. Neje: szül. Berger Éva.

Maár Pál kép. kőművesmester Született 1884-ben és 1903-ban szabadult fel. Mint segéd Belgrád és Budapest, Beléstyén a báró Guttmann-uradalomnál stb. 1913-ban nyerte el kőművesképesítését és azóta önálló. A vendéglőt felesége vezeti, szül. Hess Erzsébet. A helybeli templomot dédatyja építette. A háborúban résztvett, 4-szer sebesült, fej-, kar-, láb- és nyaklövést kapott, 75%-os rokkant.

Mozsgay István sütőmester, született 1878-ban Szigetváron és itt szabadult 1894. Mint segéd Budapesten, Vácon és Illavá dolgozott, ahol az állami fogház sütőmestere volt. Jelenlegi üzeme 1924 óta áll fenn. Egy HP villanymotorral van felszerelve. Ipartestület vál. tagja, a 48-as Kör, a Polg. Kör stb. tevékeny tagja. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült.

Ifj. Müller András kádármester. Szül. 1877-ben és 1893-ban szabadult az apai házban. Mint segéd is legtöbbet apjánál működött, amíg 1902-ben megalapította jelenlegi üzemét. Egyik alapító tagja az Ipartestületnek és alelnöke volt 1908—1914-ig, 1914 januártól a háború kitöréséig jegyzője. 1917—1922-ig megint alelnöke, azóta pedig elnöke. Működése alatt a testület nagy fejlődésnek indult. Vezetője az összes többi köröknek és egyleteknek is. 2 évet töltött a harctéren. Súlyosan sebesült. Kisezüst, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetésben részesült. Községi virilista. Neje: szül. Treiber Anna.

Rátkovics Mihály lakatos- és kovácsmester.

Rutterschmidt János cipészmester. Földje van és önálló üzeme 1928 óta. Szül. 1903-ban és 1924-ben szabadult. Mint segéd Baján és Budapesten dolgozott. Mester volt már, amikor Budapesten szabászati tanfolyamot is végzett. A Polg. Kör tagja. Neje: szül. Hechert Julianna.

Schmidt Alajos asztalos és vendéglős. Szül. 1888-ban és felszabadult, mint asztalos 1904-ben. Mint asztalossegéd több helyen dolgozott, amíg 1920-ban átvette özv. Dömötörné Ponty-kocsmáját. Háza, földje van, ami a saját szerzemény Községi képviselő virilis alapon. Az orosz, román frontokon volt. Kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-k. kitüntetése van. Neje: szül. Singler Anna.

Schmidt János kőművesmester. Háza, földje van és önálló üzeme 1923 óta áll fenn, amelyben átlag 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a 48-as, a Polgári Kör és Gazdakör tagja. A háború alatt a szerb, olasz és orosz frontokon harcolt. 2 kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és seb. érem kitüntetése van. 1890-ben született helyben. Neje: szül. Krammer Borbála.

Turschl József épület- és géplakatosmester. Szül. 1891-ben és itt szabadult fel 1907-ben. Mint segéd járt Németország, Belgium, Hollandia nagyobb városaiban és innen tért haza 1915-ben, hogy bevonuljon. Háza van és földje. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestület jegyzője. A 48-as Olvasókör tagja. A Tűzoltótestület kitüntetett szivattyúmestere. Az orosz és olasz harctéren volt. Nagyezüst, bronz v., érme, K. cs.-k. és szolg. érdemkereszt kitüntetése van. Neje: szül. Puskás Erzsébet.

Wüszt József kőművesmester. Szül. 1866-ban. Felszabadult 1884-ben. Mint segéd-Budapesten és Mohácson dolgozott. Majd 1891-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Háza és földje van. Az Ipartestület pénztárnoka. A 48-as Kör és a Polg. Kör tevékeny tagja. 1916—1917-ig szolgált, a vasutas ezredben Neje: szül. Schmidt Rozália.

EGYED

Asztalos Gyula épület- és géplakatos, Fő-u. 56. Született 1875-ben Bodajkon és felszabadult 1893-ban Pécsett. Jelenlegi üzemét 1910-ben alapította. Tanonc korá-

ban ipari kitüntetésben részesült. 1916—1918-ig szolgált. Sebesült. Orosz fogságban volt. 1901-ben nőül vette Nagy Magdolnát.

Bertha József kovácsmester, Szanyi-u. Született 1884-ben és felszabadult 1900-ban. Jelenlegi üzemét 1909-ben alapította. Arany oklevél 1924-ről, ezüst oklevél (1925-ben) és nagyezüst érem ipari kitüntetésben részesült. 1909 óta tagja az Ipartestületnek. 1907-ben nőül vette Horváth Máriát.

Cser Alajos kalaposmester. Született 1880-ban, felszabadult 1897-ben. Jelenlegi önálló üzemét 1911-ben alapította. Saját háza van. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1909-ben nőül vette Nagy Rózát.

Domonkos Gábor asztalosmester, Fő-u. Született helyben 1884-ben, felszabadult 1902-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1923 óta. 1914—1923-ig katona volt. Háromszor sebesült. 1925-ben nőül vette Giczi Rozáliát.

Gyurasits Lajos cipész- és csizmadiamester, Fő-utca. Született Szilen 1897-ben, felszabadult Csornán 1914-ben. Az Ipartestület tagja. 1915—1920-ig katona volt. Sebesült. Kisezüst vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1926-ban nőül vette Németh Máriát.

Horváth Sándor csizmadiamester, Alsóköz. Született 1866-ban helyben és Győrött szabadult fel 1882-ben. Háza, földje van, ami saját szerzemény és önálló üzeme, amely 1894 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. 1916—1917-ig szolgálta a háborút. Özvegy.

Majer Vendel szabómester, Sobri-utca. Született helyben 1879-ben és Szentandráson szabadult fel 1895-ben. Háza van és benne önálló üzeme 1904 óta. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1920-ig katona volt. Orosz fogságban szenvedett. 1904-ben nőül vette Rajki Borbálát.

Olaj Lajos cipészmester, Fő-utca. Szül. 1865-ben és felszabadult 1880-ban. Háza, földje van, ami saját szerzemény. Önálló üzeme 1888 óta áll fenn és azóta tagja az Ipartestületnek, ugyancsak ez évben vette feleségül Kovács Magdolnát.

Orbán Mária női szabómester, Felsőköz. Született 1902-ben helyben és Csornán szabadult fel 1924-ben. Önálló 1928 óta. Egy tanulóleányt tart. Az Ipartestület tagja.

Weberstein Lajos

ENYING

Ipartestülete alakult 1904. évben. Tagjainak száma 176. Alkalmazott segédek száma 64, tanoncok száma 48. Az Ipartestület elnöke Szigethy Gyula asztalosmester, temetkezési vállalkozó, a szakosztály elnöke Kemény János cipészmester, az Ipartestület jegyzője Ráth Antal asztalosmester, temetkezési vállalkozó.

Van a községben Iparoskör is, amely mint külön szervezet az iparosság kulturális központját képezi.

Amrein Mária, Szőke Mihályné nőidivatterme, Rákóczi-út 17. Ipari szakképzettségét Veszprémben nyerte. 1913 óta működik a szakmában. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn, 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja.

Álló János borbélymester.

Ifj. Álló József kőművesiparos, Óvoda-u. 9. Van családi háza és önálló üzeme 1923 óta. Nevezetesebb építkezései: Német István lakóháza és Balog József, meg Győri István présházai stb. 1904 óta működik a szakmában. Az Ipartestület tagja. 1913-ban bevonult, háromhavi harctéri szolgálat után fogságba esett, ahonnan 1920-ban rokkantan került haza.

Balog Mátyás borbély- és fodrászmester, Kossuth Lajos-u. 15. Saját háza van és önálló üzlete 1903 óta. Egy-két segédet foglalkoztat. Mint segéd 1892—1903-ig Budapesten és Valpovóban (Szlavónia) dolgozott. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Polgári Kör és a Tűzoltó Egylet tevékeny tagja.

Barcza Lajos kocsigyártómester.

Ifj. Baumkirchner Béla asztalosmester, Rákóczi-út 16. Üzemét 1835-ben nagyapja, József, alapította. Nevezetesebb munkái: Siófokon a Vass-nyaraló, Mezőkomáromban az orvos villája, Balatonfőkajárin a jegyzőlak épületmunkái. 19 éve működik a szakmában és 1923-ban vette át az üzemet édesapjától, 7 HP komplett motorral felszerelve. Az Ipartestület, a mestervizsg. bizottság, az Iparos Kör tagja. 20 hónapig volt a harctéren, egyszer sebesült, kisezüst vitézségi érme van.

Bella Mihály kocsigyártó- és autókaroszszéria javítóüzem, Kossuth Lajos-u. 20. A szakmában 16 éve működik és 1921 óta önálló mester, 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör tagja. 1917-ben bevonult, 4 hónapig volt a harctéren és 2 és fél évig a Nemzeti Hadseregben is szolgált.

Bodó András úriszabómester, Vásár-tér 6. Saját háza van és önálló üzlete 1903 óta. Mint segéd 1893—1903-ig Grácban, Wiener-Neustadtban, Győrökön stb. fejlesztette szaktudását. Szabászati tanfolyamot végzett. Az Ipartest. tagja, a szakv. bizottság alelnöke, az Iparos Kör, a Polgári Olvasó Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 2 és fél évig volt az orosz és olasz harctereken.

Bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Bodó Imre gépészkovács, Király-u. 43. A szakmában 1910 óta munkálkodik és önálló mester 1922 óta. Saját háza van. Mint segéd Budapesten, Székesfehérváron, Kremsben stb. működött. Pozsonyban gép- és motorkezelői vizsgát tett. Egy segédet és egy tanoncot tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Dalegylet tagja. Önk. tűzoltótiszt. 1915—1918-ig volt az olasz és orosz frontokon, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje van.

Bognár Sándor bognármester, Óvoda-u. 6. Édesapja, Sándor alapította üzemét 1861-ben, akitől 1895-ben vette át. Össze-

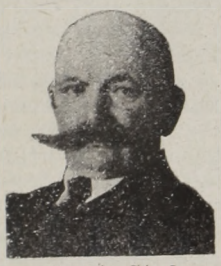

Bognár Sándor

sen 51 éve működik a szakmában. Egy tanoncot tart. Van saját háza és földje. Az Ipartestület előljárója. A segédvizsg. bizottság elnöke. Az Olvasó Kör, a Temetkezési társulat tagja.

Bolla József csizmadiamester, Kígyó-u. 23. Rendelésre és vásárra dolgozik 1 segéddel és 1 tanoncal. Önálló üzeme 1901 óta áll fenn. Saját háza van. Mint segéd 1897—1901-ig Székesfehérváron, Mezőkomáromban és helyben dolgozott. Az Ipartestület, a Polgári Kör, az Iparos Kör, a Temetkezési Társulat stb. tagja. 1915—1917-ig a huszároknál szolgált és mint rokkant szerelt le.

Braun Mór vendéglős, Rákóczi-út 2. A vendéglőt, szállodát és éttermet édesapja, Fülöp alapította 1888-ban és tőle 1903-ban vette át. Saját háza van. 44 éve működik a szakmában. Az Ipartestület, a Dunántúli Vendéglősök, az Iparos Kör tagja. 1916-ban vonult be és a leszerelésig állandóan az olasz fronton volt.

Csillag Ede vendéglős.

Csillag József asztalosmester, Király-u. 2. Rubica István, Stiedl József és Holecska József lakóházainak szakmunkálatait végezte. 35 éve dolgozik a szakmában, 1911 óta önállóan. Az Ipartestület és a Nép Kör tagja. Van saját háza. 1915—1918-ig szolgált, ipari belső szolgálatot teljesített.

Csuka Julianna nőiszabó.

Denk Mihály cipészmester.

Dombay Lajos cipészmester és neje, szül. Till Rozália női szabómester, Vásártér 1. A férjnek 1909 óta, nejének 1927 óta van önálló üzeme. A férj 1897 óta, neje 1906 óta működik a saját szakmájában. Mindakettő Budapesten nagyobb üzemekben gyarapította szaktudását. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Kath. Dalegylet tagjai. A férj 1914—1928-ig szolgálta a hazát, 41 hónapig volt a harctereken. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Erős Dániel cipészmester.

Gál Imre kőművesmester, Vár-u. 7. Háza, földje van és önálló üzeme 1925 óta. Tóth István házának és gazdasági épületeinek szakmunkálatait végezte. 20 éve működik a szakmában. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a ref. énekkar tagja. 36 hónapig az orosz és olasz fronton küzdött. K. cs.-k.-je van.

Gemmel Alajos cipészmester, Vásártér 7. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 1914 óta van önálló üzeme. Mint segéd Budapesten, Debrecenben és Székesfehérváron gyarapította szakismereteit. Az Iparos Kör, az Ipartestület és a Temetkezési Egylet tagja. 2 évig volt olasz fogságban, ahonnan 1920-ban került haza. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Gondán Lajos képesített kőművesmester, Lehel-u. 14. »Világos« vendéglő és lakóház, Kovács Lajos háza és gazdasági épületei a nevezetesebb építkezései. Önálló üzeme 1924 óta van. Képesítést 1926-ban nyert. Van háza, földje. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Polgári Kör tagja. 1917-ben vonult be, 9 hónapig volt az albán fronton. K. cs.-k.-je van.

Gróf Gyula hentesmester, Kossuth-u. 24. Háza, földje van és önálló üzeme 1919 óta. Egy segédet és két tanulót foglalkoztat. Húszúzó-töltő- és örlőgéppel van felszerelve. 20 éve működik a szakmában. Az Ipartestület előljárója. A segéd vizsg. bizottság alelnöke. Az Iparos Kör, a Temetkezési Egylet tagja. 1914-ben bevonult és végig a szerb, macedon, román és olasz harctereken teljesített szolgálatot.

Haris Ferenc kádármester, Deák Ferenc-u. 8. Üzemét nagyapja alapította 1856-ban. Mint tanonc és mint segéd is apja üzemében volt és ezt vette át 1918-ban. Saját háza van. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör és Olvasó Kör tagja. A vártüzéreknél 3½ évig volt a fronton. Kisezüst, bronz. vitézségi érme, Signum Laudisa van és K. cs.-k.-je.

Horog Sándor gépészkovácsmester.

Horváth Gyula kocsifényező-, szíjgyártó-üzeme. Kossuth L.-u. 20. Raáb Józseffel társas viszonyban van üzemük 1928 óta. Horváth 1904 óta működik a szakmában és 1922-től önálló mester. A veszprémi kiállításon fedeles hajtókocsiját kitüntették, gróf Festetics Sándor vette meg. Az Ipartestület előljárója. A segédvizsg. bizottság

alelnöke. 40 hónapig volt a harctéren. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Horváth István úriszabómester, Vár-u. 3. A szakmában 1909 óta fejt ki tevékenységet. Önálló üzeme 1918 óta van. Mint segéd Budapesten dolgozott. Egy segédet tart. Az Ipartestület és Polgári Olvasó Kör tagja.

Karg József úriszabómester, Kossuth Lajos-u. 49. Saját háza és önálló üzeme van 1912 óta, 30 éve működik a szakmában. Mint segéd helyben és Budapesten szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület előlj. tagja. Az összes körök tagja. 1914—1918-ig szolgált, állandóan a harctereken volt. Bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült.

Kaszás István cipészmester, Kossuth Lajos-u. Mint segéd Budapesten, Székesfehérváron és Enyingen szerzett gyakorlatot. 1920 óta van önálló üzlete, a szakmában 1902 óta működik. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1910—1918-ig szolgált a tüzérségnél — a legtöbb fronton volt. Bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Kemény János cipészmester, Rákóczi-u. 11. Üzletét Pápay János alapította 1859-ben és átvette 1903-ban. Tizenegy évig mint segéd dolgozott Budapesten, Szolnokon és Székesfehérváron nagyobb üzemekben. Egy tanulót és egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke. Az Iparos Olvasó Kör vál. tagja. A tanonc- és segédvizsg. bizottság alelnöke stb. A veszprémi 1923-iki kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki. 1915-ben bevonult, 5 hónapig volt az orosz fronton és aztán 3 és fél évig orosz fogságban.

Kemény János

Kis Erzsébet nőiszabómester.

Kiss Imre kárpitosmester.

Kiss Lajos kőművesmester, Petőfi-u. 18. Önálló üzeme 1920 óta van. Több lakóházat (Szalai Józsefé, Major Sándoré stb. stb.) épített helyben és a környéken. A szakmában 1911 óta munkálkodik. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Polgári Kör stb. tagja. 16 hónapig volt az olasz fronton, kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült.

Kraján András mézeskalácsos, Közép-utca 21.

Lendvai János kocsmáros és hentesmester, Vár-u. 1. Két háza van és önálló üzlete 1907 óta. Az Ipartestület tagja. Unokája, Jakab József, román frontszolgálatot teljesített.

Major Mária női-szabómester.

Markgruber István bognármester, Vasút-u. 8. Gazdasági kocsik készítésével foglalkozó önálló üzeme 1926 óta áll fenn. A szakmában 1912 óta fejt ki tevékenységet. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 17 hónapig volt az olasz és orosz harctéren. Károly cs. keresztje van.

Marosán Grácián cipészmester, Kossuth Lajos-u. 23. Önálló 1927 óta, de a szakmában 1911 óta működik, 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd sokáig volt Budapesten, ahol tanfolyamot végzett, továbbá Bukarestben, Kolozsváron, Debrecenben stb. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Bőrmunkások, a sportklubok tagja. 1917—1918-ig a francia fronton szolgált, bronz vitézségi érme és Károly cs.-k.-je van.

Medgyesy József hentesmester, Lajos-u. 15. Saját háza és önálló üzeme van 1927 óta. Sertésvágással és kolbászárura való feldolgozásával foglalkozik. Darálógéppel van felszerelve. A szakmában 1917 óta működik. Az Ipartestület tagja.

Meggyesy Gyula kovácsmester, Óvoda-u. 4. Önálló üzeme, amelyben mezőgazdasági szerszámok készítésével is foglalkozik, 1923 óta áll fenn. A szakmában 1909 óta van. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig végesvégig az orosz fronton szolgált. Vaskereszt és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Jeney Mészáros Lajos, Zöldfa-u. 1. Az üzem a jövő évben ünnepli 100 éves jubileumát. Apáról fiúra szállt mindig. Lajos tulajdona 1903 óta, aki 1888 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Szombathelyen, Debrecenben stb. dolgozott. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Népkör, a Polgári Kör tagja.

Nagy Géza úriszabómester.

Nagy Károly mészárosmester.

Nagy László mészáros- és hentesmester, Kossuth L.-u. 34. Háza van és önálló üzlete 1923 óta. De 1912 óta működik iparában. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Zúzó-, daráló- és töltőgéppel fel van szerelve. Az Ipartestület előljárója, az Iparos-, Olvasó Kör választmányi tagja. 1916-ban bevonult és 17 hónapig volt a harctéren. Bronz vitézségi érme, szolgálati kereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Nagy Sándor cipészmester, Közép-u. 7. Háza van és önálló üzeme 1889 óta. 1883—1889-ig Budapesten, Enyingen és Bonyhádon volt segéd. Az Ipartestületnek 13 éven

át volt elnöke, az Iparos Körnek pedig 6 éven át. Az iparos osztály érdekében mindig sokat dolgozott és fáradozott.

Nagy Sándor kőművesiparos, Nagyatádi-u. 38. Nevezetesebb munkái: Vakler István és Tölösy István lakóházai és Kiss János gazdasági épületei. Önálló 1922 óta. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör tagja. 12 hónapig volt a harctéren, kétszer sebesült. Sebesülési érme és K. cs.-keresztje van.

Palkovits Lénárt Erzsébet géphímzőnő.

Palkovics Pál csizmadiamester, Bocskay-u. 10. Háza van és önálló üzeme 1910 óta. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Mint segéd Székesfehérváron 1913-ban elismerő oklevéllel tüntették ki. 1915—1918-ig a 30. népfel. ezredben mint hadimunkás szolgált.

Polgár Ferenc gépészkovács, Közép-u. 25. Húsz évig (1901—1921-ig) mint segéd dolgozott Szentmártonkátán, Kolozsváron, Budapesten, Berlinben, Münchenben, Angliában stb. Háza van és önálló üzeme 1921 óta. Egy segédet tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Nép Kör, a Dalárda stb. tagja. Szabadalma van egy emelőgépre. 1914—1918-ig szolgált. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme van és K. cs.-keresztje.

Ráth Antal épület- és bútorasztalosmester, Kossuth L.-u. 22. 1922 óta önálló, de 16 éve működik a szakmában.

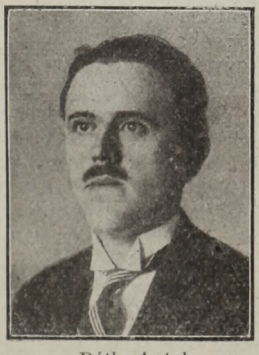

Ráth Antal

Temetkezési vállalata is van. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület jegyzője. A tanonciskola felügyelőbiz. tagja. A mestervizsgáztató bizottság alelnöke. Az Iparos Kör vál. tagja, a Dalegylet gondnoka. 6 hónapig volt az olasz fronton. K. cs.-k. kitüntetése van.

Repenti János kőművesmester, Kinizsi-u. 8. Nevezetesebb munkája: a kath. iskola és plébánialak., Vince Pál villája, Nagy János háza, gróf Csekonics gazdasági épületei. Háza van és önálló üzeme 1904 óta. Az Ipartestület alelnöke, a segéd szakvizsg. bizottság alelnöke, a Nép Kör alelnöke, az Iparos Olvasó Kör és Levente Egyesület tagja. 28 hónapig volt a harctéren. Bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és 1917. évi legfelsőbb elismerés kitüntetésben részesült.

Repenti János

Rédey Vilmos vendéglős és szállodas. Korona-szálloda, Kossuth L.-u. és a Balaton aligai fürdőtelep éttermei. 42 éve működik a szakmában és 1909 óta önálló. 6 pincért és 2 tanulót foglalkoztat. 22 HP csukott személy autója is van, továbbá szódagyára. Az Ipartestület tagja, a vizsgáztató bizottság alelnöke. A Dunántúli vendéglősök szöv. csop. elnöke. Községi képviselő, az Iparos Kör tagja. 1915-ben bevonult és végigszolgálta a háborút.

Schneider Lajos ácsiparos, Rákóczi-u. 56. Háza van és önálló üzeme 1922 óta. 18 éve működik a szakmában. 6—10 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. 1916-ban bevonult, 26 hónapig volt a harctéren, 2-szer sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érme, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van.

Szabó Gyula cipészmester.

Szabó György vendéglős és hentesmester, Kossuth-u. 6. Üzemét édesapja, János alapította 1894-ben. 1926-ban vette át az üzemet és azóta önállóan vezeti. Háza van és beszálló vendéglője, étterme és szikvízgyára. Az Ipartestület, az Uri Kaszinó, a Kereskedelmi Kör stb. tagja. A Dunántúli vendéglősök szöv. helyi csoportjának jegyzője. Kereskedelmi érettségit tett.

Szigethy Gyula épület- és bútorasztalosmester. Kossuth L.-u. 24. Önálló üzeme 1893 óta van bútorraktárral és temetkezési vállalattal egybekötve. 1881 óta működik az iparfejlesztés terén. 4 fiát a szakmára nevelte. Iparkamarai tag, az Ipartestület elnöke, 15 éve községi képviselő. A Tűzoltó Testület parancsnoka volt 15 éven át, jelenleg örökös tiszteletbeli parancsnok. A faipari tanonc-, segéd- és mestervizsg. bizottság elnöke. Mind a négy fia katona

volt a háborúban : Lajos és István hősi halált halt. Két életben maradt fiát vitézzé avatták 1925-ben.

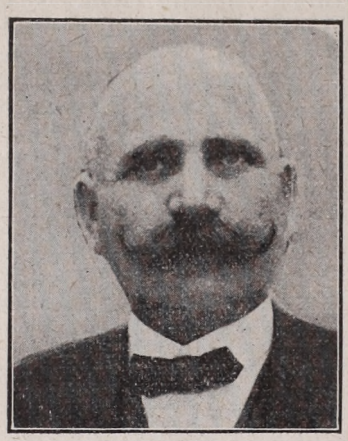

Szigethy Gyula

Szlacsky Ilona nőiszabómester, Vas Gereben-u. 3. Nőidivatszalónja 1924 óta áll fenn. 10 éve működik a szakmában, ipari kiképzését helyben nyerte. Az intelligenciának dolgozik. Az Ipartestület tagja.

Tomasits Ferenc úriszabómester.

Tóth István kőművesiparos, Lehel-u. 2.

Tóth József és Kálmán csizmadiamesterek.

Tóth Károly sütőmester, Kossuth L.-u. 9. Az üzemet édesapja, Péter alapította 1892-ben és átvette tőle 1926-ban. A szakmában 1909 óta működik. Az Ipartestület elöljárója. A segédvizsgáztató bizottság elnöke. Az Iparos Olvasó Kör választmányi tagja. A Levente Egyesület pénztárnoka, 36 hónapig volt a fronton. 1918-ban olasz fogságba esett, ahol 1 évig szenvedett. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs. k.-je van.

Töttösy Péter úriszabómester.

Vadász József szabómester.

Varga Imre sütőmester.

Vincellér János épület- és bútorasztalosmester, Kígyó-u. 22. Laca János és Takács József lakházainak szakmunkálatai a nevezetesebbek. 4 éve működik a szakmában és 1928 óta önálló üzem tulajdonosa. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

EPÖL

Baikovics József kőműves.

Bazsó Géza molnármester. 1911 óta bérlője a malomnak, de már 1906 óta működik iparában. Az ipartestület tagja. A Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Hudoba Vilmos csizmadia.

Kelepecz György bércséplőmester. Üzemét 1910-ben alapította. Községi elöljáró, az ipartestület tagja, a Hangya felügyelőbizottsági tagja. A világháborúban egyszer megsebesült, 3 évig orosz fogoly volt.

Ifj. Kovács Mihály a Hangya fogy. szöv. üzletvezetője 1924 óta. Az ipartestület tagja. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Kramli József bognármester. Az 1916. év óta folytatott iparában 1925 óta önálló. Az ipartestület elöljárósági tagja. A bronz vitézségi érem és K. cs. k. tulajdonosa.

Novoszádszki András kőműves.

Szabó István bércséplő. Egy 4 lóerejű motorral üzemét 1925 óta folytatja. Az ipartestület tagja.

Tóth János kovácsmester. Az 1920 óta folytatott iparában 1924 óta önálló. Községi kovácsmester, az ipartestület tagja.

ERCSI

Barica Imre asztalos, Takarékpénztár-u. 204.

Bányai Ferenc szabó, Fő-u. 28.

Falusy Lajos hentes- és mészárosmester, Piac-tér. Ipartestületi elöljáró, a Polgári Kör tagja. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1901-ben. 1909-ben önállósította magát. A világháborúban a fronton védte a hazát ; kitüntetései : bronz vit. é., K. cs. k. Neje : Vörös Magdolna.

Farnady Ferenc sütőmester.

Fischer Manó bádogos, Rábapart.

Formündl Rezső sütőmester, Pénztár-u. Ipartestületi elöljáró, számvevőségi tag, a Polgári Kör és Sportegylet tagja. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1886-ban. Bécsben és Budapesten működött mint segéd. 1894 óta önálló mester. 1923-ban a Faluszöv. kiáll.-án oklevelet nyert. Neje : Ivánszky Erzsébet.

Gigor István szabómester, Eötvös-u. Az Ipartestület alapítása óta tagja az elöljáróságnak és a tanoncvizsg. biz.-nak ; a községi képv. test. és számos kulturális egylet tagja. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1907-ben. 1912 óta önállóan űzi iparát. A háborúban a fronton harcolt, kétszer megsebesült. K. cs. k. és seb. é. tulajdonosa. Neje : Kalmár Mária.

Horváth Florián cipész- és felsőrészkészítőmester, Eötvös-u. 51. Ipartestületi tag, az Orsz. Lábbeli Készítők Lapjának

Horváth Flórián

munkatársa. Szül. 1894-ben. Iparát 1920-ban tanulta, majd a bpesti Technologián tanfolyamot végzett. Azelőtt vármegyei

hivatalnok volt. 1922-ben önállósította magát. Résztvett a világháborúban ; szolgált a nemzeti hadseregben. Neje : Fehér Róza.

Horváth László vizsg. géplakatosmester, Fő-u. 38. Az Ipartestület alapító tagja és alelnöke, a Polgári Kör tagja. Mint elsőrangú szakember a testület egyik agilis vezetőembere. Szül. 1869-ben, felszabadult 1880-ban. 1912-ben alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol 2 fiával együtt dolgozik. 1915—1918-ig az orosz fronton volt. Neje : Trautmann Anna.

Karlicsek Gyula cipészmester, Templom-utca 241. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz., a Nemzetv. Liga tagja. Szül. 1864-ben. Atyjánál szabadult fel 1881-ben. Mint segéd Bécsben és Budapesten dolgozott. 1912 óta önálló. A székesfehérvári kiállításon dícsérő oklevelet nyert.

Károly János asztalosmester, Tűzoltó-u. 106. A legtekintélyesebb iparosok egyike, aki önzetlen közéleti tevékenységet fejt ki

Károly János

az iparos társadalom érdekeit szolgálva. Az Ipartestület megalapítója és elnöke, a társadalmi élet vezetője, közs. képviselő, róm. kath. egyházi képviselő, Kath. Kör háznagya, az Iposz társelnöke, Hangya Szöv. felügy. biz. tag és számos kulturális és hazafias egylet tagja és támogatója. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1898-ban. 1904 óta önálló mester. Az 1923. évi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki munkáját. A világháborúban a fronton harcolt. Neje: Mészáros Mária; fia, János, atyjánál segéd.

Kosenstein Mihály hentes- és mészárosmester, Kisvágóhíd-u.

Losics István sütőmester, Iskola-u. Szül. 1902-ben. Felszabadult 1918-ban, mint segéd Ercsiben, Aszódon, Budapesten, Gödöllőn dolgozott. 1925-ben önállósította magát, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Sportegylet, a Polg. Kör, az Önk. tűzoltóegylet tagja.

Magasitz István kép. ácsmester, Ercsi 494. Ipartestületi előljáró, a vizsg. biz., a Polgári Kör, az Ácsmesterek Szöv. tagja.

Magasitz István

Szül. 1894-ben. Budapesten szabadult fel ; külföldön praktizált. 1924-ben önálló lett. Részt vett a világháborúban, a Doberdón fogságba esett. Neje: Sztrucska Juliánna.

Mészáros Kálmán mészárosmester, Fő-utca 35.

Milosevics Kristóf sütőmester, Eötvös-u. A Polg. Kör tagja. Szül. 1877-ben. Felszabadult 1894-ben. 1915-ben önállósította magát, 2 tanoncot alkalmaz. Neje: Martizevics Katalin. Fia, Dusán, atyjánál tanonc.

Németh István úri és nőiszabómester, Templom-tér. Az Ipartestület, a Polg. Kör és a Kath. Kör tagja. Szül. 1893-ban. Atyjánál szabadult fel 1907-ben. Budapesten és Münchenben gyakorolta iparát. 1920 óta önállóan űzi iparát. 1914—1918-ig a fronton védte a hazát ; 2 kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Adamovits Anna.

Ódor Sándor cipészmester, Tűzoltó-u.

Orlik Rudolf sütőmester, Nagyhíd-u. 358.

Palló Gyula asztalosmester, Templom-tér.

Pál Gyula cipőfelsőrészkészítőmester, Tűzoltó-u.

Petrovicza József borbély- és fodrászmester, Fő-u. 28.

Piszecker János kovácsmester, Fő-u.

Schäffer Andor hentes- és mészárosmester, Fő-u. 37. Az Ipartestület pénztárnoka, a vizsg. biz., a képv. test., a Kath. Kör tagja, a Polg. Kör vál. tagja stb. Szül. 1894-ben. Felszabadult 1912-ben. 1921-ben önálló lett. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Bánffy Anna.

Schneck János szabómester, Fő-u. 28. Az Ipartestület vál. tagja, a Polg. Kör tagja. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1896-ban. 1908-ban önállósította magát. A világháborút a különböző frontokon töltötte ; mint a bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le. Neje : Tézli Mária ; fia, János, atyjánál segéd.

Schuch Ferenc cipészmester, Templom-u. 242. Ipartestületi előljáró, a tanoncvizsg. biz. tagja, a Tűzoltótest. v. szak. parancsnoka stb. Szül. 1865-ben. Atyjánál szaba-

dult fel 1882-ben. Üzemét atyja alapította 1852-ben, tőle vette át a vezetést. Neje: Richter Mária ; fia, Ferenc, a szakmában működik.

Suhányi Ferenc műasztalosmester, Fő-u. Szül. 1886-ban. Felszabadult 1906-ban. 1910-ben elvégezvén a technológiát, műasztalosi képesítést szerzett. 1920 óta önállóan foglalkozik épület- és bútormunkák készítésével. Résztvett a háborúban, kétszer megsebesült, mint 70%-os rokkant szerelt le. Neje: Horváth Katalin.

Takács Pál kőművesmester, Temető-u. 137. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsg. biz. tagja és az összes helyi kulturális egyletek támogatója. Szül. 1879-ben. 1896. évben történt felszabadulása után külföldi vándorútra ment. 1907-ben önállósította magát. Számos életrevaló és közhasznu szabadalma van, nemcsak hazai, hanem külföldi forgalomban is. Neje: Barabás Mária.

Tézly Nándor kéményseprőmester, 261. sz. Ipartestületi előljáró, a közs. képv. test., a Kontár ellenőrző biz., a Polg. Kör stb. tagja, a hegyközség elnöke, a Tűzoltótest. pénztárnoka. Szül. 1877-ben. Atyjánál szabadult fel 1893-ban. Iparát személyjogon folytatja. 1914-től a fronton védte a hazát, mint 70% rokkant szerelt le. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Tézly Nándor

Varga László órás- és ékszerész.

Vámosy József róm. kath. tanító. Az Ipartestület egyik alapítója és jegyzője, a Betegsegélyző helyi kezelője, a Hangya igazgatója, Levente főoktató, a Kaszinó titkárja stb. Szül. 1889-ben. Gimnázium és képző elvégzése után 1908-ban tanítói oklevelet nyert. 1919-ig Nyitramegyében működött, ekkor a csehek kiutasították. 1919 óta Ercsiben oktat. Résztvett a háborúban, mint t. hadnagy, a kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le.

ESZTERGÁLY

Kovács János asztalosmester. Szül. 1872-ben, felszabadult 1894-ben. 1903-ban lett önálló. Fia mint segéd dolgozik nála. 1915—1918-ig vett részt a háborúban. Neje: Farkas Mária. Gyermekei : Sarolta, Árpád, Géza, Mária.

Koszorus József cipészmester. 1874-ben született, 1895-ben szabadult fel és 1898-ban önállósította magát. Műhelyében Dezső és Nándor fiával együtt dolgozik. A világháborúban a 20. honvéd gy.-ezredben szolgált. Neje Varga Anna.

Magasi Kálmán molnármester. Szül. 1891-ben, felszabadult 1914-ben. Üzeme 16 HP lóerős motorral felszerelve vámőrléssel foglalkozik. Résztvett a világháborúban.

Varga István vendéglős. Szül. 1876-ban Esztergályon. Önálló lett Esztergályon 1925-ben, vendéglős- és vegyeskereskedői ipart folytat. Ipartestületi tag, a községi képviselőtestület tagja és megyei választott képviselő. A háborúban 1914—18-ig szolgált. Neje : Menjünk Rozália.

Varga József vegyeskereskedő. 1902-ben Esztergályon szül. Atyjánál tanult és szabadult fel. 1929 óta önálló. Saját háza van. Ipartestületi tag.

Vörös János bognármester. Szül. 1883-ban, önálló lett 1918-ban. Saját háza van. 1911-ben nőül vette Mészáros Máriát, akitől Gyula, Irén és József gyermekei származtak.

ESZTERHÁZA

Horváth Jenő férfiszabóm., Fő-u. 21. Ipartest. tag. 1882-ben született Eszterházán és 1911-ben felszabadult ugyanott. Mint segéd Budapesten, Sopronban stb. dolgozott, míg 1926-ban önállósította magát. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Kitüntetései : bronz v. é., K. cs.-k. Neje : Szvoboda Jolán.

Horváth Károly cipészm., Fő-u. 2. Ipartest. tag. Szül. 1885-ben Eszterházán és felszabadult 1902-ben ugyanott. Mint segéd Győrben, Budapesten, Sopronban dolgozott és 1912-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel. 1928-ban a Faluszövetség elismerő oklevéllel tüntette ki. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. Neje : Hikli Erzsébet.

Kalmár Ferenc cipészm., Fő-út 13. Ipartest. tag. 1899-ben született Eszterházán és 1916-ban Fertőszentmiklóson felszabadult. Mint segéd Sopronban, Szécsényben stb. dolgozott. 1926-ban Eszterházán önállósította magát. 4 tanoncot szabadított fel és jelenleg 1 tanonca van.

Nagy Gyula szabóm., Fő-u. 12. Községi h. bíró, Ipartest., Kath. népszövetség és a Tűzoltó Egylet tagja. Szül. 1894-ben Mosonban és Sopronban szabadult fel. Mint segéd Sopronban, Nyitrán, Pozsonyban, Bécsben stb. dolgozott, míg 1923-ban önállósította magát. 2 tanoncot sza-

badított fel, jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig mint szakaszvezető vett részt a világháborúban. Kitüntetései: bronz v. é., K. cs.-k. Neje: Kosztolányi Karolin.

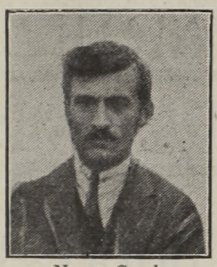

Nagy Gyula

Pödör Sándor bádogosm., Fő-u. 28. Ipartest. előljáró és Tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1891-ben Agteleken és 1908-ban Sopronban szabadult fel. Mint segéd Sopronban, Budapesten és Bécsben dolgozott. 1920-ban önállósította magát. 3 tanoncot szabadított fel és jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig mint tizedes harcolt a hazáért és K. cs.-kereszttel és a kor. vas érdemkereszttel lett kitüntetve. Neje: Horváth Juliánna.

ETA

Buda József bognármester.

Fa József kovácsmester, Gólya-u. 64. Az üzemét apja alapította 1875-ben és saját kezelésben van 1918 óta. Patkolással és gazdasági gépek javításával foglalkozik. A szakmában 1908 óta működik. Az Ipartestület tagja 6 év óta. 1914 végig szolgált, 28 hónapig volt a fronton. Van bronz és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Letenyei István hentesmester.

Nagy Zsigmond úri és női cipészmester. A szakmában 1918 óta fejt ki tevékenységet és 1926 óta önálló mester és van önálló üzeme. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Varga Mihály kádármester. 1893 óta munkálkodik a szakmunkájában, 1909 óta önálló mester. Van saját műhelye és szőlője, földje. Az Ipartestület tagja. 1914-től végig szolgált, 30 hónapig volt az orosz, olasz és szerb frontokon. Egyszer sebesült.

Legrégibb magyar gépbőr- és gépszíjgyár

Alapítva: 1871. Alapítva: 1871.

Az 1896. országos kiállításon a milleniumi nagy éremmel kitüntetve. 15 legnagyobb érem.

Margulies M. és Társa

(Cégtulajdonos: **Goldschläger S.**)

Budapest, V., Vésző-utca 3. — Telefon: L. 909—21.

Technikai bőrcikkek. Legkitünőbb I. magy. bőr-, balata-, teveszőr- és gyapot-tagosszíj. Mindennemű varró- és kötőszíj. Gömb- és sodrottszíjak esztergapadok számára. Gépszíjbőr, talpbőr, fényes bőr és fuvóbőr. Szivattyúk és présekhez stb. minden alakú és nagyságú bőrgyűrű tömítések. Különlegesség, Dynamo-szíjak csak ragasztva szab. „Excelsior" szíjragasztók. Technikai bőrcikkekben különlegességek, vasutak, hajógyárak vizművek stb részére.

Zsoldos magántanfolyam

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel.: J. 424—47. Előkészít polgári- és középiskolai **magánvizsgákra, érettségire.** Középiskolai **összevont tankönyvek, kivonatok** megrendelhetők.

SZENT ISTVÁN ARTÉZI FÜRDŐTELEP ESZTERGOMBAN

HÉTVÉGI NYARALÓ- ÉS ÜDÜLŐHELY

ARTÉZI STRANDFÜRDŐ

50×25 méteres medencével. Strandbuffet, játszótér, homok- és napfürdők. Külön férfi és női uszodák, gőz- és kádfürdők.

AZ ÖSSZES MEDENCÉK NAPONTA FRISS TERMÁL VIZZEL UJBÓL TÖLTETNEK

Étterem és szállodai szobák, valamint külön társas hálótermek teljesen ujonnan berendezve. Pensio-rendszer.

A VIZ HŐFOKA C. 29.

Remek kerthelyiség. Tánc- és szinházterem. Budapestről autóut 1 óra. Naponta 9 vonat, 3 hajó Budapestről.

Vasas, kénes és magnéziumos meleg vize csúzos bántalmak, köszvény, neuraszthénia, idegbajok, női betegségeknél sikerrel használható. Fejlődő gyenge gyermekeknél kitünő hatásu.

Butorozott magánlakások is előjegyezhetők a fürdőtelep tulajdonosánál

Tulajdonos:

AZ ESZTERGOMI TAKARÉKPÉNZTÁR RT.

SZÁLLODA TELEFON: 47 sz. TELEFON: 26 sz.

ESZTERGOM

Az esztergomi Ipartestület 1886-ban alakíttatott. Ezidőszerint a testületnek 612 tagja van. A tagok 373 segédet és 416 tanoncot alkalmaznak. Az Ipartestület elnöke: Dóczy Ferenc sütőmester, titkára: Hajnali Kálmán tanító, jegyzője: Móró Ferenc áll. elemi isk. tanító. Az előljáróság tagjai: Faragó István, Till István asztalosmesterek, Hermann Lajos ács, Pitlovics Mihály bádogos, Sógor János bognár, Farszki János, Krátki József, Kollár Lajos cipészek, Pásztor József, Iványi Gyula, Mészáros János csizmadiák, Zajda Ferenc, Vörös Antal borbélyok, Király Mór ékszerész, Fiedler Gusztáv, Kovács Sándor, Csákváry Mihály hentes- és mészárosok, Toldy János, Bekő János, Bábszky Ferenc kőmüvesek, Madarász Géza kádár, Havas Sándor és Juracsek Ferenc lakatosok, Fritz György kovács, Schweitzer Vilmos, Kicsindy Géza, Császár József férfiszabók, Venczel Ferenc, Lederberger József nőiszabók, Hogyelka Mihály, Machacsek Ágoston szobafestők, Tölgyessy Jenő kéményseprő, Bernwalner János sütő, Homor Lajos fényező és Meizler János vendéglős. A számvizsgáló-bizottság tagjai: Giegler Ferenc, Késik Ferenc, Polusin Mátyás, Schenkengel Antal. Az ipartestületnek saját könyvtára áll a tagok rendelkezésére.

Asztalosmesterek:

Barti József, Deák Ferenc-u. 16. 1922 óta önálló, 6 segéddel, 4 tanonccal, gyalugéppel, körfürész, fúró- és marógéppel 5 (HP) dolgozik. A város állandó szállítója. Az 1925. évi faluszövetségi kiállításon arany éremmel lett kitüntetve. A világháborúban 3 hónapig volt a fronton.

Faragó István, Mária Terézia-u. 6. 1895-ben alapított üzemét 1 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Résztvett az elemi iskola, erdészeti szakiskola stb. szakmunkáiban. Az ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke.

Faragó Jenő, Jókai-u. 39. Üzemét 1927-ben alapította és 1 segéd és 1 tanonccal folytatja. Résztvett az elemi iskola, Hév. osztálymérnökség szakmunkáiban. Az ipartestület, szakosztály tagja, a legényegylet volt dékánja. 12 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett, ahol 4 és fél évig sinylődött.

Hinel Károly, Deák-u. 23.

Hirsch Izidor, Kossuth Lajos-u. 13. Ugyanott van bútorkereskedése is. Az üzletet apósa, Pressburger Károly 1902-ben alapította s Hirsch 4 segéddel 1919 óta folytatja önállóan. Készitette a városi iskola és dorogi bányairoda berendezését. A világháboruban 37 hónapig volt a hadszintéren, 1-szer megsebesült. Tulajdonosa a kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetéseknek.

Hrablik Rezső, Honvéd-u. 58. Üzemét 1926-ban alapította, 3 segéddel s 3 tanonccal folytatja. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 28 hónapig szolgált orosz, román, szerb, olasz és francia frontokon s a bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetésben részesült.

Jenike Géza, Bottyány János-u. 4. Az általa 1910 óta folytatott üzemet még atyja, Ede, 1878-ban alapította. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az 1908-ban a győri állami ipari szakiskolában továbbképző tanfolyamot végzett. Az ipartestület, szakosztály tagja. Résztvett a világháborúban.

Kopányi Károly, Kossuth Lajos-u. 32. Üzemét 1908-ban alapította, 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A Faluszövetség 1925-iki kiállításán és a legényegyleti kiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. A világháborúban 6 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett és 44 hónapig volt fogságban.

Mohos Antal, Batthyány Lajos-u. 19. A néhai Mohos Antal által 1894-ben alapított üzemet Mohos Ferenc folytatja 1918 óta 6 segéddel és 4 tanonccal. A vármegyeház, főkáptalani székház, hév. tisztviselőházak, elemi iskola szakmunkáiban vett részt. 9 és fél HP famegmunkáló gépberendezés. Az 1925. évi faluszöv. kiállításon aranyérmet és díszoklevelet nyert.

Petró Mihály, Kápolna-u. 6. Az üzlet 1921-ben alakult és 1928-ig Petró Mihály és Fia cég alatt vezettetett. Résztvett az új elemi iskola, államép. hivatal stb. szakmunkáiban. Petró István 12 éve, Ferenc 7 éve működik ipara terén. 2 tanoncot foglalkoztat. 1925-ben a faluszövetségi kiállításon ezüstéremmel lett kitüntetve. A világháborúban 9 havi frontszolgálatot teljesített.

Schwarcz Lajos, Kossuth Lajos-u. 15. Ugyanott bútorkereskedése is van. Üzemét 1908 óta folytatja 3—5 segéddel. Az eszt. bazilika, sekrestye-berendezés, a megyeház bútorzata, városház irodaberendezése, pénzügyőrség, csendőrség, katonaság szállítója. 8 évig a Gelb M. és Fia bpesti cégnél működött. 3 évig volt a fronton a világháborúban. A K. cs.-k. birtokosa.

Szekeres Béla, Simor-u. 32. Üzemét 1906. óta vezeti önállóan, 2—3 segéddel és 1 tanonccal. Résztvett két zárda, kanonoki épületek, főkáptalan stb. szakmunkáiban. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 12 hónapig volt a hadszintéren.

Sztahovits Imre, Horánszky-u. 14. Az üzemet, még atyja, Jenő, 1898-ban alapította, ma is az ő nevén van bejegyezve, 6—7 segéddel, 3 tanonccal dolgozik. Városi képviselő. Arany- és ezüstérem kitüntetést nyert.

Thoma József, Kossuth Lajos-u. 27. 1926 óta önálló. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály tagja, az E. S. C. karnagya. A világháborúban 3 havi frontszolgálata volt, 2-szer sebesült, bronz v. é. és K.-cs. k. kitüntetést kapott.

Ujváry József, Mária Valéria-út 3. 1928-ban lett önálló mester. Az 1922. évi tanonc munkakiállításon oklevéllel és 200 kor. díjjal lett kitüntetve. Az ipartestület, szakosztály, Move sportegyesület tagja. 3 évig a futball-szakosztálynak volt vezetője.

Zahorák Ferenc, Arany János-u. 3.

Ácsok:

Hermann Lajos. Telepe és lakása: Kápolna-u. 5. Üzemét 1911-ben alapította és résztvett a pilisszentléleki állami óvoda, a lepkési templomtorony, a hellenbai templomtorony, a páldi, esztergomi és más elemi iskolák szakmunkáiban. Két-három segédet és három tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, a hadirokkant szövetkezet alelnöke, a ker. gazd. párt intézőbizottsági tagja, a kath. legényegylet választmányi tagja. Tanoncvizsgázó-bizottsági tag. Ipara fejlesztése körül igen tevékenyen vesz részt. A világháborúban annak elejétől végéig szolgálta honát. 24 hónapot töltött a fronton, ahol egyszer meg is sebesült. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Láng István, Kálvária-u. 16. 1924-ben alapított üzemében 3 segéddel és 3 tanoncal működik. Résztvett a dorogi védőhidak és feladó állomás, a visegrádi Latinovits-kastély stb. szakmunkáiban. Az ipartestület, szakosztály tanoncvizsg. bizottság tagja. 3 évi frontszolgálat után 6 évig volt orosz fogságban.

Simicz József, ácsmester. Deák Ferenc-u. 55. Üzemét 1919-ben alapította, de már 34 éve működik ipara fejlesztése terén. Résztvett a László I. pénzügyi tanácsnok, Berencz Gy. tanár és Fogarassy I. mérnök háza, az érsekvadkerti templom, a berneci katholikus templom szakmunkáiban. 3—5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 1915 január 7-től a háború végéig összesen 45 hónapot töltött a fronton. Tulajdonosa a kis ezüst, bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt, koronás vaskereszt és 6 éves szolgálati éremnek.

Bádogosok:

Engloner József, Szent Anna-u. 39.

Grosz Dezső, Ferenc József-út 25.

Jankovics Ferenc, Kápolna-u. 20. Üzemét 1926-ban alapította. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháború során többször megsebesült.

Kubányi Sándor, Kossuth Lajos-u. 19. Az édesatyja, Sándor által 25 év előtt alapított, s anyja cége alatt folytatott üzem a M. Á. V. esztergomi osztálymérnökségének állandó szállítója. Az üzemben 2 segéd és 1 tanonc van alkalmazva. Kubányi az 1913-iki ipartanonc munka-kiállításon oklevéllel és díjjal lett kitüntetve. A világháborúban 33 hónapig volt a fronton.

Majer János, Ferenc József-u. 33—35.

Cipészek és csizmadiák:

Abafy Dezső, Lőrinc-u. 8. 1919 óta önálló, mostani üzemét 1926 óta vezeti. Az ipartestületi szakosztály, legényegylet tagja.

Balázs Ferenc cipészmester. Telephelye: Kossuth Lajos-u. Lakása: Uri-u. 10. 1918 óta önálló. Az ipartestület és szakosztály tagja. Egy segédet foglalkoztat. Az 1925. évi faluszövetségi kiállításon munkáiért ezüst éremmel lett kitüntetve. Az egész világháborút végigszolgálta és 32 hónapot volt a fronton. Bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetése van.

Baranyai György, Akácfa-u. 21.

Bartalos Vince, Kossuth Lajos-u. 52. Lakás: Deák Ferenc-u. 53. 1880 óta gyakorolja iparát, melyet 1890 óta önálllóan folytat, jelenleg 1 tanonc segédkezésével. Az ipartestület, szakosztály, polgári kör, túrista egylet tagja. A világháborúban családjából hárman hősi halált haltak.

Bulyovszky Béla, Jókai-u. 15. 1912. év óta fejleszti szakmáját, melyet 1926 november óta folytat önállóan. Tagja az ipartestületnek és szakosztálynak. A világháborúban 1917-től végigszolgált és 6 hónapot töltött a fronton.

Buzás János, Simor János-u. 71. Önállósitási ideje 1922. Az ipartestület, szakosztály tagja. 1915—1918-ig részt vett a világháborúban. Mint 75%-os rokkant szerelt le. A II.-od osztályú érdemkereszt tulajdonosa.

Dékány József, Rudnay Sándor-tér 1.

Farszky János, Ferencz József-u. 12. Iparában 1902 óta működik, üzemét 1912-ben alapította és 3 segéddel s 2 tanonccal folytatja. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, Polgári kör tagja. A világháborúban részt vett, orosz fogságba esett.

Filakovszky Oszkár, Deák Ferenc-u. 45. Az 1904 óta folytatott iparában 1919-ben lett önálló. Az ipartestületi szakosztály tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálattal, kisezüst, bronz v. é., k. cs.-k. és seb. érem kitüntetést nyert.

Özv. ifj. Földes Nándorné, Dorogi-út 2. Üzemét férje 1900-ban alapította, ki a háború alatt hősi halált halt. 1924 óta fia, ifj.

F. N. vezeti a vállalatot. Kit. : egy arany- és egy bronzéremmel.

Gerendás Péter, Simor János-u. 49. Iparát 1883 óta folytatja, 1895-ben lett önálló és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, olvasókör tagja.

Harisa Dániel, Jókai-u. 7. Iparát 1894 óta űzi, 1907 óta önállóan, 2 segéd és tanoncal. Munkáiért aranyérem kitüntetésben részesült. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak. Hosszabb harctéri szolgálata volt.

Hochmann József, Vörösmarty-u. 5. Lakás : Ujj-u. 7. 1911 óta munkálkodik a szakma fejlesztésén és 1922 óta önálló. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, olvasókör tagja. 1915 évtől a háború végéig szolgálta a hazát.

Hock János, Honvéd-u. 13. 1890 óta fejleszti iparát és 1903-ban lett önálló. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 20 hónapig volt a fronton, légnyomástól idegbajt szerzett és mint 50%-os rokkant szerelt le.

Hunka Rezső, Kossuth Lajos-u. 37. és Ferencz József-út 4. Üzemét 1922-ben alapította, 2 segéddel és 1 tanoncal folytatja. Az ipartestület, szakosztály, E. S. C. tagja. A kis ezüst, bronz vitézségi érem, Károly-csapat kereszt tulajdonosa.

Iványi Gyula, Szent Anna-u. 24. Iparában 46 éve működik, 31 éve önálló. Az ipartest. előlj. tagja, a szakosztály elnöke. A világháborúban 11 hónapig volt a fronton.

Jákics Gyula, IV. Béla király-u. 3. 1910. évben lett önálló, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, polg. egyesület tagja. Hosszú frontszolgálatot teljesített, megsebesült.

Klenkó Pál, Horánszky-u. 22.

Kollár Lajos, Kossuth Lajos-utca 14. Készít és árusít férfi és női cipőket, 41 éve működik ipara terén, 21 év óta önállóan. 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestületi szakosztály, kath. legényegylet, vizivárosi Olvasókör tagja. Szakiskolai oklevelet kapott 1904-ben, a győri országos kiállításon pedig oklevéllel lett kitüntetve. A háború elejétől végéig szolgálta a hazát, 36 havi frontszolgálattal, 2 hónapig olasz fogságban volt.

Kostyál János, Akácfa-u. 9. Az 1887 óta gyakorolt iparát 1908 óta önállóan folytatja. 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, olvasókör tagja. A világháborúban hosszabb szolgálat után 21 hónapig volt orosz-fogságban.

Krátky József, Kossuth Lajos-u. 33. 1918 óta önálló. 2 segéddel és 1 tanoncal dolgozik. Az 1925-iki faluszövetségi kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, Move, Polg. egyesület, E. S. C. tagja.

Kuringer József, Jókai-u. 6. Az 1909 óta gyakorolt iparát 1923 óta folytatja önállóan, 1 segéd alkalmazásával. Az ipartestület, a szakosztály tagja, aki 1915-től 1918-ig szolgált a világháborúban. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Özv. Lencsés Jánosné, Kölcsey-u. 5. A néh. férje által 1898-ban alapított üzemben 1 segéd és 1 tanonc van foglalkoztatva.

Lerner Béláné, Jókai-u. 15. Üzeme 1878. évben alapíttatott. 3 segéd és 2 tanonc van foglalkoztatva. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Özv. Lerner Kálmánné, Jókai-u. 4. A férje által 1900 óta folytatott üzemét férje 1927. évi halála óta folytatja. Az ipartestület, szakosztály tagja. Férje a háborúban szerzett betegségében halt meg.

Majorán István, Kápolna-u. 9. 1892 óta foglalkozik szakmájával, melyet 1917 óta önállóan folytat. Munkáiért díszoklevél kitüntetést nyert.

Mayer János, Balassa Bálint-u. 26. Már 1902 óta gyakorolt iparát 1919 óta folytatja önállóan. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 1915-től végig szolgált.

Mészáros János, Horánszky-u. 15.

Mikulik András, Simor János-u. 71. Üzemét 1916-ban alapította. Az ipartestület, szakosztály, E. S. C. tagja.

Nagy Antal, Ferencz József-u. 18. Üzemét 1927 május 10-én alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, E.S.C. tagja.

Németh György, Kovács-u. Az 1895 óta folytatott iparát 1916. év óta gyakorolja önállóan, 1 segéd és 2 tanonc segédletével. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban egy évet szolgált.

Pásztor József, Szent Anna-u. 26. 26 év óta önálló. Az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály alelnöke. 1892—3-ban a tantestülettől jutalomdíjat nyert.

Pézsa Mihály, Szt. György-u. 12.

Pick Márton, Petőfi-út 49. Üzemét 1922-ben alapította s azt villanyerőre (2HP) berendezve, 2 segéddel és 2 tanoncal folytatja. Az ipartestület, D. A. C. tagja. A világháborúban 30 hónapot töltött a fronton, egyszer sebesült.

Pomothy Gyula, Kossuth Lajos-u. 5. A szakmában 1898 óta működik, 1908-ban önállósította magát. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja, 1915-től 1918 végéig résztvett a világháborúban. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Rohacsek János, Zsalazsonyi-dülő. 30 éve működik ipara fejlesztése terén, 1913 óta önálló. 1925 óta fűszerkereskedést is folytat. A dorogi és esztergomi ipartestület tagja.

Schneider Endre, Szt. Anna-u. 11.

Schöppel Ferenc, Ferencz József-út 12. Iparát 1886 óta úzi és 1898 óta önállóan folytatja. 2 tanoncot alkalmaz. Az ipartestület, szakosztály, polg. kör tagja.

Vitéz Selmeczi Ignác, Batthyányi-u. 1.

Sipeki Antal, Jókai-u. 39.

Sógor Gyula, Ferenc József-út 25. 1910 óta működik a szakmában, üzemét 1925 óta folytatja önállóan. 1 segédet foglalkoztatva. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Özv. Süveges Edéné, Lőrinc-u. 2.

Szeidl József, Deák Ferenc-u. 17.

Szelecky Ignác, Ferencz József-u. 27. Üzemét önállóan 1923 óta folytatja 1 segéddel és 1 tanonccal. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja. Kétszer kis ezüst, bronz vitézségi érem. K. cs. k., sebesülési érem tulajdonosa.

Szölgyéni József, Kossuth Lajos-u. 74. Iparát, melyben atyja, Ignác is 31 évig működött, mint önálló mester, 1911. év óta folytatja önállóan 3 segéd és 2 tanonc alkalmazásával. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, E. S. C. tagja, a Polg. egyesület vál. tagja. A világháborúban 12 hónapot töltött a fronton, 2 és fél évet orosz fogságban.

Varga József, Árok-u. 30.

Varga Mihály, Népkert-u. 2.

Vincze László, Szent Lőrinc-u. 6. Barta János, Cseh Lajos, Csepreghy Ferenc, Effenberger Vilmos, Faragó Gáspár, Gupka József, Halász György, Herz Sándor, Hetves József, Hock József, Hromutka Gáspár, Juhász István, Kurcz István, Kurinyecz József, Markó György, Mikakovits István, Molnár Pál, Pataki József, Paulik István, Pinke András, Pomethy Gyula, Szabó István, Tóth István.

Cserép- és palafedőmester:

Ladányi János, Vasútmenti új ház. Üzemét 1920-ban alapította és részt vett a Kath. legényegylet, tokodi bánya, dorogi munkásotthon, esztergomi osztálymérnökség stb. szakmunkáiban. 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, belvárosi kath. olvasókör és szenttanmási olvasókörnek. A világháborúban 5 havi frontszolgálatot teljesített és 3 évig volt orosz fogságban.

Cukrászok:

Farnady Endre, Lőrincz-u. 3. Az üzem 1909 október hó óta áll fenn és torták, sütemények, bonbonok, dessertek, teasütemények, fagylalt, parfait, kétszersült stb. előállításával foglalkozik. Ismereteit a budapesti Gerbeaud, Szántó, Skokna-üzemekben szerezte. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban elejétől végéig résztvett 26 havi frontszolgálattal.

Szatzlauer János és Fia, Ferencz József-u. 10. Alapíttatott 1878-ban. A hercegprímási palota állandó szállítója. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az üzem fennállásának 50-ik évfordulóját az ipartestület méltó keretek közt ünnepelte meg. A cég munkáiért az 1925. évi faluszövetségi kiállításon aranyérem kitüntetést nyert. Szatzlauer Gyula, aki szintén a cég tagja, ugyanily kitüntetést kapott.

Droguisták:

Rottár Alfonz, Kossuth Lajos-u. 20. Lakás Pázmány-u. 4. Telefon 65. 1920-ban önállósította magát. A droguista-lapok amateur szakírója. 1 segédet foglalkoztat. A betegsegélyzőnek és kórháznak szállítója, aki 1925-ben ezüst érem kitüntetést kapott. Az ipartestület tagja, keresk. társulat számvizsg. tagja, Rotter gyógyárú r. t. ig. tagja stb.

Szalamin Miklós drogeria, Rákóczi-tér 5.

Fényképészek:

Albrecht Ferenc, Kossuth L.-u. 13. és Széchenyi-tér 6. Az 1908-ban alapított üzemet 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Az ipartestület tagja, fénykép. szakosztály elnöke. A faluszövetség esztergomi kiállításán (1920) ezüstéremmel lett kitüntetve. 4 hónapig a fronton volt a világháborúban, egyszer sebesült. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Özv. Koch Dánielné, Kossuth L.-u. 55.

Tvaroschek Pál, Plebánia-u. 2. Műtermét 1926-ban alapította és 1 segéddel s 1 tanonccal folytatja. Az ipartestület tagja. A világháborúban 6 hónapig volt a hadszintéren, ahol megsebesült.

Fodrász- és borbélyok:

Baracskay János, Szentgyörgy-u. 6. Iparát 1900 óta folytatja önállóan. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített, 3 évig volt orosz fogságban.

Baranyai Lajos, Ferencz József-út 8. Üzemét 1922-ben alapította és 1 segéd és 1 tanonccal folytatja. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja. Munkájáért dícsérő oklevél és ezüstérem kitüntetést kapott.

Brukács János, Ferencz József-út 45.

Csillag József, Kossuth L.-u. 33. 1892 óta önálló és 1 segéddel dolgozik. A szakosztály elnöke.

Hittner Farkas József, Kossuth Lajos-u. 3. 1925. nov. 1 óta önálló, aki egy segéddel és 1 tanonccal működik. Az ipartestület, szakosztály, olvasókör, E. S. C., Kerékpáros Club tagja.

Iványi Antal, Rudnay S.-tér 8.

Iványi Ede, Rudnay S.-tér 8.

Jakabek Jenő telephelye: Széchenyi-tér 17. Lakása: Héviz-u. 14. Üzemét 1906-

ban alapította és azt folyton fejlesztve, ezidőszerint 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az esztergomi katholikus legényegyesületnek 1920 óta világi elnöke. Résztvett a világháborúban. Tulajdonosa a vitézségi szalagos, szolgálati ezüst érdemkeresztnek.

Karácsonyi Sándor, Ferencz József-út 12. Az iparfejlesztés terén 1883 óta működik és 1896 óta önálló. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat, tagja az ipartestületnek, a szakosztálynak és a vizivárosi olvasókörnek. 1885-ben mint tanonc a budapesti kiállításon elismerő oklevéllel lett kitüntetve, 1896-ban pedig ugyancsak a budapesti kiállításon hajmunkáival díszoklevél és bronzérem kitüntetést nyert el.

Kiss Gábor, Lőrincz-u. 1.

Kulanzov Márton telepének helye: Kossuth Lajos-u. 57. Lakása: Simor János-u. 57. A Bánátban, majd Szegeden, Békéscsabán és Budapesten szerzett gyakorlatot és 1920 óta önálló. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az E. S. C. sportegyesület választmányi tagja. A háború elejétől a végéig szolgálta a hazát, ez időből 18 hónapot a fronton töltött.

Mayer István, Nagylaktanya. Üzemét 1920-ban alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1915-től 1918-ig volt a harctéren és 2 és fél évi orosz fogságot szenvedett el.

Neumann Ferenc, Rudnay-tér 1. 1926 óta önálló, aki 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 1917 januártól annak végéig szolgált.

Pétersz Károly, Ferencz József-út 7.

Szilas János, Rákóczi-tér 1. Lakás: Basa-u. 8. Üzemét 1905-ben alapította és 1 segéddel folytatja. Az ipartestület, turistaegyesület, Move, Polgári kör tagja. Részt vett a háborúban és a nemzeti hadseregben is szolgált.

Vörös Antal telephelye: Széchenyi-tér. Lakása: Jókai-u. 46. Üzemének alapítási éve: 1908. Ipara fejlesztése terén 25 éve működik, amelyből 22 év óta önálló. Egy segédet foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, kath. legényegyletnek. 5 hónapot töltött a világháború frontján, 36 hónapig pedig az oroszok fogságában volt.

Zajda Ferenc, Lőrincz-u. 2.

Hangszerkészitő:

Giegler Ferenc, Kossuth Lajos-u. 14. 1911-ben önállósította magát. Az 1896. évi budapesti jubileumi kiállításon rézhangszereiért bronzéremmel, az 1925. évi esztergomi faluszövetségi kiállításon pedig ugyanazért aranyéremmel lett kitüntetve. A 76-os és 83-as gyalogezrednek volt szállítója. Két évig volt az ipartestület alelnöke, most számvizsgálója, a polgári egyesület, MOVE turista egyesület tagja. Az egész háború alatt katonai szolgálatot teljesített a 11-ik honvédgyalogezrednél. 53 havi frontszolgálata, Károly csapatkereszt és vaskereszt kitüntetése van.

Kádárok:

Hajdu Ferenc, Vár-u. 5.

Madarász Géza kádármester, Vörösmarty-u. 8.

Muzslai Ferenc, Héviz-u. 7. Üzemét 1915-ben alapította. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja.

Szatina Károly, Szatina László.

Kályhások:

Fenyvesi Sándor, Simor J.-u. 5. Résztvett a prímási palota, államépítészeti hivatal, apácazárda, szeminárium, megyeháza stb. szakmunkáiban, 2 segédet és 1 napszámost foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, kath. legényegylet és vizivárosi olvasókör tagja. Egyik tanonca, Kasztner János, 1925-ben bronzérem és oklevélkitüntetést nyert. A háború elejétől a végéig szolgálta hazáját állandó frontszolgálatban. Kisezüst vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetést kapott.

Maschl János, Könyök-u. 10.

Sztraka János, telepének helye: Kisléva, lakása: Basa-u. 1. 30 éve működik ipara terén és 1927 március 1-én lett önálló. Az ipartestület és építőipari szakosztály tagja Az 1904. évi esztergomi kiállításon munkájáért jutalomdíjat nyert.

Weisz Mihály, Simor-u. 20.

Kárpitosok:

Eitler Villibald, Simor János-u. 44. Iparában 1899 óta működik s azt 1914 óta folytatja önállóan. Az ipartestület, szakosztály tagja. Hosszabb frontszolgálatot teljesített.

Haasz Ödön, Németh-u. 45. Iparában 1895 óta működik, 1904 óta önállóan. 5 hónapig volt a harctéren, ahonnan mint 75%-os rokkantat szabadságolták.

Müller József, üzemét atyja, József 1898-ban alapította és ő 1912 óta folytatja. Munkáiért elismerő díszoklevelet nyert. Az ipartestület, E. S. C. tagja. Résztvett a világháborúban.

Schweiczer János, Kossuth Lajos-u. 20. 1912 óta önálló, aki 1 tanonccal dolgozik. Az ipartest. előlj. tagja, a turista egyesület, polg. kör, kath. legényegylet tagja.

Szupek Ferenc, Szent Lőrinc-u. 4. Lakás: Csernoch-u. 19. Ipara terén 1906 óta működik, 1921-ben lett önálló és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, E. S. C. tagja. Munkái díszoklevél-kitüntetésben

részesültek. A világháborúban hosszabb frontszolgálata volt.

Kávés- és vendéglősök:

Alberti József, Vörösmarty-u. 2.

Porgesz Béla, Lőrinc-u. 10. *Korona-kávéház.* Üzemét 1902 november 1-én alapította. Az ipar terén 1877 óta működik. 1894 óta önálló. 8 évig volt a Szálloda Esztergom városához nevű szálló tulajdonosa. Három segédet foglalkoztat. Tevékeny részt vett az ipari és társadalmi életben, az ipari szakosztály alelnöke, az ipartestület előljárósági tagja, városi képviselő.

Kefegyáros:

Hirschhorn Nándor és Fia, Ferenc József-út 21.

Késműves:

Simcsák Albert, Kossuth-u. 29.

Kocsigyártók és fényezők:

Cseh Lajos, Simor-u. 112. Üzemét 1926 óta folytatja 2 tanonc igénybevételével. Szállítója az esztergomi tábor IV. kerékpárosztagának. 1917-től végig szolgálta a világháborút, 6 hónapig volt a fronton, kétszer sebesült.

Ifj. Cseh Sándor, Rudnai-tér 15. Az 1924-ben alapított üzemben 1 segéd és 1 tanonc segédkezik. A városnak szállítója volt. Ipartestület, szakosztály, kath. legényegylet tagja. A világháborúban 36 havi frontszolgálatot teljesített és a br. vitézségi érem, K.-cs. k., vaskereszt tulajdonosa.

Czibor Ferenc, Rudnay-tér 17. Az 1879-ben alapított üzemet 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A városnak hosszú évek óta szállítója. Az ipartestület volt választmányi tagja, a szakosztály elnöke, a szakvizsg. bizottság elnöke. Fia, Czibor János, igazgatótanító, résztvett a világháborúban.

Homor Lajos, Batthyányi Lajos-u. 3. Üzemét még 1878-ban atyja, Imre alapította. A dorogi és tokodi bányák, a prímási uradalom, káptalan, a herceg Metternich-uradalom szállítója. Iparát 24 éve űzi és 1918 óta önálló mester. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Üzemében egy 1 és fél lóerős motorja van festékszóróhoz. Az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály, a tanoncvizsg. bizottság és a kath. legényegylet tagja. Az egész háború alatt katonai belső szolgálatot teljesített a repülőknél.

Parák István, Major-u. 26.

Pothorszky József, Simor-u. 81. A már 21 éve folytatott iparát 1924 óta gyakorolja önállóan 1 tanonc alkalmazásával. A városnak volt szállítója. A világháborúban 17 havi frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült és 31 hónapig volt orosz fogságban. Kisezüst vitézségi érem kitüntetése van.

Kosárfonó:

Szalva József, Kölcsey-u. 18. 1923-ban önállósította magát. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálat után orosz fogságban volt 6 esztendeig.

Kovácsok:

Anyistik József, Rudnay-tér 2.

Császár Antal, Palkovics Károly-u. 2. Az 1875 óta gyakorolt iparát 1908 óta folytatja önállóan. 1 segédet alkalmaz. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, olvasókör, rokkantegylet tagja.

Fritz György, Batthyányi Lajos-u. 15. 63 év óta önálló mester, aki 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke, a polgári kör számvizsgálója.

Micheller Márton, Mária Terézia-u. 13. 12 éve foglalkozik iparával és most lett önálló. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja. A világháborúban 1917—18-ban résztvett, bronz v. érem kitüntetése van.

Molnár István, Balassa Bálint-u. 9. Az üzemet 1925-ben alapította, de előzőleg már 1900 óta gyakorolta iparát. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 1915-től végig résztvett.

Tóth József, Simor János-u. 49. Üzemét 1925-ben alapította és 2 tanonccal folytatja. Az ipartestület, szakosztály tagja. Édesapja a bronz vit. érem, K.-cs. k. tulajdonosa.

Vass Kálmán, Simor János-u. 70. Üzemét édesatyja, aki a háborúban hősi halált halt, 1904-ben alapította. Egy segédet foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, belvárosi olvasókör tagja.

Kőfaragók:

Fiedler Győző, Petőfi-utca 9. Az üzem 1891-ben alapíttatott. Épületmunkákkal és sírkőkészítéssel foglalkozik. Immár 32 év óta gyakorolt önálló mesteri működése alatt résztvett a helybeli csendőrlaktanya, a kanonokház építkezésében, a nosztrai fegyintézet kibővítésében stb. Tagja az ipartestületnek és az építésipari szakosztálynak. A háborúban 1916 évtől kezdve résztvett. 24 havi frontszolgálatot teljesített és a szolgálati kereszt birtokosa.

Hock Ferenc, Rózsa-u. 23.

Wendler Kálmán, Petőfi-u. 4. 1919-ben alapított és 1—2 segéddel folytatott üzemében főleg sírkövek faragásával foglalkozik. A hősök emléke betűvésése, a hercegprímás, Kohl Medárd püspök síremléke stb. szakmunkái őt dícsérik. Az ipartestület, szakosztály, legénylegyet, olvasókör

tagja. A háborúban 27 havi frontszolgálata volt.

Kőművesek és építőmesterek :

Ifj. Bábszky Ferenc, Major-u. 8. Üzemét 1911-ben alapította. Résztvett a barti plébánia, a barti cselédlakások és magánházak építkezésében. Ezidőszerint 5 segédet foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály, kath. legényegylet tagja. A háború elejétől a végéig résztvett a világháborúban, 39 hónapot töltött az olasz fronton.

Bády György, Kölcsey-u. 17. Üzemét 1913-ban alapította és résztvett az esztergomi elemi iskola, a vármegyei bérpalota, az állampitészeti hivatal stb. létesítésében. Két-három segédet és két tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, a szakosztálynak és a katholikus legényegyletnek. A háború elejétől végéig volt katona, állandó frontszolgálattal, kétszer sebesült. Tulajdonosa a Károly csapatkeresztnek.

Bekő János, Deák Ferenc-u. 59. Üzemét 1907-ben alapította. 32 éve működik ipara terén, 14 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előlj. tagja, a szakosztály jegyzője. Turistaegylet, tanoncvizsg. bizottság, múzeumegyesület, legényegylet tagja. Résztvett a világháborúban.

Heiling Ferenc kőművesmester. Németutca 59. Üzemét 1896-ban alapította és résztvett a sárisápi, süttői, leányvári elemi iskola, dorogi óvoda, kisszecsei református templom, párkányi keményítőgyár építésében, 5 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály másodelnöke, a szenttamási és vízivárosi olvasókör s a legényegylet tagja.

Kósik Ferenc építőmester és építési vállalkozó. Mária Valéria-út 3. Jelenlegi üzemét 1901 május 1-én alapította, de ipara terén már 43 éve működik. Segédei száma 5—6, tanoncai 4—5. Az ipartestület előlj. tagja, volt ellenőre. A bádogosszakosztály vizsgázóbizottsági elnöke. A budapesti építőmesterek ipartestülete, a Széchenyi Kaszinó, a kath. legényegylet, a Régészeti, szépészeti egyesület, Túristaegyesület, Move, ESC sportegylet, a tanoncfelügyelőbizottság tagja. Városi képviselő. A világháborúban 1917 január 4-től 1918 októberig szolgált 23 havi frontszolgálattal.

Mátrai József, Kápolna-u. 3. Üzemét 1913-ban alapította, résztvett a gimnázium átalakítás, a városi kislakások, magánházak stb. építkezésében, az ipartestület, szakosztály, legényegylet, katholikus kör, Szent Tamás és vízivárosi olvasókör tagja a MOVE volt alapító tagja. A háború elejétől a végéig résztvett a világháborúban. Ez időből 3 hónapot a fronton töltött, 4 évet pedig a szibériai fogságban.

Perneczky Gyula, Németh-u. 59. Üzemét 1924-ben alapította. Építette a pilismaróti református iskolát, a bajoti római katholikus iskolát és több magánépületet. A kőművesek helyicsoportjának jegyzője, az ipartestület vigalmi bizottságának és a szakosztálynak tagja. A világháborúban 1917 augusztustól 1918 november 27-ig teljesített katonai szolgálatot és pedig 14 hónapot a fronton, ahol, mint hadnagy a Signum-Laudis és Károly csapatkereszt kitüntetésben részesült.

Pfalz Tivadar, Dorogi-út, telefon : 45. Üzemét 1856-ban nagyatyja, Pfalz Menyhért, alapította és atyja, József, építőmester, tovább fejlesztette. Ő maga résztvett az államépítészeti hivatal, esztergomi elemi iskola, vármegyei tisztviselő-bérház, hajóállomás épülete stb. építkezésében. 6—7 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Négy lóerejű habarcskeverő géppel dolgozik. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, Széchényi kaszinónak, MOVE-nak, legényegyletnek, polgári körnek, turistaegyesületnek. 1915-től a háború végéig szolgálta a hazát, egyszer sebesült, a Signum-Laudis arany- és ezüst, bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt, sebesülési érem tulajdonosa.

Romanek Miklós, Erzsébet királyné-út 9. 23 éve működik ipara terén és 1908-ban önállósította magát. Résztvett Dr. Megyeri mezőgazdaság, gazdasági épületei, főként sertéshizlaló szakmunkáiban. 4—5 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, polgári körnek, kath. olvasókörnek. A világháborúban 10 hónapig volt a fronton, ahol egyszer sebesült és fogságba jutott, ahol 3 évet töltött.

Rumpli József, Szentkirályi-u. Uj ház. 18 éve működik ipara fejlesztése körül és 8 év óta önálló, aki 4 segéd és 1 tanonc közreműködésével dolgozik. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja. A világháborúban 3 hónapot töltött a fronton.

Szabó Béla építési vállalkozó, Attila-u. 21. Üzemét 1898-ban alapította és 1—2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Résztvett a budafoki vasúti borraktár, szolgaegyházi állomásépület, uradalmi prímási cselédlakások építésében. A győri kiállításon egy hídművel aranyérem kitüntetést kapott. 7 havi frontszolgálat alatt megsebesült. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Szokob Márton kőművesmester. Az esztergomi kereskedelmi és iparbank betonáruosztályának vezetője. Telepének helye : Mária Valéria-út, lakása : Simor János-u. 34. Iparának fejlesztése terén 20 év óta működik, 4 év óta önálló mester, a fönti vállalat telepének pedig 7 év óta vezetője. A háború elejétől a végéig szolgálta a hont

mint aktív törzsőrmester, aki 28 havi frontszolgálata közben háromszor sebesült.

Toldy János kőműves- és ácsmester, építési vállalkozó, szakosztályi elnök. Telephelye: Mária Valéria-út, lakása: Rákóczi-tér 5. Üzemét 1896-ban alapította és résztvett az irgalmas nővérek polgári iskolája, kath. legényegylet, esztergomi vízművek magasépítése,a dorogi emeletes fűtőkazánok beépítése és a sodronypálya szakmunkáiban. Kb. 60 segédet és 10 tanoncot foglalkoztat. Tagja a törvényhatósági bizottságnak, városi képviselő, az esztergomi kereskedelmi és iparbank, esztergomvidéki hitelintézet, nemzeti hitelintézet igazgatósági tagja, az ipartestület alelnöke, az építőipari szakosztály elnöke. Élénk részt vesz a közgazdasági és ipari élet fejlesztésében.

Uhrini Kovách József építési vállalkozó. Széchenyi-tér 24. Telefon: 25. Üzemét 1925-ben alapította. Résztvett az esztergomi zárda, az abonyi tizenhattermes iskola, a kerekegyházai 10 tantermes iskola, a balatonfüredi iskolák és plébánia, a fűzfői villák építésében. Üzemében számos segédet és 18 tanoncot foglalkoztat és egy 50 lóerős habarcskeverőgépet használ. A nyergesi ipartestület szakvizsgázó biztosa, az ipartestület, szakosztály, Széchenyi Kaszinó, Move tagja, aki 2 évig szolgált a világháborúban az orosz fronton, 2 évig pedig orosz fogságban sínylődött.

Vicze Testvérek építési és szállítási vállalkozók, Erzsébet-tér 2. Telefon: 51. A Vicze Géza által 1925-ben alapított vállalatban 5—6 segéd és 2 tanonc van alkalmazva és egy 18 HP teherautó foglalkoztatva.

Vodicska István Ferenc József-u. 61. Üzemét 1910-ben alapította, 18 év óta megbízott vállalkozója a főkáptalannak és résztvett a katholikus kör, a városi iskola építsében és több templom restaurálásában. Az iparfejlesztés körül már 40 esztendeje működik, 10 évig volt az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztálynak volt elnöke, az iparostanonc-vizsg. bizottság, az esztergomi polgári egyesület elnöke. Városi képviselő és pénzügyi bizottsági tag 15 év óta. 1915 novembertől a háború végéig szolgálta a hazát, 3 hónapot a fronton töltött.

Könyvnyomdászok és könyvkötők:

Buzarovits Gusztáv cégtulajdonosok *Philipp Konrád* és *József*, Szent Lőrinc-u. 5. Telefon: 15. A Buzarovits Gusztáv által 1882-ben alapított üzemet 1922 óta folytatják. 5 szedő, 1 gépmester, 2 berakónő, 2 könyvkötő és 2 tanulóval. 4 db HP. A Széchenyi Casinó titkára, hajósegylet művezetője. 1896-ban, 1902-ben díszoklevelet, 1926-ban aranyérmet és díszoklevelet kapott.

Laiszky János, Simor János-u. 20. Telefon: 21. Jelenlegi cégtulajdonos Laiszky Kázmér. Az édesatyja által 1881. évben alapított üzemet 1916 óta vezeti, 4 szedő, 1 gépmester, 1 könyvkötő és 2 tanuló alkalmazásával. Üzeme 1 drb 2 kéttized és egy hattized lóerejű motorral van felszerelve. Laiszky az ipartestület tagja, turistaegyesület háznagya, turistadalárda és polg. egyesület titkára. 1885-ben kiállítási nagyérmet, az 1926. évi faluszövetségi kiállításon arany- és ezüstérem-kitüntetést nyert. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített, bronz és K. cs.-k. kitüntetést nyert.

Rosta Andor, Héviz-u. 2.

Kötelesek:

Dukász Kálmán, Kórház-u. 2. Szakmája fejlesztésében már 1870 óta tevékenykedik, 1890 óta önálló. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet tagja.

Wild Andor, Kossuth-u.

Kövező:

Horváth László kövező- és útépítőmester, Kossuth Lajos-u. 22. Üzemét 1911-ben alapította. 1928 óta fiával, Ferenccel, társas cég alatt folytatja az üzletet. Résztvett az Esztergomi Kossuth Lajos-u.,

Horváth László és fia H. Ferencz

Kecskeméten, a Damjanich-u., Budai-út szakmunkáiban. 2 segédet foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, országos szövetség, kath. legényegylet tagja. Ferenc a lövészversenyen nagy ezüst érmet nyert. László 27 hónapot töltött a fronton, tulajdonosa a bronz vit. éremnek és K. cs. k.-nek.

Lakatosok:

Havas Sándor lakatosmester. Németh-u. 8. Üzemét 1897-ben atyja, Haselmayer Sándor alapította. Az üzem épület-, műlakatosmunkák és sodronyfonás előállításával foglalkozik. Három segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Berendezése: esztergapad, fúrógép, sodronyfonógép 5 HP. Munkáiért 1909-ben díszoklevelet és ipartestületi ezüstérmet, 1921-ben győri díszoklevelet, 1925-

ben faluszövetségi aranyérmet és 1927-ben Budapesten ezüstérmet kapott.

Havas az ipartestület, a kath. kör, a vízivárosi kör stb. választmányi tagja, a lakatosszakosztály elnöke, ki e minőségében értékes tevékenységet és a kartársai ügyét mindig szívén viselő állandó buzgólkodást fejt ki szakmája és az egyetemes ipar érdekében. Résztvett a világháborúban annak kezdetétől 1918 július 1-éig, 24 hónapot töltött az orosz és olasz fronton. Egyszer megsebesült. A bronz vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Jóba Károly, Csernoch János-út 12. Üzemét 31 év előtt alapította. Résztvett a vármegyeház stb. munkáiban, 51 éve dolgozik iparában, egy segédet foglalkoztat. Az ipartestületnek 18 évig volt előljárósági tagja, a szakosztálynak 15 évig elnöke.

Kapus Gyula, Mária Terézia-u. 12. 14 éve működik iparában, 1 éve önálló. 1 tanoncot foglalkoztat. Az 1925. évi faluszövetségi kiállításon aranyérem kitüntetést nyert. Az ipartestület, szakosztály, E. S. C. tagja.

Nábrády János, Lépcső-u. 9.

Rangl Antal, telepe: Héviz-utca 18. Lakása: Dr. Kőrösi László-utca 11. sz. Üzemét 1919-ben alapította. Résztvett a megyeház, vízvezeték, dunabogdányi vízvezeték-berendezés, a visegrádi fűszerotthon stb. szakmunkáiban. 6 segédet és tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, polgári egyesület, turistaegyesület, kath. kör tagja. Fia, Antal, 2 hónapig volt a fronton, 36 hónapig pedig orosz fogságban.

Schenkengel Antal, Kossuth-u. 23.

Mechanikusok:

Hajdu István, Dorogi-út 31. 1928 óta önálló, 1 tanulót alkalmaz. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Nádor Emil és Fia, Rudnai-tér 12. Alapíttatott 1890-ben. Emil 40 éve, fia Elemér, 10 éve működik ipara fejlesztése körül. A cég 5 segédet és 2 gyakornokot foglalkoztat. Munkáiért aranyérem kitüntetése van. Több szabadalom birtokosa.

Szarvas Jenő villanyszerelő, Simor János-utca 87. Iparában 1921 óta működik, 1927 óta önállóan, 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Mészárosok és hentesek:

Baják Lajos, Kossuth Lajos-u. 58. Üzemét 1921-ben alapította és 1 segéddel folytatja. Az ipartestület, szakosztály, legényegylet, E. S. C. tagja. A világháborúban 8 havi frontszolgálatot teljesített.

Baják Mihály, Petőfi-u. 61. Lakás: Simor János-u. 50. Iparában 1907 óta működik és 1921. évben önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartársulat, szakosztály, Dunántúli húsipari szövetség, kath. legényegylet tagja, a városi olvasókör, E. S. C. sportegyesület választmányi tagja. A világháborúban 25 hónapig volt a fronton, ahol megsebesült.

Büchler Zsigmond, Rákóczi-tér 9. Iparában 29 éve, önállóan 1910 óta működik. 1 segéddel dolgozik. Háború előtt szállítója volt a katonaságnak és kórháznak, jelenleg a bencés székház szállítója. A háborúban 36 havi frontszolgálatot teljesített, egyszer sebesült, a kis ezüst, bronz v. érem, K. cs.-k., seb. érem kitüntetést kapta.

Csákvári Mihály, Kossuth Lajos-u. 80. Fióküzlet: Rákóczi-tér. Üzemét 1920. év óta folytatja, 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat és egy 3 és fél lóerős motor működik üzemében. Állandó szállítója az esztergomi fiúnevelő intézetnek. Az ipartestület előljárósági tagja, a kath. legényegylet, olvasókör stb. tagja, a húsipari szakosztály elnöke. Munkáiért az 1925. évi faluszövetségi kiállításon díszoklevél és ezüstérem kitüntetésben részesült. A világháborúban 1915 februártól vett részt, 7 hónapot a fronton töltött, egyszer sebesült, 46 hónapig orosz fogságban sínylődött.

Domaniczky Ferenc, Simor-u. 2.

Fiedler Gusztáv, Rudnay-tér 6.

Hroba Lajos, Kossuth Lajos-u. 6. Belvárosi Húscsarnok. Lakás: Ferenc József-út 73. Üzletét 1923 óta önállóan folytatja 1 segéddel. Szállítója volt a Vöröskereszt-kórháznak és az üdülő-telepnek. Az ipartestület, szakosztály, vízivárosi olvasókör tagja. 1916-tól végigszolgálta a világháborút, 4 hónapot a fronton töltött, 37 hónapig orosz fogságban sínylődött.

Király Lajos, Deák Ferenc-u. 40. 39 év óta működve ipara fejlesztése körül, 1900. évben önállósította magát és 1 segédet foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, kath. legényegylet tagja. Fia, Lajos és veje, Braun Ferenc, szintén hentes és mészáros. Budapesten résztvett az 1913. évi ipartestületi kiállításon.

Kolláth Pál, Dorogi-út 2. Az ipara terén 15 éve működik, 1928 március 10. óta önállóan. Tagja az ipartestületnek és a szakosztálynak. Három évig teljesített katonai szolgálatot a világháborúban, amelyben mint 65½-os rokkant szerelt le.

Kovács Andor, Rudnay-tér 5. Üzemét 1913-ban alapította, de már 32 év óta működik iparának fejlesztése körül. Két tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek és a húsipari szakosztálynak. A világháborúban annak elejétől végéig szolgált és 38 hónapot töltött a fronton, ahol egyszer megsebesült.

Meszes Lajos, Simor János-u. 52. Lakás: Zsalazsony. Ipara terén 1921. óta működik. Üzemét 1926 decemberben alapította. Előzőleg Dorogon volt önálló mester. Az

ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 16 hónapi frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült és a bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt ki tüntetésben részesült.

Muzsik Árpád, Széchenyi-tér 17. Lakás: Deák Ferenc-u. 41. Üzemét 1907-ben alapította, 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Két évig szállított a kórháznak, 4 év óta állandó katonai szállító. Az ipartestület, szakosztály és több hazafias egylet tagja. A harctéren mint ezredmészáros működött.

Pfluger Sebestyén, Petőfi-u. 25.

Simoncsits János, Ferencz József-út 9. Ipara terén már 44 éve működik, 37 éve lett önálló előbb Nagyszombaton, 1922 óta Esztergomban. Az ipartestület, szakosztály, polg. kör, olvasó kör stb. tagja.

Varga Jenő, Simor János-u. 56. Iparát 1902 szeptember 15. óta gyakorolja, 1911 óta állandóan 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, Dunántúli Húsipari Szövetség, kath. legényegylet, belvárosi olvasókör, Szt Tamás vízivárosi olvasókör tagja. A világháborúban 1916-tól annak végéig szolgált.

Videczky Béla, Batthyányi-u. 1.

Znojek János, Kossuth Lajos-u. 33. sz. Iparában 17 éve működik, 8 éve önálló mester, 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, ESC sportegyesületnek.

Molnárok.

Dajcs Kálmán.

Sádli János.

Szölgyény József, Hunyady-u. 16.

Tóth János, Nagy Duda-sor 3. A még ősszülei által megkezdett malomüzemet 1900 óta folytatja önállóan és abban Tivadar fia és 1 tanonc segédkezik. Az ipartestület előljáró tagja, a szakosztály elnöke. A világháborúban 4 hónapig volt a fronton.

Műszerész.

Stiassny Lajos, Mária Valéria-ut 3. Szakmáját 1906 óta fejleszti, üzemét 1919-ben alapította. Egy 3 HP. motorral van berendezve. A Faluszövetségi kiállításon ezüstéremmel lett kitüntetve. A világháborúban kétszer megsebesült. Az ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja.

Orás és ékszerészek.

Engelhardt Ignác, Kossuth Lajos-u. 14.

Király Mór, Széchenyi tér 11.

Spick és Társa órás, Kossuth Lajos-u. 5.

Steiner F. Jenő, Kossuth Lajos-u. 15.

Szathmáry Béla, Rákoczi-tér 2. Üzemét 27 év előtt alapította. A szakosztály elnöke.

Szathmáry Gyula, Kossuth Lajos-u. 3.

Rézműves.

Pitlovits Mihály, Kossuth Lajos-u. 14. Iparát önállóan 31 év óta űzi. Az ipartestület, szakosztály, Move, legényegylet tagja, városi képviselő.

Sütőmesterek.

Dóczy Ferenc sütőmester, az esztergomi ipartestület elnöke, Kossuth Lajos-u. 62. Üzemét még édesapja, ugyancsak Ferenc, alapította 1866. évben. Tőle vette át fia, aki azt 2 segéd és 2 tanonc alkalmazásával folytatja. Dóczy szállítója volt a helyi csapatkórháznak, nőnevelő zárdának, városi aggok házának, az állami fiúnevelő otthonnak, a közkórháznak, Szent Anna-zárda fiúárvaházának, az esztergomi tábor katonai tiszti étkezdéjének, ma is állandó szállítója a Szent Anna-zárdának, aggok házának és a Szent Erzsébet népkonyhának. Munkáiért az 1925. évi faluszövetségi kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.

Dóczy Ferencz

Dóczy Ferenc 1915-től—1922-ig a sütőipari szakosztálynak volt elnöke, jelenleg elnöke az ipartestületnek, a katholikus legényegylet választmányi tagja és tagja több társadalmi egyesületnek. Számottevő nagyjelentőségű az a működés, melyet Dóczy az egyetemes iparosérdekek ügyében kifejtett és állandóan kifejt. A kormány kebelében megvalósítandó kisiparos ügyosztály létesítése, az ipartestületek hatáskörének kiterjesztése, a helyes adómegosztás, az iparos nyugdíjintézet és iparos ifjú árvaház érdekében kifejtett propagandája és tevékenysége sok helyen talált visszhangra és nem fog nyom nélkül maradni. A magyar iparosság buzdító példájául szolgálhat Dóczy Ferencnek az egész iparosság javára szolgáló állandó buzgólkodása.

Einczinger Sándor sütőmester, bej. cég, Vörösmarty-u. 1. A család által 1735-ben alapított üzem apáról fiúra szállt. Üzemköre: nagybani kenyér, péksütemények, luxusáruk, gyógykenyér, karlsbadi és gyermektápkétszersültek előállítása. Einczinger megszerezve a cukrászipari képesítést is, 1909 óta önállóan vezeti üzemét, melyet 1911-ben átépítve, villamoserőművi modern gépfelszereléssel látott el. Négy szakvezetőt, 2 segédmunkást és 2 tanoncot foglalkoztat. Hat bevetős sütőkemencéje van. Egy 4 és fél HP villamos motor hajtja a dagasztó-, szitálógépet és a zsemlyemorzsamalmot, egy $^{8}/_{10}$ HP a kiflisodrógépet, egy 1 HP erős a burgonyahántoló- és zúzógépet és egy 1 HP erős a villamos körfűrészt.

Einczinger 14 éve szállítója a helybeli és kenyérmezői katonaságnak, évtizedek óta

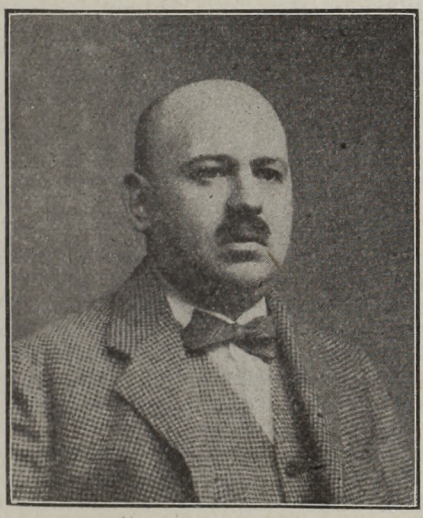

Einczinger Sándor

a hercegprímási udvarnak, vállalja a városi közkórház szükségleteinek szállítását is.

Az ipartestület tagja és a sütőszakosztály elnöke. Tagja a Takarékpénztár és a Hitelbank igazgatóságának, a Széchenyi Kaszinónak és több más egyletnek. Városi képviselő, a megyei törvényhatósági bizottság tagja.

A háború alatt polgári üzeme szünetelt és éjjel-nappali munkával, 120 munkással a katonaság napi 15.000 kenyérszükségletét látta el. Az 1925. évi faluszövetségi kiállításon aranyérmes kitüntetést nyert.

Einczinger Sándor az Einczinger von Buchholz ónémet eredetű, a Rajna vidékről származó nemesi család sarja. Címerét I. Miksa császár 1501-ben adományozta. Az Ober-Eitzing régi törzs származását a bajor krónikák 1240-ig vezetik vissza és az Ob der Ens ágbeliek nevűket már Einzingernek írták. A család magyar honosságot a Jus Civitatis Hungariae 136. sz. törvénycikke alapján 1715-ben nyert. Első magyar tagja, *János*, III. Károly salétrom- és lőporfelügyelője volt. A család *János György* nevű sarja telepedett le a XVIII. század elején Esztergom-Szenttamáson és ő alapította

1735-ben a jelenleg is ugyanazon házban fennálló sütőházat, melynek tulajdonosai folytatólag a következők voltak: *Ferenc* (1719—1762), *János György* (1747—1805), *György János* (1778—1816), *György Antal* (1806—1862), *György*, a jelenlegi tulajdonos atyja (1831—1901) és a hetedik generáció képviselőjeként *Einczinger Sándor*, ki az üzemet jelenlegi modern színvonalára fejlesztette.

Jancsó András, Árvaház-u. 4. Az 1907 óta gyakorolt ipart 1913 óta önállóan folytatja 1 segéd és 1 tanonccal. Az ipartestület, szakosztály, olvasókör, rokkantegylet tagja.

Krach Józsefné és tsa, Kossuth Lajos-u. 8.

Schwartz Vilmos, Honvéd-u. 25.

Villám Mihály, Honvéd-u. 4. Attila-u. Üzemét 1928-ban alapította. Az ipartestület, szakegylet tagja. Hosszú frontszolgálatott teljesített a világháborúban, amelyben megsebesült.

Szabók:

Császai József, Németh-u. 11. Ipara terén 31 éves önállóan 1921 óta működik. 2 segédje és 2 tanonca van. Az ipartestület, szakosztály, elöljáróság, olvasókör, legényegylet tagja. 3½ évig volt a fronton, a dalmát tengerparton.

Csuba János, Kossuth Lajos-u. 21. sz. 44 éve működik, előzőleg Pozsonyban, 1906-tól Esztergomban. 1 tanoncot foglalkoztat. Az 1925. évi Faluszövetségi kiállításon arany- és ezüstérem kitüntetést kapott.

Gussmann János, Kápolna-u. 3. 38 év óta működik ipara terén, 20 éve önálló, 4 tanoncot foglalkoztat. A szakosztálynak elnöke, polgári egyesület, legényegylet, vizivárosi kör tagja. 1915 január 20-tól a háboru végéig résztvett a világháboruban. A Károly csapat-ker. tulajdonosa.

Kicsindi Géza, Jókai-u. 3. Az 1911-ben alapított üzemet 1 segéd és 1 tanonccal folytatja. A városi, vármegyei tűzoltóság, dorogi, esztergomi, süttői levente egyesület és tűzoltók szállítója. Az ipartestület előlj. tagja, a szakosztály, Move, Polg. egyesület tagja. A világháborúban 11 havi frontszolgálat mellett egyszer megsebesült. K. cs.-k. és seb. érme van.

Ledergerber József, Kossuth Lajos-u. 20. Külföldi tanulmányutak után 1924. év óta önálló, 1 segéddel és 7 tanonccal dolgozik. 1911-ben Budapesten ezüstérem ; 1925-ben Balassagyarmaton arany oklevél és 1928-ban Esztergomban aranyérem kitüntetésben részesült. Az ipartestület előlj. tagja.

Stricz Lajos, Kossuth Lajos-utca 22. sz. 1887. év óta önálló 3—4 segéd és 2 tanonc segédkezésével. Az iparfejlesztés terén eltöltött 53 év és 41 év önálló működése alatt 21 segédet szabadított fel. Az ipartestületnek 18 évig volt választmányi tagja. A Polgári egyesület, kath. legényegylet vál. tagja. Az Esztergomi régészeti társulat tagja. A Magyarországi Rokkant Egyesület helyi fiókjának elnöke. Munkáival a győri országos iparkiállításon ezüstéremmel, az 1925. évi Faluszövetségi esztergomi kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.

Venczel Ferenc, Csernoch-u. 19.

Vince Ferenc, Lőrinc-u. 6.

Szíjgyártók.

Jobbágy Ferenc, Szent Lőrincz-u. 8.

Kishonti József, Rudnay-tér 3.

Mikus József, Szt Anna-u. 9. Alapíttatott 1923-ban. Az ipartestület, szakosztály tagja Az 1925. évi esztergomi kiállításon ezüstéremmel kitüntetve. Résztvett a világháborúban.

Udvardi Albert, Ferencz József-út 8. 1866 óta működik az iparban, 1877 óta önálló. Vállalata géperőre van berendezve.

Szobafestők és mázolók.

Deutsch Soma, Széchenyi-tér 26. Üzemét 1892-ben alapította és résztvett a Lőrinc-utcai városi bérpalota, a vármegyei székház, a városi kórház stb. szakmunkáiban. Két segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 16 évig előljárósági tagja volt az ipartestületnek, melynek szobafestő szakosztályát ő alapította. A győri iparkamara mestervizsgáló bizottságának elnöke, városi képviselő. Fia Ignác résztvett a világháborúban és mint tartalékos hadnagy szerelt le.

Egyedi Imre, Major-tér 4. Üzemének alapítási éve : 1911, de szakmájában már 37 éve dolgozik. Részt vett a laktanya, tiszti lakások, lőtéri alakok festési szakmunkáiban. Az ipartestület, szakosztály, Vizivárosi Szent Tamás Olvasókör tagja. 1915-től végig részese volt a világháborúnak, 29 havi frontszolgálatot teljesítve. A kisezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Erdélyi Lajos, Simor János-u. 35. Már 45 éve működik ipara terén és 1904 óta önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a prímási palota, herceg Pálffy-uradalom, Szalkai templom szakmunkáiban.

Fejes János, Szentgyörgy-u. 28.

Fleischer Sámuel, Baross Gábor-u. 4. Iparában 29 éve, önállóan 1913 óta működik. Résztvett a Bencés rendház, dorogi kórház szakmunkáiban. A világháborubán 32 hónapot volt a fronton, négyszer sebesült. A bronz vit. érem, koronás vasker., K. cs.-k. 4 sebesülési érem tulajdonosa.

Hogyelka Mihály, Németh-u. 39. Üzemét 1913-ban alapította, 28 éve működik ipara terén, ebből 15 év óta önálló. 4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.Az ipartestület elöljárósági tagja, a szakosztály, belv. olvasókör tagja. A berlini 1911. évi kiállításon bronz éremmel lett kitüntetve munkáiért. A világháborúban 47 hónapot töltött a fronton. Háromszor sebesült, öt havi francia fogságban volt. A kisezüst és bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt kitüntetések tulajdonosa.

Jónás Ferenc, Molnár sor 5. Az 1912-ben alapított üzemével résztvett a budakeszi József főherceg szanatórium 12 épületének és kápolnájának valamint magánházak festési szakmunkáiban. Előbb Budapesten folytatta iparát. 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az ipartestületnek és szakosztálynak. 1914—1918. év végéig vett részt a világháborúban. ebből 35 hónapot a fronton töltött. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Machacsek Fridolin, Kápolna-u. 4. Üzemét 1897-ben alapította és azt 4—5 segéd igénybevételével folytatja. Résztvett a Kolos közkórház, Kath. Legényegyesület, dorogi munkásotthon, Káptalan stb. szakmunkáiban. Tagja az ipartestületnek, szakosztálynak, szenttamási olvasókörnek, Kath. Legényegyletnek. A világháborúban 1916 májustól 1918 augyusztusig vett részt.

Machacsek Gusztáv, Téglaház-u. 1. Az üzemet még édesatyja, Vencel 1875-ben alapította. Résztvett a prímási palota, megyeház, városház, takarékpénztár, Szent István fürdő stb. szakmunkáiban és 32 év óta működik ipara fejlesztése terén. 1914 óta önálló és 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, előljáróság tagja, a szakosztály, vizivárosi kör tagja. A világháborúban 14 hónapi hadszintéri szolgálatott teljesített s 24 hónapig volt orosz fogságban.

Machacsek Gyula, Téglaház-u. 1. A még édesatyja, Vencel által 1875-ben alapított üzemben 1914 óta működik önállóan 3 segéd és 1 tanonc foglalkoztatásával. Az ipartestület, szakosztály, tanoncvizsg. bizott-

ság, szenttamási, vizivárosi olvasókör tagja ; 1915 januártól 1916 áprilisig szolgálta hazáját, 3 havi frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült s mint 50%-os rokkant szerelt le. A bronz vitézségi érem tulajdonosa.

Németh József, Madách-u. 2. 1924 óta önálló, időszakilag 2—20 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a csévi áll. iskola, dorogi, hegyeshalmi vasútépületek stb. szakmunkákban. A világháborúban 24 havi frontszolgálatot teljesített, megsebesült, kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs. k. kitüntetést kapott.

Révész Mór, Németh-u. 6. Önálló 1883 óta. 2 tanoncot foglalkoztat. Résztvett az esztergomi híd, takarékpénztár, iparbank, gimnázium, verebélyi templom stb. szakmunkáiban. Az ipartestületnek volt pénztárnoka.

Sebák Ferenc, Akácfa-u. 2. Üzemét 1927-ben alapította és résztvett a kórházi kápolna, kórház, kanonoki épület szakmunkáiban 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály, vizivárosi olvasókör E. S. C. tagja, 1915 novembertől —1917 május 20-ig 5 havi frontszolgálat mellett vett részt a világháborúban, amelyben egyszer megsebesült.

Simonidesz Imre, Tégla-ház-utca 4. Az iparfejlesztés terén 24 év óta, önállóan 14 éve működik és 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. — Az ipartestület tagja, a szenttamási olvasókör, legényegylet választmányi tagja, a tanonc-vizsg. bizottság alelnöke, a szobafestő-szakosztály elnöke, aki mint ilyen értékes tevékenységet fejt ki az ipar, a szakosztály és annak tagjai érdekében. A háború kezdetétől a végéig résztvett a világháborúban, 22 hónapig volt a hadszíntéren, ahol megsebesült. Bronz vitézségi érem-kitüntetést kapott.

Szabó Pál, Táthy-út új ház. Ipara terén 25 éve működik. 1917 szeptemberben önállósította magát. A Kolos vöröskereszt kórház állandó vállalkozója, résztvett az Esztergomi katonai kórház, kanonoki épületek, vizivárosi zárda szakmunkáiban.

Székely Imre, Ferencz József-út 25. sz. Üzemét 1908-ban alapította, de már 34 éve folytatja. 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a zárdai templom, megyeháza, romhányi, szatoki templom stb. szakmunkáiban. Ipartestületi előlj. tag. Olvasókör vál. tagja. 4 és fél havi frontszolgálatot teljesített, 6 és fél évig volt fogságban.

Viszkop István, Ferencz József-u. 27. Üzemét 1899-ben alapította. Résztvett a járásbíróság és magánházak szakmunkáiban. Az ipartestület, szakosztály tagja. Hosszú frontszolgálatot teljesített.

Viszkop Tivadar, Kossuth Lajos-u. 26. Lakás : Rózsa-u. 17. Résztvett a Fürdőszálloda, városháza, járásbíróság szakmunkáiban. Üzemét 1925-ben alapította s azt 1—2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. 18 hónapig volt a hadszíntéren.

Szövőiparosok :

Esztergomi hazai szövőipar. Tulajdonosok Kovács Istvánné és Pirchala Ilus. Ferencz József-út 20. Az üzemet 1927-ben alapították. Az ipartestület tagja.

Ujjady Béla, Uri-u. 8. A vásznat, sifont, zefirt, ponyvát, zsákot stb. előállító üzemet 1923 óta folytatja önállóan 28 munkással és tanulóleánnyal. A helybeli gyárosok szövetségének alapító tagja. A világháborút mint százados szolgálta végig. Kitüntetései : katonai érdem érem, katonai érdemkereszt, vaskorona rend, német vaskereszt, K. cs.-k.

Üvegesek.

Kuti Sándor, Hévíz-u. 2.

Sommermann Márk, Kossuth Lajos-u. 21. Ipara terén 26 éve, önállóan 1921 óta működik. A város állandó szállítója, az ipartestület, keresk. társulat tagja. A világháborúban 19 hónapig volt a harctéren, kétszer megsebesült. A seb. érem és Károly cs.-ker. birtokosa.

Vasöntődék és gépgyárak :

Özv. Knorr Jánosné, Mária Valéria-u. 5.

Till József, Kertész-u. 1.

Vendéglősök :

Adorján József, Mária Terézia-u. 9.

Benderek István, Kölcsey-u. 1.

Czirok Vince, Németh-u. 21.

Meizler János, Kossuth Lajos-u. 25. A vendéglő 1820 körül alapíttatott mint beszálló vendéglő, melyet kifejlesztve 32 év óta Meizler vezet. A szálloda 15 szobából, étterem és vendéglőből áll, ahol a város és környék nevezetesebb bankettjei tartatnak. Az üzemben 10 segéd van foglalkoztatva. Meizler törvényhatósági bizottsági tag, városi képviselő, a kereskedelmi és iparbank igazgatósági tagja, a tanoncvizsg. -bizottság elnöke, az esztergomvármegyei vendéglősök egyesületének a megszállásig volt elnöke, a vendéglős-szakosztály elnöke, aki immár 50 esztendeje tevékenykedik hathatósan az iparfejlesztés terén és iparostársai érdekében.

Miskolri István, Szent Anna-u. 37.

Nagy Károly, Rudnay tér 12.

Neihibel Ferenc, Attila-u. 1. Az üzenet 1920-ban alapította. Az ipartestület, olvasókör, legényegylet tagja. A világháborúban végig szolgált, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Pifkó Ignác, Simor-u. 42.

Posprischl József, Német-u. 14.

Rosenfeld Sándor, vasútállomás. 48 év óta működik ipara terén, 38 év óta önálló. Előbb Sopronban működött, majd 1900-ban jelenlegi üzemét alapította meg. Az ipartestület és szakosztály tagja. Fia László Imre 1915-től a háború végéig szolgálta a hazáját, 22 hónapot töltve a fronton.

Schéda Béla vendéglős. Dorogi-út 23. Üzemét 1925-ben alapította. Előzőleg Trencsénben volt vármegyei irodatiszt, majd Esztergomban a városnál szolgált. Ipartestületi és szakosztályi tag. A világháborúban 1914-től 1917-ig szolgált s mint tartalékos tűzmester szerelt le kétszeri sebesülés után. A Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Sörös Ede, Szent István hévíztelep. Telefon : 47. Sürgőnycím : Fürdőszálló. Iparát mintegy 50 éve őzi, jelenlegi üzemét 1 év óta 20—40 segéd alkalmazásával. Az újpesti vendéglős szakosztály alelnöke, a helyi szakvizs. bizottság II-od elnöke. A vendéglő ipar terén való működéséért Péter szerb király ezüst udvari érdemrenddel Ferdinánd bolgár cár dicsérő oklevéllel tüntette ki.

Szabó Ferenc, Jókai-u. 30.

Trexler Sándor, Rózsa-u. 21. Az 1858-ban Trexler István által alapított üzemet 1887 óta folytatja. Az ipartestület, szakosztály tagja. Fia Sándor 4 évig vett részt a világháborúban.

FADD

Régi Dániel asztalosmester, Templom-u. 56. Az üzemet atyja, Dániel, alapította 1898-ban és tőle átvette 1926-ban. Egy segédet foglalkoztat. Temetkezési vállalata is van. Apja született 1873-ban Dunaszentgyörgyön, meghalt 1926-ban, ifj. R. D. született 1903-ban és apja házánál tanult ki. Öccse is a szakmát tanulta és együtt vezetik az üzemet. A háborúban a családban 2 hősi halott volt.

Puskás István kovácsmester.

Tóth Sándor asztalosmester.

FARÁD

Borsodi János csizmadiamester, Vörösmarty-tér 5. Született Farádon 1897-ben, felszabadult Csornán 1915-ben. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Az Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig szolgált. Sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Böröndy István lakatosmester, Fő-u. 13. Szül. 1894-ben Farádon és 1914-ben szabadult fel Budapesten. Háza, földje van és önálló üzeme 1928 óta. Mint tanonc ipari kitüntetésben részesült. A csornai Ipartestületnek tagja. 1914-ben bevonult és 1915-ben orosz fogságba esett.

Csöndör Sándor ácsmester, Fő-u. 23. Szül. Farádon 1878-ban és itt szabadult fel 1905-ben. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Háza van és önálló üzeme 1911 óta. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig szolgált. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1904-ben nőül vette Kocsis Karolinát.

Özv. Czametzer Jánosné nőiszabómester,

Czinder Mihály férfiszabómester.

Erdős Gábor csizmadiamester. Szül. 1890-ben Farádon, felszabadult 1907-ben Sopronban. Jelenlegi önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Az Ipartestületnek tagja. 1915—1918-ig frontszolgálatot teljesített. Nőtlen.

Erdős Pál szíjgyártómester.

Gere László cipészmester.

Gönje Imre csizmadiamester, Damjanich-utca. Szül. Aszádon 1884-ben és Sopronban szabadult fel 1901-ben. Jelenlegi önálló üzemét 1908-ban alapította. Az Ipartestületnek tagja. 1919-ben nőül vette Gönje Karolint.

Kovács Gáspár molnármester. Szül. 1869-ben és Sümegen szabadult fel 1890-ben. Jelenlegi darálómalma 1908 óta áll fenn. Malma 16—20 HP szívógázgéppel van felszerelve. A csornai Ipartestület tagja. 1897-ben nőül vette Varga Ilonát.

Kránitz Sándor asztalosmester, Iskola-utca 4.

Kozma Sándor asztalosmester. Szül. 1872-ben és felszabadult 1890-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1912 óta, az Ipartestületnek is azóta tagja. 1916—1918-ig résztvett a háborúban. 1915-ben nőül vette Sij Lidiát.

László Etel nőiszabómester.

Lehoczky György szobafestő- és mázolómester, Kossuth-u. 21. Szül. Békéscsabán 1896-ban és felszabadult 1912-ben, mint segéd került Farádra. Saját erejéből 1923-ban alapította önálló üzemét. Az Iparos Kör, a Tanoncvizsg. Bizottság és a Kath. Kör tagja. 1915—1920-ig szolgált. Sebesült. 1924-ben nőül vette Gonsur Máriát.

Molnár Flórián csizmadiamester, Fő-u. 29.

Nagy Bálint bognármester, Damjanich-utca 26. Szül. 1883-ban Farádon és felszabadult 1899-ben. Saját háza van. Önálló üzemét 1907-ben alapította. A csornai kiállításon ezüst oklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestületnek tagja. 1909-ben nőül vette Perl Esztert.

Németh Sándor cipészmester. Szül Farádon 1877-ben és Sopronban szabadult 1894-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1904 óta, az Ipartestületnek is azóta tagja. 1914—1918-ig szolgált. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1905-ben nőül vette Nagy Karolint.

Pintér Antal férfiszabómester, Kossuth-utca 33.

Simon Lajos csizmadiamester, Berzsenyi-utca 8. Szül. 1875-ben Farádon és felszabadult 1894-ben ugyanitt. Saját háza van és

önálló üzeme 1905 óta. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig katonáskodott. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1906-ban nőül vette Gere Esztert.

Takács József férfiszabómester, Fő-út 60. Szül. 1895-ben Farádon és Budapesten szabadult fel 1912-ben. Üzemét 1920-ban alapította. Ipari kitüntetésben részesült. Az Ipartestületnek tagja. 1915-ben vonult be és 1917-ben mint rokkant szerelt le. Neje Pozsgai Anna.

Tatai János csizmadiamester. Szül. 1882-ben és 1901-ben szabadult fel Csornán. Nyolc évig mint segéd dolgozott, amíg 1909-ben megalapította üzemét. Háza és földje van. 1914—1918-ig a fronton volt. 1909-ben nőül vette Erdős Esztert.

Varga Ernő borbély- és fodrászmester. Szül. 1888-ban Rábatamásin, felszabadult 1904-ben Győrött. Mint segéd Győr, Szolnok, Csorna, Budapest, Bécs stb. városokban dolgozott. Háza van és önálló üzlete 1914 óta. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapig volt a fronton. 1919-ben nőül vette Móricz Esztert.

Varga József cipészmester, Bercsényi-utca 9. Szül. Farádon 1900-ban és felszabadult Csornán 1918-ban. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestületnek tagja. A Nemzeti Hadseregben szolgált.

FELSŐGALLA

Arnet György épület- és műbútorasztalosmester, 33 éve dolgozik szakmájában, 1924-ben lett önálló, 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, az Iparosok és Ker. Köre vál. tagja. A világháborúban 18 hónapig volt az orosz fronton.

Auer Antal fodrászmester, Templom-u. 1928-ban önállósította magát, de már 35 éve dolgozik szakmájában. Egy segédje van. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban résztvett.

Barabás Ferenc szabómester.

Bathó Károly hentesmester.

Bauer Ferenc cipészmester, Mésztelep. Eszéken és Amerikában szerezte gyakorlatát. 1890 óta foglalkozik szakmájával és 1918-ban lett önálló. Az Ipartestület tagja.

Bauer Károly cipészmester, VII. telep. 1906 óta önálló mester, aki már 3 tanoncot felszabadított. 6 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Tatabányai S. C. tagja. A világháborúban végig résztvett, 12 hónapig az orosz és olasz fronton volt, kétszer megsebesült. A Károly cs.-k. tulajdonosa.

Bán János vendéglős. Előzőleg a vasútnál szolgált, 1925 óta van vendéglője. Tagja az Ipartestületnek, az Iparosok és Kereskedők Olvasókörének s a Polgári Dalárdának.

Beck Ferenc cipészmester.

Berzsenyi Ferenc kovácsmester, Fő-út 209. Szakmájában már 1889 óta működik. 1922-ben alapította üzemét, amelyet 2 segéddel folytat. Az Ipartestület tagja 1922 óta. Résztvett a világháborúban.

Bodor Béla mészárosmester.

Brech József cipészmester.

Ifj. Csanády Mihály szabómester.

Eck Ferenc mészáros- és hentesmester, Vasút-u. 1926 óta önálló mester, aki 1922 óta működik ipara terén. Az Ipartestület, Felsőgallai Iparosok és Kereskedők Köre tagja. Atyja végigszolgálta a világháborút.

Egry Ferenc cipészmester.

Eichhardt Antal cipőfelsőrészkészítő.

Éliás Adolf cipészmester.

Fejey Lajos szabómester.

Fink Ferenc cipészmester.

Faller István hentesmester.

Friedmann József szabómester és ruhakereskedő, Szent János-u. Saját ház. Szakképzettségét Németországban szerezve, 1906-ban önállósította magát. Már 10 tanoncot felszabadított. Jelenleg 1 segédje és 1 tanonca van. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 28 hónapig volt az olasz fronton. A bronz vitézségi érem, Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Gammer Gáspár bádogos- és szerelőmester, Fő-u. 2. Szakmájában 1907 óta működik és 1921-ben lett önálló, 2 tanonca van.

Georgi Ferenc cipészmester.

Goldschmidt János asztalosmester.

Gönczöl Sándor vendéglős.

Groszmann Ödön órás.

Haintz Géza és Endre mészáros- és hentesmesterek, Fő-u. 1922 óta önálló mesterek. Egy tanoncot tartanak. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja, Géza a felcsuti Iparos Kör tagja. Mindketten végig harcolták a világháborút az olasz, orosz és romániai frontokon.

Hamburger Ferenc mészárosmester.

Hamburger György pékmester.

Hirschler Károly mészáros- és hentesmester, Uj-u. Szakmájában 1919 óta működik, 1919 óta önállóan, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Huszár Zsigmond fodrászmester, Fő-u. 2. Az Ipartestület, az Iparosok és Kereskedők Köre tagja. Felsőgallán, Komáromban és Budapesten gyakorlatozott, 1919-ben lett önálló mester. Két tanoncot tart, négyet már felszabadított.

Jager Imre órásmester.

Jáger József cipészmester, Szent János-utca. Budapesten, Székesfehérváron és Párisban szerzett gyakorlat után 1928-ban lett önálló s az Ipartestület tagja. A világháborúban 13 hónapig volt az orosz fronton.

Juhász József fodrászmester, Szent János utca 282. Iparában 1909 óta működik,

1921 óta önálló mester, aki 1 segédet és 1 tanoncot tart. 2 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja. A világháborúban 28 hónapig harcolt a fronton, 7 hónapig francia fogságban volt.

Kárpács János fodrászmester, Gallai-út. Kolozsvár, Nagyvárad, Kassa, Brassó és Aradon szerzett gyakorlat után 1924-ben lett önálló. Két segédet és egy tanulót tart. Két tanulót már felszabadított. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja. 11 hónapig volt a világháborúban a fronton.

Kiss József mechanikus és kerékpárkölcsönző vállalat, Héttelep. 1928-ban lett önálló. 1 tanoncot tart. Gyakorlatát Győrött, Tatabányán szerezte és már 26 éve működik szakmájában. Rádiókellékek eladásával is foglalkozik.

Kiskorény János mészáros- és hentesmester, Szent János-u. 1. Üzletének alapítási ideje : 1910. Ugyanezen idő óta tagja az Ipartestületnek és az Iparosok és Kereskedők Körének, 2 segédet tart. Két tanulót felszabadított, 12 hónapig volt a fronton, olasz fogságba esett.

Kovács Nándor úrifodrász, Héttelep. Az Ipartestület tagja 1923 év, vagyis önállósítása óta. Egy segédet és 3 tanoncot tart. Résztvett a világháborúban.

Krenner Henrik cipészmester.

Ladányi Lajos órás és ékszerész.

Léber Alajos cipészmester.

Lechner Jakab szabómester.

Lobenwein Ferenc fodrászmester, Gallai-út. Önálló mester 1925 óta. Egy tanoncot foglalkoztat. Kettőt már felszabadított. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja.

Mertz Ádám esztergályosmester.

Mercz Ferenc szállodás és vendéglős. Üzletét 1904-ben alapította, azelőtt vasesztergályos volt. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre, Polgári Kör tagja. János fivére 12 hónapig volt orosz fogoly.

Modróczky Szilveszterné női divatszalón, 324. sz. Mérték szerinti rendelések teljesítésével foglalkozik. Három tanoncot tart, négyet már felszabadított. Az Ipartestület tagja 1925 óta, amióta t. i. önálló lett. Férje 5 évig sínylődött orosz fogságban.

Monos Lajos fodrászmester, Ujtelep. Az Ipartestület, Tatabányai Altiszti Kör tagja. 1925-ben önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat.

Pápai István fodrászmester.

Pordán József úrifodrászmester, Vasút-u. 261. Pilisvörösváron, Tatabányán és Budapesten való segédeskedés után 1923-ban önállósította magát. Ugyanezen idő óta tagja az Ipartestületnek. Két segédet és 1 tanoncot alkalmaz.

Préch József cipészmester.

Prockl Rezső vízvezeték-, gáz- és gőzszerelő, cipő- és szódagyáros, darálómalomtulajdonos, Fő-út 13. A cipőüzem Szent János-utca. 1923 óta önálló mester. A cipőgyár 1 drb $4^1/_2$ és 1 drb $1^1/_2$ lóerős motorral van felszerelve és 11 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja, a tűzoltóság parancsnoka, a Munkásbiztosító Intézet megbizottja. A világháborúban 24 hónapig volt a fronton. A nagy- és kisezüst v. é. és Károly csapatkereszt tulajdonosa. Ő szerelte a felsőgallai összes vezetékeket.

Reichardt János asztalosmester, Szent János-u. 226. Szakmája fejlesztésén 1914 óta működik, 1919 óta mint önálló mester. 2 tanoncot tart. 5 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület tagja. A világháború frontján 19 hónapot, orosz fogságban pedig 3 évet töltött.

Ritter József vendéglős. Szakmája fejlesztése körül már 42 éve munkálkodik. 1907 óta önálló. Az Ipartestület, tagja. A világháborúban 30 hónapon át volt az orosz és olasz fronton.

Schalkhammer János vendéglős és kereskedő. Üzletét 1904-ben alapította s jelenleg saját házában folytatja. A Felsőgallai Iparosok és Kereskedők Körének elnöke, az Ipartestület megbizottja. A világháború frontján 26 hónapot töltött, háromszor megsebesült s mint 40%-os rokkant szerelt le.

Schalkhammer József épület- és bútorasztalosmester, Fő-u. 144. Üzletét atyja 1870-ben alapította s ő maga azt 1912-ben vette át. 1 drb 8 lóerős motorral, 1 komb. gyalu és 1 komb. szalagfűrészmaróval és fűróval felszerelt üzemében 2 segéd és 4 tanuló dolgozik. Az Ipartestület és Iparosok és Kereskedők Körének tagja. Hat hónapig volt a fronton, 5 évig orosz fogságban.

Scheidl György szabómester.

Scherlein János asztalosmester, Fő-út. Az Ipartestület, a helybeli Iparosok és Kereskedők Köre, a tatabányai Iparosok és Kereskedők Köre és a Magántisztviselők Körének tagja. Üzletét 1925-ben alapította s abban átlag 5—6 segédet és 3—4 tanoncot foglalkoztat. Munkáiért 1897-ben és 1903-ban aranyérem kitüntetést nyert.

Scherlein József lakatosmester, Fő-u. Üzletét 1926-ban alapította, 2 segédet és 4 tanoncot alkalmaz, 1 drb 2 lóerős gépfelszerelése van. Tagja az Ipartestületnek és az Iparosok és Kereskedők Körének.

Schmidlmayer Antal kocsmáros.

Schwarcz Mihályné női divatszalontulajdonos, Ujtelep. 1913 óta önálló, 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja 1925 óta. Férje a világháború szerb frontján harcolt és több kitüntetést kapott.

Sebald Rezső vendéglős.

Somogyi Lajos szíjgyártó-, nyerges- és kárpitosmester, Szent János-u. Tatatóváros, Érsekújvárt és Budapesten szerzett gyakorlat után 1920-ban önállósította magát, 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a helybeli Iparosok és Kereskedők Körének tagja, a tatabányai Iparos Kör elnöke. A világháborúban 16 hónapig volt a fronton.

Speier Ferenc fodrászmester, Szent János-u. Iparában 1916 óta szorgalmaskodik és 1928-ban lett önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja.

Spitzer Kálmán mészáros, hentes és vendéglős. Fő-út 5. Telefon : 10. Szakmájában már 19 éve működik, 1926 óta mint önálló mester, aki 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, Iparosok Köre tagja. A világháborúban 2 hónapig harcolt a fronton, orosz fogságba esett, ahol 36 hónapig sinylődött.

Özv. Szabó Ernőné női divatszabó. Üzletét alapította 1924-ben, 3 tanoncot foglalkoztat. 1924 óta tagja az Ipartestületnek. Férje a szerb fronton hősi halált halt.

Szauer Antal ácsmester.

Szijj Lajos kefekötőmester, Fő-u. Az Ipartestület, az Iparosok és Kereskedők Körének tagja. 1922-ben lett önálló mester, 1 tanonca van.

Szili József szabómester.

Szladky Géza sütőmester.

Timár Mátyás cipész- és cipőfelsőrészkészítő. Segédidejét Nagyszeben és Szegeden töltötte. 1909-ben az orosházai ipari kiállításon díszoklevelet nyert. Résztvett a világháborúban 15 havi frontszolgálattal, 9-szer sebesült. A kisezüst v. é., K. cs.-k., német II. oszt. vaskereszt kitüntetéseket kapta. 1926 óta önálló. Átlag két segédje és 2—3 tanonca van. Az Ipartestület és Iparosok és Kereskedők Köre tagja.

Torda Pál hentes- és mészárosmester, Szent János-u. 1904 óta ipara fejlesztése körül működött leginkább Bécsben, míg 1918-ban önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot tart, 5—6 tanoncot felszabadított. 1907-ben Tatán aranyérem díszoklevéllel tüntették ki. Résztvett a világháború orosz, olasz és román frontjain.

Tremmel György férfi-szabómester.

Troll József fodrászmester, Szent János-utca 278. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre és a Polgári Kör tagja. 1902-ben önállósította magát, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat, 10 tanulót már felszabadított. A világháborúban 7 napi frontszolgálat után súlyosan megsebesült, mely után segédszolgálatot teljetsítet.

Vajay József villamossági vállalata, Fő-u. 219. 1923-ban lett önálló mester, aki 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és az Iparosok és Kereskedők Körének. Technológiát végzett. Üzeme 1.5 lóerős motorral van felszerelve. A világháborúban 21 hónapig küzdött a harcvonalban, ahol légnyomás folytán megrokkant.

Várady Gyula fodrászmester, Mésztelep. A felsőgallai Polgári Kör alelnöke, az Ipartestület tagja. 1892-ben lett a már 1885 óta gyakorolt iparában önálló. 1 segédet tart. Fia 4 évig küzdött a világháborúban.

Vörös Sándor cipészmester.

Wachtel Manó sütőmester, Vasut-u. Tatatóváros, Gyöngyösön és Budapesten szerzett gyakorlat után 1928-ban lett önálló mester. Üzemében 1 segédet és 1 tanoncot vesz igénybe. Az 1911. évi tanonckiállításon II-ik díj kitüntetést nyert. A világháborúban 27 hónapig volt az olasz és román fronton. Az Ipartestület, Iparosok és Kereskedők Köre tagja.

Wersching Péter úri- és női fodrászmester, főüzlet Bánhida, fióküzlet : Felsőgallán. Amazt 1920-ban, emezt 1926-ban alapította, 2 segédet és 4 tanulót tart. Az Ipartestület tagja. A fronton 42 hónapig szolgált s a nagyezüst, kisezüst, bronz v. érmet és K. cs.-k. kitüntetést kapta.

Wilhelm János asztalosmester, Uj-u. 474. 1924 óta önálló mester. Az Ipartestület tagja, az Iparosok és Kereskedők Köre vál. tagja. Segédi minőségben Felsőgallán, Budapesten és Franciaországban dolgozott, 3 tanoncot tart, hármat már felszabadított.

Wilhelm József kárpitosmester.

FELSŐRAJK

Gombos Ferenc ácsmester. Szül. 1902-ben, mint segéd több városban dolgozott, míg 1927-ben önállósította magát. Egy segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület előlj. tagja, tvh. biz. tag. Neje Kovács Ilona.

Nagy Illés kádármester. Szül. 1891-ben, önálló lett 1920-ban. Saját házában 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A világháborúban a 48. gy.-ezredben szolgált. K. cs.-k.-je van. Neje Magyar Julianna.

FERTŐENDRÉD

Eöszi Rafael asztalosm., Fertőendréd 46. Ipartest. tag. 1904-ben született Fertőendréden és 1923-ban Fertőszentmiklóson szabadult fel. Mint segéd Budapesten, Dombováron stb. dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 1 segéddel dolgozik.

Locsmándy Ferenc cipészm., Fertőendréd 130. Ipartest. tag. Szül. 1903-ban Fertőendréden és 1921-ben Sopronban szabadult fel. Mint segéd Sopronban, Kapuváron stb. dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 1 segéddel dolgozik.

Márk László cipészm., Fertőendréd 144.

Pálfy György szabóm.

Steiner Sándor cipészm., Fertőendréd 1. Ipartest. tag. Szül. 1895-ben Sopronban és ugyanott szabadult fel és mint segéd is ott dolgozott. 1920-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

FERTŐSZENTMIKLÓS

A fertőszentmiklósi Ipartestület 1908-ban Sterlik Lajos kezdeményezésére és az ő elnöksége mellett alakult meg. Kebelébe Fertőszentmiklós, Süttör, Eszterháza, Sarród, Fertőszéplak, Petőháza, Endréd, Agyagosszergény és Csapod községek tartoznak. Tagjainak száma 243.

Régi, szép céhbeli emlékek, levelek és zászlók vannak a testület birtokában, melyekkel az 1921. évi kapuvári kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Sterlik 21 évig, haláláig volt megszakítás nélkül a testület elnöke. Alatta a legharmonikusabb volt a tagok együttműködése. A jelenlegi elnök Bokori István. A testület jegyzője Gruber József.

Ábrahám István kovácsmester.

Bokor János úri-szabómester. 1898-ban született Sopronban s ott is szabadult 1915-ben. Miután Budapesten, Sopronban és Fertőszetmiklóson segédkedett, ugyanitt 1922-ben üzemet alapított. Résztvesz az ipartestületi életben, a Sport Egyesületnek működő tagja. A világháborúban 13 havi frontszolgálat után megsebesült. Neje Haizler Erzsébet.

Bokori István kocsigyártó-, nyerges- és fényezőmester. Született 1881-ben és 1897-ben Budapesten szabadult fel. 1906-ban alapított üzemét kocsi, autófényezés és bélelésre s azt saját házában folytatja. Üzemében 3 HP motor dolgozik. Az ipartestületnek 18 évig alelnöke, az Iparos Ifjak Körének elnöke, a Takarékpénztár igazgatósági tagja, iskolaszéki tag, közs. előljáró volt. Két éven át szolgált a világháborúban. Neje Folyi Ágnes.

Bokori Jenő kovácsmester. Szül. 1886-ban és 1901-ben szabadult fel s 10 éven át a Petőházi cukorgyárnál mint üzemlakatos volt, majd helyben folytatta segédi gyakorlatát. Feleségül vette 1912-ben Varga Emerenciát. Saját házában 1920-ban önálló üzemet alapított, melyben gazdasági munkákat végez. A világháborúban annak kezdetétől az összeomlásig szolgált 19 havi frontszolgálattal.

Cseh Imre cementgyártó. Kemenesszentpéteren 1881-ben született és mesterségét Sárváron tanulta, ahol 1907-ben szabadult és mint segéd is dolgozott. Majd 1907-ben Fertőszentmiklóson, ahol háza, földje van, üzemet alapított, amelyben egy sajtoló géppel dolgozik. Nőül vette 1906-ban Varga Terézt. Hazáját 15 havi frontszolgálattal 1915-től 1918-ig szolgálta a háborúban.

Fábián Pál (I.) sütőmester, aki 1899-ben Fertőszentmiklóson született, Szombathelyen 1917-ben szabadult és segédi gyakorlatot 3 éven át Ausztriában, majd Sopronban és szülőföldjén folytatott, ahol 1925-ben üzemet alapított. Feladógéppel dolgozik. Tagja a tanoncvizsgáztató bizottságnak és az Iparos Körnek. Kilenchavi olasz frontszolgálatából bronz vit. éremmel jött haza. Felesége Kovács Mária.

Fábián Pál (II.) sütőmester, Fertőszentmiklóson 1907-ben született és 1924-ben szabadult. 1925-ben átvette az üzemvezetést az apja üzemében, melyet az — Fábián János — 1910-ben alapított. A fiatal nőtlen mester résztvesz az ipartestületi életben s tagja az Iparos Ifjak Körének.

Feiglstock Viktor vendéglős. 1859-ben született és 1898-ban alapította mai vendéglőüzemét, melyet saját házában folytat. Tagja az Ipartestületnek. Felesége, akit 1888-ban vett nőül, Rosenberg Hermina.

Fodróczy Mihály úri- és nőicipészmester.

Gruber József kereskedő, Fertőszentmiklóson 1894-ben született és 1915-ben Sopronban szabadult fel. Fertőszentmiklóson 1919-től mint önálló vendéglős működött, majd Szergén, Agyagoson a Hangya üzletvezetője volt, végül 1924 óta mint önálló kereskedő, fűszer- és rövidárú-kereskedést vezet. Az Ipartestületnek agilis tagja, 1926 óta jegyzője. Az Iparos Ifjak Körének p.-tagja. A világháborúból 17 havi frontszolgálat után a bronz vit. éremmel, a Károly cs.-kereszttel került haza. Neje Sterlik Mária.

Haiszig Ferenc lakatosmester.

Haizler József bognárm. Kunszigeten (Győr m.) 1872-ben született és 1890-ben szabadult fel 10 év mulva, 1900-ban Fertőszentmiklóson kocsi- és szekérkészítésre üzemet alapított. Az üzemalapítás évében nősült is meg, neje Radics Erzsébet. Alelnöke a tanoncvizsg.-bizottságnak. A világháborúban 20 havi frontszolgálatot teljesített.

Herczeg István borbély- és fodrászmester.

Holper Lajos mészárosmester.

Horváth Imre vendéglős Szarvadon. 1889-ben született és 1906-ban szabadult, Mint segéd volt Baden, Bécs, Bécsújhely és Sopronban. 1919-ben alapította önálló üzemét, melynek keretében vendéglős-, szállodai-, mészáros- és hentesipart folyta-

tott. Az összeomlásig állandóan frontszolgálatot teljesített. A 6 éves szolgálati érem mellett Károly cs.-keresztje van. Neje: Kellner Olga.

Kalmár Kálmán felsőrészkészitőmester. Született helyben 1906-ban és felszabadult Sopronban 1922-ben. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Sportegylet r. tagja.

Koloszár Sándor korcsmáros, Fertőszentmiklóson született 1872-ben. A kovácsmesterséget tanulta ki és 1888-ban szabadult. Azonban 1905-ben bor-, sör- és pálinkamérést alapított. Van háza, földje és büszke öt fiára, akik közül kettő résztvett a világháborúban, melyben ő is két évet szolgált. Neje: Horváth Krisztina.

Kovacsics István mészáros- és hentesm., 1871-ben született és Bécsben tanult, ahol 1885-ben szabadult s gyakorlatra kiment Amerikába. 1914 óta önálló mester saját házában. Az ipartestületi életben nagy tevékenységet fejt ki. Tagja a tanoncvizsg. bizottságnak. Neje: Kóbor Katalin.

Kőmives László asztalosm., aki 1900-ban született, mesterségét Eszterházán tanulta s ott szabadult 1919-ben. Szülőföldjén lett önálló mester. Üzemét családi házában folytatja. Tagja az Ipartestületnek, az Ip. Ifjak Körének, az Iparoskörnek és működő tagja a dalárdának és önkéntes tűzoltó.

Kulcsár Pál kép. kőművesm. és építkezési vállalkozó Petőházán született 1870-ben s 1888-ban szabadult fel. 1910-ben Sopronban elnyerte a képesítő oklevelet.

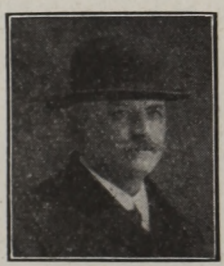

Kulcsár Pál,

Önálló üzemet folytat 1907 óta és cementárugyártással is foglalkozik. Üzemének megérdemlett tekintélye van. A kapuvári kiállításon méhész- és kisgazda-oklevéllel tüntették ki. Elnöke az Iparoskörnek és a tanoncvizsg. bizottságnak.

Lukács Imre kovácsmester.

Markó Kálmán asztalosm., 1894-ben született és 1912-ben szabadult fel. 1920-ban önálló mester lett, aki épület- és bútorszakmunkákat végez. Tagja az Ipartestületnek és az Iparoskörnek. A világháborúban 1915-től 1918 végéig szolgált s egyévi frontszolgálatért megkapta a Károly cs.-keresztet. Neje: Heiszig Karolina.

Maront Gyula úri- és nőicipészmester. Szül. Budapesten 1891-ben és felszabadult Bicskén 1906-ban. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Bevonult 1914-ben és 1915-ben az orosz fronton fogságba került, ahol 1920-ig szenvedett. Neje: Kőmives Lujza.

Pápay János úri- és nőicipészmester. Született helyben 1905-ben és itt felszabadult 1922-ben. Önálló üzemét 1925-ben alapította meg. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Háza van.

Pesszer Antal úri- és nőicipészmester.

Pozsgay László vendéglős és mészárosm.

Radics Ferenc cipészm., Fertőszentmiklóson született 1892-ben és 1909-ben szabadult. Önálló mester 1920 óta. Az ipartestületi életben élénken vesz részt. Az Iparoskörnek rendes, a Dalegyesületnek működő tagja s tagja a Tűzoltó Testületnek. Hazája iránti kötelességének a nagy világromlásban háromévi frontszolgálattal tett eleget. A háború után 1920-ban nőül vette Rauchbauer Katalint.

Ratatics Péter asztalosm., Felsőszentmiklóson 1899-ben született és 1917-ben szabadult fel. Három évvel később átvette édesatyjának 50 éves üzemét, ahol a családi házban épület- és bútormunkákat végez. Ipartestületi tag. Neje Radics Mária, akit 1925-ben vett nőül.

Schrenckh Hermann cementárugyártó, aki 1880-ban Bécsben született és 1925-ben alapította mai üzemét. Gyárt és szállít kútgyűrűket, kávákat, hídcsöveket, építkezési blokköveket, cementkerítéseket. A kapuvári 1928. évi kiállításon ezüst érmet nyert. Tagja a helybeli és a csepregi Ipartestületnek, a Sopronvm. Gazdasági Egyesületnek, a Mezőgazd. Szövetkezetének és a Sopronvm. Hubertus Vadászegyesületnek. A háborúban 1915—16-ban szolgált és Signum-Laudist kapott. Neje: Braun Mária.

Simon Ferenc bognármester. Született helyben 1872-ben és itt szabadult fel 1892-ben. Mint segéd Ausztriában és főleg Bécsben dolgozott. Háza van és önálló üzeme 1899 óta. Az Ipartestület tagja. Neje: Horváth Ágnes. Fia is a szakmában dolgozik.

Sövegjártó János úri- és nőicipészmester. Szül. 1885-ben és felszabadult 1903-ban. Önálló üzemét, amelyben 1 segédet tart, 1911-ben alapította. Saját háza van. Az Ipartestület tagja, az Iparos Kör alelnöke, községi előljáró. 1915—1918-ig katona volt; 28 hónapig volt a harctéren. Bronz és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Foróczy Gizella.

Sövegjártó Sándor cipészmester.

Sterlik Lajos sütőm. és kávéháztulajdonos, ipartestületi elnök, Kapuváron szüle-

tett 1863-ban. Segéd lett 1880-ban és 20 évi segédi gyakorlat után 1900-ban lett önálló. Agilis részt vett 1908-ban a helybeli ipartestület megalapításában s azóta elnöke, de elnöke a tanoncvizsg. bizottságnak is és p. tagja az Ip. Ifj. Körének. Nejét, Mayer Erzsébetet 1899-ben vette el. Egy fia van : János.

Sterlik Mihály vendéglős, aki 1899-ben született s már 1915-ben felszabadult, tízévi gyakorlat és tapasztalatszerzés után önálló lett és helyben vendéglőt, éttermet alapított. Tevékeny tagja az ipartestületi életnek. Tagja az Ip. Ifj. Körének. A háború forgatagába 1917-ben került és 7 havi frontszolgálattal szolgálta hazáját. Az összeomlásig. Neje Halász Mária.

Tejmel István cipészmester. Szül. Nagylocson 1874-ben és 1890-ben került ide és itt szabadult fel 1892-ben. Mint segéd Bécsben, Berlinben stb. dolgozott. Önálló üzeme 1896 óta van. Fia mint segéd dolgozik. Saját háza van. Az Ipartestület előljárója. 1914—1920-ig szolgált, hosszú ideig volt hadifogságban. Második neje : Raattics Ilona.

Vitéz Tihanyi(Tesch) **József** asztalosmester. 1883-ban Rötökön született és mesterségéből 1900-ban Sopronban remekelt és kilenc éven át Szombathely, Sopron, Győr, Bécs, Gráz, Zalaegerszeg jóhírű üzemeiben fejlesztette ipari képzettségét. 1909-ben önálló üzemet alapított. Az Iparos Körben előljáró, számvizsgáló ; tagja a tanoncvizsg. bizottságnak, az Iparos Körnek pedig jegyzője. Az egész háború alatt állandó frontszolgálatot teljesített : kétszer sebesült meg. Mellét 2 nagyezüst, 2 kisezüst, 2 bronz v. érem, Károly cs.-kereszt és a sebesülési érem 2 sávval díszíti. Hősi szolgálatáért 1923-ban vitézzé avatták. Még békében nősült ; neje Pohr Erzsébet.

Varga Ferenc úri-szabómester. Pomogyon született 1885-ben. Sopronban szabadult 1903-ban. Tizenötévig segédkedett, végre 1918-ban önálló mester lett. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek, alelnöke az Ip. Ifj. Körének és elnöke a tanoncvizsg. bizottságnak. Az egész háború alatt szolgált. Meg is sebesült és a Károly cs.-kereszt emlékezteti 21 havi frontszolgálatára.

Varga Lajos cipészmester, az Ipartestület pénztárosa. Fertőszentmiklóson született 1860-ban és 1878-ban szabadult. Ön

Vitéz Tihanyi (Tesch) József

Varga Lajos

álló műhelyt alapított 1889-ben. Az Ipartestületnek alakulása óta pénztárosa. Az Ip. Ifj. Körnek p.-tagja. Nőül vette Sövegjártó Terézt.

GALGAHÉVIZ

Bágyoni Gergely sütőmester.

Fónagy Dezső gépész, kovácsmester és bércséplő. Szabadult 1904-ben és mint segéd Budapesten 1907-ben a Technológián gépészi vizsgát tett. 1912 óta önálló és az Ipartestület tagja. Községi kovács. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az O. K. H. igazg. és a Levente-egyesület vál. tagja. 1914—1916-ig szolgált az orosz fronton. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Józsa András cipészmester.

Korik Lajos cipészmester.

Matkovits Lajos cipészmester.

GÖDÖLLŐ

Az Ipartestület alakulási éve 1893. Kebelébe tartozik Gödöllőn kívül Isaszeg, Mogyoród, Szada, Dány, Zsámbok, Vácszentlászló és Valkó. A községben Iparos Dalkör és Ifjúsági Önképző Kör élénkíti az iparosok társadalmi és kultúrális életét. A testületnek egy 5000 kötetet számláló könyvtára van. A testület elnöke : Schwarckopf Alajos bádogos- és szerelőmester ; a Szakosztály elnökei : Rézmán Pál sütőmester, Szentesi Ferenc és Sverteczky Lajos kőművesmesterek, Berecs Ferenc ácsmester és Polcz János cipészmester. Az Ipartestület jegyzője Deim Frigyes.

Brunner József kárpitosmester, Bakosu. 6. Felszabadult 1914-ben Budapesten. Önálló lett 1919-ben. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Egyik alapítója volt az azóta megszünt Gödöllői Közművelődési Egyesületnek. Párisban járt tanulmányúton. Résztvett a III. orsz. kézműveslipari kiállításon.

Dömsödi Pál lakatosmester.

Forché Román kir. udv. fényképész.

Frey István bádogosmester.

Havasi Ferenc szabómester.

Hidvéghi Ferenc sütőmester, Rudolf-u. 18. Üzemét eredetileg Pestszentlőrincen 1918-ban alapította. Résztvett az 1900. évi budapesti kiállításon, valamint a gödöllői 1926. évi járási kiállításon. A világháborúban 39 hónapot töltött orosz, olasz és szerb

fronton. Megsebesült és mint 50%-os rokkant szerelt le. 1 segédet foglalkoztat.

Horváth István kovácsmester.

Keresztesy Géza műbútorasztalos, Szilhát-u. 31. Üzemét 1915-ben alapította s azt villanyerőre berendezve (3.3 HP), hat

Keresztesy Géza

segéddel és 3 tanonccal folytatja. Mint a Ganz-Danubius kőbányai telepének és a Lipótvári Szabadalmi Bútorgyár művezetője sajátította el iparát, amelyet szorgalommal és kitartással fejleszt. A világháborúban a román és olasz fronton harcolt.

Kőmives Tibor cipészmester.

Kövesi Rezső pékmester.

Kupcsik József hentesmester.

Lelovits János szabómester.

Mandl Antal cs. és kir. udvari asztalos, Darányi-u. 4. Harmincnégy éven át a Király, valamint 4 év óta a Kormányzó asztalosa. Az Ipartestület választmányi tagja, a Rokkantegyesület helyi elnöke. Egy-két segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A jubi-

Mandl Antal

leumi érem és udvari érem tulajdonosa. A világháborúban tábori csendőrszolgálatot teljesített.

Mihlhoffer József pékmester, Grassalkovics-u. 1. 1920 óta működik Gödöllőn, 1926 óta a fenti házában. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Üzeme 2 lóerős dagasztógéppel és 2 kemencével van felszerelve. Résztvett a világháború szerb és orosz frontján. Neje: Schwarcz Mária.

Miró József nyerges és szíjgyártó, kárpitos és fényező, Rudolf-u. 18. Az 1897-ben alapított üzemét Sándor nevű, 4 középiskolát végzett fia közreműködésével folytatja. 1890-ben szabadult fel. Mint segéd Zsolnán és Budapesten dolgozott.

Molnár József vendéglős.

Müller testvérek sütőmesterek, Rákos-u. 19. A cég tagjai: Jakab, aki 1921-ben szabadult fel és József, aki 1926-ban lett segéd. 1928-ban Gödöllőn önállósították magukat. Mindketten tagjai voltak a nemzeti hadseregnek.

Ocsenás István cipészmester.

Polcz Károly szabómester, Petőfi-tér 1. A tanoncvizsg.-bizottság tagja. Üzletét 1918-ban alapította s azt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A gödöllői 1926. évi kiállításon ezüst érem-kitüntetést kapott. Fiait is, akik középiskolai tanulók, iparában foglalkoztatja.

Rézmán Pál sütőmester, Kossuth Lajos-utca 22. Önálló lett 1897-ben. Ercsibe, onnan Hartára, majd 1912-ben Gödöllőre

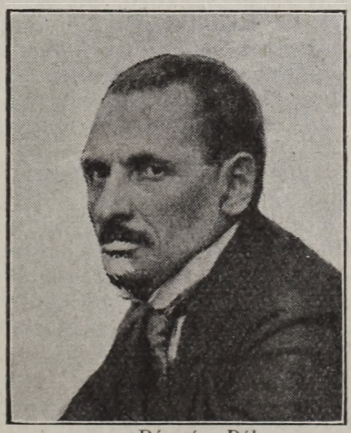

Rézmán Pál

költözött. Ő a község legidősebb sütőmestere. Nyolc gyermek atyja, kik közül három pék, egy pedig cukrász, de neje szül. Lovász Nagy Katalin is résztvesz az üzlet vezetésében. Rézmán Károly király udvartartásának, a kormányzó tisztikarának volt szállítója. Az Ipartestület előljárója, községi képviselő, iskolaszéki póttag, a tűzoltótestület vál. tagja.

Schwarczkopf Alajos bádogos- és vízvezetékszerelő-mester, ipartestületi elnök, Bakos-u. 6. Született 1886-ban, felszabadult 1901-ben, németországi és belgiumi tanulmányút után önálló lett 1911-ben.

5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb munkái : a pénzügyminisztérium, mezőgazdasági múzeum, Klotild-palota, gödöllői járásbíróság és községháza szakmunkái. Az 1926. évi gödöllői kiállításon ezüstérem és díszoklevél kitüntetést nyert. A világháborúban az orosz és szerb fronton harcolt.

Staudt Boldizsár fodrászmester.

Stiegler Béla szabómester, Horthy Miklós-út 29. Üzemét eredetileg 1898-ban Rákospalotán alapította s ott 10 évig működött. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja, a vizsgáztató bizottság elnöke, a Hangya szövetkezet felügy. biz. tagja, a tanonciskola, a Néphitelszövetkezet felügy. biz. tagja. A világháborúban az 1. honv. gy. e. kötelékében szolgált.

Szauer Géza fodrász, Horthy Miklós-út 5. Telefon 7. Üzletét 1922 óta vezeti önállóan, 3 segéd és 1 tanuló segédkezésével. Volt ipartestületi jegyző. A nagyezüst, kisezüst (kétszer), bronz (kétszer), vitézségi érem, Károly csapatkereszt, koronás ezüst érdemkereszt, koronás vaskereszt, német vaskereszt tulajdonosa.

Szántai Kálmán kádármester, Szilhát-u. 11. Ipartestületi alelnök, az Iparos Ifjak Önk. Köre elnöke, képv. test. tag. Üzemét 1907-ben alapította és 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Az 1896. évi kiállításon díszoklevél, az 1926-iki gödöllői járási kiállításon aranyérem és díszoklevél kitüntetést nyert. Szorgalmas, tehetséges iparos, aki iparában tisztes nevet szerzett. Gyermekeinek 4 középiskola elvégzése után szintén ipari pályát szánt.

Szepessy Sándor hentesmester, Üllői-út.

Tóth Lajos cipészmester, Kossuth Lajos-utca 18. Gödöllőn született, ugyanott 1923-ban önálló lett és 1 segéd és 3 tanonccal folytatja iparát. Az 1926. évi gödöllői kiállításon aranyérem és díszoklevél kitüntetést nyert. Élénken részt vesz a sportéletben.

GYENESDIÁS

Bujtor Antal cipészm. (271). Szül. 1897-ben, felszab. 1903-ban, önálló 1923-ban lett. 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik.

Bujtor Antal

Német József

Végigküzdötte a háborút. 1923-ban volt esküvője Bujtor Máriával.

Gazda Sándor kovácsm. (335). 1881-ben szül., 1898-ban felszab., 1905-ben önállósította magát. Műhelye saját házában van. A háború alatt katona volt. Neje : Csiszár Margit. Sándor fiát az iparra nevelte.

Németh Géza cipészm. (30). Akalin 1879-ben szül., Keszthelyen 1895-ben felszab. Atyjánál dolgozott mint segéd, aki 1906-ban alapította a vállalatot. Egész háború alatt a fronton volt. Neje : Csanaky Ilona. 2 fiúk van.

Németh József cipészm. Szül. Akalin 1878-ban, felszab. Keszthelyen 1894-ben. Önálló műhellyel 1902 óta bír. 1903-ban volt az esküvője Nidovics Máriával. Nevelt leányuk : Bözsike.

GYÜD

Ács Lajos kovácsmester, házszám 54. Szül. 1900-ban. Siklóson szabadult fel Rácz Ferencnél, ahol 2 évig működött, mint segéd. 1925 óta önállóan folytatja mesterségét. Résztvett a világháborúban. Neje : Szintai Mária.

Bárdonicsek Ádám kőmívesiparos. 1868-ban született, 1885-ben felszabadult Mering Jánosnál Siklóson, akinél 17 évig volt segéd. Üzemét 1901-ben alapította. Résztvett a háborúban 1916—1918-ig. Ott Juliannát vette nőül, fiai Ádám, József és Miklós szintén a szakmában dolgoznak.

Bogdanov Sándor kovácsmester, 76. sz. Tagja a Tűzoltó Egyletnek. Szül. 1896-ban, felszab. 1911-ben. Mitrovicán, Ujvidéken, Trencsénben tanulmányozta iparát segédkorában. 1926 óta önállóan saját üzemében dolgozik. Az orosz fronton harcolt, 2 évig orosz fogságban volt. Neje : Papp Katalin.

Hóhner József fodrászmester. 1900-ban született. Iparát Pécsett tanulta, ahol 1915-ben felszabadult. 1926 óta önálló mester. A Tűzoltó test. segédtisztje és szertárnoka, a baranyai Villamossági R. T. helyi megbizottja. Résztvett a világháborúban, a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Reith Mária.

Juhász Lajos cipészmester. A Tűzoltó Egylet alap. tagja, Iskolaszéki gondnok, a helyi Zárda templom volt gondnoka, az Olvasó Kör volt pénztárnoka. Szül. 1874-ben. Felszab. 1890-ben. 1898-ban létesítette mai műhelyét, ahol fiával, Bélával együtt dolgozik. Az orosz és olasz fronton szolgált. Lauli Rózát vette nőül.

Király József asztalosmester. Szül. 1894-ben. Iparát Mohácson tanulta, ahol 1914-ben szabadult fel. Ettől fogva Budapesten működött mint segéd 1919-ig, mikor önállósította magát s azóta saját üzemét vezeti. 23 havi frontszolgálata közben megsebesült. Neje : Aut Anna.

Kistot István szikvízgyártó. 25 légkörü nyomású géppel és töltővel felszerelt üzemét 1928-ban alapította saját házában s azt fiával, Istvánnal együtt vezeti. A község részére szállít. Szül. 1877-ben. Korn Annát vette feleségül.

Máder György ácsmester. 1882-ben született. Mesterségét Siklóson sajátította el, ahol 1902-ben felszabadult, majd mint segéd dolgozott tovább. 1925 óta önálló mester, fiával, Jánossal együtt szakmunkákat készít. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Szomor Rozália; leánya: Mariska.

Paleszter Ferenc mézeskalácsosmester. Üzemét P. Imre alapította 1886-ban. Iparát édesatyjánál tanulta, akinél 1912-ben felszabadult. 1920-ban átvette a vezetést és azóta 1 tanonccal önállóan dolgozik. 20 hónapi frontszolgálata alatt két ízben megsebesült; a bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Atyja elsőrangú szakember volt, édesanyja: Hipf Vilma.

Péter József cipészmester. A mohácsi Ipartestület v. vál. tagja, a Polgári Olvasó Kör és Dalkör igazgatója. Szül. 1893-ban. Felszab. 1910-ben. 1914 óta önálló mester, jelenleg 2 segédet foglalkoztat. 46 hónapig a fronton harcolt, közben megsebesült. Kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje: Nagy Mária.

Scháll Ádám borbély és fodrász.

Strancinger Jakab cipész.

Uderzsán Károly kádár.

Wolf József kádár.

HAHÓT.

Bognár István cipészmester.

Derdák Béla cipészmester. Helyben 1904-ben szül., Söjtörön 1921-ben szabadult.

Derdák Béla

Két évig dolgozott mint segéd. 1923-ban önállósította magát. 1927-ben volt esküvője Imre Erzsébettel. Saját háza van.

Dominkó György cipészmester. Szül.: 1907-ben, szabadult 1925-ben. Segédként helyben és a fővárosban 4 évig dolgozott. 1929-ben alapította üzemét. Az Ipartestület és az Iparos Kör rendes tagja.

Horváth István cipészmester. Hahóton 1896-ban született, 1921-ben szabadult és 1928-ban létesítette műhelyét, melyben mérték után készít úri- és női cipőket. A harctérre 1915-ben ment és ott orosz fogságba esett. 1928-ban nősült.

Jakab József építőmester. Szül.: 1895-ben, szabadult 1910-ben. Szaktudását Wien, Triest, Fiume, Páris, Berlín, Moszkva és Budapest mestereinél gyarapította. A háborúból hazatérve — hol mint tiszthelyettes szolgált — 1919-ben önállósította magát. Ugyanakkor megnősült. Az ipartestület, előljáróság tagja, a tanonc- és mestervizsg. biz. tagja, az Iparos Kör alelnöke stb.

Jordán István bognármester.

Kancsal Gyula kovácsmester. Szül. 1895-ben, szab. 1912-ben. Budapesten dolgozott mint segéd. 1918-ban nyitotta műhelyét. A huszároknál mint tizedes 1915—18-ig telj. szolg. 1919-ben vette nőül Vurszer Annát, fiuk Gyula.

Kiss Pál pintérmester. 1902-ben szül., 1924-ben szab. Alkalmazottként Nagykanizsán, Olaszkán és Fertő-Szt.-Miklóson dolgozott 1924-ig, mikor is önállósította magát. Esküvője 1927-ben volt.

Kozári József mechanikus. Hahóton 1903-ban szül., Budapesten 1922-ben szab., ugyanott töltötte segédéveit. 1927-ben önállósította magát. Géplakatos- és mechanikai munkákkal foglalkozik. Saját cséplőgépe van. Az Iparos Kör jegyzője. Neje: Egyed Vilma, kislányuk: Ella.

Lukács Gyula szíjgyártómester.

Mersits Ferenc asztalosmester. Szül. 1900-ban Hahóton, szab. 1916-ban Söjtörön. Segéd Nagykanizsán, Zalaegerszegen és Hetésen volt. Épület- és műbútorasztalosságot folytat az 1923-ban alapított üzemében. Az önk. tűzoltó egyesület segédtisztje. Résztvett a háborúban. Nős, esküvője 1927-ben volt.

Nagy József hentes- és mészárosmester. Hahóton 1924-ben szabadult. Mint segéd Zala-Szt.-Mihály és Söjtörön dolgozott. Székét 1925-ben alapította és az évben vette el Tolár Máriát, kitől Rozália leánya született.

Toth Sándor asztalosmester.

Varga József asztalosmester. Szül. 1886-ban, szab. 1904-ben. Végigküzdötte a háborút és leszerelés után, 1918-ban, önállósította magát. Műhelyében egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Esküvője 1918-ban volt. Gyermekei: József és az ikertestvérek: László és Gyula.

HARKÁNY

Beer Sándor kovácsmester, Fő-u. 20. Az áll. Épít. Hiv. és a Dravaszabolcsi csendőrség v. szerződtetett kovácsa. 1907-ben

önállósította magát s azóta 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A Tűzoltóegylet pártoló tagja, a kath. egyház és közs, képviselőtestület tagja. Neje : Cserdi Anna, gyermekei közül László kovácstanonc.

Borza József hentesmester. Szül. 1875-ben. Felszab. 1889-ben. 1900-ban alapította üzemét, felszerelve azt vágógéppel. Munkásságát 1926-ban a mohácsi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. 1914—1918-ig a fronton volt, az olasz fronton háromszor, a román fronton egyszer megsebesült. Ezüst kor. ker., kis ezüst, bronz vit. é., 12 évi szolg. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Hummel Irma.

Dinnyés Lajos borbély- és fodrászmester. Az Iparos Kör alapító tagja, tiszteletbeli tűzoltóparancsnok, a Leventeegylet szervezője s egyben oktatója volt. Szül. 1878-ban. Felszab. 1895-ben. 1899-ben megalapította mai üzemét és azt szaktudásával csakhamar az elsők közé emelte. 2 segédet és 2 tanoncot tart, 10 tanoncot már felszabadított. Az orosz fronton megsebesült, kitüntetései bronz vit. é., vasker., K. cs.-k., Vöröskereszt seb. é. Neje : Petrovits Paula.

Enyezdi Lajos úriszabó. A Tűzoltóegylet jegyzője, a Lövészegylet pénztárnoka. 1901-ben született, felszab. 1916-ban. Kaposváron stb. végezte szaktanulmányait segédkorában. 1926-ban saját erejéből műhelyt nyitott magának, ahol 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Koch Irénkét vette nőül, fia, Lajos.

Franke Lajos bognármester, 73. házszám. Szül. 1888-ban. Felszab. 1905-ben és ezután mint segéd Pécsett, Kaposváron, Tápiósülyben működött. 1913 óta önálló mester. A világháborúban a fronton védte a hazát. Neje : Csőszy Mária, gyermekei : Mariska és Ilonka.

Holly Kálmán asztalos.

Kablár János asztalos.

Kásádi János molnár. A Tűzoltóegylet tagja. 1904-ben született. 1921 óta mint segéd Bajszlón és Nagyharsányban gyakorolta iparát. 1923-ban megalapította üzemét, ahol édesanyjával együtt működik.

Kerekes Imre kádármester, házszám 101. Pécsett született 1903-ban, ugyanitt szabadult fel 1919-ben. 1925-ben önálló lett. Saortai Juliannát vette nőül, leánya Juliánna.

Matarics Lajos hentes- és mészárosmester. Szül. 1905-ben. Iparát Pécsett tanulta, ahol 1922-ben felszabadult, azután mint segéd dolgozott a pécsi Vasas bányatelepen. 1928-ban alapította üzemét, melyet 1 segéddel vezet. Neje : Hrhaborszky Erzsébet.

Matos Ferenc sütőmester. 1927-ben alapított üzemében 1 segédet alkalmaz. 1891-ben született, felszab. 1907-ben Pécsett, ahol mint segéd hosszabb ideig gyakorolta iparát. 4½ évi frontszolgálata közben egyszer megsebesült. Kitüntetései : 3 bronz vit. é., szolg. ker. és K. cs.-k. Neje : Göncöl Anna ; fia Béla borbély.

Nagy Lajos cipészmester, 41. sz. A Polgári Kör alapításában tevékeny részt vett, a Dalkör v. tagja. Szül. 1895-ben. Felszab. 1912-ben. 1919-ben önállósította magát, jelenleg 1 tanonccal dolgozik. 1914—1918-ig a fronton harcolt. K. cs.-k.-je van. Gergely Máriát vette nőül.

Nemes István cipészmester. A helyi Sportegylet tagja. 1898-ban született. Felszab. 1914-ben Iparát, mint segéd Pécsett és Siklóson gyakorolta. 1917 óta mint önálló mester 4 tanoncot felszabadított. 1922-ben nőül vette Kristóf Juditot.

Németh István vendéglős. A Kisgazda egységespárt helyi csoportjának és a Gazdakör elnöke. Közs. képviselőtestületi tag. Szül. 1882-ben. 1926-ban létesítette vendéglőjét saját házában, 2 alkalmazottat tart. Fia: Gergely, atyja iparát folytatja. Neje : Ulán Margit.

Pintér Lajos fűszeres, sütőmester és malmos. A fűszeripart 1924 óta folytatja, daramalom üzemét, melyben egy 10 HP motor van, 1926-ban alapította, 1 segédet alkalmaz. Striner Erzsébetet vette nőül ; gyermekei Jenő, Magdus, Lacika és Judit.

Pongrácz János ép. és géplakatosmester. A Tűzoltó- és a Lövészegylet tagja. Szül. 1892-ben. Szaktudása tökéletesítése végett 1909 óta Bécsben, Budapesten (az elektromos műveknél), Kaposváron stb. dolgozott mint segéd. 1923 óta önálló. Az orosz,

Pongrácz János

szerb és olasz fronton küzdött, egyszer megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bayer Rozina, fia Henrik.

Singer Ignác cipész.

Somogyi József ép. és műlakatosmester. 72. sz. Szül. 1904-ben. Szakmájában 1920-ban szabadult fel és ezután Pécsett, Csepelen, Siklóson volt segéd. 1922-ben elvégezte a fémipari szakiskola tanfolyamát. 1928 óta mint önálló mester folytatja iparát.

Tóth Ferenc kerékgyártó.

HATVAN

Ipartestületi elnök: Ring Gyula, építőmester, *Alelnök:* Hulinai János, csizmadiamester. *Pénztárnok:* Balogh Zotán, cipészmester. *Jegyző:* Rázus Gyula. *Titkár:* Karácsonyi Dezső, joghallgató. *Iparhatósági biztos:* Dr. Szele Gábor ügyvéd, vm. tb. ügyész, bk. igazgató. *Számvizsgáló bizottság:* Csepreghy Ferenc, Lakatos József, csizmadiamester. Szabó Lajos, hentesmester. Hirling János, asztalosmester. *Szakosztályi elnökök:* Cipész-csizmadia szakosztály: Balogh Zoltán. Asztalos szakosztály: Hirling János. Szabó szakosztály: Tóth József. Sütő szakosztály: Hegedüs Béla. Húsipar szakosztály: Palásthy József. Építő szakosztály: id. Sisa János. Vasipar szakosztály: Szücs Mihály. Borbély Jäger Alajos. Vendéglős szakosztály: Schwarcz Emil.

A Hatvani Iparos Kör a Tricsek József körelnök vezetésével 1912 szeptember 15-én megtartott közgyűlésen alakult. Első tisztikara: *Hulinai* János elnök, *Szabó* Lajos alelnök, Riger Árpád és Adler Arnold jegyzők, Biroczki Sándor gondnok, Mayer Károly pénztárnok, dr. Szele Gábor ügyész, Lakatos József, Hirling János számvizsgálók. Első választmányi tagjai: Papp József, id. Ring József, id. Tricsek József, Nagy Károly, Sztancsik István, Hoffmann Mór, Rozmaring István, Keleti Gyula, Hirling István, Schlesinger Mór, Vrabecz Mátyás, Weiszper Béla, Balogh Lajos, Turi János, Nagy István, Seress János, Alberti Antal, ifj. Tricsek Vendel, Schiffer Vilmos, Hulinai József, Nagy János, Sáfrán Lajos, Kovács Lajos, id. Badicz Zsigmond.

Alig két esztendő mulva a világháború a kör tagjait a harctérre vagy hadimunkára szólította, miért is a kör beszüntette működését. Az elnökség is az időt arra használta fel, hogy a kör részére jelentékeny berendezést szerzett. A forradalmak és a kommunizmus azonban a berendezést prédájává tette.

1923-ban közóhajjá vált a kör újbóli életrekeltése, ami az 1923 július hó 1-én tartott közgyűléssel meg is történt. Elnökké *Hegedüs* Béla választatott, aki is Sinkalovics Béla, Turi János, Hulinai József és Szabó Lajos közreműködésével az egyesület vagyonának roncsait összeszedte és a kör működését megindította. Alelnök lett Szabó Lajos, ügyész dr. Szele Gábor, pénztárnok Nagy István, jegyzők Riger Árpád, Zachár János, Borsányi Lajos, gazda Sinkalovics Béla, könyvtárnok Turi János, számvizsgálók Lakatos József és Hirling János.

1923 augusztus 15-én a kör díszelnökévé *Ring* Gyula műépítész választatott meg.

Már 1923 november 11-én sikerült *Ring* Gyula díszelnök és Várkonyi Sándor főjegyző hathatós támogatásával az egyesületet saját helyiségébe elhelyezni, már itt tartották az 1924 március 9-iki közgyűlést, amelyen elnökké újból Hegedüs Bélát, alelnökké Rozmaring István, pénztárnokká Turi Jánost választották meg, a tisztikar és választmány változatlanul hagyásával.

A kör elnöke 1924 szeptember 14-én megalakította a hatvani iparos dalárdát Lenk Pál tanítókarnagy vezetésével. A Vanicsek Jenő és Biróczki Sándor vigalmi bizottsági elnökök rendezésével tartott szüreti mulatság jövedelméből olajba festették és 1924 december 7-én díszközgyűlésen leleplezték az első elnök, Hulinai János képét, valamint az egyesületet ujjáalakító tisztikar és választmány csoportképét.

1924 december 15-én Ring Gyula díszelnök 50 drb, id. Ring József 25 drb, Végh Dezső 10 drb könyv- és Hulinai János 3 millió pénzadományával megalapították a kör könyvtárát.

Az 1926 február 1-én tartott választmányi ülésen Hegedüs Béla indítványozta, hogy a kör cca 100 millióval járuljon hozzá egy iparosszékház létesítéséhez. Ring Gyula díszelnök indítványozta, hogy az ipartestületi ház adassék el 125 millióért és egyesült erővel iparosszékház emeltessék. Mindkét indítvány elfogadtatott és a kör és az ipartestület együttes közgyűlése elhatározta a házvételt. A város legszebb útvonalán megvásároltatott az iparosok székháza, amely mintegy 56.000 pengő értéket képvisel.

A kör jelenlegi vezetősége 1927 márciusban választatott meg. Díszelnök *Ring* Gyula, elnök *Hegedüs* Béla, alelnök *Hirling* János, háznagy Sinkalovics Béla, ügyész dr. Szele Gábor, pénztárnok Turi János, számvizsgálók Hulinai János, Vanicsek Jenő, jegyzők Riger Árpád, Zachár János, Marcsinák Károly és Ilek Emil, könyvtárnok Nagy Ignác és Lép József. A választmány tagjai id. Ring József, Hulinai János, Szabó Lajos, Farkas József, Csepregi Ferenc, Lakatos József, Sáfrán Lajos, Szücs Mihály, Schwarcz József, Sztancsik Gyula, Nyitray József, Barát István, Balogh Zoltán, Balázs Jenő, Nagy András, Kurunczi Lajos, Biróczki Sándor, Schönfeld Béla, Eromer Manó, Tóth József, Kanyó János, Tóth János, Vrabecz Károly, Hirling László, Csekő Béla és ifj. Ring József.

Az iparoskörnek sikerült Hegedüs Béla buzgó és eredményes vezetése mellett az iparos társadalmat példás módon egy táborba tömöríteni és az iparos érdekeket mindenben képviselni. Erős összefogással és együttérzéssel várják az ország gazdasági viszonyainak s így a maguk sorsának is jobbra fordulását.

Balogh Zoltán cipészmester. Erzsébet-tér. Az ipartestület pénztárnoka, a szakosztály elnöke, az iparoskör és polgári kör vál. tagja. Üzletét 1918-ban alapította és 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A világháborúban a román és orosz fronton harcolt, a bronz, kat. érdemkereszt és K. cs.-k. tulajdonosa.

Banyik Pál kocsmáros. Előbb csizmadiamester volt 1926-ig. Több évig az ipartestület választmányi tagja. Az 1921. évi faluszövetségi kiállításon kitüntetésben részesült. A világháborúban résztvett a szerb fronton, ahol kétszer megsebesült. Azóta rokkant.

Beck N. Róbert lakberendező, kárpitos és díszítő, Kaszinó-u. 1427. Négy gimnázium elvégzése után iparát Békéscsabán tanulta, majd felszabadulva, Párisban tanult és négy és fél éven át a felsőipariskolát végezte. 1926-ban lett önálló, ő végezte a báró Hatvany és báró Radvánszky Albert kastélya berendezését és kárpitosmunkáit és a báró Halapi János budapesti kastélyának berendezését. Iparát 4—5 segéddel és 2 tanonccal folytatja. A párisi »Expositions des arts dekoratives« világkiállításon, a lillei, bruxellesi kiállításon nagy arany, valamint az 1924. évi szegedi kiállításon nagy aranyérem kitüntetést nyert. A két elsőt 2 drb fauteilleért, a harmadikat egy szalongarnitúráért, a negyediket egy kis szalonfauteilleért nyerte. Mind a négy kitüntetési érme színaranyból van.

Birnbaum Gyula üvegesmester.

Borbás József az első hatvani hengermalom bérlője 1926 óta. A malom 6 kombinált hengerű, 120 lóerős stabil gőzgéppel van felszerelve. Teljesítőképessége 4 vagon naponta. Borbás tanulmányait a budapesti ref. gimnáziumban végezte, jelenleg a miskolci jogakadémia hallgatója.

Csepreghy Ferenc épületasztalos és bútorgyáros, Horváth Mihály-u. 880. Telefon: 40. Üzemét 1893-ban alapította, előbb 1890-től 1893-ig Mezőkövesden volt önálló. 10 segédet, 5 tanoncot alkalmaz. Az államvasutak szállítója. Az ipartestület, iparoskör vál. tagja, a temetkezési egylet elnöke. A polgári kör díszelnöke, községi képviselő, a gazdasági bank egyik alapítója és igazgatósági tagja.

Czuker Mór sütőmester, Grassalkovich-utca 116. Iparát Diósgyőrben tanulta, 1893-ban szabadult és 1899-ben lett önálló Miskolcon. Jelenlegi üzeme 1901 óta áll fenn. 1 segédje, 3 tanonca van.

Egri Lajos kocsigyártó- és fényezőmester, Horváth Mihály-u. 878. Önálló lett Apcon 1898-ban, Hatvanban iparát 1921 óta folytatja 2—3 segéd és 2 tanonc közreműködésével. 1891-ben szabadult fel, aki kolozsvári, nagyváradi, gyulai, aradi, budapesti, kassai, bécsi vándorlása után saját erejéből küzdötte fel magát.

Első Hatvani Hengermalom. A malom eredetileg vízimalom volt, mintegy 100 évvel ezelőtt létesült, alapítója Grassalkovich volt, modern hengermalom 1903-ban lett, akkor szerelték át gőzerőre, 1921-ben leégett és Mlinko Lajos építette újjá. Jelenlegi bérlője 1926 óta Borbás József. A malom 6 kombinált hengerű, 120 lóerős stabil gőzgép tip., teljesitő képessége 4 vagon naponta. Vám- és kereskedelmi őrlésre, átlag 15 munkást foglalkoztat, szállítások leginkább Budapest felé. Borbás József szül. Vácszentlászlón 1901-ben, tanulmányait Budapesten a ref. főgimn. végezte. Attól kezdve a malomiparnál Gödöllőn szerzett iparengedélyt, jelenleg is a miskolci jogakadémia hallgatója.

Özv. Farkas Dezsőné agyagárugyáros. A gyárat még férje, Farkas Dezső, 1922-ben alapította saját birtokán. Farkas tanulmányainak az egri gimnáziumban és az egri jogakadémián való elvégzése után előbb Heves vármegye közigazgatási gyakornoka, majd Pétervására szolgabíró, Hatvanban tb. főszolgabíró, 18 éven át Hatvan község főjegyzője, majd ismét tb. főszolgabíró volt egész a kommün kitöréséig, amikor birtokára visszavonult. A gyár megalapítása után egyideig diszműáruk gyártásával is foglalkozott s ebben leánya, Klára, aki iparművész, segédkezett. Most a gyár csak commerce-árukat állit elő és edényáruival a környék piacát látja el. Farkas Dezső főjegyző korában iparhatósági biztos volt. Működéséhez sok intézmény létesítésének ténye fűződik, így a villanyvilágítás, parkirozás, aszfaltozás, vasúti felüljáró, városháza építése. Irodalmi tevékenységet is fejtett ki. A hatvani, egri és pesti sajtóban jelentek meg palóceredetű elbeszélései, novellái és a Nagy Endre kabarében tetszéssel találkoztak előadott palócdalai. Halála óta a gyárat neje szül. Ellenbogen Ella vezeti.

Farkas József asztalosmester, Horváth Mihály-u. 247. sz. Üzletét 1926-ban alapította s résztvett több község elemi iskolája szakmunkáiban. Négy segédet és három tanoncot foglalkoztat s 3 (14 HP) villanymotor berendezése van. Az ipartestület és iparoskör tagja, a hatvani első asztaltársaság háznagya.

Fuchs Lajos, rádió- és villanyszerelő, Ferenc József-tér 907. Telefon: 108. 1926-ban alapított üzemében 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat.

Görcsös András vendéglős.

Hegedüs Béla sütőmester, földbirtokos, Kanizsai-u. 900. Telefon : 71. Az 1908-ban alapított üzemet 2 segéd és 3 tanonc közreműködésével folytatja. Az ipartestület előljárósági tagja, az iparoskör elnöke, a

temetkezési egyesület előljárósági tagja, az országos kongresszusok delegáltja, a miskolci iparkamara póttagja, községi képviselő virilis jogon, a kath. egyház gondnoka, a sütőszakosztály elnöke, a kath. legényegylet pénztárnoka, a járási testnevelési tanács tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke, önkéntes tűzoltótiszt. Munkáiért a Faluszövetségi 1920. évi kiállításon ezüstérem- és oklevélkitüntetést nyert. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Hirling Imre szabómester.

Hirling János asztalosmester, az ipartestület választmányi tagja, az iparoskör alelnöke, községi előljárósági póttag, a róm. kath. egyháztanács tagja, az asztalos szakosztály alapítója és elnöke, Ferenc József-tér 899. sz. 1894-ben lett önálló, 2—3 segédet és ugyanannyi tanoncot foglalkoztat.

Hirling László asztalosmester.

Horváth János kőművesmester.

Hulinay Dezső hentes- és mészárosmester, Dobó-tér. Budapesten, 1908-ban szabadult fel, 1913-ban lett önálló. 3 segédje és 2 tanonca van. Az orosz fronton harcolt, 4 évig volt orosz fogságban. A bronz v. é. és K. cs. k. tulajdonosa.

Hulinay János csizmadiamester, Kaszinó-utca 1272. Az ipartestület alelnöke, az iparoskör alapító elnöke, az iparos temetk. egylet alelnöke, a község pénztárnoka. Jelentős vezető szerepet visz az ipari társadalomban. Üzletét 1889-ben alapította s azt 3 segéddel és 1 tanonccal folytatja.

Jiilek Emil hentesmester, Kanizsai-u. Az ipartestület előljárósági, az iparoskör és a temetkezési egylet választmányi tagja. 1902-ben szabadult fel, vándorútja Prága, Berlin, Wien, Olmütz, Sarajevo, Budapesten át vezetett, 1910-ben lett önálló.

Grácz János kályhás és fazekasmester, Klapka-u. 538. Szepesváralján 1919-ben önállósította magát, a cseh megszállás után azonban hazafias magatartása miatt menekülni kellett. Hatvanban települt meg és iparát itt 1924 óta 1 segéd közreműködésével folytatja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, ott megsebesült és mint 50%-os rokkant szerelt le. A Károly csapatkereszt és a sebesülési érem tulajdonosa.

Karácsonyi Dezső ipartestületi titkár, a Hatvani Ujság kiadótulajdonosa és szerkesztője. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Keleti Gyula felsőrészkészítő és borkereskedő, Kossuth-tér 1275. Telefon : 95. Önálló lett 1898-ban. 3 segédet foglalkoztat. Az iparoskör egyik megalapítója és első vál. tagja. Volt községi képvislő.

Király József vendéglős.

Kóka István fényképész.

Kun Dezső vendéglős.

Lakatos Gyula hentesmester, Csabafi-u. 41. A Tricsek József által alapított üzletet 1927-ben vette át és 2 tanonccal folytatja. A világháborúban a galiciai fronton megsebesült. A bronz v. érmet és K. cs.-keresztet kapta.

Lép József szobafestőmester.

Marcsinák Károly asztalosmester.

Marssó Gyula hentesmester.

Nagy Ignác kéményseprőmester, Grassalkovich-u. 130. Az iparoskör egyik alapítója, az ipartestület előljárósági tagja, a tűzoltóegyesület szakaszparancsnoka, a polgári kör háznagya, az orsz. kéményseprőegyesület alelnöke, a hitelszövetkezet egyik megalapítója. 3 segédet foglalkoztat. 1912 óta önálló.

Maklári Papp József mészárosmester, régi patricius ősnemes család sarja. 1907-ben a hatvani ipartestület elnökévé választotta s e tisztségét 18 éven át haláláig

Maklári Papp József

viselte. Szónoki készségével, kitartó buzgalmával az ipartestületet országszerte ismertté és tekintélyessé tette. Megszervezője volt az önkéntes tűzoltótestületnek, résztvett a hatvani népbank megalapításában és fellendítésében, megalapítója a földművesek és iparosok szövetkezetének és elnökigazgatója haláláig, a kath. kör, a kath. egyházközség elnöke. X. Pius pápától a pápai érdemrendet kapta. 30 éven át községi képviselő, tvhatósági bizottsági tag. A háború alatt a betegnyugvóállomás parancsnoka századosi rangban. A kommun alatt túszként elhurcolták. 1925-ben meghalt s azóta üzletét családja folytatja. A köz érdekében kifejtett értékes szolgálatai maradandó emléket biztosítottak részére.

Mátyásy Ferencné sütőmester, Gáspár-u. Az üzlet fennáll 1907 óta és 1 segéddel vezetik. A Lórántffy Zsuzsannaegyesület főpénztárosa, a keresztény jótékonyegye-

sület tagja. Férje a világháború szerb és román frontján harcolt és K. cs.-keresztet kapott.

Nickl József hentes- és mészárosmester, Ujhatvan. Önálló lett 1912-ben. Két segédet foglalkoztat. Volt községi képviselő. A világháborúban a román és olasz fronton szolgált. A kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. birtokosa. A Szkokán Sámuel utódai r.-t. igazgatósági tagja.

Pethe János elektrótechnikus, mechanikus, autójavítógarage és Rex benzinállomás. Stahlenberg-u. 17. Telefon: 104. Üzemét 1918-ban alapította. Öt-hat segédet és ugyanannyi tanoncot alkalmaz. Az 1921. évi faluszövetségi kiállításon elismerő oklevelet és nagy ezüst érmet kapott. A világháborúban tábori pilóta volt.

Pecze Mihály ácsmester, Majdán-u. Iparát Hatvanban tanulta a Ring építő r.-t.-nál, 1910-ben szabadult fel, 1919-ben lett önálló. Résztvett máv. épületek, apci községi iskola, a hatvani átjáró híd, homokterenyei malomépület, a hatvani gőzmalom magas állványozása és mintegy 150 magánház szakmunkáiban. Iparát 3 segéd és 3 tanonc foglalkoztatásával folytatja. A faluszövetség 1920. évi kiállításán oklevelet nyert. A világháborúban 1914 augusztustól a leszerelésig résztvett az orosz, olasz és francia fronton. Az olasz fronton megsebesült. A nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Pirmann Béla kocsigyártó.

Schönfeld Béla cipészmester és kereskedő, báró Hatvani-utca. Üzletét alapította 1901-ben s azt 4—5 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Az iparoskör vál. tagja. A háborúban a Wolfner-gyárba volt beosztva.

Rázus Gyula ipartestületi jegyző, Hunyadi-tér 7.

Rieger Árpád ipartestületi jegyző, az iparoskör jegyzője, a hatvani polgári kör számvizsgáló bizottsági tagja, 25 éves jubileuma alkalmával bronzplakettot kapott.

Rozmaring István szabómester.

Sándor Elemér bőr- és cipőfelsőrészkészítő, Szalkai-u. Üzemét 1911-ben alapította s azt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Budapesten született, ugyanott szabadult fel 1904-ben.

Schwarcz Árpád Szentmihály-u. 1112. 1896-ban lett önálló Feldebrőn, jelenlegi üzemét 1906 óta vezeti 2 segéddel és 1 tanonccal. A világháborúban a hadsereg részére szállított, miközben 1 évig volt a fronton. Volt községi képviselő és a volt Kereskedelmi bank egyik megalapítója és igazgatósági tagja.

Schwarz Emil vendéglős és szállodás, Kossuth-tér, Nemzeti szálloda és étterem. Telefon: 99. Üzletét alapította 1903-ban. A vendéglős szakosztály elnöke. Volt községi képviselő. A világháborúban az orosz fronton szolgált.

Sinkalovits Béla szabómester, Kaszinó-u. Önálló 1907 óta. 1—2 segédet és 2 tanoncot tart. Az ipartestület vál. tagja, az iparoskörnek 17 év óta gondnoka, a kath. legényegylet gondnoka. A faluszövetségi kiállításon elismerő oklevelet nyert. A világháború déli harcterén küzdött. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Sisa István cipész, Szentmihály-u. 1106. Üzemét 5 segéddel és 1 tanonccal 1918 óta folytatja. Az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály alelnöke.

Spieler József órás és ékszerész, Báró Hatvani-utca. Iparát Lengyelországban tanulta, mint segéd Bécs, Sopron, Csorna, Freistadt, Budapest stb. városokban működött, 1912-ben önállósította magát, amikor Ujházi Jágó üzletét átvette. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Stetri Nándor bádogos- és szerelőmester, báró Hatvani Deutsch-u. 623. Telefon: 63. Önálló 1912 óta. 2 segédje és 4 tanonca van. A háborúban üzemvezető volt.

Özv. Suba Albertné sütőmester, Szalkay-utca 912. Fióküzlet: Klapka-utca 405. Az üzletet férje, Suba Albert, 1873-ban alapította, férje halála (1924) óta vezeti, 1 segédet, 4 tanoncot alkalmaz. Férje az ipartestület pénztárnoka és az iparoskör egyik megalapítója volt.

Szabó Lajos hentesmester.

Szalay Pál borbély- és fodrászmester. Önálló lett 1914-ben, jelenlegi üzletét 1926 óta vezeti 1 segéddel és 2 tanonccal. A világháborúban az orosz, román és olasz fronton harcolt 46 hónapon át. Egy évig fogságban volt. A kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Sztancsik Gyula szabómester.

Szilágyi és Kókai gépműhelytulajdonosok, Hunyadi-tér 60. Telefon: 118. Az 1864-ben Nagy Károly által alapított üzemet, amely résztvett községi, megyei és állami szakmunkák keresztülvitelében, 1918 óta 3 segéddel és 5 tanonccal, villanyerőre berendezve (4 HP) folytatják. A cég tulajdonosa Szilágyi István és Kókai István, előbbi az ipartestület előljárósági tagja, közs. képviselő, utóbbi a világháborúban 36 hónapig szolgált a tengeri repülőosztagnál.

Szücs Mihály lakatos és domborműves, az ipartestület, iparoskör előljárósági tagja, a vas- és fémszakosztály, valamint a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Üzletét 1913-ban alapította, 4 segédet, 6 tanoncot tart. Az 1921. évi faluszövetségi kiállításon nagy aranyérem- és dicsérő oklevél kitüntetést nyert. Az orosz fronton harcolt, ott esett fogságba, ahol 30 hónapig sínylődött. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Tajti István cipészmester, Dobó-tér. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Önálló lett 1921-ben. 2 tanoncot alkalmaz. A világháború orosz frontján harcolt, ott esett fogságba, melyben 42 hónapig sínylődött.

Tóth József szabómester.

Turi János szabómester.

Vanicsek Jenő asztalosmester, Horváth Mihály-út 863. Üzemét 1919 óta vezeti 5 segéd és 2 tanonc foglalkoztatásával. Az iparoskör számvevőségi bizottsági tagja, az ipartestület volt előlj. tagja. Hosszabb harctéri szolgálat után 22 hónapig fogságban volt. A kisezüst, bronz v. é. K. cs.-k., szolg. érdemkereszt, német vaskereszt tulajdonosa.

Vig Ferenc órás, ékszerész, Báró Hatvani Deutsch-u. Iparát 1910 óta folytatja önállóan, 1 segéd és 1 tanonc közreműködésével. A világháborúban résztvett az olasz fronton.

Vörös János mészáros- és hentesmester, Báró Hatvani-utca. Telefon: 59. Üzletét apja, János, aki az ipartestület egyik alapitója és hosszu időn át alelnöke volt, 1892-ben alapította. Ugyancsak ő a tkptár igazgatósági tagja és községi képviselő is volt. Atyja üzletét Vörös 1921-ben vette át és azt 1 tanonccal és 2 segéddel folytatja.

Vrabecz Károly sütőmester, Petőfi-u 341. Az üzletet atyja, Mátyás, 1910-ben alapította s tőle 1920-ban vette azt át. Az ipartestület volt vál. tagja, az asztaltársaság, iparoskör vál. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja.

Weiszpek Béla nyerges és szijgyártó. Üzletét 1896-ban alapította, a háború alatt a hadsereg szállítója volt. Az ipartestület volt vál. tagja, az iparoskör alapitó, jelenleg vál. tagja. A temetk. egylet tagja. Az 1920. évi faluszöv. kiállításon aranyérem és oklevél kitüntetést nyert.

HÉVIZSZENTANNDRÁS

Pintér Gábor cipészm. Szül. 1891-ben, felszab. 1917-ben. 1918-ig a harctéren volt. 1919-ben önállósította magát. 1 segéddel dolgozik. 1920-ban vette nőül Pompor Máriát. Saját háza van.

Pintér Imre cipészm., Vörösmarty-u. 4. 1907-ben szül., 1923-ban felszab. Budapest, Sárbogárd és Keszthelyen töltötte segédéveit. 1926-ban alapította műhelyét, ugyanakkor megházasodott. Neje: Csár Gizi, kislánya: Erzsébet.

Ráth Károly asztalosm.

Uhr Pál mészáros- és hentesm., Andrássy-út 1.

HOMOKBÖDÖGE

Cziráky Aladár szabómester.

Horváth Antal csizmadiamester.

Neff Gyula bognármester. Önálló üzeme 1923 óta van, de 1916-ban lépett a pályára. Mint segéd Pápán és Győrött nagyobb üzemekben fejlesztette szaktudását. 1917-ben vonult be, a harctéren a 19. h. gy.-ezredben volt. Károly cs.-keresztje van.

Németh Ferenc épület- és bútorasztalos mester, 1919 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten a Lángel-gyárban, Döbröntön, Tevelen és Pápán szerzett hasznos tapasztalatokat. Egy tanoncot foglalkoztat. Több község leventegyakorló fegyvereit készítette.

HORPÁCS

Hetzer Gyula úri és női cipészmester. Szül. Völcsejen 1875-ben és ott felszabadult 1898-ban. Mint segéd került ide, ahol 1901-ben megalapította önálló üzemét. Saját háza van. Az Ipartestület előljárója. 1914-ben bevonult, a 18. h. gy.-ezrednél szolgált. 1920-ig orosz fogságban szenvedett. Bronz vit. érme van. Neje szül. Horváth Franciska.

Nyitrai Antal férfiszabómester.

JÁNOSHÁZA

A jánosházai Ipartestület az 1885 január hó 5-én tartott közgyűlésen alakult meg. E közgyűlésen ideiglenes elnökké Vály Elek, alelnökké Gálos István, jegyzővé Benyó Ferenc, pénztárnokká Kristóf József választatott. Az ideiglenes tisztikar június 17-én általános gyűlést hívott egybe, amelyen elnökké Szép Flórián csizmadiamestert és alelnökké Plekli Mihályt választották. Jegyző Benyó Ferenc lett. A szervezkedés alig történt meg 1886 januárban, a közgyűlés Plekli Mihályt ültette az elnöki székbe, aki erélyes kézzel kezdett az ügyek intézéséhez. 1887-ben Benyó lemondott jegyzői állásáról, helyébe Zollner Samu választatott. Ugyanekkor Goldmann Sándor lett az alelnök. 1888-ban Burger Ferenc lett az elnök és Prózsa Lajos az alelnök. Ugyanekkor megalakult a békéltető-bizottság s javaslatba tétetett egy temetkezési egylet megalakítása. 1891-ben Rauch Lajos foglalta el az elnöki széket. Rauch 5 évig vezette a testület ügyeit. Gondot fordított a tanoncok oktatására és segélyezésére, az iparosok műhelyeinek száraz és egészséges állapotára és eredményeket ért el a testület fejlesztése körül. Utódja 1896-ban Poller Ferenc lett, míg ugyanakkor jegyző a volt elnök, Rauch Lajos lett. Poller négy éven keresztül odaadó buzgalommal töltötte be tisztét. Utódja 1900-ban Goldmann Sándor lett, aki 11 évi elnöksége alatt a testület anyagi és erkölcsi nívóját jelentékenyen emelte. Puritán jelleme nemcsak az iparosság, hanem Jánosháza egész társadalma körében nagy

tiszteletet és szeretetet érdemelt ki. Az ő elnöksége az Ipartestület fénykorát jelentette és általános gyászt jelentett 1911-ben való elhalálozása.

Az 1910. év 25-ik, jubileumi éve volt a testületnek. Díszes ünnepi közgyűlés keretében ünnepelte meg a testület e jubileumot.

Az 1912. évi közgyűlés Mészáros Jánost választotta meg elnöknek, aki e tisztet 6 évig töltötte be.

A háború itt is éreztette hatását, az iparosok jórésze bevonult, anyaghiány, pénzhiány nehezítették a testület feladatát.

1919-ben Pomper Viktor lett elnök. Kétévi elnöksége nehéz időkre esett. A kommunizmus pusztítását kellett kiegyensúlyoznia. Több iparos háza is leégett 1920-ban, ezek részére eredményes gyüjtést rendeztetett. Ő képviselte a testületet az ipari kongresszuson.

Utódja Krenn József lett, aki négy évig vezette a testületet. Az ipartestületi élet alatta kezdett új életre ébredni és kezd minden a régi kerékvágásba jutni. Képviselteti magát a testület az 1922. évi szombathelyi iparos nagygyűlésen, eljárást vezet a kontárok ellen, nagy akciót indít segélyalapja gyarapítására, amelyet különösen műkedvelői előadások rendezésével ér el. Közben a tagdíjak emelése lehetővé tette a jegyző és szolgálómester fizetésének emelését.

1925-ben Dobson József választatott elnökké, aki teljes ambicióval fogott az ügyek intézéséhez. Az ez évben rendezett tanoncmunkakiállítás szép eredményeket ért el. Ez évben nagy csapás éri a testületet Rauch Lajos jegyző halálával. 30 évig hűséggel és odaadással vezette a testület ügyeit. Utódjául Kiss Imre választatott, aki ezidőszerint lelkes buzgósággal és hozzáértéssel vezeti az ügyeket.

1927-ben Poller Ferenc elnökké, Wittinger József alelnökké választatott. Ugyanekkor elhatároztatott a testület hatáskörének kiterjesztése és Nemeskeresztur, Karakó, Keléd, Kissomlyó, Duka, Borgáta, Egyházashetye, Bobacs és Kemenespálfa községeknek a testületbe való belevonása. Ugyanezen évben tesz indítványt Horváth Károly egy székház építésére. 1928 január hó 8-iki közgyülésen már jelenthető volt a községi előljáróság telekfelajánlása székház céljára és élénk tevékenységet fejt ki a testület vezetősége a székház mielőbbi létesítésére.

Baráth György asztalosmester, Fő-u. 458. 1908-tól folytatja mesterségét. Budapesten és helyben volt segéd. 1922 óta mint önálló mester 2 tanoncot felszabadított. Jelenleg főleg koporsókészítéssel és eladással foglalkozik. Tevékeny részt vesz az ipartestületi életben, tagja az Iparos Körnek. Résztvett a világháborúban, 32 hónapot orosz, 8 hónapot olasz fogságban töltött.

Császár István szabó, Főtér.

Csupor Kálmán épületlakatos, Főtér 360.

Czuczay Béla asztalosmester, Fő-u. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1900 óta dolgozik a szakmában, 10 éve önálló mester. 1928-ban átvette atyja üzemét, ahol 1 tanonccal dolgozik.

Czuczay Ferenc asztalosmester, Vásártér.

Czuppon Imre kovácsmester, Erzsébet-tér 79. A község életében fontos szerepet tölt be, mint az Ipartestület vál. tagja, a Hitelszövetk. és Egyházközség igazg. tagja. a Legényegylet és a községi Képviselőtestület tagja. 1900 óta űzi iparát. 1910-ben önállóította magát és ezen idő óta 4 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot tart. A háború végéig a fronton szolgált. Kitüntetései: bronz vit. érem, K. cs.-k.

Dobson József cipészmester, Főtér 3. A község h. bírója, a közéletben tevékeny részt vesz. Számos tisztséget visel, a Kath. Legényegylet alelnöke, az Ipartestület előljárója, a Tanoncvizsg. bizottság, a Hangya felügy. bizottság tagja. 1890 óta működik az iparfejlesztés terén. 1908-ban átvette atyja üzemének vezetését és azóta önállóan 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Részt-

Dobson József

vett a haza védelmezésében, 4 évig orosz fogságban sínylődött.

Dobson Sándor cipész, Sümegi-u. 478.

Dormán István férfiszabó, Sümegi-u.

Fiszter István kötélgyártómester, Sümegi-u. 1910 óta foglalkozik kötélgyártással. Üzemét 1924-ben alapította, felszerelvén azt 1 drb szövőgéppel. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Kath. Legényegyletnek. A világháborúban léghajós megfigyelő volt. K. cs.-k.-je van.

Flasch Elek ácsmester, Kereszt-u. Ipartestületi tag. 1907-től foglalkozik iparával. 1920-ban önállósította magát saját házában és azóta a szakmába vágó munkákat

1 segéddel készíti. Eddig 3 tanoncot szabadított fel. 1913-tól a háború végéig szolgálta a hazát, egyszer megsebesült és mint rokkant szerelt le.

Gáspár József szabó, Nemes-u. 510.

Gergye Pál és Károly kocsifényező- és kárpitosmesterek, Uj-u. 114. Az édesatyjuk által 1870-ben alapított üzemet 1915-ben vették át. Segédkorukban több budapesti gyárban, valamint atyjuknál fejlesztették szaktudásukat. Ipartestületi tagok, a budapesti Szent István-Társulat tagjai.

Hajós Pál csizmadia, Uj-u. 290.

Holzer László épület és díszműbádogos, Főtér 112.

Horváth András férfiszabó, Sümegi-u. 514. sz.

Horváth Antal cipészmester, Magyar-u. 164. Mesterségét 1896 óta gyakorolja. 1920-ban megalapította mai üzemét. Az Ipartestület számvizsgáló tagja, az Iparos Kör tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja, a közs. Előljáróság tagja. 1914—1918-ig az olasz, szerb és orosz fronton harcolt, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Horváth Károly kép. kőművesmester, Magyar-u. Az Ipartestület tevékeny tagja, az Iparos Kör és Tanoncvizsg. bizottság tagja. 1893-tól működik a szakma fejlesztésén, 1907-ben önállósította magát, jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot oktat. A világháborút a rajvonalban küzdötte végig. Megkapta a K. cs.-k.-et.

Horváth László vendéglős és hentesmester, Sümegi-u. 512. Iparát 1883 óta folytatja. 1900 óta önálló, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat ; 6 tanoncot már felszabadított. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és Kath. Körnek. Fia : Ernő atyja szakmájában működik.

Horváth Róza nőiszabó, Sümegi-u. 441. Ipari kiképzését Budapesten nyerte, ahol a szabász tanfolyamot is elvégezte. 25 év óta folytatja iparát, 1910-ban önálló lett és 2 segéddel dolgozik. Az Ipartestület, a Nőegylet és Oltáregylet tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja.

Illés Gyula kalapos, Fő-u.

Kasztl Miksa és Fia cipész, Főtér.

Kelemen Pál cipészmester, Vásártér 232. 30 éve folytatja mesterségét. Mint segéd Moson és Jánosháza nagyobb üzemeiben szerezte szakismeretét. Műhelyét 1919-ben alapította saját házában, ahol 1 segédet és 1 tanoncot tart. Önállósága alatt 2 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület tagja, a Kath. Legényegylet párt. tagja. Az 1904. évi soproni kiállításon kitüntetve. 6 hónapon át a fronton volt, 22 hónapot orosz fogságban töltött. K. cs.-k. tulajdonosa.
Kath. Legényegylet párt. tagja. 6 hónapon át a fronton volt, 22 hónapot orosz fogságban töltött. K. cs.-k. tulajdonosa.

Kiskó Ede cukrász, Sümegi-u.

Kiss György sütőmester, Vásártér 228. Az ipartestületi életben tevékeny működést fejt ki, tagja az Iparos Körnek, a Kath. Legényegylet pártoló tagja. 45 éve üzi iparát. 1904 óta önálló, jelenlegi üzemét 1927-ben létesítette, fia : Gyula atyjánál szabadult fel.

Kiss Imre kép. kőművesmester és építési vállalkozó. Váralja 98. A veszprémi püspökség állandó váll.-ja ; számos templom szakmunkáit végezte. 1888 óta foglalkozik iparával, 1900 óta önálló mester, cca 7 segédet tart. 25 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület elöljárósági tagja és jegyzője, az Iparos Kör titkára, az iparos tanonciskola felügy. bizottsági tagja, a közsép. bizottság tagja és több esetben, mint bírói szakértő működött. 13 hónapig a román fronton szolgálta a hazát.

Kiss Károly csizmadia, Durai-u. 216.

Klein Béla kovácsmester, Sümegi-u. 390. 1902 óta működik ipara terén. 1921 óta önálló mester, 1 segédet és 1 tanoncot oktat. Az Ipartestület vál. tagja, a Tanoncvizsg. bizottság és Tűzoltóegylet tagja. 1914—1918-ig a különböző frontokon szolgált, résztvett a sabáci ütközetben, kitüntetései : K. cs.-k., bronz vit. érem és szolgálati érem.

Koch Mihály mészárosmester, Fő-u. Ipartestületi és Tanoncvizsg. bizottsági tag. 36 éve dolgozik a szakmában. 1919 óta önálló. Üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 5 tanoncot felszabadított. A háború elejétől végig a fronton volt ; K. cs.-k.-je van.

Kollonay Géza sütőmester, Főtér. Az ipari és társadalmi életben fontos szerepet tölt be. A Tanoncvizsg. bizottság elnöke

Kollonay Géza

az Iparos Kör, Polgári Kör stb. tagja. 1882-től, mint segéd Budapesten és Amerikában tanulta mesterségét. Műhelyét 1911-ben létesítette. 3 segédet és 1 tanoncot tart, 5-öt már felszabadított. Neje : Kovács Erzsébet.

Konkolits Jenő borbély- és fodrászmester. Főtér 198. 1919 óta önálló mester, 22 éve folytatja iparát. Jelenleg üzemében 1 se-

gédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja, az Iparos Kör tagja. Az orosz fronton harcolt, ahol fogságba esett. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Kovács Károly asztalosmester, Vásártér. Ipartestületi tag. 1885 óta működik ipara terén, 1892 óta önálló mester. Önállósága alatt 6 tanoncot felszabadított; jelenlegi üzemében, melyet 1925-ben létesített, 1 tanonccal dolgozik. 1916-tól az orosz rajvonalban teljesített katonai szolgálatot a háború végéig.

Kovács Lajos gépészkovács és géplakatosmester, Hosszú-u. 371. Mesterségét 1920 óta folytatja, segédkorában a budapesti M. kir. Postajárműtelep autógarageában dolgozott. Üzemét 1926-ban alapította saját házában. Tagja az Ipartestületnek és Kath. Legényegyletnek.

László Károly órás és ékszerész, Fő-u. 21.

Lövinger Jenőné bádogos, Sümegi-u.

Löwy Dávid szállodás és vendéglős, Sümegi-u. Telefon: J. 18. 34 éve folytatja iparát. 1896-ban önállósította magát, jelen-

Löwy József

legi üzemét, mely az iparosság kedvelt helye, 1908-ban alapította. Önállósága alatt 2 tanoncot felszabadított, most 1 segédet alkalmaz. Ipartestületi és Iparos Kör tagja. Az üzemet jelenleg fia, József vezeti, aki a világháborúban 11 hónapig az olasz fronton harcolt, 2 évig a Nemzeti hadseregben szolgált. Szintén tagja az Ipartestületnek.

Magdics Rezső szállodás és vendéglős,

Marton József bognármester, Nemes-u. Az Ipartestület tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja. 1894 óta dolgozik a szakmában. 1903-ban önálló lett, ez idő óta 6 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig védte a hazát, harctéri szolgálataiért megkapta a K. cs.-k. és bronz vit. érmet.

Máthé József épület- és géplakatosmester, Vásártér. 21 éve foglalkozik iparával. 1902 óta, mint önálló mester 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik, 12 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület vál. tagja és számvizsgálója, az Iparos Kör, Polgári Kör, Tűzoltóegylet, Tanoncvizsg. bizottság tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja. 8 hónapig az orosz fronton küzdött, kitüntetései: 2 kisezüst, v. é. és K. cs.-k. kitüntetés.

Mátyás István asztalosmester, Nemes-u. Ipartestületi előljáró, Tanoncvizsg. bizottsági tag. 1893 óta működik az iparfejlesztés terén. 1913 óta, mint önálló mester. Fia, Dezső szintén a szakmában dolgozik. 19 havi olasz frontszolgálata közben megsebesült, a kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Nemes János géplakatos, Pap-u. 61.

Német Béla asztalosmester, Fő-u. 17 éve folytatja mesterségét. 1922-ben alapított műhelyében 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz, Önállósága alatt 4 tanoncot felszabadított. Tevékeny részt vesz az Ipartestület életében, mint előljáró, tagja az Iparos Körnek. 1917-től az olasz fronton védte a hazát, ahol a bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

Németh Lajos asztalosmester, Fő-u. Ipartestületi és Iparos Kör tagja. 1911 óta űzi iparát, 1926 óta, mint önálló mester. 4 HP motorral felszerelt műhelyében 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1916—1918-ig az olasz fronton harcolt, kitüntetései: 3 bronz vitézségi érem, K. cs.-k. 2 évig a Nemzeti hadseregben szolgált.

Piros János felsőrészkészítőmester, Uj-u. 116. 23 éve dolgozik a szakmában, 1921 óta 1 segéddel saját üzemében folytatja iparát. Az Ipartestület és Iparos Kör vál. tagja, a Kath. Legényegylet pártoló tagja A világháborúban 44 hónapot az orosz fronton töltött, K. cs.-k., a bronz és kisezüst v. é. tulajdonosa.

Plank József hentes- és mészárosmester, Vásártér. Az Ipartestületben aktív működést fejt ki, az Iparos Kör és Kath Legényegylet tagja. 17 éve folytatja iparát. 1923-ban alapította villanyerőre berendezett húsfeldolgozó üzemét, ahol 2 tanoncot alkalmaz. 2 évi orosz, olasz és szerb frontszolgálatáért megkapta a K. cs.-k., bronz v. é. és szolgálati érem kitüntetéseket.

Poller Ferenc cipészmester, Sümegi-u. 405. A községi iparosság vezető férfia, az Ipartestület elnöke. Hosszú ideig volt a Kath. Legényegylet titkára, közs. előljáró, Kath. Népszöv. vezetője és még számos bizalmi tisztséget viselt. 35 éve működik az iparfejlesztés terén, szaktudását atyja üzemében sajátította el. 1905 óta, mint önálló mester 9 tanoncot felszabadított, jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot tart. A világháborúban 1914—1918-ig szolgált, bronz vit. éremmel tüntették ki.

Pusztai József kép. ácsmester, Nemes-u. 506—4. Ipartestület, Iparos Kör, Tanoncvizsg. bizottság, Békéltető bizottság stb. tagja. Mesterségét 33 éve folytatja. 1919 óta önálló. Eddig 6 tanoncot szabadított fel, jelenleg 4 segédet tart. 1927-ben a

Faluszövetség kiállításán szaktudását ezüsteremmel tüntették ki. Résztvett a világháborúban.

Rácz Gyula szijgyártó, Dukai-u. 203.

Réz István férfiszabó, Fő-u. 66.

Ritter Imre szállodás és vendéglős. Vásártér. 1892 óta a főváros és különböző fürdőhelyek nagy üzemeiben szerezte szakismeretét. 1908-ban önállósította magát, jelenlegi modernül berendezett szállodáját 1927-ben építette, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, Iparos Kör, Vöröskereszt tagja, közs. képv. 1914—1916-ig szolgálta a hazát.

Róka Imre sütőmester, Uj-u. 1913 óta dolgozik szakmájában, mint segéd Budapesten, Szombathelyen, Sárváron és Keszthelyen gyakorolta iparát. 1927 óta önálló mester. 1 segédet foglalkoztat. Résztvesz az ipartestületi életben, a Kath. Legényegylet pártoló tagja.

Rózsa István géplakatos, autófuvarozó.

Sik András mészáros- és hentesmester, Vásártér. Tagja az Ipartestület, Iparos Kör és Kath. Legényegyletnek. 1909 óta mint segéd Szombathelyen, Kaposváron, Zalaegerszegen és Vasváron működött. Iparát 1922 óta önállóan üzi. 1926-ban alapította mai üzemét, ahol 1 segédet alkalmaz. 1916-tól a fronton volt. 6 hónapig a Nemzeti hadseregben szolgált.

Sikos István férfiszabó, Főtér.

Szabó István bognár, Váralja-u. 95.

Szabó István kalapos, Vásártér.

Szállásy Lajos gépész, kovácsmester, Vásártér 373. 50 éve működik az ipara terén, 1896 óta mint önálló mester 8 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot oktat. Az Ipartestület tevékeny előljárója, a tanoncvizsg. bizottság és az Önképző Kör alelnöke, ezenkívül több egylet tisztségét viseli. A temesvári és jászberényi kiállításon szaktudását elismerő oklevéllel tüntették ki. Résztvett a világháborúban.

Szépligeti Samu kávéház- és szállodatulajdonos, Fő-tér.

Vass József bognár, Dukai-u. 11.

Vály Árpád asztalosmester. Fő-u. Tagja az Ipartestület, Iparos Kör, tanoncvizsg. bizottságnak, a Kath. Legényegylet vál. tagja. 1901 óta dolgozik a szakmában, 1912 óta önálló mester. A helybeli üzemét 1926-ban alapította, ahol 3 tanonccal dolgozik. 1915-től a háború végéig a fronton védte a hazát, egyszer megsebesült.

Wittinger József kép. kőművesmester, Magyar-u. Mint az Ipartestület alelnöke, az iparosság egyik fő irányítója, az Iparos Kör tagja. 30 éve az iparfejlesztés terén

Wittinger József

működik. 1922-ben képesítést nyert s ettől fogva mint önálló mester, átlag 3 segéddel és 3 tanonccal templomrestaurálásokat, lakóházakat és egyéb szakmunkákat végzett. A háború elejétől végig a fronton szolgált, egyízben megsebesült, harctéri érdemeit a kisezüst, bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k.-tel jutalmazták.

Zsankó József férfiszabó, Fő-u. 6.

JÁSZÁROKSZÁLLÁS

Az Ipartestület 1910-ben alakult. Első elnöke *Noltész* István borbélymester, első jegyzője *Racskó* János tanító. Az alapításban érdemeket szereztek Csáki Béla, Farkas József, Vojtahovszky Ferenc. Az Ipartestület 8 éven át, csakis testületi hiv. ügyekkel foglalkozott. Ez idő alatt 250 tagból állott. A háború után a testület a társadalmi élet ápolására is berendezkedett. Működvelő előadásokkal, kultúrdélutánokat rendeztek. A fellendülés kora volt az, melyben az akkori elnökön, *Csáky* Bélán kívül nagy érdemei voltak: *Töröcsik* Andornak és *Papp* Károly cukrásznak. Súlyosan érintette azonban a testületet, hogy a házalapra nagy buzgalommal összegyüjtött tekintélyes tőke devalválódott. Azonban 1925-ben újra felvette az előljáróság a székházépítés kérdésének megoldását és a jelenlegi elnöknek, *Soós* Antalnak az elévülhetetlen érdeme, hogy a megfelelő munkatársak közreműködésével a székház 1927 december 31-én megnyithatta kapuit a tagok előtt. Az új otthonban az iparosság egyre fejlődő társadalmi és kultúréletet él. A székháznak saját italmérése van, nyári színházat tart fenn és a vezetőség nagy beépített színház létesítését is megvalósította. Az Ipartestület erkölcsi súlyának gyarapodására nagy hatással volt dr. *Cettler* Jenő képviselőházi alelnök és *Aczél* József plébános nemes, irányító befolyása, melyhez még *Magyar* Béla főjegyző és *Nemoda* József közig. jegyző tekintélye és közreműködése járult. A taglétszám ma meghaladja a 450-et, melyből több mint 380

iparos, a többi kereskedő. A vezetőség tagjai: Soós Antal elnök, Ossik Sándor alelnök, Farkas József pénztáros, Raffay Ferenc jegyző, Kéri Lajos, Papp Károly, Tóth Sándor számvizsgálók. A testület többi előljárósági tagjai: Bordás János, Bobák Emánuel, Cselkó Béla, Csökör Ferenc, Fehér József, Faragó Antal, Faragó Ferenc, Fekete Ferenc, Füleki István, Fleischhakker Péter, Móczár Albert, Makkos Béla, Oláh János, Papp András, Soós P. Pál, Sándor Béla, Töröcsik Andor.

Csáky Béla vendéglős és szállodás, tanult fodrászmester, aki mesterségét 24 éven át folytatta, de 1926-ban betegsége miatt szakmáját abba kellett hagynia s azóta a »Csörsz Vezér«-szálloda bérlője. Köztiszteletben és közszeretetben álló, puritánjellemű iparos, az Ipartestület egyik megalapítója, a Nemzeti Hitelintézet fiókjának ig. tagja, a közs. képv. testület v. tagja. Az Ipartestületnek 1919—1926-ig elnöke. Iparostársai elismerő okirattal és emléktárggyal tüntették ki. Iskolaszéki és felügyelő bizottsági tag, elnöke az ipartestületi dalárdának, a Tornaklubnak, a debreceni Iparkamara l. tagja, az IPOSz v. előljárói tagja.

Cselkó Béla úri- és nőicipész, szül. Jászárokszálláson 1893-ban. Saját üzeme és üzlete van, amit 1920-ban alapított, előzőleg Budapesten a Wolfner-gyárban mint segéd dolgozott. Az Ipartestületnek és a Mestervizsg. bizottságnak tagja.

Faragó Antal kép. kőművesmester. Szül. Jászárokszálláson, ott is tanulta iparát, 1894-ben lett segéd és 15 éven át részben Budapesten, részben az ország nagy városaiban képezte ki magát és 1907-ben Budapesten az Államépítészeti hivataltól nyerte el képesítését. Négy és fél évet töltött a háborúban az orosz és az olasz fronton. 1923 óta előljáró tagja az Ipartestületnek. Üzemében 4 segéd és 1 tanonc dolgozik.

Faragó Antal. Szül. Jászárokszálláson 1879-ben. Gőzmalomtulajdonos. Tanulmányait Jászberényben végezte, ami után a Faragó-család által 1780-ban alapított gőzmalomban működött. A malom 1910-ben Faragó Antal birtokába ment át. A malom vegyestípusú, 150 lóerős gépüzeme naponta $2^1/_2$ vagón keresk. és $3^1/_2$ vagón vámőrleményt teljesít. Átlag 8—9 munkást foglalkoztat. Igazgatója a Jászárokszállási Takarékpénztárnak, tagja a közs. képv.-testületnek és ig. tagja a Hangyának.

Farkas Béla szíjgyártó és kárpitos. Szül. Jászárokszálláson 1897. Szülővárosában tanulta szakmáját, mint segéd előbb Aszódon dolgozott, majd háború alatt az újpesti Wolfner-féle gyárban. A háború után, 1919-ben alapította mostani műhelyét. A háború alatt 8 hónapig mint I. o. matróz Pólába szolgált a haditengerészetnél.

Farkas József cipészmester. 1874-ben Jászárokszálláson született. 1897-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek 11 éve pénztárosa, testületi előljárósági és községi képv.-testületi tag. A Tanoncvizsg. bizottság elnöke. Tagja a Kaszinónak és a Kereskedelmi Csarnoknak. A Gyöngyösi Takarékpénztár helyi fiókjának felügy. biz. tagja. A háborúban a leszerelésig 42 hónapon át teljesített különböző frontokon szolgálatot.

Ficzek Lipót kovácsmester.

Füleki István borbélymester.

Kaszab József férfiszabómester, Jászárokszálláson 1897-ben született és miután ott felszabadult, mint segéd Budapesten, Egerben dolgozott és 1922-ben önálló műhelyt alapított, melyben 2 segéddel és 1 tanonccal német szabóságot folytat. Az Ipartestület vigalmi bizottságának agilis tagja s a dalárda jegyzője. A debreceni kereskedelmi és iparkamara kitüntető éremmel ismerte el szakmai jelességét. A háborúban 1917-től a leszerelésig szolgált s 3 hónapig volt az orosz fronton.

Kéri Lajos csizmadiamester.

Makkos Béla hentes- és mészárosmester.

Moczár Albert Béla esztergályos, bútorasztalos, temetkezési vállalkozó. Jászárokszálláson szül. 1879-ben és Gyöngyösön tanulta mesterségét, ahol 1896-ban szabadult. 1903-ban szülővárosában műhelyt alapított, ahol 8 segéddel és 5 tanonccal jobbkivitelű műbútorüzeme működik. Előljárósági tagja az Ipartestületnek, tagja a tanoncvizsg. bizottságnak, a Famunkások Szövetségének és vezetője a M. O. Ny. és Rokkantegylet helybeli csoportjának.

Oláh János férfiruha-szabómester.

Ifj. Ossik Sándor csizmadimester. 1887-ben született Jászárokszálláson, ahol kitanulta a lábbelikészítést. Szabadulása után bejárta Magyarország sok városát, míg 1911-ben szülővárosában cipőüzemet alapított, melyben 3—4 segéddel és tanonccal készít lábbelit. Az Ipartestületnek 1927 óta alelnöke, a csiz. tanoncvizsg. bizottság elnöke, a Szakosztály elnöke. Pártoló tagja a Dalárdának. Munkáiért nagy ezüstérem kitüntetést nyert a szolnoki kiállításon. A háború elejétől az összeomlásig katonai szolgálatot teljesített; a gépfegyverosztagnál megsebesült s megkapta a szolg. érdemkeresztet.

Papp Károly cukrászmester. Szül. Jászárokszálláson 1893-ban. Iparát Gyöngyösön tanulta; ott szabadult 1909-ben és nyolc évi segédkedés után otthon cukrászműhelyt alapított. Az Ipartestület társadalmi életének egyik jelentékeny irányítója, ügyv. elnöke a Dalkörnek, elnöke az Ipartestület vigalmi bizottságának.

Pléh János géplakatos, mérlegkészítő.

Soós Antal szabómester, az Ipartestület elnöke, 1881-ben született Árokszálláson. Mesterségét Gyöngyösön tanulta, majd mint segéd több városban képezte magát tovább. 1907-ben szülővárosában megalapította üzemét, melyben két segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületben három éven át volt számvizsgáló, 1926 óta pedig elnök. Elnöksége alatt létesült a Testület székháza. Az iparostanonciskola felügyelő bizotts. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság szabószakosztályának volt elnöke, a községi képv.-test. v. tagja és a Megyei Kath. Szöv. szervezőbizottságának tagja.

Surányi Alajos malomtulajdonos.

Szabó Emánuel kalaposmester. Szül. 1872-ben Jászárokszálláson, ahol az atyja által 1872-ben alapított üzletben tanulta a mesterségét; 1915-ben átvette a vezetést, mint önálló mester a régi iparoskörnek pénztárnoka, vál. tagja és könyvtárosa volt. Az Ipartestületnek pedig előlj. tagja. A tanoncvizsgáztató bizotts. tagja, az iparostanonciskola felügyelőbizottsági, a Gyöngyösi Takarékpénztár fiókjának pedig ig. tagja.

Szabó János villanyszerelő, 1894-ben szül. Jászárokszálláson. Mesterségét Budapesten tanulta, ahol 1912-ben szabadult. Tizenkét évi gyakorlat után szülővárosában önállósította magát. Az Ipartestületben mint műkedvelő buzgólkodik és sikeresen szolgálja a társadalmi életet. A háborúban a 29. honv. gy.-ezredben szolgált, orosz hadifogságba esett s onnan csak 1918 augusztusában szabadult.

Szlepka Géza géplakatosmester, okl. gépész. Szül. Jászárokszálláson 1890-ben. Iparát apjánál, Jánosnál tanulta, aki üzemét 1882-ben alapította. Miután 1906-ban apjánál szabadult. Mint segéd Budapesten a Herczeg és Horváth-gyárban, majd a Fuchs-mérleggyárban dolgozott. A háború után, 1920-ban átvette apja műhelyét. Tagja a vizsgabizottságnak, a Dalkörnek és a Tüzoltótestületnek.

Vajtahovszky Ferenc asztalosmester, 1875-ben Pásztón született; ott tanulta mesterségét is, az 1893-ban történt szabadulása után két évig dolgozott az ország nagyobb városaiban s már 1905-ben műhelyt alapított, majd temetkezési vállalatot is létesített. Az Ipartestületnek 15 éven át volt előljárósági tagja, hosszabb ideig könyvtárosa, a segédvizsg. bizottság elnöke, az Iparos Otthonnak huzamosan elnöke. Tagja volt a községi képv.-test.-nek, a Hangyának ig. tagja, a Gyöngyösi Takarékpénztár fiókjának és a helybeli banknak vál. tagja. Az áll. polg. fiúiskola iskolaszéki tagja. Az Ipartestület és a Dalkör egyik alapítója, utóbbinak éveken át elnöke.

JÁSZBERÉNY

Ahel Károly kovácsmester, Szentlélek-utca 21. Jászberény város ártézi kutak, a városi vágóhíd gőzkazán kezelésére szerződéses kovács. Üzemét 1923 óta önállóan vezeti, 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály elnöke, a mestervizsgáztató bizottság tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke.

Barta József szobafestő- és mázolómester, Bérkocsis-u. 17. Üzemét 1914-ben alapította, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály alelnöke, mester- és tanoncvizsgázó bizottság elnöke és ezenkívül még számos egyesületnek tagja. A világháboruban a 29. h. gyezred kötelékében vett részt.

Baráth István kerékgyártó-mester.

Baráth Antal mézeskalácsos- és cukrászmester.

Baráth József hentesmester, Gyöngyösi-u. 22. Iparát Gyöngyösön tanulta, 1914-ben szabadult. Mint segéd Budapesten, Gyöngyösön és Jászberényben dolgozott. 1921-ben alapította üzemét, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháboruban a román és olasz frontokon harcolt. Ezüst, bronz és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Biró F. Lajos építőmester, Szentpál-u. 2. Tizenhat ref. templom építését önállóan végezte, ezenkívül számos köz- és magánépület dicséri benne a szakembert. 1925-ben aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetve. Az Ipartestületnek 12 évig előljárósági tagja, majd alelnöke, 1927-ben elnöke, ezenkívül még számos ipari egyesületnek tagja. A világháborut, mint a 29. h. gye. hadapródjelöltje küzdötte végig.

Boré Takács István géplakatosmester, Balaton-u. 37. Üzemét 1926-ban alapította, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 3 HP benzinmotor van üzemében az esztergapad és fúrógép hajtására.

Bozsik Pál kádármester, Rozsdás-u. 4. Szakismeretének bővítésére Magyarország nagyobb városaiban, majd Németországban dolgozott. 1896-ban alapította üzemét, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület alelnöke volt, 1910 óta előljáró tagja, ezenkívül még számos ipari egyesületnek tagja.

Braun Ignác bádogosmester, II., Bajnok-utca 1. Jászszentandrás templomtornyán a bádogosmunkákat ő készítette, ezenkívül még számos templom és középület bádogosmunkái dicsérik benne a mestert. Üzemét 1906-ban alapította, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnél a szakcsoport elnöke. 1925-ben aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Buga János csizmadiamester, Honvéd-u. 33. Üzemét 1908-ban alapította, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az előljáróság

tagja volt 10 éven keresztül, a szakosztály elnöke, ezenkivül még számos ipari egyesületnek tagja. A világháborút az orosz

Buga János

fronton küzdötte végig, a 32. tábori tüzérezred kötelékében. Bronz vitézségi érem, vaskereszt és K. cs.-k. tulajdonosa.

Csák Árpád hentesmester.

Csák József kőfaragómester, VII., Vargautca 14. Üzemét 1906-ban alapította, amelyet fejlesztve, ma már két fióküzlete van: II., Szentháromság-tér 2., II., Vásárutca 20. 4 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek 3 éven át pénztárnoka, számos ipari és társadalmi egyesületnek tagja. A világháborúban az orosz, szerb és a déltiroli fronton harcolt. Kisezüst-, 2 bronz vitézségi érem és a szolg. érd.-kereszt tulajdonosa.

Csordás István János géplakatosmester és sodronyfonatműhely tulajdonos, Tejútutca 1. Üzemét 1922-ben alapította, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Egy 3 HP benzinmotor hajtja a sodronyfonógépet, fúrógépet és ventillátort. Iparát Jászberényben tanulta, tanulmányait folytatni külföldre ment. Bécsben mozdonyvezetői vizsgát tett, Oroszországban, Lengyelországban, Olaszországban, Romániában és Szerbiában szerzett tapasztalatait a hazai ipar fejlesztésére fordította. Az Ipartestületnek elöljárósági tagja és másodízben jegyzője, ezenkívül még számos ipari és társadalmi egyesületnek tagja.

Detki János hentesmester, III., Malomutca 20. Üzemét 1911-ben alapította, 29-es honv. laktanya és a városi fegyház szerződéses szállítója. Az Ipartestület húsipari szakosztályának elnöke és számos ipari egyesület tagja. A világháborúban az összes harctereit megjárta. Szolg. érd.-kereszt tulajdonosa.

Detki József hentesmester.

Fábián Imre nyerges- és szíjgyártóm.

Fecske János malomtulajdonos, Fürdő-u. 5—7—9. Üzeme 1885-ben alapíttatott, 1922-ben átvette és azt mintaszerű üzemmé alakította. A gépeket 160 lóerős gőz- és villanymotor hajtja, összes telepein 35 munkást alkalmaz. Ezenkívül még gőzfürdője van modern berendezéssel és villanytelepe 300 lóerős gőzgéppel. Jogi tanulmányait Budapesten végezte. A világháborút, mint 29-es hdpjelölt küzdötte végig.

Hagyó Erneszt szücsmester, Rezeda-u. 13. Iparát Jászberényben tanulta, mint segéd Budapesten és Esztergomban dolgozott. Üzemét 1922-ben alapította. A szakosztály pénztárnoka, tanoncvizsg. bizotts. tagja.

Harmath Béla kocsifényező- és kárpitosmester.

Hartmann Gyula műszerész, villanyszerelő és rádióspecialista.

Hivatal Béla kárpitos- és díszítőmester, III., Apponyi-tér 10. Jászberény város polgármesteri hivatalának és a rendőrségnek készített kárpitosmunkákat. Üzemét 1922-ben alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Huber Rudolf műkertészmester, Árvaház-u. 14. Budapest részére 150 mm. élő Buxust, Tuja Buxust, örökzöldet és dísznövényeket szállított. Üzemét 1900-ban alapította, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Kitüntetve aranyéremmel és díszoklevéllel. A világháborúban a román fronton harcolt, ahol megsebesült.

Hudra István mézeskalácsosmester, Fazekas-u. 3. Felszabadult 1901-ben, mint segéd Munkács, Ungvár, Nagykároly, Nyíregyháza és Szolnokon dolgozott. Üzemében, melyet 1907-ben alapított, 2 tanoncot foglalkoztat. Kitüntetve aranyéremmel és díszoklevéllel. A világháborút a szerb és orosz fronton küzdötte végig.

Jakab János sütőmester, Csonka-u. 7. Üzemét először 1910-ben alapította, majd hadba vonult, a háború alatt a 24-ik hadtestben mint gazdaságv. altiszt tovább a szakmájánál dolgozott. 1924-ben újból alapította üzemét, amelyet önállóan vezet. Az Ipartestületnek volt elölj. tagja és a tanoncvizsg. biz. tagja.

Jakkel Béla asztalosmester, temetkezési vállalkozó, III., Margit-u. 5. és III., Apponyi-tér 12. Kath. kultúrház, Jászsági hitelintézet és számos magánépület asztalosmunkáit végezte. Üzemét 1916-ban alapította, 4—5 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 1915—1927-ig elöljáró tagja, a szakosztálynak 4 éven át volt elnöke, ezenkívül még számos ipari és társadalmi egyesületnek tagja. Ezüstéremmel kitüntetve.

Jankovics D. Sándor kovácsmester, I., Báthory-u. 35. Üzemét, melyet édesatyja 1876-ban alapított, 1904-ben vette át. 1901 óta a jászberényi csendőrörs szerződéses lópatkolója. A kovácsszakosztály elnöke, a tanoncvizsg. bizottság tagja.

Juhász Nyitó József, szabómester.

Kadlecsik Márton, tímármester.

Kajlinger János szíjgyártómester, IV., Széchenyi-u. 14. Iparát Jászapátiban tanulta 1885-ben. Magyarország nagyobb városait bejárta, míg végre Aszódon telepedett le és itt önállósította magát 1895-ben, Jászberényben 1904-ben alapította üzemét. Az Ipartestületnek volt előlj. tagja, a tanoncvizsg. biz. tagja. A világháborúban a 29-es gy. e. élelmezési vonatosztagnál szolgált.

Kalla Péter kádármester.

Kiss Sándor okl. ács- és kőmüvesmester, I., Nádor-u. 3. Tanulmányait Budapesten végezte. Oklevelét a felsőbb áll. építőiskolában nyerte. Üzemét, melyet apja 1878-ban alapított, 1910-ben átvette és azt önállóan vezeti, 15—20 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. A tanoncvizsg. biz. alelnöke és még számos ipari és társadalmi egyesület tagja.

Kiss József mézeskalácsos- és cukrászmester.

Klinkó János sütőmester.

Knaver Gyula kelmesfestőmester.

Kohári István asztalosmester.

Kovács Balázs kerékgyártómester.

Kovács Farkas uriszabómester, Apponyi-tér. Iparát Nagykárolyban tanulta, mint segéd Berlin, Wien, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Debrecen és végül Jászberényben dolgozott. Üzemét 1902-ben alapította, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborút olasz, román, orosz frontokon küzdötte végig.

Kovács Sándor ács- és kőművesmester, Liliom-u. 9. Üzemét 1887-ben apja alapította, 1919-től önállóan vezeti, 10 alkalmazottat foglalkoztat. Tanulmányait Budapesten és Jászberényben végezte. Az építőiparosok szöv. pénztárnoka és a tanoncvizsg. bizottság tagja. A világháborúban a vasut- és távirászezrednél szolgált. K. cs.-k. tulajdonosa.

Lampe József asztalosmester.

Moller Rudolf asztalosmester.

Molnár József cipészmester.

Müller József vendéglős.

Nagy János kovácsmester, Csendőr-u. 12. Üzemét 1913-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek előlj. tagja és a mester- és tanoncvizsg. biz. tagja. A világháborút az olasz, orosz és román fronton küzdötte végig. A nagyezüst, bronzérem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Nagy János kovácsmester.

Nagy Péter úri- és nőicipészmester, IV., Csillag-u. 15. Üzemét 1908-ban alapította, 1 segédet foglalkoztat. Wien, Nürnberg, München, Frankfurt, Berlin, Páris, London és Amerikát bejárta. Cipészszakoszt. biz. tag. A világháborúban 5 éven át az orosz fronton küzdött, hol megsebesült.

Neuschli János mészárosmester, Alvégi-utca 8. A földmívesiskola, áll. tanítóképző és a Méntelep szerződéses szállítója. Üzemét 1912-ben alapította, egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek volt előlj. tagja, a szakcsoportnak elnöke. Aranyéremmel és oklevéllel kitüntetve. A világháborúban az összes frontokat megjárva. Nagyezüst, kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. tulajdonosa.

Orosz István cukrászmester, III., Apponyi-tér 9. Iparát Szegeden Árvay Sándornál tanulta, Magyarország nagy városain kívül még külföldet is bejárta. 1913 óta önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborút az orosz fronton küzdötte végig.

Ötvös Sándor faesztergályosmester, I., Pipa-u. 3. Üzemét 1900-ban alapította, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 6 éven át előlj. tagja volt.

Pecsenyánszky Alajos asztalosmester, VIII., Kossuth Lajos-u. 52. 1904-ben alapította üzemét, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek hosszabb idő óta előlj. és számvizsgálója, jelenleg elnöke. Iparostanonciskola felügy. biz. tag, róm. kath. Legényegyesületnek 7 éve világi

Pecsenyánszky Alajos

elnöke. Faluszöv. rendezésében tartott ipari kiállításon 1925-ben aranyérmet és oklevelet nyert sajátkészítményű hálószobaberendezésért. A világháború alatt a 29. h. gye.-ben mint asztalos műmester szolgált.

Pecsenyánszky Imre szabómester.

Pernyész Lászlóné női szabó.

Piffkó János építőmester, Zagyvapart 3. Az ipartestület egyik megalapítója, jelenleg alelnöke, mely tisztet kb. 20 éven át betöltötte. Az építőszakosztály elnöke. A mester- és tanoncvizsg.-biz. tagja. Iparát Jászberényben tanulta. Mint segéd hosszú ideig Budapesten dolgozott. Üzemét 1884-ben alapította, melyet fiával együtt vezet.

Piffko Lajos képesített kőművesmester Atyjával, Jánossal, aki az Ipartestület alelnöke, együtt vezeti üzletét. 1904-ben végezte tanulóéveit. Mint munkavezető

Jászberényben működött. Képesítését 1910-ben Budapesten nyerte. Tagja az Ipartestületnek. A világháború alatt a 13. huszárezreddel küzdött az orosz fronton. A kisezüst, a bronz vitézségi érem, a Károly cs.-kereszt és a sebsülési érem tulajdonosa. Apa és fiú közös munkáját 1919-ben kezdte meg. Üzemükben 25—30 munkást foglalkoztatnak. Szaktudásukat a kir. állami dohánybeváltó hivatal, a gazdasági iskola, laktanya átalakítása, tatarozása, kath. templom tatarozása és még számos köz- és magánépület építése és tatarozása dícséri.

Pollák Fülöp fényképész, Kaszinó-u. 11. Iparát Komáromban tanulta, később Győrött, Pozsonyban, Budapesten, Wienben tökéletesítette annyira, hogy ma már a város elismerten első fényképésze. 1925-ben a Faluszövetség kiállításán aranyérmet és oklevelet nyert. Elnöke a fényk. szakosztálynak.

Rédler József asztalosmester és temetkezési vállalkozó, Alsócsincsapart 1. Tanulmányait 1899-ben Keszthelyen fejezte be. Több magyar város beutazása után, 23 éves korában már mint művezető a Grünbaum-féle asztalosárugyárat vezette. 1909-ben lett önálló, 3 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Tagja a községi képviselőtestületnek.

Rédler László lakatosmester, Mátra-u. 13. 1921-ben alapított üzemében 2 segéddel és egy tanonccal dolgozik. 1925-ben a Faluszövetség ipari kiállításán ezüstéremmel kitüntetve takaréktűzhelyért. Az Ipartestület lakatos-szakosztályának jegyzője. Póttagja a tanoncvizsgáztató-bizottságnak. A Nádasdy-huszárokkal vett részt a világháborúban. Volt tagja a nemzeti hadseregnek.

Répás A. Géza kovácsmester.

Répás Lajos kovácsmester.

Sisa Béla cipészmester, Kereszt-u. 15. 1919 óta önállóan vezeti édesatyja által 1887-ben alapított üzemét. Több ízben dolgozott a Népjóléti minisztérium részére. Üzemében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1922 óta a szakosztálynak, 1919 óta pedig a tanoncvizsgáztató bizottságnak elöljárósági tagja. A világháború alatt a 4. vonatosztállyal küzdött az orosz fronton. A bronz vitézségi éremmel és érdemkereszttel kitüntetve.

Somogyi László szücsmester.

Strompf Pál gépészmérnök, autobusz-üzem-tulajdonos, Sörház-u., Nagykátán, Gr. Tisza István-út. Telefon: Jászb. 53. Nagyk. 46. Gépészmérnöki oklevelét 1900-ban szerezte Berlinben. 1926-ig mint üzemvezető a Magy. Ruggyantaárúgyárban és a Weisz Manfréd-gyárban működött. Üzemében, melyet 1926-ban alapított, 7 autóbusz (személy- és teherautó) és összesen 16 alkalmazott van. Az Orsz. Autóbusz- és Teherárúfuvarozók Orsz. Egyesületének alelnöke.

Surák János bőrgyáros, Varga-u. 24. Telefon: 54. Mikor üzemét 1890-ben megalapította még csak kéziüzemre volt berendezve. 1923 óta egy 16 HP villanymotor hajtja a legmodernebb berendezésű gépeit. 1925-ben a Faluszövetség kiállításán ezüstérmet nyert. Az Ipartestületnek volt elöljárósági tagja. A ref. egyház presbitere, a békéltetőbizottság és a városi képviselőtestület tagja.

Szabó Béla épület- és műlakatosmester, Rákóczi-út 5. 1908-ban alapított üzemében volt idő, hogy 11 segéddel is dolgozott. Szaktudását Jászberényben, Perjámoson, Jászapátin, Makón, Gödöllőn, stb., számtalan köz- és magánépület dicséri. Díszműtárgyaiért a Faluszövetség 1925-ben rendezett kiállításán oklevéllel és aranyéremmel kitüntetve. Az Ipartestület elöljárósági tagja és könyvtárosa, az ellenőrzőbizottság tagja, a lakatosszakosztály és a tanoncvizsgáló bizottság elnöke és 28 éve tűzoltóparancsnok. A világháborúban a 29. gyalogezredben küzdött a szerb fronton.

Szabó Fekete János kép. kőművesmester, építési vállalkozó, III., Bercsényi-u. 7. Telefon: 46. Üzemében, melyet 1901-ben alapított, 15—20 munkást foglalkoztat. A faluszövetség 1925-ben rendezett kiállításán díszoklevelet és aranyérmet nyert. 1913-tól 1928-ig elnöke volt az ipt.-nek. A kultúrdélutánok és előadások rendezésével vitte előre az iparosságot. A debreceni keresk. és iparkamara kültagja, városi képviselő, 8 évig volt elnöke a munkásbiztosító intézetnek, ipariskolai felügyelőbizottsági és a a Jászberényi adófelszólamlási bizottság tagja, stb. A világháborúban a 29. honvéd gyalogezreddel küzdött a szerb fronton, Károly csapatkereszttel kitüntetve.

Szabó József tímármester.

Szakali Béla kádármester, Báthori-u. 5. Mint segéd Kecskeméten, Cegléden és Egerben dolgozott. 1 tanoncot foglalkoztat 1905-ben alapított üzemében. Az Ipartestület elöljárósági tagja. A munkabiráló bizottság elnöke. A 61. gyalogezrednél küzdött a szerb fronton, 50%-os rokkanttá lett.

Szalóky és Gaál autó- és gépjavítóüzem, I., Apponyi-tér 10. A városi üstök készítése, az autóbuszok és a városi autóöntözők karbantartása dicséri munkájukat. Üzemüket 1920-ban alapították, melyben 2 segédet és 5 tanoncot foglalkoztatnak. Az üzem gépeit egy 4 HP benzinmotor hajtja. Szalóky József a szakosztály volt jegyzője. Gaál Gyula tagja a tanoncvizsgáztató bizottságnak.

Szalóky Gyula férfiszabómester.

Sziber József kéményseprőmester.

Szikszay Lajos kovácsmester.

Szivós Antal cipészmester.

Szivós P. János épület- és géplakatosmester.

Szmolka János nőiszabómester.

Szórád Demeter kovácsmester.

Szórád József kovácsmester.

Szőke Albert férfiszabómester.

Szücs Mihály János géplakatosmester.

Valentin Demeter szíjgyártómester, Vásár-u. 31. Üzemét, melyben 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 1903-ban alapította. 1910-ben a 29. gye. szerződéses szállítója volt. 1907-ben a szolnoki ipari kiállításon ezüstérmet, a Faluszövetség 1925-ös ipari kiállításán aranyérmet és oklevelet nyert. 1924 óta az Ipartestület előljárója, most alelnöke. Elnöke a szakosztálynak, a mester- és tanoncvizsgáztató bizottságnak. A jászberényi Kultúrház egyik alapítója, a Leventeegyesület alelnöke stb. 6 éven át a 7. honv. tüzérezrednél teljesített szolgálatot. 4 éven át volt orosz fogoly.

Vallus István malomtulajdonos, földbirtokos, m. kir. gazdasági tanácsos, VII., Kossuth Lajos-u. 12. Az üzem 1871-ben alapíttatott, melynek régi gépei 1906-ban a mai kornak megfelelő modern gépekre lettek kicserélve, melyeket egy 120 HP »Láng«-gőzgép hajt. 10 munkást foglalkoztat. A debreceni gazdasági iskolát végezte. Édesatyja halála után 1904-ben vette át az üzem vezetését. Megyebizottsági tag és még számos ipari és társadalmi egyesület pártoló és aktív tagja. A Faluszövetség 1925-ös kiállításán két ízben aranyéremmel kitüntetve.

Varga Kálmán kovácsmester.

Wiszt István malombérlő.

JÁSZLADÁNY

A jászladányi Ipartestület, melynek ma már 171 tagja és saját székháza van, 1892 november 7-én alakult. Az ipari társadalmi élet fejlesztésére működik a működvelő és iparos zenekar, valamint a kultura fejlesztését célozza a 290 kötetet számláló testületi könyvtár. Az Ipartestület elnöke Bagi Barnabás asztalosmester, jegyzője Andrásy József kerékgyártómester. A tagok által foglalkoztatott segédek száma 171, a szerződtetett tanoncoké 70.

Andrási József kerékgyártómester. Halász-u. 1. Szül. 1866-ban. Felszab. 1855-ben. 1895 óta önállóan folytatja mesterségét saját üzemében fiával. Az Ipartestületnek volt elnöke, jelenleg jegyzője. A testület tevékeny irányításáért mindenkor közmegbecsülésnek örvendett. Résztvett a háborúban.

Antal Sándor gőzmalomtulajd. és földbirtokos, Vásártér. A bpesti orvosi egyetemen absolvált, 1906-ban vette át a malmot és azt villanyerőre berendezve, modernül fejlesztette. Kb. 10 munkást alkalmaz. Az áll. isk. gondnokságának, a helyi Takarékpénztár, a helyi vadásztárs. és Kaszinó elnöke, közs. képv.-testületi vál. tag, stb. 24 hónapi frontszolgálatot teljesített, főhadnagyi rangban. Kitüntetései: ezüst és bronz vit. é., sign. laud., K. cs.-k. és jubileumi érem.

Bagi Barnabás asztalosmester. Kossuth Lajos-u. 88. Szül. 1874-ben. Iparát Budapesten tanulta; szakismeretét Newyorkban, Bécsben, Panamában stb. fejlesztette. Külföldi tapasztalatait, mint az Ipartestület, a vizsg. és békéltető bizottság, Temetkezési egylet stb. elnöke, mindig iparostársai javára fordította. 1908 óta működik önállóan 1 segéddel és 1 tanoncal. 1915—1918. vett részt a világháborúban.

Berkó János géplakatos, Petőfi-u. 4.

Biró Sándor ép. váll., kép. ács- és kőművesmester, Ujszászi-út 4. Szül. 1886-ban. Felszab. 1902-ben. Képesítését 1911—13-ig nyerte meg, 1918-ban alapította üzemét 4 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek v. számvizsg. tagja, tanoncvizsg. bizottsági tagja, a község kiküldött szakértője. 1 évi frontszolgálatot teljesített.

Cseh Kálmán cipészmester, Hősök-tere 5. Szül. 1890-ben. Budapesten szabadult fel 1907-ben. 1919-ben alapított műhelyében 2 segéddel és 1 tanonccal luxuscipőket készít. Ipartestületi előlj. tag és tanoncvizsg. bizotts. tag. 47 hónapi frontszolgálatával kiérdemelte a K. cs.-k., bronz vit. é., és katonai é. k. kitüntetéseket.

Deák János nőiszabó, Kossuth Lajos-u. 89. Szül. 1884-ben. Felszab. 1901-ben. 1912-ben önálló lett. Jelenlegi üzemét 1920-ban létesítette. Ipartestületi és tanoncvizsgáztató bizotts. tag. 31 hónapig védte a hazát az olasz és orosz fronton.

Id. Dravucz Péter férfiszabómester, Kossuth Lajos-u. 89. Szül. 1857-ben. Iparát helyben tanulta; Budapesten és a jászságban járt vándorúton. 1880—1905-ig folytatta mesterségét, azután nyugalomba vonult. Az Ipartestület volt alapítója, szám vizsgálója és pénztárnoka, volt közs. képv.-test. tag, a Hitelszövetkezet pénztárnoka stb.

Fodor Ferenc cipész, Rózsa-u. 6.

Gémesi Gellért férfiszabómester, Kossuth Lajos-u. 33. Szül. 1885-ben. Mesterségét a fővárosban tanulta, ahol 1913-ban önállósította magát. Jelenlegi műhelyét 1918-ban alapította. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizotts. tagja. A há-

borút a szerb és orosz fronton küzdötte végig.

Kovács István cipészmester, Kossuth Lajos-u. 61. Szül. 1879-ben. Felszab. 1995-ben. 1902 óta önállóan dolgozik. Az Ipartestület volt elnöke, jelenleg pénztárnoka; tanoncvizsg. bizotts. tagja. Szónoki készségét kiküldetésekben érvényesitette a test. érdekében. Lajos fia felsőrészkészítő atyjánál, István, mint géplakatos, a Faluszöv. kiállításán díszoklevelet kapott.

Makai Lajos kovács, Kossuth Lajos-u. 44.

Ifj. Manzel László asztalosmester, Postautca 5. Szül. 1901-ben. Felszab. 1918-ban. 1925-ben átvette nevelőapja üzemét és azóta 2 segéddel és 1 tanonccal önállóan dolgozik. Agilis tagja az Ipartestületnek, kulturális előadások és a Leventeegyesület vezető tagja; tanoncvizsg. bizotts., békéltető bizotts. stb. tagja.

Nagy Kálmán asztalos, Besenyszögi-u. 7.

Nyári Pál kéményseprőmester, Jász-u. 1.

Ifj. Panyik Ferenc cukrászmester, gőzerőre berendezett cukorka üzeme Ozoroczky-u. 16. Szül. 1898-ban. Felszab. 1913-ban. Budapesten és Egerben volt segéd. 1918-ban alapította üzemét, ahol 3 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Tagja tanoncvizsg. bizottságnak.

Susztár Gábor fodrász és borbély.

Száva Elek asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 54. Szül. 1863-ban. Elvégezte a Technológia rajztanfolyamát; üzemét, melyet apja 1843-ban alapított, 1886 óta vezeti önállóan. Azóta számtalan középületen dolgozott (áll. iskolák, csendőrlaktanya, zsidótemplom stb.). Az Ipartestület megalapítója, volt elnöke, örökös díszelnöke, a magyarországi munkás- és rokkantegylet helyi elnöke, tanoncvizsg. bizotts., iparostanonciskolai felügyelő stb. 25 éven át exponálta magát a közérdekért önzetlenül.

Szőllősi János órás, Kossuth Lajos-u. 96.

Zana Ignác cipész, Antal-u. 9.

KALOCSA

Augusztich György asztalosmester.

Balaton Lajos lábbelikészítőmester, Alkony-u. 13. Üzemét 1900-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1891-ben felszabadult Kalocsán. Budapesten és Makón bővítette szakismeretét. Ipartestületi háznagy, városi képviselő és a Kath. egylet számvizsgálója. Az olasz harctéren 24 hónapig küzdött. K. cs.-k. tulajdonosa.

Balaton Pál cipészmester.

Balogh János sütőmester, Gróf Széchenyi-u. 34. Üzemét 1925-ben alapította és azt önállóan vezeti. A világháborúban az olasz és a francia frontokon harcolt.

Barabás Gyula borbélymester, Alkony-u. 12. Felszabadulása után úgy helyben, mint vidéken dolgozott, 1926-ban önállósította magát, 1 segédet foglalkoztat. A nemzeti hadseregben szolgált.

Baranyai Lajos lábbelikészítőmester, Haynald-u. 44. Üzeme a legrégibb üzemek egyike, 1882-ben alapíttatott, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Iparában szaktekintély, melyet aranyérem és díszoklevelek bizonyítanak.

Barta Jenő papucsosmester, Csap-u. 13. Üzeme, amelyet 1928-ban alapított Kalocsa-u. 13. sz. alatt van. Mint segéd több magyarországi városban dolgozott, hogy szakmájában tökéletesítse magát.

Bálint György szabómester.

Özv. Bálint Lajosné vendéglős.

Bálint Vidor fazekas- és kályhásmester.

Ifj. Bersova Győző kárpitos-, kocsitányező- és mázolómester, Béres-u. 2. Felszabadult 1923-ban, mint segéd Edelényben dolgozott, majd 1928-ban önállósította magát, 1 tanoncot foglalkoztat.

Czár Lajos vendéglős, Kossuth Lajos-u. 59. Üzemét, mely 40 éve fennáll, 1927-ben vette át régi tulajdonosától. Kisegítő pincérekkel dolgozik. A nemzeti hadseregben mint csendőrtizedes szolgált.

Deák Ferenc bádogos- és szerelőmester, Tavasz-u. Az ipartestület választmányi tagja. Üzemét 1925-ben alapította.

Dudás István előljáró, gépész, Haynald-u. 71—73. Néhai Dudás Károly 50 év előtt alapította az üzemet, amelyet 1920-ban átvett fia, Isván és azt mintaszerű üzemmé fejlesztette, úgyhogy ma már 10 segédet, 6 tanoncot foglalkoztat, a gépeket egy 4 HP motor hajtja. Ipartestületi előljáró, vizsg. bizottság tagja, az Ipartestületi Sport Club elnöke, a vigalmi bizottság alelnöke, az ipartestületi zenekar tagja és még számos egyesületnek tagja.

Greksa István fazekasmester.

Grenyó Gusztáv vendéglős.

Greska Ferenc szabómester.

Grósz Mária szikvízgyáros.

Fehér Károly lábbelikészítőmester.

Filvig Mátyás ipartestületi elnök, üvegesés képkeretezőmester, Szt. István-u. 60. Mint segéd Eszéken, Kecskeméten és Aradon dolgozott szakismeretének gyarapítására, majd Kalocsán, ahol önálló lett és 1901-ben megalapította üzemét, 1 segédet foglalkoztat és 1 tanoncot felszabadított. Munkái közül a városháza, jezsuita rendház, apácazárda és érseki kastély dícsérik benne a szakembert. Az Ipartestületnek 3 éve elnöke, városi képviselő, Kath. Kör alelnöke, Iskolaszéki tag. A világháborúban a szerb fronton harcolt.

Gyüre Vilmos, épület- és bútorasztalosmester, Vig-u. 80. Üzemét 1906-ban alapította, 6 segédet foglalkoztat, 5 tanoncot felszabadított. Bácskában volt ipartestületi előljáró és ellenőrző bizottsági tag. 1918-ban a Keresk. és Iparkamarától elis-

merésben részesült. 28 hónapot töltött a világháborúban, mint rokkant tért vissza.

Hepp Géza bádogosmester, Eperfőtő-u. 25. Felszabadult 1892-ben. Kalocsán, mint segéd Szabadka, Szeged, Budapest és több nagy vidéki városban bővítette szaktudását. 1901-ben alapította üzemét. A világháborúban mint a 30. honv. gy.-e. katonája harcolt.

Herczoszky András fodrászmester.

Horváth Antal szabómester.

Jámbor Sándor ipartestületi jegyző, könyvkötőmester, Haynald-u. 48. Üzemét 1894-ben alapította atyja, János. 1925-ben betegség következtében abbahagyta iparát és azóta a város betegsegélyző hivatalában mint tisztviselő tevékenykedik. Az ipartestületnek 20 éve jegyzője, volt városi másodbíró 10 éven keresztül, jelenleg városi képviselő, Munkásbiztosító helyi megbizottja és vásárbíró.

Józsa Gábor üveges és képkeretező.

Kalapos Dezső hentes- és mészárosmester, Zsák-u. 22. Üzemét, amelyet 1921-ben alapított, Zsák-u. 2 alatt van. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Kalocsay Károly sütőmester, Szt. István-u. 11. Üzemét 1912-ben alapította s ma már 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A helybeli fogház szállítója. Ipartestületi előljáró, a sütőszakosztály elnöke és az összes helybeli egyesületeknek tagja. A világháború összes harctereit végigharcolta, a nagyezüst, kisezüst, szolg. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Katona Károly, előljáró, géplakatosmester, Vajas-sor 15. Felszabadulása után Budapesten dolgozott 10 évig, majd Kalocsán önállósította magát 1920-ban. Ipartestületi előljáró és még számos ipari és társadalmi egyesület tagja. A világháborút, mint az 1. honv. gy.-e. katonája küzdötte végig.

Kazi József, lakatos- és szerelőmester.

Kákonyi Ferenc, műüveges, üvegfestő és képkeretezőmester, Haynald-u. 50. Üzemét 1919-ben alapította, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Munkáját számos középületben láthatjuk. Az Ipartestület volt választm. tagja, a Levente egyesület és még számos egyesület tagja. Budapesti Kézmű Ipari Tárlaton 1926-ban díszemlékkel jutalmazva. A világháborút az orosz fronton küzdötte végig. Kisezüst és a nagyezüst v. é. tulajdonosa.

Kákonyi Lajos lábbelikészítőmester.

Kákonyi Sándor szabómester.

Kegler Sándor asztalosmester.

Kerekes László kosárfonómester.

Klein Lajos kádármester.

Korsós Péter uri- és női cipészmester, Katona István-út 39.

Kupferschmidt Vencel kádármester.

Lakatos Ferenc papi- és férfiszabómester, Malom-u. 33. Üzemét 1926-ban alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. A Kath. Legényegylet választmányi tagja. A világháborúban az orosz fronton küzdött. Bronz v. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Lavics József kefekötőmester.

Liptai Vince fényképész.

Markó István szücs- és sapkásmester, Zsák-u. 12. A kalocsai Levente Egyesületnek és a Move-nek tagja. Segédkorában Budapesten, Nagyváradon, Debrecenben, Kőrösön és Acsádon dolgozott. 1925-ben Kalocsán üzemet alapított. A világháborút a szerb és orosz fronton küzdötte végig.

Markó S. József szabómester.

Mácsay Albert műbútor- és épületasztalosmester, Szőllő-u. 43. Üzemét 1924-ben alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban az orosz fronton harcolt, ahol fogságba esett, s ahonnan 1918-ban tért vissza.

Mácsai Gergely lábbelikészítőmester.

Mácsai Sándor szabómester.

Mácsik János sütőmester, Tamay-u. 56. Felszabadult 1921-ben Szekszárdon, szaktudásának gyarapítására Decsen, majd Kalocsán dolgozott, ahol 1926-ban önállósította magát. 2—3 segédet foglalkoztat.

Meszes Mihály uri- és női szabómester.

Molnár István fazekasmester, Katona István-u. 138. Üzemét 1908-ban alapította, a szezonban 3 segédet, ezidőszerint 1 segédet foglalkoztat, 2 tanoncot felszabadított. Volt Ipartestületi választmányi tag, a Fazekas- és korsós-szakosztálynak elnöke volt, a Rokkant-egyesület választmányi tagja és a Betegsegélyző-egyesület volt ellenőre. A világháborúban a szerb és orosz fronton harcolt.

Morvay Antal sütőmester.

Müller Jánosné sütőmester, Tomori-u. 50. Üzemét 1926-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Peák Antal férfi- és női szabómester, Haynald-u. 74. Felszabadult 1882-ben, Magyarország több városában, majd külföldön Bécs, München és Londonban dolgozott, ez utóbbi városban szabászati akadémiát végzett. 1891-ben alapította üzemét, ezelőtt 7—8 segédet foglalkoztatott, 1 tanoncot felszabadított.

Pikál Nándor órásmester, Korona-u. 35. Üzemét 1903-ban alapította, 3 segédet foglalkoztat, 7 tanoncot felszabadított. Mint segéd, több nagy városban, majd Amerikában dolgozott. Az Ipartestület pénztárnoka, Városi képviselő, Kath. Körnek választmányi tagja, Iskolaszéki tag, a helybeli gimnázium zeneoktatója. A közéletben élénk tevékenységet fejt ki. A világháborúban az orosz, szerb és olasz frontokon 24 hónapig harcolt.

Rigler Károly kocsigyártómester.

Schlesinger Géza szabómester.

Schnabel Lajos kárpitos-kocsinyergesmester és bútorüzlettulajdonos, Katona István-út. Üzeme 1870-ben alapíttatott, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A Kalocsai Érseki Szentkereszt kórház részére az összes kárpitos munkákat készítette. Tagja több ipari és társadalmi egyesületnek. A világháborúban a román fronton harcolt.

Schönheim László műasztalosmester, Szilády Áron-u. 19. Felszabadulása után felső ipariskolát végzett Budapesten, majd 1926-ban önálló lett, üzemet alapított. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Schwarcz Lajos cipészmester.

Simokov Istvánné fehérnemű varrónő.

Simon Ferenc késes- és köszörűsmester.

Somogyi József kalaposmester.

Szabó Péter, építőmester és kútépítő, Kubinszky-u. 33. Községi iskola, főkáptalan építkezése az ő szaktudását dícsérik. Üzemét 1896-ban alapította. Volt ipartestületi választmányi tag és számos ipari egyesület pártoló tagja.

Szatmári Ferenc cipészmester. Zrinyi-u. 59. Felszabadult 1914-ben Kiskunhalason, mint segéd több nagy magyar városban dolgozott. Üzemét 1922-ben alapította. A világháborúban az olasz harctéren küzdött, ahol fogságba esett, 1919-ben tért vissza.

Szoger József cipészmester, Tomory-u. 46. Felszabadulása után Budapesten és Kolozsváron dolgozott. 1920-ban alapította üzemét, amelyet fejlesztve, ma már 3 segédet foglalkoztat. 1926-ban aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. A világháborúban az olasz fronton küzdött.

Tóth Mihály sütőmester, Szőlő-u. 31. Üzemét 1919-ben alapította, 2 segédet foglalkoztat, 3 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület választmányi tagja volt, 2 évig, mint a sütők szakosztályának elnöke. A világháborút az olasz, szerb és román fronton harcolta végig. A kisezüst, nagyezüst, K. cs.-k. és bronz sebesülési érem tulajdonosa.

Török Ferenc épület- és bútorasztalosmester, Zsák-u. 12. 1926-ban alapította üzemét. Felszabadult 1914-ben. A világháborúban az orosz fronton harcolt, ahol fogságba esett.

Özv. Ungár Antalné női szabóság, Eperföld-u. 11. Üzemét 1927-ben alapította, 2 tanoncot foglalkoztat. Üzeme a keresettebb üzemek közé tartozik.

Urbán József hentes- és mészárosmester, Haynald-u. 85. 1904-ben Horvátországban üzemet alapított, amelyet 1917-ben egy Kalocsán alapított üzemmel váltott fel. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület alelnöke, mint ilyen tevékeny részt vesz a város ipari- és társadalmi életében, ezenkívül még a Levente-egyesület alelnöke is, ahol ügykörét nagy szeretettel és buzgalommal látja el.

Utry Kálmán kefekötőmester.

Varga Sánta István hentes- és mészárosmester.

Vopaletzki Henrik kefekötőmester, Füzér-u. 45. Felszabadult 1890-ben, dolgozott Szabadkán és Szekszárdon. Üzemét 1918-ban alapította.

Vörös Balázs szabómester.

KAPOSVÁR

Adelmann Andor asztalosmester, Fő-u, 3 és 41. 1887-ben szül., 1903-ban szab. 1910-ben vette át édesatyja épület-, bútor-, portál- és üzletberendező vállalatát. Iskolákat és városi munkákat készített. Ipartestületi előlj. tag, v. Szakoszt. jegyző, Ipartársulat vál. tag stb. Mint őrmester vett részt a háborúban, kit.: k. ez. és br. v. é., K. cs.-k. és seb. é. Neje : Sipos Veronka.

Adrián Antal kárpitosmester, Fő-u. 21.

Angyal János fodrászmester, Baross-u. 6. 1897-ben szül., 1913-ban szab., mint segéd helyben, Budapest, Bécs Szigetváron dolgozott. 1923 és 1926-ban önállósította magát, 2 tanonccal dolgozik, katonai fodrász. Bev. 1915-ben. harcolt az orosz és román frontokon, kit. : br. v. é., K. cs.-k. és seb. é. Neje : Spibyska Mária.

Balázs Mátyás borbély- és fodrászmester, Berzsenyi-u. 34. 1884-ben szül., 1899-ben szab. Budapesten tökéletesítette szaktudását, míg 1908-ban először és 1913-ban másodszor önállósította magát. A Szakosztály vál. tagja A háborúban háromszor seb., kit. : br. v. é., K. cs.-k. 1909-ben nőül vette Sipos Terézt, kitől két gyermeke van.

Balogh József festőmester, Ólaki-dülő 21. Simontornyán 1880-ban szül., 16 éves korában szab., 24 éves volt mikor önállósította magát. 2 segéddel dolgozik. 1905-ben nősült, felesége: Bosnyák Anna, gyermekei : Anna, József.

Balogh József festőmester, Dülő-u. 21. Szül. : Kaposváron 1895-ben, felszabadult 1913-ban. Mint segéd Budapest, Kaposvár és Siófokon dolgozott. 1926-ban saját erejéből alapította vállalatát. A háború utolsó évében a román frontra került, kit.: K. cs.-k. Neje : Kőszeghy Margit, fiai : László, Rezső.

Banelly Sándor festőmester, gr. Tisza I.-u. 24. Már segéd korában elismerték tudását, mert munkavezető volt. 1924-ben önállósította magát. A Közt. Fogy. Szöv., államrendőrség, kórházak rendszeres szállítója. A Petőfi S. C. aktiv tagja. Az olasz fronton 7-szer sebesült.

Barcs János sütőmester, Hunyadi J.-u. 2. 1874-ben szül., 1889-ben szab., mint

segéd az ország nagyobb városaiban dolgozott. 1922-ben önállósította magát. 1909-ben nősült, felesége Kovács Katalin, gyermekei János és István.

Barta Sándor férfiszabómester, Teleki-u. 24. Tel.: 142, műhely: Erzsébet-u. 1. 1899-ben szab. Bécsben szabászati akadémiát végzett. 1903-ban önállósította magát. Szállítója a megyének és a városnak. Ezüst érem és díszoklevéllel kit. Ipartestület vál. tag, v. Szakoszt. elnök, a Szosz helyi csop. elnöke. Rendezte a kaposvári ruházati kiállítást.

Bene József sütőmester, Petőfi-u. 76. 1922-ben alapította vállalatát, melyben 2 segéddel dolgozik. A háborúban mint őrm. vett részt, kit.: kor. ez. é. k. Segéd korában hosszabb külföldi tanulmányúton volt, dolgozott Fiume és New-Yorkban is. 1911-ben nősült.

Bésán Antal

Bésán Antal vendéglős, Teleki-u. 8. Tel.: 679. 1887-ben szül. A közigazgatási pályán működött, mielőtt a vendéglős pályára lépett. 1921-ben szab., 1922-ben alapította az »Ipar vendéglőt«, melyet nejével szül. Rajz Gizellával közösen vezet. A Somogymegyei Vend. és Korcsm. Egy. elnöke, a Kaposvári Sörgyár felügy. biz. tagja, a Segély Egylet ig. tagja, az Iparos Kör vál. tagja stb.

Bartalics Szilveszter férfiszabómester,

Biczó József cipészmester, Berzsenyi-u.

Bieltz Gusztáv műhangszerkészítő, Rákóczi-u. 1. Pancsován szül., Temesváron szab., segédként elsőrendű mestereknél dolgozott. 1928-ban alapította vállalatát. Tökéletes munkáiért számos kitüntetése van. A harctérről mint 75%-os rokkant jött haza. Neje: Lehota Erzsébet. Fia ifj. Bieltz Gusztáv.

Biró Antal papi- és egyenruhaszabómester, Németh J.-u. 23. Helyben 1920-ban alapította vállalatát. A somogymegyei papság és főpapság szabója. 1913-ban a Technológián szabászati oklevelet nyert. A háborúban megsebesült, kit.: br. v. é., K. cs.-k., seb. é. 1909-ben vette nőül Csapó Máriát.

Bódizs József asztalosmester, Fő-u. 22. Szül. 1892-ben, felszabadult 1909-ben. 1920-ban önállósította magát. Üzemét szorgalmával géperejűvé fejlesztette. Szak.-oszt. vál. tag, tanoncvizsg. biz. tag. Nagy-

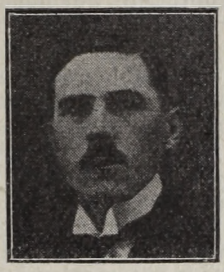

Bódizs József

törekvésű, önmagát folyton művelő iparos, ki ismerője az egész szakirodalomnak. A háborúból mint 100%-os sebesült és 25%-os rokkant szerelt le.

Boldog Lajos okl. ácsmester és épít. váll., Hunyadi J.-tér 20. 1906-ban alapította Igalban vállalatát, városunkban 1914 óta működik. A Nemz. Kaszinó és számos épület dícséri munkáját. Résztvett a háborúban. Kit.: br. v. é., K. cs.-k., Neje: Szücs Julianna, 6 gyermekük van.

Boldog János okl. ácsmester és ép. vállalkozó, Honvéd-u. 14. Szül.: 1878-ban, felszab.: 1898-ban. Igalban lett önálló 1904-ben, 1910-ben jött Kaposvárra. Az Ipartest. vál. tagja, a tanoncvizsg. biz. tagja, az Ácsmesterek Orsz. Szöv. helyi csoportjának elnöke, ref. presbiter.

Boldog János

Boos József mészáros és hentes.

Böhl Antal férfiszabómester, Zárda-u. 4.

Büchler Zsigmond férfiszabómester.

csajági Csajághy Mihály borbély- és fodrászmester, Irányi D.-u. 13., műhely: Korona-u. 13. Született 1878-ban, szabadult 1892-ben. Segéd 1902-ig volt, mikor is saját erejéből önállósította magát. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A szakosztály v. elnöke, és vál. tagja. Végigküzdötte a háborút, kétszer sebesült.

Csicskó és Gerits férfiszabók, Fő-u. 12. 1923-ban közösen alapították vállalatukat, 4—5 alkalmazottal dolgoznak. 1927-ben arany oklevéllel tüntették ki őket.

Csicskó József, született 1887-ben, szabadult 1905-ben. Szabadulása után elvé-

gezte a szabászati technológiát, majd elsőrendű mestereknél dolgozott. 1910-ben nőül vette Balázs Katalint. Az olasz, orosz és szerb frontokon 36 hónapot töltött. Szakoszt. elnök és Ipartestületi társaskör vál. tag.

Gerics Gyula 1890-ben szül., 1906-ban szabadult, tudását elsőrendű cégeknél fejlesztette. A Szakosztály és a Szosz. helyi csoportjának jegyzője. Bevonult 1914-ben, harcolt az orosz, olasz és román frontokon, kitüntetve bronz v. é., vas é. k. és seb.-é. Neje: Barcza Mária.

Daucz István, Pécsi-u. 11. Egyike a város legrégibb sütőmestereinek. 1890-ben szabadult, 1900 óta önálló, 2 segéddel dolgozik. Szakosztályi elnök. Résztvett a világháborúban. 1900-ban vette nőül Szerecsényi Lujzát, 8 gyermeke van.

Dausek Géza lakatosmester, Korona-utca 5. Tel.: 694. 1885-ben született, 1901-ben szabadult, mint segéd Budapest, Grác, Bécs és Lembergben összesen 8 évig dolgozott. 1909-ben önállósította magát. Vállalata készítette a Korona,-szálló, a Gazd. Ipari Takp., a Dunánt. Bank, Városi mozi, Máv. palota stb. szakmájába vágó épületmunkáit. Városi képviselő, Ip. Társulat, Temetk. Segély Szöv., Turul-asztaltársaság elnöke, Szakosztály vál. tagja stb.

Özvegy Dékány Józsefné borbélymester, Pécsi-u. 31. A vállalatot néhai férje 1894-ben alapította és vezette 1914-ig, bevonulásáig. 1916 november 24-én az orosz fronton hősi halált halt. Azóta neje, szül. Budás Teréz vezeti a céget. A Külvárosi Nőegylet választmányi tagja.

Dobó Mátyás sütőmester, Kontrászy-u. 5. 1860-ban született, 1867-ben szabadult, 1874-ben Dombováron, 1929-ben Kaposváron önállósította magát. A dombovári ipartestület életében fontos szerepet vitt. Működése alatt 56 tanoncot szabadított. Neje: Roth Sára.

Dobrovszky Ferenc késes és köszörűs.

Dolecsek Zsigmond férfiszabómester, Kanizsai-utca 17.

Domján Lajos okl. kőművesmester, Árpád-u. 28. Kaposváron 1868-ban született,

Domján Lajos

1885-ben szabadult, 1902-ben önállósította magát. Az Építőiparosok Orsz. Szöv. volt választmányi tagja, később alelnöke lett. A Rokkant és Munkásegyesület ellenőre. Ő vezette az Erzsébet-szálló és utána következő épületek építését, építette a Szent Imre templomot, a Kaposkereszturi, Kaposszentbenedeki templomot, Nemzeti Kaszinót stb. Neje: Magyar Emilia.

Endrédy János borbély és fodrászmester, Kontrászy-u. 1. 1895-ben szabadult, 1909-ben önállósította magát. Ipartestületi vál. tag, Szakosztály vál. tag, volt Ipartestületi alelnök. 1909-ben nőül vette Peczely Terézt.

Előry Ede festőmester, Hunyady-u. Csákváron 1888-ban született. Kaposváron 1904-ben szabadult és 4 év mulva önállósította magát. 1914—18-ig az orosz és olasz frontokon harcolt. Kitüntetései: k.-ez. és bronz vitézségi é. 1912-ben nősült.

Erdős János borbély és fodrászm., Fő-u. 24. Ipartestületi előljáró, Szakoszt. elnök, Iparos és Keresk. Kör v. igazg. tag stb., szül. 1867-ben, szabadult 1884-ben, önálló 1894-ben lett. Ugyanakkor nőül vette Guzmann Évát, 6 gyermeke van.

Ehrenwald Jenő festőmester, Korona-u. 7 Ujpesten 1880-ban született, 1896-ban szabadult, 1905 óta önálló. Ipartestületi

Ehrenvald Jenő

előlj. tag, Sportegylet társelnöke. Hitk. vál. tag, Iparos Társaskör vál. tag, Iparos Dalárda elnök stb. Résztvett a világháborúban. 1906-ban nősült.

Erlenvein Emil borbély- és fodrászm., Berzsenyi-u. 45. Született 1868, szabadult 1885. Mint segéd Belgrád, Budapest, Bécs, Udine, Nis és Kaposváron dolgozott. 1922-ben nyitotta műhelyét. 1917—18-ig volt a háborúban. 1919-ben nősült, felesége Kisvisnyei Mária.

Farkas Béla hangszerkészítő, Fő-u. 1. 1903-ban szül., 1921-ben szab. és 1925-ben önállósította magát, mint speciális hegedűkészítő. Kremonában a művészziskola ösztöndíjas növendéke volt. Amsterdamban a Zeneakadémia hegedűkészítője volt.

Fazekas Jenő kékfestő, Berzsenyi-u. 15.

Fazekas Sándor férfiszabómester, Somsich Pál-u. 1.

Feredics György harisnyakészítőmester.

Flaskár Ferenc sütőmester, Arany-u. 63. 1885-ben szül., 1904-ben szab., mint segéd Bpesten dolgozott. 1913-ban, majd 1919-

ben alapított üzemet. Szorgalmával családi házat szerzett magának. A sütő szak-

Flaskár Ferenc

oszt. vál. tagja. Résztvett a háborúban. Neje : Simon Julianna, esküvőjük 1912-ben volt.

Friedrich Géza géplakatosmester.

Fujsz József férfiszabómester, Teleki-u. 12. 1923-ban önállósította magát, 8 évvel felszabadulása után. Rendelésre készít katonai és polgári ruhákat. A román és olasz harctereken volt, hol br. v. é.-mel tüntették ki. 1922-ben nőül vette Máté Juliannát, kis fiuk : Károly.

Gábriel János kocsigyártó- és mázolómester, Fő-u. 64.

Gáspár Gyula okl. építőmester.

Gertner Gyula sütőmester, Petőfi-u. 73. 1866-ban szül., 1882-ben szab. és 1893-ban saját alapítása volt péksége. 1890-ben nőül vette Biró Zsófiát, kitől 3, 1925-ben Csüider Ilonát, kitől 2 gyermeke van. Vilmos fia üzemében mint segéd dolgozik. Résztvett a háborúban.

Gisler Fülöp esztergályosmester. Szül. 1892-ben. Tíz évvel szabadulása után, 1920-ban önállósította magát. Fadíszmű-árúk készítésével foglalkozik. Mint tényleges érte a háború kitörése. 1922-ben nőül vette Rosmann Józsát.

Goldfinger József templom-, szoba- és címfestőmester, Zárda-u. 26. 1883-ban szül. 1898-ban szab. Szaktudását Grác, Bécs, Bpest és Kaposváron tökéletesítette. Ipartest. előlj., Szakosztály vál. tag, v. elnök. Az olasz fronton maláriát kapott. Neje Ottó Anna, leányuk Ilonka.

Golobits Pál timármester, Kanizsai-u. 25.

Gyenei József férfiszabómester.

Hann Gyula sütőmester, Fő-u. 76, 16, 37. 1883-ban született, 1895-ben szabadult, 1907-ben alapította üzemét. Állandó szállítója a vámőrségnek és a megyei kórházaknak. Saját szerzeményű ingatlana van. Szakosztályi elnök. 7 hónapot töltött az orosz harctéren. 1907-ben vette nőül Tadits Annát.

Harsányi Géza okl. építőmester,

Hausz Jakab sütőmester. Főüzlet Zrinyi M.-u. 24—30. 1892-ben szül., 1909-ben szab., 1926-ban lett önálló. 1 segéddel és 3 tanonccal dolgozik. A sütő Szakosztály vál. tagja. 1913—1918-ig volt katona, leszerelése után nőül vette Pusztai Garda Annát.

Hermann István okl. kőművesmester, Füredi-u. 89. 1880-ban szül., 17 éves korában szab., 1900-ban megnősült (neje Fehér Mária), 1914-ben a harctérre került, 20 hónapot orosz fogságban töltött. Kit. : br. v. é., K. cs.-k., leszerelése után önállósította magát, 1921-ben nyert képesítést. Ő építette az iparos székházat.

Hidecz József asztalosmester, Fő-u. 70.

Hochrein Mihály nőiszabóm. Kontrássy-utca 8.

Hoffmann Imre okl. kőművesmester, Németh J.-u. 27. 1883-ban született, 1901-ben szabadult, 1910-ben alapította vállalatát. Az Iparos Társaskör jegyzője, a Szakosztály pénztárnoka, stb. 1907-ben nősült, neje Fodor I., 3 gyermekük van.

Holl György szabómester. Szül. 1898-ban. Iskoláit helyben végezte, 1915-ben szabadult, 1923-ban önállósította magát. Műhelye Füredi-u. 55 alatt van. Neje : Molnár Erzsébet.

Holzer Felix fényképész, Fő-u. 17.

Horváth István borbély- és fodrászmester, Fő-u. 2. 1871-ben szül., 1888-ban szab., 1897-ben alapította fodrásztermét, mely kedvenc helye a város középosztályainak. A Szakosztály v. elnöke, jelenben vál. tagja. 1898-ban vette nőül Glaser Gizella tisztviselőnőt.

Horváth Károly és fiai kályhásmesterek, H. K. vándorútjáról hazatérve, 1888-ban önállósította magát. Munkáját kitüntetései dícsérik. 1891-ben Herforth Karolint

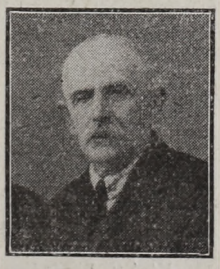

Horváth Károly

vette nőül, 4 gyermekük van, kik közül András és István résztvettek a háborúban. Most atyjukkal közösen birják a jó hírnévnek örvendő vállalatot.

Hotter Károly férfiszabómester, 1921-ben alapította úri szabóságát Kanizsai-u. 11. alatt. A Szak.-oszt. vál. tagja, 42 hónapot töltött a frontokon, mint altiszt szerelt le. Leszerelése után megházasodott. Neje : szül. Bézsenyi Erzsébet, gyermekei : Károly, Lajos és Ilonka.

Ihároszy János férfiszabómester.

Illés János okl. kőművesmester, 1893-ban Kaposváron született, 1917-ben Budapesten szabadult. Háború alatt olasz fogságba esett, hol 38 hónapig dolgozott iparában. 1921-ben önállósította magát, ugyanakkor nőül vette Sziráki Máriát.

Kaffka Géza reszelővágó, Teleki-u. 11. 1879-ben szül., 1896-ban szabadult, mint segéd külföldön töltött hosszabb időt. 1901-ben önállósította magát. Tanoncneveléséért kétizben tüntették ki. Tanoncvizsgáztató biz. tag, az Ipartestület és a Turul Jót. Asztaltárs. vál. tagja. Résztvett a háborúban.

Kamarell Béla asztalosmester.

Kádár Henrik férfiszabómester, Vár-u. 5. A Szakosztály és a Szosz. helyi csop. vál. tagja, a Tanoncvizsg. biz. tagja. 2 szabászati oklevéllel bír. 1918-ban önállósította magát. 10 tanoncot szabadított. Mint tizedes 24 hónapot töltött a fronton. Neje: Kléner Ida.

Kelemen János sütőmester, Bethlen-tér 3. Siófokon 1888-ban született, Tapolcán 1906-ban szabadult, 1928 novemberben alapította pékségét. 1915-től 1918-ig mint tizedes volt a harctéren. 1925-ben megnősült, neje: Szukanyik Katalin, fia: István.

Keresmák Károly férfiszabómester, Arany-u. 55. Kökényesen szabadult fel, de szaktudását Budapesten, Pécs, Alsólendva, Marburg és Grácban szerezte. A Szosz. helyi csop.-jának alelnöke, az evang. egyh. presbitere. Résztvett a háborúban. 1903-ban nőül vette Takács Herminát.

Király János fényképész, Teleki-u. 28. Született 1878-ban, Nagy Pálon 1909-ben

Király János

alapította műtermét, mely a legrégibb helybeli fényképészcég. Háború alatt a 12-es fényképészosztálynál Albániában volt. 1909-ben volt az esküvője Braun Karolinnal. 6 gyermeke van.

Király József épület- és bútorasztalos.

Kocsis Vilmos sütőmester, Cserei-u. 19.

Koller Ferenc cipészmester, Korona-u. 1.

Kolovits Andor esztergályosmester.

Kolovits Gyula lakatosmester.

Komáromy József okl. kőművesmester, Kanizsai-u. 34. Magyaratádon 1879-ben született. Oklevelet 1907-ben nyert. Ugyanakkor önállósította magát. Átlag 30—35 alkalmazottal dolgozik. A Máv. és számos magánépület munkáit vezette. Szakoszt. vál. tag. Háborúban 22 havi frontszolgálat, kisezüst v. é., bronz v. é., K. cs.-k., seb. éremmel kitüntetve.

Komáromy József

Komáromy Károly

Komáromy Károly okl. kőművesmester, Teleki-u. 26. 1908-ban szabadult, 1913-ban katonai szolgálatra bevonult, végigküzdötte a háborút és 1919-ben szerelt le, mikor is nőül vette Viola Margitot. 1927-ben alapította vállalatát. A kőműves szakosztály jegyzője.

Kovács Ferenc sütőmester, Baross-u. 6.

Kovács Ignác kárpitosmester, Fő-u. 12.

Kovács János férfiszabómester,

Kováts László okl. kőművesmester, építési vállalkozó. Kanizsai-u. 50. 1891-ben szül., 1907-ben szab., 1919-ben önállósította magát és 1925-ben nyert oklevelet. Nevezetes munkái közül való a Máv. állomásépület és a Tisztviselőtelep. Ipartestületi vál. tag, Szakoszt. elnök. A háborúban 42 havi frontszolgálat, kitüntetései: kisezüst és bronz v. é., K. cs.-k. Neje: Simon Teréz.

Özv. Künstler Henrikné sütőmester.

Kurucz János bognármester, Petőfi-u. 15.

Lázár Dezső férfiszabómester, Fő-u. 14.

Leitner Sándor fodrászmester.

Lengyel Jenő szabómester, Vár-u. 8.

Lipovniczky Szevér zongorakészítőmester, Ezredév-u. 1/b. Tel.: 587. Kassán 1887-

Lipovniczky Szevér

ben született. Budapesten 1905-ben szabadult, tudása tökéletesítése céljából a fővárosban, majd külföldön dolgozott. 1908 óta önálló. Résztvett a háborúban. Családja,

a lipovnoki Lipovniczky-család nemessége 1244-ből származik, a legrégibb nemesi családok egyike.

Löbl Ferenc, Deák-tér 1. Szül. 1871, felszabadult 1886-ban, 1907-ben vette át atyja által 1868-ban alapított üzletét. A Vendéglős szakosztály elnöke, a Somogy-megyei Vend. Szöv. alelnöke, Ipt. vál. tag stb. 20 hónapot töltött a fronton, mint szakaszvezető.

Lőcsei Péter borbély- és fodrászmester, Korona-u. 9., Széchenyi-tér 10. 1913-ban nyitott üzletet, melyben 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Parókakészítéssel foglalkozik. Ipartestületi előlj., Szakoszt. vál., Tanoncvizsg. biz., Iparos Egy. igazgatósági tag. Résztvett a háborúban.

Löwinger Izidor borbélymester, Kanizsai-utca 43. 1882-ben született, mint segéd Budapesten, Prága, Bécs, Miskolc és Kaposváron dolgozott. 1908-ban alapította vállalatát. Szorgalmával 2 házat szerzett. 1923-ban ezüst érem és oklevéllel kitüntetve. Résztvett a háborúban. Neje : Grósz Éva.

Id. Magyar Lajos cukrászmester.

Ifj. Magyar Lajos cukrászmester, Gróf Tisza István-u. 2. Kaposváron 1904-ben született, 1919-ben szabadult, 1925-ig mint segéd dolgozott, mikor is önállósította magát. 1926-ban volt az esküvője, neje : Schleier Irma.

Magyar Mihály kályhásmester, Füredi-u.

Majom Testvérek késes- és működszörűs váll., Zárda-u. Tul. : M. Antal, Jakab, Viktor. Üzemüket 1900-ban alapították. 3 segéddel és 4 tanonccal dolgoznak. Munkáik az Orsz. Iparegyesület által ezüst éremmel tüntettettek ki. Antal volt ipt. elnök.

Mayer Bertalan mészáros- és hentesmester, lakik : Tallián Gy.-u. 2. Tel. : 286, főüzlet : Fő-u. 37., fiók : Széchenyi-tér 5. Tel. : 287. Szül. 1873., felszab. 1890. 1900 óta birja üzletét, melyben előbb üzletvezető volt. Ipari érdemeit az Orsz. Iparegy. ezüst éremmel és díszoklevéllel honorálta, a kaposvári iparosság 1913-ban egyhangúlag elnökévé választotta, 1926-ban kormánytanácsossá nevezték ki. Az Iposz. társelnöke, városi képviselő stb. Alkotásai közül csak az Iparos Székházat említjük, ez magában is oly fontos eredmény, mellyel nevét örökre beírta az ipar történetébe.

ifj. Mayer Vilmos kocsigyártó, Fő-u. 30.

Matók József borbély- és fodrászmester, Berzsenyi-u. 9. Dombováron 1897-ben szül., Kaposváron 1915-ben szab. és 1927-ben önállósította magát. A háborúban 1917—18-ig volt. Neje : Kajky Rozália.

Mátray Antal asztalosmester, Fő-u. 36. 1885-ben szül., 1905-ben szab., 1912-ben önállósította magát. Üzeme villanyerőre van berendezve. 1926-ban ezüstéremmel lett kitüntetve. Ipartestületi vál. tag, Sz. o. ügyvezető, Tanoncisk. gondnok, az Aszt. Orsz. Szöv. v. társelnöke, stb. stb. 1914-ben nőül vette Lengyel Máriát, ugyanakkor bevonult s csak 1918-ban szerelt le.

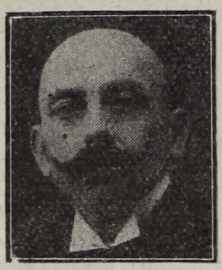

Mátray Antal

Mátray János

Mátray János asztalosmester, Fő-u. 64. 1889-ben szül., 20 éves korában szab. 1913-ban fivérével közösen alapították üzemüket, 10 év mulva különváltak s azóta önállóan vezeti vállalatát. Az Ipartestület v. könyvtárosa, Sz. o. előlj. stb. 1921-ben vette nőül Antal Mária okl. tanítónőt.

Meiszterics Pál okl. kőm. mester, Kanizsai-u. 20. A főváros legjobb cégeinél dolgozott 1909-ig, mikor is oklevelet nyerve, önállósította magát. Mint mester 20 éve számos köz- és magánépületet épített. Városi képviselő. 15 hónapot töltött az orosz fronton, mikor súlyosan megsebesülve haza került. 1904-ben nőül vette Szita Rozáliát.

Merendi József okl. kőművesmester,

Mihalicskó Károly puskaműves,

Mihalovits Lajos asztalosmester, Füredi-u. 1. 1896-ban született, 1913-ban szabadult, 1924-ben fivérével társas alapon létesítette vállalatát. Ők készítették a városi mozi berendezését is. Üzemük géperőre van berendezve. A háborúban egyszer seb., 28 havi fr. sz., kit. : k.-ez. és br. v. é., K. cs.-k. és seb. é.

Mihelisz Vendel férfiszabó, Berzsenyi-u.

Mogyorósy József késes- és működszörűsmester, Teleki-u. 12. Atyjánál 1920-ban

Mogyorósy József

szabadult és 1927-ben önállósította magát városunkban. Üzeme villanyerőre van be-

rendezve. Még segéd korában, 1919-ben, I. díjjal és oklevéllel jutalmazták munkáját.

Molnár Ágoston asztalosmester, Fő-u.

Mózs József sütőmester, Pécs-u. 36. Kaposváron, 1899-ben szül., ugyanitt 1922-ben szab., s két év mulva önállósította magát. A háborút az orosz fronton töltötte s mint tizedes a nemz. hads.-ben is telj. szolg. 1925-ben nőül vette Pamuki Máriát.

Nagy Gyula festőmester, Vár-u. 5. Szül. 1880-ban, felszabadult 1907-ben, mint alkalmazott Budapest, Pécs, Kaposvár és orosz fogságban — hol 6 évet töltött — Szibériában dolgozott. 1924-ben alapította vállalatát.

Nagy Sándor borbélymester, Fő-u. 38.

Nebrek János cserépfedőmester. Helyben 1892-ben született. Atyjánál szaba-

Nebrek János

dult és dolgozott mint segéd 1918-ig, mikor is önállósította magát. A háborút az orosz és olasz frontokon töltötte, hol két br. v. é. és K. cs.-k.-tel tüntették ki. Neje: Riba Katalin.

Nemes József borbélymester, gr. Tisza I.-u. 4. Kaposváron 1886-ban született, édesatyjánál 1902-ben szabadult, kinek üzletét már 30 éve birja önállóan. Résztvett a háborúban. Neje : Péterfau Erzsébet.

Nemes Viola fényképész, Eszterházi-u.

Némedy Elemér sütőmester. Barcson szül., Pécsen atyjánál szab. és dolgozott

Némedy Elemér

mint segéd. 1926-ban önálló lett. Mint sportember, neve ismert volt. A háborúba 1917-ben vonult be. 1926-ban nőül vette Stiba Ilonkát.

Noficzer Ferenc lakatosmester, Fő-u. 38. A Szak. oszt. elnöke, az Ipartestület vál. tagja, stb. Tevékeny részt vesz az Ipt. belső életében és sokat fárad az iparos érdekek szolgálatában. 1878-ban szül., 1885-ben szab., 1906-ban alapította géperejű üzemét, melyben az általános lakatosmunkákon kívül mérlegkészítéssel és főleg ágysodronybetét gyártásával foglalkozik. Neje : Scholcz Ilona.

Novák László férfiszabó, Zárda-u. 31.

Novotny Ferenc sütőmester, Hunyady J.-u. 26. 1882-ben született, 1899-ben szabadult. 1921-ig végigjárta az ország nagyobb városait, elsőrendű mestereknél gyarapítva tudását, 1921-ben alapította pékségét. Neje : Lukács Anna.

Nyári Ferenc mészáros és vendéglős.

Orbán József cipészmester.

Pacskó János úri- és nőiszabómester.

Pados Viktor asztalosmester, Fő-u. 45. Mint segéd Budapest, Debrecen, Hódmezővásárhely, Arad, München és Kaposváron a Mávnál dolgozott. Ott 1910-ben baleset érte, minek folytán nyugdíjazták. 1912-ben önállósította magát. Kaposvár számos épületmunkáit készítette, de fő munkaköre a műbútor. Esküvője 1900-ban volt, neje : Nagy Rozália.

Papp János hangszerkészítő, Fő-u. 79.

Paragi Ferenc malomépítő, Zrínyi M.-utca 24.

Pausch János esztergályos mester, Zrínyi-M.-utca 22. 1866-ban született, 1879-ben szabadult, mint segéd Szeged, Budapest, Wienben dolgozott. Bonyhádon 1891-ben, helyben 1920-ban létesítette vállalatát, mely 2 HP-s villamos motorral van felszerelve. Résztvett a háborúban 3 fiával együtt. Neje : Leibinger Terézia.

Páll Gáspár férfiszabómester.

Páni Lajos asztalosmester, Fő-u. 89.

Pásztor Pál okl. kőművesmester, Vár-u. 8.

Petre Ernő cipészmester, Kontrászy-u. 2.

Pécs Oszkár reszelővágó, Teleki-u. 11.

Péter Lajos autó- és gépjavítóműhely.

Vitéz Péterfy Károly fodrászmester, Bethlen-tér 2. Született 1876, felszabadult 1892-ben. Mint segéd München, Grác, Wien, Budapest, Szombathely, Tatatóváros és Csáktornyán dolgozott. 1903-ban Budapesten és 1909-ben helyben önállósította magát. Volt elnöke és vál. tagja a Szakosztálynak. A háborúban kétszer sebesült. Kitüntetései : nagy- és kisezüst v. é., K. cs.-k. és seb. érem.

Pojtner József asztalosárúgyáros, Gilicedülő. Tel. : 314. 1872-ben született, 1887-ben szabadult, 18 évig mint segéd dolgozott. 1905-ben alapította üzemét. Munkái a Turul-, Korona-szálló, polgári fiúiskola stb. A Szakosztály volt elnöke. Neje : Pentaller Magdolna.

Polgári Piroska női fodrászmester, Fő-u.

12. Iskoláit Kaposváron végezte, ugyanitt 1922-ben szabadult. 1926-ban alapította hölgyfodrászszalónját. A Szakosztály vál. tagja.

Pordán Ferenc sütőmester, Damjanich-utca. 1895-ben született, a háború kitörésekor szabadult, rövidesen bevonult, az olasz fronton fogságba esett. 1919-ben jött haza, mikor feleségül vette Peteráncz Irmát. 1928-ban önállósította magát.

Práger Vilmos fodrászmester, Kossuth-tér 3. Született 1881-ben, felszabadult 1895-

Pojtner József

Práger Vilmos

ben. Tíz évig Bréma, Berlin, Wien és Budapest szalónjaiban dolgozott. 1906-ban nyitotta üzletét. Városi képv., Szakoszt. vál. tag, volt elnök. A Kaposvári Bank igazg. tagja. Neje : Grünfeld Adél.

Puskás Sándor a Belvárosi Cipőszalon tulajdonosa, Fő-u. 12. 1893-ban született, 1909-ben szabadult, és a háborúból hazatérve, 1918-ban alapította üzletét. Technológiát végzett szakképzett iparos, számos kiállításon szerepelt s nyert kitüntetéseket. Neje : Szalay Anna.

Rajz József épület- és bútorasztalos.

Rauth György asztalos- és kádármester, Fő-u. 36. A Szakosztály elnöke, az Ipartestület vál. tagja, a Hitelszöv. igazg. tagja, a Kisgazda Tkp. vál. tagja stb. Született 1878-ban, felszabadult 1902-ben, önálló 1910-ben lett. A háborúból mint 50%-os rokkant tért haza.

Rácz Jenő borbély- és fodrászmester, Fő-utca 8. Keszthelyen 1886-ban született, ugyanott 1904-ben szabadult. Mint segéd Pécs, Budapest, Kaposvár, Szombathely, Héviz, Tapolca és Szentgotthárdon volt. 1912-ben alapíttatott üzlete, a Szakosztály volt elnöke. Neje : Domján Erzsébet.

Redenback Miklós asztalosmester.

Rózsa János kelmefestő és vegytisztító, Fő-u. 29. 1876-ban született, 1892-ben szabadult, Németország, Schweiz, Franciaországban működött mint gyakornok, később mint üzletvezető. Törvényh. biz. tag, városi képviselő, Takarékpénztári ig. tag, Nemzeti Bank váltó cenzora stb. Neje : Döring Ida, schweizi gyáros leánya.

Sárközy József borbélymester, Fő-u. 89. 16 éves korában szabadult és 20 év mulva, 1926-ban alapította vállalatát. Szakoszt. alelnök, vál. tag, K. S. C. vál. tag stb. Bevonult 1914-ben, leszerelt 1918-ban, kitüntetései : kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. és sebesülési érem. Neje : Császti Anna.

Schenk János fodrászmester, Bethlen-tér 40. Született 1905-ben, felszabadult 1921-ben. Hét évig dolgozott mint segéd. 1928-ban nyitotta úrifodrászüzletét, melyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületi Dalárdának.

Schlesinger Jenő sütőmester, Teleki-u. 14. 1866-ban született, 1882-ben szabadult. 1895-ben alapította pékségét. Állandó szállítója a kincstárnak, Máv.-nak és a megyei kórháznak. Törv. biz. tag, volt Szakoszt. elnök, jelenleg tb. elnök. Neje : Zsilli Ida.

Schuller Vendel férfiszabómester.

Schültze Ottó festőmester, Fő-u. 31. Született 1857-ben, felszabadult 1872-ben. Önálló 1882-ben lett. Közel félszázados munkásságát dicsérik a megye templomai és középületei. Ipartestületi előlj. és Szakosztályi elnök. Neje : Brosovszky Judit.

Selmann Rezső fényképész, Fő-u. 21.

Simicz Andor festőmester, Kossuth-tér 4.

Simon János cserépfedőmester, Fő-u. 91.

Simon József asztalosmester, Fő-u. 90. Egyike a város legrégibb mestereinek. 1888-ban már segéd és 1895-ben mester volt. Szorgalmával házat szerzett, de élete főcélja gyermekei felnevelése volt. Ferenc és István fia a városnál tisztviselő, József egyetemi hallgató. Neje : Druss Teréz.

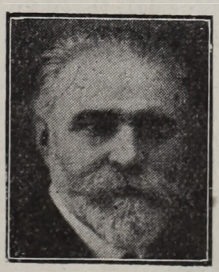

Rózsa János

Sinkai Gyula

Sinkai Gyula okl. kőművesmester, Füredi-utca 87. 1887-ben született, 1898-ban szabadult, 1904-ben lett önálló és 1922-ben nyert oklevelet. Háború alatt 44 hónapot küzdött a fronton, kitüntetései : kisezüst és bronz v. é., K. cs.-k. és sebesülési érem. Neje : Radics Lidia.

Sinkovits János mázoló és fényező.

Stampfer és Popper férfiszabók. Cégtul. : S. Andor, Korona-u. 3. Tel. : 136. Született 1888. Iskolai tanulmányait Fiumében, szabászati akadémiát Bécsben végzett. 1878-ban alapított cégét 1914 óta vezeti. 20—24 alkalmazottal dolgozik. Résztvett a világháborúban. Neje : Stampfer Margit.

Szabó Ferenc úri- és nőiszabómester, Korona-u. 4. Helyben 1892-ben szül., 1906-ban szab., 20 év mulva önállósítja magát. Munkáit elismerő arany oklevéllel honorálták. Éveket töltött külföldön, ahol több oklevelet szerzett. Résztvett a háborúban.

Szabó József férfiszabómester, Korona-u. 4. 1921-ben önállósította magát. A kaposvári kiállításon arany oklevéllel tüntették ki, a Tanoncvizsg. biz. tagja, a Szakoszt. és a Széchenyi társaskör vál. tagja. Résztvett a háborúban. Esküvője 1910-ben volt Bakos Máriával.

Szabó Sándor cserépfedőmester, Szigetvári-u. 84. 1924-ben alapította vállalatát, melynek fejlesztésére szenteli egész idejét. 1914—18-ig volt a háborúban. Neje : Vicze Mária, gyermekei : Sándor és János.

Szabó Ferenc

Szabó Sándor

Szalai Ferenc szabómester. Szül. 1883-ban, felszabadult 1900-ban. Polgári, katonai és papi szabóságát 1920-ban alapította. A csendőr- és rendőrségi tisztikar szabója. Esküvője Schmegler Fánival 1907-ben volt.

Szarka János asztalosmester, Fő-u. 43. Kaposváron. 1854-ben szül., 1871-ben szab. és 1881-ben önállósította magát. Számos nagyszabású középület, így a Városháza,

Szarka János

Főgimnázium, Cukorgyárak, Tarékpénztár famunkáit készítette. Az Ipartestület elnöke 12 évig, az Iparos Kör elnöke 22 évig volt. 1928 óta díszelnök. Állandóan résztvesz az Iparos kongresszusokon és az iparosmozgalmakban. Neje : Benedek Etel.

Szatmári Béla fényképész, Korona-u. 4. Műterme 1859 óta áll fenn. Saját vezetésében 1917 óta van. Munkáit arany- és ezüstéremmel és két díszoklevéllel ismerték el. 1900-ban szül., 1916-ban szab.

Szentmihályi Kálmán sütőmester, Füredi-u. 83. Szaktudását Budapesten szerezte. Győrben 1920-ban először, Kaposváron 1927-ben másodszor önállósította magát. 38 hónapot töltött a fronton. Esküvője Kupó Zsófiával 1919-ben volt.

Szentmihályi és Reichert kályhásmesterek, Füredi-u. 37.

Székely Ármin Fiai szabók, Fő-u. 3.

Szulimán Ferenc kovácsmester.

Taky Ferenc villany- és vízvezetékszerelő, Irányi D.-u. 11. Tel. : 360. Pécsen 1874-ben szül., 1890-ben szab., 1905-ben alapította vállalatát, melyet a korral haladva, rádió felszerelési osztálylyal bővített. Munkái közül megemlítjük a ref. és izr. templom, megyeház, polg. fiúisk. stb. Jelenleg faluvillamosítással foglalkozik. Neje : Kovács Mária, 2 gyermeke van.

Tarcson Kálmán okl. kőművesmester, Zrinyi-u. 19. Szül. : 1861-ben, felszab. : 1880-ban. Mint segéd 1887-ig dolgozott, akkor saját erejéből önállósította magát. 1909-ben nyert képesítést. Volt v. képviselő. Neje : Tóth Mária, András fia 1917-ben Tölgyesnél hősi halált halt.

Tarcson János borbély- és fodrászmester, Sétatér 1. Szül. 1886-ban, felszabadult 1900-ban. 1904-ben nyitotta szalónját, melyben egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Szak. oszt. vál. tag. Bev. 1914-ben, harcolt az orosz, olasz és román frontokon, kit. : k. ez. és br. v. é., K. cs.-k. Neje : Dörner Julianna, gyermekei : János, István és Julia.

Tarcson Károly épület- és bútorasztalos. 1898-ban alapította Zrinyi M.-u. 19. alatt üzemét, mely vill. erővel működik és modern famegmunkáló gépekkel van felszerelve. Iskolák, paplakok és számos magánépület munkái fűződnek nevéhez. Résztvett a háborúban. Neje : László Rozália.

Tengler József asztalosmester. 1885-ben szül., 1902-ben szab., mint segéd Hazánk, Német- és Franciaországban dolgozott 1908-ig, mikor hazatérve önállósította magát. A városi kislakások stb. építője. 52 hónapot töltött a harctéren mint őrm. Neje : Szabó Ilona, gyerm. : József, Gyula és Ilonka.

Trunkó Ferenc férfiszabó, Fő-u. 87.

Vajthó Jenő Ipt. jegyző, St. Imre-u. 1. Szül. 1876-ban. Tanári oklevelet Budapesten nyert. 1919-ig működött a tanári pályán. 1926-ban hívatott meg a testület jegyzői tisztségébe. 1928-ban a Somogymegyei Ipartestületek főjegyzőjévé választották. Szerepe volt a székház felépítésében is.

Vitéz Verhás Jenő cipészmester.

Vidor Ernő kékfestő, Berzsenyi-u. 15.

Vig János sütőmester, Szigetvári-u. 95. Szül. 1906-ban, felszabadult 1924-ben és

már 1927-ben önálló üzlete van, modern kemencével. Törekvő fiatal iparos, nagy szeretettel űzi iparát.

Vörös Ferenc festőmester, Szigetvári-u. 95. Pécsen 1882-ben szül., 1898-ban szab. Mint segéd Pécs, Kaposvár és a fővárosban dolgozott. 1906-ban önállósította magát. Végigharcolta a háborút, 1916-ban fogságba esett, kétszer sebesült. Neje : Kosaras Mária.

Willmann János okl. kőművesmester, Fő-u. 86. 1875-ben szül., 1893-ban atyjánál szab., 1898-tól űzi önállóan iparát. 1900-

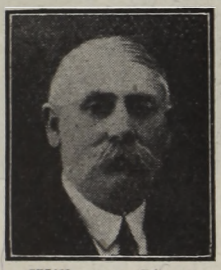

Willmann János

ban nyert képesítést. Volt Sz. o. elnök. Vallásosság, jótékonyság és emberszeretet jellemzi. A háborúból rokkantan jött haza. Neje : Heil Katalin.

Winkelmann János ácsmester, Vörös-telek-u. 8. Szül. 1885-ben, felszabadult 1911-ben. Önálló 1920 óta. Számos köz- és magánépület teljes ácsmunkáit készítette. A Szak. oszt. jegyzője. 21 havi frontszolgálat után, mint 40%-os rokkant jött haza. Esküvője 1910-ben volt Fábián Katalinnal.

Wiszt Péter női szabómester, Németh J.-u. 38. 1870-ben szül., 1887-ben szab. Budapesten és Bécsben nyert magasabb

Wiszt Péter

szakképesítést. 1896-ban nyitotta szalónját. Munkáit oklevelekkel és ezüst éremmel jutalmazzák. Ipartestületi vál. tag, 1913 óta Sz. o. elnök.

Zádori László úri- és nőiszabómester.
Zelenik György asztalosmester, Petőfi-u.
Zelinka Ferenc kéményseprőmester.

KAPUVÁR

A kapuvári ipartestület 1889-ben alakult. Kebelében, illetve vele párhuzamosan mint önálló szervezet a Dalárda, Iparos Kör, Legényegylet, Iparos Ifjúsági Egylet és Temetkezési Egylet működik. A testületnek 337 tagja van. Ezek közül ács 23, asztalos 15, bádogos 6, bognár 12, borbély 4, bábsütő 2, cukrász 1, cipész 35, csizmadia 31, cserépfedő 26, esztergályos 1, férfiszabó 22, fogműves 2, fényképész 1, gombkötő 1, kádár 3, kéményseprő 1, kefekötő 1, kalapos 3, kőfaragó 1, kosárfonó 1, kárpitos 3, kályhás 1, könyvkötő 1, köteles 3, kovács 24, okl. kőműves 9, kisebb kőműves 23, lakatos 9, molnár 4, mészáros és hentes 9, műszerész 1, női szabó 6, nyomdász 1, órás 3, sütő 7, szobafestő 3, szűcs 3, szíjgyártó 3, kalapkészítő 2 és 30, aki iparát már nem gyakorolja, de tag maradt. A segédek száma 107, a tanoncoké 102. Az Ipartestület elnöke Enzsöl Dénes csizmadiamester, a szakosztály elnöke Medgyesy János csizmadiamester, testületi jegyző Csendes József könyvelő.

Áder János cipész- és csizmadiam. 1902-ben született és 1920-ban szabadult fel. Önálló lett 1925-ben. Raktárra és rendelésre dolgozik, résztvesz közszállításokban. Kapuváron 1928-ban elismerő oklevelet nyert. Tagja az Ipartestületnek, a Polgári Olvasókörnek, Dalárdának, Kat. Legényegyletnek. Neje : Kiss Ilonka.

Bencsik Lajos úri- és nőifodrász.

Boldis Kálmán kőművesm. 1889-ben született Kapuváron és 1906-ban szabadult fel. Huszonegyévi segédkedés után — ebből négy évet háborúban töltött — 1927-ben önálló lett. A háborúból sebesülten, 25% rokkantsággal került haza. (K. cs.-k.) Saját háza van. Neje : Németh Teréz.

Borbély Kálmán cipőfelsőrészkészítőm. 1878-ban Iszkaszentgyörgyön született és Székesfehérváron 1906-ban szabadult fel. Győrött 1902-ben lett önálló. Felsőrészkészítéssel foglalkozik. Tagja az Ipartestületnek.

Buchmayer Károly képesített kőművesm. Bécsben született 1901-ben, Budapesten a Felső építőipariskolát végezte. Üzemét 1922-ben alapította. Az elemi iskola emeletráépítését ő végezte. Résztvett az Ehn-szálló építkezésben, hídépítés és átalakításban. Tagja az Ipartestületnek, a »Turul« asztaltársaságnak. Neje : Németh Karola.

Bucsek József műszerész.

Burgolits Endre asztalosmester.

Buxbaum Kálmán nyomdatulajdonos és

könyvkötőmester. Született 1884-ben és atyja üzemében tanult és szabadult fel 1904-ben. 1917-ben átvette atyja üzemét, melyet az 1880-ban alapított és fiának saját házában adott át. A kapuvári 1928. évi kiállításon dícsérő oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület számvizsgálója.

Csala Bálint fényképész. 1894-ben Badacsonyban született. 1914-ben szabadult fel. 1921-ben önálló lett Keszthelyen, ahonnan 1924-ben Kapuvárra tette át műtermét. A kapuvári 1928. évi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Tagja az Ipartestületnek. 36 havi frontszolgálat alatt kétszer kapta meg a II. o. ezüst vitézségi érmet. Neje: Schlechta Anna.

Davidovics László felsőrészkészítőmester. Szül. Sátoraljaújhelyen 1904-ben és ott szabadult fel 1923-ban. Önálló lett 1927-ben. Készítményeit helyi és vidéki mestereknek szállítja s résztvesz közszállításokban is. Az Ipartestület tagja. Neje: Grünfeld Eszter.

Dezamics József kőművesmester. Szül. Kapuváron 1884-ben 1899-ben szabadult fel és 1906 óta önálló. Tagja az Ipartestületnek, a Polg. Olv. Körnek és a Kat. Legényegyletnek. A háború kezdetétől a végéig volt oda és 43 hónapot töltött orosz fogságban. Neje: Herczeg Anna.

Dukai Árpád géplakatosmester. Szül. 1896-ban. 1914-ben szabadult fel. Dolgozott mint segéd Budapesten és Kapuvárott. Önálló üzemet 1925-ben alapított. Két tanonccal dolgozik. Két éven át szolgált a világháborúban.

Ehn Emil szálloda- és vendéglőtulajdonos. Mosonszolnokon született 1882-ben és Budapesten szabadult fel. Mint segéd volt Budapesten a Szikszaynál, a Hungária- és az Adria-szállóban, Londonban, Párizsban, Genfben. Kapuváron 1908-ban alapította az »Ehn-szálló-t«. A 14 szobás szállóhoz van vendéglő, kávéház, autógarage, kocsiszín és saját autója. Az Ipartestület tagja, a járási vendéglős szakcsoport elnöke, a képviselőtestület tagja és a Takarékpénztár igazgatósági tagja. A háborúban 1915—1918-ig szolgált.

Enzsöl Dénes csizmadiamester, ipartestületi elnök, iparkamarai tag. 1868-ban Nemeskéren született. 1883-ban szabadult fel. Üzemét 1891-ben alapította. Mint az Ipartestület előljárója, tevékenyen működik iparostársai érdekében. Az ipartestület alelnöke volt, majd megválasztották elnökké. Községi képviselő 12 éve, tagja az Iparkamarának, az adófelsz. bizottságnak, a Polgári Körnek, a Kat. Legényegyletnek és megalapítója volt a Sopronmegyei Temetkezési Egyletnek. Az 1928. évi kapuvári kiállításon aranyérmet nyert. Két évet szolgált a háborúban. Nőül vette Varga Erzsébetet. Saját háza és földje van.

Faragó János nyerges- és kárpitosmester.

Fischer János úri- és nőicipészm. Kapuváron szül. 1894-ben és 1909-ben szabadult fel, majd 1920-ban átvette az atyja, Fischer Pál által 1877-ben alapított üzlet önálló

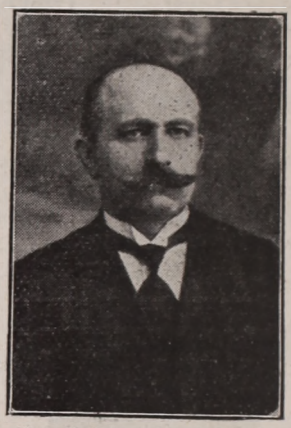

Enzsöl Dénes ipart. elnök

vezetését. A Faluszövetség 1928-ban ezüstéremmel tüntette ki. Tagja az Ipartestületnek, alelnöke a cipész-szakosztálynak, tagja a tanoncvizsg. bizottságnak. A háborúban 1914—1916-ig vett részt. Megkapta a kis ezüst érmet. 50% rokkant.

Gilicz János ácsm. 1872-ben született és 1890-ben szabadult fel. Önálló üzletet 1900-ban alapított. Gartán a róm. kat. templom fedélszék- és toronymunkáit végezte, a herceg Eszterházy-uradalom gazdasági épületeinek ács- és rokonmunkáit stb. Három éven át szolgált a világháborúban. Neje: Ader Mária.

Goldberger Lajos sütőm., háztulajdonos. Bösön született 1876-ban. Felszabadult 1894-ben és Bösön atyja üzemében dolgo-

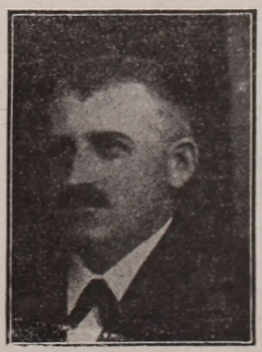

Goldberger Lajos tb. elnök

zott mint segéd. Győrben 1900-ban önálló mester lett, de csakhamar Kapuvárott alapította mai üzemét. A világháborúban 1915—1918 novemberig szolgált. Neje: Löwi Jolán.

Goldschmid József mészáros- és hentesm. Gartán született 1897-ben s ugyanott

szabadult fel 1913-ban és atyja üzemében Nagymartonban és Kapuváron gyakorolt. Önálló mester 1921-ben lett. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Polgári Olvasókörnek. A háborúban 1915—1918-ig szolgált, 18 hónapig volt a fronton, onnan a bronz v. éremmel és a K. cs.-kereszttel jött haza. Neje: Goldstein Irma.

Goldschmied Salamon kocsmáros

Grünberg Jenő szobafestő- és mázolóm. Született 1883-ban s felszabadult 1898-ban. Önálló mester lett 1910-ben, amikor atyja üzletét vette át, melyet az 1880-ban alapított. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban 1915—1918 végéig állandóan a fronton volt. Neje: Steiner Izabellla.

Hancz Mihály szűcsm. Szül. 1892-ben, Pozsonyban felszabadult 1916-ban. Önálló 1919 óta. A Faluszövetség 1928-ban ezüstéremmel és oklevéllel tüntette ki. A háborúban 1914-ben két hónapig szolgált, mint 75%-os rokkant került haza a kisezüst éremmel. Neje: Baranyay Katalin.

Hemzecsek Gyula cipész- és felsőrészkészítőm. Kapuváron született 1886-ban, 1907-ben szabadult fel és Budapesten mint segéd elismerő oklevelet nyert. Önálló 1909 óta. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Polgári Olvasókörnek, az Iparoskörnek és a Turul asztaltársaságnak. A háború elején orosz fogságba került, onnan 1921-ben jutott haza. Neje: Leikepp Zsuzsánna.

Hodits József vendéglős. 1893-ban született és 1908-ban szabadult fel. A háború alatt 1916—1918 végéig szolgált, 18 hónapot töltött a fronton. A háború után 1919-ben nőül vette Windisch Máriát és 1924-ben önálló lett. Tagja az Ipartestületnek, az Iparoskörnek és a Dalárdának.

Hoffer János kőművesm. 1885-ben Gartán szül. és 1902-ben Kapuváron szabadult fel. Megnősült 1910-ben; neje Lukácsy Emerencia. A háborúban 1914—1918-ig szolgált, a bronz v. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa. Üzemét 1926-ban alapította.

Holtay Jenő úriszabóm. 1906-ban Zalalövőn született, ugyanott tanulta mesterségét és 1921-ben lett segéd. Zalaegerszegen, Jánosházán, Kapuváron és Sopronban segédkedett, majd 1928-ban önálló üzemet alapított s azóta férfiruhakészítést folytat. Tagja az Ipartestületnek, az Iparoskörnek és a Dalárdának.

Horváth Flórián úri- és nőicipészm.

Horváth Imre csizmadiam. Kapuváron 1888-ban született és ugyanott szabadult fel 1914-ben. Kapuvári és bécsi segédkedése után 1922-ben megnősült, elvette Gyolcs Máriát és önálló üzletet alapított. A háborúban 1916—1918-ig szolgált.

Igler Antal szobafestő- és mázolóm.

Igler Károly szobafestő- és mázolóm. 1899-ben Kapuváron született, ott is tanulta mesterségét és 1916-ban szabadult fel. 1927-ben lett önálló. A kapuvári 1928. évi kiállításon »jó munkáiért« ezüstéremmel tüntették ki. Tagja az Ipartestületnek, a Sportegyletnek, a Polgári Körnek és az Iparos Olvasókörnek.

Kiss András kőművesm., Katalin-u. 30.

Kiss István úri- és nőicipészm. Kapuváron született 1902-ben és ott szabadult fel 1921-ben és már 1926-ban önálló lett. 1928-ban a Faluszövetség elismerő oklevéllel tüntette ki. Tagja az Ipartestületnek, a Kat. Legényegyletnek és az Iparoskörnek. Neje: Szabó Erzsi.

Klein Bernát úri- és nőicipészmester. Szül. 1868-ban Szárföldön. Önálló 1894 óta. Megrendelésre és raktárra dolgozik 1 segéddel és 1 tanonccal. A háborúban 1916—1918-ig vett részt. Szolgálati érme van. Tagja az Ipartestületnek. Neje: Reiner Janka. 3 gyermeke van.

Kleizer Gyula úri- és nőicipészmester. Kapuváron szül. 1904-ben. 1921-ben lett segéd. Több évi budapesti gyakorlat után átvette apja, Kleizer Márton üzletét. A Faluszövetség 1928-ban aranyéremmel tüntette ki. Saját háza van és tagja az Ipartestületnek.

Lipschitz Jenőné nőiszabószalon-tulajdonos.

Medgyesy János ipartestületi alelnök, csizmadiamester. 1879-ben született. 1895-ben lett segéd. 1906-ban átvette atyjának,

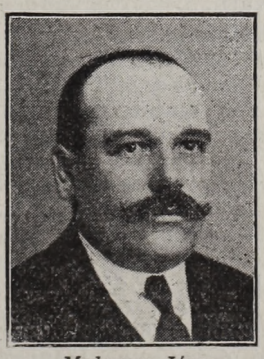

Medgyesy János

Sándornak üzletét. Az üzemet 1924 óta István öccsével közösen folytatja s a cég neve: Medgyesy Testvérek. Munkáját 1928-ban a kapuvári kiállításon aranyéremmel tüntették ki. A háborút 1914-ben a kitöréstől egészen az összeomlásig végigküzdötte. Kitüntetései: kis ezüst, bronz vitézségi é., Károly cs.-k. Az Ipartestület alelnöke, a Szakosztály elnöke, a tanoncvizsg. biz. elnöke, a Polg. Olv. Kör alelnöke, tagja a községi képv. testületnek és több más egyesületnek.

Mészáros János ácsmester.

Molnár Pál csizmadiamester. Szül. 1901-ben. 1918-ban lett segéd. Soproni gyakorlata után 1923-ban önálló lett. Ugyanakkor nősült, Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Kath. Legényegyletnek. Neje: Ruber Gizella.

Nagy András képesített kőművesmester. 1893-ban született. 1909-ben szabadult fel. Önálló lett 1924-ben. Képesítő oklevelet nyert 1927-ben. Ipartestületi előljáró, tagja a Polg. Olv. Körnek, a Turul Asztaltársaságnak, a Temetkezési Egyletnek. A háború elején vonult be és 3 és félévi orosz fogság után 1918-ban került haza. Neje: Német Teréz.

Nagy Elemér úri- és nőicipészmester. Kapuváron 1903-ban született és 1921-ben szabadult fel. Önálló 1928-ban lett. Csak megrendelésre dolgozik, résztvesz közszállításokban. Tagja az Ipartestületnek. Neje: Aranyos Margit.

Nagy István férfiszabómester. 1874-ben született és 1891-ben szabadult fel. Önálló 1899 óta. Kapuváron a Faluszövetségtől 1928-ban elismerő oklevelet nyert. Előljárója az Ipartestületnek, tagja az Iparos Körnek, a Polgári Olvasó Körnek és a Kath. Legényegyletnek. A háborúban 1915—1918-ig szolgált. Bronz érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Erdős Etelka.

Nagy Sándor villanyszerelőmester. 1904-ben szül. Kapuváron és 1921-ben lett segéd. 1926-ban önálló üzemet nyitott s helyben szerelési munkákat végez. Saját háza van. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Kath. Legényegyletnek.

Neppel Kálmán asztalosmester. 1881-ben született és 1898-ban lett segéd. 1906-ban megnősült. Neje: Varga Teréz. Ugyanakkor önálló üzletet alapított. Munkájáért az 1928. évi kapuvári kiállításon aranyérmet nyert. Az Ipartestület előljárója. Tagja a Tanoncvizsgáztató bizottságnak, az Iparos Körnek s több egyesületnek. Az egész háború alatt katona volt és 13 havi frontszolgálatot teljesített.

Németh Ferenc vendéglős.

Nógrádi Willibáld órásmester és mozitulajdonos. Szül. 1867-ben. Felszab. 1894-ben. Önálló órásmester Kapuváron 1901 óta és ugyanott alapította 1910-ben az »Elit-mozgó«-t. A kapuvári 1928. évi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Az Iparos Kör elnöke, a Dalárda alelnöke, a Polgári Kör főkönyvtárosa, a Városszépítő Egylet gondnoka. Tagja a Magyar Ornitológiai Társulatnak, a Polgári iskola gondnokságának stb.

Orbán Gyula csizmadiamester. Szül. 1886-ban. Felszab. 1903-ban. Önálló 1915 óta. Tagja az Ipartestületnek, a Kath. Legényegyletnek. A háborúban 1914—15-ben szolgált, s mint rokkant került haza. Neje: Molnár Anna.

Österreicher Mihály sírkőmester. Szül. 1905-ben. Felszab. 1920-ban. Atyjától 1924-ben átvette annak 1919-ben alapított üzemét. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Társaskörnek.

Pintér András sütőmester. Szül. Kapuváron 1896-ban. Felszab. 1911-ben. Mint önálló mester 1927 óta működik. A háborút 1915-től végigszolgálta az összeomlásig 38 havi frontszolgálattal. Kitüntetései: Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. Neje: Szupinger Juliánna.

Pintér István úri- és nőicipészmester. Szül. 1876-ban. Felszab. 1892-ben. Önálló üzemet 1902-ben alapított. A Faluszövetségtől 1928-ban Kapuváron ezüstérmet nyert és oklevelet. Az Ipartestületnek pénztárosa, a Tanoncvizsgáztató bizottságnak megalakulása óta elnöke. Neje: Varga Krisztina.

Pintér Mihály ácsmester, Rákóczi-u. 136.

Plavits Gyula úri- és nőicipészmester. Szül. Kapuváron 1890-ben. Önálló lett 1919-ben. Tagja az Ipartestületnek és a Kath. Legényegyletnek. A háborúban 1914-től 1918-ig szolgált, 2 hónapot a fronton töltött. Neje: Szaradits Eleonóra.

Radics János úri és női cipőfelsőrészkészítő. Szül. 1903-ban. Felszab. 1918-ban. 1924-ben lett önálló. Elismerő díszoklevelet nyert 1928-ban. Tagja az Ipartestületnek, a Turul Asztaltársaságnak, a Kath. Legényegyletnek. Neje: Szaradits Sarolta.

Rácz Dezső csizmadiamester.

Rosta Kálmán cukrászmester. Szül. Kapuváron 1892-ben. Felszab. 1909-ben. Ötévi hazai és külföldi gyakorlat után bevonult és 1914—1918-ig vett részt a háborúban 12 havi frontszolgálattal. A háború után, 1919-ben nőül vette Sipőcz Ilonát, ugyanabban az évben alapította Kapuváron az első s máig egyetlen cukrászdát. A kapuvári 1928. évi kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Rózsa Mihály szűcsmester. Szül. Kapuváron 1898-ban. Felszab. 1914-ben. A még 1870-ben alapított üzemet mint önálló mester 1926 óta vezeti. Tagja az Ipartestületnek, a Polgári Körnek, az Iparos Körnek, a Turul Asztaltársaságnak, a Dalos Egyletnek. A háború alatt megkapta a kisezüst és a bronz v. érmet és a K. cs.-k.-et. Neje: Szaradits Erzsébet.

Rozsits József úri- és nőicipészmester. Szül. Kapuváron 1895-ben. Felszab. 1912-ben. Segédéveit 1922-ben zárta le és önálló üzletet alapított. Tagja az Ipartestületnek. Két évet szolgált a háborúban, egy évig volt a fronton. Neje: Herczeg Erzsébet.

Sej Dezső sütőmester. Szül. 1901-ben. Felszab. 1916-ban. A háborúban 1918-ban szolgált, utána pedig 1920-ig a Nemzeti hadseregben. 1925-ben nőül vette Szaradits Teréziát, akkor önálló üzemet is alapított.

Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek, a Kath. Legényegyletnek. Az 1928. évi faluszövetségi kiállításon ezüstéremmel lett kitüntetve.

Singer Miksa asztalosm. Szül. 1889-ben és 1905-ben lett segéd. A háború kitörésétől az összeomlásig frontszolgálatot teljesített és megsebesült. 1918-ban önálló mester lett. Tagja az Ipartestületnek, a Temetkezési Egyletnek. Neje : Singer Julia.

Sipőcz Gyula tetőfedőm. Szül. 1882-ben és Kapuváron szabadult fel 1900-ban. 1907-ben átvette az atyja által 1876-ban alapított üzem vezetését s azóta önálló. Tagja az Ipartestületnek, ahol előljáró, a Polg. Olvasókörnek, a Dalárdának, a Turul asztaltársaságnak és alapítótagja a Kath. Legényegyletnek. Neje : Polcza Mária.

Stauber Samu úri- és nőicipész. Csornán szül. 1895-ben. Budapesten tanult és segéd lett 1910-ben. A háború alatt 1915-ben vonult be, orosz fogságba esett s onnan 1919-ben szabadult. A háború után átvette anyjának, özv. Stauber Lipótnénak az üzletét, azt önállóan vezeti. Neje : Mángyik Anna.

Steiner Lajos mészáros- és hentesm. 1889-ben Kapuváron szül. és 1909-ben Sopronban lett segéd. Atyjától 1920-ban vette át mai üzletét, melyet az 1884-ben alapított. A háborúban 1914-től 1917-ig szolgált és 22 havi frontszolgálat után mint rokkant szerelt le a kisezüst v. éremmel. Neje : Lukácsi Erzsébet.

Strobl Károly sütőm. Szül. Császárfalván 1884-ben Bécsben tanulta mesterségét és 1903-ban lett segéd. A háború elejétől végéig szolgált. Utána 1924-ben lett önálló mester. Speciális rábaközi tojásperec-készítményeit az ország nagyobb városaiba szállítja. A kapuvári 1928. évi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Neje : Jani Lujza.

Szalai Péter kőművesm. Kapuváron 1876-ban született és 1884-ben szabadult fel. Önálló üzemét 1905-ben alapította. Saját háza van. Tagja az Ipartestületnek, a háborúban 1914—18-ig szolgált s ebből 3 évig hadifogságban volt. Neje : Dezamits Rozália.

Szakács Gábor kép. kőművesm. Szül. Kapuváron 1887-ben és ugyanott szabadult fel 1903-ban, majd 1917—1919-ig a budapesti építő felső ipariskolát végezte s utána önálló mester lett. 11 havi frontszolgálatában megsebesült. Tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak. Neje : Horváth Juliánna.

Szaradits István okl. kőművesm. Szül. 1875-ben és 1894-ben lett segéd. Sopronban 1913-ban képesítő oklevelet nyert, de már 1905 óta önálló volt. Átvette atyja üzemét, melyet az 1884-ben alapított. Része volt a Gy.—S.—E. vasútépítésnél és a kapuvári fürdőt építette. Ipartestületi számvizsg.-biz. tag. Iskolaszéki elnök, a tanoncvizsg. biz. elnöke. 19 havi frontszolgálatban megsebesült s megkapta a bronz v. érmet. Neje : Németh Katalin.

Szücs Endre csizmadiam. Kapuváron szül. 1901-ben és 1921-ben szabadult fel. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Megrendelésre dolgozik, résztvett közszállításokban is. Tagja az Ipartestületnek. Neje : Dukai Rozália.

Szücs Gábor asztalosm. Kapuváron 1878-ban szül. és 1898-ban segéd lett. 1900-ban Kapuváron önálló műhelyt nyitott. Temetkezési vállalata is van. Imre fia már önálló, Kálmán pedig 10 éve dolgozik atyja műhelyében. Neje : Cseresznyák Gizella.

Szücs Géza díszítő- és kárpitosm. Kapuváron 1894-ben szül., Sopronban 1912-ben szabadult fel. Önálló mester lett 1921-ben. A háború elején vonult be, olasz fogságban töltött 51 hónapot, 1919-ben került haza. Előljárósági tagja az Ipartestületnek, tagja az Iparoskörnek, a Polg. Olvasókörnek, világi alelnöke a Kath. Legényegyletnek, pénztárosa a Turul asztaltársaságnak és tagja a Szépítő Egyletnek. Neje : Madarász Janka.

Szücs Imre asztalosm. Szücs Gábor fia, szül. 1902-ben. Atyja üzemében tanult, 1917-ben szabadult és 1925 óta önálló mester. Üzemében különböző gépek és egy $5^1/_2$ HP motor dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és az Iparoskör választmányának. Neje : Tóth Margit.

Szücs Mihály csizmadiam. 1896-ban született, 1914-ben szabadult fel. Önálló lett 1919-ben. Tagja az Ipartestületnek és az Iparoskörnek. A háborúban 1915—1918-ig szolgált s mint 50%-os rokkant került haza. Neje : Gurab Anna.

Tobler János asztalosm. 1886-ban Fertőrákoson szül. és 1904-ben Fertőszentmiklóson lett segéd. A háborúban 1915-től kezdve vett részt és ötévi szibériai fogságból 1921-ben került haza. Otthon 1922-ben önálló lett, megnősült. Neje : Szücs Ilona. Tagja az Ipartestületnek, a Tanoncvizsg. bizottságnak és az Iparoskör választmányának. A kapuvári 1928. évi kiállításon szakmunkáiért ezüstéremmel tüntették ki.

Tonko István asztalosm.

Tóth János épület- és géplakatosm.

Tóth Lipót kas-, kosár-, és fonottbútorkészítőm. Kapuváron 1895-ben született és 1910-ben szabadult fel. 1910-ben lett önálló. A Faluszövetség 1928-ban aranyéremmel és oklevéllel tüntette ki. Tagja az Ipartestületnek, a Polg. Olvasókörnek, a Dalosegyletnek, a Kath. Legényegyletnek. Szolgált a háborúban 1916—1918-ig, megkapta a bronzérmet és a K. cs.-keresztet. Neje : Kucsera Erzsébet.

Özv. Ujváry Sándorné nőiszabóm. 1890

óta a néhai férje által alapított nőiszabóüzemet önállóan vezeti. Saját háza van és tagja az Ipartestületnek.

Varga József cserép- és palafedővállalkozó. 1898-ban Gartán szül. és 1913-ban szabadult fel. Önálló üzemet 1920-ban alapított. Tagja az Ipartestületnek, a Kath. Legényegyletnek. A háborúban 38 hónapot szolgált. Kitüntetései: kisezüst, kétszer a bronz érem és K. cs.-k. Neje: Horváth Borbála.

Varga Pál bádogosm.

Varga Péter úri- és nőicipészm. Szül. 1899-ben és 1917-ben szabadult fel. Azonnal a harctérre került és olasz fogságba esett. Hazaérkezése után 1922-ben önálló üzletet nyitott. Tagja az Ipartestületnek, a Polg. Olvasókörnek, az Iparoskörnek, a Dalárdának, a Kath. Legényegyletnek. Neje: Lukácsi Anna.

KARAKÓSZÖRCSÖK

Ambrus József kovácsmester. Iparában 1896 óta működik, 1892-ben önállósította magát, 1924 óta tagja az Ipartestületnek.

Illés Antal kőművesmester.

Illés József kőművesmester. Szakmája fejlesztésén 38 éve működik. 1908-ban lett önálló mester. 1 segédet foglalkoztat. 3 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 42 hónapig volt a fronton.

Németh Gyula cipészmester. Celldömölkön, Nagykanizsán, Szombathelyen szerzett gyakorlat után 1922-ben önállósította magát. 1924 óta ipartestületi tag. A világháború hadszinterén 12 hónapig küzdött.

KECSKÉD

Balázsik Károly kádármester. Üzemét anyai nagyapja, Kamszler György alapította 1842-ben. Saját házában 1923 óta önálló mester. A szakmában 1915 óta dolgozik. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Édesapja, id. B. Károly, az olasz fronton hősi halált halt.

Berchold Nándor sütőmester.

Bernhard Ferenc cipészmester.

Jakabi György ácsmester. 1904 óta működik az iparfejlesztés terén. 1920 óta önálló mester és azóta vezeti jelenlegi üzemét. Az Ipartestület tagja. 1914-ben bevonult katonának és az orosz harctéren fogságba esett, ahol 42 hónapig szenvedett.

Jakobi Mihály hentes és korcsmáros.

Kailbach József épület- és bútorasztalosmester. Üzeme saját házában van és önállóan vezeti 1919 óta. Mint segéd dolgozott 25 éven át. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgálta a háborút. Vasérdemkereszt kitüntetése van.

Kohl István férfi- és nőicipészmester. Csak mértékszerinti rendelésre dolgozik. 1913 óta működik a szakmában és 1928 óta van önálló üzeme. Az Ipartestület tagja. 1 segédet foglalkoztat. 1917-ben bevonult és kétszer sebesült.

Pálfy József molnármester.

Zethisel Mihály ácsmester.

Zsolnai Ignác cipészmester.

KERTA

Borbély József bognármester. Pápán, Celldömölkön, Budapesten való segédeskedés után 1924-ben önállósította magát. 1924 óta tagja az Ipartestületnek, 1 segédet foglalkoztat. 12 hónapig volt a fronton, megsebesült, kis ezüst v. érme van.

Marton Sándor korcsmáros és fűszeres. Előzőleg 12 évig csendőr volt, 1905 óta vendéglős. Alkalmilag tart személyzetet. Résztvett a világháborúban.

Nagy József szabómester. Segédi idejét Apácatornán, Devecseren, Pozsonyban töltötte. 1926-ban lett önálló és ipartestületi tag. A világháború frontján 24 hónapig harcolt. K. cs.-k. kitüntetése van.

Varga Jenő kovácsmester. A már mintegy 50 éves községi üzemet 1923 óta folytatja. 1 segédet foglalkoztat. 1924 óta ipartestületi tag. Mint gyógykovács, elismerő oklevelet nyert. 18 hónapig volt a fronton. Kis ezüst, bronz v. é., K. cs.-k., koronás érdemkereszt és seb. érem kitüntetést kapott.

Vér Gábor cipészmester. Szakmáját 1873 óta űzi, 1892 óta mint önálló mester. Az Ipartestület megbizottja. Magyarország sok városában szerzett gyakorlatot.

KESZTHELY

Ezen Ipartestület 1885-ben alakult. Tagjainak száma 532. Az alkalmazott segédek száma 112, a tanoncok száma 217. Az ipartestület elnöke Meizler Károly hentes- és mészárosmester, jegyzője pedig Sifkovics István. A tagok közül asztalos 40, ács 14, aranyhímző 1, bádogos 7, bognár 11, borbély 19, cementárúgyártó 2, cipész 100, cukorkakészítő 1, cukrász 3, cserép- és palafedő 8, csizmadia 22, drogeria 1, faesztergályos 2, fazekas 2, épitőmester 2, fehérneműtisztító 1, fényképész 4, fésűs 1, fogműves 2, hajóács 1, hentes és mészáros 24, kalapos 1, kádár 6, kályhás 1, kárpitos 4, kávés 1, kefekötő 1, kertész 1, kelmefestő 1, kéményseprő 2, késes 2, kocsigyártó 1, kosárfonó 1, kovács 15, kőfaragó 4, könyvkötő és nyomdász 5, köteles 2, kőműves 34, lakatos 18, mézeskalácsos 2, molnár 4, műszerész 2, női fodrász

3, női szabó 24, női kalapos 6, órás 7, puskaműves 1, rézműves 2, sörös 1, sütő 11, férfiszabó 51, szíjgyártó 3, székes 3, szikvízgyártó 1, szitás 1, szobafestő 9, szűcs 2, takács 1, üveges 3, vegytisztító 3, villanyszerelő 3, vendéglős 24.

Ádám Jenő órás- és ékszerész, Kossuth Lajos-utca.

Balogh József kovácsmester, Rákóczi-tér.

Bányai Imre kádármester, Soproni-u. 28. Szül. 1860., felszab. 1877. Segédként Pécs, Szekszárd, Kőszeg, Győr, Pápa és Budapesten dolgozott. 1890-től űzi önállóan iparát. 1893-ban volt esküvője Gölley Katalinnal.

Berke György okl. ácsmester. 1896-ban született, 1912-ben szabadult, 1922-ben nyert képesítést, azóta önálló. Nevezetes munkái: a Karmelita rendház, a balatonedelicsi szénkéneg-gyár, Máv. oszt. mérnökség, stb. Ipt. és Ip. Olv. Kör vál. tag. Résztvett a háborúban.

Berkes József asztalosmester, Kisfaludy-utca.

Beznicza Ferenc kalaposmester.

Bobay György kárpitosmester.

Bocskai József vendéglős, Kossuth Lajos-utca 50. Bocskán 1871-ben szül., Nagykanizsán 1889-ben szab., 1909-től a balatonszentgyörgyi resti tulajdonosa volt 1911-ig, mikor is átvette mai üzletét, melyet nagy áldozattal átépíttetett, színház- és díszteremmel bővített. A vend. szakcsoport elnöke, városi képv., adófelszólamlási biz. tag, stb.

Borbély Zsigmond szabómester.

Bőröcz Antal cipészmester. Gyenesdiáson 1894-ben szül., 1912-ben szab., mint segéd Győr, Nagykanizsa és Keszthelyen dolgozott. A háborúban olasz fogságba került. Neje: Limusz Ilonka, gyermekei Teréz és József.

Böröcz Lajos okl. ácsmester. Szül. 1892-ben. Képesítést 1928-ban nyert, ugyanakkor önállósította magát. 2 és fél évig volt a fronton, kétszer sebesült. Neje: Scheffer Teréz. Esküvőjük 1922-ben volt.

Csik Károly szabómester.

Csillag Flórián asztalosmester, temetkezési vállalkozó, Vaszary Kolos-u. 10. Szül. 1873-ban, felszab. 1892-ben. Segédként Pozsony, Tapolca, Grác és Budapesten dolgozott. 1898 óta önálló. Hg. Festetics uradalmának állandó szállítója. Ő készítette a gimnázium berendezését is. Neje: Horváth Gizella, 9 gyermekük van.

Csonka Lajos fodrászmester, Kossuth Lajos-u. 38. Budapest, Bécs és Fiumében töltött gyakorlóévek után 1913-ban önállósította magát. Ipt. előlj. tag, tanoncvizsg. biz. tag, Ip. Kör vál. tag, stb. 14 hónapot töltött a román és olasz frontokon. Neje: Kardos Erzsébet.

Csönge János okl. ácsmester, Csáktornyai-utca 37. 1896-ban szül., 1912-ben szab. 1929-ben nyert képesítő oklevelet és ugyanakkor önállósította magát. A háború alatt a haditengerészetnél telj. szolg. Kit.: K. cs.-k. 1919-ban volt esküvője Bognár Annával, fiaik Ferenc és István.

Csörgey László asztalosmester, Hajdu-u. 37. Sármelléken 1890-ben szül., Keszthelyen 1898-ban szab., Nagykanizsa és Keszthelyen gyarapította szaktudását. 1910-ben alapította üzemét, mely géperőre van berendezve. Műbútor- és épületmunkái az egész városban ismertek. Neje: Töttő Vilma.

Cziklin József lakatosmester, Vaszary K.-u. 20. Községi és Ipartestületi előlj., Szakoszt. elnök. Keszthelyen 1870-ben szül., 1887-ben szabadult és 1897-ben önállósította magát. Munkái közül megemlítjük a helyi járásbíróság, Akadémiai konviktus, Szabolcs-féle ház, Iker- és Oroszlánház stb. épület munkáit. Résztvett a háborúban. Neje: Horváth Anna.

Damina József cipészmester, Kossuth-u. 41. Vállalata 1911-ben alapíttatott, 1912 óta van saját vezetésében. A mester- és tanoncvizsg. biz. tagja. Orosz fogságban volt. Neje Ribárics Mária, fia József.

Deák Zsigmond cipészmester, Rákóczi-u.

Dergovich Dezső cipőfelsőrészkészítő, Vaszary-u. 6. Keszthelyen 1897-ben szül., 1921-ben szabadult, 1925-ben önállósította magát. Katona 1915—1921-ig volt. A Nemzeti hadseregben is szolgált. 1924-ben vette nőül Kiss Juliát.

Dongó Lajos szobafestőmester.

Dragonics István rézműves.

Durzsa Sándor kosárfonómester. Szül. 1873-ban, szabadult 1890-ben. Budapest, Esztergom és Grácban gyarapította tudását, míg 1913-ban átvette atyja 1870-ben alapított vállalatát. Több elismerő- és dícsérő oklevél tulajdonosa. Az Iparos Kör alelnöke, a Tanoncvizsg. biz. elnöke, a Kath. Legényegylet v. elnöke, stb. A háborúban br. v. é. és K. cs.-k.-tel tüntetett ki.

Durzsa Sándor

Egyházy Imre cipészmester, Kossuth L.-utca 47., 65. Az Ipartestület és Iparos Kör

előlj. tag, Tanonvizsg. biz. tag. Szaktudását a főváros és az ország nagyobb városaiban nyerte. 1913-ban megnősült, neje Kovács Karolin, 1914-ben alapította műhelyét, 1915-ben a háborúba ment, honnan 1918-ban került haza.

Eisenkorb József sütőmester. 1909-ben alapította műhelyét, melyben egy segédet és egy tanoncot alkalmaz. A vegyesdandár állandó szállítója. 10 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett, hol két évig volt. Neje: Nádas Karolin, gyermekei Erzsébet és József.

Fábián József szabómester, Andrássy-tér 6.

Gadacsi Lajos cserépfedőmester, Ujváros.

Gelencsér Ferenc szabómester, Hajdu-u. 25. 1907 óta önálló. Ipartestület és Iparos Kör előlj. tag. 1907-ben volt esküvője Persovics Gizellával.

Geresdorfer Géza cukrászmester. A szakmát Komáromban tanulta, 1904-ben Komáromban alapított üzletet, melyet 1919-ben helyezett át Szabadkára, majd onnan menekülve, 1926-ban Keszthelyen folytatta. 4 évig orosz fogságban volt. Neje Dancs Juliánna.

Geresdorfer Lipót műszerész. Szül. 1904-ben, felszabadult 1918-ban. Szabadka, Nagybecskerek, Belgrád és Ujvidék voltak segédéveinek állomáshelyei. 1927-ben alapította speciális mechanikai (rádió) szaküzletét és nagy javító-műhelyét. Neje Hocz Erzsébet.

Gerics Lajos vegytisztító és kelmefestő. Kossuth L.-u.

Góry Ferenc sütőmester, Modern géperőre berendezett pékségét 1903-ban alapította. Szül. 1878-ban Zalaváron, felszab. 1894-ben Sümegen. Tanoncvizsg. biz. tag, a Sütő szakosztály elnöke, v. Ipt. előlj.

Grósz Imre cipészmester.

Gulyás János cipőfelsőrészkészítő, Kossuth L.-u. 33. Szül. Keszthelyen 1890-ben, felszabadult 1906-ban. 1914-ben önállósította magát és röviddel utána a harctérre ment. 1918-ban szerelt le. Kit.: k. ez. és n. ez. v. é., vasker. és K. cs.-k.

Halász Ferenc okl. ácsmester, Csáktornyai-u. 17. Keszthelyen 1889-ben szül., 1905-ben szabadult és 1919-ben önállósította magát. 1928-ban nyert kép. okl. Ő építette a hévizi fürdő emeletes házát és számos magánépületet. Az ipartestületi életben tevékeny részt vesz. Résztvett a háborúban. Neje Rigóvárja Margit.

Harasztovics István asztalosmester, Vasvári K.-u. 12. 1854-ben szül., mint segéd Wien, Pécs, Szombathely és Szigetvár mestereinél dolgozott. 1881-ben alapította vállalatát. Számos emeletes lakóház szakmábavágó munkáit készítette. A Tűzoltóegylet alapítója, volt főparancsnoka; most tb. főparancsnoka v. Ipartestületi előlj. tag, Iparos Kör alapító tag és pénztárnok, volt közgyám és helyettes bíró. Neje Előry Lujza. Leánya Borbák férj. Wagner Richárd

Harasztovics István

főpostamesterné, a másik Lujza D. Vitéz Kuthy Lajos leánya.

Hardy József fodrászmester, Kisfaludy-utca 6. Terem Hajdu-u. 45. Helyben 1898-ban szül., 1914-ben szabadult, 1916—18-ig a harctéren volt, hol egyszer sebesült. Kit. k. ez., br. v. é. K. cs.-k. 1922-ben alapította vállalatát. Neje Kováts Irén.

Háli József cipészmester, Deák F.-u. 13.

Hegedüs László nőiszabómester.

Hejdecker Gizella nőikalapszalon.

Hermann Árpád asztalosmester, Rákóczi-u. 2. Keszthelyen szül., u. i. szabadult. Budapest, Szeged, Pécs és Keszthelyen gyarapította szaktudását. Cca 40 éve önálló mester. Irodaberendezéseket és műbútorokat készít. Neje Szabó Ilona, gyermekei: Róbert és Irén.

Horváth István lakatosmester.

Horváth Lajos vendéglős, Rákóczi-tér 1. A Vendéglős Szakcsoport pénztárosa. A Tanoncvizsg. biz. tagja. Szül. 1859-ben, felszabadult 1875-ben. 1881-től vezeti nővérének, Stampfel Pálnénak vendéglőjét, melyben az Iparos Kör helyisége van.

Huppán Kálmán asztalosmester, Unterberger-u. 3. Szül. 1884-ben, felszabadult

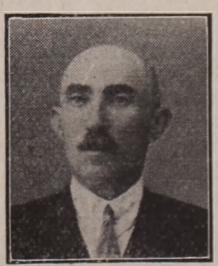

Huppán Kálmán

1901-ben. 1913-tól vezeti önállóan édesatyja 1870-ben alapított vállalatát.

Kalányos József fodrászmester, Tapolczai-u. 15. Vaszary K.-u. 22. Szül. 1891-ben, felszabadult 1907-ben. 1913-tól önálló. 1915—18-ig volt katona, 2 évi orosz

fogságban volt. Neje Baksa Mária, 4 gyermeke van.

Kálmán Antal szabómester, Kossuth L.-u. 47. Szül. 1885-ben, felszabadult 1899-ben. Wien, Győr, Keszthely, Budapest és Nagykanizsa elsőrendű műhelyeiben dolgozott mint segéd. 1908-ban alapította műhelyét, melyben polgári- és egyenruha-szabászattal foglalkozik. Tudását 1922-ben elismerő oklevéllel honorálták. Ipt. előlj. tag, Ipt. vigalmi biz. elnök, volt háznagy. 25 éve működő tagja a dalárdának.

Ifj. Károlyi Gusztáv asztalosmester, Unterberger F.-u. 19. Kaposváron 1902-ben szül., 18 éves korában szab., 23 éves korában vette át édesatyja 1907-ben alapított műhelyét. Épület- és műbútorasztalossággal foglalkozik. A dalárda működő tagja.

Károlyi István csizmadiamester, Fehér György-u. 14. Műhelye 1874 óta áll fenn. 1900 óta van saját vezetésében. Működése alatt 20 tanoncot szabadított. Több dícsérő oklevél tulajdonosa. Ipt. előlj. tag, tanoncvizsg. biz. elnök, városi képv., stb. Végig küzdötte a háborút. Neje Rátz Mária.

Károlyi István

vitéz Kenessey Sándor

Katkics József cipészmester, Helikon-u. 7.

Vitéz Kenessey Sándor építési váll., okl. kőművesmester, Rákóczi-u. 15—18. Építőipariskolát végzett Budapesten. 1926-ban alapította vállalatát. Nevezetesebb munkái a gazdasági akad. ráépítés és tető emelése, az ev. templom építése, családi és lakóházak stb. 28 hónapot töltött a fronton. Kit.: nagy és kis. ez. és br. v. é., K. cs.-k és seb. é. 1925-ben avattatott vitézzé. Neje Fekete Mária.

Kereszturi Kálmán lakatosm., Vaszary Kolos-u.

Kertész József kőfaragómester, Vaszary Kolos-u. 22. Szül. 1893., felszab. 1912. Műtermében sírkőfaragás, szobrászat, épületdíszítési munkákat végez. Művészi tudását dícséri a keszthelyi szolgabíróság attikai kiképzése, herceg Festetics-mauzoleum, Ipt. hősi emléktábla, stb. Részt vett a háborúban.

Kinics József villanyszerelőmester.

Kiss Ferenc asztalosmester, Soproni-u. 20—21. Szül. 1890., 16 éves korában szab., 1921 óta önálló mester. Épület- és műbútorasztalossággal foglalkozik. A háborúban ez. é. k.-tel tüntettetett ki. Neje Süle Anna.

Kiss Gyula asztalosmester, Kaszap Pál-u. 19. 1889-ben Nyirádon szül., 1907-ben Keszthelyen szab. és 1923-ban alapította üzemét. Épület- és bútormunkákkal foglalkozik. 18 hónapig küzdött a fronton. 2 gyermeke van.

Kiss Kálmán csizmadiamester, Hajdu-u.

Knődl Ferenc sütőmester, Gelencsér-u. 5., fiók Rákóczi-tér 3. Szaktudását Wien, München, Bozen, Salzburg és Keszthelyen szerezte. 1905-ben alapította pékségét, melyben feladógéppel dolgozik. 4 évig volt a fronton. Neje Taschler Auguszta. Leányai Mária, Auguszta és Ella.

Kocsis János cipészmester, Lehel-u. 25.

Koltay Ádám szabómester, Kassa-u. 28.

Kovács Gyula kocsigyártómester, Vásártér.

Kovács Mór kávéháztul.

Kreisz Ignác nőiszabómester, Iskola-u. 6.

Kutay János cserépfedőmester, Légrádi-utca 1. Szül.: 1884, felszabadult 1912 és 1922 óta önálló mester. Végig küzdötte a háborút. 1914-ben nőül vette Bucsek Klárát.

Kutasi Imre kőfaragó- és szobrászmester. Kossuth L.-u. 60. Született 1874-ben Keszthelyen, felszabadult 1891-ben. Hazánkban és külföldön nyerte képesítését. 1899-ben alapította vállalatát. Művészi emlékművek, sírkövek és épületdíszek faragását készíti. Díszoklevéllel kitüntetve. Volt Ipartestület és Iparos Kör elnöke, városi képv., K. Bank rt. ig. tag stb. Résztvett a háborúban.

Laáb József mészáros- és hentesmester.

Laky József asztalosmester, Hajdu-u. 9. Helyi születésű (1893.). Budapest, Kispest és Keszthelyen gyarapította szaktudását. 1920 óta önálló. A hévizi Park-szálló épületmunkái és üzleti berendezések készítése fűződik nevéhez. Gépekkel dolgozik. Bronz ipari éremmel tűntették ki. Iparos Kör vál. tag. 40 havi frontszolgálata van.

Lang József, az Iparos Kör elnöke, kamarai póttag Ipartestületi alelnök, közs. képviselő. Lelkes harcosa az iparosérdekeknek. Szül.: Keszthely, 1875, felszab.: 1893-ben. Budapest, Szombathely és Münchenben töltötte segédéveit. 1902-ben alapította szobafestő és mázoló vállalatát, mely templomok, kastélyok, paloták és középületek festését oldotta meg nagy hozzáértéssel. Résztvett a háborúban. Lakása és műhelye Hajdu-u. 8. alatt van.

Laskay Emil építőmester, Kossuth L.-utca 49.

Laskay Ferenc szobafestőmester, Pethő-u.

László Ferenc cipészmester, Pethő-u. 1.

László József fodrászmester, Hajdu-u. 41.

Lőwy L. Pál órás- és ékszerész.

Mayer Testvérek gépgyárosok, Rákóczi-tér 20. Telefon 82. 1903-ban közösen alapították vállalatukat, kisebb gazdasági gépek gyártása, gép- és autójavítások, malom-

munkák, malomhenger rovátkolás képezik munkakörüket. Az Áll. Gazd. Akadémia, a város és a környék nagy uradalmainak állandó szállítói. A Hoffherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth gyár vezérképviselete. 1906., 1922. és 1927-ben részesültek kitüntetésben. A város közéletében vezető szerepet visznek.

Mautner József bádogos- és vízvezeték-szerelőmester. Szül.: 1884-ben, felszab.: 1901-ben, önálló 1908-ban lett. 20 éves munkássága eredménye a 33 templom és számos épületdíszmunka, mely mind mű-

Mautner József

helyéből került ki. Ipartestületi előlj., Iparos Kör vál. és tanoncvizsgáztató biz. tag. Több elismerőlevél és az 1908-ki kézműipari tárlaton ezüstérem kitüntetést nyert. Részt vett a háborúban. Neje Süss Gizella.

Mátés Károly cipészmester, Soproni-u. 29.

Meiszterics János cipészmester, Király-utca 16. Szül.: 1888, felszab.: 1907-ben. Mint segéd kitüntetésben részesült. 1924-ben önállósította magát. Orosz fogságban volt. Neje: Najda Teréz.

Meizler Károly hentes-és mészárosmester. Lakás: Fehér György-u. 4. sz., üzlet:

Meizler Károly

Kossuth L.-u. 19. Szül.: 1866-ban, felszab.: 1879-ben Keszthelyen. Vállalatát atyja, M. János 1857-ben alapította. 1893 óta van saját vezetésében. Az 1928-as kirakatversenyen dícsérő oklevelet nyert. Az Ipartestület elnöke, a Szakosztály elnöke, a Zalam. Iparos Szövetség alelnöke, az Iposz vál. tagja, Ipar Kamarai kültag, városi képv., Kölcs. Öns. Szöv. alelnök, Ip. Gazd. Hit. Szöv. felügy. biz. tag stb. Neje: Stampfel Ilona. Ferenc fiát a szakmára nevelte.

Menyhért Ferenc fazekasmester, Papp-u. 8. Géperőre berendezett cserépnyomó üzemét bronzéremmel tüntették ki. Az Ungvári Agyagipari Szakiskolában mint mester végzett tanulmányokat. 1890-ben alapította műhelyét, ugyanakkor vette nőül Vas Ilonát.

Mittli János puskaművesmester, Vaszary-u. 15. Szül.: 1885., felszab.: 1900-ban. Insbruck, Berlin és Wienben tökéletesítette szaktudását. Műhelye 1·5 HP. villanymotorral van felszerelve. Ipartestület és Iparos Kör vál. tag. A háborúban mint főfegyvermester vett részt, kit.: nagy, kis ez. és br. v. é., K. cs.-k. és seb. é.

Mojzer Gyula kaptafakészítőmester, Papp-utca 17. Szül.: 1895-ben. 1914-ben szabadult. 1924-ben önállósította magát. Részt vett a háborúban.

Mojzer József cipészmester, Papp-u. 19.

Moravcsek Lénárd kárpitosmester, Bakács-u. 4. 20 évig dolgozott külföldön, végigjárva egész Európát. 1906-ban önállósította magát. Balaton-menti szállók berendezéseit készítette. Bronzérem kitüntetése van. Orosz fogságban volt. Neje: Kokicán Teréz.

Morocz Ferenc épület- és díszműbádogosmester, Rákóczi-u. 8. Szül.: 1880., felszab.: 1899-ben. Budapesten Technologiai tanfolyamot végzett. 1927-ben önállósította magát. Részt vett a háborúban. 1917-ben volt esküvője Tikk Ilonával.

Nádai Ignác nyomdatulajdonos.

Neiger Imre asztalosmester, Soproni-u. 4. Vállalata saját alapítása 1911-ből. Épület- és bútormunkákat vállal. Volt Ipartestületi előlj., Iparos Kör vál. tag. A harctéren 48 hónapig volt, kit.: kis ez. vit. é. Neje: Perzovits Anna.

Neiger Károly kádármester. 1906 óta önálló. Sajátszerzeményű háza van. 2 tanonccal dolgozik. Szül.: 1867., felszab.: 1884., esküvője 1906-ban volt Sing Terézzel.

Németh Gyula esztergályosmester.

Németh István építőmester, Parka-u. 5. Szül.: 1877-ben Lárin. Építőmesteri vizsgát 1912-ben tett. 1919-ben önállósította magát. Ő építette a zalaszentiváni, zalavári, balatonszentgyörgyi templomokat, a helyi villamostelepet, stb. Résztvett a háborúban. Neje: Kieger Mária, gyermeke: István.

Németh János okl. ácsmester, Csáktornyai-u. 26. Szül.: 1891., felszabadult: 1908-ban. 1920-ban önállósította magát, 1929-ben nyert képesítést. Mint ténylegest érte a háború kitörése, 36 hónapig volt a fronton. Neje: Vincze Ilonka.

Novák Károly és Ferenc cipészmester,

Soproni-u. 18. N. K. szül.: 1882-ben, felszab.: 1911-ben. 1915—18-ig a háborúban volt, 1926-ban önállósította magát. N. F. szül.: 1901., felszab.: 1918-ban. Egy segéd és egy tanonccal dolgoznak.

Oppel Ödön kocsinyerges, autókárpitos és fényezőmester. Szül. Keszthely 1875., felszab. 1891-ben. 13 éves hazai és külföldi vándorútjáról visszatérve, 1904-ben vette át a nagyatyja által 1830-ban alapított vállalatot. Több testület tagja, az ev. gyül. gondnoka. Végigküzdötte a háborút. Neje Kovács Irén.

Ördögh Lajos sütőmester, Tapolcai-u. 21. Szül.: Szegeden 1905-ben, felszab.: 1923-ban és 1926-ban már önálló. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Termékeit autón szállítja. 1926-ban volt esküvője Joo Viktóriával, két gyermekük van.

Pál Nándor fényképész, Széchényi-u. 6. Bécs, Budapest, Székesfehérvár és Szombathely műtermeiben dolgozott mint segéd. 1916-ban önállósította magát. Művészi aquarell- és pastell-képeket készít. Részt vett a háborúban.

Peczkó Gyula asztalosmester, Soproni-u. 6. Szül.: 1877-ben, felszab.: 1896-ban. Vállalatát 1912-ben alapította. Főleg épületmunkákkal foglalkozik. 18 hónapig küzdött a fronton. Esküvője Neiger Ilonával 1909-ben volt.

Pollák Géza épület- és díszműbádogosmester, Georgikon-u. 1. Szül.: 1889-ben, felszab.: 1906-ban. Wienben technológiai tanfolyamot végzett. 1922-ben önállósította magát. 1914—18-ig mint őrm. vett részt a háborúban. Neje: Hoffmann Rózsi.

Pollák László kárpitos- és paplankészítőmester, Hajdu-u. 27. Szül.: 1886-ban, felszab.: 1905-ben. Segédként az ország nagyobb városaiban dolgozott. 1911-ben alapította vállalatát. Végigküzdötte az orosz, szerb és olasz harctereket. Megsebesült. Két kitüntetése van. Neje: Fokovitz Anna, 7 gyermekük van.

Pompor József cipészmester, Rákóczi-tér 18. Szül.: Nemesbükkön 1907-ben, felszab.: Keszthelyen 1923-ban és 1928-ban alapította műhelyét. Üzletköre a város és környékéből adódik.

Prill Gyula szállodás- és vendéglős, Kossuth L.-u. 35, »Hungária« szálloda. Szül.: Gödöllőn 1894-ben, felszab.: 1913-ban. Hévizfürdőn, Budapesten, Gödöllőn és orosz fogságban dolgozott a szakmánál mint alkalmazott. 1927 óta bírja mai üzletét, melyben 11—12 alkalmazottal dolgozik. Neje: Vitler Valéria Borbála.

Protár Ferenc cipészmester, Tapolcai-u. 5. Ipartestület és Iparos Kör vál. tag, tanoncvizsgáztató biz. tag stb. Szül.: 1890-ben, felszab.: 1907-ben, önálló 1913-ban lett. 4 alkalmazottal dolgozik. 25%-os hadirokkant. Neje: Simon Margit, 2 gyermekük van.

Prill Gyula

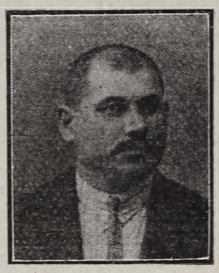

Protár Ferenc

Pusztay Péter cipészmester. Iparát 1902 óta űzi önállóan. Műhelye Rákóczi-tér 19 alatt van. Szül.: 1877-ben, felszab.: 1897-ben. Bécsben és Budapesten gyakorolta iparát A Falszövetség 1925-ben elism. oklevéllel tüntette ki. Ipartestületi előljáró, tanoncvizsgáztató biz. tag, Iparos Kör háznagya stb. Neje: Kapitány Mária.

Rácz József cipészmester, Kossuth L.-u. 31. Szül.: 1885-ben, felszab.: 1901-ben, önálló 1914-ben lett. 1914—1916-ig a harctéren volt, honnan 50%-os rokkantként jött haza. Folytatta iparát s ma 3 alkalmazottal dolgozik. Ipartestületi előlj. v. Szakosztály elnöke, Iparos Kör vál. tag, mestervizsgáztató biz. tag, stb. Esküvője 1917-ben volt, 2 gyermeke van.

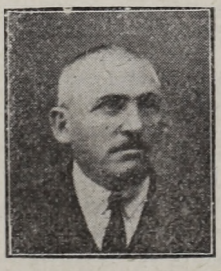

Pusztay Péter

Rácz József

Rácz József lakatosmester.

Ifj. Regensperger Ferenc

Ifj. Regensperger Ferenc kékfestőgyár, Rákóczi-u. 48. Tel.: 67. R. Ferenc 1862-ben alapította az üzemet. 1901-ben a modern

kornak megfelelően bővíttetett a gyár. 1925 óta van R. István és Sándor vezetése alatt. 5 arany és ezüst kiállítási éremmel ismerték el munkáik értékét.

Regensperger Fiai hengermalom, Rákóczi-u. 40. Tel.: 67. R. Ferenc 1915-ben alapította a vállalatot. 1923 óta vezeti ifj. R. Ferenc, aki a teljesítőképesség fokozására megnagyobbította az üzemet, mely ma 36 HP. vill. motorral működik.

Regensperger László géptégla- és zsindelygyár, Hévizi-út. Tel. 67. A cég R. Ferenc alapítása 1896-ban. 1912-ben géperejűvé fejlesztetett az üzem. Alkalmazottak száma 30. 1925 óta van mai tulajdonosa birtokában.

Reichert János sütőmester, Vaszary K.-utca 26.

Rezes Lajos cipészmester. Szül.: 1893-ban, felszab.: 1910-ben, önálló 1920-ban lett. Megrendelésre készít fínom női- és férficipőket. Részt vett a háborúban. Bev.: 1912-ben, lesz.: 1918-ban. Rang: őrm., kit.: nagy és kisez. br. v. é., K. cs.-k. és seb. é. Neje: Dobos Irén.

Ritoper István asztalosmester, Kassa-u. 2. Szül.: 1872-ben, felszab.: 1890-ben, 1898 óta önálló. Épület- és bútormunkákat készít géperejű üzemében, 1919—27-ig elnöke volt az Ipartestület és az Iparos Körnek, a Kath. Legényegylet vál. tagja, városi képv. 32 hónapig volt az orosz és olasz frontokon, kit.: kisez. v. é., kor. vas ker., és K. cs.-k. Neje: Vig Mária, 5 gyermeke van.

Rohács Mihály cipészmester. Szül.: 1887-ben Budapesten, felszab. 1905-ben, mint segéd a Lichtmann-gyárban is dolgozott, 1923-ban önállósította magát. 44 hónapig küzdött a harctereken, kit.: kisez., br. v. é. és K. cs.-k. Neje: Dormán Franciska.

Saller Ferenc cipőszalón, Kisfaludy-u. 10., Kossuth L.-u. 34. Szül.: 1883-ban, felszab.: 1900-ban. Tordán 1909-ben és Keszthelyen 1922-ben nyitott üzletet. A tisztikar és a vidéki és helyi intelligenciának dolgozik. Közkedveltséget a budapesti és kolozsvári technológiai tanfolyamokon szerzett szaktudásának köszönheti. 35%-os hadirokkant.

Sándor Endre szabómester, Kossuth L.-utca 10.

Scheiber József és Fiai sütők, Hajdu-u. 20. Üzemük 1866-ban alapíttatott és nagyapáról unokára szállt, ki 1914 óta vezeti a pékséget.

Schön Jakab mészáros- és hentesmester, Soproni-u. 3. Szül.: 1888-ban Szépen, felszab.: 1904-ben Mohácson. 1928-ban vette át a már 32 éve jó hírnévnek örvendő széket. 8 hónapig orosz fogságban volt, kit.: kisez. és br. v. é., K. cs.-k.

Schreiner István csizmadiamester, Rákóczi-tér.

Schreiner János cipészmester, Hajdu-u. 32. Szül.: 1887-ben, felszab.: 1906-ban. Saját erejéből önállósította magát 1909-ben, készít rendelés- és raktárra úri és női cipőket. A cipészszakosztály elnöke, az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Kör pénztárosa, mely tisztségeit szeretettel és lelkesedéssel tölti be. Részt vett a háborúban. Neje: Tégla Mária.

Sényi Matild női kalapszalón, Gr. Apponyi-u. 1. Ipari tudását Keszthely, Csák-

Sényi Matild

tornya és Arad mestereinek köszöni. 1923-ban alapította szalónját, mely találkozóhelye a város előkelő hölgyközönségének.

Simon László fodrászmester, lak.: Lajos-utca 41, fodr. terem: Kossuth L.-u. 24. Szül.: 1890-ben, felszab.: 1906-ban, Budapest és Bécs elsőrendű üzleteiben dolgozott mint segéd. 1920-ban önállósította magát Hévízfürdőn, ahol most fiókja van és 1924-ben alapította főüzletét városunkban. 44 hó fr. sz., kit.: K. cs.-k.

Simon Márton mészárosmester, Liget-u.

Somogyi Jenő fodrászmester, Kossuth L.-u. 5. Szül.: 1891-ben, felszab.: 1907-ben. 1914—18-ig a harctéren van, hol 3-szor sebesül meg. 1918-ban veszi vezetésbe az üzletet s rövid idő alatt fejleszti mai nívójára, mely a legkényesebb ízlést is kielégíti.

Soothy János fodrászmester, Rákóczi-tér 19. Szül.: 1889-ben, felszab.: 1906-ban. Győr, Pozsony, Szombathely, Fiume, Abbázia és Budapesten gyarapította tudását. 1913-ban alapította meg üzletét. Volt Sport Club elnök és vigalmi biz. elnök. Résztvett a háborúban.

Spechl Lipót műszerész, Wien, Bremen, Berlin, Budapest és Pécs nagyobb gyáraiban töltött közel 10 évet. 1919-ben alapította mechanikai és autópneujavító üzemét, mely géperőre van berendezve. Háború alatt a haditengerészetnél teljesített szolgálatot.

Spitz József okl. kőm. építési váll., Kossuth L.-u. 21. Szül.: Esztergomban 1884-ben, felszab.: 1901-ben, képesítő oklevelet 1914-ben nyert, ugyanakkor önállósította magát. Munkái: (Várpalota) bányakolónia (Balatonalmádi), 900 személyes mozgó-

színház és villák, (Keszthely) mozgószínház stb. Részt vett a háborúban.

Stefanics Jenő

Stefanics Jenő fodrászmester, Rákóczi-u. 1. Szül.: 1874-ben, felszab.: 1890-ben. 8 évig fejlesztette szaktudását és 1898-tól Budapesten, 1920-tól pedig Keszthelyen van önálló terme. 1896-ban Budapesten a fodrászati gyorsasági versenyen oklevéllel tüntették ki. Részt vett a háborúban. Neje: Vigh Teréz.

Stefanits Kálmán sütőmester, Cserszeg-u. 22. Ipartestületi előlj. tag, Iparos Kör vál. tag, Kath. Legényegylet vál. tag., Nemzetvédelmi Biz. tag stb. 1909 óta önálló. 23 hónapig küzdött a szerb fronton, kétszer sebesült. Neje: Nádas Emma, kislányuk Emmuska.

Steiner Józsefné hölgyfodrász, Kossuth L.-u. 41. 1922-ben nyitotta szalónját, melyben az összes szakmába vágó munkákat modern technikai felkészültséggel végzi. Férje borbizományos, részt vett a háborúban.

Süle István Kossuth L.-u. 32. Szül.: 1899-ben, felszab.: 1916-ban. 1928-ban alapította mai üzemét öccsével, S. Gáborral közösen, aki 1904-ben szül., 1923-ban felszab. A győri kiállításon ezüst, a budapestin bronzéremmel tüntették ki István munkáit.

Svastics Géza okl. mérnök, építőmester.

Szabó Ferenc cipészmester, Hajdu-u. 30. Szül.: 1891-ben, felszab.: 1910-ben, önálló 1916-ban lett. Megrendelésre és raktárra dolgozik 3 segédjével és 1 tanulójával. Vásárokra jár.

Özv. Szabó Ferencné fodrászterem, Kisfaludy-u. 11.

Szabó Menyhért sütőmester, Arany J.-u. 10. Szül.: 1883-ban, felszab.: 1904-ben. Mint segéd, főleg Budapest és Wien mestereinél dolgozott. 1911-ben önállósította magát. Részt vett a háborúban. Neje: Kövér Erzsébet.

Szabó Nándor fodrászmester, Balaton-utca 3.

Szabó Sándor asztalosmester. Üzemét 1923-ban alapította. Nevezetesebb munkái: a városi villanytelep és számos magánépült munkái. 2 évig olasz fogságban volt. Neje: Farkas Ilona, 2 fia van.

Szánti József cipészmester, Kossuth L.-u. 37. Szül.: 1894-ben, felszab.: 1911-ben, önálló 1923-ban lett. Rendelői a város legjobb körei, sőt Budapestre is szállít. 36 havi frontszolgálata van, kit.: br. v. é., vas é. k. és K. cs.-k.

Szekeres János csizmadiamester.

Szentgyörgyi Lajos szabómester, Pethő-u. 2. Szül.: 1882-ben, felszab.: 1899-ben. 9 évig Budapest nagyobb üzemeiben, Kőszeg és Szombathelyen dolgozott. 1907-ben alapitotta üzemét. Háború alatt mint szakmunkás dolgozott. Neje: Gerics Laura, esküvőjük 1907-ben volt. Négy gyermekük van: Kálmán, Juci, Lajos és István.

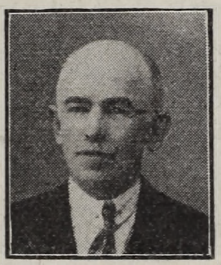

Szentgyörgyi Lajos

Szieber József vendéglős, Balaton-u. 17.

Szijártó János kovácsmester, Papp-u.

Szilágyi György asztalos- és hangszerkészítőmester, Rákóczi-tér 17. Szül.: 1875-ben, felszab.: 1891-ben. Üzemét 1902-ben alapította. 1906-ban díszoklevél, 1922-ben ezüstéremmel tüntették ki. Végigküzdötte a háborút. Neje: Felner Etelka, gyermekei: Béla és Imre.

Szlavicsek János kárpitosmester. Gr. Apponyi-u. 10. Budapesten 1875-ben szül., felszab.: 1892-ben, Keszthelyen 1919-ben önállósította magát. 1915—18-ig volt katona.

Szombath Gyuláné az »Aranka« hölgyfodrászterem tulajdonosa. Budapesten tanulta az ipart. 1927-ben alapította szalónját. 3 alkalmazottal és 1 manikürössel dolgozik.

Szücs István fodrászmester, Nádor-u. 3, 1867-ben alapított üzletét, önállóan 1900 óta vezeti. Zalaegerszegen született, ott is szabadult fel. Az Iparos Kör alapító tagja, volt iparhatósági biztos.

Titz Gábor kovácsmester, Rákóczi-tér.

Torma Boldizsár csizmadiamester, Hajdu-utca.

Tóth Jenő cipészmester, Vaszary K.-u. 1. Szül.: 1892-ben, felszab.: 1908-ban, Budapest, Székesfehérvár, Debrecen és Keszthelyen dolgozott mint segéd. 1914-ben önállósította magát, ugyanakkor vette nőül Vastag Katalint és kiment a harctérre, honnan csak 1918-ban jött haza.

Tóth Károly sütőmester, Magyar-u. 59. Szül.: 1897-ben, felszab.: 1915-ben, 1926-

ban sütőipari vizsgát tett s azóta önálló, 36 hónapig volt a fronton. 1924-ben volt az esküvője Kardos Gizellával, kitől két gyermeke van.

Treffler Ferenc könyvkötőmester Kossuth Lajos-u. 41. Édesatyja 1870-ben alapította az üzemet. 1902-ben vette át s azóta önállóan vezeti. 1922-ben elismerő oklevéllel tüntettetett ki. Ipartestületi előlj. Résztvett a háborúban.

Ujváry József cipészmester, Lehel-u. 12. Szül. : 1899-ben, felszab. : 1923-ban, önálló 1926-ban lett. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1919-ben nőül vette Pauker Annát, leányuk Etel.

Treffler Ferenc

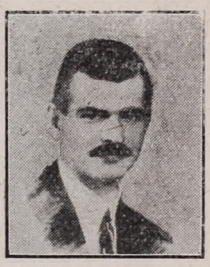

Varga András

Varga András építész, Hancok-u. 17. Szül. : 1900-ban, 1920-ban végezte a budapesti felső építőipariskolát. 1922 óta önálló. Nevéhez fűződik a hévízi Park-szálló és számos villa tervezése és felépítése.

Varga József fodrászmester, Kossuth L.-u. 26. Szül. : Pécsett, 1902-ben, felszab. : 1917-ben. 1928-ban alapította műhelyét, mely villamos maszázs-készülékekkel van felszerelve. A Spárta SC bírája.

Vas Andor köszörűsmester, Kisfaludy-u.

Villin Péter asztalosmester, Széchenyi-u.

Virág László asztalosmester, Tapolczai-u. 1. Szül. : Keszthelyen, 1899-ben, felszab. : 1914-ben és 10 éves gyakorlat után, 1924-ben vette át édesapja 32 éves műhelyét. A hévízi Park-szálloda és még számos szép munka őrzi nevét. Háború alatt a haditengerészetnél teljesített szolgáltatot. Neje : Pető Ilona.

Weischenk József rézművesmester.

Weisz Vilmos kárpitosmester, 1894-ben született, felszab. : 1911-ben. Segéd Budapest, Tapolca és Keszthelyen volt. 1928-ban önállósította magát. Ő készítette a vasúti szálloda teljes berendezését. Bev. : 1914-ben, lesz. : 1918-ban, kit. : kis ez. és br. v. é., K. cs.-k., rang. tizedes. Neje : Müller Rózsi, esküvőjük 1921-ben volt.

KESZTÖLC

Dukony Ferenc szabómester.

Kara Ádám a Hangya fogy. szövetkezet üzletvezetője. A Hangyát 1928 márc. 6. óta vezeti. Két fivére : János és József a világháborúban hősi halált halt.

Kara Dániel szatócs és trafikos. Üzletét 1924 óta vezeti, előbb szövetkezeti üzletvezető volt. Az Ipartestület tagja. A világháború egész tartama alatt szolgált.

Kovács István csizmadia.

Letrich József asztalos.

Martinovszki Ferenc bognármester. Iparában 1870 óta működik. 1880 óta önálló. Az ipartestület tagja.

Márton János csizmadiamester. Iparában 1911 óta működik, 1925 óta folytatja önállóan. Az Ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb ideig szolgált. A bronz v. é., Károly cs.-k. tulajdonosa.

Minczer Menyhért kocsmáros. Iparát 1921 óta folytatja önállóan. A világháborúban 6 hétig volt a fronton.

Palkovics Ferenc cipész.

Parák István bognár.

Szlovák Sándor mészáros- és hentesmester, Horthy Miklós-u.. Üzemét 1 segéddel és 1 tanoncal folytatja. A világháborúban hosszabb ideig vett részt, 20 hónapig volt orosz fogoly.

Szokolik Ferenc szabómester.

KIRVA

Balogh János hentes, mészáros és vegyeskereskedő. Ipara fejlesztése körül 1913 óta működik, 1926 óta önálló. Ipartestületi tag. A világháborúban 2 évig szolgált, rokkant. Neje : Klinger Teréz.

Herhoffer János ácsmester, 1882 óta működik ipari fejlesztése terén, 1895 óta önállóan. Ipartestületi tag. 1916-tól végig szolgálta a világháborút.

Klinger János kocsmáros. Üzletét 1926 óta vezeti. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 11 hónapi frontszolgálata volt, 3 évig volt fogságban.

Kreisz Tamás kocsmáros. Az atyja, Tamás által alapított üzletet 1905 óta folytatja. Az ipartestület tagja. A világháború egész tartama alatt szolgált.

Liebl Ferenc szabó.

Richter János kőművesmester.

Rohrpasser Antal cipész.

Schulhof Pál a Hangya fogy. szöv. üzletvezetője 1927 óta, előzőleg 6 évig Esztergomban működött e szakmánál.

Tittman Albert kovácsmester. 1923 óta önálló, aki mellett fia mint tanuló működik. Ipartestületi előljárósági tag. Két évig volt a világháborúban a fronton. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Wagner Márton takácsmester, Petőfi-tér. Az atyja, István által 40 év előtt alapított üzemet 1926 óta folytatja önállóan. Ipartestületi tag. A világháborúban 3 évig szolgált.

KISBERZSENY

Müller Károly molnármester. Üzemét 1924-ben alapította s azt 1 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Iparát már 1907 óta gyakorolja. Az Ipartestület, a veszprém-megyei molnár szövetség tagja. 22 hónapig volt a világháború frontjain és 20 hónapig orosz fogságban.

KISBÉR

Az Ipartestület kebelébe tartoznak : Kisbér, Ete, Csiszár, Tárkány, Vértes, Kéthely és Császár községek. A testület 1889-ben alakult. A község területén működik a Kisbéri Dalegylet, melynek kizárólag iparos tagjai vannak és önálló szervezettel bir. A testület tagjainak száma : 315, ezek közül 11 öreg iparos tiszteletbeli tag, 32 pedig kereskedő, a tagok által foglalkoztatott segédek száma 55, a tanoncok száma pedig 140. A testület elnöke : Lork Albert kovácsmester, a Szakosztályok elnökei : Neumayer József lakatosmester, Neumayer Lajos vendéglős és Plettler Mihály. A testületi jegyző : Müller Ferenc kalaposmester.

Alapi István csizmadiamester, Petőfi-u. 345. Ipara fejlesztésében 1874 óta vesz részt. 1890-ben lett önálló mester. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A község életében jelentős szerepet töltött be, részint mint előljáró, részint mint bíróhelyettes. 3 évig elnöke volt az Ipartestületnek, most társelnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Az Ipartestület épületének megalkotója.

Ágh Ferenc csizmadiamester, Petőfi-u. 389. Iparában 1911 óta működik, 1925 óta mint önálló mester. Ugyanazon idő óta tagja az Ipartársulatnak. A világháborúban mint 41-es tüzér szolgált. A bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt birtokosa.

Balázsik Antal szita- és sodronyfonómester.

Ifj. Balla Antal ácsmester, az Ipartestület előljárósági tagja, a tanoncvizsg. bizottság, iparostanonciskola felügyelőbizottsági tagja. Percel Mór-u. 87. 22 éve működik iparában, 1922 óta önálló. 1—2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 36 hónapig harcolt az orosz és olasz frontokon, egyszer megsebesült. Bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt birtokosa.

Balla József cipőfelsőrészkészítő. Önálló 1927 óta, ugyanazon idő óta tagja az ipartársulatnál. Mint segéd 3 évig Budapesten dolgozott nagyobb cégeknél.

Jarosch József, szíjgyártó és nyergesmester, vasútállomás. 1912 óta működik iparában, Budapesten nagyobb cégeknél dolgozott. 1926-ban lett önálló, azóta tagja az Ipartestületnek. Résztvett a világháborúban.

Rendesi Bárány Pal építőmester. 1889-ben lépett az állam szolgálatába a földmív. minisztériumban és mint építészeti intéző ment nyugdíjba 1925-ben, azóta mint önálló építőmester működik. Időnként 6—8 segédet és 12—14 munkást foglalkoztat. Iparhatósági biztos volt 17 évig, a betegsegélyzőpénztár helyi megbízottja. A tanonciskolai bizottság volt elnöke. Ipartestületi tag Kisbéren és Budapesten.

Rendesi Bárány Pál

Bihari István csizmadiamester.

Brenwasser Géza cipészmester, Széchenyi-utca 95. Az atyja, Jakab által 1876-ban alapított üzemet 1 segéddel és 3 tanonccal folytatja. Számos tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület megalapítója, 3 évig előljárója, a mestervizsg.-bizottság tagja. Az 50 éves jubileumát az Ipartestület 1926-ban megünnepelte és díszes oklevéllel tüntette ki. A budapesti 1885. évi kiállításon nagy érem, a komáromi 1891. évi és a győri 1908. évi kiállításon nagy ezüstérem kitüntetést nyert.

Ifj. Deutsch Ferenc cipészmester, Petőfi-utca 350. Iparában 1913 óta szorgoskodik, 1919-ben lett önálló mester, ugyanazon idő óta tagja az Ipartestületnek. A tanoncvizsgáztató-bizottság tagja. A világháborúban az olasz fronton harcolt. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Dukai József kalaposmester.

Faragó Andor cementárukészítő, Petőfi-u. üzemét, melyben átlag 10—12 segédet foglalkoztat, 1923-ban alapította. A kisbéri ménesbirtok szállítója. A világháborúban 48 hónapig volt a fronton. A kisezüst, bronz v. é. és Károly csapatkereszt birtokosa.

Fleischmann Erzsébet fehérneművarrónő.

Fleischmann József hentes- és mészárosmester, Széchenyi-u. 108. Iparában 22 éve működik, 1922 óta mint önálló mester.

1 tanoncot alkalmaz, egyet már felszabadított. Az Ipartestület, segédvizsg.-bizottság, kereskedők egyesületének tagja. A világháborúban 2 esztendőt töltött az olasz fronton.

Fodor János lakatosmester.

Forst Károly fényképészmester, Széchenyi-u. 101.

Fölkl Ferenc szűcsmester, Kossuth Lajos-utca 23. Ipara fejlesztését 1909 óta űzi, 1920-ban lett önálló. Ugyanazon idő óta tagja az Ipartestületnek. A Kath. Kör, önkéntes tűzoltóegylet tagja. A világháborúban 22 hónapig volt az orosz, román, olasz fronton. 2 bronz v. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Fülöp Sándor csizmadiamester.

Gaál János bádogosmester, Széchenyi-u. Az Ipartestület alelnöke, községi képviselő, a Kath. Kör tagja, az iparostanonciskola felügyelőbizottsági tagja. 2 tanoncot foglalkoztat, 6-ot már felszabadított. A világháborúban 4 hónapig volt az orosz fronton, ahol kétszer megsebesült.

Gróh Gyula asztalosmester.

Gulyás Vendel kőműves- és ácsmester, Széchenyi-u. 40. Az ipartestület elöljárósági tagja, képviselőtestületnek 10 évig volt tagja, iskolaszéki tag. A tanoncvizsgáztatóbizottság elnöke. Önálló lett 1901-ben. 10 segédet foglalkoztat. 30 tanoncot szabadított fel. Fia, János is 20 éve működik iparában. 4 fia: János, György, József és Károly résztvettek a világháborúban.

Harkay Pál cipészmester, Fehérvári-u. 281. Iparában 1912 óta működik, 1921-ben lett önálló. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, tanoncvizsg.-bizottság tagja. A világháborúban az olasz, román és francia fronton harcolt. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Hérics Nándor kosárfonómester, Kossuth Lajos-u. 1921-ben alapított műhelyében 1 segédet foglalkoztat. Az állami ménestelep szállítója, az Ipartestület, Dalegylet tagja. A világháború frontján 15 hónapot töltött, 22 hónapig volt orosz fogságban.

Hollós Géza asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 411. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a Kath. Kör, dalárda tagja. Önálló lett 1919-ben. 2—3 segédet és 2—3 tanoncot alkalmaz. Résztvett a világháborúban.

Hornicky Lajos bognármester, Szent János-tér. Már 45 éve működik iparában. 1900 óta önálló mester. Jelenlegi üzeme 1921 óta áll fenn. Az ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja. 6 hónapig harcolt a fronton.

Horváth Ernő csizmadiamester, Széchenyi-u. 106. Iparában 1914-ben lett önálló. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 5 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, tanoncvizsg.-bizottság tagja. A világháborúban az olasz és orosz fronton harcolt. Megsebesült. 29 hónapig olasz fogságban volt.

Horváth István szabómester, Széchenyi-u. 46. Az Ipartestület, Keresk. Kör tagja. Önálló lett 1925-ben, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A győri 1921. évi kiállításon ezüstérem- és díszoklevélkitüntetést kapott. A világháború frontján 18 hónapig küzdött. Bronz v. é. és K. cs.-k.-et kapott.

L. Horváth János szabómester, Vas-u. Iparát 1903 óta űzi, 1918 óta mint önálló mester. Férfi- és gyermeksapkákat confektionál. A világháborúban 14 hónapig volt a fronton, mint 70%-os rokkant szerelt le.

Ihász József cipészmester és cipőfelsőrészkészítő, Deák Ferenc-u. 208. Üzemét 1917-ben alapította és átlag 4—5 segéddel folytatja. Az Ipartestület tagja. Élénk részt vesz a működvelő előadások rendezésében.

Jámbor József cipészmester, Szent János-tér 285. 1908 óta működik ipara fejlesztése terén. Végezte a budapesti technologián a cipőfelsőrészkészítő iskolát és a gipszöntőtanfolyamot. Az Ipartestület, az Iparosdalárda tagja.

Jánoky János kőművesmester, Kossuth Lajos-u. 1921-ben alapított üzemével résztvett a nagyigmándi kultúrpalota, Nagy Sándor-féle lakóház építésében. 1—2 segédet, 2 tanoncot alkalmaz. 8 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, Kath. Kör tagja. A világháborúban 34 hónapig volt a fronton, négyszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. és seb. érem tulajdonosa.

Jánoki József cserép- és palafedőmester.

Juhász József palafedőmester, Kossuth Lajos-u. 424. Tizennyolc éve működik ipara fejlesztése körül, 1920 óta önálló. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, szakvizsg. bizottság tagja. Az Önkéntes Tűzoltótestület szakaszparancsnoka. 38 hónapig volt a világháború orosz és olasz frontjain, 2 kisezüst, 2 bronz v. érm. és K. cs.-k.-kitüntetést kapott.

Juszt József szobafestő- és mázolómester, Kossuth Lajos-u. 408. Üzemét 1907-ben alapította s azt 1 segéd- és 1 tanoncal folytatja, 1 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület tagja, 12 évig volt elöljárósági tagja. A Dalárda alapító tagja, a Kath. Kör tagja. Az 1928. évi dalosversenyen oklevélkitüntetést kapott.

Kardos Elek szíjgyártó- és kárpitosmester.

Kálmán Testvérek hentes és mészáros.

Id. Kele István csizmadiamester, Széchenyi-u. 50. Iparában már 1876 óta működik, 1890 óta mint önálló mester, 4 segéd és 2 tanoncot alkalmaz. Hetven tanoncot már felszabadított. Az Ipartestületnek 6 évig volt elnöke, 12 évig alelnöke, a község legelső virilistája. A kommunisták halálra-

ítélték s ettől csak a kommun bukása mentette meg. Községe fejlesztésében tevékeny részt vett. Három fia vett részt a világháborúban.

Kele Lajos csizmadiamester, Petőfi-u. 359. Az atyja, József által 1896-ban alapított iparát 1912 óta folytatja önállóan. Egy tanoncot alkalmaz, ötöt már felszabadított. Kele József résztvett a világháború olasz frontján és a K. cs.-keresztet kapta.

Kele László kovácsmester és okl. gépész, Széchenyi-u. 98. 1927-ben lett önálló, de már 1915 óta gyakorolja iparát. Egy segédet és egy tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság, Önkéntes Tűzoltóegyesület tagja.

Kele Nándor vendéglős és szállodás, Széchenyi-u. 100. Üzemét, melyet Széchenyi-szálloda név alatt folytat, 1924-ben alapította. Az Ipartestület, Kereskedők Egyesülete, Kath. Kör, Jótékony Egyesület tagja. A világháborúban 14 hónapig volt a fronton, egyszer megsebesült.

Kiss Antal vendéglős, Etei-út. Üzemét 1922-ben alapította. Üzletét fia, Kiss László vezeti. Az Ipartestület, Vendéglősök Egyesülete, Dunántuli Vendéglősszövetség, Iparos Dalárda tagja. A világháborúban az orosz fronton 7 hónapig harcolt s orosz fogságba esett. Fia, László 18 hónapig volt az orosz fronton. Bronz v. érmet és K. cs.-keresztet kapott.

Kober Katalin nőiszabó, Petőfi-u. 36. Az ipartestületi tanoncvizsg. bizottság tagja. 1925-ben lett önálló. Fivére, Lajos, hősihalált halt.

Komka Irma nőiszabó, Petőfi-u. 350. 1921 óta folytatott iparában 1924-ben önállósította magát. Az ipartestület tagja.

Komlósi Erzsébet nőiruha-szabó.

Kovács Lajos cipészmester, Deák Ferenc-u. Iparát 1902 óta űzi, 1905 óta mint önálló mester, ugyanazon idő óta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban a 112. hidászzászlóaljban szolgált, a szerb, román, olasz és francia fronton, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Kovács Samu vendéglős.

Kozma Lajosné nőiszabómester, Széchenyi-u. 47. Az ipartestület és a Nőegylet tagja. 1926-ban lett önálló, 3 tanoncot alkalmaz. Férje is, atyja Sváb Antal is küzdött a harctéren.

Kriszter Károly kőművesmester.

Kuncsner József sütőmester.

Kuncsner László sütőmester.

Lengyel Árpád bádogosmester.

Lork Albert kovácsmester, az Ipartestület elnöke, Széchenyi-u. 42. 52 éve működik ipara fejlesztése körül, 42 év óta önálló mester, 2 tanoncot alkalmaz, 28—30 tanoncot már felszabadított. Az üzemet veje, Szakáll Kálmán vezeti. Az Ipartestület, Iparoskör elnöke, a győri Iparkamara tagja. A tűzoltóság volt főszertárnoka, képvis. test. tag, volt előljáró. A Kereskedelmi Egyesület tagja, a Munkásbiztosító Pénztárnak 16 évig volt pénztárnoka. Az 1891. évi komáromi kiállításon kettős vasekével érem- és oklevél-kitüntetést nyert. Fia községi jegyző, egyik veje Bobis László, áll. rend. detektiv.

Lork Ferenc bognármester.

Madarász István asztalosmester, Perczel Mór-u. 85. Üzemét 1926-ban alapította és 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság, Iparos Dalárda tagja. A világháborúban 2 hónapig harcolt az orosz fronton, ahol fogságba esett és 38 hó mulva szabadulva, 4 hónapig volt az olasz fronton.

Magdics Ferenc szabómester.

Markovics László fodrászmester, Kossuth Lajos-u. 31. Lakás : Széchenyi-u. 96. Önálló 1918 óta. Az ipartestület, tanonc és mestervizsg. bizottság, a tűzoltó- és dalegylet tagja. Ipartestületi gondnok. A világháborúban 52 hónapi frontszolgálatot teljesített, kétszer sebesült. Kisez., bronz v. é., K. cs.-k. és seb. érmet kapott.

Matics István szabómester, Széchenyi-u. 66. Műhelyét 1926-ban alapította, de iparával már 1912 óta foglalkozik. Az ipartestület tagja. Mint segéd Kisbéren és Pesten dolgozott. Tagja volt a nemzeti hadseregnek

Matusek József kovácsmester, Deák Ferenc-u. Az édesatyja, István által 1881-ben megalapított iparát 1912 óta folytatja önállóan. Ugyanez idő óta tagja az Ipartestületnek. Résztvett a világháborúban, 1 évig olasz fogságban szenvedett.

Mayer Mihály kovácsmester.

Mazák István ácsmester, Újszöllő. Üzemét 1912-ben alapította és István fiával és 1 tanonccal folytatja. Résztvett a Gyüszü-, Takács-féle házak építésében. Az Ipartestület, Dalárda tagja. A világháborúban 2 évig volt a fronton. Vaskereszt-kitüntetést kapott.

Menner István lakatosmester.

Mészáros János kovácsmester.

Müller Ferenc kalaposmester, Kossuth Lajos-u. 422. Üzemét nevelőapja, Hersiczky Lajos 1879-ben alapította és ő 1913 óta önállóan vezeti. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 3 tanoncot felszabadított. 1913 óta tagja az Ipartestületnek, melynek 1918 óta jegyzője és választmányi előljárója. 2 évig elnök is volt. Az Ipartestületben jelentős tevékenységet fejt ki. A Dalegylet titkára, az Iparoskörnek 3 évig volt titkára és alelnöke a Kath. Kör választmányi tagja, a Leventeegylet számvizsgálója, az egyházközségi tanács tagja, községi képviselő és pénztárnok. Az 1903. évi tanoncki állításon ezüstérem- és oklevél-kitüntetést nyert. A világháborúban 15 hónapig harcolt az orosz fronton.

Neumann István sütőmester, Kossuth Lajos-u. 22. Az atyja, Ferenc által 1850-ben alapított üzletet 1900 óta folytatja önállóan. 1 segédet alkalmaz. A tanoncvizsg. bizottság elnöke, az önk. tűzoltótestület pénztárnoka, takarékpénztári felügy. biz. tag, községi képviselő. Résztvett a világháborúban.

Neumayer István asztalosmester, Petőfi-u. Önálló 1920 óta, de ipara terén már 30 éve működik. Az Ipartestület, szakosztály tagja, a Tűzoltótestület szakaszparancsnoka. 24 hónapig szolgált az orosz és román fronton és a vaskereszt kitüntetést kapta.

Neumayer József asztalosmester, kocsmáros és szikvízgyáros, Batthyányi-tér 341. Az üzletet még ősatyja mintegy 120 évvel ezelőtt alapította és ő maga azt 35 év óta vezeti 1 segéd igénybevételével. Már 15 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület elöljárója, a szakosztály elnöke, a Kereskedők Egyesülete tagja, volt községi képviselő. Résztvett a világháborúban.

Neumayer Lajos autó- és motorjavítómester, Kossuth Lajos-u. 412. Telefon 19. Az id. Neumayer Lajos által alapított üzemet 1896 óta folytatja. Ma azt fiai, Lajos és József egy 3 HP benzinmotor berendezéssel és 2—3 segéddel vezetik. Az Ipartestület, szakvizsgáló bizottság tagja, községi képviselő. Fiai 30 hónapig voltak az olasz, orosz és román fronton. Lajos 2 kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., József a K. cs.-k. tulajdonosa.

Németh István szabómester.

Óhidy Ferenc szijgyártómester.

Orgesperger Sándor szijgyártómester.

Perl Mór férfiszabómester, Széchenyi-u. 7. 1886 óta önálló mester, aki már 42 éve tagja az ipartestületnek s aki díszoklevéllel lett kitüntetve. 2 segédet foglalkoztat.

Pomeizl György kőművesmester, Ujszőlő. Ipara terén 45 éve működik, 26 évig mint munkavezető és raktárkezelő a ménesbirtokon. 1926 óta önálló mester. 1—2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Kath. Kör, Tűzoltóegylet, Dalegyesület tagja.

Pöcze Károly hentes, mészáros és vendéglős, Deák Ferenc-u. 181. Üzemét 1896-ban alapította és Sturm Istvánnal együtt vezeti. Az Ipartestület, Dunántúli vendéglősök, Húsipari szövetség tagja. Sturm István részt vett a világháborúban. 48 hónapig volt az orosz és olasz fronton. 2 bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Prekler József esztergályosmester, Széchenyi-u. 48. 1900 óta önálló mester. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban 38 hónapig volt az orosz, olasz, szerb és montenegrói fronton. 4-szer sebesült. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Printz István lakatosmester, vízvezeték-szerelő. Széchenyi-u. 109. Üzemét nagyapja, József alapította, ő maga 1910 óta vezeti egy segéddel és 1—2 tanonccal. 15 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület előljárósági tagja, a szakvizsgáló bizottság elnöke, községi képviselő. Résztvett a világháborúban.

Radványi László fodrászmester, Széchenyi-u.

Reichenfeld Pál vegyeskereskedő, Deák Ferenc-u. 240. 38 éve kereskedő, Kisbéren 1924 óta van. Az ipartestület és kör tagja. Vegyesáruk és dohányáruk eladásával foglalkozik.

Roboz József géplakatosmester.

Idősb Simonits Imre Ujtelep. Üzemét 1893-ban alapította s 2—3 segéddel folytatja. Az Ipartestület, Iparoskör, Kath. Kör tagja, Tűzoltótestületnek 1927-ig volt parancsnoka, iskolaszéki tag, volt közs. képviselő. 4 tanoncot szabadított fel. A világháborúban 7 és fél hónapig szolgált az orosz fronton.

Skarba Lajos vendéglős. Ipara fejlesztése terén 26 éve működik, 1927 óta Kisbéren, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, mestervizsg. bizottság tagja. A világháborúban 6 hónapig volt az orosz fronton, ahol megsebesült. Az arany vitézségi éremmel és német II. o. vaskereszttel lett kitüntetve.

Sturm Károly lakatosmester.

Szabó Lajos hentes- és mészárosmester, az Ipartestület, előljáróság tagja. Kossuth-u. 404.

Szakál Márton csizmadiamester.

Szászy Ferenc szabómester.

Szeleczky József borbélymester.

Tóth György csizmadiamester, Petőfi-u. 394. Üzemét 1914-ben alapította. 1 segédje és 1 tanonca van. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja. Résztvett a világháborúban, 4 évig orosz fogságot szenvedett. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Tóth Lajos csizmadiamester, Petőfi-u. 349. 1892 óta működik ipara fejlesztése körül, 1908 óta önállóan. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Kb. 5 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület tagja, a mestervizsg. bizottság alelnöke. A világháborúban egyszer megsebesült. A bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Tóth Márton géplakatosmester, Petőfi-u. 387. Önálló mester 1913 óta, de iparában már 1898 óta tényekedik. A keményítőgyárnál volt algépészmester és villanyszerelő. Az ipartestület tagja. A világháborúban a német vaskereszt, koronás vasérdemkereszt és K. cs. k. kitüntetést kapta.

Unti László csizmadiamester, Petőfi-u. 395. Önálló lett 1919-ben. 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 3 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, a mestervizsg. bizottság, a községi előljáróság tagja. A vi-

lágháborúban részt vett a román és olasz fronton. A K. cs. k. tulajdonosa.

Verestoy Domokos vendéglős, Percel Mór-u. 68. Az Ipartestület előljárósági tagja, a vendéglős szakosztály alelnöke, a vizsgáztató bizottság elnöke, a Dunántúli Vendéglős Szövetség elnöki tanács tagja, a Dalárda ellenőre. 1 segédet alkalmaz. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített, 1 évig olasz fogságban volt. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem tulajdonosa.

Wenczlik György és Miklós csizmadiamesterek, Széchenyi-u. 41. Az üzemet György 1884-ben alapította s azóta 15 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztatnak. György az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja. Mint választmányi tag 15 éven át küzdött iparostársai érdekében. Miklós az 1921. évi Dunántúli kiállításon aranyérem és díszoklevél kitüntetést nyert.

Wenczlik József lakatosmester, Széchenyi-u. 41. Iparában 1900 óta dolgozik. Önálló lett 1922-ben. 3 tanoncot szabadított fel. 2—3 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület tagja, a szakvizsgázó bizottság alelnöke. A világháború frontján 28 hónapig harcolt, 2-szer sebesült. A bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem birtokosa.

Zapletál Gyula cipészmester, cipőfelsőrészkészítő, Kossuth Lajos-u. 409. Önálló lett 1927-ben. 3 segédet, 1 tanoncot alkalmaz, egyet már felszabadított. Az Ipartestület mestervizsg. bizottság tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt és a K. cs.-keresztet kapta.

KISCSŐSZ

Ifj. Kovács Imre kocsmáros.

Németh Ambrus kovácsmester, az Ipartestület kiscsőszi megbizottja. Üzletét 1900-ban alapította és azt 1 segéddel folytatja. Mint segéd Kisszőllősön, Tétényben és Győrött dolgozott. A világháborúban 40 hónapig volt a fronton.

Szili Imre ácsmester. Kiscsőszön, Iszkán szerzett gyakorlat után 1916-ban önállósította magát. 1924 óta tagja az Ipartestületnek. A világháború frontjain 36 hónapig harcolt. Megsebesült. K. cs.-k. kitüntetése van.

Zsarnóczay László asztalosmester.

KISFALUD

Emődy József kőművesmester. Szül. Kecskeméten 1886-ban és ott szabadult fel 1904-ben. Azután mint alkalmazott dolgozott, amíg 1920-ban megalapította jelenlegi üzletét. Az Ipartestületnek tagja. 1914-ben bevonult, 24 hónapig volt a fronton. Sebesült. Két évig orosz fogságban szenvedett. 1911-ben nőül vette Tar Esztert.

Győrvári István cipészmester.

Halász József vendéglős.

Kiss Péter férfi szabómester.

Major László gépészkovácsmester. Szül. Mihályin 1864-ben és 1883-ban szabadult fel. Háza, földje van és önálló üzeme, amelyben fia segédkezik, 1897 óta. Az Ipartestületnek 1926 óta alelnöke, 1894-ben nőül vette Fodor Kornéliát.

Szabados János fodrászmester.

KISKŐRÖS

A kiskőrösi Ipartestület 1886-ban alakult Ötvös Géza főszolgabíró elnökletével. Az Ipartestület első jegyzője Revaló Pál, akkori járási irnok, később községi főjegyző volt, aki nagy buzgalmat fejtett ki szakszövetkezetek létesítése és a betegsegélyző központjának Kiskőrösre helyezése dolgában. 1894-ig intézte az ügyeket, ekkor a segédjegyző vette át tisztét és 1903-ig töltötte be. Ezen idő óta a jegyzői tisztséget mindig egy iparos viseli. Az Ipartestület nagy takarékosságot fejtve ki, szép tőkét gyüjtött össze, ezt azonban a háborúban hadikölcsönnek jegyezte s így az elveszett. A világháborúban a testület tagjainak több, mint a fele hadbavonult, közöttük Szikora József, a testület jegyzője is. 1916 aug. óta a jegyzői tisztséget Kelemen Lajos tölti be, Trepák István elnök és az ő buzgalmából, valamint a testület tagjai nemes áldozatkészségéből 1928 július hó 3-án a testületnek székházat vásároltak.

Adamics Pál kovácsmester, Vattai-u. 18. Üzemét 1919-ben alapította, 1 segédet foglalkoztat. Felszabadult 1912-ben, mint segéd Budapest, Nagykőrös, Szeged és Tolnán dolgozott. A vizsg. bizottság tagja, községi kovács. A világháborúban az orosz fronton harcolt. Bronz vitézségi érem tulajdonosa.

András Lajos kovácsmester, Rákóczi-u. 23. Üzemét 1923-ban alapította, 1 segédet foglalkoztat. A világháborúban a 38. h. gy. e. keretében szakmájánál dolgozott.

Ádám József szabómester, Kossuth L.-u. 12. Az Ipartestület alelnöke, az Iparos Kör volt alelnöke, majd jegyzője, jelenleg választmányi tagja, Egyházi presbiter, a helybeli Iparosok takarékpénztári szövetkezete megalapítója, a »Hangya« fogy. szöv. felügyelő bizottsági tagja, a Keresztény iparos dalárda működő tagja, alelnöke. A kecskeméti vidéki ipari kiállításon 1901-ben elismerő oklevéllel kitüntetve. Üzemét 1893-ban alapította. A világháború alatt mint egészségügyi katona teljesített szolgálatot.

Baksa Ferenc bognármester.

Baksa György gépész, kovácsmester, Árpád-u. 7. Az Ipartestületnek 4 éve számvizsgálója, ezenkivül számos ipari egyesületnek aktív tagja. Üzemét 1922-ben alapította, 1 segédet foglalkoztat. A világháborúban résztvett. Kisezüst, bronz, német kisezüst, Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Balog Lajos borbélymester.

Balogh László bognármester.

Balogh Sándor sütőmester, Luther-tér 12. Felszabadult 1878-ban, mint segéd Magyarország nagyobb városaiban dolgozott. Üzemét 1893-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek volt elnöke.

Csengődy József szabómester, Rákóczi-u. 24. Üzemét 1924-ben alapította, a közelmultban még 6—7 segédet foglalkoztatott. A világháborúban az orosz és olasz frontokon harcolt, megsebesült. A nemzeti hadseregben is szolgált.

Csongódy Mihály bádogosmester, Pozsonyi-u. 3. A helybeli polg. iskola, Városháza, evang.-, baptista-, izraelita-, vadkerti kath. templomok és ezenkivül számos magán- és középületek munkálatait készítette. Üzemét 1911-ben alapította, 1—2 segédet foglalkoztat. A világháborúban résztvett az összes frontok harcaiban.

Czeffer Pál ácsmester, Rákóczi-u. 25. Üzemét 1924-ben alapította. Helybeli épületek építkezését vállalja. A világháborúban 21 hónapi frontszolgálat után megsebesült.

Davidovics Samu sütőmester, Bem-u. 4. Felszabadult Máramarosszigeten, mint segéd Szamosújváron és Erdélyben dolgozott. Üzemét 1922-ben alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Deil Sándor kovácsmester.

Fülöp János bognármester.

Gyökér János épület- és bútorasztalosmester, Thököly-u. 39. Felszabadult Soltvadkerten 1926-ban. Üzemét 1928-ban alapította. A világháború összes harctereit megjárta. A bronz vitézségi érem és a Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Horlik Mátyás késes- és köszörűsmester, Kubinyi-u. 11. Felszabadulása után több üzemben dolgozott, hogy szaktudását tökéletesítse. Üzemét 1923-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, üzemében 1 HP géppel dolgozik. A világháborúban az olasz fronton harcolt, fogságban is volt.

Káprai József kádármester, Gr. Bethlen-u. 63. Felszabadult 1909-ben, Vácon. Mint segéd Budapesten, Aradon és Esztergomban dolgozott, majd Kiskőrösön 1925-ben üzemet alapított. Az Ipartestület előljárója. A világháború több frontjain harcolt. Kitüntetve kisezüst és bronz vitézségi éremmel.

Kelemen Antal csizmadiamester, Horthy Miklós-u. 13. Iparát atyjánál, Mihálynál tanulta, 1920-ban önállósította magát. Négy ízben sebesült meg a harctéren. Kitüntetve kisezüst, kétszer bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszttel.

Kelemen Lajos asztalosmester, Horthy Miklós-u. 6. A helybeli adóhivatal berendezését és ezenkívül számos magánépület asztalosmunkáit készítette. 20 éve méhészettel is foglalkozik. Mint mezőgazda is kiváló helyet foglal el. Az Ipartestületnek 1916 óta jegyzője, községi képviselő, a róm. kath. egyházközség tanácstagja. A montenegrói fronton harcolt, ugyanott megsebesült.

Klepácz Antal asztalosmester, Vattai-u. 75. Az üzemet 1880-ban alapította atyja, kinek halála után 1921-ben átvette és azt bővítve ma már 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Keresztény Iparos Dalkörnek tagja.

Klepacz Jenő órásmester, Kossuth Lajos-u. Mint segéd Budapesten dolgozott, majd Kiskőrösön önállósította magát 1923-ban. Az adókivető bizottság véleményező tagja. Az olasz fronton megsebesült. A bronz vitézségi éremmel és Károly cs.-kereszttel kitüntetve.

Korsós András bognármester, Pozsonyi-utca 25. Felszabadult 1905-ben. Mint segéd Kalocsán, Kiskunhalason és Kecskeméten dolgozott. 1914-ben önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A tanoncvizsg. biz. tagja volt. Több fronton harcolt. A kisezüst és bronz vit. érem tulajdonosa.

Kósa József cipészmester, Kubinyi-u. 15. Szaktudását gyarapítani Magyarország nagyobb városaiban, sőt külföldön is dolgozott. Helybeli üzemét 1916-ban alapította. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Kath. egyházi iskolaszéki tag volt. A világháborúban résztvett, megsebesült.

Kovács József hentes- és mészárosmester, Kossuth L.-u. 62. Iparának tökéletesítése céljából mint segéd számos nagyobb városban dolgozott, majd Kiskőrösön 1928-ban üzemet alapított.

Kovács Sándor kovácsmester, Vattai-u. 22. Felszabadult 1896-ban, mint segéd Budapest, Komárom, Győr és Nyitrán dolgozott, majd 1907-ben önállósította magát, 1 tanoncot foglalkoztat. A tanoncvizsg. biz. tagja, az Ipartestület volt számvizsgálója. A világháborúban résztvett, kitüntetve bronz, kisezüst vit. érem és a K. cs.-kereszttel.

Kudron S. Lajos csizmadiamester.

Kudron M. János csizmadiamester.

Lálity Mihály szabómester, Attila-u. 10. Szaktudásának gyarapítására, mint segéd Zenta, Óbecse, Zimony, Belgrád, Budapest, Szabadka és Kiskunhalason dolgozott.

Üzemét 1909-ben alapította, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Iparoskör választmányi tagja. Szakbíráló bizottsági tag, a Dalárda vál. tagja. A világháborúban résztvett.

Lányi Pál bognármester.

Makay József kovácsmester, Gr. Bethlen-utca 30. 1914-ben önállósította magát Kiskőrösön. Jelenlegi üzemét 1916-ban alapította, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek volt alelnöke, az Iparoskörnek volt választmányi tagja, egyházi presbiter. Munkáiért elismerő oklevéllel kitüntetve. A világháborúban résztvett.

Marosi Sándor szabómester.

Martinovits István kovácsmester, Rákóczi-u. 32. Felszabadult 1918-ban, mint segéd Baja, Soltvadkert, Szabadszállás és helyben dolgozott, 1926-ban önálló lett. A világháború olasz frontján harcolt, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Martinovits Péter kötélgyártómester, Rákóczi-u. 7. Régi kötélgyártó családból származik. Az üzem már 1870-ben alapíttatott, mint segéd atyjánál dolgozott. Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagja.

Moravcsik Ferenc bádogosmester, Pozsonyi-u. 1. Mint segéd számos nagyobb városban dolgozott, majd 1925-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek előljárója és számos iparosegyesületnek működő tagja. A világháborúban a román és olasz fronton harcolt. Kitüntetve bronz, K. cs. k. és szolg. éremmel.

Németh László szabómester.

Pataki Pál kőművesmester, Thököli-u. 33. Felszabadulása után mint segéd helyben és a környéken dolgozott. 1926-ban alapította üzemét, 4—5 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A nemzeti hadseregben szolgált.

Rácz Mihály asztalosmester, Horthy Miklós-u. 21. Szakmájában való tökéletesítése végett mint segéd Budapesten és Hódmezővásárhelyen dolgozott, 1923-ban önállósította magát. A világháborúban az olasz és az orosz fronton harcolt. Kis ezüst, bronz érem és K. cs. kereszttel kitüntetve.

Szalay Imre épület- és műbútorasztalosmester, Petőfi Sándor-u. 67. Mint segéd Budapesten, Kiskunhalason és Szegeden dolgozott, majd Kiskőrösön 1917-ben önállósította magát. 4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. A vizsgáztató-bizottság tagja.

Széchényi József kádármester.

Szécsényi Sándor géplakatosmester.

Szikora József cipészmester, III., Kubinyi-u. 1. Üzemét 1898-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A Keresztény Iparos Olvasókör elnöke, ipartestületi pénztárnok, az iparostanonciskola felügyelőbizottsági tagja és a róm. kath. egyház előljárója. A világháborúban az olasz és a román frontokon töltött 28 hónapot.

Takács István papucskészítőmester, Vattai-u. 73. Felszabadult 1917-ben Kiskundorozsmán. Mint segéd Temesvár, Szeged, Kecskemét, Szabadka és Kiskunhalason dolgozott, majd 1922-ben önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Tóth Pál asztalosmester.

Tölgyszéki Pap Béla szálló- és vendéglőtulajdonos, Kossuth-u. 4. Mint műszaki tisztviselő vette át a községtől a »Szarvas«-szállót 1919-ben. 3 pincért alkalmaz. Községi képviselő. Az orosz fronton harcolt, fogságba esett, 50%-os rokkant.

Trepák István asztalosmester és temetkezési vállalkozó, Rákóczi-u. 16. A községháza, a helybeli izr. templom, a »Szarvas-

Trepák István ipart. elnök

bazár« épület, kültelki iskola és a baptista imaház asztalosmunkáit készítette. Üzemét atyja 1860-ban alapította. Az Ipartestület elnöke, az Iparoskör választmányi tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, mint rokkant jött vissza. A bronz vit. érem tulajdonosa.

Uray Gyula bognármester, Rákóczi-u. 32. Mint segéd Kolozsvár, Arad, Nagyvárad, Pécs, Kaposvár és Budapesten dolgozott. 1921-ben önállósította magát. A vizsgáztató-bizottság tagja. A világháborút végigküzdötte. A nagyezüst, kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Urbán Lajos kovácsmester, Vattai-u. 63. 1925-ben lett önálló, egy tanoncot foglalkoztat. Mint segéd számos nagy városban dolgozott. A világháborúban az olasz fronton küzdött. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Viczián Lajos bognármester.

Viczián Pál kovácsmester.

Zelf Pál csizmadiamester, Rákóczi-u. 3. Felszabadult 1913-ban, mint segéd atyjánál dolgozott, 1923-ban önállósította magát. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Zoltánfi László kovácsmester.

KISKUNFÉLEGYHÁZA

Artner Gyula vendéglőtulajdonos.

Balla István vendéglőtulajdonos.

Barna János asztalosmester, Izsáki-út 7. Iparát Nagykanizsán tanulta, mint segéd Budapesten és nagyobb vidéki városokban dolgozott. 1924-ben alapított üzemében 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A hunyadmegyei ipari kiállításon elismerő oklevéllel kitüntetve.

Barta József kőművesmester, Gr. Tisza István-u. 22. Tanulmányait Budapesten fejezte be, 1912-ben önállósította magát. Főbb építkezései : tanyai iskolák, nagyobb magánházak, stb. 1915—1918-ig küzdött az orosz és olasz harctereken. A kisezüst, a bronz vit. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Baumhorn Béla sütőmester.

Ifj. Benke István vendéglőtulajdonos, Károlyi-u. 1. Iparát Félegyházán gyakorolta, míg 1926-ban megalapította mai üzemét. Az Ipartestületnek tagja.

Beregi Sándor villanyszerelő.

Besze Béla építőmester, Fürdő-u. 22/b. 1908-ban lett önálló, 2 tanoncal és szükség szerint több-kevesebb segéddel dolgozik. Az Ipartestület és Otthon tagja, stb. A világháborúban 42 havi frontszolgálat alatt a bronz, a kis- és nagyezüst vit. é.-t, a K. cs.-k.-et, a sebesülési érmet érdemelte ki.

Bibok György asztalosmester.

Blau Fülöp és Fia férfiszabómester.

Bódi Elek építési vállalkozó, építési anyagkereskedő, Üllői-út. Telefon : 110. Vállalatát 1901-ben alapította. Szaktudását Budapesten szerezte. Nagyobb munkái a Viktória malom, városi iskolák és több nagy magánépület. A Tanoncvizsgáztató Bizottság tagja, v. községi képviselő. A világháborúban 1914—1919-ig vett részt.

Bodor Pál kovácsmester, Mű-út 31. 1921-ben alapított üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestület előljáróságának, stb. Bevonult 1914-ben, 1915-ben esett orosz fogságba és mint fogoly járt Ázsiában, Afganisztánban, Szibériában, Japánban, stb., mindenütt bővítette tudását, míg 1920-ban hazajött.

Bozó József vendéglőtulajdonos.

Brenner János vendéglőtulajdonos, vasútállomás. A szakmánál 41 éve működik. Kassán és Aradon volt már önálló. Jelenlegi üzemét 1924-ben alapította, 13 alkalmazottja van. Az Ipartestület vend. szakosztályának elnöke, közs. képviselő, stb. Résztvett 1914—1918-ig a világháborúban.

Brummer Sándor üvegesmester.

Csánár Mihály vendéglőtulajdonos.

Csenki Mihály férfiszabómester.

Csomor Dávid szabómester.

Czinkózy József vendéglőtulajdonos.

Czinkóczi Péter szabómester, Csontos Károly-u. 364. 1908-ban fejezte be tanulását Kiskunmajsán, mint segéd Berlinben 3 évet, a háború alatt Angliában, Londonban internálva dolgozott. 1923-ban alapította üzemét, 1 segédet foglalkoztat. Jegyzője az Ipartestületnek és 5 éve az Iparosotthonnak. A Kiskunmajsai Labdarúgó-szöv. elnöke, stb.

Dencs József cipészmester.

Deutsch Mór műszerész.

Drahos József kádármester.

Drony Sándor vendéglőtulajdonos.

Fantusz Ede sütőmester. Tanulóéveit Pilisen 1896-ban fejezte be s mint segéd Budapesten és az ország nagyobb városaiban gyakorolta. 1911-ben önállósította magát s ma már 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület tagja.

Farkas József szabómester, Jókai-u. 50. 1899-ben alapított vállalatában 5 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Tudását Budapesten és Szegeden a legjobb mestereknél tökéletesítette. Itt a segédipari kiállításon elimerő oklevelet nyert. 8 év óta elnöke az Ipartestületnek, képviselőtestületi tag, az iparostanonciskola felügyelő biz. elnöke, az Iparkamarának és az adófelszólamlási bizottságnak tagja, az Iparosotthon vál. tagja, a Polgári Daloskör elnöke, stb. Résztvett a világháborúban, 2 évig volt hadifogságban.

Farkas József kovácsmester, Eszterházy-utca 36. Tanulóéveit 1911-ben végezte helyben s mint segéd több vidéki városban dolgozott. Mai üzemét 1919-ben alapította. Tagja az Ipartestületnek.

Farkas László asztalosmester, Jókai-u. 40. 1907-ben létesített üzemében 4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A városi fürdő asztalosmunkáit ő végezte. Iparának tanulását 1896-ban fejezte be, mint segéd több jeles mesternél dolgozott. Az Ipartestület előljárósági tagja, az asztalosszakosztály elnöke, városi képviselő, iskolaszéki tag és az Iparosotthon pénztárnoka. 1914—1918-ig teljesített katonai szolgálatot. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Farkas Szilárdné temetkezési vállalkozó.

Fekete Béla kovácsmester, Eszterházy-utca 50. Iparának tanulását édesatyjánál fejezte be 1914-ben. 1920-ban alapította üzemét, melyben 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban egyszer sebesült. A bronz v. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Fekete István kovácsmester, Jókai-u. 28. Tanulóéveit itt töltötte ki 1896-ban s mint segéd több jeles mesternél dolgozott. 1897-ben önállósította magát és jelenleg 1—2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek előlj. tagja és a szakosztály elnöke. A vizsgáztatóbizottságnak volt tagja. Résztvett a világháborúban.

Fekete Károly vendéglőtulajdonos, Szt.-János-tér 7. 1910-ban fejezte be tanulmá-

nyait, utána Szegeden, Kecskeméten, Fél egyházán tökéletesítette tudását. Jelenlegi üzemét, mely 1907-ben alakult, még csak rövid ideje vezeti. 1 segédet alkalmaz. A mozgósításkor bevonult és 2 évet a harctéren, 2 évet orosz fogságban töltött.

Fekete László szűcsmester.

Főző Béla kőművesmester.

Gampel Dezső asztalosmester.

Görög József üvegesmester.

Griffaton Péter cipészmester.

Gyónyi Mihály kovácsmester.

Gyuris János kovácsmester.

Hacker Mihály pékmester, Lehel-u. 5. Iparát Félegyházán tanulta s mindjárt felszabadulása után, 1927-ben alapította üzemét. Az Ipartestület és Otthon tagja.

Hegedüs Flórián kovácsmester.

Hegedüs Lajos kovács- és kerékgyártómester, Fürdő-u. 2. Iparát édesatyjától sajátította el 1902-ben. 1912-ben lett önálló, jelenleg 2 segédet alkalmaz. Az Ipartestület és Otthon tagja, stb. A harctéren a bronz v. é.-t és a K. cs.-k.-et kiérdemelte.

Hevér Pál, asztalosmester, Mű-út 43. 1921-ben alapított üzemében 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1913-ban fejezte be tanulóéveit s mint segéd Budapesten is dolgozott. Az Ipartestület és Otthon tagja, stb. A 36 havi frontszolgálata alatt egyszer sebesült s a bronz v. é.-t és a K. cs.-k. et kapta.

Holdházy István vendéglőtulajdonos.

Hollósi Alajos cukrászmester, Deák Ferenc-u. 72. Iparát Pécsett tanulta. Mint segéd Budapesten és külföldön tökéletesítette tudását. 1894-ben alapította üzemét, melyben fián kívül 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek előlj. tagja. Fia küzdött a háború alatt a különböző harctereken.

Horváth Ferenc szalonda- és vendéglőtulajdonos. Városház-sor 2. Telefon: 104. 1910 óta működik a szakmában. Vállalatát 1926-ban alapította. Jelenleg 22 alkalmazottal dolgozik. Alelnöke a vendéglős szakosztálynak, Pest várm. törv. hat. biz. tagja. A világháború alatt orosz fogságba esett, honnan szökés útján szabadult 1918-ban.

Horváth József gazdasági faszerszámkészítőmester, 1908-ban önállósította magát, 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestület tagja. 4 és félévi frontszolgálata alatt (a nemzeti hadseregnek is volt tagja) a kisezüst, a bronz vit. érmet és a K. cs.-k.-et kiérdemelte.

Horváth Sándor kovácsmester.

Juhász Gábor kőművesmester, Batthyány-u. 11. Iparát Kiskunfélegyházán tanulta. 1924-ben alapított üzemében a szükséghez képest több vagy kevesebb segédet és 1—2 tanoncot alkalmaz. Épít és tervez családi és lakóházakat, gazdasági épületeket, stb. Tagja az Ipartestületnek és Otthonnak, stb.

Kaponan Géza mészarosmester, Esztergázy-u. 2. 1890-ben Nagykőrösön fejezte be tanulóéveit. Mint segéd Budapesten és az ország nagyobb városaiban dolgozott. Üzemét 1900-ban alapította, melyben 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek és a Délmagyarorsz. Húsiparos Szöv. tagja. A bronz v. é.-t és a K. cs.-k.-et kapta a világháborúban.

Kecskeméti József kovácsmester.

Keresztesi Istvánné vendéglős

Keresztesi József, kádármester, Esztergázy-u. 49. Tanulmányait Félegyházán fejezte be és mint segéd Sátoraljaújhelyen dolgozott. 1921-ben önállósította magát. Az Ipartestület és Otthon tagja. A világháborúban résztvett.

Kertész Farkas Miklós cipészmester.

Kovács Bertalan asztalosmester.

Kovács József kőművesmester, Gróf Tisza István-u. 23. 1926-ban alapította vállalatát, melyben 2—3 segéddel és 2—3 tanonccal családi házakat stb. épít. Tanulmányait Félegyházán végezte és Szegeden vizsgázott. A Szakosztály elnöke. A világháború alatt sebesülten orosz fogságba került, honnan 33 hónap mulva szökés útján került haza.

Kovács Miklós vegytisztító m.

Ifj. Krizsán Mihály cukrászmester.

Laczkó József cipészmester.

Lukács Szilveszter cukrászmester, Kossuth-u. 18. Telefon: 52. Szolnokon, Kádár Kálmánnál végezte tanulmányait 1912-ben. Mint segéd Budapesten, Cegléden, Nagyváradon, Temesváron tökéletesítette tudását, míg 1923-ban megalapította mai üzemét. 18 hónapi harctéri működése alatt a bronz és a kisezüst vit. é.-t és a K. cs.-k.-et kapta.

Magyar József csizmadiamester.

Mallár István mezőgazdasági szerszámkészítő- és kádármester. Deák Ferenc-u. 64. Üzemében, melyet édesatyja 1879-ben alapított, egy 3 lóerős villanymotor hajtja a gépeket. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Mint segéd Fiumében, Abbáziában, Budapesten dolgozott. Az Ipartestület előljárósági tagja. A világháborúban 1914—1918-ig vett részt.

Mallár József kádármester és mezőgazdasági szerszámkészítő, Majsai-utca 9/a. 1912-ben alapított üzemében egy 1 $^{3}/_{10}$-es villanymotor hajtja gépeit. 1 segédet foglalkoztat. 1896-ban végezte tanulmányait, Budapesten és több vidéki városban tökéletesítette tudását. Már mint tanonc kitüntetésben részesült, segéd korában Kecskeméten jutalmat és elismerő oklevelet nyert. Tagja az Ipartestületnek. A világháborút végigküzdötte és a kisezüst, a

bronz vit. é.-t, az ezüstkoronás érdemkeresztet és a K. cs.-k.-et kapta.

Mák János kovácsmester.

Móczár Antal műasztalosmester, Gróf Tisza István-u. 24/a. Egy 4 HP-es motor van saját házában levő üzemében, melyet 1910-ben alapított. Nagyobb közmunkákat és magánépítkezéseket végez, műbútorokat készít. Az Ipartestületnek előljárója, az Iparos Otthon társelnöke, tagja a képviselőtestületnek, stb. 1915—1918-ig katonai szolgálatot teljesített.

Módos Mihály szűcsmester.

Molnár Gyula lakatosmester.

Molnár István úri- és nőiszabómester.

Molnár István szabómester.

Nagy Károly gépjavítómester.

Nagy M. László, vendéglőtulajdonos, Fürdő-u. 1. Üzemét 1910-ben alapította, 1 segédet és tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, községi képviselő, stb. A világháborúban orosz fogságba esett és 3 év után tért haza. Tagja volt a Nemzeti Hadseregnek.

Nyerges Lukács szabómester.

Oláh István vendéglőtulajdonos.

Oroszi Ferenc fodrászmester.

Pál János kovácsmester, Mű-út 30. 1900-ban fejezte be iparának tanulását, később Budapesten, Csongrádon, stb. gyarapította szaktudását. 1919-ben önállósította magát. Az Ipartestület tagja. A világháborúban résztvett.

Pál Kálmán férfiszabómester, Eszterházy-u. 19. 1923-ban létesült üzemében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1914-ben szabadult és Budapesten tovább képezte magát. Tagja az Ipartestületnek. A bronz vit. é.-t és a K. cs.-k.-et kapta a világháborúban. 18 hónapot szolgált még a Nemzeti Hadseregben.

Plohn Béla fényképész, Erzsébet-u. 643. 1904-ben önállósította magát. Iparát Budapesten sajátította el, mint segéd Budapesten, Vásárhelyen és még több vidéki városban dolgozott. Az Ipartestület és Otthon tagja. Harctéri szolgálata alatt kétszer sebesült. $2^1/_2$ évig volt orosz fogoly.

Pollák Sámuel sütőmester.

Polyák Sándor cipészmester, Kossuth Lajos-u. 13. Tanulmányait 1913-ban Félegyházán fejezte be. Üzemét, melyben 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz, 1920-ban alapította. Az Ipartestületnek tagja, a Petőfi Sportegyesület alapító tagja és pénztárosa, a Függetlenségi Ifj. Kör pénztárosa, stb.

Pölös Jeremiás borbély- és fodrászmester.

Rácz Fodor János cipészmester.

Rácz F. József bognármester, Tabán-u. 251. Iparát édesatyjánál tanulta. 1920-ban alapított üzemében 1 segéddel és egy tanonccal dolgozik. 1925-ben Kiskunhalason a Gazdasági és Ipari kiállításon ezüstéremmel lett kitüntetve. Az Ipartestületnek másodelnöke és az Otthon tagja. 5 évet sínylődött szerb fogságban.

Rádi Alajos kovácsmester.

Rády és Fábián gépjavító- és mérlegkészítő vállalata, gr. Tisza István-u. 18—19. Telefon : 133. Az üzem 1912-ben alakult és jelenleg 12—14 segédet és 6—7 inast foglalkoztat. Az üzemgépeket egy 8 HP-s benzinmotor hajtja. Rády László az Ipartestületnek elöljárója, volt községi képviselő. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban.

Retkes Mihály asztalosmester, Izsáki-út 17. Tanulóéveit 1913-ban töltötte ki és mint segéd Bécsben, Budapesten, stb. szaporította szaktudását. 1925-ben lett önálló. Tagja az Ipartestületnek. A világháború alatt a bronz vit., a sebesülési érmet és a K. cs.-k.-et érdemelte ki.

Rózsa István asztalosmester.

Rubb Herman asztalosmester, Mű-út 1—2 Máramarosszigeten fejezte be iparának tanulását 1906-ban, utána Budapesten, Németországban bővítette tudását. Üzemét 1921-ben alapította, melyben 1 segédet és 1 inast alkalmaz. Az Ipartestület tagja. A K. cs.-k.-tel és 2 szolgálati éremmel tüntették ki a világháborúban.

Sájber Károly asztalosmester.

Schwartz Arthur nyomdatulajdonos.

Schweiger Ferenc vendéglőtulajdonos.

Schweiger József sütőmester.

Solymosi István épület- és bútorasztalosmester, Eszterházy-u. 13. Szakmája tanulását 1902-ben fejezte be s mint segéd Budapesten, Temesváron dolgozott. Önálló 1911-ben lett. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek. 56 hónapot töltött orosz fogságban.

Szabó B. Bálint asztalos, temetk. vállalk.

Szabó B. Imre női szabómester, Deák Ferenc-u. 70. Szakmáját Félegyházán sajátította el 1915-ben. 1915-ben alapította üzemét, melyben 4 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület előlj. tagja. A női szabó szakosztály alelnöke és a vizsg. bizottság elnöke.

Szabó Ferenc szűcsmetser.

Szabó István szódagyáros, Deák Ferenc-u. 58. 1921-ben alapított gyárát fiával együtt folytatja. Eredetileg a szabóipart tanulta. Tagja az Ipartestületnek. A világháború alatt a bronz vit. é.-t, a K. cs. k.-et és a szolgálati érmet szerezte.

Szabó János, lakatosmester, 1920-ban alapított üzemében 6—8 segéddel és 2—3 tanonccal dolgozik. Gépeit egy 2 HP-s és egy 1 HP-s villanymotor hajtja. Mint segéd Budapesten és több nagy vidéki városban bővítette tudását. Főbb munkái : a félegyházai új tanyai iskolák, fürdő és városi bérpalota lakatosmunkái. Az Ipar-

testület előljárója, a lakatosszakosztály elnöke, városi képviselő, iskolaszéki tag, vizsgáztató bizottsági tag, az Iparos Otthon alelnöke, stb., stb.

Szabó József kőfaragómester, Egyháztér 4. Szegeden töltötte ki tanulóéveit. Elvégezte az építőipari szakiskolát. Üzemében, melyet 1906-ban alapított, egy 5 HP-s villanymotor van. 9 alkalmazottat foglalkoztat. A világháború alatt súlyosan sebesült.

Szabó Károly szűcsmester.

Szalóky Ferenc asztalosmester.

Szegedi János férfiszabómester.

Szesztrenka József sütőmester.

Szijjártó Gyula rézművesmester, Széchenyi-u. 40. Telefon : 114. 1906-ban alapított üzemét jelenleg 6 alkalmazottal 4 fia vezeti. Az üzem rézművesmunkával, gépek és szeszfőzdeberendezések, permetezők készítésével, autó-, traktor-, motorkerékpáralkatrészek, benzin és olaj forgalombahozatalával foglalkozik. 6 HP villanymotor. Atyjuk az Ipartestületnek volt alelnöke, az Anyagbeszerző és Ért. Szöv. alapítója, stb.

Szöri Sándor órásmester.

Szücs Jenő droguista.

Tajthi Sándor szűcsmester, Hunyadi-u. 30. Tanulóéveit 1900-ban fejezte be Félegyházán. 1907-ben lett önálló és a 142 év óta ugyanazon házban apáról-fiúra szálló üzemét azóta vezeti. Az Ipartestület és Otthon tagja. A világháborúban résztvett.

Takács István vendéglőtulajdonos, Mű-út 45. Eredetileg kereskedelmi pályára készült s csak 8 éve működik a szakmában. Jelenlegi üzeme már 40 éve létesült. 3 hónapot töltött a nemzeti hadseregben. Az Ipartestület és Otthon tagja, stb.

Tamásy Péter sütőmester.

Tarjányi Gábor kovácsmester, Dobó-u. 23/a. 1903-ban tanulta ki iparát s mint segéd Fejérmegyében dolgozott. 1911-ben alapította üzemét, melyben 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület és Otthon tagja, stb. 5 évi orosz fogságából szökés útján tért haza.

Thierjung Péter fodrászmester.

Tóth Béla nőiszabómester, Kossuth Lajos-u. 6. Tanulmányait Kiskunfélegyházán végezte 1905-ben. Mint segéd Budapesten, Berlinben, Párisban, Angliában (internálva) dolgozott. Közben beutazta egész Európát, sőt Egyiptomban is töltött egy pár hónapot. Üzemét 1920-ban alapította és 3 segéddel és 5 tanonccal folytatja. Az Ipartestületnek alelnöke, az Iparos Otthon elnöke, városi képviselő, a KTK alelnöke, a KJTE volt elnöke, iskolaszéki tag, tanoncvizsg. biz. tagja, stb., stb. Édesatyja 25 éven át volt elnöke az Ipartestületnek, ezt megelőzőleg évtizedekig volt alelnöke.

Tóth István szobafestőmester.

Tóth Lukács, épület- és bútorasztalos, Deák Ferenc-u. 60. 1927-ben alapított üzemében 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 1906-tól mint segéd Budapesten, Kisvárdán, Kassán, stb. dolgozott. 3 évi orosz fogságából szökés útján tért haza.

Török József cipészmester, Bethlen-u. 1. Tanulóéveit 1917-ben töltötte ki, mint segéd Félegyházán és Csongrádon dolgozott. 1926-ban lett önálló. A világháborúban résztvett.

Törtely Gyula szikvízgyáros, Szt. János-tér 784. 1908-ban alapított üzemében 1 segédet alkalmaz. Tanulmányait Kalocsán végezte. Tagja az Ipartestületnek.

Tuscher Márton kéménysepőmester, Szapáry-u. 3. Régi kéménysepőcsalád sarja. Iparát Székesfehérváron tanulta, mint segéd Félegyházán dolgozott. Jelenlegi üzemét 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Tagja az Ipartestületnek, stb.

Ujvári János kocsigyártómester, Mű-út 26. 1910-ben végezte tanulmányait. Mint segéd Budapesten, Hatvanban, Aszódon, Salgótarjánban gyarapította tudását. 1921-ben önállósította magát. Az Ipar testület előljárósági tagja, a vizsgáztató biz. tagja, a szakosztály jegyzője, az Otthon választmányi tagja, stb. A világháborúban a kisezüst, 4 bronz vit. éremmel és a K. cs. k.-el lett kitüntetve.

Vakulya Mihály férfiszabómester, Deák Ferenc-u. 72. Iparának tanulását Félegyházán, 1897-ben fejezte be, Budapesten és Erdélyben tökéletesítette magát. Üzemében, melyet 1907-ben alapított, 5 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület számvevőségének elnöke, a tanoncvizsg. biz. elnöke, az Anyagbeszerző és Értékesítő Szöv. és a Daloskör felügy. biz. tagja, stb. A világháborúban résztvett.

Valkai István férfiszabómester.

Varga József műesztergályosmester.

Veres Sándor kovácsmester.

Vidáts László ácsmester, Mű-út. Üzemét 1924-ben alapította, 4—8 segéddel dolgozik. Iparában 1913-ban szabadult fel édesatyjánál, mint segéd nagyobb vidéki városokban dolgozott. Az Ipartestületnek és az Építőbizottságnak tagja, volt városi képviselő. A bronz vit. érmet és a K. cs. k.-et szerezte a világháborúban.

Wesel Hugó fényképész, Deák Fer.-u. 72. Iparát Temesváron tanulta. A verseci ipari kiállításon bronz, a kecskeméti kiállításon ezüstéremmel lettek munkái kitüntetve. Üzemét 1898-ban alapította, 3 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Tagja az Ipartestületnek. A világháború alatt a vaséremkeresztet és a K. cs.-k.-et kiérdemelte.

Zanati Kálmán lakatosmester.

Zimány Béla gép- és malomtulajdonos,

Majta-u. 9. 1897-ben fejezte be tanulmányait, mint segéd Budapesten dolgozott. 1903-ban létesített üzemében 6 segédet foglalkoztat. Üzemgépeit egy 8 HP gőzgép hajtja. A Mezőg. Takarékpénztár felügy. biz. tagja, az Egységes párt intézőbiz. tagja, a Gazdasági Egyesület tagja, stb. A világháborúban résztvett.

Zsadányi Franciska cukrászmester.

Zsibrita András kovácsmester, Régi vásártér. Üzemét édesatyja, Mihály, alapította 1882-ben, iparát is tőle sajátította el, 1919-ben végezte be tanulóéveit. Tagja az Ipartestületnek.

Zsibrita Mihály kovácsmester, Lehel-u. 23. Iparát édesatyjánál tanulta. 1906-ban szabadult fel. Mint segéd Budapesten és Szegeden dolgozott. 1914-ben alapított üzemében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban.

KISKUNHALAS

Az Ipartestület elnöke: Tallér Antal asztalos, Jegyző: Tallér Gyula villanyszerelő. Pénztárnok: Babos Antal cipész. Könyvtárnok: Iván Sándor könyvkötő. Elöljárósági tagok: Schön Elemér, Cseh Gábor, Murgács János, Garlih Pál, Nagy Szeder István, Virágh István, Németh Félix, Kovács Ferenc, Schnautigál László, Ternyák Ignác.

Babó Elek kalaposmester, Kígyó-u. 9. A helység legrégibb iparosa ezen szakmában. Szül. 1866-ban. 1881-ben Debrecenben, majd 1901-ben Kecskeméten bronzérmet nyert. Üzemét 1888-ban alapította s jelenleg 1 segéddel dolgozik. A ref. egyház presbitere, városi képv. A háborúban az orosz és román fronton harcolt. Neje: Kupa Erzsébet.

Babó Sándor szikvízgyártó, Kígyó-u. 7. Tevékeny résztvesz az iparostársadalom életében, mint az Ipartestület jegyzője, majd elnöke volt, iparkamarai kiküldött, városi képviselő, presbitere a ref. egyháznak; tűzoltótestületi parancsnoksága alatt 3 éremmel és elismerő oklevéllel tüntették ki. Szül. 1864-ben. Mint tanonc bronzérmet nyert. Jelenlegi üzemét 1911-ben alapította. Résztvett a boszniai hadjáratban. Neje: Ábrahám Mária.

Babos Antal cipész- és felsőrészkészítőmester, Sziládi Áron-u. 4. Az iparosság egyik vezetője. Az Ipartestület pénztárnoka; a Szakoszt. elnöke, a Lábbelikészítők Szöv. volt pénztárnoka és szabásza. Szül. 1890-ben. Felszab. 1907-ben. 1913-ban a budapesti Technológia szaktanfolyamát elvégezte. 1921-ben önállósította magát. A háborúban a szerb és orosz fronton védte a hazát. 1920-ig orosz fogságban volt. Solti Máriát vette nőül.

Bártfai Dezső cukrász- és sütőmester. Fő-u. 25. A Művészeti Szakoszt. v. elnöke. Szül. 1884-ben. Felszab. 1900-ban. Cukrászdáját 1909-ban alapította, sütődéjét 1923-ban. Villanyerőre berendezett modern üzemében 8 alkalmazottat tart. 1925-ben a Faluszöv. kiállításán aranyérmet és díszoklevelet kapott. A világháborúban az orosz fronton megsebesült. Neje: Grosz Ilona; fia: Dezső felszab. cukrász.

Benedek István szűcsmester, Fő-u. 23. Szül. 1898-ban. Budapesten szabadult fel 1915-ben, ahol ezután, mint segéd a legnagyobb cégeknél működött. 1924-ben önállósította magát, műhelyében 1 tanoncot alkalmaz. A Faluszöv. 1925-iki kiállításán arany éremmel és díszoklevéllel jutalmazták. A háborúban az olasz fronton harcolt, ahol fogságba esett. Neje: Bacsó Zsuzsánna.

Búvári István cipészmester, Fő-u. 20. Szül. 1901-ben. 1917-ben történt felszabadulása után, mint segéd Szentesen és Kunszentmártonban gyakorolta iparát. Jelenlegi üzemét 1923-ban létesítette; azóta 2 tanoncot felszabadított, most egyet tart. A Nemzeti Hadseregben szolgált. Gyevi Juliát vette nőül.

Csapi Lajos ép.- és bútorasztalosmester. Sziládi Áron-u. 39. Szül. 1899-ben. Felszab. 1914-ben. Budapesten, Csepelen és helyben végezte szaktanulmányait, mint segéd, 1926 óta mint önálló mester, 1 tanonccal dolgozik. Résztvett a világháborúban. Neje: Brecska Mária.

Csehó István kőművesmester, Petőfi-u. 38. Ipartestületi háznagy. 1887-ben született. Felszab. 1905-ben. Budapesten, Salgótarjánban és helyben működött segédkorában, 1912-ben letette a mesteri vizsgát és önállósította magát. 4 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. A háborúban a szerb fronton harcolt. Neje: Kovács Mária.

Deutsch Ferenc bútorasztalos- és géplakatosmester, Sziládi Áron-u. 32. Szül. 1882-ben. Iparát atyjánál tanulta, akinél 1926-ban felszabadult. Az üzemét még atyja létesítette 1872-ben. Résztvett a háborúban, az orosz fronton megrokkant. Neje: Adler Frida.

Farkas Lajos kötélgyártómester, Honvéd-u. 11. Született 1896-ban, Halason és ott az apai házban szabadult fel 1913-ban. Mint segéd Fajszon és Kiskőrösön működött. Jelenlegi önálló üzemét 1923-ban alapította. 1915—1918-ig szolgált a 30. honv. gyalogezrednél, az orosz és román fronton harcolt és megsebesült.

Grünwald Simon úriszabó, Fő-u. 23. A Vizsg. bizotts. tagja, a Szakoszt. v. jegyzője. Szül. 1888-ban. Felszab. 1903-ban.

Már tanonckorában kitüntetést kapott. 1912-ben önálló lett, üzemében 3 segédnek és 2 tanoncnak ád munkát; 1925-ben a Faluszöv. kiállításán aranyérmet és díszoklevelet nyert. Résztvett a világháborúban.

Hatházi István épület- és bútorasztalosmester, 513. h. sz. Született 1876-ban helyben és itt szabadult 1893-ban. Mint segéd Budapesten és Kalocsán dolgozott és 1925-ben megalapította a jelenlegi önálló üzemét, amelyben 2 tanoncot tart. Neje szül. Szabó Terézia. Egyik fiuk telekkönyvvezető.

Hatházy Lajos ép.- és bútorasztalos, Árpád-u. 29. Szül. 1893-ban. Felszab. 1910-ben. Mint segéd Budapesten, Nagyváradon, Győrött, Egerben stb. gyakorolta iparát. 1924-ben önálló lett. 1914—1918-ig az orosz, olasz és román fronton védte a hazát. Egyszer megsebesült. Neje: Dála Rozália.

Hodik József késesmester, Magyar-u. 7. Szül. 1896-ban. 1910-ben felszabadult s ezután mint segéd Szabadkán, Szenttamásiban és helyben működött 1922-ig, mikor megalapította villanyerőre berendezett műhelyét, ahol 1 tanoncot foglalkoztat. 1925-ben a Faluszöv. kiállításán I. oszt. oklevelet nyert. Az orosz, olasz és román fronton küzdött; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Jurits Ilona.

Horváth László úrifodrászmester, Nagyutca 21. Szül. 1909-ben. Felszab. 1919-ben Siklóson, ahol ezután mint segéd dolgozott. 1927-ben önállósította magát, üzemében 1 tanoncot alkalmaz. Farkas Lucát vette nőül.

Iván Sándor könyvkötőmester, Zöldfa-u. Az Ipartestület könyvtárnoka, az Iparos Ifj. Önképző Kör elnöke, a kiskunhalasi A. G. vál. tagja. Szül. 1895-ben. 1911-ben Szegeden felszabadult, ahol mint segéd működött 1915-ig, mikor önállósította magát. A Városháza, az iskolák és egyházak szállítója. Neje: Rabbi Erzsébet.

Özv. Jakus Benőné sütőmester, Nagy-u. 15. Az üzemben, melyet néhai férje 1903-ban alapított, 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Férje halála óta, 1916-tól látja el a vezetést, ezen idő alatt 2 tanoncot felszabadított. Fia szintén a sütőipart tanulta, 1925-ben szabadult fel a szakmában.

Ifj. Kincztler Sándor ép.- és bútorasztalosmester. Szül. 1893-ban. Felszab. 1910-ben. Budapesten, Szabadkán stb. működött mint segéd. 1923-ban létesítette mai műhelyét, ahol 1 segéddel köz- és magánépületek szakmunkáit végzi. A világháborúban az olasz és orosz fronton védte a hazát; egyszer megsebesült; kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje: Ivanics Terézia.

Kiss Illés Antal cipész- és cipőfelsőrészkészítő mester, Sziládi Áron-u. 8. Az Ipartest. vál. tagja, a Lábbelikészítők Orsz. Szöv. helyicsoportjának elnöke, mestervizsg. bizotts. elnöke, Tanoncvizsg. bizotts. tagja, az iparosság tevékeny szószólója. Szül. 1893-ban. Felszab. 1911-ben. 1920. óta önálló mester, 3 segédet és 2 tanoncot oktat. Az orosz és olasz fronton harcolt; $2^1/_2$ évig fogságban volt.

Kiss László esztergályosmester, Nagy-u. 8/b. Ipartestületi számvizsgáló. Szül. 1890-ben. 1907-ben szabadult fel. Budapesten, Bécsben, Pettauban stb. praktizált mint segéd. 1920-ban megalapította műhelyét, felszerelte 1 drb 12 HP motorral és 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 1925-ben a Faluszövetség kiállításán ezüstérmet, ezüst oklevelet és díszoklevelet kapott. A szerb és román fronton küzdött a háborúban; megsebesült; bronz vit. é., szolg. é., mozgósítási é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Meskó Margit.

Kiss Pál kovács- és kocsigyártómester, Kárpát-u. 4. Szül. 1881-ben. Felszab. 1900-ban. Budapesten, Losoncon, Szabadkán, Nagyváradon mint segéd szaktanulmányokat végzett; patkolószakvizsgát téve, oklevelet nyert. 1906-ban létesítette műhelyét és 2 tanoncot tart. 3 évig városi kovács volt. 1914—1918-ig résztvett a háborúban. Neje: Cséri Krisztina; fia: Pál kovácstanonc.

Kolozsvári Lajos sütőmester, Tábor-u. 17. Szül. 1905-ben. 1924-ben felszabadult és mint segéd Kalocsán stb. dolgozott. 1927-ben önállósította magát s azóta saját műhelyében folytatja iparát. Neje: Hegyes M. Mária.

Kovács Antal cipészmester, Kórház-u. 10. Szül. 1900-ban. 1918-ban szabadult fel és ezután a fővárosban, Kalocsán és helyben mint segéd folytatja mesterségét 1924-ig, mikor megalapította saját műhelyét, ahol egy tanonccal dolgozik.

Kovács Ferenc kádármester., Sarló-u. 2. Az Ipartest. v. vál. tagja. Szül. 1873-ban. Felszab. 1890-ben. Mint segéd hosszabb ideig Budapesten, majd Amerikában gyakorolta iparát. 1904-ben önálló lett, üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban a szerb fronton védte a hazát. Neje: Molnár K. Krisztina.

Kövér Gyula cipészmester. Vihar-u. 3. Szül. 1902-ben. Budapesten és helyben tökéletesítette szakismeretét mint segéd. 1926-ban önállósította magát. Cserháti Nyerges Margitot vette feleségül.

Özv. Kupa Lajosné cipészmester, Bem-u. 3. Néhai férje alapította az üzemet, aki 1858-ban született; felszab. 1868-ban. Már Amerikában önálló lett, majd itt helyben, 1886-ban megnyitotta cipészműhelyét, melyet halála óta özvegye vezet 1 segéddel.

Mindérlein Károly kádármester, Vas-u. 4.

Született 1866-ban Veszprémben és felszabadult 1886-ban. Több helyen működött, mint segéd, amíg 1917-ben önálló üzemét megalapíthatta. Mint tanonc dícsérő oklevéllel tüntették ki. 1916-ban a csendőrséghez vonult be. Neje szül. Korsos Mária.

Nagy Pál Ferenc cipészmester, Nagy-u. 9. Szül. 1885-ben. Felszab. 1902-ban. Mint segéd Hódmezővásárhelyen, Horgoson, Budapesten működött a szakmában, majd 1908-ban önálló lett s jelenleg 1 tanonccal dolgozik ; kettőt felszabadított. 1914—1918-ig résztvett a világháborúban. Neje : Komlós Eszter.

Netik József magyar szabómester, Nagy-u. 2. Városi képviselő, Tanoncvizsg. bizotts. tagja, az Ipartest. v. vál. tagja. Szül. 1878-ban. Felszab. 1896-ban. 1902-ben létesítette üzemét, ahol jelenleg 2 segéddel dolgozik ; a világháborúban az orosz fronton harcolt, ahol fogságba került. Neje : Darányi Lidia.

Péter Kálmán kovácsmester, Nagy-u. 21. A Szakoszt. és a Vigalmi bizotts. volt elnöke. Szül. 1894-ben. A szakmában 1909-ben szabadult fel. Szegeden, Szentesen és helyben volt segéd. Üzemét 1919-ben létesítette és 1 segéddel dolgozik. A háborúban mint őrmester a fronton harcolt, 20 hónapig orosz fogságban volt ; kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Schnautigal László géplakatosmester, Korona-u. 8. Az Ipartest. előljárója, a Polg. Olv. Kör előljárója, Keresk. Csarnok tagja, a helyi iparosság egyik vezetője. Szül. 1882-ben. Felszab. 1898-ban. 1908-ban alapította mai üzemét, ahol 2 segédnek és 2 tanoncnak ad munkát. Műhelyében 1 HP motor működik.

Sütő Lajos cipészmester, Kárpát-u. 2. A Szakoszt. bizotts. tagja. Szül. 1901-ben. Felszab. 1918-ban. Budapesten és helyben tanulmányozta iparát mint segéd. 1925 óta önálló mester. 1927-ben szaktanfolyamot végzett. Neje : Kovács Lidia.

Szabó Garbai István asztalosmester, Fő-u. 5. Az Ipartest. v. jegyzője, az Iparisk. v. rajztanítója, a Munkásbiztosító Pénztár h. elnöke, Polg. Kör pénztárnoka, egyházi presbiter, bírósági szakértő stb. Szül. 1859-ben. Felszab. 1876-ban. 10 évig volt vándorúton az országban és külföldön: 1887 óta önállóan űzi iparát. Neje . Hovanzsek Juliánna.

Szarvas Imre bádogos- és szerelőmester, Árpád-u. 12. Az Ipartest. v. vál. tagja ; a Szakcsoport v. elnöke, a Polg. Olv. Kör háznagya és vál. tagja, az Ip. ifjak v. alelnöke, az Építő Ip.-ok orsz. szövetségének volt vál. tagja. Szül. 1880-ban. Felszab. 1898-ban. Budapesten a Technológia szaktanfolyamát végezte. 1905 óta önálló ; 12 segéddel és 12 tanonccal dolgozik.

Szathmáry Sándor cipészmester, Rákóczi-tér 5. Született 1878-ban Halason és felszabadult 1897-ben. Mint segéd Budapesten és Erdélyben dolgozott több éven át, amíg 1907-ben Halason önállósította magát. Neje szü. Göncöl Mária.

Szvetnik László férfiszabómester, Tábor-u. 12. Szül. 1899-ben. 1917-ben felszabadult. Már mint tanonc jutalmat nyert a szabászat terén. Szabadkán és helyben működött mint segéd. 1926-ban megalapította üzemét s azóta átlag 2 segédet alkalmaz. Rajtsányi Rozáliát vette nőül.

Tegzes Balázs férfiszabómester, Nagy-u. 12/a. Szül. 1889-ben. 1905-ben szabadult fel s ezután mint segéd Berlinben, Orosházán, Erdély több városában stb. dolgozott. 1913-ban önállósította magát, ezen idő alatt 5 tanoncot felszabadított ; jelenleg kettőt alkalmaz. A világháborúban az orosz fronton megsebesült, majd fogságba került.

Ternyák Ignác lábbelikészítőm, Szondi-u. 4. A Szakcsoport v. elnöke és pénztárnoka. Szül. 1880-ban. Felszab. 1896-ban Szegeden, Vadkerten stb. és helyben működött mint segéd. 1903-ban önállósította magát, üzemében 2 segédet foglalkoztat, 4 tanoncot felszabadított. A szerb, román olasz és francia frontokon védte a hazát ; kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Matus Terézt vette nőül.

Wanatka Károly fésűsmester, Zalán-u. 5. Mint az Ipartest. v. alelnöke elismerő oklevelet kapott ; a Magy. Orsz. Rokkantegylet v. alelnöke, az egylet helyi fiókjának alapítója és vezetőségi tagja ma is, stb. Szül. 1869-ben. Felszab. 1884-ben. 1894 óta önálló mester, kiváló munkájával az 1896-i kiállításon elism. oklevelet nyert. Neje : Szakolca Juliánna.

Ács Benő lábbelikészítő, Tábor-u. 1. **Babenyen Cs. Vilmos** szabó, Kard-u. 1. **Balogh Antal** kovács, Arany János-u. 14. **Balogh László** papucskészítő, Sziládi Áron-u. 62. **Bodicsi Imre** szűcs, Kórház-u. 2. **Böröcsi István** papucskészítő, Felsőnándor-u. 5. **Bulazer István** kádár, Eötvös-u. 7. **Csábrády József** szabó, Sziládi Áron-u. 8. **Csényi Antal** Vihar-u. 6. **Csoma István** asztalos, Nagy-u. 11. **Dolejsi Kálmán** szabó, Hajó-u. 9. **Dér Alajos** kovács, Lovag-u. 15. **Fodor László** szabó Sziládi Áron-u. 26. **Gaal Lajos** szabó, Balmásy-u. 5. **Gazdag György** bognár, Bálvány-u. 17. **Ifj. Goczol Antal** asztalos, Pósta-u. 8. **Károly Lajos** cipész, Kígyó-tér 3. **Katoná Csokóri Mihály** bognár, Hajó-u. 8. **Komlós Antal** cipész, Eötvös-u. **Komlós Károly** cipész, Bem-u. **Kovács K. Sándor** szűcs, Pósta-u. 11. **Kovács Sándor** kosárfonó, Szász Károly-u. 5. **Krausz Simon** paplankészítő, Király-u. 15. **Kuszka Antal** lábbelikészítő, Kard-u. 7. **Lakos Balázs** sütő, Rózsa-tér 2. **Lampel Dezső** asztalos, Árpád-u. 27. **Lendvay Lajos**

csizmadia, Vihar-u. 12. **Mácsay Gergely** szabó, Szász Károly-u. 17. **Mádi József** szabó, Honvéd-u. **Mayer Henrik** asztalos, Batthányi-u. 4. **Mucsi Sándor** asztalos, Nyul-u. 8. **Nagy Imre** cipész, Kálvin-tér 3. **Özv. Nagy Jánosné** lábbelikészítő, Alkotmány-u. 17. **Németh Félix** fodrász, Fő-u. 30. **Németh R. Antal** cipész, Honvéd-u. 3. **Puczak Lajos** szitakészítő, Attila-u. 15. **Ráczkevy Gyula** asztalos, Árpád-u. 2. **Schuszter István** szabó, Kárpát-u. 2. **Simon Sándor**, Baross-u. 4. **Soós Frigyes** szabó, Árpád-u. 31. **Szabó Ferenc** cipész, Eötvös-u. 17. **Szabó István** fodrász, Bethlen-u. **Özv. Szabó Lajosné** sütő, Jókai-u. 11. **Szakáll Imre** cipész, Eötvös-u. 3. **Szesztrenka Ferenc** üveges és képkeretező, Fő-u. 17. **Ternyák F. Benő** lábbelikészítő, Szondi-u. 4. **Weisz Endre** villanyszerelő és mechanikus Fő-u. 20.

KISKUNMAJSA

Háromévi vajudás után, Gyulai János akkori közigazgatási jegyző szervezése és buzgólkodása folytán megalakult a kiskunmajsai ipartestület 1904. évben. Gyulai volt a megalakulástól 1908 elejéig az Ipartestület iparhatósági biztosa, mely tisztségében őt Márton József követte, aki 6 hónapi, dr. Faller Alajos ügyvéd által 1922-ben betöltött intervallummal e tisztségét 1924. év végéig bekövetkezett haláláig ernyedetlen szorgalommal és buzgósággal töltötte be.

Az Ipartestület eddigi elnökei voltak: Csőke Nándor, Figura Márton, Védres József, Ries Ferenc, Tancsa Ferenc, Molnár Ignác, Kartye József, Hózer Péter, Csikos Imre, Molnár Ignác, Rácz F. Sándor, eddigi jegyzői pedig: Bognár Alajos, Szakács József, Buty Mihály, Rácz F. Sándor, Tóth István, Farkas Ede. Pénztárnokok voltak: Garas Kálmán, Kiss Mihály, Tóth D. István, Balog Dávid, Stelczner Géza és Provics Dezső.

Az Ipartestület 1923-ban vette meg az Iparos Otthonnal közösen Rácz F. Sándor akkori elnök buzgólkodása és fáradhatatlan tevékenysége folytán székházát. E nemes törekvésben az elnököt, az akkori választmány, az iparos ifjúság, az élén álló Nigrényi Péterrel, hathatósan támogatták, az Ipartestület tagjai pedig 10 évi kamatmentes kölcsönnel és a polgárság adakozásával tette lehetővé a székház megteremtését.

A székháznak italmérési jogosultsága, 2 billiárdasztala és tisztes berendezése van.

A jelenlegi iparhatósági biztos: dr. Székely Ákos ügyvéd, ügyész: dr. Névy Gyula, elnök: Petrás Lajos, pénztárnak: Balog Dávid, jegyző: Czinkóczi Péter.

A kiskunmajsai Ipartestület előljárósága

Balog Dávid szűcsmester.

Balog János asztalosmester.

Biró Imre droguista, Piac-tér. Cegléden, Budapesten, Debrecenben szerzett szaktudását 1924-ben alapított üzemében értékesíti. Tagja a Kath. Gazda Körnek és a Kereskedelmi Kamarának.

Bodor Jenő bognármester, vendéglős.

Buza Mihály asztalosmester, Malom-u. 515. 1920-ban alapított üzemében 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek választmányi tagja, az Otthonnak tagja. A világháborúban 1915—1918-ig vett részt.

Csáby József szabómester, Szentháromság-tér. Kiskunmajsán tanulta iparát s mint segéd Budapesten több neves mesternél dolgozott. Jelenlegi üzemében, melyet 1923-ban alapított, 3 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Az Iparosotthon háznagya, stb.

Csontos Lukács hentes- és mészárosmester, Kossuth-u. 613. Üzemét 1920-ban alapította. 1 segédet alkalmaz. Előljárója az Ipartestületnek, az Otthonnak és a vizsgáztató bizottságnak tagja. Bevonult 1914-ben. Kétszeri súlyos sebesülése után 22 hónapot töltött orosz fogságban. A bronzéremmel és a K. cs.-k.-tel van kitüntetve.

Felföldi László bognármester.

Felföldi Ödön kovácsmester.

Füstös Imre vendéglőtulajdonos.

Garas Ernő kovácsmester.

Hanga Márton cipészmester, Kossuth-u. 1922-ben Kiskunmajsán fejezte be tanulását. Mint segéd Budapesten dolgzott. 1928-ban alapított üzemét 1 segéddel folytatja. Az Ipartestületnek és az Otthonnak tagja.

Hegedüs József kovácsmester.

Juhász Benő temetkezési vállalkozó, asztalosmester, Iskola-u. 729. Iparának tanulását 1911-ben fejezte be. 1914-ben alapított vállalatában 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és a képviselőtestületnek tagja, stb. A 44 havi frontszolgálata alatt kétszer súlyosan sebesült.

Kakas István asztalosmester.

Kartye József bádogosmester, Templom-u. 1902-ben alapította üzemét. Mint segéd nagyobb vidéki városokban tökéletesítette szaktudását. Tagja az Ipartestületnek és az Otthonnak. 1915—1918-ig küzdött a hazáért.

Keresztes József borbélymester, Zöldfa-u. 822. 1906-ban alapított üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek választmányi tagja és háznagya. A borbélyvizsgáztató bizottság és a szakosztály elnöke, stb. A világháború alatt egyszer súlyosan sebesült. 14 hónapig volt angol fogságban. A kisezüst, a bronz vitézségi érmet, a sebesülési érmet és a K. cs.-k.-et érdemelte ki.

Koch Péter borbélymester.

Kovács Antal cipőfelsőrészkészítőmester, Iskola-u. 734. Törökszentmiklóson, 1905-ben szabadult s mint segéd Budapesten, Aradon, Kolozsváron, stb. tökéletesítette tudását. 1924-ben alapította vállalatát. Az Ipartestület szakosztályának elnöke. A világháborúban megsebesült.

Medgyesy Károly szabómester. Vasút-u. 707. 1919-ben önállósította magát. Jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten 10 évig dolgozott. Tagja az Ipartestületnek és az Otthonnak.

Merfelsz József kovácsmester, Nagy Kereszt-u. 910. 1913-ban lett önálló. Üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháború alatt a kisezüst vitézségi éremmel a K. cs.-k.-tel és 2 szolgálati éremmel lett kitüntetve. Az Ipartestületnek és Otthonnak tagja.

Molnár Jenő mázolómester, Zöldfa-u. 812. 1922-ben alapított üzemében 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek és Otthonnak tagja. 1917-től vett részt a világháborúban. 1½ évig volt olasz fogoly.

Mózer Gyula asztalosmester, Szegedi-út. 1927-ben önállósította magát. Iparát édesatyjától sajátította el. A felsőiparisklát végezte. Az Ipartestület és Otthon tagja, a kiskunmajsai Temetkezési Egylet elnöke. A világháborúban küzdött a hazáért.

Mózer József asztalosmester, Vágóhíd-u. 39. 1924-ben alapított üzemében 4 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 1911-ben az Iparostanonciskola kiállításán első díjat és díszoklevelet nyert. Az Ipartestület és Otthon tagja, a kiskunmajsai Takarékpénztár főrészvényese és választmányi tagja, stb. 23 hónapot töltött az olasz és orosz fronton, hol a kisezüst vitézségi éremmel és a K. cs.-k.-tel lett kitüntetve.

Petrás Lajos férfi- és nőiszabómester, Szt. János-tér 786. Tanulmányait 1906-ban fejezte be. Mint segéd iparát Budapesten, Zürichben, Hamburgban, Párisban és Genfben tökéletesítette. Mai vállalatát 1920-tan létesítette s azt 2 segéddel és 2 tanoncal folytatja. Az Ipartestület elnöke, a Dalosegyesület és m. rk. rokkantegyletének elnöke, a kecskeméti ipartestületi körzet társelnöke, stb. A hosszú orosz hadifogságból szökés útján tért haza.

Rácz F. Sándor szabómester, Piac-tér, Bazár-épület. Szakmáját Kiskunfélegyházán tanulta, 1903-tól mint segéd Budapesten és nagyobb vidéki városokban gyakorolta. 1908-ban alapította mai vállalatát, melyben 1—2 segéddel és 1—2 inassal dolgozik. 4 évig volt elnöke, 8 évig volt jegyzője az Ipartestületnek, jelenleg elöljárósági tagja. Községi képviselő. A világháború alatt a kisezüst, a bronz vit.-érmet és a K. cs. k.-et szerezte.

Rádóczi Sándor vendéglős, Kossuth-u.621. Üzemét, melyet önállóan vezet, 1908-ban Tóth Mihály alapította. 1 segédet alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban résztvett, szolgált a nemzeti hadseregben is.

Richter János kőművesmester.

Szikora Mihály asztalosmester, Iskola-u. 733. 1920-ban alapított üzemében 2 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek és Otthonnak tagja. A világháborúban 1915—1918-ig vett részt.

Vitéz Ancsa Molnár Lajos vendéglős.

Weity Márton asztalosmester, Tabán-u. 249. Üzemét 1909-ben alapította, melyben 2—3 segéddel és 1—2 inassal dolgozik. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Münchenben tökéletesítette szaktudását. Az Ipartestület szakosztályi elnöke, az Otthon tagja. 1914—1928-ig küzdött a világháborúban, hatszor sebesült.

Kislőd

Mester Antal kovácsmester, 265. sz. Iparában már 1898 óta működik, 1923-ban önállósította magát, miután mint segéd Devecser és Newyorkban tökéletesítette magát. A háború alatt Amerikában volt.

Stribel Ádám cipészmester és vegyeskereskedő, Árok-u. 155. Ipara fejlesztése körül 1882 óta szorgoskodik, 1904-ben lett önálló. Mint segéd Várpalotán, Veszprémben és Ajkán működött. Az Ipartestület tagja.

Kisszőny

Bognár Ferenc bognármester, Igmándi-u. 615. 1905 óta működik ipara fejlesztése körül. Mint segéd a hercegprímási uradalomban, Süttőn, Ujpesten, Fóton dolgozott. Az Ipartestület tagja. Hosszabb ideig volt a harctéren mint tűzmester a 36-os nehéz tarackezredben. Bronz v. é., K. cs.-k. és érdemkeresztje van.

KOMÁROM

A komáromi Ipartestület eredetileg 1886-ban alakult. A cseh megszállás következtében az Ipartestület kettészakadt, a megmaradtak újjáalakulása 1920 augusztus 1-én történt. Tagjainak száma 257. Ezek közül asztalos 17, ács 12, bádogos 2, borbély 6, kőműves 20, építőmester 3, cipész 15, vendéglős 7, hentes, mészáros 8, lakatos 6, férfiszabó 12, nőiszabó 6, bognár 3, kovács 4, festő 4, műszerész 3, takács 1, molnár 5, gyáros 4, a többi kereskedő. A tagok által alkalmazott segédek száma 50, a szegődtetett tanoncoké 220. A testület kebelében temetkezési egyesület működik. A testületnek az alapítás óta elnöke: Szenczi Mihály molnármester, a cipészszakosztály elnöke: Márton Imre, a vendéglős szakosztályé: Ács Lajos, a húsiparosoké: Kiss Pál. Az ipartestület jegyzője: dr. Bátky Vince ügyvéd.

Ácsmesterek:

Bazsánt István, Uri-u. 4. Az atyja, Henrik által 20 év előtt alapított üzemét öccsével és 1 tanonccal 1928 óta folytatja. A világháborúban 24 hónapot töltött az olasz, orosz, román és szerb fronton, egyszer megsebesült, 3 évig olasz fogságban volt. A bronz v. é. tulajdonosa.

Beck Károly építési vállalkozó, Országút 8. Önálló 1911 óta. 6—8 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az ipartestület előljárója, 4 évig volt alelnöke, a polgári és vasúti társas kör, KFC tagja. Résztvett a polgári iskola, rendőrség, pénzügyőrség, városháza és pénzügyi palota szakmunkáiban. 36 hónapig volt a fronton, kétszer megsebesült. A kisezüst és bronz v. érmet, K. cs.-keresztet és sebesülési érmet kapta.

Édes Kálmán, Iskola-u. 3. Az ipartestület előljárósági tagja, szakvizsgáztató bizottsági tag. Üzemét 1904-ben alapította és 1—2 segédet foglalkoztat. Résztvett a Dózsa Pál, Kuti László, Veszeli József lakóházak szakmunkáiban.

Ray János, az ipartestületnek előljárósági tagja, a vizsgáztató bizottság tagja. Üzemét 1890-ben alapította. Az 1885. évi budapesti országos kiállításon nagy aranyéremmel lett kitüntetve. Már 46 éve működik ipara terén és 22 tanoncot szabadított fel.

Asztalosmesterek:

Almássy György, Igmándi-út. Önálló lett 1920-ban. 3—4 segédet, 3—4 tanoncot foglalkoztat. 1912-ben a győri kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel lett kitüntetve. A világháborúban 24 hónapig volt a harctéren, 22 hónapig a fogságban. Egyszer megsebesült. A sebesülési érmet kapta.

Fejei Géza az ipartestület előljárója, szakvizsgázó bizottsági tag, Győri-u. 4. Üzemét 1916-ban alapította s azt 3 segéddel és 1 tanonccal folytatja villanyerő (7 és fél HP) berendezéssel. 5 tanoncot szabadított fel. Az adóhivatal, pénzügyőri laktanya szakmunkáiban vett részt.

Horváth Gyula, 528. Önálló lett 1927-ben. Résztvett a Pintér lakóház, Szőnyi-vendéglő Kadlacsek lakóház stb. szakmunkáiban. — 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Horváth István városi képviselő, az ipartestület előljárósági tagja, a vizsgáztató bizottság tagja, a kath. egyházközség gondnoka, pénztárnoka és tanácstagja. Üzemét 1918 óta vezeti, 3—4 segéddel és 1 tanonccal. Több középület szakmunkájában vett részt, gróf Gyürky Viktorné állandó szállítója.

Juszt Ágoston, 528. sz. 1925 óta önálló mester, aki 1 segédet foglalkoztat. Ipara terén már 37 éve működik. A világháború-

ban 36 hónapig volt a fronton. Bronz v. é. kitüntetést kapott.

Kaszriel Sámuel és Miksa bútorasztalos és bútorkereskedők. Országút 91. Üzemüket 1922-ben alapították és 1 segéddel és 1 tanonccal folytatják.

Molnár Ferenc, Igmándi-út 362. Önálló lett 1924-ben. Résztvett a Kobza, Wilfinger, Szenci lakóházak szakmunkáiban. A nagy háborúban 16 havi frontszolgálata közben kétszer megsebesült. Károly csapatkeresztje van. Az ipartestület tagja.

Papp Gábor, Igmándi-út 12. Üzemét apja, Sándor, 1884-ben alapította, jelenleg is az ő nevén bejegyzett cég. Résztvett a Kultúr-

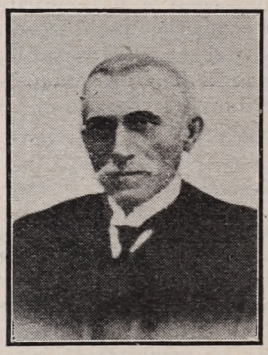

† *Papp Sándor*

palota, munkásbiztosító, polg. iskola, ref. templom stb. szakmunkáiban. 1908 óta önálló. A cég 56 tanoncot szabadított fel, most 10 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat.

Petőcz János ipartestületi alelnök, Országút 44.

Sztrokai József, Ország-út 45. Önálló lett 1920-ban. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A világháborúban 30 havi frontszolgálatot teljesített

Bádogosmesterek :

Jelenek Béla.

Sircz János, Piac-tér. Telefon : 58. Résztvett a polg. iskola, rendőrkapitányság, városháza stb. szakmunkáiban. Az ipartestület előljárósági tagja, pénztárnoka, a polgári és vasutas-kör tagja, a róm. kath. egyházközség képviselője. 10 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 4 hónapig volt a fronton, egyszer megsebesült.

Cipészmesterek :

Baumgarten József, Gyár-u. 44.

Boncz József, Igmándi-út 23. Iparával 1906 óta foglalkozik, 1916-ban lett önálló. 1 segédet alkalmaz. Az ipartestület tagja.

Hegedüs Károly, Gyár-u. 23.

Hiszek Géza, Ország-út 54. Iparában már 39 éve tényked ik, 1905-ben lett önálló. 8—10 segédet, 1 tanoncot alkalmaz, már 30 tanoncot felszabadított. Az ipartestület választmányi tagja, a szakvizsg. bizottság tagja. A nagy háborúban 6 hónapig volt a fronton, 6½ évig pedig orosz fogságban.

Horváth János, Kisszöny 528. Iparát 1911 óta űzi, 1921 óta önállóan. Egy tanonca van. Az ipartestület tagja. Résztvett a világháború orosz, olasz és román frontján, négyszer megsebesült, a kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetést kapta.

Magyarics József, Ujtelep.

Marton Imre, Ország-út 16. (Lakás : Ország-út, újtelep.) Üzemét 1913-ban alapította. Egy segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Már 10 tanoncot felszabadított. Az ipartestüle telőlj. tagja. A szakvizsgáztató bizottság elnöke. A világháborúban 42 hónapig volt a hadszíntéren, egyszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., seb. érem tulajdonosa.

Pusztai István, Ország-út 57.

Sárai Dezső, Bilitz köz. Üzemét 1909-ben alapította, de iparával már 1893 óta foglalkozik. Két segédet és egy tanoncot alkalmaz. Eddig 9 tanoncot szabadított fel. A szakvizsg. bizottság alelnöke. Képviselőtestületi tag. Az ipartestület előlj. tagja. A tanonciskolaszék igazgatója. A világháborúban 36 hónapig volt az orosz és olasz fronton, egyszer megsebesült. A K. cs.-k. birtokosa.

Szalai János, Igmándi-út.

Szalay József, Kisszöny 566. Üzemét 1920-ban alapította, de már 1904 óta foglalkozik iparával. A világháborúban a 31. honv. gy.-ezredben szolgált és résztvett a román, olasz, francia fronton folyt harcokban.

Szalay László, Igmándi-út 25.

Szapora György, Ország-út 7.

Cukrász :

Lipóth Lajos, Igmándi-út 14. 1925 óta önálló, de 22 éve működik ipara terén Miskolcon, Budapesten, Pozsonyban stb. A világháborúban 5 hónapot töltött az orosz és olasz fronton.

Electrotechnikus :

Krammer Ferenc, Piac tér 17.

Építőmesterek :

Özv. Hajagos Andorné, Zichy-u. 3. A vállalatot 1920-ban férje és Soukál József alapította. Résztvett a városház, pénzügyigazgatóság palotája, ev. imaház építésében. A vállalat helyi fiókja 1927 óta működik, jelenlegi cégtársak : Hajagosné, Soukal, Hajagos Pál, Csuka Béla és Ferenc. 43 segédet és 10 tanoncot foglalkoztatnak. Néh. Hajagos Andor a világháború-

ban orosz frontszolgálatot teljesített. 1924 július 8-án meghalt.

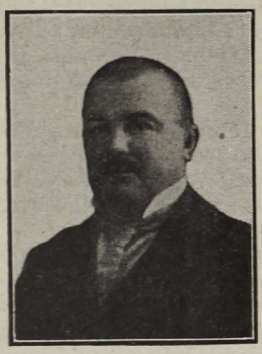

néhai Hajagos Andor

Komáromi Kálmán, az ipartestület volt alelnöke, most elöljárósági tagja, a szakvizsg. bizottság elnöke, volt törv. hat. biz. tag, Ország-út 30. Önálló mester 1896 óta.

Komáromi Kálmán

12 tanoncot szabadított fel. 4 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. Fia, Kálmán és Ferenc is iparában működik. Budapesten három 3 emeletes bérház, a komáromi zárda szakmunkáiban vett részt.

Tangl Endre, az ipartestület elöljárója, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, városi képviselő, építőbizottsági tag, építési ellenőr, Győri-u. 5. Résztvett a kenyérgyár, lenszövőde, leányiskola és zárda, hengermalom toldalék, községi árvaház építésében. 10—12 segédet foglalkoztat, 14 tanoncot szabadított fel. Több építési pályázaton első díjat nyert. Kálmán fia a világháborúban 5 kitüntetést nyert.

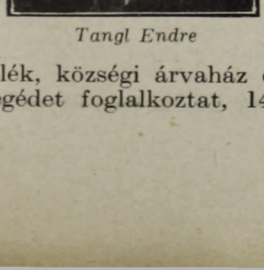

Tangl Endre

Fényképész :

Günsberger József, Igmándi-út 5. és 12. 1921. év óta önálló. Résztvett a rendőrség, városháza, adóhivatal stb. szakmunkáiban. 14—15 szobafestő és 2 fényképész tanoncot szabadított fel. 1 fényképész- és 2 szobafestősegédet, 1 fényképész- és 2 szobafestőtanoncot alkalmaz. A világháborúban 22 hónapig volt a fronton. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem tulajdonosa.

Fodrászok :

Böröczky Vencel, Igmándi-út 114. Önálló lett 1921-ben, azóta tagja az ipartestületnek. Fivére, Ferenc, a világháborúban hősihalált halt.

Karsai Pál, Országút 18. Az 1918 óta üzött iparát 1927 óta folytatja önállóan 1 segéd és 1 tanuló foglalkoztatásával. Az ipartestület, K. F. C., ref. ifj. egyesület tagja. 1928-ban díszoklevél-kitüntetést is nyert.

Katona Károly, Állomás.

Katona Sándor, Gyár-u. 21. Önálló lett 1894-ben, de iparát már 1886 óta gyakorolja előbb Budapesten, majd Komáromban és Kisbércen. Fivére, János, a világháborúban hősihalált halt.

Lakatos Lajos, Lovassági laktanya. Az üzemet 1921 óta vezeti egy segéd alkalmazásával. Az ipartestület, K. F. C., komáromi helyőrségi altiszti kaszinó tagja. A világháborúban az olasz, orosz és albán fronton szolgált. A kisezüst, 4 bronz v. é., seb. érem és K. cs.-k. kitüntetéseket kapta.

Özv. Lukesch Dezsőné, Uri-u. 2.

Poós János, Gyár-u. 58. Szakmájában már 16 éve működik, 1925-ben lett önálló. Jelenlegi üzemét 1928 óta vezeti. A világháborúban 24 hónapig volt az olasz fronton, ahol megsebesült. A kisezüst v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Rezbár Pál, Erzsébet-tér. Budapesten, Szegeden folytatott gyakorlat után 1901-ben lett önálló. Egy segédet foglalkoztat. 2 tanoncot szabadított fel. Az ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, városi képviselő. 1928-ban díszoklevél kitüntetést nyert. A világháborúban 27 hónapig harcolt a fronton. Bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Szathmáry Gyula, Igmándi-út 114.

Tóth Ernő, Országút 50. Önálló lett 1920-ban. 2 tanulót szabadított fel, most egyet alkalmaz. A világháborúban 41 hónapot töltött a fronton, kétszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., bolgár kereszt tulajdonosa.

Gépgyár :

Erwerth és Társai gépgyár és vasöntőde, Országút 58. Telefon : 8. Az üzemet 1923-ban alapították : Erwerth, Fiedler János, Tschöp-Posselt. 22 segéddel, villanyerőre berendezve (25 HP) textilgépek előállításával foglalkozik. Az állami ménes birtok, Kisbér, Komárom város szállítói.

Gőzfűrész :

Özv. Milch E.-né és Milch N. gőzfűrész, Ujváros. Telefon : 39. A Milch Emánuelné és Naftali által 1882-ben alapított üzemet M. Viktor, Imre és Emanuel vezetik kb. 150 munkás foglalkoztatásával, 125 lóerős stabilgép berendezéssel.

Halászmester :

Szemerei János, Tüzértábor, Halászcsárda. 7 éve önálló, a gróf Zichy-uradalom és a katonai kincstári területen önálló halászterülettel. 30 hónapig volt a világháborúban a haditengerészetnél.

Harisnyakötő :

Pintér Lászlóné, Győri-u. 11.

Kelmefestő :

Wittinger Ferenc, Ország-ut 38. Kisbéren és Tatán fiókja van. A lengyár szállítója. Üzemét 1922-ben alapította. 2 segéddel dolgozik. A világháboruban egy évig volt az arcvonalon. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Kereskedők :

Borbély Cusztáv festék- és üvegárúkereskedő, az ipartestület előljárósági tagja. Üzletét 120-ban alapította. A világháborúban 52 hónapig szolgált az olasz és orosz fronton. A kisezüst, bronz v. é., Károly csapatkereszt, vaskereszt tulajdonosa.

Findler Leo fa-, szén- és cementárúkereskedő, Ország-út 4. Telefon : 12. Üzletét eredetileg Weiss Gusztávval társas viszonyban 1905-ben alapította. 6 HP benzinmotorral van berendezve. 2 cement- és betonmunkást foglalkoztat. Az ipartestület tagja.

Hegedüs Kálmán vegyeskereskedő. Ország-út 49. Önálló 1920 óta, jelenlegi üzletét 1927-ben alapította. A világháborúban 11 hónapig volt a fronton. A bronz vitézségi érem, K. cs.-k., seb. érem birtokosa. 75%-os rokkant.

Horváth Imre vegyeskereskedő. Üzletét 1927 ben alapította. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített, kétszer megsebesült. A bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Kertész János sörnagykereskedő, Gyár-u. 7. Az üzletet 1923-ban apósával, Reiner Jánossal együtt alapította. Előzőleg a vendéglői ipar terén működött 6 évig, azt megelőzőleg a pénzügyőrségnél szolgált. Az ipartestület tagja, a vendéglősszakosztály titkára, a Hangya felügy. biz. tagja, a K. F. C. választm. tagja. 18 hónapig volt a világháború frontján, a koronás ezüst érdemkereszt, a vitézségi érem szalagján kitüntetést kapott.

Kövess József rőföskereskedő, Barczatelep. Önálló lett 1927-ben. A világháborúban az orosz, román, olasz és francia fronton volt. A bronz vitézségi érem, K. cs.-k. tulajdonosa.

Nagy Ignác rőfös- és vegyeskereskedő. Igmándi-út 612. Üzletét 1924-ben alapította. Az ipartestület tagja. 1920—1925-ig kovács ipart folytatott. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton, 4 hónapig román fogságban. A kis ezüst bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Kétszer megsebesült.

Papp Lajos vegyeskereskedő, Gyár-u. 64. Önálló lett 1927-ben. Az ipartestületnek 1919 óta tagja. A világháborúban 28 hónapot töltött a fronton.

Wilfinger Károly vegyeskereskedő, Ujtelep, Előzőleg 37 évig a pékszakmában működött. Jelenlegi üzletét 1927 óta vezeti. Az ipartestület, altiszti kaszinó tagja.

Kárpitosok :

Farkas Sándor, Ország-út 14. Lakás : Ács. Résztvett a gróf Zichy-uradalom és Csermák Hugó főtanácsos berendezési munkálataiban. Ipartestületi tag. A világháborúban a 12. k. gy.-ezrednél és az autóosztagnál szolgált.

Huver Géza kárpitosmester. Üzemét 1927-ben Huver Béla alapította és ő 1921-ben vette át. Kun Árpád, Alapy kormányfőtanácsos és Zichy gróf berendezéseit készítette. Két tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a haditengerészetnél szolgált a nagy- és kisezüst, K. cs. k. kitüntetést kapta.

Kovácsmesterek :

Dolfinger István, Igmándi-út 560.

Hajnal Ferenc, Barczatelep.

Krug János, Piactér. 1921 óta önálló. Az ipartestület tagja. A világháborúban 38 hónapig harcolt a fronton, egyszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. birtokosa.

Pohlmüller Gyula.

Kőművesmesterek :

Gaborek Gyula, Országút. Alapítási év 1925. Építette az Izlai, Borvendég, Verbó lakóház, kincstári istállót stb. 2—5 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 4 hónapig volt az orosz fronton, megsebesült s mint 50%-os rokkant szerelt le.

Gaborek Lajos, Országút, Ujtelep. Üze-

mét 1925-ben alapította és abban 2 segédet s 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a Gróf Gyürky-uradalom szakmunkáiban. Már 27 éve működik ipara fejlesztésében. Az ipartestület, szakosztály tagja.

Jády János, az ipartestület előljárósági tagja. Ujtelep 9. Önálló lett 1922-ben. A ref. templom, dr. Kiss, Szenci, Bulandik stb. lakóház szakmunkáit végezte. Hat tanoncot szabadított fel, jelenleg 2 tanoncot és 1—2 segédet alkalmaz. A világháborúban 49 hónapig volt különböző frontokon, ahol egyszer megsebesült. A kiszüst, bronz v. é., K. cs.-k., szolgálati kereszt, vaskereszt, sebesülési érem birtokosa.

Markó Ferenc építési vállalkozó, Gyár-u. 37. Üzemét 1926 óta folytatja önállóan. 3 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a városi tisztviselőépületek szakmunkáiban. Városi képviselő, a Stefánia szövetség igazgatósági tagja. A nagy háborúban 35 hónapig frontszolgálaton volt, kétszer megsebesült. A bronz v. é., K. cs.-k., kétszeres sebesülési érem birtokosa.

Samu József, Országút 77. Alapítási év 1926. Építette a Bódis, Kovács, Zumpf, Dregina stb. lakóházakat. A régi komáromi ipartestületnek 10 évig volt tagja. A világháborúban 3 évet töltött az albán fronton.

Tamasek Kálmán, Országút 71. Iparát 1906 óta folytatja önállóan. Résztvett a nagyigmándi adóhivatal, ácsi ref. iskola, ácsi vendéglő, ref. tanító és paplak stb. szakmunkáiban. A városi építőbizottsági, tanoncvizsg. bizottság tagja. 1—5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 3 és fél hónapig volt a fronton.

Vandra József, Igmándi-u. 560. Önálló lett 1921-ben és résztvett a Csorna, Balogh, Tóth lakóházak szakmunkáiban. 6 tanoncot szabadított fel. A világháborúban 38 hónapig volt a fronton, egyszer megsebesült. A bronz v. é., K. cs.-k., szolg. érdemkereszt tulajdonosa.

Varga József, Ujtelep.

Veszeli József építési vállalkozó, ipartestületi ellenőr. Iskola-u. 25 év óta önálló mester, aki már 20 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a monostori tanítólak és magánházak építésében.

Lakatosok :

Cseh Jenő, Igmándi-út 160.

Halász Ferenc, Iskola-u. 28. Üzemét 1922-ben alapította. 5—6 segédet, 2—3 tanoncot foglalkoztat. A tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke, az ipartestület tagja, az OMKE szervező tagja. 1928-ban díszoklevéllel lett kitüntetve.

Haris László, Országút 3. Önálló lett 1925-ben. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, polgári és vasúti társaskör tagja. A világháborúban 37 hónapig volt a fronton. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Könnyü Dániel lakatosmester, vas- és műszaki cikk kereskedő, Ország-út 30. Ipara terén 48 éve működik, 1922 óta önálló. Résztvett a zárda, ref. templom, pénzügyi palota, városháza stb. szakmunkáiban. 4 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat, kb. 10—11 tanoncot már felszabadított. Körfűrészvédőkészülék találmánya van. Az ipartestület előljárósági tagja. Községi képviselő.

Mészárosok és hentesek :

Bazsánt Károly, Igmándi-út 19. Önálló 1922 óta, jelenlegi üzletét 1927-ben alapította s azt 1 tanonccal folytatja. Az ipartestület, szakvizsgáztató bizottság tagja. A világháborúban 28 havi frontszolgálatot teljesített, négyszer megsebesült.

Hanzmann József, az ipartestület előljárója, a szakvizsg. bizottság alelnöke, a kontár ellenőrző bizottság tagja. Igmándi-út 10. Önálló lett 1912-ben, azóta 19 tanoncot szabadított fel. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A katonaság és folyamőrség szállítója. 36 hónapig volt a világháború frontján, egyszer megsebesült. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Kiss Pál, Igmándi-út 13, az ipartestület másodelnöke, a szakvizsg. bizottság elnöke, tvh. biz. tag. 24 év óta önálló, 1 segédet foglalkoztat, fia, László is ipara terén működik.

Lestár István, Ország-út. 1914 óta önálló. Az ipartestület, munkásvédelmi egyesület rokkant-szövetség tagja. 18 hónapig volt a világháború hadszínterén, ahol háromszor megsebesült. A kisezüst és bronz v. é., K. cs.-k., szolgálati érem tulajdonosa.

Mórocz József, Ország-út 61. Az atyja, Gáspár által 1911-ben alapított üzemet 1927 óta vezeti önállóan. Az ipartestület tagja. A világháborúban 6 hónapig volt a román fronton, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Nagy Sándor, Gyár-u. 49.

Pothorszky János, az ipartestület előljárója, a tanoncvizsg. bizottság tagja, városi képviselő, az egyházközségi bizottság tagja, a Hitelszövetk. bank igazgatósági tagja. Igmándy-út 616. Önálló lett 1909-ben, amióta 7 tanoncot felszabadított. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 52 havi frontszolgálata volt. A koronás ezüst érdemkereszt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Pothorszky István, Ország-út, Ujtelep. Fióküzlet: Gyár-u. 11. Üzletét 1924 november 1 óta vezeti önállóan 1 tanonc segédletével. A vámőrség állandó szállítója. A világháborúban 36 hónapig volt az orosz, olasz, albán, montenegrói fronton. Háromszor sebesült. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem kitüntetést kapta.

Sebestyén Kálmán, Igmándi-u. 25. Ön-

álló lett 1927-ben. Egy tanoncot alkalmaz. Az ipartestület tagja. Bátyja, Sándor, az orosz fronton hősihalált halt.

Ulrich János városi képviselő, ipartestületi előlj. tag, tvh. biz. tag, iskolaszéki tag, egyházi előljárósági tag. Üzletét 1290 óta vezeti önállóan. Üzeme villanyerőre (6 HP) hús-zúzó-, őrlő-, keverőgéppel van berendezve. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 5 tanoncot már felszabadított. A világháborúban 34 havi frontszolgálattal a vaskereszt, koronás ezüst érdemkeresztet és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Molnárok :

Holzapfel Károly üzemvezető főmolnár a Hengermalomnál 1882 óta. Előzőleg a Délmagyarországi kiv. gőzmalomnál Kreinburgban, Djakován, az első gazdas. gépgyárnál, az Első eszéki hengermalomnál működött. 12 tanoncot szabadított fel. Az ipartestület tagja, a szakvizsg. bizottság alelnöke.

Szenczi Mihály molnármester, ipartestületi elnök, Igmándi-út 14. Üzemét 1898-ban alapította és az üzem rendes menetét 4 segéddel, jelenleg 2 segéddel folytatja. Eddig 10 tanoncot szabadított fel. Az ipartestületnek alapítás óta — egyévi megszakítással — elnöke. A régi komáromi molnár ipartestületnek 7 éven át volt elnöke. A ref. egyházközség presbitere, jelenleg gondnoka. Tvhatósági biz. tag., városi képviselő. A világháborúban 12 hónapig volt a fronton.

Mechanikusok :

Özv. Etédi és sófalvai **Sófalvy Károlyné.** Az üzemet férje 1920-ban alapította. Munkáiért a cég az 1925. évi Faluszövetségi kiállításon arany- és ezüstérem-kitüntetést nyert.

Lipoth József, Gyár-u. 32.

Nyomdászok :

Hacker Dezső, Igmándi-út 12.

Szathmáry Benő nyomdatulajdonos, előbb igazgatótanító és zenekonzervatóriumi tanár. Üzemét 1921-ben alapította és 2 segéddel folytatja. Az ipartestület, K. F. C. tagja. A munkásdalárda karnagya. Operai második hegedűs. A világháborúban résztvett a szerb harctéren.

Órások :

Breznyánszky József, Ujszőny 602. Szakmájában 30 éve működik, 1920-ban önállósította magát. Az ipartestület tagja. Gyakorlatát Budapesten és Komáromban szerezte.

Kocsányi Zoltán, Iskola-u. 5. 1921 óta folytatott iparában 1928 óta önálló. Ipartestületi tag.

Korn Dezső, Igmándi-út 12. Főüzlet Kisbér. 1914-ben lett önálló. 2 segédet foglalkoztat. 1 motor-berendezése van. Az ipartestület tagja, a kisbéri ipartestület előlj. tagja. A nemes fémiparosok orsz. szövetsége tagja, a K. F. C. választmányi tagja. 1927-ben díszoklevéllel lett kitüntetve.

Sütőmesterek :

Papp Ernő, Igmándi-út 12. Üzemét 1928-ban alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Iparát előzőleg Komáromban és Pesten gyakorolta. Ipartestületi tag.

Pék Sándor, Országút. 40 éve fejleszti szakmáját, 1912 óta önálló, jelenlegi üzemét 1924 óta vezeti. Egy 12 lóerős motorberendezése van. A világháborúban 9 hónapig harcolt a fronton, ahol megsebesült.

Rácz Antal, Uri-u. 21. Üzemét 1921-ben alapította, előzőleg Szombathelyen, Muraszombaton, Bécsben és Komáromban gyakorolta szakmáját. A kisezüst, bronz v. é., koronás ezüstérem tulajdonosa.

Rudiger Vilmos, Igmándi-út 17.

Szerencse József, Igmándi-út 608. Ipara fejlesztése körül már 19 éve működik, 1925 óta önálló. Az ipartestület tagja. A nemzeti hadseregben szolgált.

Szabómesterek :

Anyistik János, Ország-út 61. Iparát 1912 óta folytatja, 1921-ben lett önálló. Egy kisegítővel dolgozik. A világháborúban a II. oszt. és bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetést érdemelte ki.

Balbach Mária, Igmándi-út 17.

Bartók Ignác, Gyár-u. 16. Önálló lett 1925-ben. Egy kisegítőt alkalmaz. Az ipartestület, ker. szoc. egyesület tagja. A világháborúban 14 hónapig harcolt a fronton. A bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Guszki István, Iskola-u. 5. Üzemét 1924 óta vezeti. Egy segédje és 1 tanonca van. Az ipartestület tagja. A nagy háborúban az orosz, olasz, román és francia fronton harcolt 32 hónapon át. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Havel László, Gyár-u. 37.

Kaincz Sándor, Barcza-telep.

Klug István, Uri-u. 9.

Majorovics Gizella, Erzsébet-tér 10. Önálló lett 1924-ben, azóta tagja az ipartestületnek.

Schwetz Auguszta, Uri-u. 16. Üzemét 1921-ben alapította, de iparát már 1911 óta folytatja. Hat tanulólányt szabadított fel, jelenleg négyet tanít. Az ipartestület tagja, a szakvizsg. bizottság alelnöke. Munkáiért elismerő oklevélben részesült.

Tischler Vilma, Vitéztelep. Üzemét 1926-ban alapította. Egy-két segédet és több

tanoncot foglalkoztat. Az ipartestület, szakvizsg. bizots. tagja. Atyja, József, az orosz és albán fronton a világháborút végigküzdötte.

Tischler Vilma

Vasvári Ilona, Uri-u. 17.

Villám István, Ország-út 57. Az 1878 óta folytatott iparában 1890-ben lett önálló. Egy segédet foglalkoztat, 4 tanoncot szabadított fel. Az ipartestület elöljárósági tagja. A szakvizsg. bizottság elnöke.

Szikvízgyáros :

Tachauer Samu, Országút 61. Önálló lett 1898-ban, jelenlegi üzemét 1920 óta vezeti 2 alkalmazottal. Az ipartestület, vasutas kör tagja.

Szobafestők :

Csik György, Országút 81. Az ipartestület volt elöljárósági tagja. Résztvett a kath. templom, zárda, posta szakmunkáiban. 5 tanoncot felszabadított, most egyet alkalmaz. A világháborúban 12 havi frontszolgálatot teljesített, kétszer megsebesült. A K. cs.-k. és sebesülési érem tulajdonosa.

Sztratyl Ferenc, Ujtelep. Az atyja, Ferenc által 1883-ban alapított üzemét 18 éve folytatja önállóan. 17 tanoncot szabadított fel. Az ipartestület elöljárósági tagja, a szakvizsg. bizottság tagja, a K. F. C. pénztárnoka, a kath. egyházközség vál. tagja. A világháborúban 42 hónapig volt a fronton, egyszer megsebesült. A bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem tulajdonosa.

Tóth Kálmán, Gyár-u. 35. Tizenöt éve működik ipara fejlesztése körül, 1926 óta önálló. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglal koztat. A világháborúban 17 hónapot töltött a hadszíntéren, kétszeres bronz vitézségi érem és K. cs.-kereszt kitüntetése van.

Takácsok :

Horváth János, Gyürky-telep 87.

Vendéglősök :

Ács Lajos, az ipartestület elöljárósági tagja, a szakosztály elnöke, Iskola-u. 8. Üzemét 1922 óta 1 segéddel vezeti. Háború alatt a komáromi méntelepnél szolgált, mint szolgálatvezető. Mint tiszthelyettes nyugalomba vonult.

Balla Vince, Barcatelek. Üzletét 1923 óta folytatja. Az ipartestület, szakosztály, a győri vendéglős szakosztály tagja. A világháborúban 3 hónapig volt a fronton, Háromszor sebesült.

Milch Bertalanné szül. Hirschler Ilka, Igmándi-út 6. Az első férje, Steiner Ignác által 32 év előtt alapított üzletet 22 éve vezeti önállóan, s 1 segédet foglalkoztat. Férje a Milch E. és N. gőzfűrész főkönyvelője ; fia, Zsolt Béla, ujságíró és író.

Szalai Géza, vendéglős, hentes- és mészárosmester, Gyár-u. 7. 1924 óta önálló. Az ipartestület, genfi pincéregyesület tagja. A világháborúban 23 havi frontszolgálata volt az olasz és orosz fronton. A kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Szür János, Temető-u. 4. Üzemét 1927-ben alapította s 3 segéddel vezeti. Az ipartestület, K. F. C. tagja. 1917-ben résztvett a világháborúban.

Szüts János, Országút 69.

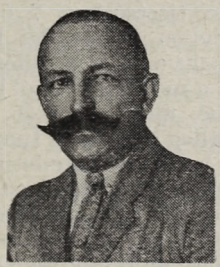

Ács Lajos

Üzemvezető :

Breuer Sándor, a Milch-malom üzemvezetője. Győri-u. 2. Az ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja. A molnár-szövetségnek 5 évig volt titkára. 1902-től 1914-ig Tatán, 1914-től 1919-ig a Komáromi Hengermalomnál volt üzemvezető. 8—10 tanoncot szabadított fel.

KÓPHÁZA

Egresits Ferenc sütőmester, Kópháza 234. Született 1881-ben. Felszabadult 1903-ban. 1906-ban megalapította üzemét s azóta önállóan dolgozik, jelenleg fiával, Mártonnal együtt. 16 évig Amerikában élt, 1926-ban tért haza. Neje : Pilsich Rozina.

Horváth Lajos és **Antal** férfiszabóm. Házuk van és társasüzemük 1921 óta. Lajos szül. 1893-ban, Antal 1896-ban. Ipari kiképzésüket Szombathelyen nyerték. Lajos az Iparoskör jegyzője. A 9. tüzérezrednél szolgált ; kisezüst, bronz v. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Antal a 83. gy.-ezrednél szolgált ; kisezüst, bronz v. é.-e van.

Payrits Ferenc borbély- és fodrászm. Szül. helyben 1904-ben és felszabadult Sopronban 1920-ban. Háza van és önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat.

Polgár Jenő férfiszabóm.

Steindl Ernő malomtulajdonos. A vám- és kereskedelmi őrléssel fogl. malom 1905 óta áll fenn. Előbbi tulajdonos St. Károly. Házuk van. Szül. 1883-ban Gyöngyösapátin és ott tanulta a szakmát is. Mint főmolnár működött. Viziturbinára van berendezve. Az Iparoskör elnöke. A háború alatt fel volt mentve. Neje : Badó Mária.

Taschek Ferenc sütőm. Szül. 1891-ben helyben és felszabadult 1906-ban Rajkán. Saját háza van és önálló üzeme 1925 óta áll fenn. 1914—1918-ig a 70. gy.-ezrednél szolgált. Neje : Holzer Mária.

Tauber Sándor épület- és bútorasztalosmester. A Tűzoltóegylet pénztárosa. Szül. 1869-ben. Felszabadult 1886-ban. Németországban, Ausztriában, stb. praktizált. 1896-ban alapította üzemét. A balfi fürdő és a kópházai iskola szakmunkáit ő csinálta. 1916—1918-ig az orosz fronton harcolt a hazáért. Neje : Fieber Hermin.

Wilcsinszky Vilmos épület- és géplakatosm. Szül. 1902-ben és Sopronban szabadult fel 1917-ben. 4 évig mint segéd Wiener-Neustadt-ban a gépgyárban dolgozott, azután pedig a soproni vasgyárban.

KÖRMEND

Az Ipartestület a Nemes Ferenc főszolgabíró által 1889 március 17-ére egybehívott közgyűlésen alakult meg 311 iparos részvételével.

Első iparhatósági biztos Nemes Ferenc, ügyész : Mitli Ödön, elnök : Barabits Lajos, alelnök : Benedek János, pénztáros : Laskovits Károly, számvizsgáló : Flieger Ede, Szájer Ferenc és Szabó Ferenc, jegyző Háry József volt.

Az elnöki tisztségben 7 évig működött Barabits Tóth György, ezt Seper Lajos, majd 1907. évben Kluge Pál követte, aki e tisztet azóta a legnagyobb odaadással és buzgósággal töltve be, a testületet hatalmasan fellendítette.

A jegyző a megalakulástól kezdve 1927-ig Háry József volt, ekkor Shankovits György lépett örökébe, aki hivatását ma is nagy ambicióval tölti be.

Az eredetileg körmendi Ipartestület 1898-ban alakult át Körmendi és Körmendjárási testületté és hatáskörre eredetileg 38, a trianoni határ óta 33 községre terjed ki.

Az Ipartestület fennállása óta megalakította a békéltető bizottságot, a betegsegélyző pénztárt, a munkaközvetítést és a segédek részére a testületi szállót, megteremtette a segélyalapot, az Iparoskört, a Temetkezési Segélyegyletet és az Iparosdalárdát.

A legmaradandóbb alkotás az Ipartestületi székház és az Iparoskör épülete, amelyek 60.000 pengő vagyonértéket képviselnek.

1900. évben a testület sikeres segéd- és tanonckiállítást rendezett, 1925. évben pedig megünnepelte zászlószentelés és gazdag iparkiállítással egybekötve 35 éves fennállásának jubileumát. Zászlóanya gróf Batthyány Strattmann Lászlóné, Corett Mária Terézia grófnő volt.

Andrási János női- és férfiszabó, Bástya-utca 11. 1909-től folytatja iparát ; mint segéd Budapest, Páris, Merán stb. nagyobb üzemeinél végezte szaktanulmányait. 1928-ban önálló lett és 2 segédet, 2 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek, a helyi Dalegyletnek és a Ker. Szoc. Pártnak. A háborúban 32 hónapi frontszolgálatot teljesített, K. cs.-kereszt és sebesülési érme van.

Baranyai Imre csizmadiamester, Híd-u. 10. 1912 óta gyakorolja mesterségét. Jelenlegi üzemében, melyet 1923-tól vezet, két segédet tart ; egy tanoncot felszabadított. Tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak. Munkásságát 1925-ben díszoklevéllel tüntették ki. 1915—1917-ig résztvett a világháborúban.

Ifj. Bazsó Sándor cipészmester, Thökölyutca 25. 1896 óta működik a szakmánál, 1899-ben mint tanonc I. oszt. díjat nyert. 1913-ban önállósította magát, 1 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Temetk. Társ.-nak, a Ref. Olvasó Körnek stb. A háborút az orosz, szerb és olasz fronton küzdötte végig ; kitüntetései : bronz vit. érem, vaséremkereszt, K. cs.-kereszt.

Bárdossy János mészáros és hentes, Rákóczi-u. 19. 1915-től működik az iparfejlesztésén. Segéd volt Budapesten, Szombathelyen stb. 1926 óta önállóan 1 tanonccal vezeti üzemét. Az ipartestületi életben aktiv részt vesz, tagja a Sport Körnek, a Dunántúli Húsip. Szöv.-nek.

Bedöcs Gyula szobafestőmester, Deák Ferenc-u. 46.

Bedőcs József szobafestő, Berzsenyi-u.

Benedek János szabó, Vida József-u. 2.

Bisitz Kornél Géza dísz- és szobafestő és dohányárús. Batthyányi-tér 8. 1885-től foglalkozik szakmájával, 1897-ben önálló lett ; jelenlegi üzemét 1920-tól vezeti. Az Iparos dalárda alap. tagja, az Iparos Olv. Kör és ipartestületi életben tevékeny résztvesz. 1915—1916-ig szolgálta a hazát, egyszer megsebesült ; nagyezüst, vitézségi érem tulajdonosa.

Blick Sándor esztergályosmester, Bástya-u. 5.

Ifj. Boda Lajos kép. kőműves és épít. váll. Tisztviselőtelep. 1919-től gyakorolja iparát ; 1928 óta önálló és 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek.

Bognár László szabó, Arany János-u. 15.

Bognár Miklós géplakatos, autógar. tul., Híd-u. 16.

Bohár Sándor cipész, Deák Ferenc-u. 10.

Bokor Mihály kőmívesmester, Mező-u. 6. 31 éve folytatja mesterségét, 25 évig a vasútnál dolgozott, 1925 óta önálló ; 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Tagja : az Ipartestületnek, tanoncvizsg. bizottságnak, Kath. Legényegylet és Kath. Körnek.

Császár Béla asztalosmester, Berzsenyi-u. 12. 1890 óta űzi iparát, 1904-ben atyjától átvette üzemét és azóta önállóan kezeli 3 segéddel és 2 tanonccal. Villanyerőre berendezett műhelye van. Az 1925-i ipari kiállításon díszoklevelet kapott. Elnöke a faip. szakosztálynak és a tanoncvizsg. bizottságnak, a Kath. Legényegylet alap. tagja, a Levente Egylet vál. tagja stb. 2 hónapig volt a fronton ; a K. cs.-k.-je van. Fiai : Béla és József atyjuk iparát folytatják.

Cziczkai István szabó, Tkököly-u. 12.

Csihar József szabó, Rábamelléki-u. 7/a.

Dankovits Lajos kőművesmester. Rokkant-telep. 1907-ben tanulta mesterségét, 1920 óta önállóan dolgozik 1 segéddel. Az Ipariskolai életben tevékeny részt vesz ; tagja az Iparos Körnek és a Temetkezési Egyletnek. A háborút a fronton küzdötte végig ; vaskereszttel tüntették ki.

Decker Lajos

Decker Lajos kőművesmester, Deák F.-u. 43. 1894-ben szabadult fel. 1899-ben önállósította magát ; 1910-től mint képesitett mester 5 segéddel dolgozott. 3 tanoncot felszabadított. Az Építőipari szakoszt. és a tanoncvizsg. bizottság elnöke, ipartestületi tag, községi előljáró, Kath. Egyházközs. előljárója stb. A világháborúban az olasz fronton harcolt. Kitüntetései : bronz vitézségi érem, K. cs.-k.

Dick Lajos lakatos, Berzsenyi-u. 5.

Eppinger Izidor hentes és mészáros, Hajós-u. 13.

Farkas Antal férfi- és egyenruha szabó, Deák F.-u. 32. 1902 óta önállóan vezeti üzemét. Szombathelyen 1903-ban, Körmenden 1925-ben I. oszt. díszoklevelet kapott. A tanoncvizsgáztató bizottság volt elnöke, az Ipartestület és Kath. Legényegylet tagja. 3 évig az orosz fronton szolgált ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Fortinger Ferenc szíjgyártó, Bástya-u. 13.

Fülöp József puskaművesmester, Tisztviselőtelep. 1922-ben önálló lett és 1 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a dalárdának ; a Lövészegylet vál. tagja, tűzoltótiszt. Munkájával 1925-ben díszoklevelet nyert. Az orosz fronton teljesített szolgálataiért megkapta : a kor. ezüst és ker., bronz vitézségi érmet és a K. cs.-k. kitüntetéseket.

Fülöp Károly cipészmester, Deák F.-u. 45. 1907 óta önállóan, 2 tanonccal dolgozik ; 4 tanoncot szabadított fel. Tagja az Ipartestületnek, tanoncvizsg. bizottságnak, Kath. Legényegyletnek és a dalárdának. A háborúban a fronton védte a hazát, 6 évig volt orosz fogságban.

Ganz Jenő cipészmester, Bástya-u. 13. 1895 óta működik ipara terén. 1912 óta önálló ; jelenleg 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, Keresk. Társ.-nak. A háborúban 3 évig teljesített frontszolgálatot, 1 évig olasz fogságban volt ; kitüntetései : kisezüst, 2 bronz vitézségi érem és K. cs.-k.

Gazger Ferenc lakatosmester, Kép-u. 20.

Gálos Géza kefekötőmester, Battyhányi tér.

Gerencsér Elek szabó, Szentmárton.

Gigler József szabó, Árok-u. 28.

Göndöcs József malomtulajd., Körmend és Vasnádasd. 1885 óta működik ipara terén önállóan. Üzemét 1835-ben alapította apósa ; tőle vette át és modernül, berendezte. 7 alkalmazottja van; mint a tanoncvizsg. bizottság, kórházi bizottság, temető bizottság elnöke, Ipartestület tagja, városi tanácsos stb. a város életében tevékeny részt vesz. Állattenyésztési és gyümölcsnemesítő érdemeiért elismerő oklevelet kapott.

Eppinger Izidor

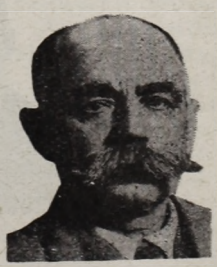

Göndöcs József

Grósz Gyula cipészmester, Kis-u. 2. Sopronban tanfolyamot végzett. 1918-ban vette át műhelye vezetését atyjától és 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat ; jelentős szerepet játszik mint az Ipartestület és Iparos Dalárda tagja és a szakosztály alelnöke, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, Kath.

Legényegylet párt. tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

Grósz Gyula

Gróza József borbély és fodrász, Dénes L.-u. 12.

ifj. Hacker János vendéglős, Rákóczi-u.

Hajnal Pál férfiszabómester, Rózsa-u. 2. Üzemét 1920-ban alapította, 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Szaktudását 1925-ben I. o. díszoklevéllel tüntették ki. Tagja az Ipartest.-nek, tanoncvizsg. bizotts.-nak, Levente Egy.-nek. A háborút végig a fronton töltötte ; kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., vas é.-ker., jub. é., K. cs.-k.

Háry Géza borbély és fodrász, Rákóczi-u. 4. sz.

Háry József asztalosmester, Templom-u. 1893 óta folytatja mesterségét ; 1907-ben önállósította magát 2 segéddel és 1 tanoncal. Tagja az Ipartest.-nek, Ip. Körnek, Kath. Legényegyletnek, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, 6 éve városi vál. képviselő.

Himfy Lajos nyomdatulaj., Szentmárton-u.

Hódossy Gyula vendéglős és birtokos, Szombathelyi-u. 5. 1883 óta működik az iparfejlesztés terén ; 1892 óta önállóan

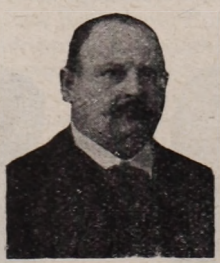

Hódossy Gyula

vezeti üzemét. Az Uri Kaszinó, Ipartestület tagja, a Tűzoltóegylet dísztagja, a Gazdakör elnöke, Vasparipa Egy. díszelnöke, városi tanácsnok, törv. biz. tag stb.

Homonnay Sándor műszerész, elektr. tech. váll., Vasút-u. 3. 1882—1924-ig volt a M. Á. V. műszerésze ; Pozsonyban szaktanfolyamot végzett. 1925 óta önállóan folytatja iparát. Elnöke a Magy. Munkások Rokkantsegélyző- és Nyugdíjint. helyi fiókjának és a V. O. G. K. helyi csoportjának, Ipartestületi tag, Term. tud. Társ. és Temetkezési egy. tagja és pénztárnoka.

Horváth János kocsigyártó- és kárpitosmester, Templom-u. 6. Iparát 1907 óta folytatja önállóan ; 8 tanoncot felszabadított, jelenleg 2-őt foglalkoztat. Tagja az Ipartest.-nek, a tanoncvizsg. bizotts.-nak ; a Kath. Legényegylet p. tagja. 1914—1918 harcolt a hazáért ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Horváth József szíjgyártó- és nyergesmester, Bástya-u. 14. 1908-ban önálló lett, 5 tanoncot felszabadított, jelenleg 1—1 alkalmaz. 1922-ben a II. o., 1925-ben az I. o. díszoklevelet nyerte Körmenden munkájával. A tanonvizsg. bizotts. alelnöke, az Ipartest. és Kath. Legényegylet tagja. 1914—1917 szolgálta a hazát a fronton ; K. cs.-k.-je van.

Hubert János borbély- és fodrászmester Batthyányi-tér. 1901 óta folytatja mesterségét. 1913 óta vezeti önállóan üzemét 1 tanonccal ; 7 tanoncot már felszabadított. A tanonvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartest.-nek 6 évig előljárója volt, a Kath. Legényegylet p. tagja. A világháborúban a fronton szolgált, 3 évig orosz fogságban volt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Huszár János sütőmester, Rákóczi-u. 54.

Issovits István sütőmester, Deák-u. 44.

Kametler Ernő rézművesmester, Sóház-u. 35 éve űzi iparát, 1911 óta, mint önálló mester. 1925-ben a körmendi kiállításon elismerő oklevelet nyert. Tagja a tanoncvizsg. bizott.-nak ; az ipartestületi életben tevékeny részt vesz. 1914—1921 szolgálta a hazát, orosz fogságból 1921-ben tért vissza.

Karner János vendéglős, Rákóczi-u. 46. Mint pincér 35 éve folytatja iparát. Üzemét 1896-ban atyja alapította ; tőle vette át 1914-ben és azóta önállóan vezeti. Tagja az Ipartest.-nek, a dalárdának, tanoncvizsg. bizotts.-nak.

Káhr Lajos vendéglős, Thököly-u. 4.

Káldy Ferenc tetőfedőmester, Szentmártoni-u. 16. 39 éve dolgozik a szakmában ; 1901 óta önálló : 2 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. 30 éves szöv. é., 25 é. kir. díszé., 1897 jub. é. tulajdonosa. Ipartest. előljáró, Épít. ip. szakoszt. jegyzője, tanoncvizsg. bizotts. elnöke, Tűzoltótest. szakaszp., laktanyafelügy., nagyrákosi ker. körz. főparancsnoka stb.

Károlyi János kép. ácsmester, Kép-u. 12 éve folytatja iparát, 1925-től önálló, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartest. és Építőip. szakoszt. tagja. Résztvett a világháborúban, 2 évig a nemzeti hadseregben szolgált.

Kerecsényi Zsigmond asztalos, Kossuth-u. 10.

Kiskós József sütőmester, Deák F.-u. 17. 1874 óta foglalkozik iparával ; 1887-ben önállósította magát és azóta több segéddel dolgozik. Az Ipartest.-i életben, mint előljáró tevékeny részt vesz ; a Tanonvizsg. bizotts. alelnöke, városi képviselő, Hangya ig. tagja, iskolaszéki tag.

Klein Miksa cipész, Vida János-u. 2.

Kluge Pál kékfestőmester, Bástya-u. 8. Üzemét atyja alapította 1873-ban ; tőle vette át 1900-ban, azóta 5 HP motorral szerelte fel és 3 alkalmazottat foglalkoztat. 1887-ben arany é.-t., 1903-ban elism. okl.-et kapott ízléses munkájáért. 21 évi ipartest.-i elnöksége alatt létesítette az Iparos Kört, az Ip. Dalárdát, melynek elnöke, megszervezte az egyes ip.-i szakosztályokat és egész életét az ip. érdekek védelmében töltötte. A közéletnek tekintélyes irányítója. A Magyar-Olasz bank helyi fiókjának elnöke, közs. képv. test. tagja és még számos egyesület tisztségét viseli.

Korozsa József kőműves, Tisztviselőtelep.

Kovács Lajos csizmadiamester. Templom-u. 12. 1883-tól űzi mesterségét, 1895 óta önálló és saját műhelyében 2 segédet és 2 ta-

Kovács Lajos

noncot tart. Az Ipartestületnek előljárója és pénztárnoka, a szakosztály és a tanoncvizsg. bizottság elnöke, az Iparos Dalárda tagja. Résztvett a háborúban.

Kovács Sándor kőművesmester, Arany János-u. 17. 15 éve dolgozik a szakmában, 1927 óta önállóan vezeti üzemét 1 segéddel, melyet atyja alapított. Tagja az Ipartestületnek és a Dalos Egyesületnek, 36 hónapig védte a hazát a fronton ; kitüntetései : bronz vit. érem és K. cs.-kereszt.

Kovácsik Gyula asztalosmester, Tisztviselőtelep. 1907 óta önállóan dolgozik villanyerőre berendezett üzemében, kb. 10 segéddel és 4 tanonccal. Munkájáért kétszer tüntették ki a helyi kiállításon díszoklevéllel. Az ipartestületi életben aktív részt vesz, a tanoncvizsg. bizottság stb. tagja, városi képviselő.

Kovácsik István asztalos, Dénes Lajos-u.

Kristóf Dezső szobafestő- és mázolómester, Vida J.-u. 4. 1907 óta működik a szakmában. 1920-ban önálló lett, 3 segéddel dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak és a tanoncvizsg. bizottságnak. Négy évet töltött az orosz és olasz fronton, egyszer megsebesült. Kitüntetései : 2 kis-ezüst, bronz vit. érem, 6 éves szolg. érem, mozgósítási érem, K. cs.-kereszt és ezüst szolg. érem.

Lakatos Vendel vendéglős, Rákóczi-u. 57/a. 22 éve folytatja iparát, 1925-től önálló. Tagja az Ipartestületnek és a Vasparipa Egyesületnek. 1912-től a háború végéig szolgálta a hazát. K. cs.-kereszt tulajdonosa.

Magyar Alajos kárpitos- és díszítőmester. Rákóczi-u. 3. 1910 óta mint segéd a fővárosban és Győrött működött. 1925-ben önállósította magát, 1 segédet alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak és a Dalegyletnek. Két és fél évig harcolt az olasz fronton, amiért a K. cs.-keresztet kapta.

Marth József, Kép-u. 30.

Miray Sándor kádár, Kossuth-u. 23.

Molnár Dezső nyomdász, Vida-u. 4.

Molnár Ernő asztalosmester, Rákóczi-u. 38. 1901-től folytatja iparát, 1920-ban lett önálló mester, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Dalárdának. Munkáját a helyi kiállításon 1925-ben díszoklevéllel tüntették ki. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült. Kitüntetései : sebesülési érem és K. cs.-kereszt.

Molnár József kőműves, Kulcsár-u. 20.

Nagy Sándor mészáros- és hentes, Bástya-u. 1. 1901 óta foglalkozik iparával, 1913 óta önálló. Villanyerőre berendezett üzemében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja. Hosszabb ideig volt a fronton, egyszer megsebesült.

Nagy Zsigmond vendéglős, Bástya-u. 7. 1900 óta mint pincér és üzletvezető gyakorolta iparát. 1928-ban átvette a kb. 100 éves üzem önálló vezetését. Az Ipartestület, Iparos Kör, Iparos Dalárda stb. tagja. Résztvett a háborúban, sebesülten orosz fogságba esett, 6 évet töltött Szibériában.

Németh Gyula kocsigyártómester, Arany János-u. 9. 1901-ben alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol az arisztokrácia részére dolgozott, 10 tanoncot felszabadított. Az ipartestületi életben mint alelnök, tevékeny résztvesz, a tanoncvizsg. bizottság, a kárpitosszakosztály elnöke, az Iparos Dalárda alelnöke stb. Munkásságával 1903-ban a szombathelyi kiállításon elismerőoklevelet, a Kath. Legényegylet I. díját, 1925-ben az ipartestületi kiállításon I. díjat nyert. 1915—1918-ig teljesített frontszolgálatáért megkapta a bronz vit. érem és K. cs.-kereszt kitüntetéseket.

Németh Gyula műszerész, Thököly-u. 15.

1903 óta működik ipara terén. Hartburgban ipariskolát végzett ; az ógyallai csillagdában és a pozsonyi elektrotechn. szakiskolában volt műszerész. 1911 óta önálló, 3 segéddel, 5 tanonccal dolgozik villanyerőre berendezett műhelyében.

Németh István vendéglős, Várköz 6. 40 éve folytatja iparát, 1909-ben önállósította magát, 1 tanoncot tart. Tagja az Ipartestületnek, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Kath. Legényegyletnek. 1915-től szolgálta a hazát a háborúban.

Németh Sándor asztalosmester, Deák-u. 3.

Özv. Novák Béláné mechanikus, Rákóczi-utca 1. Üzemét, melyet Novák Pál alapított 1872-ben, férje vezette 1905—1924-ig, jelenleg Németh József vezeti. Novák Béla volt ipartestületi tag, résztvett a világháborúban a haditengerészeknél, ahol a K. cs.-k. és emlékéremmel tüntették ki.

Patonay Károly kovácsmester, Szent Márton-u. 11. 1898 óta kovács, 1908 óta önálló mester. 9 tanoncot felszabadított, jelenleg kettőt alkalmaz. 1925-ben díszoklevéllel tüntették ki Körmenden. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság, Kath. Legényegylet és Temetkezési Társulat tagja.

Péter Károly szűcs- és kalaposmester, Bástya-u. 15. 1918-ban átvette a Ritschercégtől üzemét, melyet azóta 4 segéddel, 1 tanonccal önállóan vezet. 1922 és 1925-ben Körmenden I. oszt. díszoklevelet, Szentgotthárdon 1923-ban dícsérő oklevelet kapott. Az Ipartestület, a körmendi Keresk. Társ., Kath. Legényegylet stb. tagja. Résztvett a háborúban.

Pilipár Ferenc kőművesmester, Mező-u. 14. 1889 óta folytatja mesterségét. 1913 óta önálló, 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag. 31 hónapig küzdött a fronton a hazáért.

Pirity Antal és Alajos borbély- és fodrászmester. Jelenleg szikvízgyáros, Deák F.-u. 54. 1883 óta űzi iparát. Műhelyét 1897-ben alapította. A tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, az Ipartestület, Kath. Legényegylet, Iparos Dalárda stb. tagja. 30 hónapot töltött a fronton, ahol 3 bronz vitézségi éremmel és K. cs.-k.-tel tüntették ki.

Polgár Jenő fényképész, Kép-u. 6.

Pöcze Kálmán könyvkötőmester, Vida József-u. 3. Iparát Budapesten, Bécsben, Kolozsváron gyakorolta. 1898 óta önálló ; tanonckorában I. oklevéllel tüntették ki Komáromban. A vegyes tanoncvizsg. bizottság alelnöke, az Ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban.

Raposa Lajos bognár, Deák F.-u. 1.

Raposa Zoltán kerékgyártó, Berzsenyi-u.

Rasching János kőművesmester, 1890 óta folytatja mesterségét ; 1926-ban önállósította magát. Tagja az Ipartestületnek és a M. O. Rokkantegyesületnek.

Rába Vince asztalosmester, Kolozsvári-u. 1894-ben szabadult fel, 1906-tól mint önálló mester villanyerőre berendezett műhelyében 4 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi vál. és számvizsg. bizottsági tag, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör és Iparos Dalárda tagja. A háborút az olasz, orosz és szerb fronton küzdötte végig. K. cs.-k. és bronz vit. é. tulajdonosa. Fia : Vince, atyja iparát folytatja.

Röszler János sütőmester, Bástya-u. 11. 1876-tól mint segéd Budapesten, Szt.-Gotthárdon, Bécsben tanulta iparát. 1888

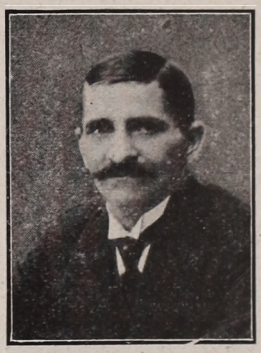

Röszler János

óta önállóan, 1 segéddel dolgozik. A sütőszakoszt. és tanoncvizsg. bizotts. tevékeny elnöke. 3 fia, Gyula, Ede és Anzelm, kik atyjuk mesterségét űzik, résztvettek a világháborúban.

Sall István esztergályosmester, Dénes Lajos-u. 6.

Saly Imre műbútorasztalos, Rákóczi-u.

Schantly Testvérek téglagyára, Rákóczi-u. 70—72. A gyárat 1897-ben alapították. Jelenlegi tulajdonosok : Mihály és Ferenc családja. A vezetést Kálmán végzi 15 segéddel. Tagja az Ipartestületnek. Résztvettek a világháborúban.

Seper Lajos asztalosmester, Deák-u. 12.

Steinberger Ignác órás és ékszerész, Rákóczi-u. 5.

Szabó Sándor kép. kőművesmester, Thököly-u. 10. 1887-től dolgozik a szakmában, 28 éve önálló, 1910-től kép. mester. 8 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi tanoncvizsg. bizottsági tag. 1915-től a háború végéig a fronton szolgált, ahol megkapta a kisezüst és K. cs.-k. kitüntetéseket. Fia, Sándor 2 éve önálló az építési iparban.

Szabó Pál asztalosmester, Bástya-u. 6. 1902—1906-ig, mint jeles növendék végezte a győri faip. szakiskolát. 1914-től önálló mester, 1 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Aktív tagja az Ipartestületnek, a Tanoncvizsg. bizottságnak és a Dalárdának. Munkáját 1925-ben a helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 10 hónapot töltött a fronton, egyszer megsebesült.

Szakály Károly asztalosmester, Széchényi utca 11. 1908-ban önállósította magát és villanyerőre berendezett műhelyében 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület tevékeny előlj. tagja, a Dalárda tagja és a tanoncvizsg. bizottság alelnöke. A háborúban a fronton volt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Szayer Géza lakatos, Hajós-u. 16.

Ifj. Szántó György okl. gyógykovácsmester, Rábamelléki-u. 11. 1919 óta 1 segéddel és 1 tanonccal önállóan vezeti műhelyét. Szaktudását 1925-ben a helyi kiállításon az I. o. díszoklevéllel jutalmazták. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság, Kath. Legényegylet és Temetkezési egylet tagja. 1914—1918-ig a fronton volt. A K. cs.-k. és kor. vas é. kereszt tulajdonosa.

Szántó Gyula cipész, Főtér 8.

Szentes Ferenc szabó, Rózsa-u. 3.

Theiszler Fülöp fodrász, Batthány-tér 10. 1890 óta működik iparában. 1903 óta önálló. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 34 hónapig volt az orosz, szerb, olasz és román fronton.

Tóth József csizmadiamester, Templom-u. 4. 1898 óta, mint segéd Bécsben, Budapesten, Győrött, Sopronban stb. dolgozott. 1912-ben önállósította magát és 1 segédet,

Tóth József

1 tanoncot alkalmaz ; 1927-ben Körmenden elism. oklevelet nyert. Az Ipartest. és Kath. Legényegylet tagja.

ifj. Tóth Lajos bábsütő, Hajós-u. 3.

Tóth Mór kovácsmester, Templom-u. 8. 1921 óta önállóan 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik ; 3 tanoncot felszabadított, 1927-ben Körmenden II. o. díszoklevéllel tüntették ki. A szakoszt. alelnöke, az Ipartest. előljárója, a Tanoncvizsg. bizotts. és Ip. Dalárda tagja. 1914—1918-ig harcolt a hazáért ; megkapta a K. cs. k.-et.

Vilisics János hentes, Rákóczi-u. 1.

Vinkovits Sándor szállodás, Rákóczi-u. 2.

Vinkovits Sándor

Vizi Jenő téglagyáros, Rákóczi-u. 66.

Weber Antal bádogos, Hajós-u. 8.

Zambó József cipészmester, Dénes L.-u. 15. 1913-ban alapította üzemét, ahol 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat; munkájával az 1925-iki helyi kiáll.-on elism. oklevelet nyert. Ipartest.-i előljáró, Tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, az Iparos Dalárda és Sportegy. tagja. A világháborút az orosz, román és olasz fronton töltötte ; kitüntetései : bronz vit. é., K. cs.-k.

Zsolnár Zsigmond cipész, Deák F.-u. 30.

KÖZÉPISZKÁZ

Szücs János és fia, József, kőmű vesmesterek. János 1912-ben, József 1925-ben lett önálló. Az Ipartestület tagjai. József részt vett a világháborúban, 3 havi frontszolgálattal és 24 hónapig volt orosz fogságban. A Nemzeti hadseregben is szolgált.

KŐSZEG

A kőszegi Ipartestület 1885 július 19-én, illetőleg 1886 január 23-án tartotta alakuló közgyűlését. A 173 helybeli iparos közül 151-en jelentek meg e közgyűlésen, amelyen elnökké Stegmüller Lászlót, alelnökké Lánzinger Jánost, jegyzővé Freyer Lajost, pénztárossá Schlapfer Pált választották meg. A testület működését 1886 április 1-én kezdte meg.

A testület első helyisége a Városháza egyik szobájában volt. Dr. Sissovits Miklós akkori polgármester azonban felmondta a helyiséget, amelyet aztán mégis a képviselő-testület engedélyével még 1902 május 1-éig használt az Ipartestület.

Hogy a testület saját otthonába jusson, 1902 március 13-án 12.000 korona vételárért megvette a Waisbecker örökösöktől mai székházát. Ugyanott az iparossegédek részére munkásszállót rendezett be. Ezt 1919 májusban oszlatta fel, nehogy a segédek tétlenségét előmozdítsa. 1928 decemberben úgy oldotta meg e kérdést a testület, hogy a szállót egy vendéglőssel létesítette.

1890-ben a közgyűlés egy 5000 frtos segélyalapot létesített, 1891-ben elhatároztatott egy betegsegélyző egylet létesítése. Bajcsi Lajos elnöklete alatt 1894 január 1-én kezdte meg az egylet működését és 1908 január 1-ig működött.

1898 március 13-án elhatároztatott egy nyugdíj- és rokkant-egylet létesítése, amely 1908 májusig tényleg működött is.

A testület fejlődése az 1901—4. évek alatt működött elnök Pratscher Dániel tevékenységéhez fűződik. Az ő alkotása volt a testületi székház megvétele is. Pratschert az elnöki székben Kovács József, majd ezt Dömötör Gyula szíjgyártómester követte. Dömötör, aki jelenleg is elnöke a testületnek, először 1919 február 16-án választatott meg. Lelkes pártolója és előmozdítója minden iparos érdeknek, aki minden tevékenységét a testületnek szenteli. Az ő alkotása volt a kőszegi ipartestület anyagbeszerző és értékesítő szövetkezetének létesítése, ő hívta újra életre a 60 év előtt alapított Concordia dalosegyesületet, ő teremtette meg a Kőszegi Általános Temetkezési Segélyegyletet, ugyancsak ő létesített egy Olvasókört, megalakította a Tanoncvizsgáztató bizottságokat. Az ő működésének köszönhető, hogy a cipész tagok állami rendeléseket kaptak.

A testület évenként tanoncmunkakiállításokat rendez.

A testület tagjai közül 1925-ben Dömötör Gyula szíjgyártómester aranyérem, Jesztl József szűcsmester aranyérem, Seper Imre és Wilfinger Miklós pedig ezüstérem kitüntetést kaptak.

1926 szeptember 19-én ünnepelte a testület fennállásának 40 éves jubileumát. Ugyanakkor a testület hősi halottjainak nevét márványba vésette.

1926 június 1 óta a testület a Munkás biztosító pénztár pénztári megbizottja.

A testület első jegyzője Freyer Lajos volt. Utána dr. Stúr Lajos, Steininger Sándor, Gyarmati Lajos, Horváth Béla következett. 1919 május 25-től kezdve pedig e tisztet Faith Pál tölti be közmegelégedésre a legnagyobb rendet tartva az egész vonalon.

A testület vagyona 11.773 pengő. Tagjainak száma 318.

A Kőszegi Ipartestület tisztikara :

Elnök : Dömötör Gyula. Alelnök : Müller Ferenc. Ügyész : dr. Stúr Lajos. Pénztáros : Hammer János. Jegyző : Faith Pál. Előljárósági rendes tagok : Karner Ferenc, id. Kiss Gyula, Mayer János Schreiner János, Odonits István cipész, Szekér József, Szilágyi Arthur, Takács Sándor, Tangl Adolf, Varga Imre, Wichnál Antal. Póttagok : Ecker Ferenc, Koller István, Rónai Frigyes. Számvizsgálók: Krampol József, Eitner Gusztáv, Prenner Pál.

A kőszegi Ipartestület vezetősége

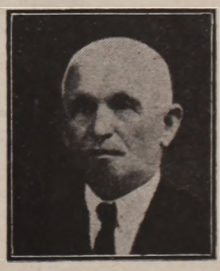

Faith Pál ipt. jegyző

Axer J. fényképész, Király-u. 27.

Bakos József kerék- és kocsigyártómester, Jenő főherceg-u. 2. A Pratscher Dániel által 1880-ban alapított műhelyben 1904 óta önálló. Saját házában 3 HP villanyerőre berendezve szalagfűrés zel és kerékgyártó géppel van felszerelve. Bakos 1876-ban született Egerszegen, tagja az Ipartestületnek, volt elnöke a Gazdasági Körnek. A világháborúban 1915-től az októberi forradalomig vett részt, két kitüntetést szerzett.

Bauer Antal tetőfedőmester, Várkör 102. Szül. 1875-ben Kőszegen, 1891-ben szabadult fel, 1899 óta önálló mester. Ugyanazon évben nőül vette Maurer Máriát. Az Ipartestület tagja, 6 évig volt előljárója, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Az Eternitművek helyi megbizottja.

Birita István vendéglős, Király-u. 75. (Zöldfa vendéglő.) Szül. 1892-ben, 1909-ben szabadult fel és 1925-ben vette át édesapjától az üzemet, amely mintegy 150 évvel ezelőtt alapíttatott. A világháborúban 45

havi frontszolgálatot teljesített. Kisezüst, 2 bronz vit. é., K. cs.-k.-je van. Neje: Mersits Anna.

Bősz Ede okl. ácsmester, Deák Ferenc-u. 5. Szül. 1897-ben Kőszegen, 1925-ben nyert oklevelet, ugyanekkor lett önálló. A vassurányi uradalom, Novák István és dr. Szovják Hugó háza szakmunkáit végezte. Az Ipartestület, Tanoncvizsg. bizottság tagja. A világháborúban 26 hónapig volt a fronton. Bronz vit. é. és K. cs.-k.-je van.

Brader János vendéglős, Deák Ferenc-u.

Brader Samu sütőmester, Kossuth Lajos-u. 9., fióküzlet Pallisch-u. 11. Született 1881-ben, felszabadult 1898-ban, 1906-ban lett önálló mester. 1909-ben nőül vette Lindwahr Irmát, kitől hat gyermeke származott. Műhelyében 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban frontszolgálatot teljesített.

Brenner Márton kádár, Gyöngyös-u. 12.

Csánits Sándor okl. kőművesmester, építési vállalkozó, Király-u. 17. Szül. 1873-ban, Budapesten. 1904-ben kapta meg oklevelét és 1905-ben lett önálló. Az Ipartestület, Gazdakör tagja, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke. 1899-ben nőül vette Csenki Katalint. Résztvett a világháborúban.

Csécsényi János kovácsmester, Sziget-u. 38. Szül. 1884-ben. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja. 1909-ben nőül vette Horváth Ágnest. 1922-ben alapította műhelyét. A világháborúban 3 évig volt a fronton. Fia, János, apja iparát űzi.

Deutsch Pál

Deutsch Pál cipészmester és felsőrészkészítőmester, Városház-u. 3. 1881-ben született, ipari kiképzését Körmenden nyerte és 1914-ben lett önálló. Az Ipartestület, Concordia Dalárda, Ker. Iparosok Egylete tagja. Technológiai tanfolyamot végzett. Résztvett a világháborúban, 6 évig orosz fogságban volt.

Dorner Ferenc vendéglős, Király-u. 120. Bárány vendéglő. Répcelakon 1884-ben született, 5 évig Wienben működött, 1905-ben lett önálló. Tevékeny részt vesz az Ipartestületi életben. 1907-ben nőül vette Perusits Annát, akitől 5 gyermeke született.

Dömötör Gyula szíjgyártó- és nyergesmester, ipartestületi elnök. Az 1842-ben Mayer János által alapított üzemet 1910-ben vette át s azóta folytatja. 1883-ban Vas-

Dömötör Gyula

váron született, mint segéd több városban és 7 évig külföldön dolgozott. 9 éve elnöke az Ipartestületnek. Szíjgyártó vizsg. bizottsági tag, a vasmegyei ip. szöv. alelnöke, a Concordia Dalkör elnöke, városi képviselő. Az 1925 évi soproni kiállításon munkáit aranyéremmel tüntették ki.

Ecker Ferenc borbély- és fodrászmester, Várkör 57. A Kovács József által 1880-ban alapított műhelyt 1919-ben vette át és 2 tanonccal folytatja. 1895-ben született Kőszegen, itt nyerte ipari kiképzését is. 1919-ben nőül vette Csonka Juliskát. Az Ipartestület tagja, a Szakosztály elnöke.

Erhardt József vendéglős és szállodás, Király-u. 15. Jurisics-szálloda. Született 1874-ben, ipari kiképzését Budapesten és Wienben nyerte, 1907 óta önálló, jelenlegi üzemét 1923 óta vezeti. A világháborúban a szerb fronton küzdött. Neje: Mersitz Teréz.

Fatalin Imre férfiszabó, Király-u. 42. Szül. 1885-ben Kőszegen, ugyanitt nyerte ipari kiképzését. Mint segéd Budapesten,

Fatalin Imre

Bécs, München, Zürich, Kőszeg, Sopron városokban dolgozott, majd a harctérre

ment, ahol Przemyslnél fogságba esett. Innen kiszabadulva 1922-ben önállósította magát. Neje : Schäffer Marianne.

Fesztbaum Géza szabómester, Intézet-utca 19.

Flasch Dezső kovácsmester, György-u. 8.

Fröhlich Gusztáv sütőmester, Király-út 71.

Gaal József dísz, cím, szobafestő és mázolómester, Árpád-tér 12. Szül. 1867-ben, mint segéd Németországban dolgozott. 1893 óta önálló mester. Az Ipartestületnek hosszú éveken át volt alelnöke, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, tűzoltó alparancsnok, városi képv. 1899-ben munkáiért kitüntető elismerést kapott. Neje : Kuntner Mária. István és József fia résztvett a világháborúban, utóbbi 14 havi fogságban volt.

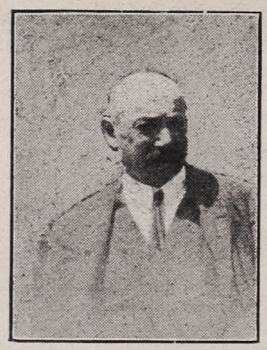

Gaal József

Geröly Károly lakatosmester, Király-u. 91. Szül. 1891-ben Sárváron, Szombathelyen tanult ki és 1927-ben lett önálló mester. Villanyerejű berendezése van. $1^1/_2$ HP. A világháborúban a haditengerészetnél szolgált, bronz vit. é. és K. cs. k.-je van.

Gombás Ede sütőmester, Sziget-u. 2. A nagyatyja Jakics János által mintegy 80 év előtt alapított és atyja Bálint által folytatott üzletet 1916-ban vette át s 1 segéddel folytatja. 1881-ben Kőszegen született. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített. Neje : Knapp Teréz.

Gruner Vilmos lakatosmester, Jurisics-tér 10. A Gruber Sándor által 1876-ban alapított műhelyt 1925 óta vezeti önállóan. 1900-ban született Kőszegen, ugyanitt tanult ki, mint segéd külföldön dolgozott, Wienben szaktanfolyamot végzett. A Concordia dalárda, s a Sportegylet tagja. Neje : Leyrer Róza.

Helfensdörfer József lakatosmester, Gyöngyös-u. 6.

Hódy Teréz divatterme, Rainiss-u. 11.

Jancsó József villanyszerelőmester, Tüskevár 2.

Jandresics István vendéglős, Deák Ferenc-u. 2. Szül. : 1883-ban Vasszentmihályon, mint segéd Szentgotthárdon, Pápán és Szombathelyen dolgozott. 1908-ban lett önálló. 9 évig volt közs. előljáró. Neje: Baumann Henriette.

Kappel Mihály asztalosmester, Király-út 73. Szül. 1905-ben Kőszegen, 1922-ben szabadult fel és 1928-ban önállósította magát. Az Ipartestület és Önk. tűzoltótestület tagja. Neje : Stipkovits Cecilia.

Karner Ferenc

Karner Ferenc sütőmester, Árpád-tér 19. Szül. 1888-ban. Pozsony és Budapesten volt segéd, 1913-ban lett önálló, a Szakosztály, a tanonvizsg. bizottság elnöke. Neje : Wölfl Mária.

Karner Nándor dísz-, szobafestő- és mázolómester, Csernely-u. 12. Sopronban 1877-ben született, 1895-ben szabadult fel, hazai és külföldi városokban volt segéd, 1901-ben lett önálló Sopronban, 1922 óta vezeti kőszegi üzemét, váltakozva 3—10 segéddel. A világháború frontján 3 évet töltött, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Kamaut Janka.

Kálmán István cipészmester, György János-u. 12. Szül. 1889-ben, önálló lett 1920-ban. Mint segéd Kőszegen, Szombathelyen, Sopron és Pozsonyban dolgozott. Az Ipartestület tagja, Résztvett a világháborúban, ahol bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Kálmán Lajos cipészmester, Rohonczi-u.

ifj. Kiss Gyula hentes- és mészárosmester. Műhely : Jurisics-tér 1. üzlet : Várkör 35. 1889-ben született, 1907-ben szabadult fel, 1925-ben alapította mai üzemét. Résztvett a világháborúban.

Kleininger József cukrászmester, Városház-u. 2. Kőszegen 1895-ben született, itt is szabadult fel. Mint segéd Sárváron, Sopronban és Villachon dolgozott. Cukrászdáját 1923-ban alapította s azt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A világháborúban 1 évig volt a fronton, 2 évig orosz fogságban. Neje : Török Etelka.

Koller István kovácsmester. Az atyja Mátyás által 1879-ben alapított műhelyt 1818 óta vezeti önállóan. 1886-ban szüle-

tett, atyjánál tanult. A világháborúban az orosz és román fronton harcolt, bronz v. é., seb. é. és K. cs.-k.-je van. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke, a Sportegyleti Gazdakör stb. tagja.

Kolossa István cipészmester.

Kováts Rezső okl. kőművesmester, Sziget-u. 18. Telepe Rumban van. 1915-ben alapított üzemében 18—24 segédet alkalmaz. 1879-ben született, 1912-ben szabadult fel, 1915-ben nyert oklevelet. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Résztvett a világháborúban. Neje: Steilich Anna.

Krampol József, dísz-, cím-, szobafestő- és mázolómester. Intézet-u. 21. Kőszegen, 1896-ban szabadult fel, mint segéd Wienben dolgozott, ott díszfestőtanfolyamot is végzett, Németországban is járt, 1905-ben lett önálló. Ő festette a góri és bői templomokat, a gróf Erdődy Tamás villáit. Ipartestületi számvizsgáló, a tanoncvizsgáló bizottság alelnöke. Hosszabb ideig volt a háborúban, a fronton. Neje: Ringauf Ilona.

Kuntner Ferenc tetőfedőmester, a Szakosztály elnöke, a Bortermelő Szövetkezet tagja. Hegyalja-u. 2. Szül. 1863-ban. Felszabadult 1879-ben, önálló lett 1894-ben, miután előzőleg 1893-ban nőül vette Tameller Rózát, akitől József fia született.

Kuntner Gusztáv tetőfedőmester, Vár· 1894-ben született Kőszegen, ugyanitt szabadult fel 1911-ben, 1920 óta önálló mester. A világháborúban 1916-tól kezdve teljesített szolgálatot. Neje: Panics Erzsébet.

Lackner János vendéglős, Várkör 6.

Lagler Pál vendéglős, Király-út 81.

Lasitz János ácsiparos, Intézet-u. 15. 1884-ben született, 1903-ban szabadult fel, 1927 óta önálló mester, ki Antal fiával, mint segéddel dolgozik. A világháborúban 47 hónapig harcolt a fronton, egyszer megsebesült. Nagy- és kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., sebesülési érem kitüntetése van. Vitézzé avatása folyamatban van. Neje: Péller Teréz.

Lausch Károly asztalosmester, Király-út 78. Kőszegen 1869-ben született, 1886-ban szabadult fel, 1894 óta önálló mester. 1895-ben nőül vette Baumgartner Terézt. Résztvett a világháborúban, ahol 32 havi frontszolgálatot teljesített. Fia Károly is az asztalos szakmában működik. Ő is 31 hónapig volt a fronton és a kisezüst és bronz vitézségi érmet és K. cs.-k.-t kapta.

Lépold Géza mechanikus, Kossuth Lajos-utca 6. 1892-ben született, Kőszegen szabadult fel, mint segéd Pozsony, Budapest és Wienben működött. 1923-ban lett önálló. Két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Sportegylet, Legényegylet, Dalárda tagja. Az orosz fronton harcolt, 7 évig volt fogságban.

Lépold Gyula asztalosmester, Király-út

Maitz Andor építési vállalkozó, Várkör.

Maitz Antal asztalosmester, Várkör 8. Kőszegen 1898-ban született, 1915-ben szabadult fel, 1927-ben lett önálló mester. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A világháborúban $^1/_2$ évig volt a fronton, ahol megsebesült. Bronz vitézségi érme, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Neje: Pápay Anna.

Maitz Károly tetőfedőmester, Jenő főherceg-u. 19. 1891-ben szabadult fel, 1899-ben lett önálló mester. 1897-ben nőül vette Kleindinst Terézt.

Mayer János, vendéglős és autófuvarozási vállalkozó, a Szakosztály elnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság, szikvíz és

Mayer János

jéggyár elnöke, városi képviselő stb. Várkör 12. Borsmonostoron, 1886-ban született, 1903-ban szabadult fel, 1913-ban lett önálló. 2 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. Egy évi frontszolgálattal résztvett a világháborúban. Neje: Art Mária.

Molnár Lajos cipészmester, Rohonczy-utca 10/a. Kőszegen 1870-ben született, ipari kiképzését Győrött nyerte, mint segéd

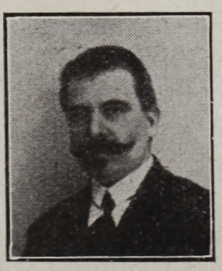

Molnár Lajos

Budapesten és Boszniában működött. Segéd korában 1896-ban Budapesten díszoklevél kitüntetést kapott. 1896-ban lett önálló. Volt ipartest. előljárósági tag. Résztvett a világháborúban.

Müller Ferenc építési vállalkozó, fűrészteleptulajdonos, az Ipartestület alelnöke, tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, a szom-

bathelyi ácsmesterek vizsgáztatóbiztosa, városi képviselő, takarékpénztári igazgatósági tag, a soproni Iparkamara kültagja, Pammer-u. 11. Telefon 25. Szül. 1870-ben

Müller Ferenc

Brüxben, 1908-ban lett önálló, 1917-ben nyert kőműves- és ácsmesteri oklevelet. 18 segéddel, 5 tanonccal és 6 szakmunkással dolgozik. 32 HP vízturbina és 50 HP gőzgépberendezése van.

Naumann Jakab szabómester, Pallisch-utca 25. Szül. 1878-ban Kisjécsán, ipari kiképzését Budapesten nyerte, mint segéd

Naumann Jakab

is itt és Drezdában dolgozott. A Szakosztály, jegyzője 1902-óta önálló mester.

Németh Győző asztalosmester, Király-út 98. Az atyja, Ádám, által 1888-ban alapított műhelyt 1912 óta vezeti önállóan. Egy segédet tart. 1885-ben Nagykanizsán született, 1908-ban szabadult fel. Résztvett a világháborúban. Neje : Vörös Ilona.

Németh József cipészmester, Városház-u. 7. 1899-ben született, Kőszegen nyerte kiképzését, mint segéd Wienben és Budapesten dolgozott, 1922-ben lett önálló, 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület, Temetk. Egylet, Kath. Legényegylet tagja.

Noszák János tetőfedőmester, Sziget-u. 31. 1900-ban született, 1917-ben szabadult fel, 1922 óta önálló mester. Az Ipartestület és szakosztály tagja.

Odonits István cipészmester, Városház-u.

Pászner Ferenc cipészmester, Pammer-u.

Perkovits Jenő szállodás és vendéglős, Király-u. 2. Strucc-szálló. Kőszegen 1906-ban született, ipari kiképzését itt és a wieni szállodás és vendéglős szakiskolában nyerte. 1927-ben lett önálló. 3 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. A szálloda mintegy 200 éve alapíttatott, 12 szoba, étterem, vendéglő, terrasz, veranda, vadászszoba, kocsiszin és autógarage berendezése van.

Pontyos Gyula mészárosmester.

Pöszt Kálmán cipészmester, Intézet-u. 3. 1878-ban született, mint segéd Sopron, Sárvár, Kismarton és Wiener Neustadtban dolgozott. 1902-ben önállósította magát. Fia Kálmán és 1 tanonc segédkezik neki. Az Ipartestület volt előljárója, a Tanoncvizsg. bizottság alelnöke. Résztvett a világháborúban.

Pratscher Ferenc bognármester, Marhavásártér 4. Szül. 1890-ben Kőszegen, itt is tanult ki, mint segéd Bécsben és Budapesten működött. 1920-ban vette át az 1883-ban édesapja, Pratscher Dániel által alapított műhelyt, amely 2 HP villanymotorral van felszerelve. A világháború alatt az albertfalvai repülőgépgyárban dolgozott. Neje : Domby Anna.

Preiszinger Ferenc szabómester, Várkör 2. Németkereszturon 1896-ban született, mint segéd Szombathelyen, Vasváron és Budapesten dolgozott, 1923-ban önállósította magát. Készruha raktára is van. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton. Bronz, kisezüst vit. é. és K. cs. k.-je van.

Prenner Pál épület- és géplakatosmester, Király-u. 42. 1887-ben született, kiképzését Kőszegen kapta, mint segéd Stuttgart, Hamburg, Pozsony, Bécs és Kölnben dolgozott. 1912 óta önálló mester. Az Ipartestület számvizsgálója, városi képviselő. Résztvett a világháborúban.

Prenner Pál

Randweg János borbélymester, Várkör.

Raschke Hildegárd szabómester.

Rodler Antal borbély- és fodrászmester, Király-út 33. Szül. 1904-ben Kőszegen, itt is tanult ki, Sopron, Győr, Csornán és Bécsben volt segéd. 1928-ban önállósította magát.

Ruisz Elek szabómester, Gyöngyös-u. 1. Szül. 1895-ben, felszabadult Szombathelyen. Mint segéd Nagykanizsán, Gyékényesen, Budapesten, Kőszegen és Sopronban dolgozott. 1912 óta önálló. A világháborúban 38

hónapig volt a fronton. Bronz vit. é., K. cs.-k. és seb. é.-e van.

Sagmeister József asztalosmester, Gyöngyös-u. 7. Kőszegen 1880-ban született, 1897-ben szabadult fel, mint segéd Ausztriában dolgozott. 1910-ben önállósította magát Az Ipartestület volt előlj. tagja, a Tanoncvizsg. bizottság tagja. 35 hónapig volt a világháború frontján, 3 bronz vit. é.-e van.

Sass Samu asztalosmester, Gyöngyös-u.

Sághy István órás, Király-út 36. Szül. 1872-ben, ipari kiképzését Wienben nyerte, ugyanitt működött mint segéd is. 1906-ban vette át a Sághy János által alapított

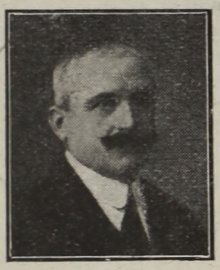

Sághy István

üzletet. A tanoncvizsg. bizottság elnöke, a dalárda, ág. ev. Convent tagja, karénekes. A világháborúban az orosz fronton harcolt. Kisezüst vit. é.-e, koronás ezüst és vas érdemkeresztje és K. cs.-k.-je van.

Scheck József asztalosmester, Rajnich-u.

Scheer József tetőfedőmester, Jenő fhg-u. 23. 1886-ban született Kőszegen, 1905-ben szabadult fel, 1924-ben önállósította magát. A világháborúban egy és háromnegyed évig volt a fronton. Kisezüst, v. é., K. cs.-k. és seb. é.-e van. Neje : Maitz Janka.

Schermann Rezső borbélymester, Várkör 23.

Schlapfer Károly sütőmester, a Szakosztály alelnöke, a Szőlőtermelők Szövetségének tagja, Árpád-tér 7. Szül. 1869-ben Kőszegen, 1888-ban szabadult fel, 1894 óta önálló mester. Neje : Horváth Mária.

Schlögl Ferenc

Schlögl Ferenc dísz-, cím-, szobafestő- és mázolómester, Rohonczi-u. 7. 1895-ben Klastromon született, 1913-ban szabadult fel. Mint segéd Kőszegen és St.-Pöltenben dolgozott. 1921-ben lett önálló. A világháborúban 17 havi frontszolgálatot teljesített, bronz v. é.-t és K. cs.-k.-et kapott.

Schreiner János és Gusztáv sütőmesterek, Király-út 27.

Schreiner János építési vállalkozó, okl. kőmíves-, ács- és kőfaragómester, Intézet-utca 3. 1892-ben Kőszegen született, elvégezte a budapesti felsőiparis kolát és 1922-ben önállósította magát. Mint előljáró tevékeny részt vesz az ipartestületi életben. Városi képviselő, sportegyleti vál. tag, 28—30 segédet és 12 tanoncot foglalkoztat. Végigszolgálta a világháborút, kisezüst, bronz v. é.-t és K. cs.-k.-t kapott, mint tart. hadnagy szerelt le.

Schrődl Gyula sütőmester, Király-út 16. Az édesapja Mihály által mintegy 20 év előtt alapított üzletet 1926 óta vezeti önállóan és 8 testvérét tartja fenn. 1909-ben született Kőszegen, 1926-ban szabadult fel. Az Ipartestület, az Ev. Ifj. Egylet és a Sportegyesület tagja.

Schumeth István szabómester, Király-u. 42. Borsmonostoron 1887-ben született, Kőszegen nyerte kiképzését, Budapesten és Wienben volt segéd, 1911-ben lett

Schumeth István

önálló. A világháborúban 51 hónapig volt a harctéren. Bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Halasy Anna.

Seybold Gusztáv mészáros- és hentesmester, a Szakosztály elnöke, a tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, a Tkptár igazg. tagja, Várkör 52. Az egyik őse által mintegy 100 évvel ezelőtt alapított és apáról fiúra szállt üzletet 1909 óta folytatja. 1877-ben született Kőszegen, 1895-ben szabadult fel atyjánál. Bécsben 1 évig praktizált. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Neje : Schremeri Ilona 1926-ban elhunyt.

Simon János sütőmester, Király-u. 37. 1867-ben született, 1884-ben szabadult fel, 1892 óta önálló. Az Ipartestület, szakosztály, tanonvizsg. bizottság tagja. — 1902-ben nősült meg.

Szabó András asztalosmester, Jurisits-tér 6. Kisasszonyfán 1857-ben született, Kőszegen tanult ki, 1884 óta önálló mester. Fia Lajos szintén iparában működik. Vilmos fia, aki tart. hadnagy volt, vitézzé avattatott. András fia hősihalált halt, Lajos 28 hónapig volt a fronton.

Szekér József cukrászmester, az Ipartestület előljárója, Várkör 37. 1886-ban született Ivánegerszegen, 1904-ben szabadult fel Sopronban, mint segéd Szombathely, Gráz, Leoben, Villach és Sopronban dolgozott. 1914-ben vette át a mintegy 100 év előtt alapított cukrászdáját. Az 1902. évi soproni tanonckiállításon elismerő oklevelet kapott. 45 hónapig volt a fronton, kétszer sebesült, kisezüst, bronz v. é.-e, K. cs.-k.-je és seb. é.-e van. Neje: Übel Mária.

Szilágyi Artur fényképész, ipartestületi előljáró, Kath. Legényegyleti elnök, Király-út 22. 1876-ban szül. Budapesten,

Szilágyi Artur

ipari kiképzését Bécsben nyerte 1893-ban, mint segéd Bécsben atyjánál dolgozott, 1891-ben lett önálló, 1913-ban alapította kőszegi üzletét. Párisban 1908-ban aranyéremmel tüntették ki. Neje: Kemenesi Margit.

Tangl Adolf iparművész és asztalosüzemtulajdonos, Király-u. 25. Telefon: 46. Az édesapja Adolf által 1886-ban alapított, géperőre berendezett üzemet 1920 óta vezeti önállóan. Temetkezési vállalata és bútorraktára is van Király-út 20 alatt, 1887-ben született, az iparművészeti iskolát Budapesten végezte. 4—5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 24 HP villanymotorral, körfűrész, egyengető, vastagsággyalu, fúró, szalagfűrész, csiszolókorong berendezése van. 1 évig volt a fronton, kisezüst v. é., seb. é. és K. cs.-k.-je van.

Teiger Géza géplakatos és puskaművesmester, Gyöngyös-u. 9. Szül. 1875-ben Kaposváron, itt is képezték ki, mint segéd volt a bécsi arzenálban, ahol puskaművesi tanfolyamot végzett. Előbb fegyver-, majd főfegyvermester lett. 1919-ben önállósította magát; 2 segéddel dolgozik.

ifj. Tungli Elek villanyszerelőmester, Kossuth L.-u. 1925-ben született, ipari kiképzését Kőszegen nyerte, mint segéd Budapesten, Konstanzában és Nagybátonyban dolgozott. 1925 óta önálló, 1 tanonccal dolgozik. Neje: Horváth Boriska. Leánya okleveles tanítónő.

Varga Gyula cipészmester, Király-u. 36. 1889-ben Kőszegen született, kiképzését Kőszegen nyerte, mint segéd Sopron, Szombathely és Bécsben működött, 1928-ban lett önálló mester. A Temetk. egyesület, tanoncvizsg. bizottság tagja.

vitéz Vidor (Wagner) Ágoston, Táblaház-u. 7. Kőszegen szül. 1894-ben, s ugyanitt szabadult fel, mint segéd Sopron, München és Wienben működött. Itt elvégezte a Decorations Zuschneider Kurs-ot. A világháborúban 3-szor megsebesült, nagy- és kisezüst, 3 bronz v. é., K. cs.-k. és seb. érem kitüntetése van. 1926 júliusban vitézzé avattatott.

Weisz Lőrinc szabómester, Tertsák-u. 3.

Wichnál Antal szabómester, Kossuth-u.

Wlasits Gyula sütőmester, Sziget-u. 20. Szül. 1891-ben, itt is szabadult fel 1909-ben. 1920-ban önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tevékeny tagja, a Zenepártoló- és Sportegyesület tagja. A világháborúban hosszú frontszolgálatot teljesített. Neje: Maitz Mária.

Wölfel Frigyes bognármester, Király-u. 32. Az 1858-ban Wölfel Mihály által alapított műhely tulajdonosa. Szül. 1894-ben. Az Ipartestület, Tüzoltóegylet, Concordia dalárda tagja. $23^1/_2$ hónapig volt az orosz és olasz harctéren, K. cs.-k.-je van.

KŐVÁGÓÖRS

Beke József gyógykovács. Szül. 1869-ben és felszabadult 1888-ban. Mint segéd számtalan városban dolgozva 1914-ben került

Beke József

ide, ahol megalapította önálló üzemét. Egy segédet foglalkoztat. Háza van. Ez évben volt működésének 25 éves jubileuma. Az Iparos Kör elnöke. Neje: Bakos Mária.

Brenner Jenő sütőmester. Szül. Sopronban 1894-ben és ott felszabadult 1909-ben. Mint segéd Wienben és Salzburgban is dolgozott, így került ide is, ahol 1923-ban önálló üzemet alapított, amelyben 1 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Bruckner Mária.

Domján Gábor kocsifényező- és szíjgyártómester. Szül. 1907-ben és felszabadult helyben 1924-ben. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület és az

Iparos Kör vál. tagja. Neje: Kachy Mária.

Füstös József cipészmester. Szül. Szekszárdon 1907-ben és felszabadult ott 1923-ban. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület tagja. Neje: Baros Mária.

Galgóczy András kéményseprőmester. Szül. Csongrádon 1866-ban és ott felszabadult 1881-ben. Körzeti reáljoga 1894 óta van. Két segédet tart. Háza van. Az Ipartestület tagja. Neje: Schweiger Gábriella. A királyi konyhán $6^1/_2$ évig volt kéményseprő.

Hajas Lajos cipészmester.

Kovács György képesített ácsmester. Szül. Tapolcán 1893-ban és helyben felszabadult 1912-ben. Önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanoncot tart, 1925-ben alapította. Az Iparos Kör titkára. 1914—1918-ig az egészségügyi csapatnál szolgált Neje: Szalkay Lenke.

Mácsay Zoltán műszerészmester. Szül. Rákospalotán 1898-ban és felszabadult 1915-ben. Mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. Igy került ide is, ahol 1923-ban megalapította önálló üzemét. Az Ipartestület tagja, az Iparos Kör könyvtárosa. 1916—1918-ig szolgált. Sebesült. Neje: Pál Erzsébet.

Molnár János fodrászmester. Már 1906-ban Budapesten volt önálló üzlete. Jelenlegi üzeme 1921 óta áll fenn. Az Ipartestület és Tűzoltótestület tagja, az Iparos Kör ellenőre. 1914—1918-ig a tüzéreknél szolgált.

Varga Gábor épület- és bútorasztalosmester. Szül. 1904-ben és Tapolcán felszabadult 1925-ben. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Neje: Kurádi Jolán.

Zulczer Samu férfiszabómester. Szül. 1873-ban helyben és itt felszabadult 1890-ben. Önálló üzemét 1895-ben alapította. Raktárra is dolgozik. Átlag 1 segédet tart. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig a hegyi tüzéreknél szolgált.

LAJOSKOMÁROM

Csillag Mihály asztalosmester, Enyingi-u. 4. Iparában 1913 óta dolgozik. Üzemét 1923-ban alapította, 2 segédet foglalkoztat. Az Iparos Körnek pénztárosa.

Grund és Stitz asztalosmesterek, 1927-ben alapították üzemüket, 1 tanoncot foglalkoztatnak. Az üzem gépeit egy 4 HP villanymotor hajtja. Az Iparos Körnek tagjai. A világháborúban résztvettek.

Horog Lőrinc gépész, kovácsmester. Szaktudását Székesfehérváron, Várpalotán és Pozsonyban szerezte. 1907-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban harcolt. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Hutwagner István és Csanády Zsigmond cipészmesterek. Iparában Budapesten, Balatonszárszón és Ozorán dolgozott. 1927-ben önállósította magát, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek és a Polgári Olvasó Körnek tagja.

Kitzberger István szabómester. Az Iparos Körnek alelnöke és a Polgári Olvasó Körnek tagja. Iparát 1907 óta folytatja. 1920-ban alapította üzemét, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett. Kétszer bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt és a vasérdemkereszt tulajdonosa.

Kovinczy Antal gépész.

Id. Nagy István kőművesmester. Az Iparos Körnek másodízben elnöke és a Polgári Olvasó Kör tagja. 1882 óta dolgozik iparában. 1906-ban önállósította magát, 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban harcolt. A bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt kitüntetést kapta.

Reisz Pál mészáros- és hentesmester, vendéglős, Enyingi-u. Mezőkomáromban és Lajoskomáromban szerezte meg szakmabeli tudását. 1926-ban alapította üzemét, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek és a Polgári Olvasó Körnek tagja.

Stidl Simon kőművesmester. Üzemét 1913-ban alapította, 2 segédet foglalkoztat. Az Iparos Körnek könyvtárosa. A világháborúban az orosz, román, olasz és szerb fronton harcolt. A kisezüst-, bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Trum József asztalosmester. Percmártonban, Várpalotán, Veszprémben, Pápán és Győrön szerzett gyakorlattal 1904-ben önállósította magát, 1 segédet foglalkoztat. A gépeket egy 3 HP nyersolajmotor hajtja. Az Iparos Körnek tagja, volt elnöke és pénztárosa.

Zanyi Károly géplakatosmester. 1901 óta dolgozik az iparában. 1918-ban önállósította magát. Az Iparos Körnek jegyzője és a Polgári Olvasó Körnek volt tagja a világháborúban résztvett.

LÁBATLAN

Ámon Sándor vendéglős, Alsó-u. 163. Előzőleg 10 éven át a mészáros iparban működött. 1907 óta van vendéglője. Az ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálata volt, kétszer megsebesült és a kisezüst v. érmet, koronás vaskeresztet és K. cs.-keresztet kapta.

Blaskó Vilmos műkőkészítőmester. Résztvett a süttői, szentpéteri vásártér és állami híd stb. szakmunkáiban. 1910 óta önálló mester, 2 segédet foglalkoztat. 7 tanoncot szabadított fel. A világháborúban 14 havi frontszolgálatot teljesített, háromszor megsebesült.

Breuer Bernát vegyeskereskedő, Alsó-u.

160. 26 év óta működik a szakmában, 1918-ban alapította jelenlegi üzletét. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 5 hónapig volt a fronton, ahol orosz fogságba esett és abban 2 és fél évig sínylődött.

Csabák István szabómester, Alsó-u. 105. 1911 óta működik ipara fejlesztésén, 1924 óta önálló mester, aki 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban és 1 és fél évig tagja volt a nemzeti hadseregnek.

Csemniczky Gyula vegyeskereskedő, Gazda-u. Szakmájában már 1904 óta működik, jelenlegi üzletét 1920-ban alapította. A világháborúban 8 hónapi frontszolgálatot teljesített.

Fenekes József bognármester.

Haber Mór sütőmester.

Jeszenszky Testvérek asztalosmesterek, Reviczky-u. Az épület és bútorasztalos munkával, koporsógyártással és esztergályosmunkával foglalkozó cég 1924-ben alapíttatott. Jeszenszky Ferenc a világháborúban 1 és fél évig volt a fronton.

Kele István mészáros és hentesmester, Alsó-u. Iparában már 1892 óta működik, 1900 óta mint önálló mester. Az Ipartestület tagja. A világháború egész tartama alatt szolgálatot teljesített.

Kiss András kovácsmester.

Kovács János cipészmester.

Mechler Jakab kőművesmester és szikvízgyáros, Alsó-u. 112. Üzletét 1923-ban alapította és saját házában folytatja. Egy kőművessegédet alkalmaz. Az Ipartestület tagja. A világháborúban hosszabb frontszolgálaton volt és 18 hónapi orosz fogságot szenvedett.

Nagy Lajos asztalosmester, Gyár-u. 293. Üzletét önállóan 1906 óta folytatja saját házában. Az Ipartestület tagja, Lábatlan község előljárója. A világháborút végig szolgálta. Bronz v. é., koronás vasérdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Nedeczky Gáspár kovácsmester.

Sáfrány József fodrászmester.

Stallmann Ede hentes és mészárosmester, az Ipartestület előljárósági tagja. Alsó-u. 104. 1898 óta fejleszti iparát és 1912-ben önállósította magát. Egy fia is iparában segédkezik. A háborúban hosszabb ideig volt a fronton és 3 évig orosz fogságban.

Szabó Rezső asztalosmester (cementgyár). Iparában 1900 év óta foglalatoskodik és 1928-ban lett önálló mester. Tagja az Ipartestületnek. A háborúban fel volt mentve.

Szodomka Ferencné szatócs, Klastromkert. Üzletét 1927. évben alapította és azt egymaga önállóan folytatja. Az Ipartestület tagja.

Váli Károly sütőmester.

LEÁNYVÁR

Eifert Mihály bognármester. Az atyja Mihály által 1922-ben alapított üzemet 1927 óta folytatja. Az Ipartestület tagja.

Grosz György vendéglős.

Hofbauer György ács.

Moller József szabó.

Putz József kovács.

Weisenburger Simon cipészmester, Szent-Erzsébet-utca 197. Iparát már 1873 óta folytatja, 1880 óta önálló. Ipartestületi előljáró, olvasóköri előljáró. Esztergomban 1901-ben oklevéllel kitüntetést nyert.

LEPSÉNY

A lepsény, mezőszentgyörgyi és balatonfőkajári Ipartestület alakulási éve 1922. Tagjainak száma 120. Alkalmazott segédek száma 50, tanoncóké ugyanannyi. A testület elnöke Varga Lajos vendéglős, a testület jegyzője dr. Kardoss Béla községi jegyző. A községben levő Iparoskör elnöke Turcsi Gábor csizmadiamester.

Babos Géza asztalosmester, Petőfi-u. 10. Nyolc éve dolgozik iparában. 1927-ben önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek és az Iparos Olvasó Körnek a tagja.

Bencsik József asztalosmester, Fő-u. 79. A veszprémi kiállításon 1904-ben bronzérmet és a fehérvári kiállításon 1906-ban elismerő oklevelet kapott. 1879-től gyakorolja iparát, majd 1892-ben önállósította magát. Az Ipartestület tagja.

Gretkerovits János órás- és ékszerész, Posta-u. 36. Az Ipartestületnek tagja, 4 évig volt jegyzője, az Iparos Kör alelnöke, a Nemesfémiparosok és Órások orsz. szöv.-nek tagja. Üzemét 1914-ben alapította. A világháborúban harcolt. A kisezüst, bronz vitézségi érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Horváth István asztalosmester, Fő-u. 55. Iparát 1905 év óta folytatja. 1920-ban önállósította magát. 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek és az Iparos Körnek a tagja. A világháborúban 30 havi frontszolgálat után megsebesült. K. cs.-k.-je van.

Ivó Sándor csizmadiamester.

Kovács Géza vendéglős.

Langer József szabómester, Petőfi-u. 7. Üzemében, melyet 1920-ban alapított, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és az Iparos Körnek választm. tagja, stb. A világháborúban 24 hónapig harcolt. A kisezüst, a bronz vit., sebesülési éremmel és a K. cs.-k.-el van kitüntetve.

Mátyás István szabómester, Vasut-u. 13.

Budapesten, Győrben, Sopronban és Székesfehérváron szerzett gyakorlattal 1910-ben önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek, az Iparos Kör-

Mátyás István

nek és a Polgári Olvasókörnek tagja, a tanonc vizsg. bizottság elnöke. Községi képviselő. A világháborúban résztvett, fogságba esett.

Muskovits Imre kőművesmester, Nádasdy-u. 9. Az Ipartestületnek előljárósági tagja. Iparában 35 éve működik. 1921-ben alapította üzemét. 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a szerb, olasz és orosz fronton harcolt. 3 bronz vit. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Muskovits Pál építési vállalkozó, kőműves- és ácsmester, Fő-u. Tanulmányait Budapesten végezte. 1887. évtől dolgozik iparában. 1904-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek előljárósági és alapító tagja. A világháborúban harcolt, fogságba esett.

Pápay Lajos szabómester.

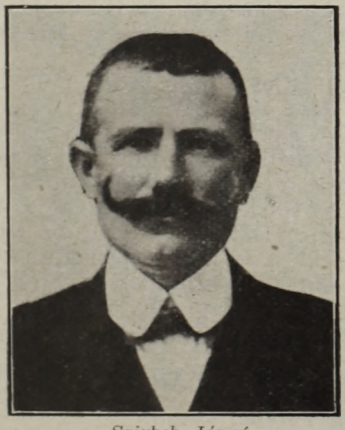

Szirbek József

Pusztay Vilma nőiszabómester, divatszalontulajdonos, Posta-u. 12. Budapesten és Celldömölkön szerzett gyakorlattal 1925-ben önállósította magát. 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestületnek és a tanoncvizsgáztató bizottságnak tagja.

Sömjén Lajos kovácsmester, Vasut-u. 9. Iparát 1905. év óta folytatja. Budapesten, Polgárdiban és Siófokon dolgozott. Üzemét 1919-ben alapította. Az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak tagja. A világháborúban résztvett. A K. cs.-k., bronz vit. érem és a vasérdemkereszt tulajdonosa.

Szabó István asztalosmester.

Szirbek József kőművesmester, Vasut-u. 20. Az iparfejlesztés terén 30 éve dolgozik. 1909 óta önálló. 9 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek megalakulásától alelnöke, a tanoncvizsg. bizottság és a Temetkezési társulat v. tagja és az Iparos Kör pénztárnoka. A világháborúban 1917-től a háború végéig szolgálta a hazát.

Turcsik Gábor cipészmester, Vasut-u. 21. Az Iparos Kör elnöke, az Ipartestület előljárósági tagja, a mestervizsg. bizottság el-

Turcsik Gábor

nöke. Iparát 39 éve folytatja. 1896-ban önállósította magát. 1—2 segédet foglalkoztat. A világháborúban résztvett.

Turcsik László cipészmester.

Urosevits Márton szíjgyártómester.

Varga Lajos vendéglős, Vasut-u. 10. Az Ipartestület elnöke, a megalakulásától

Varga Lajos

tagja, községi képviselő, villanybizottsági tag, az Iparos Körnek tagja, 1 évig al-

elnöke volt, a mestervizsg. bizotts. elnöke, a Fehérvári rokkantegyesület megalakításában résztvett. 1886 óta gyakorolja iparát, 1892-ben önállósította magát. A világháborúban 36 havi frontszolgálatot teljesített. K. cs.-k.-el és szolgálati kereszttel van kitüntetve.

Velegi Lajos bognármester.

LESENCEISTVÁND

Peszer Sándor gyógykovácsmester, szül. 1874-ben s felszabadult 1892-ben. 1900-ban önálló műhelyt alapított. Saját háza van. Megnősült 1899-ben, nőül vette Vöröskövy Gizellát. Három gyermekük van.

Vöröskövy Imre vendéglős, 1889-ben szül., Lesenceistvándon 1922-ben alapította üzletét. Saját háza van. Az Ipártestület tagja. Az egész háború alatt szolgálatot teljesített.

Csurgai Ernő bognármester, 1869-ben szül. Vasváron és ott is szabadult fel 1888-ban. Önálló 1897-ben lett s Vasváron alapított műhelyt. Tagja az Ipartestületnek. A háborúban 1915—1918-ig vett részt. Nős 1896 óta ; két gyermekük van.

Rita István kőművesmester, 1868-ban született Lesenceistvándon és 1910-ben szabadult Lesenceistvándon, 1912-ben alapította üzemét. Kizárólag lakóházak építésével foglalkozik és fiaival dolgozik. Saját háza van. Tagja a tanoncvizs. bizottságnak. A háborúban 1916—18-ig vett részt. Nejét Kiss Ilonát 1902-ben vette nőül.

LESENCETOMAJ

Csizmadia Lajos cipészmester, 1900-ban született, 1917-ben szabadult, 1927-ben önálló műhelyt alapított és kizárólag mérték utáni cipészséget folytat 2 tanonccal. Tagja a Tapolcai Ipartestületnek. Nőül vette 1925-ben Kardos Rozáliát.

Pető Lajos gyógykovácsmester, Nemesvitán szül. 1886-ban és 1905-ben Sümegen szabadult. Lesencetomajon 1909-ben önálló műhelyt alapított, ahol szakmájába vágó mindenfajta munkát vállal. Tanonckorában Sümegen a kiállításon elismerő oklevelet kapott. Közs. előljárósági tag. Saját háza van. Az egész háborút végig szolgálta.

Sipos Kálmán bognár és asztalosmester, Lesencetomajon szül. 1890-ben, Tapolcán szabadult 1908-ban és szülőföldjén 1912-ben alapított önálló műhelyt. Saját háza van. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag. A háborút végig szolgálta és meg is sebesült. Neje Sipos Viktória.

LOVÁSZPATONA

Dávid János gépész, kovácsmester, Kossuth-u. Iparát 1910 óta gyakorolja. 1923-ban üzemet alapított. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek választmányi, a Gazda Körnek, a Hitelszövetkezetnek és az Önkéntes Tüzoltó Egyesületnek tagja. A világháborúban résztvett.

Farkas Kálmán gépész, kovácsmester. Budapesten és számos nagyobb városban bővítette szakismeretét. 1912-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, egy 6 HP motorcséplője van. Az Iparos Körnek tagja, stb. A világháborúban résztvett. Nagyezüst, kisezüst és bronz vitézségi érem tulajdonosa.

Kassay Lajos csizmadiamester. Az Iparos Kör alelnöke. 1902 óta dolgozik az iparában. 1913-ban önállósította magát. A világháborúban harcolt, 4 évig orosz fogságban sínylődött. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Kellermayer Rezső kőművesmester és cementárúkészítő. Iparát 1898 óta gyakorolja. 1906-ban önállósította magát és 1917-ben kibővítette üzletét cementárú készítéssel. 2 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek tagja. Veszprémben 1923-ban díszoklevelet nyert. A világháborúban résztvett.

Kollár Kálmán asztalosmester, Szerecseny-u. Budapesten bővítette szaktudását. 1908-ban önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek tagja. A világháborúban harcolt. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Mandly Rezső, szabómester.

Molnár István nyerges- és szíjgyártómester. 1910 óta folytatja iparát. 1922-ben alapította üzemét, 1 segédet foglalkoztat. Az Iparos Körnek pénztárnoka, a Gazda Körnek, a Hitelszövetkezetnek és az Önképző Tűzoltó Egyesületnek tagja. A világháborúban résztvett. A K. cs.-k., bronz vitézségi és sebesülési érem kitüntetések tulajdonosa.

Nemes Lajos cipészmester.

Szüz Géza okl. építőmester. A Budapesti Ált. Felső Építő Ipariskola elvégzése után atyja üzemében dolgozott. 1925-ben önállósította magát, 6 alkalmazottat foglalkoztat. Az Iparos Körnek jegyzője. A világháborúban résztvett. A bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetést kapta.

Tóth János cipészmester. Győrön és Sárváron gyakorolta iparát. 1925-ben önállósította magát. Az Iparos Körnek tagja.

MAGYARBOLY

Ámán Ferenc, szabó.

Buschbach Henrik asztalos.

Feldvébel Ferenc kovács.

Gettó Imre cipész.

Glöckner István vendéglős, hentes és mészáros. Szül. 1900-ban. Felszabadult 1921-ben. 1926 óta önálló, 1928-ban vette át üzemét. Tagja a villányi Ipartestületnek, Iparos Olvasó Körnek, községi előljárósági

tag. 6 hónapot töltött az olasz fronton. Szőke Erzsébetet vette nőül.

Knész Henrik cipészmester.

Krámer András sütő.

Krepp József szikvízgyártó és szabó.

Kresz János korcsmáros, mészáros és hentes. Szül. 1899-ben. Felszabadult 1914-ben. 1919-ben önállósította magát. 1 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi és Húsip. Orsz. Szöv.-i tag. A háborúban az orosz és olasz fronton harcolt. Neje : Jung Katalin.

Szarka Sándor bognár.

Welding Mátyás vendéglős, hentes és mészáros.

MARCALTÓ

Irmes Ignác, ácsmester. Ipara terén 1888 óta működik. Mint segéd Budapesten, Győrött, Lábodon, Komáromban és Pápán dolgozott. 1904 óta önálló. 3 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület, a Hitelszövetkezet tagja.

MÁGOCS

Bartos Dénes kötélgyártó, Ócsai-u.

Felde János asztalos, Ujváros 138.

Habbrucker György bognár, Lud-u. 573.

Hartmann Ferenc szabó, 511. sz.

Herczeg György esztergályos, Fő-u.

Ispaics Ferenc géplakatosmester, Ócsai-u. 523. Ipartestületi előljáró, az Iparos Kör vál. tagja. Szül. 1876-ban. Felszab. 1897-ben. Szaktudását, mint segéd Kaposváron, Dombováron stb. fejlesztette. 1901 óta önálló, ez idő alatt 5 tanoncot felszabadított. Résztvett a világháborúban. 1920-ban a Nemzeti hadseregben szolgált. Neje : Berecz Rozália.

Kienle József tanító, Fő-u. 167. Szociális tevékenységet fejt ki, úgy ipari, mint társadalmi téren. Ipartestületi jegyző, Iparos Olvasó Kör jegyzője, a tanoncisk. igazgatója és egyben ujjászervezője stb, levente főoktató, testnevelés terén első szakerő, az iskolán kívüli népnevelés aktiv résztvevője. A világháborúban a fronton szolgált.

Magyar József szabómester, Szt. János-u. 301. Mint ipartestületi elnök 3 éve az iparosság vezetője és irányitója; az Iparos Kör megalapításában nagy része van, s a jelenleg épülő test. székház is az ő érdemeit hirdeti. Szül. 1881-ben Mágocson, ahol iparát tanulta. 1906-ban alapította jelenlegi üzemét, ahol fiával Józseffel együtt dolgozik. A világháborúban az olasz fronton szolgált. Neje : Moldoványi Katalin.

Marx Lajos sütőmester, Fő-u. 395. Az üzemet 50 évvel ezelőtt atyja, Márton alapította, halála után 1904-ben vette át fia a vezetést. Jelenleg 2 tanonccal dolgozik. A legtekintélyesebb iparosok egyike, aki vezető tevékenységet fejt ki. Ipartestületi pénztárnok, közs. előljáró, az Iparostanonc. felügy. bizottság tagja, a Gazda Kör vál. tagja, forg. adó vélembiz. tag, a Leventeegyesület bizottsági tagja. Részt vett a világháborúban. Beck Máriát vette nőül.

Marx Lajos

Bálint Gyula ipt. jegyző Mihályi

Schumann Károly gyapjúfonó és daráló üzeme. Fő-u. 159—60. Tel. 7. Szaktudása tökéletesítése végett Bielikben tanulmányozta iparát. 1907-ben alapította üzemét, felszerelte egy 25 HP. motorral. 5 alkalmazottat tart. Iparfejlesztés terén a helybeli és környékbeli iparosság között a legelsők közé tartozik. Községi pénztárnok. A háborúban 1916-ban orosz fogságba esett. Neje : Ottó Anna.

Stallenberger Nándor kovácsmester, Ujváros 131. Ipartestületi előljáró, volt községi előljáró. Szül. 1893-ban. Felszab. 1907-ben. Ausztriában, Németországban fejlesztette szakismeretét, mint segéd 1920-ban átvette atyja üzemét. Munkáját már tanonckorában bronz éremmel és oklevéllel tüntették ki. Az olasz és orosz fronton harcolt. Kray Borbálát vette nőül.

Zemplenczky Károly órás, 136. sz.

MEZŐKOMÁROM

Bognár Károly gőzmalomtulajdonos. Az üzemet atyja, Sándor, 1898-ban alapította. Iparát Wienerneustadtban tanulta. Mint segéd Berlinben, Wienben és Budapesten dolgozott. Üzemében 7 embert foglalkoztat. Az Iparoskörnek elnöke, a Veszprémmegyei Molnáregyesület elnöke, községi képviselő.

Fürst Sándor borbély- és fodrászmester.

Horváth Lajos úri- és női cipészmester, Lajosi-u. 198. Székesfehérváron, Martonvásáron és Budapesten dolgozott. 1908 óta folytatja iparát. 1919-ben önállósította magát. Az Iparoskörnek tagja, volt alelnöke, majd elnöke és a Faluszövetség tagja. A világháborúban résztvett.

Lázár Dezső mészáros- és hentesmester. 1907 óta dolgozik iparában. 1919-ben alapította üzemét. 1 segédet foglalkoztat. Az Iparoskörnek tagja, volt elnöke, a Gazdakörnek és a Hangya Szövetkezetnek tagja. A világháborúban több fronton harcolt. A kisezüst, bronz vit. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Máté Gyula cipészmester. Az Iparoskör-

nek, a Hangya Szövetkezetnek, a Faluszövetségnek és a Hitelszövetkezetnek tagja. 1890 óta folytatja iparát. 1900-ban önállósította magát. 2 segédet foglalkoztat. A világháborúban résztvett. A bronz vit. érem, K. cs.-k. és a vaskereszt tulajdonosa.

MEZŐSZENTGYÖRGY

Balogh József gépész, kovácsmester. 1880 óta dolgozik az iparában. 1892-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek, a Lepsényi Iparoskörnek, a Hangya szövetkezetnek és a Hitelszövetkezetnek tagja.

Mádl Ferenc gépész, kovácsmester. Budapesten több nagyobb üzemben dolgozott, és a Technológián vizsgázott. 1923-ban önállósította magát, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek előljárósági, a Lepsényi Iparoskörnek választm. tagja. A világháborúban résztvett. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Nagy Lajos mészáros- és hentesmester, Kossuth L.-u. 28. Az Ipartestületnek és a Lepsényi Iparoskörnek tagja, a Mezőszentgyörgyi Levente Egyesületnek könyvtárosa. Üzemét 1925-ben alapította.

Végh István csizmadia- és cipészmester. 1920 óta dolgozik az iparában. 1926-ban önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és a Lepsényi Iparoskörnek tagja.

Paksy Károly asztalosmester.

Rokovszky Rudolf mészáros- és hentesmester. Szakismeretét Budapesten, Lepsényben és Sárbogárdon gyarapította. 1920-ban önállósította magát. Az Ipartestületnek és az Iparoskörnek tagja. A világháborúban résztvett. K. cs.-k. tulajdonosa.

MIHÁLYI

A mihályi és vidéki Ipartestület alakult 1926. évben. Működési területe Mihályi, Kisfalud és Himod községekre terjed ki.

1826-ban az akkor fennállott »iparoscéh« királyi kiváltságlevelet nyert, amellyel körülbelül ugyanolyan iparhatósági jogokat gyakorolt, mint az Ipartestületek. Mintegy fél évszázad mulva a céh ipartársulattá alakult, majd az 1884. évi ipartörvény után rövidesen megszünt, illetőleg tagjai egyesületbe, az Iparoskörbe tömörülve tartották fenn a szükséges társadalmi érintkezést.

Az ipartestülethez tartozó községek iparosai törekvő, a korral haladni kivánó emberek, akik értékelni tudták azon időveszteséget, amit tanszerződések, segédszabadítások, ki- és bejelentések stb. alkalmakkor a 8—10 km távolságban levő illetékes iparhatóságuk elérésére kellett fordítaniuk, szükségét érezték annak, hogy közelükben legyen egy szerv, melyet ilyen kisebb iparhatósági ügyekben könnyen, kevesebb időveszteség árán elérhessenek. Szükségét érezték és életrehívták 1926. évben testületüket.

Babos László képesített ácsmester. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1918-ban. Háza van és önálló üzeme 1922 óta, amelyben 3 segédet és 2 tanulót tart. A soproni kiállításon kitüntetésben részesült. Az Ipartestület felügyelő bizotts. tagja, az Iparos Kör vál. tagja. Nőtlen.

Bálint Gyula az Ipartestület jegyzője. Szül. helyben 1901-ben és hat középiskolát végzett. Az Ipartestületnek 1926 óta jegyzője. 1924-ben nőül vette Tarodi Amáliát.

Bálint Kálmán asztalosmester.

Csombó József épület- és bútorasztalosmester. Szül. helyben 1873-ban és felszabadult Kapuváron 1897-ben. Háza van és 1902 óta önálló üzeme, amelyben átlag 1 tanulót tart. Mint segéd ipari ösztöndíjat és kitüntetést kapott. Az Ipartestület, a tanoncv. b. tagja, az Iparos Kör könyvtárosa. 1915—1918-ig szolgált, 15 hóig volt a fronton. Sebesült. Neje: Galambos Ágnes.

Csombó Pál úri- és nőicipészmester. Szül. helyben 1881-ben és felszabadult Kisfaludon 1901-ben. Mint segéd Bécsben is dolgozott. 1914-ben alapította meg önálló üzemét. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Neje: Dornyok Hermina.

Csörgits Ferenc kovácsmester. Szül. 1876-ban és felszabadult Kapuváron 1904-ben. Mint segéd Budapesten és több nagy városban dolgozott. 1901-ben alapította önálló üzemét. A milleniumi kiállításon résztvett. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör elnöke, a tanoncv. b. tagja. 1914—1916-ig a harctéren volt, sebesült. Neje: Kaisten Anna.

Élő Viktor vendéglős és mészárosmester. Szül. Rábapárdányon 1885-ben és felszabadult Csornán 1902-ben. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Két alkalmazottat tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált. 46 hóig volt a fronton. Kisezüst, bronz vit. érem, seb. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Feller Ágnes.

Füzi József borbélymester.

Gats János lakatosmester.

Görnye Miklós szabómester.

Győrvári János úriszabómester. Szül. helyben 1873-ban és felszabadult 1889-ben. Mint segéd Budapesten és több helyen dolgozott, amíg 1903-ban megalapította önálló üzemét. Háza van. Az Ipartestület, a tanoncv. b. tagja, az Iparos Kör vál.

tagja. 1915—1918-ig határszéli csendőr volt. Neje: Matics Lujza.

Kiss József cipészmester. Szül. helyben 1872-ben és itt felszabadult 1887-ben. Mint segéd Wienben is 5 évig dolgozott. Háza van és 1897 óta önálló üzeme, amelyben két segédet és 1 tanoncot tart. Ipari ezüsteremmel van kitüntetve. Az Ipartestület, a tanoncv. b., az Elöljáróság elnöke, az Iparos Kör vál. tagja. 1916—1918-ig katona volt. Neje: Bors Karolin.

Kováts István géplakatosmester.

Krebunyák Ferenc molnármester.

Schrantz Imre vendéglős és mészárosmester. Szül. Sopronszecsőn 1875-ben és felszabadult Sopronban 1892-ben. Háza van és 1903 óta önálló üzlete, amelyben két alkalmazottat tart. Az Ipartestület, a tanoncv. b. és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt, 18 hóig a fronton. Neje: Varga Mária.

Szüts István géplakatosmester. Szül. helyben 1897-ben és felszabadult Beleden 1913-ban. Háza van és 1922 óta önálló üzeme. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és tanoncv. b. tagja, az Iparos Kör vál. tagja. 1916—1918-ig katona volt. 3 hóig a fronton volt. Neje: Babos Mária.

Szüts I. Sándor kovácsmester.

Varga János kőműves- és építőmester.

Varga János vendéglős és hentesmester.

Varga József ácsmester. Szül. helyben, 1889-ben és felszabadult Beleden 1911-ben. Önálló üzemét 1914-ben alapította. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Kör vál. tagja. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Varga Juliánna.

Világos Gyula úri- és nőicipész felsőrészkészítőmester. Szül. helyben 1878-ban és felszabadult 1895-ben. Önálló üzemét 1905-ben alapította. Egy segédet és 1 tanulót tart. Több ipari kitüntetésben részesült. Háza van. Az Ipartestület, a tanoncv. b., az Előljáróság, az Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig katona volt, 3 hóig a fronton. Neje: Pálffy Eszter.

Viola Nándor vendéglős.

Zambó Gyula esztergályosmester.

Zsirai Mihály cipészmester. Szül. helyben 1864-ben és felszabadult 1882-ben. Háza, kertje van és 1892 óta önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és tanoncv. b. tagja, az Iparos Kör vál. tagja. Neje: Rácz Eszter, László fiuk is a szakmában működik.

MOGYORÓSBÁNYA

Haladin Szaniszló, asztalosmester. Gróf Benedik-u. 112. Iparát 1905 óta gyakorolja. 1923-ban lett önálló. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Krammer István, kovácsmester.

Pits Ferenc, cipészmester.

Unterwegner János, cukorka- és gyümölcskereskedő. Fő-u. 23. Tizenkét évig a bányában dolgozott. 1927-ben önállósította magát. Az Ipartestület tagja.

Vachaja István, kovácsmester, Fő-u. 40. Szakmáját 1900 óta fejleszti, 1910 óta önállómester. Az Ipartestület előljáróségi tagja.

MOHÁCS

A mohácsi általános Ipartestület 1889 június 23-án alakult meg, a Sey Lajos főszolgabíró, iparhatósági személynök meghívására Jeszenszky Gyula tb. főszolgabíró elnöklete alatt tartott közgyűlésen. Első elnökké Toldy József, alelnökké Palasovszky Ödön, pénztárossá Kovácsovits Ferenc, jegyzővé Tóth Lajos választatott.

A kezdetben sok nehézséggel küzdő testület az 1891. esztendőben megvalósította az ipartestületi szállót a városba érkező segédek részére, 1892-ben kezdetüket vették a tanonciskolai kiállítások, megalakult a békéltetőbizottság. 1892-ben felmerült a betegsegélyzőpénztár terve, de anyagiak hiányában meg nem valósulhatott. 1896-ban, az ezredéves kiállítás alkalmával Sebők Mihály, Szekeres Sándor és Tisler János kitüntetése révén az ipartestületet is érte a dicsőség fénysugara. 1899-ben megünnepelte a testület 10 éves jubileumát. Ugyanekkor felszentelte szent István képével díszített zászlóját, amelynek zászlóanyai tisztét Jahoda Edéné vállalta. Ugyanekkor rendeztek egy segéd- és tanoncmunkakiállítást, amely kiváló sikert ért el. 1903. évben jóváhagyta a miniszter a betegsegélyző pénztár alapszabályait, mely 1904. év elején meg is kezdte áldásos működését. 1907-ben felvetődött az ipartestületi székház terve, aminek javára nagyszabású népünnepélyt rendeztek. 1908-ban belépett a testület az Iposzba, 1909-ben hosszas viszontagságok után megvette a testület, Varga Ferenc elnöksége idejében, székháza részére a Széchenyi-téren levő 1030/1216 sz. házat és azt Rosenthal S. és fiai, Schmidt Károly, Roheim Ferenc, Emmerl és Bálint Miksa természetbeli adománya felhasználásával átalakította s ugyanez évben fel is szentelte. 1911-ben a testület női szabászati tanfolyamot rendezett, 1913-ban pedig egy 4 hetes cipészipari tanfolyamot.

A testülethez tartoznak Babarc, Cseledoboka, Hercegszabar, Kisnyárád, Kölked, Lánycsók, Majs, Nagynyárád, Rácgörcsöny és Udvar községek iparosai is. Tagjainak száma helyben 565, a környéken 300, összesen 865. A testület elnöke 1920 február óta Menczinger József okl. patkolómester, aki az iparosérdekek teljes átérzésével a legszebb

eredményekkel tölti be tisztét. Buzgó munkatársa az ezüst érdemkereszttel kitüntetett Márton János ipartest. jegyző, öntőmester, aki már 1902 óta a legnagyobb buzgósággal és lelkesedéssel szolgálja az iparos célok elérését.

Ádler József sütő- és cukrászmester, Király-u. 26. Szül. 1870-ben. Szakmáját apjánál tanulta, kinél 1885-ben szabadult. Mint segéd Hazánk, Ausztria és Boszniá-

Ádler József

ban dolgozott, mint üzletvezető. 1898-ban alapította üzemét, melyet géperőre fejlesztve, Mohács legmodernebb pékműhelyévé emelt. Több kitüntetést nyert. Az Ipartestület belső életében is vezetőszerepet visz mint előljáró. 1897-ben nőül vette Keizer Esztert.

Alrutz Gyula, Rókus-u. 45. Ipartestületi tag. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1912-ben. Budapesten, Eszéken, Zomborban gyakorolta iparát. Mint segéd 1920-ban önállósította magát ; üzemében 2 tanoncot alkalmaz. A háborúban 1915-től a fronton volt ; kitüntetései : bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje : Ádámovics Anna.

Alrutz Gyula

Angyal Gábor hentes és mészáros, Szentháromság-u. 2. Az Ipartestület, Ip. Olv. Kör, megyei képv. test. tagja, a Délbaranyai Bank ig. tagja. Szül. 1866-ban. 1881-ben felszabadult és 1888 óta önállóan űzi iparát, 1 segéddel és 1 tanonccal. Neje : Kiss Ilona ; fia szintén hentesmester.

ifj. Angyal Gábor hentes- és mészárosmester, sertés- és marhanagykereskedő, Dunasor 24. Szül. 1893-ban. Édesapjánál tanulta az ipart, 1907-ben szabadult, segéd Bécs, Prága, Budapest és Pécsen volt. 1918-ban harctérről való hazatérte után önállósította magát, 1 segéddel és 9 tanulóval dolgozik.

Angyalits Sebők, Szt. Miklós-u. 1. Beredeken, 1889-ben szül., 17 éves korában szabadult, majd mint segéd a Dunántúl nagyobb városaiban dolgozott. Bevonulása előtt önállósította magát, s azóta űzi iparát. Szorgalmával kisebb birtokot szerzett. A háború alatt az orosz fronton harcolt. Neje Mirkovics Zsófia, 3 gyermeke van.

Armbuszt József asztalosmester, Deák-tér. Ősrégi asztalosmesteri családból származik. 1908-ban szabadult fel a szakmában. Vállalatát 1924-ben alapította s azt azóta az elsők közé fejlesztette. Az Ipartestület, Ip. Olv. Kör és számos kultúrális egylet tagja. Résztvett a világháborúban, 33 hónapi frontszolgálatot teljesített, K. cs.-k.-je van. Neje : Eiselt Margit.

Armuth Vilmos műszerész, Király-u. 1.

Bakity Pál, késesmester Szentháromság-utca 30.

Bakity Pál

Bakó György kőművesmester, Tompa-Mihály-u. 10. Az Ipartestület előlj. tagja volt, jelenleg a Tanoncvizsgáztató bizotts. és Iparos Olv. Kör tagja. 1874-ben született ; felszabadult 1890-ben. 1909 óta önállóan dolgozik 12 alkalmazottal. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. A szerb megszállás alatt hazafias magatartása miatt fogságban volt. Neje : Kiló Katalin.

Balázs István kőművesmester, Rákóczi-utca 19. Szül. 1877-ben. Felszabadult 1896-ban. 1907 óta önállóan dolgozik 4 segéddel és 2 tanonccal. 1910-ben mesteri vizsgát tett. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör tagja, a Katona-hadosztály, Rokkantegy. stb. tagja. A háborúban a fronton harcolt. 21 hónapot orosz fogságban töltött. Csányi Karolát vette nőül.

Nemeszöldhegyi Barity Pál késes- és köszörűsmester, Szentháromság-u. 30. Az Ipartestület tagja. Szül. 1892-ben. 1907-ben felszabadult. Mint segéd a fővárosban és Baján fejlesztette szakismeretét. 1920-óta önálló mester ; villanyerőre berende-

zett üzemében 1 segédet foglalkoztat. Elsőrangú munkája révén szakmájában a legjobbak közé tartozik. Waczka Máriát vette nőül.

Bezerédi Bezerédy István, Király-u. 1. Szül. 1897-ben. Felszab. 1913-ban. Bevonult 1915-ben, harcolt az orosz, román és olasz frontokon repülő-osztaghoz beosztva, mint fegyvermester. 1919-ben önállósította magát, 5 alkalmazottat tart, nagy szaktudással rendelkezik. Neje: Osztermayer Ágnes, előkelő iparos- és katonatiszti család sarja.

Bogovics Grácián, csizmadiam. Apponyi-utca 57.

Borbély János asztalosmester, Horthy Miklós-u. 38. Régi iparoscsaládból származik. 1905-ben született ; felszabadult 1921-ben. Budapesten, Ujpesten, Nagydorogon működött mint segéd. Műhelyét 1927-ben létesítette s azóta 1 segéddel és 1 tanonccal önállóan vezeti. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. 1927-ben megnősült, neje : Tömör Ilona.

Borbély János szobafestőmester, Felső Dunasor 3. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Olv. Körnek ; a Kath. Legényegylet ellenőre, Halottasegy. ig. tagja stb. Született 1882-ben. Felszabadult 1899-ben. Üzemét 1907-ben saját erejéből alapította ; 2 segédet és 1 tanoncot tart. Templom és egyéb köz- és magánépületek festését készítette. A háborúban a fronton védte a hazát, majd 5 évet orosz fogságban töltött.

Csányi Rezső asztalosmester, Vörösmarty-utca 51. Szül. 1898-ban. 1914-ben felszabadult. Munkáját már tanonckorában dícsérő oklevéllel tüntették ki. 1921 óta önálló mester ; modern, villanyerőre berendezett műhelyében 6 alkalmazottnak ád munkát. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör és Kath. Legényegylet tagja. Princz Margitot vette nőül.

Czernits András asztalosmester, Kazinczy-u. 25. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olv. Körnek. 1903-ban született Mohácson, ahol iparát tanulta és 1919-ben felszabadult. A fővárosban tökéletesítette szakismeretét, majd 1926-ban önállósította magát ; jelenleg 1 alkalmazottat tart. Munkáját kiváló tudással végzi. Neje : Bánács Ilona.

Dékány István kocsmáros, kövező, Hunyadi-utca.

Dobszay Béla sütőmester, Rákóczi-u. 4. Szül. 1901-ben, felszabadult 1918-ban apjánál. 7 évig mint segéd dolgozott, 1925-ben önállósította magát. Neje : Prenács Gizella, esküvőjük 1924-ben volt, kisleányuk Gizike. Katonai szolgálatot a nemzeti hadseregben teljesített.

Dobszay Mátyás sütőmester, Szt. János-u. 4. Szül. 1872-ben, felszabadult 1889-ben. Mint segéd 9 évig dolgozott, 1898-ban önállósította magát, ugyanakkor nőül-vette Fauszt Mária Etelt, kitől Béla és Vilma gyermekei születtek. Az Ipartestület volt elnöke, 12 évig előljárója. Az Ipartestületi Olvasó Kör volt elnöke, stb., stb. Városi képviselő, szerepet visz az egyházi életben. Mint altiszt vett részt a háborúban.

Dorn János cipészmester, Horthy Miklós-utca 32. Az Ipartestület volt vál. tagja, a Rokkantegylet és Iparos Olv. Kör vál. tagja. Szül. 1871-ben, felszabadult 1886-ban. Műhelyét 1898-ban létesítette, jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot tart. 1905-ben munkáját a II. orsz. cipészkiállításon ezüst éremmel és díszoklevéllel tüntették ki. A világháborúban a hazát szolgálta, úgyszintén fia, János is, ki atyja iparát folytatja. Neje : Pitál Erzsébet.

Ifj. Egerszegi Ferenc, Pécsi orsz.-út.

Führer József asztalosmester, Szent János-u. 10. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör és Kath. Legényegylet tagja. 1894-ben szü-

Führer József

letett, felszabadult 1910-ben. 1924 óta mint önálló mester készít bútor- és épületasztalos munkákat. A világháborúban négy éven át az orosz és olasz fronton védte a hazát. Kitüntetései : I. o. ezüst v. é. és K. cs.-k. Kokány Margitot vette nőül.

Gaál Béla fodrászmester, Szentháromság-utca 65. Ipartestületi tag. Szül. 1908-ban, 1924-ben szabadult fel a szakmában, melyet mint segéd Mohácson, Kalocsán, Pécsett gyakorolt. 1928-ban önálló lett, 1 tanoncot alkalmaz. A legjobb iparosok közt kezdi elfoglalni helyét.

Geiger Bálint vendéglős, a »Deák«-szálló tulajdonosa. Lánycsókon 1888-ban szül. Hadbavonulásáig atyja birtokán dolgozott. A harctéren br. v. é. és K. cs.-k.-tel tüntették ki. 1922 óta önálló. Mai üzletét 1928-ban alapította. Neje Turn Teréz, fia Bálint.

Govnik József fehérneműtisztító, Szentháromság-u. 1. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör és Kath. Legényegylet tagja. 1882-ben született. Felszabadult 1906-ban és mindjárt önállósította magát ; jelenlegi üzemét 1910-ben alapította, felszerelvén azt egy 1.5 HP-motorral. Az orosz fronton harcolt a hazáért, 2 ízben megsebesült, 49 hónapig fogságban sínylődött. Neje : Starcz Julianna.

Gulyás Ferenc csizmadiamester, Jókai Mór-u. 15. Volt ipartestületi előljáró, Iparos Olv. Kör. vál. tagja stb., jelenleg az Orsz. Rokkant és Nyugdíjegylet vál. tagja. Szül. 1866-ban. 1883-ban történt felszabadulása után mint segéd Baján, Pécsett, Siklóson működött. 1903-ban alapította műhelyét, ahol 1 segédet alkalmaz. Merey Évát vette nőül.

Hahn János cipészmester, Kigyó-u. 9. Volt Ipartestületi előljáró, jelenleg az Iparos Olv. Kör, a Vizsgáztató bizotts. és számos társadalmi egylet tagja. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1897-ben. Budapesten és Pécsett működött mint segéd. 1908-ban létesített üzemében 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje: Pazaurek Mária.

Ifj. Hange Alajos asztalosmester, Rókus-utca 14. Ősrégi asztalosmesteri család leszármazottja. Szül. 1903-ban. Középiskolai érettségi után fél évig Zimonyban praktizált, majd Nürnbergben iparművészeti tanfolyamot végzett. Szaktudását már segédkorában a bécsi 1926-os kiállításon díjjal tüntették ki. 1927-ben alapította modern, villanyerőre berendezett gépüzemét, ahol 2 segédet és 3 tanoncot oktat. Neje: Zeller Julianna.

Heinrich K. Fiai bádogosok, Horthy M.-utca 46. Az üzem 1897-ben alapíttatott, épület- és díszműbádogos munkákat készít. 3 alkalmazottal dolgozik. Nevezetesebb munkája a mohácsi postahivatal. Jelenlegi tulajdonos H. Ottó, szül. 1897. Lindau (Németország). Az ipart hazánkban tanulta s 1925-től vezeti önállóan a vállalatot. A háború alatt az orosz fronton fogságba esett s 1919-ben tért haza. Kitüntetése: kisezüst vit. érem és K. cs.-k.

Heirich Ferenc sütőmester, II. Lajos-utca 10.

Klein Aranka hölgyfodrász, Király-u. 24. 1922-ben szabadult. Szaktudását a főváros egyik legjobb mesterénél tökéletesítette. 1926-ban nyitotta meg szalonját, mely városunkban egyedülálló. Egy segéddel dolgozik.

Koleszár György bognármester, Apponyi-utca 27.

Koszter Antal sütőmester, Horthy M.-utca 34. Szül. 1876-ban. 1892-ben szabadult fel, 1901-ben nősült, felesége Tasi Mária. Ugyanez évben alapította sütődéjét, mely ma villanyerőre berendezetten, fővárosi nívót képvisel. Résztvett a háborúban, orosz fogságba esett, kitüntetése bronz vit. érem. Sógora, Pivárszky Sándor, hősi halott.

Kovács József, Szt. János-u. 1895-ben született. 17 éves korában szabadult fel Keszthelyen, majd hazánk és Ausztria nagyobb vállalatainál dolgozott 1927-ig, üzeme megalapításáig. 2 segéddel, 1 tanonccal dolgozik. Bevonult 1914-ben, végigharcolta a monarchia összes frontjait s mint tizedes a bronz vit. érem tulajdonosaként

Kovács József

szerelt le. Nős, neje: Lakó Zsófia, gyermekei: László, József és Károly.

Kovácsovics Jakab szűcsmester, Bakáts-utca 2., Horthy M.-u. 10. Szül. 1885., felszabadult 1900-ban Mohácson, ahol 6 év mulva önállósította magát. Szűcsmunkáiért oklevéllel kitüntetve. Az Ipartestületnek előljárósági tagja, a Tem. Egy.-nek vál. tagja, stb., stb. A háborúban kétszer sebesült, a K. cs.-k. birtokosa. Nős, 2 gyermeke van. Két testvére, Pál és Tamás a háború hősi halottjai.

Kovácsovics Mátyás cipészmester, Tompa Mihály-u. 41. A helybeli Hadastyánegylet pénztárnoka és több társadalmi egylet tagja Szül. 1882-ben. Felszabadult 1898-ban. Zágrábban szakiskolát végzett. 1917 óta önálló mester, 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz és azokat elsőrendű szakoktatásban részesíti. 1914—1918-ig a fronton volt, a szerb harctéren megsebesült. Sább Máriát vette nőül.

Krammer Imre darálómalomtulajdonos, Jókai-u. 43.

Krausz Ferenc bádogosmester, Kazinczy-utca 4.

Krámer Antal Fiai bádogosok, Király-u. 32. Az üzem 1872-ben alapíttatott és mint kiállító a Budapesti Áruminta Vásár, a Háztartásipari Kiállítás és a Mohácsi Jub. Kiállításon vett részt. Kitüntetései 2 arany-, egy ezüst- és egy bronzérem. 10 alkalmazottal dolgozik géperőre berendezett üzemében. A cég jelenlegi tulajdonosai Manó, szül. 1874. és Jenő, szül. 1888.

Özv. Krivitz Tamásné, szül. Wozinszky Angella kéményseprőmester, Kossuth L.-u. 81. Üzemét, melyet néhai férje 1900-ban alapított, 1926 óta 4 segéddel és 2 tanonccal önállóan vezeti. A város társadalmi életében vezetőszerepet visz; az állami gyermekmenhely helyi fiókjának, a Kultúr Oszt. elnöke, a Vöröskereszt Egylet alelnöke és számos kultúrális és jótékonyegylet bizalmi tisztét viseli. A háború alatt mint kép. önk. ápolónő működött. Az idegen megszállás alatt a magyarság érdekét védte és jelentős szolgálatokat tett.

Kuglics Mihály bognármester, Vadász-utca 45. Szül. 1902. Hédervár. Felszabadult 1922. Segédként 1925-ig dolgozott, mikor saját erejéből alapította bognár üzemét, 1926-ban nőülvette Doboss Erzsébetet, kinek édesapja a háborúban hősihalált halt. Törekvő, szorgalmas iparos, ki iskoláit is jeles eredménnyel végezte.

Kverkvárits József borbélymester, F.-Dunasor 1. Szül. 1903-ban, már 12 éves korában a szakmában dolgozott. 20 éves korában már önálló üzlettel birt, melyben egy segédet is foglalkoztat. Neje szül. Mausz Anna.

Láng Gusztáv bádogosmester, Bakács-utca 10.

László András sütőmester, Szt. Háromság-u. 34.

Lipokatits Mátyás lakatosmester, Szt. Háromság-u. 18.

Losonczy Károly asztalosmester, Rókus-utca 29. Az Ipartestület és Iparos Olv. Kör tagja. 1895-ben született, felszabadult 1912-ben. A budapesti Thék Endre gyárban tökéletesítette szaktudását mint segéd. 1928 óta önállóan űzi iparát. A háborúban 36 hónapig az olasz fronton szolgált ; II. o. ezüst-, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Spieger Évát vette nőül.

Löventheil Mór kárpitos-, diszítő- és tapétázómester, Újvárosház-u. Ipartestületi tag. Szül. 1884-ben. 1900-ban felszabadult s ezután Magyarországon és külföldön praktizált 1906-ig, mikor önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. 1915—1918 az olasz és román fronton harcolt, közben megsebesült. Neje : Bein Berta.

Lukacz József kovácsmester, Hunyadi-utca 3.

Márton János sütőmester, Szt. Háromság-u. 45. és 1. sz. Mohácson 1871-ben szül., 1888-ban szab., 6 évig segédként dolgozott, mig 1896-ban megalapította első üzemét, melyhez 1913-ban egy fiókot nyitott. Felesége szül. : Rubint Máriával közösen vezeti üzleteit, s így ideje javarészét az ipartestületnek szentelheti, melynek 1902 óta jegyzője, v. Ip. Olv. Köri elnök, a Temetk. Egy. elnöke, a M. Mezőgazd. és Ip. Bank és a Kölcs. Öns. Hit. Szöv. ig. tagja, megyei törvh. biz. tag, városi képv., Keresk. és Ip. Kam. beltagja, stb. A kormányzó úr Őfőméltósága 1927-ben ezüst érdeméremmel tüntette ki. Több érem- és elismerő-oklevél beszél érdemeiről.

Mayer Vilmos hentes- és mészárosmester, Jókai Mór-u. 6. Üzemét atyja alapította 1882. Mint segéd 9 évig Budapesten folytatta iparát, 1913-ban átvette az üzlet önálló vezetését, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör, Kath. Legényegylet és számos jótékony és társadalmi egylet tagja. 1914-től a szerb, orosz, olasz fronton védte a hazát ; kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. Neje : Dittrich Katalin.

Mershilcz Károly bognármester, Szt. István-utca.

Michelfelder János cipész m., Baross-u. 84. Szül. 1883-ban Mohácson, ahol 1899-ben felszabadult. Már mint tanonc oklevéllel lett kitüntetve. Szakismeretét helyben és a fővárosban fejlesztette, mint segéd. Műhelyeit 1928-ban létesítette és azóta 2 segéddel önállóan dolgozik. A Vizsg. Bizotts., Rokkant és Hadastyán Egylet tagja. A háborúban az orosz és olasz rajvonalban küzdött, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa, neje Kraft Erzsébet.

Molnár János József bérautós, rövidárus és hangszerkereskedő, Kossuth Lajos-u. 32. Szül. 1880-ban, felszab. 1896-ban. Üzletét 1902-ben, bérautóüzemét 1920-ban alapította. Az Ip. Olv. Kör., Kath. Leg. Egylet tagja, volt önk. tűzoltó. A világháborúban az olasz fronton harcolt, vas érdemkeresztje és K. cs.-k.-je van. 1901-ben nőül vette Ivsovits Annát. Gyermekei : Mariska, Etelka, Ilonka.

Moró Lajos, lakatosmester, Rókus-u. 42.

Nagy Ferenc bognárm., Szt. Háromság-utca 9.

Off Jusztusz asztalosm., Szt. János-u. 12. Az Ipartest. és Ip. Olv. Kör tagja. Szül. 1886-ban. 1902-ben szabadult fel, majd szaktudása gyarapítása céljából a fővárosban és Délmagyarországon járt vándorúton és a legjobb mestereknél dolgozott. 1912-ben önálló lett ; jelenlegi üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban megkapta a vas é. ker.-t. Negéri Máriát vette nőül.

Orosz Mihály cipészm., Szt. Háromság-u. 35. 1902-ben született. Felszab. 1919-ben. Mint segéd helyben és Budapesten fejlesztette szakismeretét. 1925. óta önállóan, saját műhelyében folytatja mesterségét. Popovits Máriát vette felelségül.

Ötvös Mihály kosáráru- és fonottbútorkészítő, Korsos-u. 1. Az Ipartest., az Ip. Olv. Kör és Bölcskei Casino tagja. Szül.

Ötvös Mihály

1902-ben. Felszab. 1918-ban. Önállósítása előtt az Ioksz üzemvezetője volt. Szaktudását Albrecht főherceg kitüntetésben részesí-

tette 1923-ban Szekszárdon arany é.-t és oklevelet, Nagymaros és Salgótarjánban 1924-ben arany é.-t és oklevelet, 1926-ban Mohácson ezüst é.-t és oklevelet és 1927-ben az Orsz. Iparegy. ezüst disz é.-t és oklevelet nyerte. 1925. óta önálló mester, 6 alkalmazottat tart. A milánói, brüsszeli stb. áruminta vásáron készített szakmunkákat. Neje : Kováts Julianna.

Pataki József női szabómester, Korál-u. 10. 1906-ban önállósította magát. Az Ipartestület pénztárosa, az Iparos Olvasókör jegyzője, a Hit. Szöv. felügy. biz. tagja, a Mohács és Vidéke Vendéglős Szöv. titkára, stb. Résztvett a háborúban s mint őrmester szerelt le. Szül. 1878-ban, felszabadult 1896-ban. Neje : Valcsics Mária, gyermekeik : József, János és Béla.

Pazaurek József cipészm., Ujvárosház. Ipartest.-i előljáró, tanoncvizsg. bizotts. tagja, városi képv. test.-i tag és a legtöbb helyi társadalmi egylet tagja. Szül. 1883-ban Felsz. 1901-ben. Budapesten a szabászati tanfolyamot elvégezvén oklevelet szerzett. 1907-ben létesítette üzemét, ahol 5 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. 1926-ban a mohácsi kiállításon arany é.-t és díszoklevelet kapott. Résztvett a világháborúban. Neje : Mesz Teréz.

Páncsits Márk ékszerész és órás m., Király-u. 18. Szül. 1891-ben. 1908-ban felszabadult és mint segéd a fővárosban folytatta iparát. 1920-ban önálló lett. Munkáját 1926-ban a helyi kiállításon ezüst é.-mel és díszoklevéllel jutalmazták. Ipartestületi előljáró, tanoncvizsg. bizotts. tagja stb. A világháborúban a fronton harcolt. A II. o., bronz vit. é., vasker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Szabó Máriát vette nőül.

Petrovits Dezső fodrászmester, Király-u. 13. 1872-ben született, 1892-ben szabadult fel, mint segéd Budapesten és Pécsett dolgozott előkelő üzletekben. Előzőleg gimná-

Petrovics Dezső

ziumba járt. Üzletét 1912-ben alapította s azt a legismertebbek egyikévé fejlesztette. Ipartestületi előljáró. 1926-ban áll. elism. oklevelet kapott. A román és olasz fronton harcolt. Neje Flamm Etel.

Pécsi György vendéglős, Rákóczi-u. 3. Ipartestületi, Városi Képv. test.-i, Ip. Olv. Köri tag, a Polg. Olv. Kör és a helyi erdőbirtokosság vál. tagja és még számos tisztséget visel. Szül. 1878-ban. Üzemét 1922-ben alapította. Vendéglőjét csakhamar az elsők közé emelte. 1915-től az orosz fronton harcolt. Kitüntetései : bronz vit. é., Neje : László Mária ; leánya Erzsébet, kinek férjével Molnár Józseffel együtt vezeti az üzemet.

Petrovics Márton bocskoros m., Kazinczy-u. 41. Mohácson született 1866-ban, ugyancsak itt szabadult fel 1882-ben. 1885-ben megalapította műhelyét s munkájával, szorgalmával azóta házat és földet szerzett magának. Reimling Terézt vette nőül.

Pittner József tímárm., Tompa-u. 78.

Plávsits Rádó kovácsmester, Vörösmarty-utca 48. Született 1907-ben Mohácson. Szabadult 1925-ben. Mint segéd Dunaszekcsőn és Mohácson dolgozott 1926-ig, mikor saját erejéből alapította kovácsműhelyét. Egy segéddel dolgozik.

Pobisch Lambert vendéglős, Pályaudvar. Alelnöke az Ipartestületnek, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, Iparkamarai

Pobisch Lambert

beltag, a Dunántúli Vendéglősök Szöv.-nek tanácselnökv. tagja, a Kath. Legényegylet párt. tagja és még számos egyesület tagja. Lelkes híve minden iparos és hazafias mozgalomnak.

Predács Antal lakatosmester, Apponyi-u. 20. Született 1874-ben. Felszabadult 1893-ban. 1903-ban jött Mohácsra s alapította üzemét, mely a város legjobbjai közé tartozik. 25 éves önállósága alatt szép ingatlant szerzett. Az Ipartestület előljáróságának és az Iparos Olv. Körnek vezetőségi tagja. Mint szakaszvezető fogságba esett s a háború végén tért haza. Neje : Reiner Mária, gyermekei : Mária, Gizella és Ferenc, ki szintén lakatosmester.

Princz György kovácsmester, Baross-u. 7.

Popper Sándor műszerész, Király-utca.

Puppi János kőfaragómester, Kossuth L.-u. 9. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Olvasó Kör, Kath. Legényegylet stb. tagja. Szül. : 1871-ben. Felszab. 1888-ban. Ezután ván-

dorútja közben a budapesti Országház építésénél vett részt. 1896-ban alapított üzemében 3 alkalmazottal eddig számos nagyszabású köz- és magánépület és síremlékek szakmunkáit készítette. Résztvett a világháborúban fiával, Jánossal, együtt, ki szintén a szakmában dolgozik. Neje : Suligoj Antónia.

Rapp Antal borbély és fodrászmester, Horthy Miklós-út 40. 1904-ben alapított üzletében 1 tanoncot foglalkoztat. A szak-

Rapp Antal

osztály volt elnöke, most vál. tagja, az Iparos Olvasó Kör, Kath. Legényegylet, Rokkant-egylet és Hadastyánegylet tagja. Az orosz fronton harcolt, ott fogságba esett, innen megszökött és az olasz frontra ment. Kisezüst, bron v. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Reiner Ferenc sütőmester, Kigyó-u. 10. 1907-ben vette át édesapja által alapított üzemét, melyben László és Ferenc fiaival együtt dolgozik. Szül. 1883. Felszab. 1900. Végig harcolta a világháborút, az orosz és albán frontokon. Neje Belágy Irén.

Rubint József lakatosmester, központi fűtés, vízvezeték és villanyszerelési vállalkozó, II., Lajos-utca 12. Az Ipartestület alelnöke, számos mohácsi egyesület tagja. Szül. 1883-ban. Felszab. 1901-ben. 1906-ban hajógépészi szakvizsgát tett ; elektrotechnikai szaktanfolyamot elvégezte. 1914-ben megalapította mai üzemét, ahol 8 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. A háborúban lőporgyárban fontos vezető bizalmi állást töltött be. Neje : Pakusz Ilona, az üzem adminisztrációs ügyeit végzi.

Ribbi István korcsmáros. Sziget-Mohácson született 1893-ban ; felszab. 1925-ben. Szabó Verát vette nőül, aki élénk részt vesz az üzem vezetésében. Résztvett a világháborúban, ahonnan mint rokkant tért vissza. Nemes cselekedetet végzett, mikor egy hadiárvát örökbe fogadott, kit intellektuális pályára nevel.

Sacher János dunai malomtulajdonos, Szt. Háromság-u. 5. Molnár-dinasztia gyermeke. 1884-ben szabadult fel. 24 éves volt (1891-ben) mikor önállósította magát. Malmához 1902-ben lisztüzletet is nyitott. 1916—18-ig mint altiszt vett részt a háborúban, kit. : K. cs.-k. Neje : Woldram Katalin, Lajos fiukat a szakmára neveli.

Schäffer Károly technikus, Eszéki országút 5. Üzem Tomory-u. 9. Udvardon 1896-ban született. Felszab. 1915-ben Budapesten. Mint alkalmazott Ausztriában, Német- és Svédországban dolgozott. Szaktudását a milchenau-i technológián tökéletesítette. 1923-ban önállósította magát, megalapítva villanymotorral felszerelt, 5 segéddel dolgozó technikai vállalatát. Résztvett a világháborúban, hol egyszer sebesült. Mint őrmester szerelt le, a szolg. vas érdemkereszt, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és seb. érem tulajdonosaként.

Schauli Flórián kovácsmester, Tompa M.-u. 4.

Schleicher András cipészmester, Horthy M.-u. 46. Szül. 1868-ban. 1883-ban szabadult fel. Mint segéd Magyarországon és külföldön végzett tanulmányokat. 1913-ban cipész szaktanfolyamot végzett. 1898 óta mint önálló mester 6 tanoncot felszabadított. Ackermann Klárát vette nőül.

Schleicher János cipészmester, Horthy M.-u. 10. Az Iparos Olvasó Kör tagja ; aktiv sportember. Szül. 1900-ban ; felszab. 1915-ben, atyjánál. Mint segéd további képesítését a fővárosban szerezte, elvégezvén a Technológián a cipészmesteri és az esti szaktanfolyamot. Műhelyét 1927-ben alapította és átlag 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a világháborúban.

Schleiher József, kitüntetett sütőmester, Horthy M.-u. 38. Szül. 1897. Felszab. 1912. Tíz évig dolgozott mint alkalmazott,

Schleicher József

míg saját erejéből megalapíthatta üzemét. Intenzív iparos társadalmi életet él. Résztvett a világháborúban. A megszállás alatt a szerbek elleni összeesküvésben vett részt, s így hazafias magatartásáért üldöztetésben volt része. Neje : Kováts Lenke.

Schlitzer Emil kocsigyártó, nyerges, kárpitos és fényezőmester. Az Ipartestület, Iparos Olvasó Kör, Kath. Legényegylet előlj. tagja, városi képv. tag stb. Szül. 1889-ben. Felszab. 1906-ban. 1910-ben önállósította magát és 18 segédnek és 2 tanoncnak ád munkát. 1926-ban a helyi kiállításon ezüstérmet nyert. A háborúban

az olasz fronton volt, bronz vit. é., vas é. k., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Kalivoda Krisztina.

Schmidt Ferenc műszerész. Üzemét, Kossuth-u. 102 alatt, 1923-ban saját erejéből létesítette, mely villanyerőre berendezetten 3 alkalmazottal működik. Szül. 1897. Felszab. 1913. Résztvett a háborúban. 1922-ben nősült, neje : Führer Mariska, gyermekei : Lajos és Sándor.

Özv. Schiller Györgyné nőiszabó.

Schmidt Lajos az Első Mohácsi Gőzmalom és Schmidt-féle téglagyár tulajdonosa, Kossuth L.-u. 47. Telefon : 15. A város ipari és társadalmi életének tekintélyes irányítója és vezetője. Az Ipartestület, a Leventeegylet, a Polg. Lövészegylet, az Önk. Tűzoltóegylet, a Mezőgazdasági bizotts. elnöke és még számos egylet aktív tagja, városi virilista képviselő. Szül. 1881-ben. Keresk. érettségi után atyja téglagyárában mint üzletvezető működött. 1919-ben átvette apósától mai üzemének vezetését s berendezvén azt gőzerőre, 18 alkalmazottat foglalkoztat. Landauer Máriát vette nőül. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban mint százados. 2 Sign. Laud., K. cs.-k. és seb. é. tulajdonosa.

Schum János magyar szabómester, Árok-utca 2. Tagja a Kath. Legényegyletnek, a Kath. Népszöv.-nek és a »3« rendnek. Szül. 1881-ben. 1899-ben felszabadult. Már tanonckorában elism. oklevelet nyert. Mint segéd Eszéken és Budapesten működött. 1910-ben önállósította magát és átlag 2 tanonccal dolgozik.

Simon Dénes működszörűsmester, Rév. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. 1896-ban született ; felszab. 1913-ban. 1922 óta önálló mester, saját műhelyében 1 tanonccal dolgozik. A világháborúban a román fronton harcolt, ahol 2 ízben megsebesült. Fehér Jolánt vette nőül.

Sippert Rezső vendéglős, Eszéki országút 5. Ipartestületi és Iparos Olvasó Köri tag. Szül. 1867-ben. Felszab. 1884-ben. Budapesten, Szolnokon stb. gyakorolta iparát, mint segéd. 1893-ban megalapította üzemét, melyet feleségével, Ketter Emmával együtt vezet. Vendéglője ma az elsők közé tartozik.

Schweller András kefekötőmester, Szentháromság-u. Óvárosház. Az Ipt. vál. tagja. Szül. 1881-ben, 15 éves korában szabadult fel, 18 éves korában lett önálló. A világháboruban a szerb, orosz és olasz fronton harcolt, megsebesült, kis ezüst, bronz, v. é. és K. cs. k. kitüntetése van. Neje: Tausch Mária.

Sperl János kép. kőművesmester, Széchényi-tér 13. Az Ipartest. v. előlj. tagja, jelenleg számvizsg. tagja, az Ip. Olv. Kör tagja és támogatója, valamint a legtöbb kulturális egylet tagja. Szül. 1879-ben. Mint gyakornok díszoklevelet kapott, letette az építőmesteri elővizsgálatokat. Üzemét 1860-ban atyja alapította s 1908-ban vette át a már jóhírű vállalatot. A háborúban 4 évig az orosz és olasz fronton küzdött. Megkapta: a kor. ezüst,és koronás vas é. ker. és K. cs. k.-t. Neje : Lampert Erzsébet.

Schweller András

Szablár András hentes- és mészárosmester, Király-u. 38. Az Ipartest., Ip. Olv. Kör, Kath. Legényegylet tagja, a Tűzoltó test. ig. tagja stb. Szül. 1876-ban. Felszab. 1893-ban. 1903-ban önállósította magát s jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat ; eddig 20-at felszabadított. Neje : Furschl Paula, a Nőegylet és Stefánia Egylet tagja.

Szabó János fodrászmester, Szabadságtér. Az Ipartestület tagja. Szül. 1889-ben. Felszab. 1905-ben és Budapesten, Pápán, Baján stb. praktizált 1914-ig, mikor önállósította magát. Szaktudása az 1926-os helyi kiállításon oklevelet és elismerést nyert. a háborúban mint az 52. gy.-e. és a 12. tűzérezr. közkatonája, 76 ütközetben vett részt. Kitüntetései : 1912-es mozg. é.-k., bronz vit. é., szolg. é.-k. és K. cs.-k. Neje : Markesz Katalin.

Szabó János sütőmester, Baráth-u. 7.

Szeidl János borbélymester, Horthy M.-u. 26. Szül. 1873-ban, felszabadult 1890-ben. Üzletét Schnell Mátyás 1885-ben alapította és 1896 óta van saját vezetésében. A Szak. Oszt. v. elnöke, alelnöke és pénztárnoka. Résztvett a háborúban. Neje : Rudolf Klára, 2 gyermeke van.

Széchényi Imre hajóács, Béla király-út 9.

Szibelle György cipészmester, Vadász-u. 15. Szül. 1877-ben. 1893-ban felszabadult és ezután mint segéd a fővárosban, Eszéken stb. végezte szaktanulmányait. 1919-ben megalapította jelenlegi üzemét. A Kath. Legényegylet v. tagja. Résztvett a világháboruban. Schaffhauser Juliát vette nőül.

Szingstein János bognármester, Kossuth L.-u. 107.

Szitár János lábbeli készítő mester, Barát-u. 13. Ipartestületi előljáró, Vizsg. bizotts. tagja. Szül. 1888-ban ; felszab. 1904-ben. Műhelyét néhai atyja alapította, a vezetést 1918-ban vette át tőle s jelenleg 1 segéddel dolgozik. 1914—1918-ig a különböző fron-

tokon védte a hazát ; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Renzsák Mária.

Szlan János cipészmester, Kazinczy-u. 4. 1899-ben született ; felszab. 1918-ban. Szatmáron, Nagyváradon, Margitán, Kolozsvárt működött mint segéd. 1925-ben önálló lett, üzemében átlag 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A világháboruban a román fronton fogságba esett, honnan 3 hó után megszökött. Neje : Frayek Mária.

Teleky József vendéglős, Vörösmarthy-u. 9. Az Ipartest., Orsz. Vend. Szöv. és a Ref. Olv. Kör tagja. Szül. 1888-ban. 1903-ban felszabadult a hentes- és mészárosszakmában. 1914-ben megalapította hentes-, mészáros- és vendéglősüzemét, 1927. óta csak vendéglőjét vezeti nejével, Bosnyák Máriával, közösen ; 1914—1918. a fronton harcolt ; kitüntetései : vas é.-k. és K. cs.-k.

Terehjácz Tivadar szűcsmester, Rózsa-utca 41.

Tóth János asztalosmester, Szt. István-u. 11. Az Ipartest. előlj. tagja, a Tanoncvizsg. bizotts., Ip. Olv. Kör stb. tagja. Szül. 1895-ben Mohácson, ahol 1910-ben felszabadult ; már mint tanonc dics. oklevelet kapott. Segédkorában a budapesti Iparműv. iskolában dolgozott. 1919-ben létesí-

tette villanyerőre berendezett modern géposzemét, ahol 3 segéddel és 3 tanonccal dolgozik. 14 hónapi frontszolgálat után sebesülten fogságba esett, honnan megszökött. Neje : Árpás Etelka.

Tóth János, a Pannonia-szálló tulajdonosa, Horthy Miklós-u. 31. Tel. 81. Az Ipartest. tagja, a mohácsi vendéglősök elnöke, az Ip. Olv. Kör, Kath. Legényegylet és számos kultúrális egylet lelkes támogatója. Szül. 1884-ben. 17 éves korában már felszabadult asztalos. 1912-ben nőül vette Balogh Máriát és ekkor áttért a vendéglősiparra. Mai üzemét 1918-ban létesítette. Résztvett a háborúban.

Ujváry Cseh Lajos kovácsmester, Jókai-utca 36.

Varga János vendéglős, a »Belvárosi borozó« tul., Szt. Háromság-u. 13. Gazdálkodó családból származik, s a háború befejeztéig ezen a pályán működött. 1919-ben lépett a vendéglősiparra. Mai üzletét 1928 óta birja. 1924-ben pincemesteri tanfolyamot végzett. Végigküzdötte a háborút. Neje : Berecz Mária, gyermekei : Sándor és Mária.

Varga Lajos nőiszabómester, Horthy Miklós-u. 2. Az Ipartest. v. előlj. tagja, a Tanoncvizsg. bizotts., az Ip. Olv. Kör, a városi törvényhatósági bizottság volt tagja stb. Szül. 1885-ben. Tanoncéveit 1902-ben a budapesti Girardinál végezte és 16 évig mint segéd működött nála. 1912. óta mint önálló mester 3 alkalmazottal dolgozik. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, egyszer megsebesült. Neje : Krosits Etelka.

Viola Tasi János vendéglős és szállodás, F. Dunasor 23. Az Ipartestület tagja, városi képviselőtestületi tag stb. Szül. 1874-ben. 1911 óta önálló. 1914—1918-ig a román és olasz fronton harcolt. Fia, Ferenc, szül. 1900-ban ; iparát atyjánál tanulta, segédként a fővárosi nagy vállalatoknál működött. 1923 óta atyja jogán vezeti teljesen önállóan az üzemet. Neje : Schweller Paula.

Özv. Vesztergombi Györgyné, szül. Steiner Katalin vendéglős és szállodás, II., Lajos-u. 28. Ipartestületi tag. Üzemét, melyet özvegyi jogon vezet, néhai férje alapította 1918-ban, aki részt vett a haza védelmezésében 1914—1917-ig. A vendéglő, mely 1927-óta van az özvegy kezelésében, a legjobbak közé tartozik a környéken.

Vörös Tibor vendéglős, Szt. Háromság-u. 12. Szül. 1887-ben. Mint vasuti tisztv. a Kassa—Oderbergi vasutnál teljesített szolgálatot. 1921-ben szabadult fel mint gyakornok. Üzemét atyja alapította ; örökségi jogon vette át a vezetést, melyet nejével, Doór Ilonával együtt lát el. 1903. óta önálló. Az Ipartest., Hadastyán Egylet, a Tanoncvizsg. bizotts. tagja, a Magy Száll. és Vendéglősök és Korcs. Orsz. Szöv. alelnöke, a székesfehérvári »Ipar« szaklap megindítója, stb. A háborúban az orosz és olasz fronton harcolt a hazáért ; 3 ízben megsebesült ; kis ezüst, bronz vit.] é., seb.-é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Werner György sütőmester, Szabadságtér 2. 1922-ben saját erejéből önállósította magát, egy segéd és egy tanonccal dolgozik. Saját háza van. Tagja az Iparos Olvasó Körnek, a Ref. Olvasó Körnek, Kath. Legényegyletnek és a Népszövetségnek. A háború alatt a szerb, orosz és román frontokon harcolt mint altiszt. Családjában 2 hősihalott van. 1913-ban nőül vette Gradvohl Erzsébetet.

Ifj. Weinacht Kálmán hentes- és mészárosmester, Szt. Háromság-u. 67. Az Ipartest. előlj. tagja, az Ip. Olv. Kör és Kath. Legényegylet vál. tagja, a képv. test. v. tagja. Szül. 1886-ban. Édesatyjánál szaba-

dult fel 1902-ben. Üzemét atyja alapította 1880-ban, tőle vette át a vezetést 1918-ban. A háborúban 42 havi fronszolgálatot teljesített ; kitüntetései : kis ezüst, bronz vit. é. K. cs.-k., szolg. ker. Neje : Desnik Magdolna.

Zehmann Lajos hentes- és mészárosmester Szt. Háromság-u. 2. Tagja a Ipartestületnek, Ip. Olv. Körnek, Kath. Legényegyletnek, Tűzoltó Testületnek, városi képv. testületnek. Szül. 1876-ban. Felszab. 1892-ben. Mint segéd működött Budapesten, Bécsben stb. 1904-ben önállósította magát s azóta 20 tanoncot felszabadított. Jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Neje : Szinerhács Irén ; fia, Lajos, atyja iparát folytatja.

Zsuzsits András kovácsmester, Vadász-u. 12. Az Ipartest és Ip. Olv. Kör tagja. Szül. 1899-ben. Felszab. 1915-ben a lakatosszakmában, 1820-ban a kovácsszakmában.

Zsuzsits András

1923. óta önálló mester, cca 3 segéddel dolgozik. Kiváló szaktudását 1926-ban a helyi kiállításon bronz éremmel tüntették ki. Résztvett a világháboruban. Neje : Peczl Matild.

Allenpacher György asztalos, Árok-u. 10. **Almasics Sándor** hentes- és mészáros, Szt. Háromság-u. 4. **Almasits Sándor** hentes, Szt. Háromság-u. 4. **Aman János** faesztergályos, Rókus-u. 40. **Ambrus Ferenc** cipész, gr. Tisza-u. 4. **ifj. Angyal Gábor** hentes, Felső Dunasor 24. **Arnold Lajos** asztalos, Petőfi Sándor-u. 1. **Barta Nándor** hentes, Király-u. 9. **Bencze József** fazekas, Felső Dunasor 8. **Beregi György** kép. kőműves, Szt. Háromság-u. 15. **Berki József** szappanos, Korsós-u. 11. **Bizony János** gyapjufonó, Széchényi-tér 15. **Blum György** kádár, Jenő herceg-u. 37. **Bobanovits Flórián** sütő, Csillag-u. 6. **Czernits Mátyás** bocskoros, Vörösmarty-u. 16. **Dettkó Tamás** cipész, Kossuth Lajos-u. 8. **Dobreáncky János** malomtul, Hunyady J.-u. 23. **Dobszay Mihály** asztalos, Apponyi-u. 45. **Ébert János** férfiszabó, Árok-u. 1. **Egri Lajos** férfiszabó, Árok-u. 3. **Ehmann József** asztalos és üvegező, Szt. Háromság-tér. **Ellendi István** fodrász, Felső Dunasor 27. **Emenert Ádám** szíjgyártó, Király-u. 42. **Fazekas János** Mohács. **Fauszt Ferenc** asztalos, Bérkocsi-u. 4. **Fleischer Vilmos** cipész, Felső Dunasor 17. **Fulcz János** szabó, Király-u. 1. **Galabics Istvánné** hentes, Felső Dunasor 28. **Geiger Bálint** szállodás, Horthy Miklós-u. 17. **Geng Vilmos** cipész, Tompa M.-u. 27. **Gergurovits János** kép. kőműves és tetőfedő, Vörösmarty-u. 14. **Gergurovits József** cipész, Tompa M.-u. 16. **Glauber Imre** órás- és ékszerész **Gyukics Rezső** szijgyártó, Király-u. 1. **Hamberger János** hentes, Horthy Miklós-u. 40. **Hanczi Sándor** ép. váll., Apponyi-u. 11. **Häfner Péter** sütő, Király-u. 6. **Heil József** borbély, Király-u. 1. **Özv. Heller Mártonné** cipész, Petőfi-u. 14. **Hergenröder János**, Mohács, **Hoffmann Gábor** vendéglős, Horthy Miklós-u. 12. **Huth János** ács, Kossuth Lajos-u. 95. **Jelencsik István** malomtul., Cselepatak. **Kaufmann Adolf** cipész, Perényi-u. 4. **Károlyi József** asztalos, Jenő herceg-u. 7. **Kellermann** Sándor hentes, Szentháromság-utca 1. **Kész Teréz** varrónő, Horthy Miklós-utca 46. **Király Antal** cipész, Kazinczy-utca 25. **Klein Adolf** kocsmáros, Kossuth Lajos-u. 11. **Klein Aranka** fodrász, Király-utca 24. **Kugler Bertalan** kárpitos, Felszabadulás-u. 5. **Kohl István** órás, Kossuth Lajos-u. 36. **Özv. Kovács Gáspárné** cipész, Kisfaludy-u. 18. **Karacsics Autal** korsós, Vörösmarty-u. 79. **Kováts János** fodrász, Rákóczi-u. 3. **Kramel Antal** órás, Király-utca 26. **Kverkvárits József** fodrász, Felső-Dunasor 1. **Lacher János** malomtulajd.,

Lacher János

Szentháromság-u. 5. **Lang János** kötélgyártó, Bakáts-u. 16. **Lengl Antal** fodrász, Szentháromság-u. **Lórencz Ferenc** szállodás, **Magát Zsigmond** kárpitos, Horthy M.-u. 20. **Major József** papucsos, Petőfi S.-u. 12. **Mayer József** hentes, Szentháromság-u. 11. **Márton János** sütő, Szentháromság-u. 45. **Id. Márton József** csizmadia, Sarok-u. 5. **Márton Károly** csizmadia, Sarok-u. 5. **Márton Lajos** szállodás, Király-u. 7. **Meltser Emil** droguista, Szentháromság-u. 7. **Michelisz Mátyás** cipész, Rókus-u. 52. **Mikoletz Testvérek** nőiszabók, Szentháromság-u. 7. **Mohácsi Erzsébet** gőzmalom, Budai vm.-u. **Mohácsi Malomipar rt.**, Kossuth L.-u. 75. **Molnár Péter** malomtulajd., Szigeti **Móritz Józsefné** nőiszabó, Károly főherceg-

utca 9. **Mózes János** malomtul., Pécs. ország út 3. **Mutschler Mihály** szabó, Király-u. 42. **Müllerlei Péter** szabó, Árok-u. 13.

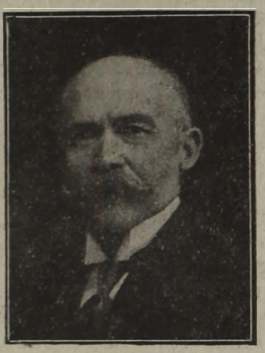

Márton János

Nikolansz József szabó, Vörösmarty-u. 10. **Och Ferenc** cipész, Kazinczy-u. 12. **Orbán**

Mózes János

János korcsmáros, Jókai-u. 8. **Pacsay János** kelme- és kékfestő, II., Lajos-u. 4.-**Pataki József** nőiszabó, Barát-u. 10. **Petre György** korcsmáros, Tompa M.-u. 34. **Petz János** férfiszabó, Rákóczi-u. 6. **Policsek István** cipész, Kazinczy-u. 29. **Popovics Flórián Lőrinc** cipész, Vörösmarty-u. 56. **Popovics Gergely** szabó, Ötvös-u. 22. **Preiringer Ede** cipész, Kisfaludy-u. 32. **Pnek Mátyás** cipész, Barát-u. 19. **Ránics János** órás, Király-utca 24. **Ripszam János** címfestő, Tompa Mihály-u. 43. **Rukober Péter** asztalos, Kossuth L.-u. 36. **Rupp János** férfiszabó, Szentháromság-u. 1. **Schäffer** Antal hentes, Tompa M.-u. 2. **Schiller Mór** szabó, Szabadság-tér 1. **Schmider József** faesztergályos, Bakáts-u. 2. **Schmidt József** szobafestő, Perényi-u. 9. **Schmadenberger** Ádám cipész, Szentháromság-u. 46. **Schopper József** cipész, Szentháromság-u. 1. **Id. Schreiber János** cipész, Újvárosház. **Schuller Mihály** szabó, Rákóczi-u. 1. **Schwarz Károly** kocsmáros, Hunyady-u. 6. **Stadler** János cipész, Rózsa-u. 40. **Stollár Ferenc és tsa** asztalosok, Király-u. 3. **Szalay Sándor** cipész, Mészáros-utca 1. **Szász Béla** vendéglős- és szállodás, Jókai Mór-u. 2. **Szeidl Ferenc** fodrász, Újvárosháza, **Szeidl János** borbély- és fodrász, Horthy M.-u. 26. **Tadits Kálmán** kocsmáros, Szentháromság-u. 61. **Till János** hentes és mészáros, Mészáros-u. 4. **Tonheiser Antal utóda** malomtulajd., Kossuth L.-u. 29. **Tóth Imre** kocsmáros, Szentháromság-u. 17. **Tóth István** kárpitos, Stányi János-u. 16. **Varga János** vendéglős, Szentháromság-u. 13. **Vinczek János** vendéglős, Szent István-utca 9. **Vlasics Benedek** cipész, Rákóczi-u. 30. **Weidlich Ede** fényképész, Király-u. 10. **Woczet Paula** kocsmáros, Pécsi orsz.-út 3. **Ifj. Zauer János** férfiszabó, Maró-u. 3.

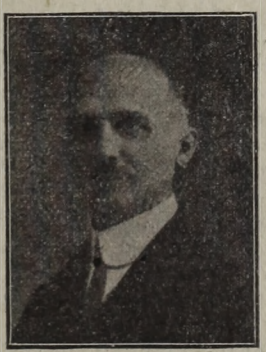

Pataki József

MONOR

A monori általános Ipartestület alakuló közgyűlése az 1885. évben tartatott meg. Tagjainak száma 339. Ezek közül ács 20, asztalos 20, bognár 10, borbély 10, bádogos 8, cipész 36, csizmadia 32, cukrász 2, mészáros, hentes 26, kádár 4, kalapos 4, kovács 16, kályhás 1, kőműves 18, kefekötő 3, kékfestő 2, késes 2, kocsifényező 2, kárpitos 4, könyvkötő 2, kőfaragó 1, kötélverő 1, kéménysepről 1, lakatos 12, mechanikus 1, mézeskalácsos 2, mázoló 3, órás 3, ostoros 1, öntő 9, férfiszabó 25, nőiszabó 16, szíjgyártó 5, szobafestő 6, szitás 1, szűrszabó 1, timár 5, vendéglős 19, villanyszerelő 3. Az alkalmazott segédek száma 53, a tanoncoké 157. Az Ipartestület elnöke Újváry János férfiszabómester, jegyzője Lovas Károly máv. segédtiszt.

Babinszky János bőriparos és kereskedő. Kossuth-u. 100. Bőr és cipőkellékek eladásával foglalkozik. Szabadult Budapesten 1925-ben. Mint segéd is a fővárosban dolgozott. Jelenlegi önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Született 1902-ben. Neje szül. Szőnyi Mária.

Bálint Imre úri- és nőicipészmester, Vajda-utca 24. Rendelésre és vásári eladásra dolgozik. Önálló üzeme 1927 óta van. Szüle-

tett 1900-ban Gombán, itt is szabadult 1922-ben. Mint segéd Budapesten dolgozott. Felesége szül. Acsay Teréz.

Balogh Ede sütőmester.

Id. Baranyi Sándor kalaposmester.

Ifj. Baranyi Sándor kalaposmester.

Barta Károly mézeskalács-, cukorka- és viaszgyertyakészítő, Verbőczy-u. 36. Jelenlegi önálló üzemét 1922-ben alapította. Siklóson tanult és szabadult 1916-ban. Született Budapesten 1901-ben. Az Ébredj Dalkör tagja 1917 óta. Neje szül. Burián Mária.

Berkes József kádármester, Gőzmalom-u. 9. Született 1866-ban. Neje Komlódi Erzsébet. 2 fia van a szakmában. Szabadult 1883-ban. Mint segéd Budapesten és helyben dolgozott és 1889-ben itt önállósította magát. Az Iparoskör vál. tagja. A helybeli 1905. évi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 7 hónapot töltött a harctéren.

Biró Mihály szíjgyártó- és nyergesmester, Pesti-út 5. Szül. 1885-ben helyben, itt is szabadult 1902-ben. Mint segéd dolgozott Budapesten, Bécsben, Kolozsváron és helyben, ahol 1912-ben alapította jelenlegi önálló üzemét. 1—2 segédet foglalkoztat. 1914—1918-ig szolgált, sokat volt a fronton. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k. van.

Brabander Gyula sütőmester, Liliom-u. 54. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn, a szakmában 1908 óta működik. Mint segéd Budapesten dolgozott, aztán Monorra került, ahol önállósította magát. 2 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület vál. tagja. 1914—1918-ig szolgált. Van bronz vitézségi érme és K. cs.-k. Született 1892-ben.

Eke Antal hentesmester, Mátyás Király-utca 30. Apja is ebben a szakmában működött. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. Apjánál szabadult 1902-ben. Mint segéd Budapesten és Szegeden dolgozott. Az olasz szerb és orosz harctereken szolgált. Az olasz fronton megsebesült. Szül. 1886-ban. Neje : szül. Alkai Piroska.

Eke János csizmadiamester.

Első monori vas- és fémöntőde, Madaczky János és társai. (Madaczky János, Krajcár József, Engel István.) 4HP motorral felszerelve. Madaczky János vasöntő szabadult 1923-ban, Krajcár József gépészkovács szabadult 1916-ban, Engel József vasöntő szabadult 1922-ben. Társas üzemüket 1928-ban alapították. Madaczky az olasz fronton harcolt.

Fabók Mihály cipészmester.

Fejszés József cipészmester. Született 1899-ben. Neje Tóth Julianna. Önálló üzeme Kisfaludy-u. 10. szám alatt 1924 óta áll fenn. Szabadult 1918-ban. Mint segéd Budapesten és helyben dolgozott. A 7-es huszároknál az olasz fronton volt. 1918-ban leszerelt, majd ismét bevonult a nemzeti hadseregbe.

Fekete István hentesmester.

Fekete Mihály szabómester.

Felszner Lajos lakatosmester.

Fenyő József kárpitosmester, Gőzmalom-utca 29. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Budapesten tanult és szabadult 1906-ban. Mint segéd is nagyobbára a fővárosban dolgozott. Ugyanitt iparművészeti rajziskolába járt. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizottság tagja. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Bronz vit. érme és K. cs.-k. van.

Herczeg József vendéglős.

Hufnagel József cipészmester, Virág-u. 16. Született 1882-ben. Iparát Torontálban tanulta, ahol 1898-ban szabadult. Mint segéd Szegeden, Nagybecskereken, Ujvidéken, Bécsben és Budapesten dolgozott. Utóbbi helyen 1909-ben önállósította magát. 3—4 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja. A budapesti cipészkiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki munkáját. Az orosz és olasz harctereken szolgált. Kisezüst vitézségi érme és K. cs. keresztje van.

Kaldenekker István hentesmester, Andrássy-út 16. Üzemét édesapja alapította 1901-ben. Apjánál tanult és szabadult 1922-ben. Nagyobbára apjánál dolgozott mint segéd is. Önállóan 1923-ban vette át az üzemet. Egy tanoncot tart. Született 1902-ben helyben. Neje : Burián Mária.

Kapás Lajos bádogosmester, Vajda-u. 6. A helybeli kath. és ref. templomok bádogos- és a községháza bádogos- és szerelőmunkálatai a nevezetesebb teljesítményei. 1918 óta van önálló üzeme. 2 tanoncot tart. 1879-ben született és 11 gyermek apja. A háború elejétől végig a vasútezrednél szolgált, állandóan a frontokon.

Kele János lábbelikészítő, Vajda-u. 17. Született 1888-ban. Háza, földje és nagy szőlője van, a legjobb bora van azon a vidéken. Édesapja is ezen a pályán működött. Egy tanoncot és egy segédet tart. Az Ipartestület és Iparoskör vál. tagja. Neje: Kanik Julianna. 2 gyermekük van.

Kele Károly kalaposmester.

Kiss János cipészmester, Mátyás király-u. 33. Üzemét fivére, László, alapította, akitől 1926-ban vette át. Budapesten tanulta iparát, ott is szabadult 1918-ban. Mint segéd is a fővárosban dolgozott. Egy-egy tanoncot és segédet tart. Született 1901-ben. Neje : Porubszky Mária.

Kiss Mihály építési vállalkozó, Kistó-u. 5. Önálló üzeme 1921 óta van. Itt szabadult 1911-ben, de aztán mint segéd elkerült és Budapesten, Kolozsváron, Nagyváradon stb. dolgozott. Önállósítás céljából hazajött. Átlag 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja.

Az orosz fronton 4-szer sebesült, 3½ évig orosz fogságban volt.

Koblencz István cipészmester, Pesti-út 29. Született helyben 1903-ban. Nőtlen. Önálló üzeme 1927 óta van. Szabadult 1920-ban. Mint segéd is főleg helyben és Budapesten fejlesztette ipari ismereteit. Egy tanoncot tart. Az Iparoskör vál. tagja.

Koncsek Lajos hentes- és mészáros.

Kovács Ferenc kefekötőmester.

Kovács György sütőmester, Mátyás király-u. 39. Sopronban tanulta iparát és szabadult 1887-ben. Mint segéd Esztergomban, Győrben, Komáromban és Budapesten 25 évig dolgozott. Itt 1906-ban önállósította magát. Egy segédet tart és 2 fia is a szakmában működik. Született Sopronban 1866-ban. Neje: Horváth Zsuzsanna.

Köffer József kefekötőmester, Pesti-u. 37. Született 1891-ben. Nőtlen. Önálló üzeme 1924 óta van. Ujpesten tanulta iparát és ott szabadult 1908-ban. Mint segéd Bicskén, Losoncon és helyben dolgozott. 1913—1918-ig szolgált az Adrián mint őrmester. K. cs.-keresztje van.

Krikava Zoltán asztalosmester, Katona József-u. 2. Szül. 1896-ban Budapesten. Neje: Herman Mária. Jelenlegi üzeme 1920 óta áll fenn. Szabadult 1914-ben, Kátán. A helybeli 1924-iki Faluszöv. kiállításon aranyéremmel tüntették ki. 2 úriszoba és 1 hálószoba felvétele jelent meg a »Magyar Iparművészet«-ben. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizottság tagja. A Sportegylet vezetőségi tagja stb. 4 hónapig volt a harctéren.

Lanczák Mihály kádármester, Kisbéri-u. 35. Iparát Barsmonostoron tanulta és szabadult 1889-ben. Mint segéd is ott dolgozott, két évig pedig Kanizsán. Szül. 1874-ben. Neje: Vidó Ágnes. 1914—1918-ig szolgált az orosz fronton, ahol fogságba esett. 4 évig szenvedett orosz fogságban.

Magócsy Károly kárpitosmester, Vajda-u. 22. Önáló üzeme 1924-óta van Nevezetesebb munkái: Dóczi Bálintné úriszobagarniturája, dr. Kégly Biedermajer-garniturája stb. A községházának, a járásbíróságnak, a polg. iskolának állandó szállítója. Szabadult 1907-ben. A Dalkör alapító tagja. A Faluszöv. kiállításán oklevéllel tüntették ki. 1914—1915-ig a fronton volt. Megsebesült.

Mares Albert cipészmester, Kossuth L.-u. 105. Szül. Rimaszombatban 1868-ban. Szabadult 1886-ban, ugyanott. Mint segéd Budapesten dolgozott és így került ide, ahol 1907 óta van önálló üzeme. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója. A Hitelszöv. felügy. bizott. tagja. A tanoncvizsg. bizottság elnöke. A háborúban szolgált.

Méhész József asztalosmester, Liliom-u. 25. Szül. helyben 1869-ben, felszabadult 1885-ben. Mint segéd Magyarország nagyobb városaiban, továbbá Romániában, Törökországban, Bulgáriában, Fiumében stb. dolgozott. Az Ipartestület, a vizsg. bizottság és kiállítás bíráló-bizottság tagja. A háború alatt tábori csendőr volt.

Nagy Illés csizmadiamester, Nemzetőr-u. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. 1901-ben szabadult, 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója és az Iparos Kör számvizsgálója. A háború elején a harctérre ment és Przemyslnél fogságba esett. Szül. 1883-ban Uri községben. Fiát is a szakmára nevelte.

Nagy István bádogosmester.

Nagy János műgépész- és műszerész, Petőfi-u. 12. Szül. 1876-ban. Felszabadult 1893-ban Cegléden, onnan a Máv.-hoz került az északi főműhelybe, ahol mint motorszerelő-csoportvezető lett. 1921-ben nyugdíjba ment, de közben 1907 óta önálló műszerészüzletét is vezette. Egy segédet tart. A Dalkör volt elnöke. A háborúban páncélvonatok és új mozdonyok építésével volt megbízva.

Nagy János timármester.

Oláh Gyula kádármester, Deák Ferenc-u. 14. Szül. 1871-ben. Neje: Turi Rozália. Önálló üzeme 1897 óta áll fenn. 1886-ban szabadult apja házánál. Mint segéd Budafokon is dolgozott. Ipartestületi előljáró, városi esküdt, volt egyházi tanácstag. A háború alatt tényleges katona volt.

Pelek János hentes- és mészárosmester, Kossuth L.-u. 107. Üzemét 1898-ban vette át édesapjától. Felszabadult 1882-ben. Egy-egy tanulót és segédet tart. Az Ipartestület tagja. Szül. 1864-ben. 2 fia és 4 lánya van. Károly fiát a szakmára nevelte.

Pollmüller József okl. gépész, kovács- és lakatosmester, Kiss Ernő-u. 15. Kis szüneteléssel önálló üzeme 1921 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület előljárója. Szabadult 1898-ban. Mint segéd dolgozott Esztergomban, Zborón, mint szeszgyári vezető Liptón Nádasdynál, azután a Ganznál, 18 évig a Máv.-nál, ahonnan nyugbért kap. A háborúban géppuskás törzsőrmester volt és az orosz fronton fogságba került, honnan mint rokkant tért haza. Neje: Sipos Matild.

Popper Sándor bádogosmester.

Porubszki János csizmadiamester, Kiss Ernő-u. 14. Önálló üzeme 1890 óta áll fenn, a legrégibb a községben. 1885-ben szabadult és azóta állandóan itt van. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület és vizsg. bizottság tagja. Szül. 1866-ban Monoron. Neje: Hargon Vera. 5 gyermeke van, kik közül Sándor a szakmában működik.

Ragula Nándor géplakatos.

Raskó János műlakatosmester.

Rendek Imre gépész, kovács, kocsigyártó

és gépjavító-üzem, Kistói-u. 66. Született Monoron 1882-ben, szabadult 1897-ben és önálló bizományi műhelye volt már 1906-ban Marosvásárhelyen. 15 HP cséplőgépe van, 2—3 segédet és ugyanannyi tanulót tart. Tanulókorában kitüntetésben részesült. A háborúban résztvett, volt az orosz fronton, ahol megsebesült és 50 százalékos rokkant. Neje: szül. Szél Erzsébet.

Rendek Sándor gépészkovácsmester, Virág-u. 8. Édesapja, Márton, üzemét vette át. Cséplésvállalással is foglalkozik, korábban igáskocsigyártással, 15 év óta iparos köri, közben ipartestületi elnök. Községi képviselő. Takarékpénztári felügyelő bizottsági tag. Iskolagondnoksági tag. Kaszinó választmányi tag stb. 1914—1918-ig katona volt. Jelenleg az Iparos székház építésén fáradozik. Feje a helybeli társadalmi életnek. Született 1879-ben, neje: Szőke Etelka.

Özv. Retter Gyuláné vendéglős.

Ringeisz János hentesmester.

Rónai Jenő asztalosmester, Rózsa-u. 17. Önálló üzeme 1926 óta van. Felszabadult 1908-ban. Mint segéd Budapesten, Ujpesten, Pozsonyban, Nagyváradon, végül Monoron dolgozott. Az Angol-Magyar Bank és a debreceni klinikai építkezéseknél végzett megfelelő szakmunkákat. 1914—1918-ig szolgált, volt az orosz és olasz harctereken. Károly cs.-kereszt kitüntetése van. Szül. 1890-ben, neje: Monori Etelka.

Schler Boldizsár sütőmester, Kistói-u. 29. Saját háza és üzeme van 1928 óta. Szabadult 1922-ben Csepelen. Mint segéd Csepelen, Budapesten és Pesterzsébeten dolgozott. 1923—1928-ig Csepelen volt önálló üzeme. Egy segédet tart. Csepeli üzeme bérbe van adva. Született Csepelen, 1905-ben. Neje: Csicsak Erzsébet.

Schmidt János nőiszabómester és műhimzőmester, Hunyadi-u. 6. Született 1888-ban, nőtlen. A róm. kath. Füzér-társulat felszentelésére egy műszászlót készített. 1912-ben szabadult, 1924-ben önállósította magát, 1914-ben önként, 1917-ben pedig újból bevonult. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje. 1918-ban olasz fogságba került s onnan francia földre, honnan 1920-ban tért haza.

Schmitterer Károly hentesmester.

Özv. Schóber Józsefné kelmefestő.

Semetka Gyula cipészmester.

Vitéz Seres Lajos kocsmáros.

Solti Ferenc hentes- és mészáros.

Solti N. hentes- és mészáros.

Somodi Mihály timármester, Kistói-u. 21. Üzemét apja, László, alapította 1861-ben. Mihály apjánál tanult és szabadult 1878-ban. Azután 6 évet töltött Bécsben, majd Temesváron, Aradon, Hódmezővásárhelyen volt segéd. 1883-ban hazajött és apja halála óta önállóan vezeti az üzemet. Fiát is a szakmában nevelte. Az Ipartestület elöljárója 25 éven át, 9 évig volt községi képviselő stb. Budapesti kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 1860-ban született.

Szabó István vendéglős.

Szarka Mihály cipészmester, Kistói-u. 46. Szabadult Monoron 1916-ban, mint segéd Budapesten, Bécsben és Csehországban dolgozott. 1918-ban Budapesten nyitott önálló üzletet és 20—30 segéddel dolgozott. Monorra 1927-ben jött vissza, azóta áll fenn jelenlegi üzeme, amelyben 1 tanoncot tart. 1916-ban résztvett az orosz és olasz harctéren több ütközetben, gránátnyomást kapott és 80%-os rokkant lett.

Ifj. Szőke Pál asztalos, temetkezési vállalkozó, Virág-u. 28. Üzemét apja alapította 1886-ban. Közszállításokban állandóan részt vesz. 7 HP géperővel fel van szerelve. Átlag 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az apja is, ő is előljárója az Ipartestületnek. A fiatal felső ipariskolai végzettséggel bír, mint önkéntes szolgált a háborúban és mint ilyen orosz fogságba került, ahol 2 évig szenvedett. Mindketten ipari kitüntetésekben részesültek.

Szücs Zsigmond nyergesmester.

Ujvári János szabómester, Fürdő-u. 2. Üzeme 1894 óta áll fenn. Átlag 4 segédet tart. A helyi tüzoltótestület és rendőrség állandó szállítója. Az Ipartestület elnöke. Az OKH igazgatója. A Tüzoltótestület volt parancsnoka, jelenleg tiszteletbeli, s mint ilyen 15 éves szolg. érdemkeresztje van. Az 1905. évi ipari kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. Született 1866-ban és felszabadult Budapesten 1882-ben. Mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. Neje: Bekker Erzsébet, 5 gyermeke van és 2 fia a szakmában dolgozik.

Untenecker Ferenc cukrászmester, Petőfi-u. 10. Született 1892-ben, felszabadult Hauer cukrászdában Budapesten 1910-ben. Mint segéd Gerbeaudnál és Lukácsnál dolgozott. Budapesten 1913-ban bevonult, mint tényleges tengerész és 1918-ig szolgált. Résztvett több tengeri ütközetben. K. cs.-k.-je van. Leventeoktató. Mint boxoló több sportérem tulajdonosa.

Thamm János szobafestőmester.

Thorzs Mór sütőmester, Kölcsey-u. 2. Üzeme 1911 óta áll fenn. Szabadult 1887-ben. Mint segéd Morvaország több városában dolgozott. A világháborúban résztvett Arthur fiával együtt, aki háromszor sebesült és így került olasz fogságba, ahonnan mint rokkant tért haza.

Özv. Tóth Lajosné nőiszabó.

Veszelszky Bogdán könyvkötőmester, Mátyás király-u. 12. Szül. 1873-ban. Nőtlen. Szabadult Makón 40 évvel ezelőtt. 1903 óta van jelenlegi önálló üzeme. Mint segéd Szegeden, Aradon, Budapesten és az ország nagyobb városaiban dolgozott.

Vig András csizmadiamester, Árpád-u. 2. Szabadult helyben 1909-ben. Tíz évig segéd volt Nagykőrösön, Győrön, Sopronban és Komáromban. Önálló üzeme 1919 óta van. 2 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója. A háborúban résztvett és az orosz fronton megsebesült. Neje Dudás Margit, 2 gyermekük van.

Wraszcsil Sándor szabómester.

Zlinszky Ferenc szabómester, Verbőczy-u. 23. Született 1902-ben helyben, felszabadult 1920-ban, atyjánál tanult. Mint segéd is az apai házban dolgozott. A »Ruhakonfekció« részére szállít kincstári munkát. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Nőtlen.

Zóni István fodrászmester, Kossuth L.-u. 73. Előbb 1901—1905-ig Szt.-Tamáson (Bácsbodrog m.) volt önálló üzlete. A jelenlegi 1905 óta áll fenn. Átlag 2 segédet és 2 tanoncot tart. Szabadult Apatinban 1894-ben. Azután 3 évig mint segéd Monoron dolgozott. Neje: szül. Stockinger Mária, 7 gyermekük van. A háború alatt végig az olasz fronton volt. Az Ipartestület alelnöke. A vizsgáztató bizottság tagja. Az Iparos Kör választmányi tagja.

Zóni István

Zwiki Lajos épület-, bútorasztalos és temetkezési vállalkozó, Kossuth-u. 98. Nevezetesebb munkái: a vasadi paplak, a Vadászkastély, a mozgószínház, stb. asztalosmunkái. Sírkőraktára is van. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestület szak. bizottságának tagja. Járásbírósági szakértő. Több ipari kiállításon részesült kitüntetésben. Átlag 4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Született 1879-ben Gombán. Ő építette az evangélikus egyház gyönyörü oltárát.

Zsolnay Sándor cipészmester.

MÓR

Arany István sütőmester, Kossuth-u. 6. Ipartestületi előljáró, Fehérm. ipari alakulatok ellenőre. Szül. 1887-ben Gelsén. Az ország több helyén működött mint segéd, míg végül 1911-ben Móron önállósította magát. Neje: Kern Teréz.

Aman József kefekötőmester, Deák F.-utca 32.

Apolczer Antal szíjgyártó- és nyergesmester, Kisfaludy-u. 12. Ipartestületi előljáró és még több egyesületnek tagja, melyek vezetésében intenziv részt vesz. Szül. 1876-ban helyben és 1893-ban szabadult fel u. o. Felszabadulása után tanulmányi vándorútra kelt, így volt Budapesten, Komáromban, Bécsben stb. és 1901-ben önállósította magát. Neje: Kutér Cecilia.

Balogh Ferenc mészárosmester, Wekerle-utca 34. Szül. 1895-ben helyben. 1914-ben

Balogh Ferenc

szabadult fel u. o. és 1919-ben önállósította magát. Állandóan 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1916—1918-ig résztvett a világháborúban, majd 1920-ban bevonult a Nemzeti Hadseregbe is. Neje: Frei Julianna.

Berghold Miklós épület- és bútorasztalosmester, Erzsébet-tér. Szül. 1892-ben. Felszabadult Ujpesten és mint segéd 7 évig dolgozott Pesten, majd saját erejéből 1924-ben önállósította magát. 1 segéddel dolgozik. A világháborúban részt vett. Neje: Wundek Teréz.

Braun Jakab géplakatosmester, Kossuth-utca 28.

Breznovics József cipészmester, Kossuth-utca.

Egri Vilmos szabómester, Deák F.-u. 1.

Förhécz József borbély- és fodrászmester, Wekerle Sándor-u. Egyike azon iparosainknak, ki saját szorgalma és tudása erejéből lett önnállóvá. Szül. 1907-ben, tanoncéveit Mórott végezte, majd 1928. évben önállósította magát.

Frank Ignác ipartestületi főjegyző. Szül. 1876-ban, középiskolai tanulmányait helyben végezte. 1897-ben lépett a közigazgatási pályára, 1911-ben hívták meg az Ipartestület vezető jegyzőjének, amelyet azóta megszakítás nélkül tölt be. Lelkes és odaadó híve minden oly mozgalomnak, mely az iparosság javát szolgálja. Neje: Förhétz Erzsébet.

Geiger József épület- és műbútorasztalosmester. Szül. Bodajkon és ugyanott szabadult fel. 1922-ben saját erejéből önállósította magát. A háborúban elejétől végig résztvett és többszörösen lett kitüntetve., u. m. bronz Ferenc József ér., Károly bronz é., K. cs.-k. Neje: Skrmár Anna.

Hartl József órás- és ékszerészmester, Deák Ferenc-u. 54. Ipartestületi tag stb. Szül. 1899-ben Felsőbogárdon. Felszabadult 1920-ban. Görög-, Olasz- és Franciaországban dolgozott, majd 1926-ban önállósította magát. Neje : Egri Piroska.

Ifj. Herczog Károly asztalosmester, Wekerle-u. 6.

Hochstädter Jenő könyvkötőmester.

Horváth József cipészmester, Deák F.-utca 18. Szül. Gércén. 32 éve önálló. 1 tanoncot és fiát foglalkoztatja.A világháborúban részt vett. Neje : Szijj Erzsébet.

Janoki János asztalosmester, Deák F.-utca 40.

Károly János hentes- és mészárosmester, Szt. István-tér. Ipartestületi tag. Tagja és támogatója az összes helyi egyesületeknek. Szül. 1879-ben Ercsin. Budapesten szabadult fel. 1903 óta önálló és 2 segédet foglalkoztat. Részt vett a világháborúban. Neje : Bleicher Anna.

Klébert Péter asztalosmester, Wekerle-utca 18.

Kronsácz Sándor asztalosmester, Kertész Sándor-u. 5.

Kutér József borbélymester, Szent Imre-tér.

Láng István sütőmester.

Lukács Gyula szücsmester

Manuci János kovácsmester, Deák F.-u. 9.

Mayer Adolf lakatosmester, Szt. Imre-tér.

Müller Antal vízvezetékszerelő és bádogosmester. Szül. 1857-ben Móron, Székesfehérváron szabadult fel, majd mint segéd dolgozott külföldön és az Egyesült Államokban. 1880-ban önállósította magát és a város iparostekintélyeinek egyike.

Námer Ferenc cipészmester, Wekerle Sándor-u. 30.

Neu Ignác férfiszabómester, Iskola-u. 410.

Perczel Erzsébet nőiszabó, Vértessi Sándor-u.

Pisch János kocsifényező- és kárpitosmester, Deák F.-u. 9.

Polovitzer János borbélymester, Wekerle-utca 55. Szül. 1902-ben helyben, tanulóéveit szintén itt töltötte, felszabadult 1917-ben és mint segéd is itt működött, míg 1927-ben önállósította magát.

Répási Imre kalaposmester, Deák F.-u. 4. Ipartestületi vál. tag, az Iparoskör tagja. Szül. 1888-ban Móron. Édesapjánál tanult és ott is szabadult fel. 1920-ban önállósította magát. A világháborúban bevonulásától leszereléséig frontszolgálatot teljesített. Neje Onody Margit.

Röpper János bádogosmester.

Schiller Bernát bádogosmester, Wekerle Sándor-u. 3.

Schmidt János kéményseprőmester.

Schnaubl Antal fényképész- és szabómester, Lovarda-u. 14. Szül. 1885-ben Móron, pályáját mint szabó kezdi, de magánszorgalomból megtanulja a fényképészetet, úgy hogy később Pestre jött és egy szaktanfolyam elvégzése után képesitést nyer mint fényképész is. Neje: Brötich Mária.

Somogyi István cipészmester.

Stolzenberger Ferenc fodrászmester, Wekerle S.-u. 1. Szül. 1893-ban Budapesten, iskoláit és tanoncéveit Móron végezte, 1907-ben szabadult fel. Szaktudása fejlesztése céljából járt az ország több városában, többek közt Pesten és külföldön is. A háborúból visszatérve, önállósította magát. Neje : Steier Mária.

Strobl Márton szíjgyártó-nyergesmester, Wekerle-u. Ipartestület tagja. 1896-ban Móron született és 1913-ban felszabadult. Külföldön végzett tanulmányai után 1927-ben ánállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Küzdött a hazáért 1917—1918-ig, K. cs.-k.-je van.

Szántó József géplakatosmester, Deák Ferenc-u. 24. Az Ipartestület elnöke, a Polgári Olvasó Kör alelnöke, hitközségi előljáró, tűzoltóparancsnok stb. 1875-ben Etén született, 1891-ben felszabadult, majd Trieszt, Fiume stb. városokban dolgozott. 1915—1917-ig résztvett a világháborúban, de akkor a község kérelmére felmentették a hadiszolgálat alól. 1923-ban választották meg elnökké, mely tisztséget azóta viseli. Üzemében 2 tanoncot, 1 segédet foglalkoztat. Neje : Kozma Franciska.

Tóth György kovácsmester, Wekerle-u. 3. Az Ipartestület volt alelnöke, de jelenleg is aktiv részt vesz a vezetésben. Szül. 1888-ban, felszabadult 1907-ben. 1912-ben önállósította magát. Üzemében 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 1915-ben orosz hadifogságba esett, honnan 1918-ban szabadult meg. Neje : Schmidt Julianna.

Turiák Alajos vendéglős, Vértesi S.-u. 24.

Turiák Ferenc mészáros-hentesmester.

Ifj. Wurdits József lakatosmester.

Özv. Wurdits Józsefné sütőmester, Wekerle-u. 2. Férje az Ipartestületnek 30 évig volt elnöke. Az ő nevéhez füződik a Székház alapítása. 1907-ben a sütőkiállításon bronz- és 1922-ben a szőlészeti és borászati kiállításon ugyancsak bronzéremmel lett kitüntetve. A céget 1860-ban Wurdits Mihály alapította,majd 1888-ban Wurdits József vette át, annak halála után, 1927-től pedig özvegye vezeti.

Zinsheim Jakab mészárosmester, Deák F.-utca 2.

NAGYALÁSONY

Barcza Géza bércséplő.

Mészáros Gábor csizmadia- és cipészmester. Pápán segédeskedett. 1919-ben alapította üzletét, 1924 óta ipartestületi tag. 1 segédje és 1 tanonca van. Egyet már felszabadított. A világháború front-

jain 8 hónapig küzdött, 23 hónapig volt fogságban.

Molnár Dénes vendéglős, hentes- és mészáros. Pápán, Győrött és Pozsonyban szerzett gyakorlat után 1919-ben lett önálló mester. 1924 óta az Ipartestület tagja. 32 hónapig volt az orosz fronton, ahol megsebesült.

NAGYCENK

Gasch Lajos sütőmester, Soproni-u. Szül. 1887-ben Sopronban, felszab. 1904-ben. Mint segéd Sopronban és Wienben dolgozott. 1919-ben lett önálló. Neje: Welledits Anna.

Ifj. Pánász József férfi- és egyenruhaszabó, Gyár-u. 109. Szül. Nagycenken 1886-ban, felszab. 1902-ben Sopronban. 1910-ben önállósította magát. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A világháborúban nagyezüst, bronz vitézségi érmet, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetést kapott. Neje: Varga Mária.

Petrovics Ferenc uri- és nőicipészmester, Gyár-u. Szül. Szombathelyen 1905-ben, felszab. ugyanott 1923-ban és 1928-ban lett önálló.

Rokop József asztalosmester, Soproni-u.

Szeniczei Kálmán épület- és géplakatosmester, Soproni-u. Szül. 1904-ben, felszab. 1920-ban, mint segéd Hatvan, Nagycenk, Sopronban és Budapesten, mint gépkocsivezető Sopron, Dénesfa és Csornán dolgozott. 1928-ban lett önálló.

Wessely Rajmund szijgyártó- és nyergesmester, Gyár-u. Szül. 1878-ban Nagycenken, felszab. 1895-ben. 1903-ban alapította

Wessely Rajmund

üzemét. Az Iparos Kör elnöke, községi előljáró, Iskolaszéki tag, az Iparosdalárda elnöke. Neje: Rózsás Mária.

NAGYCSÁKÁNY

Keszti Sándor épület- és bútorasztalos, Fő-u. Iparát 1911 óta gyakorolja. Mint segéd Budapesten, Körmenden, Bögötén és Nagycsákányban dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 1 tanoncot tart. A világháborúban a román, olasz és francia fronton harcolt. K. cs.- k.-je van.

NAGYDOROG

Bótay Mihály hentes- és mészárosmester, vendéglő- és szállótulajdonos. Piac-tér. A szekszárdi Ipartestületnek, az Iparos Körnek, Polgári Körnek és Nagydorogi Sport Egyesületnek tagja. A helybeli üzemét 1928-ban alapította. 2 alkalmazottat és 1 tanoncot foglalkoztat.

Jánosa Lajos pékmester- és szikvízgyáros. A péküzemet 1888-ban, a szikvízgyárat 1904-ben atyja alapította. 1 alkalmazottat és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Kör könyvtárosa és a Tolna vm. ip. szövetség körzeti alelnöke. A világháborúban résztvett.

Németh József kocsmáros. Az üzem 1888-ban lett alapítva. 1912. évtől önállóan vezeti. 1 alkalmazottat foglalkoztat. Az Iparos Körnek tagja. A világháborúban a szerb és orosz frontokon harcolt.

Rákóczy János szabómester. Az Iparos Kör alelnöke, a Polgári Kör tagja. 1896-ban önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a román fronton harcolt.

Tancsa József szabómester, Fő-u. 416. Budapesten és Kölesden szerzett gyakorlattal 1921-ben önállósította magát. 1 segédet és tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Körnek a tagja.

Tomán József cipészmester, Fő-u. 444. Az Iparos Kör elnöke, a Tolna vm. ip. szöv. helyi fiókjának elnöke, a nagyváradi Ipartestületnek 5 éven át volt elnöke. Az üzemét 1904-ben alapította. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett.

NAGYHARSÁNY

Albert Ferenc cipészmester. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1914-ben, ezután helyben, apósánál működött mint segéd. Műhelyét 1926-ban létesítette s azóta önállóan dolgozik. Köröm Irmát vette nőül.

Asztalos Gyula cipész.

Bandel György kovács.

Gerlach György vizsg. gépész- és lakatosmester. 1901 óta, mint felszabadult segéd Bécsben, Badenben, Budapesten, Szabadkán, Dunaszerdahelyen tanulmányozta iparát. 1908-ban önállósította magát és azóta saját üzemében dolgozik. 16 hónapig az orosz fronton védte a hazát. Özvegy. Fia: Dezső.

Köröm Mátyás cipészmester. 1874-ben született, felszabadult 1890-ben. Atyjánál dolgozott segédkorában. 1898 óta önálló mester. 1914—1918-ig részt vett a haza védelmezésében. Neje: Csaki Erzsébet.

Kurucz András szijgyártó- és nyergesmester. A Polgári Kör tagja. Szül. 1885-ben. 1901-ben felszabadult. Segédként Siklóson, Pápán, Kecskeméten, Dunaföldvá-

ron stb. működött. Üzemét 1915-ben alapította és azóta önállóan dolgozik. Neje: Hanuk Matild. 36 hónapig a fronton szolgált, közben egyszer megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa.

Szabó Mátyás bognár.

Taschelmajer Nándor bognármester. A Polgári Kör tagja. Szül. 1888-ban. Atyjánál tanulta mesterségét. Felszab. 1907-ben. 1919 óta önálló mester. Üzemében 1 segéd működik. 44 hónapig a fronton harcolt, megkapta a bronz vit. é., vasker. és szolg. é. ker. kitüntetéseket. Neje: Lukács Mária.

Özv. Vinkler Józsefné asztalos műhelyét 1920-ban elhalt férje alapította 1901-ben. V. József szül. 1872-ben, felszabadult Németbolyon. Fia, József, szintén a szakmában dolgozik. Az üzemet jelenleg az özvegy vezeti vejével, Hahl Antallal és 1 segéddel.

NAGYKAPORNAK

Karafiáth József épület- és műbútorasztalosmester. Szül. Gelseszigeten 1893-ban és felszabadult N.-Kanizsán 1908-ban. Önálló üzeme, amelyben 1 tanoncot tart, 1908 óta áll fenn. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, két kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Szabó Gizella.

Kerekes Ferenc bognármester. Saját háza van és 1920 óta önálló üzeme. Az Ipartestület és Tűzoltó Egylet tagja. 1914—1918-ig a szekerészeknél szolgált. Neje: Horváth Mária.

Kerekes János vajmester. Szül. helyben 1891-ben és felszabadult Kaposváron 1923-

Kerekes János

ban. Tejgazdasági szakiskolát végzett. Háza van. Három segédet tart. A Tejipari üzemvezetők orsz. egyesületének tagja. 1914—1918-ig szolgált. K. cs.-k.-je van. Neje: Fincsa Anna.

Kiglics Lajos szabómester.

Leimeiszter József épület- és bútorasztalosmester. Szül. helyben 1885-ben és itt felszabadult 1901-ben. Háza van és 1912 óta önálló üzeme, amelyben 1—2 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Neje: Illés Mária.

Ohr Gyula férfiszabómester. Szül. 1895-ben Zalabéren és felszabadult helyben 1913-ban. Saját háza van és 1921 óta

Ohr Gyula

Leimeiszter József

önálló üzeme. Csak rendelésre dolgozik. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katona volt. Bronz vit. érem, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Balog Mária.

NAGYSÁP

Bartonek Ferenc cipészmester.

Flórián János kőművesmester.

Horváth Lajos asztalosmester.

Horváth Pál kádármester.

Illés Ferenc cipészmester. 1894 óta gyakorolja iparát és 1902-ben lett önálló. Iparát egy tanonc közreműködésével folytatja. Az Ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban, ahol frontszolgálatot teljesített.

Pados Sándor hentes- és mészáros.

Rojcsek Mihály kovácsmester. Szakmájában 1883 óta működik, 1925 óta önállóan. Ugyanazon idő óta tagja az ipartestületnek.

Vitéz Rózsa István, a Hangya fogyasztási szövetkezet üzletvezetője. Az ipartestület tagja. A világháborúban 18 hónapig harcolt a fronton és az arany, nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érmet és K. cs.-keresztet érdemelte ki. Vitézzé avattatott.

Schultz Ödön férfiszabómester. Iparát 1922 óta folytatja önállóan, ugyanazon idő óta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban hosszabb ideig volt a fronton, egyszer megsebesült. A kisezüst, bronz v. é. K. cs.-k. sebesülési érem tulajdonosa.

Özv. Schultz Mórné vendéglős és szikvízgyáros. A vendéglő 1883-ban, a szikvízgyár 1900-ban alapíttatott. 1916 óta önállóan vezeti üzletét, amelyben fia segédkezik. Az Ipartestület tagja. Manó fia végigszolgálta a világháborút, két II. oszt., két bronz vitézségi érem, négy sebesülési érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Soóky Lajos kocsmáros, nyugalmazott csendőrtiszthelyettes. Üzletét 1922-ben alapította, ugyanazon idő óta az Ipartestület tagja. A Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Szkokrinovics Géza cipész.

Tóth Pál asztalos.

NAGYTÉTÉNY

Albert Péter kovácsmester, Fő-u. 74. 1903-ban született, 1921-ben szabadult, 1927. óta bírja üzemét. Mint segéd Nagytétény- és Budapesten dolgozott. Édesapja Bokodon takácsmester.

Babunits Ferenc ácsmester, Hunyadi-u. 3.

Bayer Ferenc szabómester, Molnár-u. 9. 1894-ben született, 1910-ben szabadult, 1926-ban önállósította magát. Az orosz fronton sebesülten került fogságba, honnan a háború végén tért haza.

Beke János ácsmester, Hársfa-u. 13. Mint segéd Budapest, Fiume, Debrecen stb. dolgozott. 1907-ben önállósította magát, Ipartestület számv. vizsg. és Tanonc-

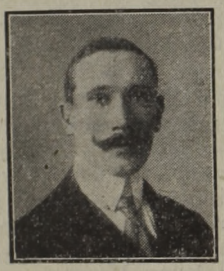

Beke János

vizsg. bizottság tagja. Végigharcolta a háborút. Neje: Pregitzer Borbála, gyermekei János és Miklós.

Bende Lajos órás- és ékszerész, Fő-u. 20. Baján 1855-ben született, ugyanott 1873-ban szabadult. 50 éves koráig bejárta a fél világot. Dolgozott Gráz, Klagenfurt, Villach, Insbruck, Salzburg, Bosen, Zenta, Szabadka, Chikágó, Philadelphia, Newyork, Berlin, Stettin stb. városokban. A

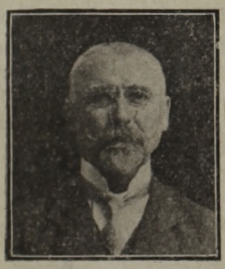

Bende Lajos

Polgári Kör megalapítója, könyvtárosa. 1905-ben nőül vette Vetter Máriát, a 48-as hős rokonát.

Bischoff Gyula kép. kőművesmester. Nagytétényen született, ugyanott szabadult. Szakiskoláit Budapesten végezte.

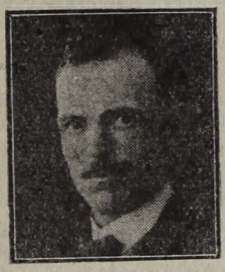

Bischoff Gyula

1912-ben nyert képesítést, ugyanakkor megalapította vállalatát. Ipartestületi alelnök, Tanoncvizsg. bizottság alelnök, Egyháztanács tag, Iparos Olvasókör v. alelnök, stb. Résztvett a háborúban. Neje: Kovács Erzsébet, 4 gyermeke van.

Braun Ferenc hentes- és mészárosmester.

Brust Hermann lakatosmester, Plébánia-u. 8.

Dobrofszky Nándor kőfaragómester.

Egressy János cipőfelsőrészkészítő.

Endl Károly uri- és hölgyfodrász, Fő-u. 25. Gödöllőn 1896-ban született, Budapesten 1914-ben szabadult. 1928-ben alapította

Endl Károly

vállalatát. A budapesti fodr. ipt. szaktanfolyamát dícsérettel végezte. A háboruban 4 évig szolgált. Neje: Hegyi Katalin, 2 gyermeke van.

Grosz Ferenc sütőmester, Fő-u. 36.

Grosz Gáspár cipészmester, Templom-u. 7.

Grünanger Alajos vendéglős, Fő-u. 13.

Gut József kőművesmester, Temető-u. 6.

Gyürüs Ignác bognármester, Budakeszi-u.

Höfflinger Antal asztalosmester, Fő-u. 61.

Höfflinger Károly szabómester, Molnár-utca 18.

Első Nagytétényi Kosárgyár

WAHL JÓZSEF

Alapíttatott: 1898. *Telefon: 18.*

Huber Ferenc hentes- és mészárosmester. Templom-u. 3. Született 1874-ben Nagytétényben. Felszab. 1891-ben Budapesten. Mint segéd Európa- és Amerikában dolgozott. 1901-ben önállósította magát. A Temetkezési Egylet vál. tagja. Az olasz és orosz frontokon harcolt, kit.: br. v. é.

Huber Jakab hentes- és mészárosmester,

Hufnagel Ferenc ipartestületi jegyző, forg. adóellenőr, Diósdi-u. 1. Háború végéig az egyházi pályán működött. Résztvett az Ipartestület megalapításában, melynek megalakulása óta jegyzője. Úgy a testület, mint a társadalmi életben érdemes munkásságot produkál.

Hufnagel István vendéglős, Fő-u. 14.

Hufnagel Ferenc

Hübsch Ernő

Hübsch Ernő asztalosmester, Ó-u. 2/b. 1896-ban született, 1911-ben szabadult, 1925-ben önállósította magát. Tanulókorában ösztöndíjat élvezett. Az orosz fronton súlyosan sebesülve került fogságba. Kit.: Kis ez. és br. v. é. Neje: Okli Anna.

Kiss Sándor asztalosmester, Hold-u. 3. Tasnádon szül., ugyanott 1892-ben szab. Bécs, Budapest, Szeged, Eszéken tökéle-

Kiss Sándor

Krizsán József

tesítette szaktudását. 1900-ban alapította üzemét. Ip. Kör elnök, Ipt. előlj., Sport-egyl. elnök, Tűzoltó és Temetk. egyl. v. tag., közs. előlj. Egyháztanács és iskolaszéki tag stb. A háborúban 30%-os rokkant lett. Neje: Boross Gizella.

Kray Ferenc hentes- és mészárosmester,

Krizsán József kőművesmester, Temető-utca 5. 1875-ben szül., 1894-ben szab.,

Müller József

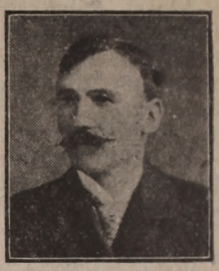

Pancsek János

majd Budapest, Bécs és Münchenben fejlesztette tudását. 1906-ban önállósította magát. Tanoncvizsg. biz. elnök. 1914-18-ig mint népf. telj. szolg. Neje: Patrikovits Amália.

László Péter lakatos- és kovácsmester.

Lerner Károly kőművesmester, Ó-u. 1. 1900-ban felszabadulva, Budapest, Győr, Bécs és Santpöltenben dolgozott, míg 1907-ben önállósította magát. Iparos Kör vál. tag, Temetk. egylet és Hangya Szöv. vál. tag. Mint altiszt megsebesült a háborúban. Neje: Marx Mária.

Lipsz János szabómester, Ó-u. 12.

Marastoni László közs. főjegyző, iparhat. bizt., Fő-u. 3. Debrecenben 1884-ben született. Közig. tanf. 1909-ben Bp. 1913-ban s. jegyző, később adóügyi j., végül 1923-ban főjegyzővé választatott. A háborúban thdgy volt. Kit. Sign. Laud. Az Ök. Tűzoltóegylet főparancsnoka.

Muhara Pál kovácsmester, Telep-u. 70.

Müller József k. kőművesmester, Fő-u. 46.

Nagy István kovácsmester, Fő-u. 51.

Nusbaum Nándor cserepezőmester.

Pancsek János asztalosmester, Petőfi-u. 11. 1875-ben még a céhrendszer alatt Szt. Mihály napján szabadult, 1886-ban alapította üzemét, melyben 6 tanoncot szabadított. Elismerő okl. kitüntetve. Neje: Uhlbauer Emma.

Pentz Károly kalaposmester, Fő-u. 20. Helyben született, Budapesten szabadult

Pentz Károly

Schwannauer Ferenc

1916-ban, 1928-ban Tétényen önállósította magát. Az Iparos Kör tagja és a Sport-egylet jegyzője. 1922-ben nősült. Neje: Weiser Paula.

Pentz Lipót asztalosmester, Ó-u. 16.

Rózsa János szijgyártómester, Fő-u. 20.

Schmidtka István ácsmester, Sziget-u. 3.

Schwannauer Ferenc asztalosmester, Föld-u. 19. Született 1891-ben, szabadult 1908-ban. 1925-ig mint segéd dolgozott. Épület- és bútorasztalosságot kultivál. Galiciában megsebesült a háború alatt. Neje: Slezán Teréz. 3 gyermeke van.

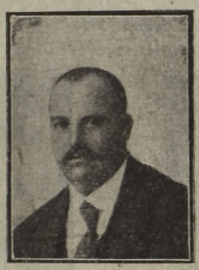

Skolits János

Skolits János vendéglős, Plébánia-u. 1. Budapesten 1893-ban szabadult, majd hazajött s atyja üzletét vezette. 1906-ban vette át a már 1878-ban létező vendéglőt, melyet nejével, szül. König Katalinnal közösen vezet. Ipartestületi pénzt., Önk. tűzoltó-egyl. ellenőr, közs. képviselő, Hangya és Hitelszöv. ig. tag stb. Résztvett a háborúban.

Skrbek Artur bőrkeresk., cipőfelsőrész-készítő, Duna-u. 3. Budapesten 1889-ben szül., 1906-ban szab., 1920-ban saját erejéből önállósította magát. Ipartestületi előlj., Közs. képv. test. tag, Önk. Tűzoltó egyl. pénzt., Temetk. egyl. ellenőr, tanonc-iskolai felügyelő biz. tag. Az orosz fronton 1916-ban fogságba esett és szökve jött haza, lesz. mint altiszt. Kit.: br. v. é., K. cs.-k. Neje: Bada Jolán.

Skrbek Artur

Spiller György bádogosmester, Fő-u. 54.

Steránovits Kálmán kocsigyártómester.

Stigt Károly sütőmester, Fő-u. 40. Szül. 1867, szab. 1884. 1891-ben önállósította magát. Közs. képv. vir. alapon, Ipart. előlj. tag, tanoncvizsg. biz. elnök, Hangya Szöv. ig. tag stb. Neje: Köchlick Mária.

Stróbl Antal lakatosmester, Hold-u. 1.

Szabó Károly kéményseprőmester, Zsák-utca 1. 1870-ben szül., 1884-ben szab., 1902-ben lett önálló. Úgy az ipari egyesületek, mint a község vezetésében szerepet visz. 1897-ben nősült. Neje: Sipko Magdolna.

Szelman Ignác vendéglős, Fő-u. 41.

Szollár József asztalosmester, Arany János-u. 7. Az Iparos Kör pénztárnoka. Munkájáért aranyéremkitüntetést kapott. Szül.: 1885-ben, felszab.: 1902-ben. Önálló lett 1913-ban.

Takács György kádármester, Ó-u. 11.

Első Nagytétényi kosárárugyár, tul. Vahl József, Fő-u. 13. Tel. 18. Apatinon szül., 17 éves korában szab. 1898-ban alapította pesti, 1900-ban a tétényi gyárát. Speciális spanyolnád cikkeket gyárt. Üzeme villanyerőre van berendezve. Közs. képv., Polg. Kaszinó, Ipart. vál. tag stb. 1900-ban vette nőül Nusbaum Borbálát.

Tinkó Sándor lakatosmester, Fő-u. 45.

Tinkó Sándor

Wittmann Ferenc ácsmester, Plébánia-utca 12.

Wittmann János asztalosmester, 1893-ban szül., 1912-ben szab., 1926-ban alapította üzemét. Épület- és műbútorasztalossággal foglalkozik. Bevonult 1914-ben, az orosz fronton fogságba esett. 1920-ban nőül vette Spiller Máriát.

Wallner Vilmos címfestőmester, Fő-u. 32.

NASZÁLY

Argai Pál, kőmívesmester, Ujtelep. Ipara terén 1909 óta működik, egy darabig édesatyja, id. Argai Pál oldalán. 1921 óta önálló, azóta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban 27 hónapig volt a fronton. A K. cs. k. és bronz v. é. tulajdonosa.

Benedek Pál, kovácsmester, 27. sz. 1880 óta működik iparában, mint segéd hosszú ideig Budapesten. 1893-ban lett önálló. Az Ipartestület tagja.

Papp József, férfiszabó. Mint segéd, Tatán működött. 1904 óta önálló mester,

azóta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban a 6-os vártűzéreknél szolgált az olasz fronton.

NEMESGULÁCS

Előry Dénes kovácsmester.

Előry Dénes

Layer István

Layer István kádármester.

Rujcz Ferencz

Rujcz Ferenc cipészmester.

Sutár Gyula cipészm. Helyben 1898-ban szül., 1916-ban felszab. Segédként Budapesten dolgozott évekig. 1927 óta űzi önállóan iparát. 1916—18-ig volt a háborúban.

NEMESKÉR

Horváth Lajos csizmadiamester. Az Ipartestület elnöke.

Horváth László csizmadiamester. Lövő-Ipartestület h. elnöke, Temetkezési Egylet előljárója. Szül. 1871-ben Nemeskéren. 1887-ben a céhrendszer szerint felszabadult. Mint segéd Sopronban, Győrben stb. dolgozott. 1887-ben önállósította magát. 8 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1 tanoncot és 1 segédet foglalkoztat. 1916—1918-ig harcolt a hazáért. Kitüntetései: K. cs.-k., kis ezüst v. é. Neje: Fülep Erzsébet.

Kálmán József csizmadiamester. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben Nemeskéren. 1913-ban szabadult fel. Mint segéd Budapesten és Nemeskéren dolgozott. 1922-ben önállósította magát. 1914—1918-ig mint őrmester küzdött a hazáért. Kitüntetései: kétszer bronz v. é., K. cs.-k., sebesülési érem. Neje: Horváth Mária.

Kiss István cipészmester. Ipartestületi előljáró. Adófelszólamlási biz. tag. Szül. 1888-ban Nemeskéren. 1906-ban szabadult fel Csipegen. Mint segéd Bécsben, Sopronban, Budapesten stb. dolgozott. 2 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1908-ban Bécsben mint segéd III. díjat és díszoklevelet nyert. Sopronban 1909-ben III. díjjal és díszoklevéllel lett kitüntetve. Közszállításban is résztvett. 1914—1918-ig mint szakaszvezető vett részt a világháborúban. Kitüntetései: bronz v. é., K. cs.-k. Neje: Kiss Sarolta.

Kiss Lajos cipészmester. Ipartestületi

Horváth László

Kiss István

előljáró. Szül. 1888-ban Sajtoskálon. Felszabadult 1907-ben Nemeskéren. Mint segéd Sopronban, Győrben stb. dolgozott. 1922-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1921-ig szenvedett orosz hadifogságban. Neje: Szidinits Judit.

Kreiter Kálmán kovácsmester. Ipartestületi tag. Szül. 1892-ben Pusztacsaládon. 1908-ban Beregtompaházán szabadult fel. Mint segéd Salamonfán dolgozott. 1916-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel. 1 tanoncot foglalkoztat. Neje: Simon Mária.

NEMESTÖRDEMIC

Csárgoly Pál molnármester. Szül. 1867-ben Hegymagason és ott szabadult fel 1884-ben. Önálló üzemét 1890-ben alapította. Két segédet tart. Háza van és a malom is tulajdonát képezi. A Molnáregyesület v. elnöke. Az Ipartestület és Tanonc v. biz. tagja. Neje: Mezriczky Vilma.

Illés Pál úri- és nőicipészmester. Szül. helyben 1903-ban és felszabadult 1922-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1926 óta. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja.

Németh István úri- és nőicipészmester. Szül. 1906-ban helyben és itt felszabadult 1924-ben. Önálló üzemét, amelyben 1 segédet tart, 1928-ban alapította. Az Ipartestület tagja. Csak rendelésre dolgozik.

Palkovits Lajos borbély- és fodrászmester. Szül. Tapolcán 1899-ben és ott felszabadult 1916-ban. Mint segéd több városban dolgozott és így került ide, ahol 1924-ben alapította üzletét. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja.

Schmidt Ferenc épület- és bútorasztalosmester. Szül. Nürnbergben 1873-ban és felszabadult Nagyszombaton 1891-ben. Mint segéd Wienben, Drezdában stb. dolgozott, amíg 1902-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója és helyi megbízottja. 1914—1918-ig az ágyúgyárnál szolgált. Neje: Kardoss Mária.

Sipos András cipészmester. Szül. Tapolcán, 1883-ban és felszabadult 1900-ban. Mint segéd Budapesten, Wienben stb. dolgozott és így került ide, ahol 1908-ban megalapította önálló üzemét. Az Ipartestület r. tagja. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Gedő Lidia.

ifj. Szita Károly úri- és nőicipészmester. Szül. helyben 1895-ben és felszabadult 1911-ben. Saját háza van és 1918 óta önálló üzeme, amelyben 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Kulcsár Emilia.

NESZMÉLY

Adorján Pál sütőmester. 1896. óta működik a szakmában és 1926. óta áll fenn jelenlegi üzeme, amelyben 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Szombathelyen és Bicskén dolgozott nagyobb műhelyekben. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja.

Csémy László fazekasmester. Üzemét édesapja, Zsigmond, alapította 1871-ben és ennek vezetését 1898-ban vette át. 1880—1898-ig mint segéd dolgozott Tatán és főleg édesapja üzemében. Az Ipartestület tagja. 1914-ben bevonult és az orosz harctéren 1916-ban fogságba esett, ahonnan csak 1921-ben került haza. Károly cs.-k. kitüntetése van.

Horváth Gyula borbély- és fodrászmester, Fő-u. 60. A szakmában 1904 óta működik és 1919. óta van önálló üzlete, amelyben 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten, Kolozsváron, Esztergomban stb. dolgozott. Az Ipartestület tagja, a Hangya Szöv. ügyv. igazgatója és könyvelője. Az Iparos Kör elnöke. 27 hónapig volt az orosz és olasz harctéren. Kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és seb. érem kitüntetése van.

Nyitray Lajos fazekasmester. Az üzemet id. Ny. L. (apja) alapította 1885-ben. A mesterséget az apai házban tanulta és felszabadult 1901-ben. Mint segéd Kalocsán, Baján stb. fejlesztette tapasztalatait, mig 1911-ben átvette az apai üzem vezetését. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Bronz vitézségi érem és Károly cs.-k. kitüntetése van.

NÉMETBOLY

Auth Ferenc kerékgyártómester, Kossuth Lajos-u. 357. Szül. 1871-ben. Felszab. 1893-ban. Saját házában lévő műhelyét, melyet 1 tanonccal vezet, apósától vette át 1903-ban. Az Ipartestület előlj. tagja, a Kath. Legényegylet vál. tagja. A háborúban a szerb fronton megsebesült. Neje: Elm Anna.

Bunyerátz Ede szabó, Flórián-u. 5.

Dlusztusz Aurél kádár, Erzsébet-u. 23.

Dlusztusz Ignác lakatosmester, Erzsébet-u. 64. Szül. 1896-ban. Felszab. 1916-ban. Műhelyét 1893-ban alapította apja, kinek permetezőgép találmányát külföldön is favorizálták. 1923 óta átvette az üzem vezetését, 1 segédet alkalmaz; 3 tanoncot felszabadított. Munkájával a mohácsi jub. tárlaton ezüstérmet, az 1925. budapesti tárlaton bronz érmet nyert. A Kath. Körnek, Kaszinónak stb. tagja. Résztvett a háborúban. Neje: Aszen Julianna.

Frischler István pék, Flórián-u. 329.

Göller Károly kovács, Petőfi-u. 140.

Hauth István cipész, Erzsébet-tér 20.

Heil Antal szabómester, Templom-u. 171. Szül. 1883-ban. Felszab. 1899-ben. Magyarországon és külföldön szerezte szakismeretét, mint segéd. 1907-től önálló mester, 1 segédet, 2 tanoncot tart, 2 tanoncot felszabadított. Ipartestületi jegyző, községi képviselőtestületi tag, Kath. Legénylet v. pénztárnoka. A szerb fronton védte a hazát, ahol megsebesült. Neje: Máhli Paula.

Heil Jakab asztalosmester, Szentháromság-u. 138. Szül. 1883-ban. 1925 óta önálló, 1 segéddel dolgozik. Az Ipartestületnek, Iparos Olvasó Körnek, Kath. Legényegyletnek tagja. A háborúban frontszolgálatot teljesített. Neje: König Anna, gyermekei: Anna, Ferenc, Ilonka, Andor.

Hengl József asztalos, Templom-u. 172.

Kaposvári József asztalos, Templom-u.

Keszler Gyula bádogos, Erzsébet-tér 27.

Ifj. Morschhauser Vilmos asztalos. F.-vásár-tér 379. Szül. 1880-ban. Felszab. 1895-ben. Műhelyét apja alapította 1878-ban, ő 1904-ben vette át és azóta saját erejéből fejleszti. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör alelnöke és még több tisztséget visel. Munkásságát 1907-ben a pécsi orsz. kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Neje: Kresz Róza.

Rafeisen Antal borbély, Flórián-u. 4.

Schlinghoffer Miklós kőműves, Szt.-Háromság-u.

Schneider Ármin asztalos, Erzsébet-tér.

Schumann Róbert lakatos, Batthyányi-utca 425.

Leister János cipészmester. Flórián-u. 8. Szül. 1865-ben. Felszab. 1891-ben. 1881 óta önállóan folytatja mesterségét 2 tanonccal. A helyi társadalmi és ipari életben vezető szerepet tölt be, mint az Ipartestület elnöke, Tűzoltóparancsnok, a Kath. Legényegyletnek és több kulturális egyletnek aktiv tagja. A háborúban az orosz fronton harcolt. Neje : Schmieder Anna.

NÉMETMÁROK

Ganduez Károly kocsmáros, szül. 1899-ben. Felszab. mint kovács 1915-ben. 1927-ben vette át kocsmáját, melyet azóta önállóan vezet. A villányi Ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Bayer Julianna ; gyermekei : József, Éva és Károly.

Pótz József bognár.

Schneider János asztalosmester. Szül. 1893-ban. Felszab. 1909-ben. Saját üzemét 1919 óta 2 segéddel és 2 tanonccal vezeti. A villányi Ipartestület tagja. A háborúban az orosz rajvonalban szolgált, egyszer megsebesült, 1916-ban fogságba esett. Neje : Róth Erzsébet ; gyermekei : Anna, Jozefin, Emma és Ida.

NOSZLOP

Hoffer Károly szabómester.

Mihályi Vince asztalosmester. Mint segéd Szombathelyen, Körmenden, Pápán, Gödöllőn dolgozott. Az Ipartestület helyi megbizottja. A világháborúban 6 hónapig volt a fronton.

NYERGESUJFALU

A Nyergesújfalu és Vidéke Ipartestülete 1922. évben alakult meg Nyergesújfalu, Tát, Lábatlan, Mogyorósbánya és Bajót községek iparosainak és kereskedőinek bevonásával. Ma már van 186 önálló kisiparos és 40 önálló kiskereskedő tagja, kikhez csatlakozott 3 gyári vállalat is.

Az intézmény létrehívását revisnyei Revicky Elemér esztergomjárási főszolgabíró kezdeményezte, ki továbbra is, mint az I. fokú iparhatóság vezetője, gyámolítója maradt a testületnek, sőt oroszlánrésze van abban, hogy a testület rövid hatévi fennállás után az újonnan épült székházát a segéd- és tanoncotthonnal együtt tető alá hozhatta. Ezen, az ipartestületre oly nagy előnnyel járó nemes munkában méltó segítőtársa van dr. Késmárki Frey Vilmos, a kerület orszgyül. képviselője személyében, ki önzetlen fáradozással eszközölt ki a tanoncotthon létesítéséhez 8000 pengő segélyt és maga is tagja a képviselőházi iparosblokknak. A nemeslelkű gárda csak növekszik, ha megemlítjük dr. Kőmíves László esztergomi ügyvédet, ki készséggel vállalja az iparhatósági biztosi teendőket és önzetlenül végzi az ipartestületi ügyészi munkákat.

Az Ipartestületnek kezdettől fogva ügyvezető elnöke Ridly János nyergesújfalui pékmester, a Győri Kereskedelmi és Iparkamara választott tagja, ki szaktudásával, az iparosokkal való tapintatos bánásmódjával és fáradságot nem ismerő lankadatlan buzgalmával elérte azt, hogy úgy a körzeti gyárak, mint a körzeti kisiparosok és kiskereskedők a bizalmat előlegezzék neki további sikeres munkájához ugy a vezetésben, mint a székház mielőbbi felavatásának ünnepségéhez.

Vállvetve dolgozik vele az Ipartestület előljárósága és tisztviselői kara, az összes tagok, kik közül megemlítjük az »Eternit művek Hatschek Lajos« tetőfedőpala-gyárat s ennek agilis, nemesgondolkodású vezérigazgatóját, Gregorich Emilt, a nyergesújfalui

A nyergesújfalui ipartestület előljársága

cemetgyár rt.-ot, a lábatlani cementgyár rt.-ot s igazgatóját, Selényi Imrét, a »Hangya« fogy. szövetkezet helybeli fiókjának igazgatóságát s végül Nyergesújfalu község érdemes elöljáróságát, az élén Kelemen Ferenc főjegyzővel, kik mindannyian hozzájárultak az Ipartestület megalapozásának lehetőségéhez s büszkén vallhatjuk, hogy testületünk ma már hivatásának magaslatán a községi iparostanonciskolával és a körzet önálló iparosköreivel egyetemben őrködik a jelenlegi és jövendő iparosnemzedék boldogulása fölött.

Becsek Lajos asztalosmester, Jókai-u. Üzemét 1918-ban alapította s azt 3 tanoncal folytatja. 6 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, az asztalosmesterek szövetsége, a Kékosz tagja, a kispesti VII. ker. polgári körnek 7 évig volt tagja, az Iparoskör tagja.

Burgermeister István kereskedő. Üzletét 1923-ban alapította. Az Ipartestület tagja, 1 és fél éve alelnöke, az Iparoskör választmányi tagja. A világháborúban 1 évi frontszolgálatot teljesített.

Burgermeister István

Burgermeister Mihály sütőmester.

Dobos Ferenc kőfaragómester, Kossuth utca 59. Ipara fejlesztése körül 54 éve működik, 14 év óta önálló mester. 2 tanoncot szabadított. Fia, Ferenc is résztvesz az üzletben. Az Ipartestület, a szakvizsgáló bizottság, önkéntes tűzoltóság tagja, 25 éve pénztárnoka, iskolagondnoksági tag, a Gazdák bizt. szövetkezetének képviselője. A 25 éves bronzérem, gr. Károlyi díszérem tulajdonosa.

Ehrenfeld Mór fakereskedő és építési vállalkozó, Kossuth Lajos-u. 66. Résztvett a községháza építési munkáiban. 40 éve működik kereskedelmi téren, 30 éve építési vállalkozó. 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A világháborúban hosszabban szolgált.

Ernszt Ferenc hentes- és mészárosmester.

Fischbein Salamon órás- és ékszerész.

Fleith Pál ácsmester, az ipartestület elöljárósági tagja. Petőfi-u. 440. Résztvett a csendőrlaktanya, községháza, állami iskola munkáiban. 25 éve önálló, 8 segédet szabadított fel. Fia, József is iparában működik.

Hartmann Péter kőfaragómester. Kossuth Lajos-u. 477. Az Ipartestület elöljárósági tagja, az iparoskör, kaszinó tagja, községi képviselő, törvényhatósági vál. tag, adófelszólalmási biz. tag. Az 1926. évi esztergomi kiállításon bronz érem és oklevél kitüntetést nyert.

Heiligermann János kőművesmester. Deák Ferenc-u. 3. Résztvett a Hummel Pál, Hummel István, Keiser Ferenc, stb. lakóházak munkálataiban. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 21 és fél hónapig volt a fronton. A bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Heiligermann Mihály vendéglős- és szódagyáros (Három szerecsen vendéglő), Kossuth Lajos-u. 27. Előzőleg 22 évig működött a kőfaragó iparban. 1919-ben lett önálló vendéglős. Veje, Hummel János is részt vesz a vendéglő vezetésében. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság tagja, községi képviselő. A háborúban 4 hónapig volt a fronton, egyszer megsebesült. Hummel 28 hónapig volt a fronton. K. cs.-keresztje van.

Heiligermann Pál ácsmester, Szent Flórián-tér.

Heinisch János kőművesmester, Petőfi-u. 438. 1920. évben lett önálló. 1 segédet foglalkoztat. 2 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 3 hónapig szolgált az orosz fronton, ott fogságba esett, ahonnan 3 év mulva tért haza.

Heppler József asztalosmester, dísztemetkezési vállalkozó. Kossuth Lajos-u. 163. Ipara fejlesztése körül 12 éve működik, 1926 óta önálló mester. 1—2 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Résztvett több magánház szakmunkájában. Az Ipartestület tagja.

Horváth Márton asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 191. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a szakvizsgáló bizottság elnöke, az iparos kör tagja. Iparában 23 éve működik. Üzemét atyja, Imre 1890-ben alapította, ő 1918 óta vezeti. Az asztalos ipari szakiskolát és a mestertanfolyamot végezte, az 1909. évi tanonckiállításon díjat nyert. 1—2 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 48 hónapig volt a fronton. A K. cs.-k. és a vaskereszt tulajdonosa.

Hummel István hentes- és mészáros.

Hummel István asztalosmester, Petőfi-u. Önálló lett 1925-ben. 1 segédet és 1 tanon-

cot foglalkoztat. Az Ipartestület, iparoskör tagja. Végigszolgálta a világháborút 51 havi frontszolgálattal. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Hummel Pál fodrászmester.

Kappenstein Sándor asztalosmester, az Ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja, az iparos kör könyvtárnoka. Kossuth Lajos-u. Önálló lett 1921-ben. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az 1909. évi esztergomi tanonckiállításon dícsérő oklevélkitüntetést kapott. 24 hónapig volt a nagy háború frontján. A kisezüst és K. cs.-k. kitüntetést kapta.

Keresztes István kőfaragómester, Kossuth-u. 70. Üzemét 1896-ban alapította s azt 3—4 segéddel folytatja. Résztvett a pozsonyi Petőfi-szobor talapzat, a Jánoshegyi kilátó szakmunkáiban. 4 tanoncot felszabadított, fia, István is iparában működik. A világháborúban 12 havi frontszolgálatot teljesített.

Kürthy Lajos molnármester, Honvédliget 145. 39 éve működik iparában. 1901 óta mint önálló mester. Fia, Sándor is iparában működik. Az Ipartestület, országos molnáregyesület tagja. 2 tanoncot foglalkoztat. A háborúban 8 hónapig volt a fronton. Przemyslnél fogságba esett, ahol 33 hónapig sínylődött.

Ledergerber Mihály cipészmester.

Ledergerber Pál kőfaragómester, Kossuth Lajos-u. 483. Üzemét atyja, Pál 60 év előtt alapította, ő maga azt 1890 óta vezeti mint önálló mester 50—60 segéddel, 7—8 tanonccal dolgozott. 40 tanoncot már felszabadított. Résztvett a kolozsvári Mátyás-szobor, a marosvásárhelyi Petőfi-szobortalapzat stb. szakmunkájában. Az Ipartestület tagja, a szakvizsgázó bizottság alelnöke. Törvényhatósági bizottsági tag, az Iparoskör tagja.

Lohner Ferenc kőművesmester, Kossuth Lajos-u. 480. Önálló lett 1924-ben, 1—2 segédet foglalkoztat. 1 évig Törökországban, 2 évig Romániában működött. Az Ipartestület, Iparoskör tagja.

Lohner István kádármester, Damjanich-u., saját ház. 1903 óta működik ipara fejlesztése terén, 1918 óta önálló. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 24 hónapig küzdött az orosz fronton.

Mayer Ferenc mészáros- és hentesmester, Kossuth Lajos-u. 376. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a Kaszinó, Iparoskör tagja. Önálló lett 1898-ban, azóta 10 tanoncot szabadított fel, most egyet alkalmaz. Fia, Rezső is szakképzett mészáros és hentes. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített és a német vaskereszt és K. cs.-keresztet kapta.

Mayer Mihály férfiszabómester, Petőfi-utca 424. Iparában már 26 éve működik és 1921 óta önálló. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz, 1 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület, Iparoskör tagja, a szakvizsg. bizottság alelnöke. Az esztergomi Faluszövetségi kiállításon aranyérem és díszoklevél kitüntetést nyert. 3 hónapig volt a nagy háború frontján, fogságba esett s ott 71 hónapig sínylődött.

Mechler Mihály kőművesmester, Széchenyi-u. 1904 óta működik iparában. 1922 óta önálló. 1926-ban 1 évig Törökországban dolgozott. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 40 hónapi frontszolgálatot teljesített.

Menner János fodrászmester, Deák Ferenc-u. 3. Ipara fejlesztése körül 1911 óta működik. 1923-ban lett önálló mester, előbb Tokodon, 1925 óta mostani székhelyén. 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, Iparoskör tagja. A világháborúban 26 hónapig volt az orosz és olasz fronton, egyszer megsebesült. A bronz v. é. és K. cs.-kereszt tulajdonosa.

Osztarek Ferenc, vendéglős, Kossuth Lajos-u. 57. Korona-vendéglő. Előbb a kőfaragó ipar terén működött. 1910 óta vezeti a neje által 1909-ben alapított vendéglőt. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 24 hónapig volt a szerb, olasz, román, francia fronton. A nagy ezüst v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Prenker Mihály mészáros- és hentesmester, az Ipartestület elöljárósági tagja, az iparoskör vál. tagja, a budapesti húsipari testület volt tagja. Kossuth Lajos-u. 407. Iparában 26 éve működik, 1912 óta önállóan. A világháborúban 45 havi frontszolgálata volt, 2-szer megsebesült. A bronz v. é., szolgálati kereszt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Ridly János sütőmester, ipartestületi elnök, az iparostanonc-iskola felügy. biz. elnöke, a gazdasági többtermelési bizottság, az adókivető bizottság tagja, az Iparoskör választmányi tagja, a vármegyei borellenőrző-bizottság, a várm. mentőegyesület, a győri kereskedelmi és iparkamara és a mezőgazdasági kamara tagja. Kossuth Lajos-u. 47. Iparában 37 éve működik önállóan. Alapította az Ipartestületet. Három sütőkemencéjéből most csak 1 van üzemben. Az 1925-iki esztergomi faluszövetség kiállításon díszoklevelet nyert. A helyi állami iskola létrehozásában és a tűzoltóság felszerelésének kiegészítése körül nagy és áldozatkész tevékenységet fejtett ki.

Schulhof Ignác kőfaragómester, az Ipartestület alelnöke, az Iparoskör tagja, iskolagondnok, a tanoncvizsg. bizottság, iparos tanonciskola felügyelője, községi képviselő, a fogyasztási szövetkezet alapítója, igazg. tagja, Kossuth Lajos-u.-ban saját ház. Fióktelepe Nagykátán, fia, Ignác vezetésével.

1899 óta önálló. 3 segéddel és 2 tanoncal dolgozik. Ruszkicai fehér- és vörösmárvány sírköveket készít. A világháborúban

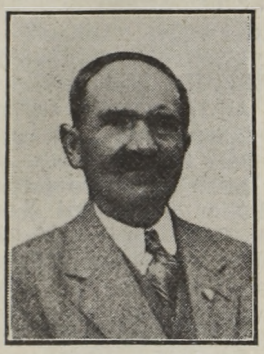

Schulhof Ignác

6 havi frontszolgálatot teljesített. K. cs.-k. kitüntetése van.

Soláry Antal férfiszabómester, az Ipartestület pénztárosa, községi képviselő, a Hangya igazgatósági tagja, az Iparoskör vál. tagja. Kossuth Lajos-u. 1912 óta önálló mester. 1—2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 3 tanoncot felszabadított. A világháborúban 10 havi frontszolgálatot teljesített.

Speier Mihály fodrászmester, Kossuth Lajos-u. 386. 1902 óta önálló, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 5 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület előljárósági tagja, volt pénztárnoka. A világháborúban 29 havi frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült, bronz v. é. tulajdonosa.

Taucher János kőművesmester, Kossuth Lajos-u. 492. Az Ipartestület, Iparoskör tagja, Testvériség asztaltársaság pénztárnoka. Önálló lett 1928-ban. 1 segédet foglalkoztat. Hosszabb frontszolgálatot teljesített.

OROSZ LÁNY

Gyóni József férfi- és női szabómester, III. sor 215. A szakmában 1908 óta működik és 1926 óta önálló mester. Budapesten nagyobb cégeknél 12 évig dolgozott mint segéd. Karlsbadban is volt alkalmazásban. Az Ipartestület tagja. 1915—1919-ig szolgált, 10 hónapig volt a fronton. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Kómár Péter kovácsmester, Fő-u. 76/a. Az iparában 1902 óta foglalkozik, 1917 óta önállóan. Mint segéd és művezető Budapesten, Bánhidán stb. működött. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1912—1916-ig a kormányzó úr hajóján volt haditengerész és a Tegethoff I. oszt. fedélzeti lakatosa.

Magócs János kovácsmester, 59 éve dolgozik a szakmában és 1884 óta önálló mester. Jelenleg két fia, Pál és Sándor vezetik az üzemet, 8—10 tanoncot szabadított. Az Ipartestület tagjai. Fiai szolgáltak a háború alatt és Pál fia 25%-os rokkant.

Majorovics Mihály kovácsmester, Burgautca 199. A szakmában 1892 óta működik, önálló mester 1898 óta. Mint segéd a tatai uradalomban és Amerikában dolgozott, 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált. Kétszer sebesült, 33 százalékos rokkant, Károly cs.-keresztje van.

Pagács János borbély- és kőművesmester, 171. házszám. Az ipar terén 1907 óta munkálkodik és 1913 óta önálló. Mint segéd Tatán és Tatabányán dolgozott. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1914—1915-ig szolgált, orosz fogságban szenvedett.

Pavelka Károly kádár- és pintérmester, III. sor 219. A szakmában 1922 óta fejt ki tevékenységet. 1927 óta van önálló üzeme apja házában. Mint segéd Budapesten, Móron és Pétervásáron működött, ahol nagyobbszabású munkájáért elismerésben részesült.

Pálffy János bognármester, Várdomb-u. 130. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn, de a szakmában 1896 óta munkálkodik. Mint segéd Budapesten és Csíkváron dolgozott. Az Ipartestület tagja és 1914—1918-ig szolgált, 6 hónapig volt a fronton és sebesült.

Sztruhár János cipészmester, Fő-u. 58. A szakmában 1898 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten, Győrött és Tatán dolgozott, 1920 óta önálló. Az Ipartestület és a Hangya tagja. 1915-ig oklevéllel kitüntetett tűzoltó volt. 1915—1918-ig katonáskodott, 45%-os rokkant. Van kisezüst és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Szunyorszky Pál bognármester. Önálló üzeme 1899 óta áll fenn, de 40 éve dolgozik a szakmában. Mint segéd Bokod, Csávár, Tatabányán stb. működött. Az Ipartestület és a Hangya szöv. tagja. 1914-től végig szolgált a szerb, olasz és montenegrói frontokon.

Takács János mészáros- és hentesmester, Burg-u. 205. Az iparában 1905 óta folytat gyakorlatot. Mint segéd Tatán és Budapesten dolgozott a legnagyobb üzemekben. Önálló 1920 óta. Az Ipartestület tagja. 1912—1918-ig szolgált, 42 hónapig volt orosz fogságban. Van nagyezüst vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Vadász Imre csizmadia- és cipészmester. Budapesten is volt önálló műhelye. A jelenlegi 1906 óta áll fenn. A szakmában 42 éve dolgozik. Az Ipartestület tagja 20 év óta, községi képviselő. Az O. K. H. felügy. biz. tagja. 1916—1918-ig szolgált az orosz és albán fronton.

Vicena Sándor cipész- és csizmadiamester. A szakmában 1914 óta működik és 1916 óta önálló mester saját házában. Mint

segéd Budapesten, Bánhidán és Székesfehérváron dolgozott. Az Ipartestület tagja.

Zsabka Mihály molnármester. 1906 óta bérli a malmot. Fia és 1 tanonc dolgozik üzemében. A szakmában 1882 óta működik és pedig Kecskéden és helyben. Az Ipartestület tagja. Fia szolgált a háborúban és kisezüst, 2 bronz vitézségi érme és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

ÖCSÉNY

Cselenko Lajos és Márton bognár- és kovácsmesterek. Kocsigyártás és patkolással foglalkoznak, összesen 3 segédet és 2

Cselenko Lajos

Cselenko Márton

tanoncot foglalkoztatnak. Az Ipartestület, a megyei Iparosszövetség és a Kath. Olvasókör tagjai. Márton volt az olasz fronton és 25%-os rokkant.

Deutsch Ignác vendéglős. Önálló üzlete 1890 óta áll fenn. Korlátlan italmérési joga van és ezt gyakorolja. Az Ipartestület tagja. 1880-ban szabadult. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Szekszárdon stb. működött. Először Szekszárdon volt önálló.

Frankfurter Mária vendéglős. A vendéglőt édesanyjától vette át, 1868 óta áll fenn ez a régi üzlet. Korlátlan bor- és sörkimérésük van. Az Ipartestület tagja.

Klemm János fodrász.

Kovács Béla kovácsmester.

Kovács Dezső asztalosmester.

Lovas Bálint a Sárközi hengermalom tulajdonosa. Vám- és kereskedelmi őrléssel foglalkozik. Diesl-motorral felszerelve, öt alkalmazottat tart. A Ref. Olvasókör, a Hitelszöv. és a Hangya tagja. 1914-ben bevonult és különböző frontokon harcolt. Orosz fogságban is volt 5 hónapig. Nagyezüst és kisezüst vitézségi érme van.

Löbl Ignác mészárosmester. Önálló üzlete és mészárszéke 1878 óta áll fenn. Saját maga alapította. Az Ipartestület és a megyei Iparosszövetség tagja. Született 1863-ban és nős.

Sárközi hengermalom. Telefon: Szekszárd 38. Adminisztrativ vezető Fleischer Károly. Jelenleg a malom tulajdonosai Fleischer Károly, Lovas Bálint, Nyéki József urak és Szilágyi Béla ref. tiszteletes. 10 segédet és 2 tanoncot foglalkoztatnak. 60 HP Diesl-motorral felszerelve.

PACSA

A pacsajárási Ipartestület Pacsa, Hahót, Zalaszentmihály, Pölöske, Búcsúszentlászló, Nemesvándorháza, Nemesszentandrás, Nagykapornak, Kisturcsa, Padár, Orbányosfa, Nemesrádó, Szentpéterúr, Getye, Zalaigrice, Esztergály, Dióskál, Egeraracsa, Zalaszentmárton, Nagyrada, Kisrada, Orosztony és Kerecseny községek iparosaiból 1907-ben alakult, 510 tagja van, kik közül a legtöbb, 104 cipész, 63 kovács, 50 asztalos, 46 kőműves, 38 bognár stb. A segédek száma: 170, a tanoncoké: 190. A testület elnöke Koronya László szíjgyártó-nyerges és díszműárubőröndös, jegyzője pedig Landi Ferenc kántortanító, iparostanonciskolai igazgató. A kerületben 5 Iparos Kör szolgálja az iparos társadalmi és gazdasági érdekeket.

Ács István épület- és bútorasztalos.

Baross Gábor úri- és nőicipészmester. Szül. 1884-ben Murakirályon és felszabadult 1901-ben Nagykanizsán. Mint segéd dolgozott Budapesten és több helyen, amig ide került, ahol 1910-ben megalapitotta önálló üzemét, amelyben 2 segédet és 1 tanoncot tart. Tanfolyamot végzett. Háza van. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör elnöke, 1914—1918-ig katona volt, 2 évig a fronton, K. cs.-k.-je van. Neje: Bezekondég Mária.

Blázovics Pál kőműves- és cementáru készítőmester. Szül. helyben 1878-ban és ott felszabadult 1896-ban. Önálló üzemét 1906-ban alapította. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Háza van. Az Ipartestület alelnöke 15 év óta. Az Iparos Kör v. elnöke. Községi képviselő. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Papp Rozália.

Csurgó Imre bádogosmester.

Egyed József úriszabómester. Szül. helyben 1895-ben és itt felszabadult 1910-ben. Saját háza van és 1914 óta önálló üzeme. Az Ipartestület előlj., a H. v. 6., az Iparos Kör r. tagja. 1914—1918-ig szolgált. Kisezüst, bronz vit. érem, seb. érem, szolg. érdemk. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Beke Anna.

Englerth József ácsmester. Szül. 1895-ben és helyben felszabadult 1922-ben. Saját háza van. Az apai üzemet édesapjától 1928-ban vette át. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Dalkör tagja. 1915—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Két bronz vit. érem, seb. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Mandics Juliánna.

Glazner Miksáné (Bohn Sándor) bádogosmester. Bohn szül. Tapolcán 1899-ben és ott felszabadult 1915-ben. Mint segéd került ide, ahol 1926-ban nőül vette Glazner Ilonát. Házuk van és az üzem 1890 óta áll fenn. Ipari kitüntetésben részesültek. 1917—1918-ig katonai szolgálatban állott. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Harth István járási kéményseprőmester. Szül. Zalanémetfalun 1872-ben és felszabadult helyben 1891-ben. Önálló üzeme amelyben 2 segédet és 1 tanoncot tart 1893 óta áll fenn. Háza van. Az Ipartestület r. tagja. Neje: Kálmán Rozália.

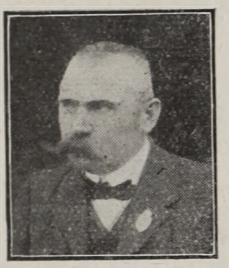

Harth István

Henczy László kőművesmester. Szül. helyben 1894-ben és itt felszabadult 1916-ban. Saját háza van és önálló építési vállalata 1921 óta. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig a 20. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Kovács Etelka.

Horváth Imre épület- és bútorasztalosmester. Szül. helyben 1876-ban és 1893-ban felszabadult. Az üzemet id. H. I. édesapja alapította 1874-ben. Házuk van. Az Ipartestület elöljárója, korábban elnöke volt. Az Iparos Kör v. elnöke. Községi képviselő. 1914—1918-ig a 20. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Porpácsi Lujza.

Horváth Károly cipészmester. Szül. 1902-ben helyben és itt felszabadult 1922-ben. Csak megrendelésre dolgozó üzemét 1925-ben alapította. Mint tanonc elismerő-oklevelet kapott. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Neje: Molnár Mária.

Kahlesz Alajos fodrászmester.

Karlovits Ferenc úri- és nőicipészmester, cipőfelsőrészkészítő és bőrkereskedő. Szül. Nagykapornyakon 1883-ban és Sopronban felszabadult 1901-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1907 óta. Az Ipartestület elöljárója és az Iparos Kör alelnöke. 1914—1919-ig szolgált, 12 hónapig volt a fronton és 4 évig fogságban. Neje: Mészáros Rozália.

Karonya László nyerges-, szíjgyártó- és bőröndösmester. Szül. Nagykanizsán 1871-ben és ott felszabadult atyjánál 1886-ban. Saját háza van és önálló üzeme 1929 óta. István fia vele dolgozik. Az Ipartestület elnöke. A vármegyei szöv. vezető tagja. 1893—1895-ig a honvédhuszároknál szolgált. Neje: Hertelendy Mária.

Karlovits Ferenc

Karonya László

Kasztl Lajos vendéglős. Szül. helyben 1896-ban és felszabadult 1921-ben. Saját háza van és 1921 óta önálló vendéglője. Kereskedelmi érettségije van. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig szolgált mint tart. hadnagy. Kisezüst, bronz vit. érem, Signum Laudis, stb. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Frisch Anna.

Kámán György úri- és nőicipészmester. Szül. Alsó-Páhokon és felszabadult helyben 1921-ben. Mint segéd Nagykanizsán, Budapesten, Dunakeszin és helyben dolgozott. Önálló üzemét 1923-ban alapította meg. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Dalegylet r. tagja. 1915—1919-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Zab Gizella.

Kelemen József asztalosmester.

Kovács Zsigmond díszműbádogos. Szül. helyben 1901-ben és itt felszabadult 1917-ben. Üzemét 1900-ban alapította. Háza van. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja (ellenőre), a tanoncvizsg. b. tagja. Neje: Biró Mária.

Németh József lakatosmester.

Schreiber Sándor úri- és polg. szabómester. Szül. Zalaszentmihályon és felszabadult Budapesten 1893-ban. Saját háza van és önálló üzeme 1915 óta. Egy-két tanoncot tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. A háboruban szakmunkás volt. Neje: szül. Svéd Gizella.

Szalay Lajos cipészmester. Szül. helyben 1902-ben és felszabadult Szombathelyen 1918-ban. Saját háza van és önálló üzeme 1927 óta. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Tanonc v. b. rendes tagja. Neje: Cseh Rozália.

Tóth Lajos úri- és nőicipészmester. Szül. Nagykanizsán 1899-ben és felszabadult ott 1914-ben. Mint segéd évekig Budapesten volt üzletvezető. Mint segéd került

ide, ahol 1921-ben megalapította önálló üzemét. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Dalegylet r. tagja. Neje: Závár Mária.

Vadász Károly borbély- és fényképészmester. Szül. 1885-ben és felszabadult Nagykanizsán 1903-ban. Háza van és 1904 óta önálló üzeme. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület számvizsgálója és az Iparos Kör pénztárosa. Neje: Rassay Erzsébet.

Weisz Hermann szül. Kormácson 1872-ben és felszabadult Zalaegerszegen 1886-ban. Mint segéd Budapesten és több helyen dolgozott; így került ide, 1901-ben megalapította üzemét. Háza van. Az Ipartestület előljárója, a Tanonc v. b. és Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig a tábori csendőrségnél szolgált. Kisezüst vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Friebert Róza.

PÁPA

A pápai Ipartestület 1886. évben alakult. Első elnöke Koczka László, első alelnöke Kleva Márton volt. Az Ipartestület első székhelye a Major-utcában a Takács (Kadlich)-féle bérház. 1889. évben megalakult a testület kebelében a csizmadia-, cipész-, ruházati-, élelmi-, építészeti, fémipari-, faipari- és vegyes szakosztály. 1890-ben, amikor az iparosok létszáma 550 volt, Gáspár Gábor lett elnökké választva. Ugyanekkor vették bérbe az ipartestület részére a dr. Kerényi-féle házat.

1892-ben Nehman Gábor volt az elnök, Baranyai János az alelnök. 1893-ban az ügyészi és jegyzői tisztséget elkülönítették és Nagy Károlyt választották jegyzővé, dr. Hirsch Vilmost pedig ügyésszé. Az 1895—97. években Baranyai János volt az elnök, Marton Antal pedig az alelnök. 1899. évben Hajnóczky Béla lett az elnök, aki mellett az alelnöki tisztet Kleva Márton töltötte be. Hajnóczky elnöklete alatt vették meg az Ipartestület részére a Bernmüller-féle házat 40.500 koronáért, amelyet aztán 1904-ben 52.000 koronáért eladtak, a testület pedig az 1905—1908. években a Lippert-féle bérházban székelt. Ebben az időben modern irodai és tanácstermi berendezés szereztetett be. 1909. évben a testület megfestette elnökének, Hajnóczky Bélának arcképét és azt díszes ünnepségen a 10 éves elnöki jubileum keretében leplezték le. 1910-ben elhunyt Nehman Gábor, aki 4 évig volt a testület elnöke. 1911-ben Hajnóczky lemondott elnöki tisztéről, helyébe ideiglenesen Böhm Samut választották. 1911. évben ünnepelte a testület 25 éves fennállásának jubileumát. A díszközgyűlés Mészáros Károly pápai polgármesternek, aki 25 évig iparhatósági biztos volt, értékes emléktárgyat nyujtott át.

1912-ben elhunyt Nagy Károly jegyző, aki 18 évig buzgón töltötte be hivatását. Utódja Sipos József lett. Ugyanezen évben elnökké Legény Ferenc választatott és a molnárok is beléptek a testület kebelébe.

1913-ban Csoknyai Károly városi főjegyző lett az iph. biztos, elnök pedig id. Horváth József. Ugyanekkor festették meg dr. Hirsch Vilmos ügyész arcképét. A következő évben tartották meg dr. Hirsch 20 éves jubileumi ünnepét. Jegyző lett Szőcs Mihály. Ekkor vették meg a testület részére a Gárdos Lajos-féle Széchenyi-u. 4. sz. házat 28.000 koronáért. Az 1915—18. években Trenner Lipót volt az elnök, Csapó Géza az alelnök. Trenner Lipót lemondása után elnökké újból Hajnóczky Béla választatott. 1920-ban jegyző lett Pacsay Gyula, akit lemondása után 1920 augusztus 8-án Lachmann Ottó ny. körjegyző követett.

1923-ban dr. Magyar Károly főispán jelenlétében az Ipartestület nagy háziünnepélyt tartott az IPOSz által kitüntetett Böhm Samu, Bornemissza József, Kluge Ferenc, Tóth József és a győri kiállításon aranyéremmel kitüntetett Erdélyi István és Németh Margit ünneplésével. Ugyanekkor többen díszoklevelet kaptak a veszprémi kiállításon. 1926-ban elhunyt a testület érdemes elnöke, Hajnóczky Béla, aki közel három évtizedet töltött a testület vezető szolgálatában, mindenben és mindig iparostársai érdekeit szolgálva. Az 1927. évi közgyűlésen méltó emlékbeszédet tartott felette dr. Hirsch, a testület ügyésze. Új elnök Sulyok József, új iparhat. biztos dr. Hermann László városi főjegyző lett. Az alelnöki tisztet Szkurszky János és Kunt Jánossal töltötték be.

Az Ipartestület birtokában van 1 szabó céhláda, 2 pintér céhláda, 2 kovács-, késes-, rézműves céhláda a régi okmányokkal és pecsétekkel. Van a testületnek egy mintegy 1000 kötetből álló értékes könyvtára is. A testület ezidőszerinti tiszta vagyona 18.038 pengő 88 fillér.

Alasz Illés mészáros és vendéglős, Celi-u. 9.

Ádám János cipészmester, Lajos-u. 6. Saját házában önálló üzeme 1892 óta áll fenn. 1888 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Sopronban, Esztergomban stb. nagyobb üzemekben volt alkalmazásban. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja, a szak-

osztály volt elnöke, a Polg. Kör, a Kath. Kör tagja, a Tűzoltó Egylet alelnöke. 1916—1918-ig szolgált, 27 hónapig volt a fronton.

Bakos József cserepezőmester, Laki-u. 13. Saját házában üzeme 1922 óta áll fenn. Boskovits lakóháza, Györke emeletes lakóháza, Eszterházi József villája stb. a nevezetesebb munkái. 26 éve dolgozik a szakmában. Az Ipartestület tagja. 1915-ben bevonult, 8 hónapig volt az orosz fronton. Egyszer sebesült. 42 hónapig volt orosz fogságban.

Bakos József úri- és nőicipész, Korona-u. 4. Megrendelésre és vásárra dolgozik. Üzeme 1904 óta áll fenn saját házában. Majdnem 40 éve dolgozik a szakmában. Mint segéd Budapesten és Bécsben is működött. Az Ipartestület előlj. tagja. A szakcsoport elnöke. Iparkamarai póttag. Több kör- és egylet tagja. 18 hónapig volt a fronton és azután orosz fogságba került.

Baksa László képesített kőművesmester, Laki-u. 36. A Fehérló vendéglő, Magyari István lakóháza stb. a nevezetesebb munkája. 1913 óta működik a szakmában és 1927 óta önálló. 2—3 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a Hadviselt Iparosok Szöv. tagja. 1916-ban bevonult, 18 hónapig volt az olasz fronton. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. van.

Balázsy Gyula úriszabómester, Fő-u. 25. Önálló üzeme saját házában 1919 óta van és 1902 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Bécsben, Prágában, Pozsonyban és Drezdában dolgozott, ahol szakiskolát végzett. Budapesten is volt 4 évig önálló. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. A Motor kerékpárosztály elnöke. Az O. F. B. kinevezett tagja stb. A veszprémi kiállításon díszoklevelet nyert. 1914—1918-ig szolgált, 14 hónapig a szerb fronton. K. cs.-k. van.

Balog Lajos úri- és nőicipészmester, Zöldfa-u. 9. A szakmában 1896 óta működik. Önálló üzeme Balog és Tsa címen 1909 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten, Győrött és Szombathelyen dolgozott. Az Ipartestület, a Polg. Kör és Sportegylet tagja. 1915—1918-ig szolgált. K. cs.-k. van. Fia szaktanfolyamot végzett és ezüst oklevelet nyert a szakmában.

Özv. Bauer Károlyné vendéglős, Főtér.

Becsey Ferenc szabómester, Anna-tér 5. Saját házában önálló üzeme van 1896 óta. A szakmában 1883 óta működik. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Kolozsváron stb. szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület tagja. Városi képviselő 10 év óta. 1916—1918-ig népfelkelő-őrvezető volt a román fronton.

Benscherer Jenő hentesmester, Török Bálint-u. 4.

Berky Ferenc szobafestő- és mázolómester, Pápacelli-út 13/b. Önálló üzeme saját házában 1904 óta áll fenn. Több templom és magánépületek dícsérik munkáját. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Több kör és egyesület tevékeny tagja. A háborúban az albán fronton volt. Szolg. érdemkeresztje van.

Berky Ferenc

Bertha Dávid molnármester, Malom-u. 6. Kb. 100 éves a malom, jelenleg bátyjával közös tulajdonban. A szakmában 1912 óta működik, önállóan 1919 óta. 2 segédet foglalkoztat. Hengeres, alul csapó vízkerékkel felszerelve. Az Ipartestület tagja, 1914—1917-ig szolgált, amikor is mint rokkant szerelt le.

Bertha Márton kaptafakészítőüzem. Gyári-u. 20. Az üzemet édesapja alapította 1875-ben. Az első dunántúli géperőre berendezett kaptafa- és sámfagyár. 6 segédet foglalkoztat. 10 HP villanymotorral felszerelve. Az ország minden részébe szállít cipőgyári felszereléseket, sokat szállít Burgenlandba. Több kiállításon ezüst- és aranyérmet nyert. Három hónapig volt a fronton és 3 évig orosz fogságban.

Bircher József képesített ácsmester, Zöldfa-u. 27. Saját házában önálló 1920 óta, de a pályán 20 éve foglalkozik. Általában 2 segédet foglalkoztat. Képesítést 1922-ben nyert. 1915 jan. 15-től végig szolgált és 12 hónapig volt az orosz fronton.

Bíró József szobafestő-, mázoló- és címfestőmester, Csatorna-u. 28. 1905 óta önálló. 1888 óta működik a szakmában, két fiát is erre nevelte. A győri ip.-kamara aranyéremmel tüntette ki. A veszprémi ip. és mezőg. kiállításon díszoklevelet nyert az általa készített díszítő munkáiért. 24 hónapig volt orosz fronton, 22 hónapig orosz fogságban.

Bíró Károly hentes, Vásár-u. 1.

Bojsza Lajos asztalosmester és bútorkereskedő, Veszprémi-út 11. (Saját ház). A szakmában 1916 óta működik. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. 7—12 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. A győri faipari szakiskolát végezte. 6 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület tagja. A Faluszövetség 1925-i kiállításán aranyéremmel és díszoklevéllel tüntették ki.

Bolla Lajos szíjgyártó, Győri-út 2.

Boros Károly szabómester, Széchényi-u. 14.

Boseowitz Sámuel agyagárúgyár, Széchenyi-u. 12.

Böhm Samu esztergályosm., Kossuth L.-u. 34. Dohányzókészletek gyártásával foglalkozik. Önálló üzeme 1883 óta áll fenn. Háza van. 2 segédet foglalkoztat. Hieronymi ker.-ügyi minisztertől kitüntetésben részesült. Az Ipartestület előlj. tagja, 1 évig elnöke. A győri ker- és iparkamara kültagja 22 év óta. Az Iparosbetegsegélyző elnöke. Városi képviselő. Aranyéremmel többször is kitüntették. A boszniai okkupációban résztvett. Egyik fia ügyvéd, a másik szakmájában utóda.

Böröczné Illés Karolin női divatszalon, Közép-u. 9. A szakmában 1920 óta működik, önállóan 1925 óta. Mint segéd Budapesten és Tapolcán dolgozott. 3 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Böröczky Géza vendéglős, Csáki-u. 24. A vendéglő még a multszázadbeli. Megvette 1913-ban. Van 2 ház, szőlő, erdő- ingatlan vagyona. A szakmában Bécsben és Győrben 1904 óta működik. Az Ipar-

Böröczky Géza

testület tagja, a Szikvízgyár szöv. elnöke, volt városi képviselő, Iparkamarai póttag. Boraiért arany oklevéllel tüntették ki. 1914-től végig szolgált. Volt az orosz és albán fronton.

Böröczky Lajos mészáros- és hentesmester, Győri-u. 6. B. Ede a cégtársa. 1908 óta működik a szakmában és 1919 óta önálló. 4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 6 HP villanymotorral felszerelve. Van saját házuk és földbirtokuk. Az Ipartestület előlj. tagja. A szakosztály elnöke, városi képviselő. A takarékpénztár ig. tagja. 1915-től szolgált. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje.

Bözse József képesített kőművesmester, Rohonczi-u. 12. Saját házában van önálló üzeme. Egy segédet foglalkoztat. A szakmában 36 éve működik. Az Ipartestület tagja. 1914-től végigszolgálta a háborút, 3 évig volt az orosz fronton. Vaskereszt kitüntetése van.

Braun Miksa úriszabóm., Kossuth-u. 21.

Bruckner Jenő órás és ékszerész, Szent László-u. 2. Önálló üzlete, amelyben minden a szakmábavágó új és javítási munkálattal foglalkozik, 1922 óta áll fenn. Mint segéd is helyben dolgozott. Az Ipartestület tagja.

Bulla Dániel késműves, Major-u. 29.

Bürgner Rezső hentesmester, Somlói-u. 33.

Csapó Antal cipészm., Kertsor-u. 17.

Csákváry Sándor szabómester, Vakbotytyán-u. 11. Megrendelésre 1927 óta dolgozik önállóan. A szakmában 1909 óta működik. Mint segéd nagy helyi cégeknél dolgozott. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig szolgált, hosszú frontszolgálata van. Kisezüst, 2 bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült.

Csehi József kocsigyártó, Győri-út 20.

Cser Gyula épület- és bútorasztalos, Közép-u. 3. Nevezetesebb munkája : a pápai nagytemplom tölgyfa gyóntató székei. 1925 óta van önálló műhelye, a szakmában 1920 óta van. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Kath. Kör és a Testvériség egylet tagja.

Csillag Ferenc kádármester, Szt. Ilona-u. 13. Önálló üzeme 1900 óta áll fenn. Az Ipartestület és a Polgári Kör tagja. 1901-ben ezüst oklevéllel, 1904-ben a veszprémi kiállításon pedig bronzéremmel tüntették ki. Mint segéd az ország nagyobb városaiban szerzett gyakorlatot. 1914—1918-ig szolgált a háborúban.

Csősz Nándor lakatosm., Vásár-u. 7.

Csuti János rézművesmester, Petőfi-u. 18. Saját házában üzeme 1920 óta áll fenn. 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és Polg. Kör tagja. A Faluszövetség 1924-iki kiállításán aranyéremmel tüntették ki. 1912—1919-ig handitengerész volt.

Czirfuss István kocsigyártó- és kovácsmester, Jókai-u. 104. Az üzemet 1670-ben Czirfusz Mihály alapította. Azóta fiúról-fiúra száll. Jelenleg tulajdonosa 1921 óta vezeti saját kezelésben. 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja és Polgári Kör tagja. Mint segéd Fiumében, Temesváron és Pozsonyban dolgozott. 1914—1918-ig szolgált, 18 hónapig volt a fronton és 40 hónapig volt orosz fogságban.

Czizvein Imre hentes- és mészárosmester, Viasz-u. 17. A szakmában 34 éve dolgozik, önállóan 1922 óta. Bécsben tanult és ott is szabadult. Egy tanoncot tart. Sertést vág kimérésre és feldolgozásra. Az Ipartestület tagja.

Dely Ferenc borbélymester, Pápai-u. 3.

Deutsch Zoltán kárpitos- és díszítőmester, Bástya-u. 17. Önálló üzemében 1 tanoncot tart ; fennáll 1928 óta. Az Ipartestület és az Izr. Kör tagja. Mint segéd Budapesten, Győrben és Ajkán szerzett gyakorlatot. 1915—1928-ig szolgálta a ha-

zát ; 28 hónapig az orosz, román és olasz frontokon.

Dobosi József képesített kőművesmester, Kertsor-u. 2. Neveztesebb munkái : Straub Mihály lakóháza és vendéglője, Megyeri József lakóháza stb. 1900 óta dolgozik a szakmában és 1920 óta önálló. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Végig szolgálta a háborút és összesen 4 évi frontszolgálata van.

Dobosi Sándor úrifodrászmester, Deák Ferenc-u. 1. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és Önképző Kör tagja. Mint segéd Budapesten szerzett gyakorlatot.

Domján Imre kovácsmester, Jókai-u. 112. Üzemét Czirfuss Nándor alapította 1904-ben. Tőle átvette és önállóan vezeti 1907 óta. 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a Polgári Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 50 hónapig az orosz és olasz fronton volt. Mint segéd Noszlopon és Devecseren dolgozott.

Dortsy János úri- és nőicipészmester, Felsőhosszú-u. 2. Megrendelésre és vásárra dolgozik. Önálló üzeme, saját háza van. 1891 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Kaposvárott, Pincehelyen stb. dolgozott. Az Ipartestület és Munkásegylet tagja. 1915—1918-ig szolgált a háborúban. 3 évig volt a fronton. Ott megsebesült. Van bronz vitézségi érme és K. cs.-k.

Döbröntey András sütőmester, Somlói-út 33. Fehér- és stersütéssel foglalkozik. 1926 óta önálló. Egy kihordót tart. A szakmában 1908 óta dolgozik. Az Ipartestület, a Szakosztály és az Iparosok szöv. tagja, 2 évig volt az olasz és orosz frontokon. Vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Drach Adolf asztalos, Bástya-u. 24.

Dualszky Dezső úriszabómester, Assisi Ferenc-u. 12. A szakmában 40 éve működik, önállóan 1918 óta. Egy tanoncot tart. Mint segéd Budapesten és Győrött dolgozott. Az Ipartestület, a Keresztény szocialista párt tagja. 1914—1918-ig hadimunkás volt.

Edelényi Szabó József kocsigyártómester, Vásár-u. 4. Üzeme 1730 óta áll fenn. Jelenlegi kézben 1919 óta. Fia, László is a szakmában működik. 2—3 segédet foglalkoztat. Mint segéd Franciaországban, Németországban, Spanyolországban, Amerikában és Ausztráliában szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Engel József kefekötőm., Deák Ferenc-utca 2.

Erdélyi Sándor női szabó, Rákóczi-ut 6.

Eperjessy János bognármester, Török Bálint-u. 26. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1917—1918-ig szolgált. 6 hónapig volt az olasz fronton. Mint segéd Pápán szerzett gyakorlatot.

Eötvös Fülöp kárpitosmester, Eötvös József-u. 32.

Erdős Béla és Szalay Ferenc lakatos mesterek, Korona-u. 51. Társas műhelyüket 1922-ben létesítették. A helybeli nagyvállalkozók állandó lakatosai. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztatnak. Az Ipartestület tagjai. Mint segédek mindketten Budapesten szereztek gyakorlatot. Mindaketten az olasz fronton teljesítettek szolgálatot.

Fa Mihály építőmester, Hunyadi-u. 5.

Fa Sándor építőmester, Hunyadi-u. 5.

Farkas Gábor képesített kőművesmester, Rohonczi-u. 10. Önálló üzemében, amely 1922 óta áll fenn, 3—8 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tóth Dénes lakóháza, Várady ezredes lakóháza stb. a nevezetesebb munkái. Az Ipartestület, a Polgári Kör, a Rokkant szöv. stb. tagja. 1912—1921-ig volt katona. 3 hónapig volt az orosz fronton és aztán fogságba esett, ahonnan csak 1921-ben került haza.

Fekete József csizmadiamester, Flórián-utca 23.

Ferber Kálmán kárpitosmester, Szent László-u. 37. és Kuruc-u. A szakmában 25 éve működik. Önállósította magát 1920. évben. Mint segéd Bécsben és Budapesten dolgozott előkelő üzletekben. Az Ipartestület és az Izr. Iparos Kör tagja.

Francs Lajos cipészmester, Árok-u. 23.

Gáncs Kálmán vendéglős, Gyimothy-út 12. A Hodoska-féle vendéglőt és szállodát 1918-ban vette át. Egy segédet tart. A szakmában 1917 óta működik. Van háza, kisbirtoka. Az Ipartestület tagja.

Gerencsér Antal úriszabómester, Szent Ilona-u. 3. Csak megrendelésre dolgozik. Önállóan 1928 óta, de 1921 óta van a szakmában. Mint segéd a helybeli legnagyobb üzemben dolgozott. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a Kinizsy F. Klub tagja, stb.

Özv. Geschlecht Jánosné cipész, Bástya-u. 4.

Özv. Giczy Kálmánné borbély, Gyári-út 10.

Gigler Ida női szabó, Török Bálint-u. 5.

Gold Hermann asztalosmester, Salétrom. utca 2. Nevezetesebb munkái Pfeifer műszerész üzleti berendezése, dr. Révész ügyvéd fekete gömb bükkfa úri szobája stb., 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A helyi F. Club megalapítója, vezetője és intézője. Több évig Budapesten és a külföldön aktiv is részt vett. 1914-ben Párisban díszoklevéllel tüntették ki munkáit. A Faipari technológiát Budapesten végezte 1910-ben, ahonnan elismerő oklevelet nyert, 1915-től szolgált a háborúban. Van nagyezüst, kisezüst, vitézségi érme és K. cs.-k.-je. Egyszer sebesült.

özv. Goldstein Józsefné lakatos.

Gollovitzer József vendéglős, Jókai-u. 62. Beszálló vendéglője és étterme 1913 óta áll fenn. A szakmában 28 éve működik, előbb Pozsonyban, Trencsénben, Nyitrán Eszéken volt. Az Ipartestület és a Hadviseltek tagja. 1915-ben vonult be és 13 hónapig volt az orosz és olasz frontokon.

Gősy Ottó elektrótechnikus és villamosszerelőmester, Jókai-u. 5. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, Hitelszövetkezet és 2 egyesület számvizsg. biz. tagja. 1915—1918-ig katona volt.

Gyencse József hentesm., Celi-u. 2.

Halász Jenő úriszabó, Szent László-u. 3.

Hápli József kárpitosmester, Jókai-u. 5. Önállósitotta magát 1922-ben. A szakmába vágó minden munkát készít a legkényesebb igényeket kielégítően. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, a Polgári Kör tagja. 3 évig volt az orosz és olasz fronton.

Hegedüs Zoltán úriszabó, Flórián-u. 15.

ifj. Hencsel József képesített kőművesmester, Szladik János-u. 9. A szakmában 1916 óta működik és 1926 óta önálló mester. 8 segédet és 4 tanoncot tart. Nevezetesebb építkezései: Hubert Ferenc lakóháza és üzlethelyisége, Mozsári József lakóháza stb. Az Ipartestület és Polgári Körnek tagja.

Hermann József csizmadiam., Árpád-utca 11.

Hertl Emil épület- és műlakatos, Bástya-u. 3. Saját házában 1924-ben önállósította magát. Két tanulót tart. 1914—1918-ig szolgálta a hazát és 48 hónapi frontszolgálatot teljesített. Az Ipartestület tagja. Mint segéd Léván, Bécsben, Pozsonyban, Győrben stb. szerzett gyakorlatot.

Hochschoner Jenő hentes- és mészárosmester, Kossuth-u. 26. Az üzletet 41 éve Gaál Gyula alapította, akitől 1918-ban vette át. Van háza és sertéshizlaldája. Korábban 1908-tól kezdve Somorján volt önálló üzeme. 6 HP motorral és hűtőgéppel van felszerelve. 5 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a mestervizsg. bizottság elnöke. Volt városi képviselő és törv. hat. biz. tag. A takarékpénztár igazg. tagja. 1915—1917-ig katonáskodott.

Hoffmann Lajos működszörűs, Kossuth Lajos-u. 34. 1 segédet foglalkoztat üzemében, amelyet 1928-ban létesített és 2 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület, a Polgári Kör és Kath. Legényegylet tagja. Mint segéd Budapesten és vidéken szerzett gyakorlatot. 1918-ban vonult be rövid időre.

Holi László hentesm., Jókai-u. 59.

Horváth Géza szabómester, Flórián-u. 2. Önálló üzemében csak rendelésre dolgozik 1923 óta önállóan. A szakmában 1906 óta működik. Mint segéd Budapesten és Nagykanizsán szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület és Munkás Kör tagja. 1921-ben Győrött bronz- és 1923-ban Veszprémben arany oklevéllel tüntették ki. 1915—1918-ig szolgálta a hazát a háborúban.

Cz. Horváth István képesített kőművesmester, Zöldfa-u. 21. Nevezetesebb építkezései: Hoffmann félemeletes háza, Juhász Imre villája stb. 35 éve működik a szakmában és 1902 óta önálló. Az Ipartestület és Polgári Kör tagja, a tanonc vizsg. bizottság elnöke stb. 32 hónapig volt az olasz, szerb, montenegrói és albán frontokon. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

ifj. Horváth József építész Fő-u. 23.

Horváth Károly képesített kőművesmester és építési vállalkozó, Kertsor-u. 35. 25 éve önálló. 1—2 segédet tart. Nevezetesebb építkezései: az izr. iskola, Horváth tanító lakóháza, Porcz Mihály lakóháza stb. Az Ipartestület tagja. 1886 óta működik a szakmában és 14 tanoncot szabadított fel.

ifj. Horváth Károly kádárm., Flórián-u. 7.

özv. Horváth Lajosné borbélym.

Hrabovszky Miklós asztalosmester, Jókai-u. 13. Épület- és butor munkák készítésével 1925 óta foglalkozik önállóan. 1—5 segédet és 2 tanoncot tart. Nevezetesebb munkái: Tóth Sándor házának épületasztalos munkái; Szilasi György kőrisfa hálója és Monár mahagoni hálója stb. Az Ipartestület, a tanonc vizs. bizottság, a Kath. Kör és Keresztény Iparos Kör tagja.

Huszár Kálmán szitásmester, Árok-u. 8. Saját házában önálló 1918 óta. Egy tanulót tart. Mint segéd Sopronban, Wienben és Budapesten szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, a Polgári Kör és Rokkant egyesület tagja, a világháborúban 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapig a fronton volt, 2-szer sebesült. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Illés Kálmán hentesmester, Kisfaludy-u. 3. A szakmában 1914 óta működik és 1925 óta önálló mester. Az Ipartestület és szakosztály tagja. 1917-ben vonult be katonának, hét hónapig volt az olasz fronton. Egyszer sebesült.

Inhauser József úriszabómester, Közép-u. 11. Mint segéd Pozsony, Sopron, Győr, Tata, Komárom nagyobb üzemeiben dolgozott. Önálló 1921 óta, a szakmában 1903 óta működik. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és Polg. Kör tagja. 1912—1918-ig szolgált, sokat volt a fronton. Bronz vitézségi érem és K.-cs.-k. kitüntetése van.

Jakab Antal cipészm., Barát-u. 5.

Kaszap Árpád szállodás, Főtér.

Katula Gyula mézeskalácssütőm.

Kecskés Testvérek hentes- és mészáros-

mesterek, Petőfi-u. 20. Üzlet Kossuth-u. Az üzem 1922 óta van K. Dezső és István tulajdonában. Van házuk, földjük. Mindkét testvér 1907-től működik a szakmában és mindkettőnek volt korábban is önálló üzeme. 5 HP motorral felszerelve. 3 segédet és 1 tanoncot tartanak. Az Ipartestület tagjai. Mindketten végig szolgálták a háborút és sokat voltak a különböző frontokon.

Kerekes Lajos csizmadiam., Hosszú-ut.

Kerper Károly asztalosmester, Jókai-u. 88. Épület-, portál-, bútor- és műbútor készítéssel foglalkozó önálló üzeme 1912 óta áll fenn. 2—10 segédet és 2—3 tanoncot tart. 40 tanoncot szabadított már fel. Az Ipartestület, a mester- és tanonc vizsg. bizottság tagja. 1910—11-ben Győrben tanfolyamokat végzett kiváló eredménnyel és ösztöndíjakat kapott. A háborút végig szolgálta. 6-szor sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem és sebesülési érme van. 50%-os rokkant.

Keskeny Mihály borbélymester, Széchényi-u. 2. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn. Mint segéd Budapesten, Veszprémben stb. szerzett gyakorlatot. Egy segédet és 1 tanulót foglalkoztat. 1915—1918-ig szolgált. Három hónapig volt a fronton és 36 hónapig orosz fogságban szenvedett.

Keszey Gyula szűcsmester, Jókay-u. 38. Saját házában levő üzemét édesapja, Ferenc alapította 1879-ben, tőle vette át 1919-ben. 2 segéd és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja, a világháborúban 1914—1918-ig szolgált. 36 hónapi frontszolgálat után 30 hónapig volt orosz fogságban.

Király István szíjgyártóm., Corvin-u.

Kiss Gyula hentesm., Bálint-u. 7.

Kis József cipészm., Flórián-u. 9.

Knapp Imre képesített ácsmester, Zrinyi-u. 11. Nevezetesebb munkái: a pénzügyőri palota, a szövőgyári tisztviselő pavillon, a Kutassy Amália-villa szakmunkálatai. Önálló üzeme 1920 óta van, a szakmában 1900 óta dolgozik, 6—12 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a Kath. Kör, a Polgári Kör, a Rokkant Egylet stb. tagja. 1915-től végig szolgált a háborúban, állandóan a fronton. Vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Knapp József képesített kőművesmester, Rohonczi-u. 2. Üzeme 1928 óta önálló. A szakmában 1899 óta működik. Süle Károly villája, Farkas József lakóháza a nevezetesebb munkái. 3—12 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és az Olvasókör tagja. Három hónapig volt a fronton és aztán mint hadirokkantat szabadságolták.

Koch Mihály kőművesmester, Laky-u. 1. Több cég részére végez állandó szakmunkákat. 1921 óta önálló, de a szakmában 1903 óta működik. Az Ipartestület, a Hadviselt Iparosok és a Temetkezési egylet tagja. 1915-ben vonult be katonának és 2 hónapig volt az orosz fronton.

Kohn és Goldner bádogosok, Jókai-u. 6.

Kohn Jónás sütőmester, Kard-u. 5.

Korpics Gyula úriszabó, Vakbottyán-u. 6. A szakmában 1900 óta működik. Mint segéd a helyi legnagyobb üzemekben szerzett gyakorlatot. 1922 óta önálló. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Polgári- és Olvasó Kör tagja. Az Iparos ifj. egylet vál. tagja, 1914—1921-ig szolgálta a hazát. 2 hónapig az orosz fronton, a többit végig Szibériában, orosz fogságban.

Kósa Béla szabómester, Vak Bottyán-utca 5. Szakmájában 1903 óta működik. 1923-ban önállósította magát. Mint segéd Budapesten, Grácban, Kolozsváron, Nagykanizsán, Sopronban, Győrött dolgozott. Az Ipartestület, Önképzőkör tagja. Résztvett a világháborúban.

Kovács Iván úriszabó, Celli-u. 17.

Kováts Pál úri és nőifodrászm., Főtér 11. Mint segéd Győr, Budapest, Bécs és Graz városaiban szerzett gyakorlatot. 1919-ben önállósította magát. Egy segédet és 1 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a Kath. Kör, a Keresztény szocialista Kör stb. tagja. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapot töltött az orosz és olasz frontokon. K. cs.-k.-je van.

Krausz Albert Fiai (József H., Albert, Sándor) kőfaragómesterek. Kőipartelep és malomkőgyár, Eszterházy-u. 1—2. Telefon: 150. A helyi és vidéki nagyobb épületek, u. m.: gr. Eszterházy bérpalota, postapalota, huszárlaktanya Pápán, a komáromi tüzérségi laktanya és laboratórium és sok díszes síremlék, sírbolt és hadiemlék az ő munkájuk. Malomkőgyárukban mindenféle malomkövet készítenek elismert kivitelben. Az üzem modern géperőre van berendezve.

Krausz Lajos bádogos- és szerelőmester, Széchényi-tér 6. Két segédet és 2 tanoncot foglalkoztat önálló üzemében, amelyet 1912-ben létesített. Az Ipartestület és a helybeli iparos egyesületek tagja. Mint segéd Győrben, Komáromban és Budapesten szerzett gyakorlatot. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapig volt a frontokon. Kisezüst vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Kreizer József kályhásmester. Üzemét elődje, Pfilf János létesítette 1842-ben. Atyja, szintén József, 1872-ben vette át, saját kezelésben 1907 óta. Mint segéd Budapesten és Temesváron szerzett gyakorlatot. Saját háza van és saját szabadalma, a »Fluxura« vasbetét, cserépkályáhába helyezve 50%-os megtakarítást eredményez. 3—4 segéd és tanoncot tart. 2 HP motorral fel van szerelve. Az Ipartestület és az egye-

sületek és körök tagja. Munkáját háromszor tüntették ki aranyéremmel. 1914—1918-ig katona volt.

Krikker István asztalosmester, Fő-u. 4. Nevezetesebb munkái: Kovács Károly lakóházának, Kósa Sándor házainak, Schreiber bőrkereskedő portáljának szakmunkálatai. Önálló 1927 óta. Egy segédet tart. Az Ipartestület tagja. 1916-ban vonult be katonának, 21 hónapig volt a román és olasz fronton. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Kunt János építőmester tervezési és építési vállalata, Kertsor-u. 27. Üzemét apja, Mihály, alapította 1900-ban és fia 1913 óta vezeti. Nevezetesebb építkezései: a helyi ref. püspöki székház, a vaszari malom, a cigándi

Kunt János

ref. templom stb., 23 éve működik a szakmában. 15—20 segédet és 10—12 tanoncot foglalkoztat, 9 HP villanymotorral felszerelve famegmunkáló gépek hajtására. Az Ipartestület alelnöke. Az összes körök tevékeny tagja. Városi képviselő. Mint népf. mérnök-hadnagy szerelt le.

Lámpért Ferenc cipész, Széchényi-u. 10.

Legény Imre kőművesmester, Korona-u. 19. Hindler Ödön lakóház és vendéglő, Markus István nagy háza, Bodenszky Zoltán villája stb. a nevezetesebb építkezései. 1921 óta önálló, de 25 éve működik a szakmában, 1—3 segédet tart. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 1915 től állandóan az orosz fronton volt végig.

Leiner Ignác asztalos, Celli-u. 21.

Lengyel Károly vendéglős, Jókai u. 98. A szakmában 1894 óta működik, mint segéd járt Kapuváron, Bécsben, Berlinben, Münchenben, Sopronban stb. 1928 óta van jelenlegi önálló üzlete. Az Ipartestület és az Orsz. szöv. tagja. A háborút végigszolgálta, 4-szer sebesült, kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Lóskay Béla fodrászm., Celli-u. 9.

Lóskay György csizmadiam., Vásár-u. 16.

Lőrincze Gergely kocsmáros, Zrínyi-u. 31. Saját háza van és 1909 óta vezeti a vendéglőt. Az Ipartestület, a Hadviseltek, az Iparos temetkezési egylet tagja. 1914-től végigszolgálta a háborút; 4 évig volt a boszniai, szerb, montenegrói, román, tiroli frontokon. Sebesült. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Lővinger Ignác cipészmester, Rákóczi-u. 34. Önálló üzeme 1893 óta áll fenn. Vásári munkát is végez. 47 éve működik a szakmában. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj., a zsidó Iparosok egyletének tagja. 1908-ban a győri kiállításon elismerő oklevelet kapott. 1915—1918-ig szolgált, végig a fronton. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Ludvig József bádogosmester, Korvin-u.

Ludwig Mihály asztalosmester, Jókai-u. 23. Frébert fehérjávor hálója, Weszele afrikai körtefa hálószobája stb. a nevezetesebb munkái, 1920 óta van önálló üzeme, de 1912 óta működik a szakmában. 2 segédet és 2 tanoncot tart. 1½ HP villanymotorral van felszerelve. Az Ipartestület és tanonvizsg. bizottság tagja. 1915-ben vonult be. 36 hónapig volt a fronton. Sebesült. Kisezüst, 2 bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Magyar Gyula kefekötőm., Petőfi-u. 7.

Markó Jenő gépjavítómester, Celli-út. Önálló üzemében, amely 1924 óta áll fenn, 3 segédet és 3 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Üzeme 3 HP motorral van felszerelve. 1914—1918-ig szolgált a háborúban, 12 hónapig volt a fronton. Mint segéd Budapesten és Bécsben szerzett gyakorlatot.

Markovits Ferenc csizmadiamester, Flórián-út 8. Saját háza és önálló üzeme van. Ez utóbbi 1901 óta. Rendelésre és vásárra dolgozik. 2 segédet tart. A szakmában 40 éve működik. Az Ipartestület és a Kath. Kör tagja. 4½ évig volt az orosz fronton. K. cs.-k.-je van.

Mayer Elemér kocsigyártó- és autójavító-üzeme, Bástya-u. 11. Önálló 1918 óta. Kocsiemelő szabadalma van, ami nagyezüst éremkitüntetésben részesült. Mint segéd Budapesten, Aradon, Szegeden stb. fejlesztette szaktudását. Az Ipartestület tagja.

Mayer János kocsifényező- és kárpitosmester, Korona-u. 18/b.

Márffy Dezső úriszabómester, Czuczor Gergely-u. 11. Saját háza és önálló üzlete van 1925 óta. A szakmában 1908 óta működik. Mint segéd Budapesten, Szombathelyen és Pozsonyban szerzett gyakorlatot. 1 segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület és az Önképző Kör tagja. 1915-ben bevonult, 11 hónapig volt az orosz fronton, amikor fogságba került, ahonnan csak 1921-ben került haza.

Meyerberg és Spitzer bádogosmesterek.

Mészáros Ferenc vendéglős, Viasz-u. 21. A szakmában 1905 óta működik. Előbb édesapjával együtt volt vendéglőjük, de

1928 óta egyedüli tulajdonos. 1 pincért tart. Az Ipartestület és szakosztály tagja. 1912-ben vonult be és végigszolgálta a háborút, 4 hónapig volt az orosz fronton. Sebesült. 1912—13-as mozgósítási érme van.

Mészáros István cserepezőmester, Rohonczi-u. 3. Ötven éve működik a szakmában és 1896 óta önállóan. A püspöki palota, a Barátok, Irgalmasok Székháza szakmunkálatait végezte. Az Ipartestület tagja.

Mike Béla úriszabó, Damjanich-u. 4.

Molnár Antal hentes- és mészárosmester, Jókai-u. 54. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. A szakmában 1911 óta működik. Jelenlegi üzletét 1922 óta vezeti. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, 48 hónapi francia, orosz, olasz, román frontszolgálata van. Bronz vitézségi, sebesülési (háromszor sebesült) érme és K. cs.-k.-je van.

Molnár Béla úriszabó, Zimmermann-u. 8. A szakmában 1890 óta működik, önálló 1916 óta. Mint segéd helyben, Székesfehérváron és Münchenben nagyobb üzemekben szerzett gyakorlatot. Egy segédet és két tanoncot tart. Az Ipartestület és a Wahrmann Mór betegsegélyzőegylet tagja.

Molnár Sándor hentes- és mészárosmester, Jókai-u. 14. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanoncot tart. 1908 óta működik a szakmában. 6 HP motorral felszerelve. 1913—1918-ig haditengerész volt, állandóan a harctéren.

Nagy Imre csizmadiamester, Zrinyi-u. 9.

Nagy József vendéglős, Jókai-u. 63. Az éttermet és szállodát 1913 óta bírja önállóan. Egy pincért és egy tanoncot tart. 21 éve működik a szakmában, főleg Burgenlandban. Az Ipartestület, az Önk. Tűzoltó-Egylet, a Polg. Olvasókör tagja. A háborút végigszolgálta, 2-szer sebesült. Van kisezüst, bronz vitézségi érme, K. cs.-k., 6 éves szolg. érem, sebesülési érem kitüntetése.

Neszcsák István sütőmester, Somlói-u. 23. Fehér-, ster-sütődéje és vegyeskereskedése jelenlegi helyén 1913 óta áll fenn, de már 1903 óta önálló és 48 éve működik a szakmában. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Feladógéppel felszerelve. Az Ipartesület előlj. tagja, a szakosztály elnöke. A Polg. és Kath. Kör tagja. 1916-ban vonult be katonának és 8 hónapig volt a harctéren.

Németh Imre úriszabó, Korvin-u. 19. Csak megrendelésekre dolgozik. 1921 óta önálló. A szakmában 1912 óta működik. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig I. oszt. matróz volt a haditengerészetnél. K. cs.-k.-je van. 70%-os rokkant.

Németh Pál borbélymester, Somlói-u. 8.

Nikodém Pál asztalosmester, Főtér 10. Először 1919-ben önállósította magát. Jelenlegi üzeme 1926 óta áll fenn. Tocsek és Mika portálépítkezése, László tanár villájának épületmunkái, Horváth János kőrisfa ebédlője stb. nevezetesebb munkái. Egy segédet és két tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. A Polg. Kör könyvtárnoka, 44 hónapig volt a harctéren, 2-szer sebesült. kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., koronás szolgálati és 2 sebesülési érem kitüntetése van.

Orbán Tivadar borbélymester, Jókai-u. 29. Mint segéd Budapesten, Budafokon és helyben szerzett gyakorlatot. 1927 óta van önálló üzlete. Az Ipartestület tagja. 1916—19-ig szolgált a katonaságnál. 24 hónapig volt olasz harctéren és 12 hónapig olasz fogoly.

Pala József borbélymester.

Pápai Asztalosiparosok Szövetkezete. Géperőre berendezett asztalosüzem. Török Bálint-u. 1. Borsos Lajos elnöklete alatt alakult 1919-ben. Közreműködnek: Budai József, Zámai Sándor, Stuksza Ferenc, Földesi N. Ignác. 1—3 segédet és 3—4 tanoncot foglalkoztatnak, 4 HP villanymotorral vannak felszerelve. Az 1921. évi győri kiállításon elismerő oklevél, 1925. évi Faluszöv. kiállításon aranyérem-kitüntetésben részesült munkája.

Pápai Szabóiparosok Szövetkezete, mint törv. bejegyzett cég, Zimmermann-u. 1. Saját székházában, 8 beltagja van, akik tagrész alapján működnek. Az elért eredmények mintául szolgálhatnak. A 8 beltagon kívül 9 segédet és 3 tanoncot foglalkoztatnak. A Faluszövetség kiállításán aranyérem-kitüntetésben részesültek.

Pápai Pál vendéglős, Esterházy-u. 31. Étterem és szálloda 3 szobával. Édesapja, Péter tulajdonát képezte az üzem 1914—1926-ig és azóta fia, Pál vezeti önállóan. 1 pincért és 1 csapost alkalmaz. P. Pál 5 éve működik a szakmában. Az üzemet az idén renoválták és nagyobbították. Az Ipartestület tagja. Édesapja egy évig szolgált a háborúban.

Pethő Endre felsőrészkészítő, Kígyó-u. 15. Saját háza van és önálló üzeme 1903 óta. A szakmában 1883 óta működik. Mint segéd Székesfehérváron és Budapesten dolgozott, ahol tanfolyamot végzett. 1 tűzőnőt és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja. Városi képviselő. Az összes körök szerepet játszó tagja. 1916—1918-ig szolgált a háború alatt. Az 1904-ben tartott veszprémi kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Pék Testvérek kocsigyártó- és autókarosszéria-készítők, Jókai-u. 51. és Vásár-u. 9. Édesapjuk, P. József alapította üzemüket 1898-ban. Négy segédet és 1 tanulót alkalmaznak. 3 drb 12 HP motorral vannak felszerelve. Az Ipartestület és a helyi körök tagjai. 1924-ben arany-, ezüst-

érem és díszoklevél ipari kitüntetésben részesültek. 1917—1918-ig szolgáltak és 12 hónapig voltak a harctéren.

Pfeifer József műszerész, Kossuth L.-u.

Pfers Pongrác vendéglős, Jókai-u. 25. Saját házuk van, az üzemet 1916 óta Antal fia vezeti, aki 1898 óta működik a szakmában. Az Ipartestület tagja. Antal 1918-ban vonult be és 4 hónapot töltött az olasz harctéren.

Politzer Arnold szabó, Bástya-u. 12.

Pollák József sütőmester, Korvin-u. 12.

Popovits János szobafestő- és mázolómester, Laki-u. 3. Önálló üzeme 1913 óta van. Nevezetesebb munkái a Városháza és a színház festése. 30 éve működik a szakmában. 1 segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület előlj. tagja volt 6 évig. A háborút végigszolgálta, 26 hónapig volt a harctéren, ahol megsebesült.

Puchinger István molnármester. Régi, vámőrléssel foglalkozó malmát 1902 óta vezeti önállóan. 42 éve működik a szakmában. Ferenc és István fiait is a szakmára nevelte. Egyjáratú, alul csapó vízikerekű malom. Az Ipartestület és Polg. Kör tagja volt. A háborúban közérdekből fel volt mentve.

Rádli János úriszabó, Anna-tér 5/a. Saját háza van és önálló üzeme 1911 óta, de 34 éve működik a szakmában. Mint segéd Budapesten és Pápán nagy üzletekben szerezte meg a gyakorlatot. 3 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület és Polg. Kör tagja, 1914—1918-ig szolgált az albán fronton. K. cs.-k.-je van.

Özv. Réhling Tóbiásné, sütőmester, Csatorna-u. 18.

Rezenka János malomasztalos m., Jókai-u. 55.

Réty József úriszabómester. Megrendelésre dolgozó üzeme 1921 óta van meg. 1904 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Kolozsváron stb. dolgozott. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és a Hadviseltek tagja. 1914—1918-ig szolgált és 1 évig volt az albán harctéren.

Rosenberg Hugó műszerész és elektrotechnikus. Korvin-u. 4. Telefon : 85. Gazdaságok villanyra való felszerelése a specialitása. Önálló 1913 óta. Mint segéd Magyarország és Németország nagyobb üzemeiben gyarapította szaktudását. 3 segédet és 4 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület és a Lloyd-egyesület tagja. 1914—19-ig szolgált a háborúban, 18 hónapig volt a harctéren és sebesült.

Rosenfeld Sándor szabóm., Rákóczi-út.

Rozs Ödön csizmadiamester. Megrendelésre és vásárra dolgozik. 1910 óta önálló. Saját háza van. A szakmában 30 éve működik. Mint segéd Budapesten, Győrött, Szombathelyen stb. szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület előlj. tagja, a Kath. Egylet pénztárnoka, az Iparos Szöv. ellenőre stb. A bpesti 1906-iki legényegyesületi kiállításon oklevelet nyert. 7 évig volt orosz hadifogságban.

Rupp József asztalos, Gyimóti-út 7.

Salamon Mór épület- és bútorasztalos, Eszterházy-u. 4. Üzletberendezés, műbútor és portál a specialitása. Önálló üzeme 1925 óta van és 1919 óta van a szakmában. Mint segéd 2 évig dolgozott Bécsben. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és az Izr. Iparos Kör tagja.

Sághy Károly épület- és bútorasztalos, Győri-út 20. Nevezetesebb munkái : Singer szállodás vitrin- és Fa Lajos jávorfa hálója. 18 éve működik a szakmában és 1921 óta önálló. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja. 38 hónapig volt az albán harctéren. Bronz vitézségi érme, K. cs.-k. és Ferenc József szolg. érdemkereszt kitüntetése van.

Schiffer Adolf és Fiai (Géza és Ferenc) úriszabók, Bástya-u. 10. Önálló üzletük 1901 óta áll fenn. Adolf 1887 óta működik a szakmában. Mint segéd Miskolcon és Sátoraljaújhelyen dolgozott nagyobb üzemekben. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Wahrmann Egylet, a Rokkant-Egylet stb. tagja. 1914—1918-ig katonáskodott.

Schneider Géza kőfaragómester, Jókai Mór-u. 22. Üzemét sógora, Kacsmarek Jenő alapította 1909-ben. Nevezetesebb munkái : a Schlesinger- és a Wiener-család sírboltjai Körmenden ; a marcalgergelyi hadiemlék ; a helybeli ref. püspöklak szobrász munkálatai. Egy-két segédet tart.

Schneider Géza

Saját találmányú géperőre berendezve. A Ker. iparosok orsz. szöv. helyicsoport elnöke. Iparkamarai tag. A kath. körök és egyletek tevékeny és szereplő tagja. Az iparos érdekekért harcol szóval, tettel és tollal. 1914—1918-ig szolgált, sebesült. Vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Özv. Schwarcz Mártonné vendéglős, Fő-u. 9. Az üzletet férje alapította 32 évvel ezelőtt és ő 1925 óta özvegyi jogon folytatja. Üzletvezető : Schwarcz Ignác. 1 tanulót tart. Az Ipartestület tagja, a Nőegylet

tagja. Férje törv. hat. bizotts. tag és városi képviselő volt. A világháborúban is szolgált.

Selinkó Zsigmond kávéháztulajdonos (Royal kávéház) Főtér 14. A kávéházat 1928-ban vette át, de a szakmában 30 éve működik. Budapesten, Csornán, Keszthelyen stb. szerzett gyakorlatot a szakmában. 2 segédet, 1 káféfőzőnőt és 1 tanulót tart. Az Ipartestület tagja. 1915-től végig katonáskodott a háború alatt.

Simon Károly és Fia bognármesterek, Győri-út 20. Mint segéd Várpalotán, Győrön, Székesfehérváron és helyben szerezte meg a szükséges gyakorlatot. 1888 óta önálló mester. Egy segédet tart. Az Ipartestület tagja.

Singer Samu szállodás- és vendéglős.

Sipiczky János vendéglős, Főtér 27. sz. Csukott kerthelyiségű éttermeit és vendéglőjét 1910-ben alapította. A szakmában 1900 óta működik. Budapesten, Debrecenben, Nagyváradon, Grácban, Siófokon stb. 2 pincért és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, az Orsz. szöv. tagja, városi képviselő és a legtöbb körök tagja. A borászati kiállításon 1924-ben elismerő oklevéllel tüntették ki. A háborúban résztvett, sok harctéri szolgálata van és többszörös kitüntetésben részesült.

Somogyi Gyula kötélgyártómester, Jókai-u. 40. Édesapja S. Pál alapította az üzemet 1887-ben és ő azt 1918 óta vezeti önállóan. Az Ipartestület, a Polg. Kör és Torna Klub tagja. 1915—1918-ig be volt vonulva és 2 hónapig volt a harctéren.

Spielmann Jenő mészárosmester, Kossuth L.-u. és Széchényi-tér sarok. Jelenlegi üzlete 1927 óta áll fenn, de már 1911 óta önálló, előbb Csetényben, aztán Győrön. Egy segédet tart. Az Ipartestület tagja. Végigszolgálta a háborút, 32 havi harctéri szolgálata van. Sebesült. Kisezüst, bronz sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Stefanovits Testvérek (Ignác és József) úriszabók, Laki-u. 10. Ignácnak 1914 óta van önálló üzlete, mely 1919 óta társas. Mint segédek Budapesten, Debrecenben, Fiumében, Triestben, Velencén, Grácban stb. dolgoztak. Az Ipartestület és a helybeli körök tagjai. Állandó szállítói a rendőrségnek és a tűzoltóknak. A háborúban szolgáltak és több vitézségi kitüntetésben részesültek.

Sulyok József molnármester. Vám- és kereskedelmi őrléssel foglalkozó hatkerekű malma 1894 óta áll fenn. Több mint 50 éve működik a szakmában. Minden őse molnár volt még a régi céhrendszerben. A család birtokában van a többszáz éves céhjelvény. 1898 óta bérli a hitbizományi uradalom malmát. Az Ipartestület elnöke. Városi képviselő.

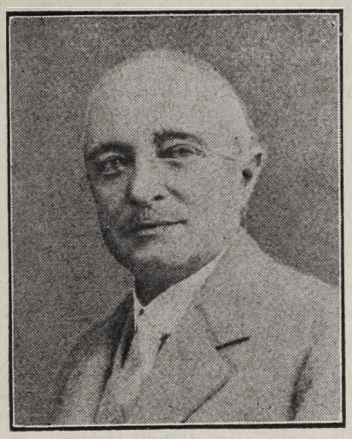

Sulyok József

Süpeki Pál szabóm., Vörösmarty-u. 8.

Steigauf Károly első pápai géperőre berendezett bőrkészítő műhely, Viasz-u. 9. Saját háza van. Jelenlegi üzeme 1920 óta áll fenn. 1860 óta önálló mester. Szaktudását Közép-Európa összes államaiban nyerte. Wienben, Zágrábban dolgozott sokáig, Amerikában főüzemvezető volt. Amerikában és itt a Faluszöv. aranyéremmel tüntették ki munkáját.

Szabados Gyula asztalosmester, Zöldfa-u.

Szabó Imre cserepezőmester, Korona-u. 33. Saját háza és önálló üzeme van 1897 óta. 32 éve önálló mester, egy segédet foglalkoztat. Fiát is a szakmában nevelte. Az Ipartestület előlj. tagja volt, a Kath. Kör tagja.

Szabó István I. csizmadiamester, Flórián-u. 19.

Szabó István II. cipész, Zrínyi-u. 10.

Szabó István III. csizmadiam., Irhás-u.

Szabó Kálmán úri- és nőicipész, Garay-u. 8.

Szabó Mihály mészáros és hentes.

Szabó Vince felsőrészkészítő, Corvin-u. 5.

Szakács József cserepezőmester, Bálint-u. 1. Önálló üzeme 1908 óta van, de már 1893 óta dolgozik a szakmában. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja. A keresztény egyesületek és körök tagja. 4 évig volt a déli harctereken és 1-szer megsebesült.

Szakály Sándor cipészm., Corvin-u. 5.

Szalay Ignác cipészm., Assisi Szt. Ferenc-u.

Szalay István úriszabó, Flórián-u. 13. A szakmában 1904 óta működik és 1920 óta önálló. Mint segéd Székesfehérváron, Budapesten és Bécsben dolgozott. Szabászati tanfolyamot is végzett. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a Hadviseltek stb. tagja.

A vasuti ezrednél szolgált 2 évig az olasz, 2 évig az orosz fronton. K. cs. és vas érdemkeresztje van.

Szalai István cipészm., Szent Ilona-u. 32.

Szammer Aladár asztalosm., Gyimóti-u.

Szecsődy Ferenc épület- és géplakatosmester, Korvin-u. 13. Egyben gőzcséplőgépkészlet tulajdonosa. Önálló üzeme 1913 óta van. Egy-két segédet és ugyanannyi tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület és a Polg. Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig volt a harctéren. 3-szor sebesült, K. cs.-k. és bronz vitézségi érme van.

Szekeres Ferenc csizmadia, Korona-u. 17.

Széles Mihály cipészmester, Rozmaring-u. 4. Megrendelésre és vásárra dolgozik önállóan 1897 óta, de 1879 óta működik a szakmában. Saját háza van. 3 segédet és 1 tanoncot tart. Két fia is a szakmában dolgozik vele. Az Ipartestület és a Hadviseltek tagja. 1916—1918-ig Riga mellett hadtápszolgálatot teljesített.

Szilágyi Ferenc asztalosmester, Czuczor Gergely-u. 11. Nevezetesebb munkái: Kuttel Nándor igazgató részére beépített ruhaszekrény és László László részére körtefa garderobe. 25 éve működik a szakmában. Mint segéd Budapesten és Győrben dolgozott. 1925 óta önálló. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és az Iparosifjak Egy. tagja. 1914—1918-ig katonáskodott.

Szkurszky János nőiszabómester és divatteremtulajdonos, Győri-út 10. A szakmában 1888 óta működik. 5 évig Budapesten és 1 évig Bécsben szaktanulmányokat folytatott. A bpesti technológia szaktanfolyamát is végezte. Fia iparművész és a divatterem részére divatterveket készít. 2—4 segédet tart. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. Az Ipartestület alelnöke.

Szóllás Pál szabóm., Kígyó-u. 27.

Szotyori Sándor cipészm., Korona-u. 12.

Takács Antal asztalosmester és temetkezési vállalat tulajdonos, Veszprémi-u. 9. Önálló üzeme 1912 óta van, három segédet foglalkoztat. Az Ipartestület rendes, a Ker. iparosok szöv. és a Ker. szoc. párt vál. tagja.

Takács Gergely hentesmester, Jókai-u. 56. Jelenlegi üzeme 1926 óta áll fenn, de már itt helyben 20 éven önálló. A szakmában 1902 óta működik. Üzeme húsőrlő- és töltőgéppel van felszerelve. Az Ipartestület tagja. 1915-ben vonult be a világháborúba és 2 évig volt az olasz és orosz harctereken.

Thuri Pál sütőmester, Jókai-u. 53. Saját háza van és önálló üzeme 33 éve, a jelenlegi 1907 óta áll fenn. 1879 óta működik a szakmában. Korábban két helyen lakott. Az Ipartestület és a Dunántúli sütők szöv. tagja. A háborúban fel volt mentve.

Thurn Vilmos bádogosm., Jókai-u. 8.

Tollár János fodrászmester, Csóka-u. 4. Saját háza van és önálló üzlete 1926 óta. 1 tanulót tart. Az Ipartestület és az Olvasókör tagja. Mint segéd Bécsben és Sopronban fejlesztette szakismereteit.

Tóth Károly kocsigyártó- és kovácsmester, Jókai-u. 102. Önálló üzeme 1903 óta van. Saját háza van. Egy segédet tart. Az Ipartestület tagja. Mint segéd Budapesten, Pápán és Győrben szerzett gyakorlatot. 1914—1918-ig szolgált és 24 hónapig volt az orosz fronton.

Tóth László kovácsmester, Batthyány-u. 39. Üzemét édesapja Mihály alapította 1908-ban. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1914-től végigszolgálta a háborút és 48 hónapig volt az olasz, orosz és lengyel frontokon.

Török Pál vendéglős, Arany János-u. 2. Saját háza van és önálló vendéglője 1927 óta. Egy pincért tart. Az Ipartestület tagja. A szakmában azóta működik, amióta a vendéglőt megszerezte.

Trauner Lipót géplakatosmester, Szent Ilona-u. 11. Régi üzeme 1886 óta áll fenn. Saját háza van. 1 segédet és 3 tanulót tart. Az Ipartestület régi tagja, iparkamarai póttag, a Kath. Kör vál. tagja, az Olvasó Kör ellenőre. Mint segéd Budapesten, Veszprémben, Székesfehérváron és Kalocsán dolgozott.

Tumbász Vilmos asztalosmester, Csatorna-u. 14. Nevezetesebb munkái: a bencés gimnázium épület, a leányinternátus, Györke ügyvéd kétemeletes palotája épület- és Kohn Mór fiai portálmunkái. Önálló üzeme 1904 óta van. Fia is 6 éve az üzemben van. Az Ipartestület, az Orsz. iparos szöv., a Hadviselt iparosok stb. tagja. 1915-ben vonult be. 4 hónapig volt a fronton, mint 25%-os rokkant szerelt le.

Ujvári József asztalosmester, Csáky-u. 3. Nevezetesebb munkái: a tanítóképzőintézet épület, dr. Fehér bérházának épülete és sok villaépület és szakmunkálatai. 1903 óta van önálló üzeme. 10 tanoncot szabadított. Az Ipartestület és mestervizsg. bizottság tagja. 1916-ban bevonult és 8 hónapig volt a harctéren.

Varga Gyula asztalosmester, Főtér 23. Nevezetesebb munkája: Farkas József lakóházának épületmunkái. 1881 óta működik a szakmában és 1928 óta önálló. Addig mint üzemvezető volt nagyobb helyeken. Az Ipartestület, a Polg. Kör és Kath. Kör tagja. Fia szolgált a háborúban és kisezüst, bronz vitézségi érme, sebesülési érem és Károly csapatkereszt kitüntetése van.

Varju János asztalosmester, Cucor Gergely-u. 6. Nevezetesebb munkálatai: a Tisztviselőtelep épületének szakmunkái, a Női ipariskola berendezése stb. 43 éve működik a szakmában és 1900 óta van önálló

üzeme. 3—5 segédet és 2—3 tanoncot tart. 2½ HP motorral felszerelve. A Városháza állandó szállítója. Az Ipartestület előljárósági tagja volt.

Vágó Dezső szabómester, Fő-u. 2.

Veszele Ferenc szobafestő- és mázolómester, Jókai-u. 56.

Vida János hentesmester, Korona-u. 47. Önálló üzeme 1900 óta áll fenn. Van háza, földje. A szakmában 1890 óta működik. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója volt 6 évig, a szikvízgyár szöv. pénztárnoka. 1915-ben bevonult és belső szolgálatot teljesített.

Vincze István esztergályosmester, Eötvös-u. 24. Édesapja alapította az üzemet 1889-ben. Fia 1923 óta vezeti. Saját házuk van. Egy segédet tart. 2 HP motorral fel van szerelve. Az Ipartestület és az összes helyi körök tagja; 1914-ben bevonult, 3 hónapig volt a harctéren és azután 1921-ig orosz fogságban szenvedett.

Vincze Lajos cipészmester, Közép-út 3. Az ipar terén 1916 óta működik és 1925 óta van önálló üzeme. Mint segéd Budapesten szerzett gyakorlatot. Egy segédet tart. Az Ipartestület és az Orsz. szöv. tagja. Budapesten cipőfelsőrészkészítő tanfolyamot végzett. Állandó szállítója a tanítóképezdének, a földmíves iskolának, az Irgalmas rendnek stb.

Virág János asztalosmester, Jókai-u. 86 és Fő-u. 4. Üzemét édesapja alapította 1886-ban. Nevezetesebb munkái: Stern Vilmos üzletberendezése és portálja. Csopnyai főjegyző háló,- ebédlő és szalónbútora stb. 8—10 segédet szokott tartani. Az Ipartestület, a kir. magy. term. tudom. társulat tagja, a Kath. Kör könyvtárnoka. Sokáig volt állami és magántisztviselő.

Winterstein Hermann borbélymester, Petőfi-u. 27. Üzemében, amely 1926 óta áll fenn, 1 segédet és 1 tanulót tart. Mint segéd Komáromban és Budapesten fejlesztette szaktudását. Az Ipartestület és az Izr. Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 32 hónapig volt az orosz és román fronton.

Wittmann Ignác téglagyáros, Jókai-u. 11.

Wittmann Pál vendéglős és fűszerkereskedő, Kisfaludy-u. 21. Parádon működött 1884—1919-ig, jelenlegi üzeme 1919 óta áll fenn. Saját háza van. Az Ipartestület és a kereskedők egyes. tagja. Három fia vett részt a háborúban és Béla fia hősi halált halt. Ő a boszniai okkupációban vett részt.

Zöld József képesített kőművesmester, Kisfaludy-u. 4. Nevezetesebb építkezései a pápasalamoni kápolna, Varga Ferenc lakóháza és gazd. épületei stb. 1923 óta önálló 1927-ben oklevelet nyert. 4 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1917-ben vonult be, 6 hónapig volt a fronton, azután olasz fogságba esett, ahonnan csak 1919-ben került haza. Kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetése van.

PÁPATESZÉR

Bucs Gábor cipész és bőrkereskedő, Tamási-u.

Dürr Ármin fogtechnikus, Tamási-u.

Fódi János cipészmester, Ujtelep.

Kapcsándi Gyula molnármester, Szent László-u.

Krausz Jenő sütőmester, Cigány-u. 1911 óta működik a szakmában. Mint segéd Győrött, Pozsonyban és Pápán előkelő üzemekben szerezte gyakorlatát, amíg 1925-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Egy tanoncot tart. Az Iparos Kör tagja. 1917-ben bevonult és 3 hónapig volt az olasz fronton. K. cs.-k.-je van.

Kurics Tamás molnármester, Kültelek.

Ledó Pál molnármester, Kültelek. Saját vámőrlőmalma 1904 óta áll fenn és 1888 óta működik a szakmában. Vizierőre és 8 HP gázmotorral van felszerelve. 1 alkalmazottat tart. Az Iparos Kör tagja, a testület társelnöke. Az iparosok érdekében nagy tevékenységet fejt ki. 1914—1916-ig szolgált a szerb fronton. K. cs.-k. és milléniumi emlékérme van.

Nagy Sándor géplakatosmester, Szőlő-u. 221. Saját háza és önálló üzeme van 1921 óta. A szakmában 1921 óta működik. Mint segéd Szerbiában, Lengyelországban és Németországban dolgozott. 1 tanoncot tart. Az Iparos Kör, a Ker. Socialista párt választmányi tagja és a Move tagja. 1915—1918-ig szolgált, az orosz fronton harcolt, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Schmidek Mór asztalosmester és fakereskedő, Fő-u. 37.

Sebők János mechanikus, Ujtelep.

Strasser Mór szabómester, Ujtelep.

Takács Géza szabómester, Vasút-u. 56.

Takács István épület- és bútorasztalos. Háza, földje van és önálló üzeme 1921 óta. A szakmában 1907 óta fejt ki tevékenységet. Mint segéd Budapesten dolgozott 10 évig. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Iparos Kör elnöke. 1914—1918-ig az 5-ös huszároknál szolgált és 34 hónapig volt a fronton; bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van.

Teiszler Mihály cipészmester, Ujtelep. Háza van és 1922 óta önálló üzeme, amelyben egy segédet foglalkoztat. A pályára 1906-ban lépett és mint segéd Budapesten, Csornán és Győrött működött. Az Iparos Kör tagja. 1916—1918-ig az orosz és olasz frontokon harcolt, Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetésben részesült.

Vass István szabó, Ujtelep.

PESTSZENTLŐRINC

Az ezidőszerint 428 tagot számláló pestszentlőrinci általános Ipartestület az 1912. évben alakult meg. Elnöke Lincinger Tamás szobafestő- és mázolómester, a szakosztályok elnökei Nagy József ácsmester, Hödl Ferenc cipészmester, Bédy József sütőmester, Szepessy Sándor mészárosmester, Hragyil János fodrászmester, Almássy Sándor vendéglős, Kiss Géza férfiszabómester, Mészáros Lajos kőmívesmester. Az Ipartestület jegyzője Tóth Kálmán közs. irodatiszt.

A testület mellett az Iparos Dalkör és az Iparoskör fejleszti az iparostársadalom kulturális életét.

Andreics József vendéglős, Üllői-út 177. Szül. 1874-ben. 1891-ben szabadult fel, 1908-ban önálló lett, jelenlegi üzemét 1926-ban vette át és nejével, Lebovits Mária Teréziával közösen vezeti ; 2 pincért, 1 konyhalányt alkalmaz. A budapesti és szentlőrinci vendéglős Ipartestület tagja, a kispesti Ipartestület előlj. tagja. Jótékonysága közismert, 3 évet töltött a különböző frontokon, kétszer megsebesült ; kitüntetései : bronz vit. érem, K. cs.-kereszt ; felterjesztve a kisezüstre.

Özv. Aulitzki Lajosné vendéglőtulajdonos, Üllői-út 107. Üzemét férje, ki a harctéren szerzett betegségében halt meg, alapította 1903-ban. Volt községi képviselő, a Vendéglősipartársulat volt választmányi tagja. Az üzem jelenleg 3 alkalmazottat foglalkoztat.

Bédy József sütőmester, Állami-telep 11. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1904-ben. 1911-ben önállósította magát, mai üzemét, melyet nejével, Szolgay Máriával együtt vezet, 1922-ben alapította ; 6 alkalmazottja van. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Dalkör tb. elnöke, a szentlőrinci Nemzeti Sport Egyesület alelnöke, a szakosztály elnöke stb. 1914-től az orosz fronton harcolt.

Birkó Kázmér cipészmester, Egresi-u. 14. Műhelyét 1926-ban alapította. A világháborúban az olasz fronton védte a hazát.

Bogyó István kocsmatulajdonos, Baross-utca 12. Szül. : 1895-ben. 1912-ben szabadult fel a kádáriparban. 1927-ben vette át a »Jóbaráthoz« c. Rákóczi-úti pincét, melyet nejével, Varga Veronával vezet. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja, a Temetkezési Egylet párt. tagja. Résztvett a világháborúban, egyszer súlyosan megsebesült.

Borbás Sándor hentes- és mészáros, Üllői-út 23.

Csics Vince hentes- és mészárosmester, Üllői-út 133. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1918-ban. Iparát 6 évig mint segéd, egy és fél évig mint üzletvezető a köztisztviselőknél gyakorolta. Üzemét apósa alapította 1908-ban, tőle vette át és 1927 óta személyesen vezeti. Ipartestületi tag. Neje : Krizsán Teréz.

Frank Ferenc borbélymester, Üllői-u. 137. Szül. 1883-ban. 1899-ben szabadult fel. Ezután 1905-ig Budapest, Szentes stb. előkelő üzleteiben dolgozott, 1905-ben alapította üzemét, ahol fia Vilmos, 1 segéd és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnél a bírói elnöki tisztet tölti be. Hancsár Máriát vette nőül.

Gábrics Péter borbélymester. Főüzlet : Budapest, V., Visegrádi-u. 115, fióküzletek : Kispest, Üllői-út 148. sz., Pestszentlőrinc, Üllői-út 197. sz. Szül. 1890-ben. 1908-ban szabadult fel. 1914 óta önállóan űzi iparát, 2 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület életében intenzív szerepet vitt ; a szakosztály pénztárnoka volt, tagja a segédvizsg. bizottságnak. Neje : Urszu Mária.

Grünbaum Samu, órás, ékszerész, Üllői-u. 139.

Gyüry Endre parókakészítő, fodrász, Gyömrői-út 12. 1914-ben lett önálló, 1920-ban a Budapesti Fodrász Ipartestület hivatalos lapjának volt felelős szerkesztője, aki ipara fejlesztése terén nagy érdemeket szerzett. Wieni, müncheni, párisi szakiskolai oklevele van. Résztvett a világháborúban.

Hausz Ádám cipész, Üllői-út 153.

Hercsi Dezső szabó, Üllői-u. 145.

Hődl Ferenc, cipészmester, Üllői-út 5. Üzemét 1920-ban alapította, melyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A város szállítója. A cipészszakosztály elnöke. A világháború alatt súlyos belső sérülést szenvedett.

Huszár János cipész, Üllői-u. 156.

Juhász Imre borbélymester, Üllői-u. 153. Szül. 1900-ban. 1916-ban szabadult fel. 1928-ban alapította önálló üzemét, melyet 1 segéddel vezet. Az Ipartestület tagja, a Sz. F. C. sportegyes. párt tagja. Neje : Kucsora Stefánia résztvesz az üzlet irányításában.

Kalina F. Károly vendéglős. Állami-telep 10. Szül. 1884-ben. 1900-ban szabadult fel. 1918 óta önálló, jelenlegi üzemét 1924-ben vette át és nejével, Potzner Máriával közösen vezeti ; 1 pincért alkalmaz. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Budapesti Vendéglős Ipartestület rendes tagja, a Szentlőrinci Egyházközség egyháztanácsosa stb. A háborúban az albán rajvonalban teljesített szolgálatot.

Kiss Árpád kárpitos és díszítő, Baross-u. 5. Szül. 1880-ban. 1911 óta önállóan dolgozik, átlag 2 segéddel és 1 tanonccal. Az Ipartestület és Iparos Kör vál. tagja. A világháborúban megkapta a kisezüst, bronz vitézségi érmeket és a K. cs.-k.-et. 3 gyermeke közül János kárpitostanonc.

Kiss József vendéglős, Üllői-u. 23. Szül. 1886-ban. 1892-ben szabadult fel. 1927 óta vezeti mai üzemét nejével, Péter Szabó Etellel együtt. Az Ipartestület tagja, a kispesti vendéglős Ipartestület előljárósági tagja. A helyi Temetkezési Egylet tagja. 1914-ben bevonult, Przemyslinél 1915-ben orosz fogságba esett, 1 évet Szibériában töltött.

Klein István cipészmester, Üllői-út 145.

Kovács János kocsmatulajdonos, Üllői-út 159. Szül. 1869-ben. 1918-ig a gróf Károlyi uradalomban volt magtáros, 1927-ig saját birtokán gazdálkodott. 1927-ben vette át Bozó Józseftől kocsmáját, melyet nejével: Csikos Teréziával közösen vezet. Tagja az Ipartestületnek.

Özv. Kozitzky Andrásné kocsmatulajd., Üllői-u. 164. Üzemét néhai férje alapította 1920-ban, aki az Ipartestület és a helyi Ált. Temetkezési Egyesület tagja volt; önállósítása előtt a budapesti Áll. rendőrségnél szolgált. A kocsmát most özvegye, szül. Horváth Éva és János fia vezeti. Kozitzky János felszabadult autószerelő, résztvett a háborúban; kitüntetései: III. oszt. vitézségi és II. oszt. szerb érem, K. cs.-k.

Kögler Lajos, Üllői-út 167. Szül.: 1902-ben. Gimn. érettségi után a csepeli Weiss Manfréd-gyárban praktizált, majd 3 évig Kunz Józsefnél végzett textil-szaktanulmányokat. Németországban egyetemet végzett. Villanyerőre berendezett mechanikai szövődéjét 1927-ben alapította, 7 alkalmazottja van.

Lettky Mária, sütőiparosmester, Üllői-út 31. Buják Mihály által alapított üzemét fél éve vezeti mint özvegy önállóan, melyben 3 segédet és 1 tanulót foglalkoztat.

Lénárt István szabó, Henrik K.-u. 6.

Linczinger Tamás festő- és mázolómester, festékkeresk., Üllői-út 29. Szül. 1868-ban. 1886-ban szabadult fel. Iparát 1906 óta önállóan folytatja; műhelyét villanyerőre szerelte fel és 2 segédet és 4 tanoncot, melyek közül kettő fia: Vilmos és Nándor, foglalkoztat. Közérdekű tevékenységet fejtett ki, mint közs. előljáró, ipartestületi elnök, iparoskori alelnök, a Dalárda társelnöke, a Háztul. Szöv. alelnöke stb. Résztvett a háborúban mint önkéntes. Neje: Gosztencsnig Jozefin.

Loch János borbély, Üllői-út 141/a.

Machotka János szabó, Üllői-út 123. Szül. 1861-ben. 1879-ben szabadult fel. 12 évig volt segéd, 1912-ben önállósította magát; jelenlegi üzemét 1927-ben alapította, Ipartestületi tag. Konba Johannát vette nőül.

Meskó László cipész, Bazár-sor.

Mészáros János cipészmester, Liliom-u. 87. 1922 óta önállóan folytatja iparát saját üzletében. Tagja az Ipartestületnek.

Oláh Dénes cipészmester, Állami-telep 119/1. Szül.: 1867-ben. Felszabadult 1887-ben. Saját műhelyében 1 tanoncot foglalkoztat. Az iparfejlesztés terén hervadhatatlan érdemeket szerzett. Munkájával megszerezte 1885-ben a bronz oklevelet, 1903-ban és 1905-ben elism. oklevelet és 1927-ben a díszoklevelet. Az Ipartestület tagja, a cipész-szakcsoport elnöke stb. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

Pozsgay Károly asztalosmester, Prónay Dezső-u. 2. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1901-ben. Berlinben és Budapesten gyakorolta szaktudását. 1922-ben alapította műhelyét, ahol 6 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Több kultúrális egyesület tagja; az Iparos Kör pénztárnoka. A szerb fronton harcolt, egyszer megsebesült. Neje: Kőhegyi Piroska.

Stranbinger József, kőművesmester, Üllői-út 9. Üzemét 1912-ben alapította. Főbb munkái: a kispesti Flóra mozgószínház, a szentlőrinci Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet székháza, stb. Az Ipartestület számvizsgálója, a kőmívesszakosztály alelnöke. 67 hónapig sínylődött orosz fogságban.

Skiba Ferencné és nővére Reiff Rezsőné női fodrászok Kispest, Üllői-út 119., Sárkány-u. 52 és Pestszentlőrinc, Üllői-út 133. Reiff Rezsőné 1923-ban, Skiba Ferencné 1920-ban szabadult fel. Üzemeiket férjeikkel közösen alapították 1922, 1925 és 1926-ban. 10 állandó alkalmazottat foglalkoztatnak. Ipartestületi tagok; jótékonyságuk közismert.

Rothfischer Károly lakatos, Üllői-út 165.
Schäffer Gárpár szíjgyártó, Üllői-út 171.
Schmidt Lajos cipész, Üllői-út 159.

Szabó András sütőmester, Üllői-út 161. Szül.: 1888-ban. Felszabadult 1907-ben.

Gabris Péter

1922 óta önálló. Jelenlegi műhelyét 1928-ban alapította, kézigépekkel felszerelte,

nejével: Balogh Ilonával együtt vezeti; 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az

Urszinyi József

Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. biz. tagja stb. Az olasz, orosz, román fronton harcolt, K. cs.-keresztje van.

Szijjártó György hentes és mészáros, Állami-telep 43.

Torma Pál asztalosmester, Baross-u. 8. Felszabadult 1878-ban. Mint segéd résztvett az 1885—86-os kiállításon. Budapesten Thék Endre, Madari stb. nagy cégeknél dolgozott. 1896-ban önállósította magát. A legidősebb helyi asztalosmester. Neje: Marocsik Juliánna.

Urszinyi József cipészmester, Baross-u. 21. 1923-ban alapította üzemét és 1927-ben helyezte át Pestszentlőrincre. 1896-ban oklevéllel tüntettetett ki. Háború alatt mint szkv. szolgált.

Varga Sándor hentes és mészáros, Állami akótelep. Szül. 1884-ben. Felszabadult 1901-ben. Iparát mint segéd Budapesten, Rimaszombaton, Gyöngyösön stb. gyakorolta; 1925-ben alapította üzemét, ahol 1 segéddel dolgozik. A világháborúban az orosz fronton védte a hazát; itt került fogságba. Nős. 2 fia van.

Wallner Ferenc asztalos, Üllői-út 158.

PETŐHÁZA

Ivánesics István bognármester. Szül. helyben, 1904-ben és F. Szt.-Miklóson felszabadult 1922-ben. Mint segéd került vissza szülőföldjére, ahol családi háza van és 1925-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 1 segédet tart. A kaposvári Faluszöv. kiállításon arany- és ezüst éremmel tüntették ki. Az Ipartestület r. tagja.

GAÁL ISTVÁN RESZELŐGYÁR

BUDAPEST

X., PASKÁL-MALOM (ZUGLÓ MELLETT)

TELEFON: JÓZSEF 395—32 és 401—54.

I-a uj tégelyöntésű acélreszelők azonnal, ócska reszelők újravágása rövid időn belül szállíthatók.

PÉCS

Pécs sz. kir. város iparossága az elsők közé tartozott, amely Ipartestületét megalakította. 1885 november havában Czirják Ignác korelnöksége mellett történt a megalakulás és december 1-én Daempf Károly kályhásmester elnökségével kezdte meg a testület működését. Alelnökül Lauber Rezső, jegyzőül dr. Tróber Aladár városi I. aljegyző, nyílvántartóul Dévényi Béla tb. alkapitány, pénztárnokul Kremling Károly kárpitosmester választatott meg. Az első esztendők a szervezés munkájával telnek el, megteremtik a munkásközvetítőt, iparos szállót, a munkásbiztosító pénztárt, az egyes szakosztályokat, de jelentős fejlődés a testületi törvény fonáksága és az iparosság közönye miatt meg nem indulhatott.

A testület 1893-ban, Smelczer Ferenc elnöksége idejében, megkezdte a tanonckiállítások rendezését, 1897-ben megindította Balier Sándor szerkesztésében az Iparosok Lapját, ez azonban csak egy évig jelent meg. Ugy ezen idők, mint az 1900-as és 1910-es évek eleje egyszerű adminisztrativ ténykedésekkel teltek el. 1906-ban, a világháborúban szemevilágát vesztett Ratkovics Károly elnöksége mellett, megalakult a Pécsi Iparosok Olvasóköre. A háborúban egészen csendes lett az ipartestületi adminisztrativ élet, de a hadbavonultak panaszai, az itthonmaradottak támogatása, az anyagbeszerzés korlátoltsága kezdi a testületbe szoktatni az addig elfásult iparosságot és a testület jegyzője, Saághy Kálmán, eléggé nem értékelhető érdemeket szerzett az iparosság érdekeinek szolgálatában.

Saághy Kálmán

Az ipartestületi törvény bizonytalansága nem nyujt alapot az iparosvédelemre, ez arra ösztönözte a testületet, hogy megszervezze az Iparosok Szövetségét, amely karöltve a testülettel, megkönnyítette a nehéz idők elviselését. Ez időben az iparosság fáradságot nem ismerő előharcosai voltak: Ruzsinszky Béla, a szövetség elnöke, a szerb megszállás mártirja, Erdősi Emil Szöv. titkár, aki lankadatlanul intézte az iparostársadalom adminisztrativ ügyeit, Hamerli Imre, tanonciskolai bizottsági elnök, Kamprád Hermann, a fémipari szakiskola igazgatója, továbbá Vizsy Pál, Perr Viktor és Geosits Lajos, akik a tanoncceserkészcsapatot szervezték meg.

A testület első székhelye a Megye- és Anna-utca sarkán levő ház, majd a Munkácsy Mihály-u. 13. sz., ezt követőleg a Megye-utca 19. szám és a Rákóczi-utca 5. számu házban bérelt lakás volt, míg 1905-ben megvásárolta a mai Rákóczi-utca 24. sz. alatti székházát 10.200 koronáért.

A testület elnökei voltak: Daempf Károly, Czirják Ignácz, Hartl Ferencz, Kremling Károly, Schmelczer Ferenc, Taizs József, Csukás Zoltán, Holly Mihály, Ritzl Péter, Ratkovics Károly, Károlyi Emil, Madarász József, Márovics Andor.

Eddigi jegyzők: dr. Tróber Aladár, Dobszay István, Siptár Lajos, Saághy Kálmán, Perényi Ödön, Erdősi Emil és Tillmann Ernő.

Az Ipartestület 1925 december 13-án népes és lelkes közgyülésén Madarász József elnöksége alatt ünnepelte 40 éves jubileumát.

Az Ipartestület életében immár 22 éve teljesít szolgálatot **Saághy Kálmán** főjegyző, aki 1907-ig a közigazgatási pályán működött, mikor ipartestületi jegyzővé választatott. Érdemdús működése elismeréséül 1926-ban főjegyzővé lépett elő, mely tisztségét különös hivatottsággal tölti be. Titkára volt az Iparos Olv. Körnek, a Budai Külv. Kath. Körnek. Pártoló tagja a Polg. Daloskörnek, pártoló tagja a Képzőművészek Egyesületének.

Tillmann Ernő

De buzgó és eredményes működést fejt ki az iparostársadalom érdekében **Erdősi Emil** ipt. jegyző is, aki hadbavonulásáig a közigazgatási pályán volt. Mint t. hdgy. az orosz, román és albán frontokon harcolt. Az Ip. Szöv. (Pécs) titkára volt, mely 1926-ban a testületbe olvadt be, mely őt, mint az iparos érdekek kiváló publicista harcosát vezetői tisztségében átvette. 1920-ban indította a ma is szépen prosperáló Iparosok Lapját. A Pécsi Lapok és a Magyar Kádáripar szerkesztője. A Magy. Kádárip. Orsz. Egy. főtitk., a Betegs. Egy. titk., a Pécsi Tornaegy. alel-

Erdősi Emil

nöke, a Pécsi Ip. és Ker. Bank vál. tagja, stb. Hasonlóképen **Tillmann Ernő,** ipt. jegyző, aki a m. kir. pósta szolgálatában állott 1922-ig, mikor az Ip. Szöv. alkalmazásába lépett. Ennek megszűnésekor hivatott meg ipt. jegyzőnek, mely tisztségében nagy szakértelemmel működik. A Pécsi Tornaegylet pénztárnoka és odaadó híve minden ipari mozgalomnak. A szerb megszállás alatt hazafias magatartásáért sok üldöztetésben volt része.

Asztalosmesterek:

Amreisz Ádám, Bálics-u. 11. Született 1885-ben Püspöknádasdon, 1903-ban szabadult fel, mint segéd Gráz, Bécs, Budapesten és Horvátországban járt, míg Pécsre visszatérve, nőül vette Szupper Erzsébetet és 1911-ben megalapította üzemét. A tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Olvasó Kör és a Nemzeti Ker. Liga tagja. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Különböző fronton volt a világháborúban. Bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van.

Auguszt Róbert, Klimó-u. 29. Szül. 1877-ben, szab. 1893-ban. Pécsen. Vándorútja során hazánk, Ausztria, Németország és Sweiz elsőrendű mestereinél dolgozott. 1907-ben tért haza és városunkban telepedett meg. 1919-ben önállósította magát és mint a város egyedüli billiárdasztalkészítője, nevet szerzett magának. Ipt.

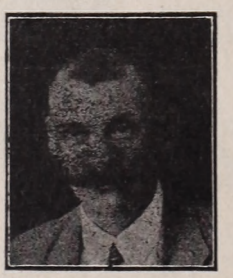

Auguszt Róbert

előljáró és szakoszt. vál. tag, stb. 1900-ban Sweizban vette nőül Kurmann Josefát, leányai Josefa, Emma és Róza.

Auth István, Lánc-u. 15. Született 1882-ben, tanonc volt Pécsett, segéd Gráz, Bécs, Linz, St.-Pölten és Budapest váro-

Auth István

sokban. Előbb a MÁV szolgálatában volt, 1924-ben azonban megalapította üzemét. 1907 óta nős, neje Vörös Ilona. Mint tanonc dícsérő oklevelet nyert.

Balatonyi Testvérek (István és Iván) Makár-u. 70/1. István szül. 1897-ben, 1913-ban szabadult, 1924-ben nőül vette Varga Annát. 1915-ben az orosz fronton volt 7 hónapig, ott fogságba esett. Iván 1903-ban született, 1921-ben szabadult. Nőtlen. Üzemüket 1928-ban alapították.

Baumann Nándor

Baumann Nándor, Péter-u. 38. Szül. 1875. Lengyel. Szab. 1891-ben. Mint tanonc munkáiért arany érmével és dícs. elismeréssel tüntettetett ki. 12 évet töltött külföldön elsőrendű szakembereknél. 1910-ben Kaposváron, 1913-ban Fiumében és 1925-ben Pécsett alapított műhelyeket. Neje: Bisztovics Rozália, leányuk, Anna a bőriparban dolgozik.

Bévárdy János, Majláth-u. 19. Szül.: 1878-ban. 1905-ben nőül vette Kréfer Terézt. Öt gyermeke van: Valéria, Ilona, Angela, Vilmos és Teréz. Üzemét 1907-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az ipartestület volt alelnöke. A Tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Olvasókör, Kath. Legényegylet, Polg. Kaszinó és több jótékonysági egylet tagja. A kor. ezüst- és vas érdemkeresztek tulajdonosa.

Bruckner Béla, Kossuth Lajos-u. 19. Üzemét 1927-ben alapította. A pécsi orsz. kiállításon ezüstéremmel lett kitüntetve. Lengyelen 1891-ben született, 1908-ban szabadult, 1919-ben nőül vette Heinrich Katalint, régi iparoscsalád sarját. A világháborúban 34 hónapig volt a fronton, ahol súlyosan megsebesült. A koronás vasérdemkereszt, K. cs.-k., seb. érem tulajdonosa.

Cziegler József, Ótemető-u. 52. Szül.: 1891-ben Óbányán, iskoláit Pécsett végezte 1908-ban szabadult, 1922-ben lett önálló, az ipartestület, ker. nemzeti liga tagja.

Dumity Ádám, György-u. 6. Ipartestületi tag. Szül. 1899-ben. Felszab. 1917-ben. Szabadulása után bevonult és a háború végéig az olasz fronton szolgált. 1928-ban

alapította üzemét, ahol épület- és műbútorasztalos munkákat készít. Neje: Tamás Katalin.

Feund Károly, Tábor-u. 4.

Friedrich Gyula, Király-u. 40. Szül.: 1880-ban, középiskoláit Pécsett végezte. 1897-ben szabadult, elvégezte a közép ipariskolát, Berlinben meg az ipariskola esti tanfolyamát. 1904 óta önálló. 1911-ben nőül vette Kraus Margitot. A Tanonvizsg. és több bizottság tagja, a Szakosztály vál. tagja. Az Iparos Kör tagja. Munkáiért bronzérem kitüntetéseket nyert. 45 hónapig volt a fronton. Bronz v. é., érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Fritsch József, Gründler-u. 11. Szül. 1880-ban Bátaszéken. Szab. 1898. Mint segéd hazánkban 8 évig és Amerikában 4 évig dolgozott. 1912-ben önállósitotta magát,

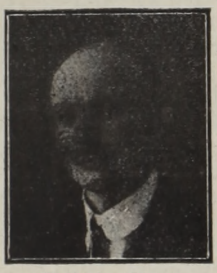

Fritsch József

5 alkalmazottal dolgozik. Az Ipartestület v. előlj. tagja, a tanoncvizsg. biz. kerületi elnöke. Intenzív részt vesz úgy az ipari, mint a társadalmi egyesületek vezetésében. Neje: Persek Terézia, fiait Józsefet és Jánost asztalosnak nevelte.

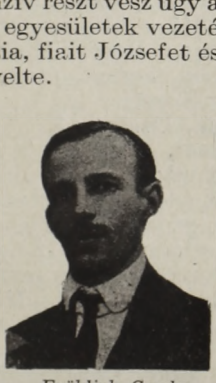

Fröhlich Gyula

Fröhlich Gyula, Siklós-u. 12. Hajóson 1887-ben született, 1906-ban szabadult fel, különösen az antik bútoriparban képezte ki magát. 1912-ben nőül vette Udvardy Erzsébetet. 1917-ben alapította üzemét. Az Ipartestület, Iparos Olvasókör, Ker. Liga és Kath. Legényegylet tagja.

Garay Béla, Pécsváradi-út 27.

Géczy József, Váradi-u. 9.

Géczy Kálmán, Mindszent-u. 8. Az Ipartestület, az Iparos Olv. Kör tagja. Szül. 1869-ben, felszab. 1885-ben atyjánál. 1896 óta specialista a parkettarakásban. Műhelyét 1913-ban létesítette s azóta kiváló szaktudással vezeti. Neje: Steiner Gizella.

Gungl Ferenc, F. Balokány-u. 24. Szül. 1902-ben Vitézin, szab. Pécsen 1922. Saját erejéből alapította asztalosüzemét, mely-

Gungl Ferenc

ben koporsók készítésével foglalkozik. Üzemét 1927-ben alapította, 1 segéddel dolgozik. Szép jövő elé néző, fiatal, törekvő iparos.

Grünwald Ferenc, lak.: Ferenciek-u. 18., üzem: Rákóczi-u. 40. Szül. 1871-ben Budapesten, szab. 1890. 1899-ben Szentlőrincen alapított üzemet, 1907-ben jött Pécsre és 1923-ban önállósította magát újból. Üzeme 4 alkalmazottal a magasabbrendű asztalosmunkákat végzi, mint malom-specialista. Két dics. elismerése van. Neje: Flóri Erzsébet, házasságából 5 élő gyermeke van.

Hegedüs Jenő, Siklósi-u. 31.

Heilmann József, Felsőmalom-u. 21. 1884-ben született, 1900-ban szabadult, 1907-ben a M. Á. V. szolgálatába lépett és ott dolgozott 1923-ig. 1924-ben önállósította magát. Neje: Szauer Katalin. Mint tanonc kiállítási díszoklevelet nyert. A világháborúban az orosz fronton súlyosan sebesült. A K. cs.-k. és seb. é. tulajdonosa.

Heiszler Ferenc, Felső-Vámház-u. 13. Ipartestületi tag. Szül. 1880-ban. 1897-ben történt felszabadulása után hosszabb külföldi tanulmányutat tett. 1928-ban önállósította magát, üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Neje: Czenczer Anna; egy hadiárvát, Csizmadia Ferencet, nevel, ki szintén asztalos lesz.

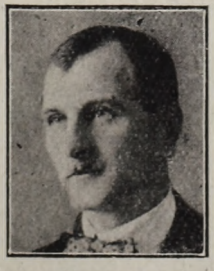

ifj. Hermesz Leó

ifj. Hermesz Leó, Siklósi-u. 42. Tel. 8—16. Szül. 1893-ban Pécsett. Középiskolái

elvégzése után az édesapja által 1878-ban alapított üzembe lépett gyakorlat céljából. 1920-ban vette saját vezetésébe, melyet modern géperejű üzemmé fejlesztett. A Szakoszt. elnöke, az Ipartestület előlj. tagja, az AOSz társelnöke és a helyi csoport vezetője. Hazafias magatartása miatt úgy a szerbek, mint a kommunisták részéről üldöztetett. Neje : Brunner Margit. Résztvett a háborúban.

Hochend Ferenc, Szigeti országút 10. Az Iparos Kör, a Tanoncvizsg. bizottság tagja, a pélmonostori ipartestület volt pénztárosa. 1884-ben született, mint segéd a fővárosban dolgozott. Előbb Pélmonostoron, majd 1918-ban Pécsett önállósította magát. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton, egyszer súlyosan megsebesült. A K. cs.-k. és seb. érmet kapta. Neje : Baches Anna.

Inkeller Testvérek (József és János). Géperőre berendezett üzemüket 1924-ben alapították s azt 2—3 segéddel és 2 tanonccal folytatják. József 1898-ban Kisvaszaron született, 1913-ban szabadult, 1919-ben nőül vette Nemcsics Katalint. János 1900-ban született Kisvaszaron, 1915-ben szabadult fel, 1921-ben nőül vette Rapp Terézt.

Jandó Imre, Felső-Malom-u. 3. Szül. 1877-ben Rákópuszta, szabadult 1895-ben. Mint segéd Budapesten Thék Endrénél dolgozott 4 évig. 1902-ben alapította üzemét,

Jandó Imre

gépekkel és 6 alkalmazottal dolgozik. Hivatalos szállítója a Pénzügyőrségnek. Tanonc korában 2 dícsérő elismerés, 1910-ben mint mester első díjjal ismertetett el. A Külv. Kath. Körben könyvtárnok, víg. biz. és vál. tag.

Keil Ferenc, Siklósi-u. 8. Tel. hív. 94—60. Szül. 1871-ben Pécsett, szab. 1879-ben. Szabadulása után Hazánk, Németország és Franciaországban töltött 8 évet. Braunschweigban segédi vizsgát tett s remekléséért a »Kunsttischler Meister«-i oklevelet nyerte. 1904-ben, édesapja halálakor, átvette a félszázados üzemet, melyet Pécs selső portále- és templomberendező céggé fejlesztett. A keleti stílusok tanulmányozása végett 1 évet töltött Törökországban. Számos bel- és külföldi kitüntetések tulajdonosa.

Keil Ferenc

Kinder Pál, Munkácsy M.-u. 31. Pécsett 1890-ben született, itt szabadult fel 1907-ben. Végigküzdötte a világháborút, 1920-ban nőül vette Futó Máriát, 1925-ben önállósította magát. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Olvasókör és Ker. Nemz. Liga tagja.

Klein Adolf, Kiss Ernő-u. 40.

Klein Ádám fiai, Makár-u. 18. Tel. 7—81. Az üzemet atyjuk alapította 1885-ben ; 1920-ban vették át a vezetést és a villanyerőre berendezett műhelyben 15 segédet és 7 tanoncot alkalmaznak. Az üzem 1888-ban aranyéremmel lett kitüntetve. Gyula, szül. 1893-ban, felszab. 1910-ben. A szakoszt. vál. tagja, a Baross Szöv., Ker. Nemzeti Liga és Iparos Olv. Kör tagja. Résztvett a háborúban 1915—1918-ig. Neje : Heinrich Margit. — Rezső, szül. 1899-ben, felszab. 1914-ben. 1917—1918-ig vett részt a háborúban. Neje : Rosner Gizella. — János, szül. 1902-ben, keresk. érettségit tett ; a cég irodáját vezeti.

Klein Béla, Deák-u. 3.

Klein János, Zsolnay V.-u. 14. Szül. 1885-ben Kurdon, szab. 1901-ben. 1910-ben vette át édesapja negyedszázados üzemét, melyet géperejűre fejlesztett. Tagja a Polgári Kaszinónak. 1912-ben volt Prell Annával esküvője, ki úgy mint férje is, régi iparosfamilia gyermekei. Mint altiszt 24 hónapot harcolt a szerb és olasz frontokon.

Klein János

Klein Lajos, Zsolnay V.-u. 49. Üzemét 1902-ben alapította s azt 1 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Az Iparos Olvasókör,

Ipartestület, Magyar Nemzeti Szövetség tagja. 1878-ban Ujverbászon született, 1894-ben lett segéd, sokáig járt külföldön. 1923-ban nőül vette Martinkovics Terézt. A világháborúban 23 hónapig volt a fronton, megsebesült, majd egy évig fogságban szenvedett. A K. cs.-k. és seb. érem birtokosa.

Konrád Gyula, lak.: Tettye-u. 42., üzem: Könyök-u. 4. Tel.: 201. Szül. 1875-ben. Mint tanonc ösztöndíjat és dícsérő oklevelet nyert. Szabad. 1892-ben. 1923-ban alapította géperejű üzemét, melyben 9 alkamazottal dolgozik. Tagja az Ipartestületi előljáróságnak, az AOSz-nek stb, a Szakosztálynak alelnöke. Neje: Mikó Emma, meghalt 1925-ben. Gyermekei: Gyula és Béla az üzemében dolgoznak, Jenő műszerész.

Konrád Gyula

Kovács Sámuel, Ráth-u. 27. Telefon: 10—60. Született Hernádfán 1892-ben, felszabadult 1906-ban. Elvégezte a faipari szakiskolát és asztalosmesteri tanfolyamot. 1916-ban lett önálló. 1925-ben nőül vette Pallag Zsuzsannát. A szakosztály vál. tagja, az Ipartestület volt előlj. tagja, az Iparos Olvasókör tagja, stb. Villanyerőre (12 HP) berendezett üzemében 4—5 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat.

Kövécs József iparművész, Király-u. 40. Tel: 660. A gyári jelleggel bíró és villanyerőre berendezett iparművészeti asztalosüzemet 1905-ben alapította. Az Iparos Szövetség egyik megteremtője, az Iparos Olvasó Kör tagja, a szakosztály volt alelnöke, a Ker. középpárt és ker. szoc. párt tagja. Kocsolán 1877-ben született, 1894-ben szabadult. Elvégezte Bécsben a középipariskolát, Budapesten az iparművészeti iskolát. Ez iskola ösztöndíjas tanulója volt. 1911-ben nőül vette Szászy Juliannát. Munkáiért ezüstokmány és díszoklevél kitüntetéseket nyert.

Kremsz Károly, Kaposvári-u. 18. Pécsett született 1874-ben, 1889-ben szabadult fel. Mint tanonc aranyérem kitüntetést nyert. Először Inotán, majd 1900-ban szülővárosában önállósította magát. Az Ipartestület volt előlj. tagja, az Iparos Olvasó Kör egyik alapító tagja és vál. tagja. Sokáig volt elnöke a Magy. Nemz. jót. Asztaltársaságnak. Neje: Szondy Katalin. A világháborúban súlyosan megsebesült. K. cs.-k.-je és seb. érme van.

Kulhanek Antal, Deák-u. 15. Szül. 1870-ben Neuhaus (Csehország). Ipari iskolát végzett Bécsben, ahol 1886-ban szab. 1913-ban nyert magyar állampolgárságot, 1914-

Kulhanek Antal

ben önállósította magát, 1916-ban vonult be. Volt Ipartestületi előlj. tag. Tagja az Iparos Olv. Kör és a Polgári Kaszinónak. 1893-ban megnősült, neje, Beer: Ilona, régi iparoscsalád sarja.

Kustán István, Kálvária-u. 21.

Lenner György, Rákóczi-u. 25. Az ipartestületi szakosztály vál. tagja, az Iparoskör, a Ker. Nemz. Liga stb. tagja. 1864-ben született. Tanoncéveit 1879-ben fejezte be. 1900-ban a kormány tanulmányútra küldte a párisi világkiállításra. Beutazta egész Európát és 7 évig Amerikában volt. 1912-ben lett önálló. Neje: Szöllősy Mária.

Lusz György, Nyíl-u. 2—6. Szül. 1902-ben Pécsett, szabad. 1918-ban. Mint segéd 3 évig nagy jugoszláviai bútorgyárakban dolgozott. 1923-ban megnősült, nőül véve

Lusz György

Fricker Borbálát. 1924-ben önállósította magát s a tehetséges fiatalember máris 2 alkalmazottal dolgozik. Úgy neje, mint saját családja, tősgyökeres iparosfamilia.

Mayer György, Felső vámház-u. 35. Telefon: 7—80. Villanyerőre berendezett üzemét 1908-ban alapította. Hőgyészen 1865-ben született, tanoncéveit is ott töltötte apjánál. 1889-ben nőül vette Reitberger Máriát. A világháborúban 3 fia szolgált, akik többször megsebesültek és több kitüntetésben részesültek.

Márffy Kálmán, Szigeti országút 29. Szombathelyen, 1872. évben született. 1891-

ben szabadult. 1898-ban nőül vette Kovács Paulát, ugyanakkor alapította üzemét is. József fia, aki érettségit tett, szintén kitanulta az asztalosmesterséget.

Martinovics István, Katalin-u. 17.

Märtz József, Alsó Bolakány-u. 5. Az ipartestületi szakosztály, az Asztalosmesterek Orsz. Szövetsége helyicsoportjának vál. tagja. Született 1885-ben, szabadult 1900-ban. 2 évig hallgatta a felsőipariskolai tanfolyamot és 1 évig járt az iparművészeti iskolán. Mint tanonc munkáiért elismerő okleveleket nyert, mint segéd ezüstokmánnyal lett kitüntetve. A szerb fronton súlyosan megsebesült, az orosz fronton pedig foglyul esett. 1921-ben önálló lett, 1926-ban nőül vette Motter Annát.

Nagy Viktor, Munkácsy-u. 13.

Pilgermayer József, Zsolnay-u. 41.

Platz Lajos, Árpád-u. 4. Született Pécsett 1870-ben, 1886-ban szabadult, bejárta Magyarország nagyobb városait, Bécset, Berlint. 1893-ban lett önálló, majd újra külföldre ment. Pécsett 1921-ben, majd újra 1926-ban alapította üzemét. Neje : Kováts Róza.

Pohl-testvérek, Károly és János, Nagy Lajos-u. 5. Üzemüket 1923-ban alapították s azt 1 segéddel és 2 tanonccal folytatják. Károly 1884-ben született, 1901-ben szabadult, 1923-ban nőül vette Varga Máriát. János 1887-ben született, 1904-ben szabadult, első neje, Bobánovics Sára elhunyt, második neje : Kiss Rozália. Mindketten résztvettek a világháborúban. Károlynak I. és II. o. ezüst, bronz v. é., K. cs.-k. és seb. érem, Jánosnak két bronz é. v. és K. cs.-k. kitüntetése van.

Radó Ferenc, Nyíl-u. 2. Telefon : 8—24. Született 1886-ban Püspökszenterzsébeten, 1883-ban szabadult. 4 évig Budapest, Wien, München és más nagy városokban dolgozott, majd 1893-ban önállósította magát. Tagja az Iparos Olvasókörnek és több kult. és jót. egyletnek. 2—3 segédet foglalkoztat. 1894-ben nőül vette Josipovics Annát. Atyja közjegyző és a szabadságharcban százados volt.

Reisner Ferenc Kossuth L.-u. 24.

Ritzl Károly, Siklósi-u. 4.

Rezbond Ferenc, Tompa-u. 26.

Ruppert és Novins, Ágoston-u. 62. A géperőre berendezett üzemet 1923 óta 2 segéddel és 3—4 tanonccal folytatják. A mohácsi kiállításon ezüst éremmel lettek 1926-ban kitüntetve. Novins György szül. : 1893-ban, felszabadult 1909-ben. Mint tanonc 1907-ben kitüntetést kapott. 1927-ben nőül vette Orbán Erzsébetet. Ruppert Imre szül. 1888-ban Darányon, felszabadult 1903-ban, a pécsi 1907. évi kiállításon elismerő oklevelet nyert. Neje Lombos Etel. Mindketten résztvettek a világháborúban, előbbinek bronz vitézségi érme és K. cs.-k., utóbbinak bronz vitézségi érme, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van.

Ruzsinszky Béla, Garay-u. 20. Tel. 1040. Szül. 1871-ben Pécsett. Üzeme villanyerőre berendezetten a város és környék számos nagyarányú épület famunkáit végezte, míg a szerb megszállók hazafias magatartása miatt gépeit elrabolták, őt 5-ször bezárták és bántalmazták. 1902 óta tagja az Ipartestületi elöljáróságnak. Az Iparos Szöv.

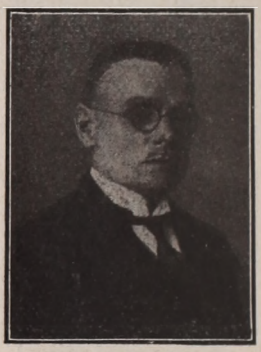

Ruzsinszky Béla

(Pécs) megalapítója és megszüneséig elnöke volt. Az asztalos szakosztály elnöke, mely 1924-ben különös szervező és életrevaló reformjai elismeréséül emlékplakettel ajándékozta meg, míg egész Pécs iparossága ipartestületi alelnökévé választotta. Törv. hat. biz. tag 1914 óta, megalapítója több keresztény és kath. egyesülésnek. Egyházközségi tanácstag stb. Résztvett a világháborúban. Kétszer nősült, 6 gyermeke van.

Schlanger István, Felső Malom-u. 5—13. Szül. 1907-ben. Középiskolái elvégzése után 1924-ben szabadult. 1927-ben fivérével, Bélával közösen alakították üzemü-

Schlanger István

ket, mellyel a város legelsői közé sorozzák. 4 alkalmazottal dolgozik épület- és bútormunkákon, de főleg tömegcikkek gyártása biztosítja üzeme jövőjét.

Schlitt István, lak. : Mandula-u. 23., műhely : Márton-u. 18. Szül. 1905-ben Némediben. 1922-ben szabadult. Mint segéd a fővárosban és helyben 5 évig dolgozott. 1927-ben saját erejéből teremtette meg üzemét, melyben egy segéddel dolgo-

Schlitt István

Marin Károly

zik. Elősrendű munkái révén a közbizalmat is sikerült megnyernie.

Schönberger Lajos, Szigeti-orsz. 20. Tel. 15—09. Szül. 1881-ben, szab. 1898-ban. 1914-ben vette tulajdonba volt mestere műhelyét, melyet gépüzemmé fejlesztett. Számos állami és városi munkák készítője.

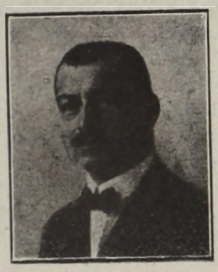

Schönberger Lajos

Több szak- és társadalmi egyesület vál. tagja. Harcolt a szerb és orosz fronton, egyszer sebesült; kitüntetései: K. cs.-k. és seb. érem. Neje: Hegedüs Anna.

Sörös István, Siklósi-u. 12.

Schreiber Antal, Deák-u. 19.

Stein Ödön, lak.: Zsolnay V.-u. 44., üzem: Alsó Balokányi-u. 69. Szül. 1893-ban Harkányban, szab. 1909. Tanulmányútja során Magyar-, Német-, Svéd- és Orosz-

Stein Ödön

országok, Belgium, Románia és Bosznia első mestereinél dolgozott és mindenütt szakiskolát végzett, 1923-ban Svédországban megnősült, Putrin Olgát véve nőül: gyerm.: Ella. 1926-ban önállósította magát. Az orosz fronton megsebesülve fogságba esett s hosszas viszontagságok után tért haza.

Sudás János, Harangöntő-u. 8—0.

Szabó Géza, Árpád-u. 14. Szül. 1862-ben, szab. 1878-ban. 1884-ben önállósította magát. Mint ilyen, városunk legrégibb asztalosmestere. Közel félszázados üzemében a nevezetes munkák egész sorát végezte, ma is 10 alkalmazottal dolgozik. Egyik alapítója és hosszú időn keresztül előljáró tagja volt az Ipartestületnek. Az Iparos Olv. Kör v. pénztárnoka. 1884-ben megnősült, nőül véve Horváth Juliát.

Szabó Géza

Szabó József, Mandula-u. 6.

Szabó István.

Szekeres József, Garay-u. 32.

Tóth Ferenc, Zöldfa-u. 12.

Török József, Szigeti országút 113.

Varga Tivadar, Zsolnay-u. 30.

Vörös Imre, Kardos K.-u. 3.

Weisz és Kocsis A., Malom-u. 20. A modern gépberendezésű üzemet 1922-ben alapították. Weisz István szül.: 1885-ben Bikalon, felszabadult 1902-ben. 1911-ben nőül vette Verhás Máriát. Kocsis Ferenc szül.: 1880-ban, szab. 1898-ban. 1905-ben nőül vette Novakovits Ilonát. Fia Béla hírlapíró és joghallgató.

Weissenbach Pál, Kossuth L.-u. 20.

Windheim Antal, Kossuth L.-u. 11. Telefon: 15—20. Az üzemet 1919-ben nagybátyjától, Dinen Györgytől vette át s azt géperőre berendezve 8 segéddel és 4 tanonccal folytatja. Szül.: 1884-ben, 1902-ben szabadult, 1909-ben elvégezte a mesteri tanfolyamot. 1911-ben nőül vette Koskán Máriát. A világháborúban 4 hónapig volt a fronton és 4 évig orosz fogságban.

Ácsok:

Bugyáklics Ignác, Tábornok-u. 8. Önálló üzeme 1914 óta áll fenn. A városi bérházak építkezéseinél résztvett. 1 segédet tart. Az Ipartestület szakosztályában tevékeny részt vesz. Mint tanonc dícsérő oklevelet nyert. Született Pécsett 1885-ben. 1902-ben szabadult. Mint segéd Budapesten és Eszéken dolgozott. 1910-ben megnősült, neje szül. Balatonyi Teréz. A háborúban a vasútezrednél szolgált. K. cs.-k.-je van.

ifj. Balatonyi János, Tábornok-u. 14. A Szakoszt. jegyzője, a tanoncvizsg. bizotts.,

az Ip. Olv. Kör. és a pécsi Torna Egylet tagja. Szül 1893-ban. Felszab. 1910-ben. 1923-ban alapította üzemét s lelenleg 1 segéddel dolgozik. A világháborúban 24

Ifj. Balatonyi János

hónapig a fronton küzdött, sebesülten olasz fogságba került. Bronz vit. é., K. cs.-k., seb. é. és kitüntető elismerés tulajdonosa. Neje : Franczizi Anna.

Gadó István okl. mester, Ótemető-u. 1., A szakoszt. elnöke, tanoncvizsg. bizotts.

Gadó István

elnöke, az Ip. Olv. Kör. stb. tagja. Szül. 1878-ban, felszab. 1894-ben. Már mint tanonc 3 dics. oklevelet nyert. 1899-ben képesítést szerzett. 1918-ban önálló lett, üzemében 6 segéd és 2 tanonc működik. 1914—1918-ig vett részt a háboruban. Neje : Bradits Mária; fia Károly szintén ács.

Horváth József, Szigeti országút 53. Tel. 6—29. Az Ipartest. v. előlj. tagja, a Szakoszt. v. elnöke ; tagja a Tanoncvizsg. bizottságnak, alapító és vál. tagja az Ip. Olv. Körnek. Szül 1876-ban. Mint tanonc kitüntetésben és julalomban részesült. Fel-

Horvath József

szab. 1891-ben. 1900-ban önállósította magát s azóta számos templomon, palotán és egyéb köz- és magánépületen készítette a szakmunkákat. Résztvett a háborúban. Neje : Szabó Jolán.

Joszipovi Márton, Mokár-u. 41. Szül. 1887-ben Pécsett, itt tanulta iparát és 1904-ben szabadult. Mint segéd bejárta Budapestet, Bécset, Szerbiát, Olaszországot és Törökországot. 1912-ben önállósította magát. 1923-ban megnősült, neje szül. Mutz Éva. 24 hónapi harctéri szolgálata van, kétszer sebesült. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Lovrits A. Imre, Pucher-u. 30.

Lotarecz Sándor, Kiskereszt-u. 5. Szül. : 1894-ben Pécsett, iskoláit és iparát is itt járta ki. 1901-ben szabadult. Mint tanonc kitüntetésben részesült. Mint segéd Budapesten és Jugoszláviában fejlesztette szaktudását. 1921-ben önállósította magát. Tagja az Ipartestületnek és Iparos Körnek. 1925-ben nőül vette Neugebauer Emmát. 1914-ben bevonult, a 4. tüzérezrednél szolgált végig a frontokon. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k.-je van.

Marits Ignác, Kisrókus-u. 3/1.

Savari József, Radnics-u. 7. Az Ipartest. előlj. tagja, az Ácsmesterek Orsz. Szöv. helyicsoportjának v. elnöke, jelenleg vál. tagja ; az Ip. Olv. Kör igazgatója, a Tanoncvizsg. bizotts. tagja stb. Szül. 1890-ben. Felszab. 1906-ban. 1913-ban ácsmesteri továbbképző tanfolyamot végzett, 1914-ben alapította vállalatát, melyben 5 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. A háborúban 32 havi frontszolgálata közben négyszer megsebesült ; II. o. ezüst, bronz vit. é.,

Savari József

seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Sulmits Mária.

Sztipánovits György, Anna-u. 55. Telefon : 7—36. Született Pécsett 1888-ban. Iparát is itt tanulta és 1906-ban szabadult. Mint segéd Budapesten, Ausztriában és Jugoszláviában gyakorolta magát. 1912-ben alapította jelenlegi üzemét. A város és környékén nevezetesebb munkákat végezte u. m. Máv. ü. v. palotát, f tiszti lakást, keményítőgyárat, városi bérházakat, mohácsi bőrgyárat stb. A Technológia szakmábavágó tanfolyamait végezte.

Bádogos-, lakatos- és szerelőmesterek :

Andrási Győző, Nyíl-u. 8.

Arnold János, Alsómalom-u. 1. Telefon : 218 és 509. Szül. 1870-ben Püspöknádasdon és 1887-ben szabadult Pécsváradon. 1895-ben feleségül vette Sztipánovics Annát, aki korán elhalt. Veje (Gizella leányának az ura), Ruff János 1921 óta a legfőbb munkatársa. Önálló üzemét 1914-ben alapította. Átlag 50 segédet és 16 tanoncot foglalkoztat és 15 HP motorral van felszerelve, amely számtalan gépre tagozódik. Csaknem minden társadalmi és gazdasági egyesület és kör tagja.

Balatonyi Sándor és Társa, Ráth-u. 25.

Balatonyi és Bauer Károly, telefon : 688.

Benczenleiter Hugó, Perczel-u. 11.

Bizse János, Szigeti országút 19. Született Igalon 1884-ben és 1900-ban felszabadult. Mint segéd dolgozott Budapesten, Bécsben, Münchenben, Berlinben, Hamburgban, Párisban, majd Pécsre kerülve, 1911-ben önállósította magát. Nőül vette Novák Juliannát. Két tanoncot tart. Az Ipartestület és számos kör tagja. 1914—1918-ig végigküzdötte a háborút.

Bodó Testvérek, gép- és vasgyári vállalat, Zsolnay Vilmos-u. 47. Telefon : 11—72. Önálló üzemük 1927 óta áll fenn. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztatnak, 4 lóerős 2 motorral vannak felszerelve. Gépek javításával, rácsok készítésével, épületvasalással foglalkoznak. Cégtulajdonos : B. János és József.

Böhrcz Engelbert, Szőlő-u. 14. Született 1892-ben Pécsett. Neje szül. Hilcser Mária. Felszabadult 1909-ben. A csepeli tölténygyárnál mint művezető 8 évig működött. Az Ipartestület tagja. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. 1912-ben vonult be tényleges szolgálatra, így érte a háborút, amelyet végigszolgált. A harctéren volt, megsebesült és mint 25%-os rokkant szerelt le.

Bruhács János, Munkácsy M.-u. 1. Született 1874-ben, szabadult 1890-ben. Mint segéd hazánkban és Ausztriában dolgozott. Vállalatát 1860-ban Schubert Sebestyén alapította, kinek leányát, Máriát vette nőül. 15 évig volt előlj. tagja az Ipartestületnek, jelenleg az Iparos Olvasókör vál. tagja és az ev. egyház presbitere. Résztvett a világháborúban.

Dormay Ferenc, György-u. 9.

Dreher Károly, Boltívköz 2.

Eiter Sándor sodronyfonó- és műlakatos, Zsolnay-u. 27. Telefon : 8—49. Született 1887-ben és felszabadult Pécsett 1905-ben. 1910-ben nőül vette Bujtár Terézt és megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 10 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. 5 drb összesen $6^1/_2$ HP motorral van felszerelve. A Baross Szövetség mintavásárján díszoklevéllel tüntették ki. Számos társadalmi, gazdasági és jótékonysági kör és egyesület tevékeny tagja.

Fehér Ferenc, Szigeti országút 224. Üzemét 1919-ben alapította és műhelyében, mely saját házában van, egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Felesége, Földesdy Berta is tevékeny részt vesz az üzletben. Ő maga az ipari és társadalmi életben vesz részt. Az Ipartestület tagja.

Friedrich Károly gép-, motor-, autójavító- és autófuvarozási vállalat, Rákóczi-út 66. Telefon : 3—40.

Frick János, Rákóczi-út 27. Telefon : 8—67. Született 1889-ben, felszabadult 1906-ban. Mint segéd Pécsett kezdte, innen ment Budapestre, Mohácsra, ahol fejlesztette szakismereteit. Pécsre visszakerülve, 1910-ben nőül vette Valter Almát. Majd 1919-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület volt előljárója. A háborúban kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült.

Gungl Fülöp és társa fémipari vállalat, Deák-u. 9. Telefon : 9—45. Született 1881-ben és felszabadult 1899-ben Pécsett. 1913-ban nőül vette König Erzsébetet és 1924-ben Engel Ferenccel társasviszonyban megalapította jelenlegi bádogos-, szerelő- és csatornázó üzemét. 15 segédet és 4 tanoncot foglalkoztatnak, 2 HP motorral van felszerelve. 1915—1918-ig mint szak-hadimunkás szolgált. Engel Ferenc nőtlen, több egyesület tagja.

Holti István mérlegkészítő, Rákóczi-út 12.

Horváth és Társa. A cégtulajdonos Vásárhelyi Zoltán. Eredetileg a keszthelyi gazdasági akadémiát végezte és csak 1927-ben Pécsett tanulta ki a villanyszerelést. Tagja az Ipartestületnek, sportklubnak és több egyesületnek. A háború alatt 6 hónapi frontszolgálat után orosz fogságba került, ahol 60 hónapot töltött.

Horváth és Társa műszaki vállalat, Széchényi-tér 14. Telefon : 14—33. Született 1895-ben Vajszlón (Baranya m.), 1920-ban nőül vette Berkovics Amáliát. Társas üzeme 1926 óta áll fenn. 2 segédet és 6 tanoncot foglalkoztatnak. A városi bérház szerelési munkálataiban résztvett. Az Iparos Olvasókör igazgatója és 7 év óta vál. tagja. Számos más kör tevékeny tagja. 1915-ben bevonult katonának és a repülőknél 27 hónapig volt a fronton.

Joó Pál, Kaszárnya-u. 2. Született 1906-ban Csobogón, felszabadult 1922-ben Pécsett. Mint segéd is itt dolgozott nagyobb vállalatoknál, amíg 1928-ban önállósította magát. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Neje szül. Dudás Anna.

Julián betéti társaság, bádogos-, lakatos-, sodronyfonat- és szitaáruüzem, Szigeti országút 87. Telefon : 10—66. A cég üzemvezetője Perr Gyula, született 1894-ben és felszabadult 1912-ben. A szegedi felsőipar-

iskolát végezte és utána bevonult katonának. A Doberdón több ütközetben vett részt és ott olasz fogságba került. Mint hadnagy szerelt le. A Julián-üzemet megalakulása óta vezeti. A »Munkásifjú« c. lapot szerkeszti. 6 segédet és 6 tanoncot foglalkoztatnak. $4^1/_2$ HP különféle gépek hajtására berendezett motorral vannak felszerelve. Ipari kiállításon díszoklevéllel vannak kitüntetve.

Kaufer Pál, Boltívköz 5. Telefon : 1007. Született 1903-ban és 20 éves korában létesítette villanyszerelő- és műszerészüzemét. Ő végezte a városi bérház villany szerelési munkálatait és a Delka-portál világítási munkálatokat. 2 segéddel és 2 tanoncal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek.

Kiss Jenő, Rákóczi-u. 39. Első pécsi redőny- és kerti vasbútorgyár. Telefon : 4—62. Született 1884-ben, neje szül. Mautner Zseni. Üzeme 1908 óta áll fenn, 3 segédet foglalkoztat, 3 HP villanymotorral van felszerelve. A szerb fronton 1914 dec. 8-án fogságba esett, a szerbek olasz fogságba helyezték át, ahonnan mint csererokkant tért vissza. Mint tart. főhadnagy szerelt le.

Kiss M., Siklósi-út 3.

Kisasszondy Lajos, Mária-u. 32. Tel. 279. Szül. 1876-ban, felszab. 1892-ben; 1900-ban lett önálló. Már tanonckorában kitüntető oklevelet kapott. 1906-ban nőül vette Mihálovics Emiliát. 1 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a Polgári Daloskör tagja, volt igazgatója, és alelnöke a Polgári Kaszinó, Budai Kath. Kör, Mecsekegylet, Tüzoltóegylet stb. tagja.

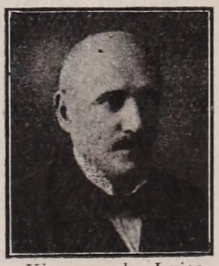

Kisasszondy Lajos

Kolbert György, Zsolna-u. 1.

Kolter József, Munkácsy-u. 27.

Kopics Imre, Siklósi-út 8. Telefon : 14—60. Társas lakatosüzemét Oszwalddal 1926-ban alapították, 1 tanoncot tartanak, 1.3 HP fúró- és akkumulátorral felszerelve. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. 1916—1918-ig szolgált az olasz fronton. Szolg. vaskereszt kitüntetést kapott. Született 1898-ban Pécsett és itt szabadult 1915-ben. Neje szül. Fritz Erzsébet.

Kosztolányi Ferenc, Makár-u. 27.

Kováts Albert, Rákóczi-u. 18.

Kovács György, Szigeti országút 86. Önálló üzeme 1920 óta van. Egy segédet foglalkoztat, 12 HP gépekkel van felszerelve. Született 1882-ben Toponáron, felszabadult 1900-ban Pécsett. Mint segéd Pozsonyban dolgozott és 18 évig a Máv.-nál. 1914-ben a haditengerészethez vonult be és 1915-ben leszerelt. Neje szül. Henczmann Teréz.

Kozma József gépgyár, vas- és fémöntőde, malomépítészet, Ferenc József-u. 46. Telefon : 10—75. Üzeme 1909 óta. A háború alatt gránátgyártásra volt berendezve, két segédet tart, $6^1/_2$ HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke. A legtöbb kör és egyesület vezetőtagja. Született Pécsett 1877-ben és felszabadult 1894-ben. 1897-ben Németországban technológiát végzett, onnan Brémába ment és hajógépen dolgozott, amelyen bejárta a világot. 1900-ban visszakerült Pécsre és 1902-ben nőül vette Horváth Juliannát.

Köhler Gyula, Siklósi-út 14.

König és Társa, Siklósi-út 25. Telefon 72.

Kreisler Andor, Siklósi-út 34. Tel. 4—31.

Kresz Ferenc, Katalin-u. 5.

Künszter Gábor, Citrom-u. 18.

Láng István, Rákóczi-út 47. Telefon : 15—66. Született Pécsen 1884-ben. Felszabadult 1902-ben. Mint segéd és mint főszerelő 15 évig dolgozott a Romeiser-gyárban. Azután uradalmakban volt főgépész. 1906-ban nősült először, özvegyen maradván, 1921-ben nőül vette Szabadella Erzsit. Üzemét 1928-ban alapította és átlag két segédet tart. 1914-ben bevonult és mint 27%-os rokkant szerelt le 1918-ban. Az Ipartestület tagja.

Lévai Miklós, Ferenciek-u. 34. Telefon : 14—54. Pécsett született 1898-ban. Műszerész és villamossági vállalatát 1924-ben alapította, melyben jelenleg 1 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Sok jelentős munkálatot végzett, így nevezetesen a Hadapródiskola, az Itélőtábla villanyfelszerelését, azonkívül több községet villamosított. Neje : Tillmann Emma.

Makay János, Erzsébet-u. 20.

Mestrits Jenő gép- és lakatosárúgyár, Munkácsy-u. 35. Telefon : 6—44. Üzemét apja alapította 1897-ben, 30 segédet és 15 tanoncot foglalkoztat, összesen 7HP. A vasipari szakosztály volt elnöke. Milánóban 1907-ben a kiállításon munkáját díszoklevéllel tüntették ki. Született 1872-ben, felszabadult 1889-ben atyjánál. 1901-ben nőül vette Major Annát.

Minker János, Boltív-köz 2. Szül. : 1871., szab. 1888. 1911-ben önállósította magát. Már 15 segéddel dolgozott, mikor hadbavonult. Háború alatt a katonai építési osztálynál teljesített szolgálatot. 1918-ban jóhírű vállalatát újraélesztette, mely ma is vezetőszerepet visz a szakmában. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke, kamarai beltag és számos egyesület vezetőtagja. Neje : Schirer Mária.

Molnár József, Perczel-u. 10. Született 1859-ben, felszabadult 1884-ben Pécsett. Mint segéd dolgozott Bécsben, Párisban, Münchenben, Innsbruckban, Linzben, Zürichben. Majd visszakerült Pécsre, ahol 1903-ban megnősült és 1906-ban megala-

pította jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület volt előljárója. Az 1906-diki kiállításon ezüstéremmel tüntették ki.

Nagy János, Ferenciek-u. 32. Üzemét 1865-ben Papp István alapította, utóda Nagy János, nagy szakértelemmel vezette 1896-tól haláláig. Nagy szakmájában igen kiváló ember volt, aki a művelt nyugati államokban szerezte nagy szakismereteit. Harctéri betegségében meghalt 1926-ban. Azóta özvegye vezeti az üzemet fiával, Nagy Istvánnal együtt.

Negele István gépipari vállalata, gépműhely és autógarage, Alsómalom-u. 10. Telefon : 2—64. Társasviszonyban 1919 óta áll fenn, mint önálló üzem 1928 óta, 4—5 segédet és 7—8 tanoncot foglalkoztat. Született 1877-ben, felszabadult ugyancsak Pécsett 1895-ben. Külföldi tanulmányait Bécs, Berlin, Münchenben végezte. 1914—1918-ig gránátkészítőmester volt.

Nyéki József, Szigeti országút 184. Önálló üzeme van 1926 óta. Született 1896-ban és felszabadult 1912-ben Pécsett. Mint segéd Szegeden, Budapesten, Eszéken, Ausztriában szerezte meg a gyakorlatot. 1914-ben nősült, neje : szül. Koppányi Mária. 24 hónapig volt az orosz és olasz fronton. Bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje van.

Olasz Lajos, Siklósi-út 31—33. Született Kaposváron 1907-ben. Felszabadult Pécsen 1922-ben. Mint segéd is itt dolgozott. Nőtlen. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja.

Pénzes József, Rákóczi-út 25.

Péter József, Ágoston-u. 82.

Pinterics András lakatos és szerelő, Anna-utca 9. Önálló üzeme van 1919 óta. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály tagja, a Ker. Nemz. Szocialista Egylet vál. tagja, stb. Született 1881-ben. Előbb a szobrászpályán működött, 2 szabadalma van. Ebben a szakmában 1912-ben szabadult. Neje : szül. Kollár Terézia.

Piskur György, Siklósi-út 60. Épület- és műlakatosmunkákkal foglalkozó önálló üzeme 1926 óta áll fenn, 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat, 2 HP fúrógéppel felszerelve. Az Ipartestület tagja. Született 1905-ben, felszabadult helyben atyja üzemében. 1926-ban nőül vette Donato Mária Piát.

Pollák László, Siklósi-út 11—13.

Pozsegovits Károly, Kálvária-u. 21. Telefon : 12—43. Pajpnya F. üzemét vette át 1927-ben, 2—3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat, $2^1/_2$ HP fúrógéppel van felszerelve. Az Ipartestület tagja. A ker. szoc. vas- és fémipari szakosztálynak elnöke volt 1913—1924-ig. Született 1893-ban, felszabadult 1910-ben. 1919-ben nőül vette Csekey Irmát. A háborúban az elején bevonult és 1915-ben fogságba került.

Pölzbauer Ferenc, Zsolnay Vilmos-u. 4. Telefon : 1069. Szül. : Pécs, 1880. Mint jeles reáliskolai növendék szakította félbe tanulmányait s lakatostanoncnak ment, 1909-ben szabadult, 2 évig mint segéd, 7 évig mint üzemvezető dolgozott. 1920-ban alapította mai modern gépüzemmé fejlesztett vállalatát. Alkalmazottai száma 42. Tagja az Ipartestület előlj.-nak, a tanoncvizsg. biz.-nak, stb. A háborúban mint őrmester harcolt a szerb és orosz fronton. Kitüntetve : bronz vit. érem, K. cs.-k. Neje : szül. Réder Mária.

Saluga Gyula, Rákóczi-út 55. Az üzemet, amelyben bádogosmunkán kívül háztartási cikkek előállításával is foglalkozik, 1872-ben Petrovits Ferenc alapította és Saluga 1918 óta vezeti, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja és több kör tagja. Végigharcolta a világháborút. Az olasz fronton súlyosan sebesült. Bronz vitézségi érme van. Szül. 1894-ben és szabadult 1909-ben. Neje : szül. Horváth Borbála.

Schweiger Lajos, malomszerelő.

Schwéninger Mihály, Siklósi-út 31—33. Született 1898-ban Kaposváron, felszabadult Pécsett 1915-ben. Mint segéd dolgozott Budapesten és több nagy városban. 1923-ban nőül vette Paplauer Ilonkát, 1927-ben önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 1.5 HP fúrógéppel van felszerelve. Az Ipartestület tagja.

Siebenfreund Nándor gépészmérnök, műszaki vállalat tulajdonos. Szigeti ország-út 40. Bécsben született 1876-ban és iskoláit Drezdában végezte. Mint mérnök dolgozott a Ganz- és később a Schlick Nicholson gyárban. Később a kispesti Teudloff és Ditrich-féle gyárban műhelyfőnöki állást töltött be. Üzemét 1927-ben létesítette. Általában 6 szakmunkást és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparkamara, az Orsz. Ipar Egylet tagja. A Nemzeti Kaszinó tagja. A jótékonycélú kultúrmozgalmakban tevékenyen közreműködik.

Spitzer Mihály, Zsolnay-u. 36.

Stocker Lajos

Stocker Lajos, Szigeti országút 10. Üzemét 1919-ben alapította. Előző leg Dombo-

város és Budapesten volt 23 évig segéd. A vállalatát tőke nélkül kezdte és fejlesztette a mai nívóra. 3 segéddel, 2 tanoncal és a szakmábavágó összes géppel folytatja üzemét. A háborúban mint altiszt vett részt és a vöröskereszt érmet nyerte.

Szalai Ignác, Alsóházi-u. 14. Szül. 1872-ben, felszabadult 1888-ban. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Grácon és Pozsonyban fejlesztette szaktudását. Önálló üzeme 1900 óta áll fenn. 1916—1918-ig szolgált a háborúban. Neje: szül. Fischer Laura. A báró Hirsch Egylet tagja 40 év óta.

Szalai Jakab, Király-u. 21.

Szorg István, Szigeti ország-út 21. Született 1884-ben: Mecsekszabolcson, felszabadult 1901-ben Pécsett. 1927-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a vasas szakosztály tagja. 1915—1918-ig mint szakaszvezető szolgált, 23 hónapi harctéri szolgálata van. Neje szül. Gungl Rozália.

Bognár- és kádármesterek:

Csermák Viktor, Siklósi-út 20/2.

Hauzs József, Mohácsi-u. 47. Saját házában önálló üzeme 1915 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Született 1863-ban Fajszon és felszabadult 1883-ban. Mint segéd Budapesten, Bécsben és az ország több nagyüzemében fejlesztette szaktudását. Fiát a szakmába nevelte. Neje: szül. Horváth Teréz.

Liszti István, Magyar ürögi-út 3.

Reichenauer Imre, Ferenc József-u. 40.

Virág József, Rákóczi-út 39.

Borbély- és fodrászmesterek:

Bachmann József, Papnövelde-u. 45.

Balázs Ignác, Siklós-u. 2. Üzemében, amely 1902 óta áll fenn, 1 manikürös hölgyet, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1877-ben született Kurdon, 1894-ben szabadult.

Balázs Ignác

Mint segéd Budapesten dolgozott. 1901-ben Pécsre került és a következő évben önállósította magát. A szakosztály tagja. A Polg. Daloskör működő tagja volt 14 éven át, a szegedi orsz. dalosversenyen elismerő oklevelet nyert. 1914-ben bevonult és egészségügyi altiszt volt. Neje: szül. Vörös Juliánna.

Balázs Vince, Rákóczi-út 49.

Banna József, Szigetország-u. 70.

Berkes János, Szakvári-u. 2.

Blum János, Makai-u. 10.

Csale Andor, Petrezselyem-u. 57. Önálló üzemében, amely 1921 óta áll fenn, 1 segédet és 1 tanoncot tart. Született Gödrén (Baranya m.) 1891-ben. 1907-ben szabadult. Mint segéd Pécsett és Budapesten dolgozott. Neje szül. Ivanovits Klára. Az Ipartestület és a szakosztály vál. tagja. 1912-ben vonult be tényleges szolgálatra és így érte a háború és mint tizedes szerelt le.

Csiz Pál, Deák-u. 1.

Ébert Bálint, Petrezselyem-u. 1. Született Tolnamözsön 1877-ben és 1893-ban szabadult. Mint segéd Budapesten, Szegeden, Szabadkán, Szigetváron, Baján, Mohácson dolgozott, mint segéd került Pécsre is, ahol 1901-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály vál. tagja volt 15 éven át. A Polg. Casino és Kath. Legényegylet tagja. 1914-ben bevonult és ez évben súlyosan megsebesült. Bronz v. érme és Károly cs. keresztje van. Neje szül. Stahlenberger Erzsébet.

Ébert János, Sziget Özsi-u. 99.

Eichhorn Frigyes, Rákóczi-u. 40.

Eichhorn József, Majorosi Imre-u. 14. Született Villányban 1903-ban. 1918-ban szabadult. A nőifodrásztanfolyamot színjelesen végezte. 1927-ben alapította meg jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Olvasókör, a Polg. Kaszinó tagja, a Kath. Legényegylet volt II. dékánja, most párttagja. Neje szül. Marovits Rózsika.

Erdős Lajos, Irgalmasok-u. 1. Született 1871-ben, 1886-ban szabadult. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Székesfehérváron, Pápán dolgozott, majd Pécsre került, ahol megalapította mai üzemét 1895-ben. Egy segédet foglalkoztat. A szakosztály örökös vál. tagja. 1916-ban vonult be és mint szakaszvezető szerelt le 1918-ban. Neje: szül. Zacsek Etel.

Fuchs Boldizsár, Siklósi-út 27. Született 1885-ben Püspöklakon és 1901-ben szabadult. Mint segéd dolgozott Mohácson, Budapesten, Erzsébetfalván, Pécsváradon, ahol először önállósította magát. Majd Pécsre került, ahol először a Deák-utcában vett ki üzletet és 1926-ban költözött a jelenlegibe. Két tanoncot tart. A szakosztály, az Olvasókör tagja. Neje szül. Majdics Jozefina.

Guth Károly és **János,** Színház-tér. Károly 1900-ban, János 1894-ben született, János 1909-ben és Károly 1915-ben szaba-

dult. Mindkettő járt a külföldön mint segéd és sokat tanult. János vette az üzletet 1917-ben és Károly 1920-ban betársult. 1 segédet, 1 manikűrt és 1 tanoncot foglalkoztatnak. Mindkettő tagja az Ipartestületnek és több polgári és iparos körnek. Károly a budapesti 1928. évi borbélyversenyen oklevelet és emlékdíjat nyert.

Gyöngyösi István, Ferenciek-u. 37.

Harcz Gyula, Szigeti országút 28. Született 1881-ben és 1896-ban szabadult. Neje Pataki Erzsébet. 1909-ben megalapította jelenlegi üzletét. 1 segédet és 1 tanoncot

Harcz Gyula

tart. Az Ipartestület előljárója. Az Olvasókör igazgatója, amely vezetése alatt nagy fejlődésnek indult. A legtöbb körnek tevékeny tagja, a szakosztálynak 9 évig alelnöke, 1 éven át elnöke volt. 1914-ben a harctérre ment, ahol megsebesült, 1915-ben pedig orosz fogságba került.

Hergert János, Ágoston-u. 49. Szül. 1882-ben Cikón, 1897-ben szabadult. Mint segéd Maglódon, Pécelen, Budapesten, Bécsben dolgozott ; így került Pécsre is, ahol 1905-ben átvette jelenlegi üzletét. Egy segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály vál. tagja és volt alelnöke. A Kath. Olvasó Kör, a Polgári Kaszinó tagja. Neje : szül. Varga Etelka. Két fiát is a szakmára nevelte.

Hesz Ádám, Kossuth Lajos-u. 11. Sombereken született 1877-ben és szabadult 1893-ban. Mint segéd Budapesten, Mohácson, Harkányban és Pécsett működött, ahol 1900-ban megalapította önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály, az Olvasó Kör, a Kath. Legényegylet tagja. Két évig harcolt a háborúban. Neje : szül. Deli Janka.

Homan Mihály, Báthory-u.

Horvatics és Schiller, Perczel-u. 1.

Jähn András, Felsővámház-u. 58. Született 1889-ben Endrődön és felszabadult 1904-ben. Mint segéd Budapesten és Pécsett dolgozott, ahol 1912-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 2 tanoncot tart. Neje : szül. Radanovits Juliska. Az Ipartestület, a szakosztály és több kör tagja. 1914—1918-ig szolgált és több ütközetben vett részt.

Jung Ádám, Zsolnay-u. 7.

Kertész Rezső és neje, Király-u. 5. Született 1887-ben, 1901-ben szabadult és 1913-ban alapította üzletét, amelyben 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Kb. 10 tanoncot szabadított, akiknek egy része önálló mester már. Az Ipartestület, a szakosztály, a Kereskedő Kaszinó és számos más egyesület tagja. 1927-ben a hajfestészetből képesítést nyert. A háborúban az 52. gy.-ezrednél szolgált.

Kiss Pál, Nádor-szálloda.

Kovács Ferenc, Deák-u. 6. Született 1885-ben és 14 éves korában már feszabadult. 3 évig volt segéd, amíg 1914-ben önállósította magát jelenlegi üzemében, amelyet 1927-ben fővárosi nívóra emelt. 1914-ben és 1924-ben női-fodrászati tanfolyamokat végzett, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály titkára volt 1919—1923-ig, azóta pedig elnöke, az Ipartestület alelnöke. A Keresk. és Iparkamara beltagja. Az Iparos Olvasó Kör vál. tagja. Számos kör és egyesület tevékeny és jótékony tagja. Neje : szül. Dötzkirchner Emma.

Kováts József, Makár-u. 55.

Ifj. Krojtor Dénes, Munkácsy-u. 4. Született 1898-ban Selyén, 1914-ben felszabadult az apai házban. Mint segéd is a szülei házban kezdte pályáját, majd Bécsben, Genfben és Budapesten működött. Újra Pécsre kerülve, édesapjával társult. Az Ipartestület tagja. A szakosztály jegyzője.

Id. Krojtor Dömötör, Munkácsy-u. 4. Született Nagykomlóson 1871-ben és 1886-ban szabadult. Pécsett mint üzletvezető kezdte és 1902-ben alapította jelenlegi önálló üzemét. Előzőleg Selyén volt önálló üzlete 1898—1902-ig. Egy segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 12 évig előljárója volt. A tanoncvizsg. bizottság alelnöke. Az Olvasó Kör ellenőre volt számos éven át. Több egyesület tagja.

Lingauer Károly, Makár-u. 62. Született 1895-ben Budapesten és 1912-ben szabadult. 1927-ben átvette jelenlegi üzletét. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és szakosztály tagja. 1915-ben bevonult és az orosz fronton szolgált, ahol 1916-ban fogságba esett, ahonnan 1919-ben került haza. Neje : szül. Wirth Mária.

Mátyás Ernő, Ágoston-u. 81.

Megyessy Ödön, Xavér-u. 4. Született 1888-ben Győrött. Neje : szül. Kinle Vilma. Önálló üzeme 1914 óta áll fenn. Felszabadult 1906-ban. Dolgozott mint segéd Nagykanizsán, Keszthelyen, Budapesten, Csáktornyán, végül Pécsett, ahol önállósította magát. Két tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak és több társaskörnek. Az orosz fronton megsebesült és mint rokkant szerelt le.

Messinger István, József-u. 36. Született 1886-ban Tolnán és 1900-ban már mint segéd dolgozott Budapesten, azután Kaposváron és Bécsben. Majd Pécsre került, ahol 1906-ban önállósította magát. Neje : szül.

Messinger István

Adorján Margit. István fia a szakmában segéd. Az üzletét Eilingsfeld Józseftől vette át, aki 1880 körül alapította. Az Ipartestület legrégibb előljárója, a szakosztály vál. tagja. Számos kör és egylet tagja.

Mozer és Wolf, Irgalmas-u. 14.

Oszwald József, Kálvária-u. 2. Született 1875-ben Őrszálláson. Mint segéd több helyen, külföldön majd Pécsett dolgozott, míg végül 1899-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály alelnöke. Számos kör és egylet tevékeny tagja. Tanonc-szakiskolában szakoktató. A harctéren a bronz vitézségi érem, koronás vas- és K. cs.-kereszt kitüntetést kapta. Neje szül. Pozsgai Mária.

Pálfi József, Kossuth L.-u. 39.

Pelcz Gyula, Szigeti országút 63.

Pinkóczy Károly, Király-u. 5.

Pirge Boldizsár, Rákóczi-út 28. Született 1881-ben Sombereken és 1897-ben szabadult. Mint segéd Budapesten, Bécsben és Pécsett fejlesztette szaktudását, amíg 1905-ben megalapította jelenlegi üzletét, amelyet a háború alatt neje, Schler Anna vezetett. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály előljárója. Az Iparos Olvasókör vál. tagja, a Kath. Legényegylet igazgatója, stb. 1915-ben bevonult, az orosz harctérre került, ahol 1 évi szolgálat után fogságba esett.

Rausch Henrik, Makár-u. 34. Született 1893-ban Borjádon, 1909-ben szabadult és 1916-ig Pécsett és Budapesten működött mint segéd. A háború után Kiskunhalason kezdte, ahonnan visszajött és 1920-ban megalapította jelenlegi üzletét. Neje: szül. Panna Maica, régi fodrászcsaládból származik. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály állandó vezetőségi tagja. Számos egylet és kör tevékeny tagja.

Rónai István, Városház-u. 1.

Sáfrány Elemér, Ferenciek-u. 9. Született 1903-ban. Neje: szül. Jilk Erzsébet. Önálló üzeme 1928 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparoskör tagja és nagy turista. Felszabadult 1919-ben Pécsett. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Bernben iparkodott fejleszteni szaktudását. Bécsben ondoláló-szaktanfolyamot végzett. Svájcban a hajvágásban elismerő oklevéllel tüntették ki.

Sátay János, Fehérvári-u. 13. Szül. Magyarkanizsán 1884-ben, felszabadult 1891-ben. 1910-ben lett önálló Gyüdön. Jelenlegi üzemét 1926-ban alapította. A világháborúban megsebesült. Bronz v. é., K. cs.-k. kitüntetése van.

Özv. Schneider Jánosné, Király-u. 6. Néhai férje 1900-ban alapította az üzletet, amelyben 3 segédet, 1 manikűr-kisasszonyt és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály tagja. Született 1877-ben. Pécs Mária a leánykori neve. Két fia szintén a szakmában dolgozik. Boldogult férje a harctéren szerzett betegségében halt meg.

Sebestyén Dezső, Malom-u. 1.

Steuger József, Siklósi-ut 1. Született Cikón 1889-ben és 1907-ben szabadult. Mint segéd Budapesten fejlesztette szakmai ismereteit. Majd Pécsre jött és 1928-ban megalapította jelenlegi önálló üzemét. Nőtlen. A szakosztály tagja.

Stohl Ernő, Ferenciek-u. 3. Született Várpalotán 1894-ben. Felszabadult 1911-ben Várpalotán 1914-ben önállósította magát. Majd 1924-ben átköltözött Pécsre, ahol jelenlegi üzemét alapította meg, amelyben 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Neje : szül. Dorer Róza.

Szalonna Ferenc, Szigeti országút 46. Született Szüzön 1886-ban. Felszabadult 1902-ben. 1914-ben Dezsi Gyula üzletét vette át. A háború alatt 1915—1916-ban felesége, szül. Bakody Juliánna, vezette az üzemet, 1916—1918-ig pedig szünetelt. 1920-ban a szakosztály bojkottálta, mert a segédeknek megadta, amit kértek, később, a sztrájk után, azonban a többi mester is megadta. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1915-ben vonult be, a harctéren volt és mint 50%-os rokkant szerelt le.

Szauer Vencel, Jókai-tér 2. Született 1898-ban Nagynyárádon. Szabadult 1913-ban és mint segéd dolgozott 1927-ig Budapesten, Mohácson és Pécsett, amíg végre megalapította jelenlegi saját üzletét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Neje: szül. Csáky Rozália.

Szeifert Mihály, Majláth-tér. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Egy segédet és két tanoncot foglalkoztat. A szakosztály tagja. Született Rácmecskén 1901-ben és szabadult 1916-ban. Mint segéd Pécsett, Budapesten és Győrött dolgozott. Neje : szül. Benács Anna.

Tatár Alajos, Kossuth Lajos-u. 7.

Török János, Aidinger-u. 10. Szül. 1902, felszabadult 1917-ben. Mint segéd Barcson, Verőcén, Pécsett és Szigetváron dolgozott. Üzemét 1927-ben nyitotta meg. 1 tanoncot foglalkoztat. Neje : Gáspár Katalin.

Waurka Antal, Orsó-u. 25.

Wittmer Antal, lak : Majláth-u. 25., műhely : Ferenc József-u. 52. Szül. : 1907-ben Monyoródon, 18 éves korában szabadult, 21 éves korában már önálló műhelye van a város főutcáján, melyet a tisztviselőtársadalom látogat, 1 segéddel dolgozik.

Wurczer József, Kazinczy-u. 3. Született 1887-ben és 1905-ben szabadult. Mint segéd dolgozott Kaposváron, Budapesten és Pécsett, ahol 1918-ban megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület volt választmányi tagja, a Polgári Casino és Iparos Olvasó Kör tagja. Az orosz, olasz, szerb fronton harcolt, kétszer sebesült, szolgálati érme, sebesülési érme és K. cs-.k. kitüntetése van. Neje szül. Rodimon Karolin.

Wurmlinger Rudolf, Malom-u. 4.

Bőröndösök :

Hamburg Zoltán, Deák-u. 4.
Krausz Vilmos, Kálvária-u. 3.
Szécseny Dániel, Rákóczi-u. 13.
Schneider József, Ferenciek-u. 50.
Weiss Erzsébet, Király-u. 21.

Cipészmesterek :

Baka József, Klimó-u. 23. Önálló lett 1898-ban, előbb B. Hidvégen, majd 1908-ban Pécsett. Született 1871-ben. Neje : Ruzsics Mária. A világháborúban a 19. honv.-ezredben szolgált.

Bedekovics János.

Bellmond Antal, Apáca-u. 1. Szül.: 1872-ben Tolnán, felszab. 1890-ben, önálló lett 1903-ban, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1910-ben Rómából nagy aranyérem kitüntetést kapott. Harcolt az orosz fronton, ahol megsebesült. Neje : Közel Teréz.

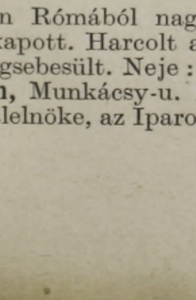

Bellmond Antal

Biró István, Munkácsy-u. 27. A cipészszakosztály alelnöke, az Iparos Olvasó Kör, a Rokkant Egyesület, a Természetbarátok Egyesület tagja. Üzletét 1903 óta vezeti, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Eisele Terézt vette nőül. A világháború orosz frontján harcolt, ott fogságba esett és 24 hónapig volt hadifogoly.

Bottlik Miklós, Rákóczi-u. 40.

Cser József, Deák-u. 4. Szül. : 1878-ban Tiszaföldváron. Üzemét 1905-ben alapította s azt 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Sokáig az Ipartestület előljárója volt. Az 1905. évi pécsi orsz. kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Az orosz fronton megsebesült.

Dittrich Ferenc, Felsővámház-u. 1. Szül.: 1852-ben. Felszabadult 1868-ben, üzletét 1881-ben alapította. A cipészegyesület, a Nemzeti Szöv. tagja. Neje : Marusit Teréz.

Deutsch Imre, Deák-u. 2.

Dukits József, Tábor-u. 16. Szül. : 1899-ben. Önálló lett 1924-ben. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Több társad. egylet tagja. A világháborúban az olasz fronton harcolt, ott esett fogságba. Neje : Hirl Anna.

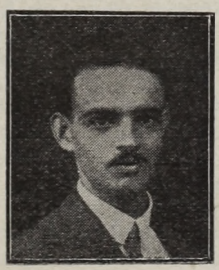

Gáspár János

Exner István, Szigeti országút 81. 1871-ben született, 1886-ban szabadult fel, mint segéd Pécsett dolgozott, majd 1895-ben átvette atyja, István üzletét. A Polgári Dalárda 30 éves működő tagja. A világháborúban 2 évig szolgált. Neje : Czimerer Erzsébet.

Farkas József, Bálics-u. 10. Szül. : 1891-ben, felszabadult 1908-ban. Mint segéd Pécsett, Szekszárdon, Szabadkán, Győrött és Budapesten dolgozott. 1918-ban lett önálló Sellyén és 1926-ban Pécsett. A világháborúban háromszor megsebesült. Bronz v. é. és K. cs.-kereszt kitüntetése van.

Farkas Sándor, Ferenciek-u. 15.

Fáncsi Imre, Zsolnay Vilmos-u. 46. Szül.: 1871-ben, felszabadult 1892-ben. Önálló lett előbb Barson 1902-ben. A tanoncvizsg. biz. tagja. A barsi szövets. kiállításon díszoklevelet kapott. A szerb fronton megsebesült és 50%-os rokkant lett.

Feig János, Szigeti országút 81.

Gáspár István, Szigeti országút 2. A szakoszt. vál. tagja, a Nemzeti Ligában csa-

ládfő, a 48-as jót. egylet vál. tagja, a pécsi Tornaegylet alelnöke, a boxszakoszt. elnöke. Szül. 1881-ben Katádfán. Önálló lett előbb Szentlőrincen 1922-ben. Neje: Márkus Erzsébet.

Gáspár János, Aidinger-u. 6. Az Ipartestület, szakosztály, Legényegylet tagja, a Tornaegylet vál. tagja, a box-szakosztály vezetője, az iparos tanonciskola szaktanítója. Szül. 1903-ban, felszabadult 1921-ben. Önálló lett 1908-ban. Neje: Gőbel Mária.

Hampel Sándor, Ferenciek-u. 30.

Hauk Ádám, Ferenciek-u. 40. Az Ipartestület volt vál. tagja, a Kath. Legényegylet vál. tagja, az Iparos Olvasókör és Polgári Kaszinó tagja. Született 1873-ban, felszabadult 1889-ben, önálló lett 1907-ben. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Neje: Krizse Gizella.

Hauk Gáspár, Vilmos-u. 21.

Háry Antal, Pécsváradi országút 28.

Hermann József, Kossuth Lajos-u. 31. Született 1876-ban Apatinban, felszabadult 1891-ben, önálló lett 1910-ben. Üzemében 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, szakosztály, Kath. Kör tagja. A világháború szerb frontján harcolt. A szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. birtokosa. Neje: Merkl Erzsébet.

Horváth István, Zsolnay Vilmos-u. 12. A budapesti technologián elvégezve az orthopéd tanfolyamot és Bécsben a technológián a cipésztanfolyamot, 1905-ben önállósította magát. Volt városi esküdt és lakásügyi ülnök. Résztvett a világháborúban. Neje: Kovács Teréz.

Horváth János, Boldogasszony-u. 2. 1919-ben alapított üzletében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály vál. tagja. Született 1891-ben Nagykanizsán, felszabadult 1907-ben. Nőül vette Hock Máriát. A világháborúban az olasz fronton harcolt.

Horváth Lajos, Mecsek Szabolcs-u. 17.

Jéhn József István, Szigeti országút 130.

Kari Alajos, Légszeszgyár-u. 14. Szigetváron 1894-ben született, Pécsett szabadult fel 1912-ben és ugyanitt lett önálló 1918-ban. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Mint tanonc elismerő-oklevél kitüntetést kapott. Neje: Kacsai Anna.

Kirchner Jenő, Ferenciek-u. 21.

Kiss József, Tábornok-u. 2. Született 1856-ban Görcsönyben, felszabadult 1872-ben, 1879-ben lett önálló Pécsett. A legrégibb pécsi csizmadiamester. Neje: Gábriel Mária. Fia: Ernő, veszprémi kir. ügyész, Lajos banktisztviselő.

Klein Gyuláné szül. Rosenberg Katalin, Ferenciek-u. 13. A férje által alapított üzletet 1894, vagyis férje halála óta vezeti. Egy segédet és 1 tanoncot alkalmaz.

Kohn János, Zsolnay Vilmos-u. 16. Szül. 1878-ban Babarcon, önálló lett 1903-ban előbb Ujvidéken, majd áttette üzletét 1918-ban Pécsre. 1—2 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. A világháború orosz, olasz és szerb frontján harcolt, egyszer megsebesült. Kis ezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Nett Krisztina.

Kolarits Milán okl. szaktanító, Mária-u. 16. A bécsi szakiskolában szaktanítói képesítést nyerve, magánszakiskolájában tanította a cipészeket, majd az iparostanonciskola tanítója lett. Zágrábi szaklapban, valamint más külföldi lapokban ismerteti a magyar ipar fejlődését. A szakosztály volt jegyzője és az Ip. Szövetség szaktanácsi tagja. Született 1892-ben, Zomborban, üzletét 1921-ben nyitotta meg. Nőül vette Suhajda Szidóniát.

Kovács János, Deák-u. 1.

Markotány Miklós okl. szaktanító. Üzem: Ferenciek-u. 12. Született 1877-ben, szabadult 1896-ban. Mint segéd 9 évig előkelő üzemekben dolgozott. 1905-ben önállósította magát, 5 alkalmazottal dolgozik. Az Ipartestület előljáróságának 20 éve tagja, a szakosztály másodelnöke, azelőtt elnöke. Az Iparos Olvasókör vál. tagja, kamarai beltag volt 15 évig, a tanonciskola rajztanára volt 8 évig, az Iparos Szövetség (Pécs) alapító tagja, stb. Ipari kitüntetései: 2 arany, 1 ezüst és az 1910-es római kiállításon arany érem és Grand Prix. Neje: Mozsovits Katalin. Harctéren volt.

Meláth Márton, Szigeti országút 11.

Mihovicz Ferenc, Ujvilág-u. 1.

Nagy Mihály, Kis Flórián-u. 14. A mintegy 50 év előtt alapított üzletet Abel Józseftől 1913-ban vette át s azt 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. A Kath. Legényegylet és Polgári Daloskör, Iparos Olvasókör tagja. Született 1889-ben. Résztvett az olasz front harcaiban. Neje: Koller Róza.

Németh Jenő, Szigeti országút 19.

Neuchenbaar Imre, Orsolya-u. 6.

Osztertag András, Ferenciek-u. 16. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1895-ben. Önálló lett 1902-ben, 2 segéddel, 2 tanoncot tart. Volt Ipartestületi előljáró, a Kath. Legényegylet, Polg. Kaszinó, Iparos Olvasó Kör, a Temetkezés Egylet tagja. A világháborúban az orosz fronton megsebesült és rokkant lett. Neje: Kupi Anna. Gyermekei: Irén és András.

Papp István, Mecsek Szabolcs-u. 23.

Pozsgay Lajos, Garay-u. 2. Szül. 1862-ben, felszabadult 1878-ban. 1896-ban kezdte meg önálló iparát. 1918-ban letette a mesteri szakvizsgát. Megrendezte az 1905. évi helybeli szakkiállítást. A szakosztálynak volt elnöke, pénztárnoka, titkára. A Kath. Legényegylet, a magy. nemz. liga, Bercsényi jót. egylet, stb. tagja. A pécsi 1905. évi kiállításon ezüst érem és oklevél, a debreceni 1903. évi kiállításon elismerő oklevelet nyert. Neje: Szefischer Mária.

Puszt Antal, Felső vámház-u. 8.
Rácz Ferenc, Kiskereszt-u. 20.
Reisch Ferenc, Ferenc József-u. 44.
Reisch János, utóda **Jusztusz Jakab.** Az 1878-ban Reisch által alapított üzemet 1 segéddel folytatja. A cég az 1885. évi budapesti orsz. kiállításon nagy érem és oklevél, az 1887. évi ipari kiállításon ezüstérem, az 1887. évi palánkai kiállításon ezüstérem, az 1905. évi pécsi kiállításon ezüstérem és az 1888. évi pécsi ipari kiállításon aranyérem és oklevélkitüntetést nyert. Jusztusz 1879-ben szül., 1879-ben szabadult fel, 1920-ban vette át üzletét. Neje: Bergsmann Gizella.
Richter János, Király-u. 22.
Schäffer Ede, Rákóczi-u. 15. Előbb Mohácson lett önálló, majd 1915-ben Pécsett. Üzletében 1 tanonc és 1 segéd működik. Szül. 1882-ben, felszabadult 1899-ben, nőül vette Waszner Klárát. A világháború szerb frontján küzdött, ahol rokkant lett.
Sipos János, Ferenciek-u. 48. Szül. 1896-ban. Mint tanonc a tanonciskolai kiállításon 1912-ben dicsérő oklevél kitüntetést kapott. Felszabadult 1914-ben, önálló lett 1927-ben. A világháborúban az olasz és orosz fronton harcolt, ahol megsebesült. Nőül vette Szabó Máriát.
Schrek József, Nyil-u. 30.
Sölley István, lakás: Felsővámház-u. 36, műhelye: Rákóczi-u. 25. Szül. 1903-ban, felszabadult 1921-ben, önálló lett 1928-ban. Mint segéd állandóan Pécsett jobb mestereknél gyarapította szaktudását.
Szabó Gyula, Majorosi Imre-u. 20. Szül. 1893-ban, felszabadult 1911-ben. 1919-ben átvette Fejes Györgytől mai üzletét, melyet 1 segéddel folytat. A szakosztály volt pénztárnoka, most vál. tagja. Az Iparos Olvasó Kör és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A világháborúban az orosz és olasz fronton küzdött. Neje: Kanizsai Ilona.
Takács Károly, Kiskirály-u. 10.
Tiglmann József, Mecsekszabolcs-u. 27.
Timár Péter, Ferenciek-u. 9.
Tischler Ferenc, Petrezselyem-u. 4. Szül. 1892-ben. Mint tanonc 1907-ben elismerő oklevelet kapott. 1909-ben szabadult. Önálló lett 1921-ben. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakosztály volt vál. tagja, most jegyzője. A szerb, olasz és orosz frontokon küzdött, 2 évig volt orosz fogságban. Neje: Kozma Rózsi.
Ifj. Tóth János, Makár-u. 10.
Tóth Testvérek, Deák-u. 4.
Trázer Jeromos, Incédy Dénes-u. 11. Szül. 1888-ban Bátaszéken. Üzletét 1910-ben Hoffmann Frigyestől vette át. Egy segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Tagja több társadalmi egyesületnek, az Iparos Olvasó Körnek, Kath. Legényegyletnek. A háborúban a 31. tüzérezredbe szolgált. Neje: Schlenk Anna.

Varga Vince, Ferenciek-u. 18. Szül. 1876-ban Kiskunmajsán. 1892-ben szabadult. Szaktanulmányait a Technológián végezte. 1901-ben orthopéd cipész üzemet nyitott, speciális ludtalp betétei európai hírűek. 2 díszoklevél, 4 ezüst és 1 aranyéremmel kitüntetve. Ipartestületi előljáró-

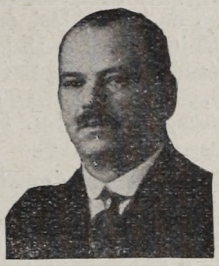

Varga Vince

sági tag, évtizedek óta szakosztályi elnök. Az Iparos Olvasó Kör alelnöke. Az Ipartestület alelnöke volt 10 évig. A cipésztanfolyam megalapítója, stb. Neje: szül. Zidarits Mária, gyermekei: István, ki érettségizett, segéd atyjánál, az Iparos Olvasó Kör titkára; Lajos, Piroska, László.
Vétek Lajos, Felsővámház-u. 66. Szül. 1896-ban Kaposváron, régi cipészfamiliából. Apjánál 1920-ban szabadult fel, 5 reálisk. elvégzése után. Fiatalon, 1922-ben önállósította magát. Üzemében 2 segéd, szezónban 4 segéd dolgozik. Az olasz és orosz fronton harcolt, 2 évig orosz fogságban sínylődött. Neje: Reisz Ilonka.
Walter Pál, Király-u. 41. Szül. 1891-ben Kisasszonyfán, felszabadult 1908-ban. Üzletét 1919-ben alapította s azt átlag 10—12 segéddel és több tanonccal folytatja és a gyárakkal versenyképes nívóra emelte. A cipészszakosztály volt alelnöke. A világháborúban az 52. gy.-ezred keretében szolgált. Neje: Talabér Ilona.
Quintus Konrád, Majláth-tér 6 és Irgalmasok-u. 24. Született 1878-ban, felszabadult 1892-ben, mint segéd Ujvidéken, Fiumében, Ausztria, Svájc és Németországban dolgozott és 1919-ben önállósította magát. Előbb 10—15 segédet, most 4 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. A szakosztály volt vál. tagja, a Pécs és vidéke bőrszövetkezet volt igazg. tagja és több társadalmi egyesület tagja. A világháború szerb frontján megsebesült. Neje: Bencze Anna.

Droguisták:

Bolits Jenő, Király-u. 20.
Frankl Miklós, Citrom-u. 11.
Deák József, Király-u. 6.
Graef János, Király-u. 4.
Jobst Kazimir, Irgalmas-u. 10. Telefon: 9—25. Született 1897-ben Pécsett, iskoláit is itt végezte. Az egyetem elvégzése után

mint gyógyszerészsegéd került Pécsre és 1922-ben önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója, a Nemzeti Kaszinó, a pécsi Keresk. és Iparkamara pótbeltagja. 1915-ben bevonult, az orosz fronton sebesült. Mint főhadnagy szerelt le. Hadi díszítményes érdemkereszt, Signum-Laudis a kardokkal, K. cs.-kereszt és sebesülési érem kitüntetése van. Neje: szül. Dokupil Vilma.

Özv. dr. Vámos Arturné, Széchenyi-tér 1. Telefon: 406.

Weile Vilmos, Kossuth-u. 5.

Építészek és építőmesterek:

Beok József és Fia, társas viszonyban Langa Gyulával. Az üzem 40 éve áll fenn. Házuk van és 7 hold villatelep. Az üzemet ifj. Beok József vezeti. Átlag 40 segédet és 15 tanoncot foglalkoztatnak. Id. Beok József 60 éves, fia 35 éves és mindaketten képesített kőművesmesterek. Langa Gyula 35 éves építőmester.

Gadó Ignác, Kálvária-u. 17—19. Tel. 4—85. A törvhat. bizotts.-nak volt tagja, szakértője a bíróságnak jelenleg is. Szül. 1876-ban. Önállósága előtt a Schlanek Imre cégnél mint irodavezető saját tervei szerint a döbröközi és paksi templomokat

Gadó Ignác

épitette. 1906-ban létesítette üzemét, melyet 4 HP motorral szerelt fel. Számos templomot és egyéb középületet épített. 1915-ben bevonult, majd népf. mérnökké nevezték ki. 1917-ben a fronton, mint műszaki tiszt szolgált; 1918-ban mérnökkari főhadnagyként szerelt le. K. cs.-k., kor. é. k. tulajdonosa. Neje: Kaltwasser Mária.

Hebenstreit Károly és fia, Megyeri-u. 30. Tel. 8—99., 4—39. Az Ipartest. előlj. tagja. Ép. bizotts. tagja, Baross Szöv. főtitkára, a szakoszt. elnöke, v. Iparkamarai beltag stb. Szül. 1894-ben. Iskolái elvégzése óta atyjával együtt vezeti a vállalatot, mely Pécs egyik legrégibb cége. A villanyerőre berendezett modern üzemet 400 külső, 6 irodai alkalmazott szolgálja. Kutatásuk eredménye a fekete moire márványbánya feltárása és üzembe helyezése. A háborúban 3 évig a fronton szolgált, közben megsebesült; kitüntetései: I. o. ezüst, 2 drb. II. o. ezüst, bronz vit. é., Sign. Laudis, seb. é. és K. cs.-k. Neje: Lőrinczy Ilona.

Hebenstreit Károly

Himmel Ferenc, Papnövelde-u. 24. Tel. 12—28. Tagja az Ipartestületnek és a helyi kultúrális és jótékony társaságoknak. Szül. 1898-ban. Atyja vállalatában dolgozott s mikor atyja a háborúban szerzett betegségében 1920-ban meghalt, az üzem vezetését átvette. Cca 80 alkalmazottat tart. Pécs egyik legrégibb váll. cége, a nagyobb építkezések a vállalat nevéhez fűződnek. Résztvett a világháborúban, 19 havi frontszolgálat közben megsebesült; III. o. kat. é. ker., 2 drb. II. o. ezüst, bronz vit. é., seb. é., háb. emlék é. és K. cs.-k. tulajdonosa: Neje: Stefán Róza.

Hoffmann László, Ráth-u. 35. Tel. 4—56. Az Ipartest., a Szakoszt., a Mérnöki Kamara, a Nemz. Casino stb. tagja. Szül. 1897-ben. A pécsi főreálisk. elvégzése után a budapesti műegyetemen oklevelet szerzett; ezután Münchenben praktizált, mint építész. Számos köz- és magánépület építését vezette 1915—1918-ig a fronton szolgált.

Kájdy Mihály, Br. Bánffy Dezső-u. 16.

Kaposi Ferenc, Kisrókus-u. 10.

Kádinger Károly, Pécsváradi országút 46. Szül. 1897-ben. Felszab. 1915-ben. 1927. óta mint önálló mester foglalkozik útépítéssel. 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 12 hónapi olasz frontszolgálat közben megsebesült; kitüntetése: K. cs.-k.; a nemzeti hadseregben szolgált 1920-ig. Neje: Tóth Anna.

Kalmár Dezső

Kalmár Dezső. Tel. 10—24. Tagja és támogatója az összes helyi kultúrális és jót. egyesületeknek. Szül. 1898-ban; a

budapesti felső építő ipariskolát 1919-ben elvégezte, az ép. mesteri képesítését 1921-ben nyerte, 1923-ban önállósította magát; 5 irodai és 250 külső alkalmazottat foglalkoztat. A háborúban 14 hónapig a fronton harcolt, egyszer megsebesült; II. o. ezüst, bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Hencz Erzsébet.

Károlyi Emil, Ráth Mátyás-u. 27.

Keresztes Mihály kőművesiparos, Megyeri-út 17.

Kristóf Károly, Péter-u. 2. Tel. 13—34. Tagja az Ipartest. előljáróságának, a szakoszt. ügyv. alelnöke, a Lapellenőrző Bizotts. tagja, a pécsi Épít. Ip. Szöv.-nek ügyv. alelnöke, a Pécsi Atl. Club atl. és tenniszszakosztályának elnöke stb. Szül. 1888-ban. A budapesti felső építő iparisk. elvégzése után tervező irodában dolgozott; majd 16 évig a Máv. osztálymérnökségénél és üzletvezetőségénél működött. 1924-ben mint műszaki útnéző nyugdíjba ment és ekkor alapította vállalatát, mely 50 alkalmazottat foglalkoztat. A háború alatt a Máv.-nál mint magasépítési referens működött; III. o. polg. hadi é. ker.-tel tüntették ki. Neje: Auguszt Sarolta.

Márovits Andor, Ráth-u. 2. Telefon: 204. Üzeme 1918 óta áll fenn. 15 irodai tisztviselőt alkalmaz. 15 HP villanymotorral és a szakmába vágó legmodernebb gépekkel van felszerelve. Az Olvasókör elnöke. Az Ipartestület elnöke egyhangú választás alapján. A Polg. Kaszinó örökös tiszteletbeli tagja. Városi képviselő és számos egylet és kör kiváló és tevékeny tagja. Az Ipari és Kereskedelmi Kamara beltagja. Született 1892-ben. Neje szül. Göbölyös Ilona. Nevezetesebb építkezései: a helyi kollégium, a bányakapitányság palotája, a szekszárdi kórház stb.

Márovits Andor

Nagy Szeder Vilmos, Tüzér-u. 6. Tel. 2—17. Tagja az Ipartest. kontárellenőrző bizottságának, a tanoncvizsg. bizottságnak, a Magy. Mérnök- és Épít.-egyletnek, a Természettud. társulatnak, stb. Szül. 1889-ben. 1911-ben elvégezte a budapesti felső építő ipariskolát. 1926-ban önállósította magát. 1926-ban Mohácson, 1927-ben Székesfehérváron elism. oklevelet nyert. 1915-ben bevonult, 4 hónapi frontszolgálat után 1918 júniusban orosz fogságba került, ahonnan visszatérve, 1918-ban, mint tart. hadnagy szerelt le. Neje: Schuhmann Justinia.

Tarján Benő, Bánffy-u. 12.

Faesztergályosok:

Gérber Ádám, Ferenciek-u. 22. Önálló üzeme 1898 óta áll fenn. (Másodszor 1918.) Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat, 1.4 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1875-ben Baranyában. 1891-ben szabadult és 1898-ban megnősült, neje: szül. Springmann Teréz. A háborúban 1916-ig a harctéren szolgált.

Herczegh János, Munkácsy-u. 3. Szül. 1870-ben Mágócson. 1888-ban felszabadult. Mint segéd 10 éves vándorútra indult hazánkban és mindenütt a legjobb mestereknél dolgozott. Tanonc korában kitüntetésben részesült. 1898-ban nőül vette Molnár Terézt. Üzeme 1898 óta áll fenn, 1.8 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület tagja.

Leopold László

Leopold László díszműesztergályos, Kossuth Lajos-u. 9. Szül. 1877-ben Vácon, felszabadult 1894-ben. Mint segéd Budapesten, Pozsonyban, Bécsben nagyhírű gyárakban dolgozott. Időközben kiváló hanganyagával a színipályán is kiképeztetve magát, a Theater an der Urei, Johann Strauss és Apolló-színházakban, valamint a magdeburgi operában működött a háború kitöréséig. A mozgósításkor bevonult, 13 hónapig volt az orosz fronton, ahol megsebesült, orosz fogságba esett. Háború után még egyideig színészkedett, mígnem 1924-ben megnyitotta mai üzemét. 1926-ban nőül vette Rechnitzer Bertát.

Meckl István, Rákóczi-út 25.

Molnár Ferenc, Zsolnay-u. 30.

Schmidt Gusztáv, Király-u. 40.

Faszobrászok :

Apáthy és Király kaptafa- és sámfakészítők, Felsőmalom-u. 23.

Hazai kaptafa- és faárúipar r. t., Felsőmalom-u. 23.

Schweiczer János, Deák-u. 17. Oltár, szószék, műbútor, orgona stb. műipari faragással foglalkozó önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Faipari iskola 3 évfolyamát és 2 évi szakrajztanfolyamot végzett. Felszabadult 1906-ban. Először 1912-ben önállósította magát, de ezen üzemét bevonulásakor beszüntette. 1918-ban Rácváros megint önállósította magát, innen költözött 1927-ben jelenlegi üzemébe. 1915-ben bevonult, 1917-ben megsebesült.

Fényképészek :

Cseh Nándorné, Széchenyi-tér 2.

„Erzsébet foto-szalon“, tul. Krakauernővérek (Erzsébet és Ilonka), Király-u. 15. Mindketten Szegeden tanultak és Pécsett tökéletesítették szaktudásukat. 1927-ben vették át műtermüket, mely Könny József vezetése alatt 20 évvel ezelőtt alapíttatott.

Fodor István, Jókai-tér 5. Szül. : Zágráb, 1886. Gimnáziumot Székesfehérvárott, iparrajziskolát Budapesten végzett. A szakmát édesatyjánál tanulta, kihez 1912-ben társult be, 1914 óta önállóan vezeti műtermét, egy segédet és egy tanulót tart. *Londonban 1926-ban első díjat nyert. A szakosztály elnöke.* A pécsi zenei életben intenzív részt vesz. A fronton 35 hónapot töltött mint telefonista, kitüntetése : két bronz vit. érem és K. cs.-kereszt. 1914-ben vette nőül Löschen Katót.

Özv. Kolos Mórné, Kazinczy-u. 2.

Könnyü József, Király-u. 1. Tel. : 7—84. Szül. : 1888-ban. Polgári iskolái végeztével 1906-ban szabadult s előkelő műtermekben 1911-ig, önállósításáig dolgozott. 1922-ben fióküzletet nyitott Barcson, végül 1925-ben Pécsett telepedett le, 1—2 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. A kormányzó úrnak és gróf Zichy megyéspüspöknek készített művészi albumot.

Péterfy László, Zsolnay Vilmos-u. 5. Ősrégi nemesi család sarja, mely eredetét 1419-ig vezeti vissza. Szül. : 1888-ban. Berlinben a Technische Hochschule semesterét végezte, majd iparkamarai ösztöndíjjal Olasz- és Németország városaiban volt tanulmányúton. 1911-ben önállósította magát, 1921 óta van Pécsett Kundelein Ilona úrnővel közös műterme. A háborúban egyszer sebesült, leszerelt mint zászlós.

„Vaso“ fotoszalón, Király-u. 37.

Zelesny Károly cég alatt áll fenn, Anna-u. 4. sz. a. Pécs egyik legrégibb műterme, melyet néhai Z. K. 1873-ban alapított. Tel. : 198. Gyermekei, Ottó és Emilia 1913-ban vették át a műtermet. Ottó szabadulása után éveket töltött Németországban, meghalt 1928-ban, amióta fivére meghalt, Emilia önállóan vezeti a műtermet, mely József főherceg udvari szállítója. A »Párisi Grand Prix« és több arany- és ezüstérem tulajdonosa.

Hentesek és mészárosok :

Baranyák György, Kaszárnya-u. 34. Az Ipartestület, a Szakoszt. és az Iparos Olv. Kör tagja. Szül. 1899-ben. 1916-ban szabadult fel. Pécsett dolgozott segédkorában, ahol 1924-ben önálló lett ; 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A Ferenc József-laktanya kantinjának szállítója. A háborúban az olasz fronton megsebesült ; K. cs.-k. tulajdonosa. Krisztián Katalint vette nőül.

Ifj. Brunner Károly, Siklósi-út 20/2. Telefon : 10—97.

Brunner Béla, Mayorossi Imre-u. 17.

Csapó József Mihály, Katalin-u. 8.

Dusel Frigyes, Jókai-tér 1. Tel. 4. Az Ipartestület életében mint r. tag vesz részt. Szül. 1893-ban. Felszabadult 1909-ben. Budapesten, Vukovárt, Pécsett fejlesztette szaktudását segédkorában. 1926-ban alapította mai üzemét a város legforgalmasabb pontján. A szerb fronton harcolt, ahol súlyosan megsebesült. Kitüntetései : II. o. ezüst vit. é., seb. é., K. cs.-k.

Dunszt Alajos, Gründler-u. 33.

Ébert Ferenc, Ágoston-u. 12. Tel. 14—62. Az Ipartestület, az Iparos Olv. Kör és még több kultúrális egylet tagja. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1913-ban. 1919-ben alapította üzemét, melyben 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 7 hónapi frontszolgálat után orosz fogságba került, ahonnan visszatérve, az olasz fronton védte a hazát.

Faubl Ödön, Irányi D.-tér 5. Tel. 15—87. Az Ipartestület előlj. tagja, a Szakosztály vál. tagja, a Tanoncvizsg. bizotts., az Iparos Olv. Kör, Polg. Kaszinó stb. tagja. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1902-ben. 1920-ban önállósította magát, modern, villanyerőre berendezett üzemében 2 segéd és 2 tanonc dolgozik. A mozgósítástól a háború végéig a fronton szolgált ; II. o. ezüst, bronz vit. é., K. cs.-k., vas érdemker., szolg. é., 1908-as emléké. és Károly királytól való dics. oklevél tulajdonosa. Neje : Eppich Paula.

Gerber Jenő, F.-Puturluk 26. Szül. 1902-ben. Felszabadult 1917-ben. 1925-ben önállósította magát s azóta 1 tanonccal sikeresen vezeti üzemét. Fernai Rozáliát vette nőül.

Graumann Gusztáv, Zsolnay V.-u. 43. Tel. 6—12. Szül. 1885-ben ; ősrégi húsiparos családból származik. Atyjánál szabadult fel 1899-ben. Hosszabb külföldi tanulmányút után 1911-ben átvette a nagyapja által 1846-ban alapított üzemet, melyet motorikus- és vizierővel felszerelt modern hentes-

árú exportgyárrá fejlesztett ; a közszállítások egész tömegét teljesíti. Saját hizlaldájából kihizlalt sertéseit dolgozza fel. A Szakoszt. ügyv. alelnöke, kamarai beltag, törv. biz. tag, Budapesti Sertésker. Egylet stb. tagja. 1907-ben ezüst. és díszoklevelet, 1924-ben kitünt. oklevelet, 1924—25—26—27-ben első díjat és oklevelet kapott. A háborúban 18 hónapig a fronton szolgált ; II. o. ezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Paschke Etel ; fia Viktor apja üzletében van.

Gyala József, Makár-u. 74. Az Ipartestület és a Szakoszt. tagja. Szül. 1893-ban. Felszabadult 1909-ben. Budapesten fejlesztette szakismeretét mint segéd. 1918-ban önálló lett s üzemében 1 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig az olasz és orosz fronton harcolt, mint őrmester szerelt le. Neje : Seffcsik Erzsébet.

Haumann György, Márton-u. 2.

Haumann György

Heim József, Petrezselyem-u. 4. Az Ipartestület és a Szakoszt. vál. tagja, az Iparos Olv. Kör tagja, a Polgári Dalkör pártoló tagja. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1898-ban. 1914-ben alapított üzemét kitünő szaktudással vezeti ; 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Szakismeretét már segédkorában kitüntetésben részesitették. Résztvett a világháborúban. Neje : Bubrek Margit.

Hirt Ferenc, Szigeti országút 69. Telefon : 5—73.

Ignits Aladár, Siklósi-u. 24.

Klie János, Petrezselyem-u. 38. Az Ipartestület és az Iparos Olv. Kör tagja. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1902-ben. 1903-ban létesítette üzemét, melyet azóta önállóan vezet. Résztvett a világháborúban. Neje : Talián Mária.

Kollár Antal, Szigeti-országút 9.

Ifj. Korpusz József, Irányi D.-tér. Ipartestületi tag. Szül. 1891-ben. Tanoncéveit Pécsett végezte, ahol 1910-ben felszabadult. 1922-ben önálló lett és üzemét azóta eredményesen vezeti. A háború kitörésekor a haditengerészetnél szolgált ; a K. cs.-k. kitüntetése van.

Lager Béla, Kossuth L.-u. 37. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1898-ban. Évekig külföldön tanulmányozta iparát. 1906-ban önállósította magát ; üzemében 1 tanoncot alkalmaz. Elsőrendű szakember. Neje : Csicsák Erzsébet.

Lénárt Ernő, Kálvária-u. 25. Tel. 12—43. A Szakoszt. vál. tagja, a Pécsi Mészárosok Bőrlerakatának intéző bizotts. tagja, az Iparos Olv. Kör és stb. tagja. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1913-ban. Üzemét 1918-ban létesítette ; modern villanyerőre berendezett üzletében 4 alkalmazott dolgozik. Az egyetem és a kincstár részére szállít. Neje : Hoffmann Etel.

Mag István, Deák-u. 2. Tel. 11—63. Az Ipartestület és a Ker. Nemz. Liga tagja. Szül. 1880-ban. Atyjánál szabadult fel 1896-ban. 1898-ban átvette atyja üzemének vezetését s jelenleg 1 segéd és 2 tanoncot foglalkoztat. 24 hónapon át a fronton volt, ezután orosz fogságba jutott, ahonnan 1918-ban megszökött. Neje : Hirschel Stefánia.

Marczin István, Szikla-u. 1. Az Ipartestület, az Iparos Olv. Kör stb. tagja. Szül. 1891-ben. 1907-ben szabadult fel és ezután vándorútra ment szaktudása fejlesztése céljából. 1927-ben létesítette üzemét, ahol fiával, Ferenccel együtt dolgozik. A háborúban 18 hónapi frontszolgálat után fogságba jutott, honnan szökés útján került haza. Neje : Schweitzer Erzsébet.

Méhész Lajos, Bányatelep Cossian. Született 1900-ban Simontornyán és 1917-ben szabadult Pécsett. Itt dolgozott mint segéd is mesterénél, amíg 1924-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. 1927-ben nőül vette Réger Irént. Üzemében 1 tanulót tart. Az Ipartestület tagja.

Ifj. Móricz János, Mindszent-u. 2. Telefon : 4—91.

Papp Károly, Szigeti-országút 59. Tel. 4—03. Az Ipartestület, a Szakoszt., a Nemz. Liga tagja, az Ip. Olv. Kör vál. tagja stb. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1912-ben.

Papp Károly

1922 óta önálló mester, üzemében 2 tanoncot és 1 segédet tart. Külföldre szállít. A háborúban az orosz fronton fogságba került, ahonnan 3 év után hazaszökött. Neje Bozs Mária.

Schweitzer Antal, Zöldfa-u. 5. Tel. 10—77. Az Ipartestület, az Iparos Olv. Kör és számos kultúrális egylet tagja. Szül. 1887-

ben. Felszabadult 1902-ben. Üzemét 1913-ban létesítette ; 1 alkalmazottja van. Közszállításokban résztvesz. Neje : Trabert Magdolna.

Strasser Pál, Szigeti-országút 51.

Standovár Pál, Makár-u. 49. Tagja az Ipartestületnek, a Szakosztálynak, az Iparos Olv. Körnek. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1914-ben. 1926-ban önállósította magát. A világháborúban az orosz fronton megsebesült ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Vajda Ferenc, Király-u. 46. Tel. 5—59. A Tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület v. előlj. tagja ; a Szakoszt. v. elnöke, az Iparos Olv. Kör stb. tagja. Szül. 1881-ben, felszabadult 1898-ban. Magyar-

Vajda Ferenc

országi és külföldi tanulmányútja után 1903-ban önállósította magát ; modern villanyerőre berendezett üzemében 3 segéd és 2 tanonc dolgozik. A helyi helyőrség szállítója. 1915—1918-ig a fronton védte a hazát. Neje : Kerekes Teréz.

Varga Ferenc, Rákóczi-út 67.

Vitéz Vecsey István, Petrezselyem-u. 48.

Verbay József, Szőllő-u. 2. Szül. 1872-ben. Felszabadult 1888-ban. 1896-ban önálló lett. Jelenlegi üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A barcsi Ipartestület elnöke volt és aktív közéleti tevékenységet fejtett ki ; a szerb megszállás alatt azonban hazafias viselkedése miatt kiüldözték és ekkor jött Pécsre, ahol megszervezte a tisztv. beszerzési csoport húsüzemét. Résztvett a világháborúban. Neje : Breznai Katalin.

Wortmann Andor, Jókai-tér 2. Tel. 4—42., 11—36. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., az Iparos Olv. Kör és még számos egylet tagja. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1913-ban. Üzemét 1919-ben létesítette s azóta kiváló szaktudással vezeti ; 2 alkalmazottat tart. A Pécsi kir. ügyészségi fogház szállítója. A háborúban 34 havi olasz frontszolgálata közben megsebesült ; II. o. ezüst, bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Klein Ella.

Zidorits Ime, Rákóczi-út 32. Tel.: 1—40.

Kalaposmesterek :

Abrám Ilonka nőikalapüzem, Király-u. 29. Önálló üzeme, amelyben egy tanoncot tart, 1927 óta áll fenn. Született 1899-ben és felszabadult 1914-ben. Mint segéd helyben fejlesztette szaktudását egész az önállósításig.

Ifj. Csik Istvánné, Inczédy-u. 1.

Cser és Horváth, Munkácsy-u. 27. Az üzemet Kertész Ferenc alapította 1921-ben, vele társult Cser Gyula, majd később, 1926-ban Kertész végleg kivált és akkor betársult Horváth Jenő. Átlag 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztatnak és en gros dolgoznak. Cser Gyula 1897-ben született és a 19. h. gy.-ezredben szolgált a háború alatt. Károly cs.-keresztje van. Neje sz. Kiss Erzsébet.

Keresztény Rajmárné, Király-u. 40.

Kertész Józsefné, Király-u. 10.

Kohn Katica (Böhm Laura és Löwy Jákóné), Széchenyi-tér 8. Az üzemet 1888-ban néhai Kohn Katica alapította, akitől 1917-ben vette át Böhm Laura és Löwy Jákóné. Előbbi 25 éve, utóbbi 20 éve dolgozik a szakmában. 6 segédet és 1 tanulóleányt foglalkoztatnak. Mindaketten tagjai az Ipartestületnek. Az 1907-iki kiállításon ezüstéremmel tüntették ki munkájukat.

Németh Béláné, Kazinczy-u. 2. Telefon : 13—28. Született 1895-ben, felszabadult 1910-ben. Mint segéd itt és Wienben fejlesztette szaktudását, ahol először önállósította is magát. Jelenlegi önálló üzeme 1921 óta áll fenn és átlag 8 személyzettel és 2 tanulóval dolgoztat. A szakosztály elnöke volt, de elfoglaltsága miatt le kellett mondania.

Özv. Rotter Béláné, Jókai-tér 4.

Steinbach Sylvia, Ferenciek-u. 2.

Szalay Imre, Felsővámház-u.

Tengler Bernát, Jókai-tér 2. Született 1884-ben és 1902-ben felszabadult. Jelenlegi önálló üzeme 1911 óta áll fenn. 2—3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke 1919 óta. Az Iparos Olvasókör és a Polg. Kaszinó tagja. 1903-ban aranyéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. 1914-ben bevonult, résztvett több ütközetben és 1915-ben mint rokkant szerelt le.

Tóth Irén, Felsővámház-u. 34.

Velledits Lina utóda Lövy Sándorné, Széchenyi-tér 3.

Kályhások :

Harcz Imre, Makár-u. 43. Az üzlet Ferenciek-u. 10. sz. Üzeme 1912 óta áll fenn és 1923-ban vette át, 1 segédet tart. A Pénzügyigazgatóság, a Zrínyi-nevelőintézet, az ügyészség állandó szállítója. A cég is, Harcz is részesültek ipari kitüntetésben. Született

1889-ben és 1906-ban szabadult. Nőtlen. 1914—1918-ig a tűzéreknél szolgált. Kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-kereszt és mozgósítási kereszt kitüntetése van.

Wugrencsics Jenő kályhás- és fazekasmester, Flórián-u. 11. Telefon: 14—52. Üzemét édesapja alapította 1830-ban. Önállóan vezeti 1917 óta, 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és több kör tagja. Szül. 1868-ban, felszabadult 1885-ben. Neje: szül. Albach Matild.

Kárpítos- és díszítőmesterek:

Bredtner Alajos, Perczel-u. 8. Szül. 1883-ban Pécsett, felszabadult 1899-ben. Mint segéd került vissza Pécsre, ahol 1910-ben megalapította a jelenlegi üzemét, amelyben 1 segédet tart. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja. 1915-ben vonult be és 2 hónapig harcolt az orosz fronton, amikor fogságba került, ahonnan 1918-ban tért haza.

Csikalek Sándor, Mária-u. 11. Tel.: 15—54

Dechmann János, Király-u. 39.

Ferencsovics Géza, Felsőmalom-u. 12.

Kovács József, Janis-u. 5.

Oppe Emil kárpitos- és paplankészítő, Munkácsy-u. 34.

Oppe Sándor paplanosmester, Felsővámház-u. 68.

Rózsa Sándor, Ferenciek-u. 42. Telefon: 14—85. Született Felsőmindszenten 1878-ban, felszabadult 1893-ban. 1902-ben megalapította jelenlegi üzemét, a következő évben pedig feleségül vette Bendek Kornéliát. 1—2 segédet és 1 tanoncot tart. Tagja az Ipartestületnek, a Kereskedő Kaszinónak, az Iparos Olvasó Körnek stb. A mohácsi 400 éves kiállításon kitüntették. 1915—1918-ig szolgált a háború alatt. Családjában sok a hősihalott.

Schlesinger Mór, Munkácsy-u. 30.

Schwandtner János, Mihály-u. 12.

Strasser Miksa, Citrom-u. 2.

Weiser Ferenc, Majorossy-u. 3. Telefon: 12—67. Szül.: Pécsett 1886-ban és ugyanitt szabadult 1902-ben. 1920-ban alapította jelenlegi üzemét. Nevezetesebb munkái az alispáni és főispáni fogadó szobák, 2 tanoncot, 2 segédet és 1 segédmunkást foglalkoztat. Az Ipartestület, a Polgári Kör stb. tagja. Az orosz fronton fogságba esett. Neje: szül. Rozner Erzsébet.

Özv. Zederr Manóné, Ferenciek-u.

Kelmefestők:

Glavák Ferenc és János, a Tulipán- (Deák-u. 17) és a Belvárosi- (Percel-u. 2) gőzmosodák tulajdonosai. Mindkét vállalat 2 HP, illetve 4 HP villanyerőre berendezetten áll a közönség rendelkezésére. Ugy János, mint Ferenc résztvettek a világháborúban és az orosz fronton harcoltak. Vállalatuk 1924 óta áll fenn.

Kappan József, Szigeti országút 41/1.

Özv. Reich Vilmosné, Városház-u. 2. Tel.: 11—07. Közjótékonysága elismeréseül trafikot kapott. Üzeme gyüjtőtelepe a budapesti Kulcsár és Huppert cégnek. Az Ipartestület tagja. Az Izr. Nőegylet alelnöke. A Jótékony Nőegylet vál. tagja. A Vöröskereszt Egylet vál. tagja. A Stefánia Szövetség ellenőre. Az izr. fogházmisszió vezetője, stb. Az Orsz. Vöröskereszt Egylet 1917-ben kitüntetésben részesítette.

Strasser Pál, Haltér 1. sz. Telefon 15—43. A szakmát Kaposváron tanulta és 1913-ban felszabadult, mint segéd az ország nevezetesebb városaiban, azonkívül Bécsben, Reichenbergben és Prágában működött, mint festőmester Vácon dolgozott. 1927-ben önállósította magát. Bevonult 1916-ban, 19 hónapig az orosz és olasz harctereken küzdött.

Schvarcz Károly és Fia, Mária-u. 39. Az üzem 1867-ben Sch. Dániel által alapíttatott. Villany- és gőzerőre berendezett modern üzem, melyet hazai és külföldön szerzett tapasztalatok után 1886-ban vett át. Mint segéd aranyoklevelet, mint mester 2 aranyérmet nyert. Két fia mint segéd dolgozik az üzemben.

Vámos Ignác, Mária-u. 33. Telefon: 4—37. Szabadult 1898-ban Bonyhádon. Mint segéd Németországban működött tanulmányúttal egybekötve. 1904-ben alapította a kékfestő- és vegytisztító üzemet. 2 HP villany- és 4 HP gőzmotorral van felszerelve. Bevonult 1914-ben a 19-es népfelkelőkhöz és leszerelt 1918-ban. A cég jelenlegi tulajdonosa Vámos Imre.

Kertészek:

Gaszt Ferenc, Szigeti országút 45.

Gerber István, Légszeszgyár-u. 21. Faiskola-, konyha- és virágkertészet tulajdonosa. Szül. 1895-ben, felszabadult 1910-ben. Mint segéd helyben, Budapesten és Székesfehérváron előkelő kertészetekben fejlesztette szaktudását. Üzeme 1918 óta van és 1 segédet tart. A Kertészek Egyesületének vál. tagja. Faiskoláját nagyezüstéremmel tüntették ki. Az 52. gy.-ezrednél szolgált és 1916-ban orosz fogságba esett. Neje: Leidelka Katalin.

Glück Antal, Ferenc József-u. 52. Üzemét atyja, néhai Glück Mihály alapította. Apjánál tanulta a szakmát. 1890-ben felszabadult. Mint segéd is a szülői házban dolgozott. Édesapja halála óta (1912) pedig önállóan vezeti. A 19-eseknél szolgált a háborúban. Bronz és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1872-ben. Neje: szül. Szlarek Erzsébet.

Haffner István kertészete Vitéz-u. 5. és az üzlet Deák-u. 5. Saját szerzeményű háza, szőleje és földje van és önálló üzeme 1894 óta. Szül. 1861-ben, felszabadult Pécsett 1890-ben. Apjánál volt segéd. Apjának 1900-ban bekövetkezett halála óta önállóan vezeti az üzemet. Bécsben 1896-ban kitüntetésben részesült. A háborúban mint őrmester vett részt. Koronásvaskereszt és Jenő főhercegtől dicsérőlevél kitüntetésben részesült. Neje : szül. Aszlovics Anna.

Knotik Rezső, a Kött Jenő-cég tulajdonosa, Siklósi országút 75. Telefon : 1—23 és 1—22. Az üzem 1866 óta áll fenn. Kött Ferenc alapította, akitől Jenő fia örökölte, aki 1895-ben cégjegyeztette. Tőle vette át 1910-ben. A cég több magas kitüntetésben részesült. Knotik született 1884-ben, felszabadult 1902-ben. A budapesti kertészeti tanintézetet végezte és azután Németországban a felső kertészeti szakiskolát, 5 segédet, egy főkertészt és 3 tanulót foglalkoztat. A Kertészek Egyesületének elnöke. A Kött-féle Kertészeti Közlöny kiadója és szerkesztője. Az orosz fronton harcolt, ott fogságba került. Neje : szül. Verhofnik Júlia.

Lőcze József, Légszeszgyár-u. 17. A püspöki uradalom kertészetét vezeti önállóan 1912 óta. Egy segédet tart. Felszabadult 1907-ben és mint segéd Lengyeltótin, Somogytúron és Pécsett dolgozott. A Kertész Egyesület számvizsgálója. Elismerő oklevél kitüntetésben részesült. Harcolt a szerb és az orosz frontokon és mindkettőn megsebesült. Született 1888-ban. Neje : szül. Tóth Mária.

Nowotarski A. és Fia, Munkácsy-u. 20. Telefon : 7—67. A cég tulajdonosa Nowotarski Marianne, férjezett Resch Róbertné. A cég 1851 óta van a család kezében. Egy segédet és 1 tanulót foglalkoztatnak. A cég sok magas ipari kitüntetésben részesült. Resch Róbert több társadalmi egyesület tagja. Született 1873-ban. 1914—1918-ig mint őrmester szolgált a háború alatt.

Skrivanek István, Majláth-u. 17.

Schmelczer István, Kossuth L.-u. 11. Telefon : 14—92.

Tabi Gyula konyha- és virágkertészet Majláth-u. 15. Született 1879-ben, felszabadult 1899-ben. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Pozsonyban fejlesztette szaktudását. Fiát is a szakmára nevelte. Először 1914-ben önállósította magát ; jelenlegi üzeme 1925 óta áll fenn. A 19. h. gy.-ezrednél szolgált és vállövést kapott.

Kéményseprők :

Baumann János, A. Balokány-u. 53. Szabadult 1884-ben. Mint segéd az ország nagyobb városaiban dolgozott 1910-ig, majd 14 évig mint üzletvezető, 3 évig mint társ és 1927-től mint jogbérlő vezeti a pécsi III. kerületet. A Ker. Szoc. Egy. tagja, az Önk. Tűzoltó Egylet pártoló tagja.

Csizik János, Kiskirály-u. 11. 1894-ben szabadult. 1927-ben nyerte el az I. kerületet, melyben 3 alkalmazottal dolgozik. Az Önk. Tűzoltó Egyletnek 32 éve működő tagja, jelenleg őrparancsnoka. A 19. h. gy.-ezreddel végigharcolta a világháborút, 1918-ban olasz fogságba esett. Kitüntetve a bronz v. é., sebesülési érem és K. cs.-kereszttel.

Fekete Péter, Imre-u. 7. Szakmáját Baján tanulta. 1884-től 1903-ig Budapesten dolgozott mint segéd. 1903 óta a központi járás kéményseprőmestere. Járási tűzbiztos, Önk. Tűzoltó Egylet tb. tag, volt kaszinói vál. tag, Iparos Olvasókör tb. tag, vármegyei törvényhatósági biz. tag 1916 óta, stb. stb.

Halász Ferenc, Percel-u. 27.

Türr Paula, F. Malom-u. 10 és Halas-u. 28. A jogot 1899-től kezdve bírja. A Kath. Nőegylet és a Szoc. Misszó tagja. Üzletét fia, vitéz Végváry László vezeti, aki bevonult 1914-ben, végigharcolta a szerb, orosz és olasz frontokat. Mint t. főhadnagy az arany vit. érem, Signum-Laudis, stb. kitüntetések birtokában, 1926-ban vitézzé avattatott. Másik fia, Wahauer Károly zászlós 1914-ben az orosz fronton hősi halált halt.

Winklarek János, Gesztenyés-út.

Késesmesterek :

Bruhács János, Munkácsi Mihály-u.

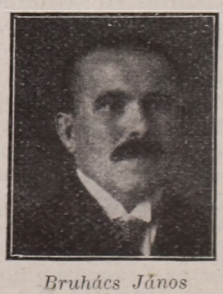

Bruhács János

Takács Károly cég, Jókai-tér 2. A cégtulajdonosok : özv. Takács Károlyné és Kühn Mihály, aki 1918-ban társult be, mint kiváló szakember, az 1870-ben Huber Adolf által alapított üzletbe. Született 1885-ben és 1901-ben felszabadult. Egy segédet foglalkoztat. A Nemzeti Liga, Ker. gazd. párt, Magy. Nemz. Szövetség, a vizsg. bizottság tagja. Az 1923., 1926. és 1927. évi ipari kiállításokon Pécsett, Mohácson és Székesfehérváron díszoklevél és ezüstérem kitüntetésben részesült.

Kosárfonómesterek :

Biber István, Janics Antal-u. 2.

Glück Nándor, Irányi Dániel-tér 6. (Városi közpince.) Szül. 1902-ben, 1917-ben szabadult. Mint segéd Budapest, Szeged, Nagykanizsa, Győr stb. nagy üzemeiben dolgozott. 1925-ben önállósította magát : 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a Nemzeti Liga tagja. Neje : szül. Pante Katalin.

Szücs Vendel, Siklósi-u. 4.

Kovácsmesterek :

Auer Ödön, Pécsváradi országút 15.

Egerszegi József, Zsolnay-u. 30.

Farkas József, Szegedi országút.

Farkas József, Szigeti országút 57. Született 1897-ben és 1914-ben szabadult. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. A szakosztály és Olvasó Kör tagja. 1915-ben bevonult, kétszer sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., német vaskereszt kitüntetésben részesült. Neje : szül. Müller Margit.

Fiedler Mihály, Rákóczi-út 16. Önálló üzeme van 1897 óta, amelyet Dobsay Nándor alapított 1860-ban. Az Iparrtestület választmányi, a szakosztály választmányi, és Iparos Körök tagja. A háborúban a tábori csendőrségnél szolgált. 3 segédet tart és 25 tanoncot szabadított már fel. Született 1878-ban és 1888-ban szabadult. Az idén van a 40 éves jubileuma. Neje szül. : Szator Etel.

Juhász Ferenc, Siklósi-u. 25. Született 1882-ben Balatonkilitin, felszabadult 1897-ben. Mint segéd Budapesten, Kaposváron és Pécsett dolgozott, amíg 1919-ben megalapította jelenlegi üzemét. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság tagja. Neje : szül. Tóth Teréz.

Kovács Márton, Zsolnay-u. 47.

Milkovics József, Zsolnay-u. 31. Önálló műhelye 1925 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja 3 év óta. Született 1898-ban. Felszabadult 1913-ban. Neje Deák Annus. 1916-ban bevonult, 29 hónapot töltött a harctéren. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Molnár György, Megyeri-u. 2. Önálló üzeme van 1906 óta. Egy segédet tart. Az Ipartestület volt vál. tagja. Az orosz fronton volt. Bronz vitézségi érme van. Született 1880-ban, felszabadult Szigetváron 1897-ben. Mint segéd Kaposváron, Budaőrsön, stb. szolgált. Neje szül. : Londsárovits Mária. György fiát a szakmába neveli.

Mráz Pál, Mohácsi országút 37. Szül. 1883-ban. Segédévei letelte után 1921-ben önállósította magát és azóta vezeti műhelyét. Résztvett a világháborúban, harcolt az orosz és olasz frontokon. Kitüntetve a koronás ezüst és vas érdemkereszttel. Neje : szül. Aubrecht Julianna ; gyermekük: Margit.

Nagy József, Felsővámház-u. 9. Önálló üzemét 1923-ban létesítette. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja. Felszabadult 1908-ban. Neje : szül. Vági Katalin. 1912—1920-ig szolgált a katonaságnál mint fegyvermester. A leszereléskor I. oszt. fegyvermester őrmesteri rangja volt.

Szabó Ferenc, Rét-u. 35.

Szepcsik János, Siklósi-u. 37. Született 1880-ban. Felszabadult 1897-ben Kalocsán. Mint segéd Mohácson dolgozott és Pécsett, ahol 1921-ben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Egy segédet tart. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja. Neje szül. : Popovics Mária. János fiát a szakmára neveli.

Tarnik Béla, Rákóczi-út 30. Üzeme saját házában 1890 óta áll fenn. Földje, szőllője van. Szül. 1864-ben Nagyatádon és ott szabadult 1878-ban. Mint segéd Budapesten, Wienben, Győrben, Sopronban stb. működött. Neje szül. : Bákelhoffer Gizella.

Kőfaragómesterek :

Piacsek Virgil, Zsolnay-u. 13.

„Pietas“ kőfaragóüzem, cégvezető Vogl Jenő. Siklósi-u. 68. Telefon : 2—46.

Suschnik János, Zsolnay-u. 13.

ifj. Vogl Jánosné, Siklósi-u. 66.

Kőművesmesterek :

Bircsák József, Ágoston-u. 66. Az Iparos Olv. Kör, a budai külv. Kath. Kör, 52. Bajt. Szöv., Pécsi 48. Egylet, Ker. közs. párt stb. tagja. Szül. 1883-ban. Felszab. 1899-ben. A budapesti és pécsi Technológián szaktanfolyamát elvégezvén, külföldön tökéletesítette szaktudását. 1922 óta önállóan, átlag 3 segéddel dolgozik. Résztvett a világháborúban, 1916—1918 orosz fogságban volt ; kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k., seb. é. tulajdonosa. Neje : Huszár Julianna, fia József, atyjánál dolgozik.

Bircsák József

Bischoff Antal, Bányatelep 7. A Polgári Kaszinó és a Kath. Kör tagja. Szül. 1894-ben. 1925-ben önállósította magát, cca 4 segédnek és 2 tanoncnak ád munkát. A háborúban az orosz és szerb fogságban sínylődött. Kitüntetései: bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje: Márfi Teréz.

Bischoff Ferenc, Zerge-u. 3. Az Ipartestület és Szakoszt. tagja. Szül. 1868-ban. 1883-ban történt felszabadulása után Németországban és helyben gyarapította szaktudását mint segéd. 1913-ban önálló lett; 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban az orosz fronton védte a hazát, ahol megsebesült. Neje: Kapronczay Julia; fia, Ferenc kőműves.

Bischoff József, Zsolnay V.-u. 26. Tel. 9—16. Szül. 1874-ben. 15 éves korában már segéd volt. 1898-ban önállósította magát, felhasználván külföldi tapasztalatait,

Bischoff József és neje

üzemét mind maig kiváló szaktudással vezeti; 5 alkalmazottat tart. Tagja az Ipartestületnek, a Polgári Kaszinónak. Neje: Börcs Róza.

Id. Czeininger Béla, Papnövelde-u. 22. A Ker. Szoc. párt tagja. Szül. 1872-ben. Felszab. 1889-ben, mint segéd a fővárosban és külföldön dolgozott. Már tanonckorában elismerést nyert. 1903-ban létesítette üzemét, önállósága alatt 3 tanoncot felszabadított. Résztvett a háborúban. Neje: Soós Anna; fia Béla, kőművesmester.

Erdődy Mihály építési vállalkozó, Könyök-u. 10. Tel.: 11—27. Az Ipartestület és a Szakoszt. v. vál. tagja, a »Baross« szöv., Kath. közp. szöv., Credo-egylet vál. tagja, Nemz. jót. egylet pénztárnoka,

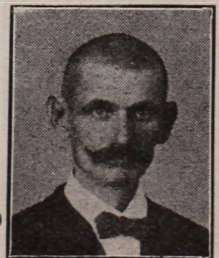

Erdődy Mihály

stb. Szül. 1875-ben. Felszab. 1894-ben. 1910-ben önálló lett; 7 alkalmazottja van; eddig 7 tanoncot felszabadított. A háborúban a szerb fronton harcolt. Neje: Joszt Gizella.

Fehér József, Hegyalja-u. 104. A Szakosztály ellenőre. Szül. 1902-ben. A kőműves-

Fehér József

mesterivizsgát magánúton végezte el. 1926 óta önállóan, 5 alkalmazottal dolgozik.

Graits István, Felső Havi-u. 10. Telefon: 10—94. Az Ipartestület, előlj. tagja, a szakoszt. v. vál. tagja, a Tanoncvizsg. bizotts., az Iparos Olv. Kör, az Orsz. Rokkantegylet, a Magyarországi Kőművesmesterek Orsz. Szöv. vál. tagja. Szül. 1874-ben. 1920-ban oklevelet nyert. 1911 óta önálló; 5 alkalmazottat tart. 34 hónapot töltött a fronton, egyszer megsebesült; bronz vit. é., vas é. ker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Moticsanak Mária; fia Antal kőművesmester.

Jozipovics Sándor, Csokonay-u. 38. A Szakoszt. v. vál. tagja, a tanoncvizsg. bizotts. v. tagja. Szül. 1879-ben. 1913-ban tette le a képesítési vizsgát, 1914-ben alapította üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 20 hónapig a fronton védte a hazát. Neje: Katanovics Teréz.

Kaszánovits János, Ágoston-u. 28. Tel. 7—35. Az Ipartestület, a Szakoszt., az Iparos Olv. Kör, valamint számos kultúrális egylet tagja és támogatója. Szül. 1879-ben. 1911-ben képesítést nyert, 1909-ben létesített üzemét kiváló szaktudással vezeti; 10 alkalmazottat tart. A világháborúban 16 havi frontszolgálat közben kétszer megsebesült. K. cs.-k. és seb. é. tulajdonosa. Neje: Till Mária; fia János atyjánál dolgozik.

Kerekes Mihály, Magyari-u. 17. Szül. 1877-ben. Felsz. 1894-ben. Mint segéd a fővárosban és Brassóban szerzett további képesitését. 1911-ben önállósította magát, 2 segédet és 3 munkást alkalmaz. 1914—1918-ig a fronton védte a hazát. Neje: Nagy Rozália; fia Mihály szintén a szakmában dolgozik.

Macyák József, Radnics-u. 28.

Rabb István, Mecsekszabolcs-u. 18. A Kontár ellenőrző bizotts. tagja. Szül. 1891-ben. Felszab. 1908-ban. 1919-ben önálló-

sította magát ; ezen idő óta 5 tanoncot felszabadított ; jelenleg 5 segédet és 8 munkást alkalmaz. A háborúban a szerb és orosz fronton harcolt ; orosz fogságban volt 1918-ig. Neje : Speckt Anna.

Schachlitz Henrik, Mária-u. 30. Tel. 4—11. Az Ipartest.-elöljáróságának tagja, az Ip. Olv. Kör, a tanonvizsg. bizotts. stb. tagja. Szül. 1870-ben. 1900-ban képesítést nyert, 1902-ben önálló lett ; üzemében 5 alkalmazott dolgozik. Szebenyi Etelkát vette nőül; fia Károly szintén okl. kőművesmester.

Szonecker János, Hatház-u. 6. Az Ipartest. elöljáróságának v. tagja, az Ip. Olv. Kör és számos egylet tagja. Szül. 1876-ban. A képesítő vizsgát 1909-ben tette le. 1911-ben létesítette üzemét, melyet fiával, Lajossal, együtt vezet ; 25 alkalmazottat tart. A háborút a szerb és albán fronton küzdötte végig. Vas é. ker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Láng Julianna.

Sztipanovics György, Mindszent-u. 5. Tagja az Ipartestületnek. Szül. 1868-ban. Felszab. 1885-ben. 1905-ben önálló lett ; 1912-ben képesítő vizsgát tett. Jelenlegi üzemét 1920-ban alapította ; 2 alkalmazottat tart. Neje : Feierstein Anna. Gyermekei közül István és György szintén a szakmában dolgoznak.

Könyvkötőmesterek :

Fiedler Aladár, Hunyadi-u. 2. Született 1892-ben Pécsett és szabadult 1908-ban. Mint segéd Németország, Ausztria és a hazai nagy üzemekben dolgozott. Üzeme 1923 óta áll fenn. A kormányzó úr Őfőméltósága részére készített díszalbum a legnevezetesebb munkája. Végigharcolta a háborút. Sebesült. Neje : szül. Zentner Róza.

Koller József, Lánc-u. 7. Dombóváron született 1893-ban. Szabadulása után Budapest, Bécs, Berlin, Páris, Hamburgban dolgozott. 1926-ban alapította üzemét. Vál. tagja a Pécsi Sport Clubnak, az Ev. Társaságnak. Igazgatója a »Hárfa« Daloskörnek. Mint ténylegest érte a háború kitörése, egyszer sebesült, II. oszt. ezüst és bronz vit. érem, továbbá a K. cs.-k. tulajdonosa. Fivére, Ernő 1914-ben Sabácnál hősi halált halt.

Kosaras Ferenc, A.-Puturluk-u. 19.

Matics Antal, Jókai-tér 11.

Raffai György, Ferenciek-u. 37. Szül. 1892-ben Kisasszonyfán, 15 éves korában szabadult, 28 éves korában önállósította magát. 34 havi frontszolgálata van. Bronz vit. érem és K. cs.-kereszttel van kitüntetve. 1913-ban nőül vette Fellner Annát. György fia szintén könyvkötő.

Rihmer János, Perczel-u. 34.

Rózsa Mihály, Ferenciek-u. 52. Telefon : 11—71.

Ifj. Stibi György, Siklósi-u. 64. Szül. 1889-ben Pécsett. Felszabadult 1900-ban. A néhai Stibi György által 1890-ben alapított üzemet 1922 óta vezeti önállóan. Villanyerőre berendezett üzemében 2 segédet. 2 munkást és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett, orosz fogságban sínylődött.

Vörös István, Gábor-u. 4. Szül.: Mohácson 1897-ben. Ipari szakiskolát végzett. Mohácson 1922-ben, Pécsett 1927-ben nyitott üzemet. Tanonckorában 2 díjat nyert. Több társadalmi egyesület tagja. Levente oktató, az iparos ifjúság lelkes pártfogója. 40 hónapot töltött a fronton, kitüntetése a bronz vit. érem, vasérdemkereszt és K. cs.-kereszt.

Wágner István, Ferenciek-u. 3. Született 1871-ben Bonyhádon. Már 12 éves korában atyja műhelyében találjuk, ott szabadult 1886-ban és betársult 1904-ben. Önállóan

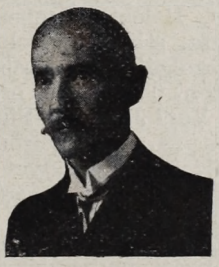

Wágner István

bírja 55 éves üzemét 1912 óta, mely Pécs legrégibb ilyen irányú vállalata. Az Ipartestület előlj. tagja 25 éve, a szakcsoport elnöke, az Iparos Olvasó Kör vál. tagja, stb. 1886-ban aranyérmet nyert. Háború alatt mint számv. őrm. telj. szolg. Kitüntetve a koronás vasérdemkereszttel. 1908-ban nősült másodszor, neje : Pehr Vilma.

Kötélgyártók :

Mayer György, Zsolnay V.-u. 16. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Született 1883-ban, felszabadult 1901-ben. Mint segéd Baján, Barcson, Mohácson, stb. dolgozott. 1915—1918-ig szolgált, 19 hónapig volt az orosz harctéren.

Szőr Gábor, Szigeti országút 202. Önálló üzeme saját szerzeményű családi házukban 1903 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és Iparos Olvasókör tagja. Született Tiszafüreden 1877-ben, felszabadult 1895-ben. Mint segéd Sopronban, Pozsonyban, Vácott, Szegeden, stb. dolgo-

zott. Neje, szül. Stallenberger Mária, hűséges munkatársa.

Szőr Gábor

Műkőiparosok :

Sólyom Ferenc, Majláth-u. 22.

Stärk Zsigmond, Alsó Malom-u. 4.

Ifj. Stibi György, Siklósi-u. 64. Üzemét édesapja 1892-ben alapította, nála is tanult 1904-ig. 1922-ben önállósította magát s azóta három segéddel, két tanulóval és egy $2^1/_4$ lóerejű motorral dolgozik. Nevezetesebb munkái : Magyarszentiványi, Kővágószöllős, Belény, Szebeny, Romonya, Kisasszonyfa, stb. községek hősi emlékei. 8 hó frontszolgálatot teljesített a szerb és orosz fronton, 6 évig volt orosz fogságban.

Ifj. özv. Vogl Jánosné, Siklósi-u. 66. Telefon : 294—24. Villanyerőre (3 HP) berendezett üzemében, melyet még 1703-ban alapított Vogl Konrád, 3 segédet, 1 tanulót, 3 napszámost foglalkoztat. Ipari kitüntetést kapott az 1898-iki kiállításon. Most készíti a pécsi hadiemléket. A szociális misszió és Kath. Kör tagja.

Vogl Károly, Siklósi-út 66. Telefon : 294—24. Ifj. özv. Vogl Jánosné fia. Tanulmányait édesatyjánál Pécsett végezte, 1914 óta vezeti az üzemet. 1916—1918-ig szolgált a világháborúban a 37-es hegyi tüzéreknél.

Órás- és nemesfémiparosok :

Bálint István, Király-u. 11. Telefon : 14—67. Született 1891-ben. Neje Balázs Gyöngyi. 2 gyermeke van : István és Szilveszter. 1921-ben önállósította magát. 1 tanoncot felszabadított ; ma 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Díszoklevéllel tüntették ki a bajai tanonckiállításon. Több társadalmi egyesületnek és atlétikai klubnak tagja. 43 hónapig a szerb és orosz fronton szolgált ; orosz fogságban volt a háború végéig. Megkapta : a 12 szolgálati érmet, sebesülési érmet, K. cs.-k. és bronz vit. érmet.

Benczenleitner Viktor, Irgalmasok-u. 1. 1893-ban szabadult fel Pécsett. 1902-ben Bécsben, 1906-ban Pécsett önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 5 tanoncot már felszabadított. 1877-ben született, Baumgärtner Bettit vette nőül ; gyermekei : Viktor és Emil. Intenzív társadalmi életet él. 9 éve elnöke a baranyai csoportnak. Az Ipartestület v. előljárója, v. iparosügyi lakásbiztos, ipartestületi ellenőr. Kath. Legényegylet tagja, Baross Szövetség tagja. A világháborúban a 19. h. gy.-ezrednél szolgált.

Engel Mór, Irgalmas-u. 12.

Fischer Zsigmondné, Irgalmas-u. 22.

Fuchs Ferenc, Zsolnay Vilmos-u. 9.

Futász János, Irgalmasok-u. 2. 1872-ben született. Neje : Ringelheim Laura ; leánya: Olga, keresk. érettségit tett. 1890-ben szabadult fel. Kisvárdán 1896-ban, Pécsett 1902-ben önállósította magát, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Testületi előljáró volt, valamint a szakosztály elnöke 3 éven át. Az evang. egyház volt pénztárnoka, most presbitere. A háborúban a 19. honvéd gy.-ezrednél szolgált.

Hajnal Béla, Ferenciek-u. 29.

Hell S. József, Király-u. 20. Tel. : 5—64. Sátoraljaujhelyen született 1873-ban. Üzemét 1901-ben alapította Pécsett, ahol rendesen 2 segédet foglalkoztat. A Nemesfémipari Orsz. Szövetség baranyai szakosztályának alelnöke, ezenkívül több társadalmi és jótékony egyesület tagja. A világháborúban a 6-os közös gy.-ezrednél szolgált. Neje : Spingarn Jozefin ; Andor fia, aki a szakmát Párisban tanulta, középiskolát végzett.

Hentz Kálmán cég, Jókai-tér 2.

Hódossy Ferenc előljáró, Király-u. 22.

Hódossy István, Kossuth Lajos-u. 4. 1885-ben született. Nős. Irma leánya középiskolát végzett. 1902-ben szabadult fel Pécsett. Üzemét, melyet Walla Ferenc 45 évvel ezelőtt alapított, 1926-ban vette át. Itt dolgozik 1 segéddel és 2 tanonccal. 1907-ben a pécsi kiállításon aranyoklevéllel, 1925-ben a budapesti kiállításon bronzéremmel tüntették ki. Több társad. és sportegyesület tagja. 4 évi frontszolgálatot teljesített az olasz fronton megsebesült.

Kemény Béla, Jókai-tér 6.

Benczenleitner Zsigmond

Lanly József, Deák-u. 8. Született 1880-ban. 1896-ban Pécsett szabadult fel és 1906-ban önállósította magát. Egy, 24 órás időmérő találmányát a közeljövőben szándékozik forgalomba hozni. A társadalmi élet-

ben jelentős szerepet vitt ; volt az Ipartestület vál. tagja. 1914-ben a szakképzett órásmesterek szöv. rendes tagul választotta. A háborúban a 19. honvéd gy.-ezrednél szolgált és mint 30%-os rokkant szerelt le. Neje : Gert Margit, 8 gyermeke közül : József felszabadult órás, László atyjánál tanonc.

Oberszt Ágoston, Király-u. 39.

Piller Béla. Cégvezető : Götz Henrik. Irgalmasok-u. 3. Az üzemet 1810-ben Piller József alapította, tőlé Béla fia vette át, aki 1895-ben halt meg. Jelenlegi tulajdonosa, özv. Lange Gyuláné, az üzemet azonban immár 34 éve Götz Henrik vezeti. Götz 1872-ben született, neje : Gogg Frida.

Schönwald Imre, Király-u. 34.

Stein Géza cég, Siklósi-út 7.

Thurn Emil, Kossuth Lajos-u. 1858-ban született. Pécs legrégibb órásmestere, 1875-ben szabadult fel. 1881-ben alapította üzemét, ahol 10 tanoncot szabadított fel, 25 éve órásmestere a pécsi székesegyháznak. Az Ipartestület örökös választmányi tagja és volt testületi előljáró. Schultz Máriát vette nőül. Leánya : Irma, áll. alkalmazott.

Wekker József, Zsolnay Vilmos-u. 36. 1901-ben született. Virovetz Ilonkát vette feleségül. Pécsett, Budapesten és Aradon dolgozott, 1918-ban szabadult fel. Ékszerkészítő- és órásüzemét 1926-ban alapította Pécsett.

Sütőmesterek :

Andik Imre, István-u. 16.

Benkovits Lajos, Deák-u. 15. Született 1866-ban, 1883-ban szabadult fel. 1893-ban Nottigh Józseftől átvette az üzemet, felszerelte egy $^1/_2$ HP dagasztógéppel és ott folytatja iparát 3 segéddel és 2 tanonccal. Volt ipartestületi előlj. tag. Tagja a Kath. Legényegyletnek és a Krédóegyletnek ; a Polgári Daloskör alapító tagja volt. 1898-ban nőül vette Mayer Ilonát. Gyermekei : Ilona, Géza sütőm., Alajos orvostanhallgató.

Bobánovits Flórián sütőmester, Csillag-u. 6. 1911-ben alapította üzemét, melyet nejével szül. : Marunyák Rozáliával közösen vezet. 2.5 HP dagasztógéppel dolgozik.

Bobánovits Flórián

A Sütő Szak. Ószt. pénztárosa. Résztvett a háborúban.

Bobánovits Kálmán, Zsolnay Vilmos-u. 11. Telefon : 11—77. Született 1893-ban, 1907-ben szabadult fel. 1918-ban átvette édesanyja üzemét. A csendőrség szállítója. Az Ipartestület és több társadalmi egyesület agilis tagja. Végigharcolta a szerb, orosz, olasz frontokat. A bronz vit. érem, a K. cs.-k. és a vas érdemkereszt tulajdonosa. 1918-ban nőül vette Gaál Máriát.

Bogdán Sándor, Szigeti országút 15. Szül. 1886-ban. Pécsett tanult Velkovits Mihálynál. 1911-ben szabadult fel. 1920-ban önállósította magát. Üzemét 1924-ben alapította és azt villanyerőre rendezte be ($1^1/_2$ HP) és 1 segédet és 2 háziszolgát alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek. Kovács Júliát vette nőül. Gyermekei : László és György.

Csernus János, Ujvilág-u. 8. Született 1881-ben. Atyjánál tanult, majd 1899-ben felszabadult. Sütőüzemét 1918-ban alapította. Az 1907-ben megtartott orsz. munkakiállításon atyjával, Csernus Józseffel együtt aranyéremmel lett kitüntetve. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban az orosz és olasz fronton harcolt. Neje: Korsós Anna.

Fábián István, Petrezselyem-u. 16. Szül. 1897-ben Pécsett, ugyanitt szabadult 1914-ben. A háború alatt az olasz és orosz frontokon harcolt. 1916-ban nőül vette Horváth Ilonát. Gyermekei : Ilona, Tibor és László. A háború után önállósította magát.

Özv. Filipovics Pántóné, Bálics-u. Sütőüzemét férje alapította 1907-ben. Az özvegy 1918 óta leányával, Olgával vezeti és fejleszti üzemét, mely barna- és Steerkenyér sütésével foglalkozik.

Fishl Izidor, Liceum-u. 6.

Friedmann Vilmos, Citrom-u. 4.

Gazsi Sándor, Szilágyi Dezső-u. 32. Szül. 1876-ban. Neje : Kurucz Juliánna. 1894-ben felszabadult ; sütőiparát önállóan vezeti 1927 óta, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát a világháborúban. Kitüntetései : szolgálati vaskereszt és K. cs.-k.

Groág Endre, Szigeti országút 39. Szül. 1882-ben. Magyarország nagyobb városaiban szerezte szaktudását ; 1898-ban Marcalin szabadult fel. 1925-ben alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi tag. A háborúban 4 évet töltött az olasz és orosz frontokon. Koronás vaskereszttel tüntették ki. Felesége : Präger Ilonka.

Gróf József, Megyeri-u. 9. Szül. : 1888-ban. 1903-ban Pécsett felszabadult. Sütőüzemét alapította 1925-ben, 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek. 1915-ben bevonult, orosz és olasz fronton szolgált, fogságba esett, ahonnan

1919-ben tért vissza. Kitüntetése : vaskereszt. 1913 óta nős. Neje : Pók Rozália.

Hartmann Nándor, Zöldfa-u. 1. Született 1864-ben. 1880-ban szabadult fel Pécsett, itt is dolgozott mint segéd. Sütőüzemét 1900-ban alapította. Az Ipartestületnek és az Iparos Olvasó Körnek tagja. 1926-ban nősült másodszor ; neje : Héger Karolina, 3 gyermeke van : Mátyás, Paula és Ferenc, akik közül a két fiú édesapjuk iparát folytatja.

Hirmann Ede, Sándor-u. 22. Született 1889-ben Németbolyban. Itt szabadult fel 1904-ben, 24 éves koráig atyjánál dolgozott. 1913-ban vette nőül Czezner Erzsébetet. 1913 óta önálló, mai sütőüzemét 1924-ben alapította. Átlag 1 segéddel dolgozik. Az Ipartestület tagja.

Özv. Járányi Istvánné, Kossuth-u. 39.

Járányi István, Zsolnay-u. 10.

Kanimek Ferenc, Szigeti országút 82.

Keller Károly, Visér-u. 2.

Klein Hermann, Ferenc József-u. 44. Telefon : 14—37. Született 1877-ben, Csurgón szabadult fel 1892-ben. 28 éve önálló, mai üzemét 1919-ben alapította ; átlag

Klein Hermann

3 segédet alkalmaz. Az Ipartestületen kívül még minden jótékonycélú egyesület tagja. 1915-től az orosz fronton harcolt, itt esett fogságba. 1928-ban nősült másodszor, neje : Czigler Helén.

Kovacsek István, Rókusalja-u. 18. Szül. : 1876-ban, 1893-ban szabadult fel. Sütőiparát saját üzemében 1920 óta önállóan folytatja. 1896-ban díszoklevéllel tüntették ki.

Kovacsek István

Tagja az Ipartestületnek. 1915-ben bevonult és végigharcolta a világháborút, 1918-ban mint tényleges tizedes szerelt le. 1903 óta nős, neje : Darázsi Mária ; gyermekei Mancika és Anna.

Krisztián József, Munkácsy-u. 14.

Moll Károly, Perczel-u. 23, Rákóczi-u. 18. Szül. : 1886-ban. Iskoláit Villányon végezte. Itt is szabadult fel. Mint segéd, az ország városainak nagyobb vállalatainál dolgozott. 1912-ben nőül vette Heger Paulát. Fia, Károly reálgimnázista. Perczel-utcai üzemét 1912-ben alapította, a Rákóczi-útit 1925-ben vette át. Üzemeit egy 15 HP és 2 HP dagasztógéppel szerelte fel, átlag 10 segéddel és 4 tanonccal dolgozik. A pécsi pékek 1919 óta egyhangulag megválasztott elnöke ; az Iparkamara tagja, az Ipartestület elöljárósági tagja, az Orsz. Sütő Szöv. elnöke, az Iparos Torna Klub alelnöke, a Budai Külvárosi Kath. Kör Nemzeti Ligájának vál. tagja. 1914 óta végigküzdötte a háborút.

Morvay Dezső, Király-u. 47.

Nemecskay József, Tettye-u. 66. Szül. 1894-ben. Tagja az Ipartestületnek. 4 évet töltött az orosz, román, francia és olasz frontokon ; az orosz fronton kétszer megsebesült. A bronz, kisezüst v. érem és K. cs.-k. kitüntetéseket kapta.

Nagy Ákos, Ferenciek-u. 36. Született 1877-ben, felszabadult 1894-ben. Mézeskalács- és viaszgyertyakészítő üzemét 1905-ben vette át özv. Hartl Ferencnétől. 1907-ben bronz éremmel tüntették ki a pécsi kiállításon. 15 éve elöljárósági tagja az Ipartestületnek és tagja a Polgári Kaszinó és Legényegyletnek. Résztvett a világháborúban. 1915—1918-ig orosz fogságban volt. 1905-ben elvette Horn Teréziát.

Özv. Pampetiss Sándorné, Csokonay-u. 1.

Pelits Gergely, Angonton-tér 4.

Piribauer Antal, Rákóczi-u. 51.

Polgár Ferenc, Pécsváradi-u. 16. Telefon : 12—68. Született 1878-ban, 1892-ben szabadult fel. Mai üzemét 1908-ban alapította, berendezvén azt villanyerőre. 1 segéddel dolgozik. A sütőmesterek szakosztályának elnöke, az Ipartestület vál. tagja és minden pécsi kulturális intézménynél tevékenyen közreműködik. 4 évet töltött hadiszolgálatban, megkapta a bronz v. é., vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetéseket. Neje : Maurhaurer Mária.

Rapp György sütőmester, Tábor-u. 6. 1888-ban született. 1924 óta önállóan folytatja mesterségét saját üzemében, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban mint árkász az orosz, román és olasz fronton volt. Kitüntetései : kisezüst, bronz vit. érem, seb. érem, 6 éves szolg. érem és K. cs.-k. Bosnyák Katalint vette nőül.

Stang János, Orsolya-u. 9.

Özv. Stargl Antalné, Petrezselyem-u. 28. Az Ipartestület tagja. Sütőüzemét 1908-ban férje alapította, kinek halála óta

1 segéddel és 2 tanonccal maga folytatja iparát.

Stéberl Károly, Gáspár-u. 2. Született 1861-ben, felszabadult 1876-ban Pozsonyban. Szaktudását Bécsben és a nagyobb magyar városokban szerezte meg. Üzemét 1913-ban alapította. Tagja az Ipartestületnek. Propszt Máriát vette nőül.

Szabó Gallusz, Siklósi-u. 36.

Szabó György, Pucher-u. 25.

Szegedy János, Pécsújhegy. Született 1879-ben, felszabadult 1897-ben Pécsett. 1927-ben alapította üzemét. Ipartestületi tag. A háborút az olasz és szerb frontokon töltötte. Megszerezte a bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetéseket. Neje : Sós Terézia.

Trojnár Imre, Huba-u. 4, Gyárváros. Született 1878-ban. 1897-ben felszabadult ; mint segéd Budapesten, Verőcén, Kaposváron dolgozott. Iparát 1906 óta önállóan folytatja, fiát mint segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek. A világháborút végigküzdötte. Neje : Cseke Ilona.

Váczi Sándor, Kaszárnya-u. 31.

Velkovits Mihály, Kossuth Lajos-u. 18.

Zacsek Ferenc, Klimó-u. 20.

Szabómesterek :

Amrein Ferenc, Makai-u. 47.

Braumholzer Mihály, Majláth-u. 25. Született 1893-ban. 1910-ben szabadult fel. 1922 óta önállóan, 1 segéddel és 2 tanonccal vezeti szabóüzemét. Az Ipartestület vál. tagja, a szakosztály pénztárosa, az Iparos

Braumholczer Mihály

Olvasó Kör vál. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság és több társadalmi egyesület tagja. Résztvett a háborúban, 38 hónapig orosz fogságban volt. Háború után Apóth Ilonát vette nőül.

Biró Béla, Kaszárnya-u. 22. Szül. : 1894-ben. 1910-ben szabadult fel. Üzemében, melyet 1919-ben alapított a középosztály számára dolgozik. Az Ipartestületnek és a szakosztálynak tagja. A világháborúban az olasz, orosz, szerb és román frontokon küzdött. Felesége : Fenyvesi Mariska.

Braun Géza, Király-u. 35.

Buday Ferenc, Zrínyi-u. 4. Született 889-ben, 1907-ben felszabadult. Atyjánál tanult és 1914-ben önállósította magát. Dolgozik 6 segéddel és 2 tanonccal. Munkásságát 1907-ben a pécsi kiállításon áll. ezüstérem és oklevéllel, 1925-ben a mohácsi iparkiállításon ezüstérem- és oklevéllel tüntették ki. Ipartestületi, szakosztályi vál. tag és jegyző és több társadalmi egylet tagja. 1914—1918-ig résztvett a háborúban. Neje : Kremzer Irma.

Dávid Ferenc, Teréz-u. 2. Szül. : 1886-ban. Felszabadult 1906-ban. Szaktudását, mint segéd Budapesten, Kolozsváron, Berlinben, Münchenben stb szerezte. 1922-ben alapította üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek. Résztvett a világháborúban, 3 évig orosz fogságban volt. Neje : Ölmayer Katalin.

Özv. Eilingsfeld Jánosné, Mária-u. 8.

Fáy József, Deák-u. 4. Tel. : 10—87. Szül. : 1892-ben. Felszabadult 1907-ben. 1919 óta 5 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Előlj. tagja az Ipartestületnek, tagja a müncheni szabászati akadémiának és több kultúrális egyesületnek. A müncheni Akadémián kitüntető oklevelet kapott. Végigharcolta a világháborút, a szerb fronton megsebesült. Neje : Gróf Emma.

Fein Hilda, Király-u. 1. 1909-ben szabadult fel ; 1926 óta dolgozik saját üzemében, 5 segéddel, 3 tanonccal. 3 tanoncot felszabadított. A szakosztály tagja.

Fenyő Samu, Jókai-tér 11.

Ferenczy Gyula, Citrom-u. 14. Született 1879-ben. Felszabadult 1895-ben. 1894-ben a pécsi tanonckiállításon dícséretet kapott. Üzemében, melyet 1904-ben alapított, átlag 3 segédet alkalmaz. Ipartestületi vizsgáztató bizottsági tag, volt elnöke és alelnöke, a Polgári Kaszinó, Magy. Nemz. Szöv. stb. tagja. 46 hónapot töltött hadi szolgálatban, megkapta a nagyezüst, kisezüst, bronz v. é., vas-, érdemkereszt és Károly cs.-kereszt kitüntetéseket. Neje : Renysák Juliánna.

Ferko Bozsa, Irányi Dániel-tér 7. Szül. : 1878-ban. Felszabadult 1894-ben. 1898-ban önálló lett. Jelenlegi üzemet 1911-ben alapította saját házában ; átlag 2 segédet foglalkoztat, 7 tanoncot felszabadított. A háborúban az orosz fronton harcolt, ahol 1916-ban megsebesült. Neje : Vidakovits Anna.

Fischer János, Garay-u. 24.

Freund Péter, Petrezselyem-u. 51. Szül. 1880-ban Bácsfeketehegyen, felszabadult 1896-ban. 1918-ban alapította üzemét, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Neje : Hrasztnik Gertha.

Frim Miksa, Jókai-tér 6.

Gruner Jenő, Apáca-u. 3.

Handl Lajos, Ferenciek-u. 24.

Gutmann Árminné, Apáca-u. 15.

Harsányi Rezső, Megye-u. 11.

Hekker Henrik, Majláth-u. 17.

Horling Ferenc, N. Florián-u. 14. Szül. 1876-ban, felszabadult 1894-ben. 1901-ben önállósítja magát, mai üzemét 1912-ben alapította. Jelenleg 1 tanonccal dolgozik. A tanoncvizsgáztató biz. vál. tagja, a szakosztály, Nemzeti Liga, Iparos Olvasókör tagja. A világháborúban az olasz, orosz és szerb fronton harcolt, egyszer megsebesült. Kitüntetése: K. cs.-k., sebesülési érem. Neje: Uhl Margit.

Horváth Mihály, Mandula-u. 31. Szül. 1895-ben, felszabadult 1911-ben. 1920 óta önállóan folytatja iparát. Az Ipartestület és szakosztály tagja. 1916-tól az olasz és orosz fronton küzdött, kétszer megsebesült. Neje: Reisz Teréz.

Jenző György, Teréz-u. 15.

Jerger József, Katalin-u. 15. Született 1883-ban, felszabadult 1899-ben. 1924-ben önállósította magát és üzemét saját házában maga vezeti. Az Ipartestület és szakosztály tagja. A háborút az orosz és szerb fronton küzdötte végig. Kitüntetései: bronz v. érem és K. cs.-k. Neje: Herbszt Erzsébet.

Károly János, Ferenciek-u. 26.

Kiefer Mihály, Deák-u. 23. Telefon: 13—57. Született 1896-ban, felszabadult 1911-ben. 1920-ban önállósította magát s szabóüzemében 3 segéddel és 3 tanoccal dolgozik. Az Ipartestület, Iparos Olvasókör, Nemzeti Szövetség tagja, a szakosztály vál. tagja. Résztvett a világháborúban. Neje: Tischler Márta.

Király András, N. Flórián-u. 19. Szül. 1882-ben. 1899-ben szabadult fel, 1909-ben megalapította üzemét saját házában és 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat; 5 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület s szakosztály tagja. A háborút az orosz és olasz fronton töltötte; kétszer megsebesült, megszerezte a 2 kisezüst, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetéseket. Neje: Roosz Teréz.

Király Józsefné, Rákóczi-u. 22.

Klinenberg Jakab, Irgalmas-u. 2. Szül. 1894-ben. 1911-ben szabadult fel, mint segéd járt Budapesten, Kaposváron; 1925-ben megalapította üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Eddig 2 tanoncot szabadított fel. A szakosztály tagja. 1915-től az olasz fronton küzdött; a nagyezüst éremmel tüntették ki. Neje: Schön Eszter.

Knapp Antal, Majláth-u. 23. Szül. 1875-ben. 1900-ban szabadult fel. 1907-ben megalapitotta üzemét, 2 segéddel, 1 tanonccal dolgozik. 1925-ben jeles eredménnyel végezte a budapesti technológián a mestertanfolyamot. Ipartestületi elöljárósági tag; a szakosztály elnöke, Iparos Olvasó Kör választmányi tagja, Kath. Legényegylet Nemz. Szöv., tanoncvizsgáztató bizottság stb. tagja, a Pécsi Temetkezési Egylet alelnöke. Neje: Sebestyén Margit.

Knapp Antal

Kokás Béla, Munkácsy-u. 5.

Kolbert János, Mária-u. 23.

Kohner Juliska, Percel-u. 29.

Kozidra Ferenc, Király-u. 1.

Kostyál Gyula, V., Antal-u. 5. Szül. 1886-ban. 1902-ben szabadult fel, 1913-ban átvette atyja, néhai K. János üzemét, melyben azóta 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A szakosztály választmányi tagja és a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A háborúban a fronton szolgálta a hazát, közben 37 hónapig orosz fogságban sínylődött. Neje: Laub Mária, női szabó.

Krausz Simon, Percel-u. 28.

Kriszt Mihály, Zöldfa-u. 18. Szül. 1881-ben. 1895-ben szabadult fel. Üzemét 1927-ben alapította, 1 segédet és 10 tanoncot alkalmaz. Végigküzdötte a világháborút. Neje: Czeyne Mária. Gyermekei közül: Mihály, segéd apjánál.

Lakatos Miklós, Felsővámház-u. 1.

Lázányi Lajos, Árpád-u. 43.

Lichtenstein Lipót, Megye-u. 3.

Özv. Madarász Józsefné, Ferenciek-u. 7. Üzemét férje és társa alapították 1913-ban. Madarász József fontos szerepet töltött be a pécsi társadalomban és különösen az ipa-

Madarász József

rosok érdekeinek volt tekintélyes védője. A pécsi Ipartestületnek volt elnöke, az Ipartestületek Orsz. Szöv. alelnöke, Ker. Nemz. Liga stb. vál. tagja, a pécsi Polg. Dalos Kör elnöke. 1928-ban meghalt, halálát az egész város részvéttel kísérte. Üzemét azóta özvegye 5 segéddel vezeti.

Merk József utóda Kasvár Ferenc, Józsefutca 5. Tel. : 5—48. Szül. : 1889-ben. 1906-ban szabadult fel. 1928-ban átvette Merk József üzemét és 4 segéd és 2 tanonc alkalmazottja van. Az Ipartestület, a Pécsi Ker. Közs. Párt tagja, a szakosztály alelnöke. 3 és fél hónapi fronszolgálata után megsebesült. Kitüntetései : seb. érem és 1912—13-as szolg. érem. Neje : Maul Terézia.

Miklós Mihály, Perczel-u. 2. Szül. : 1894-ben. 1911-ben szabadult fel : mint segéd Budapesten és Abbáziában dolgozott. 1924-ben megalapította mai üzemét, ahol 2 segéd és 2 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület tagja, a szakosztály vál. tagja. 30 hónapot orosz és olasz fronton töltött, megkapta a bronz v. é., Károly cs.-k., koronás vaskeresztet. Neje : Salamon Margit.

Muskát Tamás, Rákóczi-u. 66. Született 1879-ben. Felszabadult 1896-ban. Mint segéd Badenben, Bécsben, Győrben, Sopronban stb. végezte szaktanulmányait. 1926-ban önállósította magát és azóta vezeti fiával és 1 tanonccal szabóüzemét. Tagja az Ipartestületnek. A háborúban a szerb és orosz fronton védte a hazát. Neje : Tóth Mária.

Müller János, Kaposvári-u. 9. Született 1877-ben. 1892-ben szabadult fel. 1900 óta vezeti saját szabóüzemét. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. A szerb fronton harcolt a hazáért, ahol megsebesült. Neje : Vargha Róza.

Német Ferenc, Nagy Flórián-u. 2.

B. Németh Juliska, Ferenciek-u. 27. Tel. : 3—30. Felszabadult 1891-ben. 1894-ben megalapította francia- és angol-nőiszabóüzemét, cca 30 tanulólánnyal dolgozott, Férje : Bernhardt György ; gyermekei : Piroska és Klári.

Pataky József, Szent Vince-u. 14. Szül. : 1884-ben. 1902-ben szabadult fel. 1918 óta önállóan vezeti üzemét, ahol fia, Sándor és 2 tanonc dolgozik. Az Ipartestület, Nemzeti Szöv. tagja ; a szakosztály és az Iparos Olv. Kör vál. tagja. A világháborúban 7 hónapot töltött a fronton ; 1915—1918-ig orosz fogságban volt. Neje : Proszonyák Auguszta.

Páll Ödön, Széchenyi-tér 18. Szül. : 1882-ben. 1897-ben szabadult fel. Posztóbélésruhakereskedését és úriszabóüzemét, mely az ország egyik legnagyobb üzeme, 1913-ban alapította, 51 alkalmazottja van, cca 20 tanulót szabadított fel. Tagja az Ipartestületnek, a törvényhatósági bizottságnak, stb. 38 hónapot szolgált a rajvonalban. Tulajdonosa : a kisezüst, bronz v. é., koronás vaskereszt, K. cs.-k., 12 éves szolgálati kereszt kitüntetéseknek. Neje : Fein Laura.

Pálffy János, Papnövelde-u. 22. Született 1898-ban, 1914-ben szabadult fel. 1924-ben feleségével, Czeininger Mária nőiszabóval együtt alapította üzletét, melyet 2 segéddel és 2 tanonccal folytat. Az Ipartestület előljárósági tagja, a nőiszabó szöv. jegyzője és több társadalmi egyesület tagja. Részt-

Pálffy János

vett a világháborúban, egyszer megsebesült. Kitüntetései : kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. Gyermeke : László.

Perecz István, Meszesi-dülő 3.

Pipusz Ferenc, Szigeti országút 13.

Pohlits János, K. Flórián-u. 17. Született 1893-ban, 1909-ben szabadult fel. 1924 óta saját üzemét vezeti. Az Ipartestületnek és a szakosztálynak tagja. A háborúban a rajvonalban szolgált, a szerb fronton megsebesült. Megkapta a K. cs.-keresztet. Neje : Rogosinszky Erzsébet.

Preincz Károly, Percel-u. 8. Született 1881-ben, 1897-ben szabadult fel. 1906-ban alapította üzemét, ahol 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és Olvasókörnek. A háborút az orosz fronton küzdötte végig. Mihikusz Rozáliát vette nőül.

Pusch Bódog, Percel-u. 18. Született 1890-ben, 1908-ban szabadult fel. Mint segéd Magyarországon és külföldön fejlesztette szaktudását. Szabóüzemét 1 segéddel és 1 tanonccal 1921 óta vezeti. Az Ipartestületnek, Polgári Kaszinónak és Olvasókörnek tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Stós Magdolna.

Schäfer István, F. Puturluk-u. 7. Műh. : Ágoston-tér 3. Született 1884-ben Bácsvaskuton, szabadult 1896-ban Baján. 1910-ben alapította egyenruha- és polgári szabóságát. Másodszor nősült 1913-ban, nőül véve Laczky Józsát. Gyermekei : Erzsébet, József. 1915—1918-ig küzdött az olasz és orosz frontokon. Kitüntetve aK. cs.-keresztel.

Id. Schlág István, Ferenciek-u. 12.

Schlesinger Eszter és Janka, Megye-u. 8.

Schmidt András, F. Malom-u. 2.

Schwartz Arnold, Ferenciek-u. 19.

G. Stark Margit, Széchenyi-u. 9/10.

Storer János, F. vámház-u. 8.

B. Szabó József, Rákóczi-út 66. Született 1886-ban. 1904-ben felszabadult mint segéd és Budapesten, Grázban, Zürichben és Münchenben dolgozott. 1913-ban megalapította úri- és egyenruha-szabóüzemét, ahol 2 segédet alkalmaz. Az Ipartestület

tagja. Résztvett a világháborúban, megkapta a K.-csapatkeresztet. Neje : Mahórty Irma.

Szabó Lőrinc, Zsolnay Vilmos-u. 4. Szül. 1879-ben. 1898-ban szabadult fel. Ezután Magyarországon és Németországban bővítette szakismeretét, majd 1922-ben megalapította üzemét, ahol 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek. 1914—1915-ig a fronton harcolt, 3 évet orosz fogságban töltött.

Steinerné Pauncz Elvira, Munkácsy-u. 45.

Székely István, József-u. 43. Szül. 1897-ben. 1914-ben szabadult fel ; 1927-ben megalapította nőiszabóüzemét, melyet azóta önállóan vezet. A szakosztály és az Iparos Dalárda aktív tagja. A háborúban az olasz és orosz fronton teljesített szolgálatot, kétszer megsebesült. Neje : Ágoston Anna Mária.

Szirmai Ilonka, Árpád-u. 9. 1915-ben szabadult fel. 1923-ban alapította nőidivatszalonját és szab. iskoláját. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és szakosztály tagja.

Szirmay Nándor, Árpád-u. 9. Szül. 1869-ben. 1886-ban szabadult fel. Úriszabóüzemét 1921-ben alapította saját házában és 1 segéddel dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. 1916—1918-ig védte a hazát az orosz és olasz fronton. Neje : Bojdisz Anna ; gyermekei : Ilonka önálló nőiszabó, Andor, aki atyjánál dolgozik, Lenke tanuló.

Szücs Lajos, Márton-u. 6. Szül. 1886-ban. 1904-ben szabadult fel. 1923-ban alapította meg szabóüzemét saját házában és itt dolgozik fiával. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje : Matákovits Mária ; gyermekei : Jenő, Lajos, János, Margit, Ilonka.

Teixler György, Ferenciek-u. 40. Szül. 1881-ben. 1898-ban szabadult fel. 1912 óta önálló, 1 segéddel és 1 tanonccal vezeti szabóüzemét. Az Iparos szöv. megalapításában közreműködött ; az Ipartestület tagja ; a Ker. Szoc. intézmény alelnöke, a Kath. Legényegylet vál. tagja. Résztvett a világháborúban ; vaskeresztkitüntetést nyert. Sztankovits Etelkát vette nőül.

Wellovszky Vendel, Percel-u. 2. Szül. 1865-ben. Mint segéd éveken át kint járt külföldön és több kitüntetést szerzett. Nőiszabóüzemét 1901-ben alapította. 1911-ben a m. kir. kereskedelemügyi min.-tól 600 K tanulmányút ösztöndíjat kapott. A pécsi kiállításon ezüstérmet nyert. A párisi akadémián diplomát szerzett. Grünbaum cs. és kir. udvari szabónál mint szabász, ő csinálta Valeria főhercegnő eljegyzési ruháját. Ipariskolai szakoktató ; cca 130 tanoncot szabadított fel. Több jótékony és társadalmi egylet agilis tagja ; az Ipartestület és szakosztály vál. tagja. Résztvett a világháborúban.

Wellovszky Vendel

Werner János, Kaposvári-u. 19. Szül. 1895-ben. 1912-ben szabadult fel. 1926-ban megalapította üzemét és azóta önállóan mellénykészítéssel foglalkozik. Tagja az Ipartestületnek. 1915-től az orosz fronton szolgálta a hazát. Gyermekei : Ilonka és István.

Wirler Henrik, Király-u. 1. Tel. : 2—66. Szül. : 1874-ben. 1888-ban szabadult fel. Szaktudásával elnyerte 1894-ben a Grand Prix-t (Lyon) és 1907-ben a pécsi országos kiállításon az ezüstérmet. 1907 óta önállóan vezeti férfiszabóüzemét, 7 segéddel és 2 tanonccal. Volt előlj. tagja az Ipartestületnek, jelenleg a szakosztály, Polgári Kaszinó és Nemz. Szöv. tagja. 24 hónapot töltött az orosz fronton, K. cs.-keresztje van. Neje : Friedmann Jolán.

Szíjgyártómesterek:

Halthausz Károly, Szigeti országút 44. Született 1892-ben Verőcén és 1912-ben szabadult fel. Mint segéd apjánál dolgozott, a háború alatt pedig a hadfelszerelési gyárban. 1917-ben Budapesten önállósította magát. Pécsre 1923-ban költözött, de önálló üzlete csak 1928 óta van. Tagja az Ipartestületnek. Neje szül. : Poleschovszki Etel.

Horváth Ferenc, Pécsváradi-u. 59.

Nagy Gyula, Rákóczi-u. 16.

Özv. Schmidt Józsefné, Irgalmas-u. 14.

Szobafestőmesterek:

Baum Viktor, Katalin-u. 30. Felszabadult 1900-ban és mint segéd több nagy városban dolgozott. 1926-ban önállósította magát. A világháború alatt a szerb és az olasz fronton harcolt. Egyszer meg is sebesült és hét hónapig a szerb fogságban volt. A nagy- és kisezüst, a bronz vitézségi érem és a K. cs.-kereszt tulajdonosa.

Berkics Antal, József-u. 18.

Bruckner János, Felsővámház-u. 29. 1888-ban született Lengyelen. Mint segéd Budapesten és több magyar városban dolgozott. Önálló 1919 óta és általában 2—3

segédet és ugyanannyi tanoncot foglalkoztat. A pécsi Ipartestületnek elöljárósági tagja és már 2 éve a szobafestő szakosztály elnöke.

Dobó Mihály, Felsővámház-u. 9. 1923-ban önállósította magát és két tanonccal dolgozik. A Pécsi Hungária-kávéház, a Vadászkürt-szálloda, a dohánygyár szobafestő- és mázolómunkáit végezte. Az Ipartestület tagja. A háborút elejétől végig a fronton töltötte és 4-szer sebesült meg. Megkapta a nagy- és kisezüst, továbbá a bronz vitézségi érmet és a K. cs.-keresztet.

Frank János, Rákóczi-u. 40.

Gép Károly, Ferenciek-u. 48. Miután 1903-ban felszabadult, segéd volt Kaposvárott, Budapesten, majd Bécsben, Prágában és Münchenben. Még 1905-ben önállósította magát. Jelenleg 2 segéddel és 1

Gép Károly

tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek öt évig volt előlj. tagja és a festőszakosztálynak 4 évig volt elnöke. Tagja az Iparos Olvasó Körnek, a Külv. Kath. Legényegyletnek, stb.

Jäger János, Mária-u. 34. Önállósult 1905-ben és jelenleg 1—2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az állami borpince, a vizvári kath. templom és sok nagy privát épület festő- és mázolómunkálatait végezte. Az 1922-i képkiállításon elism. oklevelet nyert a Baross-Szövetségtől.

Kaszánovits Antal, Alsómalom-u. 18. Mesterségét Nagy József pécsi mesternél tanulta és 1906-ban szabadult fel. Azután 2 éven át dolgozott Németországban, majd pedig Budapesten. 1920-ban lett Pécsett önálló. Három éve, hogy az Erzsébet-tudományegyetem szakmábavágó munkálatait végzi. Az Ipartestületnek és a Kath. Körnek tagja.

Kővy János, F. Bathiány-u. 29.

Lichtblau Ágoston, Munkácsy Mihály-u. 39. Született 1902-ben. Mesterségét apjánál, Ágostonnál tanulta ki. 1924-ben önállósította magát. Általában 3—4 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és a Kath. Legényegyletnek tagja és a szobafestő szakcsoportnak pénztárnoka.

Marxreiter Béla, Deák-u. 1. Édesapja üzemében tanult ki és mint segéd is évek hosszú során át apja pécsi üzemében dolgozott. Az üzemet 1887-ben vette át, mely azóta megszakítás nélkül fennáll.

Menczel Aladár, Ágoston-u. 7. Mint segéd Tirolban, Klagenfurtban, Bécsben, Grácban stb. dolgozott és külföldi tanulmányi ideje alatt elsőrangu képesítést nyert. Pécsett 1906-ban önállósította magát és most 3 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és két évig volt választmányi tagja, továbbá a Külv. Kath. Körnek 4 éve vál. tagja. A Pécsi Polgári Daloskör alapító tagja.

Mikita Pál, Báthori-u. 4. 1884-ben született Aradon és ott is tanulta ki mesterségét. Üzemét 1926-ban alapította. Bizonyítványt szerzett az iparművészeti főiskola díszítőfestői szalon esti tanfolyamán. Tagja az Ipartestületnek és 5 éve a Polg. Kaszinónak.

Nagy József, Márton-u. 19. Üzemét saját erejéből 1898-ban alapította és azóta már 10 tanoncot szabadított fel. A világháború alatt 8 hónapig teljesített katonai szolgálatot. Az Ipartestületnek tagja.

Orbán József, az Orbán és Plank cég tagja, Orsolya-u. 13. Született 1883-ban, felszabadult 1896-ban. 1908-ban nőül vette Márkus Etelt, 1926-ban önállósította magát, majd egy évvel később Plank József címfestőmesterrel társult. Plank 1898-ban született, 1914-ben szabadult fel, neje Kiss Mária. Orbán a háborúban háromszor megsebesült, 2 bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Özv. Póth Béláné Szokol Mária, Makár-u. 4. Az üzletet férje, aki az Ipartestület jegyzője volt és 1926-ban hunyt el, 1910-ben alapította. Özvegye azt 1926 óta vezeti 2 segéd és egy tanonc közreműködésével. Gyermekei: Mária, Matild, Béla, Károly és Andor.

Prekesztics Kálmán, Kálvária-u.

Vadász József, a Vadász és Őry cég tagja, Majorosi Imre-u. 14. Telefon: 580. Szül. 1885-ben. 4 főreáliskola elvégzése után 3 évig az iparrajziskola és az iparművészeti iskola tanfolyamát végezte el. 1913-tól kezdve az apja, Béla által 1885-ben alapított üzletet vezette, majd 1928-ban önálló lett. Az Ipartestület előlj. tagja, a Baross Szövetség ipari csoportjának jegyzője. A háborúban 2 bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetéseket nyert. Őry József 1893-ban született, 1909-ben szabadult fel, 1921-ben lett önálló. Neje: Czukor Erzsébet. A Kath. Kör, Polg. Kaszinó, Iparos Olvasókör tagja. Két bronz v. érme van.

Weisz és Bódi, Báthory-u. 4. Telefon: 14—61. 1925-ben Weisz János és Bódi Lajos közösen alapították a vállalatot, mely 10 alkalmazottjával számos köz- és magánépület festőmunkálatait művészi ki

vitelben oldotta meg. W. J. született 1884-ben, szabadult 1903-ban, mint segéd évekig külföldön dolgozott. Ipartestületi előlj. tag. 3 gyermeke van. B. L. született 1890-

Weisz János

ben, szabadult 1906-ban, segédként előkelő helyeken dolgozott. 46 havi frontszolgálattal végigküzdötte az összes harctereket. Bátyja, Kázmér, hősi halott.

Szűcsmesterek :

Kneif József, Deák-u. 4.

Laufer Gyula, Kossuth L.-u. 7. Kalapos üzlete is van. Önálló üzemét 1918-ban alapította. Iskoláit és tanoncéveit Pécsváradon végezte és 1907-ben szabadult. A kereskedőtestület tagja. A 44-eseknél szolgált, a harctéren betegségbe esett és betegen szerelt le 1918-ban.

Mandl Ármin, Irgalmas-u. 1, telefon : 5—77.

Walcz Ferenc, Teréz-u. 1.

Tetőfedők :

Balázs József, Gróf Zichy-u. 30. Tel. 14—47. Az Ipartest. és a Budai Külv.Kath. Kör tagja. Szül. 1883-ban. Felszab. 1900-ban. 1906-ban alapította üzemét, melyet szaktudásával a jobbak közé emelt ; 2 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig az orosz fronton védte a hazát. Neje : Mihálovits Teréz.

Mihálovits András

Bódi Gyula okl. mester, Makár-u. 77. Tel. 11—65. Az Ipartest., a szakoszt., a Polg. Casino, Budai Külv. Kath. Kör stb. tagja. Szül. 1888-ban. Felszab. 1905-ben. 1917-ben önálló lett, üzemét, melyben 6 segédet és 2 tanoncot alkalmaz, a legjobbak közé fejlesztette. A háborúban a szerb fronton megsebesült ; ezüst é. ker. és hadvezetőségi kitüntetés tulajdonosa. Neje : Muskát Klárika.

Krisztián Sándor, Hegyalja-u. 16. Tagja az Ipartestületnek, a szakoszt. jegyzője és vál. tagja. Szül. 1896-ban ; 1914-ben szab. fel. 1926-ban alapította üzemét, 3 alkalmazottat foglalkoztat. A D. G. T. helyi vill. társ. szerződéses tetőfedője. Neje : Inkeller Anna.

Matievits Gyula, Vas Gereben-u. 10. Tel. 10—54. Az Ipartest. tagja, a szakoszt. pénztárnoka és vál. tagja, a Polg. Casino, a Baross Szöv. stb. tagja, a mesteri vizsg. bizotts. tagja, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke. Szül. 1892-ben, előkelő iparos családból származik.Felszab. 1909-ben. Üzemét 1919-ben létesítette, körülbelül 40 alkalmazottja van. A háborúban a szerb fronton harcolt, ahol megsebesült. Neje : Endssertra Karolin.

Mihálovits András, Megyeri-u. 5.

Üvegesmesterek :

Deckmann Andor, Ferenciek-u. 5.

Karaman Károly (Katzler Károly cég), Ferenciek-u. 28.

Pecsing Frigyes, Zsolnay-u. 23., telefon : 3—46, szül. 1879-ben, felszabadult 1894-ben. Pozsonyban 1910-ben megalapította jelenlegi üzemét, amelyben 2 tanoncot fog-

Pecsing Frigyes

lalkoztat. Az Ipartestület előljárója. Bírósági szakelőadó. Számos kör és egylet érdemes tagja. A háborút végigküzdötte. Volt a harctéren és sebesült. Szolgálati érdemkereszt, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje szül. Skoda Mária.

Vendéglősök és kocsmárosok :

Aparácz Dénes, Zsolnay V.-u. 15. Az Ipartestület, a Vendéglős Szakosztály, a Ker.Nemzeti Liga stb. tagja. Szül. 1880-ban. Eredetileg a szíjgyártóipart kultiválta 1909-ig, mikor a hadsereg kötelékébe lépett ; a háború, mint tényleges altisztet érte és az orosz fronton harcolt 1918-ig. Kitüntetései : 12 évi szolg. k., 1908. évi mozg. ker. stb. Mialatt a hazát védte, neje : Kriska Margit vendéglőt nyitott s

1919-ben a jogot nevére átvéve, jelenleg azt közösen vezetik. Fia János szintén a szakmában dolgozik.

Asszonyi Lászlóné szül. Erdélyi Irma, Boltívköz 3. Tel. 15—10.

Babos Lajos étteremtulajdonos, Irányi-tér 3. 1928-ban vette át és családjával együtt vezeti. Született 1895-ben. 1913—1916-ig a pénzügyőrségnél teljesített szolgálatot. Azután 7 évig magántisztviselő volt. 1925-ben rokonához került, itt tanulta meg a szakmát és rokonának éttermét vette aztán át. Neje : szül. Szabó Mária. Bevonult 1916-ban és 1918 októberében olasz fogságba került. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme, sebesülési érme és K. cs.-kereszt kitüntetése van.

Aparácz Dénes

Id. Bagoly József, Ferenc József-u. 44. Telefon 9—65. Szül. : 1877-ben. 1900-ban nőül vette Kis Bagoly Erzsébetet és 1908-ban kezdett önállóan gazdálkodni. A szerb megszállás alatt ő szervezte meg a Kisgazdapártot. Ezért a szerbek többször becsukták. A vendéglősszakosztály tagja, a Kisgazdapárt vál. tagja. A Gazdabank felügy. biz. tagja. Bevonult 1915-ben és 1917-ben mint sebesült szerelt le.

özv. Balog Györgyné

özv. Balog Györgyné szül. Szekeres Anna vendéglős és szatócsüzlet tul. Br. Bánffy D.-u. 19. Vendéglője a »II. Rákóczi Ferenc« jót. asztaltársaság állandó helyisége. Tagja az Ipartestületnek, Vendéglős Szöv.-nek, Füszerkeresk. Szöv.-nek stb. Szatócsüzletét 1913-ban, vendéglőjét 1926-ban létesítette. Gyermekei : Lajos, kántortanító, László anyjának segédkezik.

Balázs Pál, Siklósi-út 41. Az Ipartestület, Vendéglős Szakoszt., Ker. Nemz. Liga stb. tagja. Szül. 1897-ben, ősrégi vendéglősfamiliából. Iparát Mátay Gyulánál tanulta.

Balázs Pál

Felszab. 1922-ben. 1923-ban önállósította magát s üzemét nejével, Bakó Máriával együtt vezeti. A világháborúban 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Bartalovits Péter, Szövetség-u. 1.

Baumgartner János, Hegyalja-u. 88. Háza van és önálló kocsmája 1926 óta. Megelőzőleg 18 évig bányász volt. A Magyar Nemzeti Liga tagja. Született 1889-ben. Neje szül. : Khosz Anna. 1914-ben a tűzérekhez vonult be. Az orosz fronton volt. Nagy- és kisezüst kitüntetése van.

Beck Ferenc, Megye-u. 20.

Beck János, Szigeti országút 81.

Beck János

Bertics Karolin, Zsolnay-u. 46. Pécs város vendéglőjét bérli 1890 óta. Leánya, özv. Stadlinger Vilmosné vezeti az üzletet mintegy 25 év óta. Leányának férje vasutas volt és vasuti szerencsétlenség következtében életét vesztette. Az Ipartestület és a szakosztály tagja.

Bótor Vendel, Siklósi-u. 20. Előbb 1912—

Bótor Vendel

1928-ig Gilvánfán volt önálló vendéglős. Pécsett mint pincér kezdte 1904-ben. Egy

pincért és tanulót alkalmaz. Van egy 5 HP cséplőgépe is. A baranyavármegyei hősök szobrát ő létesítette — sok áldozatkészséggel. Volt községi bíró. Született 1879-ben. Neje : szül. Mátyás Katalin. A háborúban nagy ütközetekben vett részt. Súlyosan sebesült. Kisezüst vitézségi érme van.

Bőröcz István, Szigeti országút 29. Az Ipartestület tagja, a Vendéglős Szöv. vál. tagja, a nagy Bercsényi jót. asztaltárs., a Ker. Nemz. Szöv. stb. tagja. Szül. 1889-ben. 1921—1923-ig üzletvezető volt ; 1923-ban önállósította magát. Üzemében 3 alkalmazottat tart. A háborúban az orosz

Bőröcz István

fronton megsebesült, 1917-ben fogságba került, honnan szökés útján tért vissza.

Bula István, Tompa-u. 38. Született 1877-ben. Ősrégi iparoscsaládból. 1891-ben kezdte a szakmát Kaposvárott és Pécsett. 1898—1907-ig a csendőrségnél szolgált. 1919-ben mint a Munkás Kaszinó bérlője önállósította magát. Később megvette az Orsolya-u. 5—7. alatti házat és ott nyitott saját vendéglőt. Aztán megint terménykereskedést kezdett. Jelenlegi vendéglőt 1928 óta bírja. 1915-ben vonult be és mint 75%-os rokkant szerelt le. Neje szül. : Jona Zsófia.

Özv. Csák Péterné, Mezőszél-u. 3.

Deássy János, Rákóczi-út 59.

Demhardt Miklós, Vitéz-u. Tel. : 11—82.

Deutsch Jenő, a »Magyarház« tulajdonosa, Kossuth Lajos-u. 16. Telefon : 7—40. Szül. 1889-ben. 1913-ban önállósította magát Daruváron. 1918-ban Barcson a Dráva szálloda és éttermet vette át. Azután Pécsett a Pannonia-éttermet bérelte, végül 1922 óta van a jelenlegi üzemben. Neje szül. : Mitsky Lujza tevékeny részt vesz az üzletben és jótékonyságáról híres. Idényben 2 főpincért, 4 pincért és kb. 10 alkalmazottat tart. Az Ipartestület és szakosztály vál. tagja. Számos jótékonysági, társadalmi és sportegyesület tagja.

Esze István, Makár-u. 64.

Egyed Mihály, Siklósi-u. 38. Az Ipartestület, az Iparos Olvasó Kör, a Vend. és Korcsmárosok Szöv., a tanoncvizsg. bizottság tagja, a Vendéglős Szakosztály vál. tagja, az Iparos Szöv.-nek megalapítója és még számos tisztet visel. Szül. 1889-ben. Felszab. 1906-ban. 1915-ben, a háborúból való visszatértekor önállósította magát ; jelenlegi, saját házában levő üzemét 1918-

Esze István

Egyed Mihály

ban nyitotta s nejével Kisgadó Annával együtt vezeti. 2 alkalmazottja van.

Fliszár Iván, Kazinczy-u. 1. Az Ipartestület, a »Baross« Szöv., Ker. Nemz. Liga, Kath. Legényegylet, stb. tagja. Szül. 1877-ben, 20 éven át mint pincér és főpincér Kolozsváron, Kassán, Szegeden, Szabadkán stb. működött. 1910-ben önállósította magát. Jelenlegi vendéglője 4 helységből áll, befogadó képessége 100 személy ; 2 alkalmazottat tart. 1914—1918-ig a szerb fronton harcolt.

Fliszár Iván

Farkas József, Kossuth L.-u. 28. Tagja az Ipartestületnek. Szül. 1881-ben. 1924-ig mint asztalosmester működött. 1924-ben vendéglőt nyitott s azóta van a szakmánál, mai üzemét 1927-ben alapította és nejével Mihalovits Katalinnal közösen vezeti. 1914—1918 harcolt a hazáért, az orosz fronton megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Két árva gyermeket nevel.

Özv. Frischer Jánosné, Mohácsi-u. 41.

Özv. Gere Istvánné, szül. Takaró Mária. A »Jó barát« c. vendéglő tulajdonosa, Megyeri-u. 1. Boldogult férjével együtt kezdték a szakmát. Néhai férje 22 évig volt csendőr, így érte a háború. A harctéren megfagytak a lábai és mindenféle betegséget szerzett, amikbe 1922-ben belehalt. Az Ipartestület és a szakosztály tagja.

Özv. Gilicze Istvánné, Pucher-u. 25.

Griesz Sándor, a »Vasuti szálló és étterem« tulajdonosa. Telefon : 13—56. Született 1885-ben Boszniában és 1912-ben Szerajevoban volt első önálló üzlete. A háború után onnan menekülnie kellett,

otthagyva házát és két üzletét. Pécsett mint csapos kezdte. Azután a Ferenc József-u. 44 alatti üzletet bírta 8 évig. 1926-ban építette fel mai szállóját és üzleti házát, amely saját tulajdona. Ezenkivül a sporttelepre is épített egy büffét még korábban. Önként vonult be katonának és mint 75%-os rokkant szerelt le.

Goldschmidt György, Sz.-Flórián-u. 11.

Groszmann Jakab Erdélyi-borozó, Kossuth-u. 22.

Gróf Károly vendéglős, Klimó-u. 2. 1928-ban alapított vendéglője a környék kedvelt mulatóhelye, 3 helyiségből áll, befogadó képessége kb. 120 személy. Szül. 1882. Érettségizett és gazd. akadémiát végzett. 1925 óta van a vendéglős szakmánál. Résztvett a világháborúban. Riczo Ilonát vette feleségül.

Guttmann Sándor, Szigeti országút 56. Az Ipartestület, a Szakoszt., stb. tagja. 1872-ben született. Mint gyermek, a rőfös szakmát tanulta és 1908-ban önálló is lett. 2 év mulva Pécsre jött, ahol 10 éven át, mint pincemester működött. Ezután vendéglőt nyitott ; jelenlegi üzemében, melyet maga alapított, 1 alkalmazottat tart ; 1928. X. 1-től Nyúl Istvánnak adta bérbe. Neje : Krammer Hermin.

Hangya Sándor, Siklósi-u. 29. Az Ipartestület és a Szakoszt. tagja. Szül. 1867-ben. Eleinte birtokán gazdálkodott, majd 15

Hangya Sándor

éven át egy sörraktár tulajdonosa volt. 1915 óta vendéglős. Jelenlegi üzemét 1928-ban vette át s nejével, Passa Évával közösen vezeti. A szerb megszállás alatt, mint hazafias magyart kiutasították, ezért felbecsülhetelen kár érte.

Herke Imre

Herke Imre, Zsolnay V.-u. 19. Az Ipartestület, a megyei bizott. tagja, a Szakoszt. vál. tagja, 9 évig volt közs. bíró, képv., test.-i tag stb. Szül. 1870-ben. 41 éves koráig birtokán gazdálkodott. 1911-től liszt- és jószágkereskedéssel foglalkozott. 1914 óta van a vendéglős szakmánál. Mai üzemét 1918-ban alapította és nejével, Kárácz Erzsébettel együtt vezeti ; 1916—1918-ig vett részt a világháborúban.

Hibacskó Pál, Ferenc József-laktanya. Az Ipartestület és a szakoszt. tagja. Szül. 1883-ban. Eredetileg az ácsipart tanulta és 1910-ig dolgozott ezen szakmában ; 1922-ig dohánygyári felügyelő volt. 1922-ben lépett a vendéglős pályára, ekkor létesítette üzemét. A háborúban az orosz fronton kétízben megsebesült ; kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k. Neje : Vajda Margit.

Hilfrich Illés, Garay-u. 19. Telefon : 8—91.

Horváth Imre

Horváth Imre, Makár-u. 35. Szül. 1896-ban Pécsett, ahol 1913-ban felszabadult. Vendéglőjét 1928-ban alapította s rövid időn belül sikerült közkedveltté tennie. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. 1915—1918-ig harcolt a világháborúban. Neje : Weil Lidia.

Horváth János, Majláth-tér 7. Telefon : 5—61. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, a Nemz. Liga tagja, a Szakosztály vál. tagja stb. Szül. 1882-ben. Mint

Horváth János

szakács kezdte működését. 1919-ben önállósította magát ; mai üzemét 1926 óta vezeti, 10 alkalmazottat foglalkoztat. 1915—1918-ig az orosz fronton harcolt ; kitüntetései : bronz vit. é., kor. vasker., K. cs.-k. Neje : Nesztely Rozália.

Horváth Márkus, Szigeti országút 66.

Jusztusz Samu, Rákóczi-út 23.

Kajsza Ferenc, Ágoston-u. 51. Az Ipartestület, a Vendéglősök Orsz. Szöv., a

Kajsza Ferenc

Nemz. Liga tagja, a szakoszt. vál. tagja, a Tüzoltóegylet párt. tagja. Szül. 1866-ban. Előzőleg a csizmadiaszakmában önállósította magát, majd a csendőrség kötelékébe lépett és 1912-ben nyugdíjba vonult, miután számos szolgálati jutalomban részesült, 1913-ban vette át mai vendéglőjét, melyet nejével, Kremer Zsuzsannával közösen vezet.

Katona András, az »Arany bika« tulajdonosa, Siklósi-u. 74. Az Ipartestület, a Nemzeti Liga, a Háztulajdonosok Szöv. tagja. Született 1888-ban és gazdálkodó volt a háborúig. Neje szül.: Bojtor Lidia, szintén gazdálkodó leánya. Közös birtokukat eladni voltak kénytelenek, mert férje a háborúban 51 hónapot töltött a harctéren, malária és egyéb betegségek következtében megrokkant. Bronz vitézségi érem kitüntetése van.

Károlyi Testv., Siklósi-u. 16.

Ketterer Lajos, Ferenc József-u. 54. Telefon: 700. Született 1882-ben. Vendéglősdinasztia gyermeke, 1898-ban szabadult.

Ketterer Lajos

1908-ban önállósította magát, ma 100 személy befogadóképességű étterme van a vasúttal szemben. Ipartestületi előlj. tag, fegyelmi-, tanonc- és mestervizsg. bizottságok tagja. Kamarai beltag, szakoszt. alelnök, azelőtt pénztárnok, stb. stb. Harcolt a szerb, olasz és orosz frontokon. 1908-ban nősült, Suk Etelkát véve el.

Klein Márton, Fehérvári-u. 21. Üzeme saját házában van. 1 pincért foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Jótékony egyletek áldozatkész tagja. Született Pécsváradon, 1865-ben. Apja vendéglőjében tanulta a szakmát, 32 éves koráig alkalmazott volt, míg 1895-ben önállósította magát. A következő évben megnősült, neje szül.: Singer Gizella.

Klein Nándor, Hal-tér 4. Tel. 11—39. Az Ipartestület tagja, a Szakoszt. előlj. tagja, a Nemz. Liga, a Kath. Liga tagja, a Temetkezési Egylet vál. tagja stb. Szül. 1875-ben. 1891-ben felszabadult, mint faesztergályos, 1899-ben átvette atyja vendéglőjét. Jelenlegi vendéglőjét és szállóját 1927-ben alapította, 4 alkalmazottat tart. A világháborúban a szerb fronton harcolt; Fer. Józs. jub. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Klein Nándor

Kocsis Károly, Siklósi-u. 1. Telefon: 7—32.

Kotolák János vendéglős és fűszerkereskedő, Alsómalom-u. 10. Telefon: 13—42. Született 1884-ben, 1902-ben szabadult mint szabó. Mint segéd Budapesten dolgozott és itt 3 évig önálló szabóüzeme is volt. A fűszerszakmában 1919-ben önállósította magát Pécsett. Ezt 1923-ban eladta és megvette a jelenlegit, amely vendéglői joggal is bír. Neje szül.: Nagy Borbála. Az Ipartestület, a Kereskedő Egylet és a Nemzeti Liga tagja.

Kovács Imre, Kossuth L.-u. 31.

Kovács József, Deák-u. 6.

Kupi József vendéglős és fűszerkereskedő, Erdélyi- és Baranyavár-u. sarok. Üzlet és üzem saját házában. Az Ipartestület, a szakosztály, a 48-as hazafias asztaltársaság, a ker. liga tagja. Született 1880-ban. Mint kereskedelmi alkalmazott működött 1914-ig. Ekkor bevonult s mivel több nyelven beszél, haditolmács volt. Vaskereszt kitüntetése van. Neje, szül. Gorisek Gizella vezeti a fűszerüzletet.

Löwenfeld József, Rákóczi-út 15.

Matis Béla Géza, Zsolnay V.-u. 2. Szül. 1875-ben Beleden. 23 éves koráig a hentesiparban dolgozott, ekkor áttért a vendéglősiparra, melyben 1906-ban önállósította magát és nőül vette Jaderny Emmát. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály és tanoncvizsgáztató biz. vál. tagja. A Polg. Daloskör alapító tagja, stb. Az orosz fronton egyszer sebesült, ugyanitt fogságba

esett, honnan hazaszökött s újra a frontra ment.

Máté Antal, Munkácsy M.-u. 23. Tel. 15—19. Az Ipartestület tagja, a szakoszt. vál. tagja, a tanoncvizsg. bizotts., az Adóvéleményező bizotts., Polgári Kaszinó, Ker. Liga stb. tagja. Szül. 1879-ben. Fel-

Máté Antal

szab. 1898-ban. Budapesten, Pécsett, Nagykanizsán stb. praktizált 1923-ig, mikor önálló lett. 1924-ben saját házában nyitotta meg mai, közkedvelt vendéglőjét, ahol 2 alkalmazottat tart. 1915—1918-ig a fronton védte a hazát. Neje: Ónody Anna.

Molnár István, Mohácsi-országút 1.

Nagy György, Szigeti országút 94. Szül. 1881-ben. 1908-ig atyja birtokán gazdálkodott, 1908-ban vendéglőt nyitott. Pécsi üzletét 1926-ban vette át s nejével, Kiss Erzsébettel együtt vezeti ma is. Az Ipartestület, a Szakosztály, a Vend. Száll. és Korcsmárosok Orsz. Szöv.; a Ker. Nemz. Ligának stb. tagja. 1914—1916 az északi fronton harcolt, ahol fogságba esett; 25 hónap után hazaszökött. II. o. ezüst vit. é. tulajdonosa.

Nagy György

Nagy József, Maglódi-u. 4.

Negele Ferenc, Tettye-tér 6. Telefon: 998. Született Pécsett 1865-ben. A cipészipart tanulta és 1882-ben szabadult. 1890-ben lépett a vendéglői pályára és 1892-ben már önálló vendéglője volt. A jelenlegi vendéglőt, amely Pécs város tulajdona, 1916 óta bérli. A nyári szezónban 4—6 pincért foglalkoztat. Az Ipartestület és a szakosztály vál. tagja. Először 1892-ben nősült, másodszor 1896-ban. Neje szül.: Szabó Teréz.

Papp József, Zsolnay-u. 1.

Perényi Ödön, Hajnal-u. 5., ny. városi számellenőr, a vendéglős szakosztály jegyzője. Szül. 1883-ban. 1903-ban érettségit tett; jegyzői diplomáját 1908-ban szerezte. A közigazgatási pályán 1906—1912-ig működött; 1912-ben városi számtiszt lett. 1922-ben nyugdíjba vonult; 3 évig ipartestületi jegyző volt, jelenleg a Vend. Szakosztály jegyzői tisztét általános közmegelégedésnek örvendve, immár 5-ik éve tölti be. Működéséért számos elismerésben részesült.

Pfeifer Antal, Perczel-u. 2.

Pigl János, Kaszárnya-u. 10.

Präger Ignác, Xavér-u. 6.

Radó István, Vámház-u. 61.

Radocsay Imre, Jókai tér 6. Tel.: 5—27, 5—66. Szül. Pécsen 1860-ban. Édesapja mellett a szakmában nevelkedett. 1888-ban már önálló volt. Ipartestületi előljárósági tag, a vendéglős szakoszt. örökös tb. díszelnöke. 2 évtizeden keresztül elnöke, az Ipartestület volt alelnöke, volt kamarai

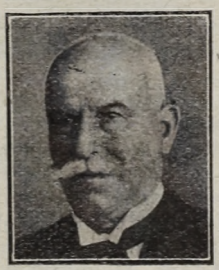

Radocsay Imre

beltag, tanonciskolai- és pincér-tanonciskolai felügyelő bizottsági elnök, törv. hat. bizottsági tag, törvényszéki gazdasági szakértő, számos rt. igazgatója és beltagja, az összes helyi és több országos vonatkozású egyesület vezetőségi tagja. 1882-ben vette nőül Szabó Teréziát; gyermekei: Mária, Schmidt János szakoszt. elnöknek neje, József, Nándor.

Réti Pál, Ferenc József-u. 20.

Rothermel testvérek (János és Henrik), Szigeti országút 27. Üzemük saját házukban van. Henrik tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak évek óta vál. tagja. Szül. 1883-ban és 1903-ig a borbély szakmában dolgozott. A vendéglősi szakmát apja házában tanulta és 1904—1913-ig apja vendéglőjét vezette. 1913-ban Jánossal társas viszonyban önállósította magát és azóta együtt vezetik. János 1879-ben született és a társulásig a mészáros pályán működött.

Róth Lajos, Makár-u. 66. Tel. 288. A Szakoszt. és a Keresk. Test. tagja. Szül. 1864-ben. 27 éves korában már önálló volt. Jelenlegi vendéglőjét 1918-ban vette át és ugyanekkor fűszerkereskedést is nyitott. Neje: Schwarz Mária; gyermekei közül fia, Elemér atyjánál segéd.

Ruff Frigyes, Nyíl-u. 31.
Sándor Mihály, Mohácsi országút 1.
Skrávits Antal, Szigeti országút 10.
Skergula Ferenc, Hunyadi-u. 18, telefon : 15—08.
Stefanits Ferenc, Mezőszél 39.
Silli Lajos, Ágoston-u. 84.
Szabó Ferenc, Mohácsi-országút 53.
Számp Ádám, Siklósi országút 1. Tel. 7—32. Az Ipartestület, a Nemz. Liga, a Polgári Kaszinó tagja, a Szakoszt. ellenőre és vál. tagja 1897 óta és több egylet tagja. Szül. 1876-ban. 1885-ben felszabadult, mint mészáros 1897-ben vendéglőt nyitott, melyet 1927-ig vezetett, ekkor nyugalomba

Számp Ádám

vonult és üzemét bérbeadta Kovács Károlynak. Résztvett a világháborúban ; fia, Ádám az orosz fronton hősihalált halt. Neje : Prell Paula.
Számuel Márton, Cassián-u. 41.
Szieb Károly, Irányi-tér 9. Telefon : 3-84.
Szifka Ádám, Hegyalja-u. 4.
Id. Schmidt János, Siklósi-u. 32. Tel. : 5—93. Szül. 1878-ban. A szakmában nevelkedett apjánál, kinek halálakor, 1903-ban vette át az üzletet. Az Ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály elnöke, azelőtt pénztárnoka, a budapesti és a dunántúli Vendéglős Szöv.-nek igazgatósági tagja. Kamarai beltag, városi képviselőtest. tag virilis alapon, stb. stb. Mint őrmester végigszolgálta a háborút. 1900-ban megnősült, neje Radocsay Mária.

Id. Schmidt János

Schubert Ádám, Ágoston-u. 80. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Olv. Körnek, a Vend. és Korcsmárosok Szöv.-nek, a Kath. és Nemz. Ligának ; a Szakoszt. vál. tagja stb. Szül. 1891-ben. 1908-ban felszabadult mint kőműves. 1919 óta van a vendéglős szakmában ; jelenlegi üzemét 1923-ban

Schubert Ádám

Wetring Eustach

létesítette s a vezetést nejével, Denk Máriával közösen látja el. A háborúban a fronton harcolt ; K. cs.-k. és 12 évi szolg. ker. tulajdonosa.
Tillich Gyula, Csokonay-u. 36.
Vida István, Szigeti országút 45.
Wegmann József, Zsolnay-u. 9. Telefon : 5—78. Vendéglője saját házában van. Szül. 1883-ban és 1903-ban szabadult. 1906 ban nőül vette Allt Juliánnát és önállósította magát a vidéken. Jelenlegi üzletét 1912-ben alapította és a háború alatt neje vezette. 1914-ben bevonult és végigszenvedte a háborút. Tifuszbetegségbe esett. Kisezüst vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kasvár József

Eiter Sándor

Wetring Eustach, Szigeti-országút 20. Az Ipartestület, a Szakoszt., az Iparos Olv. Kör tagja stb. Szül. 1894-ben. 1914-ben a hentes- és mészárosiparban felszabadult. 1919-ben önálló lett. Jelenlegi üzemét 1928-ban létesítette. Erős elfoglaltsága mellett filmirodalommal foglalkozik. A háborúban a fronton harcolt, 1916-ban fogságba esett és 2 évet Kaukázusban töltött. Neje : Cillich Józsa.
Wirth István, Tettye-u. 46.

Vegyes szakmák:

Bánfai Béla látszerész, Király-u. 13.
Dunántúli Szállodai és Élelmiszerüzemi rt., Széchényi-tér 15.
Engel Jakab gyapjufonódája és posztógyára, Ferenc József-u. 13. Telefon : 7—05. Szül. 1889-ben Ófalun,németajkú családból. Mint segéd tanulmányai fejlesztése céljából bejárta Német- és Csehországot. Üzemét

1912-ben alapította szülőfalujában, onnan helyezte át 1916-ban Pécsre, 20 munkást foglalkoztat, 5 drb, összesen 42 HP motorral felszerelve. A gyár posztót, lódent és egyéb gyapjuszövetet készít. Végzi a fonást, szövést, appreturát.

Felter Károly székkészítőmester, Kossuth Lajos-u. 30.

Gerber József harisnyakötőmester, Katalin-u. 28.

Hatos Antal harisnyakötő, Kaszárnya-utca 11.

Lakásművészeti műhely, Sarkadi és Kóbor, Apáca-u. 7. Tel. 5—22. A vállalat 1923-ban alakult, modern villanyerőre berendezett gépekkel felszerelve készít terveket, lakásberendezéseket, bútor-, épület- és faszobrász munkákat. 1923-ban Pécsett oklevéllel, 1926-ban Mohácson nagy ezüstéremmel lettek kitüntetve. Kóbor János szül. 1888-ban. Felszab. 1904-ben, mint asztalos ; a bpesti Iparművészeti iskolán mint belső ép. iparműv. oklevelet nyert 1909-ben ; ezután asztalos mesteri szaktanfolyamot végzett ; majd ösztöndíjjal Németországba ment tanulmányútra. A tanoncisk. szakoktatója, a Szakoszt. ellenőre. Sarkadi Gyula szül. 1887-ben, 1904-ben felszabadult, mint faszobrász. a budapesti felső ip.-isk. elvégzése után külföldi tanulmányútra ment. 1911-ben önálló lett. A szakoszt. jegyzője. Résztvett a világháborúban.

Lenhardt János hangszerkészítő. Szül. Mollyfalván. A hangszerkészítést Szegeden, Braun Jánosnál tanulta. Ő készítette Pécsett 1924-ben az első magyar hárfát, anélkül, hogy a hárfagyárak speciális gépei rendelkezésére állhattak volna. Kiváló hangversenyhárfáin kívül kezdőhárfákat is készít és bérbe ad. Hárfáit Pécsett ezüst-, Szabadkán és Mohácson aranyéremmel tüntették ki és úgy külföldön, mint itthon teljes elismerést vívott ki, mint egy új iparművészeti szakma megteremtője. A Hárfa Daloskör alapítója és elnöke, a Polgári Casino, Kath. Kör, Pécsi dalárda stb. tagja.

Milaszin Testvérek kefekötők, Ferenciek-utca 6.

Molnár Arthur műszerész, Irgalmasok-u. 20.

Novákovits István okl. hangszerkészítő, Kossuth Lajos-u. 4. Az Ipartest., a Polg. Casino, a Budai Külv. Kath. Kör tagja. Szül. 1879-ben. Felszab. 1911-ben. Üzemét 1913-ban alapította és csakhamar a jobbak közé emelte. Résztvett a világháborúban. Neje : Molvay Irma.

Palaics János, a Nemzeti Kávéház tulajdonosa, Majorossy Imre-u. 3. Szül. Pogányon 1885-ben. 18 éves korában lépett a kávés- és vendéglős pályára, 21 évig volt pincér, majd Pécsett az Orfeumban és Pannoniában, Hét fejedelemben főpincér. 1927-ben lett önálló. 1919-ben nősült meg, nőül véve Wagenbach Anna Máriát. Résztvett a világháborúban, ahol megsebesült. Két bronz v. é.-e és K. cs.-k.-je van.

Stark Zsigmond cementárukészítő, Alsómalom-u. Telefon : 11—51. Szül. 1876-ban Veszprémben. Üzemét 1912-ben alapította. Cementáru készítéssel és műkőgyártással foglalkozik.

Schutzer Gyula szappangyáros, Szigeti országút 14.

Schutzer S. és fiai szappangyáros, Szigeti országút.

Schweiger Lajos malomszerelő. Önálló üzem 1914 óta áll fenn. Nevezetesebb szerelései : a gróf Károlyi-hengermalom Szatmárban, a helybeli Anna-malom, gróf Andrássy letenyei malma, stb. Az Ipartestület tagja. Szül. Pécsett 1863-ban és 1881-ben szabadult fel. Mint segéd Budapest nagyobb üzemeiben szerezte tapasztalatait.

Somogyi István paplankészítőmester, Munkácsy-u. 3.

Tibrischek Henrik gyapjúfonó, Zsolnay utca 2.

»**Turul**« **Keztyűgyár,** v. Majorlaky J. és tsai. Légszeszgyár-u. 32. Tel. 13—16. Az üzem 1919-ben létesült ; villanyerőre van berendezve és kb. 90 alkalmazottat foglalkoztat. Azelőtt külföldre, jelenleg kb. 500 magyar cégnek szállít. viki Majorlaky József szül. 1888-ban, felszab. 1905-ben. Önállósága előtt hosszabb külföldi tanulmányutat tett. Az Ip. tagja, a bpesti Keztyűs és Kötszer szakoszt. előlj. tagja stb. Harctéri érdemeiért vitézzé avattatott. A nagyezüst, kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k., vas szolg. é. ker. tulajdonosa. Neje : Freitag Natália. Wawruch Gábor szül. 1874-ben ; felszab. 1892-ben. A háborúban az olasz fronton harcolt ; kitüntetései : bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje : Fischer Margit ; fia Alajos érettségit tett, jelenleg a szakmában dolgozik.

PÉCSVÁRAD

Ipartestülete alakult 1896-ban. Tagjainak száma 115. Elnöke Albrecht János szabómester, alelnöke Brusch János mézeskalácsos, pénztárnoka Bayer kőfaragómester, jegyzője Hal Viktor ny. tanító, ipariskolai vezető tanító.

A községben különállóan létezik az Iparos Olvasókör és ennek kebelében a működő társulat, valamint ugyancsak külön szervezetben a temetkezési egylet.

Most van folyamatban egy járási testület megszervezése.

Albrecht János szabómester, Templom u. Szül. 1879-ben. 1908-ban vette át apósától üzemét, melyet azóta 1 segéddel és 1 tanonccal önállóan vezet. Az Ipartestület elnöke, a járási test. megszervezője, Keresk. és Iparkamarai tag, ip. tanonciskolai bizotts. gondnok, a Róm. Kath. Kör házmagya, volt róm. kath. iskolaszéki gondnok és adófelszólaml. biz. tag. Neje: Werb Katalin.

Auguszt Vilmos asztalos, Fő-u.

Aul József szabómester, 373. sz. Szül. 1876-ban. Atyjánál szabadult fel 1888-ban. 1892-től önállóan dolgozik. Ipartestületi előljáró, róm. kath. egyh.-gondnok. Helyben a legelső szabó, aki iparengedélyt kapott. Résztvett a háborúban. Neje: Gerner Terézia.

Bayer József kőfaragómester, Ország-út. Szül. 1887-ben. Felszab. 1904-ben. 1911-ben önállósította magát. 1 segédet és fiát foglalkoztatja műhelyében. Ipartestületi és Iparoskörі pénztárnok, az Önk. Tűzoltó Egyes. tisztikarának stb. tagja. A 15 éves tűzoltójubileumi ezüstéremmel tüntették ki. A világháborúban az orosz fronton megsebesült. Neje: Kolep Erzsébet.

Boczek György bognármester, Német-u. 174. Szül. 1895-ben. Felszab. 1920-ban. Mint segéd szakvizsgát tett és 1922-ben műhelyt nyitott, melyet 1 tanonccal vezet. Ipartestületi előljáró, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. A háborúban a fronton szolgált, egyszer megsebesült; kitüntetései: kisezüst és sebesülési érem, K. cs.-k. Neje: Varga Erzsébet.

Bonnet Kálmán lakatosmester, Fő-u. Szül. 1877-ben. Felszab. 1892-ben. 1901 óta önállóan dolgozik 1 segéddel és 2 tanonccal. Az államtól elismerést nyert. Ipartestületi előljáró, volt Iparkamarai tag, Iparos Kör elnöke, Tűzoltó test. parancsnoka, közs. képviselőtestület stb. tagja. Az orosz harctéren fogságba esett. Neje: Buxbaum Anna.

Brunner Károly órás, Fő-u.

Brusch Ferenc kovács, Német-u.

Brusch János mézes- és bábosmester, Piac-tér. Szül. 1875-ben. Felszab. 1891-ben atyjánál. 1901 óta önállóan űzi iparát. Ipartestületi elnök, volt Iparoskörі vál. tag. A háború elejétől végig az orosz és olasz fronton harcolt. Kitüntetései: II. oszt. vit. érem, bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje: Sedlmayer Malvin, gyermeke Emilia.

Gayer István borbélymester, Templomtér. Szül. 1871-ben. Felszab. 1888-ban. 1894 óta önállóan kb. 2 tanonccal folytatja mesterségét. Testületi előljáró, vizsg. bizotts. tagja, az Iparos Körnek és a helyi temetkezési egyesületnek vál. tagja volt. Résztvett a háborúban. Neje: Deutsch Erzsébet.

Gebhardt Ede asztalos és üveges, Vár-u.

Ifj. Heller József cipész, 375 sz.

Hellebrandt Kristóf cementárúkészítő, Fő-u. 231.

Hering Sándor esztergályos, Fő-u.

Hock József kőműves, Német-u.

Keszler Ádám bádogos, Fő-u.

Kisztner Antal cementárúkészítő, Ország-út. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1897-ben. 1903-ban létesítette üzemét, ahol 3 tanonccal dolgozik. Az Iparos Kör és Róm. Kath. Kör tagja, volt testületi előljáró. 1914—1918-ig harcolt a háborúban, kitüntetése: vasker., bronz vit., sebesülési érem és K. cs.-k. Neje: Fuchs Margit.

Kovács József sütőmester, Fő-u. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1912-ben. 1919-től önállóan folytatja iparát egy segéddel és két tanonccal. Volt ipartestületi elnök és vál. tag; az Iparosok Szöv.-nek titkára a helyi csoportban. A háborúban a haditengerészetnél szolgált, ahol az I. és II. oszt. vitézségi éremmel és Károly cs.-kereszttel tüntették ki.

Kovácsy Gyula kéményseprőmester, Országút. Szül.: 1868-ban. 1903 óta önállóan dolgozik 4 segéddel. Volt ipartestületi elnök, iparkamarai tag, megyei bizottsági tag, a helyi Takarékpénztár és műmalom alapító tagja stb. Neje: Balázs Mária; gyermekei: Erzsébet, Gyula ügyvédjelölt, Árpád joghallgató.

Kungl Vilmos asztalosmester, Német-u. Szül. 1899-ben. Felszab. 1916-ban. Mint segéd az albertfalvai repülőgépgyárban stb. dolgozott. 1924 óta önálló, 2 segédje, 1 tanonca van. 1 tanoncot felszabadított. Az olasz, román, orosz frontokon harcolt, kitüntetései: 2 bronz vit. é. Neje: Storch Juliánna.

Kuppi János kályhásmester, Német-u. 54. Szül. 1881-ben. 1906-ban lett önálló, jelenleg fiával, Jánossal dolgozik. A mohácsi kiállításon 1925-ben bronz érmet nyert. Ipartestületi előljáró, az Iparos Kör és Kath. Olvasó Kör tagja. Résztvett a világháborúban. Neje: Gauder Erzsébet.

Molnár Sándor kovácsmester, Német-u. Szül. 1899-ben. Felszab. 1915-ben. 1920-ban alapította műhelyét, ahol 1 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi számvizsgáló, volt Ipartestületi és Iparos Kör vál. tag és könyvtárnok. A román fronton harcolt. Neje: Szabó Erzsébet.

Müller Mihály szabó, Vár-u.

Petz János vendéglős, Vár-u.

Resszer József ácsmester, Német-u. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1900-ban atyjánál. 1912 óta saját üzemét vezeti fiával, Józseffel. Ipartestületi előljáró, a Kath. Kör elnöke, közs. képv., volt vizsgabizottsági tag. A háborúban az olasz és román fronton teljesített szolgálatot. Neje: Merk Borbála.

Ruppert Ferenc szíjgyártó, Fő-u.

Schlegl József borbély, 380. sz.

Schneider József cipészmester, Vár-u. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1913-ban. Pécsett volt segéd. Üzemét alapította 1920-ban ; 2 tanoncot alkalmaz. Az Iparos Kör tagja, volt Test. vál. tag. 1918-ig az olasz fronton küzdött. Neje : Schlegl Mária.

Schnell József cipész, Vár-u. 12.

Szipl András kefekötő, Német-u.

PISZKE

Adamecz Béla sütőmester, Fő-u. Star- és kenyérsütéssel és árusítással foglalkozó üzeme 1926 óta áll fenn. 1920 óta működik önálló a szakmában. Az Ipartestület tagja. Szabadult 1906-ban és a háború alatt Budapest községi kenyérgyár által felmentve volt.

Özv. Bronner Jánosné vendéglős, Fő-u.

Csereklyei Lajos bornagykereskedő. Saját termésű bora van és 25 hold földje. Három napszámost foglalkoztat állandóan. Saját borát méri ki, de főleg csak nagybani eladással foglalkozik. Nyugdíjas máv. előljáró. Az Ipartestület és az Olvasókör tagja. A háború alatt aktív vasutas volt.

Fürst Lázár vegyeskereskedő, Fő-utca.

Geiger Mihály szabómester, Fő-u. Rendelésre és vásárra dolgozik. A szakmában 1902 óta működik, önállóan 1912 óta. 6 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja. 1906-ban díszoklevéllel tüntették ki munkáját. A háborút végig szolgálta. Egyszer sebesült meg. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje.

Háber József cipészmester, Rákóczi-út. 42 éve dolgozik a szakmában és 1900 óta van önálló üzeme. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület választmányi tagja. 1915-től végig szolgálta a háborút.

Hoffmann Miklós fodrász- és borbélymester, Rákóczi-út. Női fodrászattal is foglalkozó üzem. 1913 óta áll fenn. A szakmában 1906 óta foglalkozik. Az Ipartestület az Olvasókör és a tűzoltótestület tagja. 1915-ben vonult be és van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Özv. Hoffmann Nikodémné borbélyüzlet és mozgószínház tulajdonosa. Férje az orosz fogságban meghalt és azóta az üzletet özvegye vezeti. A borbélyüzlet 25 éve áll fenn. Egy mozi gépészt és 1 borbély tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Kompolthy József, a Hangya fogyasztási szövetkezet üzletvezetője 1927 óta. Korábban tiszt volt a hadseregben. Az Ipartestület tagja. 1915—1922-ig szolgált és pedig 3 hónapig a fronton, 5 és fél évig orosz fogságban szenvedett.

Magyar Károly cipészmester, Fő-utca.

Marczinkó Mihály cipészmester, Jókai Mór-u. 1893 óta dolgozik a szakmában és 1906 óta van önálló üzeme. Az Ipartestület tagja. 1914—1916-ig az orosz fronton teljesített szolgálatot és 1916—1920-ig orosz fogságban szenvedett.

Mezei Zsigmond pékmester és szatócsüzlet tulajdonosa, Fő-u. 1886 óta van a szakmában, 1896 óta önálló. Jelenlegi üzemét 1911 óta tartja fenn. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Miksza József hentes, Fő-utca.

Multner János kőműves iparos, Bellus Béla utca. 1905 óta dolgozik a szakmában és 1920 óta önálló képesített mester. Átlag 2—4 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Kaszinó és Iparoskör tagja. 1914-től végig a fronton volt. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Papp István szabó, Kossuth-u.

Pinke Imre kőfaragómester, Fő-u. 1893 óta működik a szakmában. Korábban 1908—1919-ig is önálló volt. Jelenlegi üzeme 1927 óta van meg. Az Ipartestület tagja. 1914-től végig szolgált. Egyszer sebesült meg. Van kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Rádl Dezső kőfaragómester. Az üzemet apja András alapította 1858-ban. Sírkőfaragással és épület kőmunkákkal foglalkozik. Áltag 10 segédet tart. Dezső 35 éve működik a szakmában. Az Ipartestület alelnöke, helyi körök és egyletek tagja.

Ifj. Stampf Mihály vendéglős, Kossuth-u. A vendéglőt korlátlan italmérési joggal id. Stampf Mihály alapította 1922-ben. Ifj. Stampf 1920 óta működik a szakmában. Az Ipartestület tagja. 1914-ben bevonult, végig a fronton volt, 14 hónapig pedig olasz fogságban szenvedett.

Szommer János képesített kőművesmester, Rákóczi-u. Önálló mester 1912 óta. A szükséghez képest 5—14 segédet foglalkoztat. A helyi községháza építése, az egyesült Rohm-féle cement- és téglagyár, a kemencék alatt egy sodronypálya stb. az ő munkáját dicsérik. Az Esztergom—szászvárinál és a Rimánál építésvezető volt. Az Ipartestület tagja, a Ker. Ipartestület titkára, az Olvasó Kör tagja stb. A haditengerészetnél oktatóaltiszt volt. Van bronz, koronás érdemkereszt és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Wenusz József kőfaragómester, Fő-u. Szeged, Budapest, Nagyvárad bérpalotáihoz szállít kőfaragó és szobrász munkákat. Egy segédet foglalkoztat. Önálló üzeme 1900 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. 1916—1917-ig 18 hónapos töltött a fronton.

POLGÁRDI

Baráth János kőművesmester, Nemes-u. 449. Szül. 1892-ben Polgárdiban. 1921-ben önállósította magát. Az Ipartestület alapító tagja volt. Előljáró az Ipartestületben

és az Iparos Körben. 32 hónapig harcolt a hazáért, egyszer megsebesült. Kitüntetései : bronz v. é. és K. cs.-k. Neje Mészáros Jolán.

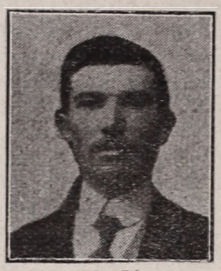

Baráth János

Bartalos István kovácsmester, Petőfi-u. Szül. 1883-ban Farkasdon. Felszabadult 1902-ben, önállósította magát 1911-ben. Ipartestületi előljáró, községi biz. tag. Mint szkv. szolgálta a hazát 1914—1918-ig. Kétszer sebesült, kitüntetve bronz v. éremmel. Neje Nagy Erzsébet.

Bartalos József szabómester, Kossuth-u. Szül. 1882-ben Ürményben. Felszabadult 1898-ban és 1908-ban önállósitotta magát. Az Iparos Dalárda ü. v. elnöke, ipartestületi előljáró, községi biz. tag. 32 hónapig szolgálta a hazát. K. cs.-k.-je van. Neje Erhardt Erzsébet.

Bartalos István

Bartók Géza lelkész, Kossuth Lajos-u. Szül. 1886-ban Nagykedén, Udvarhelym. Középiskoláit, majd theologiai tanulmányait Kolozsvárott végezte és 1910-ben lelkésszé avatták. Ipartestületi jegyző és az Ip. Dalkör alapítója és elnöke. Kulturális tevékenységével az egész község nagyrabecsülését vívta ki.

Csapó János asztalosmester, Kossuth-u. 503. Szül. 1888-ban helyben. Felszabadult 1906-ban. Hosszabb ideig volt az áll. postatelepen, ahonnan nyugdíjazták és azután önállósította magát. A helybeli iparosság delegáltja. A háborúban elejétől végig részt vett. Bronz v. érme és K. cs.-k.-je van. Neje Dávid Juliánna.

Ifkovits György asztalosmester.

Mészáros István kőművesmester, Nemes-utca. Ipartestületi előljáró, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, tűzoltó alparancsnok. Szül. 1880-ban. 1902-ben önállósította magát. 3 évig szenvedett orosz hadifogságot. Neje : Kertész Zsófia. Fia, László, apjának segítőtársa. Leánya : Jolán.

Müllner Mihály vendéglős, hentes- és mészárosmester, Kossuth-u. 575. Üzemét édesapjától örökölte 1923-ban. Ipartestületi előljáró és az Iparos Kör háznagya. Szül. 1900-ban. Felszabadult 1915-ben. 1918-ban bevonult és 5 hónapig küzdött az olasz harctéren. K. cs.-k.-je van.

Nagy Béla asztalosmester, Kossuth L.-u. Szül. 1895-ben Nagydorogon. 1921-ben önállósította magát. Az Ipartestület pénztárnoka, községi biz. tag. és a Polg. Temetkezési Egylet elnöke. 32 hónapig szolgált a fronton, kitüntetése K. cs.-k., bronz v. é. Neje Babos Juliánna.

Mészáros Issván

Székely János asztalosmester, Kossuth Lajos-u. Az Iparos Kör alelnöke és titkára, az Ipartestület előljárója. A budapesti Thék-gyárban szerezte szaktudását és 1911-ben önállósította magát. A háború kezdetén bevonult és 48 hónapig szenvedett hadifogságot. Neje Csizmadia Mária.

Szoko Imre cipészmester, Deák F.-u. 2529. Ipartestületi előljáró. 1880-ban Csajághon született. Felszabadult 1897-ben. Önálló 1904-ben lett. Mint orthopäd-cipész nagyon jó névnek örvend. Gyula fia az 1927. évi székesfehérvári országos kiállításon bronz-

Szoko Imre

éremmel, Imre fia szakmunkai díszoklevéllel lett kitüntetve. 1915-ben súlyosan megsebesült és ennek következtében 50%-os rokkant lett.

Trindrenzl Sándor sütőmester, Kossuth-utca 288.

Vörös Zsigmond kovácsmester, megalapítója az Iparos Körnek és az Ipartestületnek, mindkettőnek már hosszú évek során elnöke. A helybeli iparosság szószólója. Községi képv. A Hősök szobra biz. tagja,

Vörös Zsigmond

stb., stb. A helybeli iparosság egyik vezető tagja. A helybeli Falu Szövetség kiállításán a vezetése alatt álló Ipartestület aranyéremmel lett kitüntetve. Szül. 1878-ban Soponyán. Felszabadult 1894-ben. 1902-ben önállósította magát. 52 hónapot töltött a harcvonalban. Kitüntetései: bolgár kereszt, vaskereszt, német v. érem, szolgálati érdemkereszt, K. cs.-k., kor. ezüst é. ker.

RÁBACSANAK

Czigány József cipész- és csizmadiamester, Hunyadi-u. 85. Szül. 1864-ben, helyben és Sopronban szabadult fel 1881-ben. Földje van és 1893 óta önálló üzeme, amelyben 1 tanulót tart. Az Ipartestületnek tagja. 1901-ben nőül vette Takács Máriát.

Cseh Ferenc kovácsmester, Hunyadi-u. 6. Szül. 1891-ben és felszabadult 1906-ban. Földje van és 1919 óta önálló üzeme, amelyben 1—2 segédet és 1 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója. Az 1924. csornai kiállításon ezüst oklevelet nyert. 1914—1918-ig szolgált. 48 hónapot töltött a szerb, olasz és román fronton. Neje: Szabó Borbála.

Domonkos Rezső kovácsmester, Hunyadi-u. 74. Szül. Vágon 1892-ben és ott szabadult fel 1906-ban. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig a háborút szolgálta. 1922-ben nőül vette Takács Etelkát.

Erdős Imre szabómester. Szül. 1889-ben helyben és felszabadult Budapesten 1906-ban. Földje van és önálló üzeme, amelyben 1 segédet foglalkoztat, 1921 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Az orosz és román fronton harcolt.

Markó József cipészmester, Hunyadi-u. 25. Szül. helyben 1895-ben és Csornán szabadult fel 1914-ben. Üzemét 1922-ben alapította. 1 tanulót tart. Saját háza van. Az Ipartestületnek tagja. 1915-ben vonult be. 7 hónapig volt a fronton, 18 hónapig román fogságban. Sebesült. 1924-ben nőül vette Domonkos Ágnest.

Nagy József szabómester, Hunyadi-u. 24.

Pozsgai Gyula vendéglős.

Pozsgai József asztalosmester.

Telekesi Imre asztalosmester. Szül. 1898-ban helyben és felszabadult Csornán 1921-ben. Önálló üzemét 1925-ben alapította meg. Az Ipartestületnek tagja. 1916-ban vonult be, 13 hónapot töltött a román fronton. Leszerelt 1918-ban. Neje: Horváth Ilona.

Tóth István bognármester. Szül. 1902-ben Tamásin és felszabadult helyben 1923-ban. Földje van. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Az Ipartestületnek tagja. 1927-ben nőül vette Nagy Gizellát.

Varga Ignác géplakatosmester.

Varjas Lajos csizmadiamester.

RÁBAHIDVÉG

Arthoffer József kőművesmester, Posta-u. Ipartestületi tag. 1880-ban született Kőszegen, ahol iparát tanulta. Segédként Bécsben és Szombathelyen működött. 1911-ben önállósította magát s azóta 3 tanoncot felszabadított; most 1 tanulót alkalmaz. Cementcsöveket, kútgyűrűket stb. készít. 1914—1919-ig a fronton szolgált, 1 évig olasz fogságban volt, K. cs.-k.-je van. Neje: Somogyi Ilona.

Baán Ferenc asztalosmester, Rábahidvég 24. Az Ipartestület, az Aszt. Orsz. Szöv., Testnevelési bizotts. tagja, tűzoltó h.-főparancsnok, Népművelési bizotts. előadója. Szül. 1893-ban. Atyjától tanulta iparát. A budapesti Technológia szaktanfolyamát elvégezte. 1918 óta önálló, üzemét 1891-ben alapította atyja. A villanyerőre berendezett műhelyben 2 tanonc működik. Az orosz fronton volt, 2 évig Szibériában volt fogoly, ahol mint asztalos a szakmában dolgozott.

Fodor Kálmán bognármester, 152. sz.

Horváth János géplakatosmester. Tagja az Ipartestületnek. Szül. 1893-ban. Ipari kiképzését Szombathelyen nyerte. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Kaffenbergben stb. működött, 4 szakvizsgát tett a budapesti Technológián és Szombathelyen. 1927-ben önálló lett, 2 tanoncot foglalkoztat. 1914—1916-ig harcolt a hazáért, mint 50%-os rokkant szerelt le. Neje: Horváth Gizella.

Kolmár József okl. patkoló-kovácsmester. Az Ipartestület és a Kath. Népszöv. tagja. Szül. 1872-ben. Mesterségét Sárváron tanulta; Bécsben, Budapesten, Győrben, Sopronban stb. volt segéd. 1898 óta önálló mester, 1 segédet alkalmaz. Przemyslben volt főtűzér, ott esett orosz fogságba és

1920-ig orosz fogságban volt. Neje : Rosets Karolina ; fia, József szintén a szakmában dolgozik és 1928-ban bronzérem kitüntetést kapott.

Rába József épület- és bútorasztalosmester. Az Ipartestület és a Kath. Ifj. Egylet tagja. 1904-ben született ; iparát helyben sajátította el, mint segéd Kőszegen és helyben gyakorolta mesterségét. 1926-ban önállósította magát, üzemében 2 tanoncot oktat. A helység és környéke részére dolgozik.

RÁBAPORDÁNY

Bella György takácsmester.

Horváth Ferenc asztalosmester. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1915-ben Győrben. Mint segéd került ide vissza és apai házában 1922-ben alapította meg önálló üzemét. Az 1924-iki csornai kiállításon ezüst díszoklevelet nyert. 1 segédet tart. Az Ipartestületnek tagja. 1917—1920 szolgált. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1926-ban nőül vette Takács Irénkét.

Horváth Gyula férfiszabómester. Szül. helyben 1894-ben és itt szabadult fel 1912-ben. Önálló üzemét 1921-ben alapította. 1 tanoncot tart. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1919-ig szolgált a hadseregben, 10 hónapig volt a fronton. Sebesült és olasz fogságba került.

Horváth János ácsmester. Szül. helyben 1893-ban és felszabadult 1914-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1919 óta van. 1 tanoncot tart. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Sebesült. K. cs.-k.-je van. 1919-ben nőül vette Németh Máriát.

Horváth János molnármester. Szül. 1899-ben és 1920-ban szabadult fel. 1928 óta főmolnár. 1 segédet és 1 munkást foglalkoztat. 35 HP szívógázgéppel felszerelve. Az Ipartestületnek tagja. 1921—1922-ig a Nemzeti Hadseregben szolgált. 1926-ban nőül vette Forgács Rozáliát.

Horváth Margit nőiszabómester. Szül. helyben 1904-ben és felszabadult 1923-ban. Önálló nőiruhaszabóságát 1928-ban alapította. 2 tanulóleányt foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja.

Horváth Mihály vendéglős és mészárosmester, Fő-u. 51.

Imre Antal kovácsmester. Szül. 1871-ben Egyházaskeszben és felszabadult 1888-ban Celldömölkön. 1899-ben alapította meg jelenlegi önálló üzemét. Az Ipartestület tagja. 1899-ben nőül vette Horváth Ágnest.

Kása Pál kőművesmester. Szül. 1876-ban helyben és itt szabadult fel 1891-ben. Mint segéd Budapesten és Győrött dolgozott. 1903-ban alapította meg önálló üzemét. Saját háza van. Az Ipartestületnek tagja. 1904-ben nőül vette Rozs Máriát.

Kocsis András bognármester. Szül. 1901-ben helyben és 1921-ben szabadult fel Csornán. Jelenlegi önálló üzemét 1927-ben alapította meg és azóta tagja az Ipartestületnek.

Limpek Sándor asztalosmester. Szül. helyben 1892-ben és felszabadult 1910-ben Csornán. Mint tanonc ipari kitüntetésben részesült. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanulót tart. Géperőre van berendezve. Az Ipartestület előlj. tagja. A háború mint ténylegest érte. 1918-ban szerelt le. Kis ezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1924-ben nőül vette Horváth Annát.

Markó Vendel kőmívesmester. Szül. helyben 1862-ben és felszabadult Csornán 1880-ban. Saját háza van és önálló házépítő vállalata 1883 óta, ugyancsak azóta tagja az Ipartestületnek. 1885-ben nőül vette Tóth Erzsébetet.

Ifj. Mészáros István ácsmester.

Nagy Antal molnármester és gépész. Szül. 1891-ben helyben és 1912-ben szabadult fel ugyanitt. Saját háza és önálló üzeme 1926 óta van. 16 HP szívógázmagánjáró géppel van felszerelve. 1910—1920-ig szolgált. 1913-ban nőül vette Visi Margitot.

Németh András férfiszabómester. Szül. helyben 1887-ben és felszabadult 1904-ben Csornán. Saját háza van és önálló üzeme 1919 óta, ugyancsak azóta tagja az Ipartestületnek. 1914-ben bevonult és 1917-ben szerelt le mint 75%-os rokkant. 1919-ben nőül vette Horváth Gizellát.

Németh Ferenc csizmadiamester. Szül. helyben 1872-ben és itt szabadult fel 1888-ban. Saját háza van. 1908 óta van önálló üzeme és azóta tagja az Ipartestületnek. 1916—1918-ig teljesített katonai szolgálatot. 1910-ben nőül vette Hibig Ágnest.

Németh Jenő főgépész. Szül. 1896-ban és ugyancsak helyben szabadult fel 1914-ben. Önálló üzeme 1928 óta van. 35 HP géppel van felszerelve. Az Ipartestület és a Tűzoltóegylet tagja. 1915—1918-ig szolgált, 25 hónapig volt a fronton. Bronz vit. érem, K. cs.-k. kitüntetése van. 1924-ben nőül vette Kocsis Annát.

Sipos Bálint cipész- és csizmadiamester. Szül. 1876-ban. Tamásin és 1894-ben szabadult fel Budapesten. Háza és 1903 óta önálló üzeme van. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig katona volt ; 3-szor sebesült. 1903-ban nőül vette Takács Terézt.

Söveggyártó Péter gépgyártó, javító és kovácsműhely, Vasút-utca. Szül. helyben 1884-ben és Csornán szabadult fel 1915-ben. 1926-ban alapította jelenlegi üzemét és azóta tagja az Ipartestületnek. Neje 1927-ben meghalt.

Takács János férfiszabómester. Helyben született 1899-ben és Győrött szabadult fel 1916-ban. Önálló üzemét 1925-ben ala-

pította. 1 tanoncot tart. Az Ipartestületnek tagja. Háza és földje van. 1917—1918-ig katona volt és harctéri szolgálatot teljesített. 1926-ban nőül vette Perlaki Vilmát.

Takács Vince férfiszabómester. Szül. helyben 1879-ben és itt szabadult fel 1896-ban. Mint segéd Bécsben és Grácban, Pozsonyban stb. fejlesztette szaktudását. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet tart, 1904 óta áll fenn. Háza van és ipari díszoklevele. Az Ipartestületnek volt előljárója. 1914—1918-ig katona volt. 50%-os rokkanttá vált. K. cs.-k. tulajdonosa. 1904-ben nőül vette Mikli Katalint.

Varga Béla csizmadiamester. Szül. Csornán 1894-ben és ott is szabadult fel 1910-ben. Háza van. Önálló üzeme 1922 óta van. 1 tanoncot tart. Az Ipartestületnek tagja. 1914—1918-ig katona volt. Három évig fogságban szenvedett. 1922-ben nőül vette Pintér Rozáliát.

RÁBASZENTANDRÁS

Bóka Dezső cipészmester, Ipartestületi tag. Szül. 1897-ben. Felszab. 1915-ben Pápán, mint segéd Budapesten és Pápán szerzett gyakorlatot. 1922-ben helyben önállósította magát. 1915—1920-ig szolgálta a a hazát. Kitüntetései : bronz vitézségi érem, K. cs.-k. Neje : Kiss Magdolna.

Buszek József kovácsmester.

Hegyi Ferenc szabómester.

Kardos Géza bognármester.

Kovács János szabómester. Ipartestületi tag, a Békéltető bizottság tagja. Szül. 1870-ben. Felszab. 1886-ban Rábaszentandráson. Szakmáját mint segéd az ország nagyobb városaiban gyakorolta. Üzemét 1896-ban alapította. Neje : Mayer Ilona

Krausz Miksa vendéglős. Szül. 1876-ban Rábaszentandráson.

Réger Géza képesített kőművesmester. Az Ipartestület és tanoncvizsgázató bizottság tagja. Szül. 1900-ban. Felszab. 1917-ben Csornán. Üzemét 1923-ban alapította Réger Testvérek Magasépítő és Cementárúgyártás cég alatt. 5 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat.

Tóth István asztalosmester.

Tóth János asztalosmester. Ipartestületi tag. Szül. 1893-ban Rábaszentandráson. Felszab. 1910-ben Rábaszentandráson. 1923-ban önállósította magát. 1914-től 1918-ig harcolt a hazáért. Kitüntetése : K. cs.-k.

RÁBATÓTFALU

Doncsecz István férfiszabómester. Háza van és 1907 óta önálló üzeme. A szakmában 1897 óta működik és mint segéd összesen 10 évig Szentgotthárdon, Grácban és Salzburgban dolgozott. Az Ipartestület tagja. 1915-ben vonult be, 2 hónapig volt az orosz fronton, amikor fogságba került, ahol 5 évig szenvedett. K. cs.-keresztje van.

Korpics József kovácsmester. Az üzemet édesapja, Alajos, alapította 1860-ban és tőle vette át 1904-ben. A szakmában 1884 óta dolgozik. Mint segéd Ausztria nagyobb üzemeiben szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület előljárója. Háza, földje van. Neje : szül. Talabér Terézia. 1914—1918-ig a hegyitüzéreknél szolgált, végig a harctereken. Kisezüst, 2 bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Loncsár József kovácsmester. A szakmában 1919 óta működik. Jelenlegi önálló üzemét 1927-ben vette át. Egy segédet tart. Mint segéd Szentgotthárdon és több helyen dolgozott előkelő és nagy cégeknél. Az Ipartestület tagja.

RUM

Benkeházy János kép. kőműves és épít. vállalkozó. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek. Szül. 1892-ben Szombathelyen, ugyanitt tanulta iparát. 1919-ben önálló lett s azóta 2 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 4 hónapig a fronton küzdött, 36 hónapig orosz fogságban volt. Neje : Helyes Teréz.

Bozzay Viktor gép- és épületlakatosmester, Szombathelyi-u. Az Ipartestület tagja, az Iparos Kör v. tagja. 1887-ben született. Vasváron nyerte kiképzését. Mint segéd a budapesti Skoda-gyárban működött és soffőrvizsgát tett. 1907-ben alapította 4 HP motorral felszerelt műhelyét, ahol 1 segédnek és 2 tanoncnak ad munkát. Neje : Kovács Zsófia.

Foki Gyula úri- és polgáriszabómester, Szombathelyi-u. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek. Szül. 1894-ben. Iparát mint segéd Budapesten tanulmányozta, a szombathelyi Technológián tanfolyamot végzett. 1923 óta önálló mester, 1 tanoncal dolgozik. 1914—1918-ig a fronton harcolt a hazáért ; bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Székely Mária.

Horváth Lajos épület- és bútorasztalosmester. Sárvári-u. 192. Az Iparos Kör elnöke. Szül. 1880-ban. Ipari tanulmányait Szombathelyen és Sárváron végezte. 1908-ban létesítette műhelyét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig a fronton volt, szolg. é. és vasérdemker. tulajdonosa.

Jámbor Lajos cipészmester, Szombathelyi-u. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1888-ban született. Iparát helyben tanulta, majd mint segéd Berlinben, Bécsben, Budapesten, Münchenben végzett szaktanulmányokat. A budapesti Technológia tanfolyamát elvégezte. 1913 óta önálló, 1 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig szolgált a háborúban. Neje : Szitassy Ilona.

Koós Antal cipészmester, Töttösy-u. 52.

Vitéz Móricz Lajos kép. ácsmester, Szombathelyi-u. 84. A Vitézi Szék és az Ipartestület tagja, az Iparos Kör vál. tagja. Szül. 1888-ban. Szombathely és Rum nagy üzemeiben nyerte kiképzését. Üzemét atyja, Imre 1895-ben alapította. 1928-ban átvette a vezetést, jelenleg 4 segédnek és 1 tanulónak ad munkát. A háborúban mint tiszthelyettes a fronton harcolt, kitüntetései : I. ezüst, II. ezüst, bronz vit. érem, 2 seb. é., 6 é. szolg. érem, 1912—1913. mozg. emlékérem, K. cs.-k. Neje : Varga Juliska.

Sásdy József kőművesmester, Töttösy-u. 54. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek, 1877-ben született. Szombathelyen végezte ipari tanulmányait, 1906-ban önállósította magát ; 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 2 tanulót már felszabadított. 1914—1918-ig vett részt a háborúban. Neje : Sőre Teréz.

Vendl József asztalosmester, Szombathelyi-u.

Vörös Gyula épület- és bútorasztalosmester, Töttösy-u. 75. Szül. 1895-ben. Acsádon tanulta mesterségét. 1921-ben alapította műhelyét, ahol 1 segéd és 1 tanonc működik ; 1 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig az orosz és olasz fronton volt ; bronz vit. érem, vasérdemker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Tóth Margit.

SALOMVÁR

Baár János úri- és nőicipészmester. Szül. Zalacsépen 1895-ben és ott felszabadult 1914-ben. Mint segéd 4 évig Budapesten dolgozott. 1919-ben alapította meg önálló üzemét. 1915—1916-ig a munkásosztagnál teljesített hadiszolgálatot. Neje: Nagy Rozália.

Frigyes István cipészmester.

Frigyes János cipészmester.

Horváth János cipészmester. Szül. helyben 1885-ben és itt felszabadult 1903-ban. Mint segéd Budapesten és Pozsonyban dolgozott. 1907-ben alapította felsőrészkészítésre is berendezett üzemét. 1914—1918-ig a 20. h. gy.-ezrednél szolgált. 1921-ben nőül vette Marovits Angyalkát.

Kovács Aladár épület- és bútorasztalosmester. Szül. Bödén 1899-ben és helyben felszabadult 1920-ban. Saját háza van. 1923-ban alapította önálló üzemét. 1917—1918-ig a 48. gy.-ezrednél szolgált. 1921-ben nőül vette Szekér Terézt.

Mesterházy András malomtulajdonos.

Szabó János bognármester. Szül. 1880-ban és felszabadult Z.-Szombaton 1899-ben. Mint segéd több felé dolgozott és így került ide, ahol 1905-ben megalapította önálló üzemét. Saját háza van. 1914—1918-ig a tüzéreknél szolgált. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1906-ban nőül vette Háry Juliánnát.

Szaknyiri József kovácsmester.

SÁRBOGÁRD

Bizig János asztalosmester, Andrássy-u.

Csányi János géplakatos- és kovácsmester, Andrássy-út. Ipartestületi előljáró, v. alelnök. A háború előtt szabadalmaztatott

Csányi János

egy jelenleg is forgalomban levő répavágógépet. Szül. 1872-ben Sárbogárdon, felszabadult 1899-ben és a felsőalapi gazdaságban mint főgépész 24 éven keresztül működött. 1924-ben önállósította magát. Mint őrmester küzdötte végig a háborút. Neje : Kalmár Mária.

Felker Antal cipészmester, Piac-tér.

Habermayer Mátyás és fia kádármesterek, Dörögdi-út 455.

Herczeg István cipészmester, Andrássy-u. Szül. 1901-ben Hahóton, felszabadult 1920-ban. Szaktudása fejlesztése végett mint segéd Budapesten dolgozott, majd 1927. évben önállósította magát. Neje : Bruzsa Margit.

Karácsonyi János kötélgyártómester, Nyil-u. 216.

Király Ferenc órás- és ékszerész, Andrássy-u.

Komáromy János sütőmester. Ipartestületi elnök és a vizsg. biz. elnöke. Szül. 1886-ban Várpalotán és felszabadult 1901-ben

Komáromy János

helyben. Középiskolai tanulmányait Pápán végezte. 1914-ben önállósította magát. Mint

őrmester az egész háborút végigküzdötte. Kitüntetése koronás ezüst é.-k., koronás vaskereszt. Neje: Antal Terézia.

Korbélyi Kálmán bádogosmester, Nyil-u.

Ifj. Kozma János fényképész. Andrássy-u. 527. Főmozgatója minden iparos mozgalomnak. Szül. 1896-ban Sárbogárdon. Iskoláit

Ifj. Kozma János

helyben és középiskolai tanulmányait részben Szekszárdon és Budapesten végezte. 1919-ben szabadult fel Budapesten s ez évben önállósította magát.

Körtvélyesi Lajos borbélymester. Ipartestületi előljáró és az Iparos Körnek ellenőre. Szül. 1885-ben Sárbogárdon, felszabadult 1903-ban és 1908-ban önállósította magát. 1915-ben vonult be katonának és 1919-ben leszerelt mint 25%-os rokkant. Neje: Bedics Róza.

Kövér Lajos cipészmester, Dörögi-u. Szül. 1881-ben Veszprémben, 1898-ban szabadult fel és 1920-ban önállósította magát. Neje: Hubik Etel.

Kutassy Ferenc kovácsmester, Andrássy-utca. Ipartestületi előljáró, a vizsg. biz. elnöke. Az 1925. évi sárbogárdi kiállításon

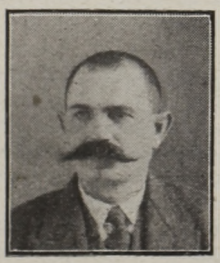

Kutassy Ferenc

nagy ezüstéremmel lett kitüntetve. Szül. 1872-ben Veszprémben, felszabadult 1892-ben, önállósította magát 1902-ben. 1891-ban az állatorvosi akadémián patkolási tanfolyamot végzett. Neje: Arany Zsófia.

Németh István bognármester, Andrássy-utca. Ipartestületi jegyző. Szül. 1884-ben Dunaföldváron, tanoncéveit édesapjánál töltötte és apja halála, 1900 óta önállóan vezeti a műhelyt. Édesapja alapította 1883-ban az üzemet. Neje: Arany Mária.

Paczona István csizmadiamester, Piac-tér:

Plesz József szíjgyártómester.

Pohl József kocsifényezőmester, Andrássy-u.

Alapi Salamon Aladár 1928. évtől községi jegyző és 1924. év óta ipartestületi jegyző, a Fejérmegyei Takarék Pénztár sárbogárdi megbizottja stb. Tűzoltótiszti szakvizsgát tett és jelenleg tisztb. főparancsnok. Számos köz- és magánintézmény vezetője és előadója. Szül. 1901. évben Dunapentelén, iskoláit részben Kecskeméten és részben Székesfehérvárott végezte. A forradalom után, 1919-ben, a helyben működő katonai parancsnokság mellett mint bizalmi ember működött. Sárbogárd község monográfiáját is ő állította össze.

Tinody Imre csizmadiamester, Andrássy-út. Ipartestületi alelnök.

Tolnay István gépészkovácsmester, Uri-u. Szül. 1879. évben Hercegfalván, felszaba-

Tolnay István

dult 1897-ben és 1920-ban önállósította magát. Ipartestületi tag, az Iparos Kör háznagya. 1914-ben mint népfölkelő őrmester bevonult és 1916. év augusztusáig szolgálta a hazát. Megsebesült.

Tüske Imre csizmadiamester, Andrássy-út

Vagács János szabómester, Rákóczi-u.

SÁRISÁP

Baranyai Lehel sütőmester. Önálló üzeme, amelyben kenyér-, zsemlye- és kiflisütéssel foglalkozik, 1921 óta áll fenn. 1912 óta dolgozik az iparában. Az Ipartestület tagja, a Sütők testületének bizottsági tagja. 1915-től végigszolgált. 1½ évig volt a fronton, egyszer sebesült.

Bányik Endre bognármester, Annavölgyi bánya. Egy segédet foglalkoztat. 1908 óta önálló, de a szakmában 1898 óta fejt ki tevékenységet. Az Ipartestület és Olvasókör tagja. 1914—17-ig teljesített katonai szolgálatot. Károly cs.-k. van.

Belkovics József asztalosmester, Pincesor-u. 295. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. A szakmában 1913 óta működik. Az Ipartestület tagja. 1914—1917-ig katonáskodott a fronton. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-k.

Benyárik János sütőmester, Tő-u. Kenyér- és fehér süteményt előállító és árusító üzeme

önállóan 1912 óta áll fenn. A szakmában 1908 óta dolgozik. Az Ipartestület tagja. 1914—1915-ig szolgálta a háborút.

Bilik Márton szabómester.

Csobán Emil mészáros, hentes és kocsmáros, Annavölgyi bánya. Édesapja, Cs. János alapitotta 1895-ben. Saját vezetés alatt 1921 óta, de a szakmában 1915-től működik. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke. 3 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 1915-ben vonult be. Van nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k.

Flórián István cipészmester. Önálló üzemét 1925-ben alapította. A szakmában 1917 óta dolgozik. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig szolgált, 3 évig orosz fogságban sinylődött.

Füredi József vegyes árúk üzeme.

Gurin Fábián hentes- és mészárosmester, Fő-u. Az ipari pályára 1922-ben lépett és önálló mester 1928 január óta. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. A háborúban édesapja szolgált.

Gyetven Pál és társai, bércséplők. Önálló vállalatuk 1924 óta áll fenn. 1 gépkezelőt, 1 etetőt és 12 szakmunkást alkalmaznak. 1 drb. 6 HP cséplőgéppel felszerelve. Az Ipartestület tagja. 1914—1915-ig szolgált mint tábori lelkész.

Kabók János cipészmester, Kálvária-u.

Kováts Antal korcsmáros, Fő-u. 1898 óta van korlátlan italmérési joga és azóta van önálló vendéglője. Az Ipartestület tagja. A háborúban nem vett részt.

Kuzinyecz Mihály épület- és bútorasztalosmester. Önálló műhelyében 1 tanoncot tart. Fennáll 1926 óta, de a szakmában 1911 óta dolgozik. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig szolgált a katonaságnál.

Lukenics Ferenc asztalos, Fő-u.

Pacsnik Károly szikvízgyáros, Fő-u. 43 éven át bányai altiszt volt. Szikvízgyárát 1925-ben létesítette. Az Ipartestület tagja. A háborúban nem volt katona.

Pender József kovácsmester. Önálló üzemében, amely 1906 óta áll fenn, fiával együtt dolgozik. 38 éve dolgozik a szakmában. Szerződtetett községi kovács. Az Ipartestület tagja. 1915-től szolgált a fronton. K. cs.-k. van.

Rattesid János gépész, kovács és bognármester. 45 éve dolgozik a szakmában. Önálló műhelye 1896 óta áll fenn. Két segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja. A háborúban 3 évig szolgált.

Rosenfeld Jakab vegyeskereskedése, Fő-u. Üzlete 28 évig kocsma volt, jelenleg fűszer- és vegyes kereskedés. Az Ipartestület tagja. Fia 38 hónapig volt a frontonés van kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Schlachta Albert épület- és bútorasztalosmester, házszám: 310. A szakmában 1913 óta dolgozik és 1923 óta önálló mester. Az Ipartestület tagja. A háborúban az Esztergom—szászvári kőszénbánya rt., mint nélkülözhetetlent, felmentette.

Sipeki Lajos cipészmester, Fő-u.

Szaitszam József, a Hangya fogyasztási szövetkezet ügyv. igazgatója és elnöke 1925 óta. Korábban uradalmi vállalkozó volt. 2 üzletvezetőt alkalmaz. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált a katonaságnál, 2 évig a fronton volt.

Weisz Lajos György borbély- és fodrászmester, Annavölgy. 1922 óta önálló mester, de jelenlegi üzlete 1924 óta áll fenn. A szakmában 1913 óta dolgozik. Az Ipartestület tagja. 1915-ben vonult be, 6 hónapig volt olasz fogságban.

SÁRVÁR

A Sárvár Vidéki Ipartestület 1892 május hó 15-én alakult. Tényleges működését 1892 június hó 1-én kezdte meg. Első elnöke Kerschbaum Ferenc, iparhatósági biztosa Hajós István, jegyzője pedig Schnabel Ferenc volt. A megalakuláskor a testület taglétszáma 613.

Alig egy évi működés után a testület vezetősége felismerte annak nagy fontosságát, hogy az Ipartestületbe a járás egész iparosságát bevonja. Ezért a közgyűlés elhatározta az Ipartestületnek Sárvár és Járási Ipartestületté való szervezését.

A testület vezetősége az iparosság érdekeinek hathatós előmozdítását, szociális és kultúrális fejlődésének lehetővé tételét a legjobb igyekezettel sietett valóra váltani. Lassú, de következetes munkával, felszerelte a hivatali helyiséget, amelyet az első években bérelt házban helyeztek el, majd később saját házat vett a testület hivatala céljára. Megalakította a békéltető bizottságot, országos kiállításokra és kongresszusokra kiküldötteket meneszt, könyvtárt alapított, megszervezte a kontár ellenőrző bizottságot, ipari szaklapot hozat.

A testület vezetői tisztüket, kivéve a jegyzőt, évekig díjtalanul végezték és csak később kaptak az elnök, pénztárnok, rendszeres tiszteletdíjakat.

Az 1914. évben kezdődő világégés éveiben a háborús feladatok egész tömege zúdult a testület tagjaira. Nagyobbik részük a harctéren küzdött, míg a katonai szolgálatra nem alkalmas kisebb rész idehaza küzdött az akkori nincstelenség közepette támasztott nagy igények kielégítésén. Vérben is nagy áldozatot hozott testületünk. Több tagja nem tért

vissza a harctérről, mások megrokkantak. A hosszú évek takaros gazdálkodásával összegyüjtött vagyon a háborús és az azt követő időkben majdnem teljesen értékét vesztette, úgy hogy a konszolidáció első idejében valósággal újra kellett kezdeni a vagyongyüjtést. Sikerült is a testület vagyoni reorganizációja, úgy hogy ma már tervbe van véve egy új testületi székház építése, amelyben az elaggott iparosok otthona is elhelyezést nyerne. Kibővítették könyvtárukat, amely mintegy 1800—2000 darab könyvet tartalmaz.

1926 augusztus hó 15-én volt a testület legszebb ünnepélye, amikor régi óhaja valósult meg : zászlóját felszentelhette.

Az Ipartestület 36 éves működésében, annak élén hét elnök állt, akinek öt ipartestületi jegyző segített az Ipartestület ügyvitelének ellátásával. Az elnökök a következők voltak : Kerschbaum Ferenc (1892—1896), ő volt az első elnök s az ő önzetlen munkássága segítette megvetni az Ipartestület mai alapját. Draskovits Gábor, aki ezt a tisztet 1897 március 28-ig viselte. Róth János (1897—1898) egy évig viselte nagy buzgósággal az elnöki tisztet. Milfay Ferenc, aki 1898 április 3-tól 1899 április 3-ig volt elnök. Móger István 1899 április 3-tól 1918 július 21-ig, tehát közel két évtizeden keresztül látta el nagy törekvéssel a testület elnökének teendőit. Kálmán Gáspár (1918—1925), Herczeg János 1925 március 22-től. Gyakorlati érzékkel megáldva, minden igyekezetével azon dolgozott, hogy a testület nivóját emelje. Nagy része van ebben a mellette működő előljáróságnak is. Nevéhez füződik a testület zászlójának megszerzése, a könyvtár fejlesztése stb.

Eddig öt jegyzője volt a testületnek, akik közül meg kell emlékeznünk Schnabel Ferenc sárvár-vidéki körjegyzőről, aki a megalakulástól kezdődőleg hosszú éveken keresztül közmegelégedésre végezte feladatát. A jelenlegi jegyző : Fasching Imre is, lelkesen szolgálja az iparosérdekeket.

Az Ipartestület előljárósága

Asboth Lajos kékfestőgyáros, Árpád-u. 5. Született helyben 1874-ben és itt szabadult fel 1889-ben. Mint segéd több nagy városban működött, amíg 1900-ban megalapította önálló üzemét. Egy tanulót tart, 9 HP géperővel van felszerelve. Az Ipartestület előljárója, a Polgári Kör tagja. Háza, földje van. Neje : Hollósy Ida.

ifj. Ádám Károly kádármester, Várkerület 26. Pápa, Szombathely és celdömölki gyakorlóévek után 1928-ban alapította vállalatát. Vállal minden e szakmába vágó munkát. A tanonvizsg. biz. tagja.

Benyák Rezső úri- és hölgyfodrász, Kossuth-tér 2. Két évi orosz fogságból hazatérve 1919-ben nyitotta szalónját, ugyanakkor vette nőül Klunics Margitot. A tanonvizsg. biz. tagja, a dalárda alapító tagja.

Berzsenyi Imre mészáros, hentes és vendéglős, Lajos-út 5. Háza van és önálló üzeme 1896 óta. Két tanulót tart. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. biz. elnöke. Fia katona volt a háborúban. Neje : Kristianus Erzsébet.

Berzsenyi Vilmos hentes- és mészáros. Az önk. tűzoltóegyes. szakaszparancsnoka,

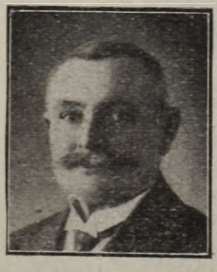

Berzsenyi Imre

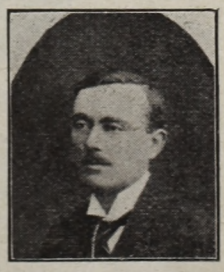

Berzsenyi Vilmos

a temetkez. segélyegylet titkára, a rokk. és nyugdíjegyes. jegyzője. 2 éve önálló. Résztvett a világháborúban.

Bocskay János szabómester, Nádasdy-u. 16. Szül. 1877-ben, felszabadult 1896-ban. Mint segéd Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Sütörön dolgozott. 1908-ban önállósította magát. A harctéren 36 hónapot töltött. 1906-ban volt esküvője Baranyay Máriával.

Bognár Jánosné nőiszabómester.

Buday Lőrinc üvegesmester

Csejtey Lajos cím-, szobafestő- és mázolómester, Várkerület 29. Háza, földje van és jelenlegi önálló üzeme 1924 óta. Egy segédet és 2—3 tanulót tart. Ferenc bajor kir. herceg szobáinak festése nevéhez fűződik. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katona volt, 40 hónapig a fronton és sebesült. Nőtlen.

Cséber Imre asztalosmestre, Rákóczi-u. 3.

Csonka Antal vendéglős és szállodás, Árpád-u. 7. Született 1897-ben és felszabadult 1915-ben. Mint segéd sokfelé működött, amíg 1928-ban megalapította jelenlegi üzletét. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület, a Genfi nemzetközi pincérszöv. tagja. Földje van. 1915—1921-ig katonai szolgálatban állott. Az orosz és olasz fronton harcolt. Neje : Pletler Etelka.

Draskovits Endre fodrászmester.

Elek Béla uri- és hölgyfodrász, Batthyány-utca 46. Sárváron 1887-ben szül., 1904-ben felszab. és 1908-ban önállósította magát. Bécsben elsajátította a masszírozást és a speciális hajmunkákat. Ipart. előlj., tanoncvizsg. biz. elnök. Neje : Barkovits Erzsébet, 4 gyermekük van.

Elekes István kávés, Batthyány-u. 18.

Farkas Gyula cipészmester.

Fasching Imre, az Ipartestület jegyzője. Rákóczi-u. 11. Született helyben 1901-ben.

Fasching Imre

Jelenlegi állásában 1926 óta működik. A Dalkör működő és a Méhész Egyesület tagja. Neje : Pissinger Lenke.

Fleigler János cipészmester, Fekete-híd-utca 2. Bécs, Budapest, Sopron és Szombathelyen tanulta az iparát. 1912-ben önállósította magát. A győri kiállításon ezüsteremmel ismerték el munkáját.

Fleischmann Simon gazdasági gépgyáros. Szül. Vajkán, 1869-ben. Már egész kiskorában nagy érdeklődést mutatott a gépek iránt és iskolái végeztével előbb gépészkovács, majd géplakatos és mechanikus lett. Mint segéd hajógyárakban dolgozott, majd a haditengerészetnél hajógépész, majd gépaltiszt lett. 1895-ben az ikervári tur-

Fleischmann Simon

binatelepnél főgépész volt. 1896-ban lett önálló. Berendezkedett könnyűfajta vetőgépgyártásra. 1910-ben már 40—50 emberrel dolgozott és üzemét gyárrá fejlesztette. Gyárát ma fiai közreműködésével vezeti. Jó gyártmányaiért több kiállításon kapott kitüntetést, így legutóbb az 1927. évi Faluszöv. kiállításon aranyérmet. Volt megyebizottsági tag, hitközs. elnök, Ipt. előlj. stb. Közbecsülésnek örvendő, izig-vérig a régi világból való iparos.

Flesch Salamon sütőmester, Ferenc-u. 1.

Fliegler József sütőmester, Rákóczi-út 41. Született helyben 1882-ben és felszabadult 1907-ben. Pozsonyban és Bécsben működött mint segéd, amíg 1908-ban megalapította önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 2 tanulót tart. Háza és földje van. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapot töltött a fronton. Neje : Czigány Katalin.

Ifj. Fliegler József sütőm., Batthyány-u. 78. Született Nován 1904-ben és felszabadult helyben édesapjánál 1923-ban. Önálló üzeme 1929 óta van. Egy segédet tart. Az Ipartestület tagja. Nőtlen.

Fried Sándorné nőiszabó Széchényi-u.

Fülöp József épület- és bútorasztalosm., Batthyány-u. 9. Született helyben 1899-ben és felszabadult 1916-ban. Mint segéd Bécsben és Budapesten is gyarapította szaktudását, amíg 1924-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 2 segédet és tanoncot tart, $6^1/_2$ HP géperővel berendezkedve. Az Ipartestület és a Keresztény körök tagja. 1917—1918-ig katona volt és 12 hónapig a fronton. Sebesült. Neje : Tischner Mária.

Fülöp Kálmán hentes- és nagyvágómészárosmester, Batthyány-u. 33. Telefon : 33. Született 1892-ben és felszabadult 1909-ben Szombathelyen. Mint segéd Bécsben és több városban működött, amíg 1919-ben megalapította önálló üzemét, 3 segédet és 1 tanulót tart, 6 HP géppel van felszerelve. Az Ipartestület és az összes helyi körök,

egyesületek tagja. Háza van. Hetenként kb. 150 sertést exportál. 1914—1918-ig szolgált, 45 hónapig a fronton. Neje : Tóth Rozália.

Gábriel Ferenc csizmadiamester, Széchenyi-u. 13. Sárváron, 1883-ban szül., 1909-ben felszab. Szaktudását a fővárosban és helyben szerezte. Vállalatát néhai G. Ferenc 1911-ben alapította. 1903-ban díszoklevelet nyert. Ipt. előlj. tag, tanoncvizsg. biz. alelnök, Polgári Kör vál. tag stb. Résztvett a háborúban. Neje : Németh Margit. 4 gyermekük van.

Gerse Károly hentesmester, Erzsébet-u. 29. Háza van és önálló üzeme 1907 óta. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. tagja. A Dalárda pártoló és a Tűzoltó Egylet működő tagja. Neje : Ágoston Mária.

Goczán Ferenc csizmadiamester.

Göttl János kép. ácsmester.

Göcze István villanyszerelőmester. Szül. : Kölödön, 1889-ben, felszab. : Budapesten, 1912-ben. 1924-ben önállósította magát. Elméleti tudását a Technológián szerezte. 27 hónapig volt a fronton, kit. : k. ez. és br. v. é., K. cs.-k. Neje : Bendekovits Margit.

Grosz Károly vendéglős, szállodás és bornagykereskedő, Erzsébet-u. 2. Telefon: 52. Háza van és önálló üzeme 1907 óta, 1 főpincért és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és az összes helyi egyesületek tagja. Szállodájában 5 szoba áll a vendégek rendelkezésére. 1915—1918-ig katonai szolgálatban állott.

Grosz Lajos sütőmester, Nádor-u. 19. Fióküzlet a Kertvárosban. Született 1884-ben és felszabadult helyben 1901-ben. Mint segéd sok nagy városban dolgozott, amíg 1908-ban megalapította üzemét, amelyben 1 segédet tart. Háza van. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja. 1914—1918-ig katona volt, 14 hónapig az orosz fronton. Neje : Szalay Julianna.

Hauer Sándor cipészmester, Kossuth-tér 6.

Ifj. Herczeg Gyula épület- és bútorasztalosmester. Született helyben 1902-ben és felszabadult 1921-ben. Háza van és önálló üzeme 1927 óta, 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Nőtlen.

Herczeg János szabómester, Batthyány-utca 3. Született helyben 1872-ben és felszabadult itt 1888-ban. Mint segéd Bécsben és több városban dolgozott, amíg 1897-ban megalapította önálló üzemét, amelyben 7—8 segédet foglalkoztat. Három háza és földjei vannak. Ipari kitüntetésben részesült. Az Ipartestület elnöke 1925 óta, korábban alelnöke, községi képviselő, a Keresk. és Iparkamara kültagja, a Polgári Kör vál. tagja, a Hitelszövetk. igazg. tagja. 1914—1918-ig katona volt. Neje : Horváth Kamilla 1914-ben meghalt, második neje : Wilchelm Anna.

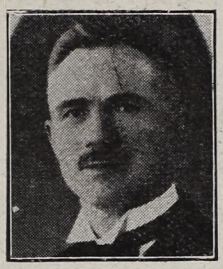

Herczeg János

Hessz Alfréd nyomdatulajdonos és papirkereskedő, Batthyány-u. 10. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn és 1—2 segédet és tanulót tart, 2 HP géperőre van berendezkedve. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz. és a Kereskedők Köre tagja. 1914—1918-ig szolgált, 18 hónapig a román és olasz fronton. Neje : Schnábl Róza.

Horváth Antal órás- és ékszerész.

Horváth Ferenc cipészmester, Petőfi-u. 1. 1912-ben alapította műhelyét, melyben egy segéddel dolgozik. Tagja a tanoncvizsg. biz.-nak. A háborúban kétszer seb., kit. : k. ez., két br. v. é., K. cs.-k. Neje : Horváth Rozália, 4 gyermekük van.

Horváth József szoba- és címfestőmester,

Horváth Kálmán cipészmester. 1927-ben önállósította magát. Mind-e szakmábavágó munkát vállal. Egy segéddel és egy tanonccal dolgozik.

Horváth Sándor cipészmester, Széchenyi-utca 45. Szül. : 1905-ben, felszab. : 1922-ben, mint segéd Budapesten és Sopronban dolgozott. 1928-ban mestervizsgát tett és megalapította vállalalát. Neje : Kiss Teréz.

Illés Lajos szíjgyártó- és nyergesmester, Várkerület 14. és Batthyány-u. 33. Született 1897-ben és Tapolcán szabadult fel 1913-ban. Mint segéd Budapesten és több városban működött, amíg 1927-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 2 tanulót tart. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. 1915—1918-ig katona volt, 27 hónapig volt az olasz fronton. Többször sebesült és mint rokkant tért haza. Neje : Horváth Ilona. Egy fia és egy leánya van.

Jandó József cipész- és csizmadiamester.

Jurisics József kádármester. 1922-ben alapította üzemét. A bajor királyi uradalom állandó szállítója. A tanoncvizsg. biz. tagja. Résztvett a háborúban. Neje : Gáspár Anna.

Kalauz József képesített ácsmester, Temető-u. 15. Született helyben 1888-ban és felszabadult 1907-ben. Háza van és önálló üzeme 1924 óta. Egy-két segédet és tanulót tart. Az egyetlen csónakkészítő helyben. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. és

több egyesület tagja. 1916—1918-ig katona volt. Neje: Oláh Rozália.

Kaszás Ferenc szobafestő- és mázolómester, Temető-u. 7. Háza van és önálló üzeme 1920 óta. Egy-két segédet és tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katona volt; 44 hónapig a fronton. Sebesült. Bronz vit. érem, K. cs. k. és szolg. érdemk. kitüntetése van. Neje: Szanyi Mária.

Kálmán Ferenc épület- és bútorasztalosmester, Mária Valéria-u. 6. Háza és földje van. Önálló üzeme, amelyben 5 segédet és 3 tanulót tart, 1908 óta áll fenn. 5 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület előljárója, a tanonc vizsg. biz. alelnöke. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig az orosz, olasz, francia frontokon. Neje: Pócz Julianna.

Kálmán Péter asztalosmester, Batthány-utca 17.

Keller Sándor hölgyfodrászmester, Széchenyi-u. 2.

Kirchner Ferenc épület- és géplakatos.

Kiss Lajos mészáros- és hentesmester, Rákóczi-u. 11. Szül. 1895-ben és felszabadult 1911-ben Szombathelyen. Mint segéd került ide, ahol 1908-ban megalapította a jelenlegi önálló üzemét, amelyben 1 segédet és tanulót tart. Az Ipartestület és Kath. Kör r. tagja. 1916—1918-ig szolgált, 30 hónapig az orosz és olasz fronton. Nőtlen.

Kiss Lajos vendéglős, Ujsziget 15.

Knapp József cipészmester, Rákóczi-u. 16.

Kóbor József cipőfelsőrészkészítőmester, Széchenyi-u. Szül.: Szombathely, 1881-ben, felszab.: 1903-ban. A szaktanfolyamon oklevéllel tüntettetett ki. 1914-ben önállósította magát. 2 segéddel és 4 tanonccal dolgozik. 1916-ban volt az esküvője Igaz Annával, kitől egy gyermeke van.

Kobor Lajos cserepesmester, Mária Valéria-u. 30. Önálló üzemét 1912-ben alapította. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület, a Legényegylet és a Dalárda tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. A fronton volt. Neje: Schleiner Margit.

Komondy József sütőmester és vendéglős.

Kondor Gyula gépészkovácsmester.

Kovács István cipészmester, Árpád-u. 3. Budapesten és Sárváron dolgozott 1912-ig, mikor is önállósította magát. A Polg. Kör tagja. A háborúban 1916—18-ig volt. 1900-ban vette nőül Nagy Máriát, 10 gyermekük van.

Krizsmanics Nándor utóda K. Lajos asztalosmester, Batthány-u. 45. Szül. helyben 1879-ben és felszabadult 1913-ban. Az apai üzemet 1926-ban vette át. Egy segédet és 2 tanulót tart. 1915—1918-ig katona volt, 32 hónapig volt az orosz és olasz fronton. Neje: Németh Margit.

Lenzsér István asztalosmester.

Lichtstein Márkusz sütő- és cukrászmester, Várkerület 27. Szül. 1894-ben és helyben felszabadult 1912-ben. Bécsben, Havannában és Amerikában fejlesztette tapasztalatait, amíg 1919-ben megalapította üzemét, amelyben 1 tanulót tart. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált, 18 hónapig volt fronton és megsebesült. Neje: Holczer Erzsébet.

Lipovits Kálmán cím-, szobafestő- és mázolómester, Batthányi-u. 66. Szül. helyben 1899-ben. Tanulmányait Szombathelyen és Pécsett végezte. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Három-négy segédet és 2 tanulót foglalkoztat. A soproni kiállításon ezüst éremmel tüntették ki. Az Ipartestület tagja. 1917—1920-ig szolgált, 14 hónapig az olasz fronton és 12 hónapig olasz fogságban. Neje: Betz Mária női-fodrászmester.

Lövinger Rezső mészárosmester, Batthány-u. 23.

Lutz Ádám cipészmester, Ferenc-u. 14.

Magyar Dezső épület- és géplakatosmester, Széchenyi-u. 38.

Markó Ferenc szíjgyártó- és nyergesmester, Batthyány-u. 3. Háza és földje van. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. Két segédet tart. Az Ipartestület könyvtárosa, a

Markó Ferenc

Dalárda zászlótartója, a Szépészeti és Tűzoltóegylet tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Szele Gizella. Hét gyermeke van.

Id. Mészáros István vendéglős, Mária Terézia-u. 8. Szül. 1879-ben és felszabadult Szombathelyen 1894-ben. Háza van és 1914 óta korlátlan italmérési joga. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a Méhészegylet stb. tagja. 1914—1918-ig szolgált, 37 hónapig volt a fronton, 4-szer sebesült. Neje: Fekete Julianna.

ifj. Mészáros István hentes- és mészárosmester, Mária Terézia-u. 8. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Egy tanulót tart. Az Ipartestület és Polgári Kör tagja. 1928-ban nőül vette Schumer Ilonkát.

Milfai Ferenc könyvnyomda, könyvkötészet, könyv- és papírkereskedés, Batthány-

u. 17. Szül. helyben 1879-ben és felszabadult 1898-ban ugyanitt. Önálló üzemét 1907-ben alapította. Két segédet és 1 tanulót tart. 1/2 HP géppel van felszerelve. Az Ipartestület és összes helyi egyletek tagja, a tanoncvizsg. biz. elnöke. 1915-ben bevonult, 2 hónapig volt a fronton és 60 hónapig orosz fogságban. Neje: Kálmán Ilona.

Müller Ignác asztalosmester, Batthyány-utca 44.

Müller Ignác

Nagy Dezső szállodás és étterem Várkerület 34. Szül. Körmenden 1882-ben és ott felszabadult 1897-ben. Több városban működött mint segéd, amíg ide kerülve 1905-ben megalapította önálló üzemét. Háza és földbirtoka van. Egy főpincért és 3 tanulót tart. Az Ipartestület alelnöke, a szakcsoport elnöke, a Dalos egyesület alelnöke, városi képviselő stb. Neje: Scheier Teréz.

Nagy István könyvkötőmester, Mária Terézia-u. 7. Önálló üzeme 1914 óta áll fenn. 1 tanulót tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz., a Polgári Kör, a Rokkant Munkásbiztositó, a Tűzoltó Testület tagja. Neje: Juranics Irén.

Nagy Lajos férfiszabómester.

Naszádos István vendéglős.

Németh Gyula hentes- és mészárosmester, Erzsébet-u. 35. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. 2 tanulót tart. Az Ipartestület r. tagja. 1917—1918-ig katonai szolgálatot teljesített, 18 hónapig volt az olasz fronton. Neje Pfeiffer Mária.

Németh István cipészmester.

Németh József a bajor király uradalmi bognármestere. 1921-ben alapította üzemét, melyben 4 segéddel dolgozik. Gépeit 4·5 HP vill. motor hajtja. Részt vett a háborúban. Neje: Bencsik Karolin.

Németh Lajos vendéglős, Ujsziget-u. 4. Szül. 1853-ban és 35 éve, hogy felszabadult Németújváron. Háza, birtoka van és 1911 óta korlátlan italmérési joga. Az Ipartestület, a Dalárda és Tűzoltó Egylet tagja. 1878-ban Boszniában harcolt. Második neje: Keszei Mária.

Novák József kovácsmester, Rákóczi-u.

Pauer Imre mérlegkészítő és géplakatosmester, Rákóczi-u. 43. 1912-ben alapította vállalatát. Az Ipartestület, tanoncvizsg. biz. és a Méhészegylet tagja. A harctéren 36 hónapig küzdött a hazáért. 1919-ben nősült, felesége: Lőrincz Ida, 1 gyermekük van.

Pános János órásmester, Várkerület 39.

Pesti Mariska angol- és francia szabómesternő, Gr. Apponyi-u. 17. 1925-ben tett Szombathelyen mestervizsgát s ugyanaz évben önállósította magát. Szalónjában a legkényesebb ízlés is kielégülést nyer. A mestervizsgáztató bizottság tagja.

Id. Pfeiffermann János vendéglős és szállodás.

Pissinger Imre sütőmester, Batthyány-utca 52. Szül. helyben 1872-ben és Kőszegen szabadult fel 1888-ban. Háza van és önálló üzeme 1902 óta. 1 segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. biz. alelnöke. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Fülöp Róza.

Pohr Erzsébet ipartestületi gépírónő, Árpád-u. 20. Szül. 1902 febr. 2. helyben.

Pohr István cipészmester, Batthyányi-utca 5.

Ifj. Popekla János cipőfelsőrészkészítőmester, Széchenyi-u. 49.

Redler Károly cipőfelsőrészkészítőmester, Batthyányi-u. 37. Szül.: Keszthely, 1893-ban, felszab.: 1910-ben. Mint segéd Kecskemét, Budapest, Szombathely és Tiszafüreden dolgozott. 1914-ben lett önálló. 1916—1918-ig a háborúban volt. A Szakosztály pénztárosa. Neje: Hungler Rozália, 4 gyermeke van.

Schnarer Adolf bútor- és kosárárúgyáros.

Néhai Schrancz Mátyás sütőmester, Mária Terézia-u. 18. Szül. 1863-ban Edeházán és felszabadult 1889-ben Kőszegen. Önálló

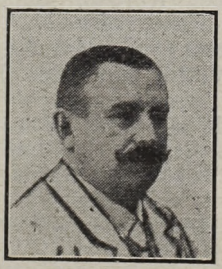

néhai Schrancz Mátyás

üzemét 1892-ben alapította. 2 segéd és 2 tanuló dolgozik az üzemben. Az Ipartestület és számos egyesület tagja volt. Házat szerzett. Neje: Pós Ilona.

Schildmayer József és társa, Zsolnai Mihály épitőmester, építési vállalkozók. Előbbi 1893-ban, utóbbi 1896-ban született helyben és 1912., illetve 1913-ban szabadultak fel. 1926-ban alapították társas üzemüket. 25—30 segédet foglalkoztatnak. Mindketten 1915—1918-ig katonai szolgálatban állottak és harctéren voltak. Az egyiknek

Sándor Jolán, a másiknak Herczeg Irén a neje.

Schimmer Antal sütőmester, Nádasdy-utca 21., fiók Vass J.-u. 30. Háza és telke van. Önálló üzemét 1921-ben alapította. 1 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és tanoncvizsg. biz. tagja. Nőtlen.

Ifj. Schleimer József kályhásmester, Várkerület 15. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület tagja. 1914—1919. katonai szolgálatban állott, 3 hónapig volt a fronton és 54 hónapig orosz fogságban sinylődött. Neje: Pummer Rozália.

Sebestyén Mária nőiszabómester, Vörösmarty-u. 31.

Silinger József cipészmester, Várkerület 3. Szül.: 1890-ben, felszab.: 1907-ben. Üzemét 1918-ban alapította. Sárváron elismerő

Silinger József

oklevelet nyert. 3 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Résztvett a világháborúban.

Spaics Vince fodrászmester, Erzsébet-u. 47. 1923-ban saját alapításként létesült vállalata, melyben egy tanulót alkalmaz. A tanoncvizsg. biz. tagja. 1924-ben tartotta esküvőjét Kertész Margittal. Egy gyermekük van.

Strohoffer Béla hentes- és mészárosmester.

Strohoffer Viktor vendéglős, Batthyány-utca 80.

Szabó Gyula órás- és ékszerészmester, Batthyányi-u. Szül.: 1903-ban, felszab.: 1918-ban és 1928-ban önállósította magát. Az Ipartestület, a Polgári Kör és a Kath. Legényegylet tagja. Segédéveit Bécsben töltötte.

Szabó István cipészmester, Mária Terézia-u. 34. Szaktanfolyamot végzett 1902-ben. 1907-ben önállósította magát. 1 segéddel dolgozik. 34 hónapot küzdött a fronton, kit.: br. v. é., vasker. és K. cs.-k. 1891-ben vette nőül Dénes Ilonát, kitől 6 gyermeke van.

Széhlen Frigyes kárpitosmester, Nádasdy-utca 18.

Tahó István villanyszerelőmester, Széchenyi-u. 5. A vasmegyei elektromos műveknél mint szerelő működött éveken keresztül. 1923-ban alapította vállalatát. A tanoncvizsgáztató biz., Önk. tűzoltóegylet, Önképző Kör és a Temetk. egy. tagja. A fronton 46 hónapig volt, kit.: k. ez., br. v. é., K. cs.-k. Neje: Sebesi Vilma, 4 gyermekük van.

Tichy Rács Károly kéményseprőmester, Batthyány-u. 16.

Timár István képesített kőművesmester, Vásártér 1. Szül. helyben 1878-ban és felszabadult itt 1906-ban. Mint segéd Budapesten és Bécsben működött, amíg 1911-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 2—3 segédet és 4 tanulót foglalkoztat. Háza van. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált; négy hónapig volt a fronton és 44 hónapig orosz fogságban. Neje: Hazlinger Erzsébet.

Toloch Lipót szűcsmester, Széchenyi-u. 37. Sopronban tanulta az ipart. 1923-ban önállósította magát. Mint segéd 1909-ben oklevelet nyert. 43 hónapig volt a fronton. 1924-ben vette nőül Szele Máriat, 2 fiuk van.

Udvardy Ignác lakatosmester, Széchenyi-utca 35.

Urbán Lajos cipészmester, Ferenc-u. 20. Szül.: 1881-ben, felszab.: 1898-ban. A budapesti tanonckiállítások díszoklevéllel jutalmazták mesteri munkáját. A szakosztály ügyv. elnöke, a Zeneegyesület és a Temetk. egy. ellenőre stb. 1917-ben tartotta esküvőjét Sex Máriával, 3 gyermekük van.

Varga Ferenc csizmadiamester, Széchenyi-u.

Vass Lajos cipészmester, Ferenc-u. 8.

Vass Péter cipészmester, Árpád-u. 13. Helyben szül., ugyanitt tanulta iparát és önállósította magát 1925-ben. A tanoncvizsg. biz. tagja. A háborúból mint 50%-os rokkant jött haza. 1928-ban vette nőül Horváth Máriát.

Wittinger Géza faesztergályosmester, Malom-u. 6. 1926-ban alapította Sárvár első motorikus (2HP) erőre berendezett fa- és

Urbán Lajos

Wittinger Géza

díszműesztergályos üzemét. Tagja a tanoncvizsg. biz., Polg. Kör, Zeneegy., Dalosegyletnek stb. Neje: Kiss Júlianna, esküvőjük 1925-ben volt.

SÁSD

Amerza Antal, 101. sz. Született 1903-ban, 1918-ban szabadult fel. Mint segéd Budapesten, Kaposváron, Dombóváron dolgozott. 1923-ban önállósította magát, azóta 1 segéddel órajavítással és ékszereladással foglalkozik. Az Iparoskör jegyzője.

Amerza Flórián, köteles.

Babodi István szabómester. Született 1897-ben, felszabadult 1914-ben. Mint segéd Sásdon, Dombóváron stb. tanulmányozta iparát, melyet 1924 óta önállóan, átlag 1 tanonccal vezet. Műhelye az elsők közé tartozik. A háborúban az orosz fronton harcolt.

Bakán Lőrinc vendéglős. Született 1899-ben, 1915-ben szabadult fel Sásdon, ugyanitt volt pincér. 1924-ben a községi nagyvendéglőt vezette. Résztvett a világháborúban, az olasz fronton megsebesült. Kitüntetései : kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. Neje : Mészáros Erzsébet.

Banna András szabómester, 155. sz. Szül. 1898-ban. 1922-ben alapította saját házában üzemét, ahol 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi alelnök, volt testületi előljáró és iparosköri könyvtárnok. Az OKH helybeli hitelszöv. bizottság tagja, az Önk. Tűzoltó Test. tagja. Az olasz fronton védte a hazát. Neje : Wunderlich Etel.

Banna István, 27. sz. Született 1903-ban. Cipészüzemét nagyatyja alapította, 1928 óta vezeti önállóan 2 segéddel és 2 tanoncal. 1927-ben az Orsz. Ipar. Egyes. kiállításán bronz díszérmet és oklevelet nyert. Ipartestületi jegyző, közs. húsvizsg. biztos, a betegsegélyző helyi megbizottja. Szaklapokban és napilapokban több cikkét és szakrajzait közölték.

Banna István

Néhai Banna Jakab cipészmester. Szül. 1873-ban, meghalt 1928-ban. Az Ipartestület alapító elnöke, 13 évig közs. bíró, tűzoltóparancsnok, járási tűzrend. felügyelő, húsvizsgáló biztos, iparkamarai póttag, adófelszólamlási biz. tag, takarékpénztári igazgató volt. Özvegye : Klits Anna. Gyermekei : István, önálló cipész és Aranka.

néhai Banna Jakab

Beck József, 113. sz. Született 1882-ben, 1898-ban szabadult fel. Saját házában 1903-ban alapította kályhagyártó műhelyét, ahol 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a háborúban. Neje : Hoffmann Paula.

Bisswurm Mihály szabómester. Szül. : 1891-ben. 1919-ben önálló lett, 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi előljáró, vizsg. bizotts. tagja, Iparos Kör pénztári ellenőre, Önk. Tűzoltó Testület aktiv tagja. A világháborúban az orosz és szerb fronton megkapta a K. cs.-kereszt, vaséremkereszt kitüntetéseket. Neje : Margit Mária.

Csizmadia Ferenc cipészmester. Szül. 1898-ban. 1913-ban szabadult fel ; műhelyét 1923-ban létesítette és 2 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi előljáró és vál. tag, Iparos Kör vál. tagja, könyvtárnoka és háznagya volt. Az orosz és olasz fronton harcolt, egyszer megsebesült ; kitüntetései : K. cs.-kereszt, bronz vit. érem. 1919—1922-ig a nemzeti hadseregben szolgált. Neje : Wunderlich Karolin.

Dorn János vendéglős és szállodás. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1897-ben. Pincér volt Ujdombóváron, Pécsett, Kaposváron, Budapesten stb. 1926-ban önállósította magát. Vendéglője van a sásdi »Iparos és Olvasó Kör«-ben. Résztvett a világháborúban. Neje : Szuharda Ilona.

Fábián István borbély- és fodrászmester, 93. sz. Szül. 1876-ban. 1891-ben szabadult fel. 1899-ben önállósította magát, üzemében 1 segédet, 3 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi felügyelő bizottsági tag, testületi számvizsg., az Iparos Kör elnöke volt, községi előljáró stb. Az összes frontokon küzdött, bronz vit. éremmel, vaskereszttel, K. cs.-kereszttel tüntették ki. Neje : Malicsek Mária.

Fleischmann Mór órás.

Handl Dezső szobafestő és mázoló. Szül. 1899-ben, 1916-ban szabadult fel. Mint segéd Budapesten, Bonyhádon, Dombóváron és Pécsett dolgozott. 1922-ben alapította üzemét, melyet 2 segéddel és 2 tanonccal vezet. A járásbíróság, főszolga-

bíróság, több jegyzői hivatal szakmunkája az ő avatottságát dícséri. A világháborúban az olasz fronton küzdött, ahol fogságba esett. Neje : Galló Erzsébet.

Horváth József sütőmester, 20. sz. Szül. 1888-ban. 1908-ban szabadult fel. Üzemét 1913-ban létesítette saját házában, 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A világháborúban a szerb, orosz és olasz frontokon szolgált. Kitüntetései : kisezüst, bronz és K. cs.-kereszt. Neje : Szabó Mária.

Kohn Mór szabó, 118. sz. Szül. : 1875-ben. 1891-ben szabadult fel. Szabóüzemét 1902 óta önállóan 3 segéddel és 1 tanonccal ve-

Kohn Mór

zeti. Ipartestületi előljáró, a vizsg. bizottság tagja, az Iparos Kör volt vál. tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Schwarz Berta.

Krautvig Ferenc vendéglős és szállodás, 162. sz. Szül. 1880-ban. 1895-ben szabadult fel. 1907-ben önállósította magát, vendéglője és szállója van saját házában ; egy alkalmazottja van, 8 tanoncot felszabadított. Ipartestület számvizsg., Iparos Kör vál. tagja, vigalmi bizotts. elnöke, az Iparos Kör könyvtárának megalapítója. Hadiszolgálataiért a különböző frontokon kitüntették az I. és II. oszt. vit., bronz vit. éremmel. Neje : Schmidt Mária.

Küntler József mészáros és hentes, Ujkörnyék. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1906-ban. 1911-ben önállósította magát, cca 3 segédet, 1 tanoncot alkalmaz. Az összes frontokon harcolt, háromszor megsebesült. Neje : Busi Juliánna.

Müller János bádogosmester, 120. sz. Szül. : 1881-ben. Műhelyét, melyet 1904-ben létesített, önállóan vezeti saját házában. 2 tanoncot felszabadított. A szakmának kiváló mestere. Vál. tagja az Iparos Körnek. Résztvett a világháborúban. Neje : Fringer Mária.

Özv. Novacsek Pálné sütő.

Ottó Péter asztalosmester, szül. 1881-ben. Felszabadult 1897-ben. Önállóan űzi iparát 1900 óta ; 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestületi előljáró, a vizsg. bizottság tagja, Iparos Kör volt elnöke, községi előljáró, az O. K. H. helyi intézetének tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Wunderlich Anna.

Paidek Gyula kéményseprőmester, 147. sz. Szül. 1900-ban. 1913-ban szabadult fel. 1926-ban vette át atyjától a mágócsi

Paidek Gyula

kerületet. 2 segédet alkalmaz. Az Iparos Kör háznagya és vál. tagja. A háborúban a montenegrói fronton fogságba esett. Neje : Brauer Erzsébet.

Paidek József kéményseprőmester, 135. sz. Szül. 1861-ben. Felszabadult 1878-ban. 1892-ben reáljogon vette át a sásdi kerületet, melyhez 73 község tartozott. Iparát fiainak : Károlynak és Gyulának adta át. Volt testületi előljáró, a tűzoltótest. pa-

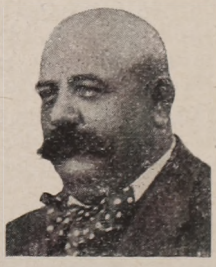

Paidek József

rancsnoka, a közs. képviselőtestület tagja, megy. bizottsági, iskolaszéki tag. Neje : Rodenbucher Magdolna.

Paidek Károly kéményseprőmester. Szül. 1892-ben. 1906-ban szabadult fel atyjánál, 1926-ban átvette tőle az ipart és jelenleg 2

Paidek Károly

segéddel 52 község kéményseprője, a Tűzoltó Testület tagja. $3^1/_2$ évig harcolt a hazáért különböző frontokon. Neje : Kleinheintz Vilma.

Saáki Béla hentes és mészáros.

Schmidt Márton sütőmester, 122. sz. Szül. 1876-ban. 1908-ban szabadult fel és műhelyét saját házában önállóan vezeti. Az Iparos Körnek volt választmányi tagja. Most már visszavonult a közéleti szerepléstől. 28 hónapot töltött az olasz fronton; K. cs.-k.-je van. Neje: Vétek Erzsébet.

Ifj. Schram Mihály cipészmester. Szül. 1905-ben. Felszabadult 1919-ben atyjánál, elvégezte Pécsett és Szent Endrén a cipészszaktanfolyamot. 1928-ban alapította műhelyét, ahol 1 segéddel dolgozik. Neje: Falber Erzsébet.

Sebők Zsigmond bognár.

Szládkay Ferenc asztalos, 146. sz. Szül. 1879-ben. 1895-ben szabadult fel. 1905-ben létesítette épület- és bútorasztalos üzemét saját házában; 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Elnöke az Iparos és Olvasó Körnek, Ipartestületi előljáró. A háborúban az orosz fronton védte a hazát; kitüntetései: K. cs.-k., vaskereszt, német vaskereszt és török félhold vitézségi érmek. Neje: Hajnóczki Mária.

Tallér István vendéglős.

Tamás Lajos szíjgyártó.

Id. Vince András bognár, 86. sz. Szül. 1868-ban. 1885-ben szabadult fel atyjánál, akitől a műhelyt átvette; 1925-ben alapította sásdi üzemét saját házában, ahol 1 tanonccal dolgozik. 5 tanoncot felszabadított. Neje: Heidekker Borbála.

Weimert János kőfaragó.

Weimert Károly kádár.

Wosztrovszky Péter kovács, 160. sz. Szül. 1892-ben. 1910-ben szabadult fel. Műhelyét atyja, Mihály 1909-ben alapította, 1916-ban vette át a vezetést és 1 tanonccal űzi iparát. Ipartestületi és Iparos köri pénztárnok, testületi előljáró, vizsg. bizottság tagja. Résztvett a világháborúban, az orosz fronton megsebesült. Neje: Schermann Teréz.

Wunderlich Mátyás asztalos, 119. sz. Született 1876-ban. 1900-ban alapította üzemét saját házában; átlag 2 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. 1905 óta aktiv részt vesz a társadalmi életben. Elnöke az Ipartestületnek, közs. képv. test. tag, Sásdi Takarékpénztár Részvénytársaság felügy. biz. póttag. Az orosz és olasz fronton védte a hazát. Kitüntették a K. cs.-k. és bronz v. éremmel. Neje: Gyertyánági Mária.

SELLYE

A testület kebelébe Sellye, Bogdása, Drávaiványi, Kákics és Marócsa községek iparosai tartoznak. A testület alakulási esztendeje 1900. Tagjainak száma 150. Ezzel szemben a segédek száma 40, a tanoncoké pedig 70. A testület elnöke Brunner Gyula géplakatosmester, alelnöke Takács Lajos cipészmester, jegyzője Ludwigh Károly róm. kath. kántortanító. Az Ipartestületnek saját székháza van.

Bencze Sándor olajmalom- és cséplőgéptulajdonos. Szül. 1879-ben. Felszab. 1896-ban. 1904-ben létesítette villanyerőre berendezett üzemét. Tagja az Ipartestületnek és Iparosok és Keresk. Olv. Körének, közs. képv. testületi előljáró. 4 évig szolgált a világháborúban. Neje: Varga Mária.

Borjáti József mészáros és hentes.

Böhm József vendéglős.

Brunner Gyula géplakatosmester. Szül. 1881-ben. Felszab. 1897-ben. 1906 óta önállóan űzi iparát, 2 segéddel és 2 tanonccal. Az ipari életben fontos szerepet visz, mint az Ipartestületnek, Iparosok és Keresk. Körének, az Iskolaszéknek elnöke, közs. képviselőtestületi tag és Baranyasellyei Takarékpénztár igazg. tagja. Résztvett a világháborúban. Neje: Nagy Mária.

Császár András aszalos.

Csizmadia Mihály csizmadia.

Dani János vendéglős és szállodás.

Dani József cipész.

Gróf Draskovich Iván téglagyáros.

Fetzer Jakab szabómester. Szül. 1890-ben. Felszab. 1907-ben. Üzeme, melyet 1913 óta önállóan 2 tanonccal vezet, saját alapítása. Ipartestületi, tanoncvizsg. bizottsági, Iparoskör tag, Tűzoltó egy. párt. tagja. A román fronton teljesített szolgálatáért megkapta a bronz vit. érmet és a K. cs. k.-et. Neje: Kanizsai Juliánna.

Gertner József kötélgyártó.

Göndör Pál bognár.

Hagyó Jenő lakatosmester. okl. kotrógépész. Szül. 1881-ben. Felszab. 1898-ban. 1924-ben alapította műhelyét; 1 segédet alkalmaz. 1895-ben a pécsi iparkiállításon díszoklevelet kapott. Tagja az Ipartestületnek. 2 évig a szerb fronton harcolt mint altiszt. Fia, Jenő, segéd apjánál.

Hagyó József vendéglős és szállodás.

Hauser József bádogos.

Herber Antal kocsigyártó.

Holczinger Ferenc asztalosmester. Szül. 1890-ben. 1911-ben maga alapította üzemét, ahol 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestületnek, az Iparosok és Keresk. Körének tagja, Tűzoltó egylet párt. tagja. A háborúban az olasz fronton a kisezüst éremmel tüntették ki. Neje: Speigl Mária.

Holczinger Kálmán asztalosmester. Szül. 1892-ben. Felszab. 1909-ben. 1923-ban

önállósította magát, jelenleg 1 segéddel dolgozik saját műhelyében. Tagja az Ipartestületnek, az Iparosok és Keresk. Körének, a Tűzoltók párt. tagja. Résztvett a világháborúban, $1^1/_2$ évig orosz fogságban volt. Neje : Hajdu Anna.

Honti Gyula cipész.

Horváth János asztalosmester. Szül. 1885-ben. Felszab. 1902-ben. 1910 óta 2 tanonccal önállóan folytatja iparát. Tagja az Ipartestületnek, az Iparosok és Keresk. Körének, volt közs. bíró, pártoló tag a Tűzoltóegylet, Testnev. egy. és Dalosegyletnél. $1^1/_2$ évig a fronton védte a hazát, 30 napig fogságban volt. Neje : Deáki Erzsébet.

Huszthy Lajos asztalos.

Kóra György cipész.

Kratovel József asztalos.

Krebsz Károly pék. Szül. 1875-ben. Felszab. 1891-ben. 1903-ban alapította üzemét és azóta önállóan gyakorolja mesterségét. 1 segédet foglalkoztat. Ipartestületi tag. A világháborúban $4^1/_4$ évig védte a hazát. Kitüntetése K. cs.-k.

Krisztián György ács.

Id. Kromner Károly takács.

Kubanek József szijgyártó és kárpitosmester. Szül. 1902-ben. Felszab. 1917-ben. Üzemét apja 1888-ban alapította ; tőle

Kubanek József

vette át 1922-ben. 1916-ban kiállítási elismerést aratott munkájával. Ipartestületi előljáró, az Iparosok és Keresk. Körének, a Polg. Dalárdának vál. tagja, vizsg. bizottsági tag stb.

Lichtenstein Jenő szabó.

Magyar Sándor szabó.

Makovitsy István órásmester. Szül. 1871-ben. Felszab. 1890-ben. Saját házában 1897 óta önállóan üzi iparát. Tagja az Ipartestületnek és az Iparosok és Keresk. Körének, a Tűzoltóság párt. tagja, volt közs. előljáró és isk.-széki tag. 36 hónapig résztvett a világháborúban. Neje : Kisaszszondy Mária.

Ifj. Mladenovics Sándor fodrászmester. Szül. 1883-ban. Felszab. 1900-ban. 1912-ben alapította üzemét, jelenleg 1 segédet foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos és Keresk. Körének, a Tűzoltók pártoló tagja. A világháborúban az orosz és szerb rajvonalban harcolt ; 33 hónapig fogságban volt. Neje : Veres Mariska.

Nagy József okl. kőművesmester. Szül. 1890-ben. Felszab. 1908-ban. 1913-ban önállósította magát, 8 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi előljáró, vizsg. bizotts. tag, az Iparoskör vál. tagja. Az orosz fronton védte a hazát, egyszer megsebesült. Neje : Göndör Mária.

Nagy Zsigmond asztalosmester. Szül. 1873-ban. Felszab. 1888-ban. Mühelyét 1897-ben létesítette, ahol 2 segéd és 1 drb 6 HP motor dolgozik. Az Iparosok Köré-

Nagy Zsigmond

nek elnöke, volt ipartestületi, iskolaszéki elnök, a Hangya szöv. elnöke, közs. test.-i, vizsg. bizottsági tag stb. Mint pionier a világháborúban résztvett. Neje : Schneider Teréz.

Németh Lajos szabómester. Szül. 1896-ban. Felszab. 1912-ben. Műhelyében, melyet 1920-ban vett át, 1 segédet foglalkoztat. Az Iparos és Keresk. Körének, a vizsg. bizotts.-nak tagja, ipartestületi előlj. tag. A román és francia fronton 24 hónapot töltött. Kitüntetései : bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje : Mudri Anna.

Pál János kovács.

Rizinger Gyula kertész. Szül. 1892-ben. Felszab. 1907-ben. 1922 óta önálló. A pécsi orsz. kertészkiállításon 1923-ban ezüstéremmel tüntették ki. A járási faiskolák felügyelője, tagja az Ipartestületnek, Iparos és Keresk. Körének stb. A bronz vit. éremmel és a K. cs.-k.-tel jutalmazták a háborúban hadiszolgálatait. Neje : Szabó Mária.

Roth Ferenc cipész.

Simon Lajos vendéglős és szállodás.

Sinkó Lajos szijgyártó.

Sóty Lajos asztalosmester. Szül. 1867-ben. Felszab. 1886-ban. 1897-ben önálló lett. A győri kórház kápolnája, a pécsi huszárkaszárnya stb. számára dolgozott. Ipartestületi tag. A háború alatt 30 hónapig működött az aszódi repülőgépgyárban. Neje : Staudt Mária.

Stankovits József cipészmester. Szül. 1884-ben. Felszab. 1902-ben. Üzemében melyet 1921-ben alapított, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos és Keresk. Körének tagja, a Tűzoltóegylet

pártoló tagja. A háborút az összes frontokon végigküzdötte. Kitüntetései : bronz v. é. és K. cs.-k. Neje : Antal Karolin.

Szabó István szabó.

Ifj. Szabó István szabó.

Takács József cipész.

Takács Lajos cipész.

Vitéz Takács Rezső mészáros és hentesmester. Szül. 1892-ben. Felszab. 1906-ban. 1919 óta önálló, 1 segédet és 1 tanoncot tart. Ipartestületi tag. A háborúban a legtöbb fronton harcolt. Kitüntetései : 1 nagyezüst, 2 kisezüst, 1 német ezüst, bronz v. é., 6 éves érdemkereszt., 1912-es jub. ker., K. cs.-k. Neje : Hagyó Etel.

Thiel József szabó.

Vida Alajos pék. Szül. 1872-ben. Felszab. 1889-ben. Üzemét 1901-ben alapította. Az Ipartestület, az Iparos és Keresk. Körének tagja, Tűzoltók párt. tagja. 18 hónapot töltött a déli fronton ; a bronz v. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bialics Mária. Gyermekei : Annus, Margit, Manci, Lajos, Ilonka, József, László, Etelka, Bözsike, Rudolf.

SIKLÓS

A siklósi iparosság, amelynek jelentős és értékes multja egész a honalapításig nyúlik vissza, 1888 október 27-én alapította meg Ipartestületét. Antal Pál járási főszolgabíró hívta össze az alakuló közgyűlést, amelyre iparhatósági biztosul Paulai Edét rendelte ki. Elnökké id. Tormássy Sándor szíjgyártómestert, előljárókká id. Mittler Ferencet, Sztankovits Istvánt, Grizmüller Antalt, Nyulassy Ferencet, Sipos Imrét, Petrovics Györgyöt, Wolfling Miklóst, id. Szügyi Istvánt, Márics Károlyt, Hamburger Sándort, Matuska Ferencet, Szemerédi Imrét, Pavlek Lipótot és Schmidt Józsefet választották meg. Alelnökké az első előljárósági ülésen id. Mittler Ferenc, pénztárnokká Haltsch Alajos, jegyzővé Köröm Mihály, jogtanácsossá Kossa Dezső választatott meg. Az elnök fizetését évi 50, a pénztárnokét 25, a jegyzőét 100, a jogtanácsosét 40 forintban, a szolga bérét 25 forintban állapították meg.

Tormássyt az elnöki tisztségben Wolfling Miklós, őt id. Mittler Ferenc, Stankovits István, id. Szügyi István, Horváth Lajos, ifj. Tormássy Sándor, ezt pedig ifj. Mittler Ferenc követte.

Köröm Mihály az alakulástól 1896-ig volt a testület érdemes jegyzője, őt Oszuskó Ferenc, Finta Ignác, Köröm Gyula, majd a most harmadik éve nagy buzgalommal működő Voneky István követte.

Az Ipartestület elnökei javarészt kültagjai voltak a pécsi ker. és iparkamarának, azonkívül a község bírái vagy esküdtei voltak és így a község életében is serényen tevékenykedtek.

Az Ipartestület vezetői a járás iparosait is igyekeztek a testületbe bevonni és a járási Ipartestületet megalakítani, ekkörül különösen Horváth Lajos elnök és Horváth Ferenc jegyző, kik mindketten az iparosság igazán hivatott vezérei voltak, igen sokat buzgólkodtak, de az eredményre nem vezetett, mert a járás iparossága ez alól kivonta magát. Ez a mozgalom 1925 óta újra életre kelt és különösen dr. Csépán Elemér szolgabíró hatékony közreműködésével sikerült a vidéki iparosok kétharmad részét az eszmének megnyerni, úgy hogy ma már a járási Ipartestület alapszabályai fel vannak terjesztve jóváhagyás céljából.

Nagy gondot fordított mindig a testület a tanoncügyre, a tanoncok erkölcsére, kiképzésére, 1911. évben sikeres tanonckiállítást is rendezett.

A világégés előtt a siklósi iparosság száma 330—350 volt, a segédeké 250—270, a tanoncoké 150—160. Nagy jólétben is volt az iparosság. 1927-ben már csak 320 iparos, 134 segéd, 103 tanonc dolgozott, az anyagi jólét is erősen megromlott a trianoni béke óta.

1913 aug. 13-án fényes külsőségek közepette ünnepelte a testület fennállásának 25 éves jubileumát, felszentelve díszes zászlóját. Védnök gróf Benyovszky Móricz, zászlóanya Belicsek Gyuláné volt.

Bachmann Miklós szitásmester, Pécsi-u. 62. Szül. : 1897-ben. Felszabadult 1914-ben. 1921 óta saját üzemét vezeti. 26 hónapig frontszolgálatot teljesített ; kitüntetései : kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. Neje : Untersteller Magdolna.

Bakányi és Veisz asztalosmesterek, Magyar-u. 7. Bakányi Károly szül. : 1893, felszabadult 1912-ben. Önálló lett 1920-ban. Veisz Leóval együtt folytatott és villanyerőre berendezett üzemében 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Iparos Olv. Kör könyvtárnoka, az Orsz. Közp. Hitelszöv. helyi fiókjának igazgatósági tagja. A háborúban fogságba esett. Neje : Haasz Erzsébet. Veisz Leó szül. : 1900-ban, felszabadult 1920-ban. Az Iparos Olv. Kör választm. tagja. Nőül vette Schiffblatt Klárát.

Bakányi Márton kárpitos, Magyar-u. 7.

Bauer Endre szállodás, Kossuth L.-tér 7. Tel. : 76. Szül. : 1880-ban. 1910 óta vezeti üzemét, mely a város legszebben berendezett szállodájának egyike. 8 alkalmazottja

Bauer Endre

van. Az Ipar. Egyes. tagja, községi és megyei képviselő. A háborúban az orosz fronton harcolt, megsebesült és fogságba esett. A kis- és nagyezüst tulajdonosa. Neje : Csillag Irén.

Beftán Antal sütőmester, Rákóczi-u. 16.

Bender Antal hentes- és mészárosmester, Pécsi-u. 27. Felszabadult 1904-ben. 1912-ben önállósította magát s azóta 2 tanoncot felszabadított. Az Iparos Olv. Kör tagja. 1914—1918-ig védte a hazát ; kitüntetései : bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és 6 évi szolg. ker. Neje : Dürr Mária.

Bender Lajos hentes és mészáros, Bécsi-u. 64.

Benke János műlakatosmester, Deák F.-u. 22. Szül. : 1896-ban. Felszabadult 1912-ben. 1925-től önállóan folytatja mesterségét 1 segéddel. A pécsi kiállításon 1911-ben dícsérő oklevéllel tüntették ki munkáját. A háborúban 36 hónapig a fronton szolgált. Neje : Horváth Mária.

Berliner Jenő szabó, Tisza I.-u. 8.

Bischof János asztalos, Rákóczi F.-u. 64.

Bischof Terézia női szabó, Pécsi-u. 53.

Boldizsár Béni szabómester, Pécsi-u. 43. Szül. : 1892-ben. Felszabadult 1906-ban. Szigetvár és Pécs nagyobb üzemeiben dolgozott mint segéd. 1910 óta önálló. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Olvasó Kör tagja, a harkányi Tűzoltó Egyesület volt pénztárnoka. Résztvett a haza védelmében, a szerb fronton súlyosan megsebesült ; kitüntetései : 2 kisezüst, bronz vitézségi érem, sebesülési érem, K. cs.-k. Neje : Bónay Juliánna.

Boros Mihály kalaposmester, Mária-u. 6. Szül. : 1867-ban. Felszabadult 1885-ben. 1893-ban alapította üzemét, ahol fiával, Lajossal együtt folytatja iparát. Az Ipartestület vál. tagja, a képviselőtestület tagja, a Róm. Kath. Egyház vál. tagja, az Iparos Olv. Otthon elnöke és alapítója. 26 hónapig az orosz fronton harcolt, súlyosan megsebesült ; a szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Rozmajer Teréz.

Özv. Bőbl Nándorné és fia könyvkötők, Kossuth-tér.

Böhm Hugó órás, Pécsi-u. 33.

Brandt Antal cipészmester, Vértanuk-u. 19. Szül. : 1891-ben. Felszabadult 1907-ben. 1913 óta saját házában önállóan vezeti üzemét, ahol 3 tanoncot alkalmaz. A különböző frontokon szolgált, a háborúban az orosz fronton megsebesült ; 2 bronz vitézségi éremmel és K. cs.-k.-tel tüntették ki. Neje : Dajcs Ida.

Brandtner Antalné droguista és gyógyszerész, Pécsi-u. 18.

Brandt Ernő cipészmester, Vértanuk-u. 30. Született 1894-ben, felszabadult 1909-ben. Iparát mint segéd Budapesten, Siklóson, Dombóváron és Simontornyán gyakorolta. 1924-ben önállósította magát, jelenleg 2 tanoncot tart. Tagja a budapesti Ipartestületnek. 46 hónapig frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült. Kitüntetései : kor. vasker. és K. cs.-k.

Breuer Ernő cipész, Gr. Tisza I.-u. 7.

Breuer Ignác kovács, Bartha M.-u. 4.

Büky Kálmán épület- és géplakatos.

Czifra István borbélymester, Széchenyi-u. 13. Született 1905-ben, felszabadult 1920-ban. Mint segéd Budapesten, Mohácson, Siklóson, stb. végezte szaktanulmányait. 1928-ban saját erejéből önállósította magát ; 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek és a cigányvárosi Dal- és Olvasókörnek. Neje : Kaposi Teréz.

Czvoliga Mária szabónő, Vértanuk-u. 35.

ifj. Csányi József mészáros és hentes.

Cserni István épület- és bútorasztalos.

Cserni János nyomdászmester, Pécsi-u. 28. Telefon : 82. Született 1882-ben, felszabadult 1900-ban. Szakismeretét mint segéd Budapest, Szeged, Ungvár, stb. nagyobb vállalatainál fejlesztette. 1911-ben alapította a város egyik legmodernebb üzemét, 2 HP motorral szerelte fel és két segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. Az iparoséletben tevékeny részt vesz, mint az Ipartestület és Iparos Olvasókör alelnöke és számos jótékony és kultúrális egyesület aktív tagja. Résztvett a haza védelmében, 36 hónapig orosz fogságban sínylődött. Neje: Kapitány Etelka. Gyermekei : József, keresk. érettségit tett, Etelka, gimnazista.

Darabos Dezső cipész, Árpád-u.

Dénes János bádogos, Árpád-u. 25.

Denke Lajosné nőiszabó, Baross G.-u. 25.

Drucker Aladár üveges, képkereskedő.

Engler József cipész, Hunyadi-u. 3.

Feigl Mihály faesztergályosmester, Szabadság-u. Született 1861-ben, felszabadult 1877-ben. 1885 óta önálló mester, műhelyében 1 segédet foglalkoztat. 5 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület és az Olvasókör volt vál. tagja. Neje : Gasz Verona.

Ferics Mátyás sütőmester, Mária-u. 12. Született 1889-ben, felszabadult 1906-ban.

1926-ban önállósította magát ; jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a hadosztály sütődéjében teljesített szolgálatot. Neje : Szalay Teréz.

Fengler W. szabó, Arany J.-u. 1.

Fischer József szobafestő és mázoló.

Fürst Gyula üveges és asztalos, Pécsi-u.21.

Fodor Mihály harisnyakötőmester, Szabadság-u. 13.

Gitta Imre kőmívesmester, Szabadság-u. 77. Született 1893-ban, felszabadult 1907-ben. Budapesten, Pécsett, Bécsben, stb. gyakorolta mesterségét segédkorában. 1927 óta önállóan űzi iparát. 44 hónapon át a fronton harcolt a hazáért. Neje : Kiri Éva.

Gombos György bábos, Pécsi-u. 33.

Gőbel József asztalos, Pécsi-u. 48.

Grécsi Mária nőikalapos, Széchenyi-u. 12.

Guttmann János vendéglős, Pécsi-u. 51.

Guttmann Sándor korcsmáros, Baross G.-u. 11.

Gyuró Antal kerékgyártómester, Széchényi-u. 24. Szül. : 1894-ben. Felszabadult 1912-ben. Mesterségét, mint segéd Budapesten, Pécsett, Szolnokon és Fehérváron tanulmányozta. 1919-ben önálló lett. 1915—1916-ig a fronton harcolt, egyszer megsebesült ; 30 hónapot fogságban töltött. Neje : Erdősi Mária.

Haász Sebestyén fazekasmester, Vértanuk-u. 10. Szül. : 1898-ban. Felszabadult 1914-ben. 1925 óta önálló mester ; szakszerű kidolgozású iparművészi munkái elismerést nyertek. Az iparos életben, mint szervező, tevékeny részt vesz ; az Ip. Olv. Kör könyvtárnoka, a Kredó egy. vál. tagja, a Dalkör aktiv tagja, a Tűzoltóegy. párttagja és számos más egylet rendes tagja. Neje : Márics Etel.

Hamburger József borbély és fodrász, Pécsi-u. 51.

Hamburger Kálmán kádár, Pécsi-u. 52.

Hartvég József kádármester, Bartha M.-utca 2. Szül. : 1903-ban. Felszabadult 1922-ben. Szaktanulmányait mint segéd Cegléden és Pécsett végezte. 1928-ban alapította műhelyét. Az Ipartest. és Ip. Olv. Kör tagja. Neje : Kovács Anna.

Herbek Nándor nyergesmester, Berzsenyi D.-u. 26.

Hergenröder János kádár, Deák F.-u. 8.

Hermann Károly kép. ácsmester, Szabadság-u. 28. Szül. : 1875-ben. Üzemét 1902-ben alapította, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartest. előljárója, az Ip. tanoncisk. bizotts. vizsg. tagja. A háborút a fronton küzdötte végig. Neje : Leitner Rozália.

Hochvald Ferenc sütőmester, Vértanuk-utca 37. Szül. : 1883-ban. Felszabadult 1900-ban. Segéd korában Budapesten fejlesztette szaktudását. 1912 óta önállóan dolgozik saját műhelyében. Ipartest.-i tag. Résztvett a világháborúban ; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Ódor Mária.

Hoffmann József cipész, Hunyadi-u. 4.

Istokovits Antal szíjgyártó, Pécsi-u. 72.

Jägel Károly sütőmester, Szabadság-u. Szül. : 1909-ben. Felszabadult 1924-ben atyjánál Szigetváron, Villányban dolgozott, mint segéd. Üzemét atyja Ádám alapította 1905-ben. Édesanyja : Reil Genovéva.

Jäger István sütőmester, Mária-u. 4. Szül. : 1871-ben. Felszabadult 1885-ben Budapesten. Mint tanonc a budapesti kiáll.-on elism. oklevelet nyert. 1900 óta önállóan vezeti üzemét, mely cca 200 éves. 1 segédet 3 tanoncot tart. Résztvett a világháborúban, az olasz és orosz fronton megsebesült. Neje : Papp Jozefa. Gyermekei közül István, atyjánál üzemvezető.

Jeszenszky Mihály férfiszabómester, Vértanuk-u. 17. Szül. : 1897-ben. Siklóson szabadult fel 1914-ben Schmidt Ferencnél. 1926 óta önálló mester. Tagja az Olv. Körnek. Résztvett a világháborúban. Petrovits Etelt vette feleségül.

Kaich István kalaposmester, Horthy M.-u. Szül. : 1852-ben. 1876 óta folytatja mesterségét ; saját házában levő üzemét 1880-ban létesítette. Katona volt a boszniai hadjáratban. Neje : Tür Mária, fia Antal tanító.

Kaszper Sándor férfiszabómester, Vértanuk-u. 7. Szül. : 1893-ban. Felszabadult 1907-ben, Magyarországon és külföldön praktizált mint segéd. 1919-ben önállósította magát. A bácsföldvári Sportegy. és több egyesület vál. és működő tagja. Az orosz fronton teljesített szolgálatot. Kisezüst v. é.-je van ; 10 hónapig fogságban volt. Neje : Kovács Anna.

Kászper József asztalos, Pécsi-u. 25.

Kerner József lakatosmester, Szabadság-u. 1. Saját üzemében 1 segéddel és 1 tanonccal 1927 óta önállóan dolgozik. A siklósi vár vasszerelési munkáját végezte. Szül. : 1905-ben. Felszabadult 1920-ban. Szakismeretét Budapesten, Jugoszláviában stb. szerezte. Neje : Lomor Gizella.

Király István timár, Berzsenyi D.-u. 42.

Kiss József úri szabómester, Pécsi-u. 40. Szül. : 1871-ben. Felszabadulása óta (1888) Budapesten és Komáromban gyakorolta magát szakmájában. 1896 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. Már tanonc korában oklevéllel és jutalommal tüntették ki. Az Ip. Olv. Otthon volt elnöke, a Kör vál. tagja. A háborúban a rajvonalban szolgált, ahol egyszer megsebesült. Bojet Annát vette nőül.

Klie János szabómester, Pécsi-u. 15. 2 éve elnöke az Ip. Otthonnak ; az Ip. Olv. Kör tagja. Szül. : 1890-ben. Felszabadult 1906-ban. 1922-ben önállósította magát. 2 tanoncot oktat, segédet mindig alkalmaz. 1914—1918-ig harcolt a háborúban, az orosz fronton megsebesült. Megkapta a kisezüst, bronz vit. é. seb. é. és K. cs.-k.

kitüntetéseket. Jeszenszky Teréziát vette nőül ; gyermekei : István és János.

Klinovszky Nándor kötélgyártómester, Horthy M.-u. 36. Műhelyét, melyet atyja 1888-ban alapított, 2 éve önállóan vezeti. Már 1912-ben felszabadult és azóta atyjánál volt segéd. Az Ip. Olv. Otthon könyvtárnoka és számos egylet tagja. Szül. : 1897-ben ; neje : Homan Ilona. Résztvett a világháborúban; a bronz vit. és és K. cs.-k. tulajdona.

Knopf Kálmán bábosmester, Pécs-u. 6. 1910-ben alapított üzemében mézeskalácskészítéssel és gyertyaöntéssel foglalkozik ; eddig 2 tanoncot szabadított fel. 1883-ban született, 1910-ben nőül vette Bilicsics Ilonkát ; gyermekei : Etelka, Annuska, Kálmán és Zoltán. 1915-ben bevonult, Galiciában megsebesült ; a seb. éremmel és K. cs.-kereszttel tüntették ki.

Knopf Kálmán bábos, Pécsi-u. 60.

Koch Péter géplakatos, Baross-u. 1.

Koczkár Károly asztalos, Pécsi-u. 7.

Kocsis István malomtulajdonos, Szent István-tér 8.

Kolep Henrik kelmefestő, vegytisztító, Pécsi-u. 4.

Koller Gyula cipészmester, Pécsi-u. 20. 1886-ban létesítette műhelyét atyja. Az üzem a város egyik legkiválóbb cége. 1899-ben született, mesterségét atyjától tanulta. 1922 óta önálló úri cipész, ki 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Iparos Olvasó Kör és Dalárda tagja.

Komáromi Ferenc szabómester,Bartha-u.

Kosztolányi László szabómester, Horthy Miklós-u. 45. Szül. : 1877-ben. 1898-tól mint felszabadult segéd Baján, Szegeden, Szabadkán stb. praktizált. 1903-ban önálló lett, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz üzemében. Előlj. tagja az Ipartestületnek, az Iparos Olvasó Kör, Polgári Kör, Iparos Otthon és több társadalmi intézmény tagja. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. Neje : Ulicsny Mária.

Kovács István csizmadiamester, Horthy Miklós-u. 32. Szül. : 1866-ban ; ősrégi siklósi családból származik, nagyapja, Gábor, a legelső letelepedőkhöz tartozott. Üzemét maga létesítette, miután 1884—1897-ig mint segéd gyakorolta mesterségét. Siklósi lányt vett feleségül : Haraszty Katalint.

Lajkó János kőműves, Vértanuk-u. 66.

Lalits Gusztáv épület- és műlakatos, Pécsi-u. 7.

Lalits Ferenc lakatosmester, Gróf Tisza István-u. 2. Önálló épület- és géplakatosmester 1900 óta. Szül. : 1878-ban. Felszabadult 1890-ben. Műhelyét 1900-ban létesítette és azóta 28 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör tagja. A háborúban a fronton védte a hazát. Neje : Nesz Borbála.

Láng Gyula köteles, Vörösmarty-u. 4.

Léderer József cipész, Kossuth-tér.

Leitner János épület- és bútorasztalosmester, Pécsi-út. Szül. : 1907-ben Siklóson. 1923 óta mint felszabadult segéd Budapesten, Pécsett stb. tökéletesítette szaktudását. 1928-ban megalapította üzemét, ahol 1 segéddel szakmájához tartozó munkákat készíti. Szentpál Ilonát vette feleségül.

Losits István fodrász, Pécsi-u.

Luppomeszti Alajos virágkertész,

Magdika István épület- és bútorasztalos, Vértanuk-u. 14.

Magdika János szabó, Pécsi-u. 7.

Vitéz Magyarlaki Géza cipész, Rákóczi-utca 55.

Margit József borbélymester, Széchenyi-utca 1. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Olvasó Körnek, Tűzoltó Egyletnek és a Polgári Körnek. Szül. : 1904-ben. 1920-ban szabadult fel. 1924-ben saját erejéből önállósította magát. Üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1925-ben megnősült. Neje : Petrovics Rozália.

Marics József asztalos, Pécsi-u. 40.

Markovics József kötélgyártómester,Vértanuk-u. 18. Szül. : 1872-ben. 1887-ben felszabadult ; ezután Budapesten, Grácban, Stájerban, Szerszárdon stb. dolgozott mint segéd. 30 éve önálló mester, jelenleg 1 tanoncot oktat. Az Iparos Olvasó Körnek v. vál. tagja. A világháborúban a fronton védte a hazát. Neje : Lutz Margit.

Maurer András cipészmester, Vértanuk u. 15. Szül. : 1872-ben. A kolozsvári és aradi szaktanfolyamok vizsgáin kitünő eredménnyel nyerte el okleveleit. 1888-ban felszabadult, 1899 óta saját üzemében dolgozik, 15 évig a gyulafehérvári Ipartestület vizsg. bizottsági tagja volt. A világháborúban az orosz fronton kétízben megsebesült. Neje : Csukor Lujza.

Maurer György és fodrászmester, Pécsi-u.

Özv. Mautska Károlyné kádármester, Horthy Miklós-u. 23. Az üzemet néhai M. Ferenc 1865-ben alapította ; tőle vette át fia, Károly, aki atyjánál tanulta iparát. Mint cs. és kir. hordójelző elismeréssel tüntették ki ; mint a Tűzoltó Testület pénztárnoka 3 szolg. érmet kapott ; volt községi adókiv. bizottsági tag stb. Résztvett a háborúban. Özvegye 1925 óta vezeti a műhelyet ; fia : Ottó ip. szakiskolát végzett, Bécsben autószerelést és vezetést tanult, jelenleg a pécsi vármegyei alispáni hivatal kinevezett hordójelzője ; a háborúban a fronton szolgált.

Márk Károly kefekötőmester, Széchenyi-u. 1. Az Ipartestület, Iparos Olv. Kör és Polgári Kör tagja. Szül. : 1876-ban. Felszabadult 1893-ban. 1900 óta önállóan dolgozik 1 segéddel ; szorgalmas munkájával szerezte ingatlanát. A háborúban a fronton szolgálta a hazát. Alaga Katalint vette nőül. Fia, József, kitanulta atyja iparát.

Mehring Lajos kőművesmester, Szabadság-utca 36. Siklóson született 1903-ban; ugyanitt szabadult fel 1920-ban. 1926 óta saját üzemét vezeti 2 segéddel és 2 tanonccal. Az Iparos Olv. Kör és a helyi fürdő szakmunkáit végezte. Az Iparos Olv. Kör vál. tagja.

Mekler Ferenc mézeskalácsosmester, Baross G.-u. 4. 6 év óta a község bírája. Szül. : 1873-ban. 1898 óta önálló mester ; szaktudását már tanonc korában elismerő oklevéllel tüntették ki. Önállósítása óta 6 tanulót felszabadított. Évek óta vál. tagja az Ipartestületnek, elnöke az Olv. Körnek. A világháborúban a hazát védte ; kitüntetései : bronz vitézségi érem és K. cs.-k. Neje : Bake Mária.

Mijalovits Miladen cipész, Pécsi-u. 7.

Mikics Mihály cipész, Széchenyi-u. 8.

Mikics Mihályné nőiszabó, Széchényi-u.18.

Mittler Ferenc asztalos, Gr. Tisza I.-u.

Mittler József asztalosmester, Baross G.-u. 17. Az Ipartestület és Olv. Kör tagja, a Tűzoltó Egyesület szertárnoka. 1870-ben született ; felszabadult 1887-ben. 1897-ben alapította üzemét ; fiai Béla és József vele együtt dolgoznak. 1916—1918-ig Szerbiában teljesített hadi szolgálatot. Odorfer Viktóriát vette nőül.

Mózer Antal vendéglős, állomás.

Nyitray Gyula pék, Pécsi-u. 5.

Oppermann József hentes, Széchenyi-u.

Oszter György szabómester, Arany J.-u. 16. Szül. : 1890-ben. 1902 óta mint felszabadult segéd Ujvidéken végezte szaktanulmányait. 1913-ban önállósította magát. Neje : Kárger Éva.

Pammer Károly, Battyhányi Kázmér-u. 3

Pelike Lajos vendéglős, Pécsi-u. 82.

Percsi József cipész, Szabadság-u. 55.

Petrovits Mihály fazekas, Vértanuk-u. 16.

Rác Ferencné kocsigyártó, Horthy M.-u. 65.

Rácz Flórián kocsigyártó, Szent I.-tér 6.

Rechnitzer László bádogos, Horthy M.-u. 21.

Reinhardt Erzsébet nőiszabómester, Arany János-u. 8. 1923-ban szabadult fel. Siklóson, ahol mint segéd gyakorolta mesterségét 1927-ig ; ekkor önállósította magát és azóta saját üzemét vezeti.

Reinhardt Mihály kőművesmester, Arany J.-u. 8. 1866-ban született ; felszab. 1884-ben. 3 évig dolgozott mint segéd. 1892-ben alapította műhelyét saját házában. Neje : Staub Erzsébet. Résztvett a világháborúban.

Reinhardt Mihály gépl akatosmester, Mária-u. 6. Az Iparos Olv. Kör volt vál. tagja. Szül. : 1895-ben. 1922-ben felszabadult és segédként Dárdán működött 2 évig. 1924 óta önálló iparos.2 segédet és 2 tanulót alkalmaz 1914—1918-ig katona volt. Zerzub Rózát vette nőül.

Ricsula István borbélymester, Szabadság-u. 43. 1903-ban született Siklóson, ahol mint segéd iparát gyakorolta. 1927-ben nőül vette Török Rozáliát ; leánya : Ilonka. 1928-ban létesítette üzemét, ahol jelenleg 1 segéddel dolgozik. Az Iparos Olv. Kör tagja.

Rukóber István szappanosmester és szikvízgyáros, Árpád-u. 15. Pécsett a Sichergyárban szabadult fel 1919-ben. Ugyanezen évben alapította üzemét. Szül. : 1894-ben. Neje : Mucsay Margit, 26 hónapig harcolt a hazáért a világháborúban ; az olasz fronton megsebesült, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Rittinger Henrik cipész, Széchényi-u. 5.

Rolleder Konrád kovácsmester, Szent István-tér 6. Az Ipartestület és Iparos Olv. Kör tagja. Szül. : 1868-ban. Felszabadult 1886-ban. Frigyes főhercegnek 1 évig dolgozott, valamint Győrben, Pécsett stb. volt segéd 1928-ig, mikor önálló lett. Jelenleg 1 segéddel és 1 tanonccal kocsigyártással foglalkozik. Fiai : Dezső és György, atyjuk iparát folytatják.

Rozmayer József kalaposmester, Pécsi-u. 19. 1878-ban született. Felszabadult 1893-ban. 1903 óta önálló mester. Az Ipartestület előljárósági tagja, az Iparos Olv. Kör tagja. A szerb és orosz fronton védte a hazát 1916—1920-ig orosz fogságban volt. Várvizi Juliannát vette nőül.

Rukhardt Antal kovács, Kálom-u. 11.

Salamon János borbély, Szt. István tér 4.

Schippert János kapcakötő, Szabadság-u.5

Schmidt Ede kádár, Szabadság-u.

Schmidt József és fia szabók, Pécsi-u. 66.

Schuller Testvérek szíjgyártók, Pécsi-u. 58. Üzemüket maguk alapították 1927-ben és azóta önállóan foglalkoznak a lószerszám készítéssel. János 1906-ban született és felszabadult 1923-ban. Ödön szül. : 1908-ban és felszabadult 1924-ben.

Schulteisz Ferenc asztalos, N.-Harsány-u.

Singer Testvérek hentes- és mészárosok, Kossuth-tér 12. Az üzemet 1898-ban Singer Ignác létesítette. 1928 óta Sándor és Ferenc vezetik ; 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaznak és 1 drb 6 HP motorral szerelték fel a műhelyt. Sándor szül. : 1898-ban, felszabadult 1915-ben ; Ödön 1901-ben szül. és 1919-ben szabadult fel.

Stróbl Lajos kőművesmester és épít. váll., Vértanuk-u. 32. Szül. : 1877-ben. 1901 óta önálló mester, 4 segédet, 2 tanoncot alkalmaz. Siklóson a magánházakon kívül számos középületet, Vaiszlón a Keresk. Bank épületét, a terehegyi iskolát építette, 25 éve vesz tevékeny részt a társadalmi életben, mint az Ipartest. előljárója, az Olv. Kör előljárója és alelnöke és közs. képviselő. 28 hónapi frontszolgálatát a bronz vit. é. és K. cs.-k.-el jutalmazták.

Sugár Ádám szabó, Berzsenyi D.-u. 17.

Szabó János vendéglős, Rákóczi F.-u. 24.

Szabó János vendéglős, Széchenyi-u. 21.
Szaib József sütőmester, Pécsi-u. 1.
Szarka Lajos Szt. István-tér 5.
Szántó Kálmán cipész, Pécsi-u. 54.
Szelle Károly sütőmester. Széchényi-u. 35. 1866-ban született Siklóson. Dunaföldváron és Pécsett dolgozott segédkorában. 1908-ban alapította műhelyét saját házában. 1916—1917 szolgált a világháborúban. Kutrovácz Eleonorát vette feleségül.
Szentgyörgyvári Károly fényképész, Pécsi-u. 20.
Szikinger József kocsigyártó, Magyar-u.
Szittinger Ferenc mechanikus, Magyar-u. 8. Az Ip. Olv. Kör és Alsóvárosi Olv. Kör tagja. Szül. : 1886-ban. 1905-ben felszabadult. Atyjánál, Szigetváron üzletvezető volt. 1914-ben alapította üzemét, ahol 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918 különböző frontokon szolgált, egyszer megsebesült ; kitüntetései : bronz, kisezüst, nagyezüst v. é. és K. cs.-k. Neje : Várday Mariska.
Szügyi István borbély, Táncsics-u. 19.
Tachler Béla kéményseprő, Táncsics M.-utca 21. Üzemét még nagyapja alapította 1820-ban. Mesterségét Szegeden tanulta ; Mohácson mint segéd működött. 1924 óta önálló, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat ; 1 tanoncot már felszabadított. Ipartestületi tag. Neje : Makári Margit.
Tillik István bognármester, Horthy M.-u. 38. Született 1884-ben, felszabadult 1904-ben. Pécsett, Siklóson, stb. volt segéd. 1908-ban létesítette műhelyét, melyet egy tanulóval vezet. Az Ipartestület, Olvasókör és a hitközség előljárója, a képviselőtestület tagja, a Temetkezési Egylet vál. tagja. Neje : Krizmanovics Jozefin.
Török Sándor vendéglős, sörnagykereskedő, műjéggyáros és szikvízgyáros, Pécsi-u. 88. Tel. 14. A vendéglőt 1896-ban atyja, János, létesítette, nála sajátította el szaktudását és 1908-ban átvette az üzem vezetését, és azt kibővítve műjéggyárral és szikvízgyárral, modernül villanyerőre rendezte be. Az Omke, Ip. Olv. Kör, az Ip. Otthon és Tűzoltóegy. tagja. 1914—1918-ig az orosz és olasz fronton küzdött. Mayer Annát vette nőül.
Umheiszer Imre cukrászmester, Pécsi-u. 22. Szül. 1885-ben. Középiskolái elvégzése után kitanulta a cukrászatot, 4 évig üzletvezető volt atyjánál, 1913-ban véglegesen átvette az üzemet. 1920-ban nősült. Az Ipartestület pénztárnoka és számos kulturális intézmény tagja. A háborúban a különböző frontokon teljesített szolgálatot.
Ungváry József lakatos, Pécsi-u. 76.
Vadnay Viktor malomtulajdonos, Baross G.-u. 14—16. Tel. 50. 1899 óta vezeti üzemét, ahol egy 75 HP motor és 12 alkalmazott működik. Szaktanulmányait atyjánál végezte. Az összes testületek pártoló- és segítő tagja. 1895-ben megnősült ; neje : Veidinger Sarolta ; 2 fia van : Aurél és Viktor.
Varga András asztalosmester, Szabadság-u. 63. A Krédó-egylet tagja. Szül. : 1892-ben. 1912-ben felszabadult és ezután Budapesten, Komáromban, Pécsett, Győrben, Slavoniában gyakorolta mesterségét. 1922 óta mint önálló mester, saját házában dolgozik. Résztvett a világháborúban. Nőül vette Fürst Máriát.
Varga Ferenc borbélymester, Kossuth L.-tér 12. Szakmáját Siklóson sajátította el. 1906-ban önállósította magát, jelenleg saját házában dolgozik ; 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1915—1918-ig vett részt a háborúban. Tagja az Ipartest.-nek, az Ip. és Polg. Olv. Körnek. Neje : Bakó Julianna.
Varga István bognármester, Magyar-u. 20. Szül. 1895-ben. 1911-ben felszabadult és mint segéd Budapesten és vidéki nagyobb városokban 10 évig gyakorolta mesterségét. 1923-ban alapította műhelyét, ahol 1 segéddel önállóan kocsigyártással foglalkozik. A világháborúban az olasz fronton szolgálta a hazát.
Varga József épület- és géplakatosmester, Arany János-u. 9. Tűzoltósági parancsnok. 1905-ben szabadult fel. 1912-ben önállósította magát, jelenleg villanyerőre berendezett műhelyében 1 tanoncot oktat, négyet már felszabadított. A háborúban a különböző frontokon harcolt 41 hónapon keresztül, egyízben súlyosan megsebesült ; a bronz vit. é. tulajdonosa. Neje : Schuller Vilma.
Varga Lajos cipész, Szabadság-u.
Varga Pál cipészmester, Rákóczi-u. 50. Tagja az Ipartestületnek és Iparos Olvasó Körnek. 1889-ben született. Felszabadult 1907-ben. 1922-ben saját erejéből önállósította magát. A világháborúban frontszolgálatot teljesített, 36 hónapot olasz fogságban töltött. Dávid Annát vette feleségül ; fia : Antal.
Varga Rozália nőiszabó, Hunyadi-u. 11.
Varju Ferenc bádogosmester, Mária-u. 1. Szülei műhelyében tanulta mesterségét. 1922 óta mint önálló mester saját házában egy tanulóval folytatja iparát. Szül. : 1904-ben. Felszabadult 1919-ben.
Varju Gyula bádogos, Pécsi-u. 53.
Virág Károly kőfaragómester, Pécsi-u. 50. Telefon : 70. 1906-ban szabadult fel. 1912-ben alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol 2 segéddel sírkő-, épület- és díszmunkákat készít ; 4 márványoltárt szállított Mohácsra. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Olvasó Kör igazgatója. 4 évig az orosz fronton védte a hazát ; a K. cs.-kereszt tulajdonosa. Neje : Kárger Paula.

Vőneky István okl. tanító, ny. községi jegyző, Vértanuk-u. 34. Ősrégi családból származik. Szül. : 1860-ban Szegeden, ahol iskoláit végezte. Az Ipartestület jegyzője, az Iparos Olvasó Kör, és Ellenzéki Kör tagja. A község társadalmi életében tevékeny részt vesz ; valamennyi kultúrális célnak lelkes ügyvivője. 1891-ben megnősült; gyermekei : Pál, Erzsébet és Piroska.

Wolf János szabó, Horthy Miklós-u. 49.

Ifj. Zakariás Antal kép. kőművesmester. Szül. 1884. Felszab. 1901-ben. Önálló 1919 óta.

Zakariás József kőművesmester. Szül. 1876. Felszab. 1895-ben. Önálló 1910 óta.

Zakariás Sándor kőművesmester. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1897-ben. Önálló 1914 óta.

Mindhárom Zakariás apja Antal, akinél a mesterséget tanulták, elismert kőmívesmester volt a járásban és Szlavóniában.

SIÓFOK

Bagó Gyula hentesmester, Kele-u. 5. Üzemét Mecsery János alapította 70 év előtt. Van családi háza és földje, önálló üzlete 1925 óta. A szakmában 1901 óta működik. Átlag 1—3 segédet tart. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos Kör vál. tagja és pénztárnoka. Az Iparos Dalárda működő tagja. 1½ évig volt az orosz, szerb és montenegrói frontokon. K. cs.-k. van.

Balázs Péter szabómester.

Balázsy István sütőmester, Uj-u. 82. A szakmában 1910 óta működik és 1927 óta van önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör tagja. 1915-től végig a harctéren volt. Egyszer sebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje van.

Bérczi Elemér szállodás és vendéglős.

Bodoky Sándor kocsifényező- és mázolómester, Fő-u. 43.

Bohos Elek asztalosmester, Fő-u. 43. Családi háza van és önálló üzeme 1893 óta. 1—5 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület egyik megalapítója és éveken át alelnöke volt. Az Iparos Kör, a Tűzoltó Testület elnöke és alelnöke volt. Az iparos otthon épitő bizottságának elnöke. Az orsz. Iparegyesület ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntette ki.

Borsos Antal férfiszabómester, Kele-u. 13. és Darányi-tér 7. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn és 1912 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Székesfehérváron és Siófokon dolgozott. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület tagja.

Borsos Lajos uri- és nőicipészmester, Korzó-tér. A szakmában 1918 óta működik. Mint segéd Budapesten és Siófokon dolgozott nagyobb üzemekben. Önálló üzeme 1928 óta van. Az Ipartestület és a Dalárda tagja.

Bögyös József borbély és fodrász, Darányi-tér 3.

Böröcz József kárpitos- és díszítőmester, Fő-u. 43. 1—2 segédet tart önálló üzemében, amely 1923 óta áll fenn. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja, illetve titkára, a Dalárda működő tagja. 35 hónapig volt az orosz és olasz fronton. Két bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje van.

Braumann József férfiszabó, Fő-u. 11. Üzeme 1900 óta áll fenn. 1883 óta dolgozik a szakmában. Korábban Martonvásáron volt üzlete. 2 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör tagja, a Hitközség előljárója.

Bruck Mór fakereskedő, Alsó-u. 1. Épület- és tüzifakereskedése 1901 óta áll fenn. 1878 óta működik a szakmában ; 1914-ig építési vállalkozó is volt. Szekszárdon is volt önálló üzlete. Az Ipartestület egyik megalapítója. A Tüzoltótestület alelnöke, törvényhatósági és községi képviselőtestületi tag volt. Az izr. hitközség elnöke.

Bruckner Alajos borbély és fodrász, Darányi-tér 16. Önálló üzlete 1909 óta áll fenn és 1 segédet, 1 tanoncot tart. 1897 óta működik a szakmában. Mint segéd Szombathelyen, Wienben, Grázban stb. dolgozott. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Dalkör tagja. A tűzoltóság parancsnokhelyettese.

Farkas János építőmester, Alsó-u. 4. Telefon : 46. Önálló üzeme 1898 óta áll fenn. Nevezetesebb építkezései : a siófoki községháza, a Balaton-szálloda, a Steinhardt-villa, a sümegi járásbíróság stb. Kb. 100 tanoncot szabadított fel. 20—40 segédet foglalkoztat. Fiait is a szakmába nevelte. Az Ipartestület, a törvényhatósági bizottság, a városi képviselőtestület tagja stb. 38 hónapig volt a harctéren és 14 hónapig olasz fogságban. Bronz vitézségi érme és K. cs.-keresztje van.

Farkas János cementes, Vásár-tér 19.

Farkas Sándor építőmester és vállalkozó, Kereszt-u. 1. Önálló üzeme van 1918 óta. 20—40 segédet foglalkoztat és 11 tanoncot tart. 1918-ben Felső Építőipari Iskolát végzett. Az Ipartestület és az összes körök tevékeny tagja. 6 hónapig volt a harctéren. Mint hadj. őrmester szerelt le.

Fekete István gépipari- és géplakatosmester. Fő-u. 22. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. A szakmában 1893 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten, Győrött, Baján, Bécsben dolgozott. 2 segédet tart. 5 HP esztergapaddal van felszerelve. Az Ipartestület és Iparos Kör vál. tagja. 1914—1918-ig a vasuti ezrednél szolgált. Ezüst kereszt, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Fodor Károly kovácsmester, Kele-u. 21. Üzemét 1840-ben nagyapja, Albert, alapította. 1883 óta működik a szakmában. A budapesti állatorvosi akadémián patkolókovácsi oklevelet nyert. 1 segédet és

Fodor Károly

1—2 tanoncot tart. 30 tanoncot szabadított. Az Ipartestület alelnöke 10 év óta. Községi képviselő, 1922-ben az orsz. Iparegyesület ipari érdemeiért bronzéremmel tüntette ki.

Fóra János szabómester, Darányi-tér.

Földesy Elek asztalosmester, Széchényi-utca 13.

Fulmer István fakereskedő, Fő-u. 67. Háza van és tüzelőanyagkereskedése 1920 óta. 2 munkást alkalmaz. 7 HP fűrészelőgép motorral van felszerelve. Az Ipartestület tagja. 2 évet szolgált a harctéren. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Ifj. Gáspár Sándor cipészmester, Alsó-u. 38. Háza és önálló üzeme van 1900 óta. A szakmában 1888 óta működik. 3 segédet tart. Az Ipartestület tagja és a szakosztály elnöke. A Dalárda pártoló tagja. 1914—1918 mint zászlóalj-kürtös teljesített szolgálatot.

Grósz Sándor sütőmester, Fő-u. 4. A Váli testvérek üzemét vette át 1924-ben. A szakmában 1920 óta működik. Előbb Rákospalotán volt önálló. Egy segédet tart. 3½ HP dagasztó- és kiflikészítőgéppel fel van szerelve. Az Ipartestület tagja. 5½ hónapot volt az olasz harctéren. Megsebesült.

Grósz Sándor szalámimester. Darányi-tér 6.

Horváth János cipészmester, Darányi-

Horváth János

tér 8. 1877 óta dolgozik a szakmában és 1884 óta van önálló műhelye. 2 segédet tart és 40 tanoncot szabadított fel. Az Iparos Olvasó Kör alapítója és volt elnöke. Az Ipartestület elnöke is volt 21 éven át. A Kossuth Lajos asztaltársaság volt elnöke. Községi képviselő 42 év óta, előljáró 9 év óta. A budapesti ipari kiállításon ezüst díszéremmel tüntették ki, a veszprémin pedig bronzéremmel.

Hülber György angol úriszabó. Kele-u. 10. Háza van és önálló üzeme 1919 óta. A szakmában 1902 óta dolgozik. A szabászatot Párisban, tanfolyamon tanulta. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Dalárda és a Sz. O. Sz. tagja. A háború alatt Franciaországban internált volt.

Jelinek László mészáros- és hentesmester, Fő-u. 40. Az ipari pályára 1915-ben lépett. Jelenlegi önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. 16 hónapig volt az olasz fronton. K. cs.-k. kitüntetése van.

Jelinek Pál épület- és géplakatosmester, Fő-u. 12. Önálló 1923 óta. 3 segédet és 3 tanoncot tart. 1 HP villanyfúrógéppel van felszerelve. Az Ipartestület előljáró, az iparos Olvasó Kör vál. tagja, a Tűzoltóegylet h. parancsnoka stb. 1915—1918-ig több ütközetben résztvett. Kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. és szolgálati érdemkereszt kitüntetésben részesült.

Kardos Aladár borkereskedő és vendéglős, Fő-u. 3. Üzemét édesapja, Ignác alapította 1882-ben és 10 éve van fia kezelésében. Egy könyvelő alkalmazottat tart. Az Ipartestület tagja. A háborúban elejétől végig katonáskodott és 1 évet töltött az olasz harctéren.

Kaszner László cím- és szobafestőmester Kele-u. 16. 1900 óta működik a szakmában, 1922-ben Karáthon önállósította magát és jelenlegi üzeme 1923 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója. 1 évig volt az orosz harctéren, ahol orosz fogságba esett és csak 1918-ban került haza.

Kepli Ferenc asztalosmester, Fő-u. 27. Műhelye fennáll 1910 óta. Nevezetesebb munkái: Pulner István épületmunkái, Gömbös Hugó üzletberendezése stb. 1—4 segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója, az Olvasó Kör, a Sportegylet és az Iparos Kör tevékeny tagja. A háborút végigszolgálta a vasutas műszaki csapatnál. Vaskereszt kitüntetése van.

Kerittes József épület- és díszműbádogos, Fő-u. 7. Az ipari pályára 1902-ben lépett. Budapesten a Technológián szaktanfolyamot végzett. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Két segédet és egy tanoncot tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. A 13-as huszároknál szolgált, az orosz, román és olasz harctéren. Kisezüst, 2 bronz, vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Komsal Nándor kocsigyártó és kárpitosmester, Sió-u. 23. Önálló üzeme 1904 óta

van. 35 éve működik iparában. Jelenleg fia tanonc. Az Ipartestület tevékeny tagja. Az iparos Olvasó Kör alapító tagja. 6 hónapig volt az orosz fronton, ahol fogságba került. Csak 1921-ben tudott hazajutni.

Kolonits János vendéglős, Pályaház-u. 5.

Kovács Imre hentes- és mészárosmester, Ujtelep 16 és Sió-u. 22. Hat éve működik az iparában és 1928 május 1-től önálló mester. Nyáron egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Kremsier Pál épület-bádogos- és vízvezetékszerelőmester, Kossuth Lajos-u. 1. Háza van és önálló üzeme. 1903-ban Kiskomáromban önállósította magát. Jelenleg 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör, a Dalárda és a Hitközség tagja. Borlopó, zöldséggyalú és hőfogó szabadalma van. 1914-ben bevonult és 6 évig volt orosz hadifogságban.

Lamáhr Ferenc képesített kőművesmester, Kele-u. 8. 1886 óta működik szakmájában és 1905 óta önálló mester. Képesítését Budapesten nyerte 1913-ban. 10—20 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elnöke kis megszakítással 9 év óta. A tanonc és mestervizsg. bizottság elnöke, községi előljáró, az építési bizottság tagja. Az Olvasó Kör és Polgári Kör elnöke, illetve alelnöke volt.

Linszky István gép- és mérleg-lakatosmester, Fő-u. 24. Háza van és önálló üzeme 1925 óta. A szakmájában 1909 óta dolgozik. Egy segédet tart, kézi gépfelszerelése van. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig a 30½-es nehéztüzérségnél szolgált. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Matyikó Lajos ácsmester, Széchényi-u. 16. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Munkái közül Balatonzamárdin Zugor Ernő házának ácsmunkálatai a legnevezetesebb. 1919 óta működik a szakmában és iparkodik fejleszteni szakismereteit. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör tagja.

Maurer József, vendéglős, mészáros- és hentesmester, Kele-u. 2. Negyven éve működik ipari pályáján és 1892 óta önálló, előbb Balatonszabadin és 1902 óta Siófokon. Két fia is már régebb idő óta működik a szakmában édesapjuknál. Saját házában van az üzeme és 1 segédet, meg 2 tanulót tart. 3 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület, a törvényhatósági bizottság és a Polgári Kör tagja.

L. Mayer Béla asztalosmester és temetkezési vállalat tulajdonosa. Fő-u. 50. Önálló üzeme van 1902 óta. 1893 óta dolgozik a szakmában. 10 HP motorral van felszerelve, 3—6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos és Gazda Kör tagja. 23 hónapig volt a fronton, sebesült, 22 hónapig orosz fogságban volt. Kisezüst, bronz és K. cs.-k. kitüntetése van.

Mokherr József cipészmester, Fő-u. 8. A szakmában 1907 óta működik. Mint segéd Budapesten, Dégen, Szilasbalhásón és Balaton-Almádiban dolgozott. Önálló üzeme 1918 óta van. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, előljárója, az Iparos Olvasó Kör pénztárosa, a Dalárda pártoló tagja.

Molnár István cipészmester, Kereszt-u. 5.

Neubauer Dezső hentes- és mészárosmester, Fő-u. 10. Önálló üzemét, amelyet édesapja, Pál alapított, 1922 óta vezeti. 16 éve működik a szakmában. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Tevékeny részt vesz az Ipartestület életében. Egy évig volt az orosz fronton és azután 6 évig orosz fogságban.

Norcsics József lakatosmester, Széchényi-utca 10.

Petrovcsik Béla uriszabómester, Sió-u. 24. 1922 óta van önálló üzeme, amelyben 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1905 óta működik a szakmájában. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 7 hónapig volt a fronton, a lucki áttörésben résztvett. 22 hónapig volt orosz fogságban. K. cs.- k. kitüntetése van.

Pék Imre szíjgyártó- és nyergesmester, Sió-u. 9. Önálló üzlete 1910 óta áll fenn. A szakmában 1894 óta dolgozik. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előjárója. 16 év óta, a Gazda Kör és a Dalkör kiváló tagja 25 év óta. Tanonc korában kitüntetésben részesült. 1914—1918-ig szakaszvezető volt a 6. honvéd huszárezrednél. K. cs.-k. kitüntetése van.

Pintér Gyula kocsigyártómester, Széchenyi-u. 3. Üzemét azonosnevű édesapja alapította 1850-ben, tőle vette át 1913-ban. 1906 óta működik a szakmában. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 4 HP motorral fel van szerelve. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör vál. tagja. 1914—1917 a 9-ik huszárezrednél szolgált.

Puck Sándor kép. kőművesmester, Újtelep. Képesítését 1911-ben nyerte és akkor önállósította magát Szekszárdon. Siófokon 1920 óta van önálló üzeme és itt Locsi János villája, Jakabffy István háza és üzlethelyiségei dicsérik munkáját. Az Ipartestület tagja. 1½ évig volt a fronton, sebesült, K. cs.-k. kitüntetése van.

Röschenthaler Sándor vendéglős, Állomás-épület. 1902 óta működik a szakmában. 1922-ben önálló vezetője volt a bpesti Sorrento kávéháznak és 1923 április 26-tól bírja a vasúti vendéglőt. 4 pincért tart. Az Ipartestület előljárója, kétszer is elnökké választották, de nem fogadta el. Két és fél évig volt a fronton. Sebesült. Német becsületrend a kardokkal, kisezüst, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Schober István szállodás és vendéglős

Fő-u. 1. 25 éve önálló, előbb Szabadkán, Kassán, Rutkán és Budapesten. 1924 óta bírja a »Fogas« szállodát és éttermet. Nyáron 40—45 alkalmazottat tart, télen 3—4-et. Az Ipartestület előljárója, községi képviselő. Az apja és hősi halott öccse is vendéglős volt.

Singer Károly nyomdatulajdonos, Darányi-tér. 27 éve működik a szakmában. Tabon volt először önálló 1911-ben, onnan költözött át ide. 1 tanoncot tart. 1 amerikai és 1 kézisajtóval van felszerelve. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Fürdő Kaszinó tagja.

Strompf Sámuel hentes és mészárosmester, Darányi-tér 6. Harminckét éve működik a szakmában. Balaton-Kilitin önállósította magát 1907-ben. 1918-ban jött át jelenlegi üzletébe. 1 tanoncot tart és nyáron 2 segédet. Húsdaráló kézigéppel van felszerelve. Az Ipartestület, a Képviselőtestület és a törvényhatósági bizottság tagja.

Szabó Antal sütőmester, Fő-u. 16.

vitéz Szabó Ferenc vendéglős, Kossuth Lajos-u. 3. A Turul vendéglőt bírja 1924 óta (vendéglő, étterem és kávéház). A szakmában 1921 óta fejt ki tevékenységet. 1 főpincért tart. Az Ipartestület tagja. 5½ hó-

vitéz Szabó Ferenc

napig volt a harctéren, 2-szer sebesült. Nagy- és kisezüst vitézségi érme, K. cs.-k., seb. érem, 1912—13. mozgósítási éremkitüntetése van. 1928 junius 17-én avatták vitézzé.

Szabó Jenő lakatosmester, Kossuth Lajos-u. 6. Háza van és önálló üzeme 1903 óta. 1887-ben lépett a pályára. Lokomobil kezelésből és a dinamókból vizsgázott. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 2.3 HP géperővel van felszerelve. Az Ipartestület és a Polgári Olvasó Kör tagja, községi előljáró. Résztvett a valjevói ütközetben. K. cs.-k. kitüntetése van.

Szekér János mészáros- és hentesmester, Sió-u. 7. Háza, szőlője és önálló üzlete van 1895 óta Ozorán, Siófokon pedig 1919 óta. 45 éve dolgozik a szakmában. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos Olvasó Kör tagja. A háborúban 1½ évig belső szolgálatot teljesített.

Szlabon Imre kőművesiparos, Uj-u. 71. Háza van és önálló üzeme 1903 óta. B. Bárdosi Imre két villája, Berecz Ferenc, Csepeli Péter stb. házai a nevezetesebb építkezései. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör tagja. 2 évig volt az orosz fronton.

Szücs Anna nőiszabó, Sió-u. 7.

Takács Lajos sütőmester, Kele-u. 6. Háza, földje van. Ötven éve működik pályáján és 1899 óta önálló mester. 1—2 segédet és 2 tanoncot tart. Feladó- és darálógéppel van felszerelve. Az Ipartestület tevékeny tagja, az Olvasó Kör és Dalárda tagja.

Ifj. és id. Tálas István villanyszerelő, Uj-u. 65. Az apa 1858 óta működik a szakmában, a fia 1920 óta. Apjánál tanult ki és ott dolgozott mint segéd is. 1913 óta önállóan vezeti az üzemet. 1 tanoncot és 3 segédet tart. Az Ipartestület és Iparos Olvasó Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált mint szakaszvezető, 50%-os rokkant. Bronzvitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Tóth Gyula asztalosmester, Darányi-tér 6. Az iparában 1908 óta fejt ki tevékenységet és 1924 óta van önálló üzeme. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és Olvasó Kör tagja.

Tóth József úriszabó, Darányi-tér 8. Mint segéd 1898 óta dolgozott a szakmában. 1909 óta van jelenlegi önálló üzeme. 1—2 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos Kör alelnöke, a Dalárda tagja. 1915—1918-ig szolgált, nagyobb ütközetekben vett részt. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van.

Vargha Antal szobafestő és mázolómester, Uj-u. 24. Önálló üzeme 1924 óta van, 1926 óta Winkler Istvánnal társas viszonyban. A Balaton szálloda éttermeit is ő festette. 4—5 segédet és 1 tanoncot tartanak. 18 évè működik a szakmában. Az Ipartestület, a Kör és Dalárda tagja. 32 havi frontszolgálata, kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Varga György sütőmester, Sió-u. 29. Husz éve működik a szakmában. Jelenlegi önálló üzlete 1914 óta áll fenn. 1 segédet tart. Tésztaosztógéppel van felszerelve. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Dalárda tagja. 18 havi harctéri szolgálata, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Vent János úri- és hölgyfodrászmester. Fő-u. 5. A szakmában 1907 óta működik 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat üzemében, amely 1917 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör, a Tűzoltóegylet és Dalárda tagja.

Weinberger Henrik bádogosmester, Darányi-tér 11.

Weixelbaum Gyula hentes- és mészárosmester, Piac-tér. Tizennyolc éve működik szakmájában és 1913 óta önálló mester, előbb Budapesten, 1924 óta Siófokon. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. A buda-

pesti Mészáros Ipartestületnek 6 éven át volt előljárója.

SOMLÓVÁSÁRHELY

Anda Jenő borbélymester. Ipartestületi tag. 1902 óta munkálkodik a szakma fejlesztésén; gyakorlatát Budapesten, Győrött, Sopronban szerezte, 1910 óta önálló mester, jelenlegi üzemét 1927-ben létesítette. 1914—1918-ig harcolt az orosz, olasz, román és francia fronton.

Baracska Flórián bognár.

Csapó Márk férfiszabó.

Fábián István korcsmáros. 1925 óta önállóan működik az iparfejlesztés terén. 4 éve tagja az Ipartestületnek, 43 hónapi orosz, olasz és szerb frontszolgálata jutalmául megkapta a bronz, kisezüst v. é. és K. cs. k. kitüntetéseket.

Fábián Lőrinc férfiszabó.

Hartmann József gépész kovácsmester. 15 éve folytatja mesterségét, szakismeretét Jánosházán, Győrött, Vasmegyében szerezte. 1921-ben önállósította magát, műhelyében jelenleg 1 segédnek ad munkát. Tagja az Ipartestületnek. 1916—1918-ig szolgált a világháborúban.

Molnár István cipészmester. Az Ipartestületnek megalakulásától fogva tagja, iskolaszéki gondnok. 48 éve űzi iparát. 14 évig a fővárosban végzett szaktanulmányokat. Saját házában 1890-ben megalapította üzemét, ahol 2 segédet foglalkoztat.

Mórocz Ferenc ácsmester. 20 éve dolgozik a szakmában, melynek ismeretét helyben szerezte meg. Szaktudását 1925-ben díszoklevéllel tüntették ki. 1926 óta önálló mester, műhelyében 1 segéd és 1 tanonc működik. Ipartestületi tag. Résztvett a háborúban, 5 hónapi frontszolgálat után orosz fogságba esett, ahol 60 hónapot töltött.

Pilter Alajos sütőmester.

Vajai Ferenc cipész.

Zabó Ferenc asztalos.

BERETVÁS-PASZTILLA

A
LEGMAKACSABB
FEJFÁJÁST IS ELMULASZTJA

KÉSZITI:
BERETVÁS TAMÁS
GYÓGYSZERTÁRA
KISPEST, ÜLLŐI-ÚT

SOPRON

A soproni általános Ipartestület 1892-ben alakult meg. Kebelében, illetve vele párhuzamosan az Iparos Dalárda és Iparos Szövetség működik. Az Ipartestület tagjainak száma 873. A tagok által foglalkoztatott segédek száma 672, a tanoncok száma pedig 1026. Az Ipartestület elnöke Kinitzky Antal asztalosmester. A szakosztályok elnökei : Bencsik János bőrványoló, Tschida István vendéglős, Horváth István szabó, Molnár István fegyverműves, Friedrich Henrik kovács, Roth Gusztáv sütő és cukrász, Schármár Károly építész, Weidinger István asztalos és Durst Ernő fodrász. Az Ipartestület jegyzője Manninger Oszkár.

A tagok közül 38 asztalos, 14 bádogos, 5 bognár, 1 bőrványoló, 142 cipész és csizmadia, 7 cukrász, 15 cserépfedő, 9 felsőrészkészítő, 21 női kalapkészítő, 3 droguista, 33 építő és ács, 3 esztergályos, 2 faszobrász, 1 fémöntő, 1 fegyverműves, 7 fogműves, 1 gombkötő, 1 hangszerkészítő, 8 fényképész, 4 kalapos, 13 kárpitos, 7 kávés, 3 kályhás, 9 kádár, 6 kefekötő, 5 kéményseprő, 2 kékfestő, 8 kovács, 3 köteles, 3 köszörűs, 5 könyvkötő, 5 kőfaragó, 2 kövező, 1 keztyűs, 5 kosárfonó, 27 lakatos, 3 látszerész, 35 mészáros és hentes, 5 molnár, 11 műszerész, 62 női szabó, 5 nyomdász, 15 órás, 1 orgonakészítő, 2 posztós, 1 reszelővágó, 70 szabó, 40 sütő, 30 szobafestő, 7 szűcs, 8 üveges, 65 vendéglős, 12 villanyszerelő, 4 vegytisztító, 8 szíjgyártó, 1 tímár, 3 zongorakészítő és 2 bábsütő.

Abperl Gusztáv asztalosmester, Szentgyörgy-u. 19. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja. Született 1876-ban. Felszabadulása után külföldön működött, mint segéd 1910-ben alapította műhelyét, ahol 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Munkáját a helyi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Neje : Illner Margit.

Agg Pál cipészmester, Szentlélek-u. 3.

Alt Hilda nőiszabómester, Magyar-u. 5.

Artner Nándor asztalosmester, Kiss-u. 6. Ipartestületi tag. Született 1869-ben, 1886-ban szabadult fel. Önállósítása előtt külföldön és Budapesten tanulmányozta iparát. 1914 óta mint önálló mester 1 segéddel és 3 tanulóval dolgozik. 1916—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje : Ábrahám Ágnes.

Augusztin Hugó asztalosmester. Szül. 1870-ben Rohoncon, felszab. 1888-ban, mind segéd Németországban, Ausztriában, Pozsonyban dolgozott, 1907-ben lett önálló. Munkáiért dícsérő oklevelet kapott. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton. Neje : Szvatopolszky Erzsébet.

Balikó Jenő fodrászmester, Híd-u. 2.

Balikó Jenő fodrászmester, Szentgyörgy-u. 3.

Balogh Vilmos cipészmester, Vadász u. 21. 1903-ban született, felszabadult 1920-ban. 1926 óta önállóan űzi iparát 1 tanoncal. Tagja az Ipartestületnek, a Szakosztálynak és az Iparos Dalárdának. Egy évig a Nemzeti Hadseregben szolgált. Neje : Fekete Irén.

Bauer Gusztáv szobafestő- és mázolómester, Várkerület 28. Az Ipartestület, a Sportegylet, a Hadastyán- és Temetkezési Egylet tagja. Született 1877-ben. Felszabadult 1894-ben. Bécsben, Münchenben, Innsbruckban stb. volt segéd. 1900 óta önálló mester. Templomok, iskolák, zárdák stb. szakmunkáit végezte. A háborúban 31 hónapig a fronton küzdött. Neje : Ráth Anna ; fiai szintén a szakmában dolgoznak.

Bauer József kályhásmester, Rákóczi-u. 11. Telefon : 653. Az Ipartestület tagja, a Hadastyánegylet könyvelője. 1885-ben született, felszabadult 1898-ban, helyben és a fővárosban praktizált. 1913-ban önállósította magát, 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig harcolt a hazáért, ezüst érdemker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Lovert Mária.

Bella Ferenc, Várkerület 32. Hentes- és mészárosüzletét 1926-ban nyitotta meg. Az Ipartestületnek ez idő óta tagja. A világháborút a szerb, orosz és olasz harctereken küzdötte végig és 2-szer meg is sebesült. A Károly csapat-kereszttel tüntették ki.

Bellák István angol úri- és nőiszabómester, Balf-u. 13. Született 1897-ben. Felszabadult 1913 ban. Bécsben, Pozsonyban és helyben volt segéd. 1920 óta önálló. Szaktudását már tanonckorában kitüntették. Az Ipartestület és az Iparos Szöv., a Credó-egylet tagja, szakelőadója volt 2 évig.

Bencsik János bőrványolómester, Szentmárton-u. 9. A Szakosztály elnöke. Született 1879-ben. Ipari kiképzését Szombathelyen nyerte. 1903 óta önálló mester. Az

Bencsik János

Ipartestület, az Iparkamara, az Iparos Szöv. tagja, törvényhatósági bizottsági tag. Résztvett a világháborúban, mint rokkant szerelt le. Neje : Bús Mária.

Berger József szobafestő- és mázolómester, Ujteleki-u. 14. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Temetkezési Egylet tagja. Született 1864-ben Sopronban, ugyanitt szabadult fel 1883-ban. 1888 óta önálló, fiaival: Antallal és Józseffel együtt dolgozik. Neje: Libert Karolina.

Bichler Ferenc cipészmester, Wiedin 2. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Dalfüzér Egylet tagja. Született 1895-ben. A város és környéke részére készít megrendeléseket, valamint több közszállításban vett részt. 1914—1918-ig küzdött a hazáért, 4 évet orosz fogságban töltött. Neje: Geöchi Zsófia.

Bichler Ferenc sütőmester, Kossuth-u. 33. Ipartestületi tag. 1888-ban született Sopronban. Felszabadult 1907-ben. 1913-ban létesítette üzemét, ahol 2 tanulót alkalmaz. 1917—1918-ig szolgált a háborúban. Neje: Stuhl Anna.

Biszterik Ferenc gumijavítómester, Várkerület 78. A Ker. Szoc. Párt és a Kerékpáregylet tagja. Született 1899-ben. Felszabadult 1917-ben. Mint segéd a budapesti Ganz-gyárban és külföldön praktizált. 1923-ban alapította gőzerőre berendezett üzemét. 1917—1921-ig vett részt a haza védelmezésében mint szakaszvezető és a K. cs. kereszttet kapta. Neje: Galauner Margit.

Bors Imre cipészmester, Ötvös-u. 7. Ipartestületi előljáró, a Tanoncvizsg. bizottság alelnöke, a Szakosztály vál. tagja, a Legényegylet és a Kath. Kör tagja. Született 1891-ben. Iparát Sopronban tanulta, felszabadulása után külföldön végzett gyakorlatot. 1918-ban önálló lett. Munkáját 1925-ben a helyi kiállításon aranyéremmel jutalmazták. 1914—1918-ig a fronton védte a hazát; kitüntetései: kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. Neje: Domnánits Róza.

Böröndy János cipészmester, Fövényverem 1. Született 1894-ben. Iparát Sopronban, Budapesten, Bécsben stb. tanulta. 1925 óta önálló mester. Tagja az Ipartestületnek, Szakosztálynak és az Iparos Szöv.-nek. 1915—1918-ig résztvett a háborúban. Neje: Csupor Borbála.

Bősze József cipészmester, Magyar-u. 13. Született 1896-ban. 1910-ben szabadult fel. Műhelyét 1921-ben létesítette s azóta két segéddel és 2 tanonccal megrendelésre dolgozik. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja, a Kath. Legényegylet v. tagja. Neje: Horváth Rozália.

Brenner Gottfried mészáros- és hentesmester, Kossuth-u. 2. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Született 1888-ban. Felszabadult 1905-ben. 4 évig Bécsben működött. 1920-ban alapította villanyerőre berendezett üzemét, ahol 2 segédet és egy tanoncot foglalkoztat. 1915—1918-ig védte a hazát. Neje: Bruckner Erzsébet.

Bschaden Pál szobafestő- és mázolómester, Bécsi-u. 22. Ipartestületi tag. Született 1881-ben Sopronban, ahol 1897-ben felszabadult. Mint segéd kintjárt Bécsben, Leipzigben stb. 1920 óta önállóan dolgozik 1 segéddel és 1 tanonccal. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, mint rokkant szerelt le. Neje: Grundner Janka.

Bujtás Endre faesztergályosmester, Ujteleki-u. 1. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Szöv.-nek. Született 1888-ban. 1928 óta önálló mester, villanymotorral felszerelt üzemében szakmába tartozó munkákat készít. A világháborúban 15 hónapig az orosz fronton harcolt a hazáért.

Bulza János fodrászmester, Petőfi Sándor-tér 6. Született 1877-ben. Külföldi és hazai városokban szerzett gyakorlatával 1993-ban szabadult fel. Üzletét 1910-ben nyitotta meg és ő maga dolgozik, valamint egy tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Buzolich Antal szabómester, Színház-utca 26.

Celler Károly sütőmester, Hátulsó-u. 20. Az Ipartestület, a Dalárda, a Sportegylet stb. tagja. Született 1881-ben, felszabadult 1894-ben. Bécsben, Budapesten, Salzburgban stb. gyakorolta iparát segédkorában. 1923-ban alapította üzemét, ahol 1 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig állandóan a fronton küzdött; kitüntetései: kisezüst, bronz vit. érem, vaskereszt, K. cs.-kereszt. Neje: Hofbauer Mária.

Cézár Gyula hangszerkészítő, Rákóczi-utca 16.

Cmárits János címtáblafestőmester. 1903-ban átvette az atyja által 1859-ben alapított műhelyt. Szaktudását 1904-ben ezüstéremmel, 1925-ben nagy ezüstéremmel, 1912-ben ösztöndíjjal tüntették ki.

Csalkovszky József szobafestő- és mázolómester, Újteleki-u. 11. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Hadastyán-egylet tagja. Született 1892-ben. Felszabadult 1907-ben. Amerikában, Pekingben, Berlinben, Párisban járt. 1920 óta önálló mester. A világháborúban 1½ évi frontszolgálat után orosz fogságba került, kisezüst vit. érem tulajdonosa. Neje: Borova Mária.

Cserich Ferenc sütőmester, Balfi-u. 63. Született 1906-ban Mint segéd Sopronban, Bécsben és Csepregen szerzett gyakorlatot és 1928-ban apja, Cserich Antal segítségével alapította üzletét saját házában. Az Ipartestület tagja, valamint a Soproni Torna Egyletnek is tagja.

Csörnyi Ferenc cipészmester, Újteleki-u. 14. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Született 1877-ben. Felszabadult 1894-ben. Segédkorában külföldön járt. 1918-ban alapította műhelyét. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

Danila Gábor órásmester, Ujteleki-u. 4. Ipari kiképzését Nagyszebenben nyerte,

segédként Tatán és Kismártonban működött. 1928-ban önállósította magát, üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a Gör. Kath. Egyház tagja.

Dávid Győző férfi- és egyenruhaszabómester, Petőfi-tér 5. Az Ipartestület, az Iparos Szöv., a Sport és Dalegylet tagja. Született 1900-ban ; felszabadult 1915-ben. Üzemét atyja, Lajos, 1891-ben alapította. 1926 óta ő vezeti 1 segéddel és 1 tanonccal. Résztvett a világháborúban.

Demuth János fodrászmester, Halász-utca 44. 1903-ban Sopronban született és 15 éves korában szabadult fel. Mint segéd szülővárosában és Ausztriában dolgozott, majd 1924-ben jelenlegi műhelyében önállósította magát. Tagja az Ipartestületnek és a Kath. Legényegyletnek.

Özv. Dolenszky Gyuláné szül. Nagy Anna sütőmester, Szende-u. 4. 1902 óta önállóan űzi iparát, üzemében 1 segédet foglalkoztat. Rendes tagja az Ipartestületnek. 1901-ben ment férjhez Dolenszky Gyulához.

Dollmajer György hentesmester, Balfi-utca 54.

Durst Ernő, Várkerület 76. 1893-ban szabadult fel Bécsben és mint segéd Svájcban, Párisban, Londonban tevékenykedett. Urifodrászüzletét Durst Márton alapította 1840-ben és Sopron legelső fodrászüzlete. Előljárósági tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottság és a Fodrász Egyesület elnöke. Továbbá az Ipari és Keresk. Kamara beltagja, stb. stb.

Einbeck Adolf szobafestő- és mázolómester, Várkerület 56. 1885-ben született Sopronban és 18 éves korában már szobafestősegéd lett. Gyakorlatot Ausztriában és szülővárosában szerzett és 1899-ben önállósította magát. Jelenleg 4 segédet és ugyanannyi tanulót foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak. A háborúban 8 hónapi frontszolgálatot teljesített.

Erős Pál cipészmester, Újteleki-u. 1. Az Ipartestület, a Szakosztály és az Iparos Szöv. tagja. Született 1884-ben, 1900-ban szabadult fel. Budapesten, Bécsben, Pozsonyban stb. dolgozott mint segéd. 1910-ben I. oszt. oklevelet nyert. 1912 óta önálló mester. 1914—1918-ig résztvett a háborúban, K. cs.-kereszttel tüntették ki.

Eszler János kádármester, Rákóczi-u. 45.

Fasching és Nagelreiter szobrász- és kőfaragóüzlet, Balf-u. 71. Üzemüket 1906-ban létesítették. 1908-ban a bolgár királynak szobrot készítettek, melyért ezüst érdemkeresztet nyertek. — Fasching Henrik okl. kőfaragómester, tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak. 1916—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Proszky Anna. — Nagelreiter Boldizsár tagja az Ipartestületnek. Neje : Fasching Klára.

Feigelstock Ignác angol úriszabómester Széchényi-tér 15. Ipartestületi előljáró,. Szakosztály vál. tagja, az Iparkamara stb. tagja. Született 1868-ban. Felszabadult 1885-ben. Külföldön szerezte szakismeretét. 1888-ban önálló lett. 1905. és 1912-ben ezüstéremmel tüntették ki munkájáért. 1916—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje : Breiner Hermina ; fia, Fodor Oszkár, szintén a szakmában működik.

Feiler Ferenc cipőfelsőrészkészítőmester, Elsőkapu-u. 9. Az Ipartestület, az Iparos Szöv., a Szakosztály, az Iparos Dalárda stb. tagja. 1890-ben született Sopronban, 1908-ban történt felszabadulása után külföldi tanulmányútra ment. 1914 óta önállóan folytatja iparát. 1925-ben a helyi kiállításon nagy ezüstéremmel jutalmazták. 1915—1919-ig orosz fogságban volt. Neje : Tscüsz Teréz.

Feiler Tamás sütőmester, Vadász-u. 17.

Fejér Lajos hentes- és mészárosmester, Balfi-u. 1.

Fleck Nándor cipészmester, Előkapu 13. Született 1866-ban Sopronban, ahol ipari kiképzését nyerte. Bécsben 2 szaktanfolyamot végzett. 1918-ban önálló lett. A Tanoncvizsg. bizottság elnöke, a Szakosztály vál. tagja. az Ipartestület és az Iparos Szöv. tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Brambach Anna ; fia, Nándor, atyja iparát űzi.

Főző Ferenc cipészmester, Magyar-u. 16. Született 1881-ben. Felszabadult 1900-ban. Segédként Bécsben, Sopronban, Kapuvárott működött. 1908-ban önállósította magát s azóta 8 tanoncot felszabadított. Üzemében jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, az Iparos Szöv., a Szakosztály, a S. A. K., a Dalárda tagja. Neje : Engelhardt Anna.

Freiler János órás- és ékszerészmester, Színház-u. 6. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a Dalárda és a Dalfüzér tagja. 1892-ben született, iparát helyben tanulta, 1923-ban önálló lett. 1914—1915-ig az orosz fronton harcolt, majd fogságba esett, honnan 1918-ban tért vissza.

Freyler József asztalosmester, Paur Iván-utca 5. A Szakosztály elnöke. 1893-ban született, felszabadult 1909-ben. Bécs, Linz, Salzburgban stb. tökéletesítette szaktudását. 1920-ban létesítette géperőre berendezett üzemét, ahol 12 segédnek és 6 tanoncnak ad munkát. 1925. évi kiállításon ezüstérmet nyert. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. Neje : Eisner Róza.

Friedrich Henrik kovácsmester, Kurucdombsor 4.

Frühwirth Lujza nőikalaposm., Templom-utca 14. Ipari kiképzését helyben nyerte. Bécsben, Salzburgban volt mint segéd.

1913 óta önálló, azóta 4 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, Evang. Nőegylet, Gyámintézet stb. tagja.

Fűzy Bertalan cipészmester, Rákóczi-u. 15. Született 1901-ben Sopronban, ahol 1914-ben felszabadult. 1928-ban önállósította magát, 1 tanoncot már felszabadított, most 1 segédet és 2 tanoncot oktat. Az Ipartestület, az Iparos Szöv. és a Szakosztály tagja.

Gacs József kádármester, Csengery-u. 38.

Galgóczy Ferenc bádogosmester, Barossutca 8. Az Ipartestület és a Crédo-egylet tagja. 1896-ban született. Iparát mint segéd helyben, Magyaróváron és Győrött gyakorolta. 1928-ban alapított műhelyében 2 segédet foglalkoztat. 1915—1918-ig védte a hazát ; kitüntetései : bronz vit. érem és K. cs.-k. Neje : Szabó Margit.

Gangl Miklós épület- és géplakatosmester, Sastér 6. Az Ipartestület és a Ker. Szoc. Párt tagja. Született 1897-ben, 4 gimnázium elvégzése után került a szakmához, melyben 1915-ben szabadult fel. Bécs, Wiener-Neustadt stb. nagy üzemeiben praktizált mint segéd. 1928 óta önállóan dolgozik egy tanonccal. Résztvett a világháborúban, bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Prisztusher Anna.

Garaditsch Lajos cipészmester, Kossuth Lajos-u. 10. Született 1885-ben, felszabadult 1905-ben. Budapesten, Nagykanizsán és Sopronban tökéletesítette szaktudását mint segéd. 1920 óta mint önálló mester. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Dalárda tagja. Neje : Horváth Teréz.

Gecseg Ferenc úri- és nőifodrászmester, Gabona-tér 12. Született 1901-ben. 1918-ban szabadult fel. Bécsben, Sopronban stb. volt segéd, Budapesten kitanulta a nőifodrászatot. 1928-ban létesített üzemében 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület r. tagja, a Legényegylet párt. tagja.

Gerstenkorn József asztalosmester, Rákóczi-u. 17. Az Ipartestület tagja, a Szakosztály ellenőre. Született 1886-ban, felszabadult 1903-ban. Budapesten, Bécsben, Győrben stb. volt segéd. 1922-ben önállósította magát. Épület- és bútormunkákat készít. 1 évig vett részt a haza védelmezésében. Neje : Pintér Paula.

Gicsi Lajos bádogosmester, Végfordulat 6. Ipartestületi tag. 1899-ben született, 1915-ben szabadult fel. 1928-ban alapította műhelyét ; 1 tanoncot foglalkoztat. A Gy. S. E., a Gázgyár stb. szállítója. 1917-től 1919-ig a fronton szolgált, 2 évet olasz fogságban töltött. Neje : Grabits Erzsébet.

Golubich József kefe- és ecsetkészítőmester, Várkerület 58. Mint segéd Németországban és Svájcban a magyar iparnak sok dicsőséget szerzett. 1884-ben lett önálló. A Sopronban tartott kiállításon 1925-ben ezüst érmet és díszoklevelet nyert. 12 éve városi törvényhatósági tag és számos ipari és társadalmi egyesület tagja.

Góri József asztalos, Ujteleky-u. 14.

Göhring Gyula fodrászmester, Ujteleky-utca 4. Az Ipartestület és a Tanonvizsg. Bizottság tagja. Született 1886-ban, 1902-ben felszabadult. Németországban és helyben végezte szaktanulmányait. 1925 óta önálló mester, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 3 éven át szolgálta a hazát a világháborúban. Neje : Stieger Terézia.

Grasl Kálmán borbélymester, Színház-utca 32. Ipartestületi tag. Szül. 1892-ben, felszabadult 1906-ban. Ausztriában működött mint segéd. 1926 óta önállóan dolgozik. 1913—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Horváth Gizella.

Grasl Lajos szobafestő- és mázolómester, Ujteleki-u. 4. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Szül. 1883-ban, felszabadult 1897-ben. Sopronban és külföldön volt segéd. 1923-ban önálló lett. Ő végezte a 18-as és 48-as laktanya, templomok stb. festését. A világháborút a fronton töltötte. Neje : Rédecsi Izabella.

Greszler Károly kosarasmester, Festetich-köz 2.

Hacker Vilmos sütőmester, Templom-utca 19. Tagja az Ipartestületnek. Szül. 1871-ben, 1885-ben felszabadult. 1894 óta önállóan űzi iparát. Neje : Kuhn Karolin. Fia, Hugó, 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Hambach János mészáros- és hentesmester, Várkerület 7. Sopronban szül. 1865-ben ; ugyanitt szabadult fel 1879-ben atyjánál, Nándornál, aki 1847-ben létesítette az üzemet. 1893 óta ő vezeti azt 3 segéddel és 5 tanonccal, átszervezvén azt modernül, villanyerőre. 34 évig a honvédség, 20 évig a közös hadsereg, 25 évig a kőhidai fegyintézet szállítója volt. Az Ipartestület tagja, a mester- és tanoncvizsg. bizottság elnöke stb. Neje : Staudige Karolin ; fia, János, 4 évig a fronton volt, 1 évig olasz fogságban.

Haupt Józsefné szabónő, Ötvös-u. 5.

Hegedüs Béla szobafestő- és mázolómester, Várkerület 4. A mester- és segédvizsg. bizottság elnöke. Szül. 1858-ban. Külföldön és az országban működött mint segéd. 1889 óta önálló. 10 segédnek és 3 tanoncnak ad munkát. Az Ipartestület előljárósági tagja, Iparkamarai beltag, az Iparos Szövetség stb. tagja. Neje : Birkheller Amália ; fiai, Béla és Gyula, szintén a szakmában működnek.

Heim Friderika női kalapos, Templom-utca 13.

Heincz István sütőmester, Sopron.

Heincz Károly sütőmester, Kossuth-u. 35.

Özv. Henz Pálné sütőmester, Szentlélek-utca 11.

Herczeg Károly felsőrészkészítő, Uj-u. 16.

Hernitz Gyula cipészmester, Uj-u. 22.

Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts. stb. tagja, a Szakosztály vál. tagja, a Közszállítások bizottsági tagja. Szül. 1876-ban, felszabadult 1894-ben. 1900 óta önálló mester. A világháborúból 18 hónapot az olasz és román fronton töltött. Neje : Boos Ilona.

Hernicz József sütőmester, Szent György-utca 19. Az Iparos Szövetség vál. tagja, az Ipartestület, a győri Sütő Szöv., a Kath. Kör tagja. Szül. 1880-ban, felszabadult 1898-ban. Bécsben, Pécsett, Pápán stb. volt segéd. 1918-ban önálló lett ; géperőre berendezett üzemében 1 segéd és 1 tanonc dolgozik. A háborúban állandó orosz és olasz frontszolgálaton volt, megkapta a kis és nagy vaskeresztet. Neje : Kovács Rozália; fia, József, a műhelyben működik.

Hild Lipót szobrász- és kőfaragómester, cementárugyáros, Kőfaragó-tér 5. Szül. 1863-ban. Bécsben végezte tanulmányait. Üzemét nagybátyja, H. Károly, 1835-ben alapította. 1895 óta ő vezeti. A villanymotorral felszerelt üzemben 12 segéd és 2 tanonc működik. Az 1901., 1904. és 1925. évi kiállításokon arany- és ezüstérmeket kapott. A Szakcsoport és a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület tagja.

Hirschl Albert cipész, Müller P.-u.

Holzer Zsigmond angol úriszabómester, Szinház-utca 31. Az Ipartestület, az Iskolaszék, a tanoncvizsg. bizottság tagja, városi törvényhatósági tag stb. Szül. 1886-ban, felszabadult 1902-ben. Párisban, Berlinben, Bécsben, Ostendeben stb. járt. 1928-ban létesítette külföldi minták után előkelő szalonját, ahol 10 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 32 hónapot a fronton töltött ; kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Luria Eszter.

Homor János mészáros- és hentesmester, Szentgyörgy-utca 8. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Szül. 1884-ben ; felszabadult 1900-ban. 15 évig a fővárosban gyakorolta iparát, mint segéd. 1920 óta önálló mester. 1914—1918-ig állandóan a fronton szolgált. Neje Bujtás Ilona. :

Horváth Antal cipészmester, Domonkos-utca 17. A Szakosztály ellenőre, az Ipartestület, az Iparos Szöv., a Kath Kör tagja. 1904 óta önállóan űzi iparát, hét tanoncot már felszabadított ; jelenleg kettőt tart. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Bugovics Anna.

Horváth Ferenc nőiszabómester, Szentgyörgy-u. 21.

Horváth Ferenc cipészmester, Várkerület 26. Az S. A. K. elnöke, az Ipartestület tagja, szakosztályi előljáró, az Ip. Szöv. előljárója, előljárósági póttag. Szül. 1899-ben ; felszabadult 1913-ban. 1921 ben önálló lett ; 13 segédet és 5 tanoncot alkalmaz. 1917—1918-ig az olasz fronton védte a hazát ; a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bossa Anna.

Horváth István úriszabómester, Széchényi-tér 3. A Szabóip. Orsz. soproni fiókjának és a ruházati iparosok egyletének elnöke, az Ipartestület és a soproni Ip. Szöv. alelnöke és számos kultúrális és hazafias egylet aktiv tagja. Az iparostársadalom számára eszközölt önzetlen munkásságáért nagyezüst éremmel és elismerő oklevéllel tüntették ki. Szül. 1881-ben. Celldömölkön nyerte ipari kiképzését. 1896-ban szabadult fel. Külföldön járt tanulmányúton, Párisban szabóakadémiát végzett. 1907 óta önálló mester. 1925. évi kiállításon szaktudását aranyéremmel és díszoklevéllel jutalmazták. 1914-től a háború végéig szolgálta a hazát. Neje : Budhy Juliánna.

Horváth János asztalosmester, Templom-utca 5. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Szül. 1891-ben. Felszabadult 1908-ban. Mint segéd Ausztriában, Svájcban, Németországban stb. praktizált. 1923 óta önálló. 26 havi frontszolgálata jutalmául megkapta az ezüstkeresztet a koronával és a K. cs.-k.-et. Neje : Hamback Berta.

Horváth János fényező- és mázolómester. A Bécsben, Budapesten és Sopronban szerzett képesítésével 1920-ban önállósította magát. Foglalkoztat egy segédet és egy tanoncot. A Tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Végigszolgálta a háborút és bronz vitézségi érmet és K. cs.-k.-t kapott.

Horváth József cipészmester, Kolostor-utca 13. Szül. 1901-ben, 1918-ban felszabadult, 1923-ban önállósította magát. A katonaság, menhely, póstások szállítója. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Neje : Sipőcz Anna.

Horváth Lajos bádogos- és vízvezetékszerelőmester, Fraknói-utca. Telefon : 356. Az Ipartestület, a Dalárda és a Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1889-ben, felszabadult 1907-ben. Szakismeretét segédkorában Német- és Magyarországban, Ausztriában tökéletesítette. 1922-ben önálló lett és azóta üzletét jelentékenyen fejlesztette. Neje : Pichler Johanna.

Höfer Lajos fodrász, Templom-u. 25.

Jurinkovits Anna nőikalapszalontul., Előkapu-u. 11. Iparát a bécsi és helybeli legnagyobb üzemekben tanulta. 1910 óta önálló, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak.

Karlovits János sütőmester, Uj-u. 30. Az Ipartestület, a Szakosztály, az Iparos Dalárda és a Hadastyánegylet tagja. Szül. 1889-ben. 1904-ben felszabadult. Magyarországon és külfölön működött mint segéd. 1914 óta önálló mester. Géperőre felszerelt üzemében 3 tanoncot és 1 segédet alkalmaz. A világháborúban 23 havi frontszolgálata jutalmául megkapta a kisezüst, bronz

vit. é. és K. cs.-k. kitüntetéseket. Neje: Deutsch Ágnes.

Kámán István angol és francia nőiszabómester, Várkerület 115. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizotts. tagja, két helybeli női ipariskola szakoktatója. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1901-ben, 1914-ben önállósította magát. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje: Schulter Mária.

Kelemen László

Kelemen László fodrász- és borbélymester, Szentgyörgy-u. 2. Ipari kiképzését a helybeli legnagyobb üzemekben szerezte. 1926-ban létesítette műhelyét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, a Szakosztály jegyzője.

Kendöl István sütőmester, Eötvös-u. 8. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1898-ban. Budapesten, Bécsben, Olaszországban szerezte gyakorlatát. 1911 óta önállóan dolgozik. A háborúban 24 havi frontszolgálat után orosz fogságba került. Neje: Hamis Erzsi.

Kepes Sándor angol és francia nőiszabómester, Várkerület 93. Ipartestületi előljáró, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Iparkamara lev. tagja. Szül. 1881-ben; 1897-ben szabadult fel. Budapesten, Bécsben stb. volt segéd. 1907 óta önálló mester. Munkáját 1925-ben aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki. A világháborúban 2 évig a fronton védte a hazát.

Kerni Márton cipészmester, Ferenc József-tér 7. Iparkamarai tag, Ipartestületi előljáró, a Szakosztály pénztárosa, az Ip. Szöv. vál. tagja, stb. Szül. 1886-ban. 3 szaktanfolyamot végzett. 1913-ban önállósította magát. A helyi és kapuvári kiállításokon mint zsüritag szerepelt. A háborúban a fronton harcolt; kitüntetései: bronz v. é., vas érdemkereszt, K. cs-k. Neje: Sachs Erzsébet.

Kinitzky Antal asztalosmester, Ipartestületi elnök, Szélmalom-u. 19. Az iparostársadalom vezetőembere, az iparos érdekek lelkes és önzetlen harcosa. Az Ip. Dalárda elnöke, Iparkamarai tag, az Iposz alelnöke, a Közműv. Egylet, az adófelszólamlási bizotts. és számos hazafias és kultúrális egylet tevékeny tagja. 1875-ben született. Szaktudását 10 évig külföldön fejlesztette. 6 évig a német császár udvari asztalosa volt. 1905 óta önálló mester. 1912-ben megnyervén a Keresk. Ministerium ösztöndíját, ismételten külföldi tanulmányútra ment. 1925-ben munkáját aranyéremmel tüntették ki. A tűzoltólaktanya főbejáratánál levő háborús emlékszobrot ő faragta. Résztvett a világháborúban, 1915—1928-ig szolgálta ahazát. Neje: Rozmann Klotild.

Kiniczky József asztalos, Eötvös-u. 13.

Kiss József bádogos, Sas-tér 6.

Kiss Miklós csizmadiamester, Várkerület 58. Ipartestületi előljáró, Iparkamarai tag, a Szakosztály, az Ip. Szöv. és a Kath. Kör tagja. Szül. 1874-ben. Felszabadult 1904-ben. Szaktanfolyamot végzett. 1902 óta önálló mester. 1904-ben a helyi kiállításon bronzérmet nyert. 1914—1918-ig a hazát védte. A bronz vit. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Kiss Miklós

Klaber Szerafin nőiszabó, Várkerület.

Klein József kárpitos- és díszítőmester, Ujtelek-u. 6. Ipartestületi tag. Szül. 1882-ben; felszabadult 1900-ban. Helyben és Bécsben végezte szaktanulmányait. 1922-ben létesítette üzemét, melyet azóta önállóan vezet.

Kopstein Oszkár kárpitosmester, Szentgyörgy-u. 3. 1880-ban született Sopronban, nőtlen. Szakmáját szülővárosában tanulta és 16 éves korában szabadult fel. 1900-ban önállósította magát és ugyanakkor tagja lett az Ipartestületnek.

Kósa Gyula asztalosmester, Győri-út 4. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Szül. 1895-ben, felszabadult 1912-ben. Berlinben, Bécsben, Budapesten stb. volt segéd. 1922-ben önálló lett. 1915-ben egy évig a fronton védte a hazát, azután orosz fogságba esett. Neje: Jona Teréz.

Kovács Géza úriszabómester, Ujtelek-utca 23. Szül. 1881-ben. 1901-ben felszabadult. 1914 óta mint önálló mester. Több közszállításban vett részt. Szaktudását már tanonc- és segédkorában oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület, Ip. Szöv, Szabómesterek Orsz. Szöv., Városi Szépítő Egylet stb. tagja. Neje: Rogács Ágnes.

Kövesdy László géplakatosmester, Rákóczi-u. 17. Az Ipartestület és a Kerékpáregylet tagja. Szül. 1896-ban. Felszabadult

1914-ben. A csepeli lőszergyárban, a helyi gombgyárban stb. praktizált, mint segéd. 1926-ban létesítette műhelyét. A világháborúban az olasz fronton harcolt.

Kránitz Lajos gummi- és kerékjavítómester, Várkerület 80. Szül. 1887-ben. Felszabadult 1927-ben és ugyanezen évben önállósította magát. Gőzerőre berendezett műhelyében 1 segéddel dolgozik. A világháborúban a különböző frontokon védte a hazát; a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Kóbor Róza.

Krausz Ágoston szobafestőmester, Várkerület 28. Mint segéd Németországban, Ausztriában és Budapesten szerzett gyakorlatot, majd 1899-ben önállósította magát. 2 segéddel és 2 tanulóval dolgozik. A világháborúban a kisezüst, a bronz és a K. cs.-k. éremmel tüntették ki.

Kremszner Henrik fodrászmester, Kiss-utca 12. Szül. 1893-ban Sopronban, ahol 1910-ben szabadult fel. Bécsben, Budapesten és helyben gyakorolta iparát, mint segéd. 1920-ban alapította üzemét. Az Ipartestület és a Turistaegylet tagja. Neje: Fischer Gabriella.

Krenn Paula nőikalapszalontulajdonos, Ferenc Ferdinánd-u. 33. Ipari kiképzését helyben nyerte. 1907 óta önállóan űzi iparát. Szaktudását az 1904. évi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. A Szakosztály v. elnöke, az Ipartestület és tanoncvizsg. bizottság tagja.

Krisán János okl. gyógykovácsmester, Fapiac-tér 13. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., Kath. Kör, Kath. Legényegylet, M. O. V. K. stb. tagja. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1897-ben. 1922-ben önálló lett. 1914—1918-ig a fronton küzdött; a koronás ezüst, vas érdemkereszt és vöröskereszt tulajdonosa. Neje: Árky Teréz.

Kroyherr Frigyes sütőmester, Ujtelekiutca 25. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1898-ban. Badenben, Modoron és helyben volt segéd. 1911 óta önálló mester; jelenlegi üzemét 50 évvel ezelőtt atyja, Kristóf alapította. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Németh Annát vette nőül.

Krug Károly cipészmester, Szentgyörgy-utca 17. Tagja az Ipartestületnek és az Ip. Szöv.-nek. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1908-ban. Bécsben és helyben működött mint segéd. 1921-ben önállósította magát. A háborúban 36 hónapig a fronton volt. Kitüntetései: kisezüst és K. cs.-k. Neje: Zubrics Ilona.

Kürti Dezső fényképészmester, Tornautca 22. A tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület és a Kaszinó tagja. Szül. 1883-ban. 1900-ban szabadult fel. 1913-ban alapította műtermét, ahol 2 segéddel dolgozik. Művészi munkájáért Ottó főhercegtől elismerő oklevelet és melltűt kapott. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Vajda Irma.

Lakner István fodrászmester, Eötvös-u. 6. Szül. 1865-ben. Felszabadult 1884-ben. Felsőausztriában, Bécsben és helyben praktizált segédkorában. 1900 óta önállóan folytatja iparát. Tagja az Ipartestületnek. Neje: Rimer Karolin.

Laschober János sütőmester, Welde J.-utca 7. Tel. 291. Szül. 1864-ben. 1882-ben felszabadult. Mint segéd Sopronban szerzett gyakorlatot. 1897-ben önálló lett; 2 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi tag. Neje: Wédl Vilma.

Lautz Ignác fodrászmester (Szeder-u. 6.), Balfi-u. 4. 1884-ben Sopronban született és Bécsben és Sopronban tanult ki. 1901-ben szabadult fel és 6 év mulva önálló lett. Ugyanakkor az Ipartestület tagjai közé vette. 1915-től 1920-ig szolgálta a hazát és 4 évig volt Oroszországban hadifogoly.

Lencsés István asztalosmester, Sas-tér 6. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1896-ban. Szerbiában, Ausztriában és Magyarországon működött mint segéd. 1904-ben alapította műhelyét. A háborúban 3 évig a fronton teljesített szolgálatot. Neje: Simon Teréz.

Liebermann Mária nőidivatszalontulajdonos, Színház-u. 10. Bécsben gyakorolta iparát 5 éven keresztül a legelőkelőbb szalonokban. 1918 óta önálló, ezen idő alatt 20 tanoncot szabadított fel; most 8 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. A Szakosztály titkárnője, az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., a Nőegylet és a Filléregylet tagja. A csornai kiállításon mint zsűritag szerepelt.

Lobenwein Harald fényképész, Kossuth Lajos-út 13.

Löffler István csizmadiamester, Kis-u. 12. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Sopronban született 1873-ban, ugyanitt szabadult fel 1888-ban. 1906 óta önálló mester. Jelenleg fiával, L. Istvánnal és 1 tanonccal dolgozik. Neje: Lockenbauer Jozefin.

Luksander Ferenc fodrászmester, Szent Mihály-u. 12. Mesterségét Sopronban tanulta ki és 1913-ban szabadult fel. 1915—1918-ig katonai szolgálatot teljesített és 24 hónapig volt Oroszországban hadifogoly. Úri fodrászüzletét 1920-ban nyitotta meg és jelenleg 1 segéddel dolgozik. Az Ipartestület tagja.

Magyar János úri, női- és orthopädcipészmester, Ógabona-tér 4. Az Ipartestület, az Ip. Szöv., a Szakoszt., a Kath Kör stb. tagja. Szül. 1877-ben. Felszabadult 1894-ben. Magyarországon és Ausztriában volt segéd. 1905-ben létesítette üzemét, ahol a helyi kiállításon mint zsüritag működött. Résztvett a világháborúban. Neje: Csonka Erzsébet.

Major János szűcsmester, Ógabona-tér 44.

Major Mátyás cipészmester, Rákóczi-u. 25. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1887-ben. Segédként a fővárosban és helyben működött. 1894 óta önálló mester; 1 segédet és 2 tanoncot tart. Több közszállításban vett részt. Ipartestületi előljáró, a Szakosztály vál. tagja, a Kath. Kör tagja. Neje: Artner Anna.

Marton Antal cipészmester, Várkerület 94. Az Ipartestület, az Iparos Szöv., a Szakosztály, az Iparos Dalárda stb. tagja. Szül. 1896-ban. Iparát mint segéd Németország nagyobb városaiban és Londonban gyakorolta. 1923 óta önálló. Számos közszállításban vett részt. A háborúban 2 évig harcolt hazáért. Neje: Breier Anna.

Masek Antal cipészmester, Sas-tér 11. Az Ipartestület, a Ker. Szoc. Egylet és a Sportegylet tagja. Szül. 1898-ban. Felszabadult 1915-ben. Bécsben és helyben gyakorolta mesterségét mint segéd. 1925-ben önállósította magát. A világháborúból két évet az orosz és olasz fronton töltött. Egyszer megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Rott Anna.

Matisa Lajos fodrászmester, Szent István-tér 14. Üzletét 1913-ban létesítette és jelenleg 2 tanulóval dolgozik. Az 1924. évi csornai kézműipari kiállításon ezüstérmet nyert. Benn van a tanoncvizsg. bizottságban és az Iparos Társas Kör tagja.

Mechle Béla okl. kőfaragómester, cementárugyáros, Kőfaragó-tér 7. Tel. 392. Az Ipt., a tanoncvizsg. bizotts., a Városszépítő, az

Mechle Béla

Autóklub, Turista stb. egyletek tagja. Szül. 1887-ben. 1910-ben a szombathelyi áll. épít. hivatalnál oklevelet nyert. Üzemét M. József alapította 1753-ban. 1912 óta önállóan vezeti a villanyerőre berendezett műhelyt. Az 1925. évi kiállításon nagy ezüstéremmel tüntették ki. A háborúban 35 havi frontszolgálat után mint t. főhadnagy szerelt le. Neje: Nagy Sallay Gratsik Valeria.

Merkl Ferenc fodrász, Kossuth-út 2.

Mészáros Gábor cipészmester, Ujtelek-utca 35. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. Szül. 1898-ban. Felszabadult 1916-ban. 1923 óta önálló mester. 1925-ben elismerő oklevéllel jutalmazták. 1916—1921-ig szolgálta a hazát. Neje: Kertész Gizella.

Módos József cipészmester, Uj-u. 28. Az Ipartestület, a Szakosztály, a Concordia tagja, a Kath. Kör gondnoka. Szül. 1889-ben. 1912 óta önálló mester. Résztvett a világháborúban, mint 70%-os rokkant szerelt le. Neje: Kinszky Erzsébet.

Moravetz Ferenc okl. kőművesmester, Iparkamarai tag, Patak-u. 21. Tel. 546. Szül. 1867-ben. Iparát Budapesten tanulta, ahol 1885-ben szabadult fel. 1920-ban oklevelet nyert és önállósította magát. 18 segédet és 10 tanoncot alkalmaz. Ipartestületi előljáró, Törvényhat. biz. tag, stb. Neje: Benes Gizella.

Mracsek Ernesztina nőidivatszalontul., Orsolya-tér 1. Üzemét atyja, Ferenc, 1880-ban alapította. 1928-ban önállósította magát, jelenleg 1 segédet és 2 tanulót tart. Szaktudását elismerő oklevéllel tüntették ki.

Mullner Antal sütőmester, Végfordulat 14. Sopronban született 1891-ben. Felszabadult 1909-ben. 1925-ben alapította műhelyét, ahol 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 18 hónapig a fronton küzdött. Neje: Vessele Anna.

Müller György asztalosmester, Ipartestületi tag, Ujtelek-u. 37. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1900-ban. Bécsben, Münchenben, Brassóban stb. működött segédkorában. 1905 óta önállóan vezeti villanymotorokkal felszerelt üzemét. A világháborúban a fronton védte a hazát. Neje: Lichtl Karolina.

Naske Nándor szobafestő- és mázolómester, Ujteleki-u. 14. Az Ipartestület, Tűzoltóegylet, Dalkör stb. tagja. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1915-ben. 1924-ben létesítette üzemét. 1925-ben kiállítási éremmel tüntették ki. 1915—1918-ig az olasz és román rajvonalban küzdött. Seb. é. és vas érdemkereszt tulajdonosa. Neje: Horváth Mária.

Németh Dénes mészáros- és hentesmester. Iparkamarai tag, Ikva-híd 2. Ipartestületi előljáró, a Szakcsoport h. elnöke. Szül. 1872-ben. Felszabadult 1889-ben. Bécsben, Budapesten, Pozsonyban működött mint segéd. 1906 óta önálló. 1916—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Szvoboda Teréz.

Németh Ferenc cipészmester, Szentgyörgy utca 7. Az Ipartestület, a Szakosztály, Mária Kongregáció, Kath. Legényegylet pártoló tagja. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1900-ban. Mint segéd elismerő oklevelet nyert. 1920-ban önálló lett; műhelyében 1 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

Németh József cipészmester, Rózsa-u. 20. Tagja az Ipartestületnek és a Szakosztálynak. 1928 óta önálló mester. 1917—1919-ig

harcolt a hazáért ; 1 évig olasz fogságban volt. Bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Lukcsik Margit.

Németh Ferenc

Orbán József cipészmester, Várkerület 70. Az Ipartestület, Ip. Szöv. és a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Szül. 1879-ben. Felszab. 1896-ban. 1904-ben önállósította magát. Több állami közszállításban vett részt. 1914—1918-ig védte a hazát. Neje : Varga Róza.

Papp György cipészmester, Kossuth Lajos-u. 11. Az Ipartestület, az Ip. Szöv., a tanoncvizsg. bizotts., a Kath. Kör stb.

Papp György

tagja, a Szakosztály vál. tagja. Szül. 1887-ben. Felszabadult 1904-ben. 1918-ban önálló lett. Szaktudását 1925. évi kiállításon nagy ezüstéremmel honorálták. Résztvett a háborúban, mint rokkant szerelt le. Neje : Dominek Anna.

Perkovátz Félix vendéglős, Széchenyi-tér 12. Italmérési illetékügyi szakértő, a Szakosztály vál. tagja, az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Szül. 1886-ban. Felszabadult 1903-ban. Budapesten, Bécsben, Londonban stb. praktizált. 1924-ben nyitotta meg vendéglőjét. A háborúban 4 havi frontszolgálat után fogságba esett. Neje : Freiler Mária.

Perl Ferenc cipész, Szentlélek-u. 3.

Pilz József tetőfedőmester, Várkerület 28. Elnöke a tanoncvizsg. bizottságnak, ipartestületi tag. Szül. 1874-ben. Felszabadult 1894-ben. 1903 óta önállóan űzi iparát. Szaktudását az 1925. évi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Résztvett a világháborúban. Neje : Leyrer Terézia.

Id. Pilz Károly, ifj. Pilz Károly József tetőfedőmesterek. Balfi-u. 54. Igen nagy üzemet tartanak fenn, melyben állandóan 8—10 segéd és 5—6 tanuló dolgozik. Tető alá hozták a soproni pénzügyőri palotát, a plébániát, a turistaházat, a szinházépületet és más középületeket. 1925-ben arany- és ezüstérmet és díszoklevelet nyertek munkálataikkal.

Póhl Józsefné szül. Fillér Mária sütőmester, Vadász-u. 23. Iparát 1916 óta önállóan folytatja. Ugyanezen idő óta tagja az Ipartestületnek. Férje, Póhl József, résztvett a háborúban és 3 évet orosz fogságban töltött.

Pokker Gyula kőműves és ács, Híd-u. 27.

Pónácz Ferenc cipészmester, Várkerület 5. Az Ipartestület, a Szakosztály, a Kath. Kör stb. tagja, a Mária Kongregáció aszszisztense, Népszöv. helyi igazgatója. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1895-ben. 1904-ben létesítette üzemét. Részt vett a világháborúban, a vas érdemkereszt tulajdonosa. Neje : Torkos Mária.

Prajcser Gyula szabómester, Templom-utca 21.

Pruzsinszky Sándor szobafestő- és mázolómester, Balfi-u. 4. Ipartestületi tag. Szül. 1884-ben. Atyjánál szabadult fel 1901-ben. Ezután külföldön járt tanulmányúton. 1910 óta önállóan dolgozik. Résztvett a világháborúban. Neje : Ebenhöchwimmer Róza.

Pusztay János úriszabómester, Ujtelek-utca 16. Sopronban szül. 1891-ben. Bécsben szabadult fel 1909-ben. 1921-ben önállósította magát. Az Ipartestület, az Ip. Szöv., Szabómesterek Orsz. Szöv., Kath. Legényegylet tagja. Neje : Hottwagner Mária.

Radl Tamás sütőmester, Várkerület 32. 1895-ben Harkányban, 17 éves korában szabadult fel, mint segéd Sopronban dolgozott és 1920-ban lett önálló. Üzletét 1 segéddel és 1 tanulóval folytatja. Az Ipartestület tagja. Bent van a tanoncvizsgáztató bizottságban, stb. stb. A világháborút elejétől végig a fronton szolgálta és tulajdonosa az ezüst- és vaskoronarendnek.

Radomszky Miksa cukrászmester, Várkerület 97. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Miután mint segéd Budapesten, Bécsben, Badenben stb. nagy gyakorlatot szerzett, 1900-ban önálló üzletet nyitott. 1904-ben ezüstéremmel lett kitüntetve, a rákövetkező évben pedig a munkabecsületkitüntetést nyerte.

Raffensperger Mária női szabómester, Kossuth Lajos-u. 21. Iparát 1923 óta önállóan űzi ; 2 segédet és 4 tanoncot tart. Munkáját 1925-ben nagy ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a Kath. Nőegylet és Oltáregylet tagja.

Recsetáris Ede vizsg. köröm- és kocsikovács, Ujteleki-u. 33.

Reisenhofer Lipót csizmadiamester, Balfi-utca 27.

Ifj. Renner Gyula épület-, gép- és műlakatosmester, Várkerület 42. Az Ipartestület és a 9. huszár asztaltársaság tagja. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1900-ban. 1924-ben alapította műhelyét ; speciális tűzhelykészítő. 1914—1919-ig szolgálta a hazát ; a bronz vit. é. és a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Drőszer Erzsébet.

Riemer József úri- és nőifodrászmester, Rákóczi-u. 20. Miután Ausztriában és Sopronban megfelelő képesítést és gyakorlatot szerzett, 1920-ban önállósította magát. Ugyanez év óta az Ipartestület tagja. A Bécsben tartott fodrászkongresszuson mint delegált vett részt. A világháborúban még 1914-ben orosz fogságba került és ott szenvedett egész a háború végéig.

Roth Gusztáv cukrász, Előkapu-u. 5.

Ruisz Lajos cipész, Kolostor-u. 1.

Saly Pál úri- és nőicipészmester, Várkerület 48. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Ker. Szoc. Párt tagja. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1896-ban. 1906-ban alapította üzemét. Számos közszállításban vett részt. 1914—1918-ig védte a hazát. Kitüntetései : bronz vit. é., érdemker. és K. cs.-k. Neje : Horváth Mária.

Sárdy Anna fűzőkészítőmester, Várkerület 81. Ipari kiképzését a legelőkelőbb bu-

Sárdy Anna

dapesti szalonokban nyerte. 1928-ban önállósította magát. Az Ipartestület és az Erzsébet Egylet tagja.

Schey Ferenc szobrász, kőfaragó, Fapiac 4. 1896-ban született. 1913-ban szabadult fel. 1927 óta önállóan dolgozik. A kópházai templom és a soproni várostorony (két országos emlékmű) restaurálását, a Rákóczi-nevelőintézet szobrát, a Steiner családi sírboltot ő készítette.

Schiller Béla mészárosmester, Balfi-u. 17. Szül. 1903-ban. Felszabadult 1923-ban. 1923 óta önálló mester. Tagja az Ipartestületnek.

Schmeider Károly sütőmester, Balfi-u. 44. Sopronban született 1893-ban. Felszabadult 1910-ben. Hamburgban, Londonban, Dublinban, a Cleveland nevű óceánjáró hajón stb. volt segéd. 1920-ban önálló lett. Neje : Spanraft Karolin.

Schmidt Károly hentes- és mészárosmester, Fövényverem-u. 29. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1920-ban. 1924 óta önállóan folytatja mesterségét ; villanymótorral felszerelt műhelye van. Az Ipartestület, a Szakosztály, a Hadastyán-, Citera- és Turistaegylet tagja. Neje : Janics Hermina.

Schneeberger Adolf húsárúgyáros, Hátulsó-u. 2. Szül. 1874-ben. Üzemét atyja, Nándor 1868-ban alapította. 1899 óta önállóan látja el a vezetést 35 HP motorral felszerelt üzemében. 1908-ban Pozsonyban érdemker. és elism. oklevelet, Párisban érdemkeresztet, oklevelet és aranykoronát nyert szaktudása kitüntetéséül. Az Ipartestület, az Uri Kaszinó tagja, törvényhat. biz. tag, a Nemzeti Bank váltócenzora. Neje : Hallemann Karoline ; fia, Nándor, 10 éve a gyárüzem cégjegyzője.

Schranz Lajos cukrászmester, Wieden-u. 43. Mesterségét Bécsben, Németországban, majd Sopronban tanulta és 1917-ben önállósította magát. Üzemében cukorkákat és mindenféle cukrászipari terméket gyárt. Az ipari és társadalmi életben is tevékeny részt vesz. A bábsütő tanoncvizsgáztató bizottság tagja.

Schwenk Lajos szobafestő- és mázolómester, Orsolya-tér 1. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1915-ben. 1922-ben önállósította magát. A cenki kulturépületet ő festette. 1915—1918-ig a fronton védte a hazát. Neje : Bruckner Józsa.

Sebela Rafael esztergályosmester, Kolostor-u. 15. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Szül. 1886-ban. Felszabadult 1904-ben. Bécsben és Znaimban praktizált. 1922 óta önálló. Munkáját az 1925. évi kiállításon ezüstéremmel jutalmazták. 1907—1920-ig mint tiszthelyettes szolgálta a hazát ; a kisezüst és a koronás szolg. ker. tulajdonosa. Neje : Wagner Hermina.

Simek János angol és francia nőiszabómester, Szentgyörgy-u. 15. Szül. 1886-ban. Ipari kiképzését Bécsben nyerte. 1914 óta önálló mester. Az Ipartestület, Ip. Szöv. és tanoncvizsg. bizotts. tagja.

Simon István nőiszabómester, Ötvös-u. 11. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1916-ban. Bécsben, Budapesten, Szombathelyen stb. fejlesztette szaktudását segédkorában. 1926-ban létesítette üzemét, ahol 3 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület, Ip. Szöv. és a Dalárda tagja.

Sosztarik András mészáros- és hentesmester, Várkerület 18. Tel. 1—68. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., a Szakosztály, a Hadastyánegylet stb. tagja. Szül. 1902-ben. 4 reált végzett. 1917-ben felszabadult a szakmában. Üzemét atyja

1901-ben alapította ; tőle vette át a vezetést 1920-ban. 1925 óta saját neve alatt. A villanymotorral felszerelt műhelyben 2 segédnek és 5 tanoncnak ad munkát. Neje : Stotz Mária.

Stadler Mór mészárosmester, Rózsa-u.

id. Stark Gusztáv mészáros- és hentesmester, Magyar-u. 12. Tel. 267. Szül. 1859-ben. Felszabadult 1878-ban. 1884 óta önálló

id. Stark Gusztáv

mester. 10 HP-es pumpával felszerelt műhelyében 3 segédet és 3 tanulót alkalmaz. Az Ipartestület és számos kultúrális és hazafias egylet tagja. Fia, Gusztáv, résztvett a világháborúban.

Steiner Ferenc ácsmester, Szentgyörgy-utca 3. 1907 óta önállóan dolgozik és jelenleg 2 segédet foglalkoztat. Számos dicséretes munkát végzett, így jelesen a Róthféle cukrászpavillonban az ácsmunkákat készítette. Tagja az Ipartestületnek, a soproni Dalfüzér dalárdának, a Városegyesületnek stb. stb.

Stejerevics János cipészmester, Balfi-u. 4. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Szül. 1890-ben. 1926 óta önállóan űzi iparát. Több közszállításban vett részt. Részt vett a háborúban, 6 évet orosz fogságban töltött ; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Szabó Ilona.

Sterbenz Károly cím-, templom- és szobafestőmester, Magyar-u. 14. Tel. 574. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. biz. alelnöke, Kath. iskolaszéki gondnok, a Hangya igazgatósági tagja. Szül. 1874-ben. Felszabadult 1889-ben. Mint segéd a budapesti Országházon dolgozott. 1897 óta önálló. Munkáját 1904-ben bronzéremmel tüntették ki ; 1925-ben a kiállításon mint bíráló biz. tag bronzérmet nyert. Résztvett a világháborúban. Neje : Lei Teréz. Károly fia elvégezte az Iparművészeti iskolát, Ferenc fia Bécsben szakiskolát végzett ; mindkettő az üzemben működik.

Stoy Tivadar fodrászmester, Domonkos-utca 15.

Stornó Miksa épit. váll., kéményseprőmester, Bécsi-út 5. A vizsg. biz. elnöke, a Képzőműv. Kör alelnöke, az Ipartestület, a kőműves tanoncvizsg. biz. stb. tagja. Szül. 1887-ben. Felszabadult 1906-ban. 1908-ban önálló lett. Építési, tervezési és iparművészeti munkákat készít. A háborúban 30 havi frontszolgálat után olasz fogságba esett. Mint tüzérfőhadnagy és a Signum-Laudis, bronz vit. é., K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le. Neje : Szlama Eleonora.

Stuhl Antal asztalosmester, Balfi-u. 24. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Credo-egylet tagja. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1902-ben. 1916-ban alapította műhelyét, ahol 2 segédnek és 1 tanoncnak ad munkát. A Holzer-cég berendezését, a Zrinyi-intézet parkettázását stb. végezte. Neje : Sziesz Mária.

Supper Irma nőikalapszalontul., Várkerület 119. Helyben és Wiener-Neustadtban tanulta iparát. 1924 óta önállóan vezeti üzemét, melyet anyja 1865-ben létesített. A tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület vál. tagja, Ev. Nőegylet tagja.

Szabó Ferenc cipészmester, Várkerület 85. Szül. 1891-ben. Felszabadult 1911-ben. Vöslauban, Berndorfban, Lisingben stb. működött segédként. 1927 óta mint önálló mester több közszállításban vett részt. Az Ipartestület, Mária kongregáció, Credo-egylet tagja. Neje : Csonka Mária.

Szabó Vendel cipészmester, Várkerület 66. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Hadastyánegylet tagja. 1887-ben született. Felszabadult 1905-ben. 1912-ben létesítette üzemét. Gyermekeivel : Lajossal, Erzsivel és Rózsival együtt dolgozik. 1914-ben 9 hónapi frontszolgálat után Szibériába került fogságba. Neje : Káposztás Ágnes.

Szedlacsek István cipész, Ujteleki-u. 2.

Székely Géza, az Iparkamara alelnöke, az Ip. Szöv. elnöke, nyomdatulajdonos, Várkerület 66. Szül. 1885-ben. 1911 óta

Székely Géza

önálló mester, villanymotorokkal felszerelt üzemében 37 alkalmazottat foglalkoztat. Az 1925. évi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. A városi képviselőtestület tagja,

a Városszépészeti biz. elnöke, a S. F. A. C. alelnöke és még számos kulturális és hazafias egylet tisztségét viseli. Neje: Fekete Veronka.

Szivós Frigyes cukrász, Várkerület 25.

Szőke Lajos cipészmester, Kis-u. 7. Az Ipartestület, a Szakosztály rendes és az Iparos Dalárda pártoló tagja. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1909-ben. 1919 óta önállóan folytatja mesterségét. 1915—1918-ig védte a hazát a 26. gy.-e. keretében mint őrsvezető. Kitüntetései: bronz vit. é., szolg: ker. és K. cs.-k. Neje: Vörös Anna. Fiai: Lajos és Jenő.

Szukits Ede szoba-, címfestő- és mázolómester, Ógabona-tér 18. Ipartestületi tag. Szül. 1875-ben. Felszabadult 1890-ben. 1900 óta önállóan űzi iparát. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Rotter Anna.

Takács János cipészmester, Széchenyi-tér 3. Ipartestületi előljáró, a Szakosztály és az Iparos Dalárda alelnöke, Ip. Szöv. tagja. Szül. 1888-ban. Ipari kiképzését helyben nyerte. 1911-ben önállósította magát. 1914—1918-ig védte a hazát. Przemyslben fogságba esett. Neje: Baranyai Juliánna.

Tallián Ferenc cipészmester, Balfi-u. 29. Fiók: Alsóverem 32. Az Ipartestület, Ip. Szöv. és a Szakosztály tagja. Szül. 1896-ban. Felszabadult Bécsben 1911-ben. 1924 óta mint önálló mester dolgozik. A világháborúban a hazát szolgálta. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Varga Anna.

Teicher Károly iparkamarai tag, kárpitos- és díszítőmester, udv. szállító, Várkerület 50. Tel. 102. Szül. 1856-ban. Ipari tudását külföldön fejlesztette. 1883-tól önálló mester. A tanoncvizsg. biz. elnöke, a mestervizsg. biz. elnöke, Ipartestületi előljáró stb. Az 1904. évi kiállításon nagy aranyéremmel, a gazdasági kiállításon elism. éremmel, az 1925. évi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki.

Temlin József szobafestő- és mázolómester, Ujteleki-u. 13. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Mária kongregáció tagja. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1904-ben. Ausztriában fejlesztette szaktudását. A világháborúban 39 havi frontszolgálata közben kétszer megsebesült. Neje: Salle Rozália.

Teufel József sütőmester, Wälder J.-u. Szül. 1865-ben. Felszabadult 1883-ban. Bécsben, Kremsben, Hartbeckben stb. működött, mint segéd. 1894-ben önállósította magát. Fiával, Jánossal és 3 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület tagja. Neje: Krabmayer Borbála. Fia, János, résztvett a világháborúban, tagja a Dalfüzérnek és a Tornaegyletnek.

Tichler Rezső asztalosmester, Ógabona-tér 6. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Szül. 1896-ban. Felszabadult 1914-ben. Bécsben és helyben működött mint segéd. Üzemét atyja, Samu, 40 évvel ezelőtt alapította; 1924 óta önállóan vezeti. 1915—1918-ig állandóan a fronton szolgált. Kis ezüst, bronz vit. é. tulajdonosa.

Tolnai István kefekötőmester, Bicskén szül. 1880-ban és szakmáját Sopronban tanulta ki. Önálló 1920-ban lett és ez időtől tagja az Ipartestületnek. A tanoncvizsgáztató bizottságban tag és tagja még néhány ipari és társadalmi egyesületnek.

Tóth Ferenc épület- és bútorasztalosmester, Győri-út 1. Az Ipartestület, a Szakosztály stb. tagja. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1896-ban. 1914 óta önálló mester. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Balika Juliánna. Fiai: Ferenc és József, szintén a szakmában dolgoznak.

Töpfel Antal szoba- és díszletfestőmester, Kossuth-u. 31. Telefon: 6—37. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. és a Képzőműv. Kör tagja. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1896-ban. Bécsben, Grácban, Münchenben stb. praktizált. Grácban művészi és dekorativ festőtanfolyamot végzett. 1907 óta önálló mester. Az 1924. évi kiállításon díszoklevelet, 1925-ben a helyi kiállításon ezüstérmet nyert. 1915-től a háború végéig harcolt a hazáért. Neje: Horváth Karoline.

Ifj. Trogmayer Gyula sütőmester, Szentmihályi-u. 1. Szül. 1901-ben. Felszabadult 1921-ben. Áll. főreáliskolát végzett és érettségit tett. Üzemét atyja, Gyula, 1890-ben alapította. 1928 óta ő vezeti. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Neje: Gridl Katalin.

Trogmayer Ottó kefekötőmester, Várkert 69. Németországi, soproni tanulmányai után 1919-ben önállósította magát. Üzemében, melyben 4 segédet és 1 tanulót foglalkoztat, kefét, ecsetet és meszelőt gyártanak. Ezen cikkek engros és detail eladása is üzletkörébe tartozik. A háborút az orosz fronton töltötte és az ezüst-, a bronzérem, továbbá a K. cs.-k. és a sebesülési érem tulajdonosa.

Tschida István iparkamarai tag, szállodás és vendéglős. Várkerület 60. Az ipartársulat elnöke, törvhat. biz. tag stb. Szül. 1879-ben. Ipari tanulmányait Bécsben végezte; működött Amerikában, Magyarországon stb. 1907-ben alapította modern, üzemét. Neje: Piller Franciska.

Ujházy Sándor cipészmester, Erzsébet-utca 39.

Vargyas János mészárosmester, Eötvös-utca 10. Ipartestületi tag. Szül. 1882-ben. 1898-ban szabadult fel. 1904-ben önállósította magát. 1914—1918-ig harcolt a hazáért; 3 ízben megsebesült. Kitüntetései: 3 kis ezüst, 3 bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje: Karsa Mártha.

Véghelyi Ferenc sütőmester, Kiss-u. 6. Az Ipartestület, Kath. Kör és Legényegylet stb. tagja. Szül. 1878-ban. Felszabadult 1894-ben. 1906 óta önállóan űzi iparát.

1914—1918-ig az olasz, orosz és román frontokon küzdött. Neje: Dukai Erzsi.

Vörös Vilmos cipészmester, Rózsa-u. 17. Szül. 1902-ben. Segédként 7 évig Sopronban egyik legelső cégnél működött. 1928-ban önállósította magát. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Neje: Csapó Mária.

Wagner József fodrászmester, Rákóczi-utca 27. Női és férfi fodrásztermét 1904-ben alapította. Üzletében 1 segéddel és 4 tanulóval dolgozik. 1904 óta ipartestületi tag és tagja a Hadastyánegyesületnek és még egynéhány egyesületnek. A háborúban a kisezüst, bronz, K. cs.-k. érmeket nyerte.

Weidinger István iparkamarai tag, asztalosmester és fakereskedő, Szög-u. 1. Az Ip. Szöv. társelnöke, a Szakosztály, a tanonc- és mestervizsg. biz., az Első Soproni Családi Pénztár elnöke, törvhat. biz. tag, Ipartestületi előljáró, Nyukosz alapító tagja, stb. Szül. 1878-ban. Elvégezvén a gimnáziumot és a bécsi főreáliskolát, Bécsben és Münchenben ipari tanulmányokat folytatott. 1901 óta önálló. 1904-ben és 1909-ben bronzéremmel tüntették ki. 1914—1918-ig a fronton szolgált. Kitüntetései: arany és ezüst koronás é. ker., bronz vit. é., vas é. ker., Vörösker. ezüstérem, K. cs.-k. Neje: Geyer Ilona.

Weinstangl Izidor sütőmester, Szentgyörgy-u. 5. Az Ipartestület, Dunántúli Sütő Szöv. és a Sportegylet tagja. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1905-ben. 1919 óta önálló mester. 19 hónapot a fronton töltött. Neje: Steiner Olga.

Welles Ferenc fodrászmester, Várkerület 24. Mint segéd Bécsben, Budapesten és Sopronban dolgozott, majd 1919-ben üzletet nyitott, melyben 1 tanulóval dolgozik. Tagja az Ipartestületnek, a Soproni Tűzoltó Egyesületnek és a Concordia Dalkörnek.

Weszely Károly sütőmester, Tel. 623. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1913-ban. 1920 óta saját üzemében dolgozik 1 segéddel és 2 tanulóval. 1914—1918-ig a fronton harcolt az ellenséggel. Neje: Horváth Matild.

Wetzer Mátyás asztalosmester, Ujtelekiutca 50. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. biz. tagja, a Szakosztály v. elnöke stb. 1887-ben született. Felszabadult 1901-ben. Bécsben mint üzletvezető működött. 1918-ban önálló lett. Villanyerőre berendezett műhelyében 8 segédnek és 4 tanoncnak ad munkát. Szaktudását az 1925. évi kiállításon nagy ezüstéremmel tüntették ki. A háborúban 3 évi frontszolgálatot teljesített, megkapta a bronz vit. é.-t és a K. cs.-k.-et. Neje: Drobelits Mária.

Zabrak Dezső építési vállalkozó, Rákóczi Ferenc-utca 13.

Zamosztny János kelmefestő és vegytisztító, Bécsi-u. 20. Szül. 1905-ben. Helyben a Gecsey-cégnél működött mindvégig, mint segéd. A Kath. Legényegylet v. tagja, 66-os cserkészcsapattiszt; csapata 1926-ban a Falu Szövetség kiállításán arany érmet és díszoklevelet nyert. A 365. cserkészcsapat megbízott parancsnoka. Neje: Almer Karola.

Zábál János cipészmester, Szentlélek-u. 13. Az Ipartestület és az Ip. Dalárda tagja. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1915-ben. 1924 óta önálló mester. 1916—1918-ig az orosz és olasz fronton védte a hazát; K. cs.-k. és bronz vit. é. tulajdonosa.

Zeich Péter, a sopronmegyei Ip. Szöv. alelnöke, okl. ácsmester, Lakner Kristóf-utca 4. A Szakosztály, a tanoncvizsg. biz., a 117 éves ács-céh elnöke, az Építőipari Szakcsoport alelnöke stb. Szül. 1875-ben. Felszabadult 1892-ben. 1908-ban önálló lett. 9 hónapig a fronton szolgált. Neje: Patronek Mária.

Zemlár József felsőrészkészítőmester, Várkerület 74. Szül. 1902-ben. Felszabadult 1917-ben. Nagykanizsán és Budapesten működött segédkorában. 1928-ban önállósította magát. Az Ipartestület, Ip. Szöv., Szakosztály és az Ip. Dalárda tagja.

Zeistler Károly mészárosmester, Esterházy-u. 2. Ipartestületi tag. 1888-ban született. Felszabadult 1904-ben. 1913-ban alapította üzemét, berendezvén villanyerőre azt. A világháborúban 2 évig a fronton védte a hazát. Neje: Hisch Zsuzsánna.

SOPRONBÁNFALVA

Drescher Samu szabómester. M. M. R. Ny. tagja, Hadastyánegylet tagja. Szül. 1885-ben Bánfalván. Felszabadult 1904-ben Sopronban. Mint segéd Sopronban és Bécsben dolgozott. 1910-ben önállósította magát. 3 tanoncot szabadított fel. 1 tanoncot foglalkoztat jelenleg. Neje: Klug Mária.

Horváth Sándor cipészmester, Sopronbánfalva 313. Szül. 1874-ben Acsádon. Felszabadult 1890-ben Szombathelyen. Mint segéd Budapesten, Bécsben stb. dolgozott. 1918-ban önállósította magát. 2 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat. 1916—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje: Répászky Ilona.

Knabel Károly mészáros- és hentesmester, Bánfalva 238. Szül. 1906-ban Bánfalván. Felszabadult 1924-ben Sopronban. Mint segéd Sopronban dolgozott. 1925-ben önállósította magát.

Perge Sándor hengermalomtulajdonos.

Ziegler János lakatosmester, Bánfalva 313. Szül. 1894-ben. Felszabadult 1913-ban Sopronban. Mint segéd Bécsben, Sopron-

ban, Pilsenben stb. dolgozott. 1921-ben önállósította magát. 2 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet foglalkoztat. 1914—1918-ig mint tizedes vett részt a világháborúban. Neje: Unger Erzsébet.

SOPRONKÖVESD

Kiss Ferenc lakatosmester, Sopronkövesd 35. Ipartestületi tag. Szül. 1900-ban Sopronkövesden. Felszabadult 1916-ban Fertőfehéregyházán. Mint segéd Mosonban, Győrött és Sopronban dolgozott. 1926-ban önállósította magát. Jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje: Krismanits Anna.

Pintér János cipészmester, Sopronkövesd 300. Ipartestületi tag. Szül. Sopronkövesden 1905-ben. Felszabadult 1923-ban Lövőn. Mint segéd Lövőn, Sopronban stb. dolgozott. 1928-ban önálósította magát. Jelenleg 1 segédet foglalkoztat.

Polgár Sándor kovácsmester, Sopronkövesd 21. Ipartestületi előljáró. Szül. 1883-ban Sopronkövesden. Felszabadult 1901-ben Budapesten. Mint segéd Budapesten, Sopronban dolgozott. 1908-ban önállósította magát. 4 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet foglalkoztat. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje: Németh Anna.

Winkler József cipészmester.

SOPRONLÖVŐ

Ahlbard János kádárm., Sopronlövő, Fő-u. 153.

Baranyai Sándor asztalosmester, Hunyadi-u. 176. Ipartestületi tag. Szül. 1893-ban Nemeskéren és 1911-ben szabadult fel Sopronban. Mint segéd Sopronban, Bécsben, Münchenben, Budapesten stb. dolgozott. 1925-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel kitünő eredménnyel. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1914-ben bevonult és 7 évig szenvedett orosz hadifogságban. Neje: Tóth Mária.

Bausz Ferenc

Bausz Ferenc cipészmester, Fő-u. 47. Ipartest. előljáró, Szakcsoport elnöke. Szül. 1890-ben Lövőn és felszabadult 1907-ben ugyanott. 1913-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel és jelenleg 1 segéddel dolgozik. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban és 4 évig volt orosz hadifogságban. Neje: Szabó Róza.

Ferstli József kovácsmester, Fő-u. 147. Ipartest. elnöke, az Iparosok Temetkezési Társulatának elnöke, Kath. Legényegylet tagja, községi előljáró. Szül. 1884-ben Lövőn és 1901-ben felszabadult ugyanott. Mint segéd Lövőn, Mosonban stb. dolgozott. 4 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet foglalkoztat. Üzemét még édesatyja alapította 1878-ban. Neje: Fekete Terézia.

Fülöp Sándor kerékgyártóm., Fő-utca 20.

Gabos Károly cipőfelsőrészkészítőmester, Fő-u. 222. Ipartest. jegyzője. Szül. 1898-ban Budapesten, felszabadult 1924-ben Kőszegen. Mint segéd Budapesten, Bécsben stb. dolgozott. 1927-ben önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat. A helybeli iparosság által rendezett műkedvelő-előadások főrendezője. 1916—1921-ig volt katona, mint szkv. szolgált a 32. gy.-e. ben. Kitüntetései: kisezüst, bronz, vas é., K. cs.-k. Neje: Horváth Emilia.

Galavits Sándor szabóm., Vasut-sor.

Horváth Lajos szabóm., Lövő, Fő-u. 89. Ipartest. előljáró és a békéltetőbiz. elnöke. Szül. 1886-ban Lövőn, felszabadult 1903-ban Budapesten és mint segéd állandóan Budapesten dolgozott. 1909-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd 1903-ban Budapesten ezüst oklevéllel lett kitüntetve. A világháborúban 1914—1918-ig vett részt. Neje: Gangli Gizella.

Kolics Gyula mézeskalácsos- és viaszgyertyaöntőmester, Fő-u. 41. Ipartest. tagja. Szül. Lövőn 1898-ban, felszabadult 1915-ben Sopronban. Mint segéd Sopronban, Zalaegerszegen stb. dolgozott. 1923-ban önállósította magát. Jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett. Neje: Pál Ilona.

Kolics József cipészm., Lövő, Vasut-sor 230. Ipartest. tag. Szül. 1892-ben Lövőn és 1908-ban Wiener-Neustadt-ban szabadult fel. Mint segéd Sopronban, Lövőn dolgozott. 1925-ben önállósította magát. 1914—1925-ig volt katona. 11 évig volt orosz hadifogságban. Neje: Veremioff Veron.

Kovács József cipészmester, Fő-u. 155. Ipartest. tag, Szakcsoport előljáró. Szül. 1902-ben Ujudvaron, felszabadult 1922-ben Nagykanizsán. Mint segéd Nagykanizsán, Lövőn dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Neje: Gangli Emerencia.

Lukács István és **Scharek Rezső** lakatosmester, Vasut-sor. Ipartest. tag. Scharek Ipartest. előljáró. 2 tanoncot szabadítottak

fel. Üzemüket 1924-ben alapították. Jelenleg 2 tanoncot foglalkoztatnak. Lukács István 1914—1918-ig mint főfegyvermester szolgálta a hazát. Kitüntetései: ezüst é.-k. koszoruval, bronz v. é., vas v. é., K. cs.-k. Scharek Jakab mint őrmester szolgálta a hazát. Kitüntetései: kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k.

Pukler Gyula fodrászm., Vasut-sor. Ipartest. vál. tag. Szül. 1882-ben Szombathelyen, felszabadult 1898-ben ugyanott. Mint segéd Budapesten, Sopronban, Szombathelyen stb. dolgozott. 1904-ben önállósította magát. 3 tanoncot szabadított fel. 1914—1918-ig mint szkv. vett részt a világháborúban. Kitüntetései: K. cs.-k., bronz v. é. Neje: Siver Klára.

Sághy Gyula órás- és ékszerész, Főutca. Ipartest. tag. Szül. 1898-ban Kőszegen, felszabadult 1920-ban ugyanott. Mint segéd Bécsben, Zürichben dolgozott. 1926-ban Bécsben mestervizsgát tett. 1926-ban önállósította magát. 1916—1918-ig harcolt az olasz harctéren. Kitüntetései: bronz v. é., K. cs.-k. Neje: Horváth Irma.

Simon János csizmadia-, cipészmester, Hunyadi-u. 178. Ipartest. tag. Szül. 1893-ban Maróton, felszabadult 1910-ben Csornán. Mint tanonc II. díjat nyert, mint segéd 1912-ben Győrött II. díj és 1925-ben Sopronban ezüstéremmel lett kitüntetve. 1923-ban önállósította magát. Neje: Galovits Anna.

Szalay Antal

Szalay Antal sütőmester, Hunyadi-u. Ipartest. előljáró. Szül. 1893-ban Völcsejen és 1910-ben Lövőn felszabadult. Mint segéd Sopronban, Wiener-Neustadt-ban, Budapesten, Szombathelyen stb. dolgozott. 1923-ban önállósította magát. Elismerő oklevéllel lett kitüntetve. 1914—1918-ig harcolt a hazáért mint tizedes. Kitüntetései: kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. Neje: Preiner Erzsébet.

Szalay Béla kovácsmester, Fő-u. 211. Ipartest. alelnök, Temetkezési Társulat jegyzője. Szül. 1879-ben Lövőn és 1897-ben felszabadult ugyanott. Mint segéd Badenben, Bécsben stb. dolgozott. 1907-ben önállósította magát. 4 tanoncot szabadított fel. Sopronban 1928-ban kisezüst éremmel lett kitüntetve. Jelenleg 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Neje: Bella Regina.

Szalay József cipészmester, Fő-u. 225. Ipartest. pénztáros. Szül. 1888-ban Lövőn és felszabadult 1905-ben Bécsben. Mint segéd Bécsben, Baden-ben stb. dolgozott. 1913-ban önállósította magát. 5 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje: Visy Matild.

Tóth Géza cipészm., Fő-u. 52.

Tóth István cipészmester, Fő-u. 242. Ipartest. előljáró, Szakosztály v. elnöke, Temetkezési Társulat pénztárosa. Szül. 1871-ben Felsőmarócon, felszabadult 1881-

ben Körmenden. 1896-ban önállósította magát. 8 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 2 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. A háborúban 1916—1918-ig vett részt. Neje: Fekete Ágnes.

SÖJTÖR

Belena Sándor úri- és nőicipész és felsőrészkészítőmester. Szül. Nagykanizsán 1904-ben és felszabadult 1921-ben. Mint segéd Budapesten technológiai szaktanfolyamot végzett. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Az Iparos Kör könyvtárosa. 1925-ben budapesti kiállításon díszoklevelet nyert.

Belena Sándor

Bizzer György kádármester.
Borsod József kőművesmester.
Gódor István cipészmester.
Papp Ferenc cipészmester.

SÜMEG

Sümeg iparossága csak 1905. évben alakította meg Ipartestületét. Eitner Jenő bőrgyáros fáradozásának sikerült két évtized után a testület életrehívása, amely 1906-ban végre megkezdte működését. Elnökévé Eitner Jenő választatott meg s vezeti immár 23 éve lankadatlan buzgalommal és bölcs előrelátással a testületet.

A testület vezetősége sokat fáradozott úgy az iparosság, mint a tanoncifjúság érdekében. Vándortanfolyamokat, tanoncmunkakiállításokat rendezett, gépsegélyeket eszközölt ki és különösen a háborúban sokat tett az itthonmaradt családtagok érdekében.

A háború lezajlása után Eitner elnök felvetette a járási testület megteremtését, ami Szilágyi Dezső főszolgabíró és dr. Schmidt Jenő ügyvéd, iparhatósági biztos hathatós támogatásával testet is öltött, meg is valósult. Azóta Sümeg és a járás iparossága egy testületben működik.

Nevezetes napja volt a testületnek, 20 éves jubileumának 1926 szeptember 5-én megtartott, szentmisével kapcsolatos fényes ünnepélye, amelyen dr. Beöthy István apátplébános a testület zászlóját is felszentelte s amelyen egyúttal Eitner Jenő elnök és Horváth József jegyző 20 éves jubileumát is díszes keretek között ünnepelték.

Beck Gyula mészárosmester, Árpád-u. 568. Szül. 1892-ben, felszabadult 1910-ben, önnálló 1919-ben lett. 48 hónapig küzdött a fronton, leszerelése után vette nőül Klein Arankát.

özv. Boldiczky Kálmánné sütőmester, Kossuth-u. 657. Férje bevonulásától vezeti önállóan üzemét, melyben 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Férje 1917-ben hősi halált halt.

Bene Lajos hentesmester, Kossuth-u. 107. Szül. 1900-ban, felszabadult 1917-ben. Harctérről való hazatérte után önállósította magát. Neje : Németh Irma.

Berger Sándor vendéglős, Flórián-tér 306.

Budi József mészárosmester, Biró M.-u. Sümegen 1892-ben szül., 1912-ben szab., 1919-ben önállósította magát. 48 hónapot töltött a fronton. Esküvője 1919-ben volt Káli Erzsivel.

Csiszár István mészárosmester.

Eitner Jenő, Kossuth L.-u. 87. A Sümegi Tkp. igazgatója, az Ipartestület megalapitója és elnöke 1906 óta. Törv. hat. biz. tag, városi képv., áll. el. isk. gond. elnök, stb. stb. Kincstári tanácsos. Vezetésre

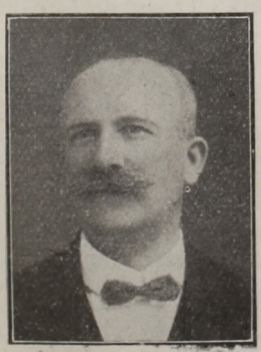

Eitner Jenő

predesztinált egyéniség, nagy lelkesedéssel áldozza magát a közügyekért.

Fromwald Károly hentesmester, Flórián-tér 474. Szül. 1872-ben, felszabadult 1884-ben, önálló 1894-ben lett. 36 hóig küzdött a fronton. Neje : Kebelei Lidia.

Gróf Tivadar órás és ékszerész, Széchenyi-u. 90. Helyben 1905-ben szül., 1922-ben szabadult, mint segéd is u. i. dolgozott. 1927-ben saját erejéből alapította üzletét.

Halász Kálmán vendéglős, Vasut-u. Tapolcán 1875-ben szül., 1890-ben szabadult. Tudását Budapest, Hatvan, Fülek, Füzesabony stb. városokban tökéletesítette. 1911-ben alapította vendéglőjét. 1914-ben nősült, 2 gyermeke van.

Herczig Bálint

Herczig Bálint asztalosmester, Rothermere-u. 485. Üzeme 1893 óta áll fenn. Nevezetes munkái a pápóczi, a batyki, a dabroviczi, valamint a helyi zárdatemplom, berendezése, a csornai r. k. elemi iskola külső és belső munkái stb. Kath. Legényegylet vál. tag, egyházközségi vál. tag, tanonvizsg. biz. elnök. Résztvett a háborúban. Neje : Szüts Hermina.

Horváth József Ipt. jegyző, lakik : Széchenyi-u. 94. Sümegen 1863-ban szül. Kórházi gondnok, Társadalom Bizt. Int. tisztvis. stb. Intenziv társadalmi életet él, nagy hozzáértéssel vezeti a testület ügyeit.

Huszák Béla és Fiai kocsigyártó, kárpitos és mázolók. A cég 1890-ben alapíttatott. Fia és cégtársa H. B., 36 hónapig küzdött

a fronton. Neje: Pranger Mária, esküvőjük 1890-ben volt.

Jankó Imre cipészmester, Rendeki-u. 5. 1890-ben szül., 1906-ban szabadult. Tudását Budapesten és Győrött tökéletesítette 1918-ig, mikor is önállósította magát. Ipartestület és Zalam. Ip. Szöv. előlj. tag, Polg. Önképzőkör vál. tag.

Kiss Zsigmond szálló- és vendéglős, Kossuth-u. 112.

Klaffl Ferenc asztalosmester, Kossuth-u. 108. Győrön, Budapesten, Sümegen szerzett gyakorlat után 1924-ben vette át az atyja által 1891-ben alapított vállalatot. Nevezetes munkái: a Polg. Önképzőkör székháza, főreál, áll. el. isk., ovodák stb. Ipartestület előügy. tag. 48 hó fr. sz. az olasz harctéren, egyszer sebesült.

Klein Sándor szabómester. Szül. 1881-ben, felszabadult 1896-ban, segédként 1914-ig dolgozott. 1 évig volt önálló, mikor a harctérre ment, hol 36 hóig volt. 1918 óta vezeti újra vállalatát. Neje: Goldstein Frida.

Kohlmann Miksa mészárosmester, Kossuth-u. 27. Városi képv., Ipartestület és Polgári Önképzőkör vál. tag. Született 1872-ben, felszabadult 1888-ban. 1893-ban alapította székét. Neje: Füst Adél.

Kovács József kőfaragómester, Árpád-u. 300. 1889-ben született. Végigküzdötte a háborút, egyszer seb. 1919-ben alapította vállalatát. Ipartestület előlj. tag. Neje: Hochschuld Róza.

Kovács Lajos cipészmester, Árpád-u. 294. 1908 óta önálló. Ipartestület előlj. tag. Orosz fogságban volt. 1909-ben vette nőül Kéri Rozáliát.

Kovács Zsigmond kőfaragómester. Szül. 1898-ban, felszabadult 1915-ben. Háborúból hazatérve — egyszer seb. — átvette nagyapja 1888 óta fennálló vállalatát. Számos hősi emléket készített. Az Önképzőkör vál. tagja és könyvtárosa.

Korbély Ferenc Árpád-u. 29. Sopron, Nagykanizsa, Keszthely és Ausztriában tanulta a pékséget. 1905-ben alapította üzletét. 1913-ban nőül vette Vecsei Terézt.

Körmendi Mihály ácsmester, Jókai M.-u. 94.

Krajczár György asztalosmester, Árpád-u. 146. Szül. 1876-ban, felszabadult 1892-ben, önálló 1892-ben lett. A szerb harctéren 30 hóig küzdött. Neje: Kozma Teréz.

Kuzsel István Kossuth-u. 465. 1908 óta önálló. Ipartestületi előlj. Az orosz és román fronton 22 hóig harcolt, kétszer seb. Leszerelése után nőül vette Marton Irmát. Egy fia van.

Liszli Károly csizmadiamester, Alsó-u. 216. 1868-ban született, 1882-ben szabadult. Budapesten és Esztergomban dolgozott mint segéd. 1894-ben alapította vállalatát, melyben egy tanulót foglalkoztat. Ipartestület előlj. tag, stb. A háborút az orosz és román frontokon töltötte. Neje: Németh Erzsébet.

Lukács Ferenc vendéglős, Vasut-u. 96. Budapest, Győr, Pápa, Celldömölk voltak tanuló éveinek állomásai. 1922-ben nyitotta vendéglőjét, melyet nejével szül. Zsebehári Katalinnal közösen vezet. Résztvett a háborúban.

Marton János asztalosmester, Rothermere-u. 484. 1903-ban szül., 1922-ben szab., tudását Budapest, Veszprém és Zalaegerszeg műhelyeiben tökéletesítette. 24 éves korában már önálló műhelye van. Szerepet visz az iparosok kultúrális életében.

Mekler Károly kalaposmester. 1905-ben született, 1922-ben szabadult. Gyakorló éveit a fővárosban töltötte. Alig 23 éves korában — 1928-ban — alapította üzemét.

Mózer Kálmán fényképész. Szombathelyen született, Keszthelyen szabadult. Zombor, Szabadka, Karcag és az ország számos városaiban dolgozott. 1917-ben alapította műtermét, mely a járás egyedüli ilyen irányú vállalata.

Németh Lajos szabómester, Deák F.-u. 119. Az Ipartestület és Dalárda alelnöke 1920 óta, a Polg. Kör vál. tagja, a Hitelszöv. felügy. biz. tagja, a községi képv. test. tagja. Szül. 1883-ban, felszabadult 1898-ban. Vállalatát 1909-ben alapította. Résztvett a háborúban mint őrmester, több kitüntetés tulajdonosa. Neje: Szatmári Irén.

Olasz János kőmíves-, cserép- és palafedőmester, Petőfi-u. 618. Helyben 1874-ben szül., 1890-ben szabadult. Veszprém és Székesfehérvárott tökéletesítette szaktudását. 1902-ben alapította vállalatát. Városi képv., tanoncvizsg. biz. alelnök, Ipartestületi előlj. tag, stb. 33 hónapig küzdött a fronton, hol 2 k. ez., br. v. é., ném. ék. és K. cs.-k.-tel tüntették ki. Neje: Németh Róza.

Sarlai Jenő nyomdatulajdonos, Deák F.-u. 121. 1883-ban született. 18 éves korában szabadult, külföldön, Lipcsében tökéletesítette szaktudását. 1923-ban alapította üzemét. A helység zenei életében intenziv szerepet visz. A szerb és olasz frontokon 28 hónapig küzdött. Neje: Mátis Irén.

Schaffer Jenő cipészmester, Árpád-u. 650. Szül. 1858-ban, felszabadult 1874-ben. Budapesten, Nagykanizsán és Keszthelyen töltötte segéd éveit. 1884-ben alapította műhelyét. Ipartestületi előlj. tag. Neje: Fehér Anna, 4 leány- és 2 fiúgyermekük van.

Sövény János asztalosmester. Berzencén született, Budapest, Pécs és szülőhelyén gyarapította tudását, míg 1900-ban megalapította üzemét. 2 segéddel, 3 tanonccal

dolgozik. Ipartestületi előlj. tag. Neje: Radlovszki Mária.

Steiner Ignác sütőmester, Kossuth L.-u. 29. 1906-ban Tornán született, 1922-ben Szombathelyen szabadult, mint segéd a fővárosban, majd Németországban gyarapította tudását. 1928-ban nyitotta pékségét. 1929-ben vette nőül Richter Irént.

Szifnauer Károly és Fia kályhásmester, 1861-ben született, 1874-ben szabadult, 1891-ben saját erejéből önállósította magát. Vállalatát János fiával közösen vezeti, ki 17 hóig küzdött az olasz fronton. Neje: Pozmics Anna. 3 gyermekük van.

Taschek János kép. kőműves-, kőfaragó- és ácsmester. Sümegen, 1867-ben született, 1883-ban szabadult. 1886-ban végezte a felső ipariskolát. Budapest, Bécs és Szombathely elsőrendű mestereinél dolgozott 1892-ig, mikor is önállósította magát. Ipartestületi előlj. tag. 1916-tól 18-ig, mint zls. teljesített szolgálatot. Neje: rábakecskédi Takács Erzsébet. 3 gyermekük van.

Tóth Gyula szabómester, Flórián-tér 304.

Tóth József órásmester. 1879-ben Sümegen született. Budapest, Bécs, Hamburg, Lipcse városok műhelyei látták, mint segédet. Igy szerzett tudásával 1906-ban önállósította magát. Az Ipartestület pénztárnoka, az Önképzőkör és a Kath. Legényegylet előlj. tagja. Résztvett a háborúban. Neje: Schaffer Jolán.

ifj. Tulipán Géza asztalosmester.

Wéber Ferenc vendéglős. Neidenfelsben, 1890-ben született. Balatonbogláron 1916-ban szabadult. 1928 óta vezeti önállóan vendéglőjét. Háború alatt a francia fronton harcolt.

SÜTTŐ

Az Ipartestület, melybe a süttői és piszkei iparosság tartozik, 1923-ban alakult. Tagjainak száma 121, kik közül 12 kereskedő, 29 kőfaragó, 15 vendéglős, 11 cipész, 9 lakatos, 8 hentes, mészáros, 6 borbély és 10 egyéb. Az alkalmazott segédek száma 168, a tanoncoké 83. A testület elnöke megalakitása óta Müller Ernő kormányfőtanácsos, kőbányatulajdonos, jegyzője pedig Renner József áll. tanító, Alelnökök Rádl Dezső és Czechner Antal.

Áprily Rezső lakatosmester, 89. házszám. 31 éve működik a szakmában, önálló műhelye 1921 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a Tűzoltótestület bronzéremmel kitüntetett szakaszparancsnoka. 1915-ben vonult be, 42 hónapig volt a fronton. Van két bronz vitézségi érme. A léghajós osztagnál szolgált.

Barakka István kő- és sírkőfaragómester, 88. házszám. Sok fehér és vörös márványsírkő dicséri munkáját. Budapestre is szállít. 16 éve működik a szakmában és 1925 óta önálló. Egy segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A nemzeti hadseregben szolgált.

Czechner Antal kőfaragómester. Az Ipartestület alelnöke. Községi bíró. Önálló üzemét édesapja, Márton, alapította 1890-ben. Hazai és külföldi márványból elsőrangú szakmunkákat végez. 34 éve működik a szakmában és 18 éve önálló mester, 8 tanoncot tart. Rövid frontszolgálat után 3 évig orosz fogságban szenvedett.

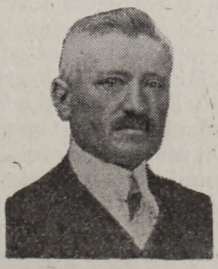

Czechner Antal

Hammer János, bognármester.

Holdampf Sándor kőfaragómester. Üzemét édesapja, H. János, alapította 1909-ben. A komási zárda szakmunkái, a zsidó temp-

lom lépcsőbejárata és sok sírkő vörösmárványból és mészkőből dicséri a munkáját. 1910 óta működik a szakmában és 1 éve önálló mester, öccsével együtt örökölték az üzemet apjuktól. 4 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. A háborúban részt vettek. Károly cs.-keresztjük van.

Holdampf Sándor utódai **Aprili Testvérek.** Kőipargyártelep, kőbányaüzem és hengermalom. Telefon : Süttő 2. Dolgozik 50 HP elektromotorokkal. A telepeken és a bányákban jelenleg összesen 60—65 ember van foglalkoztatva. Nagyobb építkezések, melyekhez kőfaragómunkát szállítottak : az országháza, kir. bérpalota, Klotild paloták, Árkádos sírboltok, Erzsébet-híd, Országos levéltár, Regnum Marianum templom stb. Az üzlet 1860-ban alapíttatott.

Kerle Alajos kádármester és szikvízgyáros. Apósa, Április János, alapította 1903-ban és átvette 1924-ben. A szakmában 23 éve működik és 1912-től önálló mester, 1 tanoncot foglalkoztat, az Ipartestület tagja. Bevonult 1914-ben és majd 7 évet töltött orosz fogságban.

Kokas Sándor hentesmester, 202.

Kovács István lakatos- és kovácsmester. A Prímási uradalom lakatosműhelye önálló vezetője 8 éve, ahol 2—4 segédet foglalkoztat. Saját külön műhelye 1924 óta áll fenn és ott 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja, a vendéglős szakvizsgáztató bizottság alelnöke. 40 hónapig volt a fronton, olasz, szerb, orosz és francia frontokon. Háromszor sebesült, Károly cs.-keresztje van.

Krotti Márton bútor- és épületasztalosmester, 181. házszám. Üzemét édesapja alapította 60 évvel ezelőtt és ő 1922-ben vette át. De a szakmában 40 éve működik. Egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A vendéglős tanoncvizsgáztató bizottság elnöke.

Liebl Ferenc bádogosmester, 335 házsz.

Lindscheidt Ferenc sütőmester, 204.

Müller Ernő kormányfőtanácsos, kőfaragómester, az Ipartestület s a Süttő és Vidéke Kőf. mesterek szövetségének elnöke. Az üzemet nagyapja alapította 1858-ban. A Magyar Ált. Hitelbank, a Pesti Hazai Takarékpénztár, a Pesti Kereskedelmi Bank, a Kossuth-mauzoleum, az Országos Levéltár stb. köz- és maganépületek kőfaragó- és szobrászmunkálatait végezte. 26 segédet foglalkoztat és 24 HP villanymotorral van felszerelve. 36 éve működik a szakmában és 30 éve tulajdonosa a vállalatnak és azóta önállóan vezeti. Az Építőiparosok orsz. szövetségének és a Budapesti kőfaragómesterek szöv. alelnöke. Megyebizottsági tag. Községi képviselő. A háborúban, mint önként jelentkező, a Vöröskeresztnél működött. II. oszt. Vöröskereszt hadidíszítményes érdemkereszttel és német vörös kereszttel tüntették ki.

Nádasdi László lakatosmester, 73 házsz. Kőfaragó szerszámkészítéssel foglalkozik. 49 éve működik a szakmában. 7 évig a Prímási uradalomnál működött. 1925 óta önálló. Az Ipartestület előljárósági tagja. 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Nemes Mihály szabómester, 85. házszám.

Paluzelly József cipészmester, 200. házszám. Önálló műhelyét 1897-ben alapította. 42 éve működik szakmájában. Fia is már 15 éve dolgozik ugyanebben az iparban. Egy segédet tart. Az Ipartestület előlj. tagja. A Tűzoltó Testület 15 évi szolgálati éremmel tüntette ki. Przemyslnél orosz fogságba esett, ahonnan csak 1920-ban került haza.

Polhammer János kőfaragómester, 172. házszám. Vörösmárvány sírköveket készít. 44 éve működik és 1910 óta önálló mester. Az Ipartestület előlj. tagja, 2 évig volt alelnöke. Községi képviselő. A háború nagy részét az odesszai megszálló csapatoknál töltötte.

Polhammer József kőfaragómester, 219. házszám. Üzemét édesapja alapította 1904-ben. Vörös- és fehérmárvány sírköveket szállít budapesti, jászberényi, szolnoki stb. viszonteladók részére. Az apjától 1922-ben vette át az üzemet. Egy segédet és 8 tanoncot tart. Az Ipartestület és a község pénztárnoka. Községi képviselő.

Rábl Mátyás kőfaragómester. Haraszti mészkő, vörösmárvány és ruskicai fehérmárvány sírkőmunkákat végez. 42 éve dolgozik a szakmában és 1914 óta önálló mester, 3 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Községi pénztárnok volt, most közgyám.

Resszer János kőművesmester. Müller Ernő irodaépülete és Aprily kőfaragóműhelye, a községi vámház épülete stb. nevezetesebb munkái. 45 éve működik a szakmában. 2 fiát is erre nevelte. 1898 óta önálló. Az Ipartestület előlj. tagja. A Hitelszöv. ig. tagja. A háborúban belső szolgálatot teljesített.

Schenkengel János mészáros, 205.

Schleich Miklós férfifodrászterem, 83. házszám. Jelenlegi üzeme 1927 óta áll fenn. 25 éve dolgozik iparában. Budapesten volt önálló üzlete. Az Ipartestület tagja. 1915-től szolgált ; rövid ideig a fronton és azután az egészségügyi csapatnál.

Schnábl Ferenc vendéglős és hentesmester. Üzemét édesapja alapította 1895-ben és 1921-ben jutott jelenlegi kézbe, aki 23 éve működik a szakmában. Az Ipartestület tagja, a kereskedőtanonc-vizsgáztatóbizottság elnöke. 1913-tól szolgált végig. Kétszer sebesült. Van nagyezüst vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Senkár József szabómester, 90. házszám. Uriszabóterme 1928 február óta áll fenn,

de 8 éve működik a szakmában. Mint segéd Budapesten és Sopronban előkelő cégeknél dolgozott. Az Ipartestület és Iparos Ifjúsági Kör tagja. A háborút édesapja végigszolgálta.

Staudinger István cipészmester, 81. házszám. 1913 óta áll fenn önálló műhelye. Egy tanoncot és 1 segédet foglalkoztat. 18 éve működik a szakmában. Az Ipartestület előlj. tagja. A Tűzoltó Testület kitüntetett működő tagja. Az OKH fiókszöv. alelnöke. 1914—1918-ig szolgált ; 16 hónapig a fronton. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Wagner Richárd sütőmester, 86. házszám. Négyszer sütéssel és hetenként egyszer fehérsütéssel foglalkozik. 1905 óta áll fenn üzeme, amelyet édesapja alapított, akitől 1927-ben vette át. A szakmában 1922 óta dolgozik. Az Ipartestület tagja.

Wendler István épület- és bútorasztalos. Az üzem kb. 150 éves és apáról-fiúra szállt. Az állami elemi iskola, a jegyzői lak, Aprily Antal lakóháza stb. szakmunkáit végezte. 33 éve működik a szakmában és 22 éve vette át az üzemet édesapjától. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja. A háborút végigküzdötte, 42 hónapig volt a frontokon. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k.

SÜTTŐR

Beér János sütőm., Kis-u. 126. Ipartest. tag. Szül. 1868-ban Mooson és 1887-ben szabadult fel Bécsben és mint segéd is ott dolgozott. 1895-ben önállósította magát.

Fekete Gyula cipészm. Ipartest. tag. Szül. 1895-ben Sopronkövesden és 1912-ben szabadult fel ugyanott és mint segéd Sopronban és Kismartonban dolgozott. 1922-ben önállósította magát. 1915—1918-ig az olasz harctéren harcolt. Neje : Steiner Mária.

Horváth R. Ferenc asztalosm., Kereszt 36.

Horváth Ferenc cipészm., Eszterházy-u. 222. Ipartest. tag. Szül. 1885-ben Sárváron és 1902-ben szabadult fel ugyanott. Mint segéd Bécsben dolgozott. 1919-ben önállósította magát. 5 tanoncot szabadított fel és jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Németh Mária.

Horváth G. László kőművesm., Kis-u. 121.

Horváth Péter szabóm., Kiss-u. 76. Ipartest. tag. Szül. 1896-ban Bágyogon és 1913-ban Győrben szabadult fel. Mint segéd Budapesten és Győrben dolgozott. 1926-ban önállósította magát. 6 évig szenvedett orosz fogságban. Neje : Horváth Gizella.

Locsmándi Károly képesített kőművesm., Uj-u. 193. Az Ipartest. és a Polgári Olvasókör tagja. Süttőrön 1872-ben született és 1891-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. 1912-ben önállósította magát. 10—12 tanoncot szabadított fel és jelenleg 10—12 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. 1916—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje : Bohn Anna.

Mentes Alajos cipészm., Nagy-u. 162. Ipartest. tag. Kapuvári Kat. Legényegylet tagja. Szül. 1904-ben Süttőrön és 1923-ban ugyanott szabadult fel. 1928-ban önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat.

Németh Sándor férfiszabóm., Kis-u. 127. Ipartest. tag. 1893-ban Süttőrön született és 1903-ban ugyanott felszabadult. Győrön, Tatabányán és Bánhidán dolgozott mint segéd. 1920-ban önállósította magát. 2 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 1 segédet és 1 tanulót foglalkoztat. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. Kitüntetései : K. cs.-ker., bronz v. é. Neje : Locsmándy Gizella.

Ratatics József cipészm., Kis-u. 70. Ipartest. tag. Szül. 1903-ban Fertőszentmiklóson és 1921-ben ugyanott szabadult fel. Mint segéd Sopronban, Petőházán stb. dolgozott. 1 tanoncot foglalkoztat. Neje : Horváth Mária.

SZABADSZENTKIRÁLY

Éva József mészárosmester. Telefón 5. Üzletét 1923 óta folytatja önállóan. Ház-, föld- és szőlőtulajdonos. Nőül vette Kulcsár Katalint. Gyermeke : Éva Annus. A világháborúban 11 hónapig volt a fronton.

Farkas Béla kocsmáros, a Hangya tagja. Üzletét 1920 óta folytatja. 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban az 52. gy.-e. kötelékében harcolt. Kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott. Neje : Wagner Mária.

Petre Mihály asztalosmester, szül. 1876-ban. Önálló lett 1899-ben. 1 tanonccal dolgozik. A világháborúban 8 hónapig volt a fronton. Neje : Németh Rozália, fia István szintén asztalos.

Péter János asztalosmester, a Kath. Olvasókör alelnöke, a Hangya tagja. Üzletét 1898-ban alapította. Épületasztalossággal és bútorkészítéssel, valamint koporsók eladásával foglalkozik. Neje : Szabó Borbála. Gyermekei : Jenő és Ilonka.

Somogyi Ferenc kerékgyártómester. A Hangya volt felügy. biz. tagja. Szül. 1865-ben. Önálló 1899 óta. 15 hónapi frontszolgálatot teljesített. Nőül vette Hekler Katalint. Gyermekeik : János (asztalos), Ferenc (bognár), András (cipész), Gyula (szabó), István (bognár), Antal (asztalos) és Vilma.

SZANY

A Szany és Vidéke Ipartestület, amelynek ezidőszerint 160 tagja van s amelynek hatáskörébe Szany, Vág, Sobor, Rábaszentandrás és Rábasebes községek iparossága tartozik 1924-ben alakult meg. Tagjai így oszlanak meg: 24 kőműves, 8 bognár, 17 cipész, 20 csizmadia, 13 szabó, 1 kalapos, 19 asztalos, 1 bábsütő, 5 hentes és mészáros, 1 pék, 8 ács, 2 köteles, 11 kovács, 10 vendéglős, 4 szíjgyártó, 4 cserepes, 6 lakatos, 1 borbély, 1 kéményseprő, 1 üveges, 1 bádogos, 1 festő, 1 fényképész. A testület elnöke Ács Ignác kép. kőművesmester, jegyzője Schnattner Antal kötélgyártómester. Tiszteletbeli főjegyző Vadics Imre adóügyi jegyző.

Ács Ignác képesített kőművesmester, Andrássy-u. 24. Szül. helyben 1877-ben és Csornán szabadult fel 1895-ben. Önállóan 1918 óta vállalkozik útépítésre is. Átlag 10—12 segédet 6—8 inast tart. A csornai kiállításon ezüst oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület alelnöke volt 1924—1927, azóta elnöke, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. A Hangya felügyelőbizottsági tagja. stb. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapig volt az orosz fronton. Neje: Kincses Erzsébet.

Bodács Kálmán szabómester, Rákóczi-utca 2.

Bögöl József csizmadiamester, Pap-u. 10. Szül. helyben 1902-ben és Pápán szabadult fel 1920-ban. Önálló üzeme 1925 óta van. Egy segédet és egy tanulót tart. Tanonc korában ipari kitüntetésben részesült. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Nőtlen.

Dani István képesített kőmívesmester, Kiss-u. 60. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1916-ban. Önálló üzeme, amelyben 2—3 segédet és 1 tanulót foglalkoztat, 1928 óta van. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1916—1918-ig szolgált, az orosz és román fronton harcolt. Egyszer sebesült, Bronz viztéségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Nőtlen.

Faragó János bábsütőmester, Egyház-u. 176. Szül. 1876-ban és 1904-ben szabadult fel. Önálló üzemét 1906-ban alapította. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1907-ben nőül vette Lett Gizellát.

Fellner Albert üvegesmester, Győr-u.

Funtek Antal szabómester, Egyház-u. 13.

Funtek Károly asztalosmester, Rákóczi-utca. Szül. helyben 1897-ben és felszabadult 1915-ben. Önálló üzemét 1920-ban alapította.

Gasztonyi Ignác sütőmester, Győr-u. 31. Szül. helyben 1874-ben, felszab. 1898-ban. Háza van és 1900 óta önálló üzeme. Egy segédet tart. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja, 1914—1915-ig katona volt. 1901-ben nőül vette Molnár Rozáliát.

Gasztonyi Ignác vendéglős, hentes- és mészárosmester, Szil-u. 43. Szül. helyben 1885-ben és felszab. 1902-ben. Két háza, földje van és önálló üzeme 1908 óta. 1 főpincért és 2 tanulót alkalmaz. Az Ipartestület felügyelőbizottsági tagja, az Iparos Körnek 6 évig volt elnöke. 1912-ben nőül vette Mészáros Jolánt.

Gasztonyi István kötélgyártómester, Rákóczi-u. 14. Szül. helyben 1876-ban, felszab. 1895-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1904 óta. Az Ipartestület, az Iparos-Kör tagja. 1915—1918-ig katona volt. 24 hónapig volt a harctéren. K. cs.-k.-je van. Neje: Horváth Juliánna.

Gasztonyi Vendel ácsmester, Rákóczi-u. Szül. helyben 1871-ben, felszab. 1892-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1906 óta. Egy tanulót tart. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Neje: Szijgyártó Rozália.

Hegedüs József csizmadiamester, Pap-u.

Hegyi József vendéglős, Andrássy-u. Szül. helyben 1870-ben, felszab. 1911-ben. Akkor szerzett italmérési jogot saját házában. Az Ipartestület tagja (korábban a csornai), a tanoncvizsg. bizottság tagja. 1916—1918-ig szolgált, összesen 18 hónapot töltött a harctereken. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Bögöl Erzsébet.

Horváth György kovácsmester, Pápai-út.

Kiss József vendéglős, Kiss-u. 44. Szül. helyben 1887-ben. Korábban gabonakereskedéssel foglalkozott és 1919 óta van italmérési joga. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt, 14 hónapot töltött a szerb, olasz és orosz fronton. Neje: Lendvay Anna.

Kovács György szíjgyártómester, Egyház-u. 81.

Kovács István csizmadiamester, Pápai-út.

Lakatos Jenő vendéglős, Egyház-u. 122. Szül. 1905-ben helyben, felszab. 1923-ban Győrött. 1925 óta vezeti önállóan édes anyja, özv. L. Istvánné üzletét. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Nőtlen.

Mészáros György képesített kőművesmester. Szül. helyben 1880-ben és 1901-ben szerzett képesítést Budapesten. 1903-ban önállósította magát. Háza van. Átlag idényben 15 segédet és 17 segédmunkaerőt foglalkoztat. Az Ipartestület (csornai) és 1924 óta a helyi tagja. 1914—1918-ig szolgált. Sebesült, K. cs.-k.-je van. Neje: Legler Teréz.

Mészáros István kovácsmester, Rákóczi-u.

Vitéz Nagy Kálmán vendéglős, Andrássy-út.

Orbán Sándor csizmadiamester.

Rozman Endre fodrászmester, Egyház-utca 26.

Szentes Ferenc asztalosmester, Szil-u. 17.

Szentes István asztalosmester, Szil-u. 19.

Szentes József asztalosmester, Egyház-u. 119. Szül. helyben 1890-ben, felszab. 1907.-ben. 1922-ben alapította meg önálló üzemét. Az Ipartestület és az Iparos Kör rendes tagja. 1914—1918-ig szolgált, 45 hónapig volt a fronton. Sebesült. Neje: Horváth Erzsébet.

Szijgyártó Imre asztalosmester, Győr-utca 24.

Szijgyártó István asztalosmester, Rákóczi-u. 23.

Schnettner Antal kötélgyártómester, Rákóczi-u. 10. Szül. helyben 1891-ben, felszab. 1906-ban Csornán. Háza, földje van és önálló üzeme 1919 óta. Az Ipartestület jegyzője és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt. 48 hónapot töltött a fronton. Egyszer sebesült. Neje: Borbély Erzsébet.

Takács Antal kéményseprőmester, Andrássy-u. 11. Csornán 1904-ben szül., ugyanott 1925-ben szab. 1928 óta önálló, 14 községe van.

Varga Antal hentes- és mészárosmester, Templom-tér 85. Szül. helyben 1887-ben felszab. 1905-ben Kismartonban. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 2 tanulót tart, 1910 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárósági tagja, az Iparos Kör tagja. 1916—1918-ig a francia és román fronton harcolt. Neje: Pető Irén.

Varga István cipészmester, Rákóczi-u. 20. Szül. Csornán 1881-ben, felszab. 1896-ban. Mint segéd került ide, ahol 1910-ben megalapította önállóságát, saját háza van. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig szolgált, 25 hónapig volt a fronton. Neje: Németh Ilona.

Varga József bognármester, Szil-u. 16.

Vörös Gyula szobafestő és mázolómester, Egyház-u. Született Beleden 1896-ban, felszab. 1912-ben. Mint segéd került ide, ahol 1926-ban megalapította önálló üzemét, amelyben 2 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület pénztárnoka, az Iparos Kör vezető tagja. 1926-ban nőülvette Makrai Klárát.

SZEKSZÁRD

A szekszárdi általános Ipartestület alakult 1889-ben. Jelenlegi tagjainak létszáma: 430. A tagok által alkalmazott segédek száma: 117, a szerződtetett tanoncok száma: 306. A testületnek immár 32 év óta elnöke André István kormánytanácsos férfiszabó, jegyzője Ozanics Viktor kir. törvényszéki irodafőtiszt, akik minden tudásukat és energiájukat az iparosság érdekében fejtik ki. Az ő működésükhöz fűződik a modern székház létesítése is.

A Tolnamegyei Iparosszövetség

Az 1924. évi pünkösdi Iparoskongresszus elhatározta a Tolnamegyei Iparosszövetség megalakítását. Kiküldött e célból egy előkészítő-bizottságot, melynek elnöke: András István, a szekszárdi ipt. elnöke, tagjai: Mutsenbacher Lajos, Heidecker Károly v. főmérnök, Debulay Imre, Szabó Kálmán, Müller Albert, Törő József és Tóth János voltak. A megalakulás 1925 pünkösd vasárnapján Bonyhádon történt. Ideiglenes elnök: Mutschenbacher Lajos, alelnök: Müller Albert, főtitkár: Ozanics Viktor lett. 1925 december 13-án alakult meg a központi szaktanács, melynek elnöke: Uglár János, alelnöke: Marth Sándor és Törő József, pénztárosa: Sápszky Andor, főtitkára: Molnár Lajos lett

A szervezési munka csakhamar jelentős eredményeket ért el, amit hatékonyan előmozdított a Molnár Lajos szerkesztésében megjelent Tolnamegyei Iparos Hírlap. Molnár 1926 júliusában lapjával Budapestre költözött s helyébe Kecskés Győző lépett.

1927 augusztusban megalakult a Szövetség társládája, amely a tagok elhalálozásakor hozzátartozóinak 2000 P. segélyt folyosít. Ez is nagy lendületet teremtett a Szövetségnek.

A Szövetség minden évben más és más Ipartestület székhelyén vármegyei iparos kongresszust rendez, amelyen a vármegye iparossága imponáló számban vesz részt. Határozatainak sokszor országosfontosságú jelentőséget tulajdonítanak. Igyekszik a szövetség az iparosok hiteligényeinek kielégítésére bankokat, szövetkezeteket létesíteni, a legkisebb község iparosságát is testületi egységbe tömöríteni és végeredménykép az országos kézműipari egység létesítésén fáradozik.

A Szövetség ezidő szerint ügyvezetője, Kecskés főtitkár lemondása óta, Törő József alelnök, aki lankadatlanul szolgálja az iparos érdekeket.

Altinger Károly harisnyakötő, Lajos király-u. 1. Felszabadult 1884-ben, önállósította magát 1892-ben. Neje: Reinspach Anna szintén részt vesz iparában.

Andlics Gyula kőművesmester, Mátyás király-u. 40. Iparát 1912 óta folytatja önállóan. Az ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban és szolgálati érmet kapott.

André István férfiszabómester, az Ipartestület elnöke, Rákóczi-út 21. 32 éve vezeti az Ipartestületet, városi képviselő kereskedelmi és iparkamarai tag, az IPOSz

André István

egyik alapítója és tb. elnöke. Az iparos társadalom érdekében kifejtett eredményes munkája elismeréseül kormánytanácsossá nevezték ki. 20 éves elnöki jubileuma alkalmából polgári arany érdemkeresztet, 25 éves évfordulója alkalmából miniszteri elismerő oklevelet kapott. Szakmáját atyjánál tanulta, 1885-ben önállósította magát. Iparát 2 segéddel folytatja. Tevékeny részt vett a tolnamegyei iparos szövetség létrehozásában. Minden idejét és tudását iparostársai érdekében áldozza fel. Produktív egyéniségének egyik szép emléke az épülő új iparosszékház is.

Angyal János szobafestő- és mázolómester, Petőfi-u. 38. Atyja, János, kocsifényezőmester volt ugyancsak Szekszárdon. Ő maga önálló lett 1925-ben. Résztvett a városháza és törvényszék szakmunkáiban. Az Ipartestület, újvárosi Polgári kör, Törekvés sportegylet tagja.

Antal Mátyás takácsmester, Petőfi-u. 27. A Kath. legényegylet volt dékánja, az Ipartestület tagja. A világháborúban az albán, szerb, orosz és olasz frontokon harcolt, egyszer súlyosan megsebesült, kis ezüst, bronz v. é. és Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Árvai István kádármester, Rákóczi-u. 72. Üzemét 1919-ben alapította. Az Ipartestület, Iparos kör, Polgári kör tagja. A pécsi orsz. kiállításon ezüst éremmel lett kitüntetve. A világháborúban az orosz, olasz és román fronton harcolt, két bronz vitézségi érmet és Károly-csapatkeresztet kapott.

Balogh Imre borbély- és fodrászmester.

Bartha József épület- és bútorasztalos, Petőfi-u. 12. Üzletét 1904-ben alapította és 4—5 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Az Ipartestület választmányi tagja. A világháborúban az olasz, orosz és szerb fronton harcolt. Neje: Buzás Juliánna.

Belasits István üvegesmester, Garay tér 6.

Bencze János borbély, Garay tér 6.

Benedek Benő szabómester, Rákóczi-u. 5. 1899-ben szabadult fel és 1922-ben lett önálló. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Résztvett a világháború orosz és olasz frontján. Neje: Flach Eszter.

Benkovics Károly asztalosmester, Tinódi-u. 8/a. Önálló lett 1906-ban. Előbb Fülöpszálláson, majd 1908-ban Szekszárdon. Az Ipartestület, Katholikus kör, Polgári olvasókör, Leventeegyesület tagja. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 40 hónapot töltött a világháború szerb és olasz frontján. Tagja volt a nemzeti hadseregnek. A kis ezüst, bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt és koronás ezüst érdemkereszt tulajdonosa.

Benkő István sütőmester, Bethlen Gábor-u. 2. Üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület, Törekvés ref. kör tagja. A világháborúban a szerb, orosz és olasz fronton harcolt. A Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Benkő József kávéház- és étteremtulajdonos, »Szekszárd szálló«, telefon: 104. 1926-ban alapította üzemét, de előzőleg már 1922-ben lett önálló. 19 alkalmazottja van. Az Ipartestület tagja, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Berger Mihály könyvkötőmester, Pázmány tér 6. Üzemét 1923-ban alapította és 1 segéddel és 1 kifutóval folytatja. A pénzügyigazgatóság szállítója. Az Ipartestület tagja. Fivére János, sógorai Vetoni Viktor és Horváth István a harctéren hősi halált haltak.

Bettelheim Rezső kárpitos, Wosinszky-utca 19.

Bérdi József szállótulajdonos, Széchenyi-u. 50. A szálló fővárosi nívón 20 szobával van berendezve. Az Ipartestület, Iparos szövetség, Polgári olvasókör, Zsidó kaszinó, R. kath. olvasókör tagja. Városi képviselő. A világháborúban az orosz, olasz és román fronton harcolt. Neje: Stärk Gizella, agilis üzletasszony, aki a háború alatt egészen önállóan vezette az üzletet.

Bitz János cipészmester, Széchenyi-u. 20. Üzletét 1891-ben alapította. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Polgári Kör tagja. A pécsi 1905. évi kiállításon kitüntető oklevelet nyert. Neje: Sághy Erzsébet.

Borgula Vilmos fényképészmester, Széchenyi-u. 12.

Boros József szabó, Mátyás király-u. 22.

Borovszky Lajos a Vasuti vendéglő vezetője, Tisza István-u. 14. Az üzlet Mutschenbacher alapítása, tőle vette meg Borovszky Kálmán, akinek 1913-ban be-

következett halála óta özvegye és Borovszky Lajos vezeti. Borovszky az Ipartestület, tolnamegyei vendéglősök részvénytársaságának, a szociális misszió rendes tagja.

Borovszky Lajos

Bors Imre kályhásmester, Szluha-u. 21. Üzletét 1919-ben alapította, 1 segédet foglalkoztat és esetenként több segédmunkást. Az 1909. évi tanonckiállításon oklevél- és bronzérem kitüntetést kapott. A világháború olasz és orosz frontjain harcolt, Károly-csapatkeresztet kapott.

Börcsök István késes, Rákóczi-út 43.

Börcsök József és fia késes, Szent István-tér 1.

Brzoboháty Janka fűzőkészítőmester, Széchenyi-u. 69. Oszlányban született, Budapesten tanult, 1918-ban szabadult és 1927-ben lett önálló.

Budai Ferenc mechanikus, Széchenyi-u. 12.

Csehi Ferenc csizmadiamester, Rákóczi-út 45. Szekszárdon született, 1911-ben szabadult fel. Az Ipartestület, Újvárosi és Polgári Kör tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, megsebesült és rokkanttá lett. Neje : Steinbach Anna.

Ifj. Csötönyi Antal ács, Remete-u. 66.

Csötönyi Antal ács, Remete-u. 66.

Czinner Andor csizmadiamester, Báró Augusz-u. 29. Üzemét 1890-ben alapította, az Ipartestület tagja. Szekszárdon született és 1874-ben szabadult fel.

Debulay Imre lakatosmester, Szent István tér 22. Telefon 135. Üzemét mintegy

Debulay Imre

Frei István

100 év előtt nagyatyja, Ferenc, alapította. Az 11 drb. 3 HP motorral, fúró, csiszoló, lemezhajtogató és kihasító gépekkel van felszerelve és 10—12 segéd és 4—5 tanonc közreműködésével vezettetik. Debulay az Ipartestület alelnöke, iparkamarai tag, városi képviselő, a Hangya igazgatósági tagja, a Hitelszövetkezet felügyelőb. tagja, a Nemzeti bank biráló biz. tagja és még sok egyesület tagja és funkcionáriusa. Az 1892. évi méhészeti kiállításon és az 1904. évi veszprémi kiállításon elismerő oklevelet, az 1907. évi pécsi kiállításon bronz érmet és díszoklevelet, az 1906. évi fémipari kiállításon érmet és oklevelet, az iparegyesülettől ezüst- és bronzérmet és több más kiállításon számos érmet és kitüntetést kapott. Édes atyjától a technológia elvégzése és hosszabb külföldi tanulmányi út után 1891-ben vette át az üzemet. Gyermekei közül János, Béla és Lajos apja üzemében dolgozik.

Dicenty László okl. építőmester, Kölcsey-u. 20. Az Ipartestület, Szekszárdi Kaszinó, Polgári Olvasókör tagja. Tolna vármegye számos középületét tervezte és építette. 1904-ben lett önálló. A háborúban az építkezésekhez volt vezényelve.

Dósa Lajos sütőmester, Alkotmány-u. 16.

Emődi Benő szabómester, Széchenyi-u.

Erdős Nándor sütőmester, Rákóczi-u. 10.

Falussy István asztalosmester, Rákóczi-u. 28. Iparát atyjánál Józsefnél, aki 37 éven át volt önálló, tanulta. Az üzletet atyja 1888-ban alapította, tőle vette át 1925-ben. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Polg. Olvasókör tagja. A világháborúban az orosz, szerb és román fronton harcolt. Vaskereszt kitüntetése van.

Fábián Sándor, mechanikus, Szt István-tér 1.

Fischl Lajos asztalosm., Széchenyi-u. 61.

Foris János bádogosm., Augusz-u. 20.

Frank Miksa droguista, a Garay-drogéria tulajdonosa, Széchenyi-u. 32. Telefon : 64. A Ferenc közkórház szállítója. Az Omke pénztárnoka, a Keresk. Kaszinó, Törekvés egyesület vál. tagja, több kultúr- és egyéb egyesület tagja. Üzletét 1907 óta folytatja. Résztvett a világháborúban a 23. gy. e. kötelékében.

Frázon József asztalosm., Széchenyi-utca 68.

Frei István vendéglős, Csokonay-u. 5. Eredetileg gazdálkodott, 1927-ben lett vendéglős, 6 szobás szállót, földalatti kuglizóhelyiséget és egyesületi helyiséget építtetett. Sajáttermésű híres szekszárdi borait méri. Az Ipartestület, a Kath. Kör tagja, utóbbinak 8 évig könyvtárnoka volt. Résztvett a világháborúban.

Fuchs Ferenc fodrász, Rákóczi-út 57.

Fuss Lajos bádogosm., Arany János-u.

Futó József kőművesm., Árpád-u. 26/a.

Gerencsér János fodrászmester, Széchenyi-u. 26. 1897-ben szabadult fel és 1907-ben alapította jelenlegi üzletét, egy segédet

és egy tanoncot foglalkoztat. Sándor fia is atyja üzletében folytatja atyja mesterségét. Az Ipartestület, Polgári Kör, Törekvés S. C. tagja.

Gerstl Andor bádogosmester, Arany János-u. 7. Veszprémben 1909-ben szabadult fel, 1920-ban lett önálló, egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Törekvés S. C., Keresk. Kaszinó tagja. A világháborúban 36 hónapot töltött a fronton.

Gerstl Jenő szabómester, Arany János-u. 9. Felszabadult 1904-ben és 1920-ban önállósította magát, 1—2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület, Iparos kör, Ref. kör, Törekvés S. C. tagja. Neje: Klein Margit.

Glancz Áron szabómester, József-u. 18. Önálló lett 1919-ben. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 2 évig szolgált.

Goldberger Hermann cipészmester, Rákóczi-út 49. Sióagárdon 1904-ben lett önálló, 1921 óta van Szekszárdon, 2—3 segédje van. Az Ipartestület tagja. Az orosz fronton harcolt és 7 évig volt orosz fogságban. Neje: Flach Janka. Fia: Manó, cipőfelsőrészkészítő.

Grosz István kefekötőmester, Rákóczi-út 85. Önálló lett 1919-ben. Az Ipartestület tagja. Szekszárdon született, 1915-ben szabadult fel.

Groszbauer Béla fodrászm., Garay-tér 7.

Groszbauer Imre kötélgyártómester, Szluha György-u. 3. Üzemét még atyja, Péter, aki Szekszárd egyik legjelentősebb iparosa volt, 1837-ben alapította, ő maga azt 1887 óta vezeti önállóan. Nőül vette Klasz Katalint, aki Tolna 20 éven át volt községi bírájának leánya.

Groszbauer Imre

Groszbauer Lajos kötélgyártómester, Szluha György-u. 3. Az üzemet nagyatyja, Péter, 1837-ben alapította, egy segédet foglalkoztat. Az 1907. évi pécsi orsz. kiállításon ezüstérmes oklevelet, az 1925-iki szekszárdi kiállításon oklevelet nyert. Az Ipartestület, Polg. Olvasókör tagja, iparhatósági megbízott, 12 havi frontszolgálata volt.

Hahn Béla asztalosmester, temetkezési vállalkozó, Rákóczi-u. 34. Telefon: 71. Az üzemet atyja, Ferenc, aki több éven át az Ipartestület alelnöke volt, 1888-ban alapította, ő 1924-ben vette át. Résztvett a vármegyeháza, főgimnázium, árvaház szak-

néhai Hahn Ferenc

Hahn Béla

munkáiban, kb. 4 segédet és 2—3 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, Dalkör, Olvasókör tagja.

Hangonyi István asztalosmester, Balogh Ádám-u. 6/8. Önálló 1927 óta, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 4 HP benzinmo-

Hangonyi István

torral van berendezve. Az Ipartestület, a Törekvés S. C. tagja. A világháborúban 28 hónapot töltött a harctéren, ahol kisezüst, bronz v. érm. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Haspell József vendéglős, Szent István-tér. Üzletét a Szekszárdi Úri Kaszinótól 3 ízben bírja bérben. 4 pincért és 8 egyéb alkalmazottat foglalkoztat. A tolnamegyei vendéglősök r. t.-ának elnökigazgatója s megalapítója. Városi képviselő. Háborúban a vöröskereszt élelmezője volt, e minőségében 48 hold birtokát is feláldozta. Nevelt fia, Károly, a harctéren hősi halált halt.

Haudinger Gyula asztalosmester, temetkezési vállalkozó, Báthory-u. 5. Az üzletet nagyatyja, Károly 1859-ben alapította. Nagyatyjától atyja, Gyula, aki egy egész iparosgenerációt nevelt, 1895-ben vette át, ettől pedig ő 1924-ben. 3—4 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Turul sportegylet tagja, tűzoltó szakaszparancsnok. Az olasz fronton mint zászlós megsebesült, a nagyezüst, két kisezüst, bronz, Károly-csapatkereszt, sebesülési érem kitüntetéseket kapta.

Heidl Dömötör asztalosmester, Jókai-u.

36. Az Ipartestület elöljárósági tagja, tanoncvizsgáztató bizottság és több egyesület tagja. A világháborúban az összes frontokat végigjárta. Egyszer megsebesült, vaskereszt, bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetést kapott. Üzletét 1921 óta vezeti. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Neje : Puch Katalin, régi iparos familiából származik.

Heiczmann Márton kép. kőművesmester, Petőfi-u. 11. Üzletét 1921-ben alapította. Azt 3 segéddel és 3 tanonccal folytatja. Az Ipartestület építőbizottsági tagja, a Törekvés S. C. tagja. A világháború szerb, orosz és olasz frontján harcolt. A kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly-csapatkereszt birtokosa.

Herner Imre sütőmester.

Hevesi Pál szabómester.

Hirschfeld-testvérek, József és Miksa, hentes és mészárosmesterek. Az üzlet nagyatyjuk, Sámuel 1840. évbeli alapítása. Atyjuk, Mór mintegy 60 éven át vezette, ők 1902 óta folytatják. A fogház állandó szállítói, József résztvett a világháborúban, meg is sebesült. A Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Hirth Ferenc asztalosmester.

Id. Horváth János kőművesmester.

Horváth Márton szabómester.

Hradek K. Lajos bádogosmester.

Hradek Vilmos fodrászmester.

Huber Ferenc vendéglős, B. Augusz-u. 11. A Ferenc József kantin tulajdonosa. Üzemét 1920-ban alapította. Az Ipartestület tagja. A világháborúban 1915 febr. 29-től háború végéig szolgált. Tagja volt a nemzeti hadseregnek is. Neje : Kapováry Sarolta.

Jung György szabómester.

Karamér Ferenc bognármester, Percer Mór-u. 15. 1889-ben alapított üzeme az ármentesítő bizottság és az államépítészeti hivatal szakmábavágó munkáit végezte. Előzőleg 1875-től kezdve Pakson volt üzeme. Neje : Paul Anna régi iparos család sarja. Az Ipartestület, Katolikus Olvasókör tagja.

Karaszi Ferenc szabómester, Széchenyi-u. 43. 1921 óta önálló, 2—6 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1924-ben szabadult fel, Budapesten, Belgrádban és Zágrábban segédeskedett. 1921-ben lett önálló mester.

Kárpáthy Nándor címfestőmester, Rákóczi-út 1. Életének javát a színészpályán töltötte, majd Kaposváron címfestőmesteri ipart kezdett 1924-ben. Azután több városban volt önálló vállalata, míg végre 1924-ben Szekszárdon telepedett le. Szép sikerei voltak a festőművészet terén is, egyik képét a bajor király, másikat József főherceg vette meg. Az Ipartestület elöljárósági tagja s a Törekvés S. C. és más egyesületek tagja.

Katz István asztalosmester, Árpád-u. 10. Önálló lett 1912-ben, 2 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a tanonvizsgáló bizottság, Iparos szövetség, a Zeneegyesület, Polg. Olvasókör

Katz István

tagja. 1923-ban a faluszövetségi kiállításon aranyérmet és oklevelet, az 1926. évi mezőgazdasági kiállításon ezüstérmet nyert. Már tanuló korában is nagy aranyérem kitüntetést kapott.

Klein Hugó órás, ékszerész.

Kolbach József vendéglős, Széchenyi-u. 62. Először a kereskedelmi pályán működött, 1912-ben önállósította magát. Üzlete 1919-ig állott fenn, amikor is a szerbek teljesen kifosztották. 1919-ben lett vendéglős Bátaszéken, majd 1926-ban átvette a Szekszárdi Magyar Király Szállót, amelyet azóta nejével, szül. : Schmidt Erzsébettel és a családtagok közreműködésével vezet. A világháborúban az olasz, montenegrói és dalmát frontokon harcolt. Egyszer megsebesült A kisezüst, II. o. vaskereszt, 3 bronz vitézségi érem, a Károly-csapatkereszt, egy német kitüntetés, sebesülési érem, rohamérem kitüntetések tulajdonosa.

Konrád József kőfaragó-szobrászmester, Rákóczi-út 3. Önálló lett Kaposváron 1903-ban. Jelenlegi vállalata 1909 óta áll fenn.

Konrád József

A legtöbb nevezetesebb épület szakmunkáját ő végezte. Művészi siremlékeket készít. A Polgári Olvasókör, Ipartestület tagja. A világháborúban mint altiszt harcolt s a kisezüst, bronz v. érmet és K. cs.-keresztet kapta.

Kossy Lajos gőzmosodatulajdonos.

Koszoru János bognármester.

Kotai Lajos kocsmáros és füszerkereskedő, Bocskay-u. 35. Családtagjai közreműködésével folytatott üzletét 1911-ben alapította. Az Ipartestület, a Tolnamegyei Iparoskör, Olv.-kör, Ref. Kör tagja, a Tolna-

Kotai Lajos

megyei vendéglősök rt. alap. tagja. A világháború orosz és olasz frontján harcolt, sebesült. Neje : Tischler Katalin.

Kovács János mézeskalácsosmester, Csaba-u. 17. 1917-ben lett önálló. A világháborúban súlyosan megsebesült és 100 százalékos rokkant lett. Az Ipartestület, Törekvés S. C. és Iparoskör tagja. Neje : Sinay Etelka.

Kovács János

Körmöcz József bognármester.

Král Lajosné női-szabó, Br. Augusz-u. 7. Üzletét ő maga 1928-ban alapította.

Kutassy István kosárfonómester, Szent László-u. 10. Önálló lett 1906-ban. Az Ipartestület vál. tagja, ref. egyházi előljáró, a Ref. Kör, a Tolnamegyei Iparosszövetség, a Törekvés S. C. tagja. A veszprémi kiállításon díjat nyert. Ezüstérme van. Neje : Németh Erzsébet.

Lakos Lajos kelmefestő.

Laskó Károly asztalosmester, Széchenyi-utca 51. Üzlete 1905 óta áll fenn, 3 segédje, 1 tanonca van, 4 HP és 6 HP motorral, villanyerőre, modern gépekkel van berendezve. Az Ipartestület előlj. tagja, az Olvasókör vál. tagja, a pénzügyi bizottság tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Horacskó Teréz.

László Lajos szabómester.

Lehman József sütőmester.

Lehr Mihály faesztergályosmester, Alkotmány-u. 42. Villanyerőre berendezett üzemét 1920-ban alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban 3 hónapot töltött a harctéren. K. cs.-keresztje van.

Lencz Ilona üveges.

Lipovszky Gyula sütőmester.

Loridon János bognármester.

Löwy Elza szabómester, Báró Augusz-u.

Majtány József cukrász.

Marth Sándor sütőmester, Arany János-utca 16. Az Ipartestület előljárósági tagja, az Iparosszövetség egyik megalapítója és alelnöke, városi képviselő, a Kath. Kör. vál. tagja, a sütőszakosztály elnöke, a pécsi iparkamara póttagja, iparhatósági megbízott, tanoncvizsgáztató bizotts. tag, a legtöbb társadalmi és jótékonysági egylet tagja. 1904-ben vette át nagybátyja, Sándor György üzletét, amely a megye legelső péküzlete volt. Kiváló iparos, jó gazda, az iparostársadalom egyik legagilisabb és legtevékenyebb tagja.

Mayer Lajos szobafestőmester.

Mechtl József cserépfedőmester.

Mészáros Pál bognármester.

Méth Mihály hentes- és mészárosmester, Balogh Ádám-u. 12. Önálló lett 1913-ban. Az Ipartestület, Kath. Kör tagja. A világháború orosz, román és olasz frontján harcolt. Hatszor megsebesült. Simon Évát vette nőül.

Mizerák István szűcsmester, Arany János-u. 7. Üzlete 1924 óta áll fenn. Az Ipartestület, Törekvés SC tagja. Résztvett a világháború orosz és olasz frontján, egyszer megsebesült. Neje : Kun Piroska.

Molnár József kelmefestő és vegytisztító.

Molnár Sándor Vasvári Pál-u. 21. sz. alatt levő, kesztyűbőr és szőrmebélés kikészítésével foglalkozó üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület, Kereskedelmi Kaszinó tagja. Mint segéd Németország, Ausztria, Magyarország nagyobb városaiban dolgozott. Gimn. érettségit tett. A frankfurti kémiai gyárakban kémiai gyakorlatokat végzett. Bejegyzett cég.

Mutschenbacher Lajos

Mutschenbacher Lajos szabómester, Arany János-u. 5. Az Ipartestület számvizsg., gazdasági bizottságának elnöke, a tanoncvizsg., pénzügyi, építőbizottság tagja, iparhatósági elnök, a városi tűzoltóság volt parancsnoka, városi képviselő, a Ref.

Kör vál. tagja, stb. A Tolnamegyei Iparoskör megalapítója, volt elnöke. Üzletét néhai atyja, Lipót, 1878-ban alapította. A vármegye és a város állandó szállítója. 1927-ben Székesfehérváron ezüstéremmel, 1919-ben Szekszárdon díszoklevéllel, 1928-ban ezüstéremmel és díszoklevelekkel lett kitüntetve. Ipara mellett kiváló galambtenyésztő, e téren is I. díjat, aranyérmet, díszoklevelet nyert. A világháborúban a szerb és orosz frontokon harcolt.

Mutschenbacher Ödön és Fia bej. cég. Cégtulajdonos M. Jenő cementárukészítő, tudását budapesti több nagy cégnél tökéletesítve, üzemét 1921-ben alapította s azt 2 kőfaragóval és 6 munkással folytatja. Az Ipartest., Iparosszövetség, Kath. Kör, Kereskedelmi Kaszinó stb. tagja. A szekszárdi gazd. kiállításon kitüntetésben részesült.

Özv. Müller Imréné vendéglős.

Müller Konrád szállótulajdonos, Széchenyi-u. 62. Régi vendéglőscsalád sarja, aki iparát atyjánál, Alsónánán tanulta, 1922-ben vette meg mai üzletét, amelyet 4 évig vezetett, azóta bérbeadta. Az Ipartestület, Háztulajdonosok Orsz. Szövetsége stb. tagja. A világháborúban a szerb és olasz fronton harcolt, itt fogságba esett. Fiai, Jakab és Konrád, szintén vendéglősipart űznek.

Müller Testvérek gépjavítóműhely.

Nagy Sándor vendéglős, Remete-u. 54. Az Ipartestület, Polgári, Ref. Kör tagja, a Tolnamegyei Vendéglősök Rt. igazgatósági tagja. Fia, Sándor, és veje, Csötönyi Dániel, a harctéren hősi halált haltak.

Narer Lajos férfiszabómester, Széchenyi-utca 19. Az Amerikai Egyesült Államok st.-louisi 1906. évi kiállításán dícsérő oklevelet nyert. Önálló lett 1910-ben. A világháború orosz és olasz frontján harcolt, kétszer súlyosan megsebesült. Ötször bronz vitézségi érmet és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Nepp Dezső kádármester, Báró Augusz-utca 18a.

Nepp Gyula szíjgyártómester, Báró Augusz Imre-u. 39. 1906-ban önállósította magát, jelenlegi üzletét 1910 óta vezeti, 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület, Polg. Olvasókör stb. tagja. 1923-ban a faluszöv. kiállításon kitüntetésben részesült. A világháború orosz, szerb és román frontján harcolt. Megsebesült. Két bronz v. é. és a K. cs.-k.-tulajdonosa.

Németh István kőművesmester.

Obernig Henrik vendéglős, Garay-tér 4. A Mozi-vendéglőt 1926 óta vezeti önállóan 2 pincér alkalmazottal. Iparát atyjánál, aki régi vendéglősfamilia sarja, tanulta. Az Ipartestület, Olvasókör, vendéglős r. t. tagja. 16 hónapig volt a világháború harcterein. A nemzeti hadseregben is szolgált.

Obernig Károly vendéglős, a Polgári Olvasókör bérlője, Rákóczi-u. 14. Atyja és nagybátyja üzletében tanult. Eredetileg 1914-ben, atyja halálakor annak üzletét vette át, mai üzletét 1923 óta vezeti. Régi vendéglősfamilia tagja. A vendéglős r. t. igazgatósági tagja, az Ipartestület, Keresk. Casino, Turul és Törekvés S. C. tagja. A világháborúban 26 hónapig volt a fronton, egyszer súlyosan sebesült. A kisezüst és bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt tulajdonosa.

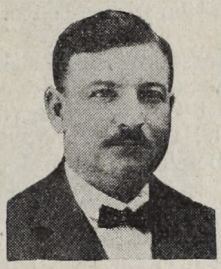

Obernig Henrik

Orbán István hentes- és mészárosmester, Rákóczi-u. 59. Iparát Budapesten tanulta, 1896-ban szabadult fel és 1903-ban lett önálló. Az Ipartestület, Újvárosi és a Polgári Olvasókör tagja. A világháborúban a 7. tűzérezredben szolgált. Neje: Stir Rozália 1922-ben elhúnyt.

Ozanics Viktor ipartestületi jegyző 1921 óta. Intenzív résztvett a tolnamegyei iparosszövetség megalapításában. Annak első

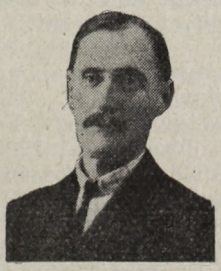

Ozanics Viktor, Ipt. jegyző

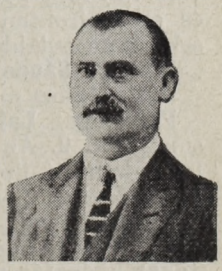

Ötvös Lajos

titkára volt. Ugyancsak intenzív részt vett a testületi székházzal kapcsolatos munkák jogi és szellemi részének intézésében. A tolnamegyei vendéglősök egyesületének jegyzője. Tagja az Olvasókörnek és Kath. Körnek, a Ref. Olvasókörnek. Jegyzője az építési és pénzügyi bizottságnak. Lankadatlan és odaadó munkájával eredményesen szolgálja az iparos érdekeket.

Ötvös Lajos cipészmester, Szent István-tér 1—3. Szakmáját Szekszárdon tanulta, itt is szabadult fel és 1900-ban önállósította magát. 1904-től 1908-ig Amerikában tanulta a tömeggyártást. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület választmányi

tagja, a pénzügyi bizottság tagja, Olvasókör, Törekvés S. C. tagja.

Pare Zsigmond kovácsmester.

Pettrits István mézeskalácskészítő-mester, Rákóczi-u. 1. Iparát atyjánál, Gottfriednél tanulta. 1904-ben lett önálló. 1 segédje és 1 tanonca van. Az Ipartestület választmányi tagja, az Olvasókör, Legényegylet, Újvárosi, Belvárosi Kör tagja. A tanoncmunka kiállításon 1896-ban dícsérő oklevelet nyert. A világháborúban 28 hónapig volt a fronton. Bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van. Neje: Acsádi Rozália, fűszer- és csemege üzletet folytat.

Pettrits József mézeskalácskészítő-mester, Arany János-u. 12. Iparát atyjánál, Gottfriednél, aki Szekszárd egyik legkiválóbb iparosa volt, tanulta. 1883-ban szabadult fel és 1899-ben lett önálló. 1 fia mint segéd és 1 mint tanuló van üzletében. Neje: Gyüszü Anna, szintén közreműködik az üzletben. Az Ipartestület volt vál. tagja, a Polg. és Kath. Olvasókör, Törekvés és Turul S. C. tagja. Több kitüntetést nyert úszó- és lövészversenyeken.

Pfanzel István mechanikus, Csaba-u. 10. A Posta és Pfanzell cég tulajdonosa. 1923-ban szabadult fel, 1928-ban alapította üzletét. 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Törekvés S. C. tagja.

Pikay Lajos cipészmester, Vosinszky-u. 23. Üzletét atyja, György, 1887-ben alapította. 1919-ben lett önálló s 1924-ben vette át atyja üzletét, amelyet 1—2 segéddel és 1 tanonccal folytat. Az Ipartestület volt vál. tagja. A világháborúban az olasz és orosz fronton harcolt, megsebesült. A seb. érem tulajdonosa.

Pipellan Sándor szabómester.

Pósta János mechanikus.

Potyondy Lajos asztalosmester, Vosinszky-u. 9. Az atyja, József által 1903-ban alapított üzemet 1928-ban vette át s 5 segéddel és 2 tanonccal folytatja. 10 HP erejű motorral villanyerőre van berendezve. A szekszárdi postapalota, a bátaszéki takarékpénztár stb. szakmunkáit végezte.

Pozsgay Vilmos asztalosmester.

Radits Zoltán zongorakészítőmester, Major-u. 7. Középiskolai tanulmányai elvégzése után szakmáját Budapesten sajátította el. 1913-ban szabadult fel. 1920-ban lett önálló. Tagja az Ipartestületnek, Polgári Olvasókörnek, Törekvés SC-nak.

Reich József gépészkovácsmester.

Roth Testvérek, József és Béla hentes- és mészárosmesterek. Főüzlet Széchenyi-u. 56. Fiók: Rákóczi-u. 46. A villanyerőre (3½ HP) berendezett, nagyatyjuk, Ferenc által a 60-as években alapított és atyjuk, Ferenc által 1924-ig folytatott üzemet 1925 óta vezetik. 3 segédjük, 1 tanoncuk van. Az Ipartestület tagjai.

Rózsa Ödön szabómester, Szent István-tér 8. sz. Az üzemet 1853-ban apósa, Sternfeld József alapította, tőle vette át 1923-ban. 4—6 segéddel és 3—4 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület, Törekvés SC, OMKE tagja, a Keresk. Kaszinó jegyzője. A világháborúban az orosz és román fronton harcol. A bronz v. é., kor. érd. kereszt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Rungay György kövezőmester.

Sághy Ferenc cipészmester, Széchenyi-u. 20. Szekszárdon született, iparát is itt tanulta. 1919-ben lett önálló, előzőleg Bitz Jánossal társas viszonyban. Résztvett a világháború szerb, olasz és román frontjain Bronz v. érme és K. cs.-keresztje van. Neje: Naszlaki Anna.

Sápszky Andor szabómester, Szent István-tér 1—3. Üzletét 1919-ben alapította s azt 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja.

Sápszky Andor

Az Ipartestület előlj. tagja, a Tolnam. Iparos Szövetség alapító tagja, hét éven át volt pénztárnoka, a Sportegylet igazgatója, stb. Az 1907. évi pécsi orsz. kiállításon mint tanonc arany oklevelet nyert. Résztvett a világháborúban, 3 napig olasz fogoly volt. A bronz v. é., vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetést kapta.

Schaffler József órás és aranyműves.

Scherer József ácsmester, Báró Augusz-u. 27. 1914-ben önállósította magát. 8 segédet, 4 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja,

Scherer József

a tolnamegyei Iparosszövetség ács szakcsoportjának volt elnöke, a székházépítő bizottság tagja stb. A román fronton harcolt a világháborúban. Neje: Pehary Erzsébet.

Schiffer Sebestyén szabómester.

Schleicher József cementiparos.

Schlesinger Gyula nyomdatulajdonos, Széchenyi-u. 19. A 2 drb. amerikai géppel, 1 perforáló és 1 vágógéppel felszerelt üzemét 1927-ben alapította. Az Ipartestület, Iparosszövetség, Orsz. Nyomdászegyesület, Főnökegyesület, a Törekvés S. C. tagja, utóbbinak 3 évig titkára volt. Az 1907. évi pesti orsz. kiállításon mint tanonc ezüst oklevéllel, az 1921. évi győri kiállításon ezüst érem és díszoklevél kitüntetést kapott. A szerb és orosz fronton harcolt, itt fogságba esett. Egyszer megsebesült.

Schlotthauer Lajos szabómester.

Schultheisz Henrik szabómester.

Schwarcz Imre kárpitosmester.

Schwarcz Mór gőzfürdőtulajdonos, Vasúti fasor 1. Üzemét 1901-ben alapította. 1 fürdőmestert, 3 segédet és 1 gépészt alkalmaz. Gőzgépe 12 HP. Nála tanult úszni Sipos Manci, Magyarország gyorsúszó bajnoka. Fiai Miklós, Aladár, Miklós és Sándor végigküzdötték a világháborút.

Schwartz Sándor szabómester.

Seleznik Viktor kárpitosmester.

Simon Frigyes, szabómester.

Simon Gábor cipészmester, Szent István-tér 16. Helyben született és tanult. 1919-ben lett önálló, az Ipartestület elöljárósági tagja, a Törekvés S. C. ellenőre, az Iparosszövetség szaktanácsi tagja stb. Az orosz és olasz frontokon harcolt. Öccse, Gyula, hősi halált halt.

Simon István kötélgyártómester, Boka-u. 27. Szekszárdon született és tanult. 1911-ben önállósította magát. A világháború egész idejét végigküzdötte, bronz vitézségi érmet és Károly csapatkeresztet kapott. Neje: Simon Ágnes.

Simon József kőművesmester, 1908-ban szabadult fel, mint segéd Szekszárdon és Budapesten dolgozott, 1926-ban megalapította jelenlegi üzemét. Résztvett az olasz és orosz front harcaiban, megsebesült. Nőül vette Fejős Terézt, kitől három gyermeke, József, Ferenc és Erzsébet él.

Simon László kötélgyártómester, Kossuth Lajos-u. 16. Szekszárdon született és tanult, 1911-ben szabadult fel, 1918-ban lett önálló. 1923-ban és 1925-ben elismerő oklevelet nyert a kisgazda, illetve faluszövetségi kiállításon.

Sommer Béla mechanikus.

Spitzer Ede szabómester.

Steib József szabómester.

Steig István, keramikus. Az üzemet 1873-ban id. Steig Flórián alapította, akitől ő azt 1921-ben vette át. Az Ipartestület, Polgári Kör, Törekvés S. C. stb. tagja. Munkáiért arany- és ezüstérem-, valamint díszoklevél- és olaszországi éremkitüntetést nyert.

Steindl Gyula faesztergályosmester.

Stenger István asztalosmester, Zrínyi-u. 33. Budapesten tanult, 1894-ben szabadult fel, 1901-ben lett önálló. 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 2 évet töltött a harctéren, ahol sebesülten orosz fogságba esett.

Özv. Stockinger Jánosné kéményseprőmester.

Stoll Alajos sütőmester.

Steig István

Sugh József fodrászmester, Szent István-tér. Üzletét 1910 óta folytatja, két segéd alkalmazásával. Az Ipartestület, Polg. Olvasókör, Turul SE, Törekvés SC tagja. Az olasz és orosz frontokon harcolt, háromszor megsebesült. A bronz v. é., seb. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Szabó Gyula okl. kőművesmester, Bezerédy-u. 36. A felsőiparískola elvégzése után Budapesten és Salgótarjánban működött, majd 1926-ban önálló lett. Nyolc segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban az olasz fronton harcolt.

Szabó István takácsmester.

Szabó János cipészmester, Petőfi-u. 29. Felszabadult 1900-ban és 1911-ben lett önálló. Az Ipartestület tagja. A világháborúban a román fronton harcolt és mint 50%-os rokkant szerelt le. Neje: Steiner Erzsébet.

Szabó Lajos szobafestőmester.

Szakály Ferenc sütőmester. Üzemét 1887 óta vezeti. Fia, László is résztvesz az üzletben. Fiai közül Lajos és József hősi halált halt, Ferenc szintén atyja mesterségét folytatja.

Szász Manó órás- és ékszerész.

Szegedy István vendéglős, Árpád-u. 36. Szekszárdon született, itt is szabadult fel. Üzletét 1925-ben alapította. Az Ipartestület tagja, a világháborúban az orosz, román és olasz fronton harcolt. Bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetése van. Neje: Simon Teréz.

Székely Lajos hentes és mészáros, Széchenyi-u. 67. A kereskedelmi érettségi elvégzése után 1925-ben alapította az üzletét, melyet 1 segéddel és 1 tanonccal folytat. Az Ipartestület, Dalárdaegylet, Törekvés S. C., Iparosszövetség, Polgári Olvasókör

tagja. A világháborúban mint hadnagy az orosz, román és olasz fronton harcolt. A III. o. érdemkereszt, Signum-Laudis, nagyezüst, bronz vitézségi érdem, Károly-csapatkereszt, sebesülési érem tulajdonosa.

Szeltner Ferenc kőművesmester, Petőfi-u. 5. 1889-ban szabadult fel, 22 évig volt a Mávnál és 1927-ben lett önálló. Az Ipartestület, Iparoskör tagja. Neje: Reich Katalin.

Ifj. Szivar Lajos hentes- és mészárosmester, Mátyás király-u. Szekszárdon született, itt is tanult és Budapesten segédeskedett. Üzletét 1928-ban alapította. Az Ipartestület, Kath. Kör tagja. Neje: Bozs Erzsébet.

Sziver Ignác géplakatosmester.

Szücs János cipészmester, Széchenyi-u. 60. Üzletét 1922-ben alapította és abban 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, szakosztály tagja. A világháborúban a román és olasz fronton harcolt. A bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Tamás József fazekasmester, Lajos király-u. 25. Üzemét 1907-ben alapította s azt 1 segéddel folytatja. Az Ipartestület, Polg. Olvasókör tagja, az önkéntes tűzoltótestület szakaszparancsnoka és 35 éves tagja. A világháborúban háromszor sebesült. A kis ezüst v. é., sebesülési érem, Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Ifj. Theisz Lőrinc asztalosmester, Méreiu. 45. Az üzletet még nagyatyja 1885-ben alapította, tőle vette át atyja és utóbbitól ő 1921-ben. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja, a gazd. bizottság tagja, az Iparosszövetség tagja, a Törekvés S. C. tagja. A faluszövetségi kiállításon bronzérem és díszoklevél kitüntetést nyert. Az orosz és olasz frontokon harcolt. Bronz vitézségi érem és Károly csapatkeresztje van.

Titte Kálmán mechanikus, Petőfi-u. 15. Telefon: 91. Villamoserőre berendezett üzemét 1919 óta folytatja. 3 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Kereskedelmi Casino, Polg. Olvasókör tagja. A faluszövetségi kiállításon nagyezüst érem és oklevél kitüntetést nyert. A világháborúban kisezüst, bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt kitüntetést nyert.

Tóth Ferenc csizmadiamester.

Tóth János órás és ékszerész, Percel-u. 11. Üzletét 1919-ben alapította s azt 2 segéddel és 1 tanoncal folytatja. Az Ipartestület pénztárnoka, a pénzügyi, gazdasági bizottság stb. tagja. Tevékeny résztvett az iparos-székház megteremtésében. A világháborúban mint levegő bombavető altiszt résztvett és bronz vitézségi érem és Károly csapatkereszt kitüntetést szerzett.

Tóth Lajos cipészmester, Kölcsey-u. 33. Iparát Komáromban tanulta, 1916-ban szabadult fel s 1924-ben lett önálló mester. Az 1914. évi komáromi kiállításon kitüntető oklevelet nyert. A világháborúban az olasz fronton harcolt.

Tóth Sándor sütőmester, Rákóczi-u. 83. Üzemét Nikitits Antal alapította, tőle vette át 1928-ban. Az Ipartestület rendes tagja. Neje: Szanyó Etel.

Tóth János

Törő József asztalosmester, Szent István-tér 1. A Tolnamegyei Iparosszövetség elnöke, az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Sportegylet elnöke, stb. A szaksajtónak és Iparoslapnak munkatársa. Nagy tevékenységet fejt ki az iparosérdekek szolgálatában. Üzemét 1921-ben alapította. Magyar motivumokat kultivál. Barokk- és Biedermeier-stílű bútorokkal művészi hivatást teljesít. A Faluszövetségtől és Vitézi Széktől kitüntetést nyert. A luteránus

Törő József

templom berendezését díjtalanul vezette be. Atyja is asztalosmester volt, nála, majd a felsőipariskolában tanult.

Thúry Gyula asztalosmester, Rákóczi-u. 72. Üzemét 1924-ben alapította s azt 1 segéddel és 1 tanoncal folytatja. A világháborúban 6 hónapig volt a harctéren, kétszer súlyosan megsebesült. Neje: Incze Ilona.

Tucsni Pál kalaposmester, Kölcsey-u. 5. Felszabadult 1874-ben, önálló lett 1884-ben. Szentmártonban és Kiskőrösön tanult. Neje: Domsits Mária. 7 gyermeke van.

Uglár János építőmester, téglagyáros, Kölcsey-u. Üzemét 1902-ben alapította s azt húsz munkás igénybevételével folytatja. Az Ipartestület, építőbizottság, gazd. bizottság, Polgári Kör, Kath. Kör tagja, városi képviselő.

Vargha János hentes- és mészárosmester, Béla-tér 5. Szekszárdon született, itt is tanult, 1906-ban szabadult fel és 1919-ben lett önálló. Az Ipartestület tagja, az Iparosszövetség vál. tagja, a Ref. Kör, Polgári Kör, Törekvés SC tagja. Az orosz, olasz és román fronton harcolt. Kisezüst, bronz v. érmet és K. cs.-k. kapott.

Vargha József virágkertész, Kisfaludy-u. 2. Üzletét nagyatyja, István alapította a 90-es években, tőle vette át atyja, ő maga 1916 óta vezeti, 1928 óta önállóan. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az 1924. évi faluszövetségi kiállításon ezüstérem és díszoklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestület, Kertészeti Egyesület, Polg. Olvasókör, Törekvés SC, Dalkör tagja.

Vesztergombi Antal kőművesmester.

Vinkovits Mária nőiszabó, Bezerédy-u. 1. Szekszárdon született, Budapesten dolgozott, 1925-ben szabadult fel és akkor lett önálló. Az 1923. évi faluszöv. kiállításon ezüstérem kitüntetést nyert. 5—6 tanulóval dolgozik.

Vollár György kovácsmester.

Vörös Sándor sütőmester, Zrinyi-u. 1. Szekszárdon született, itt szabadult fel 1915-ben és önálló lett 1922-ben. Az Ipartestület, Olvasókör tagja. A világháború olasz frontján harcolt, ott 1919 októberben fogságba esett, amelyben 1922-ig sínylődött.

Vörösné Vidák Erzsébet kárpitos.

Wagner Károly okl. rézöntőmester, Széchenyi-u. 26. Üzemét 1866-ban Jilk László alapította, amelyet ő 1890-ben vett át. A faddi 565 kg-os, nagykajdocsi 349 és 194 kg-os, a bükkösdi 292 kg-os és Szerbia részére 12 drb, összesen 2800 kg-os harangokat szállította. 2 HP villanymotor, 3 esztergapad berendezése van. Az Ipartestület volt vál. tagja, a Kath. Kör tagja. Az Orsz. Iparegyesület nagyezüst érmét és az 1921. évi faluszövetségi kiállítás II. nagyezüst érmét nyerte el munkáiért.

Wild János cipészmester, Rákóczi-út 21. Üzletét 1911-ben alapította és 1 segéddel és 1 tanoncal folytatja. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban a 7-es vártüzéreknél az olasz fronton harcolt. Nőül vette Hirth Terézt.

Zala Andor asztalosmester.

Zólyomi István mechanikus.

Zombay József sütőmester.

Zsoldos János cipészmester, Széchenyi-u. 19. Önálló lett 1914-ben. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület vál. tagja, a Polg. Olvasókör, Iparosszövetség szaktanácsi tagja, a szakosztály elnöke. Az 1923. évi szekszárdi faluszöv. kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Zucker József szabómester.

SZENTGÁL

Cseh Gyula asztalosmester.

Dresser József kovácsmester.

Nagy Dezső mészáros- és hentesmeste, Fő-u. 272. Az 1912 óta folytatott iparában 1923-ban önállósította magát. Az Ipartestület, Olvasó Kör tagja. A világháborúban 22 hónapig volt az olasz, orosz és francia fronton. K. cs.-k.-je van.

Perey Sándor szabómester.

SZENTGOTTHÁRD

A szentgotthárdi és szentgotthárdjárási Ipartestület Sperner Anzelm elnöksége mellett 1921 június hó 5-én alakult meg. Alapszabályai 1921 augusztus 9-én hagyattak jóvá. Tényleges működését 1922 január 1-én minden anyagi támogatás és pénz nélkül kezdette meg. A szentgotthárdi Iparoskör 15.000 papirkorona kölcsönével szerezte be a legszükségesebb irodai szereket és nyomtatványokat. 1926. évig tartott a vegetálás, amit az Ipartestület vezetősége tétlenül sokáig nem nézhetett. Ekkor az Ipartestület Sperner Anzelm elnök és Dremmel Antal alelnök agilis kezdeményezésére merész elhatározásra szánta magát. Elhatározta, hogy 1926 szeptember havában tárgysorsjátékkal egybekötött ipari kiállítást rendez, számolva azzal, hogy ebbe vagy belebukik, vagy pedig kirántja az Ipartestületet a vegetálásból. Az egész iparosság mint egy ember fogott hozzá a munkához s így ez sikerült is. Országra szóló propagandát fejtett ki az Ipartestület, mert arról meg volt győződve, hogy az itteni iparosság szaktudásával és a kiállítandó ipari készítményeivel a kiállításon szégyent nem fog vallani. Elnök és alelnök, de az egész előljáróság lelkesítése és buzdítása mellett tényleg oly fényes kiállítást produkált az iparosság, hogy azzal a legnagyobb dícséretet érdemelték ki maguknak. Ennek köszönhette az Ipartestület, hogy az erkölcsi sikeren kívül ezen kiállítás fényes anyagi sikerrel is járt, amennyiben a kiállítás és tárgysorsjáték közel 50,000.000 koronát= 4000 pengőt jövedelmezett tisztán az Ipartestületnek.

Most már meg volt az alapja az Ipartestület további fejlődésének. Jelenleg kb. 5000 pengő vagyonnal rendelkezik s ezen összeget a legnehezebb időben, rövid 5 éves működés után gyüjtötte össze. Most már ipartestületi székház építését tervezgeti, ami további egyetértéssel és összetartással a megvalósulásra kecsegteti az Ipartestületet.

Bagáry József kalaposmester, Széchenyi-u. 17. 1885 óta folytatja iparát ; 1905-ben önálló lett, Munkáját 1926-ban a helyi kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület, Iparos Kör, tanoncvizsg. bizottság, Aggharcosok Egy., Tűzoltó Egyesület tagja. Résztvett a világháborúban.

Bagula István okl. építőmester, Deák Ferenc-u. Ipartestületi tag. A gráci felsőip. iskolán 1902-ben oklevelet nyert. 1904 óta önállóan, 10 segéddel és 6 tanonccal dolgozik, 1915-től a háboru végéig szolgálta a hazát ; kor. arany szolg. érd. kereszt tulajdonosa. Neje : Wieser Mária.

Bedi Gyula mészáros- és hentesmester, Árpád-u. 1. 1914 óta működik a szakmában. Körmenden, stb. dolgozott mint segéd. 1925 óta önállóan vezeti saját üzemét. Tagja az Ipartestületnek. Peschl Teréziát vette feleségül.

Berke Elek lakatos, kerékpárkereskedő, Árpád-u. 1.

Binder Alajos kép. kőmívesmester, Rákóczi-u. 3.

Braun Ede mészárosmester, Széll Kálmán tér 15. Az ipartestületi életben tevékeny résztvesz. Tanoncvizsg. bizottság tagja, Takarékpénztár és a Szövetkezet ig. tagja, az Iparos Kör választmányi tagja, h. községi bíró. Iparával 1889 óta foglalkozik. 1903 óta mint önálló mester 3 tanoncot felszabadított ; jelenleg 1 segédet alkalmaz. A világháborút a fronton töltötte.

Braun Károly főpatkolómester, Széchényi-u. 15. 32 éve folytatja mesterségét. Elvégezte a patkolómesteri tanfolyamot és

Braun Károly

az Állatorvosi Főiskola gyógykovácsi tanfolyamát ; 1912-ben főpatkolómesterré nevezték ki. Műhelyét 1922-ben alapította. Az Iparos Kör elnöke, a Keresk. és Iparlfjak egyesületének alap. tagja és a Kerékpár Egyesület alelnöke, az Ipartestület és Ipariskola előljárója. A Közműv. Egyesület és Dalos Egyesület vál. tagja és számos kultúrális egylet tagja, 1914—1918-ig a fronton védte a hazát ; kitüntetései : arany érdemkereszt, koronás ezüstérdemkereszt, szolgálati érem, jubileumi érem, K. cs.-k. Neje : Timár Mária.

Csurmann Károly vendéglős, Árpád-u. 10. 1911 óta működik ipara terén. Bécsben, Badenben stb. szerezte szakismeretét. 1924-ben önállósította magát ; 1 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Tűzoltó Egyletnek, Kath. Legényegyletnek, Madárvédelmi Egyletnek, Daloskörnek. A háborúban frontszolgálatot teljesített. Neje : Soltos Irén.

Damwéber Gyula kötélgyártómester, Dénes Gy.-u. 15. Üzemét 1914-ben alapította s azóta 1 tanoncot felszabadított. Szaktudását több évi külföldi tanulmányútján fejlesztette. Munkájáért 1926-ban a helyi kiállításon elismerő oklevelet kapott. Az Ipartestület, Iparos Kör, Kath. Kör, Kath. Népszöv. és Oltáregylet tagja. A háborúban 22 hónapi frontszolgálata közben megsebesült ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Derwarics Ferenc férfiszabómester, Árpád-u. 14. Tagja az Ipartestületnek és Iparos Körnek. 1894 óta úzi iparát. Hosszabb ideig Regedén és helyben mint segéd dolgozott. 1908-ban önálló lett, műhelyében 2 segédet foglalkoztat. 1915—1918-ig az orosz fronton védte a hazát.

Durgesz Lajos borbély- és fodrászmester, Kossuth L.-u. 2. Üzemét D. Mihály 1900-ban alapította ; a vezetést 1926-ban vette át és jelenleg 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület, Iparos Kör, Kath. Kör és a Dalárda tagja.

Döltl Henrik bábsütő- és cukrászmester, Desits-u. 13. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Kath. Körnek és az Aggharcosok Egyesületének. Mesterségét 1899 óta folytatja. Külföldön szerzett szaktudásával 1911-ben önállósította magát s szorgalma eredményeképen csakhamar fióküzletet nyitott Burgenlandban. 1914—1920-ig szolgálta a hazát ; Szibériában volt fogságban.

Ebenspanger Béla sütőmester, Hunyadi-utca 3. 1913-ban alapította préselő géppel felszerelt üzemét, ahol 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik ; 36 éve folytatja immár mesterségét. Az Ipartestület, az Iparos Kör, Közművelődési Kör és a Tűzoltó Egylet tagja. 1915-től a háború végéig a hazát szolgálta. Neje : Steiger Teréz.

Ernszt Rezső kalaposmester, Desits-u. Üzemét 1850-ben E. Sándor létesítette ; 1900-óta önállóan vezeti. 40 éve dolgozik a szakmában és önállósítása előtt Németországban végzett szaktanulmányokat. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, Iparos Kör tagja, az Aggharcosok egyletének v. alparancsnoka stb. A helyi kiállításon 1926-ban elism. oklevelet nyert. 1914—1918-ig vett részt a haza védelmében ; K. cs.-k.-tel tüntették ki.

Failer János vendéglős, pályaudvari vendéglő. Az ipartest.-i életben tevékeny részt vesz ; tagja az Iparos Körnek és számos kulturális egyletnek. 20 éve működik az iparfejlesztés terén ; a fővárosban és Tátraszéplakon nagy üzemeknél volt segéd. 1920-ban önállósította magát ; 2 alkalmazottat tart ; 1 tanoncot felszabadított. 12 havi orosz frontszolgálata közben megsebesült.

Fénusz József kádár, Széll Kálmán-tér.

Frank Ferenc asztalosmester, Desits Gy.-u. Édesapja alapította az üzemet ezelőtt 40 évvel. 1919 óta önállóan vezeti 1 segéddel és 1 tanonccal ; Bécsben szerezte szaktudását. 1926. évi kiáll.-on szalonasztalát elism. oklevéllel tüntették ki. Tagja az Ipartest.-nek, tanonvizsg. bizott.-nak, Kath. Körnek, Iparos Körnek, stb. 2 évi frontszolgálatot teljesített a háborúban. Neje : Czibok Anna.

Frank Ödön sütőmester, Desits Gy.-u. 21. 1883-ban folytatja mesterségét, 1895-ben önálló lett. Jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot oktat. Az Ipartest.-nek és a községnek pénztárosa, az Iparos Kör és az Egyházközs. tagja, iskolagondnok. Preiner Gizellát vette nőül.

Friskics Iván úriszabómester, Vörösmarty-u. 4. Ipartest.-i és Iparos Köri tag. 40 éve dolgozik a szakmában ; 1896 óta mint önálló mester 20 tanoncot felszabadított ; jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Szaktudását Szombathelyen elism. oklevéllel, Budapesten díszoklevéllel jutalmazták. Résztvett a világháborúban.

Fuchs Károly férfiszabó, Széchényi-u. 26.

Gáspár Ferenc asztalos, Hunyadi-u. 14.

Gotzi Gyula cipészmester, Hunyadi-u. 3. 1905 óta, mint segéd Bécsben és helyben gyakorolta mesterségét. 1919-ben megalapította műhelyét, ahol 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat ; tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek és az Aggharcosok egy.-nek. Munkájával 1926-ban díszoklevelet nyert. 1914—1918-ig az orosz és román fronton harcolt ; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Mirbh Julia.

Grimm Ede sütőmester, Hunyadi-u. 9.

Hacker Adolf lakatos, Kossuth L.-u. 7.

Hacker Alajos épület- és géplakatosmester, Széll Kálmán-tér 9. Műhelyét atyja alapította 1860-ban. Nála tanulta mesterségét, melyet 1904 óta önállóan folytat ; azóta 30 tanoncot felszabadított, jelenleg 2-őt oktat. Az Ipartestület egyik meg alapítója, az Iparos Kör vál. tagja, a képv. test., iskolaszék, Kath Kör stb. tagja. Nagy Máriát vette feleségül.

Halmay Dezső mechanikus, vill. szerelő és mérlegkészítő. Széll Kálmán-u. 19. Tagja az Ipartest.-nek, Közművelődési egy.-nek, Dalárdának, Kerékpár egy.-nek, az Iparos Kör önképzőkörének titkárja. 1913 óta működik az ipar terén ; mint segéd Nagyatádon moziszerelést végzett. 1925 óta önállóan dolgozik 3 tanonccal ; 3-at már felszabadított.

Hacker Alajos

Horváth Ferenc cipészmester, Széchenyi u. 4. 1882 óta folytatja iparát ; segédkorában Budapesten, Grácban, stb. dolgozott. 1894 óta mint önálló mester 80 tanoncot felszabadított ; jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot tart. Kiváló szaktudását a szombathelyi, debreceni kiállításon, az Orsz. Iparegyesület és az orsz. cipészipari kiállításon elismerő oklevéllel, dísz- és bronzoklevéllel, bronzéremmel tüntették ki. Ipartestületi tag, az iparos tanonciskola bizottságának elnöke, az Iparos Kör alapító titkára, az Uri Kaszinó és több egylet tagja.

Horváth Ferenc

Horváth Ödön fodrász, Desits-u. 5.

Jost Károly asztalosmester, Desits Gy.-u. 17. Ipartestületi tag, 25 éve van a szakmánál. 1920 óta mint önálló mester saját üzemében dolgozik, 1 segéddel és 1 tanonccal. 1 évig az olasz fronton védte a hazát, azután fogságba esett. Neje : Zolter Teréz.

Karácsony Zoltán cukrászmester, Szécsényi-u. 9. 1912 óta folytatja iparát ; mint segéd Budapesten a Bristolban dolgozott. 1921-ben megalapította saját üzemét. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. A helyi kiállításon 1926-ban dícsérő oklevéllel tüntették ki. A háborúban 36 hónapig a fronton harcolt ; egyszer megsebesült ; kitünte-

tései : K. cs.-k. és bronz vitézségi érem. Omischli Máriát vette nőül.

Kantner Ferenc vendéglős, Hunyady-u. 24. Mint előljáró az ipartestületi életben fontos szerepet tölt be ; a Kerékpár Egylet elnöke, a szakosztály titkára, Iparos Kör, a Lövészegylet választmányi tagja. 25 éve gyakorolja iparát. 1923-ban önálló lett és 1 tanoncot foglalkoztat. A mozgósítástól a háború végéig a fronton szolgált ; kitüntetései : nagyezüst, bronz vitézségi érem, ezüst érdemkereszt koronával, K. cs.-k. Neje : Aschenbrenner Magdolna.

Káldy Pholikárp tetőfedőmester, Petőfi-u. 10. 1896-tól dolgozik a szakmában, 1908 óta mint önálló mester. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Tűzoltó Egyletnek. Résztvett a haza védelmezésében, az orosz fronton harcolt. 30 éves szolg. érem és 25 éves kir. érem tulajdonosa. Takács Máriát vette nőül.

Kerécz János kályhakészítőmester, Széchényi-u. 23. Az Ipartestület, Aggastyán Egylet, Iparos Kör és számos egyesület tagja. Szakismeretét Ausztriában szerezte. 1899-ben önállósította magát és azóta 12 tanoncot felszabadított. Jelenleg fiával, Jenővel együtt dolgozik. A világháborúban a fronton harcolt a hazáért. Neje : Bencsecz Lizette.

Klein Ferenc kávéháztulajdonos, Széll Kálmán-tér 10. 58 éve működik az iparfejlesztés terén. 1882-ben vette át üzemének vezetését. Önállósága alatt 6 tanoncot szabadított fel. Községi előljáró, a szakosztály díszelnöke, a Takarékpénztár felügyelőbizottságának és több társadalmi egyletnek tagja. Neje : Kleinrath Lujza ; fia, Ferenc, szintén a szakmában van. Résztvett a háborúban, harctéri szolgálataiért megkapta a K. cs.-k.-et.

Knausz József férfiszabó, Széchenyi-u. 9.

Kollár Elek szabómester, Széll Kálmán tér 23. Az Ipartestület, Iparos Kör és Tűzoltó Egylet tagja. 28 éve folytatja mesterségét; 1919-ben önálló lett és azóta 1 tanoncal folytatja iparát. 1 tanoncot felszabadított. 1914—1918-ig résztvett a világháborúban ; az orosz fronton szerzett érdemért megkapta a K. cs.-k.-et.

Kovács Gyula bognármester, Széchenyi-u. 16. 1909 óta űzi iparát. Segédkorában Komáromban, Esztergomban, Sopronban stb. végzett tanulmányokat. Műhelyét 1924-ben létesítette és 2 segéddel önállóan dolgozik ; a helybeli 1927. évi kiállításon elismerő oklevéllel jutalmazták. Az Ipartestület, Iparos Kör és tanoncvizsg. bizottság tagja. 3 évig az orosz és olasz fronton harcolt ; kitüntetései : kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k.

Kovács József férfiszabómester, Árpád-u. 2. Tagja az Ipartest.-nek, az Iparos Körnek, a Kath. Legényegyletnek és a Sz. O. Sz.-nek. 1898-tól működik a szabóiparban. 1908 óta önálló mester ; jelenleg 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1926-ban elism. díszoklevelet nyert. 9 hónapig a fronton védte a hazát, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Totterer Lujza.

Kozák Lajos építő- és géplakatosmester, Vajda Ödön-tér 1. Ipartest. és Iparos Kör tagja ; 1910 óta, mint segéd a gráci Puch-gyárban, a bpesti Vörös-gyárban és egyéb nagy üzemekben végezte szaktanulmányait. 1922 óta mint önálló mester 7 tanoncot szabadított fel ; most 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 28 hónapig az orosz és olasz rajvonalban szolgált ; kitüntetései : 2 kisezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k.

Kranyécz György fényképészmester, Szél Kálmán-tér 14. Műtermét 1910-ben alapította és azóta múzeumok és Amerika részére műfotografiákat készít. Művészi fényképeiért a keresk. és társadalmi múzeumtól, Vass népj. min.-től elismerő oklevelet kapott, valamint kiállításokon is számos esetben kitüntették. Tagja az Ipartest.-nek, Kath. Körnek, Tűzoltóegyletnek. A világháborúban résztvett. Neje : Malgai Anna.

Láng Károly mészáros- és hentesmester, Széchényi-u. 13. 1894 óta folytatja mesterségét. 1904-ben önálló lett, villanyerőre berendezett üzemében 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartest., a tanoncvizsg. bizotts. tagja, közs. képviselő, Takarékp. igazg. tagja, a Dalárda alelnöke stb. A háborúban teljesített szolgálatáért megkapta az ezüst szolg. ker. és vas szolg. ker. kitüntetéseket. Neje : Németh Vilma.

Leibinger Imre cipészmester, Árpád-u. 1. Tagja az Ipartest.-nek, Iparos Körnek, Kath. Körnek és Tűzoltóegyletnek. 1905 óta dolgozik a szakmában, 1919 óta önálló. 1 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Szaktudását 1926-ban elism. oklevéllel jutalmazták. Mint 7-es honvédhuszár káplár 42 hónapig a fronton védte a hazát ; kisezüst, bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Magyary Adolf asztalosmester, Vajda Ödön-tér 6. 33 éve űzi iparát, 1908 óta önálló mester ; 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Számos középület szakmunkáit készítette. Az Ipartestület, az Iparos Kör és több egylet tagja; községi előljáró. Résztvett a világháborúban. Neje : Saler Júlia.

Malgay János asztalosmester, Széchényi-utca 14. Villanyerőre berendezett modern üzemét 1925-ben alapította ; szaktudását 25 évi gyakorlata révén szerezte. Épület- és bútormunkákat készít 1 segéd és 1 tanonccal. Ipartest. és Iparos Kör tagja A háborúban 37 hónapig harcolt a hazáért. Neje : Morgan Emilia.

Mayer Ferenc férfiszabó, Desits-u. 13.

Mondschein József férfiszabó, Széll Kálmán-tér 4.

Nagy Kálmán asztalosmester, Petőfi-u. 12. 28 éve működik a szakmában. 1922 óta önálló mester, 3 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1-et] oktat. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. Lakati Erzsébetet vette nőül.

Nágl Ferenc hentes- és mészárosmester, Desits Gy.-u. 7. Az ipartest.-i életben tevékeny részt vesz; tagja a tanoncvizsg. bi-

Nágl Ferenc és neje, szül. Németh Anna

zotts.-nak, a Gazdasági Egy.-nek és az Aggharcosok egyesületének. 34 éve foglalkozik iparával. Villanyerőre berendezett üzemében, melyet 1906-ban létesített, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborút a fronton küzdötte végig. Neje: Német Anna.

Németh Lajos asztalosmester, Deák F.-u. 16. Ipartestületi és Iparos Köri tag. 26 éve működik az iparfejlesztés terén. 1921 óta önálló. Műhelyében, melyet 1927-ben alapított, 1 segéd dolgozik. A pozsonyi kiállításon munkáját elismerő oklevéllel tüntették ki. A háborúban 9 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett, ahol 52 hónapot töltött.

Németh Vilmos nyomdatulajdonos, Széll Kálmán-tér.

Orbán Ferenc cipészmester, Széchenyi-u. 14. 1894 óta folytatja mesterségét; 1902-ben önállósította magát s jelenleg fiával és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör titkára, Tűzoltó Egylet alparancsnoka, Munkás Rokkant egylet alelnöke, községi képviselőtestület tagja, stb. A világháborúban a fronton védte a hazát, majd fogságba esett.

Papp János cipészmester, Kossuth L.-u. 17. Ipartestületi tag. 1907 óta dolgozik a szakmában, műhelyét 1925-ben alapította, ahol 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Munkájáért elismerő oklevelet kapott. 1914—1918-ig az orosz és olasz fronton harcolt a hazáért; 2 kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Kovács Teréziát vette nőül.

Pendl János férfiszabómester, Széll Kálmán-tér. Mesterségét 20 éve folytatja. 1920 óta önállóan 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik, 3 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület, Iparos Kör, Kath. Kör és Tüzoltó Egylet tagja. 30 hónapon keresztül a fronton védte a hazát; kitüntetései: bronz vit. é., K. cs.-k.

Reiber Károly cipészmester, Széchényi-u. 29. 1901 óta működik az ipar terén. 1908-ban megalapította műhelyét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1926-ban szaktudását elism. oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság tagja, az Iparos Kör vál. tagja, tűzoltósegédtiszt stb. 1914—1918-ig harcolt a hazáért. K. cs.-k. tulajdonosa.

Rogán Károly szállodás és vendéglős, Széll Kálmán-tér 25. Külföldön végezte szaktanulmányait. 1919-ben létesítette üzemét, ahol 3 alkalmazottat tart. Az Ipartestület, Iparos Kör, Önképző Kör és számos kultúrális egyesület tagja. A háborut a fronton küzdötte végig. Neje: Ficzkó Jusztinia.

Schäberl János szállodás és vendéglős, Széchényi-u. 14. A szakosztály és a tanoncvizsg. bizottság elnöke, az ipartestületi életben tevékeny részt vesz. Számos társadalmi és jótékonycélú egyletnek tagja. 1902 óta működik a szakmában, 1914 óta

Schäberl János

önálló, jelenlegi üzemét 1924-ben alapította. 1 segédet, 2 tanoncot alkalmaz, 8-at már felszabadított. Zieger Jozefinet vette nőül. 5 gyermeke van, 2 fia, 3 leánya.

Schrey Alajos szíjgyártó-, nyerges- és kárpitosmester. Kossuth Lajos-u. 20. Üzemét atyja alapította 1890-ben; szakismeretét atyjánál sajátította el és 1925 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek stb., a Kerékpáros Egyesület 23 díjjal kitüntetett tagja. 1926-ban munkájával dícsérő oklevelet nyert.

Schuch Antal sütőmester, Árpád-u. 1899 óta dolgozik a szakmában. 1912 óta önálló mester, jelenleg 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek pénztárnoka, községi előljáró, a Keresk. bank ig. tagja. 1914—1918-ig a fronton szolgálta a hazát, katonai ip. elism. oklevelet és vaskeresztet kapott. Neje: Simon Erzsébet.

Sisak György cipész, Árpád-u. 14.

Sperner Anselm kovácsmester, Hunyadi-utca 2. Az Ipartestület alapítója és elnöke. Úgy az ipari, mint a társadalmi életben fontos szerepet tölt be. Vezetése alatt az Ipartestület a legjelentősebb helyi egyesületté küzdötte fel magát. Állandóan aktív részt vett a várostfejlesztő munkákban. 1926-ban erkölcsileg és anyagilag fényesen

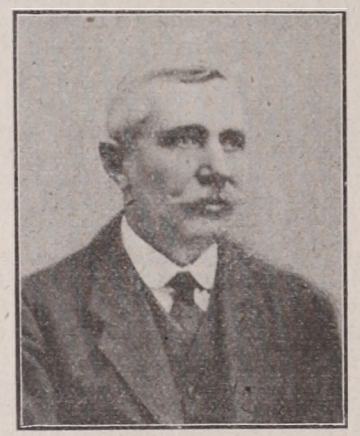

Sperner Anselm

sikerült ip. kiáll.-t rendezett. Közbenjárására létesítették a Vasmegyei Ipartestületek Szöv.-t, melynek felügy. bizotts.-i tagja. Az Iparos Kör megalapítója és v. elnöke ; képv.-test.-i tag stb. 43 éve működik az iparfejlesztés terén. Üzemét édesatyja alapította s tőle vette át 1888-ban. Szaktudását az 1926. évi helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. Braun Máriát vette nőül.

Stangl Gyula asztalosmester, Széll Kálmán-tér. 1909 óta folytatja mesterségét. 1921-ben önállósította magát ; jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Munkáját az 1926.-i helyi kiáll.-on díszoklevéllel jutalmazták. Ipartest.-i tag, a világháborúban a fronton szolgált ; 28 hónapig orosz fogságban volt. Neje : Compek Ilona.

Stangl József cipészmester, Kossuth L.-utca 2. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Tűzoltó-gyletnek, Aggharcos-egyletnek, Temetk. önseg. egyletnek stb. 37 éve űzi iparát ; 1905-ben létesítette műhelyét, ahol 1 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig harcolt a hazáért ; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Stirling István okl. kőművesmester, épít. váll., Petőfi-u. 15/a. 1914 óta önálló mester, 1926-ban oklevelet nyert. 36 éve dolgozik a szakmában, jelenleg 4 segédet és 1 tanoncot oktat. Az ipartest.-i életben tevékenyen közreműködik, mint előljáró, az Iparos Kör alelnöke, a tanoncvizsg. bizotts. tagja stb. 23 hónapon át a román, olasz és szerb fronton védte a hazát ; egyszer megsebesült, kitüntetései : kisezüst, 2 bronz vit. é., K. cs.-k. Neje : Unger Jozefa.

Süle Ferenc kávéháztul., Desits Gy.u. 3. Ipartest.-i tag, 1920 óta gyakorolja iparát ; mint segéd Szombathelyen a Gróf-kávéházban működött. 1928-ban önállósította magát. Biclek Augusztát vette nőül.

Szekér János kályhakészítőmester, Vajda Ödön-tér 5. 1894 óta folytatja mesterségét. 1907-ben önálló lett, jelenleg 2 tanoncot oktat. Az Ipartestület, az Iparos Kör stb. tevékeny tagja. 2 és fél évi frontszolgálata közben megsebesült. Neje : Binder Gizella.

Szulczer Károly sütőmester, Széchényi-utca 6.

Takács János mészárosmester, Széll Kálmán-tér. 1915 óta önálló mester. 29 éve folytatja iparát. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Tüzoltó Egyletnek, Magyar asztaltársaságnak. Résztvett a világháborúban. Neje : Kroff Gizella.

Tenger Béla férfiszabómester, Kossuth Lajos-u. 21. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Tűzoltó Egyletnek stb. 1913 óta dolgozik a szakmában, 1923 óta önálló, 1 tanoncot alkalmaz. 1915—1918-ig szolgált a háborúban. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Schiller Róza. 1925 óta önálló női szabó, 2 tanoncot tart. Szintén tagja az Ipartestületnek, valamint a Nőegyletnek.

Tóka Jenő hentes- és mészárosmester. Hunyadi-u. 15. Az Ipartestület és Önképző Kör tagja. 1915 óta folytatja iparát. 1923-ban megalapította saját üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A műhely villanyerőre van berendezve. 1915—1918-ig az olasz fronton szolgált, 2 bronz vit. éremmel és a K. cs.-k.-tel tüntették ki. Rotdeutsch Lujzát vette nőül.

Tóth Imre sütőmester, Kossuth Lajos-u. 20. 30 éve működik ipara terén. 1919 óta önálló mester. Üzemében fiával együtt dolgozik. Az ipartestületi életben tevékeny részt vesz, tagja az Iparos Körnek, Kath. Körnek, Aggharcosok Egyletének stb. A háborút az orosz fronton küzdötte végig. A vaskereszt,. 6 éves szolg.‡ keresztje, Fer. J. 60 éves jub. keresztje van. Neje : Niedermayer Karolin.

Totterer Béla

Totterer Béla kályhakészítőmester, Széchényi-u. 28. 50 éve folytatja mestersé-

gét. 1890-ben vette át üzemét, melyet ősszülei cca 200 éve alapítottak. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja, a Tűzoltóegylet örökös díszelnöke, a 40 éves szolg. é. és 25 éves kir. é. tulajdonosa. Munkájával a helyi kiállításon 1887-ben bronz érem kitüntetést, 1926-ban elism. oklevelet nyert. Neje : Fogler Alojzia ; fia, Béla, hősi halált halt.

Urweisz József épület- és műbádogos, Kossuth Lajos-u. 2. Ipartestületi előljáró, Iparos Kör, tanoncvizsg. bizottság, Tűzoltó Egylet, Állatvédő Egyesület stb. tagja. 1880 óta űzi iparát. 1884-ben önálló lett s azóta 6 tanoncot szabadított fel. Szaktudását díszoklevéllel jutalmazták. Kovács Paulát vette nőül.

Wölfer Jenő cipészmester, Széll Kálmán-tér 23. Ipartestületi tag. 1907 óta foglalkozik iparával ; mint segéd a fővárosban, Kőszegen, Körmenden és helyben végzett szaktanulmányokat. 1923 óta önállóan, 2 segéddel és 2 tanoncal dolgozik. Kész cipőraktárt is tart.

Zrim Ádám férfiszabómester, Széchényi-utca 33. 55 éve dolgozik a szakmában. Magyarországon és külföldön fejlesztette szakismeretét, mint segéd, 1893 óta önálló mester. Jelenleg fiával együtt dolgozik. Az Ipartestület, Iparos Kör és a tanoncvizsg. bizottság tagja.

SZENTLŐRINC

özv. Asztalos Józsefné, sütőmester, Erzsébet királyné-u. 13. Üzemét férje alapította 1902-ben. Jelenleg özvegye, szül. Haág Karolin vezeti 2 segéddel. Az Ipartest., az Ip. Kör, a Temetkezési egy. stb. tagja. Gyermekei : András üzemvezető, József géplakatos, Imre borbély és Herminke.

ifj. Botz József hentes és mészáros, Eszterházy-u. 17.

Császár György cipészmester, Pécsi-u. 3. Ipartest.-i pénztárnok, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, a Temetkezési egy. elnöke, az Ip. Olv. Kör alelnöke. Munkásságával mindig az iparosság érdekeit védte. Szül. : 1887-ben. Felszabadult 1905-ben. 1913-ban önálló lett. 2 segédet és 2 tanoncot tart. 32 hónapig a fronton szolgált ; az orosz fronton megsebesült. Kitüntetései : K. cs.-k., kisezüst, bronz vit. é., szolg. é.-ker. Neje : Matis Gizella.

Csupy György hentes, Kossuth L.-u. 13.

Docskálik Irma szabó, Erzsébet királyné-út 13.

Emberovics Mihály szabó, Erzsébet királyné-u. 24.

Fehér Mihály cipész, Király-u. 3.

Ferth Mátyás lakatos, Erzsébet királyné-út 43.

Heiser Sándor, kőműves, Rákóczi-u. 2.

Horváth Gyula szabó, Erzsébet kir.-u. 14.

Horváth István férfiszabó, Erzsébet királyné-u. 6. 40 éve küzd az iparosság érdekeiért. Az Ipartestület megalapítója és

Horváth István

volt elnöke, úgyszintén az Iparos Körnek, a kör könyvtárának vagyoni támogatója, a Temetkezési egylet elnöke stb. Szül. 1865-ben. Felszab. 1873-ban. 1883 óta önálló, 6 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Wéber Jozefint vette nőül.

Horváth Lőrinc iparos.

Horváth Mihály ácsmester, Király-u. 10. A helyi Ipartestület megalapítása az ő nevéhez fűződik, ő volt a testület első el-

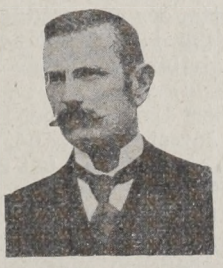

Horváth Mihály

nöke. Volt közs. bíró, esküdt, képviselő-testületi tag, iskolaszéki gondnok, az Olvasó Kör stb. elnöke. Minden tehetségével az iparosságnak szentelte magát. Szül. 1855-ben. 1888-ban önálló lett. Jelenleg mint magánzó, visszavonultan él. Neje : Sarbok Erzsébet.

Horváth Vince cipészmester, Király-u. 10. Volt ipartestületi elnök, O. K. H. pénztárnoka, az Iparos Olvasó Kör elnöke stb. Szül. 1876-ban. Felszab. 1895-ben. 1899 óta mint önálló mester dolgozik 1 tanoncal. A háborúban a szerb fronton harcolt a hazáért. Grünwald Margitot vette nőül.

Klár Mihály asztalos, Andrássy-u. 3. Szül. : 1898-ban, 1912-ben szabadult fel, 1923-ban alapította műhelyét. Az iparosság aktív szervezője, ipartestületi jegyző, a vizsg. bizottság tagja, az Iparos Olvasó Kör vál. tagja. Résztvett a világháborúban, az orosz fronton megsebesült, a K. cs.-kereszt és 3 bronz vit. érem tulajdonosa. Neje : Papp Anna.

Kovács Gyula asztalosmester, Erzsébet királyné-u. 31. Ipartestületi előljáró, Hitel-

szöv. igazg. tagja, Temetkezési Egylet vál. tagja, Hangya-szöv. felügy. bizottsági tagja. Szül. : 1870-ben. Felszabadult 1888-ban. 1899 óta önállóan folytatja iparát 1 segéddel és 1 tanonccal. Szalai Annát vette nőül.

Krasztl József kötélgyártómester, Erzsébet királyné-u. 28. A helység legrégibb kötélgyártója. 1855-ben született, felszabadult 1866-ban. 1880-ban alapította üzemét, melyet maga vezet. Szaktudását 1888-ban a pécsi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Özvegy.

Láng János szabómester, Király-u. 21. Ipartestületi előljáró, a vizsg. bizottság tagja, az Iparos Kör előljárója, az O. K. H. igazg. tagja, a Temetkezési Egylet vál. tagja. Szül. : 1874-ben. Felszabadult 1886-ban. 1900-ban alapított üzemében 1 tanoncot alkalmaz. Az olasz fronton védte a hazát, ahol megkapta a K. cs.-keresztet. Neje : Mátis Mária.

Mergl István kőművesmester, Petőfi-u. 6. Hat éve ipartestületi elnök, az iparostársadalom vezetője, ezenkívül az Iparos Kör és a Kaszinó vál. tagja, a közs. képv. testület, a Felszólalmási bizottság tagja, kamarai beltag stb. Szül. : 1885-ben. Üzemét 1910-ben létesítette, cca 40 segéddel és 5 tanoncal számos állami közmunkát végzett. Résztvett a világháborúban. Károly Franciskát vette feleségül.

Nagy Albert ács, Erzsébet királyné-u. 35.

Németh Józsefné nőiszabó, Rákóczi-u. 23.

Pitz Imre cipész, Erzsébet királyné-u. 26.

Polifka Ferenc sütőmester, Széchenyi-u. 17. Szül. : 1896-ban. Felszabadult 1912-ben. A legrégibb sütőde tulajdonosa. Műhelyét nagyatyja 1840-ben alapította. 1918 óta vezeti, mint a szakmájában elsőrangú mester. Ipartestületi előljáró, az Iparos Kör v. pénztárnoka, a vizsg. bizottság, a Hangya-szöv. tagja. Neje : Tóth Mária.

Rapp György sütőmester, Király-u. 12. 1888-ban született. 1924 óta önállóan folytatja mesterségét saját üzemében, 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban mint hidász az orosz, román és olasz fronton volt. Kitüntetései : kisezüst, bronz vit. érem, seb. érem, 6 éves szolg. érem és K. cs.-k. Bosnyák Katalint vette nőül.

Ruzsinszky Sándor asztalosmester, Király-u. 35. Az Ipartestület alelnöke, a vizsg. bizottság tagja, a Kath. Népszöv. helyi csoportjának igazgatója. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1886-ban. 1897-ben önállósította magát. Üzemében jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 10-et már felszabadított. Résztvett a háborúban.

Sipos Lajos cipészmester, Erzsébet királyné-u. 28. Iparoskőri jegyző, az Ipar. és Gazd. Hitelszöv. igazg. tagja. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1912-ben. 1923 óta mint önálló mester saját házában vezeti üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot oktat. 34 hónapon át több fronton harcolt, egyszer megsebesült. A kisezüst, bronz vit. érem, seb. érem és K. cs.-kereszt tulajdonosa. Neje : Szijártó Gizella.

Szijártó Mátyás bognármester, Rákóczi-u. 20. Ipartestületi előljáró, a szakosztály elnöke, az Iparos Kör alapító és vál. tagja. Szül. 1876-ban. Felszab. 1887-ben. Üzemét 1901-ben létesítette és azóta 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A háborúban a déli fronton teljesített szolgálatot, Géza Máriát vette nőül.

Szlavonits Béla bognár Széchenyi-u. 37.

Takács László cipészmester, Erzsébet királyné-u. 37. 1899-ben szül. Felszab. 1916-ban. 1922-ben alapította üzemét és 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz, 1-et már felszabadított. Mint fiatal iparos máris a jobbak közé tartozik. Neje : Peidler Etel.

Tanizer Kálmán malombérlő.

SZÉKESFEHÉRVÁR

A székesfehérvári Ipartestület alakuló gyűlése 1887 február 2-án tartatott meg. Elnökül egy európai műveltségű, ízig-vérig iparos, Felmayer István festőgyáros, országos tekintély választatott.

Az első előljáróság tagjai voltak : Péczeli Vince, Zenálkó Antal, Heisz Alajos, Nogel Vince, Gyurkovits Alajos, Hunyady György, Maron József, Krizsány Imre, Szórádi József, Piros István, Luttor Ferenc, Kaszab Mihály, Heigerl Jakab, Számmer Imre, Csitáry G. Emil, Say Ferenc, ifj. Ditmár József, Marschall Nándor, Havranek János, Fialovits Lajos, Felmayer Károly, Schlammadinger Alajos, Szőllőssy Ferenc, Orbán Rezső, Bader József, Kováts György, Pribék Antal, Kniebeisz Jakab, Kapitány Lajos, Eisenbarth Ferenc, Lakos Antal, Weihinger Sándor, Reiter Sándor, Csapó István, Horváth Ede, Schützer Jakab, Tóth János, Blaskovits János, Horváth Mihály, Rémai István, Füzi Márton, Pollák Ármin, Pajor István, Birkl János, Kollmann István, id. Havranek Antal, Járfás György, Kecskés Ferenc, Máté Pál, Németh István, Csáder Ferenc, Emhecht János, Héjj József, Meizer András, Berghammer József, Bürgermeister György, Bernáth Ignác, Gscheidt János, Huszarek Pál, Kubik Lőrinc, Számvevők : Boross Sándor, Schnetzer Nándor, Schmidt Károly.

Az első előljárósági ülésen megválasztják alelnökké Péczeli Vincét és Say Ferencet, jegyzővé dr. Saára Gyulát, az iparosság nagy barátját, pénztárnokká id. Havranek Antalt, háznaggyá Schlammadinger Alajost. Iparhatósági biztosok kezdettől a mai napig : Nagy Ignác, dr. Saára Gyula, Nagy Zsigmond dr.

Elnökök : Felmayer István, Schlammadinger Alajos, Say Ferenc, Berveiler János, Süveges István, Schmidl István.

Alelnökök : Péczeli Vince, Say Ferenc, Boross Sándor, Gyurkovits Alajos, ifj. Ditmár József, Németh István, Hirtling Pál, Sulek László, Jámbor István, Grúber Lajos, Hublik Ferenc, Havranek Lajos.

Jegyzők : dr. Saára Gyula, Kronhoffer Antal, Kirisits Bódog, dr. Warhanek Ferenc, Szőllőssy Ferenc, Pinke István.

Pénztárosok : id. Havranek Antal, Boross Sándor, Havranek Antal és harminchárom éve Kapitány Lajos, aki tagja volt a legelső előljáróságnak, majd iparáról lemondva, minden erejét és tudását becsületes hűséggel és korrektséggel állította az Ipartestület és vele iparostársainak szolgálatába.

Ügyészek : dr. Saára Gyula, dr. Csöppentzky Mihály, dr. Kisteleki Károly, dr. Kaltenecker Viktor.

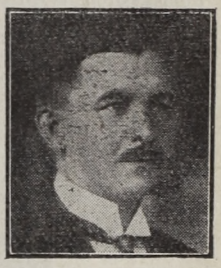

Pinke István
Ipt. jegyző

Széles keretek közt ünnepelte meg a testület első huszas évfordulóját 1907 február 2-án, amikor a Szent István teremben tartott díszgyűlésen a püspök, főispán, alispán és sok más előkelő vendégen kívül jelen voltak : Say Ferenc elnök, Nagy Ignác iparhatósági biztos, dr. Saára Gyula iparhatósági biztos h., ipartestületi ügyész, országgyűlési képviselő, Reé István rendőrfőkapitány, Németh István és ifj. Ditmár József alelnökök, Ditmár Károly, Richter István, Schnetzer Nándor számvevők, Kapitány Lajos pénztárnok, Schmidl István háznagy, a testület előljárósága, mintegy 500 önálló iparos, 250 segédmunkás és Kirisits Bódog ipartestületi jegyző

Kiállítást is rendezett az Ipartestület a háború előtt az ujonnan épített pénzügyi palotában, aminek szép sikere nagy területre hatott ki.

Zászlószentelési ünnepe 1910-ben volt a város minden társadalmi rétegének szeretetteljes közreműködésével.

A háború óriási áldozatokat követelt a fehérvári Ipartestülettől is. Vagyonát elvitte a hadikölcsön, tagjait, köztük jegyzőjét is a harctér, akik meg hazajöttek sántán, bénán, betegen, üres műhelyt találtak. Kaptak ugyan némi olcsó bőrt és varrócérnát az ezzel foglalkozó szakosztályok, de közel sem annyit, mint amennyire szükség lett volna, a többi szakosztálynak meg ez sem jutott az államtól.

A forradalmak örvényein a magyar Istenbe vetett hittel, becsülettel evezett át az Ipartestület. A kommunizmus ott talajra nem talált, autonómiáját csorbítatlanul fenntartotta, egyetlen tagja ilyen ügyekben el nem marasztaltatott.

Az újjáépítés munkája nehezen ment és nehezen megy még ma is.

A régi időkben a testületi betegsegélyző pénztár után alapított különböző szakmabeli temetkezési társulatok, az aggiparosok segélyzője nehéz küzdelmekkel, lelkes emberek önfeláldozásával tartják fenn magukat, de a szakosztályi élet sem tud mindenik szakmában hivatása magaslatára emelkedni.

Az újabb esztendőkben több megértés látszik az iparosságban a régen kitűzött szép célok iránt. 1924 októberében megalakult Szabó József téglagyáros és nehányak áldozatkészségével, Pinke István jegyző és az egész igazgatóság buzgalmával az Iparosok Háza, mint Szövetkezet. Elnöke Szabó József, igazgatósági tagjai Havranek Lajos, Hublik Ferenc, Berveiler János, Kiss J. Kálmán, Süveges István, Pintér János, Majoros János, Neubart Ignác, Szilágyi László, Kováts Ferenc, Böhm Ferenc.

Sorsjátékot is rendeztek a házalap javára és ma már az Ipartestület is, az Iparos Kör is az iparosok emeletes házában nyert otthont.

Az Ipartestület jelenlegi elnöke Schmidl István, iparhatósági biztosa dr. Nagy Zsigmond, alelnökei Havranek Lajos, Hublik Ferenc, jegyzője Pinke István, pénztárosa Wittwindisch Emil István, előljárósága : Arany György, Barbély Béla, Balogh Gyula, Bebesy József, Berveiler János, Böhm Ferenc, Czák István, Csitáry G. Jenő, Fischl Gyula, Jámbor István, Gamsz János, Gebauer Ferenc, Gervein Mihály, Gubicza Ferenc, Hoffmann József, Kántor Gyula, Kiss Károly, K. Kiss J. Kálmán, Kováts Aladár, Kováts Ferenc, Kováts János lakatos, Kováts János kalapos, Vitéz Kováts József, Kováts Károly, Kszantner Ferenc, Lakatos István, Lackner József, Majoros János, Nagy Lajos festő, Nemes Pál, Neubarth Ignác, Nyitray Ferenc, Pulay László, Keszey József, Resánszky Zsófia, Sulek László, Süveges István, Schmidt István, Szabó József, Szentes János, Szilágyi László, Szinável Alajos, Török János, Ujc István, Varga István, Weisz Ferenc, Virág J. Ferenc, Vizkelety Antal, Wundele Sebő, Zánthó Sándor, Zimmermann Ferenc, Cziráky István, Csernay Vilmos, König Károly, Major István, Szabó Sándor vendéglős, id. Szenger Sándor, Szőllőssy Ferenc, Vanka József, Weisz János. Számvevők : Izinger Károly, ifj. Héjj Imre, Koháry József, Pogács János, Tóth Jenő, Göde Nándor, Mihály István, Binder Gyula, Póstay Ferenc, Pomozi Gyula.

Absinger Ferenc angol úriszabó, Kossuth-u. 18. Született 1879-ben. 16 éves korában felszabadult, mint segéd 7 évig dolgozott főleg Weiner és Grünbaumnál Buda-

Absinger Ferenc

pesten. 24 éves volt, mikor önállósította magát, ugyanakkor nősült, elvéve Paar Rózát. Az Ip. Kör vál. tagja. Résztvett a világháborúban.

Agentovics Sztameta szűcsm., Megyeház-u. 17.

Albert Béláné nőiszabó, Bástya-u. 5. Két évig mint tanonc, hat évig mint segéd tanulta az ipart, míg 1923-ban megalapította nőiszabó szalónját, melyben 4 tanonccal dolgozik. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja.

Albrecht János sütőmester, Budai-u. 94/a. Saját szerzeményű házában 4 alkalmazottal űzi iparát, melyet 1900 óta folytat önállóan. 1875-ben született, 1893-ban felszabadult. Másodszor 1917-ben nősült, neje: Salzgruber Anna.

Almássy Antal kovácsm., Havranek I.-utca 17.

Andorka János vendéglős, Deák Ferenc-utca 11.

Angeli József úriszabómester, Fazekas-utca 10. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. Csak férfinadrágot készít. Egy segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestületnek és a Szakosztálynak tagja. Szül. 1883-ban Isztiméren és felszabadult 1900-ban. Mint segéd 10 évig Budapesten dolgozott. Neje: Peutz Terézia.

Antal Imre férfiszabómester, Budai-u. 14. Szül. 1875-ben Móron, felszab. 1892-ben, mikor a fővárosba ment, ahol elsőrendű műhelyekben 7 évig dolgozott. Bpesten önállósította magát s 1907-ben helyezte át vállalatát Székesfehérvárra. 4 munkaerővel dolgozik, 1927-ben ezüst éremmel tüntettetett ki. Tagja az Ipartestület előljáróságának. 46 hónapot töltött a fronton.

Aposztolovics Miklós kelmefestőmester. Lak.: Selyem-u. 40, üzeme: Tolnai-u. 16. 1895-ben született Fehérváron, ugyanitt 1912-ben felszabadult. 4 évig mint segéd működött, mikor bevonult. 20 hónapot volt francia fogságban, 1920-ban szerelt le, a kisezüst v. é. tulajdonosa. 5 év mulva alapította üzemét saját erejéből.

Aradi Ferenc borbélymester, főüzlete Rákóczi-u. 31, fiók a Királysor 14 alatt van. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Szül. 1891-ben Veszprémben, felszab. 1908-ban Fehérváron. 7 évig dolgozott mint segéd, majd bevonult, az orosz fronton harcolt, ott fogságba esett. Amikor hazatért alapította műhelyeit, melyekben úri- és hölgyfodrászattal foglalkozik.

Arady István Antal borbélymester, Csutora temető-dűlő. Üzem Vilmos császár-tér 18. 1889-ben született, 1906-ban felszabadult, 1911-ben önállósította magát. Bevonult 1914-ben, leszerelt 1918-ban, harcolt az orosz, olasz és román frontokon. Neje: Törkéczy Erzsébet, gyermeke: Antal.

Aposztolovics Miklós

Arany György fodrászmester, Simor-u. 41. Szül. 1889-ben Fehérváron. 1913-ban önállósította magát. Következő évben bevonult és az orosz és olasz fronton végigharcolva a háborút 1918-ban szerelt le. Üzlete egyike a legkeresettebbeknek. Az előljáróság tagja. Érdemei vannak a Kath. Legényegylet feltámasztásában.

Arany és Krausz hentes és mészáros.

Arnstein Zsigmond hentes és mészáros.

Asztalos testvérek (Géza és Gyula) mészáros- és hentesmesterek, Palotai-u. 35. és Ybl Miklós-u. 6. Önálló üzemük 1913 óta áll fenn. $9^1/_2$ HP villanymotorral felszerelve. Géza szül. 1889-ben és felszabadult 1906-ban. Mint segéd Krakauban dolgozott. Neje szül. Kőszeghy Irma. Gyula 1895-ben született és atyjánál, majd bátyjánál tanulta az ipart. Neje szül. Simon Katalin. A háború alatt mindketten szolgáltak.

Auerbach József nyomdász, Jókai-u. 15.

Auerbach Nándor épület- és géplakatosmester, Nagy Sándor-u. 9. Önálló üzemét 1924-ben alapította. Egy tanulót tart. Az Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsg. bizottság tagja. Szül. helyben 1897-ben és 1913-ban felszabadult. Szabadalmazott találmánya van. Nőtlen.

Ács István csizmadiamester, Palotai-u.

Ács József úriszabómester, Palotai-u. 73/a. Saját háza van és önálló üzeme 1925 óta. Két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. Szül. 1900-ban helyben és itt

felszabadult 1916-ban. Neje: Peresztegi Julianna.

Ágoston Lajos órás, ékszerész és látszerész, Kossuth-u. 5. Szül. Sárváron 1891-ben. 14 éves volt amikor tanoncnak ment. 28 éves korában saját erejéből nyitotta üzletét, melyet az ipariskolában és 9 éves segédi működése alatt szerzett szaktudással vezet.

Ákots János malomtulajdonos, Gőzmalom-u. 16. Tel.: 118. Született 1871-ben. Mint malomtechnikus 1887-ben felszabadult Budapesten. Mint ilyen Európa nagyobb városaiban praktizált. 1897-ben alapította malmát, mely 75 HP-s gőzgéppel, 12 alkalmazottal működik. Egyházmegyei tanácsbíró, ezenkivül számos helyi egyesület vezető tagja.

Áschenbrenner Mária cipészm., Ősz-u. 7.

Bakos, Fröschl és Leisz, mérnök és építőmesterek, József-u. 9a. Tel.: 2—93. Bakos József 1914-ben alapította a vállalatot. 1920-ban társult a céghez Fröschl, majd 1926-ban Leisz is. A cég kisebb-nagyobb épületek építését, épületráépítéseket, portálkiváltásokat végez. Mindhárman résztvettek a világháborúban.

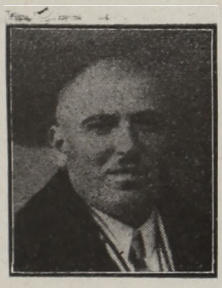

Bakos József

Bakos József kádármester, Malom-u. 6. Az üzem 1886-ban létesült. Saját kezelésben 1901 óta van. A püspökségi pincék berendezése munkáját dícséri. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör stb. tagja. 1915-ben vonult be és az orosz fronton fogságba került, ahol 48 hónapig szenvedett. Szül. 1874-ben és felszabadult 1894-ben. Neje: Gebauer Anna.

Bakos Lajos férfiszabómester, Hal-tér 17.

özv. Ballia Viktorné, nőiszabómester, Várkörút 35.

Balogh György kovácsmester, Királykút-u. 25. Szül. 1895-ben Budapesten. 1912-ben oklevelet nyert mint segéd. 1920 óta vezeti apja által 1885-ben alapított műhelyt. 2 segéddel dolgozik. Felesége helybeli iparos leánya: Sindt Erzsébet.

Balogh Istvánné nőikalapkészítő, Simor-u. 14.

Balogh Mihály sütőmester, Széchenyi-u. 113. Önálló üzemét 1928-ban vette át. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1885-ben és felszabadult 1906-ban. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Az olasz, szerb, orosz és román fronton harcolt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Sándor Katalin.

Baranyay István asztalosmester, Horváth István-u. 1.

Baranyai József székkészítő, Tobak-u. 23.

Baross Ferenc fodrászmester, Nagy Sándor-u. 1. 1917-ben felszabadult. Mint segéd

Baross Ferenc

Magyar- és Németországban dolgozott. 1927-ben vette át az 1910 óta fennálló üzletét, melyet a fodrászszakiskolában nyert úri- és hölgyfodrász képesítésével közmegelégedésre vezet.

Bartha Béla cipőfelsőrészkészítő, Halászutca 8. Egyike hazánk legképzettebb iparosainak. Mint okleveles szaktanító számos iparostársát képezte már tovább. Végigharcolta a háborút, majd megszállt területről kiutasították hazafias magatartása miatt. 1926 óta van Fehérváron, de már itt is elismerték nagy tudását és 1927-ben oklevéllel tüntették ki.

Barta Károly hentes és mészáros, Deák Ferenc-u. 4.

Bartusek Ferenc (Mérei Ferenc és Bartsek Ferenc) bútorasztalosok, Palotai-út 47. Telefon 520. Társasüzemük 1927 óta áll fenn. 4 drb, összesen 20 HP vill. motorral felszerelve. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. A Szkike pénztárosa. Szül. 1905-ben helyben és felszabadlt 1922-ben. Mérei Ferenc szül. 1898-ban.

Bathó József gépkovácsmester, Palotai-utca 16. Saját háza és önálló üzeme van 1916 óta. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület és szakosztály tagja. Született 1882-ben és 1898-ban szabadult fel. Mint segéd Bécsben, Budapesten, Pozsonyban stb. dolgozott. Nőtlen. 1914—1918-ig szolgált, a fronton volt.

Bánfi István vendéglős, Hal-tér 17.

Bebesy József kárpitos, lakberendező, Rákóczi-u. 4/a. Szül. 1881-ben. Árvaházban nevelkedett, hol a gimnázium első évét elvégezte. Iparát Fehérváron tanulta, felszabadulva külföldi tanulmányútra ment. 11 évi szorgalmas munka után tért haza.

Városa 300 koronás jutalomsegélyben részesítette, hogy mint önálló mester nevelhesse a fiatal iparosgenerációt. Szaktudása és iparművészi felkészültsége szinte egyedülálló.

Beke László cipészm., Zámoly-u. 36.

Bellovits Ferenc cipész, Deák Ferenc-u. 18.

Bencsik János cipészm., Ybl Miklós-u. 14. Az egyszerű cipésziparos egy tehetséges feltalálót rejt magában, kinek, ha körülményei engednék, sok értékes találmánynyal ajándékozhatná meg az emberiséget. 1881-ben született, 1907-ben önállósította magát. Résztvett a háborúban. Neje: Simrolits Kornélia.

Berger Aladár szobafestő és mázoló, Vásár-tér 34.

Berghammer József nőiszabó, Simor-u. 1.

Berkes József csizmadiamester, Hal-tér 17.

Berki József vendéglős, Palotai-sorompó.

Berki Viktória nőikalapos, Vilmos császár-tér 10.

Berkovits Dávid szabómester, Hal-tér 15.

Özv. Bernáth Ferencné hentes és mészáros, Zámoly-u. 32. Férje 1853-ban alapította a széket, melyet özvegyi jogon bír. Veje Mahler Károly — volt Dv. tisztviselő, ki 1922-ben nőül vette Katalint — 1927 óta, felszabadulása óta vezeti önállóan az üzletet.

Bernáth János úriszabómester, Deák Ferenc-u. 19.

Berweiler János szabómester, az Ipart. örökös tb. elnöke, Budai-u. 22.

Béjel József cipész, Mancz János-u. 9.

Békefi Lajos fodrász- és borbélymester, Simor-u. 3. 1887-ben Keszthelyen született. Ugyanott végzi tanulóéveit, majd külföldre megy dolgozni. 1913-ban önállósítja magát, de bevonulásával üzlete megszűnik. Háború alatt olasz fogságba esik, honnan hazatérve ismét megnyitja üzletét. Neje: Saly Ilona.

Béla Lajos nyomdász, Szömörcze-u. 12.

Béla Lajos szabóm., Szömökere-u. 12.

Bihari Imre mechanikus, Palotai-u. 26.

Binder Gyula cukrász, Rózsa-u. 2 és Széchenyi-u. A város legkedveltebb cukrászdájának tulajdonosa, melyet 1907-ben alapított, 10 éves fővárosi gyakorlat után. Remekeivel két bronzérmet nyert. A világháborúból mint őrmester tért haza, kisezüst, bronz vit. érmek és K. cs.-kereszttel díszítetten. Neje: Back Viktória.

Boda Gyula asztalosm., József-u. 20. Tel.: 97. Üzemét 1905-ben alapította, 5 segéddel a város főutcájában, állami, városi és magánépületek famunkáit készíti. Az Ipt. vál. tagja. 1878-ban született, 1896-ban felszabadult. 1914-től 1918-ig teljesített katonai szolgálatot. 1905-ben nőül vette Gaszt Teréziát, kitől két gyermeke van: Gyula, egyetemi hallgató és Margit.

Néhai Bodás János vendéglős, Budai-út 78. Szül. 1864-ben. Vendéglőjét 1893-ban alapította. Egyike volt a legtekintélyesebb szakképzett vendéglősöknek. A vendéglősök szikvízgyárának igazgatósági tagja, kult. és társ. egyesületek vezetője volt. 1928-ban meghalt s azóta leánya, Mária, férjezett Szabó Bakos Andrásné, vezeti az üzletet.

Bodás János kovács, A. királysor 30.

Bodó Károly szabó, Kígyó-köz 4.

Bognár Ferenc parkettasztalosmester, Palotai-u. 28. Önálló üzeme 1899 óta áll fenn. Az Ipartestület, a szakosztály és több egyesület tevékeny tagja. Ezüstérem és okl. ipari kitüntetése van. Szül. 1873-ban és felszabadult 1888-ban. Mint segéd dolgozott Bécsben, Budapesten, Pozsonyban, Belgrádban és Lipcsében. A szerb, olasz, román frontokon harcolt. Sebesült. K. cs.-k.-je van. 75%-os rokkant.

Bohn István kefekötőm., Kossuth-u. 9. Az 1872-ben édesatyja által alapított üzemet 1915 óta vezeti. Ezüst érmet és díszoklevelet nyert üzeme az 1879-es és 1904-es kiállításokon. A háborúból mint altiszt 75%-os rokkantként tért haza. 1879-ben született, 1904-ben nősült; gyermekei: Alajos (banktisztv.), Emilia (házt.) és István (édesatyjánál segéd).

Borbély Béla úri- és nőifodrászmester, Nagy Sándor-u. 2. 1880-bna Teésen született. Városunkban önállósította magát 1906-ban, de üzlete már az 1870-es években is fennállt. 4 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A fodrász-szakosztály elnöke, vezető szerepet visz a helyi ipari és társadalmi életben. Felesége: Horváth Mária.

Borbély Sándor úriszabó, Jókai-u. 2. Már mint tanonc, kiállításon elismerő oklevelet nyert. 1913-ban önállósította magát; mai üzletét 1918-ban alapította. 42 hónapot szolgált a háború alatt, hol vezetője volt egy 600 emberrel dolgozó üzemnek.

Bory István géplakatos, Budai-u. 62. Fehérváron 1892-ben született, ugyanitt bátyja üzemében felszabadult. Mint segéd a Máv. gépgyár és a Ganz gépgyárban tökéletesítette tudását, majd fivérével közösen vezették az üzemet, míg 1928-ban különválva, géperejű mezőgazdasági, malomgépek és autójavító üzemet létesített. 1915—17. években az autókádernél teljesített szolgálatot. 1922-ben nősült, neje: Salzgruber Teréz.

Bory Pál géplakatos, A királysor 12. Tel.: 5—14. Üzemét édesatyja 1879-ben alapította. Ott tanulta az ipart, majd a Ganz gépgyárban dolgozott évekig. 1911-ben tért haza, mikor átvette az üzemet és a modern technika kívánalmainak megfelelő kisebbszerű gépgyárrá fejlesztette, mely 1927-ben aranyéremmel tüntettetett ki. Résztvett a háborúban. Neje: Papp Etelka.

Borkovits Berta nőikalapos, Ferenc József-tér 17.

Boross Endre sütőm., Kossuth-u. 15. Született 1875-ben. Miután négy középiskolát elvégzett, belépett apja üzemébe

Boross Endre

tanulónak. Majd Pozsonyban dolgozott mint segéd, hol elsajátította a német nyelvet. Egy ideig társa volt apjának, később különvált és saját erejéből vezette vállalatát, mely csak a háború alatt szünetelt, míg ő a harctereket járta. A sütő-szakosztály alelnöke.

Bosnyákovits Sándor villanyszerelő, Hadiárva Intézet. Született 1892-ben, felszabadult 1911-ben Budapesten. Ugyanitt dolgozott hadbavonulásáig. 41 hónapot töltött a fronton s mint tizedes szerelt le számos kitüntetéssel. 1918-ban került fenti intézetbe és 1927 óta vezeti az üzemet. Neje: Lengyel Ilona.

Botos István mészáros és hentes, Janicsár-u. 21 és Hal-tér 14.

Bozzay Sándor cipészm., Hadiárva Intézet. Született 1892-ben Sárkereszturon. A Technológián szerzett szaktudásával évekig volt a Forgalmi Bank Rt. cipészüzemének vezetője. 1920-ban foglalta el a fenti intézetben szakoktatói állását, melyet nagy hozzáértéssel tölt be. Háború alatt az olasz fronton harcolt s mint 50%-os rokkant szerelt le. Neje: Hujber Anna.

Böhm Ferenc cipészmester, Palotai-u. 45. Szül. 1881-ben Kálozon. Szülőfalujában tanulta az ipart itt is szabadult, majd szaktudását városunkban gyarapítja. Iparostársai megismerve becsületességét és tudását, 1908-ban a közös tulajdont képező bőrszövetkezet üzletvezetésével bízza meg, mely bizalmi állást közmegelégedésre tölt be. Résztvett a háborúban. Neje: Palla Rózsa.

Böhm János csizmadiam., Kígyó-u. 7.

Brajnovits Ferenc úriszabómester, Palotai-u. 31. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Az Ipartestület, a szakosztály és a Temetkezési Egylet tagja. 1902-ben szül. helyben és itt szabadult fel 1919-ben. Neje: Pölöskey Anna.

Brandler János cipészmester, Deák Ferenc-u. 30.

Bruszt József nőiszabó, Kossuth-u. 15, I. em. 3.

Budai János csizmadiam., Gáztelep-u. 9.

Buday Márton csizmadia, Rácz-u. 8. Szül. 1873-ban. felszab. 1889-ben. Önálló (saját erejéből) 1896-ban lett. Saját házában lakik, mely munkájának és szorgalmának gyümölcse. Az iparosérdekek lelkes harcosa, megalakítója a ref. Legényegyletnek, elnöke a Csizmadia Iparosok Temetkezési Egyesületének, a ref. egyház presbitere.

Bugyi János szabóm., Havranek J.-u. 9.

Bugyi Sándor hentesmester, Hal-tér 4. Szül. 1905-ben Fegyverneken. Röviddel felszabadulása után már önállósítja magát. Egy tanonccal dolgozik. Törekvő és tehetséges iparos ember, ki nagy szorgalmával szép eredményeket fog felmutatni.

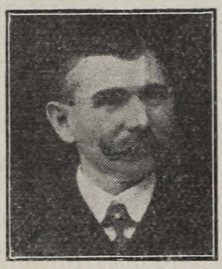

Buday Márton

Csákváry Pál cipészm., Várkörút 16.

Csernay Vilmos sütőm., Palotai-u. 18. 15 éves korában felszabadult, 25 éves volt, mikor átvette édesatyja üzemét, melyben kézigépekkel 8 alkalmazott dolgozik. Szorgalmával fióküzletet szerzett. Ipt. előlj. tag, Sütőszöv. alelnök, Levente Egy. vál. tag. Résztvett a világháborúban 1914—1918.

Csétkey József bognárm., Budai-út 98.

Csikesz János lakatosm., Salétrom-u. 1.

Csiszár Imre borbélym., Szárcsa-u. 1.

Csiszár Lajos szűcsm., Hal-tér 19.

Csitáry G. Jenő nyomdász, Nagy Sándor-utca 8. Született 1897-ben. Középiskolái elvégzése után lépett édesatyja üzemébe, mely 1882-ben alapíttatott. 1919 óta vezeti azt önállóan. Az Ipt. előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság tagja stb.

Czák István épület- és bútorasztalos. Lak. Vásár-tér 21. Üzeme Ferenc József-tér 17 alatt van. 1909-ben saját erejéből megalapította üzemét, melyben 4 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az 1927-es kiállításon ezüstéremmel ismerték el munkáit. Az Ipt. előljárója, a szakoszt. elnöke, az Ip. Olv. Kör vál. tagja stb. 1881-ben született. 5 gyermek közül István mint önálló munkavezető dolgozik édesatyjánál.

Czár Lajos vendéglős, Halom-u. 8/a. Jelenlegi önálló italmérése és kifőzése 1928 óta áll fenn. (Először 1925-ben volt önálló.) Az Ipartestületnek és a szakosz-

tálynak tagja, 1914—1918-ig katona volt. A szerb és albán fronton harcolt. Vas érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1877-ben, felszabadult 1892-ben.

Czinkán Jenő cipész, Simor-u. 14. Veszprémben 1894-ben született. Fehérváron tanult. Segéd Budapesten volt. A háború kitörésekor bevonult, az orosz és román frontokon harcolt. Vitézségi éremmel díszítetten tért haza 1918-ban, mikor műhelyt alapított. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Felesége Fröschl építőmester leánya.

Cziráky István épület- és díszműbádogos. Üzeme, melyet 1920-ban alapított, Hal-tér 17. alatt van. Lakik: Sütő-u. 27., saját házában. Öt alkalmazottal városi, állami és

Cziráky István

uradalmi munkákat készít. Vezetőszerepet visz az Ipartestületben és az SzTK-ban, hol mint kerékpáros-kapitány működik és számos versenyt nyert. Született 1892-ben Abán. Jeles ipariskolai növendék volt. Neje: Bernhardt Erzsébet.

Danzig és Stelczer szűcsök, Nádor-u. 13.

Dem Ferenc szabó, Nagy Sándor-u. 2. 1869-ben született, 1886-ban szabadult fel, 1896-ban alapította műhelyét, melyben úgy a polgári társadalom, mint a város és megye papsága részére dolgozik. Kiállítási munkáival ezüstérmet nyert 1927-ben. Felesége: Balogh Rózsa.

Debreczeny István, nyomdász.

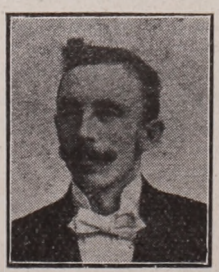

Deutsch József

Deutsch József szobafestő és mázoló, Sarló-u. 18. Született 1876-ban, felszabadult 1893-ban. Helyben 1905-ben önállósította magát s azóta számtalan nagy munkát végzett, mint a püspöki palota, stb. Bevonult 1915-ben, leszerelt 1918-ban. 1901-ben nősült, neje: Vajda Julianna.

Deutsch Simon szabó, Ybl Miklós-tér 6.

Dénes Mihály vendéglős, Királykút 21.

Devecsery Károly kötélgyártóm., Havranek J.-u. 9.

Dittrich Ede és fia kalaposm., Csapó-u. 16.

Dobos Vince csizmadiam., Selyem-u. 4.

Dorner Béla férfi- és egyenruhaszabó, Kossuth-u. 6. Tel.: 232. A céget Rosenthal Hermann 1838-ban alapította. Saját vezetése alatt 1911 óta van az üzem, melyben 8 segéddel dolgozik. Éveken keresztül Fejér megye hivatalos szállítója volt. Született 1883-ban. Kereskedelmi pályára készült és 1898-ban tért át az iparra, melyben 1901-ben felszabadult. Mint számvivő-őrmester vett részt a háborúban. Neje: Stern Rózsa.

Eisler Adolf nyomdász, Nádor-u. 21.

Emhecht János mészárosmester, Kossuth-u.

Engel Géza cipészm., Kossuth-u. 15. Önálló üzeme, amelyben 1—2 segédet foglalkoztat, 1922 óta áll fenn. A neológhit-község előlj. tagja. 1914-ben bevonult a 12. gy.-ezredhez és 1918-ban leszerelt. Szül. 1897-ben. Tanulóéveit Máramarosszigeten végezte. Neje: Keller Eszter.

Erdélyi Antal vendéglős, Ősz-u. 1.

Erhardt István kéményseprőm., Szunyog-utca 9. 1893-ban édesatyjánál szabadult, ki 1896-ban meghalt. Ez időtől mint üzlet-

Ertl Antal

vezető vezette az üzemet 1928-ig, édesanyja haláláig. Most önálló mester, 3600 kémény rendbentartója. Neje: Szücs Mária.

Ertl Antal kárpitosmester. Hadiárva Intézet. Szül. 1900-ban Székesfehérváron. Szakmabeli tudását helyben, Budapesten és az ország nagyobb városaiban szerezte, majd külföldi szakkönyvekből tökéletesítette olyannyira, hogy 1925 óta a Hadiárva Intézet szakoktatója. Öntudatos iparos, ki imádja szakmáját s ezenkívül teljesen a tanoncnevelésnek él. Háború után a Nemz. Hads.-ben teljesített szolgálatot.

Esser Alajos kárpitos- és díszítőm., Nagy Sándor-u. 11. 1922-ben alapította műhelyét, melyben főleg a közintézmények részére dolgozik. Bőrgarnitúrákat tart raktáron. A legjobb kárpitosok közé tartozik. A Kölcsönös Népsegélyző-Egyesület igazgatósági

tagja, a szakoszt. jegyzője, a Kerékpáros Egylet pénztárnoka stb. Háború alatt az olasz fronton harcolt, majd a nemzeti hadseregben szolgált. A Kölcsönös Népsegélyző Egyesület igazgatósági tagja, a szakoszt. jegyzője, a Kerékpáros Egylet pénztárnoka stb. Háború alatt az olasz fronton harcolt, majd a nemzeti hadseregben szolgált.

Famcsi István pékmester, Cserkész-u. 15.

Farkas János kéményseprőmester, Széchenyi-u. 14. Saját szerzésű háza van. Hais Istvánnal társasüzemük 1910 óta áll fenn. 3 segédet tart. Az Ipartestület és az Országos Ipt.-nek is tagja. Szül. 1871-ben és felszabadult 1892-ben. Neje: Altz Margit. Fia is a szakmában van. Felszabadult az apai házban 1922-ben.

Farkas János borbélymester, Horváth István-u. 2. Szül. 1878-ban. 17 éves korában került a szakmába s mint árva fiú, rengeteg küzködés után, 31 éves korában önállósította magát. Köztiszteletben álló egyéniség az ősz mester, ki ma vezetőszerepet visz az iparos társadalomban. 1904-ben nősült, neje: Tökéczi Rozália.

Farkas József vendéglős, Deák Ferenc-u. 27.

Fazekas Lajos szabómester, Kossuth-u. 13

Fáncsi Kálmán sütőmester, Csonka-u. 5. Ádámdon 1871-ben született, Fehérváron 1888-ban felszabadult, ugyanitt 1903-ban alapította üzemét. Saját szerzeményű háza van. 1897-ben nősült.

Fehér György asztalosmester, Hunyadi-u. 12.

Fekete vendéglős, Vásár-tér 23.

Fekete Álmos asztalosmester. Üzeme Palotai-u. 10, mintaraktára a város főutcájában van. 1881-ben született, 1897-ben felszabadult, mint segéd Berlin, München, Nürnberg, Hamburg és Budapesten dolgozott. 1902-ben alapította üzemét, melyben műbútorokat készít. 4 segéddel és 4 tanonccal dolgozik. A szakosztály alelnöke. 1907-ben nőül vette Mayer Vilmát.

Fekete Kálmán kalaposm., Várkörút 51.

Fekete Zoltán fényképész, Bognár-u. 2.

Felt Vince vendéglős, Palotai-u. 33. Először 1904-ben volt önálló. Jelenlegi vendéglőjét 1911 óta bírja. Saját háza van. Az Ipartestület és a szakosztály vál. tagja. Született 1877-ben. Neje: Mayer Erzsébet. 1914-ben vonult be. Az olasz fronton harcolt. Kisezüst, bronz vit. érem, koronás vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Mint törzstűzmester szerelt le.

Fenyvesy József asztalosmester, Megyeház-u. 8, üzem: Simor-u. 6. 1900-ban született, városunkban felszabadult, Budapesten tökéletesítette tudását, míg 1924-ben önállósította magát. Fiatal kora dacára a nálánál idősebb mesterekkel szemben is megállja a helyét. Nős. Neje: Tarodi Katalin.

Ferenczy Gábor cipészmester, Tolnai-u.

Filippovits Péter vendéglős, Várkörút 15.

Fischer István pékmester, Berényi-u. 2.

Fischl Gyula szobafestőmester, Várkörút 16. Szül. 1879-ben, felszab. 1896-ban. Öt évig mint segéd dolgozott. 1901-ben önállósította magát. Templomok, számos köz- és magánépület dicséri munkáját. 4 segéddel dolgozik. 1927-ben ezüst éremmel lett kitüntetve. Elnöke a szakosztálynak, a tanoncvizsgáztató bizottságnak stb. A háborúból sebesülten tért haza. 1902-ben nőül vette Kovács Annát.

Fleischer Mór mészáros- és hentesmester Ybl Miklós-u. 2. Saját szerzésű háza és önálló üzeme 1895 óta van. Az Ipartestület, a szakosztály, a Kath. Olvasókör, az Iparos Dalárda, a Városi Dalárda stb. részint rendes, részint pártoló tagja. 1915—1918-ig katona volt, az orosz és román fronton harcolt. Sebesült. Szül. 1872-ben helyben és itt szabadult fel 1888-ban. Neje: Grünfeld Gizella.

Fodor Kálmán puskaműves, Kígyóköz 1/a.

Folkert Lajos sütőmester, Hal-tér 15. Édesapja 1881-ben alapította a pékműhelyt, mely 1905 óta van saját vezetése alatt

Folkert Lajos

A sütőszakosztály elnöke, az előljáróság tagja, az Iparos Dalárdának éveken keresztül elnöke volt, stb. A háborúban 22 hónapot töltött. 1881-ben született, tehát üzemével egyidős. Felesége: Laky Anna.

Folkert József sütő- és cukrászmester, Sütő-u. 30.

Folkert Nándor pékmester, Ybl Miklós-u. 16.

Forst István cipész, Temetősor 16.

Füredy Ferenc géplakatosmester, Temetősor 16.

Földes József asztalos, Simor-u. 13.

Foytény F. József vendéglős, Kossuth-u. 14.

Frank Ferenc cipészmester, Rákóczi-út 8.

Frey József divatcipész, Széchenyi-u. 3. Szül. 1903-ban. Felszab. 1916-ban. Mint segéd Győr, Mór és Fehérváron dolgozott. 24 éves korában saját erejéből önállósította magát. Törekvő, szorgalmas és tehetséges fiatalember, ki méltó a közönség pártfogására. 1926-ban nősült, neje: Spitzer Ilona.

Fried Paula nőikalapkészítő, Vörösmarty-tér 2.

Friedmann Rudolf cipészm., Szeder-u. 2. Született Móron 1880-ban, felszabadult helyben 1897-ben. Önálló üzeme 1918 óta van. Az Ipartestület és a szakosztály vál. tagja. A Csizmadiamesterek Szövetkezetének ig. tagja stb., 1915—1918-ig a román és orosz fronton harcolt, 1911-ben nőül vette Szegi Rózsikát.

Fridrich Antal hentesmester, Sütő-u. 17.

Friedrich Jenő szobafestő- és mázolóm., Palotai-u. 15. Üzemét 1922 óta vezeti önállóan. Két tanoncot tart. Az Ipartestület és szakosztály tagja (jegyzője). Szül. 1888-ban helyben és felszabadult 1908-ban. A háború alatt mint szakmunkás a szakmában dolgozott. Neje: Rosner Erzsébet.

Fuhrmann Jánosné sütőmester, Selyem-u. 20.

Fürst Lajos asztalosmester, Lövölde-u. 17. Az asztalosságnak úgy az épület-, mint a bútorszakában dolgozik, egész idejét iparának fejlesztésére áldozva. Nagylakon 1889-ben született, 1906-ban felszabadult, harctérről való hazatértekor nősült, 1922-ben önállósította magát s azóta űzi iparát.

Füstér Lajos asztalosmester, A. király-sor 6.

Füsti Imre cipészmester, József-u. 6.

Gaál Ferenc k. kőművesm., Sarló-u. 29. Született 1885-ben, felszabadult 1902-ben,

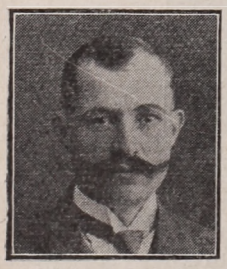

Friedmann Rudolf

Gaál Ferenc

képesítést 1922-ben nyert, ugyanakkor önállósította magát. 6 alkalmazottal dolgozik. Polgárdin aranyéremmel tüntettetett ki.

Gaál Gyula cipész, Vásár-tér 26.

Gaál István borbély és fodrász, Városház-tér 2.

Galler József hentesm., F. király-sor 18.

Gamsz János férfiszabó, Szőgyény Marich-utca 4. Tel.: 5—58. Született 1869-ben Bölcskén. 1894-ben önállósítja magát Fehérváron. Üzemében 4 segéddel és két tanonccal dolgozik. Az előljáróság tagja és hasznos tényezője az iparostársadalomnak.

Gamsz Sándor szabómester, Simor-u. 5. Kalocsán 1878-ban született, ugyanott felszabadult és 1904-ben önállósította magát. Városunkban 1922 óta vezeti műhelyét, melyben 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Ferenc fia maturával bíró iparos, ki nagy támasza apjának annál is inkább, mert a harctérről rokkantan hazatért mester pihenésre szorul.

özv. Gans Ignácné, kötélgyártó.

Gaszler Kálmán szíjgyártóm., Vásár-tér 1. Született 1881-ben. Nagykanizsán, Pécsen, Budapesten dolgozott, míg végre 1905-ben Fehérváron önállósította magát. Üzemében 1 segédet foglalkoztat és motorikus varrógépen dolgozik. Háború alatt a 32. gye.-nél teljesített szolgálatot.

Gábner Lajos úriszabó, Budai-u. 14. Gután született, mint segéd az ország nagyobb városaiban dolgozott. Nősülése után 1907-ben önállósította magát. Végigküzdötte a háborút. Mikor hazatért, ismét megnyitotta üzletét. Neje: Hambalgó Mária.

Gábor Gyula festőm., Kégli György-u. 7. Tel.: 434. 1903-ban saját erejéből önállósítja magát a szoba-, címfestő-, mázoló- és díszítőfestő-szakmában. Művészi tudását számos templomfreskó, színházi díszlet és egyéb elsőrangú munka dícséri. A szakosztály és a mestervizsgáztató-bizottság alelnöke.

Gáspár Margit nőikalapkészítő, Kossuth-utca 10.

Gáspár Sándor, orgonakészítőm. 1881-ben született. Budapest, Páris, Berlin és Bécsben tanulta ki teljesen az ipart. 1907-ben alapította vállalatát, melyben orgona-, zongora- és harmóniumkészítéssel foglalkozik. 1920-ban nőül vette Kalreig Rózsát.

Gebauer Ferenc kádárm., Berényi-u. 14.

Gede János órás és ékszerész, Simor-u. 2. A szakmát Fehérváron tanulta, mint segéd a fővárosban dolgozott. 1905-ben alapította üzletét, mely a legkényesebb igényeket is képes kielégíteni. A 69. gye.-del az orosz fronton volt. Felesége: Schaller Janka.

Gervein Mihály kovácsm., Vörösmarty-tér 1. 1908-ban vette át az 1880-as években alapított üzemet. 3 segéddel, 3 tanoncal dolgozik. Üzeme villanyerőre van berendezve. Az Iparoskör háznagya, az Ipt. előlj. tagja, a szakoszt. elnöke, iparkamarai póttag stb. Bronz-, ezüst- és aranyéremmel van kitüntetve.

Gévay József sütőm. Született 1895-ben, felszabadult 1913-ban. Segédként helyben, a fővárosban és Martonvásáron dolgozott. 1922-ben alapította üzemét. Az Ip. Olv. Kör vál. tagja.

Glancz Adolf szabóm., Simor-u. 9.

Goldberger Béla szabóm., Kígyó-u. 24, Hal-tér 14.

Göde Nándor kőművesm., Széna-tér 4. Született 1870-ben. Tanulóéveit az ország nagyobb városaiban töltötte. 1911-ben kőművesmesteri képesítést nyert s azóta

iskolák és magánépítkezések munkáit végzi. 30 hónapot töltött a fronton.

Gróman Ferenc szabóm., Mancz J.-u. 18. 1902-ben született, 1916-ban szabadult, 1924-ben önállósítja magát. 1928-ban megnősül, felesége Reiter Anna.

Grósz Lajos polgári és egyenruhaszabó, Kossuth-u. 15. Született 1891-ben Fehérváron. 27 éves korában vette át az atyja által 1897-ben alapított üzemet, melyhez üzletet nyitott. 6 alkalmazottal dolgozik, kiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel díjazták munkáját. Egy évet szolgált a háború alatt. 1917-ben nőül vette Berger Erzsébetet.

Grünberg Anna nőiszabó, Kossuth-u. 15.

Grünsberger Regina varrónő, Lépcső-u. 2.

Gubicza Ferenc bádogosm., Simor-u. 13. 1868-ban született. Segédéveit a komoly, céltudatos munkának szentelte, melynek

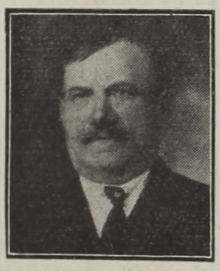

Gubicza Ferenc

eredménye üzeme, melyet 1907-ben alapított. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipt. előlj. tagja, az Iparoskör vál. tagja stb. Felesége: Biró Erzsébet.

Gütt Pál kovácsm., Templom-köz. Társas üzeme 1927 óta áll fenn. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1904-ben és felszabadult 1921-ben. Nőtlen.

Gyikó Gábor szobafestő és mázoló, Salétrom-u. 23. 1924 óta ŭzi önállóan az ipart. 1885-ben született, 1900-ban felszabadult, 1910-ben nősült. A háború alatt háromszor sebesült s mint törzsőrmester szerelt le az összes legénységi kitüntetések tulajdonosaként.

Gyurkovits János sütőm., Szömörcze-u. 2.

Gyurkovits József hentes és mészáros, Csapó-u. 7.

Haden János bádogosmester, Ősz-u. 7. 6 éven keresztül volt művezetője a Hadiárva Intézetnek. 1908-ban önállósította magát. Az Önk. Tüzoltó Egy. szakaszparancsnoka. Orosz fogságban volt, honnan szökés útján jött haza.

M. kir. Vass József dr. Hadiárva Intézet. Az intézetnek internátusa, elemi iskolája, ipariskolája és 13 műhelye van, hol elsőrendű tanerők, művészek és művezetők felügyelete alatt nevelik és oktatják a világháborúban hősi halált halt katonáink árváit az iparra. Jelenleg 240 növendéke van, kiknek elért eredményei elsősorban a nagy szakértelemmel és lelkesedéssel dolgozó direktoruknak, Jancsó Sándornak az érdeme.

Hajnal Ferencné vendéglős, Berényi-u. 9.

Hajnal József sütőmester, Kígyó-köz 2.

Halász János szíjgyártó, Vásár-tér 29.

Halász Sándor gépjavító műhely-tulajdonos, Jókai-u. 2, Nádor-u. 1908-ban saját alapítású az üzeme, melyhez a város főutcájában szép üzlet tartozik. 4 segéd, 4 tanonc és 8 HP adják üzeme kontúrjait.

Halbrucker Antal kocsigyártómester, Cserkész-u. 1.

Halvachs Gyula kovácsmester, Hadiárva Intézet. Szül. 1869-ben Bodajkon. Szakmabeli képesítésein kívül az állatorvosi főiskolán nyert gyógykovácsi oklevéllel bír. 1891 óta önálló, 1927 óta oktatója a Hadiárva Intézetnek. Résztvett a világháborúban s mint tiszthelyettes szerelt le. Neje: Cserzen Regina.

Halvaksz József hentes és mészárosmester, F. Királysor 34. Bodajkon 1863-ban született, 1889-ben alapította székét, melyben Antal fiával közösen dolgozik. Neje: Taterner Anna.

Hammer András polgári és egyenruhaszabó, Hal-tér 7.

Hammer József géplakatosmester, Budai-u. 48.

Hanál Lajos vendéglős, Színház-u.

Hanusz János vendéglős és szállós, Vásártér 1.

Hartos József esztergályosmester, Hadiárva Intézet.

Harra István cipészmester, Reseta-u. 9.

Hartván József kovács, Jancsár-u. 3.

Havranek Jenő mészáros, Nádor-u. 19.

Havranek Lajos szobrász- és kőfaragótelep tulajd., Királykút-u. 1, Simor-u. 10. Tel.: 125 és 287. Középiskolái elvégzése

Havranek Lajos

után az 1856-ban alapított üzemükben tanulta a szakma ipari részét, míg a művészi részt a képzőművészeti főiskolán sajátí-

totta el. 1916 óta vezeti az üzemet, mely fennállása óta számos kitüntetésben részesült. A családi tradiciót követve, ő is vezető szerepet visz a társadalmi életben s mint alelnök folyik be az Ipartestület irányításába.

Háry István kocsmáros, F. Királysor 30.

Hári Lajos vendéglős, Széchenyi-u. 87.

Heigerl Lajos mázoló- és fényezőmester, József Ágost-u. 51/a. Háza van és önálló üzeme 1926 óta. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1914—1918-ig katona volt. A román fronton harcolt. Szül. 1883-ban és felszabadult 1918-ban. Közel 30 évig dolgozott mint segéd legelsőrangú üzemeknél. Neje: Taterna Mária.

Heilmann Sándor könyvkötőmester, Baross-u. 32, Rózsa-u. 6. Művészi kéziaranyozásaival tűnik ki szaktársai sorából. Iparát önállóan 1901 óta űzi. Háború alatt a Monarchia összes frontjain harcolt. Bronz vit. érem és elismerő oklevele van.

Helmrich János férfiszabó, Bank-u.

Hein Márton műhangszerkészítő, Simor-utca 37. Született Nagymaroson, 1870-ben. Tanulóéveit Schundánál töltötte, majd Bécsbe ment tökéletesíteni szaktudását. 1901-ben önállósította magát. Többszörösen kitüntetett mester, kinek az iparostanoncok oktatása körül nagy érdemei vannak.

Hercegh István borbély, Kossuth-u. 20.

Herceg és Fenyves, vasuti étterem.

Heritz Ferenc sütőm., Mancz J.-u. 2.

Heritz Jánosné vendéglős, A. királysor 30.

Hermann József kárpitos, Dr. Kuthy J.-u. 13.

Hermann Lajos könyvkötőm., Lövölde-u. 2. Fehérvári Mezőgazd. és Ipari Kiállításon aranyéremmel tüntették ki a nála tanuló M. Kir. Áll. Fiúnevelő Intézet növendékei munkáit. Mint művezető az oktatás körül kifejtett érdemei elismeréseül polgári érdemkereszttel tüntettetett ki.

Hevesi Viktor férfiszabómester, Deák Ferenc-u. 2. Egerben született 1879-ben. Iskoláit Budapesten végezte. 1897-ben felszabadult. Vándorútja során Fehérvárra került, hol véglegesen megtelepedett. 1906-ban nősült, 1918-ban tért meg a háborúból, 1919-ben alapította üzletét.

ifj. Héjj Imre vendéglős, Hal-tér 3. 1883-ban született, 1900-ban felszabadult a mészárosiparban s 1908-ban tért át a vendéglős szakmára, melyben az ország egyik legismertebb vezető személyisége. A szakosztály elnöke, a Dunántúli Vendéglősök stb. Szöv. elnöke, az Orsz. Vend. Szöv. ig.-tan. tagja, a szikvízgyár alelnöke stb. stb. Mint őrmester vett részt a háborúban. Neje: Szeivald Mária.

Hibácska Mihály ácsm., Temető-sor 4.

Hirschhorn József és Gyula szoba-, cím- és mázolómester, Vaskapu-u. 6. Szül. 1896-ban, és felszabadult 1922-ben. Az üzemet elődei alapították 1851-ben és 1922 óta van saját kezelésben. A hajmáskéri tüzérségi laktanya, a kelenföldi 29-es laktanya stb. szakmunkái a nevezetesebbek. Átlag 4 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Aranyérem és díszoklevél, ipari kitüntetése van. Az Ipartestület, a szakosztály és a Kereskedelmi Csarnok tagja, gimnáziumi érettségije van.

Hochwald Edit nőiszabó, Szt. István-u. 3.

Hoffer Ferenc kádármester, Tolnai-u. 6. Aranyéremmel kitüntetett mester. 1861-ben szül., 1878-ban szabadult apja üzemében, melyet 1894-ben vett át. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Mióta önálló 10—12 tanoncot szabadított.

Hoffmann Antal mészáros, Sarló-u. 18.

Hoffmann József mészáros és hentes, Rákóczi-u. 23.

Hofmann Péter mészáros, Budai-u. 50.

Hollósy György csizmadia, Berényi-u. 5.

Horváth Endre órás, Kossuth-u. 8. Tel.: 280.

Horváth Ferenc művirágkészítő, Simor-utca 11.

Csurgai Horváth Ferenc cipészm., Palotai-u. 36. Szül. 1888-ban helyben és itt szabadult fel 1906-ban és 1910-ben alapította meg önálló üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot tart. Ingatlan vagyona van. Szaktanfolyamot végzett. Az Ipartestület, az Ip. Kör, a szakosztály tagja. Nőtlen.

ifj. Horváth Géza asztalosm., Királykút 15.

Horváth Géza asztalosm., Reseta-u. 7.

Horváth Imre cipészm., Sütő-u. 21.

Horváth István cipészmester, Sár-u. 46. 1892-ben született, 1908-ban felszabadult, mint segéd a fővárosban és helyben dolgozott. 1926-ban saját erejéből önállósította magát. 2 tanonccal dolgozik. Résztvett a háborúban. 1920-ban nőül vette Kováts Máriát.

Horváth István cipészm., Dr. Kuthy J.-utca 20.

Horváth János szobafestőmester, Palotai-u. 10. Fehérváron 1894-ben született, ugyanitt szabadult. Mint segéd szabadulási helyén és Budapesten dolgozott. 1923-óta önálló. Sokat dolgozik az állami építészetnek. 1927-ben a helyi kiállításon bronzéremmel tüntették ki.

Horváth János géplakatosm., Gyümölcs-utca 5. Született 1893-ban, felszabadult 1910-ben. Német- és Olaszországban 10 évig dolgozott, majd végigharcolta a világháborút mint altiszt. Leszerelése után jött Fehérvárra és 1920-ban alapította üzemét, mely jelenleg bérbe van adva.

Horváth József asztalosm., Budai-u. 16. Született 1885-ben. 1901-ben — felszabadulása után — vándorútra indult s 12 évet

töltött az ország jeles mestereinél mint segéd. Háború alatt a 69. gye.-nél teljesí-

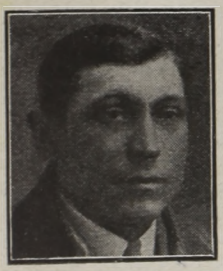

Horváth János

Horváth József

tett szolgálatot. 1918-ban alapította üzemét, melyben 5 alkalmazottal dolgozik. 1927-ben nagy aranyéremmel kitüntetve.

Horváth József cipészm., Deák Ferenc-utca 40.

Horváth Kálmán szabóm., A. király-sor 17.

Özv. Horváth Lajosné vendéglős, Sár-utca 52.

Csurgói Horváth Mihály k.-kútmester, Munkás-u. 2. Szül. Fehérvár 1884-ben. Vasszorgalommal tudását oly tökélyre emelte, hogy ma egyike a város és a megye legkeresettebb kútcsináló mestereinek. 15 segédjével számos állami, megyei és városi munkát végzett. A háborút az orosz fronton töltötte.

Hublik Ferenc bognárm., Tolnai-u. 7. Született 1878-ban Velencén. 15 éves korában felszabadult, 26 éves volt, mikor önállósította magát. Géperőre berendezett bognárműhely tulajdonosa. Az Ipartestület, az Iparoskör, a mestervizsg.-bizottság alelnöke, a Ker. Szoc. Párt igazg.-eln. tanácsának tagja stb. stb. A világháborúból két bronz vit. é., K. cs.-k. és seb. éremmel tért haza. 1904-ben nősült. Neje : Hornik Etel.

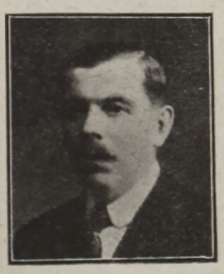

Hublik Ferenc

Illés József

Iberszeder Alajos kötélgyártómester, Havranek-u. 17/b.

Illés József úriszabómester, Távirda-u. 5. Háza van és önálló polgári és egyenruha úriszabósága 1893 óta. Átlag 6 segédet és 2 tanuló tfoglalkoztat. Az Iparos Kör és a felsővízivárosi Társaskör tagja. A helyi kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. A háború alatt a 69-es gyalogezrednél szolgált. Neje : Névery Mária.

Izinger Károly szíjgyártóm., Kossuth-u. 5. Született 1867-ben. Már 13 éves korában az iparban dolgozott. 38 éves korában önállósította magát. Szállítója a megye összes nagyobb uradalmainak. Oklevél és ezüstérmekkel tüntettetett ki. Ipt. előlj. tag, v. számv.-biz. tag, segéd- és mestervizsg.-biz. tag stb. Neje : Obermayer Katalin.

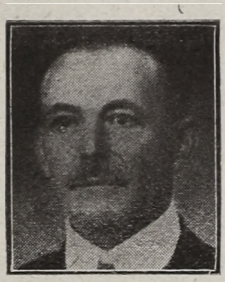

Izinger Károly

Izményi János épület- és díszműlakatosmester, Széchényi-u. 85.

Jaderni és Török mészáros- és hentesm., Szécsényi-u. 55. Telefon : 4—44. Háza van. Az üzem 1902 óta áll fenn, 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A szakcsoport vál. tagja, számos társadalmi egyesület pártoló tagja. Született 1872-ben Sárosdon. 1916—1918-ig katonai szolgálatban állott.

Jankovits Imre kocsmáros, Havranek-utca 6.

Jankovits Mihály épület, üveges, tükör- és képkeretezőmester, Simor-u. 13. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanulót tart. Született 1895-ben. A 17. honvéd gyalogezrednél szolgált, az orosz és olasz fronton harcolt, ahol fogságba került. Kisezüst, bronz vitézségi érme és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Viniczay Katalin.

Jábor György mészáros- és hentesmester, Budai-út 30. Telefon : 450. Önálló üzeme 1902 óta áll fenn, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 10 HP vill. mótorral felszerelve. Az Ipartestület tagja. Született 1880-ban és 1897-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten, Fiumében és Romániában (regát) dolgozott. A háborút a pólai táborivasútnál szolgálta végig. Neje : Sniczay Erzsébet.

Jámbor István építőmester, Vásár-tér 20/a. Tel. : 199. Kőműves-, ács- és építőmesteri képesítések birtokában 1900-ban önállósítja magát. Városi, állami és magánépítkezéssel foglalkozik. 20—30 segéddel dolgozik. Az építő-szakosztály elnöke. A háborúban mint hadnagy teljesített szolgálatot.

Járovits István épület- és bútorasztalosmester, Sütő-u. 14. Társas üzeme 1913 óta áll fenn. (Társa : Tóth Mihály.) Nevezetesebb szakmunkái : a Gyermek-szanatórium, a ker. csendőrparancsnokság épülete, stb. Az Iparos Dalárda ügyvezető elnöke, az Iparoskör vál. tagja. A Bútorszöv. ig. tagja stb. Szül. 1888-ban és 1902-ben szabadult fel. 1914-ben bevonult, az orosz fronton fogságba került. Szolg. érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Riesz Margit.

Jásper Nándor cipészmester, Olaj-u. 48. Saját alapítású önálló üzeme 1912 óta áll fenn. Egy tűzőnőt és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Jávorszky Ferenc borbélym., Budai-u. 18.

Jehn Ádám kovácsm., Vásár-tér 32. Kisvaszaron 1885-ben született, 27 éves koráig mint alkalmazott gyarapítja tudását, míg 1912-ben önállósítja magát. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Háború alatt a 10-es k. huszárezrednél tesz eleget hazafiúi kötelezettségének.

Jovanovits Zsuzsánna felsőruhavarrónő, Hal-tér 17.

Juhász Jenő borbély- és fodrászm., Szent Imre-u. 2. Önálló üzemét 1913-ban vette át. 2 drb fél HP géperőre berendezve. A szakosztály alelnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. A dalárda alapító tagja. Ipari kitüntetésben részesült. Szül. helyben 1887-ben. Neje : Dudás Mariska.

Juhász Péter egyenruhaszabóm., Ferenc József-tér 10. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. Szül. Sáros megyében 1876-ban. Mint segéd került Székesfehérvárra, ahol nőülvette Kundel Jolánt. 1915—1918-ig a 69. gy.-ezrednél teljesített katonai szolgálatot.

Kabai János reszelőkészítőmester, Horog-utca 4.

Kaiser Albert borbély- és hölgyfodrász, Nádor-u. 4. Önálló üzemét 1907-ben alapította, 3 segédet és 3 tanulót tart. 1/4 HP vill. mótorral modernül felszerelve. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Több ipari kiállításon és kirakatversenyen magas kitüntetésben részesült. Született 1886-ban. A háború alatt a 17. honvéd gyalogezrednél szolgált, az orosz és olasz harctéren volt. Szolg. érdemkereszt, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetésben részesült. Felesége : Szabó Katalin.

Kaiser Ferenc szabóm., Kígyó-u. 18. Született 1881-ben helyben. Ugyanitt szabadult, mint segéd Budapesten dolgozott, 1913-ban önállósította magát és 1925-ben nyerte el a Hadiárva Intézet szakoktatói állását. A háború alatt kétízben sebesült. Neje : Sturm Erzsébet.

Kajtár Gáspár csizmadiamester, Szent István-út 5.

Kalauz József mészáros- és hentesm., Palotai-u. 24. Telefon : 505. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn és 1/2 HP vill. motorral van felszerelve. Az Ipartestület, a szakosztály és a Sport Klub vál. tagja. Született 1896-ban helyben és itt szabadult fel 1912-ben. 1914-ben bevonult, az olasz fronton sebesült és itt fogságba esett. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Nagy Erzsébet.

Kalmár Rózsi nőifelsőruhaszabómester, Megyeház-u. 17. Először 1921-ben önállósította magát. Jelenlegi önálló üzeme 1923 óta áll fenn, 1—3 segédet és 4 tanoncot tart. A szakcsoport főtitkára. A Lovasberényi Segélyegyl. ügyvezetője, a Kath. Tisztv. Egylet volt igazgatónője. Több kiállításon ipari kitüntetésben részesült.

Kardos Andor vendéglő- és szállótul., Deák Ferenc-u. 19. Tel. : 467.

Kató József hentes- és mészárosmester, Vértanu-u. 1.

Kaiser Ferenc

Katona Horváth Pál

Katona Horváth Pál cipészmester, Budai-út 3. Önálló üzeme 1917 óta áll fenn. Rendelésre és raktárra dolgozik. A város állandó szállítója, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület r. tagja. Született 1894-ben, felszabadult 1911-ben. Neje : Gloz Mária.

Kausz Gyula épület- és bútorasztalosmester, Távirda-u. 17. Az üzemet nagyapja alapította 1985-ben. Saját kezelésben 1928 óta. Átlag 5—6 segédet és 2—3 tanulót tart. Az Iparos Kör, Dalárda és Kath. Legényegylet tagja. 21 HP vill. motorral van felszerelve. A helyi kiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. Született 1905-ben.

Kálmán József

Kálmán József bőrványoló- és tímármester, Selyem-u. 34. Először Nagykanizsán

1911-ben önállósította magát. Jelenlegi önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Átlag 1 segédet tart. Az Iparos Kör tagja. Született 1887-ben, felszabadult 1908-ban. Az orosz fronton kétszer sebesült, 1916-ban fogságba került. Kisezüst és bronz vit. érem kitüntetésben részesült. Neje : Hegedüs Etelka.

Kántor Gyula villanyszerelő, Kossuth-u. 13. Született 1881-ben. A budapesti és bécsi technológiát végezte. 18 évig villanygyári h. üzemvezető volt. Harctérről való hazatérte után önállósította magát s azóta számos városi és állami munkát végzett. Mint alelnök, előljáró, pénztárnok stb. vesz részt az ipari egyesületek vezetésében. Neje : Vincai Erzsébet, kinek önálló szakmabeli üzlete volt.

Kárász Lajos fodrászm., Palotai-u. 32.

Özv. Kárnik Vilmosné cipészmester, Szúnyog-u. 3.

Ifj. Keller Ferenc szabómester, Simor-utca 3.

Keller István cipészmester, Megyeház-u. 10. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Iparos Kör tagja. A székesfehérvári és celldömölki kiállításokon ezüstérem és díszoklevél kitüntetésben részesült. Született 1898-ban. A Nemzeti Hadseregnél szolgált.

Keller Sándor szabómester, Simor-u. 3.

Kellner Lajos szíjgyártóm., Széchenyi-utca 15.

Keller Vilmos és Viktor férfiszabómester, Hal-tér 3.

Kerekes János sütőm., Széchenyi-u. 124. Önálló üzemét 1926-ban alapította. Az Ipartestület, a Szakosztály és a P. V. E. tagja. Született 1894-ben, felszabadult 1910-ben. Bevonult 1914-ben, az összes frontokon harcolt. Kétszer sebesült, 18 hónapig angol fogságban volt. Két bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Albrecht Teréz.

Kertész Ferenc úriszabómester, Kígyó-utca 25.

Kesánszky Miklós vendéglős, Várkapu-u. 4

Keszey József bognárm., Sütő-u. 32. Saját szerzeményű házában lakik, hol villanyerőre és famegmunkáló gépekkel felszerelt üzemében 4 alkalmazottal dolgozik. Munkáival 1927-ben ezüst érmet nyert. 1869-ban született, édesatyja bognárságában felszabadult s mint segéd még Törökországban is dolgozott.

Kéry József lakatosm., Várkörút 47.

Kiffusz Lajos szerelőmester, Ybl Miklós-utca 3. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. A püspöki és pénzügyi palota, káptalani házak s a városnál sok szakmunkája a nevezetesebbek. Az Iparos Kör tagja. Született 1881-ben. A háborút vitézül végigküzdötte. Neje : Sztanek Jozefa.

Kiss Elek géplakatosmester, Virág-u. 1. Autó- és autógumijavító üzeme 1924 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. 1 HP vill. motorral van felszerelve. Született 1899-ben. A győri vagóngyárban tanulta az ipart. 1917-ben vonult be a komáromi vártüzérekhez és ott szolgált a leszerelésig.

Kiss Ferenc kosárfonóm., Palotai-u. 17. Született 1893-ban helyben és itt szabadult fel 1912-ben. Mint segéd Abbáziában és Budapesten is dolgozott. Önálló üzemét 1918-ban alapította meg. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület, a szakosztály és a tanoncvizsg. biz. tagja. Neje : Hadalaczky Zsófia.

Kiss J. Kálmán okl. kőműves, Királykút-u. 2. Született 1869-ben. 13 éves korában került a szakmához és 30 év mulva önállósította magát. Mint mester közel 60 lakóházat épített. Rendszeresen dolgozik a megye uradalmainak. Az Ipt. háznagya, a székház gondnoka, a Hitelszöv. ig. tagja, hitközségi tanácstag, az építő-szakoszt. alelnöke, a kőműves-szakoszt. elnöke stb.

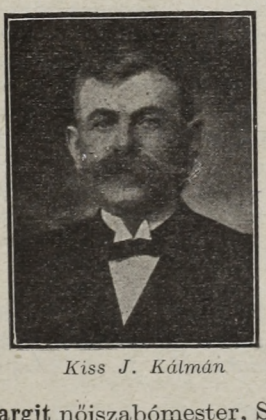

Kiss J. Kálmán

Kiss Margit nőiszabómester, Simor-u. 23.

Kiss Mihály szabómester, Seregélyes. Telefon : 12.

Klein Géza órás és ékszerész, Nádor-u. 7.

Klein Ignác szabómester.

Klein Manó vendéglős, Havranek-u. 62.

Klementz István kádármester, Haller-utca 3.

Kling József cipészm., Deák F.-u. 30.

Kling Józsefné szül. Horváth Anna, nőiszabó, József-u. 8.

Knezits János

Knezits János épület- és műbádogosmester, Kégl-u. 9. Az üzemet atyja alapította

1894-ben. Saját kezelésben 1928 óta, két segédet alkalmaz. Több társadalmi egyesület tagja. Született 1901-ben, felszabadult 1923-ban. Neje : Kőszeghy Katalin.

Kocsy Jenő műbútorasztalosmester, Simor-u. 17. Több malomgarnitúrát hészített. Az Iparos Kör tagja. Született 1892-ben. A molnárságot tanulta atyjánál. Az asztalos pályát Németh Ferenc asztalosmesterrel társas viszonyban kezdte. A háború mint ténylegest érte. Az 5-ös hidász zászlóaljnál szolgált a leszerelésig.

Kocsis Ferenc cipészmester, Széna-tér 6. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. Született 1883-ban. Bevonult 1914-ben a 69. gyalogezredhez, az orosz fronton harcolt, ahol 1915-ben fogságba került. 1918-ban tért haza. Neje : Kőszegi Erzsébet.

Kocsis Pál pala- és cserépfedőm., Sár-u. 21/a. Önálló üzeme 1914 óta van. A helybeli laktanya és templom szakmunkái a nevezetesebbek. Az Ipartestület, az Olvasó Kör, a szakosztály, a tanoncvizsg. biz. stb. tagja. Született 1891-ben helyben és itt szabadult fel 1908-ban. Az olasz fronton harcolt, kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Nyak Terézia.

Koháry József asztalosmester, Hal-tér 3. Önálló üzemét 1897-ben alapította, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat, $6^1/_2$ HP vill. motorral van felszerelve. Az Iparos Kör titkára, az Ipartestület számvizsgálója, számos társadalmi egyesület tevékeny tagja. Több ipari kitüntetésben részesült. Az I. O. K. Sz. vál. tagja. Született 1871-ben. Két fia is a szakmában dolgozik. Kiváló szakemberek. Neje : Länghammer Tekla.

Kohn Matild nőiszabómester, Hal-tér 7.

Kojsor István szabómester, Tobak-u. 7.

Komócsy Mátyásné sz. Gerőffy Erzsébet műhímző- és azsurozómester, Távirda-u. 27. Háza van és önálló üzeme 1926 óta van. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Középiskolát végzett, az Orsz. Magyar Háziipari Szöv.-nél tanulta az ipart.

Kondor Pál fogtechnikus, Budai-u. 62. Született 1899-ben, felszabadult 1915-ben. 9 évig dolgozott mint alkalmazott Budapest, Bécs és kisebb városokban. 1927-ben önállósította magát, 2 alkalmazottal dolgozik dr. Stein Miklós fogorvos rendelőjében. 1925-ben nősült, nőül véve Fröschl Erzsébetet.

Kopkó József csizmadiamester, Szúnyog-utca 5.

Korády Sándor kádármester, Selyem-u. 44. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Az Iparos Kör tagja. Született 1889-ben, felszabadult 1905-ben. 1914-ben bevonult, az orosz, szerb, olasz és román frontokon harcolt. Kisezüst vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Szabó Eszter.

Kornsee Jenő és Steiner Béla épület- és bútorasztalosm., Tobak-u. 5. Háza van. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. 20 HP motorral van felszerelve. A Ker. Gazd. Egyesület vigalmi elnöke volt. Ipari kitüntetésben részesült. 1915-ben vonult be és a román, olasz frontokon harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetést kapott. Neje : Freu Rozália.

Kornsee Jenő

Koronafy Károly cs. és kir. kamarai úri- és női fodrászmester, Nádor-u. 13. A céget atyja alapította kb. 50 évvel ezelőtt. Saját kezelésben 1910 óta. Három háza van, 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 2 drb $^1/_2$ HP hajszárítómotorral felszerelve. 9 drb arany, ezüst és 8 drb díszoklevél kitüntetése van a kül. kiállításokról. Született 1885-ben. Atyja a szakegylet díszelnöke volt. A 69. gy.-ezrednél szolgált.

Kovács Aladár géplakatos, Budai-u. 1. Született Zánolyon 1892-ben. Gimnáziumi érettségi után atyja gépjavító üzemében praktizált. Később mint üzemvezető működött, végül bátyjával közösen átvették édesatyjuk üzemét, melyben gépjavítással és autószereléssel foglalkoznak. Saját készítésű miniatür motorral nagy aranyérmet nyert.

Kovács Antal borbélymester.

Kovács Elek képesített bognármester, Malom-u. 4/a. Önálló üzemét 1902-ben alapította. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja. Született 1877-ben Inotán és felszabadult 1894-ben. Mint segéd Bécsben is dolgozott. 1914—1918-ig katona volt. Az olasz fronton harcolt. Neje : Fábián Ilona.

Kovács Ferenc hentes- és mészárosm., Széchenyi-u. 82. Önálló üzeme 1920 óta van. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Született 1893-ban helyben és itt szabadult fel 1920-ban. Négy középiskolát végzett és előbb vasutas akart lenni. A háború mint ténylegest érte, az orosz és olasz fronton volt, mint alvadász szerelt le. Neje : Vincze Katalin.

Kováts Ferenc bőrgyáros, Tobak-u. 11—13. Modern, saját áramfejlesztő teleppel rendelkező gyárát 1884-ben alapította, mely akkor még kicsi tímár műhely volt. 1918 óta veje vezeti a vállalatot mig ő az egész

idejét a közéleti szereplésre szenteli. 25 éve elnöke és vezetője a helyi egyesületek egész sorának. Örökös díszelnöke az Iparos Körnek, törv. hat. biz. tag stb. 8 kitüntetést szerzett különféle kiállításokon. Neje : Pákozdy Ilona.

Kovács Ferenc cipészmester, Sár-u. 9.

Kováts Ferenc hentes- és mészárosmester, Lövölde-u. 15.

Kovács Ferenc épület- és műlakatosmester, Ősi-u. 32. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Született 1902-ben, felszabadult 1919-ben Budapesten. Motor és gőzgépek kezeléséről szakvizsgát tett. Neje : Simon Mária.

Kovács György utóda Kováts István kocsigyártómester, Fazekas-u. 54. Telefon : 386.

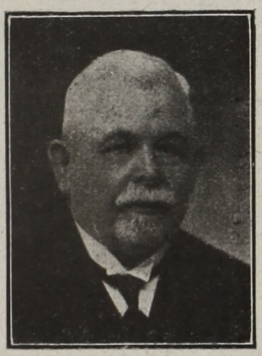

Kovács Ferenc

Özv. Kovács Imréné cipészmester, Major-utca 6.

Kovács Imréné és Társai pék, Deák F.-u. 6.

Kovács István sütőmester, Palotai-u. 55. Háza van és önálló üzeme 1912 óta. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Született 1884-ben és 1895-ben szabadult fel, 18 éves korában már üzletvezető volt. 1914-ben vonult be és 1916-ban szabadságolták. Neje : Ambrus Mária.

Kovács Jenő géplakatosm., Palotai-u. 22. Üzemét K. János alapította 1907-ben és 1927 óta van a kezelésében. Több nagy uradalom állandóan foglalkoztatja, 2 HP vill. motorral van felszerelve. Az Ipartestület, a szakosztály és a Ker. Kereskedelmi Csarnok tagja. Született 1900-ban és felszabadult 1916-ban. Mint segéd Budapesten a Ganz-gyárban is dolgozott. A Technológián szaktanfolyamot végzett.

Kovács János kalapos, Rákóczi-u. 4. Szül. 1891. Tanulóéveit Léván végzi, felszabadulva Pestre megy, hol tökélesíti szaktudását. A háború kitörésekor a frontra megy, innen hazatérve kerül Fehérvárra s 1923-ban megalapítja üzemét. Felesége : Smohay Margit.

Özv. Kováts Istvánné lakatosmester, Kégl-u. 20.

vitéz Kováts József kárpitos- és lakberendezővállalat, Budai-út 15. Önálló üzemét 1920-ban alapította. Az Ipartestület

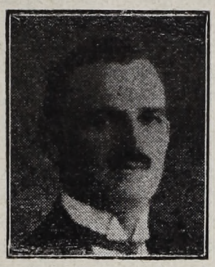

vitéz Kovács József

előljárója. Az Iparos Kör vál. tagja. Több egyesület pártoló tagja. Több ipari kitüntetése van, aranyérem is. Született 1892-ben, felszabadult 1907-ben. Mint segéd Bécsben és Berlinben is dolgozott. A háború kitörése tényleges szolgálatban érte, 41 hónapig volt a harctéren. Sebesült. Nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, német emlékérem kitüntetése van. 1923-ban avatták vitézzé. Neje : Nagy Erzsébet.

Kovács Károly ácsmester, Olaj-u. 2/a.

Kováts Margit műhímző, Kossuth-u. 3.

Kováts P. István órásmester, Deák Ferenc-u. 36.

Kozáry János cipészmester, Szeder-u. 41.

König Károly késművesmester, Palotai-utca 8.

Kőrösi Imréné nőiszabómester, Nádor-utca 21.

Kőrössy Jenőné, Szabó Erzsébet női-fodrászmester, Berényi-u. 20. Tanoncéveit Kornaffy Károly helyi fodrászmesternél töltötte el. Felszabadulása után önállósította magát és mint vándorfodrász működik.

Krausz János férfiszabómester, Budai-út 24. Szül. 1873-ban Móron. Iskoláit és tanulóéveit is ott végezte. Szabadulása után 12 éves hazai és külföldi tanulmányúton elsőrendű mestereknél dolgozott. Visszatérve Fehérváron telepedett meg és 1903-tól mint önálló mester a katonaság és a város polgárainak dolgozik.

Krausz Mór magyar szabómester, Simor-utca 11.

Kraiselmayer József cipészmester, Rákóczi-út 4.

Krejczinger János úri- és nőicipészmester, Ercsi-u. Született 1889-ben Ercsiben, felszabadult 1907-ben. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Önálló üzemét 1913-ban alapította. Az Ipartestület tagja. Bevonult 1914-ben, az olasz harctéren harcolt. Neje : Moóri Mária.

Krepli István cipészmester, Ősz-u. 22.

Krén I. kályhagyáros, Bástya-u. 1. Telefon : 4—88.

Kristóf Antal szabómester, Hal-tér 3.

Kszantner Ferenc kőművesmester, Gáztelep-u. 28. és Felső királysor 49. Telefon : 2—67. Háza van. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn. Átlag 15 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja. Több kör és társadalmi egyesület tagja. Született 1878-ban, felső ipariskolát végzett. 1915—1918-ig a vasútezrednél szolgált. K. cs.-k., 2 bronzérem, kat. szolg. kereszt kitüntetése van.

Kucsera Károly kádármester, Horog-u. 3.

Kun Izabella kötőde, Hal-tér 5.

Kundacher Juliska nőiszabómester, Rózsa-u. 1. Önálló üzlete 1918 óta áll fenn. Átlag 2—4 segédet és 6 tanoncot tart. A Női Szabók Orsz. Egyesületének tagja, a szakosztály vigalmi bizottságának elnöke. Budapesten bővítette szakismereteit és tudását.

Kutasi Mihály csizmadiamester, Olaj-u. 7. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Született 1891-ben. A háború alatt a 10-es huszároknál szolgált. Az orosz, román és olasz harctéren szolgált. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Irtó Anna.

Lachmann Rezső gyógyáruüzem, Nádor-utca 2.

Lahita Béla cipészmester, Palotai-u. 21. Született 1904-ben Munkácson és 1923-ban

Lahita Béla

szabadult fel helyben. Cipő- és felsőrészkészítő üzemét 1926-ban alapította. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1926-ban nőülvette Moór Terézt.

Lakatos István csizmadiamester, Vásártér 17. 1882-ben született, 30 éves korában alapított üzletet. 6 segéddel dolgozik. Ipt. előljárósági tag, Ip. Olv. Kör váll. tag, stb. Ezüstéremmel díszített mester. A háború kitörésétől a leszerelésig szolgált, bronz vit. érem és Károly cs.-keresztet kapott.

Laky László mészáros- és hentesmester, Kossuth-u. 13.

Lakner József asztalosmester, Szécsényi-utca 26.

Langmár János cipőfelsőrészkészítőmester, Kégl-u. 6. Önálló üzemét 1925-ben alapította, 2 segédet tart. Az 1927-iki kiállításon ezüstéremmel tüntették ki munkáját. Született 1895-ben és itt helyben szabadult fel 1913-ban. Neje : Gelencsér Ilonka.

Vitéz ifj. Latzkovits Béla vendéglős, Tolna-u. 24. Vendéglő: Budai-út 8. Telefon : 57. Önálló üzlete 1907 óta van, 8 alkalmazottat tart. Az Ipartestület előljárója, a Dunántúli Szakosztály elnöke. Született 1883-ban helyben és itt szabadult 1905-ben. Mint tart. főhadnagy szerelt le. Sebesült. Nagyezüst, kisezüst, Signum Laudis, III. katonai érdemkereszt, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. 1928-ban avatták vitézzé.

Laufer Miklós borbély- és fodrászmester, Vásár-tér 9. Önálló üzletét 1927-ben nyitotta meg. Egy tanoncot és időnként egy kisegítősegédet tart. Született 1902-ben helyben és itt is szabadult fel. Nős.

Lánczky Lajos

Lánczky Lajos épület- és díszműbádogosmester, József-u. 7. Önálló üzemében, amely 1925 óta áll fenn, egy tanoncot tart. Az Ipartestület és az Önk. Tűzoltó Egyes. tagja. Született 1890-ben és felszabadult 1908-ban helyben. 1915-ben vonult be, az orosz és olasz fronton harcolt, ahol 1918-ban fogságba került. Kisezüst vit. érem kitüntetése van. Neje : Sáfár Erzsébet.

László vendéglős, Felső Királysor.

Lázár János kelmefestő- és vegytisztítómester, Simor-u. 24. Született 1888-ban. Az ipart Szatmáron tanulta ki. A háború mint ténylegest érte. Az olasz és orosz fronton harcolt. K. cs.-k. kitüntetése van. A leszerelés után 1918-ban Siófokon önállósította magát, ezt a kommun alatt feladta. Jelenlegi üzlete 1927 óta áll fenn. Neje : Nagy Mária.

Lázár János építőmester, Királykút-u. 23. Önálló vállalata 1925 óta áll fenn. A Hadiárva Intézet építését intézte. A Kath. Kör tagja. Született 1898-ban. Felsőipariskolát végzett Budapesten. Külföldön fejlesztette szaktudását. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig volt a fronton. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Jámbor Julianna.

Lencses Károly kefekötőmester, Haltér-u. 10. Önálló üzemében, amely 1918 óta áll fenn, 1 segédet tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Dalárda, a Kath. Legényegylet stb. részint rendes, részint pártoló tagja. Született 1891-ben. A háború mint ténylegest találta és végig szolgálta a 69.

gy.-ezrednél. Sok időt töltött a fronton. Neje : Német Margit.

Lovassy József

Lerf Ferenc műkertész, Palotai-u. 21. Háza, szőlője és földje van. 1893 óta önálló kertész. A Megyetér kertészete szaktudását dicséri. Díszoklevél kitüntetése van. Született helyben 1870-ben és 1884-ben szabadult fel. Mint segéd került Dégre gróf Festetics Pál uradalmába. Neje : Köller Terézia.

Özv. Lidold Györgyné béltisztítómester, Janicsár-u. 26. Háza van. Az üzem 50 éves is elmult már, de csak 1920 óta van saját kezelésben. Két segédet tart, akik közül az egyik 40 éve dolgozik az üzemben. A reáljog fia után szállt reá.

Lindt István kőfaragómester, Deák Ferenc-u. 5. Született helyben 1874-ben és itt tanulta az ipart. Mint segéd résztvett az Országház építésében és itt olyan gyakorlatot szerzett, amilyenre ritka alkalom kínálkozik. A székesfehérvári Hősi-emlékszobor is munkáját dícséri, 4—5 munkással és 1 tanonccal dolgozik. A háború alatt a helyi csendőrségnél szolgált. Neje : Kovács Erzsébet.

Lipp Imre kútfúró- és géplakatosmester, Kígyó-u. 2—4. Önálló üzeme 1926 óta áll. A népjóléti minisztérium megbízta a balaton-kenézi fúrómunkálatokkal. Az Iparos Kör tagja, a Leventeegyesület kinevezett oktatója, stb. A Nemzeti Hadseregben szolgált mint egyéves önkéntes az árkászoknál. Született 1909-ben. Felsőipariskolát végzett Szegeden. A Mávnál és Weisz Manfrédnál dolgozott és szerzett gyakorlatot.

Lipp Rudolf műköszörűsmester, Károly király-tér 2.

Lovassy József géplakatosmester Budai-utca 7. Szül. 1904-ben Bicskén. Szab. 1920-ban Székesfehérváron. Miután a kerékpár szakmában specializálta magát 1923-ban alapította üzemét, melyben ma 2 segéddel és 4 tanonccal dolgozik.

Lovasi és Grosz kovácsmester, Alsó királysor 10. Grosz Lajos született 1902-ben Báskeresztúron és Székesfehérvárt tanulta a mesterséget. Mint segéd Budapesten és több városban fejleszti szaktudását. Munkája ipari kitüntetésben is részesült. A háborúban Lovasi vett részt, aki nős. Grosz szintén nős.

Lövinger Dezső bádogosmester, Ősz-u. 6.

Lövinger Gyula úri- és nőicipészmester, Kossuth Lajos-u. 15. Született 1871-ben. Először Veszprémben volt önálló üzeme 1897-ben. A jelenlegi 1912 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója és több kör rendes és pártoló tagja. Az 1896-iki millenniumi kiállításon II. díjat, az 1903. évi debreceni orsz. kiállításon ezüst, az 1904. kiállításon aranyérem stb. ipari kitüntetésekben részesült. 1916-ban bevonult katonának és a déli fronton volt. Sándor fia szintén a szakmában dolgozik. Fia készítette Sándor szerb király koronázási csizmáját. Neje : Rothauser Hermina.

Lukács Kálmán úriszabómester, Nádor-u. 17. Telefon : 5—54.

Magyarody József csizmadia- és cipészmester, Jókai-u. 20.

Mahacsek János szűcsmester, József-u. 24. Született 1897-ben Sasváron, és Orosházán szabadult fel 1914-ben. Mint segéd

Mahacsek János

Budapesten dolgozott. Jelenlegi önálló üzeme 1925 óta áll fenn. 1915-ben vonult be katonának, a román fronton harcolt. 1919-ben szerelt le. Neje : Sörös Mária.

Mahler Erzsébet nőikalapkészítőm., Várkörút 49.

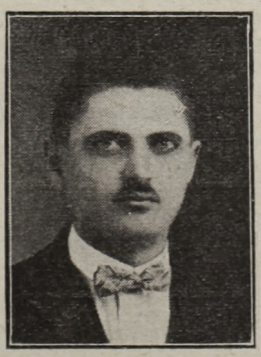

Maizer István

Maizer István kelmefestő- és vegytisztító, Palotai-u. 52. és Nádor-u. (főüzlet). Üzeme 1919 óta áll fenn. Egy segédet, 1 tanoncot

és 6—8 vasalónőt foglalkoztat. Összesen 6 HP vill. motorral felszerelve. Az Ipartestület, az Orsz. szaktest. tagja. Arany ipari kitüntetése van. Született 1898-ban helyben és itt szabadult fel 1916-ban. Neje: Krajnavits Anna.

Major István cipészmester, Havranek-u. 1.

Major Péter bognármester, Vásár-tér 14. Herger Jakab 1860-ban alapítja az üzemet, melyet 1913-ban vesz át és modern géperejű üzemmé fejleszt. Felesége: Troják Mária.

Majoros János építőmester, Budai-út 66/a. Telefon: 2—15. Háza van. Önálló vállalata 1910 óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója. Az Olvasó Kör vál. tagja. Több társadalmi egyesület rendes, pártoló és alapító tagja, 1914—1918-ig szolgált. K. cs.-k.-je van. Született 1880-ban helyben és itt tanulta az iparát. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Grácban és Fiuméban dolgozott. Neje: Fial Teréz.

Maller Pál asztalosmester, Bástya-u. 15.

Marick Elemér cukrászmester, Kossuth-u. 14.

Maurer György szabómester, Lövölde-utca 17.

Mautner Lajos vendéglős, Ősz-u. 27.

Mayer Antal borbély- és fodrászmester, Haltér-u. 16. Önálló üzeme 25 éve áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület v. előljárója, a Rokkantegylet vál. tagja, a Borbély Szakosztály v. alelnöke, jelenleg ellenőre. Született 1878-ban helyben és itt tanulta az ipart. Mint segéd Budapesten is dolgozott. Szorgalmát a polgármester 162 frt ösztöndíjjal tüntette ki. Neje: Kiss Mária.

Mayer János borbélymester, Rákóczi-út 2.

Mayer József cementkészítőmester, József-u. 15.

Mayer József szabómester, Simor-u. 7.

Mayer Mihályné és Rodics István autó-, motor-, kerékpár-, varrógép- stb. javító- és árusítóüzem. 1926 óta áll fenn, 3 segédet foglalkoztatnak. Több ipari kitüntetésben részesült. 1926—1928-ig csak Mayer Mihályné volt a cégtulajdonos. Rodics István mechanikus 1928-ban társult be.

Meyer Sándor, a »Fekete Sas« szálloda és vendéglő üzletvezetője. Telefon: 2—76. Nagy Sándor-u. 7. A szálloda Grosz Bernát tulajdona, bérlője özv. Heberling Adolfné. Mayer mint aktiv tiszt vett részt a háboruban. Az olasz fronton fogságba került. A Nemzeti Hadseregben mint százados szolgált és így ment nyugdíjba. Sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1895-ben Lugoson. Nős.

Mák Mihály cipészmester, Budai-u. 60.

márki és málczai Márky Béla keramikus iparművész, Hadiárva-intézet. Szül. 1900-ban Miskolcon. Középiskolai és iparművészeti főiskolai tanulmányai után 1926-ban a Hadiárva Intézet kerámiai tanárának hivatott meg. Munkája hazai kiállításokon arany érmekkel tüntettetett ki, de már növendék korában is elismerésekben részesült. Magyaros vonalú alkotásait még Amerikában is keresik és ismerik.

Meyer Sándor

márki és málczai Márky Béla

Márkus Ignác cipészmester, Ősz-u. 7.

Márkus József épület- és bútorasztalosmester, Sütő-u. 8. Háza van és 1912 óta önálló üzeme, amelyben 2 segédet és 2 tanulót tart. 16 HP géppel felszerelve. Az Ipartestület tagja. A Ker. Szocialista Párt vezető tagja. Született 1885-ben helyben, felszabadult 1892-ben Budapesten. Először 1906-ban önállósította magát. A háború alatt helyi szolgálatos volt. Neje: Reiter Erzsébet.

Márton Erzsébet nőiszabó, Szönöke-u. 10.

Mechtler István órásmester, Simor-u. 3. Született helyben 1879-ben, tanuló- és tanoncéveit is itt töltötte el. Mint segéd az ország nagyobb városaiban iparkodott gyakorlatot és tapasztalatokat szerezni. 1905-ben saját erejéből önállósította magát. Neje: Suvits Vilma.

Medák és Farkas építészvállalat, Várkörút 13. A társasüzem 1925-ben alakult. Cégtársak: Medák Imre, szül. 1889-ben, műegyetemi végzettséggel, Farkas Ignác, szül. 1890-ben, szakvégzettséggel.

Melczer Jakab szabómester, Nagy Sándor-u. 5.

Özv. Mester Sándorné kötőnő, Szent István-u. 9. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az apácáknál nevelkedett és a kézimunkaszeretét ott oltották bele.

Mezei Ferenc és társa bútorasztalos és kereskedő, Vargacsatornapart 7., Kossuth utca 4—6. és Jókai Mór-utca 8. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Ingatlan vagyona van. 6 segédet és 8 tanoncot foglalkoztat. Hat motorral, összesen 32 HP-vel és 7 drb géppel van felszerelve. Az olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Született 1898-

ban Csóron, az ipart itt helyben tanulta. Neje: Janzsó Erzsébet.

Mészáros Sándor kaptafakészítőmester, Ősz-u. 3. Önálló üzeme 1911 óta van. Az 1927-iki kiállításon ezüstérem kitüntetésben részesült. Született 1875-ben és felszabadult 1893-ban. 1915-ben vonult be katonának. Az orosz, román és olasz frontokon harcolt. Sebesült. 1918-ban fogságba került. Nagyezüst és bronz vitézségi érem kitüntetése van. Neje: Komáromy Lidia.

Mick Sándor könyvkötőm., Várkörút 49.

Mihalusz József órásmester, Szent Imre-köz 1. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Olvasó Kör r. tagja. Helyben tanulta az ipart. Mint segéd Debrecenben és Nagydorogon fejlesztette szaktudását. Neje: Hlatky Mária.

Miklós Andor hentes- és mészárosmester, Nádor-u. 21.

Mikó Imre cipészmester, Vásár-tér 1. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Két segédet tart. Szül. helyben 1894-ben. A háború mint ténylegest érte. A 69. gy.-ezrednél szolgált mint frontszolgálatos. Leszerelt 1921-ben. Neje: Mahr Mária.

Mikó József ácsmester, Alsó királysor 24. Telefon: 5—71. Háza van és önálló üzeme 1912 óta. Az Ipartestület, a szakosztály pénzt., illetve jegyzője stb. Szül. 1876-ban. Tanulóéveit a fővárosban töltötte és mint segéd is egyideig Budapesten dolgozott. A helyi 17. h. gy.-ezrednél szolgált, a háborúban később a 19-esekhez került. K. cs.-k. és katonai bronzérem kitüntetése van. Neje: Krall Katalin.

Mikó Lajos cipőfelsőrészkészítőmester, Ősz-u. 21. Saját szerzésű háza van. Jelenlegi önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Iparos Olvasó Kör, Felső és Vízivárosi Olvasó Kör tagja stb. 1915-ben vonult be. Sebesült és fogságba esett. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Börzsei Anna.

Mikó Lajos

Mogyorosi István vendéglős, Zámoly-u. 1.

Mohai Ferenc pékmester, Simor-u. 33.

Mohácsi István cipészm., Széchenyi-u. 37. Háza és földje van. Önálló üzeme 1921 óta van. Két segédet és tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Született helyben 1897-ben és 1914-ben szabadult fel. Mint segéd Budapesten is dolgozott. A háború alatt hadi szakmunkás volt. Nőtlen.

Molnár Ferenc úri- és nőicipészmester, Deák Ferenc-u. 2. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület r. tagja. Született helyben 1900-ban és 1918-ban szabadult fel. Felszabadulása után vándorútra ment és mint segéd iparkodottt tapasztalatokat szerezni.

Molnár György cipész- és csizmadiamester, Lövölde-u. 7. Háza van és önálló üzeme 1911 óta. A jótékonysági egyesületek pártolója. Szül. 1884-ben Sárpentelen és helyben szabadult fel 1901-ben. 1914-ben bevonult. Az orosz és olasz fronton harcolt, ahol fogságba esett. Az olasz fogságból csak 1919-ben került haza. Neje: Neubauer Mária.

Molnár György mészáros- és hentesm., Janicsár-u. 10.

Molnár Márton cipészmester, Olaj-u. 64. Saját háza van és önálló üzeme 1892 óta. Egy segédet foglalkoztat. A háborúban a 17. h. gy.-ezrednél szolgált és 1918-ban szerelt le.

Mona János asztalosmester, Budai-út 42.

Montskó Ferenc

Montskó Ferenc kékfestő, Sár-u. 42. Üzeme 1872-ben alapíttatott. 1922 óta van saját vezetésében. 3 drb. villanymotorral és a szükséges gépekkel felszerelten. Arany- és ezüstérmeket nyert a kiállításokon munkáival. 1898-ban született, 1914-ben szabadult, 1916-ban érettségizett és 1926-ban nősült. Mint t. hadnagy vett részt a háborúban, hol súlyosan megsebesült.

Morár József cipészmester, Lövölde-u. 2.

Mózes György cipészmester, Téli gazd. iskola.

Müller János vendéglős és hentesmester, Széchenyi-u. 49.

Müller Ferenc mészáros- és hentesmester, Olaj-u. 3. Háza van és 1923 óta van önálló üzeme. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Született 1895-ben Székesfehérváron, tanoncéveit is itt töltötte le. Mint segéd Budapesten dolgozott. A háborúban a 69. gy.-ezrednél szolgált. Az orosz fronton 1915-ben fogságba került. Neje: Vincze Anna.

Müller Sándor kötélgyártómester, Olaj-u.

62. Háza van és önálló üzeme 1885 óta. Fiával, aki segéd, együtt dolgoznak. Fia is, apa is több ipari kiállításon kitüntetést ért el. Szül. Móron 1861-ben, tanulóéveit is ott végzi. Mint segéd Budapesten dolgozott. Később édesanyja üzemét örökli. Neje: Zimmermann Mária.

Nagy József cipészmester, Deák F.-u. 20. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Egy segédet tart. Szül. 1904-ben helyben és itt

Nagy József

is szabadult fel 1923-ban és mint segéd is itt fejlesztette szaktudását mindaddig, amíg nem önállósította magát.

Nagy Kálmán szobafestőmester, Salétrom-u. 2.

Nagy Lajos szobafestő- és mázolómester, Ősz-u. 4. Önálló vállalata 1914 óta áll fenn. Kitüntetve a bpesti nemzetközi kiállításon 1903-ban; az olaszországi monzai nemzet-

Nagy Lajos

közi kiállításon 1925-ben és 1927-ben, továbbá a helyi orsz. kiállításon 1927-ben. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsgázt. bizottság tagja, az Iparos Kör választmányi tagja. Szül. 1887-ben helyben. Iskoláit és tanoncéveit Budapesten végezte. Az Iparrajziskola két ízben küldte ki a milanói nemzetközi kiállításra és ez nagy hatással volt egész pályafutására. Később is a művészek egyenes kívánságára küldték ki Londonba stb. Neje: Preiner Katalin.

Nagy Lajos villanyszerelési vállalat és készáru raktár, Kossuth-u. 8. Tel.: 411. Fehérváron 1896-ban született. Középisk. és ipari szakiskolát végzett. Vállalatát 1923-ban saját erejéből létesítette s fejlesztette oda, hogy cége ma a legelső a szakmabeliek között. Az 1927-es kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. Résztvett a háborúban, majd a Nemz. Hads.-ben teljesített szolgálatot.

Dr. Nagy Zsigmond ügyvéd, iparhatósági biztos, Sütő-u. 7, tel.: 354. Szül. 1881-ben. Jogi tanulmányait Budapesten és Kolozsváron végezte. 4 évig édesatyja irodájában dolgozott, majd 1911-ben önálló ügyvédi irodát nyitott. 1922 óta működik Székesfehérváron mint iparhatósági biztos, lelkes odaadással van minden iparos érdeket célzó mozgalom iránt. Elnöke a Palotakülvárosi Olvasó Körnek.

Ney Géza szabóm., Hal-tér 18.

Neizer Mihály polg. és papi szabómester, Temető-sor 9. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. Szül. helyben 1878-ban, iskoláit és tanoncéveit is itt végezte. Felszabadult 1894-ben. 1914—1918-ig a 17. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Szalai Anna.

Nemes Pál sütőmester, Olaj-u. 53. Üzemét édesapja alapította az 1890-es években. Saját kezelésében 1926 óta van. Háza van. Szül. 1892-ben helyben, édesapja üzemében szabadult fel. A háború alatt katonai pék volt. Neje: Grünblatt Aranka.

Nemes Pál fényképész, Vilmos császár-tér 10. Szül. 1872-ben Csetenyén. 1898-ban alapította műtermét, mely a legrégibb a városban. Többízben volt külföldi tanulmányúton. Ipt. előlj. tag, a Városi Dalárda alapító és működő tagja. Nagy érdemei vannak a székház létesítésében is. Évekig szolgált a háborúban hosszú frontszolgálattal.

Németh József takácsmester, Távirda-u. 18.

Neprosel Gyula szabómester, Kígyó-u. 5.

Neubart Ignác órás- és ékszerészmester, Nádor-u. 1. Született 1878-ban helyben; felszabadult 1895-ben. Önálló üzeme 1894 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot tart. $^1/_2$ HP villanymotorral van felszerelve. Az 1927. évi orsz. kiállításon egy ezüstérem és több oklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke, a Keresk. Csarnok vál. tagja stb. A háború alatt a 17. h. gy.-ezrednél szolgált. Nagy ezüst, bronz, koronás érdemkereszt, K. cs.-k. kitüntetése van.

Niedermahr Imre csizmadiam., Halász-u. 5.

Niedermahr Lajos borbélym., Budai-ut 40.

Nyak Antal pala- és cserépfedőmester, Malom-u. 10. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Cziráky gróf és a püspöki palota szakmunkái a nevezetesebbek. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Született 1901-ben helyben és itt szabadult fel 1918-ban. Neje: Bebesi Anna.

Nyitray Ferenc bádogosm., Hal-tér 3.

Nyuli Mihály vízvezetékszerelőm., Nádor-u. 7.

Nyusál József épület- és bútorasztalosm., Havranek-u. 35. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. Az Ipt. és a felsővárosi kör tagja. Született Sárkereszturon 1891-ben és helyben szabadult fel 1907-ben. 1914-ben bevonult; harcolt az orosz, román, szerb fronton. K. cs.-k. kitüntetése van.

Nyak Antal

Nyusál Lajos asztalosm., Vendel-u. 21. Saját háza és önálló üzeme 1923 óta. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. A tanonckiállításon 1904-ben dícsérő oklevelet nyert. Született 1886-ban és felszabadult 1905-ben. Neje: Taferner Juliánna. 1914—1918-ig szolgált, az orosz fronton harcolt, mint őrmester szerelt le.

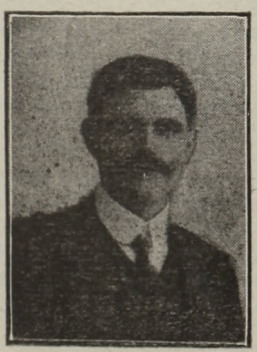

Nyusál Lajos

Obermayer Kálmán bádogosm., Rácz-u. 2.

Oláh Imre asztalosm., Magos-u. 13.

Öllős István cipészm., Palotai-u. 11.

Opálka János fodrászm., Havranek-u. 23.

Osztolics István hentes- és mészárosm., Havranek-u. 39.

Palotai Sándor cipészm., Alsó királysor 6. Önálló üzeme 1920 óta van. Született 1885-ben Császáron (Komárom m.). Neje: Mészáros Katalin.

Papp Ernő szobrász, Széchenyi-u. 17—19. Született 1893-ban Sopronban és felszabadult 1909-ben. Mint segéd Budapesten az Iparművészeti Főiskola esti tanfolyamát végezte. Az Ipartestület, a Ker. Szoc. Egyesület, az Iparos Kör stb. tagja. Több magas ipari kitüntetése van a különböző kiállításokon. 1914—1918-ig katona volt. A harctéren volt. Sebesült. Jelenleg 50 százalékos rokkant.

vitéz Pál Ferenc borbély- és fodrászm., Deák Ferenc-u. 1. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. Két segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipt. rendes tagja. Született 1898-ban helyben és itt szabadult fel 1914-ben. Bevonult 1916-ban a 17. h. gy.-ezredhez. 20 hónapot töltött az orosz, olasz fronton. Sebesült. 1918-ban olasz fogságba került. Nagy ezüst, kis ezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. kitüntetése van. 1922-ben vitézzé avatták. Neje: Schuster Elvira.

Pápai Ferenc géplakatosm., Gyümölcs-u. 5. Született 1882-ben, felszabadult 1899-ben Székesfehérváron. Felszabadulása után 10 évet töltött külföldön, honnan visszatérve, főgépésze volt a M. Őstermelők Szöv.-nek. 1920-ban önállósította magát s ma villanyerőre berendezett modern gépjavító üzeme van. A 17. honv. gye.-nél 21 hónapot töltött a fronton, mikor mint szakembert felmentették.

Pemmer Imre autó-, motor-, gépműhelye, Gőzmalom-u. 4. Ingatlana van. Önálló üzeme 1927 óta van. Átlag 2—3 segédet és 2—3 tanoncot tart. 4½ HP gázmotorral van felszerelve. Született 1901-ben, felszabadult 1917-ben. Mint segéd sok ideig dolgozott Franciaországban világhírű cégeknél. Több dícsérő oklevelet kapott.

Peresztegi Nagy Imre cipészm., Havranek-u. 39.

Pertz Ferenc faesztergályosm., Hal-tér 3.

Petrits Sándor cipészm., Vásártér 7. Született 1873-ban, felszabadult 1891-ben. Mint segéd 5 évig dolgozott. 1896-ban önállósította magát s azóta őzi iparát megszakítással, miközben a Langraf és Fia gyár vezetője volt. A cipészszakosztály elnöke, a tanoncvizsg. biz. elnöke, a Munkásbizt. Bíróság ülnöke stb. 1897-ben nőül vette Rábel Erzsébetet.

Petró Ferenc kárpitos-, díszítő-, lakberendezőm., Haltér 10. Saját háza van és önálló üzeme 1924 óta. Az Iparoskör tagja. Neves sportférfiú. Született 1897-ben helyben. A 69. gy.-ezrednél szolgált a háború alatt, 3 évig volt a fronton. Nagy ezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. A leszerelés után csak kis üzeme volt, ma a Rákóczi-u. 8. sz. alatt külön eladási üzlete van. Neje: Stiegler Aranka.

Petrovits Elek cipészm., Fazekas-u. 10. Született 1884-ben Móron és 1900-ban szabadult helyben. Egy segédet tart. Az Ipt. és a szakosztály tagja. 1916—1918-ig katona volt. Az olasz fronton harcolt. Kis ezüst és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Schwamm Teréz.

Pezinek Ferenc szabóm., Szeder-u. 51.

Pécsi Antal fegyvermester, Kossuth-u. 2.

Pécsi István bognárm., Hadiárva Intézet. Született 1890-ben, Cákányon. Középiskolát végzett s csak azután lépett az iparba. Kaposváron felszabadult. 1920-ban önállósította magát s 1926 óta tölti be a Hadiárva Intézet szakoktatói tisztségét. Háború alatt az orosz fronton fogságba esett, onnan megszökött s az olasz fronton folytatta a harcot, hol meg is sebesült. Kitüntetése kisezüst és két bronz vitézségi érem. Neje: Varjas Lujza.

Pénzváltó Pál kocsmáros, Széchenyi-u. 48.

Piel Ferenc mészáros- és hentesm., Temetősor 11, Simor-u. 22. Önálló üzlete 1924 óta van, amelyben 1—2 segédet tart és 1 tanoncot. Az Ipt. és Ip. Olvasókör rendes tagja. Több társadalmi egyesület pártoló tagja. Született 1902-ben. Neje: Reichert Erzsébet.

Pinke István Ipt. jegyző, Bank-u. 4. Született 1893-ban Székesfehérvárott. A jogot tanulta, mikor 1919-ben a testület jegyzőjének hivatott meg. 10 éves működése örvendetes fejlődést eredményezett a testület belső életében. Mint altiszt harcolt az orosz és román frontokon. Két kisezüst v. é., kor. ezüst érdemkereszt, K. cs.-k. és seb. érem. 1920-ban nőül vette Halmossy Gizellát.

Pischl Ágoston kárpitos- és díszítőm., Selyem-u. 13. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Tagja az Ipt.-nek, az Iparoskörnek,

Pischl Ágoston

a Kerékpár Egylet vál. tagja, a Dalkör pártoló tagja stb. Ipari kitüntetésben részesült. Született 1888-ban és felszabadult 1904-ben. Mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. Fivére az orosz fronton hősi halált halt.

Pogács János cipészm., Várkörút 35. Önálló műhelyét 1914-ben alapította. Az Ipt., a szakoszt., az Iparoskör vál. tagja, a bőrszöv. ig. tagja. Több szaktanfolyamot végzett mint segéd. Szül. helyben 1889-ben és 1906-ban szabadult fel. 1914-ben vonult be. Az orosz és olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Pápay Rózsi.

Pöhl József képesített kőművesm., Sarló-utca 32. Alacsony építkezéssel fogl. vállalkozása 1922 óta áll fenn. Átlag 10 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Orsz. Kőm. Szövetség tanácstagja, a helyi csoport jegyzője. Született 1894-ben helyben és itt szabadult fel 1911-ben. 1914-ben harcolt az orosz fronton. Sebesült. Nagyezüst, 2 db kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Neje: Mozer Ilonka.

Polczer János kőmívesm., Olaj-u. 18. Saját háza van és 1923 óta önálló üzeme, amelyben 1 segédet foglalkoztat. Született helyben 1902-ben és itt végezte tanuló- és tanoncéveit, mint segéd is helyben dolgozott.

Polczer János borbély- és fodrászm., Palotai-u. 53. Önálló üzemét 1928-ban vette át. Egy segédet tart. Az Ipt., a szakoszt. és a Dalárda tagja. Szül. 1903-ban helyben és itt szabadult fel 1921-ben. Nőtlen.

Polczer József képesített kőműves- és ácsm., Széchenyi-u. 12. Önálló terv- és építési vállalata 1908 óta áll fenn. Az Ipt. tagja, a szakoszt. alelnöke, a budapesti kőművesmesterek ig. tagja stb. Kitüntetése van az iparban. Szül. 1887-ben helyben és itt szabadult fel 1903-ban. 1908-ban megszerezte a kőműves-, 1913-ban pedig az ácsmesteri képesítést. 1914—1918-ig katona volt az összes frontokon. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Hidegh Mária.

Polgár Imre bognárm., Széchenyi-u. 15.

Polgár József kocsifényezőm., József-u. 20. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Több uradalomnak dolgozik állandóan. 1915-ben bevonult katonának; az orosz és olasz fronton harcolt. 4 db bronz érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Fülöp Terézia.

Polgár József vendéglős, Vásár-tér 21. Született Zalasárnagyon 1877-ben. Mint mészáros kezdte és csak később lett pincér a nagykanizsai vasuti állomásnál, majd külföldre megy. A háború után, 1918-ban alapította jelenlegi vendéglőjét. A szakcsoport, az Iparoskör stb. tagja. A háborút végigküzdötte. Kisezüst, 2 bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Pollák Béla mészáros- és hentesm., Lépcső-u. 1.

Pollák Gyula cipészm., Csapó-u. 1.

Pollák Irén és Frida fehérnemű- és női-ruhavarroda, Vásártér 5. Önálló üzletük 1924 óta áll fenn. 2 tanoncot tartanak. Helyben végezték tanuló- és tanoncéveiket és itt is szabadultak fel. Mint segédek is helyben dolgoztak az önállósitásig.

Pollák Rezső cipészm., Nádor-u. 1. Tel.: 107.

Polony Ilona hímző és előnyomda, Szent Imre-u. 2. Az üzemet Polony Róza nővére alapította az 1890-es években. Tőle vette

át 1924-ben. Nála tanulta az ipart és nála szabadult fel.

Poor Ferenc vendéglős, Vásár-tér 29. Saját házában 1916 óta van önálló vendéglője. Az Iparoskör és több társadalmi egyesület részint rendes, részint pártoló tagja. 1914—1918-ig a 17. h. gy.-ezrednél szolgált, 46 hónapig volt a fronton. 2 bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Született helyben 1881-ben, itt tanulta ki a mészárosipart. Neje : Fekete Julianna.

Pórász Lajos órásmester, Nádor-u. 5.

Posfai Ferenc cserépkályhakészítőmester, Salétrom-u. 4. Az üzemet atyja alapította 1856-ban. Saját kezelésben 1920 óta van. Háza, szőlője van. A szakosztály elnöke. Az 1927-iki kiállításon kitüntették. Szül. 1894-ben, felszabadult 1909-ben édesatyjánál. A háború alatt az olasz, román és orosz frontokon harcolt. Négyszer sebesült. Bronz vitézségi érem, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Szalai Juliánna.

Preiner Ferenc csizmadiamester, Ősz-u. 4. Sajátszerzésü háza van és 1889 óta önálló üzeme, amelyben 1 segédet és 1 tanulót tart. A Kath. Legényegylet, az Olvasó Kör stb. tagja. A temetkezési vállalat alelnöke. Szül. 1865-ben, felszabadult 1882-ben Várpalotán, a céhrendszer idejében. Neje: Tüske Katalin.

Preiszler Nándor épület- és bútorasztalosmester, Hal-tér 19. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Egy segédet és 2 tanulót tart. Az Iparos Kör tagja. Szül. 1892-ben Sárabán, felszabadulása után került ide. Neje : Esser Etel. Katonai szolgálatot a háború alatt az aszódi repülőtéren teljesített.

Prónay Gyula szobafestő, Kuthy J.-u. 1/a.

Pulay László vendéglős, Bank-u. 1. Saját házában 1919 óta van italmérési joga. Egy pincért és 1 tanulót tart. Az Ipartestület elöljárósági tagja ; a szakcsoport titkára, az összes körök és egyletek részben pártoló, részben rendes tagja. Szül. 1887-ben. Mint a fogy. szöv. üzletvezetője kezdte. Elsőrangú borszakértő és tiszti étkezde vezető.

Radó Ferenc nőiszabó és konfekcióüzlettulajdonos, Kossuth-u. 7. Tel. : 341. Született 1886-ban Érckőrösön. 1911-ben alapította üzletét s később kapcsolta ahhoz a szabászatot is. Vállalata teljesen fővárosi nívójú. A cég vezetősége évente Páris és Berlinből hozza a divatujdonságokat. Üzemét nejével, szül. Strausz Irénnel közösen vezeti. Intenzíven résztvesz a város és a társadalmi élet vezetésében.

Radó Tamás szabómester, Bognár-u. 2.

Rákos Béla kőfaragómester, József-u. 19. Önálló üzeme 1897 óta áll fenn ; édesapja alapította, akitől 1923-ban vette át. Egy segédet tart. Szül. 1897-ben helyben és itt szabadult fel 1911-ben. Mint segéd Bpesten, Szombathelyen és atyjánál dolgozott. A háború alatt rövid ideig szolgált.

Rátky János épület- és bútorasztalosmester, Nagy Sándor-u. 9. (Az üzem vezetője ifj. Rátkay János.) Az üzemet néhai R. János alapította 1908-ban. Meghalt

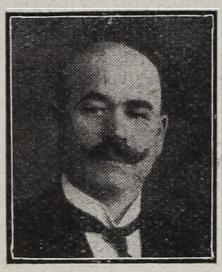

néhai Rátky János

mint több katonai kitüntetés tulajdonosa 1927-ben. A szakosztály elnöke volt. Szül. 1882-ben. Ifj. R. János szül. 1909-ben, felszabadult 1926-ban. Neje szül. Jelenffy Julia.

Rehorska Vilmos kelmefestő és vegytisztító, Tobak-u. 19—21, Hal-tér és Kossuth-u. Tel. : 173. Született 1876-ban Székesfehérváron. Reáliskolai tanulmányai

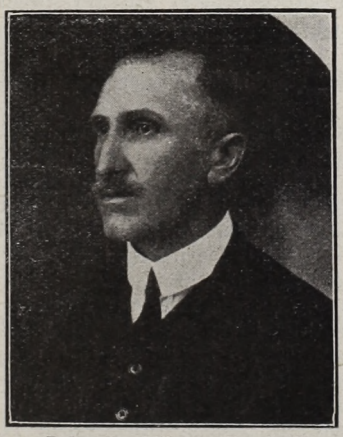

Rehorska Vilmos diszelnök

után édesapja üzemében, majd Németországban szerezte szaktudását. Ennek birtokában 1898-ban átszervezte a régi üzemet és egész Dunántúl legnagyobb ilyen irányú gyárává fejlesztette. Az Ipt. örökös tb. elnöke. A testületi székház megszerzésekor nagy anyagi áldozatot hozott az iparosságért. A város zenei életében mint vezető intenziven résztvesz. Neje : Nyáry Mária.

Reinberger József szállodás és vendéglős, Tolnai-u. 2. Saját szőlője van. Az üzemet elődei alapították 1850 körül. Tagja az Ipartestületnek, a vendéglősök szikvízgyárának, a tanoncvizsg. bizottságnak elnöke. Szül. 1870-ben és édesapjánál szabadult fel 1886-ban. Többfelé volt pincér és főpincér,

amíg önállósította magát. 1916—1918-ig katona volt. Vaskereszt kitüntetése van. Neje: Rosenkranc Emilia.

Reitmann Ignácné kötő-szövőmester, Ybl Miklós-u. 4.

Reitter István viaszgyertya-, mézeskalács- műlép és fáklyakészítőmester, Ybl Miklós-u. 12. Háza van és önálló üzeme 1914 óta. A cég 1870 óta áll fenn. Reiter Sándor (István atyja) alapította. 1914—1916-ig szolgált. Az orosz, olasz és román fronton harcolt. Kisezüst, 2 bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Szül. 1886-ban.

Resanszky Zsófia nőiszabó, Ybl. Miklós-u. 2.

Rédey Géza ortopäd műcipész, Kossuth-utca 3. 10 éves fővárosi gyakorlat után önállósította magát. Gyakorlati tudását számos kitüntetése és nagy keresettsége, elméleti tudását pedig a szaksajtóban kifejtett működése dokumentálja. Intenziven résztvesz a testület belső életében s mint a tanoncvizsg. biz. alelnöke adja közkinccsé tudását. V. törv.-hat. biz. tag. 1918-ban nősült, nőül vette Fogeton Irént.

Richter István fémöntőde, Széchenyi-utca 19.

Rimaszombathy József utóda Smohay János kalaposmester, Hal-tér 14.

Rosenberg Sándor órás- és ékszerész, Hal-tér 19.

Rogányi Lajos órásmester, Ferenc József-tér 15.

Ruska Ferenc asztalosmester, Hal-tér 21.

Sándor Samu kötőde, Kossuth-u. 13. Az üzemet testvérével együtt alapította 1922-ben. 4 kötőlány, 2 gombolyító, 2 varrónő és 1—2 tanulót tart. $^1/_{10}$ HP géperővel felszerelve. Szül. 1886-ban. Neje: Harmath Julia.

Sándorovits László tímármester, Tobak-u. 6. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Született 1873-ban és felszabadult 1902-ben. Mint segéd Budapesten a Wolfner-gyárban is dolgozott. Özvegyember. 1916—1918-ig katonai szolgálatot teljesített.

Schaumann József borbélym., Kossuth-utca 12.

Schiller Sándor épület- és díszműbádogosmester, Hal-tér 13.

Schmidl István kéményseprőm., Bástya-utca 13. Született 1866-ban. A kocsifényezőipart tanulta, melyben 7 évig dolgozott. 19 éves korában került mai iparába, melyben 1898-ban lett önálló. Még fiatal mester volt, mikor az iparosság felfedezte vezetésre való predesztináltságát s a vezetők sorába emelte. 9 éves elnöki működésének csak két kiemelkedő eredményét említjük: a testületi székház megszerzése és az 1927-es orsz. kiállítás, melynek megszervezése és sikere főleg köztiszteletben álló egyéniségének köszönhető. A városi törv.-hat. biz. tagja, az IPOSz orsz. nagyválasztmányának tagja stb. Számos országos és helyi egyesület vezetője. Neje: Krepp Anna.

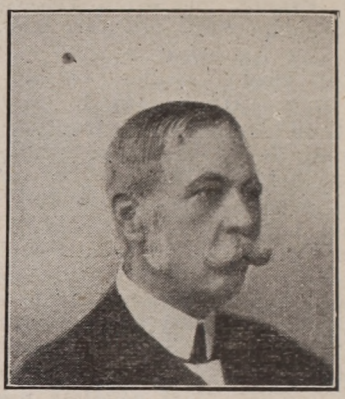

Schmidl István

Schmidt István cipőfelsőrészkészítő, Palotai-út 14. Született 1889-ben. 23 éves volt, mikor már önálló üzemmel bírt s ezt szorgalmával géperejű, a város legelső ilyen irányú vállalatává fejlesztett. 2 tanonc és 4 segéddel dolgozik. Ipt. előlj. és Iparos-Kör vál. tagja. Az 1927-es kiállításon ezüstérmet nyert.

Schmidt József cipőfelsőrészkészítőmester, Horog-u. 8.

Schmoltz Gusztáv bádogosmester, Vásártér 17. Önálló üzemét 1892-ben alapította saját erejéből.

Schneider József cipészmester, Alsókirálysor 16. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. A háború alatt a budai felszerelési intézetnél szolgált.

Schnetzer Nővérek nőiszabóm., Ferenc József-tér 3. Önálló üzemük 1890 óta áll fenn. 4 segédet és 4 tanulót tartanak. Műtermük a legelőkelőbb intelligencia részére dolgozik.

Schober Sándor műbútorasztalosmester, Jókai-u. 10. Önálló üzeme 1914 óta áll fenn. A m. kir. Operaház 49 db. páholyos karosszéke az ő munkáját dícséri. Két segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Szül. Tárnokon 1888-ban. Mint segéd Budapesten Lingl és Mahunka gyáraiban dolgozott. 1914-ben bevonult. A szerb, olasz, román és orosz harctereken harcolt. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Luknis Emilia.

Scholtz János mérlegkészítő mester, Nagy Sándor-u. 21. Az üzemet néhai Sch. J. alapította 1861-ben. Saját kezelésben 1905 óta van. Szül. 1871-ben helyben és itt szabadult fel édesapjánál 1892-ben. Díszoklevél kitüntetésük van 1879-ből. A háborúba 1916-ban vonult be. A román fronton harcolt. Neje: Kautzki Mária.

Schönheim Gyula vendéglős, Budai-u. 46.

Idősb. Schreindorfer Ferenc hentes- és mészárosmester, Károly k.-tér. Telefon: 189

és 110. Háza, földje, szőlője van. A kórház szállítója volt 17 éven át. Átlag 2 segédet és 2 tanulót tart. 6½ HP villanymotorral van felszerelve. Az Ipartestület előljárója. Városi képviselő stb. Szül. 1872-ben és 1888-ban szabadult fel. 1896-ban alapította jelenlegi üzemét. A kommun alatt túszként letartóztatták. Neje: Vanke Terézia.

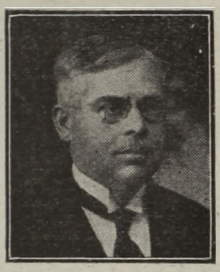

Schulek László

Schulek László műbútorasztalosmester, Vásár-tér 19. Önálló üzeme 1909 óta áll fenn. 2 segédet és 4 tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója 1909 óta, 2 évig elnöke volt. A betegsegélyző alelnöke volt. Az 1923 évi kiállításon aranyéremmel, az 1927-iki kiállításon arany- és díszoklevéllel tüntették ki renaissance ebédlőjét, amelybe díszítő motivumoknak az elszakított területek nevezetesebb városait alkalmazta. József főherceg külön is megdícsérte. Szül. 1866-ban és 1886-ban szabadult fel édesapjánál. Éveket töltött Münchenben és Berlinben. Neje: Bozsmay Mária Ida.

Schwalm József polg. és katonai férfiszabómester, Budai-út 13. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület előljárója. A helyi szakcsoport igazgatósági tagja. Több kulturális és gazdasági kör és egylet tagja. Szül. 1889-ben és helyben apjánál szabadult fel 1905-ben. Szabászatot Bécsben tanult. 1914—1918-ig a 10. h. gy.-ezrednél szolgált, a szerb, olasz és albán frontokon harcolt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Pesszer Margit.

Schwartz Márton, az Otthon-kávéház tulajdonosa. Tel.: 543. A modern kávéház össze van kötve bérfuvarozóvállalattal és igen kényelmes kocsiparkkal.

Skoda István képesített kőművesm. Szül. 1893-ban helyben és itt szabadult fel 1911-ben. Háza van. Magas- és mélyépítési vállalata 1924 óta áll fenn. Az államépítészeti hivatal osztályvezetője. Az Ipt. és a szakoszt. tagja. 1915—1918-ig szolgált, az orosz, román és olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Smohay Ferenc kalapüzem, Kossuth-u. 9.

Somogyi János kádárm., Széchenyi-u. 64. Saját háza van és önálló üzeme 1902 óta. Az Ipt. tagja, a szakoszt. volt elnöke, az Iparoskör tagja. Szül. Győrött 1879-ben és 1894-ben szabadult fel. Nőtlen.

Sóós Sándor szerelőmester, Nádor-u. 8.

Sörös István cipészmester, Sarló-u. 19. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. 4 segédet és 1 tanoncot tart. A cipészipari tanfolyamot jó eredménnyel végezte. Ipari kitüntetése van. A szakcsoport vál. tagja. Szül. 1887-ben. Felszabadult 1905-ben; 1914—1918-ig szolgált az összes frontokon. 3-szor sebesült. Neje: Wizler Erzsébet. Gyermekei: István, Erzsi és Irén.

Spitzer nővérek női szabómesterek, Jókai-u. 22.

Spitzer Vilmos szabóm., Várkapu-u. 6.

Steiner Béla droguista, Megyeház-tér 8.

Stelczer József szűcsmester, Nádor-u. 13.

Stern Ignác szabómester, Vásár-tér 21.

Süveges István ácsmester, Olaj-u. 57. Telefon: 5—32. 1873-ban Fehérváron született, ugyanitt tanulta az ipart, 1905-ben önállósította magát, 1907-ben nyert ácsmesteri képesítést. Az Ipartestület elnöke volt 2 éven keresztül, a Kereskedelmi és Iparkamara r. tagja, az Ácsmesterek Orsz. Szöv. társelnöke, stb. stb. Fiával együtt a 60-as egri gy.-ezrednél teljesített szolgálatot a háború alatt.

Süveges László cipészmester, Nagy Sándor-u. 8. Ingatlan vagyona van és önálló üzeme 1922 óta. Egy segédet és 1 tanulót tart. Szül. 1897-ben helyben és itt szabadult fel. Mint segéd Budapesten az ipari technológián 2 hónapos szaktanfolyamot végzett. 1915—1918-ig szolgált a 17. h. gy.-ezrednél, az olasz és orosz fronton harcolt. A Nemzeti Hadseregben is szolgált 1 évig. Neje: Németh Mária.

Skoda István

Stadler Miksáné vendéglős, Hal-tér 13.

Steiner Béla droguista, Kossuth-u. 7. Szül. 1874-ben. Középiskolái elvégzése után Ausztriában tanulta szakmáját. 1898-ban lett önálló. A székesfehérvári kiállításon oklevél kitüntetést nyert. A Keresk. Csarnok v. tagja. Neje: Roth Sarolta.

Steiner Erzsébet varrónő, Vásár-tér 17. Önálló üzemét 1922-ben alapította. Az orsz. szakegyesület tagja. Zalában született és tanuló- és tanoncéveit helyben töltötte el. Átlag 2 segédet és 4 tanulóleányt foglalkoztat.

Stern Margit házi varrónő, Vásár-tér 21. Önálló 1923 óta. A Nőiszabók Orsz. Szöv. tagja. A szakvizsg. bizottság jeles oklevéllel tüntette ki. Szül. 1903-ban helyben és itt is tanult és szabadult fel.

Steiner Béla

Stigler József kőművesmester, Cserkész-u. 9. Önálló vállalata 1909 óta áll fenn. A városi gyermekszanatóriumot építette. Az Ipartestület tagja. Szül. 1870-ben helyben és itt is szabadult fel. Mint segéd munkavezető volt több templom építésénél. Neje: Knikhoffer Katalin.

Strausz Dezső férfiszabómester, Simor-u. 11.

Strobl István borbély- és fodrászmester, Cserkész-u. 2. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Egy segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület, az Iparos Olvasó Kör és a dalárda tagja. A 30½-es tüzérségnél szolgált, az olasz fronton megsebesült. Szül. helyben 1898-ban és itt is szabadult fel.

Szabó Bakos János kárpitosmester, Fütő ház-u. 13.

Szabó István épület- és bútorasztalosmester, Tolnai-u. 14. Önálló üzeme 1907 óta

Szabó István

áll fenn. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Olvasó Kör, stb. tagja. A Faluszövetség elismerő oklevélben részesítette. Szül. 1883-ban és helyben szabadult fel 1899-ben. Mint segéd Bécs, Berlin, Hamburg stb. városokban dolgozott. Neje: Cikore Katalin Margit.

Szabó István bognármester, Havranek-utca 33.

Szabó István szabómester, Nagy Sándor-utca 8.

Szabó János szabómester, Kígyó-u. 8.

Szabó József vill. és rádióüzlet, Kossuth Lajos-u. 2.

Szabó József és fia építőmester és téglagyáros. Deák Ferenc-u. 2. Telefon: 251. József született 1875-ben, felszabadult 1892-ben. Mint árvagyermek saját erejéből tanult, alapította vállalatát és fejlesztette oda, hogy ma ő a legnagyobb a szakmában. Az Ipartestület örökös tb. elnöke. Fia és társa: *Ferenc*, született 1900-ban. Elvégezve a felső ipariskolát 1925-ben betársult apja vállalatába, hol ma az irodát vezeti.

Szabó Pál szabómester, Rácz-u. 23. Rendelésre és raktárra dolgozó férfiszabó üzeme 1928 óta áll fenn. Egy segédet tart. Szül. 1897-ben és felszabadult 1902-ben. Mint segéd Budapesten dolgozott. 1914-ben bevonult, az orosz és olasz fronton 26 hónapot töltött. Megsebesült. 50%-os rokkant. Bronz vit. érem, seb. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Virág Annus.

Szabó Sándor vendéglős, Sütő-u. 4.

Szakál István borbélymester, Kígyó-u. 37.

Szakáll István mézeskalácsosm., Palotai-utca 15.

Szakáll István sütőm., Malom-u. 22.

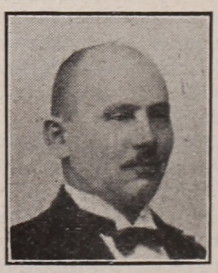

Szalai Alajos

Szalai Alajos vendéglős, Kossuth Lajos-utca 3. Született 1890-ben Kőszegen, 1917-ig mint önálló kereskedő működött s azóta vezeti vendéglőjét, mely 1711-ben alapittatott. A Dunántúli Vend. Szöv. alelnöke, a Vend. Szikvízgyárának pénztárnoka, a Kath. Kör és a dalárda alapító tagja, stb. Részt vett a világháborúban, hol két fivére: Károly és Jenő elestek. Felesége: Bujdosó Mária.

Szaller János cipészmester, Varga csatorna-part 4. Szül. 1871-ben és helyben felszabadult 1890-ben. Jelenlegi önálló üzeme 1899 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Háza van. Géperőre van berendezve. Az Ipartestület tagja, a szakosztály vál. tagja. 1916—1918-ig hadtáp szolg. teljesített. Neje: Babotai Julia.

Szarka Gyula fémnyomóm., Palotai-u. 32.

Szeibert Antal hentes- és mészárosmester,

Palotai-u. 20 és Kossuth-u. 6. Telefon : 181 és 182. Önálló üzeme 1905 óta áll fenn. 3 segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke volt. A hús-

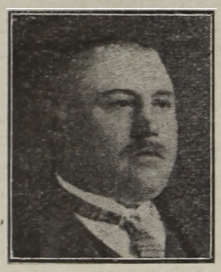

Szeibert Antal

iparos szöv. alelnöke. Ipari kitüntetésben részesült. Szül. 1879-ben és 1898-ban szabadult fel. Mint segéd Budapesten is dolgozott. 1916—1918-ig katona volt, az olasz fronton harcolt. K. cs.-k.-je van. Második felesége : Debreceny Zsófia.

Szeitl István cimészmester, Budai-út 36.

Szekfü Ferenc cipészm., Malom-u. 18.

Szemeti Lajos és Ferenc asztalosmester, Sütő-u. 12.

Szemler József szobafestőmester, Bank-utca. 4.

Szenger testvérek lakatos- és vízvezeték-szerelőmester, Kuthy J.-u. 40. Önálló üzemük 1920 óta van. Egy segédet és 1 tanulót tartanak. A háborúban mindketten résztvettek különböző frontokon. Sándor 1889-ben, Viktor pedig 1895-ben született és mindketten helyben is szabadultak fel. Modern gépekkel van felszerelve.

Szentes Ferenc szabómester, Lövölde-u. 9. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Egy segédet

Szentes Ferenc

tart. A szakosztály, az Iparos Kör és a Sport Klub tagja. Született 1902-ben helyben és itt szabadult fel 1920-ban. Neje : Balogh Ilonka.

Szentes János kárpitosmester, Rákóczi-út 6/b. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Egy segédet és a 2 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület tagja és több kulturális és jótékonysági egyletnek. Született 1895-ben helyben és itt szabadult fel 1912-ben. Mint segéd Budapesten és Bécsben volt. 1915-ben bevonult, 32 hónapot töltött az orosz és olasz frontokon. Bronz vit. érem, vas érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Pinke Katalin.

Szentes és Nagy cipészmesterek, Budai-út 14.

Özv. Szenzenstern Jánosné szül. Süveges Mária. Néhai férje született 1865-ben helyben és itt végezte a középiskolát. Oklevelet Budapesten szerzett. Önálló magas építési vállalatát 1903-ban alapította. Az Ipartestület alelnöke volt hosszú éveken át, az Iparos Kör alapítója és alelnöke, stb. Egész életét a munkának szentelte és halála pótolhatatlan vesztesége nemcsak a családnak, hanem a társadalomnak is. Építész és honvéd százados fiai vannak.

Szép Gábor cipészm., Széchenyi-u. 39.

Szép Gyula cipészmester, Salétrom-u. 18.

Szép Károly kosárfonómester, Kossuth Lajos-u. 9.

Szép Sándor műköszörűs és acéláruraktártulajdonos, Kossuth Lajos-u. 9. Fehérváron 1889-ben született, Budapesten tanult. Mint segéd 10 évig dolgozott elsőrendű helyeken. A harctérről való hazatérte után — hol mint őrmester szolgált — önállósította magát. Ugyanakkor nőül vette Szabó Annát.

Sziklai Dezső kocsmáros, Széchenyi-u. 113. Saját háza van és italmérési joga 1923 óta. Az Ipt., a szakoszt., a kereskedők egyesületének tagja. Szül. 1892-ben és 1911-ben szabadult fel. Mint ténylegest érte a háború kitörése. Az összes frontokon volt. Koronás érdemk., hadiékítményes érdemk., bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Krausz Irma.

Szilágyi László férfiszabómester, Bank-u. Telefon : 408. Eredetileg társasüzletük 1910 óta áll fenn. 1915-től egyedüli tulajdonos. Az Ipartestület előlj. tagja, a Sakk Kör, a Ref. Kör, az Iparos Kör stb. részint rendes, részint vál. tagja. 37 hónapig volt a harctéren a távirdászoknál. K. cs.-k.-je van. Született 1875-ben Pozsonyban. Neje : Vágner Irma.

Szigeti Jakab fényképész, Kossuth-u. 3.

Szilágyi Vilmos épület- és bútorasztalosmester, Felső királysor 39. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Az Iparos Kör tagja. 1914-ben mint őrmester vonult be és a szerb, később a román fronton harcolt, ahol 1916-ban fogságba esett. Született 1887-ben felszabadult 1905-ben. Mint segéd Bécsben, Berlinben és Drezdában is dolgozott. Nőtlen.

Szilner Zoltán mészáros- és hentesmester, Palotás-u. 60. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Az Ipartestület, a szakosztály és D. V. E. tagja. Szül. 1904-ben helyben és itt szabadult fel 1921-ben. Nőtlen.

Szinavell Alajos nyerges- és szíjgyártómester, Honvéd-u. 11. Önálló üzeme 1919

óta áll fenn. Az Ipartestület előljárója és a Sz. T. Klub alapító és vál. tagja. Ipari kitüntetésben részesült. Született helyben 1884-ben, felszabadult 1900-ban. Mint segéd Budapesten, Bécsben és Németországban fejlesztette szaktudását. Bevonult 1914-ben és az orosz fronton harcolt. Először 1912-ben volt önálló. Kerékpárversenyen számtalan első, összesen 28 díjat nyert.

Szinavel József úriszabó, Könyök-köz 9 és Várkörút 49. Önálló üzeme van 1918 óta. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakosztály és a Kath. Egylet tagja. Szül. 1891-ben és 1909-ben szabadult fel. 1916-ban bevonult, az olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem, koronás vask. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Orban Ilona.

Szirkovits Sándor rézművesmester, Haltér 10. Szesz- és cukorgyári berendezések, mosó- és kisüstök stb. készítésével foglalkozó üzeme 1920 óta áll fenn. Átlag 3—4 segédet és 2—3 tanoncot tart. Az 1922-iki kiállításon ezüstérem és oklevél kitüntetésben részesült. Az orosz, olasz és román frontokon harcolt. Kisezüst, bronz vit. érem, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1895-ben helyben és itt is szabadult fel. Neje: Fejes Mária.

Szokoly István cipészmester, Szunyog-utca 1.

Csajagi Szőke Emmy szőnyegszövőtanfolyam és műhely, Jókai-u. 12. Üzemében, amely 1922 óta áll fenn, kb. 30 embert foglalkoztat. Ipari orsz. kiállításon első díjat nyert. Budapesten és Győrben tanult és fejlesztette ipari szaktudását. Fiókja van és jelentős üzem ebben a szakmában.

Szőke Ferenc képesített kovácsmester, Templomköz 1. Társas üzeme 1927 óta van. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a szakoszt. tagja. Szül. helyben 1904-ben és felszabadult 1923-ban. Nőtlen.

Szőllősy Erzsébet varrónő, Távirda-u. 18.

Szőllősy Ferenc

Szőllősy Ferenc nyomdavállalat, Kuthy-utca 10. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. 1HP Ganz-motorral van felszerelve. Egyetemi hallgató korában a Szent Imre Kör és az Egyetemi Kör elnöke volt, az Ipartestület elnöki tanács tagja, a fejérmegyei ipari alakulatok szövetségi tan. elnök, az IPOSz t. igazg. Mint tart. hdgy. vonult be 1914-ben és mint százados szerelt le. A szerb és az orosz fronton harcolt. Signum Laudis, seb. érem, K. cs.-k., 2 drb jubileumi érem kitüntetése van. Tüdő- és térdlövést kapott Szerbiában. Született 1875-ben helyben. Több helyi lap szerkesztője. Neje: Molnár Jozefin.

Szőllősy Ferenc utóda kötélgyártómester, Simor-u. 7.

Sztupa János kárpitosmester, Jókai-u. 18.

Szubin Antal borbélymester, Palotay-utca 24.

Ifj. Szubin Antal úrifodrászmester, Nagy Sándor-u. 24. Háza van és önálló üzlete 1919 óta. Az Ipartestület tagja, a szakosztály jegyzője. D. V. E. és az Iparos Kör vál. tagja. Szül. 1892-ben helyben és itt szabadult fel 1908-ban. 1916—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Neje: Stéger Anna.

Szukop István lakatosmester, Széchenyi-u. 15.

Szücs András cipészmester, Szőgyény Marich-u. 3.

Szücs Bálint kovácsmester, Vásár-tér 8. Saját házában van önálló üzeme, amelyet 1921-ben alapított, két tanoncot foglalkoztat. A háború alatt a tűzéreknél szolgált. Az olasz fronton volt.

Szüts Gábor cipészmester, Szeder-u. 9. Született 1882-ben és 1900-ban szabadult fel helyben. Önálló üzeme saját szerzésű házában 1906 óta áll fenn, két segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület tagja, a szakosztály volt elnöke. Több kör vál. tagja. 1915—1918-ig az olasz, orosz, szerb fronton harcolt. Sebesült. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Torcsok Rózsi.

Ifj. Szüts István vendéglős, József-u. 14.

Szücs Sándor borbélymester, Rákóczi-út 8.

Takács István szabómester, Szépdüllő-utca 12.

Takáts József cipészmester, Külső Budai-út 2. Sajátszerzésű háza van és önálló üzeme (Budai-út 72.) 1924 óta. Átlag 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Született 1899-ben és helyben szabadult fel 1915-ben. Bevonult 1917-ben a 40. h. tüzérezredhez. Az összeomlásig a fronton volt, amikor is olasz fogságba került. Neje: Szabadi Anna.

Tamás János asztalosmester, Halász-u.10.

Tanczer Lipót cipészmester, Havranek-u. 7. Született 1860-ban és felszabadult 1877-ben. Mint segéd Pécsett, Budapesten és helyben dolgozott. Önálló üzemét 1884-ben alapította és ugyanezen évben nősült. Tagja az Ipartestületnek. Két fia résztvett a világháborúban. Neje: 1926-ben meghalt.

Tangel László fogtechnikus, Budai-út 17.

Önálló rendelője 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. A Ker. Munkásbiztosító Pénztár járásbírósági ülnöke. Az Orsz. Fogtechnikusok Egylet dunántúli kerületének elnöke. Született 1892-ben és 1919-ben szabadult fel. Neje : Loydl Róza.

Tehel Miksáné kocsmáros, Vásár-tér 11.

Telekes László szijgyártómester, Simor-utca 9.

Tihanyi Mór fényképészmester, Hal-tér 17. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Született 1889-ben helyben és itt szabadult fel 1905-ben. 1914-ben a 69. gyalogezredhez vonult be, az olasz, szerb és orosz fronton harcolt. Nagyezüst, kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Neje : Braun Rózsi.

Tillinger János kőművesiparos, Csutora-dülő.

Timár János kovácsmester, Cserkész-u. 3. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. 1/8 HP vill. motorral van felszerelve. Az Iparos Kör tagja. Született 1882-ben Berhidán és itt szabadult fel. A háborúban a 9. huszárezrednél szolgált. A román és olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Fekete Mária.

Tolts András kefekötőmester, Vásár-tér 17. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. Született Budapesten 1876-ban és Komáromban szabadult fel. 1914-ben bevonult a 31. h. gyalogezredhez és 1915-ben fogságba került, ahol 1920-ig szenvedett. Fia nála mint segéd működik. Neje : Gáspár Anna.

Ifj. Tosch Károly vendéglős, Nádor-u. 14.

Tóth György képesített kovácsmester, Várkörút 15. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1894-ben és felszabadult 1910-ben. Mint segéd került ide. 1914—1918-ig katonáéknál szolgált. Neje : Tolnay Gizella.

Tóth János csizmadiamester, Selyem-utca 35.

Tóth Jenő fogtechnikus, Gyümölcs-u. 29.

Tóth Kálmán mézeskalácsosmester, Resete J.-u. 6.

Tóth Károly fényképész, Rákóczi-u. 5. Telefon : 431. Önálló 1918 óta, jelenlegi üzletét 1922-ben özv. Virág Sándornétől vette át. Több oklevél, arany- és nagyaranyérem ipari kitüntetése van. Az olasz, orosz és román frontokon harcolt. Két bronz vit. érdem és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1895-ben Temesvárott, felszabadult 1912-ben helyben. Neje : Süveges Teréz.

Tóth Károly férfiszabómester, Erzsébet-utca 8.

Tóth Lajos hentes- és mészárosmester, Széchenyi-u. 27.

Tóth Mihály asztalosmester, Hal-tér 11.

Tóth Sándor fodrászmester, József-u. 30.

Török Zsigmond (Jaderni és Török) hentes- és mészárosmester, Vörösmarty-tér 2. Telefon : 4—44. 1922-ben önállósította magát, 4 segédet és 2 tanulót tart, $6^1/_4$ HP vill. motorral vannak felszerelve. A szakegylet vál. tagja. A Húsiparosok Állatbiztosító Szöv. ig. tagja. A világháborút a 11. vadászzászlóaljnál szolgálta végig, a szerb, olasz és orosz frontokon harcolt. Bronz vit. érem, sebesülési érem és a K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1895-ben Ugodon.

Tóth Károly

Turner Imre kárpitosmester, Ybl Miklós-utca 14.

Uhrin József asztalosmester, Hadiárva Intézet. Született 1893-ban Sátoraljaújhelyen. Iskolai és szakmabeli tanulmányait szülőhelyén végezte. Székesfehérváron 1922-ben került vezetése alá a Hadiárva Intézet asztalos üzeme, melyet nagy szaktudással és agilitással modern géperejű üzemmé fejlesztett. Háború alatt a haditengerészetnél mint szállásmester teljesített szolgálatot. Neje : Berta Mária.

Ujcz István kőművesmester, Budai-út 58. A magas építés minden ágával foglalkozó önálló vállalata 1911 óta áll fenn, 8—10 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Háza van. Az Ipartestület előlj. tagja. 1914-ben bevonult és 52 hónapot töltött a fronton. Bronz vit. érem, koronás vas érdemkereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Született 1883-ban helyben és itt is szabadult fel. A budapesti felső építő ipariskolát végezte. Neje : Zech Margit.

Urbán Margit nőiszabómester, Ybl Miklós-utca 14. Önálló szabósága, amelyben fehérnemű és felsőruha készítésének a tanításával foglalkozik, 1903 óta áll fenn. Budapesten Margittay Maris tanintézetében 3 éven át mint szabásztanárnő működött.

Vajnai Erzsébet nőikalaposmester, Nagy Sándor-u.

Váradi Károly szabómester, Felsőkirály-sor 14.

Varga Hermann asztalosmester, Budai-utca 3.

Vargha István nőiszabómester, Jókai Mór-u. 20.

Varga János szobafestőmester, Havranek-u. 15.

Varga János műlakatosmester, Jókai Mór-u. 10.

Varga János asztalos és temetkezési vállalkozó, Széchenyi-u. 61. Telefon: 561. Önálló üzemében, amelyben 2 segédet foglalkoztat, 1922 óta áll fenn. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a szakosztály stb. tagja. Szül. 1878-ban helyben és itt szabadult fel 1905-ben. Neje: Britich Ágnes.

Vass János épület- és bútorasztalosmester, Vár-körút. Önálló lett 1911-ben. 16 HP villanymotor, legmodernebb gépekkel van felszerelve. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1881-ben Sárváron és felszabadult 1898-ban. Mint segéd került ide. 1914—1918-ig szolgált; az orosz és román fronton harcolt. K. cs.-k.-je van. Neje: Baráta Mária.

Vass János szobrász, iparművész, Hadiárva Intézet. Született 1895-ben. Az Iparművészeti főiskolán szaktanári képesítést nyerve, egy évig ott mint mesternövendék, majd önállóan dolgozott. 1926-ban vette át a Hadiárva Intézet szobrászműhelyének vezetését, hol művészi egyéniségének hatása röviden örvendetes fejlődést idézett elő tanítványai tudásában. Mint t. hadnagy 27 hónapot töltött a fronton.

Vayer Lajos borbély- és fodrászmester, Vásártér 25. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn. Született 1895-ben helyben és itt szabadult is fel. Mint segéd több városban dolgozott, amíg visszakerült ide. Először mint üzletvezető kezdte. Neje: Trefeli Julianna.

Vájjer József mérlegkészítőmester, Színház-u. 1 és Vár-körút 15. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. A Dréher, a Springer-uradalom stb. részére dolgozik. Az Ipartestület, a szakosztály és a szak. szövetkezet tagja. Szül. helyben 1886-ban és felszabadult 1903-ban. Mint segéd Budapesten 17 évig dolgozott. 1914—1918-ig a haditengerészetnél szolgált. Koronás vask. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: László Margit.

Vanka József okl. ácsmester, Palotai-utca 43.

Végh Géza lakatosmester, Simor-u. 11.

Vértesi Jenő

Végh József szobafestő- és mázolómester, Simor-u. 39. Üzemét édesatyja, Gyula alapította 1892-ben. Saját kezelésben 1919 óta van, 3 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. Az Iparos Kör tagja. Született 1892-ben Budapesten, tanuló- és tanoncéveit helyben végzi. Iparművészeti főiskolai tanfolyamot végez. 1914—1918-ig szolgált. Az orosz és olasz fronton harcolt. Bronz vit. érem, vaskereszt és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Hujber Mária.

Vértesi Jenő borbély- és fodrászmester, Széchenyi-u. 54. Saját háza és önálló üzeme van. 1901 óta. Egy segédet tart. Az Ipartestület, a szakosztály és a Rokkant Egylet vezető tagja. Szül. helyben 1869-ben és felszabadult 1886-ban. Neje: Schichder Mária.

Vidor testvérek rt. cukorkagyár, József-utca 31.

Vincz Ferenc hentes- és mészárosmester, Cserkész-u. 2. Háza van és önálló üzeme 1927 óta. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Iparos Kör és a társadalmi egyesületek tagja. Született 1896-ban helyben, középiskolát végzett. A háború mint egyetemi hallgatót érte. Amikor mint t. hadnagy leszerelt, betegsége miatt ősei iparára tért át.

Vinczay Béla hentes- és mészárosmester, Olaj-u. 68. Háza van és saját alapítású önálló üzlete 1917 óta. Született helyben 1889-ben s itt is szabadult fel. Később édesapja kocsmáját vezeti. Neje: Halvay Ilona, hentes leánya így kerül vissza az ipari szakmába. A háború alatt szolgált. Az orosz fronton volt.

Vinczay György mézeskalácsosmester, Simor-u. 31.

Virág István borbély- és fodrászmester, Széchenyi-u. 76. Önálló üzlete 1921 óta áll fenn. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1893-ban helyben és 1912-ben szabadult fel. 1915-ben bevonult, az olasz és orosz fronton harcolt. 1916-ban orosz fogságba esett.

Virágh I. Ferenc cipészmester, Simor-u. 6. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. Két segédet és 2 tanulót tart. Az Iparestület előljárója, a Kath. Legényegylet pártolótagja. Ipari kitüntetése van. Született 1874-ben helyben és itt is szabadult fel. Mint segéd Budapesten tanfolyamot végzett. A háború alatt a 17. h. gy.-ezrednél szolgált. Az orosz fronton 1916-ban fogságba került. Neje: Kövesdy Anna.

Vizkelety Antal rézművesmester, Haltér 16. Háza van és 1920 óta önálló üzeme, amelyben 2 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipartestület előlj., az Iparos Kör, a Kath. Szövetség stb. tagja. Ezüst- és aranyérem ipari kitüntetést ért el. Született 1884-ben Komáromban és Győrben tanulta az ipart. Neje: Nagy Katalin.

Vizlor Mária nőiszabómester, József-u. 8.

Vörösmarty-nyomda, azelőtt Sommer Kálmán utóda.

Wachtler József cipészmester, Sarló-u. 2.

Wagner István úriszabómester, Kígyó-utca 15.

Wagner János szabómester, Haltér-u. 1.

Wágner József kályhásmester, Ősz-u. 21.

Waldhauser Andor kárpitosmester, Ybl Miklós-u. 4. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanulót tart. Az Iparos Kör, a Kiskereskedők Társ. tagja stb. Ipari kitüntetése van. Született 1895-ben helyben és itt szabadult fel. Mint segéd 3 évig Bécsben fejleszti szaktudását. A háború alatt a 69. gy.-ezrednél szolgált, majd az olasz harctéren repülőgépszerelő. Neje : Ney Juliska.

Webel Jánosné szül. Hege Juliánna női-szabómester, Ősz-u. 27. Önálló üzeme 1911 óta áll fenn. Két tanulót tart. Született 1888-ban helyben és 1908-ban ment férjhez. Férje szintén szabómester. Felszabadult 1906-ban helyben és azután mint segéd a külföldön fejlesztette szaktudását.

Wéber József cipészmester, Rákóczi-út 31.

Weichinger Lajos férfiszabómester, Kossuth Lajos-u. 18.

Weinberger Dániel, Minerva-nyomda és papirüzlet, Kossuth Lajos-u. 2.

özv. Weisz Antalné sütőmester, Vásártér 7. Háza van és önálló üzeme 1897 óta. Férje alapította. Jelenleg fiával együtt vezeti. Enyingen született és ott töltötte gyermek- és tanulóéveit.

Weisz Ferenc sütőmester, Széchenyi-u. 35. Háza van és 1902 óta áll fenn önálló üzeme, amelyben 2 segédet és 3 tanulót foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja. Született helyben 1884-ben és itt is szabadult fel.

Weisz Izidor cipőfelsőrészkészítőmester, Basa-u. 1.

Weisz Jakab és társa órásmester, Nádor-utca 15.

Weisz János sütőmester, Csapó-u. 10.

Weisz Nándor borbély- és fodrászmester. Született 1892-ben Fehérváron, ahol tanuló-éveit is végezte. 1924-ben Vásár-tér 1. sz. alatt alapította műhelyét. Neje : Domsits Irén.

Weivald János kádármester, Drehertelep. Telke van és 1910 óta önálló üzeme. Az Iparos Kör és a Rokkantegylet tagja. A háborúban az orosz fronton harcolt és ott sebesült meg és vált rokkanttá. Született 1885-ben helyben és itt szabadult fel. Mint segéd több városban dolgozott.

Wiesner Árpád vendéglő- és étterem-tulajdonos, Árpádfürdő. Született 1896-ban Budapesten, 1912-ben felszabadult, 1926-ban vette át éttermét, melyet rövid két év alatt fővárosi nivójú étterem- és bárrá fejlesztett. Családja régi vendéglős familia.

Weszely József rézöntőmester, Haltér 17.

Wemberger Sándorné szül. Mondschein Margit. Budapesten vizsgázott speciális paplanosmester, Jókai-u. 8. Üzemét 1926-ban alapította. Egy tanoncot tart. A helyi kiállításon bronzérmet és oklevelet nyert el munkája. Tanulóéveit helyben tölti el. Majd Budapesten a művészi tökéletességig fejleszti szaktudását. A Pesti Vakok Intézetének szállítója.

Windele Sebő szabómester, Budai-u. 36. Önálló üzlete 1896 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület előlj. tagja. Az Iparos Kör, a Kath. Legényegylet tagja. Született 1870-ben Móron és 1888-ban szabadult fel. Mint segéd Bécsben is dolgozott. 1896-ban nőül vette Boór Annát. A háború alatt koránál fogva helyi szolgálatos volt.

Winkler József szabómester, Budai-út 18.

Wittwendisch Emil kocsigyártómester, Vásártér 28.

Wittwendisch József kocsigyártómester, Vásártér 17.

Wlasits Ferenc asztalosmester, Budai-u. 76. Született helyben 1897-ben, felszabadult 1912-ben. Mint segéd Bécsben, Prágában és Pilsenben dolgozott. Önálló üzeme 1924 óta van. Háza van. Egy segédet és egy tanulót tart. Az Ipartestület, a szakosztály és több dalárda és sportegylet tagja. 1915—1921-ig szolgált a katonaságnál. Kiszüst, bronz vit. érem, seb. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Varga Teréz.

Wollain Mátyás bognármester, Jancsár-utca 6.

Zagrobszky József órásmester, Jókai-u. 6.

Zahner Lajos villamosszerelési vállalat, Bank-u. 5. 1902-ben saját alapításként létesül vállalata, mely a modern korral lépéstartva rádióüzlet is egyúttal, 6 segéddel számos nagyarányú munkát végez, melyhez külföldön szerzett szaktudása is nagyban hozzásegíti.

Zambó Gyula szobafestő-, cimfestő- és mázolómester, Simor-u. 7. Önállóan 1912 óta dolgozik. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. A háború alatt a 69. gy.-ezrednél szolgált, az orosz és szerb fronton harcolt. Neje : Moktár Mária.

Zapletal Lajos

Zapletal Lajos cipőfelsőrészkészítőmester, Tobak-u. 8. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. A helybeli cipészek részére dolgozik. A győri ipari kiállításon bronzéremmel, a helyi orsz.

kiállításon pedig ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. Született 1899-ben és felszabadult 1915-ben. Neje: Pisch Juliánna.

Zánthó Sándor csizmadiamester, Palotai-u. 10.

Zeke József nyomdász, Petőfi-u. 2.

Zimmermann Ferenc kőművesmester, Selyem-u. 47. Önálló építési vállalata 1913 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és az Iparos Kör előljárósági tagja. A háború alatt folyton a fronton a műszaki csapatoknál szolgált, 2 db bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Végh Anna.

Zkotka István kocsigyártómester, Vásártér 24. Önálló üzeme 1885 óta van. Mentő-, halottas- és koszorúskocsikat is gyárt, 6—8 segédet és 2 tanulót foglalkoztat, 3 HP motorral van felszerelve. Az Ipartestület előljárója. Az Iparos Kör alelnöke. Számos egyesület vezető tagja. Több ipari kitüntetésben részesült. Az állam 1909-ben gépsegélyben részesítette. Született 1858-ban. Tanoncéveit Aszódon szüleinél végezte. Neje: Schavel Mária.

Zombai Katalin nőiszabómester, Kossuth Lajos-u. 15.

Zubek József borbély- és fodrászmester, Nádor-u. 14. Telefon: 1—86. Született 1870-ben Selmecbányán, felszabadult 1885-ben. Mint segéd Budapesten, Berlinben és Párisban dolgozott. 12 éven át volt a helyi Városi Színház kinevezett fodrászmestere. Önálló üzlete 1920 óta van, ½ HP villanyhajszárítógéppel van felszerelve. Az Ipartestület és az Iparos Olvasó Kör vál. tagja. Neje: Stervaky Lujza.

Zugor József kádármester, Halász-u. 10.

Zsiga Béla nőiszabómester. Kígyó-u. 18.

Zsiros László mázolómester, Hadiárva Intézet.

SZIL

Czigány Kálmán csizmadiamester, Vörös-utca. Szül. helyben 1891-ben és itt szabadult fel 1898-ban. Önálló üzeme 1910 óta van. Az Ipartestület tagja, az Iparos Körnek igazgatósági tagja. 1918-ban nőül vette Mészáros Annát.

Czigány Péter kovácsmester, Piac-tér. Szül. helyben 1895-ben és felszabadult 1912-ben. Községi kovács 1923 óta. Háza, földje van. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Kath. Egylet tagja. 1915—1920-ig katonai szolgálatot teljesített. 17 hónapig volt a harctéren. Sebesült. K. cs.-k.-je van. 1924-ben nőül vette Domonkos Gizellát.

Farkas István úri- és nőicipészmester. Szül. 1899-ben helyben és itt szabadult fel 1915-ben. Háza van és önálló üzeme 1923 óta. Az 1924. évi kiállításon arany oklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestület és az Iparos Kör vál. tagja. 6 hónapig volt a harctéren. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1923-ban nőül vette Bella Máriát.

Funtig Vilmos vendéglős.

Gosztonyi Ferenc cipőfelsőrészkészítő mester, Piac-tér. Szül. 1896-ban Győrött és felszabadult 1912-ben. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. A csornai kiállításon kitüntetésben részesült. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Kath. Egylet tagja. 12 hónapot a harctéren töltött. Két bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. 1923-ban nőül vette Varga Erzsébetet.

Géczy Mátyás cipészmester, Vörös-utca. Szül. Szécsényben 1905-ben és Balassagyarmaton szabadult fel 1924-ben. »Árendás« háza van és önálló üzeme 1928 óta. 1 segédet tart. Az 1921-iki tanonckiállításon elismerő oklevelet kapott.

Hautringer Mátyás sütőmester. Szül. 1861-ben és felszabadult 1878-ban. Mint segéd Budapesten és Pozsonyban dolgozott. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. A háború alatt fel volt mentve. Nőtlen.

Hegedüs Sándor ácsmester, Erzsébet-u. 37. Szül. 1868-ban és felszabadult 1915-ben. Csornán. Önálló üzemét 1921-ben alapította. 1 tanulót tart. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katonáskodott. Az orosz, szerb és olasz harctereken 26 hónapot töltött. 1896-ban nőül vette Gulyás Juliát.

Jakab Gyula szabómester.

Jakab László cipészmester, Vörös-utca. Szül. helyben 1900-ban és 1919-ben szabadult fel. Háza van és önálló üzeme 1920 óta, az Ipartestületnek is azóta tagja. Tagja az Iparos Körnek és Kath. Legényegyletnek. 1923-ban nőül vette Szili Matildot.

Jakab Vendel bognármester.

Keresztes József szíjgyártómester.

Kovács Bálint vendéglős, Átal-u. 11.

Németh Géza épület- és műbútorasztalosmester. Szül. helyben 1878-ban és Sopronban szabadult fel 1895-ben. Háza, földje van és önálló üzeme 1902 óta. 2 segédet foglalkoztat és 4 HP géperővel felszerelve. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Kör tagja. 1903-ban nőül vette Domonkos Annát.

Németh Vince kovácsmester, Átal-u. 4. Szül. helyben 1871-ben és felszabadult 1888-ban. Saját háza van és önálló üzeme 1904 óta. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1916—1918-ig a munkásosztagnál szolgált. 1896-ban nőül vette Kiss Herminát.

Reiner Margit nőiszabómesternő. Szül. helyben 1899-ben és Szombathelyen szabadult fel 1915-ben. Angol szabóságát 1924 óta folytatja önállóan. 1 tanulóleányt foglalkoztat. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja.

Sölétormos Béla csizmadiamester, Kustán-utca.

Szalai Félix sütőmester, Város-utca 71. Szül. 1899-ben és felszabadult 1916-ban Sopronban. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1917-től 1918-ig katona volt. 7 hónapig volt a harctéren. Sebesült. 1928-ban nőül vette Luka Gizellát.

Takács Ignác szabómester.

Tarcsai Kálmán vendéglős és mészárosmester. Szül. 1897-ben helyben és 1914-ben szabadult fel. 1925-ben kapott korlátlan italmérési engedélyt. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig katona volt, 36 hónapig volt az orosz és román harctéren. 1924-ben nőül vette Zambó Ágnest.

Uray József bádogosmester, Város-utca. Szül. Beleden 1903-ban és felszabadult 1922-ben. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Nőtlen.

Varga József kádármester. Szül. helyben 1894-ben és itt szabadult fel 1918-ban. Önálló üzemét 1919-ben alapította. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 28 hónapig volt a harctéren. Sebesült. 1922-ben nőül vette Keresztes Ágnest.

Zambó Józsefné nőiszabómester, Átal-u

SZILASBALHÁS

Bognár Mihály szabó.

Budik János bádogos.

Csizmadia István bognár.

Füredi János férfiszabómester. Saját háza és önálló üzeme van 1904 óta. 1893 óta működik a szakmában. Budapesten szabadult és mint segéd Budapesten, Győrött, Veszprémben, Zircen, Kaposváron, Keszthelyen dolgozott. Az Iparos Kör alapító és vál. tagja. Községi képviselő, Hangya szöv. ig. tagja. 1914—1918-ig szolgált a háborúban.

Göbölös Lajos kéményseprőmester. Dég, Lajos, Mezőkomárom és Szilasbalhás a körzete. 1900 óta működik a szakmában és 1918 óta önálló. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Iparos Kör vál. tagja és jegyzője. A veszprémmegyei kéményseprőmesterek csoportjának titkára. 1914—1918-ig szolgált a háborúban. Bronz vitézségi érme és K. cs.-k. van.

Ifj. Kiss Gyula géplakatos. Saját háza és önálló üzeme van 1927 óta. Az üzemet édesapja alapította 1894-ben. Mint tanonc is és mint segéd is atyja házánál szerezte ipari szakképzettségét. 2 tanoncot foglalkoztat. Eszterga, fúrógép és cséplőgép garniturával van felszerelve. 1915—1918-ig szolgált és megsebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kovács Pál szíjgyártó- és nyergesmester. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn. 1897 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Székesfehérváron és Enyingen működött nagyobb üzemekben. 1 tanoncot tart, az Iparos Kör jegyzője és alelnöke volt. 1914—1918-ig szolgált a háború alatt. Jubileumi kereszt és K. cs.-k. kitüntetése van.

Kún József csizmadiamester.

Mrár Ignác sütőmester, Fő-u. Háza és önálló üzeme van 1919 óta. A szakmában 1905 óta működik. Mint segéd Pécsett, Csurgón, Komáromban, Székesfehérváron és Budapesten képezte magát iparában. Az Iparos Kör és Hangya szöv. választmányi tagja.

Takaró Imre asztalosmester.

Tóth István kőművesmester.

Vargha János malomtulajdonos. Két malma van, az egyik Királyszentistvánban, 450 éve apáról-fiúra szállott a molnármesterség. 1892 óta működik a szakmában és 1903 óta önállóan. Mint segéd Német-, Cseh- és Osztrákországban szerezte tapasztalatait. Hajmáskéren főmolnár volt, Sopronban is. 3 segédet, 1 gépészt tart, 50 HP gőzmotorral van felszerelve. Az Iparos Kör elnöke 10 év óta. Jótékony célra, könyvtáralapra sokat áldoz és előadásokat rendeztet. Hajmáskéren a Petőfi-asztaltársaság megalapítója. A pozsonyi ipari kiállításon díszoklevelet nyert. 17 hónapot harcolt a fronton, 2 nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült. Acsád községből származnak és Csejthey

Vargha János

Vargha néven szerepelnek. Vitézzé avatása folyamatban van. Az Orsz. Molnár Szöv. választmányi tagja, a megyei szövetség alelnöke.

SZILSÁRKÁNY

Edvij Zsigmond vendéglős. Született 1883-ban, felszabadult 1900-ban. 1911-ben mint vendéglős és mészáros saját erejéből önállósította magát. 1914—1918-ig harcolt a hazáért, 36 hónapot töltött a tűzvonalban. Neje : Takács Anna.

Gasztonyi Jakab vendéglős, ipartestületi tag. 1890-ben szül. és 1910-ben felszaba-

dult. Üzemét 1921-ben alapította. Háború kezdetétől 1918-ig szolgálta a hazát. Kitüntetései: kis ezüst, bronz v. ér., K. cs.-ker. Neje: Csonka Erzsébet.

Horváth János cipészm., az Ipartestület és Iparoskör tagja, szül. 1889-ben Szilsárkányban. 1922-ben felszabadult és 1923-ban önállósította magát. 1910—1917-ig szolgált a háborúban, 50%-os hadirokkant, vit. ér. tul. Neje: Szemeti Erzsébet.

Lukácsy Ferenc kovácsm., az Ipartestület és Iparoskör tagja. A tanonckiállításon I. díjjal lett kitüntetve. Szül. 1896-ban Sopronnémetiben, 1913-ban felszabadult és 1927-ben önállósította magát. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban. Neje: Bödö Erzsébet.

Lukácsy Ferenc fodrászm.

Nagy József kocsigyártóm.

Nagy Péter kovácsm., szül. 1867-ben. 1879-ben Szilsárkányon felszabadult, 1892-ben ugyanott önállósította magát és azóta tagja az Ipartestületnek.

Németh Imre szabóm.

Német Lajos cipészm., az Ipartestület és Iparoskör tagja. Szül. 1892-ben Szilsárkányon, 1911-ben felszabadult, mint segéd dolgozott Budapest, Zágráb, Fiume, Pola stb. városokban. 1920-ban önállósította magát. 12 hónapig teljesített a tűzvonalban szolgálatot. Neje: Szineiszter Eszter.

Neinzll János asztalosm. *f*

Sovány József épület- és géplakatosm., az Ipartestület és Iparoskör tagja, szül. 1893-ban. 1912-ben Mosonon felszabadult, mint segéd Bécsben, Győrött, Budapesten stb. dolgozott. 1920-ban Szilsárkányon önállósította magát. 24 hónapig teljesített harctéri szolgálatot az első vonalban.

SZOLNOK

Acsay Lajos, vendéglős, a ref. egyház presbitere, városi virilis képviselő, szolnoki Iparos dalárda alapító tagja, szolnoki Athlétikai Club alapító tagja, szolnoki Művésztelep pártoló tagja és a szolnoki Petőfi Asztaltársaság pártoló tagja, Szapáry-u. Telefon 3—21. Vendéglőjében 11 személyzetet tart. Tiszaföldváron szabadult 1907-ben. Az Ipartestület tagja, a szakosztály vál. tagja volt. A nehéz tűzérségnél szolgált 1914—1918-ig, a szerb, olasz és orosz frontokon. Van bronz vitézségi, vaskereszt, Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Alafy Dániel, Csokonai-u. 6. Önálló fogászati terme 1919. óta áll fenn, műfogak, szájpadlás, aranylemez és minden e szakmába vágó munkálatokkal foglalkozik. Nagyváradon tanult, ott volt segéd és ott tett szakvizsgát is. A hadseregnél a háború alatt is fogász volt.

Alcser Ferenc, Baross-u. 1. kelmefestő és vegytisztító. Saját kezelésben 1902 óta. 2 segédet foglalkoztat és a fia szintén mint segéd működik. 3 és fél HP villanymotorral felszerelve. Tiszafüreden tanult és szabadult, mint segéd 5 és fél évig dolgozott Kovaldnál. Az Ipartestület előlj. tagja, a Nemzeti Hitel fiók ig. tagja, városi képviselő stb.

August Károly, pala- és cserépfedőmester, Kazinczy-u. 7. Üzemét maga alapította 1891-ben. Nevezetesebb munkái: Mármarosszigeten és Aradon a törvényszék, a fogház és az áll. kórház; Szatmárnémetiben a törvényszék, a fogház és a Vigadó, a debreceni állomás; helyben a waggongyár, a fűtőház, 8 ref templom, a Nemzeti szálloda. 3 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja. Az orosz fronton 11, a román fronton 24 és az olasz fronton 3 hónapig harcolt. Károly cs.-keresztje van.

Árvay Józsefné, vendéglős, Lovag-u.

Özv. Baranyi Jánosné, pék, Iskola-u. 54.

Baráth Géza, sütő, Horthy Miklós-út.

Bartha Gyula, szabó, Szapáry-u. 13.

Bartus József, hentes, Deák Ferenc-u.

Bathó Sebestyén, Baross-u. 19. A Bathó és Sipula uriszabócég beltagja. Az üzlet 1918 óta áll; 3—4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Egyenruhát is készít rendelésre. Részt vett közszállításokban is. A technológián szabászati tanfolyamot végzett 1909-ben. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakcsoport ellenőre. A tanoncvizsgáztató bizottság kirendelt tagja. Fronton volt és sebesült.

Bede Antal építőmester, Horánszky-u. 51. 14 évet mint segéd, részben mint munkavezető dolgozott Budapest, Kolozsvár, Brassó és más városokban. 1896-ban képesítést nyert és megnyitotta jelenlegi irodáját. Első nagy munkája 1896—97. gróf Károlyi Imre mágocsi kastélya volt. Azután következett: a helybeli kereskedelmi bank és takarék 2 emeletes palotája, a Hungária malom 2 emeletes magtára, 4 új templom és 12 templom és torony restaurálása; 1902—3-ban dr. Ajtay K. Sándor tanár kastélya, 1908-ban ugyancsak gróf Károlyi Imrének kastélyt épít Bájakon, Ecseden pedig gróf Tisza Istvánnak 6 drb. 80 méteres dohánypajtát épít. Megemlítésreméltó gr. Serényi putnoki malmának kiemelési munkálata a Sajó vizéből. A váci püspökség egyházmegye építésze 25 év óta stb. stb. Az Ipartestület elnöke volt, városi és megyei képviselő stb. stb.

Berkovits Antal, uriszabó, Hubay-u. 1. 1924 óta önálló. 9 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A cukorgyári tisztviselők állandó szabója. Iparát Szatmárnémetiben tanulta. Segéd volt Budapesten. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja.

Bogdánné Kubik Róza, nőiszabó, Konstantin-u. 49. Szabósága 1918 óta áll fenn.

Kizárólag a jobb uriosztály részére dolgozik. 1 segédet és 7 tanoncot foglalkoztat. A tanoncszabadító bizottság tagja, a szakcsoport választmányi tagja.

Borbás János lakatosmester, Gyömörei-u. Üzemét néhai édesapja, Pál, alapította 1882-ben, saját kezelésben 1912 óta. 3 segédet foglalkoztat. Az új színház és a Bartha-ház lakatosmunkáit végezte. A tanoncvizsgáztató-bizottság tagja. A szerb, orosz és olasz frontokon harcolt. Károly-cs.-keresztje van.

Bors Lajos férfiszabó, Kossuth-tér 1. 6—8 segédet foglalkoztat és 1—2 tanoncot. 1911 óta áll fenn önálló üzeme. Győrben szabadult 1897-ben. Bécsben szabászati tanfolyamon oklevelet szerzett. Mint segéd Bécsben, Berlinben és Budapesten évekig dolgozott. Az Ipartest. előlj. tagja, a szakosztály alelnöke, a tanoncvizsgáztató-bizottság elnöke, a kath. legényegylet pénztárnoka, stb.

Budai Béla épület- és bútorasztalos, Kolozsvári-út 20. Üzeme, amelyben segédet és 2 tanoncot foglalkoztat, 1924 óta áll fenn. Mintegy 80 jobb magánház épületasztalosmunkáit végezte. 2 drb 5 HP villanymotor géperővel dolgozik. 52 hónapi frontszolgálata van. Sebesült. Van 3 bronz vitézségi érme, K. cs. k.-je és 1912—13. évi emlékérme.

Csizmadia György, Horthy-út 8. Fényképező műtermét 1920-ban rendezte be. Iparát Nagyváradon, Fekete Sándor cs. és kir. udv. fényképésznél tanulta. Berlinben, Budapesten, Bécsben, Kolozsváron volt segéd, Moszkvában is dolgozott. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgáztató-bizottság elnöke, a Kath. Legényegyesület világi elnöke. Az orosz fronton szolgált, 3 évig orosz fogságban volt.

Csollák Lajos asztalos, Hubay-u. 13. Épület, bútor, jégszekrény és üzleti portálok készítésével foglalkozik. Üzemét 1913 óta vezeti önállóan. 2 segédet, 4 tanoncot foglalkoztat. Speciális jégszekrénykészítő. A tűzérségnél szolgált az orosz, olasz és román frontokon. Van bronz vitézségi és K. cs.-k. kitüntetése.

Czeglédi Sándor kőfaragómester, Tisza István-tér.

Czinober Sándor sütő, Deák-u. 5.

Dedinszky Gyula, Vörösmarty-u. 4. Fogtechnikai műterme 1922 óta áll fenn. Tanulmányait Budapesten végezte, szabadult 1911-ben, mint segéd Hamburgban, Londonban, Drezdában dolgozott. 1914-ben orosz fogságba esett és mint fogoly Szamarkandon, Moszkvában és Minszkben szintén mint fogász dolgozott. A szakosztály elnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. A szolnoki kiállításon első díjat nyert.

Drexler Urbán könyvkötő- és papíráruüzeme, Damjanich-tér 1. Saját kezelésben 1903 óta áll fenn. A törvényszék, a város, a megye, a főszolg. hivatal, a pénzügyigazgatóság, a számvevőség, munkásbiztosító, a posta szerződéses szállítója. 3 segédet, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj., a tanoncvizsgáztató-bizottság tagja, az O. K. H. ig. tagja.

Özv. Dusek Ferencné temetkezési vállalata, asztalosüzeme, Gorove-u. 31. Telefon 78. Néhai Dusek Ferenc alapította 1880-ban, saját kezelésben 1905 óta. Üzemvezető a fia, Dusek Béla. 2 segédet foglalkoztat. 1 drb 7 és 1 drb 5 HP famegmunkáló gépeket hajtó villanymotorokkal felszerelve. Fia érettségit tett, városi képviselő. Az orosz és olasz frontokon harcolt. Bronz, kisezüst vitézségi éremmel és K. cs.-k. tüntették ki.

Engel Ignác fia vasesztergályos cég, Gróf Tisza István-tér 7. Telefon: 2-97. Apja alapította 1859-ben, saját kezelésben 1906 óta. 4—6 segédet és 6—8 tanoncot foglalkoztat. 5 HP. villanygéperővel felszerelve. A budapesti technológiát végezte. Az Iparegyesület 1907-ben ezüst, a nagyváradi és székesfehérvári országos kiállításokon szintén ezüstéremmel kitüntetve. A természettudományi társulat tagja.

Enyedi András mészáros, Szapáry-utca.

Faragó Sándor könyvnyomda-, könyvkötészet-, papirkereskedés-, hirdetési- és reklám-vállalat, Szapáry-u. Telefon: 145. 1904 óta fennáll, 35 alkalmazottja van. Szerződéses szállítója a megyének és számtalan községnek. Országos nyomtatványraktára van. Hirdetési, reklám és tervezővállalata kiegészíti üzemét.

Farkas Albert asztalosmester, Szapáry-u. Üzemét 1919-ben alapította, 2—5 segédet és 3 tanoncot tart. 1900-ban szabadult és mint segéd 16 éven át dolgozott Budapesten, Mahunkánál. Az iparos szakrajztanfolyamot jelesen végezte. Ipartestületi tag, a szakosztály elnöke stb. A tűzérségnél szolgált, megsebesült 75—25%-os rokkant, van K. cs.-keresztje.

Ifj. Faul Lajos késműves, Hajnal-u. 2.

Fazekas Adolf mérleggyár, Baross-u.

Fehér László drogéria, Gorove-u. 12.

Fekete József asztalosmester, Madách-u. (Fekete és Steller. Lásd Steller.) Az üzemet édesapja Péter alapította 1896-ban, 1920 óta saját kezelésben. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 1904-ben szabadult és 16 évig dolgozott apjánál. Édesapja 9 éven át volt az ipartestület elnöke. Régi iparoscsalád. 5 hónapig harcolt az orosz fronton, ahol fogságba esett és 4 évig szenvedett.

Fekete Sándor bádogosmester, Kolozsvári út 32. Üzemében, amely 1920 óta áll fenn, 3—6 segédet foglalkoztat. A törvényszék, a színház bádogosmunkáit végezte. Állan-

dóan dolgozik a vármegyének, a postának, a dohánybeváltónak stb. Szolnokon tanult, Budapesten fejlesztette iparát. A tanoncvizsgázt. bizottság tagja. A nemzeti hadseregben szolgált.

Goldmann Mihály Gorove-u. 13. Órás és ékszerész, mint látszerész a »Zeiss«-üvegek megyei képviselője. 3 segédet foglalkoztat. Üzeme 1918 óta áll fenn. Az órásszakcsoport budapesti delegáltja. Tanulmányait külföldön végezte.

Gombos Ignác, Petőfi-u. és Baross-u. sarok. Géplakatos-, bércséplő- és bérszántóvállalata 1926 óta áll fenn. Lemezáru, tűzhely, vaskerítések, mezőgazdasági gépek javításával foglalkozik. 3 segédet, 1 tanoncot tart. A budapesti telefongyárban 12 évig dolgozott mint szerelő és művezető. Technologiai gépész-szakiskolai végbizonyítványa van.

Gyenes László hentes, csarnok.

Gyulai Gaál Imre gépgyári igazgató, Tomory-út, telefon 67 ; üzlet Garvay-u. 19, telefon 3—22. Családi részvénytársaság. Alakult 1922-ben. Elnök gróf Keglevich Gyula, vezérigazgató dr. Füredi Ferenc. Átlag 110 munkást foglalkoztat. Gyárt vasszerkezeti munkákat és mintaszerinti vasöntőmunkálatokat végez. 50 HP gőzgéppel és legmodernebb berendezéssel felszerelve. Az államnak, a Máv.-nak és Salgótarjánnak állandó szállítója. A szolnoki Hitelbank, a villanytelep ig. tagja. Ipartestületi tag, városi képviselő, megyei bizottsági tag stb.

Hajdó Albert Madách-u. vendéglője 1920 óta áll fenn. A város exkluzív polgári szórakozóhelye. 15 évet áll. pénzügyi szolgálatban töltött. Nyugdíjazása óta vendéglősipart folytat. A háborúban is pénzügyőri szolgálatot teljesített a szerb határon.

Heffner Jakab sütő, Konstantin-u. 47.

Herczeg Barnabás kalapos, Csarnok-u. 11.

Herédy Gyula cipészmester, Baross-u. 77. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Üzeme 1905 óta áll fenn. A cipészszaklap munkatársa. A tanonc-szakiskola szakoktatója. Mint segéd Fiumében és Abbaziában dolgozott. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke 1921 óta. Az elaggott iparosok segélyegylet alelnöke stb.

Hevesi Béla villanyszerelő, Csarnok-u.

Hevesi Gusztáv, Fürdő-u. 2, telefon 2—85. Motorszerelő-, mech. gépjavító üzeme 1910 óta áll fenn. 1918-ig édesapja vezette. Soffőriskolát is tart fenn. 1 segédet, 4 tanoncot foglalkoztat. 2.5 HP villanymotor, 2 esztergapad és 1 fúrógép felszereléssel. Budapesten és Berlinben tanult. Berlinben a felsőipariskolát is elvégezte. A háborúban tábori pilóta volt ; sebesült ; mint tiszthelyettes szerelt le.

Horpács Gergely szíjgyártómester.

Ifj. Horváth József, Liebner-u. 28., lakatos és bércséplő 1925-től. Autók, gazdasági és ipari gépek (traktor, cséplő) javításával, vas- és fémesztergályos munkálatokkal stb. foglalkozik. 6—7 segédet és 2 tanoncot tart. Az összes vezérművek kezeléséről szakbizonyítványt nyert. A román fronton harcolt.

Hruska Béla, Szapáry-u. 4. Fodrászüzlete 1900 óta áll fenn. 1—2 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten, Nagyváradon dolgozott. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgáló bizottság alelnöke, a kereskedők társulatának tagja, városi képviselő stb. Lángszóró volt az orosz fronton Sebesült. Mint szakaszvezető szerelt le.

Jancsó Lajos, Deák Ferenc-u. 4. Telefon 74. Műszaki fém- és lemezárúüzem. Apja alapította 1882-ben. Saját kezelésben 1920 óta. 15 segédet foglalkoztat. A fürdő, a Tisza-szálló vízvezetéki, bádogos és eternitmunkálatait végezte önállóan, ugyancsak a bábaképző, a fémipari iskola és a törökszentmiklósi vízművek hasonló munkáit is. Két évig volt a műegyetemen. Városi és megyei bizottsági tag. A háborúban főhadnagy volt. Van több kitüntetése.

Kabai István reszelővágó, Sütő-u. 6.

Kádár Elek, Gorove-u. 5. Telefon 299. Tükörgyára és táblaüveg nagykereskedése 1906 óta áll fenn. Eredetileg címfestő. A Tisza-szálló és gyógyfürdő, bankok és nagyobb üzletek cégtábla tükör- és üvegmunkálatait készítette. 6 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. 3 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület alelnöke, a tanoncszabadító bizottság elnöke. 1915—1918-ig a tűzérségnél szolgált. Az orosz fronton volt.

Kádár Kálmán, Szapáry-u. 1. Telefon 2—34. Egyik legelőkelőbb cukrászda, 1895 óta áll fenn. 12 alkalmazottat foglalkoztat. Egy 3·8 és 0·8 HP villanymotorral hajtott modern gépekkel van felszerelve. 33 év óta működik ipara fejlesztése terén. Az Ipartestület előlj. tagja, városi képviselő, törvényhatósági bizottsági tag. Fia Hauernél tanult Budapesten. A cég az 1928. évi szolnoki megyei ipari kiállításon nagy aranyéremmel lett kitüntetve.

Kátai Ferenc sütőmester, Horánszky-u. 23. Telefon 3—14. Nagykátán volt sütődéje 1908—1918-ig. Jelenlegi üzlete 1918 óta áll fenn. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. ½ és 2 HP villanymotoros dagasztó- és kifli sodrógéppel felszerelve. Naponta 20 mm. kenyeret és 10.000 darab süteményt tud előállítani. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanoncvizsgázó bizottság alelnöke.

Kecskés Ferenc, Szent László király-u. 1912 óta önálló. A katonai kincstár részére

szállított a háború alatt. Egy segédet foglalkoztat. Törökszentmiklóson szabadult 1903-ban. Mint segéd Budapesten, Pozsonyban, Düsseldorfban és Kölnben dolgozott. Szabászati akadémiát végzett. Az Ipartestület tagja, a szakcsoport pénztárnoka, a tanoncszabadító bizottság alelnöke. A 29. h.-gy.-ezred kötelékében szolgált.

Kecskés József szűcs, Konstantin-u. 4.

Kenczey Gyula asztalosmester, Lovag-u. 1. Helybeli üzemét 1888-ban alapította. A Kossuth-szálló, a Láng dr. háza és Szacsvay alügvész házának asztalosmunkáit végezte. 2—3 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. 40 év óta önálló, tisztséget sohasem vállalt. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Prágában és Pozsonyban dolgozott.

Kertész Gyula, Jászkürt-u. 9. Telefon 158. Vízvezetéki, központi fütés, csatornázási stb. szerelő. Üzeme 1909 óta áll fenn. Sok közmunkát vállalt és eszközölt önállóan. 4—5 segédet és 8—10 segédmunkást foglalkoztat. A technológia mestertanfolyamát végezte. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke stb. A háborúban a vasutezrednél szolgált.

Özv. Késmárky Sándorné szabó, Verbőczy-u.

Kintzler Elemér órás, Gorove-u. 10.

Kiss István cukrász, Gorove-u. 14., fióküzlet Baross-u. 88. Telefon 2—61. 1 segédet 3 tanoncot foglalkoztat. 1913 óta önálló. Hódmezővásárhelyen tanult és mint segéd Párisban, Monte-Carlóban, Kairóban, Berlinben dolgozott. (Négy nyelven beszél) Budapesten Gerbaudnál dolgozott. A szakács- és cukrászkiállításokon több díjat nyert. Saját autójával szállít a kisebb cukrászdáknak.

Kiss Károly szűcsmester, Gorove-u. 12. telefon 16. Üzemét Kiss Zsigmond alapította 1880-ban, 1912 óta saját kezelésben. Két segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A Máv., a város, a m. kir. posta és a tiszántuli vármegyék részére szállított egyenruházati cikkeket. Budapesten a technológiai szaktanfolyamot végezte jeles eredménynyel. Az Ipartestület előlj. tagja, a kisipari szakbizottság elnöke, a szakosztály, a dalárda elnöke stb. Szűcs munkálatait arany- és ezüstérmekkel tüntették ki a miskolci és a nyíregyházi kiállításokon. Az orosz fronton két ízben sebesült, bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van. Arany vitézségi éremre felterjesztve.

Klein Imre órás, Gorove-u. 25.

Koronov Mihály öntőmester, Liget-u. 30. Üzeme 1920 óta áll fenn. Két segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Iparát Macedóniában tanulta, ott volt segéd is. Magyarországon 24 év óta működik. Bulgáriában teljesített katonai szolgálatot.

Kovács Gyula, Batthyány-u. Címfestési és mázolási munkálatokkal foglalkozó vállalata 1913 óta áll fenn. Három segédet és 3 tanoncot tart. A helybeli kereskedők jó részének címfestése az ő munkája. Ipartestületi és tanoncszabadító bizottsági tag. 1914—1918-ig a román és orosz frontokon a 29. h.-gy.-ezrednél.

Köcse György, Törökszentmiklós, Szapáry-u. 13. Magyar-amerikai műkertész. Telefon: 73. Szolnokon Szapáry-u. 2. A Magvizsgáló Intézet oklevelével tüntette ki. 1 főkertész, 1—2 segédet, 2 tanoncot és 2—10 napszámost foglalkoztat; $4^1/_2$ HP villanymotorral vízszivattyúhoz felszerelve. Bécsben végezte a kertészeti iskolát; mint segéd Bécsben a Rothschild-féle kertészetben is dolgozott. Amerikában volt öt és fél évig és sokfelé a külföldön. A kapuvári herceg Eszterházy és sok más uradalom kertésze volt. A faluszövetségi kiállításon első díjat és oklevelet nyert.

Kun László, Dobó István-ut 1. Fogászati laboratórium öntvény, kaucsuk és fémmunka készítésre. 1925 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat, 5 fogorvos részére dolgozik. Szolnokon tanult, itt szabadult és itt volt segéd. Az Ipartestület tagja.

Lehoczky Mihály, sütődéje és lisztkereskedése Baross-u. 33. Telefon 167. Üzemében 3—5 segédet 5 tanoncot foglalkoztat. 1900 óta áll fenn; 5 HP villanygéperővel felszerelve. Az Ipartestület előlj., az adófelszólamlási bizottság tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke. A helybeli ipari kiállításon aranyérmet nyert.

Lober Elemér asztalosmester Horánszky-u. A jánoshidai áll. elemi iskola, a helybeli polgári iskola és sok magánház asztalosmunkáit végezte. Üzeme 1922 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Önállósítása előtt Budapesten és a Máv-nál 20 évig dolgozott. A budapesti országos kiállításon oklevéllel kitüntetve.

Lőrinczy Gyula, Gorove-u. 4. Telefon 2—49. 1921—24-ig a Központi éttermét, azóta pedig a Vármegyei Kaszinó éttermeit vezeti. 11 tagu személyzetet tart. 11 évig a Máv szolgálatában állott. Mint nyugalmazott hivatalnok Budapesten a Kamara által nyerte képesítését, amiről szakvizsga után szakbizonyítványt kapott. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és a vendéglős szakosztály tagja.

Ludwig Kálmán bádogos, Gorove-u.

Magyary István mázolómester Mária-u. 23. Üzeme 1911 óta áll fenn. Nevezetesebb munkái: az ártézi vashíd, a jászapáti adóhivatal és járásbíróság, a m. kir. bábaképző- és fémipari iskola stb. 4—10 segédet és 4—5 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten dolgozott és 3 éves tanfolyamot is végzett. Az Ipartestület előlj. tagja, több cikluson át háznagya, a szakcsoport alelnöke stb.

Metzger és Szalay kárpitos, Gorove-u. 3.

Mészáros Mátyás géplakatos, csónakkölcsönző és Tisza-fürdő tulajdonos. A csónakház 2 drb segédmotorral felszerelve. 45 drb csónakparkkal rendelkezik. A tiszai itrandfürdő életet ő virágoztatta fel. Az Ipartestületben és a társadalomban tevékeny részt vesz.

Modra Pál, Damjanich-u. 1. Kerékpárműszerész. A rendőrség és csendőrség részére kerékpárjavítási munkálatokat végez. Saját készítésű speciális kerékpárjaival a világbajnoki versenyen I. díjat nyert. 1 segédet foglalkoztat. Technológián végbizonyítványt nyert.

Molnár Ágoston fegyvermester, Barossutca 31. 2 tanoncot foglalkoztat. 1½ villanymotorgéperővel felszerelve. Tölténykészítőgéppel, stb. 1925 óta önálló. A technológiai mestertanfolyam gépészi tanfolyamát végezte és szakbizonyítványt nyert. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizottság tagja. 43 hónapot töltött orosz fogságban.

Molnár Gyula bádogos- és szerelőmester Jászkürt-u. 1. Önállóan 1922 óta dolgozik. 5 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1½ HP villanymotorral felszerelve. Az orosz és szerb frontokon harcolt a belgrádi vízműveknél volt 3 évig, mint tizedes. Károly cs.-keresztje van.

Molnár Lajos cipészmester, Kossuth-tér 10. Az üzem és az üzlet 1907 óta áll fenn. 3—4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Technológián mestertanfolyamot végzett Budapesten. Jeles szakbizonyítványt nyert. Az Ipartestület előlj. tagja, a mestervizsg. bizottság elnöke. 1915—1918-ig katona volt.

Neugebauer Antal malomtulajdonos és gépgyáros, Tomory-út. Telefon: 1—77. Gépgyáros 1880 óta. 4 HP benzinmotoros esztergapaddal felszerelve malomjavítási munkálatokra. Alapítótagja a 48-as körnek. Az Éme fiók volt elnöke. Virilis városi képviselő. Malma 150 HP, modern gőzgéppel felszerelve. 2½ vagón teljesítőképességgel, 2 emeletes. 1918 óta az ugyanilyen szabású tiszaföldvári malom is tulajdonát képezi.

Nikolics Nauncse sütőmester, Baross-u. 67. Kenyérsütődéje 1916 óta áll fenn. Kereskedők részére szállít. Iparát Romániában tanulta és segédként is ott működött. 1909 óta helybeli lakos.

Öszterreicher Lipót és fia, szeszfőzde.

Patak Rezső villanyszerelőmester, Kossuth-tér 8. Telefon: 2—53. Üzeme 1910 óta áll fenn. 20 segédet és 10 tanoncot foglalkoztat. Az egész »tiszai« alsó járás és a jászság villamosítása az ő munkája. A színház, az összes városi épületek munkáit végzi. A technológiát Budapesten végezte és mint segéd a budapesti telefongyárban, Bécsben és Charlottenburgban dolgozott, 1915—1918-ig az olasz fronton volt.

Pécsi és Herzog üveges, Baross-u. 17.

Réti testvérek, mechanikusok, Baross-u. 13.

Vitéz Romvári Ragg Rezső, Gólya-vendéglő, Baross-u. 55. Telefon: 3—42. A vendéglő 1849 óta áll fenn, 4 alkalmazottat tart. Budapesten a Pannonia-étteremben tanulta iparát. Tátrafüreden és a szolnoki vasuti étteremben volt főpincér. Az ipartestületi szakcsoport választmányi tagja. 1914—1917-ig a 29. h. gy.-ezrednél szolgált, volt a szerb és orosz fronton. Nagyezüst vitézségi érme van kettő, azonkívül kisezüst, bronz K. cs.-k. sebesülési érem és német hadiérem kitüntetése van.

Özv. Sándor Árpádné kocsmáros.

Schempak József fodrászmester, Horthy Miklós-út 85. Önálló 1894 óta. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Berlinben és Sarajevóban dolgozott. Az Ipartestület régi előlj. tagja, jelenleg háznagya; a szakosztály elnöke. Évtizedek óta városi képviselő. A Tűzoltótestület örökös tb. alparancsnoka. Az Iparos Dalkör alapító és 40 év óta működő tagja. Aranyéremmel kitüntetve. Az Attila S. E. alapítója, díszelnöke. Számos egylet és kör alapító és vezető tagja.

Sűrű Dezső asztalosmester, Festő-u. 6.

Sűrű Gyula szabómester, Gorove-u. 12. Rendelésre dolgozik. 1—2 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Szabadult helyben 1905-ben. Mint segéd Budapesten dolgozott. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A szerb, lengyel, román frontokon volt, van szolgálati érdemkeresztje.

Szabó Ferenc fényképész, Baross-u. 9.

Szathmáry Mátyás cipészmester, Gorove-u. 1. Üzlete és műhelye 1923 óta áll fenn. 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Iparát helyben tanulta. Régi, mintegy 280 évre visszavezethető helybeli iparoscsalád sarjadéka. A székesfehérvári orsz. iparkiállításon ezüséremmel és oklevéllel tüntették ki.

Szántó Illés cipészmester, Baross-u. 45. Üzemét 1901-ben alapította. 4—5 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. Közszállításokban résztvesz. Az állami szakiskola 2 tanfolyamát végezte. 1907-ben és 1912-ben mesterbizonyítványt szerzett. Az Ipartestület előlj. tagja 26 év óta. A tanoncvizsgáztató-bizottság elnöke, a szakcsoport alelnöke stb.

Szántó József csizmadiamester, Horánszky-u. 139. Régi iparoscsalád. Saját üzeme 1885 óta áll fenn. Közszállításokban résztvett. 1914-ig 5—6 segédet foglalkoztatott, jelenleg maga is dolgozik. Az Ipartestület előlj. tagja 39 év óta. Az 1886. országos kiállításon aranyérmet nyert. Az

Ipartestület örökös zászlótartója. Az Elaggott Iparosok Otthonának alapító tagja, stb., stb.

Szpiró Száva sütőmester, Thököly-ut 15. Üzemében, amely 1921 óta áll fenn, egy segédet foglalkoztat. Napi 3—4 q kenyérsütésre berendezkedve. Iparát Kunszentmiklóson tanulta. 1912 óta helybeli lakos. Macedóniában született.

Sztojanov Miklós sütőmester, Fertő-u. Az üzemet Abranovics alapította 1918-ban, — 1928 óta bérli. Egy segéddel maga is dolgozik. Iparát helyben tanulta, itt 1923-ban szabadult. Bulgáriában szolgált a háború alatt.

Takó Béla csizmadiam., Koszorú-u. 3.

Takó József borbély, Szapáry-u.

Schwartz Kálmán órás, Baross-u. 19.

Schwartz Lipót öntő, Csarnok-u. 20.

Semsedy Balázs műasztalosmester, telefon: 331. A régi családi üzem 1822 óta áll fenn. 1905 óta vezeti önállóan. 8 segédet és 10 tanoncot foglalkoztat. A pénzügyigazgatóság és csendőrség munkáit végezte. Ipartestületi pénztárnok volt és 3 évig ügyvezető alelnöke. 42 hónapig volt a fronton. Van ezüst, bronz vitézségi érme, koronás vaskeresztje és Károly cs.-keresztje.

Sipula Simon, Baross-u. 19. A Bathó és Sipula cég beltagja. Iparát Dobsinán tanulta és ott szabadult 1908-ban. Mint segéd Budapesten, Nagyszombaton, Miskolcon dolgozott. 1912 óta dolgozik helyben. 1918 óta önállóan. A háborúban segédszolgálatos volt.

Sóti István szabómester, Batthyány-u. 16. Az üzemet felesége szül. Debreczeni Julia alapította 1919-ben. 2—3 tanoncot foglalkoztatnak. Sóti Budapesten tanulta a férfiszabóságot, a nőit pedig Aradon, felesége Szolnokon. Sóti a budapesti technológiai tanfolyamon szabászati oklevelet nyert. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakcsoport elnöke, a tanoncvizsgáztató bizottság kamara által kijelölt elnöke. A szerb és orosz fronton harcolt.

Steinberger Áron Csarnok-u. 12—14., géplakatos és mérlegkészítő. 26 éven át volt a belvízszabályozási társulat szivattyútelepének gépésze. Résztvett sok közszállításban. Az Országos mérlegkészítő szöv. alelnöke, 2 HP villanymotorral felszerelve. 46 éve működik állandóan.

Steiner Jenő fogtechnikus, Pozsonyi-út.

Steinhaus Ákos cukrászmester, Baross-u. 15. Önálló 1921 óta. 1 segédet, 2 tanoncot foglalkoztat. 1½ HP villanymotorral felszerelve habverő és fagyasztó hajtására. Iparát Temesváron tanulta és ott szakvizsgát tett. Mint segéd Budapesten dolgozott. Nagyobb bálok részére szállít cukrászdárút.

Steller Miklós Madách-u. A Fekete és Steller asztalosüzem beltagja 1920 óta. Törökszentmiklóson tanulta iparát, 1892-ben szabadult. 1905 óta dolgozik apósánál, Fekete Péternél. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja, stb.

Straub Géza, Horánszky-u. 103. Üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Vásárra és raktárra is dolgozik. Iparát helyben tanulta. 1906-ban szabadult. Mint segéd Budapesten, Szegeden és Aradon működött. Az Ipartestület előlj. tagja. A szerb és orosz fronton harcolt 1914—1918-ig. Mint szakaszvezető szerelt le.

Tasi Ferenc hentesmester, Horthy Miklós-u. 4. Üzemét néhai édesapja alapította 1880-ban, saját kezelésben 1905 óta. 2 tanoncot tart. A bábaképzőnek és a vasúti vendéglőnek állandó szállítója. Az ipartestület előlj. tagja, jelenleg alelnöke, a szakosztály elnöke, volt törvényhatósági bizottsági tag, volt virilis.

Tóth Adolf kárpitos, Sipos Orbán-u. 2.

Urbán Ágoston aranyozó, Szabadságtér 4.

Urbán István képkeretező és üvegkereskedő, Hubay Ferenc-u. 15. Az üzem 1919 óta áll fenn. A vármegyeháza, a törvényszék, a szegedi Hangya stb. tetőüvegezési munkái a nevezetesebbek. 2 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd sok éven át Budapesten dolgozott. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1915—1919-ig szolgált, az összes frontokon volt.

Uri Szabó György hentes, Szentjános-u. 14.

Varga Ferenc lakatosmester, Zrinyi-u. 1. Üzemét néhai édesapja alapította 1880-ban, saját kezelésben 1918 óta. A fürdő, a szálloda és a városi bérpalota és vágóhíd lakatosmunkálatait végezte. 50 emberre berendezett motorikus üzemében 10—12 munkással dolgozik. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A wolhiniai és bukovinai frontokon harcolt.

Váczy Mihály szabómester, Baross-u. Üzeme 1893 óta áll fenn. 4—6 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Iparát apjánál, Mezőkászonyban tanulta, 1895-ben szabadult, mint segéd Kolozsváron, mint szabász Szatmárnémetiben, Rozsnyón, Nagykanizsán, Miskolcon dolgozott. Az Ipartestület volt pénztárnoka, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 3½ évig volt katona a háború alatt.

Várady Sándor, Kossuth-tér. Női és férfi fodrász, parókakészítő. 2 férfi és 1 női segédet, 1 manikür, 1 tanoncot foglalkoztat. 1912 óta önálló. Mint segéd Budapesten, Boszniában, Hercegovinában és Horvátországban dolgozott. A női fodrász tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke, az Attila kerékpár egyesület volt ellenőre és alelnöke. Az 1928. évi vasmegyei kiállításon nagy ezüstérem kitüntetést nyert.

Veres József mázoló, Csap-u. 1.

Vigh István asztalos, Kápolna-u. 6.

Wachs Gyula lakatos, Mária-u. 13.

Wanderstein Béla szobafestőmester, Tőr-utca 2. Üzemét néhai édesapja, Károly, alapította 1863-ban ; 1910 óta saját kezelésben. A szinház, a zsidó, kath. és ref. templomok, a Nemzeti szálló, a Mozi-kávéház, a vasúti állomás és étterem stb. szakmunkálatait végezte. 6—8 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakcsoport alelnöke. 1914—18-ig megállt, 6 hónapig volt a fronton.

Westher István, telefon 3—53. A vasúti vendéglő és Kossuth-szálló tulajdonosa. Összesen 42 személyzetet tart. 37 év óta vezeti a vasúti vendéglőt és éttermet. Budapesten végzett 4 középiskolát és ott tanulta iparát a régi Kispipában, majd a Pilseni sörcsarnokban. A hatvani vasúti vendéglőt is birta 1887—1889-ig. 1902-ben pedig a Kossuth szállodát szerezte meg. Az Ipartestület alelnöke, a szakosztály elnöke. Városi képviselő. Vármegyei bizottsági tag 25 éven át. A helybeli Nemzeti Bank, a vasúti tiszti kaszinó vál. tagja, az országos szövetség ig. tagja. Két fia volt a fronton.

Westher Rezső, W. István fia, a Tisza-szálló és étterem bérlője. Telefon : étterem 366, szálló 360. A város tulajdonát képező szállodát és éttermeit megnyitása óta bérli. Mint szakács Budapesten a Hungáriában tanult és ott szabadult. Szakács-szakiskolát végzett és oklevelet nyert. A háborúban résztvett és megrokkant.

Wéber Bálint, Gorove-u. 9. Vendéglőjét 1908 óta vezeti önállóan. Helyben tanult és itt működik 34 év óta. Az Ipartestület előlj., a szakosztály tagja. A kereskedők bankja napibiztosa. A 29. h. gy. ezrednél szolgált, volt a bukovinai fronton.

SZOMBATHELY

Szombathely iparossága nagy lelkesedéssel fogott hozzá az Ipartestületi intézmény megvalósításához. A kezdeményező lépés Grimm Károly polgármester, sütőmester nevéhez fűződik. 1884 november hó 2-ra hívta össze a város kézműves iparosságát a városház közgyűlési termébe, mely alkalommal a város iparossága kimondotta az Ipartestület megalakítását. 1885. évi február hó 2-án megalakult a szombathelyi Ipartestület első tisztikara és választmánya. Elnökké egyhangulag Bencz Lajos asztalosmestert, ügyésszé dr. Stirling József ügyvédet, alelnökül Farkas Antal, jegyzőül Tóth Sándor, pénztárosnak Tóth Lajos választatott meg. Bencz Lajos nagy agilitással feküdt bele a testületi élet kifejlesztésébe. A hivatal részére helyiséget bérelt, az átutazó segédek részére iparosszállót létesített. Mozgalmat indított egy ipari kiállítás rendezése iránt. Betegsegélyzőt létesített az iparossegédek részére. Az első tanoncmunkakiállítás megrendezése is Bencz Lajos nevéhez fűződik. Bencz Lajos 1889. év májusában megvált az elnöki tiszttől.

A szombathelyi Ipartestület székháza

Az Ipartestületnek kezdetben csak 318 tagja volt, akik közül mai nap alig páran vannak még életben. Laub József festőmester, Schlamadinger György szappanos, Trummer János ácsmester, Millei János cipészmester, Koncz József asztalosmester, Pintér Pál cipészmester, Kapui Antal kefekötőmester, Bedi Imre cipészmester, Gerebenics János szabómester, Varga József szabómester, Virág Ferenc szíjgyártómester.

Bencz Lajost 1889-ben Bertalanffy nyomdászmester követte az elnöki székben. Rövid ideig tartó elnöksége alatt igyekezett az iparosságot erőssé tenni, ő rendezte meg az első iparosbált, majd pedig minden igyekezetével az iparos árucsarnok létesítésén fáradozott.

Utódja Doma Pál lakatosmester lett, aki legelső feladatául az Ipartestületi székház felépítését tűzte ki. Megvette a testület részére a Thököly Imre-utca 5. sz. házat, ezt a testület céljainak megfelelően átalakíttatta. Az ipartestület előljárósága hálája jeléül megfesttette Doma Pál életnagyságú arcképét, mely jelenleg az Ipartestületi tanácsterem falát díszíti.

Az ő elnöksége alatt rendeztetett 1903-ban a második iparkiállítás. Doma Pál 1903 októberben elnöki tisztéről lemondott.

Horváth Kálmán szabómester következett utána, aki 1903 október 27-től 1911 november hó 11-ig volt első ízben az Ipartestület elnöke. Nagy része van a szombathelyi Iparos Takarékpénztár megalapozásában, melyben mellette még Trummer János és Pohl Sándor szereztek nagy érdemet. Ő teremtette meg az Iparoskört, mozgalmat indított az iparosok nyugdíjintézetének, valamint az iparosok hitelszövetkezetének és árucsarnokának létesítése ügyében is.

A szombathelyi Ipartestület vezetősége

Weber József szíjgyártómester 1912. évben vette át az Ipartestület vezetését. Első dolga volt a testület meglehetősen zilált anyagi helyzetét rendbehozni, de módot talált arra is, hogy a már elavult hivatali helyiségeket megfelelőleg átalakítsa. Az ő elnöksége idejére esik a világháború, mely az iparosság legnagyobb részét a harctérre szólította. Igyekezett a hadiszállításokban az iparosságnak részt biztosítani, több alkalommal rendelt a hadvezetőség ruha, lábbeli és egyéb ipari cikkeket az Ipartestület révén. Az első hadikölcsönre az Ipartestület vagyonából 7800 koronát jegyzett. Az elnökségtől 1917-ben vált meg. Elnöksége alatt az iparosság békés harmóniában élt, puritán, nemes egyszerűségű egyénisége közszeretetnek örvendett s mai napig is a nemesmárkájú iparos példaképe.

Ajkay Ede asztalosmester, Erdődi-telep, 1891-ben született, 1904. évben szabadult fel, 1928-ban lett önálló mester. Az Ipartestület, Aggharcos-egylet tagja. A világháborúban 28 havi frontszolgálatot teljesített, kétszer megsebesült, $1^1/_2$ évig fogságban volt. 1926-ban Varga Ilust vette nőül.

Albrecht Alfréd okl. kőmívesmester, nyszázados. A helyi kőm. mesterek szakosztályának alelnöke, Szent Márton-u. 17. 1923 óta működik a szakmában, előbb mint építész és irodavezető, 1927-ben önállósította magát. Ő végezte gróf Széchenyi Rezső kastélyának át- és hozzáépítését. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton, 3-szor sebesült, 8 hónapig volt orosz fogságban. Kitüntetései: kétszer a III. o. vaskoronarend, III. o. k. érdemker., bronz érd. érem, K. cs.-k., seb. é. 3 sávval, tábori pilóta, jelvény. Neje: Silbermann Paula.

Aszódy Adolf szobafestőmester, Vörösmarty-u. 16.

Avar István cipőfelsőrészkészítőmester, Erzsébet királyné-u. 10. Üzemét 1924-ben alapította s azt 4 segéddel és 3 tűzőnővel folytatja. A világháborúban 25 hónapot töltött a fronton. Kis ezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Babos István szobafestő-, mázoló- és címfestőmester, Kálvária-u. 16. 36 éve működik ipara terén, 1907 óta önállóan. A gróf Draskovits-uradalom, gróf Széchenyi rumi kastélya, a szombathelyi törvényszék, városháza stb. szakmunkáit végezte. A világháborúban 2 havi frontszolgálat után megsebesült. Neje: Pados Anna. István fia is iparában működik.

Baboth Kálmán cipészmester, Körmendi utca 19. Pápán, Mosonban, Győrött és Szombathelyen való segédeskedés után, 1919-ben nyitotta meg műhelyét. A tanoncvizsg. bizottság tagja. 8 hónapig volt a fronton, mint rokkant szerelt le.

Balajcz János sütőmester, Kiss-u. 3. Szül. 1898-ban, felszabadult 1916-ban, mint segéd Pápán működött és 1927 óta önálló mester. Az Ipartestület és szakosztály tagja. A világháborúban 26 hónapi frontszolgálatot teljesített. Kisez., bronz v. é., K. cs. k.-je van. Neje: Horváth Anna.

Balaton József hentes- és mészárosmester, Kossuth Lajos-u. 29. 1910-től kezdve dolgozik iparában. Mint segéd Szombathelyen és Budapesten dolgozott. 1922-ben önállósította magát, egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A háborúban 22 hónapig volt a fronton, megsebesült. Kisez., bronz v. é. és K. cs. k.-je van. Neje: Darás Ilona.

Balázs Lajos hentesmester, Körmendi-út 16. Iparában 1887 óta működik. 1905 óta önálló mester. Az ipartestületi szakosztály tagja. 1901-ben nőül vette Plank Júliát. Fia Lajos gépészmérnök, Béla ev. lelkész.

Baráth József asztalosmester, Selestei László-u. 14. Üzemét 1926-ban alapította s azt 1 segéddel és 1 tanoncal folytatja. Az Ipartestület és szakosztály tagja. Hat havi frontszolgálatot teljesített a nagy

háborúban. Neje: Kovács Olga. Gyermekei: Imre és Ilonka.

Barki József cipészmester, Erzsébet királyné-út 29. Iparában 1909 óta működik. Mint segéd Szombathelyen és Budapesten dolgozott. Itt a technologián tanfolyamot is végzett. 1922 óta önálló. Az Ipartest. az Iparoskör vál. tagja, a cipészszakosztály elnöke, 20 hónapig volt a fronton, K. cs.-k.-je van.

Barkovits András fodrászm., Szabó Miklós-u. 28.

Bauer János hentesm., Vörösmarty-u. 6.

Bálint János vendéglős, Zanati-út 2.

Beer Ferenc okl. kőművesmester, cementárú vállalkozó, Körmendi-út. Üzemét, amely építkezések létesítésével, kanális,

Beer Ferenc

hídcsövek, kútgyűrűk, kútkávák, cementlapok, sírkeresztek készítésével foglalkozik, 1928-ban alapította. 15 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Neje: Szép Margit.

Bem Lajos asztalosmester és temetkezési vállalkozó, Operint-u. 7. Az atyja, Lajos által 1878-ban alapított üzemét, saját házában 1921 óta folytatja önállóan, s azt villanyerőre rendezte be. 3 segédet foglalkoztat. 1917 május 15-től végig szolgált a háborúban. Neje: Leibinger Mária.

Benedek Ferenc sütőm., Rákóczi-u. 14.

Benedek Imre sütőm., Erzsébet királyné-u. 45.

Béres Sándor cipészmester, Március 15.-tér 3. Iparában 1897 óta működik. 1907-ben lett önálló először Celldömölkön, Jászberényben, Tarcsafürdőn, majd Szombathelyen. A mestervizsg. bizottság elnöke, a Szombathelyi Cipészmesterek Termelő Szövetkezetének elnöke. 1928-ban aranyéremmel és oklevéllel lett kitüntetve. A világháborúban 6 hétig volt a fronton.

Berger Károly kerékgyártómester, Szentmárton-u. 17.

Berger Zoltán órásmester, Erzsébet királyné-u. 13.

Berghofer István sütőmester, Széll Kálmán-u. 18.

Bernáth Ferenc szabómester, Kossuth Lajos-u. 31. Iparában 1907 óta tevékenykedik. Mint segéd Kőszegen, Szombathelyen, Sopronban és Nagymartonban működött. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Végig szolgálta a háborút, volt az orosz és olasz fronton. K. cs. k.-je van.

Berndl Ignác tetőfedőmester, Híd-u. 24. 1923-ban alapított üzletében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület és szakosztály tagja. A nagy háborúban 18 hónapig volt az orosz és olasz fronton. Egyszer megsebesült. Neje: Horváth Anna.

Berta Károly szobafestő- és mázolómester, Széll Kálmán-u. 5. Ipara fejlesztése körül 1906 óta tevékenykedik. 1927-ben önállósította magát. Üzemében 6 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Egy évig volt a nagy háborúban az orosz fronton, ahol fogságba esett. Neje: Schwartz Mária.

Bertalan Lőrinc asztalosmester, Temető-u. 3. Épület- és bútormunkákkal, parkettázással foglalkozó üzemét 1926-ban alapította és ezt 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. 1891-ben Nádorvároson született, 1909-ben szabadult fel. 18 hónapig volt a fronton. Neje: Rudolf Anna.

Berzay Gyula vendéglős, Kis Kar-u. 3. Magyar Királyi Szálloda. Szül. 1862. Hegyeshalmon, felszabadult 1880-ban. 1889-ben önálló lett. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A vendéglős szakosztály alelnöke, az Aggharcos Dalárda, Tüzoltóegyl. és Legényegylet tagja.

Bigner Ferenc okl. ácsmester, Rumi-u. 21. Üzemét 1927-ben alapította és azt 3 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Ő készítette Kapui József, Czárics Gyula, Szaffner Gyula házainak szakmunkáit. 1927-ben oklevélkitüntetést nyert. Neje: Kleinrath Jozefa.

Boda Jenő tetőfedőmester, Plébánia-u. 28. Üzletét 1925-ben indította meg és azt 1 segéddel folytatja. Ő végezte a Pohlgépgyár, Pucs-posztógyár stb. fedési munkáit. Kisérletezik új fedőanyag felhasználásával. 9 hónapig volt az orosz fronton.

Bogma János asztalosmester, Nap-u. 20.

Bohoczky Pál tetőfedőmester, szakosztályi elnök, Ipartest. előljáró, Iparoskörі háznagy, Vásár-tér 7. Ötven éve működik iparában, 1901 óta önálló mester. A csendőrlaktanya, póstaépület, közkórház, soroksújfalui kastély stb. tetőfedő munkáit ő végezte. Neje: Surányi Julianna.

Bokor Lajos asztalosmester, Vörösmarty-u. 35.

Böcskey Grácián, szabómester, Szily-u. 11.

Böhm Jenő fodrászmester, Vörösmarty-u. 13. Iparában 1889 óta működik mint segéd Tapolcán, Nagykanizsán, Sárváron és Szombathelyen dolgozott. A világháborúban hosszabb ideig szolgált. Neje: Trenk Róza.

Böröcz József asztalosmester, Görög-u. 15. Az Ipartest., a szakoszt. és az Ip. Kör tagja. 1895 óta folytatja mesterségét; 1912 óta önállóan, 1 segéddel és 1 tanonccal, épület- és bútormunkákat, valamint kárpi-

tos ülőbútorokat készít. 1916-tól végigszolgálta a háborút, egyszer megsebesült. Fia, Jenő, felszabadult asztalos.

Böszörményi Jenő kárpitos és díszítő.

Braun Zsigmond kárpitos és díszítőmester, Thököly-u. 33. Tel.: 602. Szakosztályi elnök, az Ipartest., az Ip. Kör, Keresk. Kör, Dalárda stb. tagja. 1887 óta működik a szakmában. Kiképzését külföldön nyerte. 1907 óta, mint önálló mester 20 tanoncot felszabadított. Üzemében 11 embert alkalmaz; 1915—1918-ig az orosz fronton szolgált. 1928-ban a kiállításon aranyérmet nyert.

Breitenbach Antal fodrász, Paragvári-u. 39.

Buchberger Alajos sütőmester, Kőszegi-út 26. 46 éve űzi iparát; 1901-ben létesítette üzemét. 1 segédet és 1 tanoncot tanít, 10 tanoncot felszabadított. 1903-ban elismerő oklevelet és bronzérmet nyert. Az Ipartest., a szakoszt., az Ip. és Keresk. Kör tagja. Neje: Paul Stefánia.

ifj. Butty Ferenc sütőmester, Vásártér 38. Szül. 1890-ben. Felsz. 1908-ban s azóta a fővárosban és Győrben működött, mint segéd. 1920-ban önálló lett; 1 HP motorral felszerelt üzemében 1 segéd dolgozik. A Szakoszt. jegyzője, az Ipartest. és a Hungária asztaltársaság tagja. A háborúban $2^1/_2$ évig a fronton védte a hazát. Neje: Éveling Mária.

id. Butty Ferenc sütőmester, Nagykar-u. 18.

Büki József szobafestő és mázolómester, Hold-u. 13. Tagja az Ipartest.-nek, a szakoszt.-nak és az Ip. Körnek. Szül. 1891-ben. 1907-ben szabadult fel. 1921 óta önállóan űzi iparát 1 segéddel. A háborúban 4 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett. Neje: Tóth Erzsébet.

Bürger és Társa cipőraktára, Erzsébet királyné-u. 20. Az üzemet Mór alapította 1902-ben. Jelenleg fia, Andor, vezeti, aki atyjánál nyerte ipari kiképzését. 45 alkalmazottat foglalkoztat. Szaktudását 1928-ban aranyéremmel és elism. oklevéllel tüntették ki. Az Ipartest., a Keresk. Társ., a Sabária és a Sz. S. E. tagja.

Csákváry Károly mészáros- és hentesmester, Nárai-u. 10. Volt Ipartest.-i előljáró, szakoszt.-i elnök, a Dunántúli Húsip. elnöke, Ker. szoc. egylet alelnöke stb. 1884 óta működik az iparban; 1891-ben önállósította magát. Üzemében együtt dolgozik Károly és Sándor fiával. 1916—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Gerencsér Anna. 3 fia résztvett a háborúban.

Császár József cipészmester, Nárai-u. 31. A Cipész Dalkör Egylet elnöke, a szakoszt. pénztárosa, az Ipartest. és az Ev. Vegyes Kar tagja. 1910 óta dolgozik a szakmában. 1921-ben önálló lett, műhelyében 1 segédet foglalkoztat. A háborúban 1 évig a fronton küzdött, 1 évig orosz fogságban volt, 6 hónapig az olasz fronton szolgált. Bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Csek Ferenc órás- és ékszerészmester, Szentmárton-u. 27. Szül. 1902-ben. Szaktanulmányait a legnagyobb cégeknél végezte. 1926-ban önálló mester; 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartest.-nek. Neje: Horváth Anna.

Csenge József asztalosmester, Nagykar-u. 3. Az Ipartest., az Ip. Kör, a szakoszt., az Aggharcos-egylet stb. tagja. 20 éve foglalkozik iparával; 1922-ben megalapította villanyerőre berendezett műhelyét. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Munkáját 1928. évi helyi kiáll.-on ezüst éremmel tüntették ki. A háborúban 4 évi olasz frontszolgálata közben egyszer megsebesült. Bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Tárnoki Jolán.

Csere István és társai kocsigyár és autókarosszéria-üzem. Az üzemet Csere István alapította 1910-ben. 30 éve folytatja iparát. Önállósítása óta 15 tanoncot felszabadított; villanymotorokkal felszerelt műhelyében 11 segéd dolgozik. 1928-ban a helyi kiállításon aranyérmet és elismerő oklevelet nyert. Az Ipartestület előljárója, a Kath. Kör, Kath. Legényegylet, Iparos Kör választmányi tagja.

Cserer Alfréd esztergályos, Kossuth Lajos-u. 37.

Csonka Antal nőiszabómester, Kisfaludy-u. 21. 1902 óta működik a szakmában. Kiképzését Magyarország és külföld nagy

Csonka Antal

szalonjaiban nyerte. 1919-ben önálló lett; üzemében 2 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. A szakosztály elnöke, az Ipartestület volt előljárója, a Kereskedők Társulatának, Hungária-asztaltársaság stb. tagja. 1914—1918-ig vett részt a háborúban.

Csörnyi Sándor tetőfedő- és cserepező mester. Dél-u. 1. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. 8 éve űzi mesterségét, 1923 óta önálló mester; kb. 5 segédet alkalmaz. 1912-től a háború

végéig szolgálta a hazát. 6 hónapot a fronton töltött. Neje: Guznics Margit.

Dallmann Miklós könyvkötőmester; az Iparos Kör elnöke, Erzsébet királyné-út 4 sz. 40 éve folytatja iparát; 1906 óta mint önálló mester 3 segédet és 2 tanoncot oktat. 1928-ban a helyi kiállításon díszes munkáit arany éremmel és kamarai oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület előljárója, Kath. Legény egylet és számos kultúrális társaság tagja. Résztvett a világháborúban. Neje: Balogh Ilona.

Dancs Böske nőiszabómester, Kisfaludy-u. 19. 1914 óta foglalkozik divatruhák készítésével; kiképzését helyben és a fővárosi nagy cégeknél nyerte. 1920-ban önálló lett; 1 segédet és 3 tanoncot oktat. Az Ipartestület és a tanoncvizsgázó bizottság tagja.

Dely László okl. gépészmérnök, műszaki és elektrotechnikai vállalat. Szelestey-u. 50. sz. Elvégezte a budapesti Műegyetemet; a miskolci Villamos R.-t. üzemvezető főmérnöke, majd a vasvári gr. Erdődy-művek igazgatója volt. 1922-ben önálló lett; üzemében 22 segédnek és 4 tanoncnak ad munkát. A vasvári községi villamos berendezését, szegedi Tudományegyetem, felsőszabolcsi községek villamosításának tervezési munkáit készítette stb. Az Ipartestület, M. E. M. O. Sz., a M. M. N. Sz. tagja.

Deutsch Sándor utóda *Németh Kálmán* cipőfelsőrészkészítő és bőrkeresk., Malom-u. 7. Deutsch-Bazár. Az üzemet 1900-ban alapította Deutsch Sándor; tőle vette át 1920-ban Németh Kálmán, aki ipari tanulmányait Magyarországon és külföldön végezte; a budapesti Technologia tanfolyamán kitünő eredményeket ért el. Műhelyében 5 segéd és 2 tanonc dolgozik. A Dunántúl egyik legrégibb enemű üzlete. A szakosztály vezetőségi tagja, az Iparos Kör és Kereskedők Társulatának tagja. 3 évig a fronton volt.

Dóczy Mihály sütőmester, Óvásártér 13. Telefon 614. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1908-ban. 1928-ban létesítette $2\,^1/_2$ HP motorral felszerelt üzemét, ahol 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. Résztvett a háborúban. Neje: Kelemen Mária.

Domitrovits István cipész, Rumi-u. 30.

Domonkos János okl. kőművesmester. Lebuj- és Nap-u. sarok. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1904 óta működik a szakmában, 1906-ban oklevelet nyert és önállósította magát. 5 segédet foglalkoztat. 22 hónapig a fronton volt; egyszer megsebesült. Kitüntetései: bronz vitézségi érem és K. cs.-k.

Döme János tetőfedőmester. Plébánia-u. 26. sz. Tagja az Ipartestületnek. 1921 óta folytatja mesterségét; 1925-től önálló. Ő végezte az Ipartestületi székház stb. fedési munkáit. A háborúban 2 havi frontszolgálatot teljesített. Neje: Német Eszter.

Drugovits Gyula úrifodrászmester, Berzsenyi D.-u. 2. 50 éve gyakorolja iparát. Bécsben, Budapesten stb. volt segéd. 1889-óta önálló mester. 3 segédet és 1 tanoncot oktat. Az Ipartestület alapító tagja, a szakosztály v. elnöke, 1906 óta örökös díszelnöke. Neje: Schmalldintzt Amália; fia László 25 éve szintén a szakmában működik; 1914—1916-ig szolgálta a hazát; szolg. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Ebenspanger Jenő sütőmester, Körmendi-u. 7. Az Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsg. bizottság, az Aggharcos Egylet tagja. 1904 óta gyakorolja iparát; 1922-ben önállósította magát s azóta 2 tanoncot felszabadított; most 2 tanulót tart. 1914-től a háború végéig szolgálta a hazát. Neje: Kendik Ilonka.

Edenhofer József mészáros- és hentesmester, Erzsébet királyné-u. 35. Tel.: 80. Szül. 1872-ben. 40 éve működik ipara terén. 1917-ben önállósította magát; üzemét bátyja, néhai Ferenc, alapította 1902-ben. A villanyerőre berendezett műhelyben 5 segéd és 4 tanonc dolgozik. 1903-ban aranyérmet nyert a helyi kiállításon. Városi képviselő, az Ipartestület, a szakosztály és számos jótékony és kulturális egylet tagja. A cég tagjai: József, Alajos, özv. E. Ferencné szül. Kollárits Róza.

Eigner József okl. kőművesmester, Mária-u. 6. Szül. 1887-ben. Felszab. 1904-ben. 1912-ben önállósította magát, 1913-ban oklevelet nyert, 3 tanoncot felszabadított; jelenleg 3 segédet és 1 tanulót alkalmaz. Az Ipartestület és az Aggharcos egylet tagja. A világháborúban 17 havi frontszolgálata közben kétszer megsebesült; kisezüst, bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Belső Katalin.

Engel I. L. fia szappangyáros, Kossuth Lajos-u. 30.

Farkas Géza fényképész, Kisfaludy S.-u. 1. A szakosztály és a szakvizsgabizottság elnöke, az Ipartestület és az Iparos Kör előljárója, Cserkészegylet előadója, Sportegylet ig. tagja stb. Szül. 1890-ben. 25 éve működik a fényképészet terén. Németországi szakiskolákban végezte tanulmányait. Műtermét 1919-ben létesítette. Szaktudását 1922-ben a budapesti kiállításon, majd a celldömölki és helybeli kiállításon aranyéremmel jutalmazták; Páris, Oslo, Stockholm, Torino, London és Luzern világkiállításán szintén kitüntették. A háborúban frontszolgálatot teljesített, kétszer megsebesült. 3 kisezüst, 2 bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Szijjártó Kornélia.

Fábián Gyula lisztkereskedő és sütőmester, Nagykar-u. 2. Az Ipartestület, a szak-

osztály, a Keresk. Kör tagja. Szül. 1872-ben. 34 éve űzi mesterségét. 1900 óta önálló ; üzemét atyja, Antal, alapította 1872-ben. 2 segédet foglalkoztat. 1916—1917-ig szolgálta a hazát. Neje : Smolyán Lujza ; fia, Gyula, 6 éve atyja iparát folytatja ; jelenleg az üzemet vezeti. A Vívó Klub, Kath. Kör, Keresk. Egylet stb. tagja.

Fehér Lajos szab. tűzhelykészítő üzeme, Szentmárton-u. 22. Szül. 1883-ban. 1908 óta mint önálló mester villanyerőre berendezett üzemében 8 segédet és 7 tanoncot alkalmaz. Szaktudását a helyi és budapesti orsz. kiállításon arany- és ezüstéremmel tüntették ki. Tagja az Ipartestületnek. 1914—1918-ig az olasz fronton harcolt. Neje : Draskovics Gizella.

Fejes Imre mészáros, Király-u. 25.

Feldhoffer Gyula fodrászmester, Széchényi I.-tér. Az Ipartestület, az Ip. Kör és a szakosztály tagja. Szül. 1889-ben. 1907-től működik az iparfejlesztés terén. Üzemét, melyet 1907 óta atyjával, Jánossal együtt vezet, nagyatyja alapította 1854-ben. Résztvett a világháborúban.

Fixl Károly cipész, Nefelejts-u. 25.

Fischer Ernő asztalosmester, Rumi-u. 22. Az Ipartest., az Ip. Kör, a tanoncvizsg. bizotts. és a szakoszt. tagja. 1886 óta gyakorolja iparát. 1904 óta önálló mester. Jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot tart. Kulturpalotai kiáll.-on résztvett. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Tould Jolán.

ifj. Flamisch Gyula cipészmester, Nárai-utca 6. 1909 óta működik a szakmában ; elvégezte a Technológia szaktanfolyamát. 1919-ben önálló lett ; műhelyét atyja ezelőtt 40 évvel alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartest.-nek és a Cipészkörnek. Résztvett a háborúban. Neje : Szabados Mária.

óvári és disznóshorváti Fodor Sándor villamossági- és accumulator szerelési váll., Erzsébet királyné-u. 5. Elvégezvén a budapesti Technologiát, az összes európai nagyvárosokat bejárta. A legnagyobb sikerrel működött az orosz cári, a német császári stb. palotákban ; kiváló szaktudását 1928. évi helyi kiáll.-on ezüstéremmel tüntették ki. A stuttgarti múzeum kapuját ő készítette.

Freiszberger Nándor szobafestő-, mázoló- és címfestőmester, Erzsébet királyné-u. 19. 40 éve folytatja mesterségét ; a pápai városi rajzisk. 4 téli kurzusát, a müncheni festő szakisk. 2 téli kurzusát elvégezte. 1900-ban önállósitotta magát s azóta 40 tanoncot felszabadított ; jelenleg 8 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat.

Freit János cipészmester, Honvéd-u. 33. Ipartestületi tag. 1901 óta folytatja iparát. Mint segéd Magyarországon és külföldön tökéletesíte tte szaktudását. 1911 óta önálló mester ; 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig szolgált a háborúban. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Fürst Camilla nőifodrász, Király-u. 15.

Gábris Ernő angol úriszabómester, Berzsenyi D.-u. 1. Az Ipartest., az Ip. Kör, a Kath. Kör és a Hungária asztaltársaság tagja. 1903 óta működik ipara terén ; Budapest és Bécs nagy cégeinél praktizált mint segéd és műhelyvezető. 1919-ben önálló lett, 4 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig a fronton szolgált. Kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k.

Gárdos Sándor asztalosmester, ipartest.-i előljáró, Nagykar-u. 7. 20 éve dolgozik a szakmában, a berlini faipari szakiskolán, a budapesti iparművészeti szaktanfolyamon és a Technologián tökéletesítette szaktudását. 1918-ban önálló lett. Villanyerőre berendezett műhelyében 7 segéddel és 3 tanoncal dolgozik. 1925-ben a soproni kiáll.-on ezüstérmet, 1928-ban a helyi kiáll.-on aranyérmet nyert. Résztvett a háborúban. Neje : Horváth Rozália.

Gerencsér István szoba-, címfestő és mázolómester, Brenner János-u. 12. A Délivasut állandó festőmestere ; a színház, a kaszinó stb. dekoratív munkáit ő készítette. 26 éve űzi iparát, 1911 óta önálló ; 3 tanoncot foglalkoztat. 1928-ban a kiáll.-on művészies munkákkal vett részt. Az Ipartest., az Ip. Kör és a Szakoszt. tagja. 1915—1918-ig a fronton szolgált ; egyszer megsebesült ; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Hungler Mária.

Goldmann Albert sütőmester, Körmendi-u. 29.

Gorell Sándor hentes- és mészárosmester, Nagykar-u. 11. Szül. 1890-ben, Felszab. 1908-ban. 1920-ban önállósította magát. Tagja az Ipartest.-nek és a szakoszt.-nak. A háborúban 1 évi orosz frontszolgálat után megsebesült. Neje : Guet Irma.

Graf József szállodás, törv. hat. biz. tag, Erzsébet királyné-u. 27. Tel. 119. Az Ipartest. és a szakoszt. vál. tagja, a képv. test., Kulturegylet, Nemzetközi Genfi Szöv. stb. tagja. Különböző kultúrális tevékenységéért olasz áll. szépművészeti kitüntetést nyert. 22 éve működik a szakmában. Hosszabb ideig külföldön járt. 1923-ban önálló lett, villanyerőre berendezett üzemében 13 alkalmazott dolgozik. 1914—1918-ig a fronton szolgált ; kitüntetései : kisezüst, 2 bronz vit. é., K. cs.-k., német ezüst szolg. ker.

Grimm Kálmán sütőmester, Erzsébet királyné-u. 21. A szakosztály v. elnöke, az Iparos Kör számvizsgálója. 38 éve folytatja mesterségét. 1912-ben lett önálló, mikor átvette üzeme vezetését, melyet atyja, ki 7 évig a város polgármestere volt, ezelőtt 75 évvel alapított. 3 HP motorral felszerelt műhelyében 10 alkalmazottat tart. Neje : Leikam Auguszta.

Gróf Károly órás és ékszerész, Kőszeg -u.

Guth Vilmos fa- és díszműesztergályos-mester. Kossuth Lajos-u. 19. Telefon 594. A szakosztály elnöke, az Ipartestület előljárója, Kereskedő Kör, Petőfi- és 83-as asztaltársaság tagja. 1904 óta működik a szakmában. Az országban és külföldön volt segéd. 1919-ben létesítette villanyerőre berendezett üzemét, ahol 6 segédet és 4 tanoncot tart. 1922-ben Budapesten ezüst-érmet, Sopronban 1925-ben nagyezüst, Celldömölkön 1926-ban nagy ezüstérmet, Szentgotthárdon elismerő oklevelet nyert. 1914—1918-ig a fronton küzdött ; nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, sebesülési érem, K. cs.-k. tulajdonosa.

Gyergyák Jenő szobrász- és kőfaragómester, Szentmárton-u. 53. Szül. 1893-ban ; 20 éve dolgozik ipara terén ; Strobl Alajos szakiskolájában végezte tanulmányait. 1924 óta önálló. Számos hősi emléket, monumentális síremléket stb. készített. Az Ipartestület, az Iparos Kör, Kereskedő Kör tagja. A világháborúban 3 évig a fronton szolgált ; vaskereszt tulajdonosa. Neje : Hirschbock Irén.

Haber Henrik fényképész, Erzsébet királyné-u. 29. 26 éve foglalkozik iparával ; tanulmányait Bécsben végezte. 1901-ben önállósította magát s azóta 7 tanoncot felszabadított ; jelenleg 1 segédet oktat. Az Ipartestület, a szakosztály alelnöke. 1915—1918-ig harcolt a hazáért ; neje : Winkler Natália ; fia, Ignác Amerikában, Frigyes atyja üzemében működik.

Hafner János mészáros- és hentesmester. Szentmárton-u. 25. 1905 óta mint felszabadult segéd gyakorolta iparát 1919-ig, mikor önállósította magát. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1914—1918-ig a fronton harcolt a hazáért ; 3 ízben megsebesült. Kisezüst, bronz vitézségi érem, sebesülési érem, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Pintér Mária.

Hajdinák Vendel szobafestő- és mázolómester. Gyár-u. 17. Szül. 1898-ban. Felszabadult 1916-ban. 1928-ban önállósította magát ; kb. 5 alkalmazottat tart. A horpácsi templom, a gyalogsági laktanya stb. festését ő végezte. Tagja az Ipartestületnek. 1916—1918-ig küzdött a hazáért ; egyszer megsebesült. K. cs.-k.-je van. Neje : Piller Margit.

Halász József asztalosmester, Görög-u. 48. sz. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Szakosztály tagja. 28 éve folytatja mesterségét ; 1910 óta önálló mester ; műhelyében 1 segéd és 2 tanonc működik. A háborúban $2^1/_2$ hónapig a fronton harcolt, 2 évig orosz fogságban volt. Neje : Baán Anna.

Hammerschmiedt János szíjgyártó, Erzsébet királyné-u. 42.

Handler Lajos okl. kőműves, építési vállalkozó, Frigyes főherceg-u. és Avar-u. sarok. Az építőipar terén 1892 óta működik, 1903-tól önálló okl. mester ; 3 segédet és 10 tanulót alkalmaz. A tanoncvizsgázt. bizottság elnöke, az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör, Aggharcos egylet tagja. A háború elejétől végig a fronton szolgált, háromszor sebesült. Neje : Illés Mária.

Hanis József vendéglős, Nagykar-u. 21.

Haspel Károly kép. ácsmester, Dél-u. 12. Az Ipartestület, az Ip. Kör, a Kath. Legényegylet és Aggharcos egylet tagja. 1912 óta űzi iparát ; 1926-ban önálló lett s azóta 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. A háborúban 20 hónapig a fronton szolgált, közben kétszer megsebesült. Bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Ernest Flóra Erzsébet.

Vitéz Hámori Rezső asztalosmester, Rumi-u. 8. Az Ipartestület, a szakosztály és az Ip. Kör tagja. 1906 óta működik a szakmában ; 1919-től mint önálló mester ; műhelyében 1 segéd és 1 tanonc dolgozik. 1914—1918-ig a fronton harcolt ; kétszer megsebesült. Nagyezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Duma Mária.

Heinz Gyula cukrászmester, Horváth B.-tér 14. Szül. 1903-ban. Felszab. 1920-ban. Segédként helyben, Bécsben és Kőszegen működött. 1927-ben megalapította üzemét, ahol 2 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek.

Herlicska József szobrász- és aranyozómester, Kövi-u. 22. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság és a Rokkant Egylet tagja. Szül. 1872-ben. Felszab. 1891-ben. 25 évig a Lewisch Róbert cég művezetője volt. 1924-ben önálló lett s azóta 1 segéddel és 1 tanonccal aranyozási, faragási, egyházi munkákat készít. 1914—1918-ig állandóan a fronton szolgált ; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bauer Anna ; fia, József, 5 éve szintén az iparban működik.

Hidvégi Pál cipész, Bazár-u. 3.

Hochstok Lajos késes- és műköszörűsmester, Hollán Ernő-u. 1. 1913 óta gyakorolja iparát ; 1924-ben önállósította magát. 2 HP motorral modernül felszerelt műhelyében 2 tanoncot oktat. Az Ipartestület, Ip. és Keresk. Kör tagja. 1917—1918-ig a fronton szolgált, 1918—1919-ig olasz fogságban volt.

Hoffmann Vilmos kárpitos- és díszítőmester, Erzsébet-u. 8. Ipartestületi előljáró, az Iparos Kör tagja. 1893 óta működik a szakmában. Segéd korában Magyarországon és külföldön végezte gyakorlatát. 1906-ban alapította üzemét, melyben 1 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig a fronton védte a hazát. Kitüntetései : kisezüst és K. cs.-k.

Holländer Adolf bélyegzőgyáros, Kisfaludy-u. 24.

Horváth Ferenc úri- és hölgyfodrászmester, Éhen Gy.-tér 2. Szül. 1891-ben. Felszab. 1907-ben. Segédként Budapesten és Bécsben működött. 1913 óta mint önálló mester 5 tanoncot szabadított fel, jelenleg 2 segédet és 1 tanulót oktat. A mester- és tanoncvizsg.-bizottság elnöke, az Ipartestület tagja, a szakoszt. alelnöke, az Iparos Kör vál. tagja. Neje: Ubreich Teréz.

Horváth Ferencné nőiszabómester, Wesselényi-u. 24. 1914 óta foglalkozik iparával önállóan. Kiképzését a helybeli nagy szalonokban nyerte. 20 tanoncot szabadított fel, önállósítása óta; jelenleg 8 segédet és 4 tanulót oktat. Az Ipartestület és a Kath. Nőegylet tagja.

Horváth Imre sütőmester, Gyár-u. 35. Szül. 1903-ban. 1920-ban szabadult fel. 1926-ban önálló lett, 3 alkalmazottat tart. Az Ipartestület és a Szakosztály tagja, a tűzoltó zenekar v. aktiv tagja. Neje: Németh Jolán.

Horváth István cím-, szobafestő- és mázolómester, Kereszt-u. 4. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. 1892 óta foglalkozik iparával; elvégezte a drezdai festőszakiskola tanfolyamát. 1905-ben létesítette üzemét, több mint 25 templom belső elkészítését végezte. A háborúban 8 havi przemysli frontszolgálat után fogságba esett, ahonnan 1920-ban szabadult.

Horváth István szobafestő- és mázolómester, Ujvilág-u. 19. Szül. 1894-ben. 1928-ban önállósította magát. Az Ipartest., szakoszt., Ip. Kör és Hadirokkant egylet tagja. A háborút a fronton küzdötte végig; egyszer megsebesült. Bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Berta Mária.

Horváth István okl. kőműves, Nefelejts-u. 25.

Horváth János kép. kőműves- és ácsmester, épít. vállalkozó, Komáromi-u. 3. 47 éve működik ipara terén. 32 éve kép. kőművesmester, 1910 óta kép. ácsmester. 1896-ban lett önálló. Számos nagyszabású középület, körkemence és gyárkémény szakmunkáját végezte. Cca 10 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Az Ipartest. előljárója, a szakoszt. és a városi épít. bizotts. tagja. Neje: Bozzay Mária; fia, Miklós, László, kép. kőműves, mint társ atyjánál működik.

Horváth József asztalosmester, Körmendi-u. 23. Az Ipartest. előljáróságának p. tagja, a szakoszt. ellenőre, az Ip. Kör, a Máv. Haladás sportegyletének tagja. 28 éve űzi iparát; 1919 óta önálló mester. Villanyerőre berendezett műhelyében 1 segéd és 2 tanonc működik. Épületbútor stb. szakmunkákat készít. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban; K. cs.-k. és vaserdemker. tulajdonosa. Neje: Gadóczi Erzsébet.

Horváth József luxus- és orthopäd cipészmester, Kossuth L.-u. 24. Az Ipartest., a Dalárda és az Aggharcos egylet tagja. 1904 óta dolgozik a szakmában; mint segéd Berlinben, Bécsben és Budapesten működött. 1923-ban létesítette műhelyét, ahol 3 segédnek és 1 tanoncnak ád munkát. 1915—1917-ig védte a hazát; K. cs.-k. tulajdonosa.

Horváth és Jelinek szoba-, címfestő- és mázolómester, Légszeszgyár-u. 15. 1919 óta önállóan működnek az iparfejlesztés terén. 4 tanoncot felszabadítottak; most 8 segédet és 3 tanulót alkalmaznak. Az Ipartest., a szakoszt. és az Iparos Kör tagjai. A háborúban mindhárman résztvettek.

Horváth Sándor szobafestő- és mázolómester, Szentmárton-u. 1. 1884-től folytatja mesterségét; 1900 óta önálló mester. Üzemében 4 segéd és 2 tanonc dolgozik. Ő készítette a rohonci templom, a surányi kastély stb. festését. Az Ipartest. és a szakoszt. tagja, az Ip. Kör alapító tagja, a Tűzoltótest. szakaszparancsnoka; 25 éves szolg. é. tulajdonosa. A világháborúban 2 évig az orosz és olasz fronton harcolt, egyszer megsebesült. Neje: Petrekovics Etelka.

Höber Lajos fodrász, Király-u. 1.

Hudetz József szobrász- és kőfaragómester, Szentmárton-u. és Vörösmarty-u. sarok. Üzemét atyja alapította 1856-ban. Tőle vette át a vezetést 1879-ben s azóta 6 segéddel és 1 tanonccal speciális sajáttervezésű emlékműveket stb. készít. 1887-ben és 1903-ban aranyérmet és nagy oklevelet nyert művészi munkájáért. Az Ipartest., a mestervizsg.-bizotts. stb. tagja. Neje: Lang Róza; fia, Emil, atyja üzemében működik.

Huszár József férfi- és gyermekruhaszabómester, Kőszegi-u. 10. Az Ipartest. előljárója, a szakoszt. és a mestervizsg.-bizotts. elnöke, az Ip. Kör vál. tagja, a képv. testület és számos egylet tagja. 1891 óta folytatja iparát; a Technológián szaktanfolyamot végzett. 1904-ben önálló lett, 4 segédet és 2 tanoncot tart. Résztvett a világháborúban.

Imrek Károly és Ferenc férfiszabómesterek Nádasdy-u. 13. Az üzemet I. Ferenc alapította 1884-ben. A testvérek közül Károly 1902 óta működik a szakmában; 1916 óta önálló. Részt vett a háborúban, K. cs.-k. tulajdonosa. Ferenc 1904 óta folytatja mesterségét, 1916 óta önállóan. Az Ipartestület előljárója, a Protestáns Kör, a Sz. A. K., az Iparos Kör, a tanoncvizsg. bizottság tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

Janzsó Ferenc hentes- és mészárosmester. Erzsébet királyné-u. 45. Az Ipartestület, a szakosztály és Iparos Kör tagja. 1912 óta működik ipara terén; Budapesten, Sió-

fokon és helyben volt segéd 1919-ig, mikor önállósította magát. Villanyerőre berendezett üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 3 tanoncot felszabadított. 1916-tól a fronton védte a hazát ; egyszer megsebesült. Neje : Farkas Rozália.

Jaroschik Mátyás asztalosmester, oltárépítő. Kövi-u. 21. 1896-ban szabadult fel ; 1921 óta önálló mester ; 2 tanoncot oktat műhelyében. Az Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsgázt. bizottság, Tűzoltó Testület tagja, a 20 éves szolgálati érem tulajdonosa. 1915-től a fronton harcolt. Neje : Harach Magdolna.

Jámbor István órás és ékszerész, Bazár-utca 4. A tanoncvizsgázt. bizottság alelnöke, az Ipartestület és több sportegylet tagja. Szül. 1900-ban. Ipari kiképzését helyben nyerte, majd mint segéd a nagyobb magyar városokban és külföldön praktizált. 1924 óta önálló ; műhelyében 1 segédnek és 2 tanoncnak ad munkát.

Vönöcki Jánosy Lajos vésnöki műintézete és ékszerárukereskedése, Faludi Ferenc-u. 26. sz. Az Ipartestület, Iparos Kör Sanitas-egylet és Baross-szövetség tagja. 1919-ben önállósította magát. Munkáját 1927-ben Celldömölkön elismerő oklevéllel, 1928-ban helyben ezüstéremmel tüntették ki. 1914—1918-ig vett részt a háborúban, 28 hónapig orosz fogságban volt. Műhelye géperőre berendezve, ékszer és jelvény zománcozására, érmek verésére és zászlószegek gyártására van felszerelve.

Jánásy László címfestő- és mázolómester. Rumi-u. 20.

Julassy Teréz nőiszabó, Plébánia-u. 6.

Jurkovits József szobafestő- és mázolómester, Komárom-u. 20. 1907 óta folytatja mesterségét ; 1920 óta önállóan, 3 segéddel és 3 tanonccal dolgozik. Számos kör- és magánépület szakmunkáit végezte. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. A háborúban 28 havi frontszolgálata közben 3 ízben megsebesült. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Kenesey Mária.

Kaiser Gyula úri- és nőikalaposmester. Bazár-u. 4. Az Ipartestület, a Kereskedő Társulat, a Sz. S. N. tagja. 1912 óta foglalkozik iparával ; 1927 óta önálló mester ; villanyerőre berendezett üzemében 2 segéd és 3 tanonc dolgozik. Szaktudását 1928-ban aranyéremmel tüntették ki. 1916—1918-ig vett részt a háborúban. Neje : Tálos Anna nőikalapkészítő.

Kajdócsy Kálmán nőiszabómester, Kossuth Lajos-u. 5. Ipartestületi tag. 1906 óta működik iparában. Mint segéd külföldön nagy cégeknél végezte tanulmányait. Üzemét 1918-ban alapította, önállósága alatt 7 tanoncot felszabadított ; jelenleg 1 segédet és 2 tanoncot oktat. A világháborúban 14 havi frontszolgálat után orosz fogságba került. K. cs.-k. tulajdonosa.

Kalauz fivérek fa- és díszműesztergályosüzeme Plébánia-u. 23. István és József 1918 óta működnek a szakmában, 1928 óta önálló mesterek. Villanyerőre berendezett üzemükben 3—5 segédet foglalkoztatnak. 1928-ban munkájukat aranyéremmel jutalmazták. Tagjai az Ipartestületnek. István résztvett a világháborúban, mint tart. hadnagy és több kitüntetést nyert.

Kalina Tivadar nyergesmester, Rákóczi-utca 28. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek. 1893 óta folytatja mesterségét. Mint segéd külföldön és Magyarországon működött nagyobb cégeknél. 1904 óta önálló ; 1 segédet alkalmaz. 1928-ban jeles munkájával ezüst érmet nyert. 1914—1918-ig a fronton harcolt, résztvett a piavei ütközetben. Kitüntetései : bronz vitézségi érem és K. cs.-k.

Kamondy József vendéglős, Kossuth Lajos-u. 11. Az Ipartestület, a szakoszt., a Kultúregylet, Kath. Kör, Petőfi Asztaltársaság stb. tagja. Szül. 1885-ben. Felszab.

Kamondy József

1907-ben. Külföldön és a fővárosban működött 1914-ig, amikor önállósította magát. Önállósága alatt 5 tanoncot felszabadított ; jelenlegi üzemében 2 segéd és 2 tanonc dolgozik. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült. Neje : Boldizsár Ilona.

Kapitány Ferenc asztalos, Kőszegi-u. 10.

Keglovits Pál vendéglős, Óperint-u. 4. 28 éve foglalkozik iparával ; 1923 óta önálló ; ezen idő óta 3 tanoncot felszabadított ; üzemében jelenleg 3 alkalmazottat tart. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Keresk. Kör, Kath. Legényegylet tagja, a szakosztály ellenőre, a 83-as asztaltársaság elnöke. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, egyszer megsebesült ; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Hengl Anna.

Kemenesi Sándor orgonaépítőmester, Nádasdy-u. 35. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1896. óta működik a szakmában ; kiképzését Grázban és Bonnban nyerte. 1910-ben átvette jelenlegi üzemét, melyet elődе még 1848-ban alapított. Önállósága alatt 4 tanoncot felszabadított, jelenleg 5 segédet és 2 tanoncot oktat. Szaktudását helyben és Sopronban aranyéremmel tüntették ki. 1914—1918-ig vett részt a háborúban ; a vaskereszt tulajdonosa.

Kempf Gyula orgonakészítőmester, Rumi-u. 32. 1902 óta folytatja mesterségét ; 1919-ben önálló lett s üzemében 3 segédet alkalmaz, 1 tanoncot felszabadított. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Vakokat Gyámolító Egyletnek és az Ip. Dalárdának. 1915—1918-ig védte a hazát, 11 hónapot az olasz tűzvonalban töltött ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Keresztes Lajos asztalosmester., Rumi-u. 30. Az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör, és Iparos Dalárda stb. tagja. 1909-től foglalkozik iparával ; 1922-ben önállósította magát s villanyerőre berendezett műhelyében 3 segéddel és 2 tanonccal köz- és magánépületek épület- és bútormunkáit készíti. A háborúban 9 havi olasz frontszolgálat után megsebesült. Neje : Varga Viktória.

Keszei István felsőruhakészítőmester, Kőszegi-u. 6. 1910 óta dolgozik a szakmában ; Magyarországon és Olaszországban működött mint segéd. 1922-ben önálló mester lett ; 6 tanoncot felszabadított, jelenleg 6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, az Aggharcosok egyl. és a Dalárda tagja. A háborúban 3 évig az olasz és orosz fronton harcolt.

Kirnbauer János asztalosmester, Bathyány-tér 8. Az Ipartestület, a szakosztály és a Protestáns Kör tagja. 1881-től foglalkozik iparával ; 1908 óta önálló mester. Villanymotorral felszerelt műhelyében 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1893-ban a helyi kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki. 15 évig a Máv. szállítója volt. Neje : Harbich Auguszta.

Kiss István szabó, Thököly-u.

Kiss Pál asztalosmester, Selestei László-u. 8. Tagja az Ipartestületnek és szakosztálynak. 1892 óta űzi iparát ; 1923-ban önállósította magát s jelenleg 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik épület- és bútormunkákon. 1916-tól a fronton szolgálta a hazát. Neje : Karvalics Katalin.

Kisszer István asztalos.

Klausz Ferenc asztalosmester és temetkezési vállalkozó, Operint-u. 11. 35 éve van a szakmánál ; mint segéd Budapesten, Bécsben, Berlinben, Grácban praktizált ; 1905-ben önálló lett s azóta 15 tanoncot felszabadított. 6 HP motorral felszerelt műhelyében 3 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Szaktudását 1928-ban a helyi kiállításon ezüstéremmel jutalmazták. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja, 1914—1918-ig a hazát szolgálta. Neje : Borsos Mária.

Kleinmayer Ferenc fodrász, Szelestei László-u. 33.

Koczán István és János cipőfelsőrészkészítő mesterek, Király-u. K. István az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke, 1906 óta működik ipara terén ; Bécsben szaktanfolyamot végzett. Az üzemet, melyet K. Sándor 1906-ban alapított, 1925 óta vezeti fivérével, Jánossal együtt. Munkájukért Sopronban nagyezüst, a helyi kiállításon aranyéremmel és elismerő oklevéllel

Koczán István és János

tüntették ki. Résztvettek a háborúban : István 1915—1918-ig ; János 1916—1918-ig a különböző frontokon ; kitüntetései : K. cs.-k., bronz vit. és sab. é., 1919-ben tért vissza olasz fogságból.

Kocsis József cipészmester, Faludi F.-u. 26. Az Ipartest., az Ip. Kör és Cipész Kör tagja. 1903 óta folytatja mesterségét. Mint segéd helyben, Sopronban, Bécsben, Münchenben stb. fejlesztette szakismeretét. 1918-ban önálló lett ; 6 tanoncot felszabadított ; jelenleg 2 segédet és 4 tanoncot oktat. A város és környéke számára dolgozik.

Kohn Margit nőiszabó, Széll Kálmán-u.

Koller István órás és ékszerész, Belsikátor 11. Tagja az Ipartest.-nek, Ip. Körnek, Orsz. Órás Szöv. helyi csoportjának. Szül. 1878-ban. Ipari kiképzését helyben nyerte, majd mint segéd az országban és külföldön végezte tanulmányait. 1904 óta önálló mester. 1916—1918 vett részt a háborúban.

Koltay Ferenc ép. és géplakatosmester, Rózsa-u. 28. Szül. 1882-ben Szombathelyen, ahol iparát tanulta. A bpesti Technologián szaktanfolyamot végzett ; Frankfurtban hosszabb ideig egy autógyárban praktizált. 1906-ban alapította villanyerőre berendezett autóüzemét, ahol 3 segéd és 4 tanonc dolgozik. Munkáját a helyi kiállításon elismerő oklevéllel és ezüstéremmel tüntették ki. Ipartestületi számvizsgáló, az Ip. Kör v. tagja, városi képviselő, Tűzoltó test.-i tiszt. 1914—1918 résztvett a háborúban.

Komalits András órás- és aranyműves, Belsikátor 1.

Kondics János szobafestő- és mázolómester, Szentmárton-u. Az Ipartest., a szakoszt., a Keresk. Kör tagja, a Vakok int. párt. tagja. 1908 óta működik az iparfejlesztés terén, 1924 óta önállóan vezeti üzemét, ahol 3 segédet és 2 tanoncot fog-

lalkoztat. Köz- és magánépületek szakmunkáit végzi. 38 havi frontszolgálata közben megsebesült ; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Uhing Mária.

Kondor József szobrász- és kőfaragómester, Széll Kálmán-u. 36. 1880-tól foglalkozik iparával ; Budapesten, Grácban, Bécsben végzett szaktanulmányokat. 1896-ban önálló lett. 1928-ban a helyi kiáll.-on nagy aranyérmet és min. oklevelet nyert. Résztvett a világháborúban fiaival együtt, kik közül Károly és Béla, atyjuk iparát folytatják.

Kovács János hentes- és mészárosmester, Király-u. 16. Tagja az Ipartest.-nek és a szakoszt.-nak. 1916 óta folytatja mesterségét ; 1923-ban létesítette üzemét, ahol 1 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 14 hónapig a fronton szolgált ; egyszer megsebesült. Kitüntetései : nagy- és 2 kisezüst, K. cs.-k., bronz vit. é. és seb. érem. Neje : Domitrovits Mária.

Kovács János ép. váll., kép. kőművesmester, Nagykar-u. 5. A szakoszt. elnöke, Iparoskör, Átl. Club tagja. 23 éve folytatja iparát ; 1919 óta, mint önálló mester, 30 tanoncot felszabadított ; jelenleg 20 segédet és 5 tanoncot alkalmaz. 1922-ben képesítést nyert. A világháborúban $1^1/_2$ évi orosz és olasz frontszolgálatát a kisezüst és bronz vit. éremmel jutalmazták. Neje : Köpöly Erzsébet.

Kovács János

Kovács László hentes- és mészárosmester, Operint-u. 13. Tagja az Ipartest.-nek és a szakoszt.-nak. 1911 óta dolgozik a szakmában ; 1926-ban önállósította magát s jelenleg 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat üzemében. A világháborúban frontszolgálatot teljesített, egyszer megsebesült ; bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bárdics Magdolna.

Kovács Sándor angol és francia nőiszabómester, Horváth Boldizsár-tér 9. Az Ipartestület és az Iparoskör tagja, a szombathelyi nőiszabók pénztárosa. 1892-től működik ipara terén. Szaktudását a főváros legelőkelőbb cégeinél tökéletesítette. 1912-ben önálló lett. A háborúban $3^1/_2$ évig a különböző frontokon harcolt.

Kovács Szálloda r. t., Márc. 15-ike-tér sz.

Koger József asztalosmester, Görög-u. 29. Az Ipartestület, a szakosztály, az Aggharcosok egy.-nek tagja. 1906 óta önálló mester ; üzemében 2 tanoncal épület- és bútormunkákat készít, eddig 12 tanoncot szabadított fel. Leinhoffer Máriát vette nőül.

Kreisz János okl. ácsmester, Kőszegi-u. 38. Az Ipartestület, segédvizsg.-bizotts., Iparoskör tagja. 30 éve dolgozik a szakmában, 25 éve önálló mester, 1902-ben oklevelet nyert ; üzemében 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz, 5 tanulót felszabadított. A jubileumi kiáll.-on, mint munkavezető vett részt. 1914—1917-ig vett részt a háborúban.

Kupferschmied Nándor úriszabómester, Berzsenyi-u. 10. Ipartestületi tag. 1911 óta foglalkozik iparával. Segédkorában Párisban, Bruxellesben, Berlinben stb. járt tanulmányúton. Berlinben és Párisban szaktanfolyamot végzett. 1927 óta önálló, 2 segédet foglalkoztat, 2 tanoncot felszabadított. 1915—1918 vett részt a világháborúban ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Kutasy József cipészmester, Erzsébet királyné-u. 10. 1899 óta folytatja iparát. Szaktanfolyamot végzett. 20 éve önálló mester ; jelenleg 1 segéddel és 2 tanoncal dolgozik. A tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület v. vál. tagja, a szakoszt. v. ügyv. elnöke, jelenleg választ. tagja, Iparoskör stb. tagja, 8 hónapig a fronton védte a hazát, $3^1/_2$ évig orosz fogságban volt. K. cs.-k. tulajdonosa.

Lamatsch Antal fiai asztalosmesterek, Paragvári-u. 27. Az üzemet nagyatyjuk, néhai Antal alapította 1863-ban. 1914-ben Ede vette át a vezetést, 1919 óta társas cég, Ede és Rezső tulajdonában. A villanyerőre berendezett műhelyben 14 segéd és 4 tanonc dolgozik. 1928. évi országos kiállításon ezüst éremmel lettek kitüntetve. Az Ipartestület és a szakosztály életében fontos és tevékeny részt vesznek. Rezső 1917-től a fronton szolgálta a hazát ; neje Knoll Etelka. Ede 1914—1920-ig orosz fogságban volt. Neje : Kálmán Juliánna.

Lamatsch Ernő asztalos, Rózsa-u. 2.

Latzter Lipót iparos, Szombathely.

Ligeti Jenő órás- és ékszerészm., Kossuth Lajus-u. 4. Az Ipartestület, tanoncvizsg. bizottság, Iparos Kör, Orsz. Órás Szöv. stb. tagja. Szül. 1887-ben. Magyarország és külföld nagyobb üzemeiben működött mint segéd és mint üzletvezető. 1913 óta önálló, 4 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. 1914-ben Budapesten elism. oklevéllel tüntették ki. A háborúban 28 hónapig az olasz fronton szolgált, ahol fogságba esett. K. cs.-k., két bronz vit. é. és kisezüst tulajdonosa.

Loncsarics Vendel működszörüs, Brenner J.-u. 1.

Lorántffy Károly sütőmester, Király-u. 19. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1882-ben. Felszab. 1900-ban. 1913 óta önálló mester. Jelenlegi üzemében 2 segédet foglalkoztat. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Mészáros Eszter.

Lorencz Antal (Lewisch R. utóda) egyházi műiparintézete, Kálvária-u. 23. Lorencz az Ipartestület, Kath. Legényegylet,

Lorencz Antal

Credo-egylet, Kultúregy., müncheni Kristl. Kunst. Ges. tagja. Szül. 1885-ben. Grácban a Technológián végezte ipari tanulmányait, Zürichben, Salzburgban, Linzben, Münchenben stb. szerezte gyakorlati képzettségét. 1913 óta önállóan kb. 5 segéddel dolgozik. Ipari kitüntetései : 1903. évi helyi kiáll. aranyérme, 1904. St. Louis Amerika ezüstérem, 1907. X. Pius pápai elism. levele, 1928. a helyi kiáll. aranyérme. 1915-től végigszolgálta a háborúban a hazát. Neje : Szladek Irma.

Lődőr Jenő szobafestőmester, Hollán Ernő-u. 9. A város ipari és társadalmi életében fontos vezető szerepet tölt be. Elnöke az Ipartestületnek, az Orsz. Kézműves Testület alelnöke, a Székház egyik tevékeny megalapítója.

Lőrincz Gyula úriszabómester, Erzsébet királyné-u. 16. Az Ipartestület, Iparos Kör és Kath. Legényegylet tagja. 1893 óta működik az ipar terén, 1904 óta önálló. Üzemében 10 segédnek és 3 tanoncnak ád munkát. Szaktudását 1926-ban aranyéremmel tüntették ki. 1916—1918-ig vett részt a világháborúban.

Lőwensohn Jenő cipészmester, Kisfaludy-u. 29. Az Ipartestület, Iparos Kör, Cipész Kör, Vasas Sport Kör tagja. 1906 óta folytatja mesterségét. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Frankfurtban, Münchenben stb. működött 1919-ig, mikor megalapította üzemét, ahol 1 segédet alkalmaz. Eddig 4 tanoncot szabadított fel. Speciális hó- és sárcipőjavítással foglalkozik. 36 hónapig az olasz és egyiptomi fronton küzdött. Nagyezüst, kisezüst, bronz vit. é., seb. é., vas é. ker., vörösker. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Macoun Ferenc cukrászmester, Széll Kálmán-u. 3. A tanoncvizsg.-bizottság elnöke, az Ipartestület és Hungária-egylet tagja. Szül. 1875-ben. Felszab. 1889-ben. Prágában, Hágában, Párisban, Antwerpenben volt segéd. 1903-ban önállósította magát. Villanyerőre berendezett üzemében 1 segéd és 3 tanonc működik. 1907-ben a florenzi kiállításon aranyérmet, 1928-ban a helyi kiállításon ezüstérmet nyert. 1915—1918-ig szolgált a háborúban. Neje : Heck Franciska.

Marosi Endre nőiszabómester, Király-u. 17. A Szakvizsgák elnöke, az Ipartestület, Magy. Munkás- és Rokkantegylet, Iparos Kör, Szt. Korona-egylet tagja, az Orsz. Női Szabók Egylete helyi csoportjának megalapítója. 1902 óta foglalkozik iparával. Szaktanfolyamot végzett Bécsben és Budapesten. 1914-ben önálló lett, 4 segédet és 8 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban, 4 hónapot orosz fogságban töltött.

Márffy Mária női- és gyermekruhaszabómester, Horváth B.-tér 3. Ipartestületi tag. 1922 óta dolgozik a szakmában, 1928-ban önállósította magát s üzemében 3 tanoncot foglalkoztat. A város és a környékbeli intelligencia számára szállít.

Mecsicsné Németh Anna nőiszabómester. Óperint-u. 8. Tagja az Ipartestületnek. és az Iparoskörnek. 1920 óta foglalkozik nőiruhakészítéssel ; iparát atyjánál tanulta. 1924 óta önálló ; 1 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat, hármat felszabadított. Vevőköre a város elit közönsége.

Id. Meixner Antal asztalosmester, Vizmellék-u. 27. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 40 éve működik az iparfejlesztés terén. Épület- és bútormunkákat készít. Neje : Bókkon Mária. Fiai közül Antal, 16 éve dolgozik a szakmában ; 1916—1918. szolgálta a hazát. Ferenc gimnáziumi érettségit tett és 10 éve szintén atyja iparát üzi.

Mesterházy Ferenc asztalosmester, Rumi-út. Ipartestületi tag. 1893 óta folytatja mesterségét, 1926 óta önálló, 3 segéddel épület-, bútor- és malomberendezéseket készít. A háborúban 6 havi frontszolgálat után orosz fogságba került, ahonnan 1920-ban tért vissza. Neje : Mandl Julianna.

Mesterházy Gyula asztalos, Kisfaludy Sándor-u. 32.

Mérő János nőikalaposmester, Erzsébet királyné-u. 18. Az Ipartestület, Esperanto-egy. tagja, a tanoncvizsg.-bizottság, a Túristaegylet elnöke. 1901 óta folytatja iparát. Kiképzését a budapesti Gyukits-gyárban és külföldön nyerte. 1920-ban létesítette üzemét, melyet azóta 2 segéddel és 2 tanoncal önállóan vezet. 1914—1918-ig küzdött a háborúban.

Mészáros József cukrászmester, Rumi-u. 42. Ipartestületi tag. Szül. 1905-ben. Felszab. 1922-ben. Budapesten Lukácsnál tökéletesítette szaktudását, mint segéd. 1925 óta önálló mester, 3 alkalmazottat tart.

Millekker Lajos és Géza vendéglősök, Kovács-szálló. M. Lajos alapította a céget cca 50 éve, 9 alkalmazottat foglalkoztat. Szül. 1864-ben. Az ország előkelő vállalatainál működött önállósításáig ; vál. tagja az Ipartestületnek, stb. Neje : Császár Ilona. Fia : Géza, szül. 1893-ban, 1921 óta társasviszonyban atyjával együtt vezeti az üzemet. Résztvett a háborúban, $2^1/_2$ havi frontszolgálat után orosz fogságba esett.

Monek Károly sütőmester, Honvéd-u. 20. Tel. : 559. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a szakosztály tagja. Szül. 1877-ben. Felszab. 1896-ban. 1900-ban önálló lett. 1902—1908-ig Newyorkban működött. Mai villanyerőre berendezett üzemét 1920-ban alapította s 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. 1928-ban a helyi kiállításon ezüstérmet nyert. Neje : Aczél Mária. Fia : Károly, szintén az üzemben működik.

Moór János asztalosmester, Király-u. 12. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. 32 éve űzi iparát, 1908 óta önállóan, ez idő alatt 25 tanoncot felszabadított ; műhelyében jelenleg 1 segéd és 1 tanonc dolgozik. Köz- és magánépületek, bútor- és épület munkáit készíti. 1914—1918-ig a fronton harcolt, egyszer megsebesült ; a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Freit Katalin.

Nagy János cipész, Óperint-u. 19.

Nagy Sándor okl. kőművesmester, Plébánia-u. 15. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak, az Aggharcosok Egyletének stb. 1891-től működik az építőiparban, 1908 óta önálló, 1910-ben oklevelet nyert. Üzemében 5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig szolgált a fronton. Neje : Peitl Juliánna ; fiai közül Sándor okl. kőművesmester.

Neumann Ella nőikalapos, Belsikátor.

Németh Ferenc okl. kőművesmester és ép. váll., Mária-u. 39. Az Ipartestület, Iparos Kör, szakosztály és Kath. Legényegylet tagja. 37 éve dolgozik a szakmában, 1910 óta önálló mester. 1917-ben oklevelet kapott, 1 segédet és tanoncot alkalmaz. 1915—1917-ig a fronton harcolt, egyszer megsebesült. Neje : Veirer Terézia.

Németh György mészáros- és hentesmester, vendéglős, Légszeszgyár-u. 1. Szül. 1874-ben. Felszab. 1895-ben. 1905-ben önállósította magát s azóta 2 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, a szakosztály, az Aggharcosok Egyletének tagja. 1915—1917-ig küzdött a hazáért. Neje : Dóka Mária ; 11 gyermeke közül Antal és István, szintén mészárosmesterek.

Németh István épít. váll., okl. kőművesmester, Szabó Miklós-u. 41. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 53 éve foglalkozik iparával, 1886 óta önálló mester, 50 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1 segédet és 3 tanoncot oktat. Neje : Somogyi Gizella.

Németh István cipészmester, Március 15-ike-tér 9. Az Ipartestület és a 83. asztaltársaság tagja. 1905 óta folytatja mesterségét ; önállósítása előtt az Ipar- és Keresk. Rt.-nál üzletvezető volt. 1927-ben létesítette üzemét, ahol 2 segédnek és 1 tanoncnak ád munkát. 1914—1920-ig volt katona, 2 évig orosz fogságban volt.

Németh József cipészmester, Kossuth Lajos-u. 12. Az Ipartestület, a Cipész Kör és az Aggharcosok Egyletének tagja. 1894 óta működik a cipésziparban. Magyarországon és külföldön fejlesztette szaktudását, mint segéd. 1910 óta önálló mester, 3 tanoncot felszabadított. 1914—1918-ig az orosz és olasz fronton harcolt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Németh József fodrászmester, Szabó Miklós-u. 1. Szül. 1895-ben. Felszab. 1911-ben. 1925-ben megalapította üzemét, ahol 2 tanoncot foglalkoztat. 1928-ban a helyi kiállításon elism. oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. A háborúban 1 évig a fronton harcolt, 2 évig orosz fogságban volt. Neje : Molnár Terézia.

Németh László vendéglős, Kőszegi-u. 33.

Németh Sándor úri- és nőicipészmester, Kiskar-u. 7. Az Ipartestület, a Cipész Kör és a Temetkezési Egylet tagja. 1901 óta gyakorolja iparát, 1912 óta önálló mester ; üzemében 1 segéd és tanonc dolgozik, ötöt már felszabadított. 1917—1918-ig vett részt a világháborúban.

Német Testvérek okl. kőművesmester és épít. váll., Görög-u. 66. Az üzemet 1926-ban alapították, cca 12 segédet és 6 tanoncot alkalmaznak. József 1911 óta működik a szakmában, 1925-ben oklevelet nyert, 1926 óta önálló. 1915—1918-ig a fronton szolgált, 2 bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. György 1912-től űzi iparát, 1926-ban oklevelet kapott. 1917—1918-ig a fronton küzdött, érdemeiért megkapta a bronz vit. é.-t és a K. cs. k.-t.

Noszlopi Benedek tetőfedő, Ujvilág-u. 32.

Noszlopi Ferenc tetőfedő, Nárai-u. 11.

Orbán Imre cipészmester, Kossuth Lajos-utca 21. Az Ipartestület és a Cipész Kör tagja. 15 éve folytatja mesterségét. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Kecskeméten, Hatvanban stb. végezte gyakorlatát. 1924-ben létesítette üzemét, ahol 1 segéddel a szakmába vágó, valamint hó- és sárcipőjavító munkákat végzi.

Pankovits Antal és Fekete János fémöntőde, Zanati-u.

Pajor Antal szabó, Kiskar-u. 2.

Pankovits József vas- és fémesztergályosmester, Zanati-u. Szül. 1894-ben. Ipari kiképzését a M. Á. G.-nál nyerte. A budapesti Technológia szaktanfolyamát elvégezte.

1926-ban létesítette 2 HP motorral felszerelt műhelyét, ahol 2 segéddel és 1 tanoncal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek. A háborúban 1 évig a fronton volt, 4 évet orosz fogságban töltött.

Papp Gusztáv épület- és műlakatosmester, Kőszegi-u. 10. Szül. 1884-ben. 1909 óta önálló mester. A kispesti Telefonközpont, Hunyadi-nevelőintézet, Közkórház és

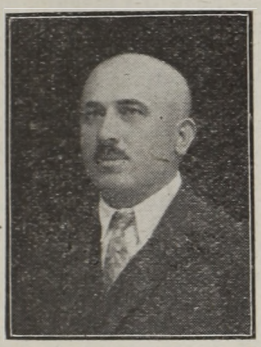

Papp Gusztáv

egyéb nagyszabású középületek szakmunkáit végezte. Villanyerőre berendezett üzemében 20 segéd és 10 tanonc működik ; 1928-ban a helyi kiállításon aranyéremmel és min. oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály, a tanoncvizsg.-bizottság elnöke, városi képviselő, Iparos Kör igazgatója stb. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

Papszt József asztalosmester, Kőszegi-u. 14. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak és az Iparos Körnek. 1901 óta foglalkozik iparával, melyet 1920 óta önállóan űz. Üzemében épület- és bútormunkákat, parkettázást stb. készít. 1914—1918-ig a fronton volt, 2 ízben megsebesült ; bronz vit. é. tulajdonosa. Neje : Grecs Rozália.

Pászthory Károly csizmadiamester, Kossuth Lajos-u. 4. 1886 óta működik ipara terén, 1888 óta önálló mester. Üzemében 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály elnöke, az Iparos Kör és a Credo-egylet tagja. 1915—1918-ig vett részt a világháborúban.

Pehm Imre cím- és szobafestőmester, Kossuth Lajos-u. 31. Az Ipartestület, a mester- és tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör tagja, a Szakosztály titkára stb. 1907-től folytatja iparát. 1920-ban önállósította magát s azóta 8 segéddel és 3 tanoncal számos köz- és magánépület szakmunkáját végezte. 1928-ban a helyi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. A háborúban 4 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett. Neje : Semperger Anna.

Peitli István vendéglős, Erzsébet királyné-utca 41. Szül. 1886-ban. 1922-ben létesítette üzemét, melyet azóta 1 segéddel és 1 tanoncal önállóan vezet. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. A háborúban 39 hónapon át a különböző frontokon küzdött, közben háromszor megsebesült, a K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Kovács Margit.

Pesztlen Dezső felsőrészkészítő, Kőszegi-utca 4.

Petrekovits Ferenc asztalosmester, Híd-u. 5. sz. Tel. : 2—43. Negyven éve működik az iparfejlesztés terén, 1903 óta önálló mester, 18 tanoncot felszabadított, jelenleg fiával, Lászlóval és 1 tanoncal dolgozik épület-, bútor- és intarzia-munkákon. 1893-ban elismerő oklevéllel tüntették ki. Az Ipartestület v. előljárója, a szakosztály elnöke, az Iparos Kör alapító tagja, a Tűzoltó Testület tisztje, a 25 éves szolg. é. tulajdonosa. A mozgósítástól a háború végéig szolgált, egyszer megsebesült, a seb. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Németh Mária.

Péber Lajos cipészmester, Horváth-u. 2. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Cipész Kör tagja. 1912 óta folytatja mesterségét, 1921-ben létesítette műhelyét, ahol 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1928-ban a helyi kiállításon munkájával ezüstérmet nyert. 1916—1918-ig a fronton védte a hazát ; kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k.

Pék István okl. kovács, Híd-u. 6.

Pék Sándor tetőfedőmester, Erzsébet királyné-u. 39. Ötven éve dolgozik a szakmában, 1914-ben önálló lett s 6 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet foglalkoztat. 1928-ban a helyi kiállításon szaktudását aranyéremmel és elism. oklevéllel tüntették ki. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztály alelnöke. Neje : Kopcsándi Zsófia ; fia, Lajos szintén a szakmában dolgozik.

Pilcz Mária nőiszabómester, Erzsébet királyné-u. 13. Ipari kiképzését helyben és Bécsben nyerte. 1924-ben önállósította magát, azóta 10 tanoncot felszabadított, jelenleg 3 segédet és 6 tanoncot tart. Tagja az Ipartestületnek. A város és a környékbeli intelligencia részére dolgozik.

Pintér Ilona nőikalapkészítőmester, Erzsébet-u. 30. Bécsben tanulta iparát ; 1916-ban megalapította üzletét, ahol 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat ; 12 tanulót felszabadított. 1928. évi kiállításon ezüstérmet nyert. Az Ipartestület, a tanoncvizsg.-bizottság és a Sanitas Társ. tagja.

Popper Károly fiai asztalosmesterek, Vörösmarty-u. 14. Az üzemet, atyjuk alapította ezelőtt mintegy 50 évvel. A műhelyt jelenleg a fivérek vezetik. Jenő 1905 óta működik az ipar terén, 1912 óta önállóan. 1914—1918-ig a fronton szolgált, a K. cs.-k., a kisezüst és a bronz vit. é. tulajdonosa. Neje : Dénes Ilona. Ferenc 1909 óta dolgozik a szakmában, 1920-tól önálló mester, 1914—1918-ig védte a hazát, egyszer megsebesült ; kitüntetései : bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k. Neje : Vidor Margit.

Ipari kitüntetéseik: 1903 elism. oklevél, és nagyezüst é., 1928. aranyérem és min. elism. levél.

Porgesz Lipót sütőmester, II. Rákóczi Ferenc-u. 2. Tel.: 404. Az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör tagja. Húsz éve folytatja mesterségét önállóan, modern, villanyerőre berendezett műhelyében, ahol 3 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. 1917—1918-ig vett részt a háborúban. Neje: Hoffmann Karolin.

Özv. Portschy Tóbiásné szállodás és vendéglős, Petőfi Sándor-u. 5.

Posch Antal borkereskedő, Hollán Ernő-utca 7.

Pratser Frigyes épít. vállalkozó, Petőfi Sándor-u. 13. Elvégezte a budapesti felső építőiparisikolát. 1915 óta működik a szakmában. 1925 óta önálló mester, 1 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály, az Aggharcos Egylet, a Kath. Kör tagja. Résztvett a világháborúban, $1^1/_2$ évig szolgált a nemzeti hadseregben. Neje: Pintér Margit.

Pupos János hentes- és mészárosmester, Kereszt-u. 4. Húsz éve foglalkozik iparával, 1921 óta önállóan vezeti saját üzemét. Villanyerőre berendezett modern műhelyében 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestület, a szakosztály és egyéb kultúrális egyletek tagja. 1914—1916-ig harcolt a hazáért, egyszer megsebesült. Haragó Katalint vette nőül.

Radányi Ferenc asztalosmester, Zanati-út. Szül. 1872-ben. 1896 óta működik ipara terén. 1927 óta önálló mester. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. Döbör Ilonát vette nőül; gyermekei: Ferenc és Ilona.

Özv. Radányi Lajosné női- és gyermekruhaszabómester, Ernszt Kelemen-u. 5. Ipari kiképzését a helybeli nagy szalonokban nyerte. 1914 óta önálló, 3 tanoncot felszabadított, jelenleg 4-et oktat. Az Ipartestület, a Kultúregylet és a M. O. Sz. tagja, az Apolló Színház v. tulajdonosa. A helybeli és környékbeli intelligencia részére dolgozik.

Rasperger István kalapos, Berzsenyi-u.

Reichnitzer László asztalosmester, Kossuth Lajos-u. 12. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1918-ban érettségit tett s azóta foglalkozik iparával. 1923-tól önálló mester, 6 tanoncot felszabadított, jelenleg 2 segédet és 1 tanulót alkalmaz. Épület-, bútormunkát és üzletberendezést készít. Résztvett a világháborúban.

Rechnizter Samuné nőiszabó, Thökölyutca 14.

Reidl Jenő szállodás és vendéglős, Petőfi Sándor-u. 4. Szül. 1898-ban. Felszab. 1913-ban; a fővárosban és Celldömölkön működött 1924-ig, mikor önállósította magát. Üzemében 7 alkalmazottat foglalkoztat. Az Ipartestület, az Aggharcos Egylet tagja, a szakosztály vál. tagja. A háborúban 3 évi frontszolgálat után olasz fogságba esett; 3 ízben megsebesült. Kitüntetései: nagyezüst, 2 bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. Neje: Zeles Amália.

Rikker Antal asztalosmester, Nap-u. 31. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1882-ben. 28 éve folytatja mesterségét, 1925-ben önállósította magát; műhelyében 1 tanonccal épület- és bútormunkákat készít. Résztvett a világháborúban. Neje: Rádi Anna.

Ródy Pál kocsigyártó- és karosszéria-építőmester, Kőszegi-u. 40. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a 11. huszár asztaltársaság tagja. 1893 óta űzi iparát, mint segéd Magyarországon és külföldön praktizált. 1907 óta önálló s azóta 9 tanulót felszabadított. Villanymotorral felszerelt üzemében 7 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig küzdött a háborúban, a K. cs.-k., szolg. ker. tulajdonosa.

Róna Margit nőikalaposmester. Horváth B.-tér 6. Az Ipartestület, a Zsidó leányegylet tagja. 1925 óta működik a szakmában; kiképzését helyben, Grácban és Bécsben nyerte. 1927 óta mint önálló mester 1 tanoncot felszabadított, jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot oktat.

Rosta Sándor műasztalosmester, Berzsenyi D.-u. 6. 1880 óta folytatja iparát, 1897 óta önállóan s azóta mintegy 60 tanoncot felszabadított. 1903-ban a helyi kiállításon díszoklevelet kapott, 1909-ben a tanoncnevelésért bronzérmet nyert, 1928. évi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Üzemében 3 segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület v. alelnöke, a szakosztály alapítója és v. elnöke, Iparos és Kereskedő Kör tagja. Neje: Lancsics Borbála.

Rösler Anselm sütőmester, Szentmártonutca 27. az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1903 óta foglalkozik a sütőiparral; mint segéd Bécsben és Körmenden működött. 1925-ben önállósította magát; üzemében 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. 1913—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Kocsis Katalin.

Ruisz Kálmán cipészmester. Brenner I.-utca.

Ruzsa Lajos szobafestő- és mázolómester, Erzsébet királyné-u. 31. Szül. 1880-ban. 1892 óta űzi iparát; 1908-ban önálló lett. Üzemében 1 tanonccal szobafestést, mázolást és címfestést készít. Az Ipartestület, szakosztály és Iparos Kör tagja. 1915—1918-ig védte a hazát a háborúban. Neje: Götzl Amália.

Salamon János szállodás és vendéglős, Éhen Gy.-tér 3. Szül. 1874-ben. 1915 óta működik mint vendéglős. Üzemében, mely 15 szobából, vendéglő- és étteremből áll, 2 alkalmazottat tart. Az Ipartestület, a a szakosztály és az Aggharcosok egyletének

tagja. 1914—1918-ig szolgált a háborúban. Neje: Seszták Jolán.

Sanits György első szombathelyi gőzmosódája, Kőszegi-u. 26. Az Ipartestület, az Iparos Kör, Aggharcosok egyletének tagja, a Hungária v. tagja, Tűzoltóegylet p. tagja. Szül. 1868-ban. Ipari kiképzését Bécsben nyerte. 1904-ben önálló lett; villanyerőre berendezett üzemében 2 segéd működik. 1916—1918-ig vett részt a háborúban. Leánya: Ilona, látja el az üzem vezetését.

Sávoly F. Jenő fodrászmester, Szentmárton-u. 23. Szül. 1885-ben. 1987 óta űzi iparát. 1910 óta önálló mester. Üzemében 4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör, a Sanitás-egylet tagja. A mozgósítástól a háború végéig szolgált; 2 ízben megsebesült. Kis ezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., sebesülési érem 2 sávval, tulajdonosa. Neje: Szép Mária.

Schaffer Aranka nőiszabómester, Kőszegi-u. 36. Az Ipartestület, a tanoncvizsgázt. bizottság, a Magyar Szentkorona-Sz. tagja. 1919 óta önállóan működik az iparfejlesztés terén. 20 tanoncot felszabadított, jelenleg 2 segédet és 4 tanulót oktat. A helyi és környékbeli intelligencia részére dolgozik.

Scheible István asztalosmester. Honvéd-utca 12. Az Ipartestület, a szakosztály és a Rokkant-egylet tagja. 35 éve működik a szakmában, 5 évig Amerikában praktizált; 1912 óta önálló mester. 4 tanoncot szabadított fel. Villanyerőre berendezett üzemében 3 segéd és 3 tanonc dolgozik. 1917—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Horváth Mária.

Schlamadinger Ede sütőmester. Faludi F.-u. 18. 40 éve működik a szakmában; 1901 óta önálló mester; 13 tanoncot szabadított fel; jelenleg 3 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör, a Tűzoltó testület, Aggharcos Egylet tagja. 1915—1918-ig az orosz fronton védte a hazát. Neje: Szarvas Irma.

Schmall Gyula szállodás és vendéglős, Erzsébet királyné-ú. 40. Ipari tanulmányait

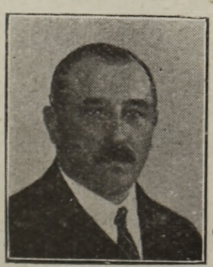

Schmall Gyula

Angliában, Olasz- és Magyarországban végezte. 1920 óta önálló. 3 drb 8 HP motorral felszerelt üzemében 48 alkalmazottat tart. 1924-ben a kertészeti intézettől elismerő oklevelet, 1928-ban a helyi kiállításon arany érmet, majd autóversenydíjat nyert. A szakosztály elnöke, a Nyugati Autó Club a Hungária társ. pénztárnoka, Kultúregylet választmányi tagja, Kámoni Sport Club díszelnöke, Kath. Legényegylet alelnöke stb. — 1914-től 32 hónapig a fronton szolgált, egyszer megsebesült. Nagy- és kisezüst, bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Baumgartner Annus.

Schramml Jenő szabó, Belsikátor.

Schütz Jenő okl. kőműv. és épít. váll., Szelestei-u. 42. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1906 óta foglalkozik iparával, 1919 óta önálló mester, 1923-ban oklevelet nyert. Üzemében kb. 10 segédnek ád munkát. 1913—1918-ig szolgálta a hazát.

Schwartz Antal okl. kőműv. és épít. váll., Nádasdy F.-u. 7. 25 éve dolgozik a szakmában; 1921-ben önálló lett, 1926-ban oklevelet nyert, 2 tanoncot felszabadított; jelenleg 10 segédet és 5 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. A háborúban 28 havi fronszolgálata közben megsebesült. Neje: Veszelits Mária.

Sebetich Antal szobafestő- és mázolómester., Thököly Imre-u. 26. A szakosztály agilis elnöke, az Iparos Kör alelnöke, az Ipartestület v. vál. tagja, a Betegs. pénztár ülnöke, a Leszámítoló Bank alapító és igazg. tagja stb. 1881-től folytatja iparát, 1891 önálló mester. 10 segédet és 5 tanoncot alkalmaz. Szaktudását 1903-ban oklevéllel tüntették ki. 1916—1918-ig szolgált a háborúban. Neje: Szaud Anna.

Simon József

Simon József képesített szűcsmester, Thököly I.-u. 14. 60 éve működik ipara terén. Mint segéd és mint üzletvezető a legnagyobb cégeknél dolgozott. 1924-ben önállósította magát. A tanonvizsg. bizottság elnöke, az Ipartestület, az Iparos Kör, Rokkant és Nyugdij Egylet, Temetkezési Egylet tagja.

Sinkó István cipészmester, Görög-u. 17. Az Ipartestület és az Aggharcos Egylet tagja. 1898 óta gyakorolja iparát. 1908-ban önállósította magát s műhelyében 1 segéddel dolgozik. 1 tanoncot felszabadított. 1914—1918-ig résztvett a világháborúban; K. cs.-k. tulajdonosa.

Skultéty József asztalosmester, Hajnal-u. 38. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Szül. 1892-ben. 1907 óta folytatja mesterségét. 1927 óta önálló mester. Épület- és bútormunkákat készít. 1913—1918-ig szolgálta a hazát. Bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Király Margit.

Stirling Béla aranyműves, Erzsébet királyné-u. 43.

Ströbl János vendéglős, Széll Kálmán-u. 5. Szül. 1873-ban. Felszab. 1889-ben. 1901-ben önállósította magát s azóta 15 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig küzdött a háborúban. Neje : Luif Anna ; fiai közül Károly és Sándor atyjuk iparát folytatják.

Sütő Viktor hentes- és mészárosmester, Kossuth Lajos-u. 19. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a szakosztály tagja. 1905 óta működik a szakmában. Sárváron, Budapesten és helyben fejlesztette szaktudását, mint segéd. 1920-ban létesítette villanyerőre berendezett üzemét, ahol 2 tanoncot foglalkoztat. A háborút az olasz és orosz fronton küzdötte végig ; egyszer megsebesült. 2 bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Fábián Ilona.

Szabó Ferenc férfiszabómester, Thököly-út 23. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., az Iparoskör tagja. 1896 óta űzi mesterségét ; 1908-ban önállósította magát s azóta 3 tanoncot felszabadított ; jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A vasmegyei Elekt. Művek szállítója. 1914—1918-ig vett részt a háborúban.

Szabó Géza műasztalosmester, Kossuth L.-u. 10. 31 éve folytatja iparát. 1910-ben önálló lett ; műhelyében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat ; 20 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1914—1918-ig a fronton harcolt. 12 hónapig olasz fogságban volt. Kitüntetései : bronz vit. é. és K. cs.-k. Neje : Salamon Piroska.

Szabó István férfiszabómester, Erzsébet királyné-u. 31. Az Ipartestület és Iparoskör tagja. Segédkorában Budapesten működött, Szombathelyen szaktanfolyamot végzett. 1922-ben önállósította magát s azóta 2 segéddel és 3 tanonccal dolgozik. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban.

Szabó Jenő fodrászmester, Szelestei-u. 56. Szül. 1900-ban, 10 éve működik az iparfejlesztés terén. 1925 óta önálló mester. Üzemében 1 segéd és 1 tanonc dolgozik. Az Iparoskör és a Polg. Lövészegylet tagja, a Szakoszt. jegyzője. A háborúban 9 hónapig a fronton harcolt. II. ezüst, bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Marton Erzsébet.

Szabó József sodronyipartelep és lakatos üzeme. Kőszegi-u. 42. Szül. 1870-ben. Ipari kiképzését Magyarországon és külföldön nyerte. Bécsben üzemvezetőként működött. 1905-ben önálló lett ; villanyerőre berendezett üzemében 5 segédet és 4 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek.

Szabó Jenő

Szakács István ács, Eredics F.-u. 19.

Szalay István szobafestő- és mázolómester, Vizmellék-u. 29. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 1910 óta foglalkozik iparával ; 1926 óta önálló ; 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig állandóan a fronton védte a hazát. 1919-ben Pajor Teréziát vette nőül.

Szalay József szobafestő, Szombathely.

Szalay József csizmadia, Nárai-u. 35.

Szalay Rezső szobafestő-, mázoló- és cimfestőmester, Nagykar-u. 5. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. 36 éve folytatja iparát ; 1906 óta önálló mester. Magánlakások és színpadok festését végzi. Szaktudását 1928-ban a helyi országos kiáll.-on elism. oklevéllel tüntették ki. Résztvett a háborúban. Neje : Németh Anna.

özv. Szalay Sándorné nőiszabómester, Uránia-udvar. 1920 óta foglalkozik iparával. Kiképzését Sárváron nyerte. 1928-ban önállósította magát s azóta 1 tanoncot felszabadított ; jelenleg 4-et oktat. Tagja az Ipartestületnek.

Szele Károly cipészmester, Kossuth L.-u. 26. Üzemét 1885-ben alapította. 1927 óta fia, István vezeti a műhelyt, mint üzletvezető, aki a bpesti Technologia szaktanfolyamát elvégezte. 3 segédet alkalmaz ; 35 tanoncot felszabadított. Szaktudását Debrecenben elism. okl., Győrött bronz éremmel tüntették ki. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek, a Petőfi asztaltársaságnak, Aggharcos Egyletnek, Tűzoltótestületnek.

Szemes Kálmán vendéglős, mészáros- és hentesmester, Szelestei-u. Az Ipartestület és a szakoszt. tagja. Szül. 1889-ben. 1902 óta működik a szakmában. 1920-ban önálló lett. Üzemében 2 segédet tart. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Valentin Mária.

Szendrey József műhegedűkészítőmester, Belsikátor 2. 1920 óta foglalkozik iparál-

val. Önállósítása előtt a főváros nagy cégeinél működött. 1926-ban megalapította üzemét, ahol 1 segédet alkalmaz. A Kultúregyletnek, nagykanizsai Zeneiskolának stb. szállítója. 1928-ban Budapesten és Szombathelyen ezüstérmet nyert. Az Ipartestület, a Kultúregylet, Kath. Kör, Polg. Lövészegylet stb. tagja.

Szentmihályi Mihály szabómester, Kőszegi-u. 2.

Sziffer Imre szobafestő, mázoló- és címfestőmester. Plébánia-u. 30. Szül. 1888-ban Felszabadult 1905-ben. 1923-ban önállósította magát. Az Ipartestület, a szakosztály, az Iparos Kör, Aggharcos Egylet, Temetkezési egylet tagja. A háborúban 6 havi frontszolgálat után orosz fogságba esett, honnan 1918-ban tért vissza. Neje : Farkas Juliánna.

Szigethy István nőiszabómester, Thökölyutca 8.

Szilárd Tódor fényképészmester, Erzsébet királyné-u. 15. Telefon 211. 38 éve működik a szakmában. 1905-ben önálló lett s azóta

Szilárd Tódor

10 tanoncot felszabadított ; jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot tart. Speciálista a gyermekfelvételben és az arcképfestésben. Az Ipartestület, a tanoncvizsgázó bizottság, az Iparos és Kereskedő Körnek tagja. A világháborút a szerb, orosz és olasz fronton töltötte. Neje : Székely Róza.

Szombathy András sütőmester, Kossuth Lajos-u. 27.

Takács István cipész, Szentmárton-u. 22.

Takáts Géza asztalosmester, Keresztutca 2. Szül. 1887-ben. Felszabadult 1915-ben. 1927-ben alapította műhelyét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Épület, bútor és temetkezési szakmunkákat végez. A világháborúban a fronton volt ; egyszer megsebesült. Kitüntetései : bronz vitézségi érem és K. cs.-k. Neje : Boda Terézia.

Talján Imre tetőfedőmester, Plébánia-u. 16. 1912 óta gyakorolja iparát ; 1923 óta önálló mester. Tagja az Ipartestületnek, a szakosztálynak és az Aggharcos Egyletnek. A háborúban 22 havi fronszolgálata közben megsebesült, majd 12 hónapot olasz fogságban töltött. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Popovics Mária.

Tamás József cipészmester, Uránia-udvar. Az Ipartestület és a Cipészkör tagja. 1918 óta működik ipara terén ; mint segéd a helybeli és vasvári nagyobb üzemekben fejlesztette szaktudását. 1928-ban önállósította magát. ; műhelyében 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat.

Tanay László autójavító és fuvarozó vállalat tulajdonosa, Széll Kálmán-u. 4. Telefon 337. Az Ipartestület, a Kath. Kör, a D. A. M. C. és a Sabária tagja. Szül. 1899-ben. 1920 óta önálló. Villanyerőre berendezett üzemében 12 alkalmazottat tart. 1928-ban ezüst érmet és miniszteri elismerő oklevelet nyert. 1917—1918-ig az olasz fronton küzdött. Ezüst vitézségi érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Tancsics Sándor cipészmester, Kiskar-u. 4. sz. Az Ipartestület és a Dalárda tagja, az Iparos Kör vál. tagja. 1900 óta működik a szakmában, mint segéd Budapesten cipőfelsőrészkészítést tanult, majd a Technologián szaktanfolyamot végzett. 1912 óta önálló mester, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. K. cs.-k. tulajdonosa.

Tauber Sándor asztalosmester, Híd-u. 18.

Tausz Árpádné nőiszabómester, Kisfaludi S.-u. 74. 1914 óta foglalkozik iparával ; kiképzését a legnagyobb szalónokban nyerte, 1922-ben lett önálló s azóta 10 tanoncot szabadított fel. Jelenleg 4 tanoncot és 8 segédet oktat. Szalónja a környék legelső üzemeihez tartozik. Az Ipartestület, a szakosztály, a Forgalmi adó véleményező bizottság, az Izr. Leányegylet, a Kath. Nőegylet stb. tagja.

Tégla József cipészmester, Szentmártonutca 21. Tagja az Ipartestületnek. 1911 óta folytatja mesterségét. 1926-ban önállósította magát s azóta 1 segéddel dolgozik. 1917—1918-ig az olasz fronton harcolt ; mint a K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le.

Torkos János vendéglős, Horváth Boldizsár-tér 16. Telefon 491. Törvényhatósági bizottsági tag. Az Ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály alelnöke, a 18-as asztaltársaság pénztárnoka, a Sz. S. E. igazg. tagja, az Orsz. Vendéglős Szövetség stb. tagja. 1906 óta működik az iparban. 1920-ban megalapította »Hungária« vendéglőjét, 1928-ban átvette a várostól a Szent István-parkban levő Kioszk vezetését. 6 alkalmazottat tart. A háborúban 34 hónapig a fronton volt. Kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Domokos Vilma.

Tóth József asztalosmester, Hold-u. 13. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. Szül. 1893-ban. 1906 óta dolgozik a szakmában. 1919-ben önálló lett. Műhelyében 1 segéddel köz- és magánépületek, bútor-

és épület szakmunkáit készíti. 1914—1918-ig a haditengerészetnél teljesített szolgálatot. Kitüntetései : kisezüst v. é. és K. cs.-k. Neje : Tóth Erzsébet.

Trifusz József mészáros- és hentesmester, Nárai-u. 1. Az Ipártestület, a mester- és tanoncvizsg. bizottság, szakosztály, Iparos Kör, Rokkant Egylet, Aggharcos Egylet stb. tagja. 1894 óta foglalkozik iparával. 1906-ban önálló lett. 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban 3 havi frontszolgálat után orosz fogságba került. Neje : Kiss Mária.

Tüske Pál úriszabómester, Kossuth Lajos u. 21. 1904 óta űzi mesterségét ; elvégezte a budapesti Technológia szaktanfolyamát. 1918-ban önállósította magát. 2 segédet és 1 tanoncot oktat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, Turista Egylet, Sport Egylet, Dalárda tagja. A világháborúból 1 évet az orosz fronton töltött.

Ulreich János asztalosmester, Hollán Ernő-u. 13, műhelyét 20 év előtt apósa alapította. 1901 óta folytatja iparát. 1919-ben önálló lett. Jelenlegi üzemét 1924-ben vette át apósától s felszerelvén azt $3^1/_2$ HP motorral, 5 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat benne. Az Ipartestület, a mestervizsg. bizottság tagja. a szakosztály alelnöke, az Iparos Kör vál. tagja. 2 és fél évig az olasz fronton volt, ahol megsebesült, majd fogságba esett. 2 bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Peresztegi Karola.

Ungár László sütőmester, Komárom-u. 10. A szakosztály és a tanoncvizsg. bizottság elnöke, az Ipartestület és Iparos Kör vál. tagja, az adófelszólamlási bizottság és

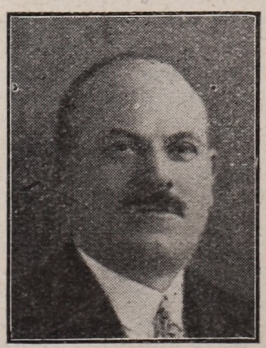

Ungár László

a III. ker. műhelyvizsg. bizottság tagja. 1893 óta működik az iparban. Bécsben volt segéd. Üzemét atyjától 1904-ben vette át. 2 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig frontszolgálatot teljesített ; koronás ezüst ker., koronás vas ker. tulajdonosa. Neje : Rosenthal Hermin ; fia, Sándor, középisk. érettségije óta szintén a szakmában dolgozik.

Unger György vendéglős, Petőfi Sándor-u. 11. Szül. 1884-ben. Felszab. 1900-ban. Bécsben és Budapesten működött, mint segéd. 1911 óta önálló mester ; üzemében 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály vál. tagja. 1917—1918-ig harcolt a hazáért. Neje: Veszelits Erzsébet.

Vajda Ferenc okl. kőműves, épít. váll., Mező-u. 29.

Vajda Gyula úri- és nőifodrászmester, Király-u. 15. Az Ipartestület elnöki tanácsának tagja, a szakosztály elnöke. Szül.

Vajda Gyula

1889-ben. Felszab. 1904-ben. Ipari tanulmányokat folytatott Budapesten, Bécsben, San-Pöltenben stb. 1910-ben önálló lett, 2 tanoncot felszabadított, jelenleg 3 alkalmazottat tart. 1915—1918-ig szolgált a háborúban. Neje : Heid Mária.

izdenci Varasdy Elemér aranyműves- és órásmester, Kiskar-u. 4. Szül. 1903-ban. Budapesten, Bécsben, Milánóban végezte szaktanulmányait. 1927 óta önálló, 2 segédet alkalmaz. Saját tervei szerint aranyműves- és platinaékszereket készít. Az Ipartestület, Iparos Kör és a sportegyesületek tagja.

Varga Ferenc szíjgyártó, Erzsébet királyné-u. 43.

ifj. Varga György úri- és nőikalapos-mester, Berzsenyi D.-u. 1. Az Ipartestület, a Kereskedelmi Társulat tagja. 1910 óta űzi iparát. Prága, Páris, Berlin, Bécs stb. legnagyobb gyáraiban nyerte kiképzését. 1920 óta önálló mester ; villanyerőre berendezett üzemében 11 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Szaktudását 1928-ban a helyi kiáll.-on aranyéremmel tüntették ki. 1915—1918-ig vett részt a háborúban. Neje : Cahy Teréz tanult masamód.

Varga János mézeskalácsos- és cukrászmester, Kereszt-u. 1. Szül. 1877-ben. Felszab. 1893-ban. 1909-ben önállósította magát. 1 segédet és 2 tanulót oktat. Munkáját a milleneumi kiáll.-on arany éremmel jutalmazták. Az Ipartestület, Iparoskör tagja, Aggharcos Egylet vál. tagja, a Hadirokkantegylet háznagya. 1914—1918-ig szolgált a háborúban ; egyszer megsebesült. Kisezüst v. é., seb. é., vas é. ker. K. cs. k. tulajdonosa. Neje: Péczeli Teréz.

Varga József asztalos, Söptei-u. 3.

Vass Andor ékszerész- és aranyművesmester, Kossuth L.-u. 14. Az Ipartestület, Iparoskör, Nemesfémip. Orsz. Szöv., Sport egylet, 83-as asztaltársaság tagja. Szül. 1894-ben. Budapesten és Düisburgban fejlesztette szakismeretét. 1926-ban megalapította üzemét, ahol 1 segédet foglalkoztat. Elism. oklevéllel tüntették ki 1928-ban a helyi kiáll.-on. 20 hónapig az orosz és olasz fronton harcolt. Kitüntetései : bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k.

Veszelts Gergely sütőmester, Óperint-u. 8. Tagja az Ipartestületnek és a szakoszt.-nak. 20 éve működik az iparfejlesztés terén. Helyben és Grácban volt segéd. 1923-ban önállósította magát s azóta 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 1914-től a háború végéig szolgált a háborúban. Neje : Sövény Vilma.

Vida Ferenc férfiszabómester, Erzsébet királyné-u. 21. Szül. 1882-ben. Ipari kiképzését Budapesten, Kolozsváron, Gyomán, Nagyváradon stb. nyerte. 1917 óta önálló mester. 1 tanoncot felszabadított. Tagja az Ipartestületnek.

Vogl Ernő épület- és műlakatosmester, Thököly I.-u. 29. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts., az Iparoskör tagja, a Keresk. Társ. párt. tagja. Szül. 1883-ban. Budapest és Bécs nagy üzemeiben végezte szaktanulmányait. 1908 óta mint önálló mester 40 tanoncot szabadított fel. Jelenleg villanyerőre berendezett műhelyében 4 segéd és 4 tanonc működik. 1914—1918-ig szolgált a háborúban. Fia, Imre, atyja iparát folytatja.

Weber Ferenc szíjgyártó- és bőröndösmester, Horváth B.-tér 2. A város ipari és társadalmi életének egyik fontos vezére, az Ipartestület agilis alelnöke. Üzemét

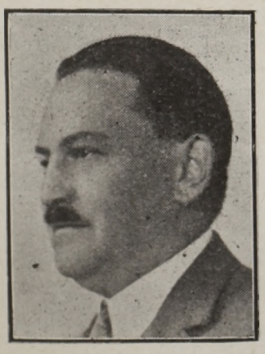

Weber Ferenc

Markovits József alapította 1840-ben ; tőle vette át atyja, W. József 1886-ban, aki 1926-ig vezette ; 1927 óta W. Ferenc látja el a műhely vezetését. Önállósítása előtt gimnáziumi érettségit tett, majd a bécsi Handelsakadémián végbizonyítványt nyert. Szaktudását Szombathelyen 2 ízben aranyéremmel, Sopronban nagy ezüstéremmel tüntették ki.

Wéber Ferenc hentes- és mészárosmester, Híd-u. 4. A szakoszt. és a mester- és tanoncvizsgálóbizotts. elnöke, az Ipartestület és a törv. hat. bizotts. tagja. 37 éve

Wéber Ferenc alelnök

dolgozik a szakmában, helyben és Bécsben működött, mint segéd. 1903-ban átvette üzeme vezetését, melyet atyja, Károly 65 évvel ezelőtt alapított. Villanyerőre berendezett üzemében 3 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. A háborúban 2 évi frontszolgálat után orosz fogságba került. Bronz vit. é., 2 jub. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Weber Wince vendéglős, Rákosi Jenő-u.

Weinberger Irma

Weil Sándorné nőiszabómester, Wesselényi-u. 6. Ipari kiképzését a helybeli legnagyobb szalonokban nyerte. 1915-ben önállósította magát és azóta 15 tanoncot felszabadított. Jelenleg 1 segédet és 4 tanoncot oktat. Az Ipartestület, a tanoncvizsgázó bizottság, a Nőegylet tagja, a Női Szabó Szakosztály ellenőre.

Weinberger Irma nőikalaposmester, Erzsébet királyné-u. 3. 1913 óta működik a szakmában. Szakvizsgáját Bécsben tette le, ahol a legnagyobb cégeknél praktizált. 1918-ban önálló lett. 9 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Nagy nyersanyag- és készáru raktára van. A szakosztály és a mestervizsgázó-bizottság elnöke, az Ipartestület és a Nőegylet tagja.

Weisz Miksáné nőiszabó, Szentmárton-u. 25. sz.

Wetz Mátyás úri- és hölgyfodrászmester, Kőszegi-u. 16. 35 éve folytatja iparát ; 1902-ben Bécsben szakiskolát végzett, majd ugyanott évekig szakelőadó volt. Buda-

pesten, Szegeden, Karlsbadban stb. működött, mint segéd. 1908 óta mint önálló mester 2 segédet és 1 tanoncot oktat. Szaktudását 1903-ban a bécsi kiállításon ezüsteremmel, 1928-ban a helyi kiállításon elismerő oklevéllel jutalmazták. Az Ipartestület és a szakosztály tagja. Neje: Horváth Mária; fia, László, szintén a szakmában működik.

Wittreich Nándor vendéglős, Rumi-út 6. 1892 óta folytatja iparát. Önállósítása előtt az ország nagyobb vállalatainál működött mint pincér és főpincér. 1926-ban létesítette üzemét, ahol 1 tanoncot alkalmaz. Tagja az Ipartestületnek és a szakosztálynak. Neje: Vizkelety Teréz.

Wolf István vendéglős, Arany János-u. 8. sz. Az Ipartestület, a szakosztály és az Iparos Kör tagja. 40 éve működik a szakmában. Magyarország és külföld előkelő üzemeiben volt segéd, 1913 óta önálló; kb. 2 segédet alkalmaz. 1915—1918-ig szolgált a hazáért. Neje: Lohr Anna.

ifj. Wolf István kávéháztulajdonos, Erzsébet királyné-u. 49.

Wollin Károly sütőmester, Wesselényi-u. 25.

Zöhrer Kálmán aranyműves és ékszerészmester. Kossuth Lajos-u. 25. Szül. 1903-ban. Ipari kiképzését a helybeli nagy üzemekben nyerte. Budapesten és Bécsben szaktanulmányokat végzett. 1928 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Kultúr-egylet tagja.

Zsankó József asztalosmester, Komáromi-u. 18.

Zsiray Lajos tetőfedőmester, Plébánia-utca 16. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja, a szakosztály megalapítója és titkára. 1910 óta működik ipara terén; 1921 óta önálló mester. Üzemében 2 segédet foglalkoztat. A világháborúban 7 hónapig a fronton volt, majd 3 évet orosz fogságban töltött. Neje: Weber Emilia.

Zsoldos Ferenc hentes és mészáros, Kereszt-u. 12.

SZOMÓD

Sallay Sándor villanyszerelő. Iparában 1888 óta működik, 1898-ban Budapesten önállósította magát. Egy 5 HP cséplőgép tulajdonosa. Az Ipartestület tagja, a ker. szoc. párt alelnöke. Résztvett a világháborúban.

SOMLÓJENŐ

Ifj. Antal Géza asztalosmester.
Horváth Ferenc malomtulajdonos.
Kovács József bércséplő.
Mejdli József molnármester.
Nemes Gyula kovácsmester.
Németh Sándor molnármester. Az 1895 óta gyakorolt iparában 1907. évben önállósította magát. Ugyanez idő óta tagja az Ipartestületnek. A világháborúban 36 hónapig volt a fronton, ahol megsebesült.

TAPOLCA

A testülethez Tapolca, Kapolcs, Badacsonytomaj, Balatonederics, Balatonhenye, Gyulakeszi, Hegyesd, Hegymaga, Kékkút, Káptalantótő, Köveskál, Kővágóörs, Kisapáti, Lesenceistvánd, Lesencetomaj, Nemesvita, Raposka, Rendes, Sáska, Salföld, Szepesd, Szigliget, Vigánt, Zalapetend és Zalahaláp községek tartoznak. A tapolcai Ipartestület 1888-ban, a járási 1926-ban alakult. Tagjainak száma 720, a segédeké 450, a tanoncoké 180. Az Ipartestület elnöke Keszler Aladár építőmester, jegyzője Somogyi László. Az Ipartestület kebelében Iparoskör és dalárda is működik.

Vitéz Anda Gyula asztalosmester, Tapolcán 1890-ben született, 1906-ban felszabadult, majd Bpest, Bécs és Münchenben tökéletesítette szaktudását. 1920-ban alapította üzemét. Az Ipartestület előljárója, a tanonvizsg. biz. elnöke, az Iparos Kör vál. tagja. 20 hónapot volt orosz fogságban. Kit.: 2-szer nagyez., kisez., br. v. é., K. cs.-k. és seb. é.

Anda Lajos asztalosmester, Kossuth L.-u. 31.

Árvay Dezső szabómester, szül. Sümegen, 1884-ben, felszab. 1900-ban, Szombathelyen, Bécsben és Sümegen volt segéd. Önálló 1918-ban lett. 1909-ben volt esküvője Sebestyén Annával.

Barabás Lajos cipészmester, Toldi-u. 6. Helyben született, 25 éves korában szabadult, 28 éves korában önállósította magát. Tagja az Ipt. és a Kath. Legényegyletnek. Neje: Zugmon Erzsébet.

Barcsa Géza szabómester, Kossuth L.-u. 21. Dabronyon 1878-ban született, felszab. Celldömölkön 1893-ban. A fővárosban volt segéd. 1905-ben önállósította magát. Ipartest. és Iparos Kör elülj. tag. 5 évig orosz fogságban volt. Neje: Buzás Gizella, 3 gyermeke van.

Basnetz Károlyné (szül. Farkas Róza) nőiszabó, Miklós-u. Szalónját 1928-ban létesítette. 6 alkalmazottal dolgozik, a helyi és vidéki intelligencia számára. Tudását elsőrendű szalónokban szerezte.

Bőczy Antal szijgyártómester. Szül. Tapolcán 1870-ben, felszab. 1889-ben és 1897-ben önállósította magát. A millenniumi kiállításon arany, a váci kiállításon

és a Faluszöv. kiállításán ezüstéremmel ismerték el tudását. 1896-ban vette nőül Salics Vilmát, fiai Antal és Rezső.

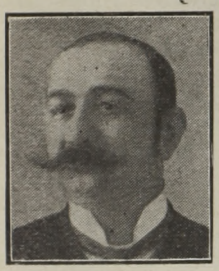

Bőczy Antal

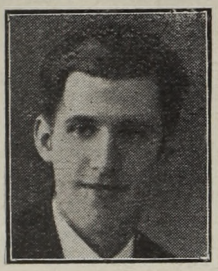

Halák Béla

Bokor László villanyszerelő- és mechanikus, Keszthelyi-u. 1. Szül. Szombathelyen 1900-ban, felszab. 1918-ban. Tanfolyamot végzett, szakképzett iparos. Rádió-specialista. 1928-ban alapította vállalatát, s máris számos nagy munkát eszközöl. Neje: Wágner Margit.

Bolgár Dezső cipőfelsőrészkészítőmester, Kossuth L.-u. 1. Szül. 1896-ban, felszab. 1912-ben. 1918-ig mint szkv. harcolt, kit.: br. és k. ez. v. é. 1919-ben a Technológián tökéletesített tudása birtokában alapította vállalatát. Neje: Kovács Rozália.

Bolla Mariska nőiszabó, Csobánczi-u. 32.

Burján Imre vendéglős.

Csillag Ferenc cipészmester, Kereszt-u. 3.

Ijf. Csuba Imre cipészmester, Petőfi-u. 6. Szül. Tapolcán 1893-ban, felszab. 15 éves korában: 1908-ban. 1920-ig dolgozott mint segéd, amikor önállósította magát. Neje: Németh Erzsébet.

Domaniczky Sándor fényképész, Viola-u. 3. Szül. Bpesten 1874-ben, felszab. Keszthelyen 1890-ben. Műtermét 1903-ban alapította, melyben fiával együtt dolgozik. 1902-ben nőülvette Kozári Rózát.

Egyed Kálmán cipészmester, Szentistván. Tapolcán 1903-ban szül., felszab. 1921-ben. 1926-ban saját erejéből önállósította magát. Az Ipartest. és az Iparos Kör tagja.

Freller Adolf asztalosmester, Keresztutca 2. 1860-ban született, 16 éves korában felszabadult, Pécs, Bécs Belgrád és Pozsonyban dolgozott 1885-ig, mikor is önállósította magát. Villanyerőre berendezett üzemében számos középület munkáit végezte. Neje: Krausz Sarolta.

Gáyer János cipészmester, Fazekas-u. 16. Szül. 1892-ben, felszab. 1909-ben Pécsen, ugyanott 1919-ben, majd Tapolcán 1926-ban létesitett műhelyt. Mint tanonc, elismerő oklevelet kapott. A háborúban kisez., br. v. é. és K. cs.-k. kit. Két évig oroszfogoly volt. Neje: Kovács Jolán.

Gvardián Károly szobafestőmester, Vastag-utca.

Halák Béla szabómester.

Hirsch Andor hentesárugyáros, Deák F.-u. 2. Apja üzemében tanulta az ipart, s a háborúból való hazatérte után felszabadult. 1926-ban alapította gyárát, mely modern berendezésével tökéleteset produkál.

Hirsch József mészárosmester. Ipart. előlj. Szentháromság-tér.

Jaklics Mária nőiszabó, Csányi-u. 2.

Keszeg István cipészmester, Vörösmarty-utca 12.

Keszler Aladár építőmester, Csobánci-u. 47. Helyben 1875-ben született. Budapesten 1896-ban mesteri oklevelet nyert és következő évben saját erejéből megalapította vállalatát. Köz- és magánépületei a helység díszét képezik. 25 éve Ipartestületi elnök, az Iparos Kör és az Építő ip. helyi szöv. elnöke, községi előljáró, stb. Vezetésre predesztinált egyéniség, ki nagy szeretettel áldozza magát a közért. Neje: Éder Lujza.

Koncz József szabómester, Szül. 1869-ben, felszab. 1880-ban. 1893-ban önállósította magát. Az Ipart. alelnöke 25 éve., az Iparos Kör alelnöke, a Hitelszöv. ig. elnöke, községi közgyám, tanoncvizsg. biz. alelnök stb. 1896-ban Sebestyén Matildot vette nőül, kitől 2 gyermeke van.

Kovács Imre magyar szabómester, Fazekas-u. 16. 1921 julius óta vezeti önállóan vállalatát. Szül. 1883-ban, felszab. 1902-ben. Háborút az olasz fronton töltötte. 1909-ben volt esküvője Gál Mariskával, gyermekei Imre, József, Terus és Rózsi.

Kovács István szálló- és vendéglős. A Balaton-szálló tulajd. Szül. 1875-ben. Budapesten és Miskolcon praktizált. 1893 óta bírja üzletét. Törv. hat. biz. tag. Résztvett a világháborúban. Neje: Kovács Margit, 3 gyermeke van.

Kovács István kép. kőművesmester, épit. vállalkozó, Sümegi-u. 9. Helyben 1877-ben született, 1894-ben felszabadult, 1903-ban önálló lett, 1910-ben Bpesten képesítést nyert. A háborúba 1915-ben vonult be, 3 évet töltött a fronton. Neje: Nagy Mari.

Kövessy Sándor kárpitosmester.

Mayer József sütőmester, Bacsányi-u. 1. A dédapja, M. Antal által 1808-ban alapított üzemet 1919-ben vette át s azóta önállóan vezeti. 4 évet töltött a harctéren. Leszerelése után nőül vette Csori Mariskát, gyermekei: Antal, Lajos, József.

Marton Károly kovácsmester, Vásártér- 5. Szül. 1894-ben, felszab. 1914-ben, mikor a háborúba ment, hol kétszer sebesült. 1923-ban önállósította magát, ugyanakkor nőül vette Brolai Máriát. Gyermekei József és László.

Mátés István cipészmester, Keszthelyi-u. Szül. 1898-ban, felszab. 1915-ben, Budapest, Győr, Keszthely és Tapolcán dol-

gozott mint segéd. 1923-ban alapította vállalatát. Résztvett a háborúban, neje: Nemes Margit. Leányai: Margit és Irén.

Mitzki Júlia nőiszabó, Kossuth L.-u. 12. Ipari képesítését a fővárosban és Tapolcán

Mitzki Júlia

nyerte. 1910-ben alapította divatszalónját, mely kedvenc találkozó helye az előkelő hölgyközönségnek. Jótékonysággal is foglalkozik.

Mohos Károly fodrászmester.

Mojzer Dávid bádogosmester. 1922 óta vezeti önállóan vállalatát, mely saját szerzeményű házában van. Szül. Tapolcán 1880-ban, felszab. 1897-ben. Neje: Kal-Már Mária.

Molnár Bertalan vendéglős. Szül. 1887-ben. 1925-ig állami tisztviselő volt, mikor nyugdíjba vonulva, Lökösházán lépett a vendéglős pályára. Törvényhat. biz. tag. Neje: Dirnielisz Anna, esküvőjük 1919-ben volt.

Nagy József szabómester.

Nanyik Lajos cipészmester, Szt. István-u.

Nemes Ferenc asztalosmester, Bacsányi-utca 25. Szül. 1893-ban, felszab. 1910-ben. Szaktudása tökéletesítése céljából Budapest, Szombathely, Győr, Nagykanizsa és helyben dolgozott. 1919-ben alapította vállalatát, melyben az épület- és bútorszakon kívül koporsógyártással is foglalkozik. A Kath. Legényegylet pénztárosa. Neje: Nagy Rozália.

Németh József bognármester, Kossuth L.-u. 14.

Novák Vince asztalosmester, Széchenyi-u. 1. Nemesvitán 1877-ben született, Tapolcán 1898-ban felszabadult. 1905-ben alapította üzemét, melyben 5 alkalmazottal és 4.5 HP vill. motorral dolgozik. Résztvett a háborúban, 3 évi frontszolgálattal, hol kétszer sebesült. Kit.: br. v. é., K. cs.-k. Neje: Előry Irma.

Perlaky Imre bádogosmester, Deák F.-u. 12. Szül. Tapolcán 1892-ben, felszab. 18 éves korában. Mint segéd Budapest, Tapolca és a győri waggongyárban dolgozott. 1923-ban létesítette vállalatát, hol bádogos- és lakatosmunkákat, autójavítást és autogénheggesztéseket végez.

Pintér Viktor sütőmester, Kisfaludi-u. 4. Szül. 1898-ban, felszabadult 1914-ben. Olasz fogságból hazatérve, 8 évig mint segéd dolgozott. 1927-ben megnősült (neje Zacsek Mária) és megalapította üzemét, melyben két alkalmazottal dolgozik.

Pollák Dezső kárpitos- és paplankészítőmester. Szül. Pamukon 1899-ben, felszab. Keszthelyen, 1913-ban. 1921-ig mint segéd dolgozott, mikor is önállósította magát. Tanoncvizsg. biz. tag. A háború utolsó éveiben volt katona. Neje: Kertész Irma.

Rajkli József cipészmester, Csobánczi-u. 25. Tevékeny részt veszt az Ipartest. életében. A tanoncvizsg. biz. elnöke, az Iparos Kör vál. tagja, a Kath. Legényegylet pénztárosa stb. 1908-ban önállósította magát, résztvett a háborúban. Neje: Horváth Mária.

Sáricz Lajos cipészmester, Szentháromság-tér 7. Szül. 1887-ben Budapesten, felszab. 1905-ben Nagykanizsán. 1913-ban önállósította magát. 1918-ban vette nőül Keresztes Piroskát, kitől Mariska és Ilonka leánya van.

Simon József géplakatosmester. Villanyerőre berendezett vállalatát 1923-ban alapította. Tudását Budapest, Székesfehérvár, Győr, Losonc, Bécs stb. mestereinek köszöni. Résztvett a háborúban, hol orosz fogságba esett. Neje: Frank Erzsébet.

Simon Péter szijgyártómester, Kossuth-u. 14. Szül. 1890-ben Pulán, felszab. 1908-ban Jánosházán. Mint segéd Tapolca, Kaposvár, Fiume, Bécsujhely, Budapest és Székesfehérváron dolgozott. 1919-ben alapította vállalatát. Résztvett a háborúban.

Somogyi István k. kőművesmester, épit. vállalkozó, Baross G.-u. 7. 1887-ben Szigligeten született, 1905-ben Tapolcán felszabadult, 1921-ben Tapolcán önállósította magát és 1923-ban nyert képesítést. Számos magánépület tervezője és kivitelezője. Harcolt a szerb, orosz és olasz frontokon. 1919-ben nőül vette Kovács Terézt.

Szabó Imre sütőmester, Keszthelyi-u. 12. Szül. 1879-ben, felszabadult 1898-ban. Önálló 1912-ben lett, ugyanakkor nőül vette Csikai Erzsébetet. A háború kitörésekor a harctérre ment, s végigküzdötte a a háborút.

Szigrin Lajos kefekötőmester. 1902-ben önállósította magát. Vállalata bronz ipari éremmel tüntettetett ki. Ipartest. előljárósági tag.

Szolár Gáspár lakatosmester, Arany János-u. 14. Édesatyja, Sz. József 1870-ben alapította vállalatát, melyben tűzhely, finom rács és mérlegkészítéssel foglalkozik. Üzeme géperőre van berendezve. Tanoncvizsg. biz. tag. Végigharcolta a háborút. Neje: Németh Erzsébet, 5 gyermeke van.

Szőczi Ferenc cipészmester, Szent István-u. 31. Szül. 1896-ban Tapolcán, felszab. 1913-ban. 1920-ban alapította vállalatát. Rendelésre készít úri és női cipőket. Üzletköre a helyi- és vidéki intelligencia sorából adódik. A szerb és olasz frontokon küzdött a háború alatt.

Tóth István képesített kőmívesmester, épít. váll., Batthyányi-u. 1878-ban született, 20 éves korában szabadult és 34 éves korában lett önálló. Képesítést Budapesten 1924-ben nyert. Ipartestületi előlj. és tanoncvizsg. biz. tag. 1914-től 1918-ig volt a háborúban. Neje: Bárány Mariska.

Tóth Pál sütőmester, Kisfaludi-u. 5. Kővágóörsön 1877-ben született, Tapolcán 1906-ban szabadult. 1901-től önálló, kézigépekkel dolgozik. 1914-ben bevonult. Neje: Zsinkó Lina.

Trnovszky Rezső villanyszerelési vállalat. Szül. 1879-ben Bélabányán, felszab. 1896-ban. A Máv. gépgyár és Ganz villamossági rt.-nál 20 évig dolgozott. 1922-ben önállósította magát. A járásbíróság és egyéb nagyszabású munkák fűződnek nevéhez. Tanoncvizsg. biz. tag. Résztvett a háborúban. Neje: Goger Mária.

Vizi György cukrászmester, Deák F.-u. 14. Csicson 1890-ben született. Csurgón 1908-ban szabadult. Szaktudását a fővárosban és a vidék nagyobb városaiban szerezte. 1923-ban, majd 1929-ben alapított cukrászüzemet. Résztvett a háborúban. Neje: Lakos Mária.

Vörös István asztalosmester, Keszthelyi-út. Zalaegerszegen 1882-ben született, ugyanitt 1898-ban szabadult. 1909-től önálló, számos köz- és magánépület famunkáit készítette. Üzeme géperőre van berendezve. Ipartestület pénztárosa, tanoncvizsg. bizottság alelnöke, Kath. Legényegylet elnöke, városi képviselő, iskolaszéki tag stb. Orosz fogságban volt.

Weisz József hentes- és mészárosmester.

TARDOS

Szladky Károly sütőmester. 1927-ben alapított üzemében 2 tanonccal dolgozik. Iparát már 1882 óta gyakorolja és 1890 óta önálló. Jászberényben, Selmecbányán és Léván működött. 20 tanoncot szabadított fel.

TARJÁN

Huber Antal csizmadiamester, Felső-u. 169. Mint segéd 1914-től 1921-ig Tatán működött. 1921-ben lett önálló, azóta tagja az Ipartestületnek.

Reiner Mihály sütőmester, Fő-u. 145. Az apósa, Beck János által 1903-ban alapított üzemet 1927 óta vezeti önállóan. A világháborúban a 2. gyalogezred kötelékében szolgált s 4 évig volt orosz fogságban.

Szalczinger János sütőmester, Fő-u. 142. Iparát 1921 óta űzi, mint segéd Felsőgallán dolgozott. 1926-ban önállósította magát. Ugyanezen idő óta tagja az Ipartestületnek.

TATA

Ezen Ipartestület, amelybe Agostyán, Baj, Bánhida, Alsógalla, Tatabánya, Tata, Tóváros, Oroszlán, Felsőgalla, Vértesszőllős, Szomor, Tarján, Vértestolna, Környed, Szamód, Kecskéd, Naszály, Gyermely, Neszmely, Dunaszentmiklós, Dunaalmás, Héreg, Tardos és Vértessomlyó községek iparosai tartoznak, 1886-ban alakult. Tagjainak száma: kb. 1000. A segédek száma: 200, a tanoncoké: 800. A testület elnöke Lánczy Kálmán mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, Tata mezőváros városbírója, a Szakosztályok elnökei: Rieger Béla, Ányos Mihály, Szmettán József, Gombkötő Imre, Beke Lajos, Kovács Gyula, Bagics Ambrus, Cselédes Sándor, Konczos Gellért, Csorma Pál és Szádeczky József. A testületi jegyző: Krajcsovics József.

Asztalosmesterek:

Fodor József, Fazekas-u. Üzemét 1910 óta vezeti önállóan, 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb munkái: Weisz Mihály emeletes lakóháza; 2 szekrény angol szakmunka után elsőrendű kivitelben stb. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság, a Polgári Olvasókör stb. tagja. 34 havi frontszolgálata van, kétszer sebesült. Van bronz, kisezüst vitézségi érme és német vaskeresztje.

Harcsa Lajos, Kocsi-u. 27. Koporsóraktára Kocsi-u. 9. Üzeme 1911 óta áll fenn. 1888-ban szabadult, 22 éve önálló mester. 1—3 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Fia Lajos is asztalos, Párisban járt tanulmányúton. Az Ipartestület, a szakosztály, a Polgári Olvasóegylet stb. tagja. 1915-től szolgált a háborúban és 6 hónapig volt a fronton.

Rieger Béla, Fazekas-u. 60. Negyven esztendeje működik az ipar terén. 29 éve önállóan. Kombinált gyalúgép 5 HP motorral felszerelve. A környei kőszénbánya részére szállít épületmunkákat és berendezési tárgyakat, több község részére irodaberendezéseket. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke. A győri fa- és fémipari szakiskola 3 évfolyamát végezte. 16 havi frontszolgálata van, egyszer sebesült, Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Sebők Géza, Fazekas-u.
Szalai Mihály, Apátság-u. 6.
Tréger István, Hajdú-u. 38.

Bognármesterek :

Király Imre, Kocsi-u. 40. Üzeme 1921 óta áll fenn. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1 drb 3.5 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület, a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság, a Polgári Olvasókör stb. stb. tagja. 29 hónapig volt az orosz, olasz és román frontokon.

Körmendy Lajos, Kőkút-u. 10. Szabadult 1915-ben és 1926 óta önálló üzeme van. Hintók és gazdasági kocsik készítésével foglalkozik. Az Ipartestület, a Ref. Önképzőkör stb. tagja. Fivére hősi halált halt.

Máté József, Fazekas-u. 72.

Borbélymesterek :

Ányos Mihály, Komárom-u. 1. Uri- és női fodrászüzlete 1892 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 28 éve előlj. tagja, jelenleg alelnöke, a szakosztály elnöke 30 év óta. Számos kör és egyesület tagja, községi képviselő, 5 év óta közgyám. A tatai és tóvárosi Iparosifjusági Kör örökös dísztagjává választotta és díszoklevéllel rótta le hálaját iránta.

Gyurkovits Ferenc, Bercsényi-u. 4. Női- és férfifodrászata 1896 óta áll fenn. 41 éve működik e szakmában. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja 1896 óta, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Polgári Olvasókör Dalárdájának alapító tagja stb. 1915—1918-ig szolgált, 24 hónapig volt a fronton. Vaskereszt kitüntetése van.

Jakab Géza, Kocsi-u. 8. Férfi borbélv- és fodrászmester. 1914-ben szabadult, 1927 óta van önálló üzlete. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Rutkán, Iglón és Zsolnán volt segéd. A háborúban öt évig szolgálta a hazát.

Szadai Péter, Kereszt-u. 2.

Tóvári László, Bercsényi-u. 2. Férfi- és nőifodrász. 24 éve működik a szakmában és 1925 óta önálló. Mint segéd a főváros legelőkelőbb üzleteiben dolgozott. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja.

Cipész- és csizmadiamesterek :

Beke Lajos, Komárom-u. 21. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Egy-két segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály és a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. A háborút végig szolgálta. Bronz vitézségi érem, Károly cs.-kereszt és szolgálati vaskereszt kitüntetése van.

Eickhardt József, Fazekas-u. 23. Üzeme 1918 óta áll fenn. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Bécsben szakiskolát végzett. A faluszöv. kiállításon ezüstérem kitüntetést nyert. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és a Polgári Olvasókör tagja. 11 hónapig volt a fronton. Károly cs.-keresztje van.

Gombkötő Imre, Szentiványi-u. 7.

Gránszky József, Komáromi-u. 9. Önálló csizmadiaműhelye 1910 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanoncot tart. 1890-ben szabadult és mint segéd is helyben dolgozott. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A községi előljáróság tagja volt 3 éven át.

Hier Lőrinc, Farkas-u. 40. Cipőfelsőrészkészítéssel foglalkozik 1912 óta önállóan. Két segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Budapesten szakvizsgát is tett. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Polgári Olvasókör tagja, községi képviselő. 1914—1918-ig az orosz és olasz frontokon harcolt és Károly cs.-k. kitüntetése van.

Kiss József, Szentiványi-u. 2. Uri és női cipőüzeme 1924 óta áll fenn. 1909-ben szabadult és mint segéd is helyben dolgozott az előkelőbb cégeknél. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig volt a harctéren, megsebesült, van Károly cs. keresztje és 50%-os rokkant.

Klapper János és Alajos, Apátság-u. 4.

Id. és ifj. László János, Katona-u. 8.

Id. Penyiska Ferenc, Komáromi-u. 10. 1898 óta önálló. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1873-ban szabadult és több éven át dolgozott mint segéd Bécsben, Budapesten, Linzben, Kremsben. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Bőrszövetkezet, a Polgári Olvasókör tagja. 4 fia vett részt a háborúban.

Ifj. Penyiska Ferenc, Hajdu-u. 13. Uri- és női cipő- és felsőrészkészítő ; 1918 óta önálló. Apjánál tanult és szabadult 1906-ban. Az Ipartestület, a Polgári Olvasókör, a dalárda stb. tagja. 1914—1918-ig volt a román, orosz és albán frontokon. Kisezüst vitézségi érem, bronz és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Ifj. Raffel János, Fazekas-u. 30. Csizma- és bakancskészítő üzeme 1919 óta áll fenn. Három segédet és 1 tanoncot tart. Megrendelésre és vásárra dolgozik. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, az olvasókör tagja, a F. A. B. vál. tagja. A háborút végig szolgálta, orosz fogságba esett. Károly cs.-keresztje van.

Schwarcz Mór, Rákóczi-út 1. Önálló 1905 óta.

Szalay Ferenc, Kicsi-u. 28. Uri- és női cipőüzeme 1914 óta áll fenn. Egy segéd és 1 tanonccal dolgozik. Szabadult 1900-ban, mint segéd Bécsben, Budapesten, Nagyváradon és Pozsonyban dolgozott. Az Ipar-

testület és Polgári Olvasókör vál. tagja. 72 hónapig volt a fronton, Károly cs.-keresztje van.

Szmertnik Rudolf, Apátság-u. 10.

Tóth Gyula, Károly-u. 20.

Varga György, Eötvös-u. 15. Elite cipőszalónja 1926 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. 1918-ban szabadult. Mint segéd Budapesten belvárosi szalónban dolgozott hosszabb ideig. Az Ipartestület és a Polgári Olvasókör tagja.

Id. Veréb Sándor, Fazekas-u. 35.

Wastuka János, Nagykert-u. 18.

Hentes és mészárosmesterek :

Biró Károly, Fazekas-u. 34.

Edelkraut István, Piactér 12.

Huszka István, Apátság-u. 26.

Mikos Kálmán, Komárom-u. 5. Üzeme 1908 óta áll fenn. 37 éve szabadult. Egy segédet foglalkoztat. A piaristáknak és az apácazárdának állandó szállítója. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály alelnöke. Városi képviselő és minden helyi egyesület és kör tevékeny tagja. 21 havi frontszolgálata van és kisezüst vitézségi érem kitüntetése.

Odor Lajos, Kocsi-u. 14. Maga vág árusításra és hentesárú készítésre. 1921-ben szabadult. Az Ipartestület, a szakosztály, a Ref. Ifj. Kör tagja. A fivére a harctéren szolgálta a hazát.

Wessel Gyula, Kocsi-u. 7. Üzeme 1895 óta áll fenn. Maga vág árusításra és feldolgozásra. Egy segédet tart. 50 éve működik mint hentes és mészáros. A piaristáknak és a csendőrségnek állandó szállítója. Az Ipartestület tagja 35 év óta. Fia mint t. hadnagy szerelt le sok kitüntetéssel.

Kefekötőmesterek :

Molnár János, Fazekas-u. 29. Meszelőket és keféket készít 1919 óta önálló üzemében, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1902-ben szabadult, Ausztriában és Németországban dolgozott mint segéd. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, az Olvasókör tagja, községi képviselő, egyházi előljáró stb. 7 hónapig volt az olasz fronton.

Molnár Mihály, Kossuth-tér 6. Üzemében, amelyet 1928-ban létesített, egy tanoncal keféket és meszelőket készít rendelésre és árusításra. 1910-ben szabadult. Tatán, Győrött és Léván volt segéd. Az Ipartestület, a szakosztály, az Olvasókör, a Dalárda és a magyar asztaltársaság tagja. 5 hónapon volt a fronton és 37 hónapig orosz fogságban.

Kovács- és kocsigyártómesterek :

Ifj. Bona Gyula, Szent István-u. 1.

Csontos Lajos, Kocsi-u. 33. Műhelye 1912 óta áll fenn. 36 éve működik a szakmában, mint segéd Budapesten is dolgozott. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. Hat fivére szolgálta a hazát a háború alatt.

Garbacz József, Kereszt-u. 21. Önálló 1925 óta ; szabadult 1918-ban és mint segéd helyben, Tóváros on és Budapesten dolgozott. Az Ipartestület tagja, 1914—1918-ig édesapja és fivére szolgálta a hazát.

Giber Ferenc, Ujtelep-u. 55. Édesapja alapította az üzemet 1884-ben és 1916 óta saját kezelésben. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig egészségügyi (szanitéc) katona volt.

Kováts Gyula, Komáromi-u. 65. A műhelyt édesapja létesítette 1860-ban és 1895 óta saját kezelésben. 1895-ben patkolási tanf. jelesen végzett. 1888-ben szabadult. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke 1921 óta. A tanonckiállításon, 1887-ben első díjjal és díszoklevéllel kitüntették. 1914—1915-ben főpatkoló volt a katonaságnál.

Major József, Nagykert-u. 51. A műhelyt édesapja létesítette 1889-ben és 1922 óta saját kezelésben. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és Olvasókör tagja. 24 hónapig volt a frontokon, van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Kőműves-, ács- és építőmesterek :

Blahó Géza, Nagykert-u. 98. Képesített kőművesüzeme 1921 óta áll fenn. 10—12 segédet és 8 tanoncot foglalkoztat. Sok lakóházat, üvegházat és gazdasági épületet épített fel. Az Ipartestület előljárósági tagja; a Kath. Polgári Kör, a Kath. Legényegyesület vál. tagja. 12 hónapig volt az orosz fronton. Sebesült és van sebesülési érme.

Neumann József, Ujtelep-u. Önálló 1924 óta. 2 segédet tart. Nevezetesebb munkái : Lányi járásbíró, Cselédes Sándor, Heitz István stb. házait ő építette. 1904-ben szabadult. Az Ipartestület, a Polgári Olvasókör és a szakosztály tagja. 36 hónapig volt a fronton, van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Szádeczky József

Szádeczky József, Fazekas-u. 61. Körmendy Lajos villáját építette és számos

lakóházat. 1914 óta önálló. 8—10 segédet és 10 tanoncot foglalkoztat. 1922 óta képesített kőművesmester. Az Ipartestület előlj. tagja, az építőipari szakosztály elnöke, városi képviselő. Tűzoltótestületi szertárnok. Rövid orosz frontszolgálat után megsebesült.

Szommer Károly, Katona-u. 19. Ács és képesített kőműves. Önálló 1923 óta ; hat segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A Máv., a tatai osztálymérnökség vonala részére végez állandóan szakmába vágó munkákat. Az Ipartestület, a magyar asztaltársaság és a Keresztény Polgári Kör tagja. 8 hónapig volt az olasz fronton. Károly cs.-keresztje van.

Könyvnyomda és könyvkötőüzemek :

Engländer Ferenc, Kossuth-tér 1.

Hesz és Végh, Turul irodalmi és nyomdavállalat, Fazekas-u. 23. Üzeme 1926 óta áll fenn. Két segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Végh Dezső 41 éve működik ipara fejlesztése terén. 1 drb 2 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület és a nyomdászegyesület tagja. 48 hónapig volt a fronton. 3-szor sebesült. Van bronz, kisezüst és Károly cs.-kereszt kitüntetése. Hesz Rezső 8 éve működik a keresk. szakmában. A világháborúban 47 hónapig volt. Kardos aranyérdemkeresztje és királyi elismerése van.

Mészáros Lajos, Hajdu-u. 40. Az üzem több, mint 100 év óta fiúról-fiúra száll. Saját kezelésben 1898 óta. Egy segédet tart. Mindenféle könyvkötőmunkát vállal rendelésre. 46 éve működik a szakmában, mint segéd Budapesten is dolgozott. Az Ipartestületnek 30 év óta tagja.

Nóbel Adolf, Rákóczi-u. 1.

Kötélgyártómesterek :

Haber Testvérek, Fazekas-u. 43. Az üzem 1884 óta áll fenn, apjuk alapította. Haber József 1926-ban meghalt. Két leánya, kik közül Erzsébet 1926-ban szakvizsgát tett, vezeti az üzletet.

Sziszkola Ignác, Kocsi-u. 34. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn, de már 38 éve működik a szakmában. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakosztály, az Olvasókör, a Kath. Legényegyesület stb. tagja. 8 hónapig volt az orosz fronton.

Lakatosmesterek :

Acsai Sándor, Komáromi-u. 25. Üzemében, amely 1921 óta áll fenn, 2 tanoncot tart. Épület, géplakatos és mechanikai munkákat vállal. Kapukat, kerítéseket és díszrácsokat készít. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1913-ban szabadult.

Balázs Károly, Komáromi-u. 1.

Kaszán János, Ujtelep-u. 49. Épület- és műlakatosüzeme 1918 óta áll fenn. 1913-ban szabadult. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és az Olvasókör tagja. A háborúban fel volt mentve.

Kiss János, Nagykert-u. 5. Vasrácsok, vaskapuk építésével és mindenféle lakatosmunka készítésével foglalkozik. 1926 óta önálló. Két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 60 hónapig volt a fronton, kétszer sebesült. Német vaskereszt és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Stolcz János, Eötvös-u. 30.

Szmettán József, lakatos, esztergályos és gépjavító műhely, Kossuth-tér 3. Fennáll 1921 óta. Átlag 10—12 segédet és 5—6 tanoncot foglalkoztat. Felszerelve 6 HP géperővel. Tűzhelyek, kutak, gazdasági és ipari gépek és motoros gépek, vízvezeték, fürdőszoba és villanyberendezések készítésével és javításával foglalkozik. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke stb.

Wagner Gyula, gép és műlakatos és fürdőtulajdonos, Apátság-u. 19. Üzemét nagyapja alapította 1840-ben és 1910 óta saját kezelésben. Két segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja 1910 óta. Mint segéd Wienben és Budapesten dolgozott. 8 hónapig volt a fronton és 40 hónapig orosz fogságban.

Mézeskalácsosmester :

Láng Kálmán, Apátság-u. 3. Mézeskalácsos és viaszgyertyaöntőmester. Az Ipartestület és Polgári Olvasókör elnöke, városbíró, kamarai rendes kültag. Az üzemet édesapja, L. Lajos alapította 1863-ban és tőle 32 évvel ezelőtt vette át. A komáromi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki. A helyi templomok és egyházak állandó szállítója. Az iparos társadalom közbizalmának a jele, hogy 10 éve elnöke az Ipartestületnek, az Orsz. Asztalosszövetség tiszteletbeli tagja. A háborúban a nehéz tűzérségnél szolgált és mindvégig a frontokon volt.

Órás- és ékszerészmesterek :

Kahán József, Kossuth-tér 5.

Steinberger Samuné, Rákóczi-út 1.

Rézművesmesterek :

Stark Kristóf és Fia, Komáromi-u. 27.

Vály Imre, Hajdu-u. 14. Az üzemet nagyapja alapította 1860-ban. Saját kezelésben 1928 óta. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 2/6 HP. géperővel felszerelve. 1916-ban szabadult és mint segéd Budapesten volt. Az Ipartestület és a Keresztény Polgári Kör tagja. A győri kiállításon díszoklevéllel tüntették ki.

Sütőmesterek :

Fekete László, Kossuth-tér 16. Fehérsütődéje 1923 óta áll fenn. 2 segédet tart.

1912-ben szabadult. A tanonckiállításon ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. A gróf Eszterházy uradalom, a csendőrség, a fürdő és sok üzlet szállítója. 36 hónapig volt a fronton, 3-szor sebesült, nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme van és Károly cs.-keresztje.

Özv. Henkel Dezsőné, Hajdu-u. Férje alapította az üzemet 1896-ban. Fehér és barna sütéssel foglalkozik ; 2 segédet és 1 tanoncot tart. Férje 40 évig működött a szakmában, az özv. 1928 márc. óta vezeti. Az Ipartestület, a szakosztály, a Nőegylet és a Mansz tagja.

Korona János, Komáromi-u. 17. Fehér és ster sütődéje és vegyes fűszerkereskedése 1918 óta áll fenn. 33 éve működik a szakmában. Egy segédet tart. Az Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsgáztató bizottság és a Polgári Olvasókör tagja. 20 hónapig volt a bukovinai fronton.

Müller Nándor fehér-, ster- és barnasütődéje 1886 óta áll fenn. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 42 éve szállít a gróf Eszterházy Ferenc uradalmának és a kegyesrendi társháznak. Az Ipartestület tagja. A szakosztály elnöke, a Polgári Olvasókör tagja 42 év óta.

Stern Sándor, Kocsi-u. 10, telefón 98. Édesapja, Ferenc alapította az üzletet 1875-ben. A csendőriskola szállítója. 28 éve működik a szakmában ; 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 3 és fél HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület, a szakvizsgáltató bizottság, a Polgári Olvasókör stb. tagja. Az 1907. évi Budapesti nemzetközi sütőipari kiállításon ezüstéremmel tüntették ki.

Férfi- és nőiszabómesterek :

Bagics Ambrus, Apátság-u. 16. 1900 óta áll fenn. 42 éve dolgozik a szakmában, 28 éve önállóan. Az Ipartestület előlj. tagja, 4 éve elnöke a női szakosztálynak, a Polgári Kör könyvtárnoka. 1889-ben a pozsonyi tanonckiállításon 1 arannyal kitüntetve. 18 hónapig volt az orosz fronton, 1-szer sebesült és 18 hónapig volt orosz fogságban.

Bátky Gyula, Fazekas-u. 37. Édesapja, B. Lajos alapította 1861-ben. A lovaglónadrágkészítés specialistája. 51 éve működik a szakmában, 1893 óta önálló. Az üzem a saját házában van. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja és sok kör és egylet tagja. A komáromi ipari kiállításon, 1888-ban díszoklevéllel és 2 drb. 10 frankos aranyjutalommal tüntették ki.

Csánki Dezső, Elek-tér 1.

Cselédes Sándor Uridivatterme 1905 óta áll fenn. 34 éve működik a szakmában. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály elnöke 7 év óta. Az Olvasókör v. háznagya, a ref. egyház presbitere stb. A tanoncvizsgán arany oklevéllel tüntették ki. 26 hónapig volt a fronton. Bronz vitézségi éremmel és Károly cs.-kereszttel kitüntették.

Cselédes Sándor

Cserny Árpád, Apátság-u.

Csepy Juliánna, Eötvös-u. 7. Női divatterme 1922 óta áll fenn. Mérték után rendelésre dolgozik. 1904-ben szabadult. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület és a szakvizsgáztató bizottság tagja. 8 tanoncot szabadított már.

Deutsch Ferencné, Apátság-u. 7.

Futó Ferenc, Kocsi-u. 11. Önálló üzeme 1924 óta van. 1906-ban szabadult, mint segéd legtöbbet Budapesten és Székesfehérváron dolgozott. Mérték után rendelésre dolgozik. Üzleti ruhák készítésével is foglalkozik. Egy segédet tart. Az Ipartestület és a Ker. Polgári Kör tagja. Volt a fronton és olasz fogságba került. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Kisék József, Szentiványi-u. 2. Üzlete 1914 óta áll fenn. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 1902 óta van a szakmában. Az üzem saját házában van. Az Ipartestület, az Olvasókör tagja. A helybeli Faluszövetségi kiállításon elismerő oklevéllel tüntették ki. 24 hónapig volt a fronton, 2 évig olasz fogságban. Van kisezüst, bronz vitézségi, Károly cs.-kereszt kitüntetése. Egyszer sebesült.

Klein Erzsébet, Hajdu-u. 16.

Körmendi Benő, Komáromi-u. 30.

Körmendi Géza, Bercsényi-u. 2.

Körmendy Margit nőidivatterme, Kossuth-tér 7. Fennáll 1924 óta. Egy segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Mérték után rendelésre dolgozik. 1918 óta dolgozik iparának fejlesztésén. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja, a Mansz tagja stb.

Makra Sándor, Fazekas-u. 19.

Marosy Sándor, Fazekas-u. 65. Üzemét nagyapja, M. Mihály alapította 1848-ban. Férfiruhát készít rendelésre. Üzeme saját házában van. 1886 óta működik a szakmában, 1892 óta önálló. Az Ipartestület tagja 36 év óta. 2 évig volt az orosz fronton és 2 évig orosz fogságban.

Nagy Károly, Nagykert-u. 66.

Nagy Pál, Nagykert-u. 66.

Özv. Nagy Sándorné, Nagykert-u. 4.

Özv. Pervich Istvánné, Komáromi-u. 29. A szakmában 1908 óta dolgozik, de önálló üzeme csak 1928 óta áll fenn saját házában. Mérték után készít női ruhákat. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és a Hangya szövetkezet tagja. Férje Przemysl várában halt hősi halált.

Pőcze Gábor, Hajdu-u. 34.

Proder László, Fazekas-u. 18.

Proder Mihály, Erzsébet-tér 11. Üzeme 1895 óta áll fenn. 1881 óta dolgozik a szakmában, 2 segédet és 1 tanoncot tart. A háború alatt a katonaságnak szállított. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság, a Polgári Olvasókör stb. tagja. 6 hónapig volt a fronton.

Rácz János, Komáromi-u. 18.

Sáray Irén, Fazekas-u. 70.

Sebestyén László, Fazekas-u. 7. Női szabóüzeme 1911 óta áll fenn. 1899 óta a szakmában dolgozik, mint segéd Bécsben, Párisban és Münchenben dolgozott. Egy segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület és a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 6 hónapig volt az olasz fronton.

Sebestyén Mihály, Nagykert-u. 42.

Stepanek Mária, Kocsi-u. 8. Női divatszalónja 1886 óta áll fenn. Mérték szerint rendelésre dolgozik. Egy segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 42 év óta tagja. Fivére, Alajos, az olasz fronton hősi halált halt.

Szeitner Sámuel, Kocsi-u. 4.

Vendéglő- és szállodaüzemek:

Hajba Sándor, Kocsi-u. 8. Vendéglős. Egy tanoncot tart. 1926 óta önálló. Mint pincér Sopronban és Budapesten dolgozott sokáig. Az Ipartestület előlj. tagja. a szakosztály pénztárnoka. A T. A. C. sport és a Kath. Legényegylet tagja. 7 hónapig volt a fronton és 3 évig orosz fogságban.

Ifj. Hilbert Károly, Bercsényi-u. 2.

Sanics Ferenc, Erzsébet-tér 14. Otthon vendéglő és étterem. Fennáll 1920 óta. Közben mint kávéház. 40 éve működik a szakmában és 1908-ban Kaposváron önállósította magát. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és a T. A. C. sportegylet tagja. 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Simon János, Kossuth-tér 10.

Különféle mesterek:

Breuer Sándor és Fia, Rákóczi-u. 5. Bádogos.

Ganz Dezső tégla- és cementárúkészitő, Kocsi-u. 9.

Gróf Ferenc kaptafakészítő, Apátság-u. 12.

Grünfeld Lajos épületfakereskedő és építési vállalkozó, Kocsi-u. 33.

Özv. Hrdina Istvánné reáljogos kémény-seprőmester, Piarista-köz 1.

Izán Kálmán késműves és köszörűs, Hajdu-u 40.

Neuberger József esztergályosmester, Hajdu-u. 28.

Öry Gábor kalaposmester, Apátság-u. 22. Az üzemet édesapja, Ö. Lajos alapította 1854-ben. Rendelésre és vásárra dolgozik. Az Ipartestület tagja, a Polgári Olvasókör alelnöke, községi képviselő, a Faluszövetség kiállításán bronz érmet kapott. 1914—18-ig szolgálta a hazát. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Kosnár Sándor cukrászmester, Erzsébet-tér 4. Kb. 100 évvel ezelőtt alapította Spetter Henrik, saját kezelésben 1923 óta. 1 tanoncot tart. Dessertek, cukorkák, lakodalmi és alkalmi torták, kétszersült, fagylalt, parfait stb. készítésével és árusításával foglalkozik. Az Ipartestület, a vendéglős szakosztály, a Polgári Olvasókör stb. tagja. 4 hónapig volt az orosz fronton.

Sontag Sándor szobafestő- és mázolómester. Apátság-u. 8. Üzeme 1896 óta áll fenn. A Máv. szakmunkáit végzi a Komáromtól—Bicskéig terjedő vonalon. Negyven éve működik a szakmában, 33 éve önálló. Hat segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület régi tagja, a szakosztály elnöke. Fiai voltak katonák a háború alatt.

Szekér Boldizsár Sándor fa- és műesztergályos, Katona-u. 3. A szakmában 1911 óta működik és 1923 óta önálló. Egy segédet tart. 1 drb 1 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület és a Polgári Olvasókör tagja. Az 1911. helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 1914—1922-ig számvevő altiszt volt.

Tor Géza szűcsmester, Komáromi-u. 10. Önálló üzeme 1905 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Esztergomban, Gyöngyösön, Nagykomáromban, Székesfehérváron és Pápán dolgozott. Az Ipartestület és a Polgári Olvasókör tagja. 1915—1918-ig volt katonai szolgálatban.

Tor Géza

Ifj. Vértesi György, Komáromi-u. 31. Önálló üzeme 1925 óta van. 2—3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Dongafát eladásra is készít. Az Ipartestület, az országos egyesület és a Polgári kör tagja. Édesapja 5 évig szolgálta a hazát.

TÓVÁROS

Bauer Árpád autóbusz-üzem, Gyár-u.

Baros József csizmadiam., Almássy-u.

Bálint Gyula, Almássy-u. 300. Lakatosüzeme, amely 1900 óta áll fenn, mindenféle gép, épületlakatos és autójavítási munkálatokkal foglalkozik. Átlag 2—3 segédet és ugyanannyi tanoncot tart. 48 éve dolgozik a szakmában. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság, a Polg. Kör stb. tagja. 1915—1918. szolgálta a hazát. Van Károly cs.-keresztje.

Berecz Ferenc, Károly király-út. Uri és női cipőüzeme 1918 óta áll fenn. 1902 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten dolgozott és szabászati tanfolyamot végzett. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja, a szakosztály alelnöke, 1914—18. szolgált, 12 hónapig volt a fronton, 40 %-os rokkant, Károly cs.-keresztje van.

Berger István, Aggastván-u. 205. Önálló cipészüzeme 1918 óta áll fenn. 1910 óta dolgozik a szakmában. 3—4 segédet és 2 tanoncot tart. Mint segéd Budapesten dolgozott. Az Ipartestület elölj. tagja és a tóvárosi Keresztény Polgári Kör és a T. A. C. tagja.

Birkus István bognármester, Károly király-út 528. A szakmában 1901 óta működik és önálló 1921 óta. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1904-ben dicsérő oklevéllel tüntették ki, 1914-ben bevonult, 48 hónapig volt a frontokon, egyszer sebesült, van 2 bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Özv. Bodó Pálné, Károly király-út 262. Női szabóságát 1924 óta vezeti önállóan. 40 éve működik a szakmában. Mérték után rendelésre dolgozik. 3 tanoncot tart. Az Ipartestület és a szakvizsgáztató bizottság tagja.

Borsos Ferenc rádió, kerékpár, villamossági és műszaki vállalata. Vulkáni lerakata Eszterházy-u. 23. Egy soffőr, 1 segéd és 1 tanonc alkalmazottakat tart. Autófuvarozási vállalata is van egy személy- és 1 teherautóval. Az Ipartestület tagja.

Brüll Ignác, Károly király-út 287, kép. ácsmester, Tóváros törvénybírája. A tatai kegyesrendi gimn., a kir. járásbíróság, a dadi református templom, a tatabányai izr. és róm. kath. templomok stb. szakmunkálatait végezte. 1878 óta működik a szakmában. Az Ipartestület elölj. tagja hosszú éveken át. Városi képviselő, izr. iskolaszéki elnök volt 12 éven át. Fiai szolgáltak, dr. Balla János mint ezredorvos, Balla György tüzérfőhadnagy, András fia és veje hősi halált haltak.

Brüll Ignác

Csákány Károly, Almássy-u. 311.

Csoma Pál szobafestő, Tópart-u. 20. Önálló üzeme 1901 óta van és 38 éve működik a szakmában. 1—2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A tatai templom, a járásbíróság, a gimnázium, a gróf Eszterházy-kastély szakmunkálatai az ő munkáját dícsérik. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke 4 év óta. Minden helybeli kör tagja. 1915-ben bevonult, 20 hónapig volt a román és az orosz fronton. K. cs. k.-je van.

Dambrava József, Almássy-u. 317. Édesapja, Győző Kálmán alapította az üzemet 1902-ben, átvette 1911-ben. A szakmában 1903 óta dolgozik. 2—3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb szakmunkáit Szarvas Jenő lakóházán, Telkes és Balla cég építkezésein stb. végezte. Az Ipartestület, a szakosztály, az összes körök tagja. A dalárda tenoristája és mint ilyen több kitüntetésben részesült.

Özv. Deli Lajosné, Almássy-u. 338. Női divatruhát készít rendelésre. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. 1920-ban szabadult. 10 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és szakvizsgáztató bizottság tagja. Férje 1914-ben Szerbiában hősi halált halt.

Dosztol Lajos, Réti-u. 400. Épület-, bádogos- és vízvezetéki munkálatokkal foglalkozik. Átlag 1—2 segédet és 2—3 tanoncot tart. 1886 óta van a szakmában, önálló 1898 óta. Az Ipartestület régi tagja, városi képviselő stb. Győrben és Budapesten dolgozott mint segéd.

Drach Erzsébet, Deszkametsző-u. 454. Női szabóságát önállóan 1926 óta vezeti. 1918 óta működik a szakmában. Az Ipartestület és a szakvizsgáztató-bizottság tagja. 1 tanoncot tart. Édesapja végig szolgálta a háborút.

Dukász István, Eszterházy-u. 189. Üzeme 1927 óta áll fenn. Műbútor-, bútor- és épületmunkák készítésével foglalkozik. 2—4 segédet és 2 tanoncot tart. Budapesten a felsőipariskola 3 évét végezte. 4 HP kom-

binált asztalosgép-motorral felszerelve. Az Ipartestület és a sportegylet aktiv tagja.

Dukász József asztalosárugyár. Az üzem 1892 óta áll fenn. A Magyar Ált. Kőszénbánya állandó vállalkozója. 47 éve működik a szakmában. Egy-egy drb 14, 5, 3, 2, 2, 1 HP géperővel felszerelve. 8 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület volt elnöke, 28 éve pedig alelnöke. Városi képviselő és előljáró. Fiai Bécsben, Párisban végeztek magasabb szakiskolákat a szakmában.

Frühwirth Erzsébet, Eszterházy-u. 37. Női ruhát készít önállóan 1928 óta. A szakmában 1922 óta dolgozik. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a szakvizsgáztató-bizottság tagja.

Gaál Gábor, Eszterházy-u. 102.

Gaál István, Károly király-u. 268. Gyógykovács üzeme 1905 óta áll fenn. 1883 óta dolgozik a szakmában. Egy segédet és 2 tanoncot tart. A háború alatt fel volt mentve mint katonai előkészítője a lovas osztagoknak.

Galambossy Gyula, Almássy-u. 308. Angol és francia női szabósága 1926 óta áll fenn. A szakmában 1917 óta dolgozik. 2 tanoncot tart. Az Ipartestület és tanoncfelszabadító-bizottság tagja. Édesapja 4 évig szolgálta a hazát a háborúban.

Gallai András Almássy-u.

Gerencsér László Károly király-út 621.

Goldschmidt József géperőre berendezett asztalosárú üzem. Almássy-u. Fennáll 1907 óta, géperővel 1925 óta. Van bútorraktára és koporsóraktára. 9 HP motorral kombinált asztalos, gépekkel felszerelve, 1—3 segédet és 2—3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakosztály és az összes körök és egyletek tagja. 23 hónapig volt a frontokon. Nagyezüst vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van.

Györke József. Almási-u. 331. Üzemében, amely 1920 óta áll fenn, épület és bútormunkák készülnek rendelésre. Egy tanoncot tart. A szentmiklósi plébánia és a felsőgallai munkásotthon asztalos munkáit ő csinálta. Az Ipartestület, a Polgári Kör stb. tagja.

Hartmann Antal bádogos, Almássy-u. 462

Heitz Ferenc bádogos, Almássy-u.

Heitz István asztalosmester, Károly király-út. Az üzem 1920 óta áll fenn. Géperőre 1927 óta berendezve. Bútorraktára van. 3—4 segédet és 3—4 tanoncot tart. A tatai 1914. évi kiállításon az első díjat nyerte. 20 éve működik a szakmában. 28 havi frontszolgálata van. Egyszer sebesült. Bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van.

Heitz János, Almássy-u. 462.

Herczig Imre és Vince szállodás, Almássy- és Réti-u. sarok.

Horváth Anna Aggastyán-u. 234. Női divat szabósága 1911 óta áll fenn. 40 éve dolgozik a szakmában. Saját házában van az üzem. Az Ipartestület tagja. A női szabászati akadémián 1911-ben díszoklevéllel tüntették ki.

Horváth István, Hattyúliget 170. Atyja József alapította az üzemet 1893-ban. 1908 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten dolgozott. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület és Polg. Olvasókör tagja.

Jakus Sándor pék, Almássy-u. 329.

Özv. Jeney Józsefné kéményseprőmester, Gieswein Sándor-u. 216. A 14 községre terjedő reáljogot férje 1878-ban nyerte el. Jelenleg fia, Gyula vezeti az üzemet, 4 segédet tart. Az Ipartestület, a Polgári Kör és a Magyar asztaltársaság tagja.

Juhász Imre cipészmester, Eszterházy-u. 27. Üzeme 1900 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanoncot tart. Mint segéd sok ideig Budapesten dolgozott. 1908-ban a győri kiállításon bronzérmet nyert. Tagja az Ipartársulatnak, a tanoncvizsgáló bizottság alelnöke. A társadalmi életben tevékeny részt vesz. 1909-ben a Technológiát állami költségen végezte; 4 állami tanfolyamot pedig maga vezetett.

Katona László sütőmester, Eszterházy-u. 192/b. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. 1912 óta dolgozik a szakmában. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Ker. polgári kör, Football egylet tagja stb. Mint segéd Párisban is dolgozott. Az 1924. évi francia kiállításon II. díjjal tüntették ki. Négyhónapi frontszolgálata van.

Kiss Mihály Réti-u. Üzeme 1925 óta áll fenn. Géplakatos és mechanikus munkával foglalkozik, továbbá kerékpárjavítással és kölcsönzéssel. Az Ipartestület tagja. Németországban, Romániában és Olaszországban gyakorolta szakmáját. 1913-ban díszoklevéllel tüntették ki. 1914—1918-ban pilóta volt, van bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje.

Komondy Sándor, Aggastyán-u. 194. Sütődéje 1927 óta áll fönn. 1 tanoncot tart. 6 éve működik a szakmában. Az Ipartestület, a szakosztály és a Keresztény Polgári Kör tagja. Édesapja végigszolgálta a háborút.

Koncos Gellért, Eszterházy-u. 106. Önálló sütődéje 1913 óta áll fenn. A katonaság állandó szállítója. 1883 óta dolgozik a szakmában. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Polgári Kör tagja, a szakosztály alelnöke.

Konkoly Mária szabó, Aggastyán-u. 241

Kovács Károly fuvarozó, Eszterházy-u. 31.

Kőhalmi Bálint kovácsmester, Ujvilági-u. 333. Üzeme 1914 óta áll fenn. 1876 óta dolgozik a szakmában és 1890 óta önálló mester. Mint segéd Pozsonyban és Buda-

pesten dolgozott. Az Ipartestület tagja 1890 óta. Két fia végigszolgálta a háborút.

Özv. König Nándorné sütőmester, Almássy-u. 301. Az apósa, König Antal alapította az üzemet 1865-ben, férje 1892-ig vezette, jelenleg veje, Bereczky Dénes vezeti. 2 segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Dunántúli Szövetség, a Polgári Kör tagja. Vejének nagy ezüst, szolgálati érdemkereszt, k. cs.-k. kitüntetése van.

Krausz Ignác fia molnármester, Almássy-u. Telefon 85. Darálómalma 1925 óta áll fenn. 55 éve dolgozik a szakmában. 5½ HP géppel felszerelve. Az Ipartestület és a kereskedők egyesületének tagja. Gabona- és lisztnagykereskedéssel is foglalkozik. 1914—1917-ig szolgálta a hazát. Van 18 hónapi frontszolgálata.

Kuszák Jenő hentes, Almássy-u. 334.

Kvárik Ignácné cipész, Állomás-u. 305.

Laczó Miklós cipészmester, Aggastyán-u. 248. 1913 óta működik a szakmában. Mint segéd sokáig dolgozott Budapesten. Az Ipartestület és a Polgári Kör tagja.

Lampert Bálint és fiai molnármester, Tópart-u. Vámőrléssel foglalkozó üzemük 1924 óta áll fenn. Eszterházy-malom volt korábban. 50 éve működik a szakmában. István fia 1926-ban szabadult, Gyula fia pedig 1908-ban. Az Ipartestület és az asztaltársaság tagja. Két fivére halt hősi halált.

Leopold Adolf bőrgyár. Telefon 52. Üzemét 1880-ban alapította. Az államvasutak és ménesek állandó szállítója. Jelenleg ifj. Leopold Ferenc, Sándor és József a cégtulajdonosok. 35—40 munkást alkalmaznak. 26 HP vill. motorral felszerelve. 1891-ben a komáromi kiállításon bronzéremmel, 1911-ben a turini kiállításon ezüstéremmel, a Faluszövetség 1923. évi kiállításán arany éremmel, a budapesti vadászati kiállításon díszoklevéllel kitüntetve. A közéletben tevékeny és vezető szerepet visznek. A háborút Ferenc végigszolgálta, mint t. hadnagy fogságba esett. Sándor megsebesült, József mint hadnagy szintén megsebesült. Utóbbi a kisezüst v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Leopold Sándor fiai bőrgyár. Telefon 24. Tópart-u. 50. Az üzemet Leopold Sándor 1851-ben alapította. A Waggon Lits, a Máv. és a Mák. szállítója. A gyár tulajdonosai Leopold Ignác és özv. Leopold Zsigmondné. A gyárat Leopold Ignác vezeti, 10 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 12 HP kombinált villanymotorral felszerelve. A társadalmi és a szakmai életben vezető szerepet visznek. Ignác fia, Sándor az orosz fronton 1916-ban hősi halált halt, másik fia, Miklós 14 hónapig volt a fronton, a kisezüst v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Lénárt János borbélymester, Károly király-út. Önálló üzeme 1923 óta áll fenn. 1915 óta dolgozik a szakmában. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Polgári Kör és a TAC tagja. Édesapja szolgált a háború alatt.

Lenárt József kép. kőművesmester, Réti-u. 415. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. 41 éve működik a szakmában. A tatai járásbíróság és a kapucinus zárdához tartozó épületek az ő munkája. Jelenleg a gróf Eszterházy Ferenc uradalmi építkezések ellenőre. Az Ipartestület, a szakosztály, a Polgári Kör, a kath. hitközség vál. tagja. 1915—1918-ig szolgált a háború alatt.

Libinszky János kosárfonó, Eszterházy-u. 118.

Ifj. Libinszky Nándor kosárfonó, Almássy-u.

Mandl Emil szabó, Gieswein Sándor-u.

Melschmidt Gyula örökösei bőrgyár.

Méhes Ferenc vizimalom, Tópart-u.

Miskolczy László kőművesmester.

Molnár Mária, Szűkköz-u. 448. Női divatszabósága 1925 óta áll fenn. A szakmában 1920 óta működik. 3 tanoncot tart. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató-bizottság tagja. Édesapja 2 évig szolgálta a hazát a háború alatt.

Molnár Sándor, Aggastyán-u. 243. Uri és női szalonja 1915 óta áll fenn. A szakmában 1906 óta dolgozik. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató-bizottság, a Polgári Kör és a magyar asztaltársaság tagja. 1915-ben bevonult, 6 hónapig volt a fronton és 30 hónapig orosz fogságban.

Nesztl László, Károly király-út 597. Kőműves- és ácsüzeme 1913 óta áll fenn. Tóváros községház fedélszerkezete, az ev. egyház imaháza, sok villa és családi ház dícséri munkáját. 25—30 segédet és 10—12 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület elölj. tagja, községi képviselő. A magyar asztaltársaság pénztárnoka. Van hathavi frontszolgálata és egyszer sebesült.

Noll Miklós kormánytanácsos, szálloda-, vendéglő-, kávéház- és mozgóképszínháztulajdonos. Eszterházy-szálloda. Telefon 35. Üzeme 1888 óta áll fenn. 45 éve működik a szakmában, 7 segédet és 1 tanoncot tart. 6 HP géppel felszerelve. Ugy a közügyek ügyek terén, mint ipari tevékenységének elismeréséül tüntették ki 1927-ben a legmagasabb helyről. Az Ipar testületnek 40 éve tagja, az Országos Vendéglős Egyesület, a szakosztály elnöke. Községi és megyei képviselő. Minden kör és egyesület vezető tagja. Fia, Miklós, szolgált a háborúban, mint t. hadnagy. Arany érdemkeresztet kapott.

Onell Konrád fodrászmester, Eszterházy-u. 186. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. 1909 óta dolgozik a

szakmában. Az Ipartestület, a Keresztény Polgári Kör és a dalárda tagja. 1915—19-ig szolgált. 12 hónapig volt az olasz és román fronton.

Orbán Nándor kovács, Aggastyán-u. 205.

Piller Antal kovácsmester, Aggastyán-u. 227. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn, de 1892 óta dolgozik a szakmában. Tatán, Budapesten, Szombathelyen volt segéd. Egy segédet tart. Az Ipartestület és a Keresztény Polgári Kör tagja.

Pintér János fiai hentesmesterek, Eszterházy-u. 192. Id. Pintér János alapította az üzemet 1898-ban. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat, 2 drb. 3.8-as és 1 drb. 1 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület tagja. János a szakosztály és tanoncvizsgáztató bizottság tagja is.

Pokker testvérek, János és Mihály asztalosmesterek, Réti-u. 412, telefon 115. Üzemük 1924 óta áll fenn. Összesen 10 HP kombinált géperővel felszerelve. Az Ipartestület, a szakosztály, az Orsz. szövetség tagjai. 1—3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztatnak. Mind a ketten végigszolgálták a háborút. Mihály török félholddal van kitüntetve.

Pötl János Deszkametsző-u. 456. Szobafestő és címfestő. A tápszentmiklósi templom, a bánhidai községi tanácsterem, a róm. kath. templom barokkivitelű festése stb. az ő szakértelmét dícsérik. 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, a festőszakosztály jegyzője. Városi képviselő. Az 1908-iki komáromi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 53 hónapig volt a fronton, sebesült, koronás ezüst érdemkeresztje és vitézségi érme van.

Pöltl Ferenc csizmadia, Eszterházy-u.

Prager Imre cipészmester, Gieswein Sándor-u. 217. Üzeme 1924 óta áll fenn. 1908 óta működik a szakmában. Mint segéd Budapesten, Vácon, Győrön nagyobb cégeknél dolgozott. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáló bizottság, az Olvasókör, a T. A. C. és a Siketnémák Egyesületének tagja.

Reiner József hentes, Eszterházy-u. 189.

Riszter János fodrász, Eszterházy-u. 462.

Riszter József kép. kőművesmester, Almássy-u. 324. Üzemét 1898-ban alapította. 1903-ban képesítést nyert. A tatai járásbíróság és szolgabírói hivatal, a Ferencrendi fiúinternátus stb. kőműves munkáit végezte 6—8 segédet és 6—8 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és a szakosztály tagja 30 év óta. 1916—1918-ig szolgált a háborúban.

Sánta János Almássy-u. Ster sütőüzeme 1927 óta áll fenn. 1905 óta dolgozik a szakmában. Házi sütést csinál. Az Ipartestület a Polgári Kör, a Magyar asztaltársaság tagja. 1915—1920-ig szolgált állandóan a frontokon. Egyszer sebesült.

Sántha József szobafestő, Eszterházy-u.

Schemnitz József vendéglős, Eszterházy-u. 182.

Ifj. Seregélyes János Malom-u. 98. Csizmadia üzeme 1912 óta áll fenn. 1905 óta működik a szakmában. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1914—1918-ig szolgált a román és orosz fronton; bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van.

Simonik Ferenc, Eszterházy-u. Uri és női fodrászata 1923 óta áll fenn. 1910 óta dolgozik a szakmában. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Polgári Kör, a T. A. C. stb. tagja. Mint segéd Budapesten is dolgozott. 1916—1918-ig szolgált a háborúban.

Sipos Gábor szabó, Aggastyán-u. 252.

Sontag Antal szobafestő, Eszterházy-u.

Spilkó Ferenc, Károly király-út 287. Telefon: 122. Képesített kőműves és építési vállalkozó, önálló 1911-ben. A világháborúban háromszor sebesült, 1915-ben legfelsőbb írásbeli elismeréssel kitüntetve.

Szarvas Jenő (Szarvas Gyula fia) likőr-, rum- és ecetgyár, Eszterházy-u. 32, telefon: 34. Az üzemet 1870-ben apja, Gyula alapította. A Máv.-nak, a katonaságnak szállítója. 1 segédet, 8 segédmunkást és 1 irodai alkalmazottat tart. 3 HP motorral felszerelve. Az 1891. évi komáromi kiállításon bronzérem és díszoklevél kitüntetést nyert. Városi és megyei képviselő 20 éve, illetve 32 éve. István fia végigszolgálta a hazát a háborúban.

Szattelberger János, Deszkametsző-u. 453. Korábban a vendéglő Szattelberger Mihályé volt 1906—1920-ig, azóta saját maga vezeti önállóan. Az Ipartestület és szakosztály tagja. 1913-tól végigszolgálta a háborút 48 hónapig volt a frontokon. Van két kisezüst, 2 bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje.

Strausz testvérek bérkocsis-, fuvarozó Giesswein Sándor-u. 210.

Takács Péter kép. kőművesmester, Károly király-út 547. Üzeme 1897 óta áll fenn. A tóvárosi állami iskola, a tatai főgimnázium és sok villa dicsérik kőműves munkáit. 8—10 segédet és ugyanannyi tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és szakosztály tagja, községi előljárósági tag; a tóvárosi polg. kereskedelmi társaskör alelnöke. 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Telkes Pál, Almássy-u. Építő vállalat.

Tichlár Emánuel kocsifényező, kárpitos, Tópart-u. 38. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. 1896-ban szabadult és mint segéd Pozsonyban dolgozott sokáig. Az Ipartestület választmányi, a Magyar asztaltársaság, a község előljáróság tagja. 1914—15-ig volt a fronton és mint rokkant elbocsátva.

Tóth Albert cipész, Almássy-u. 36.

Tóth Lőrinc lakatosmester, Károly király-út 291. Üzeme 1926 óta áll fenn. Két segé-

det és 2 tanoncot foglalkoztat. 1907 óta dolgozik a szakmában. Technológiát végzett. Üzeme 4 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület tagja, 1907—1924-ig mint műszaki tisztviselő és művezető működött.

Valencsics János molnár, Eszterházy-u.

Varga János cukrászmester, Károly király út 257. Modern cukrászdája 1904 óta áll fenn. 33 éve működik a szakmában. Mint segéd Miskolcon, Eperjesen és Jászberényben dolgozott. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság, a szakosztály, a Polgári Kör, a Magyar asztaltársaság, a tatai Olvasókör tagja.

Vatresz Ferenc, Réti-utcai Ujtelep, Cserép- és palafedő mester. Üzeme 1913 óta áll fenn. Egy segédet tart. Lányi járásbíró villája az ő munkáját dicséri. Az Ipartestület, a Ker. Polgári Kör, az Önk. tűzoltóegyesület ezüst szolgálati éremmel kitüntetett tagja. A háborút végigszolgálta. Van bronz vitézségi, sebesülési érme és Károly csapatkeresztje.

Vizkeleti András, Gieszwein Sándor-u. 219. Uri- és nőicipész üzeme 1926 óta áll fenn. 1918 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Budapesten dolgozott sokáig. Az Ipartestület tagja.

Weinstangl Géza, Eszterházy-u. 104. Sütőüzeme 1924 óta áll fenn. 1912 óta működik a szakmában. 1 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakosztály és a Magyar asztaltársaság tagja. 1917-ben vonult be, 3 hónapig volt az olasz fronton és megsebesült.

Weiser Károly kovácsmester, Hattyúliget-u. 177. Műhelye 1908 óta áll fenn. A szakmában 1893 óta dolgozik. Az Ipartestület vál. tagja, a szakosztály alelnöke, előljárósági tag a községnél, a Magyar asztaltársaság alelnöke, az Olvasókör pénztárnoka, a Dalárda tagja. Egy segédet és egy tanoncot tart. Sógora hősi halált halt.

Weisz Aladár enged. villanyszerelő és bádogosmester, Eszterházy-u. Az üzem 1914 óta áll fenn. Átlag 1—2 segédet foglalkoztat. Felszabadult 1912-ben. Az Ipartestület és a Magyar asztaltársaság tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, mint hadi tengerész kitüntetést kapott.

Wessel Márton hentes, Eszterházy-u. 164.

Zottl József órás, Károly király-út 18.

TATABÁNYA

Jojkócs Milos. Üzemében, amely 1922 óta áll fenn, mérték szerint rendelésre készit uri és női cipőt. Szabadult 1891-ben és 1913 óta önálló mester. Egy segédet tart. A budapesti technologiától 1911-ben elismerő oklevelet nyert. 1914-től végig szolgált, 7 hónapig volt a fronton, 25%-os rokkant. Károly csapatkeresztje van.

Jakabné Bátor Mária. Női divat szalónja 1926 óta áll fenn. Mérték szerint és rendelésre dolgozik. Egy segédet és 2 tanoncot tart, 1898 óta működik a szakmában és 1926 óta önálló. Az Ipartestület tagja. Férje 40 hónapig orosz fogságban sinylődött.

Jóba Józsefné. Női divatszabósága 1926 óta áll fenn. Mérték szerint rendelésre dolgozik. Két tanoncot tart. 1926-ban szabadult és 1923 óta önálló. Az Ipartestület tagja.

Kálmán Imre, Ujtelep. Mészáros, hentes és kolbászáru gyár. 1923 óta áll fenn üzeme. 6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1 drb. 5 HP géperővel felszerelve. Kisbéren szerzett gyakorlatot. Az Ipartestületnek és az Iparosok és Kereskedők Kaszinójának tagja 1915—1918-ig szolgált, volt a fronton, ahol 80%-os rokkant lett. Van sebesülési érme és Károly csapatkeresztje.

Major Pál kéményseprőmester. A Magyar ált. kőszénbánya, Tatabánya község, Alsógalla és Bánhida képezi kerületét. Szabadult 1895-ben, mint segéd helyben, Vácon és Pécelen működött. Önálló 1927 óta. Az Ipartestület, a kaszinó és a Sportklub tagja. Mint tűzoltószakaszparancsnok kitüntetésben részesült.

Muza Mészáros Gyula úri- és nőifodrász.

Rosinszky Antonia nőiszabó.

Schunder József cipészmester. A tatabányai kőszénbánya társulat által 1919-ben alapított üzemben mint üzletvezető működik 1924 óta és 13—18 segéd és 7 tanonc dolgozik az üzemben. Az Ipartestület, az Altiszti kaszinó, a Sportklub tagja. Az Iparos Olvasókör ügyv. alelnöke. Volt az orosz fronton 1915—1917-ig.

Schneider József szabómester. Üzeme 1920 óta áll fenn. 25—30 segédet és 5—6 tanoncot foglalkoztat. 1903 óta működik ipara fejlesztése terén és 1920 óta önálló. Az Ipartestület, az Olvasókör, Altiszti kör és a Sportklub tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Volt a fronton és sebesült.

Supka Kálmán mészárosmester. Üzeme 1920 óta áll fenn és 5—6 segéddel dolgozik. Szabadult 1907-ben és 1922 óta önálló mester. Az Ipartestület és a Sportklub tagja. 1914-ben bevonult, megsebesült és 3 évig orosz fogságban szenvedett.

Sütő József úri és női fodrászüzeme 1926 óta áll fenn. Szabadult 1917-ben és azóta ipara fejlesztésén működik. Mint segéd Budapesten és Kispesten dolgozott. Az Irpatestület, az Olvasókör és a Sportklub tagja.

TÁT

Adolf Béla kocsmáros, Árpád-u. 34.

Dian Antal épület- és bútorasztalosmester, Árpád-u. 1. Negyvenöt éve dolgozik a szakmában és 1890 óta van önálló műhelye. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előljárója. József fia katona volt a

háborúban és bronz vitézségi érem kitüntetésben részesült.

Keil Márton mészáros- és hentesmester, Fő-u. 80. A szakmában 1896 óta működik és már 1897-ben önállósította magát. Az Ipartestület tagja. 1914—1917-ig szolgálta a hazát és 38 hónapot töltött a harctéren.

Pédl György sütőmester, Fő-út. 1916-ban kezdte a pályáját és már 1918-ban önállómester volt. Az Ipartestület tagja. 1914-től végig szolgálta a háborút és mindvégig frontszolgálata volt.

Radanovics László szabómester, Maktár-u. 7. Mérték után rendelésre dolgozik. 1924 óta van önálló üzeme és 1912 óta működik a szakmában. Az Ipartestület tagja. 1916-ban bevonult és 24 hónapot töltött a harctéren. Bronz vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Ulbrik János cipészmester.

TISZAFÖLDVÁR

A testület 1884 október hó 19-én alakult meg 89 iparos közreműködésével. Első elnöke Helmeczy Károly volt. Már kezdetben is lázas tevékenységet fejtett ki az iparosság szellemi, erkölcsi és anyagi gyarapodása érdekében. 1888-ban egy kis nádfedeles házban volt a testület első saját hajléka, 1923-ban azonban tág nagy termet építtetett és cserépfedővel látta el. 1927-ben pedig méltó székházat szerzett magának a testület, megvásárolva az Acsay-féle házat, amelyet feldíszítve, az egész község ünneplése mellett avattak fel. Itt működik az Ifjúsági Önképző Egylet is, itt van annak könyvtára és színpadi felszerelése is.

Már 1886 óta minden évben az Ipartestület rendezi a március idusának megünneplését, általában a testület a fiatalsággal összefogva, mindenkor éber őre a hazafiság és jóerkölcs követelményeinek.

A 410 kötetet számláló könyvtár, valamint az előfizetett napi-, hetilapok és szaklapok fejlesztik a tagok műveltségét.

Az ipartestületi elnökök közül ki kell emelni Sipos Gyulát, akinek mindenkori főtörekvése székház szerzésére irányult, Farkas Jánost, aki a világháború idején viselte küzdelemmel teljes tisztségét, Fodor Gábort, aki forradalmak és megszállás nehéz idejében irányított, D. Lőrinczy Sándort, aki erős kézzel valósította meg a székház létesítését és éjjelt nappallá téve, soha el nem muló érdemeket szerzett az iparosság érdekében. Körültekintő figyelme, humánus eljárása és bölcs előrelátása a mai súlyos időkben is biztató kilátást nyujt a jövőre nézve.

1926-ban díszes zászlót avattak fel a régi, sok vihart látott zászló helyett.

A testület székházában minden ünnepnap élénk társadalmi és kultúrális élet folyik.

A testület jelenlegi elnöksége: Csontos Kálmán közs. főjegyző, iparhatósági biztos. Elnök: D. Lőrinczy Sándor, alelnök: Rab Kálmán, pénztárnok: id. Sipos Gyula, könyvtárnok: Busznyák József, zászlótartó: Vigh László. Az előljáróság tagjai: Bayer Antal, Billi Gábor, Gazdag Imre, Gombár István, Csenz Gyula, Lakatos Károly, Krizsán Károly, Lukács Károly, Sarkadi Károly, ifj. Sipos Gyula, Tábori Gábor és Tóth Bálint. Számvizsgáló bizottsági tagok: Balczer Ignácz, Zs. Tóth István és Káldi Pál.

Balga István

A jegyzői tisztet az első években Szabó János töltötte be, 1899-től kezdve mind a mai napig Balga István viseli. Balga 1862-ben született Kunszentmártonban, tősgyökeres iparos családból. 1881-ben megszerezte néptanítói oklevelét és több helyen való segédtanítóskodás után Napkoron, majd Ujkécskén és Tiszaföldváron lett kántortanító. Több mint 43 évi lelkiismeretes működés után 1923-ban nyugdíjba ment. 8 évig volt a tiszaföldvári Daegylet karnagya. A róm. kath. egyház párbérkezelője, iskolaszéki jegyzője volt. A háború alatt »Háborús énekek« címen kiadta megzenésített egyházi verseit. A kaszinónak 3 ízben volt könyvtárnoka. Immár majd 30 éve jegyzője az Ipartestületnek, résztvett az iparosság minden mozgalmában, a testület erkölcsi és anyagi gyarapodását hathatósan előmozdította s megküzdve viharral, vésszel, lankadatlanul törekszik az iparos társadalom javának előmozdítására.

Balczer Ignác kovácsmester. Született 1878-ban. Még atyja alapította üzemét 1887-ben, tőle vette át 1904-ben és azóta önállóan 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Mint katonai patkolókovács kitünő bizonyítványt kapott. Az Ipartestület előlj., számvizsg. biz. tagja, a tanoncvizsgáztató biz., a szakcsoport elnöke, iskolaszéki tag. A világháborúban 4 évig harcolt. K. cs.-k. tulajdonosa.

Bayer Antal sütőm., Lukács Béla-u. 184.

Bontonics János asztalosmester. Felsza-

badult 1914-ben. Iparát mint segéd Budapesten, stb. gyakorolta. 1926-ban létesítette üzemét, melyet 1 tanonccal önállóan vezet. 3 évig teljesített harctéri szolgálatot, 2 évet olasz fogságban töltött.

Bottyán Sándor cipőfelsőrészkészítő és bőrkereskedő. Iparát Budapesten tanulta, felszabadult 1923-ban. A Technologia szakvizsgáját sikeresen tette le. 1926 óta önállóan folytatja mesterségét. 2 éven át a nemzeti hadseregben szolgált.

Busznyák József borbély- és fodrászmester. Született 1887-ben, felszabadult 1905-ben. Mint segéd Szegeden, Cegléden, Szentesen, Szarvason és helyben dolgozott. 1909 óta önálló, 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület előlj. tagja és könyvtárnoka, az Iparos Dalkör alap. tagja, a szakoszt. és a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Résztvett a világháborúban, a K. cs.-k. tulajdonosa.

Csenz Gyula kádármester. Született 1890-ben, felszabadult 1906-ban. Budapesten, Munkácson, Kőbányán, stb. volt segéd. 1920 óta önálló mester. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakcsoport és tanoncvizsg. bizottság elnöke. Az Iparos Dalkör és Dalegylet alap. tagja, iskolaszéki tag.

Csenz Lukács kádár.

id. Fejér Kálmán asztalos, Páva-u.

Gazdag Imre asztalosmester, Kossuth-u. 149. Született 1877-ben, felszabadult 1894-ben. Budapesten volt segéd. 24 éve önállóan, átlag 5 segéddel és 3 tanonccal vezeti üzemét. Az Ipartestület előlj. és számvizsg. tagja, közs. képv. és számos kultúrális egyesület tagja. 43 hónapig résztvett a világháborúban. A vaskereszttel tüntették ki.

Gombár István kovácsmester. Szül. 1894-ben. Felszab. 1910-ben. 1920 óta saját üzemében dolgozik 2 segéddel és 1 tanonccal. Ipartest. előlj. tagja, a szakcsoport és tanoncvizsg. bizottság alelnöke, közs. képviselő, az ág. ev. egyháztanács tagja, a Népkör elnöke. 3 évig szolgált a háborúban; kitüntetései: K. cs.-k. és II. oszt. vaskereszt.

György József nyomdatul., könyvkötő, könyv- és papirkereskedő, Lukács Béla-u. 192. Szül. 1893-ban. Szaktanulmányait Budapesten, Marosvásárhelyt, Debrecenben, Kolozsvárt stb. végezte. 1927 óta saját üzemét vezeti 1 segéddel és 1 tanonccal. Az Ip. Dalkör v. jegyzője, jelenleg aktív tagja. Résztvett a világháborúban, ahol megsebesült.

Holczknecht Ferenc hentes- és mészárosmester. Szül. 1898-ban. 1913-ban szabadult fel. Budapesti nagyvágóknál volt segéd. 1922 óta 1 tanonccal önállóan dolgozik. A tanoncvizsg. bizotts. tagja, Ip. Dalkör alap. és működő tagja. 1915—1918-as olasz fronton védte a hazát.

Horváth László csizmadiamester. Szül. 1891-ben. Felszab. 1907-ben. Budapesten, Cegléden stb. volt segéd. 1919 óta önálló mester. Csizmáit 1927-ben a székesfehérvári és szentesi kiáll.-okon ezüst é.-mel tüntették ki. Tagja a tanoncvizsg. bizotts.-nak. A háborúban az orosz és szerb fronton teljesített szolgálatot.

Högye Sándor csizmadiamester. Szül. 1883-ban. Felszab. 1900-ban. Mint segéd Szarvason, Esztergomban, Komáromban, Győrben dolgozott. 1910 óta vezeti 1 tanonccal műhelyét. Az Ipartest. előlj. tagja és alelnöke, a tanoncvizsg. bizotts. és Ifj. egy. elnöke, a közs. képv. test. póttagja, református Egyh. képv. tagja. 47 hónapig harcolt a hazáért; kitüntetései: vasker., bronz vit. é.

Katona Gábor hentes.

Káldi Pál kötélgyártómester. Szül. 1895-ben. Felszab. 1912-ben. Segédként Budapesten, Cegléden, Érsekujváron stb. működött. 1921-ben alapította üzemét, 1 segédet és 1 tanoncot tart. Ipartestületi számvizsg. tag. A világháborúban több tengeri ütközetben vett részt.

Király Lajos festőművész és fényképész. Szül. 1886-ban. Budapesten, Bécsben, müncheni és nagybányai festőiskolákban végezte szaktanulmányait. Segéddé avatásakor bronzéremmel tüntették ki. Alapító tagja az Ipartest.-nek. Résztvett a háborúban. A K. cs.-k. tulajdonosa. Harctéri festményei a Hadimúzeumban vannak.

vitéz Kocsárd Gábor ácsmester. Szül. 1890-ben. Felszab. 1909-ben. Budapesten és Bécsben volt segéd. 1923 óta önálló; 1 tanoncot alkalmaz. A tanoncvizsg. bizotts. tagja. 52 hónapig harcolt a hazáért; kitüntetései: nagyezüst, 2 bronz vit. é., K. cs.-k. 1926-ban vitézzé avatták.

Sz. Kovács Ferenc kőművesmester. Szül. 1893-ban. Felszab. 1910-ben. A budapesti felsőip. iskolában 2 tanfolyamot végzett, 1923-ban önállósította magát. Az Ipartestalap. tagja, a vigalmi bizotts. tagja. A háborúban a különböző frontokon 48 hónapot töltött, 7 ízben megsebesült; kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k., szolg. érem.

Kovács Károly szabómester. Szül. 1881-ben. Segédként Budapesten és Debrecenben végezte tanulmányait. 1906-ban önálló lett. 1918-tól gazdálkodással foglalkozik. Az Ipart. v. alap. és előlj. tagja, közs. képv. és a ref. iskolaszék tagja. Résztvett a világháborúban.

Kovács Lajos kádármester. Szül. 1897-ben. Felszab. 1898-ban. Segédkorában Newyorkban a győri szeszgyár megbízásából hordómunkákat készített. 1908 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. Az Ipartest. alap. tagja, volt előlj. tag; a tanoncvizsg. bizotts. tagja. A háborút a szerb és orosz fronton küzdötte végig; megsebesült.

vitéz Kötél Albert cipészmester. Ószőllő.

Szül. 1890-ben. Felszab. 1908-ban. 1918 óta saját üzemében 1 tanonccal dolgozik. A tanoncvizsg. bizotts. tagja, az Ip. Dalkör alap. és műk. tagja. 27 hónapi frontszolgálata volt. A nagyezüst, kisezüst, bronz vit. é., K. cs. k. kitüntetéseket kapta, kétszer megsebesült, 1928-ban lett vitézzé avatva.

Krizsán Károly úriszabómester. Szül. 1889-ben. Felszab. 1906-ban. Szaktanfolyamot végzett. Már tanonc korában ezüst é.-mel tüntették ki. 1919 óta saját üzemében 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Ipartest.-i előljáró, az Ip. Dalkör alap. tagja. és pénztárnoka. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült ; bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Lakatos Károly kovácsmester, Deák-u. 207. Szül. : 1882-ben. 1899-ben szabadult fel. 1906-ban önállósította magát, 2 segédet alkalmaz. 1907-ben a szolnokmegyei kiállításon oklevelet kapott, 17 éve a község kovácsa. Az Ipartestület volt elnöke, jelenleg előljárója, községi és egyházi képviselő. 48 hónapi frontszolgálata volt. Vaskereszt kitüntetést kapott.

Lakos István kőműves- és ácsmester, Deák-u. 219. Szül. : 1893-ban. Felszabadult 1909-ban. 1920 óta mint önálló mester két segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület alap. és előlj. tagja, a tanoncvizsg. bizottság volt alelnöke. Résztvett a haza védelmében, 29 hónapot olasz fogságban töltött ; kitüntetései : II. o. ezüst, II. oszt. bronz vit. érem és K. cs.-kereszt.

D. Lőrinczy Sándor kovácsmester, kép. lóvasaló, Nyúl-u. 728. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1898-ban. Már mint tanonc a

D. Lőrinczy Sándor

kecskeméti kiállításon 1896-ban dícsérőoklevelet kapott. Kecskeméten szakkurzust végzett. 1905 óta önállóan dolgozik 1 segéddel és 1 tanonccal. Az Ipartestület egyhangúlag megválasztott elnöke, a tanoncvizsg. bizottság, a »Faksz.« stb. elnöke, a polg. isk. felügy. bizottság és iparostanonciskola felügy. bizottság alelnöke, községi képviselő, az »Alap« int. igazg. tanácsosa, a Ref. Egyház tanácsnoka és még számos tisztséget tölt be. Végigküzdötte a háborút, 1918-ban fogságba esett ; a K. cs.-kereszt, vaskereszt és vit. érem tulajdonosa.

Lukács Károly borbély- és fodrászmester, Baross-u. 244. Szül. : 1883-ban. Felszabadult 1897-ben. 1906 óta önálló, 2 tanoncot alkalmaz. A hajdúhadházi Iparos Kör megalapítója és ügyvezetője, a tanoncvizsg. bizottság és az Iskolaszék tagja. Résztvett a világháborúban, az olasz fronton megsebesült ; kitüntetései : K. cs.-k és bronz vit. é.

Novák János kerékgyártómester. Szül. 1886-ban. Felszabadult 1902-ben. Munkáját 3 oklevéllel jutalmazták, már tanonckorában is kitüntetést kapott. 1912-ben alapította műhelyét, ahol 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Ipartestületi előlj. tag, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke, a Népkör pénztárosa, az Olvasó Kör tagja. A háborúban a hazát védve, kétszer megsebesült.

Piros Lajos kép. kőművesmester. Szül. 1892-ben. Felszabadult 1908-ban ; képesítést kapott a budapesti áll. épít. hivatalnál 1927-ben. Mint segéd bejárta az egész országot, sok tanulmányt végzett. 1924 óta önállóan folytatja iparát 2-3 segéddel. A tanoncvizsg. bizottság tagja. A háborút a fronton töltötte, egyszer megsebesült. Kitüntetései : K. cs.-kereszt, bronz vit. érem és seb. érem.

Poroszlay Lajos kép. kőműves-, ács- és tetőfedőmester. Szül. 1889-ben. Felszabadult 1905-ben. Mint ács, mint kőműves és tetőfedő 1927-ben kapta képesítését. 1913 óta önálló mester, 2 segéddel és 4 tanonccal dolgozik. Az 1928-i szolnoki kiállításon 3 tervvel vett részt. Résztvett a háborúban, ahol megsebesült; 3½ évet orosz fogságban töltött.

Posza Miklós sütőmester.

Rabb Benjámin kalapos.

Rabb Kálmán kalap- és sapkakészítőmester, Sánc-u. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1901-ben. 1910-ben alapította üzemét és azóta mint önálló mester működik az iparfejlesztés terén. Alelnöke az Ipartestületnek és az Iparos Dalkörnek. Résztvett a világháborúban, 3 évet orosz fogságban töltött.

Rácz Károly kovácsmester. Szül. 1877-ben. Felszabadult 1894-ben. Szentesen dolgozott mint segéd. Műhelyét 1877-ben atyja alapította, ő maga 1903 óta önállóan vezeti 2 segéddel. Az Ipartestület alapító tagja, előljárója és pénztárnoka. 1915—1917-ig vett részt a világháborúban.

Sarkadi Károly sütőmester. Szül. 1885-ben. Felszabadult 1903-ban. Iparát 1921 óta önállóan 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja. Napi produktuma kb. 400 kg kenyér.

Ipartestületi előlj. tag, a tanoncvizsg. bizottság elnöke, a tanonciskola felügy. bizottság stb. tagja. A leszerelésig a fronton volt, a vaskereszt tulajdonosa.

Id. Sipos Gyula v. elnök.

V. Szabó József szűrszabómester. Szül. 1861-ben. Felszabadult 1876-ban. Mesterségét 52 év óta folytatja, 74 éve önállóan, sajátkezűleg készíti a híres magyar szűröket. Cifraszűreit budapesti kiállításokon díszoklevéllel és ezüstéremmel, Szekszárdon és Szolnokon ezüstéremmel tüntették ki. Az Ipartestület alapító tagja, az Iskolaszék és számos egyesület tagja.

Szutor Ferenc géplakatos és kerékpármechanikus. Szül. 1897-ben. Felszabadult 1915-ben Budapesten, ahol mint segéd tanulmányozta iparát. 1925-ben önállósította magát, 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a világháborúban.

Tábori Gábor borbély, Lukács Béla-u.

Tóth Bálint kőműves.

Varga Antal férfiszabó.

TOKOD

Bajcsi Zsigmond hentes- és mészárosmester, Oltáró. Iparát 1904 óta gyakorolja, üzemét 1923-ban alapította, melyben 1 segéddel dolgozik. Az Ipartestületnek és a húsipari szakosztálynak tagja. 1914—1918. szolgálta a hazát a világháborúban.

Barkó János hentes- és mészárosmester. 1908-ban önállósította magát. 1911-ben alakult üzemét 1922 óta vezeti önállóan. 1 segédet foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek.

Bubenik József kádármester, Kültelek 185. sz. Iparát már 42 év óta gyakorolja. Jelenlegi üzemét 1925-ben alapította. Az Ipartestület tagja.

Csákvári Rezső szabómester, Major-u. 1919 óta folytatja iparát és 1925-ben létesítette üzemét. Az Ipartestületnek tagja.

Czencz János cipészmester, Egyházvölgy. 1905-ben fejezte be tanulmányait. Üzemét 1909-ben alapította, melyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. Frontszolgálata alatt a kisezüst, a bronz vit. érmet és a seb. érmet érdemelte ki.

Csipke Sándor vendéglős.

Demeter Lajos asztalosmester, Oltáró. 50 éve működik az iparfejlesztés terén. 1927-ben alapította üzemét. Tagja az Ipartestületnek. Fia, Aladár, 42 hónapig volt orosz fogságban.

Eggenhofer Jenő, a Tokodi Üveggyár Rt. igazgatója. 1905-ben mint gyakornok került az 1768-ban alapított vállalathoz. 1920-ban már igazgatója, 1921-ben teljesen újjáalakította üzemét, melyben jelenleg egy kb. 150 HP-s villanymotor hajtja az 5 fuvógépet, 4 présgépet, 3 modern gázfejlesztő és egy 3200 m^2 gáztisztító gépet, stb. A Faluszövetség 1925-ös kiállításán produktumai aranyéremmel kitüntetve. 700 alkalmazottat foglalkoztat. Elnöke az Ipartestületnek. A Sportklub elnöke, az elemi iskola gondnoka és elnöke, stb. $4^1/_2$ évi harctéri szolgálata alatt egyszer sebesült. A legfelsőbb hadvis. írásbeli kitüntetést, a kisezüst, a bronz vit. érmet, a K. cs.-k.-t és a koronás vaskeresztet kapta.

Farszky Vince kovácsmester.

Gonda János borbély- és fodrászmester, üveggyár. Budapesten szerzett szaktudását 1923-ban alapított üzemében értékesíti, 2 alkalmazottja van. 1916-ban munkáiért elismerő oklevéllel kitüntetve. A világháborúban résztvett.

Ifj. Hundzsa Sándor bognármester, Deák Ferenc-u. 1925-ben lett önálló. Tagja az Ipartestületnek, a Tűzoltótestület őrparancsnoka, itt 5 évi szolgálatáért bronzéremmel kitüntetve.

Juhász János borbély- és fodrászmester. 1910 óta fejleszti iparát és 1924-ben alapította üzemét, melyet 1 segéddel és 1 tanonccal folytat. Az Ipartestületnek, a Kath. Legényegyletnek, az Olvasókörnek, stb. tagja.

Kollár László vegyeskereskedő. Üveggyár. 1925-ben alapította üzemét, de iparát már 1918 óta űzi. Tagja az Ipartestületnek. $4^1/_2$ évi katonai szolgálata alatt a koronás ezüst érdemkereszttel, a bronz szolg. érdemkereszttel és a K. cs.-k.-tel kitüntetve.

Langrót Rezső borbély- és fodrászmester. Esztergomban szerzett szaktudását 1926-ban létesített üzemében gyümölcsözteti. Tagja az Ipartestületnek. Édesatyja résztvett a világháborúban.

Marsalek Józsefné.

Móritz János.

Muszela György borbélymester. 1911 óta gyakorolja iparát, 1921 óta önálló. Tagja az Ipartestületnek. 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Oprily Imre vendéglőtulajdonos. Altáró. A hentes- és mészárosszakmát tanulta, 1922-ben létesítette üzemét, melyben 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestület és az Altiszti Kör tagja. 49 havi frontszolgálata alatt a bronz vit. érmet és a K. cs.-k.-et szerezte.

Oszvald János vendéglő- és szállótulajdonos. Altáró. 1915 óta működik a vendéglői szakmában. 1923-ban létesítette mai üzemét. Tagja az Ipartestületnek. 40 évig volt a győri Ipartestület tagja, a győri Mészáros- és hentesipartársulatnak 12 éven át volt elnöke. A győri Keresk. és Iparkamara 2 ízben beválasztott r. tagja.

Rados Sándor épület- és bútorasztalosmester, temetkezési vállalkozó, Csolnoki-u. Telefon : 7. 1886-ban alakult üzemét 1921 óta vezeti önállóan. Egy 6 HP motor hajtja

üzemgépeit. 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1 évi frontszolgálat után 6 évig volt orosz fogságban.

Randl István vendéglőtulajdonos. 1906-ban lett önálló, 1911—1924-ig malomtulajdonos volt. Jelenleg az 1906-ban létesült állomási vendéglőt vezeti. Az Ipartestületnek 1922-től előljárósági tagja, a Molnárszövetségnek volt előlj. tagja. Községi képviselő, az Iskolaszék előlj. tagja, stb. A 4 évi orosz és olasz frontszolgálata alatt a koronás ezüst érdem- és a vaskereszttel lett kitüntetve.

Robotka Márton kocsmáros. 1918-ban alapította üzemét. Önállósítása előtt földjeinek megmunkálásával foglalkozott. Tagja az Ipartestületnek.

Robotka Nándor cipészmester. 1920 óta fejleszti tudását, míg 1927-ben megalapította maï üzemét. Az Ipartestületnek tagja.

Süveges Máténé kocsmáros.

Özv. Szabó Jánosné vendéglős és textilárukereskedő, Kossuth-u. 44. Üzemét férje alapította, melyet 1920 óta önállóan vezet. Az Ipartestület tagja. Férje résztvett a világháborúban.

Szabó Vilmos vendéglős, mészáros- és hentesmester. Üzemében, melyet 1920-ban alapított, egy 3½ lóerős gép van. Szakmájában 1904 óta működik. Az Ipartestületnek és a Húsipari szakosztálynak tagja. Résztvett a világháborúban. Egyszer sebesült.

Szlovik József asztalosmester, Kossuth-utca. 1908 óta működik iparában. 1928-ban létesítette üzemét. Az Ipartestületnek és az Orsz. Rokkantegyesületnek tagja.

Szolák Ernő pékmester.

Takács Zoltán vegyeskereskedő. 1901 óta működik ezen a téren, mai üzemét 1924-ben alapította. Tagja az Ipartestületnek. A világháborúban résztvett.

Vigh Péter szódagyáros.

TOLNA

A tolnai Ipartestület 1908-ban alakult meg. Jelenlegi tagjainak száma 284. A tagok által alkalmazott segédek száma 52, a szegődtetett tanoncok száma pedig 160. A községben van Iparos Kör, Iparos Dalárda, Iparos Ifjúsági Kör, Működvelő Társulat, amelyek karöltve az Ipartestülettel jelentősen hozzájárulnak az iparos társadalom kultúrális életének emeléséhez. Az iparosok közül legtöbb a cipész, 34, ezeket követik számban a szabók, 23, a kőművesek 18, az asztalosok 18, a női szabók 17, a lakatosok 12, a sütők, fodrászok, ácsok 11 taggal, stb. Az Ipartestület elnöke Czerna Rezső szobafestő- és mázolómester, jegyzője Lengyel Ferenc nyug. r. kath. tanító. Ők is, mint az előljáróság tagjai is, tevékenyen működnek az iparosérdekek szolgálatában és máris jelentős eredményeket értek el.

Arteld István kádármester.

Ádám Ferenc mészárosmester, Ferencz József-u. 7. Telefon : 21. 1905-ben szabadult fel és mint segéd Tolnán, Esztergomban, Villányban, Baranyasöllén és Párkányban fejlesztette iparát. 1911-ben lett önálló. Üzemét a község legjobbjai közé emelte. Szezonban 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban a szerb-, orosz-, román- és olasz fronton harcolt. Bronz vitézségi érem, koronás vaskereszt, K. cs.-k. tulajdonosa.

Ádám József hentesmester.

Bachusz József asztalosmester, Rákóczi-utca 30. 1919-ben alapította üzemét és ma már 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat és a műhelygépeit 5 HP. villanymotor hajtja. Az Ipartestületi előljáróságnak tagja, annak minden munkájában tevékeny résztvesz. A világháború összes harctereit megjárta, kétszer könnyen sebesült. Bronz vitézségi érem, K. cs.-k., sebesülési érem és Ferencz József kereszt tulajdonosa.

Baka Lajos késesmester.

Belasits Károly kovácsmester.

Bizony József szobafestőmester, Réti-sor 4. szám. 1926-ban alapította üzemét. Szaktudásának gyarapítására Pécsett, Budapesten nagyobb vállalatoknál dolgozott segéd korában.

Bruchmüller József szabómester.

Bucher József korcsmáros.

Bucher Róbert cipészmester.

Budmüller Péter ácsmester.

Bucher József sütőmester, Jókai-u. 6. Született 1890-ben Tolnán. Mint segéd Esztergomban, Kunmacson és Kaposváron dolgozott. 1912-ben alapította üzemét, 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tanoncvizsgázó bizottsági és az Iparos olv. egylet tagja. Neje : Hesz Anna.

Czeina Rezső szobafestő- és mázolómester, Bartal-u. 2. Üzemét 1830-ban nagyatyja, János alapította, 1907-ben vette át az üzemet édesatyjától, Károlytól, egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 1926 óta egyhangúlag megválasztott elnöke, 15 éven keresztül volt az Iparos Olvasókör jegyzője, jelenleg is örökös tb. tagja, ezenkívül számos társadalmi egyesületnek pártolója. A szakirodalom terén is tevékeny munkát fejt ki. Egyéniségét a testületi élet fejlesztésének és iparosérdekek előbbre vitelének szenteli.

Csifféry János asztalosmester.

Dallmann Béla cipészmester.
Dániel Zsigmond cipészmester.
Deli Antal szabómester.
Edlmeyer Rezső hentesmester, Ferencz József-u. 6. 1918-ban szabadult fel. Üzemét 1922-ben alapította. Ipartestület tagja. A hentesiparosok szövetségének elnöke. A világháborúban az olasz fronton harcolt, mint tengerész a partvédelemnél. Neje: Fojdl Anna.
Ezer Ádám szabómester.
Ezer József kovácsmester, Ferencz József-utca 10. Kovácsmesterségét atyjánál, Józsefnél tanulta, aki mint kiváló szakember számos kitüntetésnek tulajdonosa. Üzemét 1888-ban alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, Olvasóegylet tagja. A világháborúban az oroszok ellen küzdött, ahol fogságba esett és 5 és fél évig sínylődött.
Föglein Ferenc sütőmester.
Föglein János szíjjgyártómester.
Frunheim István bognármester.
Funkel Gottfried órásmester.
Gallé Rezső szabómester.
Glanz Jakab szűcsmester.
Glatt József faesztergályos-mester.
Gulyás Mihály bognármester.
Heincz Frigyes hentesmester, Bezerédy-Pál-utca 9. Az Ipartestület tagja. Levente

Heincz Frigyes

egyesület oktatója. Üzemét 1924-ben alapította és ma a község számottevő üzemévé fejlesztette.
Hesz János kárpitosmester.
Hesz György műszövőmester.
ifj. Hipp József építési vállalkozó.
Hohnenwald Adolf szabómester.
Horváth Ferenc kosárfonómester.
Hotter József kovácsmester, Ferencz József-u. 100. Egy segédet foglalkoztat. Üzemét 1882-ben alapította néhai Hotter József. Ő maga 1918-ban vette át. Az Ipartestület tagja. A világháborúban az orosz és román fronton küzdött. Bronz vitézségi-érem és K. cs.-k. tulajdonosa.
Isgund János, sütőmester, Festetics-u. 7. 1910-ben lett önálló, üzemét 1928-ban alapította, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületi előljáróságnak, az Iparosegylet és a Közművelődési egyesületnek választm. tagja. A világháborút végig harcolta az orosz, román és olasz fronton. Károly cs.-k. tulajdonosa.
Jagieza Lajos lakatosmester.
Ifj. Jánossy Károly fodrászmester, Ferenc József-u. 102 és 6. Tolnán az egyedüli a szakmában, aki paróka és hajmunkákkal foglalkozik. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Üzemét 1921-ben alapította és a modern technika minden vivmányával fel van szerelve. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Olvasókörnek és még számos helybeli ipari és társadalmi egyesületnek. A nemzeti hadseregben szolgált.
Id. Jánossy Károly kárpitos és kocsifényezőmester, Ferenc József-u. 21. Szakmáját Szombathelyen tanulta, szaktudását húsz aranykoronával és díszoklevéllel honorálták már tanonc korában. 1891-ben szab., számos nagyvárosban dolgozott. 1928-ban önállósította magát. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olvasókörnek. A világháborúban 42 havi frontszolgálata jutalmául a kisezüst és bronz vit. érmeket kapta.
Jelencsik József molnár, malomtulajd.
Juhász József hentes- és mészárosmester.
Kapitány testvérek órásmesterek, Árpád-u. 30. Üzemüket 1920-ban alapították. Szaktudásukat Magyarország jelesebb mestereinél sajátították el. Műhelyüket a környék egyik első üzemévé fejlesztették. A világháborúban is derekasan kivették részüket. Bronz vit. érem és Károly cs.-k. tulajdonosai.
ifj. Katona Lajos borbély- és fodrászmester.
ifj. Kelemen Lajos cipészmester.
Kettczer Ádám hentesmester.
Klein György ácsiparos, Garay János-u. 25. Iparát Tolnán tanulta 1892-ben szabadult fel, mint segéd Budapesten, Pozsonyban, Bécsben és Németországban dolgozott, míg végül szülővárosában telepedett le és 1921-ben alapította meg üze-

Klein György

mét, 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, Kath. Körnek és még számos ipari és társadalmi egyesületnek. A világháborút az orosz harctéren töltötte. Bronz vit. érem, K. cs.-k. és vas érdemkereszt tulajdonosa.

Klein János könyvkötőmester.

Klotz János molnár és lisztkereskedő, Deák Ferenc-u. 68. Üzemét 1926 óta bérletben bírja, gőzerőre van berendezve és 4 segédet foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olvasókörnek. A világháborút az orosz, olasz és román frontokon küzdötte végig. 42 hónapig volt a fronton, fogságba esett.

Korn Ferenc sütőmester, Széchenyi-u. 30. 1912-ben lett önálló, 1926-ban alapította üzemét. Az Ipartestület választm. tagja volt, jelenleg a tanoncvizsg. biz. elnöke. Közművelődési egyesületnek 4 évig volt elnöke és ezenkívül számos egyesület-

Korn Ferenc

nek tagja. A világháború összes harctereit megjárta. Egy érdemkereszt kitüntetése van.

Korn Tamás cipőfelsőrészkészítőmester.

Kosztolányi Mihály cipészmester.

ifj. Krausz Ferenc ácsmester, Bezerédy Pál-u. 12. Telefon : 3. Üzemét nagyatyja, Greif Mátyás alapította 1850-ben, amit

ifj. Krausz Ferenc

azóta naggyá fejlesztett, 6 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A bonyhádi főszolgab. épület, faddi dohányraktár és még számos középület, kastély és lakóház összes ácsmunkáit végezte. Tagja az Ipartestületnek és még számos ipari és társadalmi egyesületnek. A világháborút az orosz harctéren küzdötte, ahol megsebesült, majd fogságba esett és abban 3 évig sinylődött.

Kuhn Ferenc cipészmester.

Lemmer Béla mechanikusmester.

Lengyel Ferenc ny. rk. tanító, Garay János-u. 2. 1882-ben a bajai tanítóképezdében nyerte oklevelét. 40 évig mint tanító Tolnán működött. 20 éve jegyzője az Ipartestületnek és a Tűzoltótestületnek. A Betegsegélyző Pénzt. helyi fiókjának ve-

Lengyel Ferenc

zetője. Az Iparos Olvasó Egylet és számos társadalmi egylet tagja.

Lenz Károly üvegesmester, Árpád-utca 29. Üzemét 1927-ben alapította. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olv. Egyletnek. Az egész világháborút végigküzdötte, egyszer súlyosan sebesült. A kis ezüst vit. érem tulajdonosa.

Link József mészárosmester, Deák Ferenc utca 13. Atyja által alapított üzemét 1927 óta önállóan vezeti. Szállítója a helybeli katonaságnak. Az Ipartestület és Polgári Egylet tagja.

Loridon József szabómester, Kossuth L. utca 28. Önálló lett 1921-ben, 1—2 tanoncot foglalkoztat. Iparát Budapesten tanulta. 1915-ben bevonult s az olasz-, orosz- és román fronton harcolt. Kétszer sebesült. A bronz vit. érem és a K. cs.-k. tulajdonosa. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olv. Egyletnek 4 éve gondnoka.

Mandács József lakatosmester.

Marsay Pál asztalosmester.

Marsy József kocsifényezőmester.

Meer Náthán órásmester.

Méhn Márton üveges és képkeretező.

Misoga Ferenc sütőmester.

Moldván András kávés.

Morschhauser József épület- és díszműbádogosmester, Deák Ferenc-u. 16. szám. Üzemét 1922-ben alapította. Szaktudásának gyarapítására Magyarország több városában, sőt külföldön is járt. A világháborút végigharcolta s később mint pilóta is érdemeket szerzett. Az Ipartestület tagja, az Iparos Olv. Egyesület jegyzője. A Tolnai Ifjúság Közművelődési Egyesületének volt választmányi tagja. Neje : Kiss Katalin.

Müller János szabómester.

Müller József sütőmester, Ferencz József utca 59. sz. 1909-ben alapította üzemét és 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestület és az Iparos Olv. Egylet tagja. Mint segéd Budapesten és Tolnán dolgozott. 1914-től 1918-ig küzdött a szerb-, olasz- és orosz fronton. A kisezüst és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Schillin Erzsébet.

Müller Mór szabómester.

Nagy Ferenc szobafestő- és mázolómester, Bezerédy Pál-u. 7. 1926-ban egyhangúlag Ipartestületi elnökké választatott,

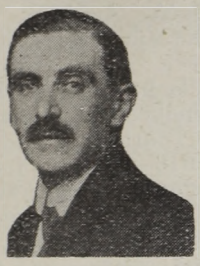

Nagy Ferenc

amely tisztségéről 1927-ben lemondott. Mint Ipartestületi előljárósági tag azonban ma is tevékeny részt vesz az ipari és társadalmi életben. A tanoncvizsgáztató bizottság festő-csoportjának elnöke, az Ip. Olv. Kör volt jegyzője, a Vörös Kereszt Egylet tagja stb. Felszabadulása után, tudása tökéletesítése végett az iparművészeti iskolát és több szaktanfolyamot is végzett. 1904-ben önállósította magát. A világháború alatt az orosz fronton Przemyslnél fogságba esett. A fogság nehéz 6 évét is a tudása enyhítette, mert ott is mint templom- és díszletfestő működött.

Nahm József kép. építőmester, Szekszárdi-u. 7. 1895 óta működik az iparfejlesztés terén. Az Ipt. egyik alapító tagja. A községi képviselőtestületnek 6 éven át volt tagja, szakértője a községnek, gondnoka az áll. elemi iskolának, az ipari és keresk. isk. felügyelőbizottsági elnöke stb. Szakiskoláit Budapesten végezte és tudását Magyarország első építészénél tökéletesítette.

Nübl József kovácsmester.

Papp János asztalosmester.

Petrits Flórián cipészmester.

Petrits Kálmán szabómester.

Pécs János cipészmester.

Pirgi Ferenc építőmester, Ferencz József utca 114. Atyja Ferenc által 1888-ban alapított üzemét 1905 óta önállóan vezeti és fejleszti. Szakiskoláit Budapesten végezte. Több budapesti nagy üzemnél szerezte további gyakorlati tudását. Átlagban 20—25 segéddel s 15—20 tanonccal dolgozik. Főbb munkái a fácánkerti kastély, templomjavítás, paplaképítkezés, décsi községháza stb. Az Ipartestület, Kaszinó, Kath. Olv. Kör, Ip. Olv. Egyesület tagja.

Pirgi Lőrinc ácsmester.

Ifj. Potyandy József asztalosmester.

Potyandy Mihály szabómester.

Prajda Vendel ácsmester.

Preller József kékfestő.

Özv. Pusztay Józsefné fodrászmester.

Rácz Ferenc kosárfonómester.

Id. Rikker Károly mészáros és hentes.

Rikker Károly okl. gépész, Ferenc József-u. 124. Üzemét 1923-ban alapította. Előzőleg 14 évig volt a tolnai selyemfonóda másodgépésze. Az Ipart., a tanoncvizsg. bizottság tagja, volt előljárósági tag, stb. A világháborút végig harcolta 1914—1918-ig. A bronz vit. ér. és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Rikker Mihály szobafestő- és mázolómester. Malom-u. 24. 1911-ben alapította üzemét és 1—2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1903 óta mint segéd Budapesten és Magyarország nagyobb városaiban gyakorolta és fejlesztette iparát. Tudását a kath. templom, a plébánia, a dévai érseki kastély, stb. dícséri. Az Ipartestület előljárósági tagja, a Kath. Kör elnöke, az Iparos Olvasókör tagja. A világháború alatt harcolt a szerb, orosz és román fronton. Kitüntetése a K. cs.-k.

Rosenbaum Artur nyomdászmester.

Ifj. Rubold Ferenc kötélgyártómester.

Schaffler Jakab kocsmáros.

Schell József ácsmester.

Schmekál Béla cipészmester.

Schmekál Ferenc cipészmester.

Schmiedt Antal szobafestőmester.

Schmidt Mátyás női- és férfifodrászmester. Kossuth Lajos-u. 9. Üzemét 1928-ban alapította. Két segédet foglalkoztat. Mint segéd többek között Budapest több szalonjában dolgozott. A budapesti Fodrász Ipt. oklevéllel tüntette ki. Neje: Bauer Anna.

Schneringer János lakatosmester.

Schneringer Károly bádogosmester.

Schnetzer Ferenc szabómester.

Schrantz Ferenc fényképészmester, Kossuth Lajos-u. 2. Üzemét Roth János alapította 1894-ben. 1920 óta vezeti önállóan. Munkája jutalmául kormányzói elismerőlevélben részesült. A Tolnai Ifj. Közműv. Egyesület megalapítója, jelenleg elnöke. Tagja az Ipartestületnek és az Ip. Olvasókörnek. Párt. tagja a Tűzoltótestületnek, Iparoskörnek.

Schwendtner István borbélymester.

Selly József cipészmester.

Spondrik Jenő szíjgyártómester.

Steindl Ferenc cipészmester, Kossuth Lajos-u. 14. 1918-ban önállósította magát. Mint segéd Budapesten és Tolnán dolgozott. 1 tanoncot foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Olvasó Egyletnek, a Kath. Körnek, stb.

Steinbach József kőművesmester.

Szabady Mihály bognármester.

Szabó István malomszerelőmester. Magaspart 7. Üzemét 1912-ben alapította. Szaktudása gyarapítása végett bejárta Németország, Csehoszlovákia, Ausztria és Magyarország valamennyi nagyobb váro-

sát. Önállóan szerelte Tolnán a Szabó Testvérek malmát, továbbá dolgozott még Nagykállón, Kerekegyházán, Balatonbogláron, Putnokon, stb. stb. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Olvasókörnek.

Szimcsik Lajos szabómester.

Szerafin Ernő cipészmester.

Szabó Testvérek malomtulajdonosok.

Szevin Ágoston épületbádogosmester.

Szilágyi József fodrászmester és vendéglős. Deák Ferenc-u. 52. Fodrászüzemét már 1919-ben alapította Faddon. Szorgalma jutalmául 1927-ben, mikor is székhelyét Tolnára helyezte át, már vendéglőt is nyitott s most kettőzött ügybuzgalommal vezeti mindkét üzemét. Az Ipartestületnek tagja. Katonai frontszolgálata 10 hónap. A vendéglőt nejével, szül. Vida Magdolnával közösen vezeti.

Szily János mészáros- és hentesmester.

Szohner Márton bádogosmester.

Tunczinger András asztalosmester. Szedresi-út 71. 1912-ben alapította üzemét. Szaktudása tökéletesítése végett Budapesten, Bécsben, Grácban s több magyar városban dolgozott mint segéd. Tagja az Ipartestületnek, a Kath. Olvasókörnek és a Közm. egyesületnek. Egyik alapító tagja és pénztárosa az Aszt. Orsz. Szöv. helyicsoportjának. A világháborúban egyszer sebesült; a bronz vit. érem, a K. cs.-k. és seb. érem tulajdonosa.

Varga István asztalosmester. Szekszárdi-utca 12. Üzemét, melyben egy 4 és fél HP villanymotor van, 1910-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Szaktudása, melyet Budapesten, Bécsben és Schweizban tökéletesített, üzemét itt az elsők közé emelte. Az Ipartestület tagja. 12 hónapot töltött az orosz harctéren. Eredetileg Szabadkán önállósította magát, de a szerbek ellenséges magatartása miatt ott nem boldogult.

Vitéz Verényi Ferenc mészáros- és hentesmester.

Vass József asztalosmester. Deák Ferenc-u. 17. 1923-ban önállósította magát.

Vass József

1 tanoncot foglalkoztat. Tanulmányait Budapesten végezte 1916-ban. Tagja volt a Nemzeti hadseregnek. Az Ipartestületnek, az Iparos Olvasókörnek, stb. tagja. Régi iparoscsalád sarja. Neje: Schäb Teréz.

Weltmann Ignác nyomdatulajdonos.

Werling Ádám vizsg. mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, Árpád-u. Iparát már 1892 óta folytatja. Dolgozott Budapest, Rozsnyó, Bécs, Grác, Linc, München, Salzburg, Villach, New-York, stb. városokban. Önállósította magát Tolnán 1919-ben. Az Ipartestület tagja. Katonai szolgálatot 1916—1918-ig teljesített.

Werling Ágoston mézeskalácsos.

Werling Géza fogtechnikus.

Werling György cukrász.

Wéber József sütőmester, Kossuth Lajos-u. 22. 1919-ben önállósította magát. Üzemében 2 segédet és 1 inast foglalkoztat.

Wéber József

A világháború elején az élelmezési osztálynál dolgozott mint pékmester, utána a harctéri pékségnél volt a háború végéig. A K. cs.-k. tulajdonosa. Az Ipartestület volt előljárósági tagja. A Kath. Körnek választmányi tagja, volt előljárósági tagja még az Iparos Olvasóegyletnek.

Zimmermann József borbélymester.

Zsiga János kovácsmester, Rákóczi-u. 29. Üzemét 1923-ban alapította. Mint segéd, a budapesti Máv. gépgyárban és báró Fiáth gazdaságában dolgozott. 1921-ben tette le a lokomobil kezelői vizsgát. Jelenleg 1 segédet alkalmaz. Előljárósági tagja az Ipartestületnek, választmányi tagja az Iparos Olvasóegyletnek, tagja továbbá a békéltető bizottságnak. Résztvett a világháborúban 1915—1918-ig.

Zsigmond Ferenc szabómester.

TOLNAMÓZS

Bien János szabómester.

Gertner Tamás mészáros- és hentesmester, vendéglős, Iskola-u. Székesfehérváron, Sárbogárdon és Tolnán szerzett szaktudásával 1921-ben önállósitotta magát. A Községi Körnek alapítványi tagja és a Tolnai Ált. Iparos Egyesületnek tagja. A világháborúban résztvett.

Kbó István bognármester.

Schopper Ferenc sütőmester. Szül. 1896-ban. Üzemét apja 1888-ban alapította. El-

végezte a 4 középiskolát és az állami szövőipari iskolát. A mőzsi Iparos Körnek, a Tolnai Ált. Iparos Körnek tagja, volt jegyzője stb. A világháborúban részt vett. Sok ideig volt a fronton, 1917-ben orosz fogságba esett, ahonnan rövidesen megszökött. A bronz vitézségi érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

vitéz Szily Ferenc mészáros- és hentesmester, Fő-u. 1919 óta dolgozik az iparában. 1922-ben alapította üzemét, 1 tanoncot foglalkoztat. A mőzsi Iparos Körnek, a tolnai Iparos Olvasó Körnek tagja. A világháborúban harcolt. A nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, sebesülési érem és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Valentin Mihály sütőmester.

Wiedermann Péter villanyszerelő- és

Wiedermann Péter

mechanikusmester, Fő-u. 8. Budapesten és Tolnán szerzett szaktudásával 1926-ban önállósította magát. A tolnai Iparoskörnek, a mőzsi Iparos Körnek, a Kath. Olvasó Körnek tagja, stb.

TÓSOKBERÉND

Baracska Lőrinc cipészmester. Budapesten, Tapolcán és Devecseren töltötte segédi éveit. 1920-ban lett önálló. A fronton 31 hónapig harcolt, bronz v. érmet és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Gáspár Lajos cipészmester.

Jager Mihály és Lajos kovács és bognármesterek. Az iparfejlesztés terén 1889 óta működnek, 1904 óta önállóan. Az Ipartestület, Olvasó Kör tagjai.

Kundermann Ferenc nőiszabómester. Iparát 1902 óta űzi, 1911 óta mint önálló mester. Az Ipartestület, Olvasó Kör tagja.

TURA

Dencs József kerékgyártómester. Szül. 1905-ben. Üzemét nagyatyja, Zsigmond, 1860 körül alapította. József iparát atyjánál, szintén Zsigmondnál, aki 1926-ban halt meg, tanulta, nála dolgozott mint segéd is, míg 1928-ban önálló lett. Atyja közs. képv., temetk. egyleti jegyző volt.

Dóra Ernő gőzmalomtulajdonos.

Fazekas Sándor kovácsmeter és gépész. Szül. 1874-ben. Iparát Aszódon tanulta és 1892-ben szabadult fel. Mint segéd Turán és Budapesten dolgozott. 1901 óta önálló. 6 évig volt közgyám és a temetk. egylet elnöke.

Mongyi János kéményseprőmester.

Tóth A. Mihály korcsmáros.

Várkonyi József cipészmester.

TÜSKEVÁR

Horváth Gábor bognármester. 1908 óta dolgozik iparában. Üzemét 1919-ben alapította, 1 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestületnek és az előljáróságnak tagja. Az orosz és az olasz fronton 38 hónapig küzdött. II. oszt. ezüst vit. érem és K. cs.-kereszt tulajdonosa.

Kiss Ferenc cipészmester. Szombathelyen munkáiért 1912-ben elismerő oklevéllel kitüntetve. 1910 óta dolgozik iparában, 1921-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Mesterházy Kálmán vendéglős.

Mihályfi Gyula cipészmester. Budapesten szerzett gyakorlatot. 1925-ben önállósította magát. Az Ipartestületnek tagja. Az olasz fronton 12 hónapig küzdött.

Nagy Vendel kőművesmester. 1895 óta ezen ipar fejlesztésén működik. Üzemét 1897-ben alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja.

Németh István bognármester. 35 éve dolgozik iparában. 1905 óta önálló mester, 1 segédet foglalkoztat, 11 tanoncot szabadított fel. Az Ipartestületnek tagja. Przemysl várában harcolt, ott fogságba is esett.

Tóth Adolf fazekasmester. 1886 óta dolgozik szakmájában. Üzemét 1919-ben alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek tagja. A román és orosz fronton 28 hónapig harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Tóth Ferdinánd fazekasmester.

Vincze György asztalosmester.

Zalka Gyula szabómester.

UGOD

Biró Lajos csizmadia.

Dömötör Mihály úriszabó.

György Vince kovács, Dózsa-u.

Hegyi Imre okl. gépészlakatos, Kis-u. 1900 óta működik az ipar terén. 1926-ban önállósította magát. Műhelyében 1 tanoncot oktat. A helybeli iparostársadalom tekintélyes vezetője, az Iparos Kör megalapítója. 6 hónapig a rajvonalban szolgálta a hazát, 2 évet orosz fogságban töltött ; K. cs.-k. tulajdonosa.

Kovács Gyula asztalos.

Kovács Menyhért kőműves.

Krausz Mór sütőmester, Fő-u. 1892 óta folytatja mesterségét, Gödöllő, Pápa, Soroksár nagyobb műhelyeiben volt segéd.

1903 óta, mint önálló mester 2 tanoncot felszabadított, jelenleg 1 segédet foglalkoztat. Tagja az Iparos Körnek. 1914—1918. az orosz, román és olasz fronton teljesített szolgálatot. K. cs.-k.-tel tüntették ki.

Nigicser Mátyás cipészmester. 1882 óta dolgozik a szakmában. Üzemét 1888-ban létesítette és azóta 4 tanoncot felszabadított. A győri kiállításon 1908-ban munkájával oklevelet nyert. Az Iparos Kör megalapításában nagy része volt, az iparos társadalom fejlesztése és az iparos érdekek megvédésében állandóan önzetlen munkásságot fejt ki. Résztvett a világháborúban.

Szalai Antal úriszabó.

Szalai József kocsigyártó.

Szalai Móric cipészmester, tagja az Iparos Körnek. 1911 óta folytatja a cipészipart. Mint segéd Budapest és Pápa nagyobb üzemeiben fejlesztette szaktudását. 1924 óta önálló mester, saját műhelyében dolgozik.

UNY

Faragó János kőművesmester.

Gyurizán József bognármester.

Iványi Mihály a Hangya fogyasztási Szövetkezet üzletvezetője. Vegyes árúk eladásával és az italmérési jog gyakorlásával foglalkozik. 1927 óta önálló vezető. Budapesti sport egyesületi tag.

Petró János kovácsmester, Kossuth Lajos-utca. Szakmájában 1890 óta dolgozik, 1895 óta önálló mester. Ipartestületi tag. Résztvett a világháborúban.

Petró József kovácsmester.

VAJSZLÓ

Badogosits János kereskedő.

Benedek Zsigmond malomtulajdonos.

Bém Géza cipész, Batthyány-u. 268.

Ifj. Bruszt György órás.

Farkas József szíjgyártó.

Feldenczer Ferenc kádár.

Géczi Ödön és Putnoki József asztalosüzeme, Kossuth-tér 186. A modern 8 HP motorral felszerelt műhelyben 4 segéddel és 2 tanoncal épület- és bútorasztalosmunkákat készítenek. Géczi szül. 1879-ben. 1897-ben szabadult fel. 1904-ben önálló lett. Az Ipartestület v. vál. tagja, a Kath. Népszöv., a Polgári Olvasó Kör tagja, a Tűzoltóegyesület szakaszparancsnoka. Résztvett a világháborúban. Neje: Mamedler Mária. Putnoki szül. 1888-ban. Felszab. 1902-ben. 1913-ban önállósította magát, 1928-ban G. Ö.-nel társult. A szerb, orosz és olasz fronton védte a hazát, egyízben megsebesült. Bém Máriát vette nőül.

Győri Lajos kovács, Kossuth Lajos-u. 39.

Hauer Miklós mészáros és hentes.

Kincses Kálmán cipész.

Kornos Márton pékmester. Szül. 1900-ban. Felszab. 1919-ben. Üzemét 1924-ben alapította saját házában, jelenleg önállóan

Kornos Márton

dolgozik 2 tanoncal. Az orosz fronton 3 hónapon keresztül szolgált a hazáért. Pánczél Margitot vette feleségül.

Kovács József hentes és mészáros.

Mátyás János asztalosmester. Az Iparos Olvasó Kör tagja. 1894-ben született. Felszab. 1910-ben. 1914-ben létesítette műhelyét saját házában, ahol mint önálló mester 1 segédet foglalkoztat. Az olasz fronton szerzett érdemeiért a K. cs.-k. és bronz vit. éremmel tüntették ki. Kurbanek Máriát vette nőül.

Mecsár Mihály cipész, Kossuth Lajos-u. 15. sz.

Nagy István cipész, Petőfi-u. 146.

Nagy Lajos szabó.

Nagy Sándor bádogos, Széchényi-u.

Recse Gyula kovácsmester, Kossuth Lajos-u. 25. Az Iparos Olvasó Kör, a Polgári Kör, a Vadász egyesület tagja, a Tűzoltóegylet párt. tagja. Szül. 1881-ben. Felszab. 1898-ban. 1920-ban saját erejéből rendezte be műhelyét, ahol 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje: Szabó Vilma.

Schäffer András kép. kőművesmester, Kossuth Lajos-u. 3. Az Iparos Olvasó Kör, a Tűzoltóegylet, a Polgári Olvasó Kör vál. tagja, a Hangya szöv. felügy. biz. tagja. Szül. 1882-ben. Pécsett szabadult fel 1898-ban. A budapesti áll. épít. főiskolán szakvizsgát tett. Mint segéd Eszéken, Bródban, Sarajevóban, Fiumében, Triesztben stb. dolgozott. Üzemét 1906 óta önállóan vezeti. Több templom restaurálását és gyárkéményeket épített végezte. Neje: Leibham Erzsébet.

Somogyi György mészáros- és hentesmester, Kossuth Lajos-u. Szül. 1894-ben. Felszab. 1914-ben. 1918-ban önállósította magát, mészárosüzemében és korcsmájában 1 tanoncot alkalmaz. Az Iparos Olvasó Kör, Polgári Kör, Levente Egyesület és Ifjusági Egylet tagja. Atyja a háborúban szerzett betegségében 1920-ban meghalt. Neje: Kovács Ida.

Szitta László asztalos, Petőfi-u. 159.
Tillik József kőműves.
Turkovics Ferenc pék.
Varga Dezső és Fiai bognármesterek. Kossuth Lajos-u. 189. Az üzemet atyjuk alapította 1876-ban. 1920-ban vették át a vezetést fiai : Dezső és Jenő. Dezső szül. 1887-ben. Felszab. 1907-ben ; Jenő szül. 1891-ben. Felszab. 1908-ban. Tagjai az Iparos Olvasó Körnek, az Ipartestületnek, Tűzoltóegyletnek és még számos egyesületnek. Résztvettek a világháborúban, Dezső a K. cs.-k., Jenő a K. cs.-k. és vasker. tulajdonosa. Jenő neje : Simon Juliánna.
Vass Lajos cipész.
Váczi Lajos asztalosmester. Az Iparos Olvasó Kör tagja. Szül. 1887-ben. 1907-ben felszabadult. Műhelyét 1919-ben saját házában alapította s azóta önállóan folytatja mesterségét ; 1 segédet foglalkoztat. A világháborúban 8 hónapig az orosz, olasz és szerb frontokon harcolt, megkapta a K. cs.-k. és bronz vit. érmet. Lehócz Erzsébetet vette nőül.

VASVÁR

Egy lelkes, akkor még fiatal és tevékeny gárda 1896-ban alakította meg az Ipartestületet. Elnökké Vásárhelyi János lakatosmestert, alelnökké Deutsch Simon szappangyárost, jegyzővé Tretter Győző körjegyzőt választották, 340 iparos közül 142-en léptek be ekkor az Ipartestületbe.

Az elnöki tisztet Vásárhelyi 1903 április 5-ig viselte, ekkor leköszönvén, helyébe Király Ferenc választatott. Az ő elnöksége alatt 1904 január havában vették meg a gróf Festetich Tasziló tulajdonát képező ú. n. sörházat testületi székház céljára. Ugyancsak az ő elnöksége alatt alakult meg 1911 január 27-én az Iparos Kör, melynek szintén elnökévé választatott. A kör alelnöke Szili József, pénztárosa Sik József, jegyzője Singer Zsigmond, könyvtárosa Lukács Sándor lett.

1913 március 30-án Király Ferenc helyébe Fekete Sándor választatott meg elnöknek. Viharos élet zajlott ekkortájt a testületben, a fiatalok utat akartak maguknak törni a testület vezetésében. És csak a bekövetkezett háború vetett ennek véget, mert ekkor az Ipartestület elnéptelenedett, tagjai a harctérre kerültek. A háború után pedig a devalváció tette a helyzetet teljesen sivárrá. Tretter Győző jegyző is elkedvetlenedett, tisztéről lemondott, helyébe Pintér Sándor választatott, akit 1919 szeptemberben Fenyvesi Ignác, majd 1920 március 28-án Magyar József követett.

Az Ipartestület székháza

Magyar József 1921 márciusban elnökké választatván, Nagy István lett a jegyző. Magyar 1921 június 30-án bekövetkezett halálával Nagy József alelnök lépett helyébe. Nagy István jegyző pedig 1921 okt. 8-án lemondott és Pintér Sándor lett újból a testület jegyzője. Nagy József 1922-ben Budapestre költözvén, Benczik Kálmán választatott elnökké.

1921 augusztus 21-én megünnepelte a testület fennállásának 25 éves jubileumát. 1924-ben megalakult a testület kebelében a temetkezési segélyegyesület.

1926 márciustól 1927 márciusig Horváth Ferenc volt az elnök, akit újból Benczik Kálmán követett. Az 1928 január 22-iki közgyűlés elhatározta egy új székház építését, amit tett is követett, mert 1928 július 15-én az befejezést nyert. Céljának megfelelően áll ma már a székház, amelyben egy nyomdahelyiség, küldönclakás, egy pince, két üzlethelyiség, kétszobás lakás, egy nagy terem, egy várószoba és egy irodahelyiség foglaltatik.

A testület tagjainak száma : 601.

Benczik Kálmán kötélgyártóm., Szentmihályfalvi-u. Az atyja, János által mintegy 60 év előtt alapított üzemet Benczik, aki 1883-ban Vasváron született és 1899-ben szabadult fel, 1908 óta vezeti önállóan és abban Kálmán fia is részt vesz. Az Ipartestület elnöke, akinek oroszlánrésze van a székház létesítésében. Azelőtt hosszú ideig előljáró, majd alelnök volt. Az Iparos Kör vál. tagja, volt alelnöke, több éven át világi elnöke volt a Kath. Legényegyletnek. A világháború szerb frontján harcolt. Neje : Ambrus Erzsébet.
Dobday József kép. kőművesmester. Az Ipartestület, az Iparos Kör, Kath. Legényegylet és Dalegylet tagja. Szül. 1900-ban. Felszab. 1916-ban. 1928-ban képesítést nyert és önállósította magát, 8 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 3 hónapig a fronton volt, K. cs.-k. tulajdonosa. A nemzeti hadseregben is szolgált.
Domján István cipészmester, Temető-u.

14. Szül. 1895-ben. Ipari kiképzését Zalaegerszegen, Ujpesten, Vasváron stb. tökéletesítette, mint segéd. 1924 óta önálló mester. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és a Dalegylet tagja.

Farkas József okl. kőművesmester, épít. vállalkozó, Petőfi-u. 56. Ipartestületi tag. 1898-ban született, felszab. 1913-ban. 1922-

Farkas József

ben oklevelet nyert. 1920 óta önálló mester, jelenleg 20 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. A háborúban 26 havi frontszolgálatot teljesített ; kisezüst, bronz vit. érem, vaséredmker. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Márton Anna.

Flasch Miklós okl. ácsmester, Domonkos-u. 5. Tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Szül. 1887-ben. 1904-ben szabadult fel. 1925-ben átvette üzeme önálló vezetését, melyet atyja, József, 38 évvel ezelőtt alapított, 1 tanoncot és 2 segédet alkalmaz. 12 hónapig az orosz és szerb fronton harcolt. Neje : Goth Róza.

Hercsics József férfiszabómester, Domonkos-u. 13. Szül. 1884-ben. Budapesten és Szombathelyen volt segéd. 1910-ben önállósította magát. Az Ipartestület, a Tanoncvizsg. bizotts. és a Kath. Legényegylet tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Kovács Karolin.

Horváth Ferenc asztalosmester, Zsidóföldi u. 12. Az Ipartestület v. elnöke, jelenleg előljárója, a tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, az Iparos Kör tagja. Szül. 1865-ben. Felszab. 1883-ban. 39 éve önálló mester. Villanyerőre berendezett műhelyében két segéd és két tanonc működik. Neje : Takács Anna. Gyermekei közül Béla 15 éve a szakmában dolgozik ; a háborúban az olasz fronton küzdött ; József hősi halált halt.

Horváth Ferenc cipészmester, Zsidóföldi-u.

Horváth Gyula asztalosmester, Jégverem-u. 1. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben. Felszab. 1911-ben. 1922 óta önállóan dolgozik 1 segéddel és 1 tanonccal. Épület- és bútormunkákat készít. 1914—1918-ig szolgált a háborúban, egyszer megsebesült. Neje : Horváth Erzsébet.

Horváth Gyula hentes- és mészárosmester, Béla-tér 6. Tagja a Ipartestületnek. Szül. 1893-ban. 1912-ben szabadult fel. Ujpesten, Budapesten, Vácott működött, mint segéd. 1927-ben önálló lett, 1 tanoncot alkalmaz. A háborúból 27 hónapot a fronton, 2 évet orosz fogságban töltött. Neje : Medvesi Rózsa.

Horváth János sütőmester, Kossuth Lajos-u. 7. Tevékeny részt vesz az Ipartestületi életben ; alelnöke a tanoncvizsg. bizottságnak, tagja az Iparos Körnek. Szül. 1870-ben. Felszab. 1887-ben. Budapesten, Pécsett stb. volt segéd. 1899 óta önálló, üzemében fiával, Jenővel és 1 tanonccal dolgozik, 2 évig a fronton harcolt. Neje : Szüle Etelka.

Horváth József férfiszabómester, Egresutca 15. Az Ipartestület, a Temetkezési Egylet és a Kath. Legényegylet tagja. 1880-ban született Vasváron, ahol ipari kiképzését nyerte. 1911 óta önálló mester, műhelyében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Résztvett a világháborúban. Neje : Krsanics Gizella.

Horváth Lajos tetőfedőmester, Zsidóföldi-u. 11. A tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, az Ipartestület előljárója, az Iparos Kör vál.

Horváth Lajos

tagja. Szül. 1886-ban. Ipari tanulmányait helyben végezte. 1908-ban önállósította magát. A meszlényi templom, pinkavölgyi takarékpénztár stb. fedési munkáit készítette. A háborúban 20 hónapig a fronton szolgált, 18 hónapot orosz fogságban töltött. Kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Hegyi Ilona.

Horváth Mihály okl. ácsmester és épit. vállalkozó, Vasuti-u. 3. Szül. 1897-ben. Felszab. 1923-ban. 1927-ben oklevelet nyert és önállósította magát. Üzemében 4 segédnek és 1 tanoncnak ad munkát. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Építkezéseket tervez, fatelepe van Vasuti-u. 7. sz. a.

Horváth Rudolf szoba-, cimfestő- és mázolómester, Vasuti-u. 7.

Huszár Ferenc okl. lópatkolómester, Győrvári-u. 21. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1874-ben. A budapesti Állatorvosi Főiskola tanfolyamát elvégezvén, oklevelet nyert. Majd 3 évig Amerikában praktizált. 1899

óta önálló mester ; 2 tanoncot felszabadított, jelenleg fiával, Ferenccel együtt dolgozik. 1914—1918-ig harcolt a háborúban ; kisezüst, bronz vit. é., jub. é. és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Gerencsér Mária.

Király Jenő asztalosmester, Szentmihályfalvi-u. 5. Ipartestületi előljáró, az Iparos Kör pénztárnoka, az Adófelszólalmlási bizottság tagja. Szül. 1882-ben. Felszab. 1902-ben. Elvégezte a budapesti faipari szakiskolát. 1912-ben átvette mai üzemének vezetését, melyet atyja, János 1880-ban alapított. Műhelyében 2 segéddel és 1 tanonccal épület- és bútormunkát készít. Az ipartestületi székház stb. szakmunkáit ő végezte. 32 hónapig a fronton volt.

Koller Adolf cím-, szobafestő- és mázolómester, Szentmihályfalvi-u. 20. Ipartestületi tag. Szül. 1899-ben. Ipari kiképzését Körmenden nyerte, ahol 1906-ban felszabadult ; szaktudását Bécsben fejlesztette tovább. 1926-ban önállósította magát. Résztvett a világháborúban.

Ifj. Koppányi Mihály asztalosmester, Szentmihályfalvi-u. 10. Szül. 1894-ben. 1909-ban szabadult fel. 1918 óta önálló mester, 2 segédet alkalmaz. Épület- és bútormunkákat, üzleti berendezéseket stb. készít. Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek. Neje : Kolonics Margit.

Kotász János kép. kőművesmester és épít. vállalkozó, Győrvári-u. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és a Dalárda tagja. 1899-ben született. Felszab. 1915-ben. 1926-ban képesítést nyert és önállósította magát, cca 10 segédnek és 3 tanoncnak ad munkát. A háborúban 17 havi frontszolgálata volt, megkapta a bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetéseket. Neje : Kötél Sarolta.

Krausz Samu mészárosmester, Béla-tér 4. Üzemét 50 évvel ezelőtt alapította atyja. 1881-ben született Vasváron, ahol ipari tanulmányait folytatta, 8 éve önálló mester s azóta 1 tanoncot felszabadított. Az Ipartestület és a Keresk. Kör tagja. Neje : Antal Franciska.

Láng Ernő szabómester, Petőfi-u. 18.

Liebich József egyenruha- és férfiszabómester. Szül. 1882-ben. Iparát helyben tanulta ; mint segéd Kőszegen, Zalaegerszegen, Szombathelyen stb. működött. 1906 óta önálló mester. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Neje : Tánczos Karolin.

Magyar Ferenc órás- és ékszerészmester, Szencsy-u. 4.

Medvéssy József borbély- és fodrászmester, Petőfi-u. 5.

Mester József cipészmester, Győrvári-u. 62. Az Ipartestület, a Szakosztály és a Kath. Legényegylet tagja. Szül. 1901-ben Vasváron, ahol ipari kiképzését nyerte ; mint segéd a fővárosban működött. 1926-ban létesítette műhelyét. 3 hónapig a nemzeti hadseregben szolgált.

Molnár János asztalosmester, Egres-u. 32. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság és a Gazdakör tagja. Szül. 1883-ban. Felszab. 1900-ban. Szaktanulmányait Bécsben, Budapesten, Győrött, Pápán stb. fejlesztette tovább. 1913-ban megalapította műhelyét, ahol 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. 1914—1918-ig szolgálta a hazát ; egyszer megsebesült, bronz vit. érem tulajdonosa. Neje : Németh Juliska.

Molnár József cipőfelsőrészkészítőmester, Petőfi-u. 2. Tagja az Ipartestületnek. 1884-ben született. Ipari kiképzését helyben nyerte. 1908 óta önálló mester, jelenleg egy segéddel dolgozik. A háborúban hadimunkákat készített. Neje : Magyar Mária.

Molnár Sándor mészáros- és hentesmester, Szentmihályfalvi-u. 6. A tanoncvizsg. bizottság alelnöke, az Ipartestület és az Iparos Kör tagja. Szül. 1866-ban ; iparát Abdalocon tanulta. Mint segéd Budapesten, Kaposváron, Szombathelyen működött. 1896-ban önálló lett s azóta cca 5 tanulót felszabadított, jelenleg 1 tanoncot oktat. Neje : Dorner Karolin ; fia, Sándor 8 éve a szakmában működik.

Nagy Ferenc lópatkoló- és kovácsmester, Szentkút-u. 1. Az Ipartestület előljárója, a Tanoncvizsg. bizottság és az Iparos Kör alelnöke, a Temetkezési Egylet vál. tagja, a Tűzoltó Egylet főszertárosa. Szül. 1882-ben Vasváron, ahol iprai kiképzését nyerte. 1909-ben önállósította magát. 51 hónapon át a fronton volt ; mint a bronz vit. érem, vas é. ker. és K. cs.-k. tulajdonosa szerelt le.

Németh Kálmán vasúti vendéglős, Vasúti-u. 16. Ipartestületi tag. Szül. 1891-ben. Felszab. 1909-ben. 1921-ben önálló vendéglős lett. A világháborúban 43 havi frontszolgálata közben 3-szor megsebesült. Kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., seb. é. és K. cs.-k. Neje : Csontos Anna ; fiai : Palkovits Imre és Jenő szintén ezt az ipart űzik Budapesten.

Odonics István cipészmester, Győrvári-u. 30. Az Ipartestület számvizsgálója, a Szakosztály volt elnöke, a Kath. Legényegylet párt. tagja, a Temetkezési Egylet tagja. Szül. 1896-ban. Iparát helyben tanulta és mint segéd Győrben és Szombathelyen folytatta szaktanulmányait. 1921-ben létesítette üzemét, ahol 1 segédet foglalkoztat. 1915—1918-ig a fronton volt ; kisezüst, 2 bronz vit. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Pajor Rudolf szabómester, Petőfi-u. 1.

Pataky Lajos cím-, szobafestő- és mázolómester, Temető-u. 6. Az Ipartestület alapító tagja, a tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, a Tűzoltó Egylet szakaszparancsnoka, a 30 éves szolg. érem tulajdonosa. Szül. 1871-ben Felszab. 1886-ban. 1889 óta önálló mester,

1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Számos templom festését készítette. 1916-tól a háború végéig a fronton szolgált. Neje: Sőre Anna.

Pesti János okl. ácsmester, Nagykövéshegy. Szül. 1900-ban. 1923-ban szabadult fel; 1928-ban képesítést nyert és önállósította magát. Üzemében 3 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Neje: Offenmüller Márta.

Pintér János okl. ácsmester és épít. vállalkozó, Győrvári-u. 40. Tagja az Ipartestületnek és a tanoncvizsg. bizottságnak. Szül. 1898-ban. 1915-ben felszabadult. 1925-ben önálló lett; 1926-ban képesítő oklevelet nyert. Átlag 5 segédet és 1 tanulót foglalkoztat. 1927-ben Kovács Saroltát vette nőül.

Pintér Sándor lakatosmester, Béla-tér 6. Az Ipartestület jegyzője, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke, az Iparos Kör v. tagja. Szül. 1887-ben. Ipari tanulmányait helyben, Budapesten, Szombathelyen, Szegeden stb. végezte. 1911-ben létesítette üzemét, ahol 1 segéd és 2 tanonc működik. A világháborúban a fronton volt. Neje: Dömötör Margit.

Polacsek József szíjgyártó- és nyergesmester, Petőfi-u. 1. A tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, az Ipartestület tagja. Szül. 1900-ban. Iparát Zalalövőn tanulta; mint segéd Budapesten, Bécsben stb. működött. 1923 óta önálló mester. A világháborúban 7 hónapot a fronton töltött, majd 5 hónapig a nemzeti hadseregben szolgált.

Pöltl Ferenc kőművesiparos, az Ipartestület alelnöke, Domonkos-u. 12. 1875-ben Tarcsán született, ipari tanulmányait Rinyaszentkirályon végezte, 1892-ben szabadult fel. 4 évig Budapesten működött, 1899-ben lett önálló. Vasvári üzemét 1910-ben alapította. 6 év óta alelnöke az Ipartestületnek, aki tevékenyen vett részt a székház alapításában. Közs. képviselő. A világháborúban 6 hónapig volt a fronton, 20 hónapig fogságban. Neje: Erdélyi Juliánna.

Rákosi Ferenc cipészmester, Szentmihályfalvi-u. 14. Ipartestületi tag. Szül. 1888-ban, Szakismeretét a fővárosban szerezte. 1913-ban önállósította magát. A háborúban 3 havi frontszolgálat után fogságba esett, 6 évet Szibériában töltött. Neje: Moszkvityina Vera.

Rechnitzer Jenő szállodás, Béla-tér 2.

Schrammer Ferenc úriszabómester, Petőfi-u. Tagja az Ipartestületnek, Iparos Körnek, Temetkezési Egyletnek, és Sportegyletnek. Szül. 1899-ben. Budapesten nyerte kiképzését. 1926-ban önállósította magát, üzemében 2 segédet foglalkoztat. Szaktudása az elsők közé emeli. A nemzeti hadseregben szolgált.

Sebik Ferenc úriszabómester. Szentmihályfalvi-u. Az Ipartestület, a Dalárda és a tanoncvizsg. bizottság tagja. Született 1891-ben. Iparát Érsekujváron tanulta. Mint segéd Párisban, Pozsonyban, Vasváron stb. fejlesztette szakismeretét. 1921-ben létesítette műhelyét, ahol 1 segédet alkalmaz; 2 tanoncot felszabadított. A háború alatt Korzikában volt internálva. Neje: Pázti Ilona.

Schrammer Ferenc

Simon István épület- és bútorasztalosmester. Szentkút-u. 1. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a tanoncvizsg. bizottság, a Kath. Legényegylet és a Dalárda tagja. Született 1900-ban. Mesterségét Muraszombaton tanulta, majd mint segéd Berlinben, Münchenben, Leipzigben stb. működött. 1925-ben önálló lett, 1 tanulóval dolgozik. Neje: Molnár Mária.

Somlósi Lajos asztalosmester, Temető-utca 5.

Somogyi Pál gépészkovácsmester. Gersei-u. 31. Ipartestületi előljáró, a tanoncvizsg. bizottság, Iparos Kör és Temetkezési egylet tagja. 1890-ben született Vasváron, ahol iparát tanulta. A győri Waggongyárban, a budapesti Ganz-Danubius-gyárban stb. praktizált, mint segéd. 1910-ben Sopronban gépkezelői vizsgát tett, 1909 óta önállóan dolgozik 1 tanonccal. 1914—1918-ig küzdött a hazáért. K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Szabó Róza.

Soproni János okl. kőművesmester, építési vállalkozó. Petőfi-u. 31. Született 1897-ben. Iparát Budapesten tanulta; 1926-ban oklevelet nyert és önállósította magát. 1915-től a háború végéig a haditengerészetnél állandó frontszolgálatot teljesített. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, K. cs.-k. Neje: Bene Anna.

Sütő József asztalosmester. Zsidóföldi-utca 12. Tagja az Ipartestületnek. 1894-ben született. Felszabadult 1909-ben. 1918 óta önálló mester. A világháborút az orosz fronton küzdötte végig; K. cs.-k. tulajdonosa. Neje: Dávid Vilma.

Szabó József és veje *Srammer István* cipészmesterek. Főtér 2. Szabó József született 1873-ban; kiképzését Kőszegen nyerte; mint segéd Sopronban, Grázban Keszthelyen stb. működött. 1900 óta ön-

álló. Az Ipartestület előljárója, a szakosztály és a Temetkezési egylet pénztárnoka a tanoncvizsg. bizottság tagja. 1915—1918-ig vett részt a háborúban., Veje, Schrammer István született 1893-ban ; iparát a fővárosban és helyben tanulta ; 1921-ben önálló lett. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság tagja, Iparos Kör előljárója, Kath. Legényegylet számvivője. 1914—1919-ig orosz fogságban volt. K. cs.-kereszt tulajdonosa.

Szakács György szabómester, Kassai-u. 2.

Szalay Kálmán hentes- és mészárosmester Szentmihályfalvi-u. 10. Született 1904-ben. Felszabadult 1923-ban. Körmenden, Sopronban, Keszthelyen és Szombathelyen volt segéd. 1927-ben önállósította magát, 1928 óta társas viszonyban van Csordás Istvánnal. Tagja az Ipartestületnek.

Szántó János mészáros- és hentesmester. Kossuth Lajos-u. 7. Az Ipartestület tagja. 1886-ban született. Ipari kiképzését Szombathelyen nyerte. Budapesten, Sopronban működött segédkorában. 1919-ben létesítette üzemét, melyben 1 segédet alkalmaz. 1914—1918-ig a fronton harcolt a hazáért. Neje : Kovács Ilona.

Szeim Árpád fényképész. Ipartestületi tag. Zsidóföldi-u. 10. Született 1894-ben. Felszabadult 1911-ben. Orosz-, Török- és Olaszországban járt tanulmányúton. 1927-ben önállósította magát. 1915-től a háború végéig szolgált a hadseregben.

Tirbus István képesített kőművesmester, építési vállalkozó, Széchenyi-tér 6. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Született 1898-ban. Felszabadult 1915-ben. 1927-ben képesítést nyert és önállósította magát. 3 tanoncot és 10 segédet alkalmaz. Számos nagyszabású épület szakmunkáit készítette. 28 hónapig a fronton szolgált, 1 évig olasz fogságban volt. Kitüntetései : kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. Neje : Farkas Franciska.

Tóth István okleveles kőművesmester. Gróf Tisza István-u. 5.

Török Imre cipészmester Szentmihályfalvi-u. 19. Tagja az Ipartestületnek, az Iparos Körnek és a Temetkezési egyletnek, 1884-ben született Vasváron, ahal iparát tanulta. Mint segéd hosszabb ideig a főváros ban működött. 1920 óta önálló mester. A háborúban az orosz fronton harcolt, majd 4 évet fogságban töltött. Neje : Vincze Teréz.

Török János mészáros- és hentesmester. Domokos-u. 1. Született 1903-ban. 1924-ben szabadult fel. Segédkorában Bécsben, Budapesten és Győrött fejlesztette szaktudását. 1927-ben létesítette üzemét, ahol 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. Neje : Molnár Terézia.

Török József cipészmester Domokos-utca 1. Született 1905-ben Vasváron, ugyanitt nyerte ipari kiképzését. Segédként Budapesten, Győrött és helyben tanulmányozta iparát. 1927 óta önálló mester. 2 segédet foglalkoztat. Tagja az Ipartestületnek, a Kath. Legényegylet pártoló tagja.

Tóth József cipészmester. Szentmihályfalvi-u.

Velcsov Ferenc üzemvezető főmolnár, Hengermalom. A tanoncvizsg. bizottság elnöke, Ipartestületi előljáró. Született 1882-ben. Kiképzését Zentán nyerte. Ipari tanulmányait mint segéd Triesztben, Marburgban, valamint a hazai nagy vállalatoknál tökéletesítette. 1912 óta önálló. A világháboruban 2 évig a fronton szolgált ; mint rokkant szerelt le. A K. cs.-k. tulajdonosa.

Viola János cipészmester. Festetich-u. Az Ipartestület, a Gazdakör és a Kath. Legényegylet tagja. Született 1890-ben Vasváron, ahol mesterségét tanulta. 1927-óta önállóan dolgozik 2 segéddel és 1 tanonccal ; 1914—1918-ig harcolt a hazáért ; kitüntetései : bronz vitézségi érem és K. cs.-kereszt. Neje : Horváth Margit.

Wéber János sütőmester. Zsidóföldi-u. 1. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság és az Iparos Kör tagja. Született 1876. Felszabadult 1894-ben. 1905-ben önálló lett, 1 segédet alkalmaz. A világháborúban 31 havifrontszolgálata közben két ízben megsebesült ; kisezüst és K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Bugovits Juliánna.

Wéber Károly sütőmester. Szentmilhályfalvi-u. 7. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság és a Dalegylet tagja. 1876-ban született Vasváron, ahol iparát tanulta. A nagy magyar városokban működött mint segéd. 1903-ban létesítette üzemét. 1914—1918-ig szolgálta a hazát. Neje : Simon Etel.

Zsilinszky István szállodás és vendéglős, Béla-tér. A Szakosztály elnöke, az Ipartestület, a képviselőtestület, a gazdasági bizottság tagja, a Takarékpénztár ig. tagja stb. Született 1889-ben. Budapesten 1904-ben elvégezte a vendéglős-szállodás szakiskolát. 1918-ban átvette jelenlegi üzemének önálló vezetését, melyet atyja Ödön 1881-ben alapított. 5 alkalmazottja van. 1915—1918-ig vett részt a háborúban. Neje : Németh Anna.

Zsuppán István műasztalosmester. Hunyadi J.-u. 1. Született 1904-ben. Ipari kiképzését Szentgotthárdon nyerte ; felszabadult 1922-ben. 1928-ban alapította villanyerőre berendezett modern üzemét, ahol 2 segédnek és 2 tanoncnak ád munkát Tagja az Ipartestületnek és az Iparos Körnek.

VÁC

Alpáry Károly lakatosmester, lak. Báthory-u. 18., üzem Kossuth-tér 5.

Borbély József csizmadiamester.

Bernáth András magyar szabómester, Széchenyi-u. 6. 1877-ben szül., 1892-ben

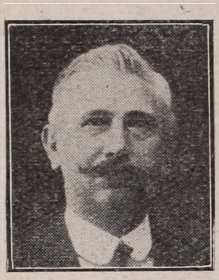

Csányi Dezső

Dunay Géza

szab. 24 éves korában önállósította magát. Vagyonát szorgalmával szerezte. Ipart. előlj. 23 éve, Ipartársulat alelnöke, Gazd. Hit. igazg. tag. Iskolaszéki tag. 22 évig a Kath. Legényegyl. világi elnöke volt. Résztvett a háborúban.

Bardics Mihály magyar szabómester.

Csányi Dezső ang. úriszabómester, Petőfi-u. 1. 1877-ben Csongrádon született, 1894-ben szabadult fel, mint segéd Budapesten, Debrecenben, Zágrábban stb. dolgozott. 1902-ben önállósította magát. Ipartestületi és Ip. társ. vál. tag. A Petőfi asztaltársaság tb. elnöke. Bev. 1914., lesz. 1918., rang. őrm. Bronz v. é., kis ez. v. é., K. cs.-k. és koronás vaskereszt kitüntetése van. 4 gyermeke van.

Csifféry Jenő nőiszabó, Káptalan-u. 20.

Darvas Béla órásmester, Hajszik Pál-u. 9.

Dunay Géza asztalosmester, Vásár-tér 14. Vácon szül., ugyanott szab., mint segéd Hazánk és Németország nagyobb városaiban dolgozott. 1921-ben alapította üzemét, melyet 1927-ben Vácra helyezett át. 31 hó fr. sz., kit.: br. v. é., K. cs.-k. és seb. é. Neje: Kicska Johanna.

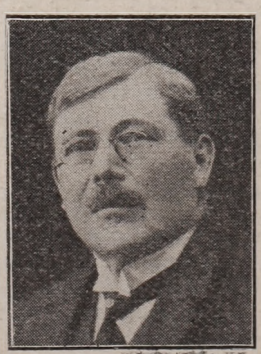

Fodor Sándor

Fodor Sándor cipészmester, Konstantin-tér 18. 1855-ben szül., 1868-ban atyjánál szab. Üzemét még a céhrendszer alatt 1879-ben alapította. Egyike a város legtekintélyesebb polgárainak, magas kora, tapasztalatai és a közügyek terén való lelkes munkálkodásáért köztiszteletnek örvend. Neje: Kurdy Erzsébet, 6 gyermeke van.

Gyergyay Bernát szabómester, Zrínyi-u. 9.

Hegedüs László asztalosmester, Füredi-utca 4.

Hirlemann József mészáros- és hentesmester, Kossuth-u. 13.

Holecz Imre magy. szabómester, Petőfi-utca 4. 1918-ban, háborúból való hazatértekor, önállósította magát. Városnak rendes szállítója. Volt Ipartárs. vál. tag. 1922-ben nőül vette Lehoczky Margitot.

Holecz Imre

Jonák Vencel

Hradcsuj Károly hentesmester, Fő-út.

Jonák Vencel egyenruha- és polg. szabómester, Hattyu-u. 16. 1879-ben Csehországban szül., Prágában szab., majd Bécs, München és Budapesten dolgozott. Több ipari kitüntetése van. A háborúban egyszer sebesült.

Kapás Ferenc szobafestőmester, Budapesti-út 50. Tel. 121. Helyben szül., ugyanitt szab. 1920-ban önállósította magát. Számtalan művészi templomfestéséért több kitüntetésben részesült. 24 havi fr. sz.-al mint 75%-os rokkant szerelt le. Neje Paulicsek Ilona.

Kapás Ferenc

Klapati János

Klapati János kötélgyártómester, Kisváci fő-út 1., üzlet Széchenyi-u. 3. Szül. 1852, szab. 1869-ben. Üzemét 1875-ben alapította, 1896-ban arany, 1926-ban (50

éves jub. alk.) miniszteri díszoklevéllel tüntették ki. Városi képv.

Kopperniczky Lajos cipészmester, Kossuth-u. 4.

Kozma József asztalosmester, Árpád-utca 13.

Könye Dániel szíjgyártómester, Kádár-utca 4.

Lövenstein Tivadar sütőmester, Szt. Miklós-tér 9.

Makovényi Lajos kovácsmester, Petőfi-utca 52.

Mátyásfy Ferenc sütőmester, Kisváci fő-u. 38.

Nagy István szabómester, Petőfi-u. 5.

Nagy János kelmefestő- és vegytisztító intézet, Szt. János-u. 1.

id. Obermayer Gyula asztalosmester, Rákóczi-u. 24. Dunaföldváron 1873-ban szül., 1889-ben szab. Mint segéd Budapest, Kalocsa, Szeged és Vácott dolgozott. 1897-ben üzemet alapított. Ipart. vál. tag. Tanoncvizsg. biz. tag. 1896-ban nősült, résztvett a háborúban.

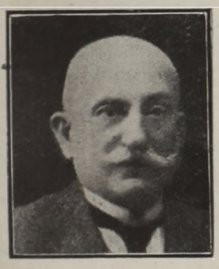

id. Obermayer Gyula

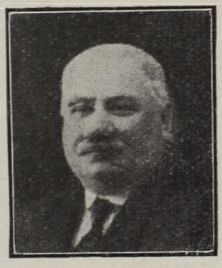

Presán József

Polacsek Gábor szabómester, Mária-u. 24.

Pataki Ferenc csizmadiamester, Kossuth-u. 12.

Presán József cipészmester, Görög-u. 8. Vácon 1872-ben szül., 1887-ben szab. atyjánál. Szorgalmával házat szerzett magának. Ipart. pénzt. 12 éve, tanoncvizsg. biz. tag. Ipartársulat háznagya, Hangya Sz. ig. tagja. 1896-ban nőül vette Pokorny Annát, gyermekei: Anna, Imre és Ilonka.

Quell Rudolf harisnyakötőmester, Eszterházy-u. 6. 1871-ben szül. Atyjánál tanulta az ipart, ki a céget 1850-ben alapította. Saját vezetésében 1890 óta van. Ipara mellett cementárúgyára van. 30 éve vezeti a testület ügyeit, 13 éve elnök. Nevéhez fűződik a Székház renoválása, a testületi élet fellendülése stb. Résztvett a háborúban. Neje: Bisztricsán Mária.

vitéz Rákosmezei Nándor asztalosmester, Mária Terézia Telep 1 és Széchenyi-u. 20. 1900-ban vette át az atyja által alapított üzemet s azt szépen kifejlesztette. Számos nagy épületmunkát végzett. Tanoncvizsg. biz. tag, a Polg. Daloskör örökös tb. vál. tagja. Az orosz és olasz frontokon harcolt.

Retter Ödön kocsigyáros, Káptalan-u.

Roller Gusztáv darálómalom, Budapesti főút 15.

Rozmann Ferenc asztalosmester, 1892-ben szül., 1908-ban szab. Segédként Budapest, Ujpest, Szeged és Dunakeszin dolgozott. A háborúból hazatérve, 1919-ben alapította üzemét, melyben épület- és bútormunkákat készít. 1912-ben nőül vette Pálinkás Erzsébetet, 4 gyermekük van.

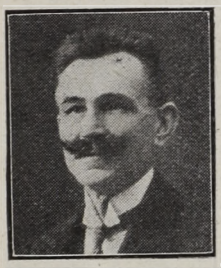

vitéz Rákosmezei János

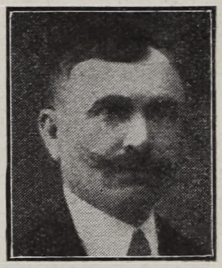

Steidl Lajos

Rusznyák Kálmán cipészmester.

Steidl Lajos asztalosmester, Retek-u. 7—9. Vácon szül., Ujpesten szab., 10 éven keresztül mint segéd dolgozott, 1903-ban alapított üzemet, melyben 3 segéddel és 3 tanonccal városi, állami és magánmunkákat készít. Ipart. vál. tag, számvizsgáló biz. elnök. 1902-ben nősült.

Stégbauer Lajos kádármester, Mária-u. 6.

Scheffer András asztalosmester.

Schmidt Ferenc templomfestő, aranyozó Petőfi-u. 9. Vácon 1877-ben szül., 1893-ban szab., Budapesten az iparrajziskolát jeles

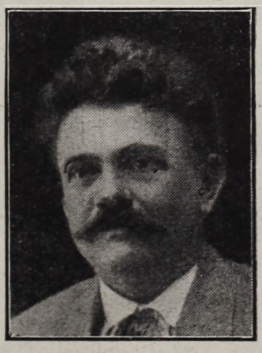

Schmidt Ferenc

eredménnyel végezte. 1902-ben vette át az az atyja által 1862-ben alapított vállalatot. Nagyezüst é.-el kitüntetve. Ipart. alelnök, Ipartárs. pénzt. és vál. tag, Petőfi-asztaltársaság elnöke. Résztvett a háborúban, neje: Horváth Mária.

Schwarcz Mór szabómester, Sörház-u. 1.

Schwartz Pál kőművesmester, Mária-u. 9. 1872-ben szül., 1900-ban szab., 1908-ban önállósította magát. Háború alatt számos hidat épített a Máv.-nak. Ipart. előlj., Ipartárs. vál. tag. Evang. egyház gondnoka, városi képv. stb. 1899-ben nőül vette Hajdu Paulinát. 1916—18-ig volt katona.

Széles Károly papiés polgári szabómester, Szt. Miklós-tér 7. 1898-ban szül., 1914-ben szab., $2^1/_2$ évi frontszolgálat után, hol egyszer sebesült is, 1919-ben önállósította magát. Ugyanakkor nőül vette Dulai Annát.

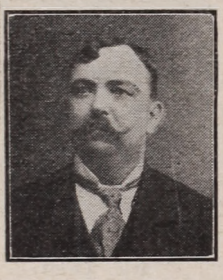

Schwartz Pál

Széles Károly

Szilágyi Gyula műesztergályosmester.

Takács Béla órás- és aranyművesmester.

Talpas János cím- és templomfestőmester, Kossuth L.-tér 6.

Tar Gábor szabómester, Széchenyi-u. 8. 1881-ben szül., 1897-ben szab., 1908-ban vette át az 1868 óta fennálló vállalatot. 1908-ban volt az esküvője Leháczky Máriával.

Tenczel és Kozma asztalosmester, Széchenyi-u. 24. 1919-ben társas alapon létesítették vállalatukat. 1924-ben a váci kiállításon aranyéremmel tüntettettek ki. T. István 1892-ben született, 1909-ben szabadult fel, 1919-ben lett önálló. A V. A. C. ügyv. igazgatója. Futballbíró. Résztvett a háboruban. Neje: Kozma Mária.

Tar Gábor

Tenczel István

Ujhelyi Ferenc uri- és nőifodrászmester. Kossuth L.-u. 22. 1901-ben Vácon szül. 22 éves korában szab. 1926-ban nyitotta szalónját, melyben 9 alkalmazottal dolgozik.

Urbán János magyar szabómester, Rákóczi-u. 24.

Vajcsy József cipőfelsőrészkészítő.

Varga József szobafestő- és mázolómester, Gasparik-u. 3. Vácon szül., tanult és alapította vállalatát. Külföldi tanulmányútja során Milánóban, majd az udvari festőműhelyben dolgozott. Orosz fogságban elsajátította a festék-chémiát. Ipart. előlj. tag, városi képv. stb. Neje: Fazekas Mária.

Id. Váradi János szabómester, Zichy-u.

Virsinger Dezső magy. szabómester, Szt. István-tér 2.

Zsarnoczay János vendéglős, Gálcsik-u. 3.

VÁROSLŐD

Albert János molnármester, Fő-u. 9. Búza- és rozsdarálással foglalkozó, vízierőre működő malmában 1897 óta dolgozik önállóan. Az Iparos Kör volt elnöke, most vál. tagja. Értékes tevékenységet fejtett ki iparostársai érdekében.

Auerbach István cipészmester.

Czinder Jenő molnármester. 1897 óta működik ipara fejlesztése körül. 1904-ben lett önálló. 1 segédet alkalmaz vízierőre működő malmában. A világháborúban résztvett az olasz és szerb fronton, bronz v. érmet és K. cs. k.-et kapott.

Feith János bognármester.

Fölker János asztalosmester.

Jahny Lajos szabómester, Kolostor-u. 1897 óta működik ipara terén. Mint segéd Pápán és Városlődön dolgozott. 1913 óta önálló. Az Ipartestület, Kath. Iparos Kör tagja. 21 hónapig volt az orosz és albán fronton. K. cs.-k.-je van.

Schneider Dániel úriszabómester, Kolostor-u. Mint segéd Ajkán és Veszprémben dolgozott. Szaktanfolyamot végzett. Az Ipartestület, Kath. Iparos Kör tagja.

Windischmann József mészáros. Önálló 1919 óta. Mint segéd Kislődön és helyben dolgozott. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 4 tanoncot már felszabadított. Az Ipartestület, Kath. Kör. tagja. Résztvett a világháborúban.

VÁRPALOTA

A Várpalotai Ipartestület, amelynek ezidőszerint 214 tagja van, s amelynek kebelében az Iparos Dalárda és az Iparos Kör működik, 1900-ban alakult meg. A tagok alkalmazásában 32 segéd és 59 tanonc működik. Az Ipartestület elnöke : Mórocz János szabómester. A szakosztályok elnökei: Pollák Adolf mészárosmester, Szabad Ignác cipészmester, Szabó András asztalosmester, Horn Mihály építőiparos, Kaszás József vendéglős és Simon András csizmadia. A testület jegyzője : Márton József kántortanító.

Baranyai József asztalosmester, Kórház-u. 712. Üzemét 1904-ben alapította, 1 tanoncot foglalkoztat. 32 éve működik a szakmában. Tagja az Ipartestületnek, 6 évig volt előljárósági tagja, az Iparos Kör választmányi tagja. A világháborút végigküzdötte, volt orosz fogságban is.

Baumgartner Mihály cementárugyártómester.

Ifj. Béczi Károly kovácsmester.

Biróczky Imre cipészmester, Megyeház-u. 1898-ban alapított üzemében 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. 11 tanoncot szabadított fel. 1886 óta űzi iparát. Az Ipartestületnek 5 évig volt elnöke, 14 évig al-

Biróczky Imre

elnöke és 5 évig előljárója. A cipészmester-vizsgáztató bizottság elnöke, 31 éve tagja a Tűzoltótestületnek, 15 és 25 éves szolgálati éremmel kitüntetve. 1925—1918-ig vett részt a világháborúban.

Csajághy István sütőmester, Piac-tér. 1912-ben alapított üzemében egy szitáló-

Csajághy István

és egy tésztaosztó-gép van. 2 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület, a mestervizsgáztató bizottság, az Orsz. Keresk. Egyesület tagja, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos Kör, a V. T. E. sport-egyesület elnöke és a Levente Egyesület oktatója. A 21 havi frontszolgálata alatt a Károly cs.-keresztet szerezte.

Csonka Károly borbély- és fodrászmester. Szaktudását Várpalotán, Budapesten, Győrben, Székesfehérváron szerezte, még 1919-ben megalapította üzemét, melyet 1 tanulóval folytat. Az Ipartestület előljárósági tagja, az Iparos Kör választmányi tagja. 26 hónapot töltött az orosz és olasz fronton, kétszer sebesült.

Czankler Gyula sütőmester.

Darnai János hentes- és mészárosmester, Közép-u. 71. 1906 óta működik iparában, mig 1928-ban önállósította magát. Tagja az Ipartestületnek, 37 havi frontszolgálata alatt a vaskeresztet és a Károly csapatkeresztet szerezte.

Erdélyi István kőfaragómester, Tési-u. 789. 42 éve gyakorolja iparát és 30 éve önálló. Főbb munkái : márvány sírkövek készítése. Az Ipartestület tagja, stb. 1916—1918-ig küzdött az orosz fronton.

Farkas Endre kádármester. Üzemét 1919-ben alapította. Szaktudását Várpalotán és Pozsonyban szerezte. Az Ipartestületnek és az Iparos Körnek tagja. A világháborúban 48 hónapot töltött az orosz fronton.

Farkas István kádármester. Várpalotán, Aradhegyalján és Oroszországban szerzett szaktudását 1920-ban létesített üzemében értékesíti. Az Ipartestületnek 20 év óta tagja. 48 havi frontszolgálat után 12 hónapot orosz fogságban töltött.

Farkas Sándor gépkovácsmester, 1921-ben alapított üzemében 1 tanulóval dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és Iparos Körnek. 36 hónapot töltött az olasz és orosz fronton.

Finta Mihály lakatosmester.

Fried Lajos bádogosmester.

Harn Lajos kép. ácsmester, Tési-u. 773. 1913-ban nyerte képesítését. Főbb munkái a ref. templomtorony, az ev. templomtorony, a kat. iskola ácsmunkái. 1927-ben lett önálló. Az Ipartestület tagja. 3 évig volt előljárósági tagja. Az Építőipari Kör tagja.

Hochstädter Béla könyvkötőmester.

Istenes Gáspár bognármester. 1892-ben alapított üzemében 2 tanonccal dolgozik. Szaktudását Komáromban, Győrben, Várpalotán, Fehérváron szerezte. Az Ipartestület és Kör tagja. Résztvett a világháborúban.

Jánoky Mihály gép- és épületlakatos. Budapesten és Várpalotán szerzett tudását 1919-ben létesített üzemében gyakorolja. 1 segéddel és 4 tanulóval dolgozik. Az Ipartestületnek és Körnek tagja, 13 havi orosz frontszolgálata van.

Kajári László bognármester. 1890-ben alapított üzemében 1 segédet alkalmaz. Az Ipartestületnek 1900 óta tagja ; tagja még az Iparos Körnek is, 6 hónapig küzdött az orosz fronton.

Kaszás József vendéglős, Tési-u. 365. 1911-ben vette át üzemét s vezeti önállóan, de már annakelőtte Amerikában is e szakmában működött. Az Ipartestület tagja, a vendéglős szakosztály elnöke, stb. 22 havi frontszolgálata alatt egyszer sebesült.

Kavecz Károly cipészmester. 1920-ban alapított üzemében 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és Körnek tagja. 18 havi frontszolgálata alatt a nagyezüst vit. érmet és a Károly cs.-keresztet érdemelte ki.

Király Lajos bognármester. Várpalotán és Fehérváron szerzett szaktudását 1915-ben alapított üzemében gyümölcsözteti. Az Ipartestületnek és Körnek tagja. 1915—1920-ig szolgálta a hazát.

Kósa József kovácsmester. 1925-ben alapított üzemét 1 segéddel folytatja. Iparát Várpalotán és Budapesten gyakorolta. Az Ipartestületnek 1925 óta tagja.

Kovács János bognármester. Édesatyja által 1890-ben alapított üzemét 1910 óta vezeti. 1 segédet és 1 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület és Kör tagja. A világháborúban résztvett.

Kránitz János kovácsmester. Iparát 24 éve gyakorolja. Mai üzemét 1921-ben alapította. Tagja az Ipartestületnek. 1912—1918-ig szolgálta a hazát, 32 hónapot töltött a különböző harctereken.

Lechner József kalaposmester. Szaktudását Várpalotán szerezte. Üzemét már 51 évvel ezelőtt alapította. Az Ipartestületnek 1900 óta tagja. Tagja még az Iparos Körnek is.

Litschauer Andras asztalosmester, Sörház-u. 1911 óta gyakorolja iparát. 1924-ben lett önálló. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Főbb munkái : a rk. templom főbejárati ajtaja, az eskönyi ev. templom, lakóházak szakmunkái. Az Ipartestület, az Olvasó Kör, a Tűzoltóegyesület tagja. A bronz vitézségi érmet, a Károly cs.-keresztet a 23 havi olasz frontszolgálata alatt szerezte.

Madarász János sütőmester.

Markos József szabómester.

Morócz János szabómester. Szaktudását Bécsben és Budapesten gyarapitotta. 1913-ban Budapesten önállósította magát, majd 1919-ben tette át üzemét Várpalotára. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 1926 óta alelnöke, ennek előtte 7 évig volt előljárósági tagja. A tanoncvizsg. bizottság elnöke, a mestervizsg. bizottság alelnöke, az Iparos Olvasó Kör pénztárosa, stb. 36 havi orosz és olasz frontszolgálata alatt 3-szor sebesült. A kisezüst, a bronz vitézségi érmet, a sebesülési érmet és a Károly cs.-keresztet kapta.

Marosi Pál bognármester.

Nagy József kéményseprőmester 1924-ben alapított üzemében 2. segédet alkalmaz. Gyakorlatát Kiskőrösön és Várpalotán szerezte. Az Ipartestületnek és Iparoskörnek tagja 4 havi frontszolgálat után 42 hónapot orosz fogságban töltött.

Nagy Lajos bognármester. Pozsonyban, Budapesten, Sopronban, Győrött szerzett szaktudását 1912-ben létesített üzemében gyümölcsözteti. Tagja az Ipartestületnek és a Körnek. 24 havi frontszolgálat után orosz fogságba került.

Pfeifer Izidor épület- és díszműbádogos.

Pollák Adolf mészárosmester. Üzemét nagyapja, Zsigmond alapította, melyet 1908 óta vezet önállóan. 1886 óta működik szakmájában. Az Ipartestületnek tagja, a szakosztály elnöke. A világháborúban hosszabban résztvett.

Rédly József kőmívesmester.

Schmidt Ferenc üvegesmester. 1922-ben lett önálló, iparát Várpalotán tanulta. Az Ipartestület és Kör tagja. 23 havi frontszolgálat után orosz fogságban sínylődött 22 hónapig.

Soós Gyula kovácsmester.

Szabad Ignác cipészmester, 34 éve működik az iparfejlesztés terén. 1900-ban létesített üzemében 2 tanoncot alkalmaz. 3 éve elnöke az Iparos Körnek, az Ipartestület előljárósági tagja, a tanonciskola felügyelőbizottságának alelnöke, községi képviselő, templomatya, iskolaszéki tag, a szakosztály jegyzője stb. 2 évig küzdött az albán, olasz és montenegrói frontokon.

Szabó András asztalosmester, Tégla-u. 357. 1912-ben alapította üzemét, a szakmában 1898 óta működik. Főbb munkái : a polg. isk. berendezése, az Erzsébet-szálló és több magánház asztalosmunkái. 1 segédet és 3 tanoncot alkalmaz. Az Ipartestület előljárósági tagja 12 éve, az Iparos Olvasó Kör tagja. A háború elejétől a végéig küzdött a szerb, román és orosz fronton. A kisezüst vitézségi éremmel aKároly cs.-keresztel és a szolgálati kereszttel lett kitüntetve.

Ifj. Szabó János bognármester. Szaktudását Várpalotán és Budapesten szerezte. 1926-ban lett önálló. Tagja az Ipartestületnek és Körnek. A világháborúban 12 havi frontszolgálatot teljesített.

Szabó József fodrászmester.

Szallay Dezső kovácsmester.

Szücs Gyula cementárú-, műkő- és építésianyag kereskedő, Veszprémi-út 69. Édesatyja, István által alapított üzemet 1923 óta vezeti. 2 munkást foglalkoztat. Egy cementcserépgyártó gép van üzemében. Az Ipartestület, a Kör, az Építőiparos Kör tagja, stb.

Tax György szíjgyártómester.

Tax Pál kárpitos- és szíjgyártómester. Várpalotán, Fehérváron és Budapesten szerzett szaktudását 1916-ban alapított üzemében értékesíti. 1 tanonccal dolgozik. Tagja az Ipartestületnek és Körnek. Résztvett a világháborúban.

Tóth György kovácsmester. 1918-ban önállósította magát. Az Ipartestületnek és Iparos Körnek tagja. 36 hónapot töltött a világháború alatt az orosz és szerb fronton.

Tóth Pál kovácsmester.

Ujvári Ferenc reszelővágómester. Szakmáját Budapesten, Miskolcon, Szombathelyen, Szegeden gyakorolta. 1924-ben alapított üzemét 1 segéddel folytatja. Tagja az Ipartestületnek. A világháború alatt 36 hónapot a harctéren töltött.

Vajda András bognármester. Szaktudását Várpalotán, Győrött és Fehérváron szerezte 1890-ben alapította üzemét. Az Ipartestületnek és Körnek tagja. 1916—1918-ig szolgálta a hazát a világháborúban. 9 havi olasz frontszolgálattal.

Vankó Géza asztalosmester. 1925-ben alapított vállalatát 2 segéddel és 1 tanonccal folytatja. Főbb munkái : a királyszállási erdőmérnöki iroda, peremartói Robbantó r. t. stb. szakmunkái. 32 éve folytatja iparát. Az Ipartestület és Kör tagja. A dalárdának alapító, választmányi és működő tagja. A világháborúban résztvett.

Varga Lajos borbélymester.

VESZPRÉM

1886. évi szeptemberben alakították meg a veszprémi Ipartestületet.

Az Ipartestület az iparosérdekek szolgálatában kifejtett hathatós munkássággal kezdte meg működését. Egymásután alakították meg a különböző szakosztályokat, résztvett az Ipartestület vezetősége az összes országos ipari nagygyűléseken és kongresszusokon. Súlyos csapás érte Veszprém iparosságát 1893-ban, mikor Veszprém majdnem egészen a tűzvész martaléka lett. Az Ipartestület vezetősége ekkor országos mozgalmat indított a tűzkárosult iparosok segélyezésére. 1894. évben már zászlót szerzett az Ipartestület. 1896. évben Bauer Károly elnök alapításával létesíttetett az elagott iparosok alapja. 1904. évben volt az Első Országos Iparos Kongresszus Veszprémben, ugyanezen évben Mezőgazdasági és Ipari Kiállítás rendeztetett fényes sikerrel. Az 1914. év az Ipartestület életében is súlyos megpróbáltatásokat okozott. Az Ipartestület legtöbb tagja katonai szolgálatra vonult be s bizony a világháború súlyos megpróbáltatások elé állította a testület vezetőségét, amely igyekezett ebben az időben az iparosok itthonmaradottain segíteni. A forradalom és a kommün az Ipartestületet is szét akarta rombolni, de hála a hazafias iparosságunknak, ez nem sikerült, mert — majdnem mondhatni — erejük éppen az iparosság be nem hódolásán tört meg. Iparosaink közül a kommün alatti viselkedéséből folyólag egynek sem lett bántódása.

A háború után újból kellett kezdeni a lerombolt épület felépítését s az akkori országoshírű vezér, Hajagos Imre elnök agilitása segítette áthidalni a nehézségeket. Az ő elismert vezéri rátermettségének köszönhető az 1923. évben rendezett és fényesen sikerült ipari és mezőgazdasági kiállítás. Ugyancsak az ő agilitásának köszönhető, hogy az Ipartestület tanácstermében nagy márványtáblát állítottak fel a világháborúban elesett 111 ipartestületi tag hősi halott emlékének megörökítésére. 1928. évben súlyos gyásza volt az Ipartestületnek, mert elnöke, Hajagos Imre, váratlanul hirtelen elhunyt. Temetésén a kormány képviseletén kivül az egész országból képviseltették magukat az iparosalakulatok és hatóságok is. Temetésén mintegy 10.000 ember vett részt.

Az Ipartestület jelenlegi agilis elnöke, Wolfram János vezetésével erős mozgalom indult az Ipartestület székházának felépítése érdekében, ami a megvalósulás felé közeledik.

Az Ipartestületnek fennállása óta elnökei voltak : Balogh Károly szabómester 1886—1896. évig, Bauer Károly mészárosmester 1896—1911. évig, Stóll János kékfestőmester 1911—1914. évig, Próder Károly szabómester 1914—1922. évig, Hajagos Imre szabómester 1922—1928. évig, Wolfram János 1928. évtől.

Jelenlegi vezetősége : Elnök : Wolfram János rézművesmester. Alelnökök : Hajda Gyula asztalosmester, Pósa Endre nyomdászmester. Jegyző : Herczeg József. Ügyész : Dr. Rhédey Antal ügyvéd. Iparhatósági biztos : Biczy Károly h. polgármester.

Adler Ferenc cipészmester, Kupa-u. 3.

Albrecht Hugó fehér és finom sütőmester, Kőkép-u. 2. Üzeme 1864 óta áll fenn és 1906 óta saját kezelésben, 36 éve működik a szakmában. 4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. 5 HP villanymotorral felszerelve. A kórház, a Menhely, a 4. honv. gy. zászlóalj stb. állandó szállítója. Az Ipartestület tagja, a szakcsoport és szakvizsgáztató bizottság elnöke, a Dunántúli sütőszövetség alelnöke. Az Iparoskör a Cserháti társaskör stb. tagja. Volt városi képviselő. 1914—1918-ig szolgálta a hazát ; van koronás ezüstérem keresztje és korona nélküli vaskereszt, Károly cs.-keresztje.

Angermann Mihály cipész, Béla-u. 15.
Arany István Jókai Mór-u. 28.
Ács Mihály molnár, Miklós-u. 6. Vízimalma 1926 óta áll fenn. A szakmában 1903 óta működik. Önálló 1916 óta. Mint segéd a nagyigmándi uradalom malmában dolgozott, később, mint bérlő. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság volt tagja. A háborúban szakmunkás volt a magyaróvári lőporgyárban.

Vitéz Bakonyi Andor a Hungária söröző tulajdonosa, Kossuth-u. 2. A szakmában 27 éve működik, önálló 1920 óta. Három pincért és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja, a tanoncvizsgáztató-bizottság tagja, az Iparos Dalárda alelnöke, a Move vál. tagja stb. A frontokon 37 hónapig volt, sebesült, van 2 nagyezüst, 3 kisezüst, 2 bronz vitézségi érme, Károly cs. k. és szolgálati érdemkeresztje.

Bakos István hentes- és mészárosmester, Eszterházy-u. 1. Üzemét édesapja alapította 50 évvel ezelőtt. 24 év óta működik a szakmában 1919 óta önálló ; akkor vette át apjától, 1 tanoncot tart. Volf-féle zúzógéppel felszerelve. Az Ipartestület, a Barátság, a Vörösmarty-, a Petőfi-körök és az Iparos dalárda tagja. 47 hónapig volt a fronton, van bronz vitézségi, Károly cs.-kereszt és szolgálati érdemkereszt kitüntetése. Egyszer sebesült.

Barcza József gép- és mérleglakatos, Cserhát-u. 3. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn. 29 éve működik a szakmában. 3 ta-

Barcza József

noncot tart, 1 drb 3 HP géppel felszerelve. Az Ipartestület előlj. tagja. A szakvizsgáló-bizottság elnöke, az Iparoskör és Dalárda tagja. A háborúban szakmunkás, mint hadfelszerelő lakatos vezényelve.

Bauer Ferenc cipészmester, Miatyánk-u. 11. sz. Rendelésre és vásári munkára dolgozik. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1908 óta dolgozik helyben, nagyobb üzemekben és 1926 óta önálló. Az Ipartestület, a Barátság és Iparoskör tagja. 2 hónapig volt az orosz fronton és 4 évig fogságban.

Bánóczy Zoltán timármester, Horthy Miklós-ut 38. és Urkut-u. 4. Bőrkikészítéssel foglalkozó üzeme 1923 óta áll fenn. A szakmában 1921 óta foglalatoskodik. 1928 óta önálló. Mint segéd Ujpesten, Bécsben és Brüsszelben dolgozott. Az Ipartestület tagja.

Berényi Antalné férfi- és nőifehérnemű varroda, Jeruzsálem-u. 8. Üzeme 1923 óta áll fenn. 25 éve működik a szakmában és mint segéd állandóan szaktudásának fejlesztésén dolgozott. Rendelésre elsőrendű fehérneműt készít. Az Ipartestület, a mester- és a tanoncvizsgáztató-bizottság tagja.

özv. Binder Kálmánné angol és francia nőiszabó, Thököli-út 5. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. Rendelésre dolgozik. 1927 óta működik a szakmában. 2 tanulólányt szabadított fel. Az Ipartestület tagja.

Boda János kőművesiparos, Bátori-u. 38. A szakmában összesen 29 éve működik és önállóan 1921 óta dolgozik. A Barossegyesület és az iparosifjúsági egyesület tagja. 1915-től a háború végéig szolgálta a hazát.

Özv. Bodlaky Oszwaldné Bukim-u. 9.

Bognár Kálmán kőműves- és ácsmester, Villasor 11. Önálló üzemében 1—20 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. A fűzfői Jambrekovics-villa, Tornaszky Kálmán balatonfüredi villája, Schadl Béla lakóháza s a nagy elemi iskola stb. a nevezetesebb munkái. 37 éve működik a szakmában. A bpesti állami felső építő ipariskolát végezte. Az Ipartestület, a Vörösmarty-kör, a Move, a mestervizsg. bizotts. tagja. A Petőfi-kör elnöke. 1916—1918-ig mint katonai építőmester szolgálta a hazát.

Bolváry Károly csizmadiamester, Előd-utca 18.

Borbély Imre, Urkút-u. 12. Fehér- és kenyérsütőmester. 1924-ben vette át a régi üzletet. A szakmában 1903 óta dolgozik, mint segéd, legtöbbet Pápán. 2 segédet tart. Az Ipartestület és a Vörösmarty-kör tagja. 30 hónapig volt a fronton, sebesült. Van Károly cs.-keresztje és sebesülési érme.

Özv. Boros Andrásné, Vár-u. nőidivatszabó.

Bors Dezső asztalos, Bolgár M.-u. 12.

Borsos József sütőmester, Kígyó-u.

Böhm Jenő kávéháztulajdonos, Szabadság-tér 9. Telefon : 3. 1915-ben vette az Elite-kávéházat, de a szakmában 1897 óta dolgozik. Sokat volt Bécsben, 4 alkalmazottat és 1 tanoncot tart. Cigányzenekar játszik a kávéházban. Az Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. Városi képviselő, számos kör és a Dalárda tagja.

Brenner Lőrinc épület- és diszműbádogos, Kossuth Lajos-u. 42. 1898 óta működik a szakmában és 1916 óta önálló, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, 6 évig előlj. tagja. Az Iparos Kör,

a Dalárda stb. tagja. Az 1923-iki helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki. 48 hónapig volt a fronton, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje van.

Brittig Ferenc szita- és szövőmester, Thököly-u. 7. Önálló üzeme 1902 óta áll fenn, de 1886 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Aradon, Szentendrén, Ujpesten, Ráckevén, nagyobb üzemekben foglalatoskodott. Az Ipartestület, az Iparos és a Cserhát Kör stb. tagja. 2 évig volt a szerb fronton, 50%-os rokkant, Károly cs.-keresztje van.

Bujtás József sütőmester, Gelencsér-u. 5

Bukavits József épület- és bútorasztalos, Árpád-u. 12. Régi üzeme 1884 óta áll fenn és 57 éve működik a szakmában. Jelenleg két fia vezeti az üzemet, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Villanyerőre berendezve. Az Ipartestület és több kör tagja. Fiai szolgálták a hazát és mindkettő II. oszt. ezüst és bronz vitézségi éremmel van kitüntetve.

Büky István vendéglős és szállodás, Buzapiac-tér. Beszálló istállók, kocsifélszer autók részére is. A szakmában 1905 óta dolgozik, a »Szarvas«-t 1920 óta vezeti önállóan, 1—2 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Petőfi Kör és a Kath. Kör tagja. 1912—1918. szolgált, 42 havi frontszolgálata van. Sebesült. Van bronz vitézségi érme, sebesülési érme és Károly cs.-keresztje.

Cseh János asztalos, Hajnal-u. 10.

Csernák László cserépkályahakészítő, Galamb-u. 21. Régi üzeme 1853 óta áll fenn és 1919 óta saját kezelésben, 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A gróf Zichy-, gróf Nádasdy-uradalmak és a Rózsa kötőszövőgyár szállítója, 1 drb 1.5 HP géppel felszerelve. Az Ipartestület előlj. tagja. Az Iparos Kör, a Cserhát Kör vál. tagja, a Dalárda alelnöke. A helyi 1924-iki kiállításon díszoklevelet nyert. 14 hónapig volt a fronton, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Csikesz István uri- és nőicipészmester (felsőrész), Jókai-u. 15. Önálló üzeme 1902 óta áll fenn. A szakmában 1885 óta dolgozik. Mint segéd 12 évig dolgozott Budapesten, 2 segédet és 2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság, az Iparos Kör, a Kath. Kör, a Barátság Kör stb. tagja. 28 hónapig volt a fronton, ahol olasz fogságba esett, van kisezüst vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Csiz Béláné szül. Brisky Juliska, női divatüzlet, Horthy Miklós-u. 2. Önálló üzemében, amely 1919 óta áll fenn, 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1907 óta működik. Az Ipartestület, a szakvizsgáztató bizottság alelnöke, a Szent Vince-egyesület tagja. A helyi kiállításon díszoklevéllel kitüntetve.

Csomay Kálmán építőmester, Vasut-u. 4

Csomay Mihály épületbádogos, Szent István-u. 23. Negyven éve működik a szakmában és 32 éve önálló mester, 1 segédet és 1 tanoncot tart. Mint segéd Pécsett és Budapesten dolgozott. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Kath. Kör, a Barátság Kör stb. tagja. Ipariskolai oklevéllel van kitüntetve, 12 hónapig volt az olasz és orosz frontokon.

Czeczey Imre polgári és egyenruha férfiszabó, Kossuth Lajos-u. 3. A szakmában 1884 óta dolgozik. Mint segéd Budapest, Székesfehérvár, Brassó, Kolozsvár nagyobb üzemeiben volt alkalmazva. Jelenlegi önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Petőfi Kör alapító tagja. 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Czeiner András mészáros és hentes, Csatár-u. 2. és fióküzlet Aranyoskut-u. 7. Iparában 1920 óta dolgozik. Önálló 1927 óta. Üzemében egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Barátság Kör, a Polgári Kör, a Dalárda stb. tagja.

Cziráky Gyula csizmadiamester, Fehérváry-u. 24. Megrendelésre és vásárra dolgozik. Üzeme 1902 óta áll fenn és 1887 óta dolgozik a szakmájában. Mint segéd Budapesten tartózkodott huzamosabb ideig. Az Ipartestület, a Barátság, az Önképző Kör a Petőfi Kör tagja.

Deák Ferenc bognármester, Jókai-utca 45.

Debreczeni Imre ácsmester, Villasor-u. Önálló üzemében, amely 1925 óta áll fenn, 2—4 segédet foglalkoztat. Dr. Fassánok tábor villája, dr. Réti Zoltán villájának szakmunkái a nevezetesebbek. 1912 óta működik a szakmában. 1928-ban nyert képesítést. Az Ipartestület, a Petőfi Kör tagja. 9 hónapig volt a fronton. Kisezüst vitézségi érme van.

Donhekker Ferenc Jókai-u. 38. Úri- és nőicipész.

Dvorszky Karola úrifodrász és manikürözö, Bolgár-u. 5. A szakmában 1926 óta működik. Mint segéd Budapesten, Balatonfüreden, Kenesén, Almádiban szerzett gyakorlatot, 1921 óta önálló. 5 leányt szabadított fel. Az Ipartestület tagja

Ehrenwald Péter szoba-, címfestő és mázolómester, Cserhát-u. 6. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn. De előbb Ujpesten már önálló volt. 31 éve működik az iparában. Egy segédet tart. Az Ipartestület, a szakosztály tagja, a dalárda tagja. A háborúban a Máv.-nál szolgált.

Erdély Ignátz okl. mérnök, építőmester, Horthy-u. 24. Telefon 152. Építési vállalkozó és tervező. Nevezetesebb munkái: a várpalotai szénbánya feltárása kb. 1,000.000 m³ munka, a németbányai 20 km. kisvasut épitése, városi kislakások, a postának garázs és tisztviselőlakások, a vár-

palotai takarékpénztár stb. épitései. Mérnöki oklevelét 1904-ben, az épitőmesteri oklevelet 1910-ben szerezte és azóta önálló. A mérnöki kamara, az Uri Kaszinó stb. tagja. Városi és megyei képviselő. Tervpályázatokon több díjat nyert.

Fabb Károly képesített kőművesmester, Kinizsi-u. 9. Üzemét id. Fabb Károly, édesapja alapította. Nevezetesebb szakmunkáit az angol kisasszonyok kápolnáján, az irgalmas nővérek kápolnáján, a helybeli állami rendőrség székházán, az újpápai rendőrségi palotán végezte stb. 20—40 segédet és 7 tanoncot foglalkoztat. Önállóan 7 éve működik. Az Ipartestület, a Move és a dalárda tagja. 1916—1920-ig szolgált. Bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje van.

Farda János szobafestő és mázoló, Kígyó-utca 8. Önállóan 1919 óta dolgozik. Nevezetesebb szakmunkáit a nemesvidi jegyzői lakon, gróf Somsich Simonyon levő birtokán, a gróf Zichy birtokon Nagyvázsonyban és helyben Havas állatorvos és Udvardy alezredes lakásaiban végezte. 22 éve működik a szakmában. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Legényegyesület stb. tagja. 1913—1918-ig szolgált. Sebesült és orosz fogságba esett.

Fata Ferenc épület és díszmű bádogosmester, Bolgár-u. 2. Nevezetesebb munkái: a tihanyi apátság épületének, Nagyvázsony,

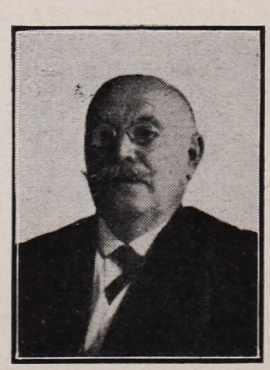

Fata Ferenc

Nemesvid, Kenese templomainak szakmunkálatai stb. Két segédet és két tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja 1886 óta és 40 éve előlj. tag. Az Iparos Kör háznagya stb. A helyi 1904-iki kiállításon bronz, a budapesti 1897 kiállításon I. Ferenc József által díszoklevéllel kitüntetve. Fia mint tüzérfőhadnagy sebesült.

Fábián Gyula fürdőbérlő, varrógép-üzem, előnyomda és bérautóvállalat, Rákóczi-tér 23. Üzeme 1922 óta áll fenn, 1900 óta működik a szakmában; 16 évig volt üzemvezető főgépész Nagykőrösön és Rákoscsabán. 2 soffőrt, 1 fütőt, 1 fürdőmestert és 1 asszonyt alkalmaz. Az Ipartestület tagja. A háborúban fel volt mentve.

Fábián József kárpitos és díszítőmester, Deák-u. 7. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Egy segédet és két tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1903 óta dolgozik, mint segéd

Fábián József

Klagenfurt és Bécsben szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, előlj. tagja, a szakvizsgáztató bizottság elnöke, a Sportklub intézője. Számos kör tagja. 38 hónapig volt a fronton, sebesült. Van nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly csapatkeresztje.

Filó István asztalos, Búzapiac-tér 7.

Fonyódy Vilmos fodrászmester, Vár-u. 1. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. 35 éve dolgozik a szakmában. Mint segéd járt Olaszország, Ausztria és Németország nagyobb városaiban. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Barátság Kör tagja.

Frank Lajos férfidivat-szabómester, Ádám Iván-u. 1892 óta dolgozik a szakmában és 1909 óta önálló. 1 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Budapesten, Budafokon, Frankfurt am Main szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Petőfi Kör, a Kath. Kör tagja. A helyi 1923-iki kiállításon oklevéllel kitüntetve. 35 hónapig volt a fronton. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Freund József szabó, Iskola-u. 6.

Freund Károly szabó, Kinizsi-u. 1.

Friedler Gyula molnár, Fenyves-u. 11.

Füredi Ferenc férfiszabómester, Ádám Iván-u. Önálló üzeme 1918 óta áll fenn és 1893 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Budapesten és Sopronban volt alkalmazásban. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület, a Petőfi Kör, a Cserhát- és Önképző Kör tagja. A háborúban mint beteg fel volt mentve.

Fürstner János kőművesmester, Szilvádi-utca 5. A szakmájában 1908 óta dolgozik. Önálló 1921 óta. Szükséghez képest 2—4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált 19 hónapig volt az orosz fronton.

Ganz Simon bádogos- és vízvezetékszé-

relőmester, Kossuth-u. 19. Önálló üzeme 1901 óta áll fenn. 1 segédet és 1 tanoncot tart. 1886 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Pápán, Budapesten és Bécsben működött. Az Ipartestület,a Cserhát Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 28 hónapig volt a fronton és egyszer sebesült.

Georgi Lajos könyvkötőmester, Sziklay János-utca. Üzeme 1897 óta áll fenn és a szakmában 1889 óta működik. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja 12 év óta, a vegyes szakma tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Az összes társadalmi körök tagja. A helyi 1923-iki kiállításon díszoklevéllel kitüntetve. 1916—1918-ig mint szakmunkás szolgált a katonaságnál. A Dalkörnek 23 éve működő tagja.

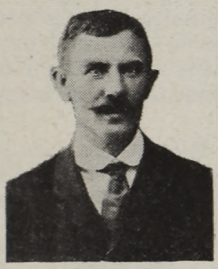

Georgi Lajos

Gestettner Sámuel kékfestőgyár, Esterházy-u. 13.

Géczy János villanyszerelő, Búzapiactér 12.

Gombarovits Jenő mézeskalácsos mester, Lugas-u. 5.

Götzenberger László kalaposmester, Jókai-u. 8. és Rákóczi-u. 7. Nagyapja, Alajos alapította az üzemet 1883-ban, saját vezetés alatt 1926 óta. A szakmában 1917 óta foglalkozik. 3 segédet tart. Az Ipartestület, a Kath. Legényegyesület, az Iparos Önképző Kör stb. tagja. Az első vizsgázott kalaposmester Veszprémben.

Gungl József kőműves, Báthori-u. 17.

Gyivics János szobafestő, Ranolder-u. 2.

Gyökér Mihály angol úri-, polgári- és egyenruhaszabómester, Rákóczi-tér 24. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Megelőzőleg Budapesten volt 1912-től önálló üzlete. A szakmában 1894 óta van. 6—8 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakvizsgáztató bizottság, az Iparos kör, a Petőfi-kör tagja. A szakosztálynak 6 éven át volt elnöke. 1914—1918-ig szolgált, sebesült. Van kisezüst vitézségi érme, Károly cs.-keresztje és sebesülési érme.

Gyökeres János kőműves, Szegleti-u. 4.

Győry István úri- és nőicipész, Szikla-u. 6. sz. Önálló üzeme, amelyben 1 segédet foglalkoztat, 1928 óta áll fenn. De a szakmában 1915 óta működik, mint segéd Budapesten szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, a Barátság-, a Népkör- és Önképző Kör tagja.

Győry Pál cipész, Galamb-u. 15.

Hajagos Imre angol úriszabóm., Rákóczi-u. 4. Hasonnevű édesapja alapította az üzemet 1894-ben, saját vezetés alatt 1926 óta. A szakmában 1918 óta dolgozik. 5 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Legényegylet, a városi dalárda és Sportklub tagja. Az 1923-iki helyi kiállításon arany oklevéllel lett kitüntetve.

Hajda Gyula asztalosmester, Cserhát-u. 11. Az Ipartestület alelnöke. Nevezetesebb munkái: a Spitzer József és Mór bérpalota, a balatonalmádii gyermekszanatórium, a vasutasok orsz. otthona, a nyárádi kath. székesegyház berendezése; Veszprémtől—Enyingig 4 állomásépület asztalos szakmunkálatai, 45 éve működik a szakmában, önálló üzeme 1896 óta áll fenn és 4—5 segédet, meg ugyanannyi tanoncot foglalkoztat állandóan. A szakosztálynak 8 éven át volt elnöke, a Cserhát-társaskör elnöke, városi képviselő 28 év óta. 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Hajós Sándor, szabó, Buhim-u. 14.

Háman József férfidivat szabómester, Mátyás-u. 2. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn; azelőtt Dalmáciában volt. 1893 óta dolgozik a szakmában. Mint segéd Zára, Grác, Salzburg és Székesfehérvár városaiban működött. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztatási bizottság tagja. 1914—1918-ig szolgált, van Károly cs.-keresztje és vasérdemkeresztje

Hamar Mária nőiszabó, Kígyó-u. 7.

Heizler János csizmadiamester, Szél-u. 15. A szakmában 1901 óta dolgozik, 1919 óta önállóan. Mint segéd Pápán, Győrben és helyben működött. Az Ipartestület előlj. tagja, a Cserhát-,Vörösmarty-, Petőfi körök és a Torna Klub tagja. Végig szolgált, 49 hónapig volt fogságban. Arany vitézségi éremmel és K. cs.-kereszttel kitüntetve.

Hidvégi Antal úri- és nőicipész, Kőképutca 13. A szakmában 1891 óta dolgozik, önálló üzeme 1903 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A bpesti Technológia mestertanfolyamán jelesen képesítve. A népjóléti minisztériumnak szállított. Az Ipartestület előlj. tagja, a mestervizsgáztató bizottság elnöke, Iparkamarai póttag, az Iparos Kör vál. tagja, a Kath. Kör tagja stb. Budapesti kiállításon ezüstéremmel és oklevéllel kitüntetve.

Hilbert Ferenc kályhásmester, Kórház-utca 1. Önálló üzeme 1927 óta áll fenn, a szakmában 1900 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten, Pápán, Nagyatádon és helyben működött. Az Ipartestület tagja. Két fivére szolgálta a hazát.

Hoffmann Géza asztalosmester és bútor-

kereskedő. A győri kereskedelmi és iparkamara választott kültagja. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn, gépüzemmel van berendezve. 7—8 segédet foglalkoztat és 2 tanoncot. Nevezetesebb munkái: a balatonhenyei ref. templom berendezése, Balatonfüred gyógyfürdő igazgatói lakás berendezése, az Erzsébet szanatórium gyógyterem berendezése stb. Az Ipartestület előljárója. A mestervizsgáztató bizottság elnöke. A helyi 1923-iki kiállításon állami aranyéremmel, a közp. kath. legényegylet 1906-iki jubileumi kiállításán elismerő oklevéllel kitüntetve. 1915—1918-ig szolgálta a hazát.

Hollósy István asztalos, Deák Ferenc-utca 1.

Hortoványi Gyula csizmadiamester, Malom-u. 8. Üzemét nagyapja alapította 1885-ben. Az iparban 1884 óta működik, önállóan, saját vezetésben 1895 óta. Mint segéd Budapesten volt. A hadseregnek szállított. Az Ipartestület, a Petőfi-, a Vörösmarty-, a Cserhát- és az Iparos körök tagja. 1815-től végig szolgált. Van K. cs.-keresztje.

Horváth Zsigmond mézeskalácsos, Fenyves-u. 8.

Huber Jenő felsőrészkészítő, Árnyas-u. 4.

Hungler Kálmán ácsmester, Szilvádi-u. 7.

Husvét Márton kék-, karton- és kelmefestő, Jókai-u. 21. Alapította H. János 1830-ban, akitől édesanyja örökölte. Saját kezelésben önállóan 1927 óta. Vásárra is dolgozik. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1 drb 1 HP. géppel felszerelve. Az Ipartestület, a dalárda, a Petőfi Kör tagja, az Iparos Kör, a Vörösmarty Kör és a Kath. Legényegylet vál. tagja. 7 hónapig volt a fronton, van K. cs.-keresztje.

Ifjú Ferenc reszelővágó, Fenyves-u.

Jády József szabó, Cserhát-u. 28.

Jákovics Teréz nőiruha-szabónő, Csermák-u.1. Mérték szerinti rendelésre dolgozó üzeme 1925 óta áll fenn. A szakmában 1918 óta működik. Az Ipartestület, Torna Klub, az Önképző Kör és a Dalárda Egylet tagja.

Jerzsabek István kékfestő, Előd-u. 7. Önálló üzeme 1918 óta van. A szakmában 1897 óta működik. Mint segéd Kassán, Kaposváron, Győrben és Kolozsvárott dolgozott. Az Ipartestület, a Barátság- és Népkör tagja. 1916—1918-ig szolgált és két és fél évig volt orosz fogságban.

Juhász Sándor csizmadiamester, Csutorás-utca 6. Megrendelésre és vásárra dolgozik egy segéddel. Önálló üzeme 1917 óta van, de a szakmában 1894 óta működik. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja, a Cserhát-, a Vörösmarty- és az Iparos Kör tagja. 1914—1916-ig szolgált végig a fronton és 25%-os rokkant.

Kaiblinger Margit női kalapos, Toborzó-utca 10. sz.

Kanczler János molnármester, a Kanczler malom rt. igazgatója. Telefon: 88. A műmalom fekszik: Fenyves-u. 27., a központi raktár: Kossuth Lajos-u. 36. Édesapja alapította 1888-ban. Részvénytársasággá 1924-ben alakult át, amely idő óta igazgatója és vezetője a malomnak. 5 alkalmazottat tart. Vizimalom kerékkel, 20 HP; jelenleg turbinára való átalakítás alatt. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1915-től végig szolgált, mint tart. hadnagy szerelt le. Egyszer sebesült. 2 Signum-Laudis, 2 bronz vitézségi érem és K.-cs.-keresztje van.

Kandikó György szücs és sapkás, Jókai-utca 44. Önálló üzemét 1920-ban létesitette. A szakmában 1912 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten és helyben dolgozott. Az ipartestület tagja, a Jeruzsálemi Társaskör tagja. Két fivére szolgálta a hazát.

Katona János lakatosmester, Cserhát utca 12.

Kaufmann Mihály úri- és nőifodrász, Óvári-u. Üzlete 1904 óta áll fenn. 30 éve dolgozik a szakmában, 3 segédet és 3

Kaufmann Mihály

tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, előlj. tagja, a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság elnöke, az összes helyi körök tagja. 39 hónapig volt az orosz és olasz frontokon.

Kecskés János cipész, Bolgár-u. 13.

Kell Gyula lakatos, Gizella-tér 6.

Killer Pál cipész, Kigyó-u. 2.

Ifj. Kész Ferenc képesített kőműves- és ácsmester, építési vállalkozó, Pázmándy-u. 10. A szakmában 1916 óta dolgozik, 1924 óta önálló mester. Nevezetesebb ácsmunkáit Szőlősi Antal házán és Horváth p.-ü. tanácsos házán végezte. 1—4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Petőfi Kör és a Sportegylet tagja.

Király Ferenc és Mustos Ferenc kárpitosok és díszítők. Rákóczi-tér 1. Közös önálló üzemük 1927 óta áll fenn. 2 segédet foglalkoztatnak. 20 éve dolgoznak a szakmában. Segédek Budapesten és Keszthelyen voltak. Az Ipartestület tagjai. Mustos Ferenc a zalaegerszegi és a keszthelyi kiállításon bronz és ezüstéremmel lett ki-

tüntetve. Mindketten szolgálták a hazát 43 havi frontszolgálattal.

Kiss László cukrászmester, Óvári-u. 1.

Kiss Sándor lakatos, Anna-tér 8.

Kiss Vince hentes- és mészárosmester Szabadság-tér 6. A szakmában 24 éve működik, önálló üzeme 1919 óta van. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 4 HP motorral felszerelve. A városi kórháznak, a szegényháznak és a csendőrségnek szállít. Az Ipartestület, előlj. tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság alelnöke, a Kath. Kör, a Polg. Legényegylet, a Move stb. tagja.

Klein György úri- és nőicipész, Gépház-u. 2. A szakmában 1891 óta működik. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Kecskeméten, Szolnokon stb. működött. Önálló 1895 óta. A honvédelmi kincstárnak évente 100 pár cipőt szállít. Az Ipartestület, előlj. tagja, a Kath. Legényegylet elnöke, az Iparos Kör tagja, 1914—1918-ig szolgált, 1 évig az olasz és orosz frontokon.

Klojber János cementes, Horthy Miklós-út 25.

Kocsis Géza, malomtulajdonos és molnármester, Andrássy-u. 14. Nagyapja, K. János alapította 1869-ben. Saját kezelésben 1915 óta. A szakmában 1891 óta működik, mint segéd édesapjánál. 1 segédet foglalkoztat. A malmot vizierő hajtja. Az Ipartestület, a Barátság és a Népkör tagja. A háborúban a pékezrednél szolgált.

Kollár Adolf fényképész, Gizella-tér 4. A szakmában 1919 óta működik, önálló műterme 1920 óta áll fenn. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és több egyesület tagja, stb. A budapesti ipari kiállításon 1925-ben bronz-, 1926-ban ezüst mesteri plakett, a Balatoni Szövetség 2 arany- és 2 ezüst éremmel tüntették ki. 1915-től végigszolgálta a hazát. Több vitézségi éremmel van kitüntetve.

Kolonics Ferenc férfiszabóm., Előd-u. 9. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1894 óta működik. Mint segéd Budapest, Székesfehérvár, Szatmár, Debrecen, Pozsony stb. városokban volt alkalmazásban. Az Ipartestület, a Barátság Kör tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

vitéz Kozma József szoba-, címfestő- és mázolómester. A szakmában 22 éve működik. Önálló 1920 óta. 10 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. Nevezetesebb munkálatait a főispáni, az alispáni lakásban, a püspöki jószágkormányzói épületén stb. végezte. Az Ipartestület, a mester- és tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Kör, a Dalegylet vez. tagja, illetve működő tagja. A Vitézi Szék tagja. A helyi 1908. évi tanonckiállításon első díjat nyerte. 32 hónapig volt a fronton, 3-szor sebesült, van nagyezüst, két kisezüst, német ezüst, bronz Ferenc József vaskereszt, Károly cs.-kereszt kitüntetése és 3 sebesülési érme.

Köves Karolin női szabó, Árnyas-u.

Krizmanics Antal kőművesm., László-u.

Krisztián Lajos úridivat-szabómester, Sziklay János-u. Önálló divatterme 1895 óta áll fenn. 4—12 segédet tart és 1 tanoncot. A szakmában 1877 óta dolgozik. Az Ipartestület, a Petőfi Kör tagja. Fia István, aki vezeti az üzemet, 20 hónapig volt a fronton; kisezüst, bronz vitézségi érem és Károly cs.-kereszt kitüntetésben részesült.

Kulcsár Károly lakatos, Kossuth L.-u.

Vitéz Kürthy László okl. építőmester, Szegleti-u. 4/a, tel. 18. A vállalatot apósa, Gyökeres János alapította 30 évvel ezelőtt. 1926 óta a cég beltagja és azóta közösen terveznek és vállalnak. A család 1780 óta foglalkozik építőiparral. 30—150 segédet és 12 tanoncot tart. 26 hónapig volt az orosz, olasz és albán frontokon. 2-szer sebesült. Van két nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme, két Signum-Laudisa a kardokkal, Károly cs.-kereszt, két sebesülési érme. Mint t. hadnagy szerelt le.

Lakó István férfiszabó divatterme, Horthy Miklós-u. 4. Önálló üzeme 1921 óta áll fenn. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1903 óta tevékeny-

Lakó István

kedik. Mint segéd leginkább Budapesten és Berlinben dolgozott. Az Ipartestület tagja, a szakosztály jegyzője, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Az Iparos Kör, a Dalegylet, a Sportklub tagja. 24 hónapig volt a fronton. Van bronz vitézségi érme, sebesülési érme és Károly cs.-keresztje.

Lányi Károly kefekötőmester, Szent Imre tér 1. A szakmában 1901 óta működik. Önálló üzemét 1913-ban létesítette. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Jeruzsálemi Társaság, a Barátság Kör tagja. A fronton nem volt, de szolgált a háború alatt.

László Dezső kádármester, Bolgár M.-utca 13.

László Dezső hentesmester, Rákóczi tér 6.

László Jenő asztalosmester, Kádár-u. 3. A szakmában 33 éve működik és 1907 óta önálló. Nevezetesebb munkái: özv. Mé-

száros Jánosné jávorfa hálószobája, Ernyei Géza tölgyfalemezes ebédlője, Bokros Ferenc kereskedő üzletberendezése stb. 3—4 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos-, a Nép-, a Jeruzsálemi és Vörösmarty körök tagja. 9 hónapig volt a fronton, egyszer sebesült.

Lehoczky Jenő kalapos, Gizella-tér 4.

Lehoczky Sámuel férfikalaposmester, Eszterházy-u. 7. Önálló üzeme 1889 óta áll fenn. 1868 óta működik a szakmában. Az Ipartestület, a Nép-, a Vörösmarty- és Barátság körök tagja. A losonci kiállításon 1887-ben aranyérem, a bpesti 1885. évi orsz. ált. kiállításon aranyérem és ezüst oklevél stb. kitüntetésben részesült.

Leimeszter Károly kádármester, Sigray-utca 16. L. Antal alapította az üzemet 1842-ben. Az iparban 1918 óta működik, az üzem önálló vezetését 1921-ben vette át. Veszprém és környéke szállítója. Egy segédet és két tanoncot tart. A helyi 1923. évi kiállításon arany díszoklevelet nyert. A legrégibb üzem.

Lengei Sándor órás és ékszerész, Kossuth L.-u. 1. Önálló üzeme 1906 óta áll fenn. A szakmában 1888 óta működik. Az Ipartestület előlj. tagja, a tanonvizsgáztató bizottság elnöke. Az Iparos Kör pénztárnoka, városi képviselő stb. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapot a szerb és albán frontokon.

Lengyel Gyula vendéglős, Kopáchy-tér 1. A vendéglőt édesapja, Lengyel Simon alapította. 1920 óta működik a szakmában. Az Ipartestület, a Sportklub, a Petőfi- és Jeruzsálemi Kör tagja. 1892—1919-ig katona volt, mint nyilvántartó ment nyugdíjba, kétszer részesült legfelsőbb elismerésben.

Ifj. Lengyel Sándorné nőiszabóterem, Horthy M.-út 11. Mértékszerint rendelésre dolgozik. A szakmában 1910 óta müködik és önálló 1919 óta. 3 segédet és 5 tanoncot foglalkoztat. 50 tanulólányt szabadított fel. Az Ipartestület, a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság és a Nőegylet tagja.

Lenner József cipész, Bakony-u. 7.

Léb Mihály úri- és nőidivatszabómester, Szabadság-tér 11. A szakmában 1904 óta működik, 1914-ben Székesfehérváron önállósította magát, jelenlegi üzeme pedig 1919 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakosztály alelnöke, nőiszabókat vizsgáztató biztos. Az Iparos Kör tagja stb. 5 hónapig volt a fronton, 75%-os rokkant. Károly cs.-keresztje van.

Léber Antal férfiszabó, Szarvas-u. 13.

Löhner Vilmos műesztergályos, Árpád-u. 9. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn. 1889 óta működik a szakmában. Mint segéd Lipcsében, Budapesten, Aradon, Eszéken működött. Egy tanoncot foglalkoztat. 1½ HP géppel felszerelve. Az Ipartestület, az Iparos Kör, a Barátság-, a Vörösmarty- és a Jeruzsálemi kör tagja. 1914—1918-ig az orosz, szerb, albán frontokon harcolt. Maláriát kapott. Van Károly cs.-keresztje.

Magyary Irén nőiszabó, Szent István-u. 32.

Malasits Ferenc szobrász, templom- és lakásberendező, Búzapiac-tér. Önállóan 1920 óta dolgozik, a szakmában pedig 1926 óta. Előbb Pécsett volt önálló 1923-ig. Nevezetesebb munkái Hövely község templomfestése, a kapuvári Ipartestület alapítójának mellszobra, a helyi rendőrség címere stb. Az Ipartestület tagja. 1914-től szolgált, van 18 havi olasz és orosz frontszolgálata. 2½ évig olasz fogságban volt.

Matits Mihály sütőmester, Kopáchy-tér 2. Az üzemét apósa, Kék János létesitette 1891-ben. A szakmában 20 éve működik, saját kezelésben az üzem 10 év óta. Egy segédet tart. Fűszereseknek és a csendőrségnek szállít. Az Ipartestület, a tanonc- és mestervizsgáztató bizottság, a Credo egyesület tagja. 48 hónapig a haditengerészetnél szolgált.

Márky József szoba-, címfestő- és mázolómester, Sziklay J.-u. 7. Önállóan vállal 1904 óta. Nevezetesebb munkái a várpalotai plébánia-lak, a vámosi r. kath. templom, a megyeház termei, a főispáni lakás festési munkálatai. 42 éve működik a szakmában. 12 tanoncot szabadított, 2 segédet tart. Az Ipartestület tagja,a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, a Petőfi Kör, a Kath. Kör stb. tagja.

Mátyás János szabómester, Jeruzsálem-u. 16.

Melhardt János férfidivat-szabómester, Kigyó-u. 12. A szakmában 1900 óta foglalatoskodik. Önálló üzeme 1912 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Székesfehérváron dolgozott.Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, az Iparos Kör, a Kath. Kör, a Dalegylet tagja. 1915-től szolgált a háborúban. Van vaskoronás érdemkeresztje.

Merhala Sándor asztalosmester, géperőre berendezett ipartelepe, Szent István-u. 9. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Nevezetesebb munkái: a Jutasi kislakások egy részének, a Hangya kirendeltségének

Merhala Sándor

összes berendezései, Balatonalmádin 30—40 villaépület szakmunkái. 3—4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparos Kör könyvtárosa, a Vörösmarty Kör alelnöke, a hadirokkant egyesület elnöki tanács tagja. stb. 32 hónapig volt az orosz és olasz fronton, kétszer sebesült. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

vitéz Mészáros István fényképész, Horthy Miklós-u. 2. Műterme 1922 óta áll fenn, de 25 éve működik a szakmában. 3 segédet és

vitéz Mészáros István

2 tanoncot foglalkoztat. A jutasi altisztképző, a hajmáskéri tábor stb. iskolák, intézetek állandó fényképésze. Az Ipartestület és az összes helyi társadalmi körök és egyesületek tagja. 18 hónapig volt a fronton, van nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érme, Károly cs.-kereszt és sebesülési érme.

Mészáros János molnár, Gépház-u. 2. Vámőrléssel foglalkozó malma 1919 óta van a birtokában. A szakmában 1889 óta működik. 1912—1919-ig bérelte a malmot. Mint főmolnár Monoron, Tarpán és Budapesten stb. dolgozott. Vizierőre és 4.8 HP turbinával berendezve. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparoskör és Legényegylet tagja: 1914—1918-ig szolgált, van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Mészáros Sándorné nőiszabó, Buhim-u. 5.

Mihályfi János könyvkötő- és díszművesmester, Szabadság tér 2. A szakmában 1897 óta működik, önálló mester 1922 óta. 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Dalárda tagja. 1915 végéig szolgálta a hazát, aztán rokkantsága miatt szabadságolták.

Molnár Béla (Prépost Sándor utóda) molnár, Gépház-u. Vámőrlő malma, amely vizi erőre van berendezve, 1916 óta áll fenn. Élő György alapította. Korábban Budapesten működött mint hentes és mészáros. Az Opera étteremben Budapesten konyha-mészáros volt. Az Ipartestület tagja.

Id. Molnár István és fia bádogos- és szerelőmester, Kossuth-u. 6. A szakmában 1871 óta működik, önálló üzeme 1881 óta van. Mint segéd Budapesten, Kanizsán és Nagykőrösön dolgozott. Az Ipartestület és Cserhát Kör tagja. Alajos fia több hónapig volt a szerb és olasz frontokon.

Ifj. Molnár István bádogos- és szerelőmester, Árnyas-u. Önálló üzemét 1908-ban létesítette, de 1899 óta dolgozik a szakmában. 4 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és tanoncvizsgáló bizottság tagja. A társadalmi körök és egyletek tagja. A helyi 1904-iki kiállításon bronz érmet szerzett. A háború elején fogságba esett, orosz, kínai és japán fogoly volt. Sebesült.

Molnár József iparművészeti lakberendező kárpitos és díszítőmester, Gizella tér 6. Üzemét 1921-ben létesítette. Van egy saját találmányú, kivül és belül kezelhető kirakat rolettája, amit sok helyen készített. Egy segédet foglalkoztat. A szakmában 1900 óta működik. Az Ipartestület és a helyi társadalmi körök tagja.

Molnár Ödön borbélymester, Buhém-u. 24. A szakmában 1896 óta működik. Önálló üzlete 1921 óta áll fenn. Mint segéd Budapesten, Szegeden és helyben dolgozott. Az Ipartestület, a Nép Kör és Önképző Kör tagja. 1914—18-ig szolgált, 38 hónapig volt az olasz és orosz frontokon.

Nagy Béla bognár, Kozma-kút tér 2.

Nagy Dénes férfiszabómester, Bolgár M.-u. 16. Önálló üzeme 1924 óta van. A szakmában 1912 óta dolgozik. Mint segéd leginkább Budapesten volt alkalmazásban. Az Ipartestület tagja. 2 hónapig volt az olasz fronton. 1918-ban vonult be.

Nagy János kőfaragó, Rohonczy-tér. Épület- és sírkőmunkák készítésével foglalkozó üzeme 1911 óta áll fenn. Egy tanoncot foglalkoztat. 33 éve működik a szakmában. Az Ipartestület, a Nép-, a Vörösmarty- és Barátság Kör tagja. 18 hónapig volt az olasz és orosz frontokon, egyszer sebesült, 1915—1918-ig orosz fogságban volt.

Nagy Lajos úridivat-szabómester, Kőbánya-u. 4. A szakmában 1904 óta működik és önálló üzeme 1916 óta áll fenn. Mint segéd leginkább Budapesten dolgozott. Az Ipartestület, a Jeruzsálemi, az Iparos Kör és Dalárda Egyesület tagja. 7 hónapig szolgált a háborúban, azután mint beteg szabadságolva volt.

Nagy Mária szabónő, Gépház-u. 6.

Nagy Nándor kefekötőmester, Jókai-u. 33. A régi üzem 1854 óta áll fenn, saját kezelésben 1918 óta. A szakmában 1909 óta dolgozik, mint segéd Szombathelyen és Pozsonyban szerzett gyakorlatot. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A Kath. Legényegylet háznagya, a Vörösmarty Kör tagja, 22 hónapig volt a román és olasz frontokon.

Netratics Ilona kalapos, Szigeth-u. 2.

Németh Gábor cipész, Harmat-u. 7.

Németh Gyula szoba-, címfestő- és mázolómester. Buhim-u. 2. A hajmáskéri tábor, a Vármegyeház, a Városház stb. szak-

Németh Gyula

munkái az ő kezét dicsérik. 38 éve működik a szakmában és 1903 óta van önálló üzeme. 2—4 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a szakosztály és a mestervizsg. bizottság elnöke. Az Önképzőkör dísztagja, elnöke volt. Több társadalmi kör és egyesület vezető tagja. 36 hónapig volt a frontokon. Háromszor sebesült. Több kitüntetése van.

Németh Gyula kádármester, Szent István-u. 40. A szakmában 1890 óta munkálkodik. 14 tanoncot szabadított már fel. Az Ipartestület, a Barátság Kör és Kath. Egylet tagja. Kálmán és Gyula fia szolgálták a hazát a háborúban.

Németh József kárpitos és díszítő. Önálló üzeme 1924 óta van, a szakmában 1912 óta dolgozik, mint segéd helyben és Keszthelyen szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, az Iparos Kör, az Önképző Kör és a Kath. Kör tagja. 24 hónapig volt az orosz és olasz frontokon.

Ifj. Németh Kálmán cipész, Szarvas-u. 10.

Németh Károlyné polgári- és egyenruhaszabómester, Megyeház-u. 3. Az üzemet férje 1876-ban létesítette. 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos Kör és Kath. Egylet tagja. 1877-ben férje elismerő oklevéllel lett kitüntetve. Három fia végigszolgálta a háborút és több kitüntetésben részesültek.

Nyul József csizmadiamester, Őz-u. 3.

Oblatt József mészárosmester, Rákóczi-tér 21. Fióküzlet Búzapiac-u. A szakmában

Oblatt József

40 éve működik, 32 éve önálló mester, előbb Balatonfüreden. Jelenlegi üzeme 1922 óta áll fenn. Fiai is a szakmában dolgoznak. Egy segédet, három tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a szakosztály elnöke. Fiai Béla és Ferenc résztvettek a világháborúban.

Paál Lajos szabómester, Kossuth-u. 12.

Paár István szabó, Eszterházy-u. 2.

Paksy Gyula lakatos, Búza-tér 12.

Pataky János úridivat-szabómester, Deák Ferenc-u. 2. 1900 óta működik a szakmában, mint segéd Budapesten elismerő oklevéllel lett kitüntetve. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Az Ipartestület és valamennyi helyi kör és egylet tagja. 1914-től végig szolgált. 24 hónapig volt a fronton. Bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje van.

Páb Nándor úri- és nőicipész, felsőrészkészítőmester, Jókai-u. 1. Önállló üzeme 1919 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. A szakmában 1898 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten, Nagyváradon és Pozsonyban nagyobb cégeknél dolgozott. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1914—19-ig szolgált az orosz fronton. Károly cs.-keresztje van.

Pálfy Imre cipész, Gizella tér.

Pálmay Rudolf angol és francia nőidivatszabómester, Deák Ferenc-u. 11. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. 20 tanoncot sza-

Pálmay Rudolf

badított fel, jelenleg kettőt tart. A szakmában 1900 óta dolgozik. Az Ipartestület és a tanoncvizsg. bizottság tagja, a mestervizsg. bizottság elnöke. Minden helyi kör és egylet tevékeny tagja. 1914-től végig szolgálta a háborút.

Ifj. Pásztori Ferenc sodronyszövet-, fonal- és szitaárukészítőmester. Szarvas-u. 12 és Jókai-u. 8. Az üzemet édesapja alapította 1908-ban. 20 éve dolgozik a szakmában, önállóan 1920 óta. 3 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 2 drb. 1 HP géppel felszerelve. Az Ipartestület tagja, a Vörösmarty Kör pénztárosa. 1914—1918-ig szolgált az orosz és olasz frontokon. Koronás szolg. érdemkereszt és Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

Pekárdy Endre cipész és felsőrészkészítő, Kupa-u. 25. A szakmában 1911 óta működik. Önálló 1921 óta. Mint segéd Budapesten és Székesfehérváron dolgozott. Szak-

tanfolyamot végzett. 5 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. 1/2 HP géppel felszereve. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Városi képviselő. 1916—1918. szolgált. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Pekárdy Kálmán órás, Rákóczi-út 2.

Pilcsik János bádogos, Sigray-u. 12.

Plul Ferenc molnármester, Andrássy-út 12. Vámőrlő malmát 1922 óta bírja. Egy segédet tart. A szakmában 1889 óta dolgozik. Mint segéd és főmolnár Jutason, Hajmáskéren, Pápán stb. dolgozott. Az Ipartestület és Barátság Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált. Van bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Polcz Ferenc kosárfonómester, Galamb-u. 6. A szakmában 1901 óta munkálkodik, önállóan 1909 óta. Gyakorlatot Nagytétényben és Oroszországban szerzett. Az Ipartestület, a Jeruzsálemi és az Iparoskör tagja. 1914—1921-ig szolgálta a hazát, mint tizedes. 84 hónapig orosz fogságban szenvedett.

Polónyi Viktor épület- és bútorasztalos, Kisovics-u. 11. Az ipar terén 1880 óta munkálkodik, önállóan. Mint segéd Bécsben, Budapesten, N.-kanizsán, Pécsen, Máramarosszigeten dolgozott. A szeminárium és László kápolna stb. berendezése az ő munkáját dícséri. Az Ipartestület előlj. tagja, az Iparoskör, a Kath. Kör tagja. Az 1923-diki kiállításon ezüstérmet nyert.

Potzy István szűcsmester, Szent István-u. 2. A szakmában 1916 óta dolgozik, önállóan 1925 óta. Az Ipartestület, a Kath. Legényegylet és Vörösmarty Kör tagja. Édesapja 3 évig szolgálta a hazát.

Pozsgay János Fenyves-u. 26. Vizimalma 50 éven át áll. Pozsgay Miklós alapította. A szakmában 36 éve működik. 20 éve önálló mester és 1919 óta tulajdonosa s 2 segédet tart. Vám- és kereskedelmi őrléssel foglalkozik. Turbinás vizierőre berendezve. Az Ipartestület alelnöke 2 éve. A mester- és tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Városi képviselő, 1924-ben az Ipartestület elismerő oklevéllel tüntette ki. 8 hónapig volt a fronton, később közérdekből felmentve.

Pozsgay János

Proder Károly képesített ácsmester, Pápai-út 9-10. A polgári és kereskedelmi iskola, a püspöki szeminárium, a múzeum szakmunkáit végezte. 41 éve működik a szakmában, 28 éve önálló, 7 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület előljárósági tagja, 7 évig pénztárosa és 4 évig alelnöke volt. Városi képviselő 22 év óta. A tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. Kath. Iskolaszék tagja. A Barátság Kör elnöke stb.

Rábaközy Ferenc mészáros és hentes, Csatár-u. 8. Önálló üzeme 1925 óta áll fenn. A szakmában 1903 óta működik. Mint segéd Budapesten Brauchnál, Győrött, Szombathelyen dolgozott. Az Ipartestület, Barátság-, az Iparos-, a Vörösmarty-, Népkör tagja. Mint tanonc elismerő oklevelet kapott.

Radovics István mészáros és hentes, Rákóczi-u. 7. Önálló üzlete 1921 óta van és a szakmában 1903 óta dolgozik. 2 segédet és 3 tanoncot tart. 4 HP villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület, a szakosztaly ellenőre, a mestervizsgáztató bizottság h. alelnöke. A társadalmi egyesületek és körök tagja. 36 hónapig volt a frontokon, Kétszer sebesült. Bronz vitézségi érme, vaskereszt, Károly cs.-kereszt és sebesülési érme van.

Radovics Sándor sütőmester, Bolgár M.-u. 8. A szakmában 1902 óta működik és 1925 óta önálló. Mint segéd Győrött, Szombathelyen stb. dolgozott. Egy segédet és 3 tanoncot tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság, a Cserhát Kör tagja. 1914—1921-ig 7 1/2 évig orosz fogságban volt.

Radovics Vladimir borbély- és fodrászmester, Szent István-u. 27. 40 éve dolgozik a szakmában és 1902 óta önálló mester. Mint segéd Zomborban, Budapesten és Eperjesen szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, a Barátság Kör és a Vörösmarty Kör tagja. 1914—1918-ig határrendőr.

Ransburg Lenke fehérneművarroda, Búzapiac-u. 2.

Raposa János cipész, Előd-u. 20.

Raposa József kovácsmester, Szent István-u. 36. A szakmában dolgozik 1905 óta és önálló mester 1925 óta. Az Ipartestület, a Polgári Kör, a Kath. Legényegylet, a Vörösmarty Kör tagja. 1911—1919-ig volt a katonaságnál vasalókovács.

Rausnitz Ignác asztalos és bútorkereskedő, Kossuth-u. 14. Rendelésre és raktári eladásra dolgozik. A szakmában 1899 óta működik és előbb Devecseren, 1903 óta jelenlegi üzemében önálló. 1—2 segédet tart. Az Ipartestület tagja, a Kereskedelmi társulat pénztárnoka, városi képviselő, 1 évig vármegyei is. A társadalmi egyesületek tagja. A háborút végig szolgálta. 6 hónapig volt az olasz fronton.

Regényi József órás és ékszerész,

Reichert Henrik úri- és nőicipészmester, Horthy M.-út 4. A szakmában 1916 óta

működik és 1926 óta önálló. Mint segéd Budapesten és Kaposváron dolgozott. Itt szaktanfolyamot is végzett. A népjóléti minisztériumnak szállított. Az Ipartestület tagja.

Reinfel Ferenc cipész, Bolgár M.-u. 22.

Reinfart György asztalosmester, Kálmán-u. 9. A szakmában dolgozik 1898 óta és önálló 1914 óta. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület és szakosztály tagja. A tanoncvizsgáztató bizottság tagja. A Nép-, a Barátság- és Vörösmarty Kör tagja. 36 hónapig volt a fronton. Van kisezüst, bronz vitézségi, sebesülési érme és Károly cs.-keresztje.

Reininger Adolf szappanos, Kossuth L.-u.

Reininger Gabriella fehérnemű-szabónő, Horthy M.-út 11.

Rékay Imre hentes, Fejesvölgy-u. 27.

Répásy István úri- és nőicipészmester Hajnal-u. 1. A szakmában dolgozik 1893 óta, önálló üzeme 1913 óta van. Mint segéd sokáig dolgozott helyben és Dombóváron és az ország több nagyobb városában. Az Ipartestület, Iparoskör és a Petőfi Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, az orosz fronton több hónapig volt, sebesült. Károly cs.-keresztje van.

Roland Ferenc orgona-és hangszerkészítő, Ostromlépcső 5. Az üzemet édesapja alapította 1878-ban, saját kezelésben 1922 óta. A szakmában 1907 óta működik. Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet tagja. 1914—1918-ig szolgált. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Róth Ferenc csizmadia, Malom-u. 1.

Rotschild Márkusz vendéglős, Honvéd-u. 1. A vendéglő 100 éve áll már fenn. Saját kezelésben 20 éve. A szakmában 38 éve dolgozik. Előbb Tótvázsonyon volt vendéglője. Az Ipartestület tagja, a Vendéglősök R. T. ig. tagja. 15 hónapig volt a fronton.

Rozsonyoczky Lajos úridivatszabómester, Báthory-u. 32. Nevezett 1900 óta dolgozik a szakmában és önálló 1919 óta. Mint segéd leginkább Veszprémben dolgozott. 1 segédet foglalkoztat. Az Ipartestület és a Sportklub tagja. 1914-ben bevonult és az orosz fronton fogságba esett. 44 hónapig szenvedett a fogságban.

Rupert Endre úri- és nőidivatszabóm. Árnyas-u. Rupert-ház. 1906 óta dolgozik a szakmában és 1921 óta van önálló üzlete. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület tagja. A női tanonc- és mestervizsgáztató bizottság elnöke, a Sportklub, az Iparoskör és Petőfi Kör tagja. 11 hónapig volt a fronton, 3-szor sebesült és 5 évig orosz fogságban sinylődött.

Sáfár Ferenc úrifodrász, Szabadság tér 9.

Sági Ferenc férfiszabómester, Szilvádi-u. 16. Rendelésre és készárú raktárra dolgozik. Önálló üzeme 1896 óta áll fenn. A szakmában 1878 óta dolgozik. 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a tanonc- és mestervizsg. bizottság tagja. A Petőfi-, a Polgári- és Barátság Kör tagja. 1916—1918-ig szolgálta a hazát.

Sághy Pál fehérnemütísztítómester, gőzmosoda-tulajdonos KossuthL.-u. 19. Az üzemét Géza fivére alapította 1900-ban. 33 éve működik a szakmában és jelenlegi üzemét 1913 óta vezeti önállóan, mint tulajdonos. 2 HP villanymotorral van felszerelve. Az Ipartestület tagja, a Dalárda és Iparoskör vál. tagja. 1914—1918-ig szolgálta a hazát.

Schenk Józsefné nőiszabómester, Vár-u. 2

Schmercz és Langfeld sütőde, Kossuth L.-u. 35.

Schmidt György szabó, László-u. 4.

Schmidt János kovácsmester, László-u. 5. A szakmában 1907 óta dolgozik, önállóan 1922 óta, mint segéd Budapesten és Bécsben dolgozott. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és Gazdasági Egylet tagja. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig volt az orosz és román fronton.

Schwarcz Pál szabóm., Kossuth L.-u. 11.

Schwarcz Sámuel szabóm., Kossuth L.-u. 17.

Schwarczenberg Erzsébet kalaposmester, Buhim-u. 2.

Schwarczenberg Margit varrónő, Buhim-u. 2.

Id. Segesdy Imre cipészmester, Jókai-u. 21. A szakmában 48 éve működik és önálló 1928 óta. Mint segéd is helyben dolgozott. Az ipartestület tagja. 1913-ban Debrecenben ezüstéremmel lett kitüntetve. 1915—1918-ig szolgált, 8 hónapig az orosz fronton.

Segesdy József fodrászmester, Szent István-u. 46. Önálló üzlete 1909 óta van, a szakmában 1904 óta működik. Az Ipartestület, a Barátság Kör tagja stb. 1914—1918-ig szolgálta a hazát, 4 hónapig volt az orosz fronton.

Selyem Béla épület-, műlakatos- és vízvezetékszerelő, Miatyánk-u. 5. Tizenegy éve működik a szakmában és önálló mester 1927 óta. Mint segéd Budapesten, B.-Almádin és helyben szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület tagja.

Simon Ferenc férfiszabómester, Bolgár-u. 10. A szakmában 1900 óta munkálkodik és 1918 óta önálló, előbb Csongrádon, 1924 óta jelenlegi üzletében. Mint segéd Budapesten dolgozott és 1906-ban itt díszoklevél kitüntetésben részesült. Az Ipartestület és az Iparoskör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig volt az olasz fronton, sebesült, rokkant. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Somogyi Gyula és fia csizmadiamesterek, Cserhát-u. 17. Az üzemet nagyatyjuk alapította 1872-ben. Megrendelésre és vásárra dolgoznak. S. Gyula 1887 óta működik a

szakmában és 1901 óta önálló. 6 segédet és 2 tanoncot foglalkoztatnak. Fia érettségizett és 1924 óta a szakmában van. Több ipari kitüntetésben részesültek. Az Ipartestület előlj. tagja stb.

Somogyi Sándor fényképészeti műterme, Gizella tér 7. Negyven éve működik a szakmában, 30 éve önálló. Helyi üzeme 1903 óta áll fenn. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület tagja, a fényképészek megyei körzetének elnöke. A Dalárda karmestere, a társadalmi egyesületek tevékeny tagja. 1911-ben Ferenc József király legfelsőbb elismerésben részesítette szakmunkájáért. 1915—1918-ig szolgált, 24 hónapig a frontokon. Vas érdemkeresztje és sebesülési érme van vitézségi szalagon.

Somogyi Sándor cipészm., Buhim-u. 13.

Sós Károly csizmadiamester, Miatyánk-u. 7. Rendelésre és vásárra dolgozik. 1891 óta működik a szakmában, 1906 óta áll fenn jelenlegi önálló üzeme. Mint segéd hosszabb ideig Székesfehérváron és Szombathelyen dolgozott. Az Ipartestület és a Cserhát Kör alapító tagja.

Spitzer Etel szabónő, Cserhát-u. 9.

Stahl András csizmadiamester, Köd-u. 9. A szakmában 1896 óta működik és 1907 óta áll fenn jelenlegi önálló üzeme. 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és Cserhát Kör, a Petőfi- és az Iparoskör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 39 hónapig volt a fronton mint főtüzér. Van bronz vitézségi érme, vas érdem- és Károly cs.-keresztje.

Stahl Ádám úri- és nőicipész, Vértanu-u. 15. A szakmában 1906 óta működik és önálló mester 1922 óta. Mint segéd Budapesten és Székesfehérváron dolgozott sokáig. Szaktanfolyamot végzett. Az Ipartestület, a Barátság-, a Nép- és Vörösmarty Kör tagja. Mint tanonc II. díjat nyerte. 1914—1918-ig szolgált mint főtüzér ; bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje van.

Stefanovszky Jenő a Korona-szálló, vendéglő és étterem tulajdonosa, telefon : 114., Megyeház-u. 2. A szakmában 32 éve működik, 14 éve önálló mester, előbb B.-Füreden bérelte az Eszterházy szállodát, 1923 óta a Koronát, amelyben 38 modern szoba van. 29 alkalmazottal foglalkoztat és 3 tanoncot. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Városi képviselő. Az összes helyi körök és egyesületek vezető tagja.

Süle Károly lakatos, Szent István-utca 52. sz.

Szakonyi Károly úri- és nőicipész, Thököli-u. 6. A szakmában 1898 óta működik, 1911 óta önállóan. Jelenlegi üzeme 1918 óta áll fenn. Egy segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A Népjólétinek szállított a gyermekmenhely és a szegény akció részére. Mint segéd sokáig Budapesten dolgozott, ahol a szabászati tanfolyamot végezte. Az Ipartestület előljárósági tagja, a szakosztály elnöke, az összes körök és egyesületek tevékeny tagja.

Szakonyi Károly

Szalay Károly csizmadiam., Kőkép-u. 17.

Szatmári Béla szabóm., Horthy-u. 11.

Szander Kálmán asztalosmester és temetkezési vállalat. Eszterházy-u. 2 és Sziklai-út. Két segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. 24 éve működik a szakmában és 1912 óta önálló. Akkor vette át az Első Temetkezési Vállalatot. Az Ipartestület előljárója 10 év óta, a Vörösmarty Kör elnöke, a Move alelnöke, a Munkásdalárda elnöke, a Ker. szoc. párt alelnöke. Városi képviselő, öt kör vezető tagja. A háborút végigszolgálta, 36 hónapig volt a frontokon. Vaskoronás érdemkeresztje és Károly cs.-keresztje van.

Szedlák Kálmán kárpitosmester, Kossuth L.-u. 14. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn, de a szakmában 24 éve működik. Az Ipartestület a Petőfi-, a Vörösmarty-, a Barátság Körök és a Kath. Legényegylet tagja. A háborút végig szolgálta, 9 hónapig volt az orosz fronton és 3 évig orosz fogságban.

Szedlinger László bognármester,

Szemczey István fodrászmester.

Szentes Béla vendéglős.

Szigetvári Imre szabómester.

Szilágyi Károly úridivat-szabómester. Buhim-u. 16. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A szakmában 1906 óta működik. Mint segéd Budapesten és Keszthelyen dolgozott. Az Ipartestület és tanoncvizsg. bizottság tagja. 1911—1918-ig szolgálta a hazát, 40 hónapig volt az olasz fronton.

Szloboda Mária szabónő, Báthory-u. 15.

Ifj. Szöllősi Antal képesített kőművesmester, Endrődi-u. 3. A Torna Club tribün vasbetonépítése és számos lakóház dícséri a munkáját. Önálló üzeme 1924 óta áll fenn. 3—6 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Képesítést is 1924-ben nyert. Az Ipartestület és a Torna Club tagja. 15 hónapig volt a fronton.

Szuhob György cipészmester, Szent István-u. 38. Önálló műhelye 1917 óta áll fenn. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. A

szakmában 1899 óta működik. Mint segéd Pécsen, Óváron és Budapesten dolgozott. Az Ipartetület, a Barátság- és a Népkör tagja. A háborúban szakmunkás volt.

Szücs Károly csizmadiamester, Völgyi-út 20. A szakmában 1893 óta működik és 1919 óta önálló. 1 tanoncot foglalkoztat. Budapesten dolgozott mint segéd. Az Ipartestület előljárója, a tanoncvizsg. bizottság elnöke. Az Iparoskör könyvtárosa, a Cserhát Kör háznagya stb. 1914—1918-ig a tűzéreknél szolgált. Van kisezüst vitézségi érme, vas érdemkereszt és Károly cs.- kereszt kitüntetése.

Tanka György mechanikus, Búzapiac tér.

Tarr József asztalosmester, Előd-u. 6. 36 éve működik a szakmában. Önálló üzeme 1906 óta van. Sok épület és iskola berendezését és épület asztalosmunkáját végezte. 1—4 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és szakosztály tagja. Az Iparoskör, a Kath. Legényegylet, a Vörösmartykör stb. tagja. 1915—1918-ig szolgált, rövid frontszolgálattal.

Tihanyi József szabó, Szél-u. 13.

Tihanyi Miklós Kálmán polg. és egyenruha szabómester, Jeruzsálem-u. 7. A szakmában 1905 óta működik és 1913—1920-ig Budapesten volt önálló. Jelenlegi üzeme 1920 óta áll fenn. Egy segédet foglalkoztat. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. bizottság alelnöke. Az Iparoskör és Jeruzsálemi Kör tagja. 1916—1918-ig szolgált.

Tóth Árpád harang-,érczöntő és vízvezetékszerelőmester, Buzapiac 13. 4 segédet foglalkoztat. A győri, pápai, kaposvári stb. templomok harangját készítette. 1 drb. 4 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület előlj. tagja, városi képviselő és a legtöbb kör és egyesület tagja. Az 1923-iki kiállításon arany éremmel tüntették ki.

Török Károly asztalosmester, Búzatér 3. A helyi kórház, számos villa és lakóház szakmunkálatait végezte. 32 éve működik a szakmában és önálló 1897 óta. 1—2 tanoncot tart. Az Ipartestület, a szakosztály, a Cserhát-, a Jeruzsálemi-, a Kath. Kör tagja. 1915-től szolgálta a hazát. Van kisezüst, 2 bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

Tukács Mihály szűcsmester, Megyeház-u. 3, fiókuzlet Kossuth-u. 3. Önálló üzeme 11 esztendeje van. Átlag 1—2 segédet és 1—2 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Szatmárnémetiben, Miskolcon, Debrecenben és Budapesten szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság, az Iparos- és Kath. Kör tagja. Az 1923-iki helyi kiállításon díszoklevéllel tüntették ki.

Tuli József épület- és műlakatos, Villasor. 1903 óta működik a szakmában és 1924 óta van önálló műhelye. Mint segéd Budapesten szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület tagja. 1914—1920-ig szolgált, 5 hónapig volt a fronton és 5 évig orosz fogságban.

Tuli Lajos épület- és géplakatos, Vakbotyán-u. 6. Mint önálló 1927 óta van üzeme, de 20 éve dolgozik a szakmában és üzemvezető volt 50 ember felett rendelkezési joggal. Mint segéd Csehországban, Németországban, Bécs, Graz és Budapest városaiban szerzett nagy gyakorlatot. Az Ipartestület és az Iparoskör tagja. Egy segédet és egy tanoncot tart. 36 hónapig volt a fronton és egyszer sebesült.

Varga József kelmefestő- és vegytisztítómester, Cserhát-u. 6. Előbb Zalaegerszegen volt önálló üzeme. Jelenlegi üzeme 1921 óta áll fenn. 21 éve működik a szakmában. Egy tanoncot tart. 5 HP kombinált villanymotorral felszerelve. Az Ipartestület, a Nép-, a Gazda-, az Iparoskör stb. tagja. 18 hónapig volt a fronton. Van nagyezüst, seb. érem és Károly cs.-kereszt kitüntetése.

Varga Károly férfidivat-szabómester, Szent István-u. 10. 39 éve működik a szakmában és önálló 1902 óta. Mint segéd is leginkább helyben dolgozott. Az Ipartestület, az Iparoskör, a Népkör és Vörösmarty Kör tagja. 1915-től végig szolgált, 30 hónapig volt az olasz fronton. Károly cs.-keresztje van.

Varga László kovácsmester, Vas-u. 2. A szakmában 28 éve működik és 1904 óta önálló mester. Jelenlegi üzeme 1923 óta áll fenn. Az Ipartestület, az Iparoskör és a Polg. Dalkör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 48 hónapig az olasz, orosz és szerb frontokon.

Vincze János kelmefestő, Horgos-u. 1.

Völgyi Károly bognármester, Vasút-u. 2. Önálló üzeme 32 év óta áll fenn és 1883 óta dolgozik a szakmában. Átlag 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, az Iparos- és Cserhát Kör tagja. A győri segédek kiállításán díszoklevelet kapott 1889-ben. Károly fia a harctéren hősi halált halt.

Vörös István asztalosmester, Kossuth L.-u. 15. A balatonalmádii ref. tanító-üdülőház és több lakóház berendezési és szakmunkálatait végezte. 1911 óta önálló, 30 éve működik a szakmában. Átlag 2—3 segédet és ugyanannyi tanoncot tart. Az Ipartestület előlj., mestervizsg. bizottsági tag. Vasutasok Sportegyesületének elnöke stb. Számos kör tagja.

Wagner Károly úri- és nőicipész, Ács-u. 3. 1 segédet és 1 tanoncot tart. 1920 óta fennálló üzemében. A szakmában 1906 óta dolgozik. Mint segéd Budapesten és Pécsett volt alkalmazásban. A Népjóléti miniszteriumnak szállított. Az Ipartestület, az Iparoskör, a Petőfi Kör és a Torna Klub tagja. 1914—1918-ig szolgált. Egy évig volt a fronton, 3½ évig orosz fogságban. Károly cs.-keresztje van.

Weil Ede lakatos, Pacsirta-u. 2.

Wolfram János rézművesmester, az Ipartestület elnöke, Kossuth L.-u. 32. Mosó- és pálinkaüstök, kávéházi és konyhaberendezések stb. készítésével foglalkozik. A

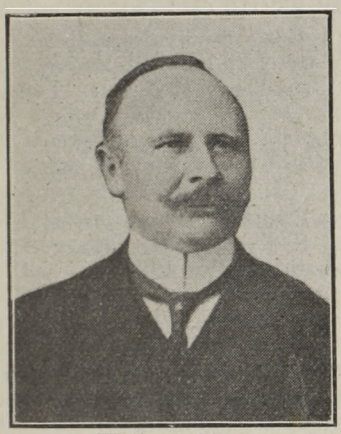

Wolfram János

helyi nagytemplom, a siófoki kath. templom stb. fedési és számos szeszfőzde berendezési munkálatait végezte. 42 éve működik a szakmában és 31 éve önálló. 2 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek 30 éve előljárója, jelenleg elnöke. Az Iparos Ifj. Egylet elnöke és számos kör vezető tagja. Az 1904. évi helyi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. A háborúban belső szolgálatot teljesített 1915—1918-ig. Városi képviselő, iparkamarai tag stb.

Zalai Antal szabó, Miatyánk-u. 9.

Zámbó Gyula vengéglős, Vámos-u. 10. Korábban kereskedő volt, vendéglője 1920 óta van. Az Ipartestület, a szakosztály, a Petőfi Kör tagja. 1914—1916-ig szolgálta a hazát és 8 hónapig volt az orosz fronton.

Zámbó János vendéglős, Ács-u.

Özv. Zombay Károlyné szabónő, Rákóczi-u. 2.

Zuschmann János vendéglős és szállodás, Horthy M.-út. Édesapja létesítette 1872-ben a vendéglőt, amelyet 1905-ben vett át. A szállodát 1911-ben építette 10 szobával. Fia is a szakmában működik. Az Iparoskör elnöke volt 3 évig. A vármegyei szakosztály társelnöke. A vendéglős tanoncvizsg. bizottság elnöke. Számos kör vezető tagja. 1914 végéig szolgált, 3 évig volt a frontokon, sebesült. Van kisezüst, bronz vitézségi érme és Károly cs.-keresztje.

VESZPRÉMVARSÁNY

Erdélyi Zoltán fogtechnikus.

Firtl János úriszabómester. 1889 óta működik a szakmában és 1901 óta áll fenn jelenlegi üzeme, amelyben 1 tanoncot foglalkoztat. Mint segéd Pápán és Pannonhalmán szerzett gyakorlatot. Az Ipartestület és Hangya vál. tagja. 1914—1918-ig a 31. h. gy.-ezrednél szolgált. Végig a fronton. Károly cs.-keresztje van.

Schiller Andor bádogosmester.

Sonnenfeld Mihály mészáros- és hentesmester. Háza van és 1911 óta van önálló üzlete. A szakmában 1903 óta működik. Mint segéd Budapesten és Pápán fejlesztette szakismereteit. Az Ipartestület v. tagja. A Sertéskereskedők Orsz. Egyesületének tagja, ezen egyesület által kitüntetésben is részesült. 1915—1918-ig a 19. h. gy.-ezrednél szolgált. Károly cs.-kereszt kitüntetése van.

VILLÁNY

Aiter Ede mézeskalácsos, Baross G.-u. 225.

Biroter Jakab szabó, Baross G.-u.

Busch József faesztergályos, Donyanics-u.

Feil János épület- és géplakatos. 336. sz.

Felhoffer György asztalos, Baross G.-u. 43/a.

Gliesz Manó szappangy., Damjanich-u. 2906. Szül. 1876-ban. Felszabadult 1895-ben. Baján, Mohácson, Temesváron stb. működött mint segéd. 1910-ben alapította üzemét. Az Ipartestület tagja. Résztvett a világháborúban. Neje : Bless Regina.

Haál András sütő, Széchenyi-u. 339.

Haál Ádám férfiszabó, Batthyányi-u. 4.

Heinemüller István borbély, Baross G.-u. 369.

Heszberger Miklós bognár, Damjanich-u. 316.

Horváth Péter bádogos, Széchenyi-u. 357/b.

Hunnel Károly vendéglős és mészáros, Baross G.-u. Tel. : 23. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1895-ben. Saját erejéből lett önálló 1902-ben ; házát munkájával szerezte ; 3 tanoncot felszabadított. 1914—1918-ig harcolt a háborúban. Neje : Bauer Anna.

Janó Imre kéményseprőmester, 185. sz.

Jáki Károly kovács, Baross G.-u. 271.

Jákics Gábor mészárosmester Baross G.-u. 178. Szül. 1880-ban. Felszabadult 1897-ben. Segéd volt Eszéken, Valpón, Németbolyon stb. Jelenlegi üzemét 1901-ben alapította és 2 fiával együtt vezeti. Az Ipartestület és Iparos Olv. Kör tagja. A háborúban 4 évig az orosz fronton harcolt. Neje : Kotovocse Kilionleva.

Jobszt József mészáros, Damjanich-u. 317.

Ifj. Kelbert Péter cipészmester, Deák Ferenc-u. Szül. 1888-ban. Felszabadult 1904-ben. Üzemét 1882-ben létesítette apja, tőle vette át 1913-ban és azóta 1 tanoncal önállóan dolgozik. Az Ipartestület volt előljárósági tagja, az Iparos Olv. Kör rendes tagja. Végigküzdötte a világháborút. Kitüntetései : K. cs.-k., bronz é., kor. vasker. Neje : Wéber Anna.

Krämer Jakab cipész, Széchényi-u. 339.
Kresz Ádám bognármester. Szül. 1906-ban. Felszabadult 1924-ben. Mohácson gyakorolta mesterségét mint segéd. 1928-ban alapította villanyerőre berendezett modern műhelyét, ahol 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestületnek és az Iparos Olv. Körnek tagja.
Kresz János bognár, Batthányi-u. 138.
Litter Ádám kádármester, Damjanich-u. 299. Szül. 1883-ban. Felszabadult 1901-ben. Segédként Pécsett, Késmárkon és Villányban dolgozott. 1925-ben önállósította magát és azóta Ádám fiával együtt folytatja iparát. Tagja az Iparos Olv. Körnek. Résztvett a világháborúban. Neje: Wintheim Katalin.
Manis Ferenc kovács, Baross G.-u. 332.
Möller István mészáros, Baross G.-u. 221.
Müller Ádám asztalos, Batthyányi L.-u. 141.
Nödling István szobafestő- és mázolóm., Hunyadi J.-u. 31., Szül. 1880-ban. Felszab. 1896-ban. Mint segéd a fővárosban és Pécsett működött. 1905 óta önálló, 1 tanoncot alkalmaz. Szellemi irányítója és elnöke az Ipartestületnek, vál. tagja az Iparos Olv. Körnek. Az iparosérdekek lelkes védője. 36 hónapon át harcolt a hazáért az olasz fronton. Kitüntetései: vasker., K. cs.-k. Neje: Müller Mária.
Princ Béla sütőmester, Darányi-u. 778.
Reppel Antal kádár, Baross G.-u. 126.
Ringlaub Ferenc korcsmáros, Széchenyi-utca 257.
Schatzl Henrik asztalos, Erzsébet-tér.
Schmidt József kádár, Széchenyi-u. 363.
Steiner József kőfaragó, Széchenyi-u. 356.
Struád Ferenc sütőmester, 321.
Özv. Szingstein Károlyné cipész, Baross G.-u. 209.

VIRÁGOS

Weber Antal vendéglős. Szül. 1904-ben. Felszab. 1921-ben a vendéglős, majd hentes és mészáros szakmában. Üzemét apósa alapította 1919-ben, tőle vette át 1928-ban és azóta maga vezeti. A villányi Ipartest. tagja. Neje: Folk Anna.

VITNYÉD

Lőrincz Ferenc férfiszabómester. Szül. 1881-ben Röjtökön. Felszabadult 1898-ban Sopronban. Mint segéd Budapesten, Sopronban stb. dolgozott. 1904-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel, a fiát, Józsefet. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig vett részt a világháborúban. Kitüntetése: Károly cs.-k. Neje: Horváth Rózsi.
Polgár István szabómester, Eszterházy-utca 232. Ipartestületi tag. Szül. 1891-ben Süttörön és 1906-ban felszabadult ugyanott. Mint segéd Bécsben, Sopronban, Kapuváron stb. dolgozott. 1914-ben önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel, jelenleg 1 tanoncot foglalkoztat. 1914—1918-ig mint őrvezető vett részt a világháborúban. Neje: Galambos Borbála.
Szalay Flórián csizmadiamester.
Varga Géza csizmadiamester. Az Ipartestület és a r. kat. Népszövetség tagja. Szül. Vitnyéden 1907-ben. Felszabadult ugyanott 1924-ben. Mint segéd Kapuváron, Bőrsárkányon stb. dolgozott és 1928-ban önállósította magát. 1 segédet foglalkoztat.
Varga Kálmán kovácsmester. Ipartestületi tag. Szül. 1895-ben Vitnyéden. 1914-ben szabadult fel és 1920-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel és 1 segédet foglalkoztat. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Neje: Raby Etel.
Wannek Rezső fodrászmester, Kis-u. 128. Ipartestületi tag. Szül. 1886-ban Budapesten és 1904-ben szabadult fel ugyanott. Mint segéd Sopronban, Bécsben, Keszthelyen stb. dolgozott. 1908-ban önállósította magát. 1 tanoncot szabadított fel és jelenleg 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Neje: Hollós Vilma.

VOKÁNY

Emoser Antal borbély.
Fitt Jakab szabó.
Geiszt János takács.
Gradevohl József mézeskalácsos és viaszöntőmester. Szül. 1896-ban. Felszab. 1914-ben. Üzemét 1922-ben alapította és azóta 1 tanonccal önállóan dolgozik. A világháborúban az orosz fronton harcolt, kitüntetései: kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. és vas érdemker. Réz Máriát vette nőül.
Hohmann József bognár.
Mayer Ede borbély.
Nesz Henrik pék.
Nesz József asztalos.
Schiffni Henrik takács.
Schneider András szabó.
Stocker József asztalos.

VONYARCVASHEGY

Schreiner Péter cipészmester. Szül. 1892-ben, felszabadult 1909-ben, mint tanonc bronzérmet és jutalmat kapott, mint segéd Keszthely, Tapolca és Pozsonyban dolgozott. 1921-ben önállósította magát. Résztvett a háborúban. Neje: Kuzler Erzsébet.

VÖLCSEJ

Göndöcs Ferenc kovácsm., 22.
Hetzer Lajos cipészm., 41. Ipartestület tagja. Szül. 1881-ben Völcsejben, felszabadult 1900-ban ugyanott. 1900-ban

önállósította magát. 1 tanoncot (fiát) szabadított fel. Jelenleg 1 segédet (fiát) foglalkoztat. 1914—1918-ig volt katona, 4 évig szenvedett orosz hadifogságban. Neje: Berta Paula.

Horváth Antal bognárm., 63.

Horváth János cipészm., Ipartestület tagja. Szül. 1903-ban Völcsejben, felszabadult 1921-ben ugyanott. Mint segéd Budapesten, Sopronban stb. dolgozott. 1928-ban önállósította magát.

Horváth Pál bognárm., 82. Ipartestületi tag. Született 1888-ban Völcsejben és felszabadult 1905-ben Sopronban. 1922-ben önállósította magát. 1928-ban Sopronban kisezüst éremmel lett kitüntetve. 1914—1921-ig volt katona. $6^1/_2$ évig volt orosz hadifogságban.

Milus Mihály kovácsm., 83. Ipartestület tag. Szül. 1899-ben Pásztón, felszabadult 1916-ban Mosontarcsán. 1920-ban önállósította magát. 1 tanoncot foglalkoztat. Neje: Stánitz Róza.

Pleer Emil cipészm., 29.

Verfinger Viktor asztalosm., 109. Ipartestületi tag. Szül. 1897-ben Völcsejben, felszabadult 1914-ben ugyanott. 1923-ban önállósította magát, 1 tanoncot szabadított fel. 1 segéddel, 2 tanonccal dolgozik. 1915—1918-ig szolgálta a hazát. Kitüntetései: szolg. é.-ker., K. cs.-k. Neje: Lukács Rozália.

ZALAAPÁTI

A *Zalaapáti Iparoskör* 1913-ban alakult meg. Működéséhez a talaj már jól elő volt készítve, mert 50 év óta a zalaapátii iparosság Ipartársulatban volt megszervezve. Első elnöke: Orosz Ferenc, második Hollé Vince, a harmadik és jelenlegi id. Kiss József. A jegyzői teendőket Gyarmathy Gyula és Beck Miksa végzik. Könyvtárosa Thurn Ödön. A tagok száma kb. 80. Saját könyvtára van a körnek. A kör a Schwarz-féle vendéglőben van elhelyezve és benne esténkint igen élénk élet uralkodik, különösen, amióta a sakk-csoport is megalakult. A jelenlegi elnök, id. Kiss József, a helyi iparosság tekintélyes tagja, aki mellett Gyarmathy Gyula fejt ki igen nagy tevékenységet.

Zalaapátii iparosok

1928. évben alakult meg a *Zalaapáti és Vidéke Ipartestület* 151 taggal, amely a szervezés nagy munkáját most folytatja. A testület elnöke: Horváth József kalaposmester, jegyzője Gyarmathy Gyula asztalosmester, a hitelszöv. felügy. biz. tagja, szövetkezeti ügyvezető igazgató. A testület kebelébe Zalaapáti, Gélye, Esztergály, Zalaszabor és Nagyszada községek tartoznak.

Beck József férfiszabómester, 1892-ben szül. Zalaapátin, 1907-ben szabadult fel és 1918-ban önálló lett; 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Saját háza van. Tagja az Iparos Körnek. A háborút 1914-től 18-ig végig szolgálta. Bronz v. é., K. cs.-k.-je van. Neje: Friedfeld Margit.

Birumán Gyula férfiszabómester, 1897-ben szül. Zalaapátin, 1914-ben Pacsán szabadult fel. Üzemét 1921-ben alapította. Mint tanonc a pacsai kiállításon I-ső díjat nyert. A háborúban 1915—18-ig szolgált. Neje: Pap Julianna.

Csecsi Lajos cipészmester, 1901-ben Miséfán szül., ott tanult és 1923-ban szabadult fel. Zalaapátiban 1929-ben lett önálló. Neje Kocsis Mária.

Dancs Géza épület- és bútorasztalosmester, 1875-ben Óhidon szül. és Türjén szabadult 1893-ban. Budapesten 9 évig dolgozott Thék-cégnél. Önállósága óta több községi. nagyobb munkát végzett. Saját háza van, Az Ipartestület előljárója, az Ipt. elnöke. az Iparoskör háznagya, az Iskolaszék világi elnöke, községi képviselő 10 év óta, stb., stb. Neje: Kubovits Anna.

Eckmann Ferenc úri- és nőicipészmester, 1892-ben szül. Zalaapátin, ott tanult és 1908-ban szabadult fel és 1914 óta önálló. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestület alelnöke, az Iparoskör pénztárosa, községi h. bíró, a Hitelszövetkezet igazgatója. Neje: Farkas Róza; négy gyermekük van.

Fers István cipészmester, 1899-ben Zalaapátin szül. és ugyanott szab. 1922-ben s már 1924-ben önálló lett. Saját háza van. Ipartestületi és Iparoskörі tag. Neje: Tető Mária.

Földesi Gyula patkoló- és kocsikovácsmester.

Gelencsér István hentes- és mészárosmester, 1884-ben szül. Zalaapátin és 1897-ben szab. Keszthelyen; Zalaapátin 1904-óta önálló. Az Ipartestületnek előlj. tagja. A háborúban 1915—18-ig szolgált. Saját háza van. Neje: Kovács Terézia

Gelencsér Lajos fodrászmester..

Haller István épület- és bútorasztalosm. 1885-ben Zalaapátin szül. és 1901-ben Keszthelyen szabadult fel. Önálló lett 1914-ben, amikor átvette a még Haller János által 1875-ben alapított műhelyt. Saját háza van. A háborúban 1915—18-ig szolgált. A műhelyt alapító atyja még a régi céhrendszerből való, akinek 50 éves jubileuma volt 1928-ban.

Id. Hegedüs Sándor képesített kőművesmester. 1862-ben Keszthelyen szül., ott tanult és 1884-ben szabadult fel. Zalaapátin 1892 óta önálló. Saját háza van.

Hermán Géza fodrászm. 1909-ben szül. Zalaapátin és 1926-ban Türjén szabadult fel és 1928 óta önálló. Tagja az Ipartestületnek.

Horváth István épület- és bútorasztalosmester. 1897-ben Zalaapátin szül. és 1914-ben Keszthelyen szabadult fel. Önálló 1924 óta. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Saját háza van. Az Ipartestületnek jegyzője. Tagja az Iparoskörnek, az Iskolaszéknek, a Tejszövetkezet könyvelője és a Hangya felügy.-biz. tagja. A háborúban 1915—18-ig szolgált.

Horváth János kőművesvállalkozóm.

Horváth József kalaposm. 1879-ben Zalaapátin szül. és ott is szabadult fel 1895-ben. Önálló 1907 óta. Saját háza van. Az Ipartestületnek elnöke, az Ipartársulatnak két izben volt elnöke, az Iparoskör pénztárosa. Volt tagja a községi képviselőtestületnek. Hitelszövetkezeti és iskolaszéki tag. A háborúban 1914—18-ig szolgált. Neje: Csaplár Lujza.

Imró Ferenc úrifodrászm.

Keskeny János géplakatosm., vendéglős. Szül. 1884-ben Zalaszentmártonon és 1907-

Keskeny János

ben Keszthelyen szabadult fel. Önálló lett 1919-ben. Vállal helyi autójavításokat és saját autójával autófuvarozást. Saját háza van. Az Ipartestületnek díjtalanul bocsátott rendelkezésre helyiséget. Tagja az Iparoskörnek és a közp. képviselőtestületnek. Neje: Tóth Mária.

Id. Kiss József úri- és nőicipészm. 1859-ben Zalaszentgróton szül., Zalaapátin sza-

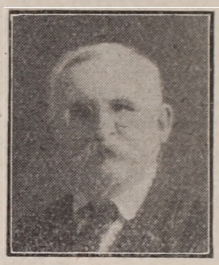

Id. Kiss József

Kovács János

badult fel és 1883-ban lett önálló. Saját háza van. Az Iparoskörnek volt pénztárosa, majd alelnöke, jelenleg az elnöke. Neje: Lohonya Anna.

Ifj. Kiss József úri- és nőicipészm. 1891-ben Zalaapátin szül. és 1907-ben szabadult fel. Önálló 1927 óta. 1 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Saját háza van. Az Ipartestület pénztárosa. Tagja a Hangya felügyelőbizottságának és a hitelszövetkezetnek. A háborúban 1914—18-ig szolgált és kitüntetéseket szerzett. Neje: Szajhef Mária.

Kovács János szíjgyártóm. és kárpitos. 1896-ban szül. Keszthelyen, 1914-ben szabadult fel Budapesten. Önálló 1925 óta. Tagja az Ipartestületnek, az Iparoskörnek és a Hangya szöv.-nek. A háborúban 1915—18-ig szolgált. Neje: Dancs Ilonka.

Kövér Antal épület- és díszműbádogosm. 1899-ben szül., 1915-ben felszabadult. Önálló lett 1922-ben. Takaréktűzhelyeket és szőlőpermetezőket készít. Saját háza van. Ipartestületi és Iparosköri tag. A nemzeti hadseregben $1^1/_2$ évet szolgált. Neje: Vörös Mária.

Kucziber József kovácsm.

Lang Károly kádármester.

Leijer György ácsmester 1873-ban Bikaházán szül. és 1898-ban Zalaapátin szabadult, ahol 1905-ben önálló lett. Saját háza van. Tagja az Ipartestületnek és a szövetkezetnek. A háborúban 1916—18-ig szolgált. Neje: Major Rózsa.

Moor László bognármester 1893-ban szül. Maróton és 1910-ben szabadult. Önálló 1920 óta. Saját háza van. Két segéd és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipartestületnek előljárója, az Iparoskörnek r. tagja. A háboruban 1914—18-ig szolgált és kitüntetéseket kapott. Neje: Szenthe Teréz.

Paragi István cipészmester. 1903 óta önálló, Zalaapátin 1928 óta van műhelye. Ipartestületi tag.

Sipos József asztalosmester, szül. 1897-ben Balatongyörkön, felszabadult 1913-ban. A keszthelyi tanonckiállításon díjat nyert. Önálló 1921 óta. Saját háza van. A háborúban 1915—18-ig szolgált és megsebesült, kitüntetéseket nyert. Neje: Gerebenics Vilma.

Sznopek Gábor úri és nőicipészmester.

Thurn Ödön úriszabómester.

Tóth Ferenc épületbádogosmester. 1884-ben Pacsán született s ott 1905-ben szabadult. Már 1912 óta önálló volt Rákos-Szt.-Mihályon, Zalapátin pedig 1921 óta. Saját háza van. Előljárósági tagja az Ipartestületnek. Tagja az Iparoskörnek, a Hangyának és a Hitelszövetkezetnek. A háborúban 1914—18-ig szolgált, bronzérme van. Neje: Tóth Rózsa.

ZALAEGERSZEG

A zalaegerszegi Ipartestület 1886-ban alakult meg. Tagjainak száma: 552. Saját székháza van Gróf Apponyi Albert-u. 15. sz. alatt. A tagok által alkalmazott segédek száma: 420, a tanoncoké: 331. A testület elnöke Jády Károly, a szakosztályok elnökei: Lendvay Pál, Horváth Imre, Láng Nándor, Szigeti József, Bácsai János, Nagy Gyula, Bárcz János, Groll József, Nagy Ferenc, Trichler István, Zsallai János, Nagy Lajos, Kaszás Ilona, Oláh István, Bricher János, Varga István, Kakas Ágoston és Riszt Sándor. Az Ipartestület jegyzői tisztét Klosovszky Ernő tölti be.

A városban működik az Iparos Kör is Tischler István elnöklete alatt, úgyszintén az Iparos Dalárda.

Agg Gyula szíjgyártóm., Rákóczi-u. 2. Szül. helyben 1899-ben és felszabadult 1915-ben. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Az Ipt. r. tagja. 1916—1917-ig katonai szolgálatot teljesített.

Bali Imre cipészmester.

Bakány Kálmán úri- és nőicipészmester. Szül. Lentiben 1870-ben. Felszabadult 1886-ban. Önálló üzemét 1896-ban alapította. 2 segédet és 1 tanoncot tart. Saját háza van. A győri kiállításon elismerő oklevelet kapott. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. biz., a Kath. Kör tagja stb. Neje: Végh Mária.

Bakász Lajos szabóm., Rákóczi-u. 3.

Balog Sándor szabóm., Batthyány-u. Szül. 1883-ban és felszabadult 1898-ban. Mint segéd Budapesten és több helyen dolgozott, igy került ide, ahol 1925-ben megalapította üzemét, amelyben 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Ipt. és a tanoncvizsg. biz.r. tagja. Neje: Kardos Etelka.

Baumgartner Imre molnár. Szül. 1881-ben és felszabadult 1897-ben helyben. Vámőrlőmalmát 1897-ben alapította. Saját háza van. Két segédet tart. Malma nyersolajmotorral van felszerelve. Az Ipt. r. tagja, a tanoncvizsg. biz. elnöke. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Kovács Etelka.

Bácsay János bognár- és kocsigyártóm., Rákóczi-u. 9. Szül. 1871-ben és felszabadult 1899-ben. Mint segéd került ide, ahol 1895-ben megalapította üzemét, amelyben 3 segédet foglalkoztat. Saját háza van. Az Ipt. r. tagja, a tanoncvizsg. biz. alelnöke. Neje: Németh Juliska.

Bárdosi Pál esztergályosmester.

Bedő Erzsébet nőikalaposmester.

Beleki János szabóm. Szül. helyben 1888-ban és Keszthelyen szabadult fel 1905-ben. Mint segéd Budapesten és Grazban dolgozott. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Az Ipt. r. tagja. 1914—1918-ig katonáskodott, 26 hónapig volt a fronton, háromszor sebesült. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Sipos Mariska.

Bencze Matild nőikalaposmester.

Bita István fodrászmester.

Bizsák Károly cipészmester.

Bogár Lajos szabóm. Szül. 1895-ben és felszabadult 1914-ben. Mint segéd került ide, ahol 1922-ben megalapította önálló üzemét, amelyben 3 segédet és 1 tanulót tart. Az Ipt. r. tagja. 1916—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Gombócz Zsófia.

Börcz János úri- és nőicipészmester. Szül. 1873-ban. Felszabadult 1891-ben. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Grácban

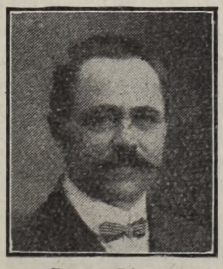

Börcz János

gyarapította szakismereteit. 1899-ben alapította önálló üzemét. Saját háza van. Az Ipartestület előlj. tagja, a szakcsoport és tanoncvizsg. biz. elnöke. Városi képviselő stb. 1914—1918-ig katonáskodott. Kisezüst vit. érem, koronás kereszt, K. cs.-k és vasérdemkereszt kitüntetése van. Neje: Gáspár Mária.

Briher János szállodás. Tel.: 113. Szül. a vasmegyei Robot községben. Mint alkalmazott a budapesti Országos Kaszinó, Hungária-szálló előkelő üzemeiben stb

gyarapította szaktudását. 20 személyzetet foglalkoztat.

Brüll József úri- és nőicipészmester. Szül. 1870-ban. Felszabadult helyben 1887-ben. Mint segéd 1894—1897-ig Budapesten dolgozott és itt önállósította magát először. Jelenlegi önálló üzeme 1903 óta áll fenn. Saját háza van. Az Ipartestület vál. tagja, a tanoncvizsg. biz. és Sportkör tagja. Neje: Spitzer Linka.

Cumf Mihály épület- és bútorasztalosmester. Szül. Zsitán 1891-ben és ott szabadult fel 1909-ben. Önálló üzemét 1922-ben alapította. Az Ipartestület r. tagja. A háború mint ténylegest érte és így 1912—1918-ig szolgált, 3 évig a fronton. Neje: Kiss Mária.

Csörgő Gyula cipészmester.

Domán Kálmán cipészmester.

Eckhardt Ferenc kép. kőműves- és ácsmester. Szül. helyben 1885-ben és itt szabadult fel 1903-ban. Mint segéd Bécsben és Budapesten gyarapította tudását. 1911-ben alapította önálló üzemét. Építőipari iskolát végzett. Az Ipartestület, az Iparos Kör tagja, a mestervizsg. biz. elnöke. 1914—1918-ig a vasutezrednél szolgált. Neje: Patai Róza.

Eichinger József szabóm., Bercsényi-u.28.

Farkas Ferenc cipészmester.

Farkas Kálmán órás és ékszerész, Kazinczy-tér 3. Szül. Sümegen 1869-ben és felszabadult helyben 1887-ben. Önálló üzemét 1904-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipt. könyvtárosa, a tanoncvizsg. biz. elnöke. 1916—1918-ig katona volt. Neje: Farkas Gizella.

Farkas Nándor mészáros- és hentesmester.

Fatér József úri- és nőicipészmester, Rákóczi-u. 33. Szül. 1891-ben és helyben szabadult fel 1908-ban. Önálló üzemét 1908-ban alapította. Budapesten mint segéd technológiai tanfolyamot végzett. A Faluszövetségi kiállításon elismerő oklevelet nyert. Saját háza van. Az Ipartestület, a Kör r. tagja. Nagyezüst, 2 bronz, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. Neje: Jura Mária.

Feili Erzsébet

Feili Erzsébet (Weinerné), Tompa-u. 2. Üzemét Flesch Gizella alapította 1900-ban. Átvette 1924-ben. Ipari kiképzését helyben nyerte és Budapesten gyarapította szakismeretét. Az Ipartestület r. tagja. Vevőköre az előkelő hölgyközönségből kerül ki.

Firter Ferenc szíjgyártóm., Rákóczi-u. Szül. helyben 1872-ben és felszabadult 1888-ban. Mint segéd sokfelé járt és gyarapította tudását. Önálló üzemét 1897-ben alapította. Saját háza és egyéb ingatlana is van. Az Ipt. elnöke volt. A hitközség alelnöke, községi képviselő. 1914—1918-ig szolgált. Sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Némethi Teréz.

Fodor János mészáros- és hentesmester, Rákóczi-u. 8. Szül. helyben 1898-ban és itt szabadult fel 1912-ben. Önálló üzemét 1922-ben alapította. 1 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Háza van. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig szolgált. 18 hónapig a harctéren. Neje: Lanczák Irén.

Frank Géza szabóm. Szül. Körmenden 1888-ban és ott szabadult fel 1905-ben. Mint segéd Budapesten, Bécsben stb. dolgozott. Igy került ide, ahol 1919-ben megalapította önálló üzemét. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Gergácz Rozália.

Fuchs Samu építészmérnök, Budapest, Rudolf-tér 1. Telefon: L. 964—76. Szül. 1871-ben Vágújhelyen, helyi üzeme 1907 óta áll fenn. Átlag 50—60 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Az Ipartestület, a Mérnöki kamara, a Képzőműv. társulat, a Természettud. társulat, a Mérnök- és Építészegylet tagja, városi és megyei képviselő. Ingatlanai vannak. A háború alatt mérnök-hadnagy volt. Neje: Kulka Ella.

Füiöp Testvérek esztergályos- és asztalosüzem, specializált modelkészítés. Kiállítási bronzéremmel kitüntetve. Cégtársak: Fülöp József és Fülöp Vilmos. A céget 1922-ben alapították.

Fülöp József Zalaegerszegen szül. 1893-ban és itt 1913-ban felszabadult. Tagja az Ipartestületnek, a tanonvizsg. bizotts.-nak és az Iparos Körnek. Nőül vette 1928-ban Kovács Rózát.

Fülöp Vilmos Zalaegerszegen 1886-ban szül., ott tanult, 1907-ben szabadult. Tagja az Ipartestületnek, a tanonvizsg. bizotts.-nak és az Iparos Körnek. Neje: Gyenge Ella; öt gyermekük van.

Gaál Károly úri- és nőicipészmester, Püspöki-u. 6. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1915-ben. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Háza van. Az Ipartestület r. tagja. 1916—1918-ig katona volt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Horváth Erzsébet.

Garai Lipót szabóm., Széchenyi-tér.

Gáspár Ferenc nőifodrászmester. Zalaegerszegen 1903-ban szül., ott tanulta iparát és 1920-ban szabadult. Önálló lett 1926-ban. 3 segéddel, 1 tanulóval dolgozik.

Résztvett a budapesti, bécsi és párisi fodrászversenyeken, ahol díjat és okleveleket nyert. Üzemét »Zalaegerszegi Kozmetikai Intézet« címmel vezeti, ahol modern kozmetikát folytat.

Gecsovics István mészáros- és hentesmester, Apponyi Albert-u. 68. Szül. helyben 1885-ben és felszabadult 1899-ben. Háza van és önálló üzeme 1908 óta. Kézi gépekkel fel van szerelve. Az Ipartestület, az Iparos Kör tagja, 1914—1918-ig szolgált, 7 hónapig a harctéren. Kétszer sebesült. Neje: Sipos Vilma.

Gombitz Gyula szíjgyártómester.

Groll József szíjgyártó- és nyergesmester, Petőfi-u. Szül. 1891-ben és felszabadult helyben 1907-ben. Mint segéd Budapesten, Szegeden és Aradon működött. Önálló üzemét 1919-ben alapította. Háza van. Az Ipartestület és tanonvizsg. bizotts. tagja. 1912—1918-ig szolgált, hosszu ideig a fronton. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Kóssa Mária.

Grósz Győző építési vállalkozó, fakereskedő, kőbányatulajdonos, Apponyi A.-u. Telefon: 45 és 51. Szül. 1872-ben. Önálló üzemét 1907-ben alapította, átlag 50—60 segédet és 4 tanoncot foglalkoztat. Háza, földje és kőbányája van. Az Ipartestület és az összes helyi egyesületek tagja. Városi és megyei képviselő, az OMKE zalaegerszegi fiókjának elnöke. Számos nagy építkezés fűződik nevéhez. Neje: Fridrich Fánni

Grünbaum és fiai kenyérgyár, Könyök-utca 1.

Hajmási József mészáros- és hentesmester, Rákóczi-u. Szül. helyben 1895-ben és felszabadult 1913-ban. Háza van és 1928 óta önálló üzeme, amely kézi gépekkel van felszerelve. Az Ipartestület és Iparos Kör v. tagja. 1915—1918-ig szolgált. 29 hónapig a fronton. Háromszor sebesült. Kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. és 3 seb. érem kitünt. van.

Hegyi József képesített kőművesmester és építkezési vállalkozó, Biró Márton-u. 4. Szül. helyben 1880-ban, felszabadult 1897-ben. Képesítést 1907-ben nyert és 1909-ben alapította önálló üzemét. Háza és földje van. Az Ipartestület előlj., a Kath. Kör stb. tagja. 1914—1918-ig szolgált; kisezüst, bronz vit. érem, K. cs.-k. és koronás érdemk. kitüntetése van. (Beadva nagyezüstre is). Neje: Varga Vilma.

Hoffmann Frigyes órás és ékszerész.

Holczer Jenő felsőrészkészítőmester, Deák-tér. Szül. helyben 1888-ban és felszabadult 1904-ben. Önálló üzemét 1912-ben alapította. Háza van. Az Ipartestület előlj. tagja, városi képviselő, stb. 1914—1918-ig szolgált; sebesült. Bronz vit. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. 1922 óta nős.

Hollósi Pál cipőfelsőrészkészítőmester.

D. Horváth Imre épület- és műlakatos, fegyvermester, Rákóczi-u. 2. Tel.: 54. Szül. 1880-ban helyben és itt szabadult fel 1896-

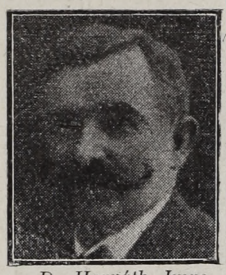

D. Horváth Imre

ban. Mint segéd Bécsben, Linzben, Grazban stb. is dolgozott. Önálló üzeme 1904 óta áll fenn. 24 HP vill. motorral van felszerelve. Háza és gyártelepe van. A tanoncvizsg. biz. elnöke, városi képviselő. 1914—1918-ig katonai fegyvermester volt. Neje: Kumerd Erzsébet.

Horváth István kép. kőművesmester, cementárú- és műkőgyár. Szül. helyben 1890-ben, 1914-től van önálló üzeme. 18 HP motorral van felszerelve. Nevezetesebb építkezései: a tűzoltó-laktanya a 6 emeletes toronnyal, az ág. ev. egyház székháza, vill. centráló kapcsoló épülete, a plébániakert működkerítése stb. Az Ipartestület, Keresk. Kör stb. tagja. 1915—1918-ig állandóan a harctéren szolgált. Neje: Németh Franciska.

Horváth Lajos épület- és műbútorasztalosm., Kossuth-u. 44. Szül. helyben 1879-ben és itt szabadult fel 1894-ben. Mint segéd több helyen fejlesztette szaktudását, 1900-ban állami ösztöndíjjal a párisi kiállításra küldötték ki. Önálló üzemét 1901-ben alapította. Az Ipt. és Iparoskör tagja. 1916—1918-ig katonai szolgálatot teljesített.

Horváth Miklós rézművesmester.

Indra István férfiszabómester. Szül. 1899-ben, felszab. 1916-ban. Önálló lett 1928-

Indra István

ban, amikor is átvette atyjának 1890-ben alapított üzletét. 1 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. A világháborúban 30 hónapig volt a fronton. Neje: Karlovics Erzsébet.

Jády Károly úriszabóm., Petőfi-u. 23. Szül. Veszprémben 1868-ban és felszabadult 1904-ben. Mint segéd Budapesten dolgozott 6 évig és Bécsben. 1895-ben alapította önálló üzemét, amelyben 1—2 segédet és tanoncot tart. Több tanfolyamot végzett. Több ipari kitüntetése van. Az Ipt. el-

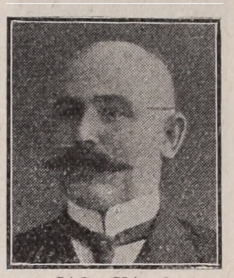

Jády Károly

nöke. Városi képviselő, vármegyei trv.-hat. biz. tag. Az Iparoskör alelnöke stb. Saját háza van. 1916—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Schmoll Ilona.

Jónás József cipészmester.

Juhász Béla épület- és bútorasztalosmester. Szül. helyben 1890-ben és felszabadult 1907-ben. Mint segéd 11 évig Budapesten dolgozott. 1922-ben alapította önálló üzemét. Az Ipartestület r. tagja. 1915—1918-ig katonai szolgálatban állott; 34 hónapig a fronton. Neje: Neuhoffer Hermin.

Juhász György épület- és bútorasztalosmester, Kert-u. 17. Szül. helyben 1889-ben, felszabadult 1905-ben. Mint segéd 3 évig Pilsenben működött. 1918 óta áll fenn önálló üzeme. Fél háza van. Az Ipartestület tagja. 1915—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Neje: Pintér Juliánna.

Karmacsy Ferenc úri- és nőicipészmester, Berzsenyi-u. 11. Szül. 1900-ban és felszabadult helyben 1917-ben. Önálló üzemét 1924-ben alapította. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1918-ban vonult be. Nőtlen.

Kármán József kőművesmester.

Kártyás József géplakatosm., Batthyány-utca 18. Szül. helyben 1903-ban és felszabadult 1922-ben. Önálló géperőre is berendezett üzemét 1925-ben alapította. Az Ipt., a tanoncvizsg. biz., az Iparoskör stb. r. tagja.

Kiss Gergely kép. kőművesmester és építk. vállalkozó, Biró Márton-u. 63. Szül. 1880-ban Déneslakhegyen, felszabadult helyben 1899-ben. Képesítését 1912-ben nyerte el, de már 1905 óta önálló. Háza van. Az Ipartestület és Kath. Kör tagja. Neje: Géri Mária.

Klosovszky Ernő szobafestőm., Jakum-u. 4. Szül. helyben 1861-ben és felszabadult Bécsben 1877. Mint segéd Münchenben és Párisban gyarapította tehetségét. 1884 óta önálló mester. 30 évig dolgozott a vármegyének. Háza, szőlője és földbirtoka van. Városi képviselő, az Ipt. jegyzője, a Kath. Kör ügyv. elnöke. Neje: Komáromy Magdolna.

Kohn Dávid és veje Balassa Péter, Töttösy-u. 24. Előbbi szül. 1868-ban és felszabadult 1885-ben. Mint segéd Bécsben dolgozott és 1892 óta önálló. Háza van. Neje: Weisz Fetta. Balassa 1911-ben nősült be. Mindketten az Ipartestület, Iparos Kör, tanoncivzsg. bizotts. tagjai. Balassa 1884-ben született, 1900-ban szabadult és 1920-ban önállósította magát. A háború alatt katona volt.

Kolozsvári Ferenc szabómester.

Kovács István felsőrészkészítőmester, Rákóczi-u. Szül. helyben 1896-ban, itt felszabadult 1919-ben. A budapesti technológián tanfolyamot végzett. Önálló üzeme 1929 óta áll fenn. 1915—1919-ig katona volt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Nierner Erzsébet.

Kovács Lajos cipőfelsőkészítőmester.

Lacher Lajos hentes- és mészárosmester, Ola-u. 4. Szül. helyben 1880-ban, felszabadult Sopronban 1897-ben. Mint segéd Bécs és Bécsújhelyen működött. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Kézi gépekkel felszerelve. Földje van. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig szolgált, 24 hónapig a fronton és 23 hónapig orosz fogságban szenvedett. Sebesült. Neje: Salamon Ágnes.

Lakatos István úri- és nőicipészmester, Kazinczy-tér. Szül. helyben 1872-ben és itt felszabadult 1888-ban. Önálló üzemét és üzletét 1897-ben vette át. Raktárra és üzletnek dolgozik. Háza van. Az Ipartestület előljárója. Városi képviselő 20 év óta. A Dalárda pénztárosa, stb. Több ipari kitüntetésben részesült, a budapesti Országos Iparegyesülettől ezüstérmet nyert. Neje: Kovács Mária.

Lang Nándor épít. vállalkozó, Arany János-u. 28. Szül. Nagyfalván 1881-ben és helyben felszabadult 1899-ben. Képesítő

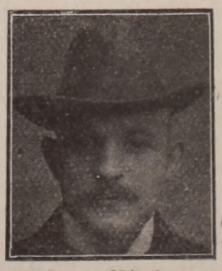

Lang Nándor

oklevelet 1906-ban szerzett és azóta önálló. Háza van. Az Ipartestület előljárója, *a szakosztály elnöke*. Városi képviselő, állami-

lag kinevezett kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsg. biz. tag. stb. 1915—1918-ig állandóan a harctéren volt. Neje: Vizsy Margit.

Lánl Joachim órás- és ékszerész.

Lendvay Pál

Lendvay Pál épület- és műbútorasztalosmester, Vörösmarty-u. 7. Szül. helyben 1870-ben és felszabadult 1888-ban. Mint segéd Budapesten és Bécsben is működött. Üzemét 1898-ban alapította és 1924-ben 6 HP motorral géperőre rendezkedett be. Háza és telkei vannak. Az Ipartestület előljárója; *a szakosztály elnöke*, a Takarékpénztár ig. tagja, városi képviselő stb. Neje: Trifusz Vilma.

Léránth Imréné nőikalapszalon, Kossuth-u. 6. Önálló üzemét 1920-ban alapította. 1 segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipartestület és a szociális misszió-társulat tagja. Vevőköre a legelegánsabb hölgyközönségből kerül ki.

Léránth Imréné

Lukács Sándor kovácsm., Alsóút 9.

Lusker János gépipari üzem, Munkácsy-utca 2. Tel.: 93. Szül. Budapesten 1866-ban és ott szabadult fel 1883-ban. Mint segéd került ide, ahol 1897-ben megalapította önálló üzemét. Saját háza van. Az Ipt. r. tagja. Neje: Tuffek Gizella.

Malek Rudolf székkészítőm., Farkas D.-utca 18. Szül. Somogyszobon 1878-ban és felszabadult 1896-ban. Mint segéd került ide, ahol 1902 óta van önálló üzeme. Háza van. Az Ipt. tagja 1902 óta, a Temetkezési Egylet elnöke. 1914—1918-ig szolgált, 47 hónapig volt a harctéren. Neje: Csik Mária.

Maróthy István hentesmester, Berzsenyi-u. 13.

Mausz Ferencné ékszerészmester.

Medgyesi Gyula épület- és műlakatosm. Rákóczi-u. 24. Szül. 1898-ban és felszabadult helyben 1913-ban. Mint segéd Budapesten, Bécsben stb. dolgozott, 1923-ban alapította géperőre is berendezett üzemét. Az Ipt. és tanoncvizsg. biz. r. tagja. 1915—1918-ig katona volt és sebesült. Neje: Filipanics Rozália.

Mike Jenő cím-, szobafestő- és mázolómester, Várköz-u. 19. Szül. helyben 1873-ban és felszabadult 1889-ben. Mint segéd Budapesten gazdagította szaktudását, 1896-ban alapította önálló üzemét. Háza van. Az Ipartestület előljárója 30 év óta, a tanoncvizsg. bizotts. elnöke, az Iparos Kör alelnöke. 30 évig volt városi képviselő stb. 1917—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Neje: Thurn Regina.

Mike Jenő

Mokusz József sütőm., Aba-u. 2. Szül. 1881-ben és felszabadult 1898-ban. Mint segéd került ide, ahol 1927-ben megalapította üzemét. Az Ipt. és Iparoskör r. tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Kétszer sebesült. Neje: Paksa Teréz.

Nagy Jenő lakatosm., Vlasics-u. 26. Szül. Devecseren 1898-ban és felszabadult helyben 1913-ban. A háború után 1926-ban alapította üzemét. Az Ipt. és Iparoskör tagja. 1916—1918-ig katona volt, 7 hónapig a fronton. Neje: Mád Eszter.

Nagy Lajos sütőm., Kossuth-u. 18. Szül. 1889-ben és helyben szabadult fel 1914-ben. Önálló üzemét 1918-ban alapította. Feladó- és morzsagépdarálóval felszerelve. Az Ipt. előlj., a tanoncvizsg. biz. elnöke, a

Malek Rudolf

szakosztály elnöke stb. 1915—1918-ig állandóan a fronton szolgált. Szolg. é. és vaskereszt kitüntetése van. Neje: Farkas Júlia.

Nagy Máté épület- és bútorasztalosmester, Rákóczi-u. 46. Szül. 1899-ben és helyben felszabadult 1917-ben. Önálló üzemét 1924-ben alapította. 1 segédet és 2 tanoncot tart. 3 HP motorral felszerelve. Az Ipartestület tagja. 1917—1918-ig a harctéren volt és 1922-ig a nemzeti hadseregben szolgált. Neje: Csorba Juliánna.

Németh György örökösei műmalom (Gömbös-malom). A tulajdonukat képező malom 1880 óta áll fenn. Vízierőre van berendezve. Az Ipt. r. tagja, kizárólag váműrléssel foglalkoznak.

Németh György kovácsm., Hegyi-út 20.

Németh Károly úri- és nőicipészmester, Síp-u. 7. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1914-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1919 óta. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig a 19. hegyi tüzéreknél, s azután a nemzeti hadseregben szolgált. Neje: Pesti Mária.

Németh Lajos Ferenc kályhásmester.

Oláh István mészáros- és hentesmester, Kossuth-u. 31. Szül. 1887-ben és felszabadult Szombathelyen 1899-ben. Mint segéd

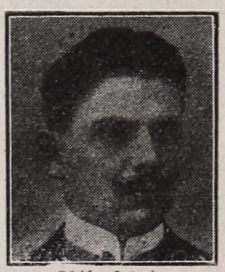

Oláh István

került ide, ahol 1910-ben megalapította önálló üzemét. 2 HP motorral van felszerelve. Ipari kitüntetésben részesült. Háza van. Az Ipartestület előljárója, *a szakosztály elnöke*, a tanonvizsg. bizotts. elnöke. 1915—1918-ig állandó harctéri szolgálatot teljesített. Neje: Radó Ilona.

Ölslégel Antal szabómester, Eötvös K.-u.

Papp Béla cukrászmester, Battyányi-u. 1. Szül. helyben 1896-ban, felszabadult Nagykanizsán 1912-ben. Mint segéd sok belés külföldi nagyüzemben gyarapította a szaktudását. Üzemét 1927-ben alapította és géperőre rendezte be, 3 HP motorral. Az Ipartestület, az Iparos Kör stb. tagja. 1915—1918-ig szolgált; 18 hónapig volt a orosz fronton és 5 hónapig az olaszon. Kétszer sebesült. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Pap Dezső szabómester.

Pásztor István rézművesm., Kazinczytér 8. Szül. Keszthelyen 1903-ban és ott szabadult fel 1921-ben. Mint segéd került ide, ahol 1926-ban megalapította önálló üzemét. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizottság és az Iparoskör r. tagja. Neje: Ringbauer Ilona.

Parragi Lajos cipészmester, Biró-u. 20. Szül. helyben 1895-ben és felszabadult 1914-ben. Saját háza van és önálló üzeme 1923 óta. Az Ipartestület, az Iparos Kör és szakoszt. tagja. Neje: Bakucz Teréz.

Péntek Ernő szobafestő- és mázolómester, Apponyi A.-u. 31. Szül. 1884-ben és helyben szabadult fel 1912-ben. Önálló üzemét 1914-ben alapította. Az Ipartestület és Iparoskör tagja. Neje: Gecsovics Mária.

Péter István felsőrészkészítőmester, Kossuth-u. 15. Szül. Győrvárott 1892-ben, felszabadult helyben 1909-ben. Önálló üzemét 1919-ben alapította. Budapesten technológiai tanfolyamot végzett. Az Ipartestület, a tanonvizsg. bizottság, a Dalárda tagja. 1915—1918-ig szolgált. Két bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Punyi Viktória.

Pintér Gyula asztalosmester.

Portsch Tetvérek (Portsid Lajos) bádogos- és rézművesm. Szül. helyben 1904-ben és felszabadult 1919-ben édesapjánál, akinek üzemét 1928-ban vette át. Három segédet tart. Az Ipartestület és az Iparoskör vál. tagja. Nőtlen.

Puer Sándor kefekötőmester.

Püsky Imre épület- és bútorasztalosm. Kisfaludy-u. 6. Szül. Békésen 1884-ben és felszabadult ott 1901-ben. Mint segéd Bécs, Lipcse, Berlin stb. helyeken dolgozott, így került ide, ahol 1923-ban alapította üzemét, amelyben egy segédet és tanulót tart. Az Ipartestület, Iparoskör és Lövő Egyesület r. tagja. 1914—1921-ig katona volt. 78 hónapig volt orosz fogságban. Neje: Mocsis Rozália.

Radó János cipészmester, Rákóczi-u. 3.

Rákli József úri- és nőicipészmester, Ujutca 14. Szül. Nemesladányon 1890-ben, felszabadult 1907-ben. Mint segéd került ide, ahol 1922-ben alapította önálló üzemét. Az Ipartestület és szakcsoport r. tagja. 1914—1918-ig katona volt. K. cs. k.-je van. Neje: Németh Erzsébet.

Rudas István pékmester, Biró-u. Szül. 1895-ben és Alsólendván szabadult fel 1911-ben. Mint segéd került ide, ahol 1928-ban megalapította üzemét. 1914—1919-ig szolgálta a háborút; 12 hónapig olasz fogságban szenvedett. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Fercsek Mária.

Schmidt Viktor cukrászmester, Kossuth-u 2. Szül. Késmárkon 1872-ben és felszabadult Cegléden 1888-ban. Budapesten Gerbaudnál osztályvezető volt. Önálló üzemét 1900-ban alapította, 1 HP vill. motorral géperőre berendezkedve. Az Orsz. cukrász szöv. *társelnöke*. Az Ipartestület alelnöke, városi képviselő. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Bankó Katalin.

Ifj. Schnatter Antal cipészmester, Apponyi-u. 48. Szül. helyben 1898-ban és felszabadult 1914-ben. Önálló üzemét dédapja 1811-ben alapította, kitől fia 1855-

Ifj. Schnatter Antal

ben vette át, majd ennek fia 1896-ban és tőle jelenlegi tulajdonosa 1923-ban vette át. Vásárra is dolgozik. Az Ipartestület, az Iparos Kör r. tagja, a Torna- és Rokkant egyletek titkára, illetve h. jegyzője. 1916—1918-ig a 20. h. gy.-ezrednél, később a nemzeti hadseregben szolgált. Neje: Simon Mária.

Schreiner Jenő kőművesmester és cementárúkészítő Rákóczi-út 40. Szül. helyben 1890-ben és felszabadult 1909-ben. Önálló üzemét 1922-ben alapította. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1915—1920-ig szolgálta a háborút, 60 hónapig orosz fogságban szenvedett. Nőtlen.

Serényi Árpád fényképész, Batthányi-u. 4. Szül. Hegyfalun 1897-ben és felszabadult Szombathelyen 1913-ban. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Több ipari kitüntetésben részesült. Az Ipartestület, Iparos Kör, a Kath. Legényegylet és Sportegylet tagja. 1915—1918-ig katona volt. Neje: Léránt Margit.

Simon József épület- és bútorasztalosmester, Rákóczi-u. 19. Szül. helyben 1891-ben és itt szabadult fel 1909-ben. A bpesti munkásgimn. 4 éves tanfolyamát végezte. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Ipari kiállításon aranyérmet nyert. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsg. bizotts. alelnöke, az Iparos Kör vezetőségi tagja.

Sipos János úri- és nőicipészmester, Apponyi-u. 49. Szül. helyben 1899-ben és felszabadult 1915-ben. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Az Ipartestület és Iparos Kör tagja. 1917—1918-ig a 37. tűzérezrednél szolgált.

Skardelli Lajos k. kőművesmester, Verbőczy-u. 4. Helyben született 1892-ben és itt is felszabadult 1907-ben. Képesítést 1921-ben szerzett és önálló üzemét 1923-ban alapította. Háza van. Az Ipartestület tagja. 1914—1919-ig szolgált, 30 hónapig a fronton és 26 hónapig olasz fogságban szenvedett. Sebesült. Neje: Klug Gizella.

Snobra István szabóm., Rákóczi-u. 33. Szül. helyben 1899-ben és felszabadult 1916-ban az apai házban, akinek üzemét 1928-ban vette át. A soproni kiállításon és a főherceg által elismerő oklevéllel kitüntetve. Az Ipartestület tagja. 1916—1918-ig szolgált, 30 hónapig a harctéren. Neje: Karlovics Erzsébet.

Stefenecz József kéménysepr̈mester, Bercsényi-u. 11.

Steiner Pál mészáros- és hentesmester.

Stern Pál felsőrészkészítőmester, szül. 1880-ban Bucsuszentmártonban és Budapesten felszabadult 1897-ben. Jelenlegi önálló üzemét 1906-ban alapította, saját háza van. Az Iparos Kör jegyzője, a tanoncvizsg. bizotts. tagja. Neje: Elenbogen Emma.

Strobol Lajos szobafestő- és mázolómester, Rákóczi-u. 27. Szül. Zalaegerszegen 1887-ben és felszabadult 1904-ben. Mint segéd Budapesten és Bécsben működött. Önálló üzemét 1921-ben alapította. Az Ipartestület, a tanonvizsg. bizotts. és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig szolgált, 54 hónapig a fronton. Több kitüntetése van. Nőtlen.

Süllik Miklós vendéglős és étteremtulajdonos. Szül. 1877-ben és felszabadult Körmenden 1894-ben. Mint éttermi alkalmazott Budapest, Pozsony stb. városokban szerzett gyakorlatot. 1913 óta önálló. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság r. tagja. 1914-ben megnősült. 1915—1918-ig katonai szolgálatban állott.

Szablás József szabóm., Alsó-u. 11.

Szabó István úri- és nőicipészmester, Sip-u. 1. Szül. helyben 1881-ben és felszabadult itt 1898-ban. Saját háza van és 1906 óta önálló üzeme, amelyben két segédet és két tanoncot tart. Az Ipartestület előljárója, 1914—1918-ig a tűzéreknél szolgált. Neje: Bódiss Vilma.

Szabó Lajos kárpitosm., Apponyi-u. 33. Szül. Keszthelyen 1864-ben és felszabadult 1881-ben Sopronban. Önálló üzemét 1887-ben alapította. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság r. tagja. 1893-ban nőül vette Harick Gizellát.

Szakony Lajos szabóm., Apponyi-utca. Szül. helyben 1896-ban és felszabadult 1913-ban ugyanitt. Mint segéd többfelé dolgozott. Önálló üzemét 1918-ban alapította. Három segédet és 2 tanulót tart. Az Ipartestület, a tanoncvizsgáztató bizottság és Iparoskör r. tagja. Neje: Nagy Irma.

Szalredszky József szabóm., Kossuth L.-utca. Szül. Vágőrön 1883-ban és felszabadult Bécsben 1900-ban. Önálló üzemét 1911-ben alapította. A Faluszövetség kiállításán kitüntették. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1915—1916-ig katona volt. Neje: Szigeti Erzsi.

Szommer Lajos cipészmester, Apponyi-utca 11.

Szőke Antal műlakatos- és fegyvermester, Apponyi-u. 3. Szül. 1886-ban és felszabadult 1903-ban. Mint segéd került ide, ahol 1923-ban megalapította önálló üzemét, amelyben 3 segédet és ugyanannyi tanoncot tart. Szőlője és szántóföldje van. Az Ipartestület és tanoncvizsgáztató bizottság tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje : Pécsi Irén.

Szukics János cipészmester, Rákóczi-u. 5. Szül. Misefán 1890-ben és felszabadult Pacsán 1910-ben. Mint segéd került ide, ahol 1919-ben megalapította önálló üzemét. Háza van. Az Ipartestület v. tagja, 1915—1918-ig a 48. gy. ezrednél szolgált, 50%-os rokkant. Neje : Horváth Erzsébet.

Tankovics József asztalosmester.

Tar Géza cipészmester, Tompa-u. 14.

Tari József szabóm., Rákóczi-u. 39. Szül. 1888-ban és felszabadult helyben 1905-ben. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Egy tanoncot tart. Az Ipartestület tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. 45 hónapig a fronton volt. Neje : Eszer Sarolta.

Tischler István nőiszabóm., Petőfi-u. 36. és Széchenyi-tér 2. Szül. Lukácsházán 1879-ben és felszabadult Kőszegen 1889-ben. Mint segéd Budapest, Bécs stb. városai-

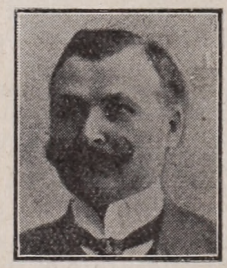

Tischler István

ban fejlesztette tudását. Önálló üzemét 1902-ben alapította. Az Iparoskör alapítója és elnöke, az Ipartestület előlj., a szakosztály elnöke stb. 1915—1918-ig katona volt, 30 hónapig volt a harctéren. Bronz vit. érem és K. es.-k. kitüntetése van. Neje : Németh Gizella.

Todozó Viktorné vendéglős, Baross-liget. Önálló ipara 1918 óta áll fenn. Egy pincért tart. Az Ipartestület r. tagja. Ingatlanvagyona van és a vendéglői berendezés és leltár is tulajdonát képezi.

Tolvaj Károly szabómester.

Tornyos Ernő cím-, szoba-, templomfestő és mázolómester, Kossuth-u. 26. Szül. 1883-ban helyben és felszabadult itt, 1899-ben. Mint segéd Budapesten, Kolozsváron, Aradon és Fiumében működött. Önálló üzemét 1906-ban alapította, nagyobb munkái a baki, csatári, sérkidai templom és hg. Sulykovsky kastélya. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts. és Iparos Kör tagja. Neje : Pukk Lujza.

Tóth Ferenc k. kőművesmester és építk. vállalkozó, Virág Benedek-u. 16. Szül. helyben 1891-ben és felszabadult 1909-ben. Képesítését 1917-ben Pozsonyban szerezte meg és még az évben megalapította jelenlegi önálló üzemét. Saját háza van. Az

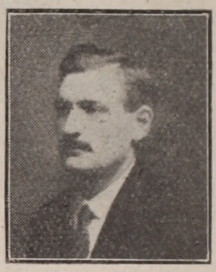

Tóth Ferenc

Ipartestület, a szakosztály, a tanoncvizsg. bizotts. tagja. 1912—1915-ig a háborúban katona volt. Háromszor sebesült. 50%-os rokkant. Neje : Parragi Mária.

Tóth Gyula szabóm., Széchenyi-tér 1. Szül. 1895-ben és felszabadult helyben 1911-ben. Önálló üzeme 1919 óta áll fenn. Az Ipartestület vál. tagja, az Iparoskör elnöke. 1915—1918-ig szolgált, 6 hónapig a fronton volt, 24 hónapig orcsz fogságban. Neje : Tappar Rózsi.

Varga Gyula k. kőműves- és ácsmester.

Varga János cipészmester.

Vathy Jenő szabóm., Apponyi-u. Szül. Sárváron 1872-ben és felszabadult 1888-ban. Mint segéd került ide, ahol 1900-ban megalapította önálló üzemét, melyben 1 tanoncot tart. Az 1904. évi soproni kiállításon kitüntették. Az Ipartestület v. előlj., az Iparoskör, a tanoncvizsgáztató bizottság r. tagja. Neje : Reimann Mária.

Vitay Sándor mézeskalácsosmester.

Wapper Ignác kőfaragómester és temetkezési váll. tulajdonosa, Kossuth-u. 54. Szül. Grácban 1865-ben és felszabadult ott 1883-ban. Mint segéd került ide, ahol 1896-ban megalapította önálló üzemét. 6 HP géppel fel van szerelve. A soproni kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Az Ipartestület r. tagja. 1916—1917-ig katona volt. Neje : Kaufmann Szidónia.

Wapper József kőfaragómester, Kossuth-u. 54.

Wéber Ferenc szabóm., Széchenyi-tér. Szül. Tason 1869-ben és felszabadult Budapesten 1884-ben. Mint segéd került ide, ahol 1911-ben megalapította önálló üzemét. A Faluszövetség kitüntette. Az Ipartestület tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. 1916—1918 katonai szolgálatban állott. Neje : Singer Teréz.

Weisz Gyula sütőm., Kossuth-u. 30. és fióküzlet Szeglet-u. 5. Szül. helyben 1892-ben és itt szabadult fel 1907-ben. Mint

segéd Budapesten és Bécsben is dolgozott. 1921-ben vette át édesapja üzemét. 4 HP motorral van felszerelve. 3 háza van. Az Ipartestület és minden egylet tagja. 1914—1918-ig katona volt. Neje: Beck Teréz.

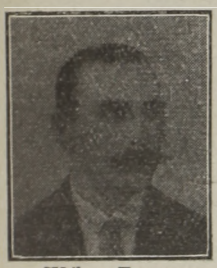

Wéber Ferenc

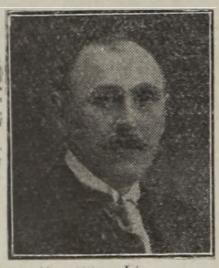

Zsallár János

Winkler István cipészmester, Apponyi A.-u. 60. Szül. helyben 1887-ben és felszabadult 1904-ben Budapesten. Mint segéd került vissza szülőföldjére, ahol 1914-ben önállósította magát. Családi háza van. Az Ipartestület, a tanoncvizsg. bizotts. és Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt. 50%-os rokkant. K. cs. k.-je van. Neje: Gerlits Róza.

Zalai Iván szabómester.

Zsallár Lajos szabóm., Kazinczy-tér. Szül. 1869-ben és felszabadult Muraszombaton 1886-ban. Mint segéd került ide, ahol 1900 óta önálló. Az Ipartestület előljárója és a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke. 1916—1918-ig katona volt. Neje: Gondi Teréz.

Zsely Miklós rézművesm., Bercsényi-u. 2. Szül. Budapesten 1894-ben és felszabadult helyben 1913-ban. Önálló üzemét 1924-ben alapította. Mosó- és pálinkafőzőüstöket készít. A Faluszövetség 1925-ben díszoklevéllel tüntette ki. 1 segédet és tanulót tart. Az Ipartestület és Kör r. tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Kiezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Földes Juci.

ZALALÖVŐ

A zalalövői Iparos Kör a helyi iparosság tömörítése céljából 1919-ben alakult meg. Első elnöke Horváth Lajos volt, akinek a kör megalapítása körül Kuthy Gy., Misszroly Vendel és Lung Gyula voltak segítőtársai. Lung alapítás óta alelnöke is a körnek, aki tisztségét közmegelégedésre tölti ki.

A jelenlegi tisztikar a következő: Díszelnök: Tóth Géza községi főjegyző. Elnök: Miklics József, alelnök: Lung Gyula, jegyző: Wolf Károly, pénztáros: Györkös József, háznagy és könyvtáros: Veér Károly, akik mellett még kb. 10 tagu választmány működik. A körnek mintegy 90 rendes tagja van. Ezeken kívül a környék földbirtokosai és intelligens elemei mint alapító tagok szerepelnek.

A kör jótékonycélú előadások, estélyek rendezésével igyekszik vagyonát gyarapítani. Könyvtárat is létesített tagjai részére, a Szakáll Imre ig. tanító vezetése alatt álló dalárdája pedig most átszervezés alatt van. Elhatározta a kör vezetősége, hogy az Ipartestület létesítését fogja kivívni s minden erejével arra törekszik, hogy ez elhatározása megvalósuljon.

Balogh Imre kőművesmester. Szül. 1889-ben és felszabadult 1907-ben. Saját háza van és 1921 óta önálló építkezési üzeme. Az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban volt. Neje: Geiger Mária.

Bukits Gyula kávéház-, étterem- és szállodatulajdonos. Telefon: 9. Született 1879-ben és felszabadult 1908-ban. Saját háza van. Jelenlegi önálló üzeme 1903 óta áll fenn. 6 szobás a szálloda, téli kerttel. 1914—1918-ig harctéri szolgálatot teljesített. Neje: Frim Gizella.

Benkő Rezső felsőrészkészítő. Szül. 1899-ben Felsőőrön és ott felszabadult 1915-ben. Mint segéd Bécsben és Klagenfurtban dolgozott. 1924-ben alapította üzemét, amelyben 1 segédet foglalkoztat. Az Iparos Kör tagja. 1923-ban vette nőül Gergulecz Lenkét.

Csernyák Dezső és Dezsőné úri- és női-szabómester. Szül. 1893-ban Alsólendván és 1910-ben felszabadult helyben. Jelenlegi önálló üzeme 1924 óta áll fenn. Az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig a 48. gy.-ezrednél szolgált. 1919-ben nőül vette Rához Irmát.

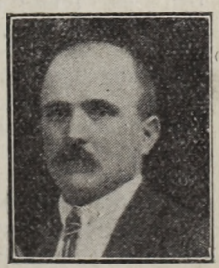

Csernyák Dezső és neje

Csuresics Ferenc fodrászmester.

Fekete János sütőmester. Szül. helyben 1902-ben és Szombathelyen felszabadult. Saját háza van. Önálló üzemében, amelyet 1927-ben alapított, egy segédet foglalkoztat. 1928-ban nőül vette Kovács Rózát.

Fekete József úri- és nőicipészmester. Szül. Csödén 1908-ban és felszabadult helyben 1924-ben. Mint segéd Szombathelyen

és Budapesten dolgozott. 1928-ban alapította meg önálló üzemét. Az Iparos Kör tagja.

Györkös József képesített kőművesmester Szül. helyben 1892-ben és Zalaegerszegen

Györkös József

felszabadult 1908-ban. Saját háza van. Önálló üzemében, amely 1920 óta áll fenn, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Az Iparos Kör pénztárnoka. 1914—1918-ig katonai frontszolgálatot teljesített. Nagyezüst, kisezüst és bronz vit. érem kitüntetése van. 1919-ben nőül vette Varga Juliannát.

Hardi József kovácsmester.

Hegyi Károly lakatosmester.

Horváth Károly és Lajos képesített kőművesmester. Szül. 1897-ben és felszabadult 1914-ben. Mint segéd került ide, ahol 1926-ban megalapította társas épitkezési üzemét. Az Iparos Kör r. tagja. 1915—1918-ig katonai szolgálatban állott. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: szül. Rákos Karolin.

Hozbor Imre épület- és bútorasztalosmester. Szül. Jákon 1897-ben és ugyanott felszabadult 1914-ben. Önálló üzemét 1925-ben alapította. Két segédet és 2 tanoncot tart. Az Iparos Kör tagja. 1922-ben nőülvette Szabó Etelkát.

Lener Ferenc malomvezető. Szül. 1889-ben és felszabadult 1922-ben. Neje: Mónok Vilma, a malom tulajdonosa, akinek első férjétől született fia szintén a malomban működik. Vízierőre van berendezve. Az Iparos Kör tagja.1914—1918-ig katonai szolgálatban állott.

Lengyel László épület- és díszműbádogosmester. Szül. 1894-ben és 1911-ben felszabadult helyben. 1920-ban alapította meg önálló üzemét. Az Iparos Kör tagja. 1914—1918-ig katona volt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Neufeld Jolán.

Lung Gyula kályhásmester. Szül. 1882-ban, felszabadult 1898-ban. Mint segéd Bécsben, Linzben stb. fejlesztette szaktudását. Saját háza van. Speciális kályha- és takaréktűzhelykészítő üzemét 1909-ben alapította. Az Iparos Kör alelnöke. 1914—1918-ig katona volt. Két bronz vit. érem, K. cs.-k. és szolg. édemk. kitüntetése van. Neje: Freiler Juliánna.

Magyar Gyula mészáros- és hentesmester Szül. 1896-ban helyben és felszabadult Zalaegerszegen 1916-ban. Önálló üzemét 1928-ban alapította. Az Iparos Kör tagja, 1916—1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Bronz vit. érem, K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. 1922-ben nőül vette Márkus Irmát.

Márkus Zsigmond úri- és nőicipészmester. Szül. 1904-ben és felszabadult 1923-ban Budapesten, mint segéd technológiai tanfolyamokat végzett. Az Iparos Kör tagja. 1928-ban nőül vette Magyar Erzsébetet.

Miklics József mézeskalács- és viaszgyertyakészítőmester. Szül. 1883-ban és felszabadult Zalaegerszegen 1906-ban. Önálló üzemét 1909-ben alapította. Saját

Miklics József

háza van. Az Iparos Kör és Dalárda elnöke. 1914—1918-ig a pékeknél teljesített katonai szolgálatot.Neje: Guttmann Gizella.

Pintér József cipészmester.

Pintér Lajos férfiszabómester. Szül. helyben 1900-ban és felszabadult ugyanitt 1919-ben. Mint segéd Budapesten fejlesztette szaktudását. Önálló üzemét 1923-ban alapította. Az Iparos Kör r. tagja. 1918-ban vonult be katonának. Neje: Somogyi Teréz.

Schönig János cipészmester.

Stancsics Károly épület- és géplakatosmester. Szül. helyben 1903-ban és itt felszabadult 1922-ben. Mint segéd Budapesten fejlesztette szakismereteit. 1928-ban alapította önálló üzemét. Az Iparos Kör r. tagja.

Stubits János épület- és bútorasztalosmester. Szül. 1895-ben és felszabadult Bpesten 1913-ban. Mint segéd külföldön is dolgozott. Saját háza van. 1922-ben alapította önálló üzemét. Az Iparos Kör vál. tagja, a Rokkant Egylet tagja. 1915—1918-ig a 18. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Molnár Anna.

Varga János úriszabómester.

Veér Károly úri- és nőifodrászmester. Szül. Zalaegerszegen 1886-ban és ott felszabadult 1902-ben. Önálló üzemét, amelyben fiával együtt dolgozik, 1911-ben alapította. Az Iparos Kör könyvtárosa. 1915—1918-ig katona volt, 12 hónapig volt

a harctéren. Mint rokkant szerelt le. Neje: Gerencsér Vilma.

Vrataries István kádármester, szül. 1882-ben és felszabadult Muraszombaton 1900-ban. Mint segéd Grácban és Guttenbergben dolgozott. Saját háza van. Önálló üzemében, amely 1903 óta áll fenn, egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. 1913-ban ipari elismerésben részesült. Az Iparos Kör *alelnöke*. 1916—1918-ig a 82. gy.-ezrednél szolgált. 1906-ban vette nőül Schiftár Annát.

Weltinger Jenő úri- és nőicipész- és felsőrészkészítőmester. Szül. 1889-ben és felszabadult 1906-ban. Mint segéd Bécsben is dolgozott. 1914 óta önálló. Saját háza van. Az Iparos Kör ellenőre. Az izr. hitk. gondnoka, volt elnöke. 1915—1918-ig katona volt. Kisezüst, brozn vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Steiner Juliánna.

Wettinger Simon kékfestőmester.

Wolf Károly sütőmester. Szül. Németújváron 1890-ben és felszabadult Körmen-

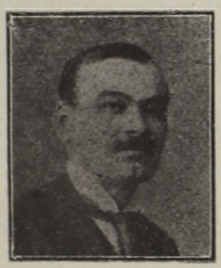

Wolf Károly

den 1906-ban. Jelenlegi önálló üzeme 1920 óta áll fenn. Saját háza van. Az Iparos Kör jegyzője. 1914—1918-ig a 18. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Marics Mária.

ZALASZENTIVÁN

Balázs János gépészkovács. 1868-ban született, 20 éves korában szabadult, mint segéd Budapesten dolgozott. 1898-ban önállósította magát. 1907-ben megnősült, neje Horváth Mária.

Polgár János

Kopilcz István bognármester.

Nagy Károly cipészmester.

Polgár János kőművesmester. Szül. 1886-ban, felszabadult 1905-ben. 1910-ben önállósította magát. Háború alatt a vasutasezrednél szolgált s mint 50%-os rokkant szerelt le. Neje: Csongrády Anna.

ZALASZENTMIHÁLY

Bajzik János úri- és nőicipészmester, felsőrészkészítő. Hó- és sárcipők vulkanizálásával is foglalkozik. Született Nagykapornakon 1896-ban. 1914-ben szabadult fel és 1919-ben nyitotta meg műhelyét. Az Ipartestület helyi megbízottja. 1 tanoncot, 2 segédet alkalmaz. Résztvett a világháborúban. Ezüst érem kitüntetése van. Neje: Móra Ilona.

Fekete Zsigmond férfiszabómester, készruharaktártulajdonos. Szül. 1886-ban, felszabadult 1902-ben, mint segéd Pacsán, Szombathelyen és Pozsonyban dolgozott. 1918-ban lett önálló. Saját házában 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Az Iparoskör alelnöke. Neje: Keskeny Anna.

Kovács Gyula kőművesmester. Szül. 1897-ben, felszabadult 1913-ban. Mint segéd Fiumében és Triestben is dolgozott. 6—8 segédje és 1—2 tanonca van. Az Iparoskör pénztárnoka, az Olvasókör elnöke. A világháborúban nagyezüst, 3 bronz v. é.-t, seb. é.-t és K. cs.-k.-t kapott.

Reich Géza mészáros- és hentesmester.

Trozonyi István okl. méhész- és kertészmester. Szül. 1893-ban, felszabadult 1908-ban. Gödöllőn végezte a méhészeti tanfolyamot. Az Iparoskör elnöke, a Kertészeti egyesület alelnöke. A világháborúban nagyezüst, bronz vit. é.-t, 4 seb. é.-t, K. cs. k.-t kapott. Neje Papp Mária.

BUDAPEST

Cement-, beton- és burkolóvállalkozók:

„Andrea" cementárúgyár és építőipari rt., V. Hold-u. 19. Vezérigazgató: Ascher Elemér okl. mérnök. A vállalat 150 munkást foglalkoztat. Nevezetes munkái: a Gellért hullámfürdő, Sátoraljaújhelyi p.-ü. palota, »Gyosz.« székház stb.

Balogh Ferenc és Tsa falburkoló váll., VII., Munkás-u. 1. Telefon: 810—10, 439—02, 461—21. A 80—120 munkással és 50 szakmunkással dolgozó vállalat 1921-ben bronzéremmel, 1923. és 1925-ben aranyéremmel tüntettetett ki.

Barkóczy Péter Pál, IX., Ferenc-krt. 41. T.: J. 340—86—87, 451—72, 341—54. A Burk. és betoniparos szöv. és Kő- és rokonszakmák egyletének alelnöke. Született 1898-ban. A Keleti Akadémia elvégzése után külföldi tanulmányútra ment, honnan visszatérve, 1920-ban a jelenlegi részvénytársaság kötelékébe lépett, mint ügyv. igaz-

gató. A 150 HP motorral felszerelt üzemben 450 munkaerő dolgozik. Résztvett a világháborúban, II. o. bolgár vit. é. tulajdonosa. Neje : Kelety Piroska. — Barkóczy Izsó, Stefánia-út 16., a vállalat vezérigazgatója. Született 1859-ben. Tagja a GyOSznek és a Magy. ép. mest. egyletének. — Rausch Lajos, Pesterzsébet, Szabadság-u. 14., a cég legrégibb tisztviselője, jelenleg a részvénytársaság igazgatója. Született 1878-ban, 1905-ben került a Melocco céghez, melynek részvénytársasággá alakulása után mint cégvezető, majd most mint igazgató működik.

Dr. Berényi Imre beton- és burkolóvállalata, VII., Akácfa-u. 10. Telefon : 411—20. Született 1895-ben. Az 1893 óta fennálló cégnek 1918 óta beltagja. Kb. 40 munkással dolgozik. A Betonburk. Szöv., a Magyarországi Építőanyagkeresk. Szöv., a Magy. Téglagyárosok Egyletének tagja, a M. Á. K. dunántúli vezérképviselője stb.

Eneptiv ipari és kereskedelmi rt. Közp. iroda : VI., Eötvös-u. 29., raktárak : Nyugati p.-u. 19. raktár. Az üzem fal- és padlóburkoló munkákkal foglalkozik. Igazgató : Salgó Andor mérnök, 1923 óta vezeti a vállalatot.

Gerber József burkolóvállalat, II., Szász Károly-u. 4. 1919-ben saját alapítása a vállalat. Munkái közül megemlítjük a királyi palota, pénzügyminisztérium, Mária Terézia-laktanya, Magy. Ált. Hitelbank stb. épületek szakmába vágó munkáit.

Dr. Helvey Tivadar vegyészeti gyár, Soroksári-út 8., iroda : VI., Eötvös-tér 21. 1887-ben alapította mai tulajdonosa a 450 munkással dolgozó és 600 HP vill. motorral felszerelt gyárat. Asphalt, festék, bórax, szóda stb. előállításával foglalkozik. Számos aranyéremmel kitüntetve.

Kiss J. Jenő. Telep : V., Ujpesti rakpart 1462. rsz., iroda : III., Zsigmond-u. 70. 1890-ben alapította építési váll. és cementárútelepét. Kb. 50—100 emberrel dolgozik. Áll. nagyezüst éremmel tüntettetett ki. Az Építőmesterek Szöv. vál. tagja.

Koch Menyhért okl. építész, Szállás-u. 28—30. Telefon 290—78, 296—51. Szül. : 1883-ban Győrött. 1911-ben alapította üzemét, mely padló-, falburkoló készítéssel, nemes vakolat- és gipsztábla gyártással foglalkozik. A Széchenyi-fürdő, a Népjóléti minisztérium bérházának szakmunkáit ő végezte.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat r.t. Ferenc-körut 41. Telefon : J. 340—86.

Melocco Abondio beton- és burkolóváll., VI., Nagymező-u. 51. Telefon : L. 966—52.

Perczel Dezső beton- és burkolóváll., VI., Izabella-u. 65. Telefon : Aut. 123—80. Az Építőmesterek Szöv., a Budapesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-nek, a Beton- és Burkoló Szöv.-nek tagja. Született 1874-ben. 1908-ban önálló lett. A világháborút a fronton töltötte, mint tart. főhadnagy szerelt le. Sign. Laudis, jub. érem és K. cs.-kereszt tulajdonosa. Neje : Ledner Cecilia.

Schillinger Vilmos beton- és burkolóváll., Andrássy-út 12. Telefon : 202—84. A Budapesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-nek, a Beton- és Burkoló Ip. Munk. számvizsg.

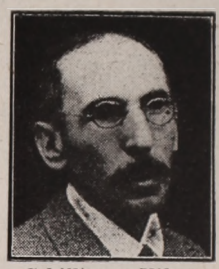

Schillinger Vilmos

tagja. Született 1868-ban. Felszabadult 1885-ben a Zsolnai-féle gyárban, ahol 1898-ig mint művezető működött. 1898-ban önálló lett, kb. 70 alkalmazottat foglalkoztat. Klinikák, országház, kaszinók, fürdők, gyárak, bérpaloták építését eszközölte. Fia : Károly, atyja vállalatánál működik.

Schillinger Zsigmond betonépítő- és burkolóváll., VI., Felsőerdősor-u. Telefon : 216—18. Született 1867-ben. Középiskolái elvégzése után párisi és spanyolországi tanulmányútra ment. Magyarországon ő honosítja meg a csempegyártást. 1903 óta önálló mester, 70 munkaerőt alkalmaz. A Beton- és burkolóvállalkozók tiszteletbeli elnöke, az Építőiparosok csoportjának ig. tagja.

(Folytatása a következő kötetben.)

Szobrászok:

Antal Sándor VIII., Koszorú-u. 14. Szül. 1883-ban és felszabadult 1899-ben. Önálló üzemét 1923-ban alapította. A miskolci Kultúr-palota, József főherceg címer modelljei stb. a nevezetesebb munkái. Az Ipt. pénztárnoka. Bevonult a 17. h. gy.-ezredhez, az orosz és olasz fronton harcolt, az utóbbi fronton fogságba esett. Cégtársa Ropper Péter, szül. 1880-ban.

Blau és Spiegelberger, Kazinczy-u. 12. Telefon J. 403—96. Specialista a kirakatba való próbababafejek készítésében. A csukamájolaj, a Palma-kaucsuk stb. gipsz szobor modelljei a nevezetesebb szakmunkái. Két segédet és 1 tanoncot tart. Az Ipt. v. tagja. Készit szobrokat, leöntéseket, többszörösítéseket, reklámszobrokat.

Bednarik István, VIII., Práter-u. 20/b. Szül. helyben 1885-ben és itt szabadult fel 1902-ben. Önálló bútorfaragó üzeme 1916 óta áll fenn. Vass miniszter úri szobáját

készítette. A bpesti szobrász Ipartestület r. tagja. 1908-ban megnősült.

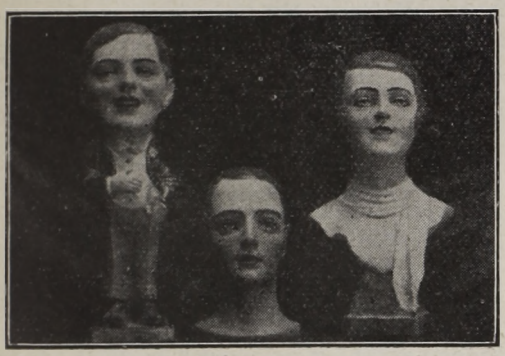

Blau és Spiegelberger munkái

Egerváry Árpád, Üllői-út 52/b. Telefon 413—34. Különleges műbútorgyára 1922 óta áll fenn. A nemzetközi kiállításon elismerésben részesült kagyló hálóberendezése. Konstantinápolyba exportál. A renesance bútor életrekeltése az ő érdeme. A háború alatt az 1. h. huszároknál szolgált. Kisezüst vit., sebesülési és K. cs.-k. kitüntetése van. Strobl Alajos tanítványa.

Fáczi Henrik, Király-u. 69. Szül. 1880-ban Olaszországban és Németországban szabadult fel 1897-ben. Mint segéd Angliában, Máltában és Elszászban dolgozott. Önálló gipszszobrász üzeme 1912 óta van. Az Ipartestület, a Magy. Nemzeti párt tagja. 1904-ben nőül vette Valahy Margitot.

Fischer Sándor, Német-u. 2. Szül. Aszódon 1881-ben és felszabadult 1896-ban. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Mint segéd az Országház és Bazilika szakmunkáiban vett részt, mint Thék Endre alkalmazottja. Az Ipartestület ellenőre. A háború alatt a 32. gy.-ezrednél szolgált, mint őrm. Szolg. érdem k. és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Andrási Sári.

Egerváry Árpád munkái

Fleischl Károly, VI., Felsőerdősor 1. Telefon 151—50. Szül. Budapesten 1866-ban. Önálló üzemét 1896-ban alapította. Épületi külső- és belső díszeket készít gipsz- és műkőanyagból, továbbá menyezeteket. Ipari és művészi kitüntetésben részesült. Az Ipartestület előljárója. 1901-ben nőül vette Lindner Lilit. Műmárvány, kerti díszek, virágvázák stb. készítésére be van rendezkedve.

Folly József, József-u. 15. Szül. 1883-ban és felszabadult 1901-ben. Külföldön dolgozott, mint segéd. Gipsz-szobrokat készítő üzemét 1913-ban alapította. Az Ipartestület v. tagja. A háború alatt a 19. h. gy.-ezrednél szolgált. Az orosz fronton harcolt. Bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje: Simonits Emerentia.

Gebert Károly aranyozó- és keretezőmester, Csengeri-u. 64. Telefon 144—77. Szül. Bpesten 1889-ben és felszabadult 1906-ban. Mint segéd Bécsben dolgozott. Üzemét édesapja alapította 1890-ben, akitől 1917-ben vette át. A Nemzeti Múzeum, a Spolarich-kávéház stb. részére készít és aranyoz csillárokat. 1914-ben bevonult, az orosz fronton harcolt, mint rokkant szerelt le 1917-ben. Neje: Fischer Anna.

Fleischl Károly műve

Gyenes Lajos, Bakáts-tér 4. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Az Áldozatkészség szobra és a Benczur-képek aranyozó- és keretező munkái a nevezetesebb munkái Ma olasz keretezési specialista. A Szobrászegyesület tagja. Mayer miniszter is a rendelője.

Győry Gyula, Üllői-út 109/b. Született helyben 1887-ben és felszabadult 1905-ben. A díszítő szobrászatot Harazdy szobrásznál tanulta. Bútorkészítő üzemét 1923-ban alapította. A Szobrászegyesület r. tagja. Az orosz fronton harcolt, fogságba esett és a fogságban sajátította el a szobrászat művészi oldalát. Az 1927. évi Kézműipari Tárlaton aranyérmet nyert. Résztvett az 1929. évi nürnbergi kiállításon. Neje: Bihary Gizella.

Heksch Zsigmond, Mester-u. 9. Szül. Ujpesten 1875-ben és felszabadult 1892-ben. Faragott bútortervezéssel és készítéssel foglalkozó üzemét 1927-ben alapította. A belügyminiszter fogadó szobájának tervét és faragó munkálatait végezte. A háború alatt az 1. h. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Dumbrawszky Matild. Fia: Ernő, Párisban végezte művészi tanulmányait és a Műcsarnokban kiállított.

Homokay József, Tavaszmező-u. 6. és József-u. 57. Telefon 607—23. Szül. Piskin 1898-ban. Önálló üzeme 1928 óta áll fenn. Több munkát kiállított a Műcsarnokban. Két szakmunkást foglalkoztat. Az Iparművészeti főiskolán 3 dícsérő oklevelet nyert. A Turul bajtársi szöv. dominusza. A háború alatt a 22. h. gy.-ezrednél szolgált.

Hőna és Pillmayer gipszszobrászok, X. Kelemen-u 21.

Kiss Mihály, Hernád-u. 11/a. Szül. Brassóban 1895-ben és 1927-ben alapította meg jelenlegi önálló üzemét. A szobrász Ipartestület r. tagja. 1916—1918-ig katonai szolgálatot teljesített a 24. h. gy.-ezrednél, a román fronton harcolt. Ipari szakiskolát és iparművészeti tanfolyamot végzett. Neje: Boné Katalin.

Kobelmüller Nándor, VIII., Szigony-u. 9. Szül. helyben 1890-ben és felszabadult 1907-ben. Fametsző üzemét 1908-ban alapította. 1 HP v. motorral van felszerelve. Az Ipartestület r. tagja. 1919-ben nőül vette Székely Ilonkát.

Kohn Ferenc, VII., Rottenbiller-u. 30. Szül. Sümegen 1875-ben és felszabadult 1891-ben helyben. Mint segéd is itt és Bécsben dolgozott. Önálló üzemét 1922-ben alapította. A szobrász Ipartestület r. tagja. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott. Neje: Wessely Irén.

Kollátor Henrik ip. m. tanár, IX., Bokréta-u. 21. Szül. helyben 1889-ben. Üzemét édesapja alapította 1892-ben és tőle vette át 1923-ban. A Spolarich-söröző belső berendezése saját tervei szerint készült. 24 hónapot mint mérnök hdgy a francia és orosz fronton töltött. Koronás arany érdemkereszt (kardokkal), K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van. 1917-ben középisk. tan. oklevelet nyert, de már 1912 óta a fővárosnál mint szaktanár működik.

Kottász József, Dob-u. 110. Szül. helyben 1861-ben. Épület-szobrászi üzemét 1895-ben alapította. Egy tanulót tart. Az Ipartestület tagja. 1886-ban nősült. Két fia van.

Kovács József, szobrászműterem és kőipari vállalat: br. Lipthay-u. 10; iroda: II., Zsigmond-u. 9; telefon: Aut. 221—54. Szül. helyben 1884-ben és itt szabadult fel 1900-ban. Schmidt Miksa üzemvezetője volt 18 éven át. 1920-ban alapította meg jelenlegi üzemét. Az Ipartestület volt ügyv. alelnöke. Neje: Pozmann Valéria. Számos megbízása van a fővárostól és a m. kir. postától.

Kovács Lajos, VIII., Koszorú-u. 1. Szül. Bicskén 1887-ben és felszabadult 1901-ben. Mint segéd Németországban dolgozott. 1921-ben alapította önálló üzemét. 1904-ben állami aranyérem kitüntetésben részesült. A háborút az albán és montenegrói fronton küzdötte végig. Fővárosi szakoktató.

Krefschek K. Antal, IX., Tűzoltó-u. 5. Szül. helyben 1868-ban és felszabadult 1884-ben. Mint segéd Ausztriában és Németországban fejlesztette szaktudását. 1900-ban alapította meg üzemét. Az Ipartestület előljárósági tagja. 1914—1918-ig a 32. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Horváth Gizella.

Krisztián Sándor, VII., Gyarmat-u. 12. Telefon J. 396—80. Szül. helyben 1875-ben és felszabadult 1890-ben. Épületszobrászati üzemét 1905-ben alapította saját házában és telkén. Az Astoria-szálló, az Adria, az Anker, a Forum-mozgószínház stb. szakmunkái a nevezetesebbek. 1914—1918-ig az 1. h. gy. ezrednél szolgált. 3 éven iparművészeti tanfolyamokat végzett.

Lázár Albert, Ferenc-u. 29. Szül. Brassóban 1868-ban. Telke van. Jelenlegi üzemét 1900-ban alapította. Két segédet és 3 tanulót tart. A szobrász Ipartestület volt vál. tagja. Technologiát végzett. Neje: Knittl Ilona.

Liebermann Jenő, VIII., Tömő-u. 8. Szül. helyben 1886-ban és itt szabadult fel 1901-ben édes apjánál. Az üzemet édesapja 1894-ben alapította. Átvette 1925-ben. 4 segédet és 1—2 tanulót foglalkoztat. A Carlton-szálloda hall-berendezése a munkáját dícséri. A szobrász Ipartestület előlj. tagja. 1920-ban nőül vette Zoltán Erzsébetet.

Lustbader Mór faszobrász, Aréna-út 59. Szül. 1882-ben Ujbélán. Mint segéd Budapesten, Bécsben, Frankfurtban, Märisch-Ostrauban szerzett gyakorlatot. A kormányzó villájának, a Fészek Clubnak, a Coburg hercegi palota faszobrászi munkáit ő végezte. Résztvett a világháborúban, kisez. v. é.-e van. Különösen vallásostárgyú faragványaival tűnt ki.

Mátrai Lajos, szobrászművész IX., Kinizsi-u. 31. Az orsz. m. kir. iparm. isk. r. tanára. Szül. 1875-ben Budapesten. Az Erzsébet-pályázat I. díját, a Kossuth-mauzoleum pályázat III. díját stb. nyerte el. A háború alatt a 30. népf. gy.-ezrednél szolgált. Hosszú ideig szerb és olasz hadifogságban volt, Olasz- és Franciaországban is feltűnt tehetségével, ennek

következtében 1901-ben meghívták tanárnak a dekoratív szobrászat tanszékére.

Nagy Miklós, VIII., Fuvaros-u. 18. Felszabadult 1900-ban és 1926-ban alapította jelenlegi önálló üzemét. Az Ipartestület tagja. A háború alatt a 2. gy.-ezrednél szolgált, az orosz fronton harcolt. Neje: Michaly Marcella. Díszítő szobrászati szakiskolát végzett. Több éven át énekes bonvivant volt nagyobb városokban.

Neubauer Nándor, VI., Izabella-u. 13. Szül. helyben 1879-ben és felszabadult 1896-ban. 14 évet töltött Bécs, Berlin, Bremen, Hamburg stb. világvárosokban. Faszobrászati és gipsz modell üzemét 1913-ban alapította. 1914—1918-ig katonai szolgálatban állott.

Neumann Ferenc, szobrász VIII., Népszínház-u. 28. Szül. Bécsben 1870-ben Jelenlegi önálló üzemét 1898-ban alapította.

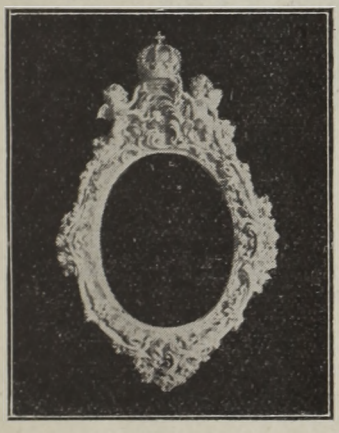

Neumann Ferenc műve

A királyi várpalotán, a bécsi Burg és a magyar Országház épületén végzett faszobrászmunkákat, amelyekkel általános elismerésre tett szert. 1915-től a háboru végéig harctéri szolgálatot teljesített.

Ney Simon, IX., Páva-u. 39. Telefon 391—59. Szül. 1873-ban és felszabadult helyben 1890-ben. Műkő- és épületdíszítő szobrászati üzemét 1896-ban alapította. 5—6 segédet és 2 tanulót foglalkoztat. A szobrász Ipartestületnek alelnöke volt. Neje: Lázár Szeréna.

Putz János, X., Kozma-u. 3., iroda és műterem: VIII., Légszesz-u. 1. Szül. helyben 1897-ben és felszabadult 1915-ben. Önálló speciális temető-művészettel foglalkozik. Üzemét 1926-ban alapította. Ipari kitüntetésben részesült. Az Ipartestület, a Képzőművészeti Társulat, a Nemzeti Szalon r. tagja.

Rákos Manó, VII., Szt. Domonkos-u. 5. Szül. helyben 1872-ben. A középiskola és szaktanfolyam elvégzése után külföldi tanulmányútra indult. 1894-ben alapította jelenlegi épület- és díszítő szobrászati üzemét. Hosszú éveken át a szobrász Ipartestület elnöke volt. A miskolci zeneiskola, az egri p. ü. palota, a Gellért-fürdő szálloda szakmunkálatai a nevezetesebbek.

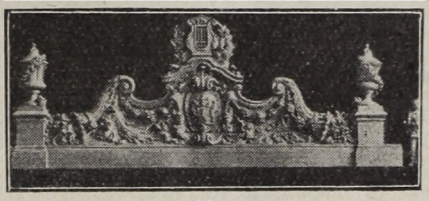

Rákos Manó műve

Reichenger József, VI., Szépművészeti Akadémia. Szül. Bajorországban 1859-ben és felszabadult Budapesten 1875-ben. Mint segéd az egész kontinensen dolgozott és végzett tanulmányutakat. Műkő- és szobrászati üzeme 38 éve áll fenn. A Szépművészeti Múzeum berendezési műtárgyai a nevezetesebb munkái. Fia hősi halált halt.

Rémi Koch Károly, VIII., Üllői-út 40. Tel. 413—34. Szül. Temesváron 1899-ben. Műbútorasztalos- és faszobrász üzemét 1928-ban alapította. Kiállításon szerepelt és kitüntetett kagylós hálója a nevezetesebb munkája. A népjóléti minisztériumnak és a külföldnek szállít.

Romancsek József, VII., Baross-u. 116. Telefon 314—84. Szül. Budapesten 1882-ben és itt szabadult fel 1898-ban. Mint segéd Európa összes világvárosaiban megfordult. Üzemét 1910-ben alapította. Iparcsarnoki kiállításon állami nagyezüst érem kitüntetésben részesült. A háború alatt az orosz harctéren szolgált.

Rosenthal Géza, VII., Szövetség-u. 27. Szül. Budapesten 1880-ban és itt szabadult fel 1897-ben. Mint segéd Német-, Belgium és Franciaország nagyobb városaiban fejlesztette szaktudását. 1921-ben alapította önálló üzemét. A szobrász Ipt. előlj. tagja. 1915-ben bevonult és orosz fogságba került, ahonnan 1920-ban tért haza. Neje: Hamza Ilonka.

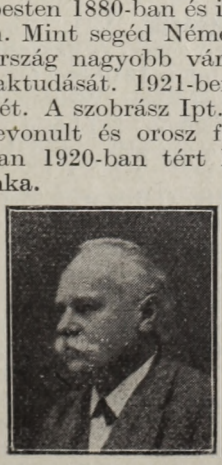

Reichenger József

Rovó Henrik, VIII., Aggteleki-u. 17. Tel. J. 320—31. Szül. 1879-ben. Művészi bútor- és fafaragványokat készítő. Mint segéd résztvett a parlament, a királyi palota, a Kúria stb. szakmunkálataiban.

A szobrász Ipt. volt alelnöke. A háborút az 1. h. gy.-ezrednél szolgálta végig az összes frontokon.

Salz Mór, VIII., Magdolna-u. 19. Szül. helyben 1880-ban és itt szabadult fel 1896-ban. Önálló üzemét 1908-ban alapította és benne 4 segédet, 3 tanoncot foglalkoztat. Az Ipt. számvizsg.-bizotts. tagja. A modern technika szerint van berendezve.

Sárkány Gyula, VIII., Tisza Kálmán-tér 12. Szül. Pacsán 1883-ban és felszabadult 1899-ben. Önálló üzemét saját erejéből 1923-ban alapította. Az Ipt. r. tagja. A 48. gy.-ezrednél szolgált, az olasz, orosz és szerb fronton harcolt. Neje: Erőss Zsuzsánna.

Schmidt József (Schmidt és Kelemen cég), V., Honvéd-u. 15. Tel. Aut. 249—02. Szül. helyben 1876-ban és felszabadult 1893-ban. Épület- és díszítőszobrászati üzemüket társasan 1893-ban alapították. Az Ufaszínház, a Mák interieur szakmunkái a nevezetesebb alkotásai. A szobrász Ipt. alelnöke. Neje: Uray Emilia.

Schneller Elek, IX., Ferenc-tér 12. Önálló üzemét 1895-ben alapította. Bútor-, épület- és templomi díszítmények faragásával foglalkozik. 1915—1921-ig Német Győzővel társasviszonyban vezette. A pécsi orsz. kiállításon díszoklevelet nyert. Felszabadult Győrben 1887-ben, külföldi tanulmányúton járt. Thék Endrénél dolgozott.

Schwartz József, VIII., Szövetség-u. 39. I. 7. Tel. J. 373—32. Telephely: Dohány-utca 77. Szül. 1867-ben Várpalotán és felszabadult 1884-ben. Mint segéd 14 évig Berlinben fejlesztette szaktudását. Önálló üzeme 37 év óta áll fenn. A nagy gyárakkal áll összeköttetésben. A szobrász Ipt. v. előljárója.

Szécsi testvérek, VII., Hernád-u. 29. Gipsz-, viasz-, mész- és faszobrász-üzemük 1909 óta áll fenn. 1910-ben Őfelsége Ferenc József elismerésben részesítette. Különböző kiállításokon 2 állami arany érem, 2 ezüst, 1 bronz stb. érem kitüntetésben részesültek.

Tóth Károly, Gólya-u. 9. Szül. 1886-ban. Segédéveit Budapesten töltötte. A Szent István hajó interieurmunkáit végezte. A szobrász Ipt. r. tagja, a tanoncvizsg. biz. tagja. A háború alatt a 32. gy.-ezrednél teljesített frontszolgálatot. Nős.

Ulbrich Béla, IX., Páva-u. 24. Született 1877-ben és felszabadult 1895-ben. Bútor- és épületfafaragó-üzemét 1921-ben alapította. Az Ipt. tagja. Neje: Dömötör Ilona. Mint segéd a Bazilika, az Országház és királyi palota szakmunkálataiban vett részt.

Ullmann Frigyes, Báthory-u. 7 és Hajós-utca 43. Tel. 248—15. Szül. helyben 1877-ben és felszabadult 1894-ben. Műbútorfaragó-üzemét saját erejéből 1911-ben alapította. 1 HP speciális faragó v. erővel felszerelve. A szakegyesületek vezető tagja. A háborúban résztvett. Nagyezüst, 2 kisezüst, sebesülési érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Külföldre is exportál.

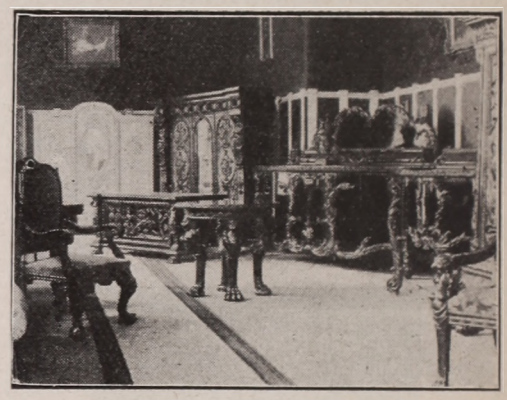

Ullmann Frigyes műve

Unmuth Nándor, VIII., Szigony-u. 9. Szül. Budapesten 1884-ben és itt szabadult fel 1902-ben. Önálló üzemét 1927-ben alapította. Asztalosok részére dolgozik. A faszobrász Ipt. r. tagja. A háború alatt a 32. gy.-ezrednél szolgált. Neje: Balázs Paulina.

Skarola János, szül. 1873-ban Morvaországban, segéd éveit helyben töltötte. Az Országház, a királyi palota szakmunkálataiban vett részt. A háború alatt a 23. h. gy.-ezredben szolgált. A szobrász Ipartestület r. tagja.

Weisz Ferenc, VII., Izabella-u. 13. Szül. helyben 1881-ben és itt felszabadult 1897-ben. Mint segéd Berlinben fejlesztette szaktudását. Önálló üzeme 1913 óta áll fenn. Kétszer aranyérem kitüntetésben részesült ipari kiállításokon. Az Ipartestület előlj. tagja. 1914—1918-ig az 1. h. gy.-ezrednél teljesített frontszolgálatot. Két vaskereszt és vöröskereszt díszérem kitüntetése van. Neje: Groszmann Irma.

Wenszky László, VIII., Gólya-u. 16. Szül. helyben 1888-ban és itt felszabadult 1908-ban. Olaszországban járt tanulmányúton. Schmidt Miksánál volt segéd. Önálló üzeme 1920 óta áll fenn. 1917—1918-ig a 32. gy.-ezrednél olasz harctéren teljesített szolgálatot. Neje: Winkler Emma.

(*Folytatása a következő kötetben*)

A Budapesti Fogtechnikus Ipartestület.

A Testület 1908 október havában Barna Izidor elnöklete alatt alakult meg. A kezdő időkben nagy küzdelmet folytatott a Testület a fogtechnikus-kérdés rendezése érdekében. Az akkor iparigazolvánnyal működő mestereket vizsgára bocsátották. 1924 december óta iparigazolvány helyett tanusítvány alapján működhetnek a technikusok. Az 1911. évi rendelet azonban még sok sérelmet foglal magában, miért is a Testület élén álló Kázmér Henrik elnök vezetése mellett újabb erős mozgalom indult meg a rendelet módosítása iránt. Erős kézzel, nagy tudással és széleskörű propagandával igyekszik az elnök e célt elérni, a minden kellék birtokában levő, de a rendelet visszásságai folytán jogaik gyakorlatában akadályozott technikusok jogait kivívni és az újabb nemzedéket felsőbb iskola elvégzése útján megfelelő jogokhoz juttatni.

Fogtechnikusok:

Albrecht Károly fogtechnikai laboratóriuma, Nefelejts-u. 13. Tanulmányai befejezése után gyakorlatát 1923 óta 1 segéddel és egy tanonccal, egy motor igénybevételével, önállóan folytatja.

Bergl Dezső fogtechnikai laboratóriuma, VII., Nefelejts-u. 61. Gyakorlatát 1919. év óta folytatja a fogtechnika minden ágában. A világháborúban résztvett a román, olasz és francia frontokon és vaskereszt kitüntetést kapott.

Bernáth Béla fogtechnikus, Mátyás-tér 4.

Bernáth József fogtechnikus, Mátyás-tér 4.

Bodnár József fogtechn. laboratóriuma, Falk Miksa-u. 9. Üzemét 1926 óta, egy segéd és egy tanonc igénybevételével, villanyerőre berendezve, folytatja. A világháborúban 11 hónapig volt a fronton.

Burger Béla fogtechn. laboratóriuma, Nagymező-u. 47. Telefon: L. 973—54. Üzemét 1928 óta, egy segéd és egy tanuló igénybevételével, folytatja.

Csereklyey Imre fogtechnikus, Teréz-körut 24/B. 1926-ban tanulmányát befejezve, 1928 óta önálló gyakorlatot folytat 1 segéd és 1 tanonc segédletével. Dr. Bányay, dr. Kovács, dr. Földy, dr. Tolnay és több más fogorvos állandó szállítója.

Deutsch Andor fogtechn. laboratóriuma, Wesselényi-u. 65. Üzemét 1918 óta 1 segéd és 1 tanuló segédletével folytatja. A V. A. C. és M. T. K. tagja.

Ehrenfeld Hugó fogtechn. laboratóriuma, Király-u. 54. Telefon: 136—69. Üzemét 1924 óta folytatja egy segéd és egy tanuló közreműködésével.

Ehrlich Oszkár fogtechnikus (Dentist), VII., Nefejets-u. 19. A Fogtechnikusok Országos Szövetségének elnöke, a Budapesti Székesfővárosi Fogtechnikus Ipartestület ellenőre és adóügyi intézője, szakíró, ki értékes *cikkeivel* és *felszólalásaival* a fogtechnikai szakban jelentős sikereket ért el. Önálló működést fejt ki 1907. év május 5-től. A világháborúban elejétől a végéig résztvett és ebből 18 hónapot töltött a fronton és bronz vitézségi érem kitüntetést kapott.

Farkas Sándor fogtechnikus, VII. ker. Dohány-u. 16—18. Telefon: 444—24. Gyakorlatát 1919-ben Kmetty-u. 2. sz. alatt kezdte meg s azt 4 segéd és két tanuló segédletével, egy transzmissziós motor berendezéssel folytatja. A világháború egész tartama alatt szolgált, 6 hónapot töltött az orosz fronton, ahol megsebesült. A Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Földes Sándor fogtechnikus, Nagymező-u. 64. sz. Telefon: 261—64. Szaktanulmányai elvégzése után 1915 óta folytat önálló gyakorlatot a szakma minden ágában. Állandóan 2 segédet és 1 tanulót foglalkoztat és berendezése 3 motorral van felszerelve. A világháborúban az 1-ső honvédgyalogezredben teljesített szolgálatot.

Földvári Imre fogtechn. laboratóriuma, Szentkirályi-u. 4. Telefon: J. 421—20. Üzemét 1922 óta 3 segéd és 3 tanonc közreműködésével, villanyerőre berendezve, folytatja. Az Ipartestület előljárósági tagja. A világháborúban 3 éven keresztül volt a fronton.

Fritz Alajos fogtechnikai laboratóriuma, Dembinszky-u. 10. 1920 óta vezeti laboratóriumát. A futballsport terén 1904-től 1915-ig számos díjat és elismerést nyert. Többek között 6 aranyérmet, ezüstserleget, ezüstlabdát, stb. A világháborúban az olasz fronton megsebesült. A K. cs.-k. és sebesülési érem tulajdonosa.

Hartmann Sándor fogtechnikus, a m. kir. tudományegyetem fogászati klinikájának volt technikai praeparatora, Pál-u. 6. Telefon 409—90. A Pajor-szanatórium állandó szállítója. Az Ipartestület, szövetség volt alelnöke. A világháborúban 1915-ben vonult be és 1918-ig teljesített szolgálatot.

Havas Béla fogtechnikai laboratóriuma, István-út 47. Az országos szövetség választmányi tagja, az Ipartestület számvizsgáló, a tanoncvizsg. bizottság ellenőrző tagja. A világháborúban résztvett a szerb, albán és orosz, valamint német frontokon. A kiseziist, bronz vitézségi érem, K. cs.-k., seb. érem tulajdonosa. A madridi egyetemen fogorvosi tanulmányokat folytatott. Fogászati munkákat végzett Zita királyné udvartartásának. A királyné, kisfiának, Ottó Károlynak keresztanyja.

Kázmér Henrik fogtechnikus, Ipartestületi elnök, Vilmos császár-út 34. Telefon:

T. 296—06. Fogtechnikai laboratóriumát 1918-ban alapította s azt 2—3 segéddel és 2 tanulóval villamoserőre berendezve, folytatja. 1926 óta elnöke az Ipartestületnek, melynek ügyeit nagy agilitással vezeti. A világháboruban a Monarchia legnagyobb fogolytábora fogászatának volt a vezetője.

Kovács Sándor fogtechnikus, VII., István-út 36. Gyakorlatának Lakatos Manónál való elsajátítása és dr. Országhnál való folytatása után 1924-ben önállósította magát és 1 tanonc segédletével működik.

Lakatos Alfréd fogtechnikai laboratóriuma, Király-u. 14. Telefon 231—88 Laboratóriumát 1922 óta vezeti, 3 segéd, 2 tanonc és 1 kifutó segédletével és 2 motorfelszereléssel folytatja. Az Ipartestület elöljárósági, a Szövetség számvizsgáló tagja.

Lakatos Lázár fogtechnikus, Aggtelekiutca 2.

Lakatos Manó fogtechnikai laboratóriuma, Ferenc-körut 24. Telefon : 875—59. Laboratóriumát 1913 óta vezeti, 2 segéd és 3 tanonc foglalkoztatásával. A Bocskay Kadet-iskola szállítója. 8 éven át a Fogtechnikusok Országos Szövetségének volt elnöke.

Landesmann Árpád fogtechnikus, Kálvária-tér 18. Üzemét 1918 óta folytatja. 1 segédet és 1 tanulót alkalmaz. Tanulmányait Budapesten, utótanfolyamokat pedig Párisban, Berlinben és prágai fogorvosoknál végezte. V. klinikai technikus. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k., seb. érem tulajdonosa.

Mahler Antal fogtechnikus, István-út 9.

Majorovics Béla fogtechnikai laboratóriuma, Wekerle Sándor-u. 11. Telefon : Aut. 214—59.

Markovits Lajos fogtechnikus laboratóriuma, Kazinczy-u. 7. Üzemét 1918-ban alapította és 1 segéd és 1 tanonccal folytatja. Az Ipartestület választmányi, a Szövetség elöljárósági tagja, a VII. ker. Kossuth-párt egyik alapítója. A világháborúban a szerb és olasz frontokon küzdött. A kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Márton Ákos fogtechnikus, Szalay-u. 4.

Nagy Gyula és Fogl Ede fogtechnikai laboratóriuma, VII., Kazinczy-u. 18. Telefon : J. 444—85. A laboratórium motorral van felszerelve és 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Mindketten részt vettek a világháborúban, Nagy 36 hónapot töltött a fronton, kétszer is kisezüst, bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetés tulajdonosa, Fogl 16 hónapot töltött a fronton. K. cs.-keresztje van.

Prager Kálmán fogtechnikai laboratóriuma, István-út 7. Telefon : 351—49. Tanulmányainak elvégzése után 1915-ben lett önálló. Üzemét 2 segéddel és 3 tanonccal folytatja. Az Ipartestület pénztárnoka.

Rohrbacher Lajos fogtechnikus, Királyutca 18.

Selinger Sándor fogtechnikai laboratóriuma, Klauzál-u. 30. Telefon : J. 456—30. Gyakorlatát 1923 óta folytatja 1 segéd és 2 tanonc alkalmazásával, 2 motor és 4 fogászati gép felhasználásával.

Özv. Sugár Arnoldné fogtechnikai laboratóriuma, VII., Wesselényi-u. 35. Az üzemet férje, aki szaktanulmányait Amerikában sajátította el, 1909-ben alapította, ő viszont férjétől tanult és özveggyé válva, 1926 óta folytatja 1 segéd és 1 tanonc alkalmazásával.

Tauber Sándor fogtechnikus, VII., Nefelejts-u. 2. Laboratóriumát 1919. év óta vezeti. A Fogtechnikusok Országos Szövetségének vezetőségi tagja, az Ipartestület alelnöke és több fővárosi sportegylet vezetőségi tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt, ahol 1916-ban fogságba esett és 1919-ben tért haza.

Vajda Márton fogtechnikai laboratóriuma, Lovag-u. 7. sz. Telefon : 104—52. A laboratóriumot 1920-ban alapította s előzőleg Teréz-körút 24/b alatt folytatta. Négy segéd és három tanonc segédletével és 4 darab $^1/_4$ HP motor berendezésével működik. A turisztika lelkes híve, a Gyopár Turistaegyesület tagja. A világháborúban úgy az orosz, mint az olasz fronton teljesített frontszolgálatot.

(Folytatása a következő kötetben.)

Kőfaragó mesterek:

Adler Jakab, IV., Károly-körút 7. Telefon J. 364—20. Szül. 1887-ben és felszabadult 1903-ban. Önálló sírkőüzeme 1920 óta áll fenn. Az elesett zsidó hősök márvány tábláját készítette Sárbogárdon, Szekszárdon, Keszthelyen, Monoron stb. 1914—1918-ig katona volt, koronás ezüst érdemek. kitüntetése van. Neje : Fleischmann Katalin.

Antony István, VIII., Koszorú-u. 4—6. Az alapító tulajdonos Antony István. Szül. 1848-ban és meghalt 1920-ban. A cég kőfaragó üzeme 1880 óta áll fenn. Jelenlegi tulajdonosa A. Rudolf okl. mérnök. Nevezetesebb munkái : a Pázmány Tud. Egyet. term.-tani intézete, a Szépművészeti Múzeum, a Gellért-szálló és fürdő, az Örökimádás-templom, az Andrássy Gy.-mauzoleum stb. A háború alatt mint népfölkelő mérnök szolgált.

Balla Lajos, Rákóczi-út 86. Telefon 321—60. Szül. 1873-ban és felszabadult 1889-ben. Önálló üzeme 1907 óta áll fenn, melyet 1920-ban »Kulatár« kőipar r. t. céggel r. társasággá alakított. A r. t.-nak Balla

az ügyv. igazgatója. Az ő nevéhez fűződik a pesti temetők művészi jellege. Ney Dávid, Purjesz Lajos, Bacher Béla sírkövei a nevezetesebb alkotásai. Az Orsz. Ipartestület és szakcsoport r. tagja. A háború alatt az 1. h. gy.-ezrednél szolgált. A harctéren volt.

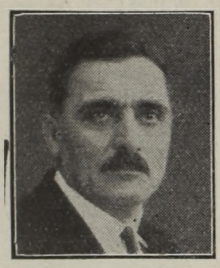

Balla Lajos

Baumgartner János, VII., Tábornok-u. 26. Szül. 1890-ben és 1908-ban felszabadult. Önálló üzeme 1928 óta áll fenn. Mint segéd a Gellért-fürdő, a Lánchíd renoválása, a Pesti Hazai Első Tak. stb. szakmunkálataiban vett részt. 1915—1918-ig katona volt. Az olasz, román és orosz fronton harcolt. Neje : Kecskés Róza. Üzemtársa Wagner Kálmán.

Boros Elek, VIII., Fiumei-u. 10.

Boros és Kohn, VII., Károly-körút 17.

Collangelo Ottó, Hungária-körút 174. Szül. Olaszországban 1869-ben és ott felszabadult Rómában 1890-ben. Önálló üzeme 1910 óta áll fenn. A milanoi nemzetközi kiállításon arany éremmel tüntették ki. 1893-ban nőül vette Galammi Máriát. Fia olasz építészeti főiskolát végzett.

Del Amico Alberico, Thököli-u. 148. Telefon 318—37. Szül. 1866-ban Carrarában és ott felszabadult 1884-ben. A Nordio Nazareno céget, amely 1886 óta áll fenn, 1914 óta vezeti önállóan. Kb. 25 alkalmazottat tart, 4 drb összesen 18 HP v. motorral felszerelve. Ingatlan vagyona van. Meghívásra került Magyarországba.

Eichbaum Mór, Pozsonyi-u. 1—3. Aut. 246—74. Szül. 1869-ben és felszabadult 1886-ban. Édesapja 58 évig volt céhbeli kőfaragómester. 12—15 szakmunkást foglalkoztat. A Mezőgazdasági Múzeum, a Pálffy-téri áll. főszámvevőség szakmunkái stb. a nevezetesebb alkotásai. Több ipari kitüntetést kapott. A bpesti 32. gy.-ezrednél szolgált a háború alatt.

Fellegi Antal, X., Kőbányai-u. 437. Telefon 331—58. Szül. 1865-ben és felszabadult 1881-ben édesapjánál. 1884 óta önálló. Kb. 120 szakerőt alkalmaz. Összesen 100 HP géperővel berendezkedve. A bécsi Kriegsministérium és a Gellért-fürdő szakmunkái stb. a nevezetesebb alkotásai. A háború alatt fel volt mentve.

Gabay Sándor, VIII., Fiumei-út 9. Telefon J. 314—34. Az üzem 1899 óta áll fenn és 1921 óta jelenlegi kezelésben. A szobrászmester testületének vál. tagja. Aranyérem kitüntetést kapott. Szül. 1866-ban. Társa Martinelli Antal volt 1899—1909-ig.

Gillár József, Németvölgyi-u. 70. Üzemét G. Ferenc édesapja alapította 1872-ben és fia 1898 óta vezeti. Több szép síremlék fűződik nevéhez. A Hönigschlägel sírbolt szoborműveit a római kiállításon aranyéremmel és kereszttel tüntették ki. Szül. 1869-ben.

Góts Ferenc, Visegrádi-u. 13/a. Telefon 113—70. Készít mindennemű márványmunkákat, portál, burkolat, betűvésés, bútor, mérleg és villanykapcsoló lapokat. Ugyanott Góts Károly hat. eng. villanyszerelő elektrotechnikai üzeme.

Graf Rezső, IX., Fiumei-út 11. Önálló üzeme 1926 óta áll fenn. Két segédet foglalkoztat. 4 HP vill. géperővel felszerelve. Ipari kitüntetésben részesült. Szül. 1882-ben. 1916—1918-ig az orosz és olasz fronton harcolt. Kisezüst, bronz vit. érem és K. cs.-k. kitüntetése van. Neje : Baksa Mára.

Kiss József kőfaragóm.

Koch Frigyes, VIII., Koszorú-u. 19—21. Szül. Morvaországban 1861-ben és felszabadult helyben 1878-ban. Önálló üzeme 1890 óta van. Alkotásai közül Budapest székesfőváros elektromos műveinek márványmunkálatai a nevezetesebbek. Üzeme 8 HP v. géperőre van berendezve. Neje : Heinzinger Mária.

Kohn Arnold (cégtulajdonos Kovács Róbert), Károly-körút 15. Tel. 415—08. Önálló üzeme 1872 óta áll fenn. A budapesti Sírkőkereskedők Orsz. Szöv. alelnöke.

Kovács Vilmos

Az Ingyenkenyér Egylet igazgatója 18 év óta. A háború alatt a 32. gy.-ezrednél szolgált. Neje : Kálmann Margit.

Král Gyula, III., Lajos-u. 77—79. Tel. 624—88. Szül. Pozsonyban 1862-ben és felszabadult Budapesten. Háza van és önálló üzeme 1896 óta. A Vörösmarty-szobor talapzatát készítette és sok műértékű kőfaragómunkát. A mill. kiállításon kitüntetésben részesült. 35 HP gépüzemre

berendezve. Ferenc fia felső iskolával a szakmában dolgozik.

Landler László, Krisztina-körút 8—10. Szül. 1869-ben és felszabadult 1889-ben. Épület- és sírkőfaragó üzeme 1911 óta áll fenn. Átlag 4—5 szakmunkást foglalkoztat. A Kőművesmesterek és Kőfaragómesterek Ipt. előlj. tagja. A bpesti Kőfaragómesterek és márványip. szöv. végr.-bizott. tagja. Nevezetesebb munkái: az Állatkert, a Gázművek, Elektromos művek szakmunkái, a Janny, Gyurky, Benedikt és Tabady síremlékek.

Magyar Kőipar és Sírkőgyár Rt., X., Szállás-u. 44. Iroda: Fiumei-út 12/a. Tel. 410—60 és 310—28. A Rt. 1920-ban alakult. A báró Harkányi-palota, a gróf Sigray-palota, a Szegő Miksa síremlék, a jászberényi hősök szobra stb. a nevezetesebb munkái. 55—60 szakmunkást foglalkoztat; $58^1/_2$ HP gépüzemre berendezkedve. Vezérigazgató Rosner Ármin, a sírkőkereskedők orsz. szöv. alelnöke.

Mózes testvérek, X., Kozma-u. 7727/a. Tel. 438—56. Speciálisan sírkőüzemük 1919 óta áll fenn. Az orsz. sírkőkereskedők r. tagja. Mindkét testvér a háború alatt a 7. táb. tüzérezrednél szolgált. Mindketten itt helyben tanulták ki a szakmát.

Mühlperc János, X., Kerepesi-út 34. Szül. helyben 1879-ben és itt szabadult fel 1896-ban. Önálló üzeme 1921 óta van. A Corvin-árúház kőfaragómunkáit végezte. A szakegylet r. tagja. 1904-ben nősült.

Müller Rezső, Vágóhíd-u. 18. Tel. J. 318—74. Szül. Süttőn 1870-ben és ott szabadult fel 1888-ban. Önálló üzemét 1898-ban alapította. A Belvárosi Színház épülethomlokzata, a Törley-mauzoleum, a Regnum Marianum stb. a nevezetesebb munkái. Az Ipt. és szakcsoport tagja. Volt törvényhat. biz. tag. Neje: Szeleczky Irma.

Neuhauser János műmárványkészítőmester, X., Kelemen-u. 21. Szül. 1872-ben, Zirc, felszabadult 1879-ben. 1899-ben önállósította magát. 30 éves munkássága alatt a művészi munkák mint templomok: szegedi fogadalmi templom; bankok: Pesti Magyar; kastélyok: gödöllői királyi kastély — egész sora őrzi nevét.

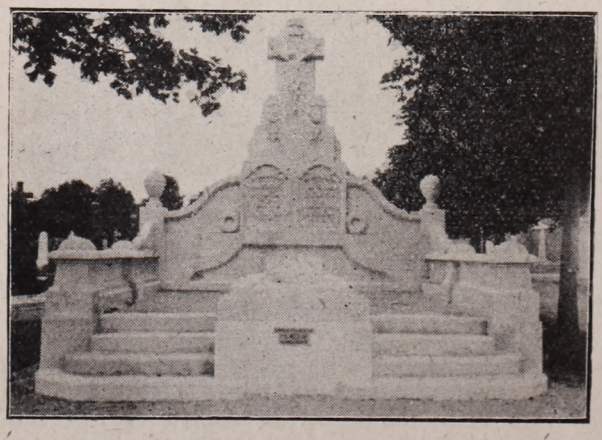

Pál Mátyás alkotása

Pál Mátyás, III., Bécsi-út 3009. Szül. 1876-ban és felszabadult 1893-ban. Mint segéd sok időt töltött az egész kontinensen.

Pál Mátyás alkotása

Önálló üzemét 1909-ben alapította. A budapesti kőm. és kőfaragómesterek előlj. tagja, Az Országház, a Várpalota, Pénzügyminisztérium, a bécsi Burg szakmunkáit végezte. A háború alatt az árkászoknál szolgált. Ezüst vit. érem kitüntetése van. Neje: Raab Mária.

Pfeifer és Heszky, VII., Károly király-út 5 és X., Kozma-u. 7. Tel. (üzlet) J. 349—95, (üzem) J. 359—61. Az üzem 1909-ben alakult. Tulajdonosok: Pfeifer Sándor és Heszky Ede. Nevezetesebb munkáik: a Bachruch-család síremléke, továbbá a Rosenfeld és Bachrach stb. családé. A kőfaragó- és márványmesterek elöljáróság tagjai, a sírkőkészítő és kereskedők budapesti csoportjának tagjai.

Pluhár Károly, Vörösmarty-u. 91. Szül. 1884-ben és felszabadult 1901-ben. Mint segéd Németországban töltött 3 évet. Háza van és önálló üzeme 1914 óta. Sok szép és nevezetes munkát végzett. Az Ipt. tagja. 1914-ben bevonult és 7 évet szenvedett orosz fogságban. Neje: Farkas Irén.

Prokoph Gyula, VI., Szinyei Merse-u. 8. Tel. 267—79. Szül. 1897-ben és felszabadult édesapja üzemében 1915 ben. A cég Prokoph-testvérek alatt bejegyezve. A cég több ipari kitüntetésben részesült. Az orosz és olasz frontokon harcolt és K. cs.-keresztje van.

Schiffblatt Mór, VI., Csengery-u. 56. Szül. Nyitrán 1875-ben és felszabadult Bécsben 1893-ban. Önálló üzemét 1920-ban alapította. 4.2 HP v. erőre berendezkedve. Az Ipt. és az orsz. szöv. r. tagja. A háború alatt a 14. h. gy.-ezrednél szolgált. Az orosz fronton harcolt. 1897-ben megnősült.

Schmidt Gusztáv (Schmidt Gyula cég), I., Németvölgyi-u. 68b és c. Tel. Aut. 510—71. Szül. helyben 1895-ben és édesapjánál szabadult fel 1921-ben. Az üzem 1896 óta áll fenn és 1923 óta vezeti önállóan. Az Ipt. előlj. tagja, a Krisztinavárosi Kaszinó és a Budai Polg. Kör r. tagja. 1914—1918-ig szolgált mint tart. hadnagy. Koronás arany érdemkereszt kitüntetése van. Neje: Preisinger Erzsébet.

Schwartz Dezső, VII. Gizella-ut 25. Tel. J. 345—46. Önálló üzeme 1908 óta áll fenn. Müvészek és épitészek tervei alapján több kiváló munkát végzett. Az Ipt. előlj. tagja. A háború alatt az 1. h. gy.-ezrednél szolgált. Az orosz és olasz fronton harcolt. Utóbbi helyen 1915-ben fogságba került.

Somogyi Soma, Fiumei-út 9. Telefon J. 415—20. Szül. 1844-ben. A Vámház, a Lánchíd, a Szent Gellért hullámfürdő szakmunkái a nevezetesebbek. Neje: Grósz Teréz. Érdemes életük történetét a lapok is megírták. Somogyi Manó fia 1873-ban született, az apai házban tanulta a szakmát és 1890 óta vezeti az üzemet. A háborút az 1 h.-gy. ezrednél küzdötte végig mint tiszt. K. cs.-k. és sebesülési érem kitüntetése van.

Stempl Samu Gyula, VIII., Magdolna-u. 19. Szül. helyben 1878-ban és itt felszabadult 1894-ben, azután 4 évig Németországban, 1 évig Svájcban, Párisban, Londonban stb. fejlesztette szaktudását. Üzemét 1902-ben alapította. 13 HP v. erővel berendezkedve. II. Lajos bajor király mauzoleumának munkájában részt vett. Több ipari kitüntetése van. Az Ipartestület előlj. tagja. A háború alatt a 30. és 1. h.-gy.-ezrednél szolgált. Neje: Szücs Ágnes.

Szász Miksa, Fiumei-u. 17. Szül. helyben 1881-ben és 1898-ban felszabadult. Üzemét, amelyben átlag 1 segédet tart, 1916-ban alapította. A sírkőkereskedők és készítők orsz. szöv. tagja. A háború alatt az 1. h.-gy.-ezrednél szolgált mint c. őrm. Neje: Lissauer Ida.

Szilágyi Sándor, Fiumei-út 5. Szül. 1891-ben és Zilahon felszabadult 1906-ban. 14 alkalmazottat, 1 tisztviselőt foglalkoztat. Az Ipartestület és a szöv. r. tagja.

Takács Ferenc, I., Németvölgyi-u. 78—80. Szül. 1880-ban és felszabadult 1898-ban. Önálló üzeme 1922 óta áll fenn. Átlag 2—3 alkalmazottat tart. Mint segéd és művezető Zupán József ipartelepein dolgozott. Az Ipartestület előlj. tagja. A 32. gy. ezredné szolgált, 32 hónapig a harctéren volt. Neje: Kertész Juliánna.

Valentin Vilmos, X., Sírkert-u. 3. Telefon J. 306—22.

Weisinger György, lakás: VIII., József-utca 15; üzem: Vágóhíd-u. 19. Telefon J. 335—33. Az üzemet édesapja id. W. Gy. alapította 1866-ban. Fia 1898 óta vezeti. A Pesti Hazai Tak., a Lipótvárosi Tak. és számos Andrássy-úti palota szakmunkálatai a nevezetesebbek. Kereskedelmi tanácsos. Az Ipartestület alelnöke. Több egyesület és szaktestület vezető tagja.

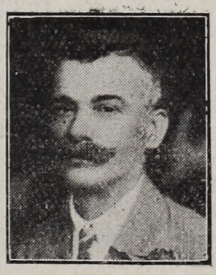

Takács Ferenc

A háború alatt a magyaróvári lőporgyár építésénél szolgált. Szül. 1871-ben Budapesten, középiskolát végzett és édesapjánál felszabadult 1887-ben. Sokat járt és tanult külföldön. Neje: Feits Emilia.

Zupán József, I., Németvölgyi-u. 72—78. Telefon 519—97. Szül. Krajnában 1867-ben és felszabadult 1884-ben. Önálló üzeme 1904 óta van. Az Ipartestület vál. tagja. Neje: Kozlák Mária. Fia is a szakmában dolgozik. Háza és nagy telkei vannak.

(Folytatása a következő kötetben.)

A Budapesti Kőművesmesterek és Kőfaragómesterek Ipartestülete

A Kőműves- és Kőfaragómesterek Ipartestülete mint önálló testület hét év óta létezik. Az Ipartestület önállóságának első esztendői a legkritikusabb időre estek: poitikai és gazdasági életünk dezoláltságának idejére. Az ipartestületi élet konszolidációja tulajdonképpen a Stulcz Ferenc elnök által inaugurált érával kezdődik.

Erre az időre esik az építőipartörvény 1921 óta húzódó megalkotásának hathatósabb szorgalmazása és az utolsó évek ezirányú propagativ munkásságának köszönhető, hogy

e nagyfontosságú törvény megalakulása végre komoly megvalósítás elé jutott. Az Ipartestület a társérdekeltek tulajdonrészének megvásárlásával kizárólagos tulajdonul megszerezte hat hónappal ezelőtt a volt közös testület, VIII. ker., Német-u. 22. sz. alatti egyemeletes székházát és ezzel végleges állandó otthont teremtett a kőműves- és kőfaragó-szakmának.

Stulcz Ferenc elnöknek és a túlnyomórészben változatlanul ismét megválasztott elöljáróságnak ma az a legfőbb törekvése, hogy a többi építőipari kategóriákkal leendő békés egyetértésben az építőipar teljes konszolidálására mielőbb kisürgesse az építőipari törvényt, másrészről, hogy az építőipari törvény szorgalmazása mellett, az utolsó esztendőkben hihetetlenül elszaporodott jogosulatlan iparűzők megrendszabályozására ugyancsak kisürgesse az évek óta ígért kontárrendeletet. Az ipartestületi ügyeket a következő elnökség és elöljáróság intézi:

Elnök: Stulcz Ferenc kőművesmester. Kőműves szakosztályi elnök: Németh Vilmos, kőfaragó szakosztályi elnök: Weisinger György, akik egyben a testület alelnökei is. Dr. Lengyel Mihály székesfővárosi tanácsi főjegyző, iparhatósági biztos és L. Győrbíró István főjegyző.

Az elöljáróság tagjai. Rendes tagok: Botsák Antal, Buzanits József, Cziglina J. Géza, Dancs László, Marjalaki Benő, Novák István, Schally József, Szelei János, Szívós László pénztáros, Schaffer Ferenc, Stefkovits Sándor, Szvetits József, Tóth István kőművesmesterek, Klamár András, Tobler János kőművesiparosok. Kiss József, Král Ferenc, Müller Rezső kőfaragómesterek. Laendler Lsázló, Stempel Gyula kőfaragóiparosok, Christofoli Vince burkolóiparos.

Arady Ignác kőművesm., épít. vállalkozó, VII., Kalocsay-u. 37. Szül. 1904-ben, felszabadult 1923-ban. 1928 óta önállóan űzi iparát. Neje: Ostermann Rózsi.

Budapesti Építőipari Szövetkezet, Nádor-utca 21. Tel. 258—33. 1923-ban alakult építkezések lebonyolítása céljából. A Szöv. elnöke Nagy István, ig. tagok: Zirassek Béla, Wollmann Béla, Kaszab Pál, Kenoszt Vilmos. A vállalat az IOKSz-szal karöltve készítette a MÁV. nyomdaépületet és több monumentális építkezéseket eszközölt.

Bukovits Sándor okl. kőművesm., VIII., József-u. 14. Az Ipartest. tagja. Szül. 1869-ben, felszabadult 1887-ben. 1905-ben alapította üzemét. Kb. 100 munkást foglalkoztat. 1905—1909-ig 500 munkásházat, 20 tisztviselőlakást, villamos centrálét, számos hidat és nagyszabású házakat épített. Önmagának is épitett egy 4 és egy 5 emeletes házat, az utóbbit páratlan, rövid idő alatt (34 nap alatt) hozta tető alá. Fizetett is érte kétszeres munkabéreket.

Cziglina I. Géza kőművesm., VIII., Futó-utca 49.

Dancs László kőművesm., Gyarmat-u. 1. Tel. J. 445—66. A MKOSz elnöke, a M. Kőműv. Lapjának munkatársa, az Ipartest. előlj. tagja stb. Szül. 1882-ben, felszab. 1903-ban. 1914-ben önállósította magát, kb. 24 alkalmazottat tart. A világháborúban a fronton harcolt. Neje: Albert Julia.

Ditller Ferenc okl. építőmester, tervező, Budapest, Baross-u. 36. Közép- és ipariskoláit a fővárosban végezte, 3 és fél évet Angliában töltött. Önálló, mint tervező 1902 óta, mint kivitelező 1926 óta. A bukaresti világkiállításon a román király arany jubileumi éremmel és oklevéllel tüntette ki. 1915—1918-ig vett részt a háborúban; kitüntetései: kor. arany érdemkereszt a vit. érem szallagján.

Dufala János kőművesm., V., Béla-u. 3. A Kőműves és Kőfaragó Ipart. előlj. tagja. Szül. 1874-ben, felszab. 1890-ben. 1920 óta önálló mester. A világháborúban katonai szolgálatot teljesített. Neje: Antal Margit.

Friedrich Henrik okl. kőművesm., VI., Szabolcs-u. 11. A Kőműves és Kőfaragó Ipartest. tagja. Szül. 1895-ben, felszab. 1913-ban. Felső ipariskolát végzett. 1926-ban önállósította magát. Résztvett a világháborúban. Neje: Braun Margit.

Gábris Károly kőművesmester, Aréna-u. 140. Nagyváradon 1900-ban szül., 1918-ban atyjánál szabadult. Fémipari szakiskolát és építőmesteri tanfolyamot végzett. 1925-ben önállósította magát. Családiházak, gyárépületek és templomrestaurálások fűződnek nevéhez; 4-5 segéddel dolgozik.

Gercsér Rezső kőművesm., VIII., Prater-utca 74. Az Ipartest. és a Zenészszöv. tagja. Szül. 1879-ben. A 4 polgárival párhuzamosan 4 osztályt végzett a Nemzeti Zenedében. A katonai zenekar, majd a Magyar Színház, Király Színház stb. zenekarának volt a tagja. 1904-ben kőművesmesteri képesítést nyert. A világháborúban a fronton küzdött; a koronás vas és ezüst kereszt, kisezüst, 6 éves szolg. ker. és vörösker. tulajdonosa. Neje: Holub Anna.

Grohmann Mihály kőművesm., VIII., Nap-u. 31. Szül. 1869-ben, felszab. 1888-ban. 1918-ban önállósította magát. Tagja a Kőműves és Kőfaragó Ipartestületnek.

Hengerits István kőművesm., Tűzoltó-u. 33. Szül. 1883-ban, felszab. 1896-ban. 1923-ban önálló lett. Számos nagyszabású bér- és magánház építése fűződik nevéhez.

A világháborúban az olasz és orosz fronton védte a hazát. Neje : Ragits Anna.

Hengerits István

Himmler Miksa műépítész, Huszár-u. 6. Tel. J. 432—77. Szül. 1874-ben. Egyetemi tanulmányai után hosszabb külföldi útra ment. 1900-ban létesítette irodáját. Szaktudását számos pályadíjjal honorálták. Résztvett a háborúban, mint főhadnagy szerelt le. Kitüntetései : Sign.-Laudis a kardokkal, kor. arany é.-k., német vask., K. cs.-k.

Hirsch Pál kőművesmester, építési vállalkozó, Teréz-körút 24/a. Szül. 1895-ben Budapesten, felszab. 1909-ben. A felső építő ipariskolát jeles eredménnyel végezte. 1920 óta vezeti önállóan az atyja által 1897-ben alapított vállalatot. A Római fürdő, a MFTR, a Betegsegélyző palota és még számos nagyszabású épületmunkálat fűződik nevéhez. 1916—20-ig orosz fogságban volt. Kit. : k. ez. és br. v. é.

Hochhauser Ferenc kőművesm., IX., Soroksári-út 38. Tel. J. 459—81. A MKOSz alelnöke. Szül. 1875-ben, felszab. 1893-ban.

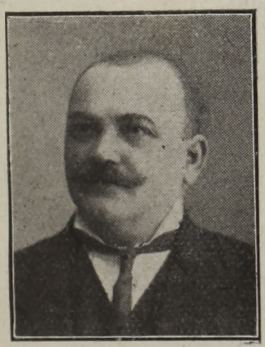

Hochhauser Ferenc

1905-ben önállósította magát, kb. 30 alkalmazottnak ad munkát. A háborúban katonai szolgálatot teljesített. Neje : Szmolen Julianna.

Hollós Pál építész, IX. ker., Ráday-u. 45. Németporubán 1881-ben született. Magas- és mély, főleg azonban templomépítéssel foglalkozik. Részt vett a Szegényház-téri kath. templom, az Iparművészeti iskola építésében. Ezenkívül számos templom, bankpalota és gyárépület terveit és felépítését eszközölte. Az ipartestületi életben tevékeny részt vesz.

Jungstlud József kőművesiparos, VII., Almássy-tér 15. 1868-ban Budapesten szül., 1888-ban Alcsuthon szab., 1921-ben önállósította magát. Nevezetesebb munkái : a László-kórház, a Dreher-palota, a Központi vásárcsarnok, stb. 1894-ben volt az esküvője Ftacsik Máriával.

Hofbauer Gyula kőművesm., építk. váll., VI., Béke-tér 5. Tel.: L. 988—59. A MKOSz, a budapesti Építőmesterek Ipartestületének és a Kőműves és Kőfaragó Egyletnek tagja. Szül. 1882-ben, felszab. 1900-ban. 1904-ben létesítette villanyerőre berendezett üzemét. 150 munkást alkalmaz. 1914—1918-ig védte a hazát. II. o. ezüst, bronz v. é., K. cs.-k. tulajdonosa.

Horváth Ferenc, Kossuth Lajos-u. 127/b. 1927-ben saját erejéből alapította vállalatát, 2 segéddel és 2 két tanonccal dolgozik. Résztvett a háborúban.

Iván István kőművesm., VIII., Népszínház-u. 32. Az Ipartest. tagja, a Spóregylet titkára. Szül. 1877-ben, felszab. 1893-ban. 30 évig a fővárosban működött mint segéd. 1926 óta önálló mester. 48 hónapig a fronton harcolt. Kitüntetései : kis- és nagyezüst v. é., K. cs.-k. Neje : Felber Teréz.

Jung Mihály kőművesm., IX., Ranolder-utca 25. Az Ipartest. tagja. Szül. 1880-ban, felszab. 1898-ban. 1909-ben alapította üzemét. A világháborút a fronton töltötte. Kitüntetései : kisezüst, bronz v. é., K. cs.-k. Neje : Schrodinger Mária.

Kalóczy György okl. kőművesm., építk. váll., VIII., Kőfaragó-u. 7. Ipartestületi tag. 1874-ben szül., felszab. 1892-ben. 1921 óta önállóan űzi iparát. Résztvett a világháborúban. Szibériában volt fogságban. Neje : Korziner Ida.

Kanderer Károly kőművesm., építk. váll., III., Kiskorona-u. 76. Az Ipartestületnek 30 éve tagja. Szül. 1870-ben, felszab. 1894-ben. 1897-ben létesítette üzemét. Neje : Leitkam Erzsébet. 3 fia ipari pályán működik, 2 közülük résztvett a világháborúban.

Karaszek Károly építész, kép. kőm. m., Kistemplom-u. 4. Szül. 1896., szab. 1913. segéd, később építésvezetőként működött 1922-ig, mikor önállósította magát. Számos nagy építkezést vezetett önállóan. Vezetőszerepet visz az ipari társadalomban. Résztvett a háborúban.

Kende Jenő építőm., Garai-u. 161/3.

Kiss Lajos kőművesm., VI., Aradi-u. 65. A MKOSz és az Ipartestület tagja. Szül. 1861-ben, felszab. 1880-ban. 1892 óta önálló mester, 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Szaktudását számos elismerő okirat igazolja. Neje : Hönigh Margit.

Klamár András kőművesm., II., Próféta-u. 6. Tel.: 136—31. Az Ipartest. előljáróságának, a tanoncisk. felügy.-bizottságának, a fiatalkorúak bíróságának felügyelőbizottsági tagja stb. Szül. 1879-ben, Felszabadulása után a fővárosban, Romániában, majd Amerikában végez szaktanulmányokat. 1918-ban önállósította magát, 2 segédet és 2 tanoncot alkalmaz. Résztvett a világháborúban, az orosz fronton fogságba esett, ahonnan 1918-ban megszökött. Neje: Szivy Klementina. Fia, József, felső ép. ip. isk. tan.

Kovács Sándor kőművesm., építk. váll., VI., Andrássy-út 51. Tel.: Aut. 248—46. A MKOSz és az Ipartest. tagja. 1889-ben született, felszab. 1907-ben. 1920-ban létesített üzemében 12 munkás működik. A háborúban katonai szolgálatot teljesített. Neje: Reberger Vilma.

Kovatsch Ferenc kőművesm., VII., Amerikai-út 7/a. Tel. J. 434—51. A MKOSz társelnöke, a budapesti csoport elnöke, az Orsz. Ip. Szöv. alelnöke, a budapesti építőipari munkaadók elnöke, az IPOSz ig. tagja és még számos tisztséget visel. Régi céhbeli patricius iparoscsalád leszármazottja. Szül. 1887-ben. Felszabadulása után a budapesti felsőipariskolán 4 évfolyamot végzett, majd külföldi tanulmányútra ment. 1912-ben önálló lett, kb. 60 alkalmazottat foglalkoztat. Sok nagyszabású bérház építését vezette. 1914-ben a frontra került, 1915-ben sebesülten orosz fogságba jutott, honnan szökés útján került haza. Neje: Kutsera Anna. Fia, Ferenc, II. éves felső ép. ip. iskolai tanuló.

vitéz Könyves Kálmán kőművesm., VIII., Német-u. 57. A budapesti Kőműves és Kőfaragó Ipartestületnek v. előlj. tagja, a MKOSz v. vál. tagja. Szül. 1888-ban, felszab. 1904-ben. Mint segéd külföldön fejlesztette szaktudását. 1912-ben önálló lett, azelőtt 60, ma 10 munkással dolgozik. Résztvett a háborúban; nagyezüst, 2 kisezüst, 2 bronz v. é., K. cs.-k., seb. é., mozgósítási érem tulajdonosa. Neje: Gruber Erzsébet.

Krizsán Sándor kőművesm., VIII., Tavaszmező-u. 8. A budapesti Kőműves és Kőfaragó Ipartestületnek és a VIII. ker. Keresk. és Ip. Körének tagja. Szül. 1893-ban, felszab. 1909-ben. Budapesten és külföldön működött segédkorában. 1921 óta önállóan űzi iparát, 2 munkaerőt foglalkoztat. A világháborúban az orosz és olasz fronton harcolt. Neje: Manz Viktória.

Kurcsák Gergely kőművesmester, Rökk Szilárd-u. 39. A felsőipariskolát elvégezve 1924-ben önállósította magát. Számos köz- és magánépületet épített. 10 segéddel dolgozik. A háborúban orosz fogságba esett. A BTC és az FTC tagja. 1922-ben nőül vette Kovalovszky Margitot.

Lasetzky Márton kőművesmester, III., Föld-u. 53. Szül. 1869-ben. Felszabadult 1887-ben. 1900-ban alapította üzemét, ahol 18 embert foglalkoztat. 1916—1918-ig védte a hazát; K. cs. k. tulajdonosa. Fia, István 1896-ban született; atyjánál felszabadult 1914-ben. A felső ip. iskola elvégzése után a folyamőrség műszaki hivatalában praktizált, mint művezető. A világháborúban a fronton küzdött; mint tart. hadnagy és a Sign. Laudis, nagyezüst, kor. érdemker. tulajdonosa szerelt le. 1928 óta atyjánál dolgozik.

Dr. Lengyel Mihály tanácsjegyző, ipartest.-i biztos, Bulyovszky-u. 40. Tel.: J. 345—37., Aut. 157—27. Az Erzsébetvárosi Kaszinó és a Liget Club tagja. Szül. 1886-ban. A bpesti tud. egyetem jogi fakultásának elvégzése után a bíróságnál, majd a fővárosnál működött. 3 éve a legnagyobb közmegelégedésnek örvendve áll a testület és a hatóságok rendelkezésére.

Marjalaky Benő kőművesmester, IV., Váci-u. 44. Tel.: Aut. 824—14. A M. K. O. Sz. vál. tagja. Szül. 1876-ban. Tanulóéveit atyja mellett tölti. Mint művezető számos építkezésben vett részt. 1910-ben önállósította magát. Számos pályadíjat és kitüntető oklevelet nyert. Résztvett a háborúban; megkapta a kisezüst v. é.-t és a vaskeresztet. Neje: Kováts Karolina.

Marger József építész, Orczy-u. 26. Tel.: 379-77. 1919 óta áll fenn vállalata, mely magas- és mély építkezéseket vállal. 10—12 alkalmazottal dolgozik. Felső ipariskolát végzett. Résztvett a háborúban.

Markhold Imre kőművesmester, II., Gyorskocsi-u. 40. A Pro ecclesia et Pontifice pápai aranykitüntetés tulajdonosa. Szül. 1853-ban. Felszabadult 1870-ben. 1903-ban önálló lett; 4 segédet alkalmaz. Fia résztvett a világháborúban.

Moldoványi Béla ép. váll., IV., Váci-u. 45. Tel.: 845—45. Nagyváradon született 1887-ben. 1912-ben alapította üzemét, ahol 40 embernek ad munkát.

Müller Károly kőművesmester, V. Vilmos császár-ut 76. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest. előlj.-nak póttagja, Szül. 1895-ben. Tanoncéveit a Wellisch-cégnél töltötte; elvégezte az ip. iskolát és 1913-ban felszabadult. 1920 óta önálló mester. 28 hónapot töltött a fronton; I. o. ezüst, bronz vit. é., seb. é., K. cs.-k., ezred dics. elism. levél tulajdonosa.

Nagy Ferenc kőművesmester, VI., Benczur-u. 10. Szül. 1891-ben. Felszabadult 1908-ban. 1928-ban önállósította magát. A világháborúban az orosz és az olasz fronton harcolt. Kitüntetései: 2 kisezüst, 3 bronz vit. é., K. cs.-k. Neje: Csorba Katalin.

Németh Vilmos okl. kőművesmester, Gyarmat-u. 85. Tel.: Aut. 229—11. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-nek alelnöke, a M. O. K. Sz. tiszteletbeli elnöke, a tanoncvizsg. biz. elnöke, a békél-

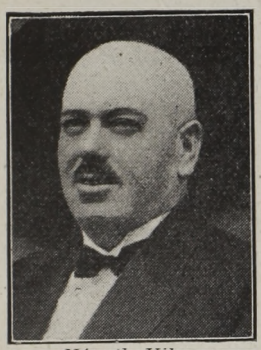

Németh Vilmos

tető biz., a K. É. K. O. Sz., a Lakásépítő miniszteri bizottság tagja, a Kőműv. Mesterek Lapjának főmunkatársa és még számos tisztséget visel. Szül. 1879-ben. Felszabadult 1895-ben. 1908-ban önállósította magát. Monumentális bérházak és gyárak építése fűződik nevéhez. Résztvett a világháborúban. Neje: Bindasz Veronika.

Neuhauser Miksa és társa padlás- és falburkolómester, V., Hollán-u. 3. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest. és a bpesti Burkoló Szöv. tagja. Az üzem, mely 6 szakmunkást foglalkoztat, számos nagyszabású épület építését eszközölte.

Pálfi Pál kőművesmester, a szentendrei Ártézi-fürdő ügyv. igazgatója VIII., Üllői-u. 34. Tel.: J. 438—01. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest. előlj.-nak tagja, a M. K. O. Sz. felügy, biz.-nak tagja, a Magy. Ip. Szöv. igazg. tagja stb. Szül. 1887-ben; felszabadult 1907-ben. 1910 óta önálló mester. Jelentős állami és városi épitkezéseket végzett. A háborúban a fronton volt. Neje: Valentin Ilona.

Pint Ferenc kőművesmester, VI., Paulay Ede-u. 19. Szül.: Pécsett 1888-ban, szab.: Nagykanizsán 1905-ben. Segédként a fővárosban dolgozott a háború kitöréséig, mikor is bevonult. A harctéren k. ezüst, br. v. é., K. cs.-k. és seb. é.-mel tüntették ki. 1920-ban önállósította magát 1921-ben nőül vette Szikora Rozáliát.

Pintér József kép. kőműves- és ácsmester, Nagyfuvaros-u. 14. Szegeden 1873-ban született, ugyanott 1896-ban szabadult, 1904 óta van saját vállalata, melyet Szegeden alapított és 1928-ban helyezett át Budapestre. A háborúban mint tiszth. vett részt, olasz fogságban volt.

Purkay Károly kőművesmester, IV., Királyi Pál-u. 20. Tel.: 864—61. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-nek, a bpesti Épít. Ipartest. Szöv.-nek tagja. Szül. 1872-ben. Kiss István egyetemi tanárnál, Meyning műépítésznél és a Máv.-nál fejlesztette szaktudását. 1906-ban önállósította magát. Résztvett a világháborúban.

Reiner Dezső terv. építész, VII., Akácfa-utca 4. Tel.: J. 362—94. Szül. 1882-ben. Elvégezvén a felsőipariskolát, Vidor Emil építész irodájában praktizált 10 éven át. 1910 óta önálló mester; az Emke-, Hungária-kávéház, mozgók, nagyszabású bérpaloták építése fűződik nevéhez. Résztvett a világháborúban.

Schubert János kőművesmester, Futó-u. 28. 1876-ban szül., 1893-ban szabadult, 9 évig dolgozott mint alkalmazott, ezen idő felét külföldön töltötte. A háború alatt mint súlyos sebesült orosz fogságba esett s mint 75%-os őrmesterrokkant tért haza. Neje: Sztupa Anna.

Stefanovits Béla kőművesmester, VII., Pillangó-u. 11/b. Szül. Budapesten 1866-ban. (Apja kőművesmester volt). Felszabadult 1881-ben. 1895-ben önállósította magát, több nagyobb építkezés tervező építésze és vállalkozója volt és cca 100 embernek ad munkát. A bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest. és az Épít. Mesterek Ipartest.-nek, az Épít. vezetők vizsg. bizotts.-nak tagja. Neje: Janku Mária, régi iparos család sarja.

Stefkovics Sándor kőművesmester, VI., Izabella-u. 44/b.

Stendl Nándor kőművesmester, VII., Izabella-u. 27/b. Szül. 1884-ben. Mint tanonc a fővárosban szerezte szakképzettségét. Felszabadult 1917-ben. 1918-ban önállósította magát. Résztvett a világháborúban. Neje: Puchy Zsuzsánna.

Stulcz Ferenc kőművesmester, lakás Német-u. 22. Telep: Nap-u. 35. Telefon: J. 465—51. A Budapesti Építő, Kőműves, Ipartest. elnöke, az Orsz. Kőműv. Meste-

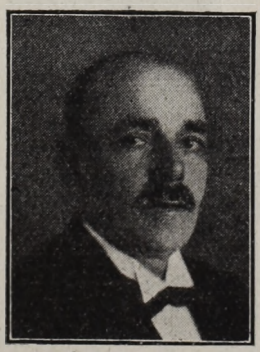

Stulcz Ferenc

rek Szöv.-nek elnöke, Kőműves, Kőfaragó és Ácsmesterek vizsg. biz. tagja, Iparkamarai póttag és még számos kulturális és hazafias egylet tisztségét viseli. Szül.

1873-ban ; felszabadult 1889-ben. A világháborúban az olasz fronton védte a hazát.

Szathmáry Géza kőművesmester, IX., Liliom-u. 32. Szül. 1872-ben. Felszab. 1887-ben. 1917-ben önállósította magát. A Máv. építész vezetője volt. A világháborúban a fronton küzdött ; román fogságban sínylődött 1918-ig. Bronz vit. é. tulajdonosa. Neje : Pettik Irma.

Szilágyi Lajos építőmester, VII., Bethlen-u. 31. Tel. : J. 310—41. A Bpesti Építőmesterek Egyletének és Ipartest.-nek, valamint több kulturális egylet tagja. Szül. 1870-ben. Felszabadult 1892-ben. 1898-ban önálló lett. Résztvett a háborúban. Neje : Hell Irma.

Szívos László kőműves- és ácsmester, VI., Angyalföldi-u. 8. Tel. : J. 451—43. A Bpesti Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-i előlj.-nak tagja és pénztárosa, a Bpesti Ácsmesterek Ipartest.-nek számvizsg. tagja. Szül. 1885-ben ; felszabadult 1902-ben. A bpesti építő felső ipariskolát elvégezte. 1921 óta önálló mester. A háborúban a déli fronton a repülőosztagnál teljesített szolgálatot. Neje : Ritter Gizella.

Szvetics József kőművesmester, VII., Telep-u. 8. A Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-nek, a tanoncvizsg. biz.-nak, a békéltető biz.-nak, az Iparkamara kézműipari szakoszt.-nak tagja, a K. M. O. Sz. tiszteletbeli elnöke stb. Szül. 1865-ben. Középiskolái után mint rajzoló praktizált Márkusz és Klinger építészeknél. 1892-ben önálló lett. A háborúban, mint tart. hadnagy teljesített szolgálatot. Neje : Hakspacher Róza.

ifj. Trimmel József kőművesmester, II., Medve-u. 38. Tel. : Aut. 523—57. A Kőműv. és Kőfaragók Ipartest.-i előlj.-nak póttagja, a M. K. O. Sz. jegyzője, a Tanoncvizsg. biz. tagja, stb. Szül. 1895-ben. Felszabadult 1913-ban. Czobel építésznél, majd atyjánál dolgozott, mint üzletvezető ; 1921-ben átveszi az üzem önálló vezetését, s átlag 25 embert foglalkoztat. 1915—1918-ig védte a hazát ; 2 kisezüst, bronz vit. é., porosz harcos é., K. cs.-k. tulajdonosa. Neje : Benk Viktória.

Ifj. Trimmel József

Urbán Konrád kőművesmester, VII., Nagydiófa-u. 27. A bpesti építésvezetők önsegélyző egyletének elnöke. Szül. 1882-ben. Felszabadult 1898-ban. 1901-ben átvette atyja üzemének vezetését. Jelenleg mint főpallér működik a legkiválóbb szaktudással. Neje : Bulus Mária.

Vahl Rezső Bszkrt főfelügyelő, kép. kőművesmester, tart. hadnagy, VII., Akácfa-utca 15. Szül. 1874-ben. A felső épít. ipariskola elvégzése után mérnöki irodában praktizált, majd a Beszkárhoz került, mint műszaki tisztviselő. 1917-ben főfelügyelővé nevezik ki és 1926-ban 30 éves szolgálata elismeréséül megkapja a szolg. díszoklevelet. 1907 óta önálló kőművesmester.

Weisz József kőművesmester, I., Budaőrsi-u. 11/a. Szül. 1883-ban ; felszabadult 1902-ben. 1910-ben önállósította magát és 30 segéddel dolgozott. Résztvett a világháborúban. Neje : Vojacsek Júlia.

Witt Kásoly kép. kőművesmester, Rottenbiller-u. 28. Szül. 1900-ban. A felső ipariskolai képzettség megszerzése után 1926-ban önállósította magát. Előzőleg Fekete és Glock cégnél és és Fleischl Róbertnél szerzett gyakorlatot. Átlag 4 segéddel és 1 tanonccal dolgozik.

Wittmann Ferenc kőművesmester, VIII., Tömő-u. 16. Szül. 1881-ben. Felszabadult 1897-ben. 1909 óta önálló mester, 5 segédet alkalmaz. Most készíti a miniszterelnökség belső épületének díszvakolási munkáit. 1914—1918-ig az orosz és olasz fronton védte a hazát. Neje : Lambert Erzsébet.

(Folytatás a következő kötetben.)

Sütőmesterek :

Back Samu, Király-u. 38. Telef. : J. 229—02.

Bass Gyula, II., Iskola-u. 44. Jelenlegi üzemét 1912-ben alapította és három segéddel folytatja. Előzőleg 1901—1907-ig Csepregen (Sopronmegye) működött. Berendezése: kettős kemence és osztógép. A világháborúban 48 havi olasz és szerb frontszolgálatot teljesített.

Beck Sándor, Nagyfuvaros-u. 17.

Berger Ignác, VII., Király-u. 25. Önálló lett előbb vidéken 1891-ben, majd 1922-ben Budapesten. Üzeme villanyerőre van berendezve, kiflifeladó, dagasztógéppel felszerelve. Herceg Metternichné volt szállítója, az Ipartestület volt választmányi tagja. Ősi pékcsalád sarja, már az 1750-es években a szakmában működtek ősei.

Berger Jenő, VIII., Práter-u. 21. Telefon : J. 451—16. A Wollner Oszkár által alapított üzemet 1925-ben vette át és azt 5 segéddel és 1 kiszolgálóval, villanyerő (4 HP) berendezéssel folytatja. A világháborúban 24 havi frontszolgálatot teljesített 2 évig orosz fogságban volt. Régi pék-

Az Ipartestület elöljársága

család sarja, már az 1840-es évek óta a szakmában működnek.

Bráth István, I., Budaörsi-út 36. Pestszentlőrincen 1921-ben lett önálló, jelenlegi üzemét három segéddel 1926 óta folytatja. Villanyerőre (3 HP), 3 kemencével, dagasztó- és feladógéppel van berendezve. A világháborúban 28 havi frontszolgálatot teljesített.

Braun Miksa, VIII., Nagyfuvaros-u. 3/b. Ez üzemét 1913-ban alapította. Előzőleg a Tompa-utcában volt 4 évig üzeme, 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Gyakorlatát Budapesten szerezte, 1890-ben szabadult fel, 1909-ig mint segéd működött.

Brüll Sándor, III., Vörösvári-u. 92. Tel.: 625—97. Az atyja, Bernát által 1878-ban alapított üzemet, hamburgi és berlini működése után 1904-ben vette át és azt modern nívóra emelte, 2·5 HP dagasztó- és feladógép-berendezéssel, munkásai részére modern fürdőszobával felszerelve, mint a főváros egyik legmodernebb üzletét folytatja. A világháborúban 14 hónapig volt a fronton.

Bálint József, Conti-u. 8.

Bárány András, IX., Páva-u. 19. Telefon: J. 378—97. Az ipariskola elvégzése után üzemét 1925 május 1-én alapította és 4 segéddel, 2 tanonccal, 1 kocsissal, villanyerő-berendezéssel folytatja. Az Ipartestület elöljáróságának póttagja. A világháborúban az orosz és olasz frontokon harcolt. Kis-ezüst, bronz vitézségi érem, Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Csereklye Sándor, Szt. László-krt. 164.

Czittler Gyula, I., Horthy Miklós-út 146. Fióküzlet I., Csóka-u. 3. Jelenlegi üzemét 1927-ben alapította, 1 segéddel és 1 tanonccal folytatja. 2½ HP villanymotor berendezése van. Az Ipartestületnek 7 éve elöljárósági tagja. A Sütőiparos Kör volt alelnöke. Bronzérem és oklevél kitüntetése van. A világháborúban 41 hónapig volt a fronton. A bronz érem, Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Deutsch Adolf, VI., Rózsa-u. 95. Telefon: 106—31. A 3-as gőzkemencével, dagasztó-, kifli- és több más modern géppel felszerelt villanyerőre (6½+1½ HP) berendezett üzemét 1928-ban alapította s az 2 gyakornokkal és 2 kifutóval folytatja. 1904-ben Székesfehérvárt ezüst érdemkereszt és oklevélkitüntetést nyert.

Deutsch József, Szövetség-u. 21.

Deutsch Mór, IV., Hajó-u. 3. Tel.: Aut. 283—97. A sütőipartestület elnöke, törvényhatósági bizottsági tag, a kisipari hitelintézet igazgatósági tagja, az Iposz volt társelnöke, a szövetség volt elnöke. Az Orsz. Iparegyesület igazgatósági tagja, a Keresk. és Iparkamara tagja, az Orsz. Közélelmezési Tanács volt tagja. A modern gépekkel felszerelt, 8 segéddel és 4 tanonccal folytatott üzemet 1893-ban alapította. Munkáiért Őfelségétől arany érdemkeresztet, az 1907.

nemzetközi sütőipari kiállításon nagy aranyérem, 1922-ben iparegyesületi ezüstérem kitüntetést nyert.

Deutsch Mór

Drochan Lajos, IX., Angyal-u. 17.

Drézel Ferenc, I., Hegyalja-út 21. Üzemét 1897-ben alapította, 3 segéddel, 3 tanonccal, feladó gép, burgonyazúzó és morzsagéppel folytatja. Tanulmányát 1905—1908-ig folytatta, 12 évig volt segéd.

Eckstein Andor, I., Horthy Miklós-út 69.

Eisler Testvérek sütő és cukrász, VIII., Karpfenstein-u. 22. Telefon : J. 360—10. Üzemét 1916-ban alapította s azt 6 segéd, 6 tanonc és 11 egyéb alkalmazottal folytatja. Az üzem villanyerőre (2 ½HP), dagasztó, kifli-, osztógéppel van berendezve. Az állami gyermekmenhely, a keresk. kórház volt szállítója. A cég mindkét tulajdonosa középiskolát végzett.

Engländer Jenő, Aggteleki-u. 16.

Erdey Sándor, VIII., Gólya-u. 10. 3 évig a Magyar Színház művésze volt, azonban rátért a sütőipari pályára, amelyet atyja üzletében sajátított el és 1893-ban önállósította magát. Több ízben volt külföldi tanulmányúton. Üzemében 3 segéd és a család tagjai működnek, a vezetésben neje, Polacsek Angela is intenzív résztvesz, Erdey 10 éve az Ipartestület előljárósági tagja, 25 éve a Pékkaszinó könyvtárosa. A párisi nemzetközi sütő-, cukrászipari kiállításon nagy aranyérmet és díszoklevelet nyert.

Erdős Sándor, I., Városmajor-u. 42.

Faragó Vilmos, I., Márvány-u. 25. Fióküzlet : II., Medve-u. 13. Az apósától örökölt üzemet 1927 óta folytatja 3 segéddel és 3 tanonccal. A csendőrség szállítója. Üzemében 2 dupla magyar kemence, dagasztó-, kifligép, 4 HP felszerelés van.

Fábián Sándor, II., Mária-tér 4. Budapesten 1897-től 1900-ig tanult, Budapesten 21 évig dolgozott és 1928-ban önállósította magát. 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A világháborúban résztvett az orosz, olasz és román frontokon. A Károly cs.-kereszt tulajdonosa.

Fehér Lajos, VIII., Német-u. 9. Középiskolái elvégzése után öt és félév ig volt kenyérgyári üzletvezető és 1927 óta folytatja üzemét 5 segéd, 3 tanonc és 1 kiszolgálóval. Villanyerőre (3 HP) berendezett üzeme van, dagasztó- és kifligéppel.

Feit Pál, VII., Akácfa-u. 11. 1922-ben önállósította magát és átvette Boros Jenő öntőmester üzemét, ezt neje, Südi Mária segítségével és 4 segéd, 3 tanonc, 1 kiszolgáló, 1 altiszt és 1 kocsis közreműködésével folytatja. Az üzem 3 HP villanyerővel van berendezve. Feit a sütőipartestület előlj. tagja, a Pékkaszinó választmányi tagja. 1914. év óta végig résztvett a világháborúban, 42 hónapot a fronton harcolt.

Ferencz József, II., Batthyány-u. 26. Üzemét 1926-ban alapította és azt 2 segéddel, 3 tanonccal, villanyerőre ($3^8/_{10}$ HP) berendezett kifli-, dagasztó-, tésztaosztó- és feladógéppel folytatja.

Fleckenstein Ferenc, I., Tárogató-u. 4. Üzemét 1927-ben alapította s azt 1 duplakemencével, feladógéppel felszerelve, 1 segéd és 3 tanonccal folytatja. A lipótmezei elmegyógyintézet szállítója. A világháborúban 14 hónapig volt az olasz fronton, ahol kétszer megsebesült. Az Ipartestület és Iparoskör tagja.

Fritz Gyula, V. Hajnal-u. 1 és Baross-tér 22. Tel. : 145—51. Ipt. számvizsgáló bizottsági tag, a tanoncvizsg. bizottság póttagja, a békéltető bizottság volt tagja, az adókivető bizottság kiküldöttje. Üzemét 1904-ben alapította, melyet 4 segéddel, 4 tanonccal és 1 kiszolgálóval, villanyerőre (5 HP) berendezve, dagasztó, feladó-, kifligéppel felszerelve, nejével, Freiberg Hedviggel együtt folytatja. Specialitása süteményekből portré-domborművek alkotása. 1925-ben alapította az Orient-sütődét, amely a főváros díszére válik.

Frühling Mihály, Szövetség-u. 32.

Fürst Ignác, IX., Rökk Szilárd-u. 11. Telefon : József 373—82. 1914-ben önállósította magát, nejével, Blumenschein Fridával együtt folytatja üzletét, amelyet eredetileg Hirschhorn Géza alapított. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Üzeme villanyerőre, 2 drb 4 HP-vel, 1 dagasztó-, 1 kifligéppel van felszerelve. A sütőipartestület előljárósági tagja. Résztvett a világháborúban és a K. cs.-k. tulajdonosa.

Gandel sütő- és cukrászüzeme. I., Böszörményi-út 30/a. Telefon : A. 510—41. Fióküzletek : I., Enyedi-u. 11., Ferry Oszkár-u. 26., Kékgolyó-u. 17/a, Németvölgyi-út 59. és II., Széna-tér. Gandel Ignác mint kis sütőmester kezdte 1 segéddel, 1918-ban IX., Tűzoltó-u. 78. sz. a. átvette egy 5 kemencés sütőde vezetését, majd 1927-ben

fenti helyen sajat házában az orszag egyik legmodernebb kisüzemét alapította meg a legmodernebb gőzkemencével, a technika újításainak megfelelő gépekkel, tiszta csempeburkolattal. Az üzem által előállított »Gandel kenyér« ma a legjobb márkák közé tartozik. Az üzemben 6 segéd és 2 tanonc van foglalkoztatva. Gandel tevékeny részt vett az ujpesti kenyérgyár r.-t. megalapításában.

Gansl Fülöp, II., Zivatar-u. 16. Telefon : A 529—46. Az 1910-ben alapított üzemet 2 segéddel és 3 tanonc alkalmazásával folytatja. A világháborúban a német Jägerdivisionnak volt főpékje.

Gálfy Károly, I., Országház-u. 17. A mintegy 200 év előtt a Cuber-család által alapított üzemet 1910 óta vezeti. 1 dupla kemencével, osztógéppel, 2 tanonccal dolgozik. 48 hónapi frontszolgálatot teljesített a világháborúban, ahol bronz- és K. cs.-k. kitüntetést nyert.

Gelle Ernő, József-u. 49.

Glasner Ede r. t., Lipót-körut 6.

Glück Bertalan, IX., Gróf Haller-u. 6. Telefon : J. 350—12. 1906 óta önálló, aki jelenlegi üzemét 1927-ben alapította s 6 segéddel és 9 kiszolgálóval, villanyerejű berendezéssel (8 HP) folytatja. 3 fióküzlete van. A világháborúban 24 hónapig volt az orosz fronton.

Glück Ignác, Öntőház-u. 3.

Goldmann Sándor és Lajos, II., Csalogány-u. 29. Az édesatyjuk, Antal által 1903-ban alapított üzemet a testvérek 1921-ben vették át s azt egy segéd alkalmazásával folytatják. Sándor 10 hónapig szolgált a világháborúban az orosz fronton, láblövéssérülést kapott és 3 évig fogságban sínylődött.

Gonda István, Népszinház-u. 24.

Göndöcs Antal, Wesselényi-u. 15. 1895-ben önállósította magát Hatvanban. Ott 2 évig működvén a fővárosba jött. 1906-ban átvette mai üzemét és azóta nejevel, Mucskay Erzsébettel közösen vezeti. 1 segéd és 2 tanonc foglalkoztatásával. Az Ipartestület elöljárósági, a Sütő Kaszinó választmányi tagja, a mestervizsgázt. bizottság tagja. 1927-ben az Országos Iparegyesület bronz éremmel és díszoklevéllel tüntette ki.

Grosz Ágoston, IX., Ráday-u. 51. Üzemét még dédapja, Ungelheier Miklós az 1820-as években alapította. Családja régi sütőfamilia, melynek számos tagja intenzív szerepet vitt a sütőipari élet irányításában. Ő maga unokabátyjától, Graf Józseftől 1923-ban vette át az üzemet. Grosz 1910-ben végezte a középiskolát és érettségi képesítést nyert. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat és üzemét villanyerőre berendezett modern gépekkel szerelte fel. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a Kath. Népszövetség tagja. 1916 januártól 1918 októberig szolgált a világháborúban mint tartalékos hadnagy, 2 kisezüst vitézségi érem és K. cs.-k. kitüntetése van.

Grosz Jenő, Király-u. 81. Telefon : J. 424—59.

Grosz Lajos, VIII., Karpfenstein-u. 5. Telefon : József 325—80. 1901. évben önállósította magát. Üzemében neje, Hirschler Margit is tevékenyen résztvesz és 5 segéd, 3 tanonc és 1 kiszolgáló működik. Az üzem villanyerőre van berendezve (1 drb. 3½ HP, 1 drb. ½ HP), 1 dagasztó-, 1 kifli- és felvonógép felszereléssel. A sütőipartestületnek 25 éve elöljárósági tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság tagja, a Pék Kaszinó választmányi tagja. Az Országos Iparegyesület 1927. évben bronzéremmel és díszoklevéllel tüntette ki.

Grósz Menyhért, V., Sziget-u. 17. Telefon : 962—71. Az Ipartestület választmányi tagja, a székház gondnoka, a Sütőiparos Kör háznagya. Mint szakképviselő az adókategória beosztó bizottság V/a b. szervénél működik. Üzemét 1899-ben alapította s villanyerőre (4 HP) berendezve, dercedagasztó-, kiflisodró-, feladó-, darálógépekkel felszerelve folytatja. Az Iparegyesület 1927-ben díszéremmel és oklevéllel tüntette ki. Szakmája érdekében hatékony tevékenységet fejtett ki. Neje, Weiner Gizella is résztvesz az üzletben.

Gross Mihály, I., Horthy Miklós-út 43. Telefon : J. 383—12. A Hajós által 1886-ban alapított üzemet 1922-ben vette át s azt villanyerőre, 4 + ½ HP rendezte be. 4 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat. Tanulmányait Bécsben és Budapesten végezte és 1912-ben lett önálló.

Grünfeld Samu, József-u. 7.

Handl Árpád, VII., Dob-u. 86. Iparát atyjánál, Ignácnál sajátította el. 1898-ban szabadult fel, ettől kezdve 1906-ig atyjánál volt segéd. 1906-ban lett önálló. Jelenlegi üzemét 1927 óta 3 segéd és 2—3 egyéb személyzettel, villanyerőre berendezve (3 HP) dagasztó-, kifli-, tésztaosztógép és gőzkemence felszereléssel folytatja. A világháborúban a III. hadtestparancsnokság tiszti étkezdéjének pékje és bevásárlója volt 4 évig. Mintegy 80 tanulót szabadított fel.

Hartmann István, I., Krisztina-körút 137. A Schachner-alapítású üzletet a kereskedelmi érettségi elvégzése után, 1916 óta 3 kemencével, 2 segéddel és 3 tanonccal folytatja. 8 hónapot töltött a világháborúban.

Hazsik András, Jászberényi-u. 9.

Heim Lajos, Szondy-u. 96. Telefon : 152—41. Üzemét 1903 óta vezeti önállóan. Két dupla fafűtésű kemencével, dagasztó kifli-, tésztaosztógéppel felszerelve villanyerőre (2½ és 1/6 HP) van berendezve. Az 1907-iki kiállításon ezüstérem és 1927-ben iparegyesületi ezüstérem kitüntetést nyert.

Hirsch Zsigmond, Nádor-u. 15.

Hoffmann Ferenc, Dob-u. 66.

Holndonner Ferenc, Ó-u. 18. Telefon: 130—64. Az Ipartestület életében 30 év óta tevékeny részt vesz, hosszabb idő óta annak alelnöke. Üzemét 1896-ban alapította, 3 segéddel és 3 tanonccal folytatja. Ezüstérem és oklevél kitüntetése van. Régi pékdinasztia sarja, első üzletét nagybátyjától, H. Nándortól vette át, aki azt már az 1870-es években alapította. A világháborúban 2 évi szolgálatot teljesített. Fia, Ferenc is harcolt az olasz és román frontokon.

Irányi József, Reáltanoda-u. 19.

Jány Árpád, I., Bors-u. 1. Telefon: A. 503—35. A Sághy Kálmán által alapított üzemet, amely kiflisodró- és feladógéppel van felszerelve, 1928-ban vette át. Előzőleg Schreiner Rezső cégnél 17 évig volt üzletvezető. 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat.

Kallny Józsefné és Társa, IX., Gyep-u. 16. A 2 segéddel és 2 tanonccal folytatott üzlet 1927-ben alapíttatott, villanyerőre van berendezve (2½ HP), feladó- és szitálógéppel felszerelve. Az üzemben 2 segéd, 2 tanonc és 4 kiszolgáló működik.

Kaszár Ignác, Dob-u. 52.

Kaufmann Béla, VI., Szív-u. 49. Telefon: 221—24. A Rubner Vilmos által 1869-ben alapított üzemet 1911-ben vette át. Neje: Kohn Etelka közreműködésével, 5 segéddel, 1 tanonccal és 1 kocsissal folytatja. 1 dupla-, 2 szimplakemence, 2 feladó-, 1 kifli-, 1 dagasztógép felszereléssel, villanyerőre (2½ + ½ HP) van berendezve. A világháborúban 4 havi frontszolgálatot teljesített.

Özv. Károlyi Józsefné, III., Föld-u. 71. Az üzemet Károlyi József 1916-ban alapította. Kettős kemencével van berendezve, 1 segéd és 3 tanuló foglalkoztatásával. Az üzletet fia, József vezeti 1917 óta önállóan.

Kertész Gyula, I., Fehérvári-út 157. A 2 kemencével berendezett üzletet, amelyet 2 segéddel folytat, 1923-ban alapította. Előzőleg Kisújszálláson önállósította magát és 1923-ban jött Budapestre. A világháború alatt a budapesti élelmezési raktárban működött.

Keszler Márkus, IV., Bástya-u. 25. Telefon: 381—36. Szegeden 1888-ban önállósította magát, 1896-ban jött a fővárosba és 30 évi üzletvezetői tevékenység után vette át unokaöccsétől, K. Ivántól jelenlegi üzemét, melyet 3 segéd és 1 kihordóval folytatja. Régi sütőcsalád sarja, atyja, Vilmos, is a szakmában működött. Fia és 2 leánya is az üzletben foglalkozik.

Kiss Lajos, III., Lajos-u. 8. Az eredetileg Kiss és Kramolis cég alatt folytatott üzletet 1921-ben alapította, 1 kemencével, fűtő-, dagasztó-, kiflisodró- és darálógéppel szerelte fel. Egy segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Előzőleg 1 évig Székesfehérváron volt üzlete.

Klein Dezső, Laudon-u. 1.

Klementschitz Gyula, Főherceg Sándor-u. 40. Telefon: J. 304—37. Üzemét 1893-ban alapította. 6 segédet, 2 tanoncot, 1 szolgát és 1 kiszolgálót foglalkoztat és a család tagjai, különösen neje, Kummerer Mária is résztvesz az üzletben. Elöljárósági tagja és számvizsgáló bizottsági tagja az Ipartestületnek. Munkássága elismeréséül bronzérem és díszoklevél kitüntetést nyert.

Kliment Gottlieb, II., Kapás-u. 35. 1898-ban lett önálló a Retek-utcában, jelenlegi üzemét pedig 1924 óta folytatja. 4 segéd és 3 tanuló közreműködésével. Az Ipartestületnek 1927 óta elöljárósági tagja.

Kollár István, VIII., Szigetváry-u. 2.

Kolonits Dániel, I., Kelenföldi-út 15. Moholon 1912-ben lett önálló, jelenlegi üzemét 1 segéddel és 2 kifutóval 1919-ben alapította. I., Horthy Miklós-út 107. sz. a. fiókja is van.

Korona kenyérgyár, IX., Márton-u. 6. J. 305—76. A Berczel Antal és Vajda Béla által alapított üzem 1922-ben lett részvénytársaság.

Kozserka János, VIII., Futó-u. 24. Telefon: J. 314—73. A K. István által alapított üzemet 1927 óta folytatja, 1 segéd és 2 tanonccal. Ipari tanulmányait Budapesten végezte, 1924-ben szabadult fel. Mint segéd is Budapesten dolgozott.

Kőnig G. és fia, Dob-u. 33.

Özv. Köszler Jakabné, Örömvölgy-u. 11.

Krausz Béla, Csáky-u. 7.

Kremnitzky László, Péterfy Sándor-u. 1. Telefon: 448—24. 1908-ban alapította eredetileg Gyár-u. 10. sz. a., az 1927. évben fenti helyre áthelyezett üzemét, ahol azt nejével, Spolarits Erzsébettel, a Spolarits kávéház volt tulajdonosának, volt testületi díszelnöknek nővérével közösen folytatja. A családtagokon kívül 3 segéd, 2 tanonc és 1 kiszolgáló működik az üzemben. Kremnitzky az Ipartestület elöljárósági tagja, az adófelszólamlási bizottság volt tagja, 1927-ben az Országos Iparegyesület nagy ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntette ki. Résztvett a világháborúban, egyszer megsebesült, a kisezüst vitézségi érem és vaskereszt tulajdonosa.

Lendl Ottó, Üllői-út 131.

Lehmann József, Kiskorona-u. 50.

Lőrincz István, VI., Bajza-u. 44. Két dupla magyar kemencével berendezett üzemét 1922 óta 10 segéddel, 2 tanonccal és 3 kifutóval folytatja. Előzőleg 2 évig a Ferenc-körút 29. sz. a. volt üzlete.

Lőwenberg József, VIII., Rákóczi-út 65. Lakás ugyanott. Telefon: J. 321—53. Több ízben volt külföldi tanulmányúton, 1904. évben előbb társas cég alatt önállósította magát, majd 1908-ban alapította jelenlegi

üzemét, melyet 4 segéddel, 3 tanonccal, 2 kiszolgálóval és 1 családtaggal folytat. Az üzem villanyerőre van berendezve, 1 dagasztó-, 1 kifli-, 1 daráló- és 2 feladó géppel van felszerelve. A Sütőipartestület elöljárósági tagja, a Pék Kaszinó pénztárosa. 1927-ben bronz díszéremmel és díszoklevéllel lett kitüntetve.

Lőwenstein Antal cégtulajdonos, Ledovszky Rezső, I., Attila-u. 25. Telefon: 512—90. Csász. és kir. udvari szállító. Alapítási éve 1849. Az üzem 6 + ½ HP villanygéppel van felszerelve. A népjóléti minisztérium szállítója, Ledovszky kereskedelmi akadémiát végzett. A világháborúban ½ évig teljesített szolgálatot.

Márkly Géza sütőipartestületi főjegyző, nyug. székesfőv. tanácsi segédhivatali főigazgató, az Ipartestületi tisztviselők orsz. szövetségének elnöke. Élénk részt vett az éjjeli munkatilalom elleni mozgalomban. 1878-tól 1919-ig állott a főváros szolgálatában.

Monath D. Dezső, VII., Hernád-u. 23. Telefon: J. 306—21. 1894-ben Brassóban önálló lett és ott 9 évig működött. 1903-ban alapította fenti üzemét, amely a főváros egyik mintaüzeme. Családja régi molnár- és sütőfamilia, már dédatyja is a szakmában működött; számos munkást foglalkoztat. Villanyerőre (12 HP) és gőzerőre van a legmodernebb gépekkel berendezve. Az Ipartestület választmányi tagja, a Sütő Kaszinó elnöke 10 év óta. 1927-ben nagyezüstérem- és díszoklevélkitüntetést nyert.

Muhr Ferenc, Mester-u. 30. Telefon: 404—34.

Müller Pál, IX., Ranolder-u. 6. Üzemét 1896-ban alapította. 1 évig Párisban volt tanulmányúton. Családja régi sütőfamilia. Müller 3 segédet és 3 tanoncot foglalkoztat és üzemét villanyerőre működő dagasztógéppel szerelte fel. Az Ipartestület elöljárósági tagja, a Sütőipari Kaszinó alelnöke. 1927. évben az Országos Iparegyesület nagyezüstéremmel és díszoklevéllel tüntette ki. A világháborúban 1916-tól 1918-ig teljesített szolgálatot.

Nagy Benő, IX., Ferenc-u. 32.

Neumann Béla ezüstkoszorús mester II., Margit-körút 16. Tel.: A. 512—26. Németország, Csehország, Románia, Lengyelország és Ausztriában folytatott tanulmányok után 1897-ben lett önálló, előbb Thököly-út 25. sz. alatt. 7 segédet, 3 tanoncot alkalmaz. A hadapródiskola, hadikórházak szállítója. Ipartestületi elölj. tag. Munkáiért nagy ezüstérem, aranyérem, díszoklevél kitüntetést, 44 havi frontszolgálata közben pedig nagyezüst, kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. kitüntetést nyert.

Neumann Sándor, III., Serfőző-u. 5. Telefon: A. 625—63. 1922-ben önállósította magát, 4 segéd és 2 tanonc segédletével, 3½ HP villanyerő igénybevételével működik. A világháborúban 3 havi frontszolgálatot teljesített.

Noszlopi Dezső, VIII., Népszinház-u. 51.

Pachinger Ferenc, III., Szentendrei-u. 28. Telefon: A. 625—46. Az 1857-ben alapított üzemet 1895-ben vette át. 3 fióküzlete is van. Üzeme 8 HP villanyerővel, dagasztó-, kifli-, morzsa-, burgonyadaráló- és feladógéppel van berendezve. Az Ipartestület volt vál. tagja.

Pap Károly, I., Lenke-u. 113. Üzemét 1926-ban alapította, feladó-, burgonyazúzóval felszerelte, 2 segéddel és 2 tanonccal folytatja.

Pálfy Gyula, Karpfenstein-u. 6.

Pálfi Mihály, VI., Szondy-u. 86.

Pender Ferenc, III., Föld-u. 46.

Perl Jenő, I., Budafoki-út 14. Az 1920-ban alapított, dagasztó, kiflisodró- és feladógéppel villanyerőre berendezett üzemét 6 segéddel folytatja. Az Ipartestület tagja.

Pethő Mátyás, IX., Gát-u. 10.

Pécsi Miklós, VII., Angol-u. 32. Telefon: 400—08.

Polgár László, IX., Ráday-u. 38.

Préda Sebő, I., Alkotás-u. 10. Tanulmányait Bécs, Belgrád és a nagyobb magyar városokban folytatta. 1908-ban lett önálló. Elöljárósági tag, tanoncvizsg. bizottsági elnök, hosszabb ideig iskolaszéki tag. Üzemét dagasztó-, kifli-, feladó- és osztógéppel 3 HP villanymotorral, 2 segéd és 3 tanonccal folytatja. Munkáiért bronzérem és oklevél kitüntetése van. A világháborúban 48 hónapig volt a fronton. Kétszeres bronz v. é. és K. cs.-k. tulajdonosa.

Putsay József, I., Attila-u. 21. Telefon: A. 520—44. 1921-ben lett önálló. Üzeme 3½ HP + 3 HP + ½ HP villanyerőre, dagasztó-, császár-, kifli-, osztó- és darálógéppel van felszerelve. 6 segédet és 6 tanoncot foglalkoztat. A Tüdőgondozó szállítója. Kecskeméti-u. 8. sz. alatt fiókja van.

Rátkai Ferenc, II., Retek-u. 4. Telefon: A. 532—79. Az üzemet, mely az Erzsébet-kórház és Irgalmas Rend szállítója, 1887-ben Faludi Ágoston alapította, ő maga 4 éve folytatja. Ipartestületi elölj. tag. 5 segéddel, 3 tanonccal, 3 HP villanyerővel, dagasztó- és kifligéppel dolgozik.

Reisner Rezső, I., Táltos-u. 1. Az atyja, Adolf által alapított üzletet 1927 óta folytatja 2 segéddel, 2 duplakemence, 1 szimplakemence és 1 feladógéppel. A világháborúban 4 havi frontszolgálatot teljesített. Öt évig volt orosz fogságban.

Riemer és Wollner, IX., Gyep-u. 29—31. Telefon: J. 305—80, 306—78. Előbb 1925-ig Práter-u. 21. alatt. A 11 HP villanyerővel, 1 dagasztó-, 2 burgonyazúzó-, 1 daráló- és zsákporológéppel felszerelt üzemében 8 se-

géd, 5 tanonc és kb. 25 egyéb munkás dolgozik. Riemer ősrégi pékcsalád sarja, a szikvízgyárosok alelnöke, Wollner 32 hónapig szolgált az olasz fronton, bronz v. é. és vas érdemekereszt kitüntetést kapott.

Róth Gusztáv, Üllői-út 57.

Rotter Mór, VII., István-út 12. Telefon : J. 314—37. Iparát édesatyja, Adolf üzletében tanulta. 1905-ben önállósította magát és azóta három üzemet vezetett. A jelenlegit 1914-ben alapította és 5 segédet, 1 tanoncot és 2 kiszolgálót foglalkoztat. Az üzem villanyerőre van berendezve, 1 gőzkemence, 1 dagasztó-,1 kifli-,1 tésztaosztógép felszereléssel. Az Ipartestület előljárósági tagja, a tanoncvizsgáztató bizottság elnöke, a Magyar Sütőiparosok orsz. központjának elnöke, a Pék Kaszinó választmányi tagja. Az Országos Iparegyesület ezüstéremmel és díszoklevéllel tüntette ki.

Ruzicska sütőipari r.-t., I., Pálya-u. 11. Telefon : A. 531—67. A Rössler által 1890 körül alapított üzem 1924-ben alakult r.-t.-gá, melynek igazgatósági tagjai Ruzicska Ede, ifj. Ruzicska Ede és Lauer Miklós. Az üzem 2 gőzkemencével, 1 dagasztó-, kifli- és zsemlegéppel, 8 HP villanyerejű 4 motorral van felszerelve. Több állami intézet szállítója.

Ruzicska Kálmán, I., Költő-u. 9. Telefon : A. 661—89. Üzemét 1921 óta folytatja 2 segéddel, 2 tanoncal, 4 kemencével. A svábhegyi szanatórium szállítója. Neje, Sz. Török Margit és Kálmán fia résztvesz az üzletben. A világháborúban hosszabb frontszolgálatot teljesített.

Sághy Kálmán, I., Bors-u. 7. Telefon : A. 507—06. A dagasztó-, kifligéppel, kihordó motorral, 4 kemencével $3\,^1/_4 + {}^9/_{10}$ HP villanyerőre felszerelt üzemét 1897-ben alapította s azt 5 segéddel és 3 tanoncal folytatja.

Scheer György sütőmester, V., Korállutca 6. Szül. 1879-ben Kőszegen. A sütőszakmát 6 elemi és 3 ipariskola elvégzése után Kőszegen sajátította el. Beutazva Magyarország és Ausztria nevezetesebb városait, jól kiképezte magát a sütőipar gyakorlásában és 1898-ban Budapestre jött, ahol előbb különböző üzemekben, majd 1902-ben Steiner Vilmos üzemében mint előmunkás működött 13 esztendeig. A világháborúban rövid frontszolgálat után a Viktória malomba vezényeltetett, ahol a laboratóriumot szakszerűen vezette. Gabonafelrakással, sikérmosással, próbasütéssel foglalkozva, Bacher vezérigazgató legteljesebb elismerését vívta ki. Háború után Nagykanizsán, a Király-sörgyár gőzsütődéjében vállalt üzemvezető állást. Kétévi ilyetén működése után a fővárosba jött és azóta a Központi Tejcsarnok modern gőzsütődéjének elismerten kiváló üzemvezetője lett. Itt 60 munkás dolgozott a keze alatt. 1926-ban megvált ezen állásától és létesítette mai modern sütődéjét, melyben családja segítségével dolgozik.

A Scheer-család

Az üzem vezetésében neje, Téglás Rozália is intenzív részt vesz. György, Ferenc, József és István fia, valamint Erzsébet leánya is segédkeznek az üzemben.

Schächter Mór, VIII., József-u. 63. Tel. : J. 325—95. A Peit Vilmos által 1888-ban alapított üzemet 4 HP villanyerőre, dagasztó-, kifli- és feladógéppel felszerelve, 3 segéddel és 4 tanoncal folytatja. 1927-ben ezüstérem és díszoklevél kitüntetésben részesült.

Schneider Ignác, Dob-u. 97.

Schneider Samu, Holló-u. 12.

Schödl Ferenc, Lajos-u. 174.

Schwertner Antal, III., Lajos-u. 52. A 2 kemencével, 2 vasteknővel és feladógéppel felszerelt üzemét 1927 óta 2 segéddel és 2 tanoncal folytatja. A világháborúban 36 hónapot töltött az olasz, orosz és román fronton. A nagy-, kisezüst, bronz vitézségi érem, K. cs.-k. sebesülési érem tulajdonosa.

Spindler Ede, III., Lajos-u. 82. Üzemét 1905-ben alapította és 3 segédmunkással folytatja. Az Ipartestületnek hosszabb ideig alelnöke volt, az Orsz. Sütőszövetség alelnöke, a Rokkant Egylet újlaki fiókjának elnöke, a III. ker. polg. kör, a Budai Iparos Kör választmányi tagja. A világháborúban hosszabb ideig volt a fronton, majd orosz fogságba esett. 50%-os rokkant.

Ifj. Spitznagel József, Raktár-u. 6.

Stanzel József, IX., Bokréta-u. 31. Telefon : J. 332—86. IX., Tűzoltó-u. 78 és Gödöllő, Gizella-u. 8. Üzemeit 1909-ben, 1927-ben és 1928-ban alapította. 6 segédet, 2 tanoncot, 1 soffőrt, 1 kocsist és 1 kiszolgálót, 1 családtagot foglalkoztat. Üzeme villanyerőre van berendezve, 2 drb. 4 HP és 1½ HP motor, dagasztó- és kifligéppel felszerelve. Előljárósági póttagja az Ipartestületnek. Stanzel régi sütőfamiliából származik, amelynél ivadékról-ivadékra száll át a sütőipar folytatása. Édesatyja, Stanzel Konstantin már az 1870-es évek-

ben mint önálló mester gyakorolta iparát. Stanzel tanulóéveit Budapesten töltötte, itt szabadult fel 1894-ben és több évi gyakorlat után 1909. évben lett önállóvá. Résztvett 1914 augusztustól 1918 novemberig a világháborúban.

Steiner Ignác, Vámház-körút 2.

Stift János, III., Zsigmond-u. 45.

Özv. Stiller Mórné, IX., Ernő-u. 5. Telefon : J. 312—14. Néh. Stiller Mór ősrégi pékcsalád sarja, aki 1895-ben alapította az első, majd 1912-ben a jelenlegi üzemet. A háború előtt szállítója volt a 16. és 17. sz. helyőrségi kórházaknak. Az üzemben 9 alkalmazott dolgozik. Fiai, Artur és Jenő, hosszabb ideig harcoltak több fronton. Jelenleg az üzemben fejtenek ki tevékenységet.

Stoffel Miklós, III., Vörösvári-út 100., lakás : Körte-u. 7. Az 1925-ben alapított, 1 kemencével felszerelt üzemet két fia, Miklós és László segédkezésével folytatja. Iparában előzőleg 25 évig mint előmunkás működött. 6 hónapi rajvonalszolgálatot teljesített mint huszár a világháborúban és bronz v. é. és K. cs.-k. kitüntetést kapott.

Özv. Szabó Istvánné, VIII., Baross-u. 121. Telefon : J. 346—53. Az 1880-ban alapított üzemet férje 1919-ben vette át. Az üzemben 7 segéd, 3 tanonc és 3 kiszolgáló van alkalmazva s az villanyerőre (4½ HP), dagasztó-, kifli-, feladógéppel van berendezve. Az üzletet ifj. Szabó István vezeti.

Szalai Mór, IX., Ferenc-körút 28. Telefon : J. 326—79, 875—03. A villanyerőre, dagasztó-, feladógéppel berendezett (5 HP) üzemet 1906-ban alapította, 5 segéddel és 1—2 kiszolgálóval folytatja. A háborúban az élelmezési osztagnál teljesített szolgálatot.

Szayer Imre, Kiss Ernő-u. 1.

Szendy Rezső, IX., Drégely-u. 7.

Szidon Dezső, sütőiparos és fűszerkereskedő. VII., Almási-tér 12. Telefon : J. 425—12. 1900—1-ben végezte a kereskedelmi főiskolát. 1904—1908-ig a diószegi cukorgyár főtisztviselője volt, ekkor az édesatyja, Simon által 1880-ban alapított üzletet átvette. Az Ipartestület előljárósági tagja és pénztárosa, a Fűszerkereskedők Orsz. Egyesülete VII. ker. elnöke, iskolaszéki tag, adófelszólamlási bizottsági tag, több társadalmi egyesület választmányi tagja. Mint hadnagy 1914-től kezdve résztvett a világháborúban s mint százados szerelt le. 2 Signum-Laudis, a jubileumi érem, hadügyminiszteri és hadtestparancsnoksági dícsérő oklevelek birtokosa.

Sztakó Sándor, I., Apród-u. 10.

Özv. Taub Győzőné, IX., Liliom-u. 25.

Trutzl Adolf, az Ipartestület II. alelnöke, a tanoncfelszabadító bizottság és a kalkulációs bizottság elnöke, V., Dagály-u. 5. Telefon : L. 946—99. A villanyerőre berendezett, 3 segéddel, 2 tanonccal folytatott üzemét atyja, András 1897-ben alapította. Trutzlt az IPOSz mint az ipar jelesét az iparpolitika terén kifejtett kiváló működése elismeréséül ezüstéremmel tüntette ki. Résztvett a világháborúban a szerb, orosz és olasz frontokon, 2 Signum-Laudis és K. cs.-k. kitüntetést nyert. Régi sütődinasztia tagja, már nagyatyja, Albert, az 1860-as években Apatinban, illetve Zomborban folytatta iparát.

Vadovcsák István, I., Fortuna-u. 14. Hosszú külföldi tanulmányút után 1911-ben önállósította magát és üzemét, amelyben az összes családtagok is résztvesznek, 3 segéddel és 1 tanulóval folytatja. 1927-ben az Iparegyesületi kiállításon bronzérem és oklevélkitüntetést nyert.

Váli Albert, VIII., Futó-u. 5. Telefon : 327—07.

Vári Nagy Lajos, VI., Aradi-u. 46.

Wassermann Jakab, II., Hidász-u. 1. Fióküzlet : II., Retek-u. 63. Üzemét 1923-ban alapította, 1 dupla és 1 szimplakemencével felszerelve, 3 segéddel folytatja. Az Angol kisasszonyok szállítója. Előzőleg 18 éven át élelmiszer- és cukorkaüzlete volt. Az Iparos Kaszinó tagja.

Weiner Vilmos, I., Horthy Miklós-út 150.

Weininger Dezső, VI., Máglya-u. 94. Telefon : 901—39. Fiók : VI., Váci-út 170. Iparát atyjánál tanulta és hosszabb külföldi tanulmányút után önállóan 1921 óta folytatja. Modern dagasztó-, kifli-, feladó-, daráló- és szitálógéppel, 2 drb. 3-as magyar kemencével villanyerőre (3½ +1 HP) felszerelt üzemét 6 segéddel és 3 tanonccal üzi.

Özv. Weininger Mórné, Tisza-u. 9.

Weiss Béla, IX., Remete-u. 25. A villanyerőre (5 HP), dagasztó- és feladógéppel berendezett üzemet 1921-ben alapította és 4 segéddel és 1 tanonccal folytatja. A világháborúban 12 hónapi frontszolgálatot teljesített.

Weisz Jakab, Katona J.-u. 6. Telefon : 141—68. Németsződén 1908-ban lett önálló, majd 1912-ben Szentendrére helyezte át üzemét s ott 7½ évig működött. Jelenlegi üzemét, melyet a háború alatt neje, Schwarcz Elza vezetett, 1918 óta folytatja 2 segéd, 2 gyakornok és 1 kisasszony segédletével. A világháborúban 40 hónapi frontszolgálatot teljesített. Régi pékfamilia sarja. Már dédapja és annak elődei is a szakmában önálló mesterek voltak.

Weisz Mór, Dob-u. 22.

Özv. Weisz Sándorné, Tömő-u. 30.

Werner József, II., Kacsa-u. 7. 50 esztendeje működik szakmájában, 1896 óta mint önálló mester. Üzeme 3 kemencével, 2 vasteknővel, 1 feladó,- 1 burgonyadaráló- és 1 morzsadarálógéppel van felszerelve s 1 segéd és 4 tanonc működik benne.

Wohlraab Flórián, I., Zsolt-u. 7. Iparát atyjánál tanulta, 1918-ban lett önálló üzeme 1 duplakemencével, 1 vasteknővel van felszerelve. Az üzemben fia, Flórián, valamint leányai, Erzsébet és Gizella is közreműködnek 1 segéd és 2 tanonc segítségével.

Wréner Antal, I., Báró Eötvös-út 8. Telefon : A. 662—34. A 30 év előtt alapított üzletet 3 magyar kemencével, feladógéppel, 4—5 segéddel, 1 tanonccal folytatja. A svábhegyi nagyszálló és Fővárosi vendéglő szállítója. Az üzletben neje, Wolff Berta is ténykedik. Hosszú frontszolgálata volt. 5-ször sebesült. A bronz vitézségi érem seb.-érem és K. cs.-k. tulajdonosa.

Zimka Gergely, II., Iskola-u. 22. Telefon : A. 516—72. Budán 6 fióküzlet. Üzemét 1901-ben alapította és 11 segéddel, 6 tanonccal. villanyerőre (6½ HP) berendezve dagasztó-, kifli-, osztógép felszereléssel folytatja. 1906—1914-ig ipartestületi előljárósági tag volt.

Zimka Ráfáel, I., Horthy Miklós-út 7. Telefon : J. 328—67. A dagasztó-, kifli- és darálógépekkel felszerelt üzemet 1900-ban alapította és 3 segéddel s 2 tanonccal folytatja. A világháborúban 51 hónapot töltött a fronton.

Zwerenz József, III., Pacsirta-u. 2. Lakás : III. Kiscelli-u. 15. Üzemét itt 1927 óta folytatja, de már előbb 10 évig Alkotás-u. 10 alatt folytatta. Kettős kemencével van berendezve. Egy segédet és egy tanoncot foglalkoztat. Mint előmunkás oklevélkitüntetést nyert.

(Folytatása a következő kötetben)

Üvegesek, Üvegfestők, Képkeretezők :

Bayer Ede üvegfestő, VII., Murányi-u.

Bielek Károly épület üvegesmester, üvegkereskedő, VIII., Tavaszmező-u. 18. Tel. J. 325—94. 1890-ben született, 1912-ben szabadult, 1913-ban önállósította magát. Számos városi és állami munkát teljesített. A háborúban főhadnagy volt. Neje : Heinrich Erzsébet, esküvőjük 1920-ban volt.

Bielek László táblaüvegkereskedő, lak. IX., Üllői-u. 119 ; üzlet : VII., Nefelejts-u. 45. Budapesten, 1904-ben született. 22 éves korában már önálló volt. 8—10 szakemberrel dolgozik. A posta, Széchenyi-fürdő, Ganz stb. állandó szállítója.

Burger Pál üvegcsiszoló, lak. : VIII., Dóri-u. 7 ; üzem : VIII., Práter-u. 55. 1883-ban szül., 1903-ban szab., 20 éven át mint művezető dolgozott ; 1923-ban megalapította 4 HP-vel dolgozó üzemét, melyben 2 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. Munkáiért br. é.-vel kitüntetve. 3 évig orosz fogságban volt. Neje : Hattmeer Leopoldin.

Buxbaum Dezső üveges és képkeretező, VII., Dohány-u. 86., VIII., Népszínház-u. 46., tel. 304—39. Szül. : Sárvár 1881, felszabadult : Kiscellen 1897. 1911-ben alapította vállalatát. Szállított a fővárosnak. Ipartestületi előlj. tag. Az orosz fronton volt. Neje : Kálmán Bella.

Czikornyay Gyula épületüveges, Király-utca 98/a. Tel. L. 985—09.

Dobsa Béla üvegesmester, VIII., Nagytemplom-u. 25. 1912-ben létesítette üveg- és fémfeldolgozó üzemét. Speciális világító festék és reklámcikkek gyártásával foglalkozik. Résztvett a háborúban.

Eller Károly Ipt. jegyző, főv. tisztv., a Szt. Rókus-kórház ellenőre. VIII., Stáhly-utca 7. Telefon : 31. 1924 óta tölti be felelősségteljes tisztséget az ipari életben. Jegyzői működése alatt számtalan esetben tanujelét adta az iparosérdekekért való lelkes odaadásának. A háborúban mint hadnagy vett részt.

Eschkenásy Gyula épületüveges, képkeretező váll. VI., Teréz-körút 38. Tel. : Aut. 114—97. Bulgáriában 1887-ben született. Belgrádban 1902-ben szabadult. 1910-ben vette át mai vállalatát. Neje: Tautusz Kornélia.

Fischer Testvérek Könyvesi és Póllák. Üvegcsiszoló- és tükörgyár rt., VIII., Koszorú-u. 30. Tel. : 324—97. 60 munkással dolgozó, 35 HP vill. erőre berendezett modern üzem 1904-ben alakult, produkciói országos viszonylatban is elsőrendűek.

Flamm és Fia üveges és képkeretező, V., Váci-u. 9. Tel. : 901—46. **F. Bernát** 1895-en született, 1924 óta vezeti önállóan a vállalatot. Az Omke r. tagja, az adófelszóvamlási biz. tagja, stb.

Forgó és Társa rt. táblaüvegkereskedő, VII., Dohány-u. 10. Vállalata 1852-ben létesült. 1896-ban kitüntetésben részesült. Nevezetesebb munkái : királyi palota, Országház, kir. ügyészség, stb. Igazgatók : Forgó István és Gergely Oszkár.

Frankl Ignác üveg- és képkeretező, VI., Nagymező-u. 48. 1865-ben született, 1883-ban szabadult, 1927-ben alapította vállalatát. Résztvett a világháborúban. 1910-ben nőül vette Kepes Fánit.

Goldschmiedt Bernáthné üveges, képkeretező, VII., Murányi-u. 16.

Handelsmann Arnold üveg-, porcellán- és képkeretező, VII., Rottenbiller-u. 54. Tel. J. 109—27. Vállalata 1888-ban alapult. A főváros szerződéses szállítója. 8 segéddel dolgozik. Arany- és ezüstérmekkel kitüntetve. Ipartestületi vál. tag, a Budapesti üveges stb. orsz. szöv. főtitkára.

Herling Antal üveg- és porcellánkereskedő, épület-üveges, V., Vilmos császár-u. 44. Tel. : 140—66. Szállít az összes fővárosi és állami üzemeknek. Tulajdonosok H. Vilmos és Hirsch József, ki az üvegesek stb. orsz. szöv. titkára.

Ilowszky János, VIII., József-körút 59. Tel. : J. 355—88.

Kálmán J. Gábor üveges- és képkeretező, Andrássy-út 74. Telefon: 275—76. Szül. 1857-ben, felszabadult 1877-ben, önálló lett 1884-ben. 15 évig volt a M. Á. V. állandó megbízottja.

Képes Manó üveges és képkeretező, VIII., Népszínház-u. 38. 1880-ban született, 18 éves korában szabadult, 1920-ban vette át a már évek óta fennálló vállalatot. 1906-ban nősült, neje: Mauthner Johanna.

Kiltz Jakab és Társa, VIII., Práter-u. 84. Tel.: J. 354—76. 1909-ben alakult a cég, mely ma 40 munkásával és 52 HP vill. erejű üzemével az iparban számottevő tényező.

Klopfer Jack udvari üveges, VII., Akácfa-u. 49. Telefon: J. 406—62. A vállalat saját alapítás 1889-ből. Nevezetes munkái: Klotild főhercegnő palotája, Szépművészeti Múzeum, Nemzeti Bank, Hitelbank, Gresham-palota, stb. stb. Ipartestületi alelnök, Segédvizsg. biz. elnök, Erzsébetvárosi Polg. Kör alelnöke. 1894-ben nősült, neje: Friedmann Cecilia.

Koller, Messinger és Tsa üvegcsiszolók és tükörkészítők. Telep: Dob-u. 93. Tel.: 378—59. A cég K. Mátyás által 1920-ban alapíttatott. 1924 óta vezetik társas alapon. 10 alkalmazottal, modern technikai felkészültséggel dolgozik.

Kopp Ferenc üvegfestészeti műterme, Székely Bertalan-u. 23. Tel.: 976—52. Üzemét 1912-ben alapította, ő készítette a Rákóczianum, Lillafüred, a parlament elnöki szobájának szakmunkáit. Az Ipartestület előlj. tagja, tanoncvizsg. biz. tag. Művészi kivitelű munkái általános elismerésben részesülnek.

Korniss Miklós üveges- és képkeretezőmester, VI., Nagymező-u. 45. Telefon: 109—60. 1901-ben Karcagon született, 1927-ben önállósította magát s már 5—6 segéddel dolgozik. 1928-ban volt az esküvője, neje: Lozsy Gizi.

Kornis Nándor üveges- és képkeretezőmester, VI., Nagymező-u. 45. 1892-ben született, 1905-ben felszabadult. Harctérről hazatérve, 1919-ben alapította üzemét. Ipartestület v. előlj. tag.

Kovács János üvegcsiszoló- és üvegesmester, VI., Aréna-út 132. Telefon: 142—27. 1892-ben született, 1908-ban felszabadult és 1919-ben önállósította magát. Üzeme vill. erőre berendezett. Résztvett a háborúban. 1923-ban nősült, neje: Stefkó Hermina.

Kovács Vendel tükörcsiszolómester, X., Cserkész-u. 3. Szül. 1875., felszab. 1863. Vállalata 1894-ben alapíttatott és 1896 óta van saját vezetésében. Üzeme 8 HP vill. motorral működik. Résztvett a világháborúban. Neje: Zsakay Mária.

Krajtsovits Ferenc üvegfestészeti műterme, Csanády-u. 21. Tel.: L. 912—46. Szül. 1884., felszab. 1903. Önálló lett 1905-ben. Munkái exportra készülnek.

Lochmayer György, VIII., Baross-u. 66. Született 1875-ben, felszabadult 1890-ben. Cége 1864-ben alapíttatott, saját vezetésében 1914 óta van. Számos nagyarányú munkát teljesített (mint a Máv. gépgyár átépítése, hol 40 vagón üveget használt fel). Az Ipartestület elnöke, mely tisztségében fontos közérdeket szolgál. Résztvett a világháborúban. 1898-ban volt Bogyó Katalinnal az esküvője.

Ludányi István üvegcsiszolómester, VIII., Soos Imre-u. 6. Telefon: J. 448—79. Született 1898-ban, felszabadult 1915-ben, önálló 1928-ban lett. Üzeme vill. erőre van berendezve, a III-ik kézműip. tárlaton éremmel kitüntetve. Végigharcolta a háborút. 1920-ban nősült, neje: Szabó Terézia.

Lusztig Miklós, VII., Síp-u. 6. 1916-ban saját erejéből alapította üzemét, melyben 3 segéddel dolgozik. 1904-ben nőül vette Neuberger Katalint, gyermekük: Gábor, atyja vállalatában dolgozik.

Magyar Honi Márvány-, Üveg- és Fémipari Művek R. T., VI., Izabella-u. 50. Tel.: 768—47. A cég 1924-ben alakult. Képv. Verő Sándor üveg- és porcellánkeresk. rt. Ennek egyedüli szállítója. Speciális üvegcsiszoló és márvány írókészlet készítő üzem.

Mihály Géza, VIII., Baross-u. 41. Vállalata saját alapítás 1922-ből. Az államnak szállít. Több kitüntetése van. Az orosz fronton volt 1914—1918-ig. Neje: Fehérváry Irén.

Mossner Auguszt üvegcsiszolóm., VIII., Baross-u. 6. Meisterdorfon 1918-ban szabadult fel, mint segéd Ausztriában, Stockeraun és Budapesten dolgozott. 1925-ben alapította üzemét. Specialitása az ólomkristály. Művészi tervei közfeltűnést keltenek.

Reichert Testvérek kirakatberendező- és üvegcsiszolóvállalat, VII., Rottenbiller-u. 14. Telefon: 312—25. A Corvin Árúház, a Magyar Divatcsarnok, Máv. Fogy. Szöv., Ált. Fogy. Szöv. stb. állandó szállítója.

Rosenthal Mór épületüvegesmester, VI. Csengery-u. 61. Telefon: 144—77. Léván 1876-ban született, Budapesten 1893-ban szabadult fel. 1908-ban saját erejéből alapította vállalatát. Ipartestületi előlj. tag, a tanoncvizsg. biz. elnök, a szakirodalom terén működik.

Schiffer Ármin képkeretező- és keretléc-nagykereskedő, Dohány-u. 36. 1868-ban született, 1883-ban szabadult fel, 1894-ben önállósította magát. Számos ipari és keresk. kitüntetése van. Ipartestületi vál. tag, az Orsz. Ip. egy. tagja, stb. Résztvett a világháborúban.

Schneider Kálmán üvegcsiszolómester, Víg-u. 28. Telefon: 359—82. Diósdon született, Budapesten és Bécsben tökéletesí-

tette tudását, míg 1925-ben saját erejéből megalapította üzemét, 7 HP vill. mótorral és 4—5 segéddel dolgozik. Ipartestületi biz. tag. A szerb és orosz frontokon harcolt, kitüntetései : kisezüst, bronz vit. é., K. cs.-k. Neje : Jisinger Gizella.

Sebők Lajos épületüvegesmester, VII., Thököly-u. Telefon : J. 341—16. 1912-ben vette át az apósa által 1889-ben alapított üzemet. Ipartestületi előlj. tag és háznagy. 1914—1918-ig volt a szerb és olasz frontokon, mint e. é. önk. szkv. szerelt le, kitüntetése : K. cs.-k., seb. érem.

Sommermann Aladár VI., Jókai-u. 1. 1895-ben született, 1912-ben szabadult fel és 1925-ben önállósította magát. Háború alatt az olasz fronton volt. 1925-ben vette nőül Fischl Jolánt.

Spitz Samu üveges, képkeretező, VII., Dohány-u. 80.

Szécsényi Adolf üveges és képkeretező, VII., Bethlen-u. 20.

Szauresz F.-né, VIII., Madách-u. 33/b. Az üzem villanyerőre van berendezve (23 HP), 2 segédet foglalkoztat. Üzletköre a főváros nagykereskedőiből adódik.

Szeiler Ármin VIII., Kőris-u. 19. Tel. : J. 300—46. Az 1875-ben alapított üzemet 1895 óta birja önállóan. Nevezetes munkái a Máv., a Mavart autótaxik, gumigyár, szerencsi cukorgyár, fűzfői papírgyár, Talbot centrale és az Orsz. levéltár volt. A cég beltagja Szász Leó ipartestületi előlj. tag és pénztárnok.

Szepessy A., VI., Nagymező-u. 28. 1873-ban Gyulafehérváron szül., 1886-ban Marosvásárhelyen szabadult, vállalata 1860 óta áll fenn, saját vezetésében 1903 óta van. Modern nipp- és nemes porcellánok állandóan raktárán vannak. A 32. gy.-e.-del volt a fronton és leszerelése után vette nőül Schönfeld Elizt.

Tatár János, VII., Dob-utca 63. Üvegvésnöki és üvegcsiszoló munkákat készít az 1925-ben alapított műhelyében, melynek gépeit 6 HP vill. motor hajtja. Tudását — melyet Bécs és Budapest elsőrendű mestereinél sajátított el — a József telefonközpont, a Británia-szálló mennyezet-üvegmunkái és még számos nagyarányú teljesítmény dicséri. Az 1928-as kézművesipari tárlaton a Kormányzó úr üvegbemetszett portraitját állította ki. Végigküzdötte a háborút, vitézzé avatása folyamatban van. Neje : Thomdy Sarolta.

Tatár Miksa üvegfestőmester, Nap-u. 36. 1884 óta dolgozik a szakmában. Kapuvár, Budapest, Bécs, Brünn (itt 7 évig önálló üzeme is volt) Prága, Berlin elsőrendű mestereinél tökéletesítette tudását. Majd vállalatát 1902-ben alapította, aranyéremmel van kitüntetve. Résztvett a háborúban.

Wagner Ármin, VII., Szövetség-u. 6. Tel. : 453—40. 1903-ban szabadult, mint segéd Hazánk, Olasz- és Németországban dolgozott. Üzeme nagyobbrészt exportra dolgozik. Háborúból a k. ez., br. v. é. 2-szer és K. cs. k.-el jött haza. Ipartestületi előlj. tag.

Weisz Ernő üveg-, porcellán díszműkereskedő, VIII., Baross-u. 99. Tel. : J. 424—43. Szül. Győrben 1882-ben, felszabadult 1898-ban. Önálló 1910-ben lett. Háború alatt az orosz- és olasz frontokon volt.

Weiss Salamon VIII., Népszínház-u. 23. Tel. : 309—64. Budapesten szabadult, 1892-ben önállósította magát. Szállodák és szanatóriumok üvegberendezéseit szállítja. Ipartestületi előlj. tag. Az Üvegkereskedők orsz. szöv. vál. tagja. 4 fia vett részt a háborúban, 2 hősi halált halt.

(*Folytatás a köv. kötetben.*)

Különféle iparosok :

Ádler Izidor cipészmester, III., Pacsirtamező-u. 2. Szül. 1861-ben, felszabadult 1878-ban, üzemét 1894-ben alapította. Mint segéd a Temesváry-féle cipőgyárban dolgozott. Gyermekeit: Elza, Margit, Irma, Ilonka és Károlyt iparra nevelte.

Bacsevits Dezső kályhásmester, VII., Nefelejts-u. 6. Telefon : J. 346—89. Szül. 1889-ben Budapesten. Felszabadult 1906-ban atyjánál, B. Istvánnál. 1921-ben önállósította magát. 1912-ben volt esküvője Tatay Rozáliával.

Bagó Károly kályhásmester, IX., Rádayu. 41. Telefon hívó : 852-97. Szül. : 1889-ben. Szab. : 1905-ben. Segédként az ország nagyobb városaiban dolgozott. 1922-ben alapította vállalatát, melyben egy segéddel dolgozik. 1914—17-ig a szerb, orosz és olasz frontokon volt. Kit. : k. ez és br. vit. é., K. cs.-k.

Balla Miklós hentes- és mészárosmester, VIII., Baross-u. 123. Tordán 1898-ban alapította üzemét. 1920-ban onnan haza-

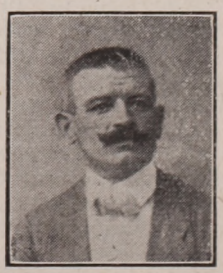

Balla Miklós

fias magatartása miatt menekülni volt kénytelen. Fővárosi üzeme modern villanyerőre berendezett. Az Ipartestület alelnöke, a bpesti húsiparosok hitelegyletének elnöke. Ipari díszoklevele van.

Benkő Lajos cipészmester, Baross-u. 24. 1919-ben önállósította magát. A szakcsoport vezetőtagja, a tanonvizsg. biz. elnöke. Díszoklevéllel kitüntetve. Harcolt az olasz fronton, két nagy- és kisez. v. é., és K. cs.-k.-je van.

Berta Józsefné kefekötőmester, Bécsi-u. 46. 1905-ben szabadult és alapította vállalatát, melyben speciális műszaki keféket készít. Férje B. J. p. ü. tisztv.

Biró Lajos férfiszabómester, II., Fő-u. 7. Kézdivásárhelyen tanult, mint szabász Budapesten dolgozott, 1913-ban önállósította magát mint női szabó, 1926-ban tért át a férfiszabászatra. Résztvett a háborúban.

Bukovár Jenő tetőfedőmester, a Ricker József utóda Bukovár Jenő tetőfedő és karbantartó vállalat tulajdonosa, Karpfenstein-u. 35. Tel.: 355—29. Vállalatát apósa, Ricker József, 1871-ben alapította. Saját vezetésében 1921 óta van. Nevezetes mun-

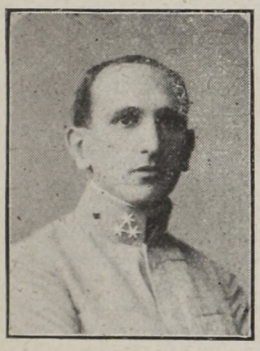

Bukovár Jenő

kái: M. kir. dohányjövedék, Szt. István kórh., Óbudai gázgyár, Erzsébet szegényház, MÁV munkáskolónia épületei stb. Ipartestületi tb. főjegyző, előlj. tag, Ikosz vál. tag, OKT felügybiz. elnök, Kékosz vál. tag, stb. Neje: Ricker Mária.

Cservenka Henrik kályhásmester, I., Tábor-u. 10. Tel.: Aut. 507—56. Szül. 1870-ben, felszabadult 1886-ban. Vállalatát Morgenstein András 1878-ban alapította. 1910 óta van saját vezetésében. Munkáit a királyi kastély, pénzügy- és belügyminisztérium és a megyeházán találjuk. Ipartestületi vál. tag, adókivető biz. tag. Résztvett a háborúban.

Burián Ernő gummikeresk. r. t., IX., Gyep-u. 18. Tel.: 441—66, 376—24. A vállalat 1914-ben alapíttatott. Vízhatlan ruházati cikkek gyártásával foglalkozik. Produktumait nemcsak hazánkban, hanem külföldön is elismerték. Az üzemben — mely géperőre van berendezve — 150 munkás dolgozik.

Cseiszing Emil cukrász, VIII., Baross-u. 75. Üzeme, melyet 1914-ben alapított, 2.5 HP vill. erőre van berendezve. Az Orsz. és a helyi cukrász Ipt. előlj. tagja. Szaktudását külföldi tanulmányutakon tökéletesítette.

Csincsura János tetőfedőmester, Magdolna-u. 10/b. Szül.: 1870-ben Dévényben, szab.: 1893-ban Budapesten. 1905-ig mint

Csincsura János

segéd dolgozott a főváros és vidék elsőrendű mestereinél. A főváros és az állam számos középületeinek szakmábavágó munkáit készítette. Volt Ipart. pénztárnok, majd vál. tag. 1908-ban nősült, egy leánya van.

Dávid Károly és fia dobozárú-lemezgyár rt., Budapest, I. ker., Mészáros-u. 58. 1882-ben alakult mint magáncég, 1911-ben rt.-gá alakították át. Egyike hazánk legmodernebbül berendezett hasonirányu vállalatainak. Hivatalos szállítója a M. kir. Kincstár és a Dohányjövedéknek.

Dobai János pala- és cserépfedőmester, VII., István-u. 20., VII., Dembinszky-u. 6. Tel.: 324—56. Vállalata 1860-ban alakult, szaktudása és számos köz- és magánépületen végzett munkái révén közismert.

Dotterweich Antal kályhásmester, II., Batthyány-u. 2. Tel. hívó 518-76. Szül.: 1891-ben Budapesten, szab.: 1909-ben. 19

Dotterweich Antal

évig volt alkalmazott a szakmában, az utolsó években üzletvezető. 1919 óta van önálló műhelye. Érdekes kisérletezéseket folytat a magyar szén fűtőereje fokozására s e téren értékes találmánya van. Az Állam-nyomda, a kereskedelmi és külügyminisztérium szállítója. Neje: Gernödel Erzsébet.

Drabant Sándor tetőfedőmester, Budapest, VIII., Tömő-u. 16. Szül. 1886-ban, felszabadult 1907-ben. 15 évig dolgozott mint segéd. 1914—18-ig a harctereken küzdött, kit. : k. ez., két br. v. é. és K. cs.-k. 1919-ben vette nőül Berényi Máriát. 1921-ben önállósította magát.

Elkán Gyula szűcsmester, lak. : VII., Károly-körút 19., üzlet ugyanott. 1876-ban Pincehelyen szül., 1893-ban atyja üzemében szab. Mint segéd külföldön (Páris, stb.) dolgozott. 1899-ben saját alapításként létesítette vállalatát, melyben gépekkel, 20 segéddel dolgozza fel művészi hozzáértéssel prémjeit. Számos kitüntetésben részesült : így a Párisi Grand Prix, az 1911-es ipari kiállítás aranyérme stb. dicsérik munkáját. A magy. szücsmesterek és szőrmekereskedők egyesületének v. elnöke. Kommün alatt tuszként le volt tartóztatva. Neje : Polvaen Ilonka.

Fejes János férfiszabómester, Zsigmond-tér 8. 1909-ben szabadult, dolgozott Kecskemét, Temesvár, Budapest és Szegeden, ahol önálló 1917-ben lett. Tagja a békéltető biz.-nak. Tanonc korában arany oklevéllel tüntették ki. 36 hónapot töltött a fronton. Neje : Kopasz Erzsébet.

Fent Nándor a Hentesipartestület jegyzője, szkfv. főigazgató, IX., Rádai-u. 39. I. 2. 1904-től vesz részt az ipt.-i életben, 1906-tól megválasztott jegyző. Tevékeny részt vett az új ipartörv. előkészítésében. Közigazgatási és ipari cikkeivel a szak- és a napilapok hasábjain sűrűn találkozunk. A II. oszt. hadiékítményes polg. érdemkereszt tulajdonosa.

Feszelyi Béla a Hentesipartestület főjegyzője, ny. szkfv. tisztv. II., Bertalan-u. 24. A legrégibb budapesti ipt.-i jegyző. 1890-ben már az ipari érdekek szolgálatában találjuk. 1912 májusában történt nyugdíjba vonulása óta idejét teljesen az iparos ügyeknek szenteli, melyeknek egyik leglelkesebb harcosa.

Fischer Antal órásmester és ékszerész, II., Corvin-tér 5. Tel. : 511-18. Németország, Ausztria, Belgium és Hazánk elsőrendű mestereinél tanulta az ipart. 1918 óta vezeti önállóan Gretsehl József által 1796-ban alapított üzletét. Igy ő bírja a főváros legrégibb órásüzletét. Az Ipt. ig. tagja, a tanoncvizsg. biz. tagja. 1890-ben szül., 1924-ben nősült, neje : Tóth Erzsébet, fia : Antal.

Filszeker Zsigmond szűcsmester, Prohászka Ottokár-u. 4., 6., 8. Tel. 831—44. A Vegyes Ipartestület elnöke, Egyházközségi tanácstag, Iskolaszéki tag, Kamaraszéki tag, tanoncisk. felügybiz. tag, Árpád levente-egylet elnök, törvényszéki szakértő, Saskör háznagy, Vagyonmentő vásár hiv. szakértő, Iposz. v. igazg. tag, stb., stb. Állami költségen Párisban volt tanulmányúton. Felszabadult 1890-ben, önálló 1898-ban lett.

Fischer Antal

Fleischer Rezső hentesmester, VIII., Madách-u. 9—11. Tel. J. 324—10. 1903-ban alapította hentesáru-, kolbász- és szalámi gyárát, melyben 100 segéddel dolgozik. Gyára 35 HP vil. és 60 HP szívógázmotorokkal van felszerelve. Éveket töltött külföldön a szakma tanulmányozásában.

Folyta János férfiszabómester, IV., ker., Deák F.-u. 19. Már évek óta önálló volt Tolna megyében, mikor 1923-ban Budapestre jöve, megalapította szabóságát, melyben 3 segédet és 2 tanoncot foglalkoztat. A Munkaadók egyesületének pénzt. ellenőre. Résztvett a háborúban. Neje : Tóth Margit.

Gerő és Győry műlakatosárugyár, VII. Elemér-u. 31. Tel. J. 314—33. Az 1900-ban alapított vállalat a kormányzó úr kenderesi kastélyán, a Mák nyugdíjintézetének bérpalotáján, József Ferenc fhg palotáján, a főváros balatonkenesei üdülőtelepén, a hajmáskéri katonai épületeken stb. végzett redőny- és lakatosárumunkákat. Országos viszonylatban elismert cég.

Gündolf Vencel kályhásmester, IV., Irányi-u. 4. Szül. : 1859-ben Nasicen, szab. : 1876-ban Eszéken. 12 éves külföldi gyakorlat után 1889-ben alapította vállalatát. 1901-ben nőül vette Gottschalk Irmát.

Ifj. Haber Sándor tetőfedőmester, Király-u. 7. Tel. : J. 423-24. 1907 óta vezeti az édesatyja — néhai H. Sándor — által 1890-ben alapított vállalatot. Nagy lelkesedéssel áldozza magát az iparosügyekért. A testületben a jegyzőségtől az elnökségig az összes tisztségekben működött. Iposz ig. tag, Keresk. és Iparkam. tag, Baross Szöv., tetőfedő sz. o. elnök, Tabáni Hajózási, Temetk. Egyl. elnök, a Kályhás Ujság megalapítója, a Ripka-párt v. vál. alelnöke stb.

Hammel Tivadar kályhásm., Andrássy-út 77. Tel. 295—56. Szül. 1880-ban, felszabadult 1899-ben. Üzemét 1904-ben alapította s azt 5 segéddel, szezónban 10—15

segéddel folytatja. Ipartest. előlj. tag. Az olasz fronton harcolt.

Hamvas Magda művészi porcellánfestészet, VI., Bajnok-u. 2/b. Művészetét Münchenben tanulta, hol nemcsak technikai, hanem teoretikus képesítést is nyert. Számos kiállításon vett részt, mikor is munkáit a legnagyobb elismeréssel fogadták.

Held és Máthé szabóm., Wekerle Sándor-utca 4. Tel. 806—32. A céget H. Albert 1908-ban alapította. 14 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Máthé 1914—18-ig volt a háborúban.

Ifj. Hercegfy Károly órásm., II., Lánchíd-u. 4. Budapesten 1885-ben szül., 1903-ban felszab., 1910-ben önállósította magát. Saját konstrukcióju órákkal kísérletezett. Ipt. előlj. tag. Résztvett a háborúban. Neje: Föcze Irén.

Hoser Victor órakészítő, I., Árpád-u. 1. Tel. 531—39. Budapesten 1872-ben szül., ugyanitt 20 éves korában felszab. Szaktudását a svájci, német és francia órásipar tanulmányozásával tökéletesítette. Vállalatát nagyatyja 1820-ban alapította, saját vezetésében 1908 óta van. Arany érmekkel kitüntetve. Az Ipt. alelnöke, a mestervizsg. biz. elnöke.

Horváth Ferenc ny. szfv. számtanácsos, a droguista, kozmetikus és bádogos stb. Ipt. jegyzője, IX., Üllői-út 119. Az Ipar Ügyek c. lap v. munkatársa. 1918 óta visz szerepet az ipari életben. Egyik alapítója az MSSz-nek. Az FTC-nek v. titkára, csapatkapitánya stb.

Hragyél János borbély- és fodrászm., Kispest, Vörösmarty-u. 26, Budapest, Üllői-út 68. 1926-ban alapította szalonját, melyben 1 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. Az Ipt. tagja, a borbély- és fodrászmesterek helyicsoportjának elnöke. Az albán fronton harcolt. Kit.: bronz v. é., K. cs.-k. Szül. 1894-ben, felszab. 1910-ben.

Kályha- és agyagárugyár rt. (ezelőtt Hartmuth L. és C.). Magyarországi képviselője: Jacksch Gyula cégvezető. Közp. iroda Bécs, Budapesti telephely: Andrássy-út 6. Gyártelep: Podersam. Alakult 1790-ben. A belügyminisztérium, a székesfőváros szállítója. Legújabb speciális gyártmánya a Reform fafűtésű kályha, mely óriási tüzelőanyagmegtakaritást eredményez. Gyártmányai az egész világon elismertek. Technikai üzemvezető: Peterlik Rezső igazgató.

Hucskó Mihály, a Bp. Száll. és Vend. Ipt. főtitkára, lakik Stáhly-u. 1. Tel. 811—52. Szül. 1878-ban, Szepes m.-ben vm. aljegyző, Lőcsén főkapitány volt, honnan a cseh megszálláskor jött Budapestre. A főkapitányságon később Hegyeshalmon működött 1928 júliusig, id. nyugdíjba vonulásáig, mikor is elfoglalta a testület meghívását a főtitkári állásra, mely tisztségét nagy szakavatottsággal tölti be.

Keppich József tetőfedő vállalat, Bem-u. 11. Tel.: J. 372-19. Szül.: 1883-ban Budapesten. A zürichi műegyetemen kultúrmérnöki oklevelet nyert. A háború alatt mint gyári főmérnök telj. szolg. 1920-ban társas alapon önállósította magát, 8—10 emberrel dolgozik. Vállalata kincstári munkákat végző közismert vállalat.

Klein István cipészm., Üllői-u. 145. 1922-ben saját erejéből megalapította műhelyét s még ugyanaz évben díszoklevelet nyert tökéletes munkáival. Résztvett a háborúban, harcolva a szerb és olasz frontokon. Mint tizedes szerelt le.

Knapovics Árpád tetőfedőm., Bem-u. 5. Tel. 330—13. Budapesten 1884-ben szül., 1907-ben felszab., 1920-ban alapította vállalatát, mely a nagy munkák egész sorát teljesítette. Ipt. előlj., tanonc- és mestervizsg. biz. tag, adófelszólamlási biz. tag stb. Przemyslnél orosz fogságba esett. Neje: Ferenczi Jusztina.

Knesz Antal kályhásm., VI., Szinyey Merse-u. 24. Szül. Budapesten 1881-ben, felszab. 1907-ben. Bécs, Berlin és Bukarestben dolgozott a háború kitöréséig. Az orosz fronton fogságba esett. 1919-ben alapította vállalatát.

Kollár Gézáné nőiszabószalón, IV., Türr István-u. 8. Tel. 810—38. 1918-ban alapította szalonját, mely egyike az elismerten elsőrendű — a legkényesebb ízlést is kielégítő — fővárosi cégeknek. Tulajdonosa évente kétszer utazik Páris és Berlin divatbemutatóira. 20—25 alkalmazottal dolgozik.

Kolovits Sándor férfiszabóm., Krisztina-körút 167. 1926-ban alapította jelenlegi üzemét, bár már 1911-ben önálló volt. A tanoncnevelés terén elért eredményei elismeréséül ezüst oklevéllel tüntettetett ki. A világháborúban mint altiszt vett részt.

Komlosi Kristóf szabóm., VII., Dohány-utca 58. Szül. 1886-ban, felszab. 1904-ben. Mint segéd Berlin, Páris és London elsőrendű cégeinél dolgozott. 1910-ben önállósította magát. Üzemében 8 segéddel dolgozik. Két arany éremmel kitüntetve. Ipt. előlj., orsz. szöv. igazg. vál. tag stb. Résztvett a háborúban. Neje: Aranyossy Vilma.

Kostenszky Kálmán okl. gyógyszerész, gyógyárú, illatszer és kozmetikai cikkek gyára, V., Br. Acél-u. 1. Tel.: L. 906—11. 1872, majd 1905-ben alapíttatott a vállalat. Számos magyar és külföldi kitüntetés igazolja produktumai kiválóságát. Fodrászkellék és hajnagykereskedése a szakkörökben kedvelt.

Kőrössy Károly vendéglős, Liliom-u. 94 (Pestszentlőrinc). Szül. 1885-ben. Gyári üzemvezető volt 1925-ig, mikor elvégezte a budafoki pincemesteri tanfolyamot s

ugyanaz évben vette át özv. Krauszné vendéglőjét. A PAC alelnöke. A háborúban mint tizedes kétszer seb.

Krumpholtz Ferenc tetőfedőmester, Rózsa-u. 18/a. Tel.: 324-26. 1892-ben Budapesten született. Atyjánál praktizált s miután kereskedelmi érettségit szerzett, 1919-ben önállósította magát. Számos nagyarányú közmunkát teljesített. Átlag 5 segéddel dolgozik. Az Ipt. előljárója.

Kuppi Péter kályhásm., VII., Elemér-u. 40. Szül. 1884-ben, felszab. 1903-ban. Üzemét 1921-ben alapította. Végigküzdötte a háborút. 1909-ben volt esküvője Fletih Eleonórával.

Lengyel István hentesm., VIII., Futó-u. 21., 1910 óta önálló. A »Lengyel hentesárugyár rt.« egyik alapítója. 2 segéddel és 2 tanonccal dolgozik. Háború alatt helyiszolgálatos volt.

Lengyel hentesárugyár rt., IX., Páva-u. 11, Tel. J. 356—74. Igazg.: Kallós Gyula és Gyuláné, Strasser László. Az üzem 1921-ben alapíttatott. Hentes- és kolbászáru gyártásával foglalkozik. 50 segédet és 20 tanoncot alkalmaz. A főváros egyik legmodernebbül berendezett hentesárugyára, melynek produktumai közismertek és közkedveltek.

Lievkovszky Ferenc kályhásm., VII., Almássy-tér 10. 1882-ben szül., 1898-ban felszab., mint segéd édesatyjánál és a Zsolnay budapesti gyáránál dolgozott. Háborúból hazatérve, 1918-ban önállósította magát. Az Orsz. Kanáritenyésztők Egyesületének vál. tagja és pénzt. ellenőre. Neje: Kratochwill Olga.

Lievkovszky Károly kályhásm., VII., Hársfa-u. 9, f. 6. 1890-ben szül., 1908-ban felszab., a vállalatot nagyatyja kb. 100 évvel ezelőtt alapította. Háborúban szerb fogságba esett, onnan megszökött, az orosz frontra került, hol ismét elfogták. Kit.: k. e. és bronz v. é., K. cs.-k.

Magyar fém- és lámpaárugyár rt. Közp. iroda és telep: X., Gergely-u. 27. Fiókok: V., Vörösmarty-tér 3 és VII., Erzsébet-körút 19. Tel. 462—69. Hazánk egyedüli lámpaárugyára, mely a legmodernebb technikai berendezéssel (750 HP), 1500 munkással és 150 tisztviselővel működik. A királyi vár, országház, bazilika stb. világítási berendezéseinek szállítója. Zománckészítményei az egész világon ismertek.

Magyar gyógytechnikai ipar rt. (Siemens-Reiniger-Veifa) röntgen- és orvostechnikai gépgyár, VI., Nagymező-u. 4. Tel.: 237-04, 268-16. Alapítási év: 1906. Gyártja és szállítja az ország összes klinikáinak, közkórházainak, laboratóriumainak röntgen- és elektromedikai berendezéseit. Az embervédelmi kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Majthényi Béla drogériatul., kir. keresk. tanácsos, IX., Vámház-körút 15. A honvédség és klinikák volt hiv. száll., speciális rovarirtószer gyártója. Ipt. elnök, Magy. Drog. Test. Orsz. ügyv. elnöke, keresk. kam. és zsüri tag stb. Üzlete 30 éves fenn-

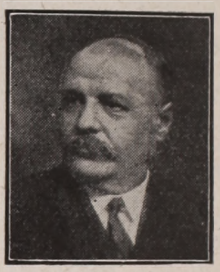

Majthényi Béla

állásának alkalmával az Orsz. Ip. Egy. által ezüst díszéremmel kitüntetve. Éveket töltött külföldön a szakma tanulmányozásával.

Matejka Vilmos órásmester, Fő-u. 10. Budapesten, 1872-ben szül., Brünnben 1889-ben szab. A nagybátyja által 1867-ben alapított céget 1897-ben vette át s azóta vezeti önállóan.

Maticza István férfiszabómester, Víg-u. 22. T. 13. 1900-ban saját alapításként létesült vállalata. 2 segéddel és 1 tanonccal dolgozik. A Keresztény Iparosok Orsz. Szöv. tagja.

Mayer Lajos tetőfedőmester, IV., Ferenc József-rkp. 10. Tel.: 836-28. Budapesten 1879-ben szül., 1899-ben szab., középiskola és technológia elvégzése után belépett atyja 1884-ben alapított üzemébe, hol 7 évig vezetőként működött. 1906 óta bírja önállóan vállalatát, mely a főváros rendszeres szállítója. Az Ipt. elölj. tagja. Háború alatt a vasutezrednél teljesített szolgálatot. Kitüntetései: nagy-, kisezüst és bronz v. é., K. cs.-k. és seb. é.

Márkus Márk órásmester, Attila-u. 14., Alagút-u. 1. Bátaszéken szül., 1899-ben szab., Ausztria, Németország és Svájc óraiparát tanulmányozta, 1910-ben önállósította magát. 2 segéddel dolgozik. A segédvizsg. biz. alelnöke, a Nemesfémip. keresk. órások szöv. számvizsg. biz. tagja, az Ipartestület előlj. tagja stb. Résztvett a háborúban, neje: Grünbaum Mária.

Márton Fülöp férfiszabómester, Döbrentei-tér 6. 1910-ban önállósította magát, egy segéddel, két tanonccal dolgozik. 4 tanoncot szabadított. A háborúból 5 havi fr. sz. után sebesülve mint rokkant jött haza.

Mohácsy Pál férfiszabómester, Rökk Szilárd-u. 34. 1900-ban alapította vállalatát, mely ma 12 segéddel és 5 tanonccal dolgozik. Szaktudását 2 aranyérem igazolja. A Kat. egyház presbitere, a Protestáns ip.

kör vál. tagja, a Turul asztaltársaság elnöke, stb. Résztvett a háborúban.

Molnár és Galambos férfi és katonai, magyar-, dísz- és libériaszabóság, Eötvös-tér 2. M. Károly és G. Károly a Rosenthal-H. egyenruházati cégnél közel 3 évtizeden keresztül dolgoztak, míg 1919-ben közösen alapították műhelyüket. Állandó állami szállításokat teljesítenek. G. 1914—18-ig telj. szolg., kit: arany érdemker., K. cs.-k.

Palugyay Viktor szűcsmester, VII., Kazinczy-u. 14. Tel.: J. 426—55., Nagymező-utca 20. Tel.: L. 939—57. Szül. Budapesten 1895., szab. 109. Szaktudását Páris, Brüsszel és Köln elsőrendű vállalatainál nyerte. 1919-ben alapította vállalatát, mely a szakmábavágó összes gépekkel fel van szerelve. 36 hónapig küzdött az orosz, olasz és román frontokon, egyszer seb. Kit.: K. cs.-k. és kor. érdemker. Neje: Héber Lenke.

Paray Lajos vendéglős, Vasút-u. 86. (Pestszentlőrinc). 1923-ban alapította vendéglőjét, melyet nejével, szül. Hodossy Ilonkával közösen vezet. Köztisztviselő volt Erdélyben, honnan hazafias magatartása miatt kiutasították.

Potk József tetőfedőmester és építési vállalkozó, Kisdiófa-u. 5. Szül.: 1888-ban Érden. Mindkét szakmában 1908-ban szabadult fel. 17 évig dolgozott mint pallér a fővárosban. 1920 óta ŭzi iparait önállóan. Ipt. ellenőr, a Bp. házfel. jót. aszt. társ. elnöke stb. Résztvett a háborúban. Neje: Gulik Teréz.

Sándor József órásmester, II., Fő-u. 77. 1886-ban szül., 1903-ban szab., mint segéd hosszabb külföldi tanulmányúton volt. 1911-ben önállósította magát. Ipt. előlj. tag, v. alelnök és elnök, segédvizsg. biz. alelnök, Tak. aszt. társ. elnök, stb.

Schwab Gyula törv. bej. cég, tul.: Sch. Rezső pala- és cserépfedőmester, Magyar-u. 27. Cége 1829-ben alapíttatott. 1890 óta vezeti önállóan. Ő végezte a királyi vár, az Opera, a Votiv Kirche (Bécs), a Tud. akadémia, Tőzsdepalota és még számos kincstári és magánépület szakmábavágó munkáit. A milleniumi kiállításon mint juritag szerepelt. Több kitüntetés birtokosa. V. Ipt. vál. tag.

Schwarcsuk József pala- és cserépfedőmester, IV., Szerb-u. 3. Tel.: Aut. 843—90. Budapesten 1887-ben szül., atyjánál tanulta az ipart, aki 1882-ben alapította a vállalatot, mely 1914 óta van saját vezetésében. Munkái közül megemlítjük a Szt. István-Társulat palotáját, a József fhg. palotáját, az Orsz. Kaszinót, a Pénzverdét stb. Az Ipartestület előlj. tagja, a mestervizsgáztató biz. alelnöke, stb. Résztvett a háborúban. 3 gyermeke van.

Simay Lajos lakberendező, iparművész, IV., Váci-u. 38. Tel. 836—96. 1874-ben szül., 1901-ben alapította vállalatát. Munkái az Astoria, Ritz, Mezőgazdasági múzeumban láthatók. Több aranyérem és elismerő oklevél birtokosa. 12 éven át mint szaktanár működött a főv. iparrajziskolában. Több éven át a Gelb M. és Tsa bútorgyár vezérigazgatója volt. Lajos fia Párisban töltött hosszabb időt a szakma tanulmányozásával.

Singer Adolf órásmester, VI., Teréz-körut. 8. Tel. 205—80. 1866-ban szül., 1884-ben szab. 1912-ben önállósította magát s azóta megszakítás nélkül ŭzi iparát. Az Ipartestület elnöke, a Magyar Nemesfémip. és Órásip. Szöv. alelnöke, az ékszertőzsde tanácstagja, a segédvizsg. biz. elnöke. 1892-ben nőül vette Mayerovits Deborát. Gyermekei: Sándor és Margit.

Spelter Henrik cukrászmester, VII., Erzsébet-körút 42. Tel. 416—45. Régi cukrászdinasztia sarja. Nagyatyjának már 1850-ben volt Budán cukrászdája. Ipartestületi

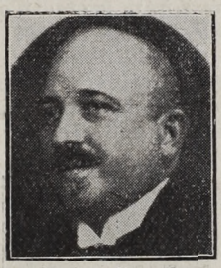

Spelter Henrik

elnök, Orsz. Ip. Egy. igazg., Ip. Kam. tag., stb. 2 arany éremmel kitüntetve. Hosszu külföldi tanulmányútja során Berlin, Kohlburg, London, Páris, Csikágó, Kanada, Newyork, Pontresina, Kairó, stb. városokban 8 évet töltött, uti tapasztalatait mint a M. Cukr. és Mézeskalácsos c. lap társszerkesztője megírta és évkönyvükben iparostársai okulására kiadta.

Stádinger József tetőfedőmester, Nagydiófa-u. 17. 1893-ban szül., 1911-ben szab. és 1922-ben önállósította magát. Cseréptető szorító-kapocs találmánya feleslegessé teszi a malter és más kötőanyagok használatát. Ipt. előlj. tag. Végigküzdötte a háborút. Neje: Kür Zsófia, gyermekei: László, József, Huska és Irénke.

Szemerédy Kálmán férfiszabómester, V., Erzsébet-tér 2. Tel.: 802—15. 1893-ban szabadult, mint segéd és szabász megszakítással 1909-ig dolgozott előkelő budapesti és londoni cégeknél. 1909-től társas alapon, a háborúból visszatérve pedig önállóan ŭzi az ipart. A szabó Ipt. és a szakosztály vál. tagja.

Szemes János tetőfedőmester, VII., Dembinszky-u. 20. 1881-ben Pécsen született, ugyanott 1899-ben szabadult. 1913-ban önállósította magát, s a háborút leszámítva — mikor a szerb fronton harcolt —

azóta űzi iparát. Rendszeres szállítója a városnak és az államnak.

Szilágyi Sándor cipészmester, Pacsirtamező-u. 20. Felszabadult 1914-ben. Speciálisan az ortopaediára képezte ki magát. Technologiát végzett. 1921-ben alapította üzemét. 1924-ben díszoklevelet nyert. A Szaktanítók Körének tagja. Neje : Kácsik Valéria.

Szőnyi Imre órásmester, VII., Csengery-u. 7. 1887-ben született, 1910-ben alapította vállalatát. Csillagászati műszerek és speciális órák készítése, illetőleg javításával foglalkozik. Toronyórák, villanyórák és nagy preciziós órákat készít. Tudását 1928-ban nagy aranyéremmel ismerték el. Résztvett a háborúban.

Tauber és Schubert férfiszabómesterek, I., Attila-u. 37. 1921-ben közösen alapították cégüket. Társulásuk szerencsés volt, mert mindketten elsőrendű szakemberek, akik évek hosszú során szerzett tapasztalataikat gyümölcsöztetik most. Mindketten résztvettek a háborúban.

Tóth Ferenc tetőfedőmester, Hernád-u. 19. 1890-ben szül., 1909-ben szabadult, 1912-ben lett önálló. Pala-, cserép-, kát-

Tóth Ferenc

rány- és facement tetőket készít, utóbbit Amerikában sajátította el. Munkái a szakkörök elismerését vívták ki. A háborúban kétszer sebesült. Neje : Markesz Teréz.

Tolk Imre okl. gépészmérnök, központi fűtés, szellőztetés, épületbádogos stb. gyáros, V., Katona J.-u. 3. Tel. : 223—93. A céget id. T. J. 1895-ben alapította. Saját vezetésében 1914 óta van. Munkái közül megemlítjük a Kir. József műegyetem, Igazságügy min. palota, Orsz. Levéltár, Járásbíróság, Pestvidéki fogház stb. épületeket. A gyár több kitüntetésben részesült.

Urbanek Ferenc tetőfedőmester, Nagytemplom-u. 5. 1900-ban született, 18 éves korában szabadult, 26 éves volt, mikor önállósította magát. Városi bérházak és iskolák tetőfedőmunkáit készítette. Tagja a Ker. Polg. Körnek. 1918-ban megnősült. Neje : Szkakalik Franciska, kisfia : János.

Urbancsek József János betonépítő és tetőfedő vállalat tulajdonos. Thököly-u. 117. Tel. : J. 428—25. Cége 1849 óta áll fenn, saját vezetésében 1903 óta van. Csatornahálózatok, hidak stb. építése fűződik nevéhez. Szül. : 1875-ben. Öt őse volt tetőfedő. Nándor fivére hősi halált halt, szintén tetőfedőmester volt. Neje : Weisinger Anna.

Varga István cipészmester, Üllői-u. 115. 1903-ban alapította üzemét, foglalkozik a szakmábavágó összes munkákkal. A tanoncvizsg. biz. tagja. Díszoklevéllel kitüntetve. Résztvett a világháborúban s mint tizedes szerelt le.

Varga Sándor cipészmester, Lajos-u. 158. 1912-ben alapította üzemét, úri és női cipők, ortopaediával foglalkozik. 2 segédet és 1 tanoncot foglalkoztat. Ipartestület előlj., az Értékesítő szöv. ig. tagja, a III. ker. csop. vezetője, stb. Bev. 1914-ben, 45 havi fr. sz., kit. : br. v. é., K. cs.-k., szolg. é. k.

Weisz Ármin cipészmester, Kiskorona-u. 50. Budapesten szabadult 1922-ben. Mint segéd édesatyja üzletében dolgozott. 1927-ben önállósította magát, készít rendelésre luxus- és strapacipőket. Egy segéddel dolgozik.

Winkler Antal tetőfedő vállalat. Tul. : özv. W. A.-né, Budapest, VI., Izabella-u. 47. A cég 1916-ban alapíttatott. Jelenlegi vezetője Kiahter Albert. Nevezetes munkái a Parlament, a »Máv.« Andrássy-úti palotája, a »Mftr« és számos városi és kincstári épület.

— *Folytatása a következő kötetben* —

TARTALOMJEGYZÉK

I. RÉSZ.

	Oldal
A kézművesipari szervezetek fejlődésének története, különös tekintettel a hazai viszonyokra	11
Az iparosok adója	50
A kisiparosság hitelellátása	130
A vándoriparok gyakorlásának szabályozása	140
A magánalkalmazottak szolgálati jogviszonyai	143
Az aggkori és rokkantsági biztositás	147
Az ipari munkával járó egészségi ártalmak	162
A magyar iparoktatás	164
Koszorús mesterek	178
Kiállítások, vásárok, mintavásárok	215

II. RÉSZ.

	Oldal		Oldal		Oldal
Abony	1	Császár	78	Hatvan	137
Ács	5	Császártöltés	79	Hévizszentandrás	141
Adorjánháza	7	Csepel	79	Jánosháza	141
Ajka	7	Csév	81	Jászárokszállás	145
Ajkarendek	8	Csolnok	82	Jászberény	147
Albertiirsa	8	Csorna	82	Jászladány	151
Alsógalla	10	Csögle	89	Kalocsa	152
Alsóság	11	Dág	89	Kaposvár	154
Alsópáhok	11	Decs	89	Kapuvár	163
Alsószolnok	12	Devecser	90	Karakó Szörcsök	168
Apáczatorna	12	Dég	93	Kecskéd	168
Aszár	12	Dombovár	93	Kerta	168
Aszód	12	Dorog	98	Keszthely	168
Baj	14	Dunaalmás	100	Kesztölc	176
Baja	14	Dunapataj	100	Kirva	176
Bajol	33	Dunaszekcső	102	Kisberzseny	177
Bapia	33	Egyed	103	Kisbér	177
Bak	33	Enying	104	Kiscsősz	181
Bakonyszentiván	34	Epot	108	Kisfalud	181
Balatonfőkajár	34	Ercsi	108	Kiskőrös	181
Balf	34	Esztergaly	110	Kiskunfélegyháza	184
Barbács	34	Eszterháza	110	Kiskunhalas	188
Bácsalmás	35	Eta	111	Kiskunmajsa	191
Bácsbokod	37	Esztergom	113	Kislöd	193
Bánhida	39	Fadd	126	Kisszőny	193
Bátaszék	40	Farád	126	Komárom	193
Beremend	44	Felsőgalla	127	Kópháza	199
Békéscsaba	45	Felsőrajk	129	Körmend	200
Bicske	52	Fertőendréd	129	Középiszkáz	205
Bodé	52	Fertőszentmiklós	130	Kőszeg	205
Bucsuszentlászló	53	Galgahéviz	132	Kővágóőrs	212
Budafok	53	Gödöllő	132	Lajoskomárom	213
Budapest	497	Gyenesdiós	134	Lábatlan	213
Cegléd	55	Gyüd	134	Leányvár	214
Celldömölk	73	Hahót	135	Lepsény	214
Csatár	78	Harkány	135	Lesenceistvánd	216

	Oldal
Lesencetomaj	216
Lovászpatona	216
Magyarboly	216
Marcaltő	217
Mágocs	217
Mezőkomárom	217
Mezőszentgyörgy	218
Mihály	218
Mogyorósbánya	219
Mohács	219
Monor	229
Mór	233
Nagyalácsony	234
Nagycenk	235
Nagycsákány	235
Nagydorog	235
Nagyharsány	235
Nagykapornak	236
Nagysáp	236
Nagytétény	237
Naszály	239
Nemesgulács	240
Nemeskér	240
Nemestördemic	240
Neszmély	241
Németbóly	241
Németmárok	242
Noszlop	242
Nyergesujfalu	240
Oroszlány	245
Pacsa	246
Pápa	248
Pápateszer	259
Pestszentlőrinc	260
Petőháza	262
Pécs	263
Pécsvárad	305
Piszke	307
Polgárdi	307
Rábacsanak	309
Rábahidvég	309
Rábapordány	310
Rábaszentandrás	311
Rábatótfalu	311
Rum	311
Salomvár	312
Sárbogárd	312
Sárisáp	313
Sárvár	314
Sásd	321
Sellye	323
Siklós	325
Siófok	331
Somlóvásárhely	335
Sopron	336
Sopronbánfalva	348
Sopronkövesd	349
Sopronlövő	349
Söjtör	350
Sümeg	351
Süttő	353
Süttőr	355
Szabadszentkirály	355
Szany	356
Szekszárd	357
Szentgál	367
Szentgotthárd	367
Szentlőrinc	373
Székesfehérvár	374
Szil	406
Szilasbalhás	407
Szilsárkány	407
Szolnok	408
Szombathely	414
Szomód	434
Somlójenő	434
Tapolca	434
Tardos	437
Tarján	437
Tata	437
Tóváros	443
Tatabánya	447
Tát	447
Tiszaföldvár	448
Tokod	451
Tolna	452
Tolnamözs	456
Tósokberénd	457
Tura	457
Tüskevár	457
Ugod	457
Uny	458
Vajszló	458
Vasvár	459
Vác	463
Városlöd	466
Várpalota	467
Veszprém	469
Veszprémvarsány	483
Világ	483
Virágos	484
Vitnyéd	484
Vokány	484
Vonyarcvashegy	484
Völcsej	484
Zalaapáti	485
Zalaegerszeg	487
Zalalövő	495
Zalaszentmihály	497
Zalaszentiván	497

A KÖNYVKÖTŐI MUNKÁT MÜLLER GYÖRGY, BUDAPEST, VADÁSZ-U. 30, A KÖNYVFEDÉLMETSZETET TAUSZIG ÉS STRASSER, BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 9. TELEFONSZÁM: JÓZSEF 422—92. KÉSZITETTE.

A RÖVIDITÉSEK MAGYARÁZATA:

Alap. = alapító
bev. = bevonult
biz. = bizottsági
br. = bronz
egy. = egyesület
elism. = elismerő
elöljár. = előljárósági
faluszöv. = faluszövetségi
felügy. biz. = felügyelő bizottsági
felszab. = felszabadult
fogs. = fogság
fr. sz. = frontszolgálat
gy. e. = gyalogezred
húsip. = húsipari
ig. = igazgatósági
ifj. = ifjusági
igazg. = igazgatósági
ipt. = ipartestület
kath. = katholikus
k. ez. = kis ezüst
k. cs.-k. = Károly csapatkereszt
ker. soc. — keresztény socialista
kép. = képesített
képv. test. = képviselő testület
kit. = kitüntetése
kor. ker. = koronás kereszt
közs. képv. = községi képviselő
lak. = lakás
lesz. = leszerelt
m. = mester
mestervizsg. = mestervizsgáztató
nemz. hads. = nemzeti hadsereg
o. = osztályú
okl. = okleveles
oszt. — osztályú
önk. = önkéntes
őrm. = őrmester
párt. = pártoló
seb. é. = sebesülési érem
szab. = szabadult
szakvizsg. = szakvizsgáztató
sz. o. = szakosztály
szolg. ker. = szolgálati kereszt
szöv. = szövetség
szül. — született
tanoncvizsg. = tanoncvizsgáztató
társ. = társulat
tkp. = takarékpénztár
tvh. = törvényhatósági
tul. = tulajdonos
u. = utca
v. = volt
vasker. = vaskereszt
vál. = választmányi
váll. = vállalkozó
vár. = városi
v. é. = vitézségi érem
vit. é. = vitézségi érem

MAGYAR LAJOS

Gépszíj- és műszaki bőrárugyár részvénytársaság.

Nedvesen nyújtott gép-hajtószíjak minden üzem részére. — Több évi // // jótállással. \\ \\

Telefon:
Aut. 137—03
Aut. 202—62

Budapest, V., Katona József-u. 9-11.

Mexphalt

SHELL

Spramex

az eredeti mexikói bitumenek

SHELL KŐOLAJ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Alkotmány-utca 18.
Sürgönycim: ANGOLPETROL
Telefon: L. 990—71, L. 968—11,
T. 262—35.

Schember

mérlegek

SCHEMBER C. ÉS FIAI

BUDAPEST
VI., HUNGÁRIA-KÖRUT 70.

ELSŐ MAGYAR

CARTONLEMEZGYAR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Gyártelep: BUDAFOK
Központi iroda: Budapest, VI., Andrássy-ut 86.

* * *

Gyárt az országban egyedül mindenemü kartonlemezt mindenféle dobozhoz, plakáthoz, menetjegyhez.

Finomabb kartonok gyártása: chromópótlókartonok, levelezőlapkartonok, dossierkartonok, előzékkartonok stb.

STADLER MIHÁLY

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

DRÓT-, FONAT, SZÖVET

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 43.

HELLE ANTAL

cégb. SCHRENK MÁTYÁS

Hevederszövő-, Kender- és Sodronykötélgyára

Rákospalota, Bocskay-u. 124.

Alapíttatott 1880. Telefon: L. 911—89

Gyárt és ajánl mindennemü **kender- és sodronykötelek**, géphajtó (transzmisszió), felvonó, transzportőr, emelődaru, hajó, vontató, bányászati, halászati stb. célokra. — **Pamutkötelek** „Selfaktor" fonóorsók és egyéb gépmeghajtási célokra. — **Kender- és pamuthevederek** malom, felvonó, tanszportőr, gépmeghajtás stb. célokra, egész 900 mm szélességig. — **Mindennemü gazdasági kötéláruk** géptömítési és géptisztitóanyagok, tűzoltó- és mentőkötelek, kötéllétrák, mentőgyűrük, parafából, hajóballonok és minden egyéb a kötélgyártó szakmába vágó cikkek. — **Kötélszerelések** úgy kender-, mint sodronykötelek végtelenitése és utánfeszitése kipróbált szakerőkkel.

BETÖRÉSBIZTOSITÁS
SZÁLLITMÁNYBIZTOSITÁS
TŰZBIZTOSITÁS JÉGBIZTOSITÁS
ÉLETBIZTOSITÁS ÜVEGBIZTOSITÁS

MAGYAR-FRANCIA BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központi iroda:

Budapest, V., Hold-utca 21.

(saját házban)

Főigazgatóság:

Wien, I., Schreyvogelgasse No 3.

Vezérügynökség:

Budapest, V., Hold-utca 21.

Fiókok:

Debrecen
Győr
Kaposvár
Miskolc
Nagykanizsa
Pécs
Székesfehérvár
Szeged
Szolnok
Szombathely
Zalaegerszeg

Ügynökségek és képviseletek az ország minden részében!

WODIANER F. ÉS FIAI GRAFIKAI INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Telefon: 895—11 BUDAPEST IV., DALMADY-UTCA 3—5—7 Felelős: Kiss Ferenc

CSOKNYAY

Első Szentendrei Szerszámgyár Rt.

irodahelyiségét és raktárát

Martos és Demény cég

üzlethelyiségébe

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-U. 6 ALÁ

helyezte át

Telefon: Automata 251—78.

Sodronykötél

Keritésfonat

Lánc

DEICHSEL

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61

Autóbusz-karosszériák, taxi-karosszériák, teherautó felépitmények, teherautó pótkocsik, szállitóeszközök, berendezések, épitkezési gépek és szerszámok, ut- és vasutépitési gépek, emelőgépek, szivattyuk, köztisztasági gépek.

Gyártja:

NAY ÉS RÓNA

GÉP- ÉS SZÁLLITÓESZKÖZGYÁR

BUDAPEST, X., KÁPOLNA-TÉR

Telefon: J. 395—80—81—82.

Táviratcim: Rónait Budapest

Kovácsolt- és öntöttvas-

csövek és idomok

csatornázási öntvények,
fürdőszobafelszerelés,
zománc- és fayence-áruk,
rézáru

Kőagyagcső és idom, ólomcsövek, rimamurányi horganyzott vaslemez

Schlesinger Alajos

csőnagykereskedő

Budapest, V., Váci-ut 30—32. sz.

Telefon: Lipót 909—28—29—30.

KURZWEIL SÁNDOR

FESTÉKGYÁR

PORFESTÉKEK GYÁRTÁSA

41 ÉVES

TAPASZTALATOKKAL

BUDAPEST, VIII., NÉMET-U. 10—12.

Telefon: J. 321—54, 361—01

Szerszámgépek
vas és fémek megmunkálására

Famegmunkálógépek
beépitett elektromotorral

Transzmisszlók
DIN szerint

Vasöntvények

Vulkán Gépgyár

Teréz körút 15. I. em. „JUNO" Kozmetikai Intézet Telefon: L. 981-26

Az összes szépséghibák kezelése. – Fénykezelések. – Estélyi kikészítés. Fogyasztás paraffin gáppel, biztos eredménnyel. Szemölcsök, szőrszálak eltávolítása. Orvosi felügyelet.

Tanácsadás díltalan.

Hámlasztó kúrák nyitva 9-6-ig.

ORSZÁGOS
ÜVEGFESTÉSZET
MOZAIK-MŰHELY
TELEFON: LIPÓT 916-08
JOHAN HUGÓ
MAJOROS KÁROLY
BPEST · VI · CSÁNGÓ · ÚTCA · 22

TELEFON

Üzlet: József 349—95 Üzem: József 359—61

PFEIFER
ÉS
HESZKY

kőfaragómesterek és sirkőraktárosok

BUDAPEST

VII., Károly király-ut 5.
(Dob-utca sarkán)
és
X., Kozma-utca 7.
az uj Köztemetőnél, a villamos megállóhely átellenében

Gránit és saját készitésü márvány siremlékek egyszerü és legdiszesebb kivitelben jutányosan kaphatók. Sirkőjavitások a temetőkben eszközöltetnek

KLEIN ÉS FIA

FINOM PIPERE-SZAPPAN- ÉS ILLATSZERGYÁR R.-T.

BUDAPEST
DOB-UTCA 13.

TELEFON:
J. 410—92
J. 453—30

A MAGYAR VÁROSOK MONOGRÁFIÁJA
KIADÓHIVATALA
(BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 84. SZ.)

kiadásában eddig megjelent: a városok történeti multját, iparát, kereskedelmét, kulturáját ismertető

SZEGED NAGYKANIZSA
SZENTES NAGYKŐRÖS

monográfiája.

MISKOLC története most van sajtó alatt

EGY-EGY DISZKÖTÉSES MŰ ÁRA 25 PENGŐ

Megrendelhető:
a kiadóhivatalban és minden nagyobb könyvkereskedőnél

2002

2012

UPM

SD

241_2

